t. Inc.

17

Sermones floridi de tempore magistri Leonardi de Utino cum duplici tabula eorūdem.

Ecclesie

Iodocus Badius Ascensius. M. Joanni de genas sacrarū litterarū baccalario: ac inter cives Lugduneñ. honesto loco genito: v̄tutūq; studijs laudatissimo: salutē.

Cum ad optimi maximi rerū oim cōditoris ac ꝯseruatoris dei miráda ac sepe incognita nobis: nūq̄ aūt iniusta opa mētis oculos ꝯuerterē: q ppl'o suo peculiari atq; selecto pcepit vt postulet vir ab amico suo: ⁊ mulier a vicina sua vasa argētea ⁊ aurea ⁊ vestē. Per que oīa qdā earū rerū peritissimi: sciētiarū oīm decus atq; ornamētū ad diuinos cult⁹ referendū esse interpretati sūt. Cū inquā hec penitiori animo cōplecterer i mētē venit facinoris tui virorū solertissime: quo his dieb⁹ ab amicissimo ⁊ longe venerádo viro magistro Maturino espiardi sacre theologie pfessore p̄stātissimo: ac sacri p̄dicatoꝝ ordinis cōfratre religiosissimo: pciosam sane supellectilē ⁊ vasis illis egyptioꝝ nō inferiorē mercuriali quadā vafreitate sublegisti. Proxime siqdē institutū tuū ad iudeoꝝ facin⁹ allusisse visum ē. Illi etēm deo auctore atq; p̄side freti p iniustis ac duris opis iustā mercedē: tametsi clam egyptijs: acceperūt. tu ꝯsciētie tue integritate munit⁹: q nulli fraudē: oib⁹ rē gratissimā face p̄tēdisti: diuinos ⁊ (sicut inscribūt) floridos ſmones. M. Leonardi de Utino: qs cōmodato accepisti: nō abstulisti cuiq̄: ⁊ tñ cō pluribus multiplicasti. Illis p̄terea q illud ppetrarēt q̄ facillime: dñs grām corā egyptijs fecit: at tibi viroꝝ suauissime blande charites oēm grārū venustatē afflauere. ad quā religionis tue pulchritudo: studiorū vigilantia: morū decētia: verborūq; comitas nō sine multo v̄tutū tuarū pōdere accesserūt: vsqueadeo vt nihil mirer si grām in oculis venerādi patris maturini nact⁹: ab illi⁹ manibus tā p̄stātē thesaurū suscipe potuisti. In q qdē facto clemēti⁹ egisti ac cū egyptijs iudei nō em̄ ab inuito vt illi: nec qd ppetuo ablatū velles: ſ ab amico viro vltro p̄stante volumē illi integrū ac inuiolatū restituēdū cōmodat⁹ es. At dicet fortasse calūniator quispiā illi fraudē ac fucū factū eo q̄ ab illi⁹ exēplari clam eo atq; incōsulto exēplū trāscriptū ad amicum tuū impmēdū trāsmisisti. Uerū vt videat q̄ iniuste cēsuerit: pmū equidē credere nō possem dictū patrē maturinū virū tā antiē religiosū: ⁊ tā religiose laudabilē in ea re se lesū ꝯquestū ire. Cū em̄ de scīis lr̄is vn⁹ mortaliū q̄optime merit⁹ sit: q ppe q plurima lucubratōe: magno impēdio: incredibiliq; studio sitate rarissima queq; volumina illi⁹ ꝑpis negligētia fere situ victa: in lucē ꝓdiderit ac ne pereāt ꝯseruarit: nō verisimile ē se illis solum oblectari ꝯstituisse. Sed esto (nā etiā scīis viris sepe incessit nescio q studioꝝ emulatio: ⁊ oīb⁹ mortalib⁹ ea inest cupiditas vt q multo labore pepererint nō facile prodāt) esto inquā vt vir ille plusculos adhuc dies peculiares libros suos sibi occultasse voluisset nullā tñ iniuriā sibi factā causabit: si maturi⁹ inuite: ⁊ (qd cū venia dico) iniuste deteros exisse cōpererit. Quinadeo rem sibi gratissimā poti⁹ agnoscet q̄ viuus valensq; oīm studiosoꝝ īgenia demeruerit. Neminē siqdē hoꝝ ſmonū lectorē fore arbitramur: q nō ⁊ illi q eos condq̄ sinit ac ꝯseruauit ⁊ tibi cui⁹ cura trāscripti sūt: grās actur⁹ sit maximas. Insuper null⁹ est illi iuste q̄rele relict⁹ loc⁹. Nō em̄ illū debita laude fraudatū voluisti: ſ antie curasti: vt qcqd vere laudis aut grārū cuiq̄ p hoc tam egregio munere deberi fateamur id nō tibi ſ venerādo p̄ſidio tuo maturino acceptū referam⁹. Adde ad hec q̄ non apud indignos aut ingratos bn̄ficiū hoc collocatū eque iudicauerit. Noscūt em̄ mortaliū plurimi quātū. M. Joānes Trechsel: cui⁹ opa diligenti atq; impēdio dicti ſmones floridi impressi sunt: studiosos oēs sibi deuinxerit: qui vn⁹ (in hac quidē Lugduneñ. ciuitate) libros nondū impressos atq; imprimi dignos suo ere ⁊ castigare ⁊ impmere curat: quo factum ē vt cōplures libri p̄cipue isti⁹ egregij p̄dicatoꝝ ordinis ab impio mortalitatꝭ iugo redempti: ppetua viuacitate donati sint. Quocirca nō inique nec ab re sperem: iam sepe memoratū sepi⁹ tñ memorādū patrē maturinū vltro suapteq; spōte qs adduc absditos atq; secretos habet (qui plurimi sūt) libros: ad Joānē suū Trechsel impmēdos trāsmissurum. qm̄ etsi aliud emolumentū ac auctoramentū nō sperauerit: abūde tñ sibi mercedē reconditā norit: vnde dictū est. Omnes qui elucidāt me vitā eternā habebunt. Neq; tñ is est qui ingrata manu abs quouis hoīe beneficiū suscipere vellet. Sed hec hacten⁹. Uale ⁊ virum illum nobis quoq; obseruandū istarum rerum certiorē facito. Ex Lugduno ad quintū idus iulias anni huius. M.cccc.xcvi.

Sermonū floridoꝝ fratris Leonardi de Utino sacre theologie ꝓfessoris eximij: ac ordinis p̄dicatoꝝ p̄cipui Tabula alphabetica q̄ diuˀse materie diligent̄ annotant̄ ꝛ p lr̄as dicꝗ̄ s̄mōibꝰ īsertas īdicāt̄: felicit̄ īcipit

Ecclesie persecutōes

Finis Tabule alphabetice.
Sequitur tabula sermonũ
floridoꝝ in h' ope ꝯtentoꝝ.

FINIS.

Sermones floridi de dominicis et quibusdam festis fratris Leonardi de vtino sacre theologie doctoris ordinis p̄dicatoꝝ: q̄s p̄dicauit florētie anno dñi MCCCCXXXV feliciter incipiunt.

Dñica p̄ma in aduentu dñi de euangelio Sermo p̄mus floridus.

Osanna filio dauid: benedictus qui venit in nomīe dñi Math. xxi. et in euāgelio hodierno. Moyses propheta ponit talē causam Gen̄. ij. Deus in paradiso posuit adam: et dedit ei duplex preceptū. Unū negatiuū. scȝ ne comederet de fructu cuiusdā arboris: q̄ sm̄ Hugonē erat ficulnea. iuxta illud Joh. i. Cū esses sub ficu vidi te. Aliud preceptū fuit affirmatiuū: vt scȝ comederet de fructu aliarū arboꝝ que erant in paradiso. Sed adā comedit de fructu vetito et nō comedit de sibi ꝯcesso: ꝓpt̄ eā de⁹ eiecit ip̄m de paradiso: et multis penalitatib⁹ et tribulatiōib⁹ eū exposuit: et p̄ eū totū gen⁹ humanū. Rom̄. v. Per vnū hoīem peccatū introiuit in mūdū: et p̄ pctm̄ mors. ideo

A Quero vtrū ꝓpt̄ pctm̄ ade quo humanum gen⁹ pene obligabat̄ ex iusticia: fuerit necessariū filiū dei incarnari et p̄ eo satisfacere ex misericordia? Ad istā questionē r̄ndet Damascen⁹ in p̄ncipio tertij libri dicēs. Per incarnatiōis misteriū monstrat̄ simul bonitas: sapiētia: iusticia: et potētia dei vel virtus. Bonitas q̄dē q̄m nō despexit ꝓprij plasmatis infirmitatē. Justicia vō q̄m homīe victo nō aliū facit vincere tyrānū: neq̄ vi eripit ex morte hoīem. Sapiētia vero q̄m inuenit difficillimi decētissimā solutōnē. Potētia vō siue virt⁹ infinita: q̄ nihil ē maius q̄ deū fieri hoīem. hec ille. Sāctus Tho. iij. parte. q. i. articu. i. in respō. dicit sic. Unicuiq̄ rei ꝯueniēs est illud qd̄ cōpetit sibi sm̄ rationē ꝓprie nature. Sicut hoī ꝯueniēs est ratiocinari: quia hoc ꝯuenit sibi inq̄tū est rōnalis sm̄ suā naturā ipsa aūt natura dei ē bonitas ei⁹: vt p̄ȝ per Dionysiū. i. c. de diui. no. Un̄ quicq̄d ptinet ad rōnē boni cōueniens ē deo: s; ad rōnē boni ptinet vt se alijs cōmunicet. vt p̄ȝ per Diony. iiij. c. de di. no. Un̄ ad rōnē sūmi boni ptinet q̄ summo modo se creature cōicet qd̄ quidē maxime fit p̄ hoc q̄ naturā creatā sic sibi ꝯiunxit vt vna p̄sona fiat ex trib⁹: verbo: aīa: et carne. vt dicit Augu. xiij. de tri. Un̄ manifestū est q̄ cōueniēs fuit deū incarnari hec ille. Tamen pro declaratione pono quatuor flores.

B Primus flos. Juste adā penā incurrit q̄ a dono iusticie originalis decurrit. Nota q̄ adā meruit septē penas ꝓpt̄ septē culpas cōtrarias septē donis sibi collatis. Sup̄ que pono tale exēplū. Imp̄ator videns aliquē barronē forma elegantē: cōfert sibi septē priuilegia q̄ sunt ista scȝ. Primū q̄ ponit eū in aliquo castro qd̄ tradit sibi ad custodiendū sua sapiētia. Secūdū q̄ oīa munimenta q̄ sunt ibi tradit ei ad suū imperiū q̄bus vti debet. Tertiū q̄ sup̄ peditēs illi⁹ castri cōfert sibi plenū dominiū quo ad regimē. Quartū q̄ sup̄ milites et capitaneos illi⁹ castri dat ei plenū arbitriū et dominiū. Quintū q̄ victualib⁹ implet castrū et sup̄ illis dispensandis dat sibi plenū ius. Sextū q̄ cōmittit fidei sue maximū thesaurū vt illū cū magna diligētia custodiat. Septimū q̄ p̄mittit sibi quandā nobilē ciuitatē ꝯferre tali pacto hijs omīb⁹ addito q̄ predict⁹ barro teneat dictū castrū et p̄dictoꝝ oīm dominiū in sui imperatoris feudū et in feudi recognitionē mandat sibi q̄ nūq̄ tangat de fructu cuiusdā ficulnee que ē in orto castri sed sibi reseruet. Si vero infortuniū accidat huic barroni q̄ cōtingat et feudū vel p̄missam vel mandatū infringat nōne iste de iusticia sine crudelitate de castro repellet̄ et dominio oīm p̄dictoꝝ p̄uabitur: et etiā p̄missa ciuitate frustrabit̄? Certe sic sm̄ oīa iura. Sic in ꝓposito de⁹ pater q̄ imperat mari et om̄ib⁹ vētis intuēs p̄mū parētē oīb⁹ rōne carētib⁹ natura nobiliorē: posuit euȝ in paradiso terrestri q̄ est dei castrū: ecce p̄mū donū. et sibi cōtulit cū hoc quandā magnam potestatē et v̄tutē supnaturalē: quā doctores vocant originalē iusticiā: p̄ quā alia subiacebant eius imperio ad nutū et voci et sensitiue v̄tuti. ecce secūdū. Etiā vires sensitiue vt visus audit⁹ et alij sensus tam exteriores q̄ interiores: vt memoria imaginatio. ecce tertiū. Etiā volūtas subijciebat̄ rōi: ecce q̄rtū. Etiā cōtulit sibi esum oīm arboꝝ paradisi ad libitum vna excepta: scȝ esum ligni vite qd̄ ꝓhibebat esuriē infirmitatē: mortē: et cōsilia ecce q̄ntū. Etiā cōtulit sibi magnū sciētie thesaurum: q̄m cognouit oīm aīaliū ꝓprietates. quia imposuit eis noīa sm̄ ꝓprietates eoꝝ ecce sextum. Etiā p̄misit sibi regnū celoꝝ si p̄stiteret. ecce septimū. Tale tn̄ pactū adiecit q̄ in

feudũ hec oĩa teneret ⁊ in recognitõnẽ feudi
reseruaret sibi oẽs ficus cuiusdã ficulnee q̃
erat in paradiso sicut frequent̃ fit ꝙ ꝓ reco-
gnitione feudi vel dominij alicuiꝰ hospitij sol
uitur vas vel ciphus aque vel vini. ecce septẽ
dona ade collata. Adã eua mulcente ⁊ dya-
bolo instigãte de fructu illo comedit ⁊ ex con
sequenti feudũ simil̃r ⁊ dominiũ negauit: ⁊
dona sibi gratuito collata. vñ culpã ingrati-
tudinis cõmisit: ⁊ sic de iusticia omĩbus illis
donis ꝑuari meruit ⁊ penas illis donis con-
trarias mox incurrit. Nã illico de paradiso ex
pulsus fuit. Secũdo aĩalia insurrexerũt ꝯtra
hoiem: q: inimicicias ponã int̃ te ⁊ mulierẽ.
Tertio vires sensitiue rebellauerũt cõtra ra
tionẽ: qñ adã ⁊ eua folia ficuũ pudẽdis ap-
posuerũt: q: stimulos carnis ꝯtra voluntatẽ
insurgere senserũt ⁊ volũtatẽ cõtra rõnẽ. Et
expulsus terrã habuit colere: q̃ sibi tribulos
germinauit: ĩfirmitatẽ esuriẽ: ⁊ alios defectꝰ
passus: ⁊ sic iuste bis penis punitꝰ fuit. Forte
dices. cũ fructꝰ ficuũ sit ita modice ꝯditõnis
⁊ pena sit tanti doloris: quomodo ergo iuste
fuit punitꝰ? Rñdeo ꝙ sicut in nobis negare
cyphũ aque vel auferre de se est modicũ. tñ
vt est rõne feudi recognoscẽdi nõ est parũ s̃
multũ. Ita in ꝓposito magnũ fuit ⁊ magna
culpa non rõne ablate rei: s̃ rõne feudi fracti
vel negati. ¶ Secũdo nota ꝙ nõ solũ
ipe adã fuit iuste punitꝰ: s̃ nos oẽs filij eius
vsq̃ ad septimã generationẽ. Exemplũ. po-
no ꝙ vnꝰ rex donauerit ꝑncipatũ alicui suo
ꝑncipi vel militi ⁊ nõ solũ sibi s̃ etiã heredi-
bus suis vsq̃ in sempiternũ descẽdẽtibꝰ ab
eo ꝑ directã generationẽ: hac cõditiõne adie-
cta ꝙ teneat ipe ⁊ sui semꝑ in feudum. alias
ꝙ possit sibi auferre ⁊ mortẽ infligere capita
lem: si iste ꝑnceps ꝓcessu temporis negaret
feudũ regi: nũqd ipe ⁊ omnes posteri sui iuste
perderẽt ꝑncipatũ ⁊ s̃m iura oẽs essẽt mor-
ti obnoxij ⁊ seruituti? Certe sic. Patet in li-
bro feudor̃ q̃ sit ꝑma causa bñficij amittendi.
coll. x. §. Sed nec. Ita in ꝓposito deꝰ pat̃
dedit ade ꝑncipatũ paradisi terrestris cum
septẽ donis ⁊ puilegijs ꝑdictis nõ vt ꝑsone
ꝑuate s̃ vt ꝑncipio totiꝰ generis humani. pa
ctum fuit ꝙ quacunq̃ hora comederet de li-
gno vetito: incurreret penã mortis. Geñ. ij.
Ex quo ergo nõ seruauit pactum iuste ipe ⁊
nos filij sui s̃m septẽ gñatiões ꝑncipatu illo
⁊ puilegijs sumus ꝑuati. Prima gñatio fuit
ab adã vsq̃ ad enoch. secunda ab enoch vsq̃
ad noe. Tertia fuit a noe vsq̃ ad abraham.
Quarta fuit ab abraham vsq̃ ad moysen.
Quinta fuit a moyse vsq̃ ad dauid. Sexta
fuit a dauid vsq̃ ad mathatiã patrẽ macha-
beorũ. Septima a machabeis vsq̃ nũc s̃m
tẽpus qđ eccl̃ia repñsentat. Iuste ergo ꝓpter
transgressionẽ ade patris nostri sumꝰ adhuc
puniti. Thren. iiij. Patres nr̃i peccauerũt ⁊ nõ
sunt: ⁊ nos eor̃ iniquitates portamꝰ. ¶ For-
te dices. Quare precepit deꝰ ade ne comede
ret de fructu illo? Rñdeo ꝙ deus fecit hoiẽ
vt deũ cognosceret ⁊ amaret ⁊ ei obediret et
finalit̃ in gloria eo frueret̃. vt ait Aug. vt dr̃
ij. sentẽ. di. i. Tanta aũt gloria nõ erat cõferẽ
da nisi ꝓ aliquo bono opere ⁊ difficili. volens
ergo deꝰ conferre ade ⁊ hũano generi gloriã
sempiternã. imposuit sibi hoc mãdatũ vt ser
uando illud mereret̃ gloriam ex iusticia quã
nõ merebat̃ ex natura. Vñ sic rex volẽs ali-
quem militẽ exaltare vltra meritum sui gene
ris ⁊ ꝯditõis: cõmittit sibi exercitũ ducẽs eũ
ad bellũ: vt rediẽs cũ victoria possit eum rex
rõnabilit̃ ⁊ iuste ad altiorẽ gradũ ꝓmouere:
ita est in ꝓposito. Forte dices. nõne deus scie
bat ꝙ adã bellaturꝰ cũ dyabolo deuinceret̃
⁊ sic nõ seruaret ꝑceptũ. qre ergo misit eum
ad bellandũ: ⁊ qre imposuit sibi tale ꝑceptũ?
Rñdeo ꝙ hoc fecit q: sciebat ex hoc elicere
maius bonũ. Exemplũ. ponat̃ ꝙ rex francie
q̃ scit regẽ anglie sibi ꝯtrariũ mittat vnũ mi-
litẽ suũ versus terrã suã. vel vnã galeã in ma
re suũ. in quo ille habet multas. rex bene opi
nat̃ ⁊ cõstat ei ꝙ iste capiet̃: ⁊ de facto postea
capit̃: custodit̃: cõpedit̃. Si rex frãcie ex ista
causa in ꝓpria ꝑsona regẽ anglie inuadat ⁊
recuperet militẽ ⁊ filiã suã in vxorẽ suã ei tra
dat. nõne hoc ẽ melius militi ⁊ generi suo ꝙ
rex istũ miserit: quis nõ multis in ꝑlio inter-
fectis ⁊ in ipa galea in mari submersis? Cer
te sic. quia bonũ regis ⁊ bonũ militis ⁊ q̃ea
cõmunitas ⁊ totiꝰ parẽtele ꝑpollet bono par
ticulari vite ⁊ ꝑsone vnꝰ tñ. Ita in ꝓposito
sciens deꝰ pater luciferũ regẽ sup oẽs filios
supbie sibi ꝯtrariũ: q: insurrexit contra eũ in
paradiso inuidẽs ei bonori. deus eicat eum
de paradiso. Sciẽs q̃ deus ipm homi inuide
re posuit hoiem in paradisum vt temptaret̃ a
dyabolo. ⁊ sciebat deꝰ ꝙ homo deuinceret̃:
quo deuicto misit deꝰ pater filiũ suũ in mũdũ
vbi demonẽ ligauit ⁊ hoiem eripuit ⁊ eiꝰ filiã
scil3 naturã diuinã sibi copulauit in matrimo
niũ: ⁊ totũ genꝰ hũanũ exaltauit. Licet autẽ
aliqui ex hoc bello dãnati fuerũt ⁊ multi mo
riuntur: tñ meliꝰ fuit cõmunitati hũani gñis

⁊ maloꝝ bonoꝝ subsecutus. ideo dicit beatꝰ Gregoriꝰ. O felix culpa que talē ac tantum meruit habere redemptorē. Patet ergo ꝙ licet deus sciret adam transgressurū preceptū melius tamē fuit ꝙ deus istud preceptū daret ꝙ̄ non daret. Ideo dicit Apocal. vi. Et sol id est adam post peccatū factus est niger tanꝙ̄ saccus ciliciꝰ per culpā ⁊ iusticie originalis carentiā. Et luna id est eua. tota est sicut sanguis effecta tribulationibꝰ ⁊ erumnis exposita. Et stelle celi. id est nos ceciderunt de celo sicut ficus que emittit grossos suos cū a vento agitatur. Et Grego. vt habetur in decret. dist. xl. ca. Adam. dicit sic. Adam primus homo ꝓ peccato de paradiso eiectus est: qꝛ nobilitate dei a se deiecit nobilitate loci priuatus est. hec ille. Et Aug. homelia. xi. vt habet de penitē. dist. ij. ca. Roma. dicit. Princeps omniū viciorū dū vidit adā de limo terre ad imaginē dei factum: pudicicia ornatū: temperātia compositū: charitate splendidū: primos parētes illis donis ac tantis bonis expoliauit pariter ac peremit. nāqꝫ cum homi abstulisset pudiciciā ⁊ continentiam suo dominio eū subiugauit. Et paulo post. Adam amissa temperātia intemperās factus est: perdita charitate malus inuentus est. hec ille. Et sic patet primus flos. E

Secundus flos. Nemo

poterat iram dei placare nisi filius dei qui venit mundū a peccato liberare. patꝫ Apoca. v. vbi dicit ꝙ Iohānes vidit librū intus ⁊ foris scriptū signatum septē sigillis. ⁊ audiuit angelū clamantē. Quis est dignus aperire librū ⁊ soluere signacula eiꝰ? et nullus repertus est neqꝫ in celo scꝫ angelus. neqꝫ in terra scꝫ homo. neqꝫ subtus terrā scꝫ diabolus qui posset librū aperire. Et iohannes flebat quia nullus dignꝰ erat. ⁊ dictū est ei. Ne fleueris: qꝛ ecce agnus hic habēs oculos septē ⁊ cornua septē q̄ dignus est aperire ⁊ soluere signacula eius. Per istū librū intelligo genus humanū: quod erat scriptū interiꝰ multis doloribus mētis ⁊ penalitatibꝰ ⁊ anxietatibus de glorie eterne ꝑditione. Et exteriꝰ multis corporis erumnis ⁊ tribulationibus per infirmitatē ⁊ mortis acquisitionē. ⁊ erat signatū septē sigillis. id est septē difficultatibus ad bene operandū erat oppressū: a quibus cōuenienter per purū hoiem non eripiebatur. Primū sigillū ⁊ prima difficultas erat demonis subiectio: qꝛ homo erat a demone deuictus ⁊ eius seruus factꝰ. ij. Petri. ij. A quo q̄s superatꝰ est: eius ⁊ seruꝰ est.

Secundū sigillū ⁊ secūda difficultas erat in carcere inferni inclusio: qꝛ erat in carcere inferni totus cetus sanctorū patrū cōclusus ꝓpter peccatū originale. Threnorū. iiij. Sed proijciēs expulisti nos derelinquens nos in longitudine dierū. Terciū sigillum ⁊ tercia difficultas erat culpe ⁊ pene oppressio: quia erat culpa ⁊ pena multiplici hic oppressus. ps. Quoniā iniquitates mee supgresse sunt caput meū: ⁊ sicut onus graue grauate sunt super me. Quartū sigillū ⁊ quarta difficultas erat debiti soluēdi depauperatio: qꝛ erat ad soluendū depauperatus ⁊ depredatus.

Quintū sigillū ⁊ q̄nta difficultas erat dei patris cōtra hoiem indignatio: quia deꝰ pater erat iratꝰ contra eū. Threnorū. iiij. Quia in perpetuū obliuisceris nostri iratꝰ es cōtra nos vehemēter. Sextū sigillū ⁊ sexta difficultas erat grē dei priuatio: qꝛ erat amore diuino frustratꝰ. Hierem. xv. Si steterit moyses ⁊ samuel corā me non est aīa mea ad populū istum. Septimū sigillū ⁊ septima difficultas erat ianue paradisi clausio: qꝛ ab angelo flāmeo gladio deo precipiēte circundatus. Genes. iij. Collocauit deus cherubin ⁊ flāmeū gladiū ⁊c. Ecce liber signatꝰ septem sigillis: qꝛ septē obstaculis ⁊ nullꝰ potest ea aperire: qꝛ nulla creatura potest illa obstacula remouere: quoniā illa vel sunt ex parte luciferi detinētis vel ex parte patris subtrahētis: vel punientis. Et q̄s potest luciferū suppeditare: ⁊ deū patrē placare melius ꝙ̄ filius deiꝰ? Certe nullus. patꝫ per exemplū. Si enī rex turbaret contra suos: nullus foret ita potens ⁊ dignꝰ ad mediandū sicut filiꝰ regis qui est istorū naturalis dn̄s ⁊ regis filius: ⁊ ita vtriusqꝫ partis amicꝰ. Ita in ꝓposito per istum agnū intelligimꝰ filiū dei: ratione mansuetudinis. Ioh. i. Ecce agnus dei. Qui habet oculos ad intuendū ad compatiēdū ad remittendū septē homis culpas: ⁊ septē cōsecutas penas. Habet etiā septē cornua que sunt septē virtutes ⁊ spūssancti dona: quibꝰ potest ⁊ patrē placare ⁊ hoiem liberare. Forte dices. Adam accepit vnū fructū cōtra dei preceptū: modo aliq̄s accipit furto mille libras: vel cōmittit homicidium quorū vtrūqꝫ est contra dei preceptū ⁊ grauiꝰ peccatū: qꝛ ergo oportuit ꝙ ꝓ illo filius dei satisfecerit ⁊ descenderit ad nos ⁊ non ꝓ isto? Respondeo ꝙ peccatū meū vel tuū est partiale pec-

tatem: sed peccatū ade fuit pctm̄ cōmunitatis ꝛ originale: q2 cōmunis psone. Sed grauius est peccatū qđ comittit a cōmunitate ꝙ qđ cōmittit a persona singulari: ideo grauius fuit peccatū ade saltem extensiue ꝙ̄ aliquod peccatū tuū vel meū possit esse grauius ex suo genere. Exemplū. grauius esset ꝙ cōsules ciuitatis peccarent contra regē ꝙ̄ persona singularis. Patet ergo ꝙ solus filius dei erat dignus soluere ꝛ satisfacere p humano genere. Sciendū ꝙ aliqua satisfactio pōt dici sufficiens dupliciter. Uno modo pfecte q2 ē ꝯdigna p quā cā adeq̄tur ad recōpēsatōez cōmisse culpe. Et sic hominis puri satisfactio sufficiēs esse nō potuit: q2 tota natura hūana erat p pctm̄ corrupta: nec bonū alicuius psone vel etiā pluriū poterat p equiparātiā tocius nature detrimentū recōpensare. Secūdo q2 peccatū ꝯtra deū cōmissum quādā infinitatē h3. ex infinitate diuine maiestatis. Exēplū. tanto offensa ē grauior ꝙ̄to maior ē ille in quē delinquit. Uñ oportuit ad condignā satisfactionē vt actio satisfacientis haberet efficaciā infinitā: vtpote dei ꝛ hoīs existēs. Alio modo pōt dici satisfactio sufficiens impfecte. s3 sm̄ acceptatōnē eius q est ea ꝯtentus: ꝙ̄uis nō sit cōdigna. ꝛ hoc modo satisfactio puri hois est sufficiēs. ꝛ q2 oē impfectū presupponit aliqđ pfectū a quo sustentet. inde est ꝙ oīs puri hois satisfactio habet efficaciā a satisfactione xpi. Qđ aūt fuerit necessariū filiū dei incarnari oñdit sanctus Thomas. iij. parte. q. i. arti. ij. require per totum. ❡

Tertius flos. deus pater

in xp̄o mundū sibi recōcilians: pcones misit verbi sui incarnatōnē prenūcians. Ut em̄ verbi icarnatio nullū lateret misit septē pcones qui sunt septē angeli q hec cūctus pnunciauerunt. sicut dicit Apocal. viij. vbi habet ꝙ Johānes vidit septē angelos quibus date sut septē tube ab angelis pulsate q sunt septē tribulatiōes ab eis immisse. Primū angelū misit tēpore iacob patriarche q tuba cecinit qñ tribulationē euidentē immisit, Nā fuerūt capti duodecim filij eius ꝛ p nullū aliū nisi p beniamin liberari. Unđ dixit eis ioseph p salutē pharaonis nō egrediemini hinc donec veniat frater vester minimus. Geñ. xlij. Per istos captos intelligit genus hūanū a dyabolo detētum. per beniamin q interptat filius dextere: intelligit filius dei q sedet ad dexterā dei. ad Heb. i. quia in sua natiuitate tēporali factus est frater noster ꝛ paruulus. Esa. ix. Paruulus natus ē nobis. Dicebat ḡ ꝙ nō egrederemur a captiuitate originalis pcti nisi adueniret frater noster minimus. s. iesus. Secūdū angelum misit tēpore moysi q tuba cecinit: q2 tribulationē ꝛ mortē immisit qñ media nocte angelus pcussit primogenitū in oī domo egyptiorū. Quis liberauit hebreos ab ista psecutōne ꝛ morte? Certe signū thau cōscriptū sanguine agni in liminibus domorū. Exodi. xi. Significabat ꝙ a morte gehēne in quā cadūt infideles: nullo modo poteramus liberari nisi veniret agnus ꝛ eius sanguine in baptismo ꝛ crismate cōsignaremur. Tertiū angelū misit tēpore Aaron in deserto qui tuba cecinit q2 incendiū immisit in pplm qñ murmurauerūt ꝯtra moysen: a quo incēdio nō sūt liberati donec aaron accepit thuribulū ꝛ pergens super interfectos adoleuit thymiama dño. ꝛ nihilominus ignis cōsumpsit q̄tuordecim milia virorū. Nume. xvij. Significabat ꝙ ab incēdio gehēnalis ignis nō poteramus nisi p xp̄m summū sacerdotē liberari seipm̄ offerendo. Quartū angelū misit tēpore dauid q tuba cecinit qñ tribulationē ꝛ vexatōnē philistei immisit: eo ꝙ oī die eos inuitabat ad bellū ꝛ eos exire nō sinebat: nec vnꝙ̄ ab huius imperio liberati fuerūt quousq3 venit dauid. i. xpus. qui accepit q̄nq3 lapides lympidissimos. s. puritatē: impassibilitatē: agilitatē: subtilitatē: claritatē de torrēte humanitatis. Primū posuit in funda. i. carne sua alios q̄tuor q sunt q̄tuor dotes reseruās vsq3 post resurrectionē. Et illo percussit philisteū qñ in passione xp̄s purissimus hō ꝛ deus cū dyabolo bellauit: ꝛ ip3 deuicit ligans eū in inferno. Quintū angelū misit tēpore nabuchodonosor: qui tuba cecinit qñ pplm israeliticū. lxx. annis captiuauit. ꝛ daniel q eis p̄erat in babylonia p eis orabat ꝛ angelus persarū ei resistebat: ꝛ viginti vno diebus steterūt corā deo ꝛ nūꝙ̄ fuerūt liberati quousq3 michael q preerat synagoge iudeorū iuit ꝛ eos liberauit. Daniel. ix. Significabat ꝙ genus hūanū non nisi per angelū michaelē q interptatur q̄s vt deus q est filius dei poterat liberari. Sextum angelū misit tēpore regis babylonie q tuba cecinit qñ tribulationē immisit: cū daniel in lacū leonū missus est ꝛ clausus ꝛ nūꝙ̄ potuit inde liberari: quousq3 venit in xp̄i psona rex ꝛ lapidē amouit ꝛ eū liberauit. Dañ. xiiij. Significabat ꝙ sancti patres q erāt in inferno vbi sūt leones. i. demones. i. Petri. v.

Aduersari⁹ vester dyabol⁹ tanq̃ leo rugiēs. nunq̃ exiret inde quousq₃ veniret rex celoꝝ q̃ portas ⁊ vectes inferni cōfringeret. vt dicit ps. Septimū angelū misit tēpore ezechielis: qui tuba cecinit qñ magna tribulatio ei in visione apparuit. Nā apparuit camp⁹ plenus ossibus mortuoꝝ q̃ nō potuerūt habere vitā quousq₃ venit ezechiel ꝓpheta ⁊ clamauit ⁊ ad clamorē eius os ad os accessit neruū carnem ⁊ pellem induit ⁊ spūs in eis intrauit ⁊ vita eis reddita est. ⁊ exercitus magnus fuit Ezechiel. xxxvij. Significabat ꝙ mund⁹ iste erat tanq̃ camp⁹ plen⁹ ossib⁹ sanctoꝝ patrū qui mortui erant in limbo nō viuificarentur quousq₃ veniret fili⁹ dei: qui erat ꝓpheta vēturus in mundū in cruce clamaret ⁊ ad clamorē ossa viuificaret. Nam ad litterā dum xp̄us in cruce clamaret ⁊ clamās expirasset multa corpora mortuoꝝ sanctoꝝ q̃ dormierant surrexerunt. Math. xxvij. Et sic patet tertius flos. B

Quartus flos. humanū genus qd̄ nō nisi per filiū dei poterat liberari septē nuncios mittit deo patri vt verbum in carnē debeat destinari. ⁊ fuerunt isti. Primus fuit Joseph accedēs passib⁹ mentis ⁊ dicens. Descende ad me ne moreris. Gen̄. xlvij. Secund⁹ fuit Dauid dicēs. Et veniat sup nos mi̅sericordia tua dn̄e: salutare tuum ſm eloquiū tuū. Terti⁹ fuit Salomon dicens. Ueniat dilect⁹ meus in ortū suū. Cantico. v. Quart⁹ fuit Esayas dicēs. Utinā disrumperes celos ⁊ descēderes. Esa. lxiiij. Quint⁹ fuit Aggeus dicēs. Ueniat desideratus cunctis gentib⁹. Aggei. ij. Sext⁹ fuit Hieremias dicēs. Descende in domū figuli ⁊c. Hierem̄. xviij. Septim⁹ fuit Ezechiel dicēs. Quia pulchrior es descēde ⁊c. Ezech. xxxij. Ecce septē litteras quas misit gen⁹ humanū filio dei ⁊ eccl̄ia clamat aduentū eius in septē antiphonis. vt habes in legēda. Sed filius dei respōdit se venire si septē tempora ante transirent. ⁊ nos p septē annos predictas penas sustinerem⁹. ⁊ hoc ostendit duplici figura. Primo Pharaoni in hoc ꝙ vidit septē spicas cōbustas ⁊ graciles: que significabant septē annos sterilitatis ⁊ penalitatis. Secūdo nabuchodonosor: q̃ p septē tempora fuit in afflictōne maxima ⁊ fenū vt bos comedit: significabat ꝙ gen⁹ humanū septē annis staret in afflictiōe sua. Primus annus fuit ab adam vsq₃ ad enoch. Secundus ab enoch vsq₃ ad noe. Terti⁹ a noe vsq₃ ad abrahā. Quart⁹ ab abrahā vsq₃ ad moysen. Quint⁹ a moyse vsq₃ ad dauid. Sext⁹ a dauid vsq₃ ad mathatiā machabeū. Septimus a mathatia vsq₃ ad nunc. Ergo de cetero isto anno debet venire ⁊ nos a septē penis liberare. Et dico vobis pro certo ꝙ ipē iam venit. Si ergo fili⁹ dei qui est tant⁹ quē celi capere non possunt ad nos tantillos in tantis penis cōstitutos ad liberandū venit ⁊ p amore nostro tantā viā fecit sicut de celo ad terrā: ⁊ p nobis tot ⁊ tanta ⁊ talia sustinuit: p certo multū debem⁹ sibi regratiari ⁊ immēsas laudes offerre dicētes ⁊ clamātes nostro redēptori Osanna id est salus ⁊ honor. filio dauid. i. filio dei benedict⁹ qui venit in nomie dn̄i. In quib⁹ verbis ponuntur quattuor respōsiones ad q̃ttuor questiones quas potestis facere de istis bonis rumoribus aduent⁹ filij dei in carnē. Prima questio. Si filius dei in veritate iam venit vt nō oporteat nos de cetero hesitare? Respōdetur ꝙ iam venit in veritate. Secūda questio. Si venit cū benignitate vt nō oporteat nos de cetero formidare. Respondet ꝙ venit benedict⁹ cū benignitate. Tertia questio est. Si venit cū plena potestate vt possit nos sine dubio liberare. Respondet ꝙ venit benedict⁹ in nomie dn̄i: cū plena dei patris potestate. Quarta questio ē. Si venit cū qua humilitate debem⁹ ei occurrere ⁊ modo congruo honorare? Respondet. osanna sc₃ gratias exhibēdo ⁊ ip̄m honorādo. Ista oīa declarat beat⁹ iohānes Apocal. i. qui est ꝓthonotari⁹ ⁊ secretari⁹ principalis: ⁊ dicit se eum vidisse hodie mane: sic dicēs. Ego iohānes in dn̄ica die audiui post me vocem magnā: ⁊ cōuersus sum vt viderē vocē que loquebat mecū: ⁊ vidi septē candelabra aurea ⁊ in medio septē candelabroꝝ aureoꝝ similē filio hoīs vestitū podere: ⁊ precinctum zona aurea ad mamillas: ⁊ capilli ei⁹ tanq̃ lana alba: ⁊ facies ei⁹ sicut sol lucet in virtute sua. ⁊ oculi eius tanq̃ flāma ignis: ⁊ habebat in dextera sua stellas septē: ⁊ ex ore eius gladius ex vtraq₃ parte acutus exibat. Et sequit infra ca. iiij. Et vigintiquattuor seniores ceciderūt in facies suas dicētes. Dignus es dn̄e accipere diuinitatē: virtutē: et sapiētiā: ⁊ honorē ⁊ gloriā: ⁊ bn̄dictōnē ⁊c. In hoc qd̄ dicit iohānes vidit in dn̄ica die similē filio hoīs: apparet ꝙ venit hodie q̃ est dn̄ica dies: quia ante nō venerat. quo ad

primā questionē. & qui vidit testimoniū perhibuit. & scim⁹ qꝛ verū est testimoniū eius. hoc signāt septē candelabra aurea in quorū medio stat xp̄us que sunt septē ꝓphetarum testimonia q̄ probant & declarant ip̄m iam venisse. In hoc ꝙ vestit᷑ podere q̄ est vestis talaris linea: apparet eius benignitas & innocentia & mundicia: hoc signāt septē stelle ip̄m illuminantes in eius dextera q̄ sunt septem opera lucentia scꝫ cōceptio sine corruptione. natiuitas sine claustri pudoris violatione. conuersatio sine reprehensione. predicatio sine errore. remissio peccatorū sine obiurgatione. passio sine murmuratōne. corporis in sepulchro depositio sine fetore. & hoc quo ad secundā questionē. In hoc ꝙ habebat oculos sicut flāmā ignis: & vocem sicut aquarū multarū: apparet eius potestas & fortitudo. hoc figurat᷑ per gladiū ex vtraqꝫ parte acutū. s. ad aperiendū inferos & ad referandum celos. pmū faciet post resurrectionem quādo educet sanctos patres ab inferis. secundū in ascensione quādo ducet eos ad celos. & hoc quo ad tertiā questionē. In hoc ꝙ viginti quattuor seniores ante eū ceciderunt & adorauert apparet ꝙ nos senes mente qui sum⁹ vigintiquattuor ꝓpter decē precepta: & q̄ttuordecim articulos que tenem⁹. & credimus: debem⁹ sibi dare laudē & honorē dicentes. Osanna filio dauid &c. Amen.

De eadem dn̄ica p̄ma in aduētu dn̄i sermo secūdus ꝓbās ꝙ de rigore iusticie humanum genus debebat saluari.

Ecce rex tuus venit tibi mansuet⁹. Math. xxi. & in euangelio hodierno. De⁹ dixit per os dauid. ps̄ lxxxviij. Que ꝓcedūt de labijs meis nō faciā irrita. Sꝫ de⁹ dixit ade et eue post ꝓceptū ne comederēt de ligno sciencie boni & mali. Gen̄. ij. In q̄cunqꝫ die comederitis ex eo morte moriemini. Cū ḡ dn̄s sit iust⁹ iudex: talis lex nō pōt aboleri qm̄ lex ñ verbis ſ; reb⁹ debꝫ imponi. vt de verborū significatiōe. c. Intelligētia. Et de electiōe. c. Cōuersa. ꝟ. porro lib. vi. ergo si iusta fuit lex dei seu ꝓceptū, tūc iuste dānat⁹ fuit hō ꝓtraueniēs. Et si iuste ḡ ꝑpetue: qꝛ nihil ē aliud iusticia nisi cōstans & ꝑpetua volūtas. vt. ff. de iusticia & iure in p̄nci. Et ps̄. cxviij. Justicia tua iusticia ineternū: & lex tua veritas. Ideo moueo istā q̄stionē. A Utrū de⁹ hoīem iuste dānatū ꝑ sui spōtaneā preuaricatiōnē; iuste debuerit ip̄m a dicta damnatiōe eripere per sui sacratissimā incarnationē: Ad istā questionē respondēt duo doctores. Primo Augu li. ij. q̄stionū veteris & noui testamēti. q. lxxxiij. dicēs. Nōne si qs vult ī terra sua barbaros decipere: immutat se in habitū illorū vt putet᷑ vnus ex eis. & sic explorat quomodo subuertat. Ita factū ē a dyabolo: qm̄ malo more subuerterat hoīem vt in morte remaneret inuentū remediū: quo vt quos male tenebat amitteret. Et qꝛ de⁹ equitas & iusticia est ipse sibi lex est. & qꝛ hō iudicij & iuris sui ac liberi arbitrij predit⁹ voluntate volūtari⁹ ruerat: iniustū erat vt erigeret᷑ inuitus: ideo equius & salubri⁹ fuit vt q̄ ꝑ supbiā a dyabolo ꝑsuasus fuerat ad mortē: a deo ꝑ humilitatē iusticiā subleuaret᷑ ad vitā hec ille. Secūdo r̄ndet magr̄ sentē. li. iij. dist. xx. ca. iiij. dicens Si em̄ tres illi in causaꝫ venirēt. s. de⁹. hō. & dyabol⁹: tūc dyabol⁹ & hō q̄d aduersus deū dicerēt nō haberēt. dyabol⁹ em̄ de iniuria dei cōuinceret᷑: qꝛ seruū ei⁹ scꝫ hoīem fraudulenter abduxit & violent᷑ tenuit. homo etiā iniurius deo cōuinceret᷑: qꝛ ꝓcepta ei⁹ contēpsit & se alieno dn̄io mācipauit. de hoīs etiā iniuria cōuinceret᷑ dyabol⁹: qꝛ & ꝓus illū fallaci ꝓmissione decepit: & post mala inferēdo lesit. Iniuste ḡ dyabol⁹ q̄ntū ad se tenebat hominē: sed iuste homo tenebat᷑: qꝛ dyabolus nūꝙ meruit potestatē habere sup hoīeꝫ: sed homo meruit ꝑ culpam pati dyaboli tyrānidem. Si ergo de⁹ qui vtriqꝫ preerat potentia hoīem liberare vellet: sola iusticie virtute hoīeꝫ poterat rectissime liberare: sed iusticia humilitatis vti voluit: q̄ dum in carne mortali crucifixus ē: iustificati sum⁹. i. per remissionē peccatorū eruti de potestate dyaboli. Et ita a xp̄o iusticia dyabol⁹ victus est nō potentia. hec ille. Tamē ad maiorē euidentiā dictorū sciendū ꝙ in consistorio trinitatis deus pater ꝓposuit filio & sp̄ui scō: dicēs illud qd̄ ponitur in fine tertij libri sentē sic. Redēptiōis humane misteriū sp̄us veritatis ꝑ hieremiā ꝓpherā fidelib⁹ manifestat dicēs. Quid tu vides hieremia: Cui r̄ndit. Uirgā vigilantem ego video. Et dn̄s. Uigilabo ego sup verbo meo vt faciā illud. In q̄ virga denotat᷑ de⁹ et hō: de⁹ semp dicit᷑ vigilare & nūꝙ dormire, iuxta illud Dauid. Ecce nō dormitabit neqꝫ dormiet q̄ custodit israel. dormire em̄ est fessa lassitudo post laborē nature. Igit᷑ labore non fatigat᷑ q̄ nūꝙ laborē sensit. Uerbo em̄ dn̄i celi firmati sunt & sp̄u oris ei⁹ ois virt⁹

cor. Quoniã ipse dixit τ facta sunt: ipse mandauit τ creata sunt. Uirga caro de virgine assumẽda duo significat. sc; sustentamentũ τ correptionẽ. Sustentamentum erit petro cũ mitteret se in mare. Correptio fuit iacob dicens. Ne perdideris me dñe cũ mi. ne in. f. l. re. xv. mea. Uigilat sup verbo. i. immutabiliter expleri decreuit. verbũ dei videt omẽ qḋ futurũ fieri. a deo pordinat τ sanctis faciendum significatur. hec magr. Uidẽs vidi afflictionẽ populi mei q̃ est in egypto τ gemitum eiꝰ exaudiui. ppterea ego veniã ad redimẽdũ eum τ viuet. Exo. iij. Quid ergo debet fieri de hoīe an debeat liberari an non? Si enĩ homo liberabit: remouebunt ab eo q̃nq; mala. Primo nõ preferet ipi se dyabolus qui ẽ auctor peccati. queadmodũ Augu. dicit li. xiij de trinita. sic. Quãdo sic deo coniungi poterit hũana natura: vt fiat vna psõna: supbi illi maligni spũs non ideo se audebunt homi preponere: quia nõ habẽt carnẽ. hec ille. Si ego dñs: vbi timor meꝰ? si pater: vbi honor meus? Malachie. i. Unde et hoc ipo hoīes me magis reuerebunt τ nõ dyabolum. Secũdo nõ coinquinabit naturã suam peccando. Unde dicit Augu. in li. de vera religione. Demõstrabit nobis dñs q̃ excelsum locũ teneat inter creaturas humana natura: in hoc q̃ hominibꝰ in vero homie apparebit. Et Leo papa dicit in smone de natiuitate dñi. Agnosce o xpiane dignitatem tuã τ diuine cõsors factus nature noli in veterem vilitatẽ degeneri cõuersatõe redire τc. Tertio nõ presumet homo de seipso. vt dicit Augꝰ. iij de trinita. Gratia dei nullis pcedẽtibus meritis in nomine xpi nobis comendatur. Et super Johannẽ. vt allegat a magistro sententiarum libro. iij. dist. x. ca. v. dicit sic. Qr vnigenitus est equalis patri non est gratie sed nature. Qr autẽ in vnitate persone assumptꝰ est hõ gre est nõ nature. Quarto nõ eleuabit p supbiã. Uñ Augu. li. xiij de tri. c. xvij dic sic. Est etiã illud vt supbia hoīs q̃ maxime impedimẽto ẽ ne inhereat deo per tantã dei hũilitatẽ redargui posset atq; sanari. Quinto hõ liberabit a suitute. Uñ Leo papa in smone de natiuita. dñi dic sic. Suscipitur a maiestate hũilitas: a virtute infirmitas: ab eternitate mortalitas: vt qḋ nostris remedijs congruebat vnus atq; idem dei τ hoim mediator τ mori ex vno τ resurgere posset ex altero. Nisi enĩ esset verus deus nõ afferret remediũ: nisi esset verus homo nõ pberet exemplũ. hec ille. Preterea τ si hõ liberabitur pmouebit ad bonũ q̃ntũ ad q̃nq;. Primo quo ad fidẽ que magis certificat ex hoc q̃ ipi deo loquẽti credit. vñ Augu. xi. de ciui. dei. dicit sic. Ut hõ fidentius ambularet ad veritatẽ ipa veritas dei filius hoie assumpto cõstituit atq; fũdauit fidẽ. Secũdo quo ad spem: que p hoc maxime erigit. vñ Aug. li. xiij. de tri. dicit sic. Nihil tam necessariũ fuit ad erigendã spem nostrã q̃ vt demõstraretur nobis q̃ntũ diligeret nos deꝰ. Quid vero huiꝰ rei isto indicio manifestiꝰ q̃ q̃ dei filius nostre nature dignatꝰ est inire cõsortiũ τc. Tertio quo ad charitatẽ que p hoc excitatur. Uñ Augu. dicit li. de cathezandis rudibus. Que maior causa ẽ aduẽtus dñi nři: nisi vt ostẽderet deꝰ dilectionẽ suã in nobis? quẽ si amare pigebat saltẽ reamare nõ pigeat. Quarto quo ad rectã operationẽ in qua homi nos exemplũ prebemꝰ. Uñ Augu. in smone de nati. dñi. dic sic. Homo sequẽdus nõ erat q̃ videri poterat: deus sequẽdus erat qui videri nõ poterat. Ut ergo exhiberet homini τ q̃ ab hoie videret: τ quẽ hõ sequeret deus factꝰ est hõ. Quinto quo ad plenã participatõnẽ diuinitat q̃ vere est homis beatitudo τ finis hũane vite. Uñ Aug. smõe de nati. dñi dicit sic. Factus ẽ deus hõ vt hõ fieret deus. Ex quo itaq; in his stat pfectio iusticie hoīs. iuxta illud ps. Declina a malo et fac bonũ: q̃ hõ nõ põt adipisci nisi redimat. ideo pposui vobis an homo debeat liberari. Rñderũt filiꝰ τ spũssanctꝰ dicẽtes. Omnipotens pat qm omẽs vie dñi mĩa τ veritas. vt dr in ps. Aduocent ipe q̃ tunc affuerũt cũ sentẽtia damnatiõis homis pmulgata fuit sicut dicit Dauid in ps. lxxxviij. Et veritas mea τ misericordia mea cũ ipso: quibus aduocatis statim mĩa: τ veritas obuiauerunt sibi. Ut enĩ dicit Seneca in tragedijs. Quis statuit aliquid inaudita parte altera? Equũ q̃uis statuerit: haud equus fuit. Inaudita enĩ parte aduersa nihil possumus iudicare: τ maxime cum iusticia τ veritas plene gaudeant possessione iuris earuz. vt extra de maioritate τ obedientia. ca. Inter quattuor. Et de causa possessionis τ proprietatis τc. Quibus quidẽ citatis τ comparentibus: mox misericordia coram domino genuflexa cepit alloqui dñm dicens. Clementissime domine placeat maiestati tue nobilẽ τ rationalẽ creaturã scilicet hoīem propter solã tuã bonitatẽ saluare τ redimẽ.

Ecce dñe pereūt oēs ⁊ nemo saluatur et in tot annoꝝ curriculis nemīnē hic videmꝰ ex hoībꝰ. hostes tui triumphant de ipsis ⁊ nō tue mãsiones: sed tartaree spelūce replētur. Ut quid dñe nascuntur homies: quare tradūtur bestijs anime cōfitētes tibi? Nam si ſm̄ iusticiā hec fiant tamē misicordie opꝰ est ⁊ tempus. Et si pmi parentes mandatū tuū incaute sunt transgressi: subueniat misicordia tua: quoniā disciplina vel misicordia multū destituitur si vna sine altera teneatur vt. xlv. dist. ca. Disciplina. Memēto quoniā hoiem ad imaginē ⁊ similitudinē tuã creasti: aperi ergo manū misicordie tue ⁊ imple oēe aial benedictiōe. Mirifica misicordiā tuā qui saluos facis sperantes in te. Esto ei dñe turris fortitudinis a facie inimici. Tūc surrexit veritas dicens. Domine tu es veritas ⁊ veritas in circuitu throni tui est: ita ꝙ sine veritate nō es deus. Si ergo es verus oportet te implere sermonē quē locutus es scʒ vt totus moriat adam cū oībus qui in eo erant quādo preuaricando pomū gustauit. Item qui est ꝓditor dñi sui debet sine misericordia damnari: quoniā clericꝰ proditionibus vacās degradat. vt dist. xlvi. ca. Clericus: habet. Sʒ homo fuit ꝓditor dei: cū dyabolo aduersario suo consensit ⁊ sibi coniunctus est: ergo sine misicordia debet damnari. Preterea maximū peccatū mundi est ingratitudo que retrudit manumissum in seruitutē. vt habet. xij. q. ij. ca. Episcopꝰ qui manumissum. ⁊ ca. Liberti ecclie. ⁊ ca. sequenti. Ecce qualiter istud peccatū ꝙ maxime punitur: sed tu deus fecisti hoiem nobilissimā creaturā ⁊ omniū dñm euʒ cōstituisti. iuxta illud. Oīa subiecisti sub pedibus eiꝰ. Ipse autē ingratꝰ post perceptionē tantorū beneficiorū te offendit: ergo perpetuo debʒ damnari. Subito respondet misicordia dicens. Clemētissime dñe ꝙuis homo fuerit damnatus ꝓpter ꝓditionē ⁊ ingratitudinē suā: hoc tamē fuit ex contumacia: quia comedere de illo ligno ex se nō erat peccatū. sed solū erat ꝓhibitū. Pena aūt que imponit pro cōtumacia non debet esse perpetua. vt notatur extra de cōstitutionibus. ca. Ex litteris. ⁊ de iudicio. ca. Cum nō ab homie: ergo quolibʒ tempore potest liberari. Tunc ait dña veritas. quādo iusticia fuit executa suū effectuʒ in iusta damnatiōe homis: nōne tu misicordia fuisti presens? Quare ergo nō fuisti ꝓtestata de iure tuo. Tunc eī tibi sup hoc competebat defensio: ⁊ ea defensione neglecta excidisti a iure tuo. vt extra de sentētia ⁊ re iudicata. ca. Quis. ergo nūc nullā habes rōnē conquerēdi. Respōdet misicordia dicēs. Ego tunc fui ꝓtestata de iure meo: sed deus noluit me exaudire vsqʒ ad tempꝰ mihi limitatū ⁊ deputatū. de quo dicit in ps. Tu exurgēs dñe misereberis syon qꝛ tempꝰ miserēdi eiꝰ quoniā venit tempꝰ. Cum ergo dictū tempꝰ aduenerit ideo ↄfiteant dño misicordie eiꝰ quia satiauit aiam inanē ⁊ aiam esurientē satiauit bonis. sedētes in tenebris ⁊ vmbra mortis vinctos in mendicitate ⁊ ferro: quia exacerbauerūt eloquia dei ⁊ consiliū altissimi irritauerunt: humiliatū est in laboribus cor eorū: infirmati sunt nec fuit qui adiuuaret: ⁊ clamauerūt ad dñm cum tribularētur ⁊ de necessitatibꝰ eorū liberauit eos. Nunqd ineternū proijciet dñs: aut non apponet vt cōplacitior sit adhuc: aut infinē misicordiāʒ suā abscidit a generatiōe aut obliuiscet misereri deus: aut continebit in ira sua misicordias suas. Tunc surrexit dña iusticia dicens. Equissime iudex semper tu iusticiā dilexisti: equitatē vidit vultꝰ tuus. tuā eī iusticiā preteriri nō potes. quia vt dicit. ij. Thiꝰ. ij. Si nō credimꝰ ille fidelis ꝑmanet ⁊ seipm negare nō potest. Teipm aūt negares si iusticiam tuā negares: sed nō est iustū vt dimittatur homi peccatuʒ: nisi sufficiēter satisfaciat ꝓ eo. cū ergo nō possit satisfacere ꝓ peccato suo: ideo nō dimittet ei peccatū. Nam pene aggrauant ſm̄ quãtitatē delicti. vt xxiiij. q. i. Non afferamꝰ. Homis aūt delictū est maximū ⁊ infinitū ergo ⁊ pena debʒ esse infinita. Respōdit misicordia dicēs. Ille iudex non potest salua iusticia culpā siue penā dimittere ꝗ habet punire culpā in aliū cōmissam. s. in aliuʒ hoiem vel in totā rempublicā vel in superiorē principē: sed deus nō habet aliquē superiorē: sed ipe est supremū ⁊ cōmune bonum totius vniuersi: ideo si dimittat peccatum qđ habet rationē culpe ex eo ꝙ contra ipsum cōmittitur: nulli facit iniuriaʒ. Sicut quicunqʒ homo remittit offensam in se cōmissam absqʒ satisfactione misericorditer et non iniuste agit. Tunc ait iusticia ad deū loquens. Magister scimus quia verax es et nō respicis personā hoim: sed a principio tu creasti duas creaturas. scʒ angelicam ⁊ humanam. de natura autē angelica multi ceciderunt sicut ⁊ tota natura humana cecidit: et vtraqʒ natura peccauit per superbiam,

Cū ergo quis puniatur in eo in quo delinq̄t vt extra de excessibus prelatoꝝ. ca. Inter dilectos. Homo aūt debet puniri ꝑpetuo: sicut angelus. vel vt ergo saluet̄ ⁊ redimatur. aut neuter. Ad suggestionē iusticie citati fuerūt demones: qui habito cōsilio, inter se qualiter causam suā defenderēt statuerūt per procuratorē iura sue vniuersitatis agere ⁊ defendere: quia vniuersitas vel collegiū necessario ꝑ ꝓcuratorē vel sindicū agere debet: vt de iuramēto calūnie. ca. Impetrādis. ⁊ ca. Imperator. ix. q. iij. ca. Cū scimus. xxviij. q. iij. ca. Quia ⁊ ipsi. Et ita p̄dicta infernalis vniuersitas cōstituit suū procuratorē ⁊ sindicū Belyal iurisperitū: dans ei potestatē impetrādi agendi: defendēdi: ⁊ defectus agēdi: obijciēdi iurādiq; de calūnia ⁊ dicendi veritatē. ⁊c̄. vt Extra de procuratorib⁹ ca. i. De officio de legati. ca. Corā de rescriptis. ca. Edoceri. De ꝓcuratorib⁹ ca. Ad agendū. li. vi. Qui belyal habita procuratione vniuersorū dominū adijt: eiusq; consistoriū ingressus: corā oīb⁹ intrepide sic exorsus est. Altissime dñe ⁊ rex regū quē nullū latet secretū: cuius voluntati nullus resistere potest. Iustus in oībus vijs tuis: ⁊ sctūs in oībus opibus tuis. Placeat te audire infimū totius vniuersitatis infernalis ꝓcuratorē: ac aures tue pietatis inclinare digneris. Cum sathan ⁊ dicta vniuersitas infernalis tenuerit: possederit. et habuerit terrā vniuersam: mare ⁊ oia q̄ in eis sunt ⁊ maxime hoīes in terra degētes: ad plenā ⁊ totalē iurisdictionē ꝓprietatē ⁊ dominiū ipsi⁹: et tanto tp̄e. de cui⁹ cōtrario memoria nō existit ex largitione: traditiōe: ⁊ repudiatione factis sathane ⁊ ei⁹ vniuersitati infernali: per altissimā tuā dñationē vniuersorū: propter peccm̄ ⁊ inobedientiā primi hoīs ad ipm̄ plenissime pertinere: precor maiestatē tuā sententialit̄ adiudicari p̄dicta oīa ad ꝓprietatē ⁊ dominiū iā dicte vniuersitatis in perpetuū ꝑtinētia irreuocabiliter. Qr̄ si sec⁹ adiudicaueris ad graue preiudiciū ⁊ iacturā eoꝝ sibi reputabunt. Et ne videar sine ratione loqui: adducā testimonia sacre scripture cōfirmātia que dixi. Nā post expulsionez hoīs de paradiso tu deus ipm̄ hoīem tradidisti in manu sathane ⁊ dyabolice cōgregationis possidendū: vt patet Esaie. xliij. vbi tu dixisti. Pater tu⁹ prim⁹ peccauit ⁊ interpretes tui p̄uaricati sunt in me. Et cōtaminaui p̄ncipes sanctos: dedi ad interitionē iacob: ⁊ israel in blasphemiā. Item eiusdē. l. ca. tu dixisti. Quis est hic liber repudij matris vestre quo dimisi eam: aut quis est creditor meus cui vendidi vos? Ecce em̄ in iniquitatib⁹ vestris vēditi estis: ⁊ in scelerib⁹ vestris dimisi matrē vestrā. Et Abacuch. iij. dicit. Egredietur dyabol⁹ ante pedes eius stetit: ⁊ mēsus est terrā. Aspexit ⁊ dissoluit gētes: ⁊ cōtriti sunt montes seculi. ⁊c̄. Itē. p̄s. xviij. Sicut oues in inferno positi sunt: mors depascet eos. Item Ecc̄. xl. Iugum graue super filios adā: a die exitus de vētre matris eoꝝ. Ex his patet q̄ dictus sathan ⁊ cōgregatio infernalis repudiati hoīs habuerūt corpalē possessionē. Respōdit mīa dicēs. Clementissime dñe tuā dep̄cor maiestatē vt ad fraudulenta verba hui⁹ nequissimi Belyal placeat nō aduertere quia vera videātur exterius falsitatis aūt plena sunt interius. Quoniaz scriptū est. Fel draconū vinū eorū: ⁊ venenū aspidū insanabile. Tu em̄ nosti quoniā ipse posuit in celo bellū: in paradiso fraudē: odiū inter primos fratres: et in omni ope hūano zizaniā seminauit. Vtq; ad dicta huius nephādissimi respōdeā. Dico q̄ dyabolica suggestione ⁊ dolo homo peccauit: vt dicit̄ Genesis. ij. Ideo ab hoc cōcilio oīno iste debet repelli. ⁊ sic homo resoluit̄ a petitione ipi⁹. vt Extra de exceptionib⁹ ca. Dilecta. in fine. Et ca. Intelleximus. Et ca. finali ad vlti. Ratio est: quia fraus ⁊ dolus nemini patrocinari debent: vt Extra de dolo ⁊ cōtumacia. ca. Ex litteris. Nā de dolo suo nemo debet reportare lucrū: vt Extra de eo q̄ duxit in vxorem ca. i. Tunc dixit Belyal: in hoc princeps noster nō peccauit: sed magna fuit stulticia hoīs eidē credere. quoniā si dictū fuit ei q̄ si comederet de ligno vetito foret similis deo. hoc credere fuit magna fatuitas: q̄ est plus q̄ dolus. Argumentū habet̄ extra qd̄ met⁹ causa. ca. Cū dilecti. Et. xx. q. iij ca. Cōstituit Et extra de cōuersione cōiugatoꝝ. c. Ex pte. Respōdit mīa dicens. O belyal si dicta suggestio tendisset ad bonū. nulla esset necessaria cōpensatio dictorū: neq; esset peccatū. ⁊ sic loquūtur iura per te allegata. Sed supradicta suggestio fuit ad mortē: ⁊ tunc magis punitur suggestor q̄ꝫ faciens: vt. lxxxvi. di. c. Tanta. quia intentio suggestoris fuit vt socios possit habere penarū. Dixit Belyal. Ille prim⁹ parens debebat experiri apud seipsū si expediebat sibi tale consiliū principis nostri: vt de regulis iuris regula cō silij. l. b. vi. Respōdit misericordia. Homo pre temeri

tate sua fuit punitus: etiam princeps vester puniri debet: quia exhortator mãdatoris opera fungitur: vt. ff. de his qui no. infa. lege ab hoc verbo. Ideo dico φ sententialiter ⁊ iuridice debz priuari isto dominio. queadmodũ Esaias ppheta ca. xlvij. publice scripsit dic. Redẽptor noster deus exercituũ, nomẽ illi⁹ sanct⁹ israel. Ultionẽ capiã ⁊ nõ resistet mihi homo. Denuda turpitudinẽ tuã: discoopi humerũ tuũ: reuela crura: transi flumina: sede: tace: ⁊ intra in tenebras filia caldeoꝝ: id est infernoꝝ. quia nõ vocaberis vltra domina regnoꝝ. Iratus sum sup populũ: ⁊ contaminaui hereditatẽ meã: ⁊ dedi eos in manu tua. Nõ posuisti eis misericordias: super senem aggrauasti iugũ tuũ valde: ⁊ dixisti. In sempiternũ ero dña. Nõ posuisti hoc super cor tuum: nec recordata es nouissimi tui. Et nũc audi hec delicata ⁊ habitãs cõfidenter: que dicis in corde tuo ego sum: ⁊ nõ est preter me amplius. Nõ sedebo vidua: ⁊ ignorabo sterilitatẽ. Uenient hec duo tibi: hec duo subito in die vna: sterilitas ⁊ viduitas. Uniuersa hec venerũt sup te propter multitudinẽ maleficiorũ tuorũ: ⁊ propter duriciã incãtatorũ tuoꝝ vehementer. Et fiduciã habuisti in malicia tua: et dixisti non est qui videat me. Sapiẽtia tua ⁊ sciẽtia tua decepit te: ⁊ dixisti in corde tuo. Ego sum: ⁊ nõ est preter me vltra. Ueniet super te malũ: et nescies ortũ eius: ⁊ eruet super te calamitas quã non poteris expiare. Ueniet super te miseria repente: quã nescies. Sta cũ incãtatoribus tuis: ⁊ cũ multitudine maleficoꝝ tuoꝝ in quibus laborasti ab adolescẽtia tua: si forte qd prosit tibi: aut si possis fieri fortior. Defecisti in multitudine cõsiliorũ tuorũ. Stent ⁊ saluent te augures celi qui cõtẽplabãtur sydera celi ⁊ supputabãt mẽses: vt ex eis annũciarent ventura tibi. Ecce facti sunt quasi stipula: ignis combussit illos. Nõ liberabũt animã suaz de manu flãme. non sunt prune quib⁹ calefiant: neqꝫ focus vt sedeãt ad eũ. Sic facta sunt tibi in qbuscũqꝫ laboraueras Negociatores tui ab adolescentia sua vnusquisqꝫ in via sua errauit: nõ est qui saluet te Item eiusdem xlv. ca. Christo meo cyro cuius apprehendi dexterã: vt subijciã ante faciẽ eius gentes: ⁊ dorsa regũ vertã: ⁊ aperiã ante eũ ianuas: ⁊ porte non claudẽtur. Itez xlix. Et dixi. In tẽpore placito exaudiui te: ⁊ in die salutis auxiliatus suz tui. Seruaui te et dedi te in fedus populi: vt suscitares terras ⁊ possideres hereditates dissipatas: vt diceres his qui vincti sunt exite: et his qui in tenebris reuelamini. Et infra. Uiuo ego dic. dñs: quia oib⁹ his velut ornamento vestieris: ⁊ circundabis tibi eos quasi sponsa. Quia deserta tua ⁊ solitudines tue ⁊ terra ruine tue nunc angusta erunt pre habitatoribus: ⁊ longe vagabuntur qui absorbeant te. Hec ibi. Belyal audita ista sententia ait. Iustissime deus nihil scio de hac sententia: et non credo eam recte latã: quia nunqꝫ ad eam audiendã Sathan vel infernalis congregatio fuerunt citati neqꝫ vocati. Si eniz fuissent presentes ⁊ non appellassent: tũc iudicio succũberent. vt notat Innocẽtius Extra de probationib⁹. ca. Quoniã in summa. Et de probationibus ca. i. in clemẽtinis. Ex quibus omnib⁹ habetur quod dixi. Respondit misericordia dicẽs. Clemẽtissime domine ad hanc sententiã audiendã fecisti citari Sathanã ⁊ infernũ: prout testatur Esaias. pmo ca. dicẽs sub hac forma. Audite verbũ domini principes sodomoꝝ. i. peccatoꝝ. auribus percipite legẽ dei vestri populus gomorre. Quomodo facta est meretrix ciuitas fidelis: plena iudicij. Iusticia habitauit i ea: nunc autez homicide. Argentũ tuũ versum est in scoriã: vinũ tuũ mixtũ est aqua. Principes tui infideles: socij furũ: omes diligũt munera: sequũtur retributiões. Pupillo nõ iudicant: ⁊ causa vidue non ingredit ad eos Propter hoc ait domin⁹ deus exercituũ fortis israel. Heu ego consolabor de hostib⁹ meis: ⁊ vindicabor de inimicis meis. Conuertam manũ meã ad te: ⁊ excoquã ad purum scoriã tuaz: ⁊ auferã omne stannũ tuũ. ⁊c. Item fecisti citari eundẽ Sathan per Ezechielẽ prophetã. xxviij. ca. pro eo φ superbe dixerat De⁹ ego sum: in hec verba. Et factũ est verbũ domini ad me dicẽs. Fili hominis dic principi tyri. hec dicit domin⁹ Pro eo φ eleuatũ est cor tuũ: ⁊ dixisti: deus ego sum: ⁊ in cathedra dei sedi in corde maris: cum sis homo ⁊ nõ deus: ⁊ dedisti cor tuũ quasi cor dei. Ecce sapientior tu es Daniele: omne secretum non est absconditũ a te. In sapiẽtia tua, ⁊ prudentia fecisti tibi fortitudinẽ: ⁊ eleuatum est cor tuum in robore tuo. Propterea hec dicit, dominus. Pro eo φ eleuatum est cor tuũ quasi cor dei: idcirco adducã sup te alienos robustissimos gentiũ: ⁊ nudabũt gladios suos super pulchritudinẽ sapientie tue: ⁊ pollũent decorez tuũ ⁊ interficient te:

et detrahent te: ꝛ morieris in interitu occisorum in corde maris. Nunquid dices. Deus ego sum. ꝛc. Item tertio fecisti citari Sathan per eundē Ezechielē. xxix. ꝛ. xxxij. c. sub hac forma. Factū est verbū dñi ad me dicēs Fili hominis loquere cū pharaone ꝛ dices. Hec dicit dominus. Ecce ego pharao rex egypti draco magne qui cubas in medio fluminū tuorū: et dicis. Meus est fluuius: et ego feci meipm. ꝛ ponā frenū in maxillis tuis: ꝛ leoni gentiū assimilatus es: draconi qui est in mari. Et ventilabas cornu in fluminibus tuis: ꝛ conculcabas flumina eorū. Propterea expandā super te rhete meū in multitudine populorū meorū: ꝛ extraham te in sagena mea: ꝛ proijciā te in terram. ꝛc. Ecce o Belyal quāta equitate ꝛ iusticia vsus est deus. Tres enim citationes fecit fieri ad conuincendā maliciā Sathane principis tui: q requirebātur ad sententiā promulgandā: vt Extra de dolo ꝛ contumacia. ca. Preterea. ꝛ. c. Cum olim. Insuper ego adducā testes qui probabunt ad plenū de nequicia ꝛ sceleribus que sunt per principē infernalē in regno dei cōmissa atq patrata. Propter quod merito debet priuari principatu super humano genere. Et statim citati fuerūt Dauid ꝛ Ezechiel: qui duo sufficiūt. Quoniā in ore duorū vel triū stat omne verbum: vt Extra de testibus. ca. In nomine. Et. ca. Licet. Statimq Dauid affuit dicens. Deus vltionū dominus: deus vltionū libere egit. Vsquequo peccatores domine: vsquequo peccatores gloriabuntur? Populū tuū dñe humiliauerūt et hereditatē tuā vexauerūt. Viduā et aduenā interfecerūt: ꝛ pupillos occiderūt ꝛ dixerunt. Non videbit dominus: nec intelliget deus iacob. Polluerunt templū sanctū tuū: posuerunt hierusalē in pomorū custodiam. Posuerunt morticina seruorū tuorū escas volatilibus celi: carnes sanctorū tuorū bestijs terre. Effuderunt sanguinē ipsorū tanq aquā in circuitu hierusalē: ꝛ non erat qui sepeliret. Incenderūt igni sanctuariū tuū: in terra polluerūt tabernaculū nominis tui. Dixerunt in corde suo cognatio eorū simul quiescere faciamus omnes dies festos dei a terra. Vide domine quāta malignatus est inimicus in sancto. Ecce testimoniū dauid. Cōfestim assurrexit Ezechiel propheta. xxij. dicēs. Ecce principes israel: singuli in brachio suo fuerunt in hierusalem. ꝛ effuderunt sanguinē. patrē ꝛ matrē contumelijs affecerunt in ea. Aduenam calumniati sunt in medio eius. Pupillam ꝛ viduam contristauerunt apud ipsam: sanctuaria tua domine spreuerunt: ꝛ sabbata polluerunt. Scelus operati sunt in medio eius: verecundiora patris discooperuerunt: immunditiā menstruate humiliauerunt: ꝛ vnusquisq in vxorē proximi sui operatus est abominationē: et socer nurū suā polluit nepharie: frater sororē filiam patris sui oppressit in te. Et sic tui deus fuerūt obliti.

Deus.

E quibus testibus plenissime deus informatus: vt iudex de iuridica priuatiōe totius impij principis infernalis: sic fuit allocutus. Hec dicit dominus. Audiui vniuersa opprobria tua q locutus es de mōtibus israel dicens. Deserti dati nobis sunt ad deuorandū: ꝛ insurrexistis aduersum me ore vestro: ꝛ derogastis aduersum me verba vestra. Ego audiui hec dicit dominus: letante vniuersa terra. In solitudinē te redigam: sicut gauisus es super hereditate domus israel eo q fuerit dissipata: sic faciam tibi. Ezechielis. xxxv. Ecce Belyal qualiter Sathan fuit citatus: si non comparuit fuit contumax. Sententia autē bene fertur in citatum et contumacē: vt Extra de officio delegati. caplo. Consuluit. in glosa. et Extra de dolo ꝛ contumacia caplo. Veritatis. Et de verborū significatione. caplo. Sepe. in Clementinis.

Bel.

Que audiens Belyal stupefactus et confusus inclinās se corā iudice dixit. Audiui dauid prophetam tuum dicentem. Homines ꝛ iumenta saluabis domine: quēadmodū multiplicasti misericordiam tuam deus. Nunquid demoniorum misereberis: cum sint digniores iumentis ipsi demones?

Mi.

Respondit misericordia dicens. Illorum deus miserebitur: qui confitentur delicta sua: ꝛ propter iniusticias suas humiliantur.

Bel.

Ait Belyal. Quid volunt confiteri demonia contra se: cū nihil mali fecerint: et deus gratis ea dānauit.

Mi.

Respondit misericordia. Lege Esaiā. xiiij. caplo scies quid demonia fecerint. Ibi eñ dic sic. Quō cecidisti de celo lucifer q mane oriebaris: Corruisti i terrā q vulnerabas gētes q dicebas i corde tuo. In celū conscēdā: supra astra dei exaltabo soliū meū: sedebo in mōte testamenti. ꝛc.

Bel.

Ait Belyal. Verū est q princeps nr dixit. Ponā sedē meā in aquilone: ꝛ ero similis altissimo. Sed tñ nō posuit licet dixit. ꝛ qui dicit ꝛ non exequitur illud dicitur non facere: et ita non meretur penā. Argumētū huius habet de electione ca. Perpetue. libro. vi.

Mi.

Respon

dit misericordia. valde erras Belial: nescis quia in delictis respicit voluntas: vt Extra de eo qui mittitur in possessionē causa rei seruāde ca. i. Et de penitētia dist. i c. Si quis cū telo. Unde peccatū hoīs est remediabile: nō aūt peccatū demonis. Ad quod probandū adduco sex rationes tales. Prima ratio est quātū ad virtutē naturalē vtriusq: qm̄ quo ad virtutē cognitiuā angelus cognoscit in virtute lucis plene per intellectū deiformē vt possit totū cōsiderare sine inq̄sitione qd ad electionē alicuius pertinet: vt sic per ignorantiā nō excusaretur. Sicut homo qui cognoscit que agenda sunt deliberādo per rationē que est quasi quedā obūbratio intellectus: vt dicit ysaac. v. de definitionib⁹ Et sic principiū demonis dissimile est principio hominis ꝓpter infirmitatē humane cōditiōis: vt de penitētia. dist. ij. §. Ex ergo ante mediū Etiā quo ad effectiuā: quia volūtas angeli est inuertibilis post electionē cū sit infra volūtatē diuinā que est inuertibilis ante ꝛ post Et supra voluntatē humanā que est vertibilis ante ꝛ post. Ideo angelus semp inheret malo immobiliter: qd peccādo appetit. Unde mala voluntas demonis pro facto reputatur: vt. xxij. q v. ca. Si paulus. Sed nemo dānatur nisi ex merito male volūtatis: nec liberatur nisi bonā habuerit volūtatē. xxiij. q. iiij. ca. Displicet. Scḋa ratio est quātū ad naturā vtriusq: quia angelorū natura nō ꝓpagatur ex vno ex quo viciū contrahat sicut natura humana. ideo nec p vnū cōgruit eā repari. Unde Paul⁹ Roma v. Sicut p vnū hominē in hūc mūdū peccatū intrauit ꝛ per peccatū mors: ita ꝛ in oēs hoīes mors pertransijt: in quo omnes peccauerūt. Si enim vni⁹ delicto multi mortui sunt: multo magis gratia dei ꝛ donū in gr̄a vni⁹ hoīs iesu christi in plures abūdauit. Nam hō dicit̄ imago dei: p hoc ꝙ sicut de⁹ principiū est hoīm per creationē: sic hō prim⁹ est ꝑncipiū alioꝝ per ꝓpagationē: vt xxxiij q. vlti ca. Hec imago. Sic xp̄s debet esse principiū eoꝝ per redēptionē. Tertia rō est q̄tū ad statū vtriusq quia homo non peccauit in termino sue vie sicut angelus: cui ad primā electionē status vie finit⁹ est. Hoc eñ est hoīb⁹ mors: qd angelis casus. Sed hō post mortē suā nō pōt penitere de peccō suo. Et morienti in peccō mortali non prosunt orōnes nec oblationes viuoꝝ: nec cetera suffragia ecclesie: vt. xiij. q. ij. ca. Quibus. ꝛ. vij. capitulis sequētib⁹. Quonīā in inferno nulla est redemptio. Job. vij Qui descendit ad inferos non ascendet. ꝛc. Quarta rō est quātū ad peccatū vtriusq: quia angelus supbiuit ex appetitu potentie quā natura creata nō potest recipere in magna pfectione: homo vero supbiuit ex appetitu sciē: cui⁹ natura creata est capax Exēplū Anima xp̄i habuit omnē sciētiā: nō tñ omnipotētiā. Etiā homo peccās cogitauit de venia: ꝛ in aliquo decept⁹ est. Quia vt dicit magister libro. ij. sententiarū dist. xxij Plus peccauit mulier ꝙ vir: que voluit vsurpare diuinitatis equalitatē: ꝛ nimia p̄sumptiōe elata credidit sic esse futurū. Adā vero nec illō credidit: ꝛ de penitētia ꝛ de mīa dei cogitauit dū vxori morē gerēs eius persuasioni cōsensit: nolens eā contristare ꝛ a se alienā relinquere ne periret arbitrās illud esse veniale: nō mortale delictū. Unde Aug. Apostolus inquit adā nō est seductus: qd vtiq ita accipi potest vt intel'igat̄ nō esse seduct⁹ prior vel in eo in quo mulier: vt scilicet illō crederet esse verū. Eritis sicut dij: sed putauit vtrūq posse fieri: vt et vxori morē gereret: et per penitētiā veniā haberet. Min⁹ ergo peccauit q̄ de penitētia ꝛ dei mīa cogitauit. hec magister. Sed angel⁹ peccās neutrū horum cogitauit. Adde huc etiā: quia angel⁹ nullo suggerēte peccauit: hō vero suggestione dyaboli peccauit: ergo alteri⁹ auxilio debet liberari ꝛ saluari vt hec sibi correspōdeāt. Quīta ratio est q̄tū ad misericordiā dei: quia tota natura humana est lapsa in vno parente nō aūt tota natura angelica: ergo magis est indecēs ꝙ tota natura hūana relinquat̄ sub dānatione ꝙ natura angelica que non tota corruit. Unde dauid ꝓpheta in p̄s. dic̄. Miserator ꝛ misericors dn̄s: lōganimis ꝛ multū misericors. Nō imppetuū irascetur: neq in eternū cōminabitur. Non s̄m peccā nostra faciet nobis: neq s̄m iniq̄tates nostras retribuet nobis. Qm̄ s̄m altitudinē celi a terra. ꝛc. vsq ad. Mīa aūt dn̄i ab eterno ꝛ vsq in eternū sup timētes eū. Sexta rō est q̄tū ad iusticiā dei: q: oēs illi ad quos corruptio pctī primi hoīs ꝑuenire debebat nedū erāt in actu sed in virtute tñ. ideo nō decet vt prius ꝙ sint vltimā dānationē recipiāt: sic oēs angeli actu existētes xp̄o arbitrio peccauerūt: vt declarat magr̄ sentētiarū. Li. ij. dist. v. c. Debāt eñ oēs. ꝛc. ¶ Justicia aūt auditis rationib⁹ misericordie instabat apud equissimū iudicē dicens. Aduocētur angeli sancti

et audiatur iudiciū coꝝ in medio: an velint
deponere aliqd cōtra gen⁹ hūanū. Quib⁹ ad
uocatis audita est vox angeloꝝ: dicētiū illud
Apo͞c xix. Alla Laus ⁊ glia ⁊ virt⁹ deo nr̄o
est: q: vera ⁊ iusta iudicia ei⁹ sunt. Gaudea-
mus ⁊ exultem⁹ ⁊ dem⁹ gloriā ei: q: venerūt
nuptie agni: ⁊ vxor ei⁹ scʒ natura hūana ꝑpa
rauit se. Et ꝓtestati sunt angeli ꝙ meli⁹ ē na
turā hūanā saluari. ꝓpter hec bn̄ficia que ex
hoc cōsequētur q̄ etiā eis cōueniūt de rigore
iusticie. Et sunt ista. Primo: q: natura nr̄a
summe nobilitabit̄ si aīa rōnalis saluabit̄ ꝓ
pter plenitudinē scīficatōis aīe xp̄i. Luc. ij.
Hic erit magnus ⁊ fili⁹ altissimi vocabitur. ⁊
dabit illi dn̄s. ⁊c̄. Scd̄o q: nr̄a ierarchia re
parabit̄ dū ciuitas celestis depopulata: ⁊ per
casum maloꝝ angeloꝝ diminuta augmētabi
tur hoibus: velut celestis ciuitat̄ cōciuib⁹. ⁊c̄.
Tercio: q: hostiū nostroꝝ seuicia supabit̄.
Licʒ eni cū dracone ⁊ angelis ei⁹ pugnaue
rim⁹ ⁊ eos hinc expulerim⁹: tamē sup terram
plus inualuit draco cū angelis suis ꝙ nos
cū nō solū vincāt sed ⁊ regnēt in mūdo. ⁊ in
de trahāt hoīes i infernū. ⁊c̄. Quarto. quia
nostra custodia circa hoīes roborabit̄. Ecce
eni a pncipio creationis cuiusqʒ aīe deputa
tur vn⁹ ex nobis ad custodiā illi⁹. Quid pro-
dest hec custodia circa hoīes: cū tādē dānen-
tur. ⁊c̄. Quinto: q: nostra cōgregatio sum-
me illuminabit̄. dū iusticia ⁊ sacramenta dei
clari⁹ in saluatis hoibus cōtuebimur. His di
ctis statim angeli cantauerūt: dicētes. Bene
dicta gloria dn̄i de loco sancto suo. Sed qm̄
lex data est a deo hoibus ꝑ nos tanqʒ ꝑ mi
nistros: gen⁹ hūanū oīno debet liberari ꝓpt̄
instrumēta publica q̄ habet ꝓ se ⁊ non natu
ra diabolica. Statim affuit iusticia dicēs an
teqʒ in sententia ꝯcludat̄ pars aduersa tenet̄
exhibere instrumēta. vt Extra de fide instru-
mētoꝝ. c. Cū dilect⁹. ideo eqssime iudex peto
vt videātur hec instrumēta gn̄is hūani: quia
subtrahēs instrumētū aduersarioꝝ debet pu
niri a iudice. Extra de testib⁹ cogēdis. c. Per
uenit. Citato ergo hūano genere ad publica
tionē instrumētoꝝ accessit primo Adā. ⁊ ꝓ-
tulit instrumentū suū cōtinēs liberationē hu
mani gn̄is ⁊ assignauit illō archāgelo micha
eli pncipi sup aīab⁹ suscipiēdis: qui explicās
instrumentū corā celesti curia: sic legit. Hoc
nunc os ex ossib⁹ meis ⁊ caro de carne mea.
quapropter relinquet hō patrē ⁊ matrē ⁊ ad
herebit vxori sue: ⁊ erunt duo in carne vna.
Geñ. ij. Sup quo dicit apl's Ephe. v. Xp̄us
dilexit ecclesiā et seipm̄ tradidit pro ea vt il-
lam sanctificaret: mūdās eā lauachro aq in
verbo vite: vt exhiberet ipe sibi gloriosam ec
clesiā: nō habentē maculā neqʒ rugā. aut ali-
quid eiusmodi: sed vt sit sancta ⁊ immacula
ta. Hoc eni magnū sacramentū est in xp̄o ie
su ⁊ in ecclia. Tūc ait iusticia ex sigillo priui-
legij vel instrumenti. debet cognosci veritas
vel falsitas instrumēti: vt hētur Extra de f. ī
instrumētoꝝ. c. Inter dilectos. ꝓpterea vidē
dū est sigillū hui⁹ instrumēti. Videt Micha
el. Sigillū nō ꝓbat nisi sit autenticū. Extra
de fide instrumētoꝝ. c. ij. Sigillū aūt princi-
pis est autēticū: vt hētur eodē titulo. ca. Cū
dilectus. Sed hoc instrumentū est robora-
tū quattuor sigillis dei. In primo sigillo ē hō
dormiēs: de cui⁹ costa formatur mulier. Ait
tūc deus pater: illud qō ponit magr̄ sententia-
rū. li. ij. dist. xviij. ca. iij. Nō sine causa quoqʒ
dormiēti viro potius ꝙ vigilāti detracta est
costa: de qua mulier in adiutoriū gn̄ationis
viro est formata: scʒ vt nullā in eo sensisse pe
nā mōstraret̄: ⁊ diuine simul potētie op⁹ mirabi
le ꝓbaret̄: que hoīs dormiētis latus aperuit
nec tamē eum a quiete soporis excitauit. In
quo etiā ope sacramentū xp̄i ⁊ ecclesie figu
ratū est. Quia sicut mulier de latere viri dor
miētis est formata: ita ecclesia ex sacramētis
que de latere xp̄i in cruce dormiētis ꝓfluxe-
rūt. hec mgr̄. In scd̄o sigillo est paradisus
deliciarū: a quo egrediūtur quattuor flumia
⁊ lignū vite in medio eius. Ait tūc deus pa-
ter illō qō ponit Aug. li. xiij. de ciui. dei. c. xxi.
dic̄. Possunt hec in ecclesia intelligi vt ea me
lius accipiam⁹ tanqʒ ꝓphetica indicia prece
dentia futuroꝝ paradisum scʒ ipam ecclesiam:
sicut de illa legit̄ in cātico canticoꝝ. Quattu-
or autē flumina paradisi quattuor euāgelia: li-
gna fructifera sctōs: fructus aūt eoꝝ opa eo
rum: lignū vite sanctū sctōꝝ vtiqʒ xp̄m. Hec
Aug⁹. Sicut eni fluui⁹ egrediebat̄ a loco vo
luptatis ad irrigandū paradisum: ita fluui⁹
sapiētie verbū dei in excelsis debet fundere
flumina grāꝝ ⁊ misericordiarū. Inebriabū
tur eni hoīes ab vbertate dom⁹ eius: ⁊ torrēte
voluptatis sue potabit eos. In tertio sigil-
lo erat homo format⁹ de terra virgine. Ait
tūc deus pater. Sicut prim⁹ adā de terra vir
gine format⁹ est opatione spūs sancti: ita se-
cūdus adā ex virgine opatione spūs sancti
formari debet. In quarto sigillo erat hō trāš
latus in paradisū a cāpo damasceno: in quo
cōditus fuerat. Ait deus pater illud qō ponit

magister sententiarū li.ij.dist.xvij c iiij. dicēs. Homo extra paradisum creat' postmodū in paradiso fuit posit' vt nō nature sed grē hoc assignaret. hec mgr. Insup vt xp̄s extra paradisum hūanitatis in celū gen' humanū trāsferret. Et ita instrumentū ade autēticis priuilegiis insertū est fore munitū et roboratū: vt patet. Secūdo accessit Noe et ptulit instrumētū sibi traditū qd̄ et tradidit michaeli qui explicans illud sic legit. Hoc erit signū federis qd̄ do inter me et vos et ad oēm aīam viuētē que est vobiscū in generatiōes sempiternas Arcū meū ponā in nubib': et erit signū federis inter me et inter terrā. Cūqz obduxero celū nubib': apparebit arc' me' in nubibus: et recordabor federis mei qd̄ pepigi vobiscū et cū omni aīa viuēte que carnē vegetat. Gen. ix. De' pater exposuit qd̄ hoc instrumētū contineret dic. Sicut arc' federis iuxta quattuor elemēta integrat' quattuor colorib': sic xp̄s quattuor virtutib' decorabitur p hūanitatē figuratā in nubib': scz colore terreo mēdicitatis et indigētie. Colore aqueo sinceritatis et pudicitie. Colore aereo benignitatis et innocētie. Colore igneo caritatis et amicitie. Apparebit itaqz arcus in nubib'. id est xp̄s in humanitate: in signū satisfactionis. recōciliatiōis. sustētationis. glorificationis. Unde Iohēs Apo. x. dic. Uidi angelū dei fortē descendētem de celo amictū nube et yris in capite ei' Tūc ait iusticia. Declara sigillū huius instrumenti. Et michael archāgel' demōstrauit archā grandē: per quā octo aīe salue facte sunt in diluuio aquarū multarū. Ait tūc de' pat illud qd̄ ponit ab Aug'. xv. li. de ciui. dei. ca. xxvij. dic. Proculdubio figura est peregrinantis in hoc seculo ciuitatis dei: hoc est ecclesie que fit salua per lignū in quo pepēdit mediator dei et hoīm hō xp̄s iesus. Et ita instrumētū Noe autētico priuilegio firmatū cōstat. et c. Tertio accessit abrahā: et pferēs instrumētū suū tradidit illd̄ archāgelo michaeli legēdū: qd̄ explicās legit sic. Egredere de terra tua et de cognatione tua et de domo patris tui: et veni in terrā quā mōstrauero tibi: et faciā te in gētē magnā: et bn̄dicā tibi et magnificabo nomen tuū: erisqz benedictus. Gen. xij. De' pater exposuit hoc instrumentū sicut dic. Augustin' libro. xvi. de ciuitate dei caplo. xvi. sic. Aduertēdū est duas res promissas abrahe Unā scilicet qz terrā chanaā possessurū fuerat semen eius. qd̄ significatur vbi dictū est. Uade in terrā quā tibi monstrauero: et faciā te in gentē magnā. Aliā vero longe prestantiorem: non de carnali sed de spirituali semine. per qd̄ pater est nō vnius gētis israeliticę: sed omniū gentiū que fidei eius vestigia cōsequūtur. qd̄ promitti cepit his verbis. Et benedicētur in te omnes tribus terre. hec ille Tunc iusticia dixit. Demonstra sigillū huius priuilegij: et apparuit clibanus fumās et lampas ignis transiēs per diuisiones illas. Genes. xv. Ait tūc deus pater. In occasu solis: id est in mundi termino apparebit fornax fumans: id est vterus virginis tumescēs ope spūs sancti: quia spūs sctūs supueniet in mariā virginē: et virtus altissimi obumbrabit ei. Nam propter syon nō tacebo: et propter hierusalē non quiescā donec egrediatur vt splēdor iustus eius: et saluator eius vt lāpas accendatur. Esaie. lxij. Quarto accessit ysaac et protulit instrumētū suū michaeli: quod explicans legit sic. Complēs iuramentū quod spopōdi abrahā patri tuo. Multiplicabo semē tuum sicut stellas celi: daboqz posteris tuis vniuersas has regiones: et benedicētur in semine tuo omnes gentes terre. Genes. xxvi. Deus pater exposuit hoc instrumentū: sicut dicit Augustin' li. xvi. de ciuitate dei. c. xxxij. dic. Non qui filij carnis hi filij dei sunt: sed qui filij promissionis hi deputātur in semine. Ac per hoc filij promissionis vt sic semē abrahe in ysaac vocātur. hoc est in xp̄o vocante gratia cōgregantur. hec ille. Tunc iusticia inqt. Demōstra sigillū huius instrumēti. et appuit ager quia ysaac egressus fuerat ad meditandū in agro inclinata iā die: quādo veniēte rebecca accepit eā in vxorē. Genes. xxiiij. cap. Ait tunc deus pater. Vergēte mūdi vespere tāq̄ spōsus de thalamo filius dei egressus honestissima virginis matris clausula: vt despōsaret sibi naturā humanā. Ecce sigillū priuilegij ysaac vt patz. et c. Quinto accessit iacob et presentauit instrumentū suū michaeli: qd̄ explicans legit sic. Ego sum dn̄s deus abrahami patris tui: et deus ysaac. Terraz in qua dormis tibi dabo et semini tuo: eritqz germē tuū quasi puluis terre. Dilataberis ad orientem ad occidentē: septētrionē: et meridiē. Et benedicētur in te et in semine tuo cuncte tribus terre. Et ero custos tuus quocūqz perrexeris: et reducā in terrā hanc nec dimittā nisi cōpleuero vniuersa que dixi. Genesis. xxviij Deus pater exposuit hoc instrumentū sicut dicit Aug. libro. xviij. de ciuitate de. c. xxix. sic. Hinc iam intelligite segregatū semen iacob

ab alio semine ysaac: quod factū est p esau. Quādo em̄ dictū est: in ysaac vocabitur tibi semen: pertinēs vtriꝗ semen ad ciuitatē dei separatū est unde aliud semen abrahe: quod erat in ancille filio: et qd̄ futurū erat in filijs cethure. Sed adhuc erat ambiguū de duob' geminis filijs ysaac vtrum ad vtrūꝗ an ad vnū eorū: qd̄ nūc declaratū est: cū prophetice a patre bn̄dicitur iacob: ꝛ dicit ei. Et eris in cōgregatione gentiū: ꝛ det tibi deus benedictionē abrahā patris tui. Tunc iusticia inquit. Demōstra sigillū huius priuilegij: ꝛ apparuit scala firmata super terrā: cuius caput pertingebat ad celū: ꝛ angeli dei ascendebāt ꝛ descendebāt per illā: ꝛ dn̄s incūbebat sup illā. Gen. xxviij. Ait tunc deus pater illud quod dicit Aug. libro. xvi. de ciuitate dei ca. xl. Scalā istā intelligitur ipe saluator optime in memoriā reuocare: vbi cū dixisset de Nathanaele. Ecce vere israelita, in quo dol' non est. quia israel viderat istā visionē. Ipe ē em̄ iacob. Eodē loco ait. Amē dico vobis videbitis celū apertū ꝛ angelos dei ascendentes ꝛ descendētes super filiū hoīs. hec ille. Et sic patet. Sexto accessit ioseph ꝛ presentauit instrumentū suū michaeli: quod explicās legit sic. Nolite pauere: pro salute enim vestra misit me domin' ante vos. premisit me deus vt seruemini super terrā. Dei em̄ voluntate huc missus sum. Gen. xlv. Deus pater exposuit hoc instrumentū vt dicit August. in sermone de Joseph sic. Joseph interpratur augmētatio vel ampliatio quā non habuit nisi egyptus: sed in christo augmentū habere meruit vniuersus mūdus. Ille erogauit triticū: sed christus erogare dignatus est dei verbum. hec ille. Tunc iusticia inquit. Videam' sigillum huius instrumenti: et apparuerunt tres propagines. Ait tunc deus pater. Tres propagines tres adhuc dies sunt post quos recordabitur pharao ministerij tui: ꝛ restituet te in gradū pristinū. Gen. xl. Sic ergo apparet instrumentū ioseph validissimo sigillo fore signatū. Et sic patet. ꝛc̄. Septimo accessit moyses ꝛ presentauit instrumētū suū michaeli: quod explicans legit sic. Vidi afflictionē populi mei in egypto: ꝛ clamorem eius audiui: ꝛ sciens dolorē eius descēdi: vt liberē eos de manibus egyptiorū. ꝛ vt educerē de terra illa in terrā bonā ꝛ speciosam: in terrā que fluit lacte ꝛ melle. Exodi. iij. Deus pater exponēs hoc instrumētū ait. Moyses personā christi gerit: vt habetur de penitentia dist. iij. §. Inter hec. In signū ꝙ christus debet educere humanū genus ab inferno: ꝛ introducere in hāc ciuitatē celestē. sicut scriptū est. Introduces eos ꝛ plantabis in monte hereditatis tue: firmissimo habitaculo tuo quod operatus es dn̄e: sanctuarium tuū dn̄e. quod firmauerūt manus tue. Tūc iusticia inquit. Ostende sigillū huius instrumenti: ꝛ apparuit sabulū in quo abscondit' fuit vir egyptius percutiēs quēdā ex hebreis. Ait tunc deus pater. Hec est figura qua designatur ꝙ christus per carnē assumptā debet occidere dyabolū persequentē fideles ꝛ abscondere ꝛ concludere in inferno. Octauo accessit Aaron ꝛ presentauit instrumētū suū michaeli: quod explicās legit sic. Portabit Aaron iniquitates eorum que obtulerint ꝛ sctificauerint filij israel in cunctis muneribus ꝛ donarijs suis. Deus pater exposuit hoc instrumētū sic. Deponet christus tāꝗ summus sacerdos oēs iniquitates humani generis: ꝛ proijciet omnia peccata eius: quoniā ipse est saluator omniū. Et sicut virga Aaron deuorauit virgas magorū: vt dicitur. xxvi. q. v. ca. Nec mirum. Sic potestas christi auferet potestatē dyaboli: quoniā factus est principatus eius super humerū ei'. Tunc iusticia inquit. Demonstra sigillū huius instrumenti: ꝛ apparuit vrna plena oleo ꝛ vnguento. Ait tunc deus pater. Quēadmodū oleo consecratus est Aaron: sic christus consecrari debet. De quo dicitur. Dilexisti iusticiā ꝛ odisti iniquitatē propterea vnxit te deus. de' tuus oleo leticie. ꝛc̄. Nono accessit Gedeon ꝛ protulit instrumētū suū qd̄ explicans michael legit sic. Vade in hac fortitudine tua ꝛ liberabis israel de manu madian. Scito ꝙ miserim te ego ero tecū: ꝛ percuties madiā quasi virū vnū. Judic. vi. Deus pater exposuit hoc instrumentū: vt dicit Augustin' libro de salutarib' documētis sic. Christus ideo dicitur redemptor: quia gen' hūanū redemit a captiuitate dyaboli. Saluator: ipsum saluando a peccatis suis. Adiutor: ipsum adiuuando in oportunitatibus in tribulatione. Protector: ꝓtegēdo: vt inter inimicos maneat illesum. Susceptor ipsum suscipiēdo in eterna tabernacula. hec ille. Tūc iusticia inquit. Demōstra sigillū hui' instrumēti. Et apparuit pluuia descēdēs in vellere terra nō madefacta. Ait tūc deus pater. Descendet sicut pluuia in vell'. ꝛc̄. Decimo accessit dauid ꝛ protulit instrumētū suū, qd̄ ex

p'lcãs michael legit sic. Iurauit dñs dauid
veritatē ꝛ nō frustrabit eũ. de fructu ventris
tui ponã ſup ſedē tuã. qm̃ elegit dñs ſyō: ele
git eã in habitationē ſibi. hec requies mea in
ſeculũ ſeculi. hic habitabo qm̃ elegi eã. Me-
morare q̄ mea ſubſtãtia. Nō em̃ vane conſti
tuiſti oēs filios hoim. Deus pater expoſuit
hoc inſtrumentũ: vt dicit Aug'. lib. xvij de ci
uitate dei ca xi. ſic. Niſi em̃ eſſet vn' fili' hoīs
ſubſtantia iſrael ꝑ quē liberarētur multi filij
hoim: vane vtiqꝫ cōſtituti eſſent oēs filij ho
minũ. Nũc vero oīs quidē hũana natura per
pctm̃ primi hoīs in vanitatē de veritate col-
lapſa eſt. Propter qḋ dicit ali' ꝑs Homo va
nitati ſimilis factus eſt. Sed nō vane de' conſti
tuit oēs filios hoim: qꝛ ꝛ multos a vanitate
liberat ꝑ mediatorē ieſum xp̄m hec ille. Tũc
iuſticia inq̄t Demōſtra ſigillũ hui' inſtrumē
ti: ꝛ apparuerũt qnqꝫ lapides in funda. Ait
tũc deus pater. Sicut dauid ꝑcuſſit Golyã
in fronte ꝑ fundibulũ: ſic xp̄us qnqꝫ vulneri
bus in carne aſſumptis debet eiicere diaboli
poteſtatē. ꝛc. Undecimo acceſſit eſaias ꝛ ꝑ
tulit inſtrumētũ ſuũ: qḋ explicãs michael ar
chãgelus leg't ſic. Dilata locũ tentorij tui: et
pelles tabernacu'oꝝ tuoꝝ extēde ne parcas:
lōgos fac funicu'os tuos: ꝛ clauos tuos cōſo
lida. Ad dexterã em̃ ꝛ ad leuã penetrabis: ꝛ ſe
mē tuũ gētes hereditabũt. Eſaie. liiij. De' pr̄
expoſuit h' inſtrumētũ ſic. Popul' gētiũ qui
ambulabat in tenebris: vidit lucem magnã.
Habitãtib' in regione vmbre mortis: lux or
ta eſt eis. Eſa. ix. Tũc iuſticia inq̄t. Demon-
ſtra ſigillũ hui' inſtrumēti: ꝛ appuit nubes.
Ait tũc de' pater. Aſcēdat dñs ſup nubē le-
uē vt ingrediaſ egyptũ ꝛ ꝯfringãtur oīa ido
la egypti. Eſa. xix. Qꝛ xp̄s mũdũ ingrediēs
aſſumet carnē immunē a pctō: et confringet
oēs errores. Ecce ſigillũ muniēs inſtrumen
tũ Eſa. ꝛc. Duodecimo acceſſit Hieremias
ꝛ ꝑtulit inſtr̄m ſuũ: qḋ explicãs michael le-
git ſic. Nouũ fecit dñs ſup terrã. Mulier cir
cũdabit virũ. Hiere. xxxi. Ibidē. xxiij. Ecce di
es veniũt dicit dñs ꝛ ſuſcitabo dauid germē
iuſtũ: ꝛ regnabit rex ꝛ ſapiēs erit. ꝛ faciet iu-
diciũ ꝛ iuſticiã in terra. Et hoc eſt nomē qḋ
vocabũt eũ: dñs iuſtus noſter. In dieb' illis
ſaluabiſ iuda: ꝛ iſrael habitabit confidēter.
De' pater expoſuit hoc inſtrumentũ ſic. Pri-
mus hō totã maſſam dãnabilē fecit. veniet
dñs ſcḋus hō: veniet et altero tramite: veni-
et ꝑ virginē: veniet viuus: inueniet mortuos
morietur vt moriẽdis ſubueniat: mortuos
ad vitã trãſferat: mortuos redimat a morte:
ſeruet vitã in morte: occidat mortē de morte
hec Aug. Tũc iuſticia inq̄t. Demōſtra ſigil-
lũ hui' inſtrumēti: ꝛ apparuit virga. Ait tũc
deus pater. Idcirco volui Hieremiã qui erat
vn' ex ſacerdotib' vidiſſe virgã nuceã: cũ ꝓ-
phetaret. ꝛ ollã ſuccēſam quaſi oſtēderet in
virga eſſe vitã: ꝛ in lebete ſuccēſo eſſe mortē
Uita em̃ ꝛ mors ante faciē hoīs: vita q̄dem
eſt xp̄s a ſacramēto nucis. Mors aũt diabo
lus in figura lebetis ſuccēſi. Et ſic apparent
inſtrumēta iſtoꝝ ſigillis valde autētica mu
nita. Tũc iuſticia inq̄t. Quid fiet de mu
lierib' que huculqꝫ nullũ inſtrumentũ ſue re-
dēptionis attulerũt. Si ſoli hoīes redunant
ꝛ nō mulieres: peribit mũdus ꝛ gen' hũanũ
ante diuinã ꝑordinationē: qm̃ matrimoniũ
nō debet cōtrahi cũ ꝑſona infideli: vt habeſ
xxviij. q. i. ca Cauſe. ꝛ duob' capitulis ſeq̄ē-
tib'. Matrimoniũ em̃ eſt viri mulieriſqꝫ con
iũctio diuini ꝛ hũani iuris vnio indiuiduã vi
te ꝯſuetudinē retinēs: vt dr̄. xxvij. q. i. § i. Et
inſtitutis de nuptijs. § i. Et ita lex xp̄i modi
cũ durabit. Statimqꝫ affuit mia dic. Clemē
tiſſime dñe licet femine ſm leges ciuiles pro
hibeãtur a publicis actib'. Extra de arbi. ca.
Dilecti filij. Tamē in ſua cã vel ſuoꝝ poſſunt
aduocare: vt hētur. xv. q iij. § i. et trib'. § ſe-
quētib'. Unde ꝛ teſtimoniũ ei' recipiſ ꝓ pa
rētibus et cōſanguineis: vt hētur. xv. q. iij. §.
De crimine. Nũc aũt Marcus Uarro in li-
bris diuinarũ rerũ: prout recitat Lactãti' li
bro de falſa religiōe. c vij. Sibillas decē nu-
mero fuiſſe: caſqꝫ oēs enumerauit ſub aucto
ribus q̄ de ſingulis ſcripſerauerũt. q̄ oēs vnũ
deũ predicãt: ꝛ de filij dei incarnatiōe: in ſalu
tē hũani generis ꝓphetauerũt. ꝛ inſtrumen-
ta valde autētica ꝓ ſe hñt: quas iube pr̄ om-
nipotēs cōparere: ꝛ ſua inſtrumēta produce
re. Subito fuerũt citate. Prima fuit de ꝑſis
que protulit inſtrumentũ ſuũ: qḋ explicans
michael archãgelus legit ſic. Ecce deus veni
et. diues naſcetur de paupcula: ꝛ beſtie terre
laudabũt aduētũ ſuũ. Scḋa fuit libera: que
ꝑtulit inſtrumētũ ſuũ michaeli, qḋ explicãs
legit ſic. De olimpo excelſus veniet: ꝛ firma
bitur cōſiliũ in celo: ꝛ annũciabitur virgo in
vallibus deſertorũ. Tertia fuit delphyca: q̄
protulit inſtrumentũ ſuũ michaeli: quod ex
plicans legit ſic. De excelſo celorũ habitacu
lo proſpexit domin' humiles ſuos: ꝛ naſce
tur in diebus nouiſſimis de virgine hebrai
ca in cunabulis terre. ꝛc. Quarta fuit cy

mica in ita'la que ꝑtulit instrumētū suū michaeli i quo legit sic. Nascet xp̄s in bethleē: annūciabit in nazareth regnāte thauro pacifico. O felix illa mater cuiꝰ vbera illū lactabunt. Quinta fuit erithrea q̄ protulit instrumentū suū michaeli in quo legit sic. In vltima etate humiliabit deus: humiliabit ꝓles diuina. vnietur humanitati diuinitas. iacebit in feno agnus: ⁊ puellari officio educabitur deus ⁊ homo. Sexta fuit samia que ꝓtulit instrumentū suū michaeli in quo legit sic. Ecce veniet dies ⁊ illuminabit densa tenebrarū: ⁊ soluetur nexus synagoge ⁊ desinent loqui labia hoīm ⁊c. Septima fuit cumana que ꝓtulit instrumentū suuz michaeli in quo legit sic. In p̄ma facie virginis ascendet puella facie pulchra capillis ꝓlixa super sedē sedēs puerū nutriens dans ei ad comedendū ius ꝓpriū .i. lac. de hac testatur Uirgilius dicēs. Ultima cumei iam venit carminis etas. Iam redit ⁊ virgo redeūt saturnia regna. Et noua ꝓgenies celo demittit alto. ⁊ sic pz. Octaua fuit hellespōtina que ꝓtulit instrumentuz suū michaeli in quo legit sic. Humiliabit deus vsqꝫ ad bestias terre: ⁊ regnabit in paupertate ⁊ dominabit in silentio quousqꝫ de vtero virginis fuerit egressus

Nona fuit phrygia q̄ protulit instrumētuz suū michaeli in quo legit sic. Gremiū virginis erit salus gentiū ⁊ pedes eius in valitudine hoīm inuisibile verbū palpabit flebit deus ⁊ leticia sempiterna ⁊c. Decima fuit thiburtina que ꝓtulit instrumentū suuz michaeli in quo legit sic. In diebꝰ illis exurget mulier de stirpe hebreoꝝ nomīe Maria: habens sponsum ioseph: ⁊ pcreabit ex ea sine cōmixtione viri de spū sancto filius dei noīe Jesus. ⁊ ip̄a erit virgo in partu ⁊ post partū Qui ergo ex ea nasceť erit verus deus ⁊ verus homo: sicut oēs ꝓphete predicauerūt ⁊ permanebit regnū eius in secula seculoꝝ. ¶ Surrexit tunc dña pax ⁊ genuflexa ante deū patrem ait. Nullus bonus p̄nceps debz dimittere ciuitatē ⁊ pacem suā diminutam: cum possit eam reparare: qm̄ bella bonoꝝ non crudelitate ⁊ cupiditate: sed pacis studio geruntur. vt dicitur. xxiij. q. i. ca. Apud. Sed ciuitas celestis est diminuta suis ciuibus ꝓpter ruinā maloꝝ angeloꝝ. Et inter angelos permanentes ⁊ cadētes nūq̄ erit pax propter antiquā pugnā: ergo necesse ē vt saltem repareť per hoīm redēptionē. Iustus eñ iudex non ex vna specie ꝓbationis sed ex multis debet informari: ⁊ ƀm hec ferre sententiā. vt habeť extra de sētētia ⁊ re iudicata. ca. Causam que. Nūc autē equissime iudex satis constat ex allegationibus superioribus ꝙ genus humanum debet redimī: sed post plenā inuestigatōnē veritatis est ferenda sententia ⁊ non ante. vt dicit. xi. q. iij. ca. Summopere. ⁊ ca. Graue. Ideo peto vt feras sententiā pro pace hūani generis eiusqꝫ salute. Quia pax humana tam dulcis est ꝓ temporali salute q̄to dulcior est pax diuina ꝓ eťna salute. vt dicit. xxiij. q. i. ca. Noli. Tūc mīsericordia ⁊ veritas obuiauerūt sibi iusticia ⁊ pax osculate sunt. Cum aūt filiꝰ audiuisset ꝯclusionē pacis: intuens patrē suū ait. Ego feci ⁊ ego feram: ego portabo ⁊ sanabo. Esa. xlvi. Et quoniā genus humanū in me sperauit liberabo eū: ꝓtegā euz quoniā cognouit nomen meū. clamauit ad me: ⁊ ego exaudiā eum: cū ip̄o sum i tribulatōe: eripiā eū ⁊ glorificabo eū longitudine dieruz replebo eū ⁊ ostendā illi salutare tuū. Et subito iussu dei patris oīpotētis tuba aurea cecinit dicens Accedite gentes ⁊ audite ⁊ populi attendite: audiat terra ⁊ plenitudo eiꝰ: orbis ⁊ oē genus eius qm̄ dñs in veritate educet iudicium. Tunc accesserunt hoīes ⁊ mulieres ⁊ oēs angeli oēsqꝫ v̄tutes: ⁊ dñs sedēs ꝓ tribunali ꝓtulit sententiā in hac forma loquens filio suo ⁊ dixit: Ego dñs vocaui te in iusticia ⁊ apprehendi manū tuā ⁊ seruaui te ⁊ dedi te in fedus populi mei in lucē gentiū vt aperires oculos cecoꝝ ⁊ educeres de conclusione vinctos de domo carceris sedentes in tenebris. Ego dñs hoc ē nomē meū: gloriam meā alteri non dabo ⁊ laudē meā sculptibilibꝰ. Que p̄ma fuerūt ecce venerūt: noua quoqꝫ ego annuncio. Cantate dño canticum nouū laus eius ab extremis terre: qm̄ dñs sicut fortis egred eť ⁊ sicut vir amplia: tor suscitabit celū. Tacui semp silui patiens fui ⁊ sicut parturiēs loquar. Esa. xlij. Et nūc hec dicit dñs creans te iacob ⁊ formans te israel noli timere quia redemi te: ⁊ vocaui te nomīe tuo seruus meus es tu. in gloriā meam creaui te: formaui te feci te. ante me non est formatus deus ⁊ post me non erit. Ego sum dñs ⁊ nō est absqꝫ me saluator. In memetipso iuraui. egredietur de ore meo iusticie verbū ⁊ non reuerteť: q: mihi curuabunt oīa genu. In dño iustificabit ⁊ laudabit oē semen israel: ꝓpt est iustus meus egressus est saluator meus. Et quomodo descen-

pax.

Deg pat.

dit imber ꝛ nix de celo ꝛ illuc vltra nō reuerti tur. sed inebriat terrā ꝛ infundit eam ꝛ germinare eā facit: ꝛ dat semen serenti ꝛ panē comedēti: sic erit verbū meū qḋ egredietur de ore meo: non reuertetur ad me vacuū: sed faciet quecūqȝ volui: ꝛ prosperabitur in his ad q̄ misi illud: quia in leticia egrediemini ꝛ in pace reducemini. Esaie lv. Lata ergo sententia dixit filius patri. In capite libri scriptū est de me vt faciā volūtatē tuā: deus meus volui ꝛ legem tuā in medio cordis mei. Justiciā non abscondi in corde meo: veritatē tuā ꝛ salutare tuū dixi. Non abscōdi mīiam tuā ꝛ veritatē tuā a cōsilio multo. Tunc misericordia ꝛ veritas iusticia ꝛ pax dixit. Dñs fortitudo plebis sue ꝛ protector saluationū xp̄i sui est. Saluū fac populū tuū dñe ꝛ benedic hereditati tue: ꝛ rege eos ꝛ extolle illos vsqȝ in eternū. Genus vero humanū gratias agēs deo patri dixit. Benedixisti dñe terrā tuam auertisti captiuitatē iacob ꝛc. vsqȝ vt inhabitet misericordia in terra nostra. Et subdit. Qui nō recuperat possessionem infra annū: post annū nō recuperat ipam seruato tamē sibi iure ꝓprietatis. vt extra de eo qui mittitur in possessionē causa rei seruāde. ca. i. Nos vero possessio tua sumus ꝛ fuimus: ideo cito per te recuperare possimus. Et zacharias ꝓpheta repletus spūsancto alte intonuit dicens. Ecce rex tuus venit tibi mansuetus. Et sic patet ꝙ de rigore iusticie genus humanū debebat saluari per iesum xp̄m q̄ viuit in secula Amen.

Dñica secūda in aduētu dñi sermo florid⁹

Tunc videbunt filiū

hominis venientē in nube cū potestate magna ꝛ maiestate. Luce xxi. ꝛ in euāgelio hodierno. Naum ꝓpha i. c. vt habetur de penitē. dist. iij c. Si in sermone. §. His auctoritatibus q̄ sitvera que falsa ꝛc dicit. Non iudicat deus bis in idipm vel vt alia translatio habet. Non consurget duplex tribulatio ꝛc. Sed in hoc tēpore dei iudicium exercetur ꝛ q̄tum ad tēporalia ꝛ q̄tū ad spiritualia. Nam deus dixit latroni in cruce. Hodie mecum eris in paradiso. Luc. xxiij. Et de diuite dicitur. Mortuus est diues ꝛ sepultus ē in inferno. Luce. xvi. Et quia nūc fit retributio pmiorum penarūqȝ. ideo quero B Utrū post iudiciū speciale qḋ in presenti agitur restet aliud generale: quo omnis homo integre iudicabitur: Ad istam q̄stionē respondet sanctus Thomas. iij. parte. q. lix. ar. iiij. v. dicēs ꝙ iudiciū de aliqua re mutabili ꝑfecte dari nō potest ante cōsummationē eius. Exemplum iudiciū de aliqua actione qualis sit ꝑfecte dari non potest anteꝙ sit cōsummata: ꝛ in se ꝛ in suis effectibus: quia multe actiões videntur esse vtiles q̄ ex effectibus demōstrantur nociue. Similiter de homīe iudiciū perfecte dari non potest q̄diu eius vita terminetur eo qḋ multipliciter pōt mutari de bono in malum: aut econuerso vel de bono in melius. aut de malo in peius. Unde aplus dicit Heb. ix. Statutū est hominibus semel mori ꝛ post hoc iudiciū. Sciendū tamē ꝙ licȝ per mortē vita homīs tēporalis terminetur ſm se: remanet tamē ex futuris ſm q̄d dependēs ꝛ hoc q̄nqȝ modis. Primo ſm ꝙ adhuc viuit in memorijs hoīm: in quibus quādoqȝ cōtra veritatē remanet bone fame vel male. Secūdo modo in filijs qui sunt aliq̄d patris. ſm illḋ Eccli xxx. Mortuus ē pater illius ꝛ quasi nō est mortuus: similē em̄ sibi reliquit post se. Et tamē multorum bonorum patrū filij sunt mali ꝛ ecōuerso. Tertio modo q̄tū ad effectū suorum operū sicut ex deceptiōe arrij ꝛ aliorum seductorum pullulat infidelitas vsqȝ ad finem mundi. ꝛ vsqȝ tunc ꝓficit fides ex predicatiōe apostolorū. Quarto modo q̄tū ad corpus qḋ quandoqȝ honorifice traditur sepulture: quandoqȝ vero relinquitur insepultū. ꝛ tandē incineratū resoluitur omnino. Quinto modo q̄tum ad ea in quibus homo suum affectū defixit: puta in quibuscunqȝ tēporalibus rebus: quarū quedā citius finiuntur: quedā diutius durant. Omnia aūt hec subdantur extimatiōni diuini iudicij. Et ideo de his omnibus perfectū ꝛ manifestum iudiciū haberi nō potest q̄diu cursus huius tēporis durat: ꝛ ꝓpter hoc oportet esse finale iudiciū in nouissimo die in quo ꝑfecte id qḋ ad vnūquēqȝ hoīem pertinet quocunqȝ modo perfecte ꝛ manifeste dijudicetur. ꝛ hoc est qḋ dicitur Joh. xij. Sermo quē locutus sum ille iudicabit eū in nouissimo die. Tamen ꝓ maiori declaratiōe pono q̄tuor flores. B

Primus flos. Pulchritudo huius mundi peribit mūdanorū igniū conflagratione ex culparum infectiōe. Prima pars patet quoniā mūdus ꝓpter hoīes factus est: oportet ꝙ quādo homo glorificabitur ſm corpus: etiam alia corpora mundi ad statū meliorē mutentur vt sit ei locus cōuenientior: ꝛ aspectus delectabilior. Ad hoc autē ꝙ homo gloriā corporis consequatur

oportet prius remoueri ea q̄ glie opponunt q̄ sūt duo. s. corruptio et infectio culpe. q2 vt dr i. Cor. xv. Corruptio icorruptelā nō possidebit. Et a ciuitate glie oēs imūdi eijcient. Apocal. vl. Similit etiā oportz elemēta mūdi purgari a cōtrariis dispositōibus: anteq̄ i nouitatē glie adducant pportōnalit ei quod de hoīe dictū ē. Quis aūt res corpal subiectū ifectiōis culpe eē nō possit. tn̄ ex culpa q̄dā incōgruitas in reb9 corrupt relinqt ad hoc q̄ spūalib9 deputent. Exēplū. videm9 q̄ loca i q̄b9 aliq̄ crimina sūt cōmissa nō reputant idonea ad aliq̄ sacra i eis exercēda nisi purgatiōe q̄dā p̄missa Et fm hoc ex pctis hoīz q̄dā inidoneitatē ad glie susceptōez mūdi pars recepit q̄ i vsū necessariū cedit. vn̄ q̄tū ad hoc mūdatōe idiget. Similit etiā circa mediū locū ppt elemētoz cōtactū mlte sūt corruptiōes et gn̄atōes et alteratiōes eoꝝ q̄ puritati eoꝝ derogāt. ideo ab hijs oportet elemēta purgari ad hoc q̄ decent suscipiāt nouitatē glie. Secūdo nota q̄ ista mūdi purgatio remouebit a mūdo ifectōnē ex culpa relictā et ipuritatē cōmixtiōis et erit dispositio ad glorie pfectionē. ideo q̄tū ad hec tria conuenientissime fiet per ignem. Primo quia ignis cum sit nobilissimus elementorū habet naturales proprietates similiores pprietatibus glorie. vt maxime patz de luce. Secundo quia ignis non ita recipit cōmixtionē extranei ppter efficaciam virtutis actiue sicut alia elementa. Tertio quia sphera ignis est remota a nostra habitatōe nec ita cōmunis est nobis vsus ignis sicut terre: aque: et aeris. Unde non ita inficitur et ppter hoc habz maximā efficaciam ad purgandū et ad diuidendū subtiliando. hec sanctus Thomas. iiij. senten. dist. xlvij. q. ij artículo. i. dubio. i. et. ij. in respon. Hoc tamen reuelauit nobis deus per duas litteras quas de hoc misit. Primā misit noe ante aduentum xpi quādo post diluuiū posuit arcbum in nubibus celi. Geneb. ix. Quia p̄ma purgatio mundi que facta est per diluuiuz non respiciebat nisi imperfectionē peccati. precipue antē tunc regnabit viciū concupiscentie ideo per contrariū purgatio fuit facta. scz p aquā. vt dicit. ij. Petri. iij. In illo arcbu sūt duo pncipales colores. s. liuid9 siue aqueus et rubeus siue igne9. Per colorē liuidū ostēdit de9 pteritū diluuiū. per colorē rubeū ostēdit mūdi incēdiū: qm̄ hec secūda mūdi purgatio respicit et infectionē culpe et cōmixtiōnis impuritatē et quo ad vtrūq̄ magis cōuenit q̄ fiat p ignē q̄ p aquā. Aqua eni nō hz vim disgregādi s3 magis cōgregādi. Un̄ per aquā naturalis ipuritas elemētoꝝ tolli nō posset sicut p igne. Secūdo q2 circa finē mūdi regnabit viciū tepiditat q̄si mūdo iam senescente. q2 vt dr Math. xxiiij. Tunc refrigescet charitas mltoꝝ. vn̄ cōuenient purgatio fiet p ignē. vn̄ Ouidi9 li. i. methamoꝝ. de his duob9 loq̄ns dic sic. Iamq̄ erat i totas sparsurus fulmia terras Sz timuit ne forte sacer tot ab ignib9 ether Cōciperet flāmas lōgusq̄z ardesceret axis. Esse quoq̄ in fatis reminiscit affore tēp9. Quo freta q̄ tell9 correptaq̄ regio celi Ardeat: et mūdi moles operosa laboret. Tela reponūt manib9 fabricata cyclopū Pena placz diuersa: gen9 mortale sub vndis Perdere et ex oi nimbos demittere celo. hoc ille Secūdā lrāz misit ioh'l euāgeliste Apoc. viij Et p̄m9 angel9 tubā cecinit et facta ē grādo et ignis mixta i sāguie: et missū ē in terrā: et tertia pars terre cōbusta ē: et tertia pars arboꝝ cōcremata ē: et oē fenū viride cōbustū ē. Per grādinē intelligo tēpestatē q̄ fiet tpe extremi iudicij. vn̄ grādo tempestas vulgo appellat. Mittet g̃ angel9 tanq̄ a deo miss9 grādinē et ignē cōburētē tertiā partē terre. p̄ma pars ē paradis9 terrestris q̄ ē altior intātū q̄ sic diluuiū illuc nō ascendit: nec ignis ille ascēdet. Secūda pars ē infern9 q̄ ē in cētro terre: ad quē ille ignis nō descēdet. Tertia pars ē iste mund9 vel superficies terre: q̄ ē media pars: et ista igne cōburet: q2 i ista sunt pctā. Per arbores itelligūt hoīes iux illd Marc. viij. Video hoīes velut arbores ābulātes. est eni hō arbor euersa. hoīz aūt q̄dā erūt i inferno tpe illo ecce p̄ma pars. q̄dā i celo: ecce secūda ps q̄dā in hoc mūdo ecce tertia pars. Et ista tertia ps cōburet et nō alia ab illo igne. Per fenū viride itelligūt tēporales diuitie pecunie. et ista cetera tpalia q̄ tanq̄ fenū crescūt et arescūt: cito augēt et cito diminuunt Esa. xl. Ois glia ei9 q̄si flos agri exiccatus ē fenū et cecidit flos. Et dicūt virides: q2 sic viriditas multū delectat oculū: ita diuitie et pecunie nr̄z animū. Oēs iste cū illa tertia pte igni cōburent. ps. Ignis ante ip̄z p̄cedet et inflāmabit i circuitu inimicos ei9. et Dan. vij. Fluui9 igne9 rapidusq̄ egrediebat a facie ei9. et Aug. xx. de ci. dei. c. xvi dic q̄ sic inūdatōe mūdanarū aquarū factū ē diluuiū: ita mundanoꝝ igniū conflagratione figura huius mundi preteribit. Ista autem conflagratio nihil aliud est q̄ congregatio omniū causarū superiorum

& inferio& que ex natura sua habent virtutē ignem dūque q̄d ē congregatio non naturali cui sui rerū:sed virtute diuina fiet. & ex oib⁹ istis causis sic ggregat generabit ignis q̄ fa ciē mūdi exuret. Un manebūt elemēta q̄tū ad substātiā & qualitates co& ppias:s pur gabunt ab infectōe quā ex pctis hoīm con traxerūt & ab impuritate q̄ per actionē & pas sionē mutuā in eis acciderat:quia cessante motu pmi mobilis Celi in inferiorib⁹ elemē tis mutua actio & passio eē nō poterit:& has appellat Augu. qualitates corruptibiliū ele mento& scz in naturales dispositiones eorū sm quas corruptōni appropinquāt. Hoīes vero q̄ tūc viui reperient subito poterūt pur gari ppter tres causas. Prima est qz pauca purganda in eis inuenient cū terrorib⁹ & p secut onib⁹ pcedētib⁹ fuerint purgati. Secū da qz viui & volūtarie sustinebūt penā:s pe na in hac vita volūtarie suscepta multo pl⁹ purgat q̄ pena post mortē inflicta. Exēplū in martyrib⁹:sed si q̄d purgandū in eis inue nitur passionis falce tollit. vt Aug. dicit. Cū pena martyrū fuerit breuis in comparatiōe ad penā q̄ in purgatorio sustinet. Tertia ē qz calor ille recuperabit in intensione q̄tum amittit in tpis abbreuiatōe. Nam ille ignis in hoc q̄ pcedit iudiciū aget vt instrumentū diuine iusticie & iterū per virtutē naturalem ignis. Quātū ergo ad virtutē naturalē ei⁹ simplicit aget in bonos & malos q̄ tunc viui reperient vt vtorūqz corpora in cinerē resoluē do inq̄tū vero aget vt instrumentū diuine iusticie diuersimode aget i diuersos quo ad sensum pene. Mali em̄ p actionē ignis cru ciabunt. boni aūt in quib⁹ nihil purgādū in uenict omīno nullū dolorē ex igne sentient. sicut nec pueri senserūt in camino. Dan. iij. q̄uis eo& corpora nō seruent integra. sicut puero& seruata fuerūt:& hoc diuina virtute fiet vt sine doloris cruciatu resolutionē cor po&ū patiant. boni vero in quib⁹ aliq̄d pur gandū inuenit sentiēt cruciatū doloris ex illo igne plus vel min⁹ p merito& diuersita te. Et sic patet &c. C

Secundus flos. Judici

um vniuersalis examinatōis sequet ignē vl time cōflagratiōis. patz qz resurrectio mor tuo& pcedet iudiciū. vt dr. i. Thessal. iiij. Qz illi q̄ dormierūt rapient in nubibus in aera obuiā xpo ad iudiciū veniēti. Simul aūt erit resurrectio cōis & corpo& sancto& glorifica tio:q̄m sci resurgētes corpa gl'iosa resumēt. vt patz p illud q̄d dr. i. Cor. xv. Seminat in ignobilitate:surget i glīa. Simul aūt cū cor pora glīficabunt etiā tota creatura suo mo do renouabit. vt pz p illud q̄d dr Rom. viij Creatura liberabit a seruitute corruptiōis i libertatē glie filio& dei. Cū g cōflagratio mū di sit dispositio ad renouationē pdictā. pz q̄ pcedet iudiciū. Sed quo ad hunc actū q̄ est inoluere malos sequet iudiciū. Hoc em̄ de⁹ reuelauit p duas lrās quarū vnā misit eze chieli:alterā paulo. Primam q̄ est Ezechiel xxxvij. reuelauit hoc modo. Cū ezechiel fo ret in cāpo pleno ossib⁹ aridis mortuo&. di xit dñs ad eū. Fili hoīs putas ne viuēt ossa arida? Et dixit xpha. Ossa arida audite ver bū dñi. hoc dicit dñs de⁹. Ecce ego imittā in vos spm̄:& viuetis, & dabo sup vos neruos & succrescere faciā sup vos carnē & supextē dam in vobis cutē:& dabo vobis spm̄ & vi uetis. Et fact⁹ est son⁹ & cōmotio & accesserūt ossa ad ossa vnūquodqz ad iuncturā suā. & ec ce sup ea nerui & carnes ascenderūt & osten sa est in eis cutis. Et sequit. Et ingressus ē in eis spūs & vixerūt & steterūt sup pedes su os & fuit exercit⁹ grādis nimis valde. Per istū campū intelligim⁹ mundū q̄ erit plenus ossib⁹ mortuo&:qz oēs hoīs tūc erūt mortui Per ezechielē intelligim⁹ angelū q̄ clamabit vt dic apls. Et discurrēt angeli p orbē & col ligent puluercs mortuo& & oēs resurgēt car nē & pellē habētes sicut ante mortē. Secun dam litterā misit paulo aplo. i. Thessa. iiij. dic. Hoc em̄ vobis dicimus in verbo dñi:qz nos q̄ viuim⁹ q̄ residui sum⁹ in aduētu dñi nō pueniem⁹ eos q̄ dormierūt:qz ipē dñs i voce archāgeli:& in tuba dei descēdet de celo & mortui q̄ in xpo sunt resurgēt pmi. deinde nos q̄ viuim⁹ q̄ relinquimur simul rapiemur cū illis in nubib⁹ obuiā xpo in aera &c. D

Tertius flos. Xpo ad iudi

candū veniēti omēs ei astabim⁹ ad ppio& pctō& examinationē diuersam & iustā audi entes ppetuā remunerationē. Prima pars pz p duas lrās dei q̄rū vnā misit esaie & alte ram iohāni euāgelistē. Pria ē talis. Esa. vi. Uidi dñm sedētē sup soliū excelsum & eleua tū. seraphin stabāt sup illud & cōmota sunt superliminaria cardinū a voce seraphin cla mantis. Per dñz sedentē intelligo xpm ve nientē ad iudiciū sup nubē. Act. i. Hic iesus q̄ assū. pt⁹ est a vobis in celū sic veniet quēad-

modũ vidistis eũ euntẽ in celũ. Seraphin
sunt angeli q̄ aderũt ibi. cõmo. io in cardini-
bus ẽ conuocatio in oĩb⁹ gentib⁹. Istã litte-
ram clari⁹ exponit Esa ij. di. In diebus illis
erit p̄parat⁹ mons dom⁹ dñi in v̄tice mõtiũ
ꝛ eleuabit̃ sup colles ꝛ fluẽt ad eũ oẽs gen-
tes ꝛ ibũt ppl̃i mlt̃i. Et sequit̃ infra. Et introi
bunt ĩ speluncas petrarũ: ꝛ in voragines ter
re a facie fortitudinis dñi cũ surrexerit pcu-
tere terrã. Secũda lr̃a missa iobĩ Apoc. iiij.
est hec. Uidi ꝛ ecce ostiũ apertũ in celo: ꝛ ec
ce sedes posita ĩ celo ꝛ sup sedẽ sedẽs: ꝛ qui
sedebat similis erat aspectui lapidis iaspi-
dis ꝛ sardinis: ꝛ iris in circuitu sedis q̄ttuor
aialia oculis plẽa ante ꝛ retro: ꝛ de throno
p̄cedebãt fulgura: voces ꝛ tonitrua. ꝛ septẽ
angeli missi in oẽm terrã: ꝛ in cõspectu sedis
tanq̄ mare. Per sedẽ intelligo nubẽ: ꝛ p se-
dentẽ xp̃m sup eã de celo descẽdentẽ ad iudi
candũ. Et erit silis lapidi ꝑpt ei⁹ cõstantiã
ꝛ iusticie ĩmutabilitatẽ n̄ cuicũq; s; p̄cioso ꝓ
pter ei⁹ v̄tutũ imẽsitatẽ. s. iaspidi ꝛ sardini.
in iaspide ẽ color viridis q̄ multũ delectat et
cõfortat visũ. in sardine ẽ color rube⁹. Et q:
iusti delectabunt̃ in visione xp̃i: iõ apparebit
eis vt iaspis. Et q: petõres terrebũt̃ ex aspe
ctu xp̃i iõ apparebit eis vt sard s rõne rubo
ris ignis. Per iridẽ intelligo naturã angeli-
cam: q̄ ad instar iris ẽ in celo creata. ꝛ diuer
sis colorib⁹. i. naturis ꝛ specieb⁹ distincta q:
angeli venient cũ eo. Per vigintiq̄ttuor senio
res intelligo duodecĩ patriarchas veteris te
stamẽti: ꝛ duodecĩ aplos noui testamenti q̄
sunt induti vestib⁹ albis imortalitat̃ ꝛ coro
nati coronis aureis. i. gl̃ia eternitat̃. Quat-
tuor aĩalia sũt q̄ttuor euãgeliste q̄ fuer̃t ocu
lis pleni ante ꝛ retro: q: viderũt ꝛ scripserũt
de p̄teritis ꝛ futuris: de gaudijs beatoꝝ: ꝛ de pe
nis dãnatoꝝ. Isti vigintiq̄ttuor seniores ꝛ
q̄ttuor aĩalia erũt ĩ circuitu sedis tanq̄ asses
sores iudic̃ sententiã approbãtes. Septẽ an
geli sũt multi angeli q̄ dicunt̃ septẽ ꝑpt septẽ
hoĩz etates tubis clãgẽtib⁹ ad iudiciũ conuocã
tes. Ante sedẽtẽ ẽ mare: q: añ xp̃z iudicẽ sta
bũt oẽs hoĩes q̄ fuer̃t ĩ isto mũdo amaro. ps
Hoc mare magnũ ꝛ spaciosum manib⁹ ꝛc̃.
Istã lr̃am exponit iohes Apoc̃. i. clari⁹ dicẽs
Ecce venit cũ nubib⁹ ꝛ videbit eũ oĩs ocul⁹
ꝛ q̄ eũ pupugerũt: ꝛ plãgẽt se sup se oẽs tri
bus terre. Ego sũ alpha ꝛ o: p̃ncipiũ ꝛ finis
dic̃ dñs. q̄ ẽ ꝛ q̄ erat ꝛ q̄ ventur⁹ ẽ ꝛc̃. Nõ aũt
oẽs astabim⁹ ei qd̃ erat scd̃a pars p; p duas
lr̃as. Primã breuẽ misit paulo. i. Cor. v. di.
Oẽs nos stare oportet ante tribunal xp̃i vt
recipiat vnusquisq; ꝓut gessit siue bonũ siue
malũ. Secũdã lr̃am misit iohãni euãgeliste
Apoc̃. vi. di. Et cũ aperuisset sigillũ sextũ ec-
ce terremot⁹ fact⁹ ẽ magn⁹: ꝛ sol fact⁹ ẽ niger
sicut sacc⁹ cilicin⁹. i. xp̃s apparebit cũ stigmati-
bus ad istar sacci ciliciꝭ vilificat⁹: q̄ tñ erat
sol p̄dicatõe fulgid⁹. ꝛ lũa facta ẽ sic sãguis
q: v̄go maria apparebit iusticie sãguinolẽta
apparebit. Et stelle de celo ceciderũt: q: sctĩ ꝛ
marie apl̃i q̄ vt stelle fuerũt lux mũdi descen
dent cũ xp̃o de celo. Et sequit̃. Et reges ꝛ p̃nci
pes terre ꝛ tribuni ꝛ diuites ꝛ fortes: ꝛ oĩs
seru⁹ ꝛ liberi abscõderũt se in speluncis: ꝛ ĩ petris
montiũ dicẽtes petris ꝛ montib⁹. cadite sup
nos ꝛ abscõdite nos a facie sedentis sup thro
nũ: q̃m venit dies magn⁹ ire ei⁹: ꝛ q̄s poterit
stare: Et seq̄t̃. xix. c. Et vidi angelũ clamãtẽ
voce mag̃ oĩb⁹. venite ꝛ cõgregamini. Nõ aũt
iudex examĩabit facta nr̃a in ꝓpa ꝑsõa p; ꝑ
duas lr̃as. q̄rũ vnã misit oĩb⁹ apl̃is: aliã mi-
sit oĩb⁹ abbatib⁹ ꝛ priorib⁹: q: s̃m qd̃ ipi exa
minãt sic xp̃us examinabit. Uñ examĩabit
nos sic examĩat̃ cleric⁹ ante ordinatõez ꝛ p-
motõnẽ suã. ꝛ sic monach⁹ ante ꝓfessionẽ su
am. Prĩo examĩabit nos sic examĩat̃ cleric⁹
ante ordĩatõez suã q̄ examĩat̃ de litteratura
ꝛ si nõ de subtilib⁹ saltẽ de rudib⁹ de q̄b⁹ ẽ sibi
magn⁹ fauor: ꝓserti si pau⁹ de quo d; exami-
nari sibi p̄dicat̃. Ita in ꝓposito oẽs cupim⁹ ꝓ
moueri ĩ ecclĩa celesti vt ibi sim⁹ sacerdotes
ꝛ semꝑ assistam⁹ deo ꝛ ministrem⁹ ĩ curia dei
iux̃ illõ Apoc̃. i. Fecisti nos deo nr̃o regnũ ꝛ
sacerdotes iõ tũc examĩab̃i sum⁹: nõ de mag̃ lit-
teratura s; de grãmatica: nõ de subtilib⁹ s; de
puerilib⁹: q: de donato. s. de septẽ donis spũs
sctĩ ꝛ õ septẽ partib⁹ orõnis. s. de septẽ opib⁹
mie. Et vt meli⁹ sciam⁹ tũc rñdere p̄dixit no
bis ĩ euãgelio. Math. xxv. Esuriui ꝛ nõ dedi
stis mihi mãducare. sitiui ꝛ nõ dedistis mihi
bibere ꝛc̃. Secũdo examĩab imur nõ solũ de
lr̃atura sic ep̃s examiat clericũ: s; etiã de vita
sic abbas examĩat monachũ suũ nouiciũ an
te ꝓfessionẽ quẽ examĩat de q̄nq; prĩo si ẽ al
teri⁹ ꝓfessiõis. secũdo si ẽ seruilis cõditõis ter-
tio si ẽ mulieri cõiugat⁹. q̄rto si ẽ rõcinijs obli
gat⁹. q̄nto si ẽ occulta infirmitate debilitat⁹:
sic in ꝓposito. Oẽs sum⁹ religiosi q: f de xp̃i
sum⁹ religati ꝛ sum⁹ nouicij in h̃ mũdo: q: ꝑ
totũ t̃ps vite nr̃e portam⁹ habitũ xp̃i. s. grẽ q̄
est habi⁹ monasterij celestis in fine aũt tãq̃
in vltĩa die examĩabimur de illis q̄nq;. Prĩo
si sum⁹ alteri⁹ ꝓfessiõis. s. iudei pagani: here-

nci: a ꝓ state: obstinati i pctō: dyabolo dediti ꝑ desperationē. Secūdo si sum⁹ fullis ꝯditi onis. s. dyabolo ⁊ pctō ꝑ fuitutē dediti qꝛ q̄ facit pctm̄ fu⁹ ē pcti. Tertio si mulieri ꝯiugati. s. si pctis carnalib⁹ dediti: qꝛ ꝑ mulierē itelligim⁹ carnē. Quarto si debit obligati sum⁹ scꝫ si fures siv usurarij si ꝑdones. si falsi mercatores in ꝯtractib⁹. si mali artifices in venditionib⁹ ⁊ emptoīb⁹. Quinto si sum⁹ aliq̄ occulta infirmitate grauati. s. si aliqḋ peccatum mortale dimisim⁹ incōfessuꝫ qḋ debuit manifestari ꝑ ꝯfessionē istud mag̃ expellit monachū q̄ aliqd aliud ⁊ q̄ fuerit inuēti liberi ab his recipient ad ꝓfessionē in curia celesti q̄bus dicet abbas. Uenite bñdicti prīs mei percipite regnū ⁊c. Qui aūt habuerit aliquē hoꝝ defectuū repellet ⁊ dicet oīb⁹ talib⁹. Ite maledicti in ignē etnū q̄ parat⁹ est ⁊c. C aūt diuersaꝫ sentētiā accipiāt pꝫ qꝛ pctōres in hoc mūdo multa mala cōmiserūt ⁊ pauca bona fecerūt: ideo ꝓ paucis bonis fuerūt hic remunerati in diuitijs ⁊ delitijs tēporalib⁹ ⁊ ꝓ mult̄ pctis adiudicabūt penis ifernalib⁹ Et iusti q̄dē multa bona fecerūt ⁊ pauca mala cōmiserūt ⁊ ꝓ his malis passi sūt tribulationes ⁊ afflictōes in h̄ mūdo: ⁊ ꝑ bonis p̄miabunt in celestib⁹. Judex aūt feret sentētiā dānatōis etne ꝯtra reprobos dicēs. Ite maledicti ⁊c. Et glīaꝫ ifinitā dabit elect̄ di. Uenite bñdicti prīs mei ⁊c. Hoc cōfirmat salomon Sapiē. v. Tūc stabūt iusti i mag̃ ꝯstātia aduers⁹ eos q̄ se angustiauerūt ⁊ q̄ abstulerūt labores eoꝝ. Uidētes tūc babūt timore horribili ⁊ mirabūt i subitatiōe insperate salutis gemētes p̄ angustia spūs ⁊ dicētes intra se. Hi sūt q̄s aliqn̄ habuim⁹ i derisū ⁊ i similitudinē iproperij: nos isensati vitā illoꝝ estimabam⁹ insaniā ⁊ finē illoꝝ sine honore Ecce quō cōputati sūt int̄ filios dei: ⁊ int̄ sanctos sors illoꝝ ē. ergo errauim⁹ a via v̄itat̄ ⁊ ābulauim⁹ vias difficiles: viā aūt dñi ignorauim⁹. Quid ꝓfuit nob̄ supbia aut d diuitiarū iactātia q̄d ꝯtulit nob̄? Trāsierūt aūt oīa illa tanq̄ vmbra ⁊ tāq̄ nūci⁹ pcurrēs: ⁊ tāq̄ nauis q̄ ptrāsit fluctuātē aquā: cui⁹ cū ptersierit nō ē vllū vestigiū iuenire. Et seq̄t. Uirtutis aūt nullū signū valuim⁹ oñdere: in malignitate eñi nr̄a ꝯsūpti sum⁹. iusti aūt imꝑpetuū viuēt ⁊ apḋ dñꝫ ē merces eoꝝ: iō accipiēt regnū decoris ⁊ dyadema speciei de manu dñi. hec ille. Hec aūt sentētia erit iusta ex q̄tuor. Primo qꝛ culpa erit manifesta: qm̄ peccata reproboꝝ erūt oīb⁹ patētia: ⁊ silr merita iustoꝝ. Secūdo qꝛ excusatio nulla: qm̄ obmutescat facūdia vbi ꝯsciētia ē egra. Tertio qꝛ pena ñ excedet culpā: qm̄ puniet pctōres citra cōdignū ⁊ iustos p̄miabit vltra merita eoꝝ. Pctōres eñ cum cōmiserint crimē lese maiestat̄ merebāt ꝑdere oīa. s. aīaꝫ ⁊ corp⁹ ⁊ tñ ambo remanet ūt i esse. Quarto qꝛ oīꝫ assessoꝝ ⁊ iudicio reoꝝ erit approbata: qm̄ sctī approbabūt eā vt iustā ⁊ etiā ipi peccatores q̄ cū videbūt. Uñ iohes Apoc. xi. Uidit xp̄m habēte staterā in manu vt apparet ex isto tertio flore. E

Quartus flos. Licet tempus iudicij sit ignotuꝫ i speciali cognoscit tñ hora ⁊ tp̄s in gn̄ali. prīa pars pꝫ ex duob⁹. Primo qꝛ xp̄s h̄ negauit aplīs q̄rentib⁹ ab eo illud Act. i. Dñe si in tp̄e h̄ restitues regnuꝫ israel. R̄ndit. Nō ē vestrū nosse tp̄a vel momenta q̄ pat̄ posuit in sua ptāte. Secūdo qꝛ vt h̄r Marci xiij. Dixit xp̄s. De die aūt illo nemo scit: nec angeli dei in celo: nec fili⁹. s. ad reuelādū nisi pat̄. Uigilate itaq̄ ⁊ orate qꝛ nescit̄ qn̄ dñs ventur⁹ sit. Exēplū quēadmodū dic̄ Aug. li. lxxxiij. q̄stionū. Etas vltima hūani gn̄is q̄ incepit ab aduētu dñi vsq̄ i finem seculi: q̄b⁹ gn̄atoīb⁹ cōputet incertū est: sic etiā senect⁹ q̄ est vltia etas hoīs nō hꝫ determinatū tp̄s sic alie etates: cū quādoq̄ sola teneat tm̄ tp̄is: q̄tū reliq̄ oēs etates. Cuius rō est: qꝛ determiat⁹ nūer⁹ futuri tp̄is sciri nō pōt nisi ꝑ reuelatōeꝫ vel ꝑ naturalē rationē. tp̄s aūt qḋ erit vsq̄ ad resurrectōem nūerari nō pōt naturali rōe: qꝛ simul erit resurrectio ⁊ finis mot⁹ celi. Ex motu aūt accipitur nūer⁹ oim eoꝝ q̄ determiato tp̄e ꝑ naturalē rōnē futura p̄uident. ex motu xo celi ñ pōt cognosci finis ei⁹. q̄ cū sit circularis ex h̄ ipo hꝫ q̄ possit s̄m naturā suā imꝑpetuū durare Cōcludo'q̄ q̄ naturali rōe nō pōt nūerari tp̄s qḋ erit vsq̄ ad resurrectōeꝫ. Similiter nec ꝑ reuelatōneꝫ sciri pōt: iō vt oēs sp sollicti ⁊ parati sint ad xp̄o occurrēdū. Uñ Augu. xviij. de ciui. dei dic̄. Oīm niū de hac re calculantiū digitos resoluit ⁊ q̄escere iubet xp̄us. qḋ eñ aplīs q̄rentib⁹ noluit reuelare nec alijs reuelabit. Uñ oēs illi q̄ tp̄s ꝑdictū nūerare voluerūt hactenꝰ falsi leq̄ inuēti sūt. In gn̄ali aūt ⁊ ꝯfuse tenet cōiter q̄ xp̄s veniet in auro: atea hora q̄ xp̄s resurrexit. s. vt resurrectio nr̄a correspōdeat resurrectiōi sue qꝛ resurrectio nr̄a ⁊ aduēt⁹ iste erūt simul ⁊ tali hora q̄li mund⁹ fuit creat⁹, vt renouatio

respõdeat pme creatiõi: ꝛ tũc stabit sol ĩ oriente ꝛ lũa ĩ occidẽte sicut ĩ pria creatiõe Abacuch. iij. Sol ꝛ lũa steterũt ĩ habitaculo suo: in luce sagittarũ tuarũ ibũt ĩ splẽdore fulgurãtis haste tue. Ueniet aũt tpe q̇ hoies dabũt se leticijs comessatoib' ꝯuiuijs ꝛ huiusmodi put dr Dañ. v. De balthasar rege ĩ ꝯuiuio residẽte apparuit man' scribẽs ĩ pariete mane thechel phares. i. diuisũ ẽ regnũ a te: ꝛ eadẽ nocte fuit interfect'. Hoc qđ fuit factũ ĩ illo rege figurabat idẽ futurũ ĩ gñe hũano. vt pȝ Math. xxiiij. Sicut fuit ĩ dieb' noe ita aduent' filij hois. sicut aũt ĩ dieb' noe ante diluuiũ erãt cõedẽtes ꝛ bibẽtes ꝛ nubẽtes vsqȝ ad hũc diẽ q̇ introiuit noe in archã: ꝛ nõ cognouerũt donec venit diluuiũ ꝛ tulit eos: ita erit aduẽt' filij dei ad iudiciũ. vñ dr. Tũc videbũt filiũ hominis ꝛc̃. vt dic̃ thema ꝓpositũ. In q̇ ponũt q̃tuor rñsiões ad q̃tuor q̃stiones q̃s potestis facere. pria q̃stio ẽ. Si iudicis faciẽ ĩ psona possem' subterfugẽ: Rñdet ꝙ videbit filiũ hois: iõ iudiciũ erit terribile ꝓpter iudic̃ p̃sẽtiã: qm̃ videbit filiũ hois. Secunda q̃stio ẽ. Si possem' ei aliqđ crimẽ abscondẽ: Rñdet ꝙ videbit venientẽ ĩ nube. s. lucida. i. sciã magna: iõ iudiciũ erit formidabile ꝓpt iudic̃ sapiam: qm̃ venientẽ in nube. Tertia q̃stio ẽ. Si possum' ei' ptãti resistere: Rñdet ꝙ videbit eũ cũ ptãte magñ: iõ iudiciũ erit inevitabile ꝓpt iudic̃ potẽtiã: qm̃ cũ ptãte magna. Quarta q̃stio ẽ. Si possemus eũ p̃ce vel p̃cio abducẽ. Rñdet ꝙ videbit eũ ĩ maiestate: iõ iudiciũ erit petõrib' nimis flebile ꝓpt iudic̃ iusticiã: qm̃ ꝛ maiestate. H̃ q̃tuor ondit nob de' pat p vnã lrãȝ quã misit p secretariũ suũ iohem Apocal. xx. Uidi thronũ magnũ cãdidum ꝛ sedẽtẽ sup eũ ad cui' ꝯspectu fugit terra ꝛ celũ ꝛ loc' nõ ẽ inuent' ab eis. Et vidi mortuos magnos ꝛ pusillos stãtes ĩ ꝯspectu throni: ꝛ libri apti sũt ꝛ ali' liber apt' est q̇ est liber vite: ꝛ iudicati sunt mortui ex his q scpta erãt in libris ẜm opera eoꝝ. Et dedit mare mortuos q̇ in eo erant: ꝛ mors ꝛ infern' dederũt mortuos suos q̇ in ipis erãt. ꝛ iudicatũ ẽ de singulis ẜm opa ipoꝝ. Et infern' ꝛ mors missi sunt ĩ stagnũ ignis. hec ẽ mors secũda. ꝛ q̇ nõ sunt inuenti in libro vite scripti missi sũt in stagnũ ignis. Per illũ sedẽtẽ intelligo xp̃m venientẽ ad iudiciũ sup nubẽ candidã. i. in hũanitate assũpta. Per mortuos pusillos ꝛ magnos intelligo maiores ꝛ minores. Per libros cõsciẽtias hoim in quib' eoꝝ merita apparebunt. Per librũ vite intelligo diuinã essentiã in q̃ oia relucẽt. ꝛ in vtroqȝ illoꝝ libroꝝ xp̃s clarissime videbit pctã nr̃a ꝛ merita nostra: ꝛ ẜm illa iudicabit quosdã ad gl̃iaȝ: q̇sdã vero ad gehẽnã. Et si bñ attẽdant q̃tuor p̃fata q̃tuor p̃dicte q̃stiones ibi soluunt. Nam cũ dic̃ ꝙ mortui pusilli ꝛ magni stabunt ante thronũ ꝛ sedẽtẽ: soluit pria q̃stio. s. ꝙ nullus poterit faciẽ iudic̃ subterfugẽ: iõ videbũt filiũ hois: cũ dic̃ ꝙ libri apti sunt. ꝛ alius liber apt' est soluit secũda q̃stio. s. ꝙ nullus ei aliqđ crimẽ poterit abscõdere: iõ venientẽ in nube. s. lucida. Cũ dicit ꝙ mare dedit mortuos ꝛ infern' siĺr ꝛ terra: soluit tertia q̃stio. s. ꝙ null' poterit ei' potestati resistere: iõ cũ potestate magna. Cũ dicit ꝙ iudicati sũt mortui ẜm ea q̇ scripta sũt ĩ libris ꝛc̃. soluit q̃rta q̃stio. s. ꝙ null' a tali sentẽtia poterit eũ prece aut p̃cio corrũpere: iõ ꝛ maiestate. vt g̊ istud iudiciũ nõ timeam': de pctĩs doleam' ꝛ penitentiã agam': vt sic redẽptorẽ nostrũ quẽ nũc leti suscipim' venientẽ quoqȝ iudicẽ securi videam': ꝛ cũ eo in celũ ascendam' quo ipse ascendit. ¶ Istud euãgeliũ exponit moralit duob' modis. Uno modo de aduẽtu ad iudiciũ gñale. Alio modo de aduentu ad iudiciũ hois particulare. pmo sic. Erunt signa in sole. i. in sũmo põtifice pastore oim ꝛ luna. i. viris ecclesiasticis pastorib' pticularibus. ꝛ stellis. i. cleric̃ ꝛ religiosis. ꝛ in terris p̃ssura gẽtiũ. i. in laicis. Qm̃ in sole est signũ obscuratõis imperitie ꝛ ignorãtie. in luna est signũ carnalis dilectiõis ꝓpinquorũ ꝛ ꝯsanguineoꝝ. in stellis ẽ signũ terrenalis affectõis. s. auaricie. in terris ẽ signũ bestialis oppressionis p diuisiones laycoꝝ. Uirtutes celoꝝ mouebunt: q: iustoꝝ miracula deficiẽt ꝛ velabunt. Quãdo ergo hec signa apparebunt respicite ꝛ leuate capita vestra id est considerate qm̃ extremũ iudicium appropinquat. nunc autẽ oĩa illa apparent. Nam in prelatis maioribus est ignorantia ꝛ obscuratio. in episcopis ꝛ prelatis minoribus ẽ carnaliũ amicoꝝ nimia amicicia. in clericis est terrenorũ nimia auaricia. in laycis bellorum diuisio ꝛ pugna assidua. in viris iustis miraculorum deficientia. Ergo leuate capita vestra quia appropinquat redẽptio vestra. Secundo modo potest exponi de iudicio hois particulari. i. de morte hois: qm̃ erũt signa in sole. i. in rõne q̃ habȝ mentẽ illumiare in qua apparet signũ obscuratõis quãdo excecat p vicia. Et luna. i. voluntate

nostra q̄ a rōne debet regi ꝛ dirigi in q̄ appa ret signū amoris ꝛ dilectionis carnalis. Et stel'is.i.virib⁹ sen sitiuis interiorib⁹.s.memo ria:fantasia:imaginatiōe.ꝛ hui⁹ apparet si gnū affectōis terrenalis. Et in terra.i carne nr̄a in q̄ apparet signū pressure gētiū.s. mul tiplicatōis passionū:q: caro tūc ē iuxta inte ritū. Erꝫ ꝗ aliqs videt in se ista qnqꝫ signa valde ē de iudicio mort timēdū ꝛ ad patroci niū penitētie ꝓfugiēdū ꝛ sic secur⁹ tendet ad iudiciū ꝛ obtinebit p se regnū eternū cui ap propinquat Amen.

De eadē dñica secūda in aduētu dñi ser mo de vniuersali ꝛ nouissimo iudicio.

Celum et terra trāsibunt. Luc.xxi.ꝛ in euāgelio ho dierno. Beat⁹ Augu.li.xx.de ci. dei.c.i.dic̄ sic. Nūc iudicat ꝛ ab humani gñis initio iudicauit de⁹ dimittēs de paradiso ꝛ a ligno vite separās p̄mos hoīes:pcti magni ppetratores imo etiaꝫ qñ peccātib⁹ angelis nō pepcit:quoꝝ pnceps hoīes a seipso sub uersos inuidendo subuertit. pculdubio iudi cauit:nec sine illi⁹ alto iustoqꝫ iudicio ꝛ in h aereo celo ꝛ ī terris:ꝛ demonū hoīmqꝫ miser rima ē vita:erroib⁹ erūnisqꝫ plenissima. Ue rū ꝛ si nemo peccasset nō sine bono rectoqꝫ iudicio vniuersā rōnalē creaturā pseuerātis sime sibi suo dño coherērē in eī na btitudine retineret Judicat eñ nō solū vniuersalit de gñe demonū atqꝫ hoīm vt miseri sint pꝑter p̄moꝝ meritū pctōꝝ:s̄ etiā de singuloꝝ ope rib⁹ ꝓprijs q̄ gerūt arbitrio volūtat. hec ille. Sup quo moueo talē q̄stionē. A Utrū cū eq̄tate diuine iustitie q̄ in presenti reddit vnicuiqꝫ ꝭm ꝙ gessit in corpe: stet vl'e iudi tiū fiendū in nouissimo tpe: Ratio dubij ē ista q: qualē inuenit dñs cū vocat.talē parit ꝛ iudicat.vt dr̄ de penitē.dist.i.c. Nūq̄d capn Preterea iudiciū dei in p̄senti ē valde cōple tū qñ corp⁹ morit ꝭm penā sibi taxatā a deo vt dr̄ Gen.ij. Et aīa beatificat vel dānatur ꝭm qō gessit.ꝗ nō restat aliud iudicium:qm̄ de⁹ nō bis iudicat in idipm̄ qō iuste in p̄sen ti ē punitū.vt dr̄ de penitē.di.iij.§.Auctori tas.ꝗ ꝛc. Ad istā q̄stionē rn̄dent duo ꝓphe veteris testamenti:ꝛ duo doctores noui te stamēti. Prim⁹ est Dauid ꝓpha q̄ p̄s.xlix. dic̄ sic. De⁹ manifeste veniet:de⁹ noster ꝛ nō silebit. Ignis in ꝯspectu ei⁹ exardescet:ꝛ i cir cuitu ei⁹ tēpestas valida. Aduocat celuꝫ de sursum:ꝛ terrā discernere populū suū. Con gregate illi sanctos ei⁹ q̄ ordināt testamētū eius sup sacrificia. Et annūciabūt celi iusti ci am ei⁹ qm̄ de⁹ iudex ē. Que verba exponit beat⁹ Augu.li.xx.de ciuita.dei.ca.xxiij dic̄ sic Hoc nos de dño nostro iesu xp̄o intelligim⁹ quē speram⁹ de celo esse venturū ad iudican dos viuos ꝛ mortuos. Manifest⁹ eñ veni et inter iustos ꝛ iniustos iudicaturus iuste: qui prius venit occult⁹ ab iniustis iudican dus iniuste. Ip̄e inq̄ manifest⁹ veniet ꝛ nō silebit.i. in voce iudicis apparebit euidens qui p̄us cū venisset occult⁹ ante iudicē siluit qñ sicut ouis ad imolādū ductus est.ꝛ sicut agnus corā tondēte se sine voce.quēadmo dum de illo per Esa.legimus ꝓpheta ū ꝛ in euāgelio videm⁹ impletū. Aduocabit celuꝫ desursum:qm̄ sci ꝛ iusti recte celū appellant id est aduocabit sanctos angelos in supnis ꝛ excelsis locis cū quib⁹ descendat ad faciē dum iudiciū.aduocabit ꝛ terrā.i.homies in terra vtiqꝫ iudicandos.vel celuꝫ pp er aīas ꝛ terrā ꝓpter corpora dictū est. Discernere populū suū:q̄d est nisi p iudiciū separare bo nos a malis tanq̄ oues ab hedis: Congre gate illi iustos eius. profecto eñ per ange licū ministeriū tanta res pagenda est vnde congregatis sibi iustis suis ꝛ ad suā dexterā cōstitutis q̄ disposuerūt testamentū eius su per sacrificia.i. in operib⁹ mīicordie in q̄b⁹ disponūt iusti testamētū dei nouissimo vtiqꝫ iudicio dicetur⁹ est xp̄s. Uenite bn̄dicti pa tris mei possidete paratū vobis regnū ab ori gine mūdi. hec Augu. Secūdus est Mala chias ꝓpha.iij ca.dicēs. Ecce venit dñs ex ercituū. Et quis cogitare poterit diem aduē tus eius: Et quis stabit ad videndū eū: ipse eñ egredietur q̄si ignis cōflans ꝛ quasi her ba fullonū:ꝛ sedebit quasi cōflans ꝛ emun dans argentū ꝛ purgabit filios leui. Et cola bit eos quasi aurū ꝛ quasi argentū ꝛ erunt dño offerentes sacrificia in iusticia ꝛ place bit dño sacrificiū iuda ꝛ hierl'ꝫ sicut a dieb⁹ seculi ꝛ annis antiq̄s. Et accedaꝫ ad vos in iudicio ꝛ ero testis velox maleficis ꝛ adulte ris ꝛ piuris:ꝛ qui calumniant mercedē mer cennarij:ꝛ opprimūt p potentiā viduas: et pcutiunt pupillos:ꝛ puertunt iudiciū adue ne:ꝛ qui nō timent me dicit dñs oīpotēs. Ego eñ dñs ꝛ nō mutor ꝛc. Que verba ex ponit beat⁹ Augu.li.xx de ciuita.dei.c.xxiiij. dicēs sic. Ex his que dicta sunt videt euidē tius apparere ī illo iudicio quasdā quorūdā purgatorias penas futuras. Sic eñ dicēdū

est eos emũdari a sordibus et eliquari quo-
dámodo cũ ab eis mali p penale iudiciũ se-
paranť vt illoꝝ segregatio atq̃ dãnatio: fit
istoꝝ purgatio: qꝛ fine taliũ de cetero cõmi-
xtione victuri sunt. Sed cũ dicit: ꝛ emũdabit
filios leui ꝛ colabit eos quasi aurũ ⁊c̃. Utiq̃
ostendit eos ipsos qui emũdabuntur: dein-
ceps in sacrificijs iusticie dño eẽ placituros.
Ac ꝑ hoc ipsi a sua iniusticia mũdabunť: in
qua dño displicebant. hostie porro in plena
ꝑfectaq̃ iusticia cũ mũdati fuerint: ipsi erũt
Quid enĩ acceptius deo tales offerũt nisi se
ipsos? Filios aũt leui ꝛ ihrl̃z ꝛ iuda: ipaz dei
ecclIam debem⁹ accipere: nõ ex hebreis tm̃:
ſ ex alijs etiã gentib⁹ ꝯgregatã: nec talẽ qua
lis nunc est. Ubi si dixerim⁹ qꝛ peccã nõ ha-
bem⁹ nosipsos seducim⁹ ꝛ veritas in nobis
nõ est: sed qualis tunc erit. velut area p vẽti
lationẽ: ita p iudiciũ purgata nouissimũ: eis
quoq̃ igne mũdatis q̃b⁹ talis. mũdatio ne-
cessaria est: ita vt null⁹ oĩno sit q̃ offerat sacri
ficiũ ꝓ peccãs suis. Oẽs enĩ qui sic offerũt ꝑ
fecto in peccãs sunt: p q̃bus dimittẽdis offer
tur: vt cũ obtulerint acceptũq̃ deo fuerit di
mittanť. Proinde: qꝛ post iudiciũ cũ fuerint
in igne mũdati q̃ eiusmodi: mundatõe sunt
digni in oĩbus sanctis nullũ oĩno inuenitur
peccãm: atq̃ ita seipsos offerẽt in iusticia ꝛ ta
les hostie oĩno ĩmaculate: ac sine vllo vitio
sunt future. Erit ꝑfecto sicut p̄stinis dieb⁹
et sicut annis priorib⁹: qñ in vmbra hui⁹ rei
future mũdissime offerebantur hostie. Nec
erit nanq̃ mundicia tũc in mortali carne ac
mẽte sanctoꝝ qui figurabať in illarũ corpo-
rib⁹ hostiarũ. deinde ꝓpter eos q̃ nõ munda
tione sunt digni. Et accedã inq̃t ad vos i iu
dicio ꝛ ero testis velox ⁊c̃. hec Aug⁹. Ter-
tius ẽ Greg. in homelia hodierna: dicẽs sic.
Nihil enĩ in reꝝ corporaliũ natura celo ꝛ ter
ra durabili⁹: ꝛ nil in reꝝ natura tã velociť q̃
sermo trãsit. Verba etenĩ quousq̃ ĩperfectã
sunt verba nõ sunt cũ vero ꝑfecta fuerint oĩ
no iã nõ sunt: qꝛ nec ꝑfici nisi transeũdo pos
sunt. ait ergo celũ ꝛ terra trãsibunt verba autẽ
mea nõ trãsibũt. Ac si apte dicat. Oĩe qd̃
apud vos durabile est sine ĩmutatione: dura
bile ad eternitatẽ nõ est: ꝛ oĩe quod apud
me transire cernit fixũ ꝛ sine transitu teneť.
Qꝛ sine mutabilitate manẽtes sentẽtias ex-
primit me⁹ sermo q̃ trãsit. Illũ ergo diẽ ven
turi iudic̃ ante oculos ponite: ꝛ q̃cquid gra-
ue mõ credit in ei⁹ cõparatõe leuigať. De il-
lo enĩ die p ꝓphetam d̃r. Iuxta est dies dñi
magn⁹ iuxta ꝛ velox nimis. Uox diei dñi a-
mara tribulabiť ibi fortis. dies ire dies illa
dies tribulatõis ꝛ angustie: dies calamitat̃
et miserie: dies tenebraꝝ ꝛ caliginis: dies ne
bule ꝛ turbinis: dies tube ꝛ clãgoris. Illum
ergo diẽ tota intentõe cogitate: vitã corrigi-
te: mores mutate: mala reptantia: resistẽtia
vincite: ꝑpetrata aũt fletib⁹ punite. Aduẽtũ
nãq̃ iudicis eterni: tanto securiores q̃nq̃ vi
debitis: quãto nũc districtionẽ illi⁹ timendo
preuenitis. hec Grego. Quart⁹ est beatus
Aug⁹. li. xx. de ciui dei ca. ij. dic̃. Nunc vo q̃n
nõ solũ in malo sũt boni et in bono mali qd̃
videť iniustũ. verũetiã plerũq̃ ꝛ malis ma
la eueniũt ꝛ bonis bona ꝓueniũt: magis in
scrutabilia sunt iudicia ei⁹ ꝛ inuestigabiles
vie ei⁹. Quãuis ergo nesciam⁹ quo iudicio
de⁹ ista vel faciat vel fieri sinat: apd̃ quẽ sum
ma virt⁹: sũma sapiẽtia: sũmaq̃ iusticia est:
nullaq̃ ĩfirmitas: nulla iniq̃tas. salubriť tñ
discim⁹ nõ magni pendere seu bona seu ma
la que videm⁹ esse bonis malisq̃ cõia: ſ illa
bona q̃rere que ꝓpria bonoꝝ: atq̃ illa ma-
la maxime fugere q̃ ꝓpria sunt maloꝝ. Cũ
vero ad illud dei iudiciũ venerim⁹ cui⁹ tp̃s iã
ꝓprie dies iudicij et aliq̃n dies dñi nũcupa
tur: non solũ quecũq̃ tũc iudicabũtur. verũ
etiã quecũq̃ ab initio iã iudicata et quecũq̃
vsq̃ ad illud tẽpus ad huc iudicãda sũt ap-
parebũt esse iustissima. Ubi hoc q̃z manife-
stabiť q̃ iusto iudicio dei fiat vt nũc tã mul
ta ac pene oĩa iuste iudicia dei lateant sen
sus mẽtesq̃ mortaliũ: cũ tñ in hac re pioꝝ fi
dẽ nõ lateat iustum esse qd̃ latet. hec Aug⁹.
Unde hoĩes iã iudicati ampli⁹ nõ iudicabũ
tur: sed iudex que iam iudicauit occulte ostẽ
det publice iudicãdo: q̃ de iure reprobos dã
nauit in peccõ. ꝛ bonos in iusticia saluabit. si-
cut magr̃ sniaꝝ li. iiij dis. xlvi. dicit ca. ij. Ma
nifeste tũc iudicabit qd̃ nũc occulte iudicat.
Et. xliij. di. ca. ij. eod̃. li dicit sic. Causa enĩ re-
surrectionis mortuoꝝ erit vox tube: q̃ in ad-
uentu iudicis ab oĩbus audieť ꝛ cui⁹ virtute
excitabũtur mortui ꝛ de monumentis resur
gent. Unde ꝓpheta. dabit voci sue vocẽ vir
tutis. i. effectũ resuscitandi mortuos. Et ut Io-
hãnes euãgelista ait. Uenit hora ĩ qua oẽs
qui in monumẽtis sunt audient vocem filij
dei: ꝛ procedent boni in resurrectionem vite
mali vero in resurrectionez iudicij. Hec ibi.
Et ca. sequẽti dicit sic. Media autẽ nocte di
citur ventur⁹ vt ait Aug⁹. non pro hora tem
poris: sed quia tũc veniet cũ nõ sperabitur. nõ

dia ergo nocte.i. cũ valde obscurũ erit.i. occultũ veniet. Dies em̃ dñi sicut fur ita in nocte venit. Dr̃ autẽ dies dñi nõ ꝓ q̃litate temporis: sed rerũ: q: tũc cogitationes ⁊ cõsilia singulorũ patebũt. Unde in daniele vetust⁹ dierũ sedit et libri apti sunt corã eo. libri sũt cõsciẽtie singulorũ: q̃ tunc aperient̃ singulis: et tũc ĩplebitur illud. Nihil occultũ qd nõ reueletur. Aduenĩẽte em̃ sũmo iudicio: nõ solum tenebre aeris illuminabũtur: sed etiam abscõdita cordiũ manifestabuntur. Uirtute ergo diuina fiet: vt cuiuſq; opa sua bona vl' mala cũcta in memoria reuocẽtur: et mẽtis intuitu mira celeritate cernãtur: vt accuset hominẽ cõsciẽtia: eaq; teste vel saluet̃ vel dãnetur. Hec mgr̃ ibi. Et.xlviij.di.ca.iiij.dicit sic. Putãt quidã dñm descensurũ in vallẽ iosaphat in iudicio: eo q ipse ꝑ Johelẽ ꝓphetaz loq̃tur sic. Cõgregabo omnes gẽtes ⁊ reducã eas in valle iosaphat ⁊ deceptabo cũ eis ibi. In cui⁹ capli expõne ita repperi. Hoc q̃dam puerilit̃ itelligũt q in latere que est in valle mõtis oliueti descẽsurus sit dñs ad iudiciũ: qd friuolũ est quia nõ in fra: sed in spacio hui⁹ aeris sedebit cõtra locũ montis oliueti ex quo ascendit. Et sicut ioẽs crisosto. dicit Angeli deferẽt ante eũ signum crucis. Uñ in euãgelio veritas dicit. Et tũc apparebit signũ filij hõis ⁊c. Josaphat interpretat̃ iudiciũ dñi. in valle ergo iosaphat.i. iudicio dñi cõgregabũtur oẽs impij. Justi vero non descendẽt in vallẽ iudicij.i. dãnationis: sed in nubib⁹ eleuabũtur: obuiã xp̃o. Quib⁹ preparatis ad iudiciũ et xp̃o sedẽte ꝓ tribunali citabũtur boni ⁊ mali ante conspectũ iudicis. Boni sedebũt cũ xp̃o vt ẏgo gloriosa cum oĩbus sanctis anglis ⁊ apli ⁊ ceteri ordies sãctorũ sicut dicit ꝓpheta. dñs ad iudiciũ veniet cũ senatorib⁹ ppl̃i sui. Et Salo. in cãtic. Nobilis in portis vir ei⁹, qñ sederit cũ senatoribus terre. Rei autẽ ⁊ mali sigillatim et diuisim cõparebũt: vt reddant rõem de hijs que male gesserũt ⁊ ꝓ ijs iustã accipiant dãnatiõis sententiã: vt patebit. B Primo cõparebit lucifer cũ oĩbus socijs suis tremulẽter aspiciẽs xp̃i terribilitatẽ. Et ipse xp̃s iudex dicet ei illud Ezechielis.xxviij. Tu signaculũ similitudinis plen⁹ sapiẽtia: pfectus decore: in delicijs paradisi dei fuisti. Omis lapis p̃ciosus operimentũ tuũ. Aurũ q̃z opus decoris tui ⁊ foramina tua in die qua cõdit⁹ es pata sunt. Tu cherub extẽtus ⁊ ꝓtegens et posui te in mõte scõ dei. In medio lapidũ ignitorũ ambulasti: pfect⁹ in oĩbus vijs tuis a die cõditõis tue donec iuenta est iniquitas in te. In multitudine negociationis tue repleta sũt iteriora tua iniq̃tate: ⁊ peccasti et eieci te de mõte dei ⁊ pdidi te. o cherub Et eleuatũ est cor tuũ in decore tuo: in terrã pieci te: ante faciẽ regũ dedi te vt cernerent te. In m̃ltitudine iniq̃tatũ tuarũ ⁊c. Quare cecidisti. o lucifer qui mane oriebaris. Tũc lucifer inclinãs se in terrã sic locut⁹ est. Eq̃dẽ me iudet si tua clementia digneẽ me audire ostẽdã manifeste me ꝯ tuã dignitatẽ in nullo peccasse qm̃ cognoui: cognosco ⁊ cognoscã q tua diuinitas de nihilo me creauit: plenũ sapiẽtia: pfectũ scĩa ⁊ decore atq; totius paradisi: toti⁹ angelici monarchie principatũ post te tenentẽ Si fui donat⁹ plenitudine sapiẽtie: ꝗ nõ poterã cõtra tuã diuinitatẽ peccare q̃ est toti⁹ sapiẽtie pfectõ. Si fui pfect⁹ scĩa non poterã ꝯ tuã potentiã peccare eo q subito me poteras in nihilũ redigere. Unde nõ ignorabã q cõtra tuã potentiam nihil erat potẽti⁹ cui potuissez adhesisse. Nõne fuisset magna excecatio q creatura ꝯtra creatorẽ in tantũ superbiuissz. Sed tua diuinitas reuerẽter loquẽdo sic me abiecit et pulit et in infernũ demersit: suasu michaelis archangeli: vt principat⁹ monarchie ãgelice ei deputaret̃. Audiant oẽs ppl̃i: aduertãt oẽs gentes. si ego talis ⁊ tant⁹ in omni pfectiõe sublimat⁹. oĩ sciẽtia ⁊ virtute decorat⁹: a tua diuinitate hic presente q̃ semper fuit mihi amabilis: semp benigna: debuissez taliter peccasse: lex abhorret: ratio dissuadet vnicuiq; audiẽti sit incredibile. Ergo placeat tue maiestati me in priorẽ meã dignitatẽ gradũ et honorẽ atq; gloriã restituere. Christus alta atq; terribili voce dicet Audite oẽs gentes auribus percipite oẽs ppl̃i qui in circuitu meo estis. Lucifer hic p̃ns (volens) excusare superbiã suam in celis: ipse infelix temerarie peregit peccatũ suum palliando: tacite iniusticiã cõtra meã diuinitatem retorq̃t. Et cõuersus ad dyabolũ ait. O lucifer si te diuinitas tanto beneficio sublimauit: quomodo presumis q te gratis perdiderit. Sed ad tollẽdã omnẽ presumptionez ambiguitatis merita tua veniant in patrocinium ⁊ testimonium cause tue in hoc iudicio Statimq; assurgẽs michael archangelus eidẽ lucifero dulcibus verbis ait. O lucifer si es innocens ⁊ iustus

eat in me infamas peccatum superbie me? Nõne in hoc cognoscitur malicia tua? Nõne tu dixisti in cõspectu tot⁹ monarchie celestis: ego sum deus ꝛ in cathedra dei sedi? post hoc superbe dixisti. Ponã sedem meã in lateribus aquilonis et similis ero altissimo. Et hec redacta fuerunt in scriptis ad memoriã futurorũ per fideles notarios Ezechielẽ xxviij. ca. ꝛ esaiam. xiiij. ca. Et es tante presumptionis ꝙ in cõspectu dei hec negas cũ sint etiã oĩ populo manifesta. Nũquid propter supradictam superbiã tuã ipse deus ꝓiecit te et angelos te sequẽtes de celis in terram? Nunc vero respõde mihi. Si tante bonitatis in celis fuisti: ꝓut asseris q̃re ipsa bonitate nõ fuisti vsus in terra: in quã eiectus fuisti? Nũquid nouissima tua fuerũt peiora prioribus? Nã bina vice fecisti fieri vitulos aureos in populo dei. cũ diceres. hij sunt dij tui israel q̃ eduxerũt te d̃ t̃ra egypti. Itẽ tpe ieroboã ꝛ roboã. Itẽ tẽpore machabeoꝝ ꝓphanasti serã sctõꝝ faciens te pro deo adorari? Nõne ista trahunt in manifesto superbiã tuã quã egisti in celis? Quid egisti in regno iesu iudicis cui dixisti hec oĩa tibi dabo si cadẽs adoraueris me? vt dr̃ Mathei. iiij. Si deus ꝯstituit tibi sapientiã ꝛ decorẽ: tu autẽ in malignitate tua illam sapiam ꝑdidisti. Unde iniuste mihi ĩꝓperas pctm̃ superbie tue. Ueniãt ꝛ cetere nationes ꝛ reges nationũ qui seruierũt tibi ꝛ de bonis operibus tuis in hoc iudicio publice testificẽtur. Cumq; aduenissent reges nationũ ante cõspectum iudicis ꝓspiciẽtes luciferũ admirãtes dixerunt? Nũquid iste est vir qui cõturbauit terram: qui cõcussit regna: qui posuit orbem desertũ: ꝛ vrbes eius destruxit: ꝛ vinctis ei⁹ nõ operuit carcerem? Et tu vulnerat⁹ es sicut et nos nr̃i similis effectus es detracta est ad ĩferos superbia tua: cecidit cadauer tuũ: subter te sternetur tinea ꝛ operimentũ tuũ erũt vermes. Uerũtamen ad infernum traheris in profundũ laci. Tũc iudex dicit. Ecce nunc audiuisti q̃d nationes testificentur de te et de peccatis tuis. Respondens lucifer dicet Dñe iudex ponatur fine iusticia: ꝙ fecerĩ tale peccatũ. Nonne adam in simili superbia peccauit? Etiam nabuchodonosor ꝛ tamen nõ grauasti eos sicut me. Iudex dicet. Quicquid ipsi egerunt te instigante fecerunt: sed tu nullum habuisti instigatorem nisi ꝓpriã maliciam tuam: ideo ipsi minus peccauerũt

Sed tamen ipse adam graui penitẽtia peracta sepultus est in valle ebron Josue. xiiij. qui cum posteris suis nõ fuit miam consecutus vsq; ad aduentũ meum in carnẽ. Tu vero de peccato tuo nũq̃ voluisti agere penitentiã: sed semꝑ peiora mala prioribus addendo indies durior ꝛ obstinatior fact⁹ es sicut pharao quem viuũ mare absorbuit: et ita ifernus se parat ad te absorbendũ. Tũc iudex dicet omnibus circa eũ consistentibus Quid vobis videtur? Nũquid lucifer fuit dãnatus iuste cum socijs suis? Respondebũt omnes vna voce dicentes. Iuste fuit dãnatus. Et iudex dicet lucifero ꝛ angelis eũ sequẽtibus. Ite ad finistram. Michaeli vero et angelis eius dicet. Ite ad dexterã hec est prima disceptatio quã faciet xp̃s in vlĩ iudicio. ¶ Secundo vocabit in iudicium creaturas humanas ꝛ principaliter populum iudeorũ quibus dicet. Audite me viri iudei israelite? Nunquid ꝓmissum fuit vobis in lege vestra. Suscitabit vobis deus de medio fratrũ vestrorũ ꝓphetam similem moysi: illũ audite. Omnis aĩa que nõ audierit ꝓphetam illũ exterminabitur de populo suo? Nõne similis fui moysi in humanitate: cõuersatione legis: ꝛ preceptorũ datione? Nõne vobis mortuos suscitaui: cecos illuminaui: omnes ĩfirmos solo verbo curaui: mortem sustinui: a mortuis resurrexi. ꝛ post meã resurrectionem per meos apostolos vobis predicari feci de regno dei: qui signa ꝛ miracula magna apud vos fecerũt: Uos autem ꝑsecuti eos fuistis de ciuitate in ciuitatẽ ꝛ eos flagellastis in synagogis vestris interimentes ꝛ occidentes illos: et sic regno dei indignos vos fecistis. Uinea mea electa quid vltra debui facere tibi ꝛ non feci? Expectaui vt faceres vuas ꝛ fecisti labruscas. Respondebunt iudei dicentes. Equissime iudex qm̃ iusticia et iudiciũ ꝑparatio sedis tue: placeat nos benigne audire: cum scriptũ sit. Psal. xcv. Judicabit orbem terrarum in iusticia et populos in equitate. Uerum est ꝙ deus promisit nobis mittere prophetam saluatorẽ mundi. Sz ipse dedit nobis signũ ad cognoscendũ ꝓphetam illum deutrono. mij. xviij. dicẽs. Hoc habebis signũ. Quod in noĩe dñi ꝓpha ille ꝑdixerit ꝛ nõ euenerit hoc dñs nõ ẽ locut⁹ est: sed per tumorẽ aĩ sui ꝓpheta cõfinxerit. ꝓpha aũt q̃ arrogãtia deprauatus: voluerit loqui in nomine meo:

que ego nõ precepi illi vt diceret: aut ex noie alienoꝝ deoꝝ interficiet. Licet aũt nunc cognoscam⁹ ꝙ tu ille fueris ꝓmissus in lege: tamen multa q̃ nobis dixisti nõ euenerũt. ꝓpt̃ que cogitãtes te fore mẽdacẽ ꝓphetã ꝫ iuxta mandatũ legis te occidim⁹. Primo em̃ dixisti palã in cõspectu tot⁹ synagoge. Soluite templũ hoc: ⁊ in trib⁹ dieb⁹ reedificabo illud Hoc ꝑdixisti: ⁊ nõ euenit: quia postea p longa tp̃a mãsit ꝓpter qđ meruisti affigi cruci. Quoniã vt dr̃ li. i. Esdre. ca. vi. Dixit darius rex. A me ergo positũ est decretũ: vt ois hõ qui hanc mutauerit iussionẽ tollat lignũ de domo ei⁹: ⁊ erigatur ⁊ cõfigatur in eo: dom⁹ aũt ei⁹ publicetur. Deus aũt qui habitare fecit nomẽ suũ ibi dissipet oĩa regna ⁊ populũ qui extẽderit manũ suã vt expugnet et dissipet domũ dei que est in hierl̃m. Ego dari⁹ statui decretũ: qđ studiose ipleri volo ⁊c̃. Secũdo dixisti. nisi manducaueritis carnẽ meã et biberitis sanguinẽ meũ nõ habebitis vitam in vobis: vt habet̃ Johã. vi. Et tñ p lõga tẽpora viximus absq̧ comestione carnis tue.

Tertio dixisti. Si qs credit in me flumina de vẽtre ei⁹ fluẽt aque viue. Joh. vi. Multi ĩ te crediderũt: ⁊ tñ nõ vidim⁹ de ventre eoꝝ flumina manasse. Quarto dixisti Si qs sermonẽ meũ seruauerit mortẽ nõ gustabit in eternũ. Joh. viij. Multi sermonẽ tuũ seruauerũt: qui tñ mortui sunt. Et multa alia dixisti q̃ nõ euenerũt: ꝙ iuste ſm legẽ te crucifiximus. Preterea peı⁹ fecisti: q: sabbatũ nõ custodisti: eo die īfirmos curãdo ꝫ legẽ: iõ nõ tenebamur tibi credere: neq̧ te ꝓphetã in lege promissũ reputare. Item sepi⁹ te interrogauim⁹ dicẽtes. Si tu es xp̃s dic nobis palam. Tu vo respõdisti nob. s. Op̃a que ego facio in noie patris mei hec testimoniũ phibẽt de me. Licet em̃ multa mirabilia ⁊ magna feceris q̃ nemo ali⁹ vnq̃ fecit: nõ tñ tenebamur tibi credere: qm̃ de⁹ pcepit nobis dicẽs. Qđ in noie dñi ꝓpheta ille ꝑdixit ⁊ nõ euenerit ⁊c̃. Unde nõ dixit fecerit: q: ⁊ helyas ⁊ helyse⁹ talia fecerunt in miraculis: ꝙ ⁊c̃. Tunc iudex respõdebit eis diẽ. Semp intellexistis scripturas et dicta ꝓphetaꝝ: quo ad corticẽ ⁊ superficiẽ. Nõne ꝓmissus in lege vestra debebat vobis loq̃ in ꝓuerbijs parabolis ⁊ figuris. Juxta illđ ps. lxxvij. Attendite popl's meus legem meã. inclinate aurẽ vr̃ã in verba oris mei: aperiam in parabolis os meũ: loquar ꝓpositiões ab initio. Ecce quãta sollicitudine deus vos premonuit. Si loquẽs dixi vobis soluite templũ hoc ⁊c̃. Nõ loquebar de templo materiali in quo stabatis. Sed de tẽplo corporis mei in quo habitat oĩs plenitudo diuinitatis corporalit̃ qđ destructũ a vobis p mortẽ reparaui in triduo p resurrectionẽ. Si dixi nisi mãducaueritis carnẽ ⁊c̃ fui locut⁹ de vita grẽ ⁊ glorie quaꝫ qs adipiscit̃ p esuꝫ carnis mee vel re vel voto. Si dixi. si qs ĩ me crediderit flu〈m〉ia ⁊c̃. Fui locut⁹ de fluminib⁹ sacraꝝ litteraꝝ. Uos em̃ cognouistis discipulos meos rudes: ignaros illiteratos a qbus magna flumina litterarũ ꝓcesserunt. Si dixi. Si quis sermonẽ meuꝫ ⁊c̃. nõ fui locut⁹ de morte tẽpali quã ego etiã sustinui: sed de morte eterna ãie. Si sabbatũ nõ custodiui ꝓpter curationẽ corporis et aĩe: ergo nec vos custodistis circumcidentes pueros in sabbato. Dicite mihi o iudei. Nũquid dixi filio vidue mortuo: vobis astantibus. Adolescẽs tibi dico surge: ⁊ illico surrexit. Item lazaro quatriduano dixi. Lazare veni foras: ⁊ statim ꝓdijt q̃ erat mortuus? Nũquid leprosos mũdaui: cecos illuminaui solo verbo? Nõne demonia cõfitebantur me fore xp̃m? Nonne discipuli mei in noie meo maiora hijs fecerunt? Nõne hec signa cõfirmabant me illũ fuisse ꝓphetã in lege vestra ꝓmissum? Unde viri niniuite surgent in iudicio isto ꝫ vos ⁊ cõdẽnabunt vos: q: penitentiã egerunt in predicatione Jone. ⁊ vos me nõ audiuistis? Respondebũt iudei dicẽtes locutio tua obscura nos decepit q: discipulis tuis dixistis. Uobis datũ ẽ nosse mysteriũ regni dei ceteris autẽ in parabolis vt videntes nõ videant: et audientes nõ intelligãt. Luc. viij. Dicet iudex illud. Ei. v. Abiecistis em̃ legẽ dñi exercituũ ⁊ eloquiũ sctĩ israel blasphemastis. Non cõsurgebatis mane ad audiendũ verbũ dei: sed ad ebrietatẽ sectandã ad potandũ vsq̧ ad vesperã vt vino estuaretis. Cythara et lyra tympanũ et tibia ⁊ vinũ in cõuiuijs vestris: ⁊ op⁹ dñi nõ respiciebatis: nec opa manuũ ei⁹ cõsiderabatis: ꝓpterea captiui ducti estis: q: nõ hũistis sciam. Jdõ dilatauit infernus aiam suam ⁊ aperuit os suũ absq̧ vllo termio. Et descendent fortes vestri ⁊ ppl̃s ⁊ sublimes gloriosiq̧ vr̃i ad eũ ⁊c̃. Judex tunc dicet oĩb⁹ astãtib⁹. Quid videt̃ vobis ppl̃i gẽtes et lingue? Nũquid iudei fuerũt iuste dãnati. Respõdebũt oẽs ⁊ dicẽt. Justissime qđ. Tũc iudex statuet niniuitas a dextris dicẽs. Jte ad dextraꝫ. Et iudeos a sinistris dicẽs. Jte ad sinistraꝫ.

Ecce scđa disceptatio. ⁊c. D Tertio voca bit in iudiciũ gẽtiles qui idolis seruierũt in clamore tubarũ p angelũ michaelẽ: qbus di cet. Vos cũ sitis hoĩes ad imaginẽ ⁊ silitu dinẽ dei formati sicut ⁊ ceteri cũ sensualita te ⁊ rõne. quare idola vana opa manuũ ve strarũ p deo adorastis? Que nec loqui po terãt: cũ spũs nõ esset in eis. Habebãt oclos ⁊ nõ videbãt: hẽbãt aures ⁊ nõ audiebãt: ha bebãt man⁹ ⁊ nõ palpabãt: habebãt pedes ⁊ nõ ambulabãt. Qua ergo rõne mouebami ni ad adorãda illa simulachra? Quare non recognouistis p deo illũ qui fecit celũ ⁊ ter rã: ⁊ oĩa q̃ in eis erãt? Ille est q̃ dedit vobis pncipiũ essendi: pauitq3 vos a iuuẽtute vr̃a Ipe fecit exaltare spm̃ vestrũ: ⁊ cogitatiões vestr; s dep̃ire. Ubi sunt dij vr̃i in qbus ha bebatis fiduciã? Surgãt ⁊ opitulẽtur vobis ⁊ in necessitate vos ptegãt. Uidete si i hoc iudicio de mãu mea vos possũt eruere. Re spõdebũt gẽtiles idolatre dicẽtes. Eq̃ssime iudex placeat tue mãsuetudini audire nos. Ex quo formasti nos ad imaginẽ ⁊ silitudi nẽ tuã: quare gratiã tuã quã iudeis tribuisti nobis non dedisti? quos iudeos ante incar nationẽ tuã per circũcisionẽ saluasti. Et post incarnationẽ tuã quare grãm baptismi ma gis tribuisti illis q̃ erãt in europa q̃ nobis q̃ eram⁹ in asia ⁊ in affrica? Itẽ cõdonasti eis spm̃ scm̃ qui inflãmauit diuino amore cor da illoꝝ. ppter qđ illi crediderũt in te: ⁊ nob nihil horum tribuisti. Quare illos dilexisti ⁊ nos odio habuisti? Meli⁹ fuisset q̃ nati non fuissem⁹ postq̃ ppetuã gehennã in inferno debem⁹ sentire. Tũc iudex rñdebit eis dicẽs Audite q̃ dictur⁹ sum. Ego hoĩem formaui in statu innocẽtie vt ruinã angeloꝝ reparẽt: s̃ hõ ipe credẽs effici vt de⁹ spreto meo mã dato reddidit se reũ ⁊ cõtumacẽ mihi: p cu ius cõtumacie purgatiõe ipm̃ cũ tota ei⁹ po steritate deputaui carceri infernali. Cõpati ens tamẽ ei ⁊ posteris suis elegi mihi Abra hã virũ fidelẽ: cui pmisi in semine suo predi ctũ hoĩem ⁊ posteritatẽ ei⁹ bñdicere: ⁊ ipos de dicto carcere ad meã gratiã reuocare. Cu ius abrahe semẽ creuit in pplm magnũ ve lut arena maris. quẽ ppl3 vocaui israeliticũ: ⁊ cũ mihi in filiũ elegi. ⁊ cõstitui eidẽ popu lo cerimonias et circuncisionẽ: quẽ posui in lucẽ omniũ gentiũ. Sed dicite mihi gentiles quando feci vobis signa magna in egypto in cõspectu vestro pro liberatione dicti ppl̃i mei a seruitute vestra: quare in virtute tãto rum signoꝝ nõ credidistis mihi tanq̃ vero deo viuenti? Nõne exiccaui mare ⁊ ipm̃ cal cabile prebui pplo meo vobis vidẽtib⁹? que res notissima fuit vniuerso orbi. Nõne ma re submersit pharaonẽ ⁊ exercitũ ei⁹ ppt per secutionẽ ppl̃i mei? Quare vos videtes hec miracula nõ credidistis mihi? Nõne eratis in terra pmissionis quã pmiserã huic pplo meo qñ tot signa feci in oculis vr̃is: in pcus sione ⁊ occisiõe regũ vestroꝝ ⁊ exercituũ ve stroꝝ? Nũqđ cõsiderastis qñ Gedeõ cum trecẽtis viris pcussit cẽtũ viginti milia bella torũ ⁊ educẽtiũ gladiũ. vt dr̃ Iudic. vij. Nũ quid cõsiderastis samsonẽ virũ fortissimũ de pplo meo: q̃ cũ maxilla asine occidit mille vi ros. vt dr̃ Iudic. xv. Itẽ cũ teneretis archam federis captiuã: nõne vos in secretiori parte natiũ pcussi: ⁊ inter vos fuit magna cõfusio mortis quousq3 remitteretis archã in hierl'3 vt dr̃. i. Reg. v. Nõne angelus me⁹ percussit centũ octoginta q̃nq3 milia viroꝝ qui vene rãt cũ Sẽnacherib rege assyrioꝝ vt pphana rẽt templũ ⁊ pplm meũ: vt dr̃. iiij. Reg. xix. Item q̃d vobis feci quãdo eratis cũ Bena dab qui venit in terrã populi mei cũ. xxxij. re gibus: vt dictũ populũ annihilaretis: nõne mortui sunt centũ milia pedites de syris a fi lijs isrl'. vt dr̃. iij. Re. xx. Si g̃ vidistis ista si gna fieri per me in pplo meo cõtra vos in q̃ bus idola vestra nõ potuerũt vobis auxilia ri: q̃re mihi non credidistis? Immo videtes hec signa magis me vituperastis. Quia xp̃o nõ aliter me poterã vobis demõstrare nisi in his signis q̃d mihi imputatis? Cũ aũt di citis q̃ mag dilexi europã q̃ asiã ⁊ affricã. Dico q̃ ordinaui discipulis meis vt p totũ orbẽ discurrerẽt: vt dr̃ Marci vlti. Eũtes in mũdũ vniuersu3 pdicate euãgeliũ omi crea ture. Et quia cõstat q̃ in oẽm terrã exiuit so nus eoꝝ: ⁊ in fines orbis terre verba eoꝝ3. vt dicit ps. Nullã ergo habetis excusationẽ Et quia scriptũ est. Effũde irã tuã in gẽtes que te nõ nouerũt: ⁊ in regna que nomẽ tuũ nõ inuocauerũt. Ideo ite ad sinistrã. E Quarto vocabit cũctũ ppl'3 xp̃ianũ: quo cõ parẽte corã iudice dicet iudex angelis suis. Separate oues ab hedis. Exibũt angeli et se parabũt malos de medio iustoꝝ. Quib⁹ se paratis accedẽt pastores ecclesie: ⁊ iudex di cet eis. Quare vos pastores depasti estis ec clesiã meã? ecce rapina pauperũ in domo ve stra. Quare atriuistis pplm meũ ⁊ faciem pauperũ demoliti estis; cõtra vos prouocan

tes oculos maiestatis mee. Nõne super humerũ vestrũ dedi clauẽ dom⁹ dauid: qua aperiebatis ꝛ nemo claudebat: claudebatꝭ ꝛ nemo aperiebat. Dicite mihi o pastores quare pascebatis vosmetipos. Nõne greges pascũtur a pastoribus? Lac comedebatis ꝛ ꝑciosis lanis coopiebamini de substãtia populi mei: ꝛ qđ crassum erat supbe expoliando occidebatis: ꝛ ppl'm meũ pane spũali non pascebatis qđ infirmũ fuit in opib⁹ mie admonendo nõ cõsolidastis: et qđ egrotũ in fide scẽ trinitatis nõ saluastis ꝑdicãdo. ꝛ quod fractũ erat in mortalib⁹ pctis corrigẽdo non alligastis. ꝛ qđ abiectũ erat in vicioꝝ ꝛ peccatoꝝ corruptione clamãdo ad penitẽtiã nõ correxistis. ꝛ qđ perierat in pctoꝝ cõsuetudine increpãdo nõ q̃siuistis: sed cũ austeritate pplo meo impastis. Et ad aliud nõ attẽdebatis nisi ad splẽdida fercula in vẽtre ponẽda. Et pplus me⁹ dispsus fuit: eo ꝙ ei nõ essent pastores. Et fact⁹ fuit pplus in deuoratione bestie. i. dyaboli. Ergo pastores reddite rõnẽ officij vestri. Ecce nũc exq̃ritur sanguis subditoꝝ de manu vestra. Tunc pastores ꝛ alij curati intuẽtes terribilẽ iudicẽ: cũ timore ꝛ dolore cordis hũiliter dicẽt. Eq̃ssime iudex cũ sim⁹ sp parati obedire tue maiestati nõ ſm iusticiã tuã ſ3 ſm magnã miam tuã argue nos in hoc iudicio: q̃m in cõspectu tuo null⁹ potest p iusticiã saluari. Ergo misericordissime de⁹ sicut cũ plurib⁹ veteris testamenti egisti: sic ꝛ nobiscũ placeat peragere. Nõne clemẽtissime iudex ꝑfuisti in paradiso in quo tantũ erãt duo hoies: et tamẽ ambo sub tua custodia perierũt: ergo sanguis eoꝝ exq̃rit de manu tua. In archa noe tantũ octo hoies fuerũt: quoꝝ vnus perijt. Nũquid eius sanguis fuit exq̃situs de manu noe. In domo abrahe fili⁹ ei⁹ ismael fuit malus. In domo ysaac esau perijt In domo iacob tres de duodecim patriarch. perierũt. Sub principatu Moysi ꝛ Aaron erãt mille milia: ꝛ tamẽ nemo intrauit terrã ꝓmissionis nisi Caleph ꝛ Josue. De domo dauid quattuor perierũt. De schola ꝛ familia tua vn⁹ perijt. De septuaginta duob⁹ discipulis tuis null⁹ meruit attingere regnũ eternũ nisi q̃nq3 ipsoꝝ Nũquid sanguis eoꝝ de manib⁹ tuis ꝛ predictorũ exq̃ritur? O dñe fiducialiter loq̃mur cũ supradicti fuerint sub custodia tua ꝛ illorũ cõtentamur valde ꝙ si sanguis illorũ supradictoꝝ exq̃ritur de manibus suoꝝ pastorũ ꝙ sanguis nostroꝝ subditoꝝ exq̃ratur de manibus nostris. Neq3 enĩ meliores sumus ꝙ oẽs patres nostri. Unde iustissime iudex placeat in misericordia iudicare nos. Iudex dicet istis. In lege vestra q̃d scriptũ est Ezechielis. iij. c. dic̃ sic. Fili hois speculatorẽ dedi te domui israel. ꝛ audies de ore meo v̄bũ ꝛ annũciabis eis ex me. Si dicẽte me ad impiũ morte morieris: nõ annũciaueris ei neq3 locutus fueris vt auertatur a via sua impia ꝛ viuat: ipẽ impi⁹ in iniq̃tate sua morietᷓ sanguinẽ aũt eius de manu tua requirã. Si aũt annũciaueris impio ꝛ ille nõ fuerit auersus ab impietate sua ꝛ via sua iniqua: ipẽ q̃dem in iniq̃tate sua morietᷓ: tu aũt aiam tuã liberasti. Sed pastores veteris testamẽti ꝛ ego redarguim⁹ nostros subditos in peccatis eoꝝ. Nõne ego predixi Ade vt non comederet de ligno sciẽtie boni ꝛ mali? Nõne moyses ꝛ aaron et ceteri pastores semp fuerunt assidui pro salute ppli? Si popul⁹ noluit eos audire non est culpa pastorũ. Nõne monui discipulos meos dicens. Un⁹ vestrũ me traditur⁹ est: si ille q̃ cecidit de schola mea ꝛ preuaricat⁹ est noluit me audire: sibi est imputãdũ nõ mihi. Etiã si noluerũt ppli audire pastores suos nõ est imputãdũ pastorib⁹: q̃m secure dicere possunt. Lauimus man⁹ nr̃as a sanguine pctoꝝ. Cõtra negligẽtes dicitur per ꝓphetã Esa. lvi. Canes muti nõ valẽtes latrare. Sz dicite mihi. Si vos redarguistis ppl'3 meũ de pctis suis: quare perijstis in peccatis v̄ris? Si annũciastis scelera eoꝝ: quare in vestris sceleribus dãnamini? Dicẽt pastores. Equissime iudex si in sceleribus nr̃is dãnamur: nõ tñ fuim⁹ negligentes circa subditos nr̃os: qui spretis documẽtis nr̃is in tartarũ iuste dãnãtur. Semp euãgeliũ verbũ in populo fecim⁹ seminare: ac etiã nos seminauim⁹. Nostrasq3 latas dioceses diuisim⁹ in parochias: in q̃bus spũales posuimus rectores: qui nobiscũ assistebãt ad crimina populi corrigenda: vbiq3 predicãdo euãgeliũ. Si ipi noluerũt obseruare ꝑcepta euãgelica quare pctã eoꝝ imputãtur nobis? Ueniant ipi de pplo ꝛ cõtestẽtᷓ de hoc nobiscũ. Quib⁹ aduocatis ꝛ cõparẽtib⁹: aiũt pastores. Dicite nobis o subditi nũquid fecimus euãgeliũ dei ꝑdicari vobis in sanctis monitionibus ꝛ assiduis redargutiõib⁹? Rñdebũt subditi et dicẽt. Fecistis: ſ3 aliud docebamur a vobis verbo: aliud facto ꝛ exemplo. Nã vos pastores post ꝑdicatũ euãgeliũ cõsurgebatis ꝛ peccata manifesta corã nobis opabamini. ppẽ

quod nos magis attendebam⁹ ad executio
nem vestram: q̄ʒ ad verba: sequentes vestra
peccã. credẽtes ea nobis licere et quo facieba
tis ea: ꝓpter q̄ in gehẽnã periclitamur. Uos
nobis magr̄i fuistis: vos hãc doctrinã nos
docuistis. Dicẽt pastores: aut publice pecca
stis aut occulte. Si publice cũ cõstitit de ve
stris petis in iudicio vr̄o per denũciationes
⁊ testiũ ꝓbationes vos redarguim⁹: ⁊ si in
tantũ fuerũt manifesta q̄ tergiuersatiõe ce
lari nõ poterãt: ⁊ in redargutione ꝑdictoꝝ
fuim⁹ negligẽtes: est quidẽ nobis imputãdũ
Si occulte peccastis de his nõ tenebamur:
qm̄ deũ habẽt vltorẽ. Nõne vobis fecimus
verbũ dei nũciare: ꝑ qd̄ docebamini q̄ ad vi
tam: q̄ ad mortẽ compercebãt. Nõne cõstitui
mus vobis parochianos sacerdotes quibus
debuistis peccã vr̄a cõfiteri: qui vobis mini
strarẽt ecclesiastica sacramẽta in salutẽ aiaꝝ
vestrarũ: quare ergo neglexistis: Si nos pre
cauim⁹ publice vel occulte: nobis imputetur.
Quia vero nemo sine crimine viuit: non de
buistis recipe petõꝝ nr̄oꝝ exẽpla: sed potius
opari q̄ docebam⁹. qm̄ Matth. xxiii. dr̄ vob
Oia quecũq̄ dixerint vobis seruate et faci
te: sc̄dm vero opa eoꝝ nolite facere. Semp ha
buistis nos exosos et quasi inimicos: si ta
men aliqd̄ parũ fuit in nobis qd̄ vob̄ possit
cõpetere. dicite. Illi aũt siluerũt. Tũc iudex
pastorib⁹ ait. Dicite mihi: Quare vẽdidistis
symoniace donũ spũs scti: ecclesias: bñficia
ordines sacros: loca sacra: Uos nihil aliud
fuistis nisi stannũ: plũbũ: ⁊ ferrũ: ⁊ in medio
fornacis cordiũ vestroꝝ scoria argẽti ⁊ auri
fuistis: pro eo q̄ versi fuistis in scoriã predi
ctã. Ecce ego cõgregaui vos in cõgregatiõe
auri ⁊ argẽti: eris: ferri stanni: ⁊ plũbi: in me
dio fornacis inferni: ⁊ succẽdi ibi ignẽ ad cõ
flandũ in furore meo: ⁊ in ira mea. Et adhuc
conflabo vos: ⁊ cõgregabo vos: ⁊ succendã
vos in ignẽ furoris mei: ⁊ cõflabimini in me
dio eius. Respõdebũt pastores ⁊ dicẽt. Ne
irascatur furor tuus super nos: qui es miseri
cors. Nõne in noĩe tuo demonia: id est peccã
mortalia eiecimus: ⁊ in noĩe tuo ꝓphetaui
mus. Dicet iudex. Amen dico vobis: nescio
vos. Quomodo ꝓphetastis in noĩe meo: et
demonia eiecistis: cũ totũ mũdũ vestris fal
sis prophetijs ⁊ peccatis ⁊ demonijs reple
uerit: Nõne plures scidistis et diuisistis ec
clesiam meã mendaciter asserendo meũ vi
cariũ: summũ pontificẽ dicte ecclesie nõ esse
sed aliũ in antipapã eligendo: quot reges et

rare fecistis: quot populos. Unde homicidia
adulteria: desolationes: scandala grauia: et
innumera mala processerunt. Nec non Sa
thanã ⁊ demonioꝝ cõgregationẽ ad dicta
mala peragẽda soluistis. Itaq̄ quid in his sce
leribus potestis merito vocari Samaria:
que nõ tanta facinora cõmisit quẽadmodũ
vos: Itẽ reddite mihi rõnẽ fructuũ labioꝝ
vestroꝝ: ⁊ diuini officij. Benedixistis ne do
mino omĩ tpe: et septies in die laudẽ dicendo:
Cibastis paupes de substantia ecclesie mee
vel ditastis parẽtelã vestrã: Etiã istud meli
us fuisset sed tãq̄ʒ dissipatores bonoꝝ eccle
sie attẽdistis ad alẽdas mulieres ⁊ meretri
ces inhonestas: ⁊ ab his alias in domos ve
stras introducẽdas. Uelut equus ⁊ mul⁹ in
lasciuijs viuẽtes: et cõputruistis in concupi
scẽtijs carnis: sicut iumẽta in stercore suo. et
inaniter sacrificastis mihi carnẽ ⁊ sanguinẽ
meũ: velut mũdi ab omni peccõ. Iudiciũ enĩ
mãducastis vobis ⁊ bibistis. Si inimici mei
⁊ ecclesie mee hoc fecissent: sustinuissem vti
q̄ʒ. Et si hi q̄ oderũt me ⁊ ecclesiã meã super
me mala locuti fuissent mihi; abscondissem
me ab eis. Sed vos noti mei hoc egistis: ꝓ
pterea veniet mors super vos ⁊ descẽdent
in infernũ viuẽtes. Quibus taliter cõuictis:
dixit. Ite et vos a sinistris. ¶ Quinto vo
cabit religiosos: scilicet monachos: mendicã
tes: anachoritas: et generaliter omes qui re
nunciauerunt seculo: vt liberius deo seruirẽt
Et dicet eis. Uos in religione seculariter vi
xistis: ⁊ quia nomen sanctitatis habẽtes per
uerse agendo amplius nocuistis in ecclesia
mea q̄ʒ ceteri: vt habetur. xix. questione. iij. ca
pitulo. A monasterijs. Nã pre alijs diuinis
officijs debuistis inuigilare: vt habetur. xij.
questione. i. capitulo. Quia tua. Et tamen
nec cõmuniter cũ alijs nec seorsum per vos
officio diuino intendebatis. et si aliquando
debitũ persoluistis: non hora congruẽti: nõ
attentione mentis aut deuotione. sed cursim
aut interpositis ociosis verbis: risibus: cla
moribus: alijs operibus attenti. Preterea ꝓ
priam voluntatẽ secuti estis non obediendo
superioribus vestris. Rixando cũ eis: percu
tiendo eos: non omnia cõmunia habentes:
sed tanq̄ʒ propria possidentes: non oia pre
latis vestris assignantes: que religioni sunt
contraria: vt habetur. xij. questione ij. caplo
Nõ dicatis. ⁊ caplo. Expedit. ⁊ caplo. Deus
portio. Immo si aliqñ fuitis monasterij de
putabamini: nõ caritate sz cupiditate seruie

batis ppter lucra tpalia. Si enī predicaba-
tis pplo: si confessiones audiebatis: si cele-
brabatis: nōne spe lucri: aut pecunie: aut sub
sidij tēporalis: et mercedis terrene illa facie-
batis. Ceterū cōem vitā nō habuistis sed de-
narios aut res alias mūdiales possedistis:
et (quod deterius est) nec castitatē obserua-
stis. Vos cū Anania interibitis: vt habetur
xij. q. ij ca. Dilectissimi. et c. Scim⁹. Ite ergo
ad sinistrā. ¶ Sexto vocabit impatores
reges: pncipes: duces: et alios qui pfuerūt
pplis xpianis. Quib⁹ cōparētib⁹ dicet. Red
dite mihi nūc rationē regiminis vestri. Non
ne vos de puluere paupes suscitaui vt sede
retis in solio glorie ad reddendā iusticiam
pplo meo? Qualē ergo iusticiā fecistis? Re
spondebūt rectores dicentes. Nos secuti fui
mus leges sacratissimas in administratiōe
iusticie. dicet iudex. Quō fuistis secuti leges
sacratissimas. Nōne corā vobis filij patrē et
matrē cōtumelijs affecerūt: aduenā calūnia
ti sunt: pupillū et viduā cōtristauerūt: sctua
ria mea spreuerūt: sacrificia polluerūt: viri de
tractores cōuenerūt ad effundendū sangui
nem. Scelus opati sunt in medio vestri: ve-
recūdiora patris discooperuerūt: immūdiciā
menstruate humiliauerūt: et vnusquisq3 in vxo
rē pximi opatus est abominationē: et socer
nurū suā polluit nepharie: frater sororē suā:
filiā patris oppressit in cōspectu vestro: mu
nera accepistis ad effundēdū sanguinē. vsu
rā et supabūdātiā accepistis: et auaro subdi-
tos calūniabamini. Ezech. xxij. ca. Et sic mei
et iusticie mee fuistis obliti ppt qd Ego ef
fundā indignationē meā sup vos: et igne ire
mee cōsumā vos. Rñdebūt rectores dicen
tes. Equissime iudex placeat maiestati tue cle
menter nos audire. Reminiscere eoz q dixi
sti p os Samuelis phe tui cū primo crea-
sti regē sup pplm isr. Tu enī dixisti sicut dr
pmi Reg. viij. Hoc erit ius regis: q impatu
rus est vobis filios vros tollet: et ponet i cur
ribus suis: facietq3 sibi equites et pcursores
quadrigaz suaz. et cōstituet sibi tribunos et
cēturiones et aratores agroz suoz: et messo
res segetū et fabros armoz et curruū suorū.
Filias quoq3 vras faciet sibi vnguētarias et
focarias et panificas. Agros q3 vros et vi
neas et oliueta et optima tollet: et dabit huis
suis. Sz et segetes vras et vinearū redditus
addecimabit sibi vt det vernaculis et famu-
lis suis. Seruos quoq3 vros et ancillas et iu
uenes optimos et asinos auferet et ponet in
ope suo. hec ibi. Etiam dñe dixisti pplo tuo.
Et clamabitis in die illa a facie regis vestri.
et nō exaudiā vos. hec ibidē. Si ergo illa sūt
iura regi i vt patet: qd ergo imputat nobis?
Tūc dicet iudex. Nō sic impij nō sic. qm ea q
dixi pplo meo p os samuelis serui mei fue-
rūt ad terrorē illius populi ne aliū cognosce
ret regē nisi me. Itē cū dedissem imperiū to
tius terre abrahe in sempiternū: vt pz Geñ
xij. et xiij. c. Nō dixi similia verba. Itē quādo
cōstitui dauid regē sup pplm meū: quale p-
ceptū dederim ei audiatis. Inueni dauid ser
uū meū: oleo sctō vnxi eū: et ponā eū excelsū
pre regib⁹ terre. Si aūt ipe vel filij ei⁹ dereli-
querint legē meā: et in iudicijs meis nō am-
bulauerint: si iusticias meas pphanauerint:
et mādata mea nō custodierint. Uisitabo in
virga iniqtates eoz: et in verberib⁹ pctā eoz
vt pz. ps lxxxviij. Item. ps. ij. dixi. Et nūc re
ges intelligite: erudimini q iudicatis terrā.
Seruite dño in timore: et exultate ei cum tre
more. Apphēdite disciplinā neqn irascatur
dñs. et pereatis de via iusta. Uñ cū legē me
am nō huaueritis. Ite ad sinistrā. ¶ Se-
ptimo vocabit iudices q iudicauerūt in po-
pulo suo: et dicet eis. Ue vobis iudicib⁹ q iu-
dicastis et iustificastis impiū p muneribus
et iusticiā iusti abstulistis ab eo. Quia leges
meas fidelissimas iusticias meretricis feci-
stis: q fuerunt plene iudicij et iusticia habita
uit in eis: vos aūt homicide hitastis in eis.
Quare iustū argētū versum est in scoriā. vt
socij furū hitastis in eis. Dilexistis munera
secuti estis retributiones. Pupillis nō iudi
castis: et viduarū cā nō ingrediebat ad vos.
Uñ vos scelestos cōterā. Esa i. Ite ergo ad
sinistrā. Octauo vocabit aduocatos et iu-
risptos: q in lege dei noluerūt ambulare: et
dicet eis. Ue vobis iurisptis q in cōsilijs ve
stris pdidistis leges iniquas: scribētes iniu-
sticiā. vt paupes opprimeret in iudicio: et vis
fieret cāe hūiliū ppli mei: vt daretis in pdā
viduas: et pupilloz substātias diriperetis. pro
pterea qz me dereliqstis cōsumemini. Ite er
go ad sinistrā. ¶ Nono vocabit testes falsos
et aliud in falso vbo loquētes et ope exequē
tes: et dicet eis. Ue vobis qui dixistis bonū
malū: et malū bonū ponētes lucē tenebras:
et tenebras lucē. ponētes amarū in dulce: et
dulce in amarū. Dixistis iniquitatē in funi-
culo vanitatis: et in vinculo plaustri peccatū
Esaie. v. Ideo iratus est furor meus in vos
et extendam manum meam super vos. Ite

ergo ad finistrã. J Decimo vocabit iniu-
stos possessores pyratas: fures ꝛ alios qui
semꝑ de pauperū virorum spolijs vixerunt.
Et dicet eis. Ue vobis q̄ ꝑdati fuistis humi-
les populi mei. Nōne ꝛ vos nūc deꝑdabimi-
ni? et q̄ spreuistis: nōne ꝛ vos nūc spnemini?
Nūc in naribus vestris ponā circulū: ꝛ in la
bijs vestris ponā frenū. ꝛ vos ad locū dedu-
cam quo ire nō putatis. Jte ḡ ad finistram.
Undecimo vocabit gulosos ꝛ fornicatores
q̄ potius ingluuiei q̄ꝫ deo seruierūt. Et dicet
eis. Ue vobis q̄ potētes fuistis ad bibendū
vinū ꝛ viri fortes ad miscendaꝫ ebrietatem.
Ecce gaudiū vestrū et letitia vr̄a sempitna
occidere vitulos: iugulare arietes: comedere
et bibere dicētes. Comedamus ꝛ bibamus:
cras eñi moriemur: q2 nō est refrigeriū in fi-
ne hois ꝛ nō est q̄ agnitus sit reuersus ab in
feris. q2 ex nihilo nati sumus ꝛ post h̄ erim⁹
tanq̄ꝫ nō fuerimus. Flatus est in narib⁹ nr̄is
et sermo scintille ad cōmouendū cor nostruꝫ
q2 extinct⁹ cinis erit cor nostrū: spūs diffun-
det quasi mollis aer: ꝛ trāsibit vita nostra tan
q̄ꝫ vestigiū nubis: ꝛ sicut nebula dissoluet: q̄
fugata est a radijs solis: ꝛ nomē nostrū obli
uionē accipiet ꝑ tp̄s ꝛ nemo memoriā habe
bit operū nostroꝝ. Uenite ḡ ꝛ fruamur bo
nis q̄ sunt ꝛ vtamur creatura tanq̄ꝫ in iuuen
tute celeriter. vino ꝑcioso ꝛ vnguēto nos im
pleamus nec ꝑtranseat nos flos tp̄is. Coro
nem⁹ nos rosis anteq̄ꝫ marcescāt: nullū ꝑtū
sit qd̄ nō ꝑtranseat luxuria nostra qm̄ hec ē
sors nostra. O stulti ecce suppliciū vobis pa
ratū. Jte itaqꝫ ad finistrā ꝛc. Duodecimo
vocabit lenones. i. ruffianos. Et dicet eis.
Ue vobis qui misistis suꝑ populū sortem ꝛ
posuistis puerū in ꝓstibulo: ꝛ puellā ꝓ vino
vendidistis. Joel. iij. Jte ergo ad finistram.
K Tertiodecimo vocabit Moniales cōse
cratas q̄ pudicitiā virginitatis nō ꝫuauerūt.
Nōne vos fuistis filie matris eccl̄ie mee: q̄ ꝛ
fornicate fuistis in sanctuarijs meis ab ado
lescētia vestra? Ibi subacta fuerūt vbera vr̄a
et fregistis mām̄as pubertat vr̄e et qd̄ ē pe-
ius filios ꝛ filias cū filijs eccl̄ie fratrib⁹ vr̄is
et non fuistis facte q̄si meretrices fastidiose
augētes preciū: sed quasi q̄ supra suos viros
inducūt alienos. Oībus meretricibus solet
dari merces: vos aūt dedistis mercedē cū-
ctis amatorib⁹ vestris: ꝛ dona diuersa dedi-
stis eis vt ad vos intrarēt vndiqꝫ ad forni-
candū vobiscū. Nūc fecistis cōtra cōsuetudi-
nem meretricuꝫ: in vestris fornicationibus.

Nūc cōgregabo oēs amatores vestros cū
q̄bus commixte fuistis: ꝛ quos dilexistis ꝛ nu
dabo ignominiā vestrā corā eis ꝛ videbunt
oēm turpitudinē vestrā: ꝛ dabo vos in ignē
zeli ꝛ formidinis. Jte ad finistrā. Quartode
cimo vocabit clericos parochianos sacerdo
tes. Et dicet eis. Miror cui⁹ ordinis fueritis
Nam in cōgregatōe tp̄aliū fuistis vt laici: vt
milites in apparatu nobili: in acquisitōe red
dituū vt clerici. Sed nō laborastis vt layci:
nō pugnastis vt milites: nō euāgelizastis vt
clerici: ꝛ cū vtriusqꝫ ordinis esse cupiueritis:
vtrūqꝫ deseruistis: vtrūqꝫ cōfudistis: Ue vo
bis qui sapiētes fuistis in oculis vr̄is ꝛ corā
vobismetipsis prudētes. Et qd̄ deterius est
Cū cūcti status hoīm habuerūt aliq̄d labo-
ris: aliq̄d voluptatis: vos clerici inter hec no
uo quodā artificio discernētes totū qd̄ dele
ctat in statu quolibet elegistis: ꝛ totuꝫ quod
molestat penitus respuistis. A militib⁹ acce
pistis suꝑbie fastū: amplā familiā: eq̄rū pha
leras: nobiles apparatus. A mulierib⁹ pen-
dētes collo pelles rubricatas: vinū: mollicie
balneū gloriā ꝛ ornatum. A rusticis horrea
plena: bona terre: fructus agroꝝ. Sed caui-
stis militaris lorice pōdus: muliebrē declina
stis verecūdiā: onus rustici ꝛ agricole victuꝫ
quē sibi labore acq̄sierat subterfugistis. his
delicijs in seculo affluebatis: adueniēte fru-
ctuum tēpe promptuaria vestra plena tritico
erant. vinū vue meracissimū bibebatis: ꝛ in
de incrassabamini: impinguebamini: dilata-
bamini. Nūc aūt quo vos ordine collocē nō
inuenio. Si ad milites diuerterit: vos exuf-
flabūt: sic ꝛ cūcti ordines a suis finibus arce
būt. cū itaqꝫ in nullo fueritis ordine: vbi col-
locabimini. Restat ḡ vt illum vobis depu-
tem locū: vbi nullus ordo sed sempitn⁹ hor-
ror inhabitat. hec Bern. suꝑ illud. In labori-
bus nō sunt ꝛc. Jte ad finistrā. L Quito
decimo vocabit officiales cōitatus. vsurari-
os ꝛ gabellarios. Et dicet eis. Nunq̄d iustifi
cabo staterā impiā ꝛ saccelli pōdera dolosa
in q̄bus diuites repleti fuistis iniq̄tate. ꝛ ha
bitātes in ea loq̄bamini mendaciū: ꝛ lingua
vr̄a fraudulēta in ore vr̄o. Michee. vi. Agi-
te nūc diuites. plorate vlulantes in miserijs
vestris. q̄ aduenient vobis. diuitie vestre pu
trefacte sunt: ꝛ vestimēta vr̄a a tineis come
sta sunt: aurū ꝛ argentū vestrū eruginauit: ꝛ
erugo eoꝝ in testimoniū vobis erit: ꝛ mādu
cabit carnes vr̄as sicut ignis. Thesaurizastis
vobis irā in nouissimis diebus. Jacobi. v.

Sextodecimo vocabit mulieres maritatas
q̃ cõiugij fidẽ violauerũt. Et dicet eis. Nunc
anũcio vobis scelera vestra. qm̃ ꝯtiter adul
terate fuistis et nũc sanguis adulterij vestri
in manibꝫ vestris. Nunqd misistis ad viros
de longe veniẽtes: ad quos nũcios: lenones
sciꝫ miseratis. Cũq; venissent ad vos: circũ
linistis oclos vr̃os ꝛ ornate erat mũdo muli
ebri. sedistis i lecto pulcherrimo ꝛ ãte vos mẽ
sa ornata: thimiama ꝛ vnguẽtũ sup vos po
suistis: ꝛ vbi erat multitudo exultatõis. Po
suistis a. millas in auribꝫ vestris: ꝛ coronas
speciosas i capitibꝫ vr̃is ꝛ cũ eis adulterate
fuistis. Ve vobis cõphẽsis in adulterio: edi
ficastis vobis lupanar i cũctis plateis: ad oẽ ca
put vie posuistis signũ ꝓstitutõis vestre: et
abominabilẽ fecistis decorẽ vestrũ: ꝛ dimisi
stis pedes vr̃os omni trãseũti. Ecce ego ex-
tendã manũ meã sup vos ꝛ in aĩas odienti
um filiarũ ppli mei ꝛ in ꝯcupiscẽtijs vestris
ꝯsumemini. Ite ẽ ad sinistrã. M Decimo
septimo vocabit viduas q̃ in delicijs vixerũt.
Et dicet eis. Vos delicate nõ sperastis in deo
nec institistis obsecratiõibꝫ ꝛ orõnibꝫ nocte
et die. Non em̃ bonoꝝ operũ testimoniũ ha
betis: filios non educastis: hospitio egenos
nõ recepistis: sanctoꝝ pedes nõ lauistis: tri-
bulatõeꝫ patiẽter nõ tolerastis: oĩe opꝫ bo
nũ subsecute nõ fuistis: luxuriate fuistis: pri
mã fidẽ irritã fecistis: simul aũt ꝛ ociose do-
mos circuistis: nõ solũ ociose: sed ꝛ curiose ꝛ
verbose: loquẽtes q̃ nõ opꝫ. i. Thimoth. v. Ite
ad sinistrã. Decimooctauo vocabit domi-
cellas q̃ sunt vestite auro ꝛ argento ꝛ alijs
ꝓciosis ornamẽtis ꝛ dicet eis. O filie popli
mei satis fuistis eleuate in ornamẽtis vr̃is
q̃bus ambulastis extẽto collo: ꝛ nutibꝫ ocu-
loꝝ ibatis: plaudebatis manibꝫ: pedibꝫ vr̃is
cõposito gradu icedebatis. ꝓpterea nũc de-
caluabo vos ꝛ verticẽ capilloꝝ vestroꝝ ꝛ cri
nes capitũ vestroꝝ nudabo: ꝛ auferã orna-
mẽta calciamẽtoꝝ vestroꝝ. ꝛ lunulas: ꝛ tor-
ques ꝛ monilia ꝛ armillas ꝛ mitras: discri-
minalia ꝛ olphatoriola: ãnulos ꝛ gẽmas in
frõte pendẽtes et mutatoria ꝛ pallia ꝛ acus
et specula. ꝛ syndones ꝛ theristra. Et erit ꝓ
suaui odore fetor: et ꝓ zona funiculus: ꝛ pro
crispãti crine caluiciũ: ꝛ ꝓ fascia pectorali ci-
licium. Ite ergo ꝛ vos ad sinistrã. Decimo
nono vocabit homies seipẽos amãtes: cupi
dos elatos: supbos. blasphemos: parentibꝫ
inobediẽtes: ingratos: scelestos sine affectio
ne; sine pace; criminatores; incõtinẽtes; imi-
tes: sine benignitate: ꝓditores: proteruos:
tumidos: voluptatũ amatores: habẽtes spe
cieꝫ pietatis: virtutẽ aũt abnegãtes. Et dicet
eis. Quẽadmodũ Iãnes ꝛ mãbres semper
restiterũt moysi: ita ꝛ vos restitistis veritati:
hoies corrupti mẽte: reprobi circa fideꝫ: ꝛ in
bonũ nõ proficiẽtes: sed ducebamini varijs
desiderijs semp discẽtes ꝛ nunq̃ ad sciaꝫ ve
ritatis ꝑueniẽtes. Insipiẽtia em̃ vr̃a nota erit
oibus. ij. Thimo. iij. Ite ad sinistrã. N Vi
gesimo vocabit oẽs pctõres ppli xp̃iani. Et
dicet eis illud Crisostomi sup math. Ego ꝓ-
pter vos homo factꝫ sū: ꝓpter vos alligatꝫ
et delusus: cesus ꝛ crucifixus: vbi est tantarũ
mearũ iniuriarũ fructꝫ: Ecce preciũ sanguis
mei quẽ dedi in redẽptionẽ aĩarũ vestrarũ.
vbi est fuitus vr̃a quã mihi ꝓ ꝓcio sanguis
mei dedistis: Ego sup gl'iaꝫ meã vos habui
cũ essem deus apparẽs homo: ꝛ viliorẽ me
oibus rebus vr̃is fecistis. Nam oẽm rem vi-
lissimã terre amplꝫ dilexistis: q̃ iusticiã meã
et fidẽ. hec ille. Respõdebũt pctõres. Equissi-
me iudex placeat clementie tue: nõ in furore
arguere nos: neq; in ira tua corripe nos: qm̃
verba tua sicut sagitte infixa sunt nobis. q̃uis
em̃ simꝫ pctõres: tñ aduerte q̃ baptizati su-
mus in fide trinitatis. in quã credimꝫ. vnde
Ioh. iij. dixisti. Nisi qs renatus fuerit ex aq̃
et spũsancto nõ põt introire in regnũ dei. et
Marci vlti. dixisti. Qui crediderit ꝛ baptiza
tus fuerit saluus erit. Et Ioh. xi. Qui credit
i me ẽt si mortuꝫ fuerit viuet. Nõne baptiza
ti sumꝫ ꝛ in te credidimꝫ: Et Ioh. xx. dixisti
Beati q̃ nõ viderũt ꝛ crediderũt. Certe nũq̃
te vidimꝫ in carne mortali ꝛ humana. ꝛ tñ i
te credidimus. Si ẽ sumus mortui in pctis:
tñ ꝓpter fidẽ quã habuimus in seculo: nũc ꝑ
tua miam resurgere possumus ad gl'iam cuꝫ
in tua fide dimitant pctã. Cũ em̃ cognosce
res figmentũ nostrũ: ꝛ q̃ infirmitate carnis
eramus proni ad peccandũ: etiã ꝓpter versuti
as diaboli: ꝛ ꝑmiseris nos mori in pctõ: tñ
tua mia liberare nos potes. Qr supexaltat
mia iudiciũ: vt dr̃ Iac. ij. Preterea ieiunaui-
mꝫ. elemosinas fecimus: ecclias visitauimꝫ
et alia bõa fecimus q̃ tibi nota sunt: q̃ solus
scrutator es cordiũ: ergo saluare nos potes
Tũc iudex dicet eis. Licet fueritis baptizati
fregistis tñ fidẽ ꝛ ꝓmissionẽ vestrã: qr non
renũciastis sathane: neq; mũdo: neq; pom-
pis eius: nõ seruastis legẽ ꝛ mãdata mea vt
ꝓmiseratis. Item fidẽ meã violastis sequẽ
do carminatrices; diuinatores; sortilegos.

Itē nomē meū p vos iugit blasphemabat. vnde nō omis qui dicit mihi dñe dñe: intrabit in regnū celoꝝ: sed qui fecerit voluntatē patris mei qui in celis est. Matth. vij. Si ieiunastis: vobis ieiunastis: ⁊ nō mihi: qa ad lites ⁊ cōtentiones ieiunastis: ⁊ pcussistis pugno impie. Numqd tale est ieiuniū quod elegi? Certe nō. Si elemosinas fecistis: tuba cecinistis āte vos vt haberetis gloriā mūdi Amen dico vobis. Recepistis mercedē vestram. Itē tanq̄ obstinati in malo de mea misericordia diffidētes: ⁊ peccātes i spiritū sanctū: neglexistis penitentiā: ⁊ qr iudicium sine misericordia erit ei q̄ est sine misericordia: iō sine mia dānabimini. O Cōuict q̄ his oībus ⁊ deficiētibus in causa ppria: expectabit iudex: an aliqs velit aduocare pro istis qm̄ aduocati nō minus pficiūt humano generi q̄ si patriā armis defenderēt: ex de voto ⁊ voti redēptione. per glosam. vbi dicit Consilio pollet cui vim natura negauit. Aduocatio aūt est desideriū suū vl' amici sui: in iure apud eū qui iurisdictiōi preest exponere: vt habet. iij. q. vij. ca. infamis. §. in digestis. Ideo dña mia videns iudicis indignatiōē ad sententiā pmulgandā cōtra peccatores: subito assumpsit cām peccatoꝝ defendendā Et accedēs ad pñtiā iudicis: ait dñate: domine deus misericors ⁊ clemēs: patiens. ac multe miseratiōis ⁊ verax: qui custodis misericordiā in milia: qui aufers iniquitatē et scelera atq; peccata. nullusq; apud te per se innocēs est: q̄ es magnus consilio ⁊ incomprehēsibilis cogitatu: cuius oculi sunt aperti sup vias filioꝝ adam vt reddas vnicuiq; sz opera sua ⁊ sm factū adinuentionū suarū. Tu dñe fecisti iudeos poplm tibi qbꝰ imposuisti legē circūcisionis p abraham famulū tuū: ⁊ legis mādata p moysen seruū tuum. Tu dixisti abrahe. Eritq; pactū meū in carne vestra p fedus eternū. Masculus cuius preputij caro circūcisa nō fuerit peribit aīa illa de populo meo. Si ergo fedus circūcisionis est eternū sine pfinitione temporis. eternaliter pmanere debebat. Etiā dixisti p famulum tuū moysen. Custodite leges meas atq; iudicia: ne ⁊ vos euomat terra quā intraturi estis ⁊ habitaturi. Leuitici. xx. Unde populus iste sub tua lege cōstitutus: penas legis sustinuit cū peccasset cōtra legē. Etiā tu quoq; in sanguine testamēti tui eduxisti vinctos de lacu. vt dicit Zach. ix. Tu insup legis cerimōias carne assumpta obseruasti.

Et quāuis baptismū institueris a quo recesserunt iudei nolētes baptizari: non tamen p pter hoc debēt perpetuo damnari. Quia vt dicit Deuteronomij. xviij. c. Prophetam suscitabo de medio fratrum vestroꝝ. Si qs nō audierit pphetā illū. ego vltor existam. Lex ista nō exprimit certā vltionē. ergo intelligit de vltione legis qua dicitur. Seruate leges meas atq; mandata ne et vos euomat terra in quā intraturi estis et habitaturi. Nūc autē quia te cōtempserūt ⁊ baptismū spreuerunt. ideo ciuitas eoꝝ desolata fuit p titum et vespasianū imperatores romanos prout dixisti. Luce. xix. Uenient dies in te ⁊ circūdabūt te inimici tui ⁊c. Et sic de iure legis nō debent perpetuo damnari. Preterea tu domine fuisti causa pfidie ipsorum. Nam deus pater in aduētu tuo precepit tibi dicens. Aggraua cor populi huius. ⁊ oculos excecat et aures claude: ne forte videāt ⁊ intelligāt et sanem eos. Esaye. vi. Respondit iustitia genuflexa ante iudicē dicens. Summe opifex rerum omniū licet verba misericordie videantur demulcere aures audientium. Ego tamen aliter ostendā de iure legis. cum lex dicit. Si quis nō audierit pphetā illum ego deus vltor existam. nō dicit q̄ lex vlcisceret: sed deus cuius vltio est alia ab vltione legis quā vltionē dei ponit psal. dicens. Conuertantur peccatores in infernū scilicet damnatione perpetua. ergo ipsi iudei saluari non possunt. Preterea Amos. ij. dicitur sup tribus sceleribus israel ⁊ super quattuor nō cōuertam eum. p eo q̄ vendiderit argento iustum. Ego autē exterminaui amorreum a facie eoꝝ. Ego sum qui ascendere vos feci de terra egypti: ⁊ eduxi vos in deserto quadraginta annis: vt possideretis terrā amorrei: ego suscitaui de filijs vestris in pphetas Nunquid nō est ita filij israel? Hec ille. Ex quo sequitur q̄ ipsi nō possunt saluari cum te domine iudex vendiderit. Primū enim scelus post habitā terram pmissionis: fuit in tabernaculo sylo: vbi deus habitauit cui preerat hely sacerdos: cuius filij scilꝫ ophni ⁊ phinees. Retraxerūt populū a sacrificijs ex quo scelere populi: archa dñi fuit capta a philisteis. ⁊ post sex menses fuit reducta ad locū pprīū: vt dicit pmi Reg. vi. Secundū scelꝰ fuit in syō: vbi sacerdotes ⁊ reges ydolis sacrificabāt neglecta lege et q̄ transmigrati fuerūt in babylonē. destructo templo. ibiq; manserūt. lxx. annis. Postea cōuersi miam

cõsecuti sunt vt dr. iiij. Regũ. xli. et Esdre p terũ. Tertiũ scelus fuit in hierl'm redificato tẽplo. qñ recesserũt sacerdotes et ceteri a lege dei et iũxerũt se nationib⁹: apostatãtes a circũcisione ex quo ab infidelibus regibus mortui. vẽditi: et captiuati fuerũt vltra ducenta milia: postea miam cõsecuti sunt. vt p3 in libris Machab. p totũ. Quartũ vero scelus fuit qr vẽdiderũt xpm missum eis in lege christũ quẽ tradiderũt morti. Et quo ad hoc nõ cõsequent miam. Tũc mia relicta causa iudeo[rum] assumpsit causam gentiũ dicẽs. Loquar ad dñm meũ cũ fiducia. Siquidẽ isti videl3 pagani nescierũt te deũ esse: nõ viderũt: nõ audierũt: pphetas nõ misisti: legẽ nõ dedisti: patriarchas nõ viderũt: sancto[rum] exẽpla non legerũt: futurũ iudiciũ nemo pdixit: vestire nudũ nemo mãdauit: resistere libidini nemo pcepit. respuere auariciã nemo psuasit: ignorãtia peccauerũt: merent veniã. ppterea cõfitebor in nationib⁹ dñe. Statimq3 iustitia adducet iustos suos q arguẽt ta3 iudeos q3 paganos. vt dicit Aug⁹. in smone. iiij. de aduẽtu dñi ad iudiciũ. Surget pmus noe iust⁹ ac pclamabit. Ego dñe pter petã co[rum] ne pirent diluuiũ pdicaui. vt ipsi agnoscerẽt q esset innocẽtibus salus: et q pena peccãtib⁹. Scdo veniet Abrahã et dicet. Ego pr gẽtiũ cui⁹ exẽpla sequẽtes electi sunt. ego filiũ meum Ysaac nõ dubitaui tibi offerre p victima vt isti cognoscerẽt nihil sibi p te dño refutare. Ego filio meo nõ peperci. Ego te dñe iubẽte terrã meã et cognationẽ meam deserui vt eis essem exemplũ sua petã deserere. Tertio moyses subsecutus dicet. Ego dixi: nõ adulterabis: vt licentiã fornicatiõis tollerẽ. Ego dixi diliges pximũ tuũ vt charitas abũdaret: Ego dixi. soli deo seruies: ne idolis immolarent. Ego dixi iniqs falsum testimoniũ ne dicatis: vt aduersum hoĩem os suũ mẽtiendo clauderẽt et oĩa alia salutis pcepta te pcipiẽte pposui. Quarto veniet dauid et dicet. Ego te dñe p oĩa nũciaui. Ego cũ rex essem pdit⁹ ptãte cilicio suptectus: et cineri subiectus oraui: vt istis mãsuetudinis ac humilitat exẽplũ darẽ. Ego dixi. Btũs vir q nõ abijt in cõsilio impio[rum] et c. Ego dixi. Exultabunt sancti in gloria. Ego dixi. Desideria peto[rum] peribũt vt agnoscerẽt et petã desererẽt. Ego inimicis meis qui me psequebant peperci: vt et isti misericordiã imitarent. Quinto Esaias surget et dicet. Ego dñe p os meũ premonui. Ego peccãtibus irã venire testatus sum: vt istos a malis suis: sue spes pmio[rum]: vl' suppliciorũ formido repellẽt. Tũc ipse dicet. Ego vobis regna celo[rum] pmisi. Ego et vt malo[rum] vestro[rum] penitentiã ageretis. in exẽplũ latronẽ qui me sub vni⁹ hore momẽto in suo fine cõfessus est: in paradiso locaui: vt vel illius fidem qui remitti sibi petã meruerat: imitaremini. Nam etiã p vobis passus sum: ne dubitaret homo p se pati quod de⁹ p hoĩe ptulit. Ego me post resurrectionẽ mea ne fides vra confunderet ostẽdi. Ego in petro iudeos admonui. Ego in paulo gẽtib⁹ pdicaui: Quid vos iuuat q labijs me honorastis. factis vero et operibus denegastis. hec Aug⁹. vbi sup. Subsequẽter locuta est mia dicẽs. Clemẽtissime iudex qd facies de istis petõribus ppli mei xpiani? Nõne dñe miserator et misericors q dixisti: in eternũ mia edificabit in celis: in eternũ pijcies eos vt non cõplacitior sis adhuc: aut in finẽ miam tuã abscides a gñatõne in generationẽ: aut obliuisceris miseri de⁹: aut ptinebis in ira tua mias tuas? Nõne isti serui tui fuerũt qs in dilectõe tua vocasti christos tuos: q semp te dñe inuocauerũt? Si p petis suis penitentiã nõ egerũt tñ viuentes in mũdo gũiter flagellati sunt. s. fame: peste: guerris: et iudicijs legis tue. Unde nunq3 libertate gauisi sunt: s3 semp frututi dediti fuerũt. Cũ tñ pmiseris nõ in ppetuũ irasci. neq3 in eternũ cõminari. Non sm petã eo[rum] facere eis: neq3 sm iniqtates eo[rum] retribuẽ eis. Qm sm altitudinẽ celi a terra: corroborasti miam tuã sup timẽtes te. Aperi g miam tuã: et imple aĩal benedictiõe. Statimq3 iustitia respondit: dicẽs. Justus es dñe et rectũ iudiciũ tuũ. Tu mihi iurasti et statuisti custodire iudicia iustitie tue. Unde qr dilexisti iustitiã et odisti iniqtatẽ ppterea vnxit te de⁹ de⁹ tu⁹ oleo leticie. qm iustitia tua iustitia in eternũ: et lex tua veritas: vt dixit dauid ppheta h assistẽs. Ego dñe a te petij legẽ veritat: dicẽs. Dñe qs habitabit in tabernaculo tuo: aut qs reqescet in mõte sancto tuo. Et tu legẽ veritat dedisti mihi: dicẽs. Qui ingredit sine macula et operat iustitiã et c. vsq3 et munera sup innocentẽ nõ accepit: vt testat dauid ppheta. Itẽ pmisisti mihi: ad nihilũ deducere in cõspectu tuo malignũ. S3 qr mia soror mea dicit christianũ pplm afflictũ illis qtuor plagis. Dico q inter ipa flagella in seculo: posuerũt christiani mendaciũ spem eo[rum] et mẽdacio pteti sunt: sicut dicit Esayas ppheta hic assistẽs. xxviij. c. sic. Percussimus fedus cũ morte et

cū inferno fecimus pactū. Flagellū inūdās cū transierit nō nocebit nobis: nec veniet super nos q: posuimus mēdaciū spem nostrā et mēdacio ptecti fuim⁹. Idcirco dixisti dñe de⁹. Ecce ego ponā iudiciū i pōdē et iustitiā i mēsura et subuertet grādo spem mēdacij et ptectionē. Aq inūdabūt et delebit sed⁹ vrm cū morte: et pactū vestrū cū inferno nō stabit. hec ille. Isti vo petōres abūdātes in sclo obtinuerūt diuitias et cū oib⁹ scīs et iustis fi fuerūt flagellati. In extremo vite ipoz pace et diuitijs gaudētes obliti sunt tui deus qui saluasti eos. ppterea sicut oues in iferno positi sunt: vt mors depascat eos. Sed in inferno nulla est redēptio vt inuit Job. vij. Et dauid in inferno qs cōfitebit tibi? quasi dicat nullus. Et iterū. Nō mortui laudabūt te domine: neqz oēs qui descēdūt in infernuz. Et Esa xxxviij. Q: nō infernus confitebit tibi: neqz mors laudabit te: nō expectabūt q descēdūt in lacū veritatē tuā. Ergo iustissime deus hij petōres sm veritatē legis tue inferno dānati: amplius saluari nō pnt etc. Assurgēs mia dicit. Defecit in salutari tuo anima mea et in verbo tuo speraui. Defecerūt oculi mei i eloquiū tuū dicētes qn ꝯsolaberis me. Tu em in latere tuo fecisti portā. vt petōres p eā ad te redeūtes saluarent. Sed iustitia semp rigorosa: angelos perdidisti. Adam peccantē de paradiso eiecisti: mūdū vniuersum petis plenū aqs submersisti. Sodomā et gomorrā igne cremauisti: ppłm murmurantē: cōtra deū occidisti etc. Ideo scīssimus dauid hic assistēs. anteq a deo vnctionez et regnū sacerdotij sumeret nō te sed me in psona xpi sub publico chyrographo iureiurādo firmato ab ipo deo despōsauit: et cū ipso deo tale pactū habuit. Si aūt dereliqrit filij tui legē meā et in iustitijs meis nō ambulauerint: si iustitias meas pphanauerint: et mādata mea nō custodierint. visitabo in virga iniqtates eoz et in vberibus peccata eorum Misericordiā aūt meā nō dispergā ab eo neqz nocebo in veritate mea. i. in iustitia. Ergo postq fui despōsata ipsi dauid sub pacto iureiurādo firmato: cessēt rigor tuus quē ꝯtra petōres ostēdisti. In cui⁹ signū dixit ipse iudex i mūdo viuēs. Discite qd ē misicordiā volo et nō sacrificiū. i. iustitiā. Auctoritates aūt quas p te allegas nō loquunt de circūcisis vel baptizatis: sed de alijs paganis qui p circūcisionē vel p baptismū nō sunt scripti i libro vite. Isti em tales qui mortui sunt in inferno: nō laudabūt dñm: qm characterem vite nō habēt: sed alij q habent characteres vite. dño benedicēt: sicut Hieremias qui in inferno orabat et exaudiebat a deo p victoria ppli sui. ij. Mach. vlti. Scio em o iustitia q null⁹ sanctoz ex pprijs meritis et de iure iustitie pōt iustificari apud deū. sicut dauid clamabat dicēs. Non intres in iudiciū cum suo tuo dñe: q: nō iustificabit in conspectu tuo ois viuēs. Q: psecut⁹ ē inimic⁹ aiaz meā Item o iustitia qd pfuit mūdo xpm carnez humanā sumpsisse et eā in mortē p petōrib⁹ posuisse: si oēs dānant petōres? Preterea qd pfuerūt baptismus et alia sacramēta eccle i qbus peccata remittunt: gratie infundunt: et vtutes cōdonant: nisi q: alia est lex habētium characterē et alia nō habentium: qm de his qui habēt characterem dicitur pmi Reg. ij. Dñs mortificat et viuificat. deducit ad inferos et reducit. Et dauid. Qm nō derelinques aiam meā in inferno. Et iterū. Dñe eduxisti ab inferno aiam meā: saluasti me a descēdētibus in lacū. Ergo signati charactē circūcisionis vel baptismi. lz dānati fuerint in iferno: possunt ab eo redimi pcipue illi q nō fuerit alienati a deo cū sit scriptū. Perdes oms q fornicant abs te: mihi aūt adherere deo bonū est. Ponere in dño deo spez meā Et iterū. Cōuertant petōres in infernū oēs gētes que obliuiscunt deū. Et iterū. Uerūtm deus redimet aiam meā de manu inferi: cū acceperit me. Et sic de multis alijs que pnt adduci. ¶ Tūc btā vgo cognoscēs hāc discordiā inter istas duas dñas: traxit eas ad partē et dixit eis. Que est ista vra discordia? Respōdit iustitia dicēs. O dña gloriosa discordia nra est hec: hoies hic pñtes de pplo xpiano iuste p iudicē nostrū filiū tuū coz de meritis exigētibus: traditi fuerūt inferno et ibi fuerūt p tpa lōgiora i supplicijs eternis. Nunc vo qrit misicordia soror mea dictos dānatos ab inferno liberari. in mei gue preiudiciū et iacturaz. Dixit misicordia. Soror mea iustitia mihi magis fieret preiudiciuz. si pdicti peccatores nō liberarent de carcere infernali. Uanū em esset nomē meū si predictis petōribus deus nō miserebit. Dicet tūc vgo beata. Nolite cōturbare inuicē: q: vtraqz vestrū suū ius habebit. Si placet ponite hanc vestrā disceptationē in manib⁹ meis. qm p vtraqz rōnabiliter diffiniā. Quib⁹ cōsentiētibus vgo posuit inter eas silentium. hoc modo. Oms petōres populi christiani

qui tn̄ baptismū nō imitauerūt: aut sine pec
cato mortali in infernū descēderūt vt satisfa
cerēt p purgationē quod in hac vita nō sa:
tisfecerūt: de inferno redimant̄. Ceteri vero
qui cū peccato mortali descenderūt in infer
nū: in eternū ibidē crucient̄. In his tn̄ oib⁹
reseruato beneplacito filij mei. Et in hac sen
tentia v̄ginis: pdicte dn̄e cōsenserūt. Cunq̄
venissent ad tribunal iudicis τ p v̄ginē reci:
tata v̄tutū cōcordia. dixit xp̄s. illi pctōres q̄
diffiderūt de dei mīa τ neglecta penitentia
semp ad malum obstinati fuerūt. Item qui
desperauerūt in suis pctīs Item q̄ veri tatē
impugnauerūt τ semp mendaciū dixerunt.
Item qui nunq̄ habuerūt ppositū peniten
di. Item qui male senserūt de psonis scīssi
me trinitatis τ pcipue de spū sancto. Item q̄
scisma in eccl̄ia mea posuerūt τ ptexerūt q̄:
bus dedi tp̄s penitēdi τ noluerūt. hi oēs de-
trudent̄ in infernū iuxta voluntatē iustitie.
Ceteri v̄o oēs ab inferno redimant̄ iuxta vo:
lūtatē mīe. placuit snīa iudicis. Et sic mīa τ
iustitia obuiauerūt sibi τ inuicē osculate sūt
τc. Misericordia dicet iterū. Clemētissime iu
dex sentio τ iuxta ifernū puulos carere glīa
beatitudinis me. qui nō habito baptismo.
aliq̄ in vteris matrū aliq̄ in lacte mortui fue
runt: q̄ si vixissent baptizati fuissent. Sed cū
pdicti puuli fuerit sub tua custodia. ps. Cu:
stodiēs puulos dn̄s. ne dicat̄ q̄ sub tua cu:
stodia pierint. peto vt ad gl̄iam beatitudinis
reducant̄: qm̄ culpa eoꝝ nō fuit si baptizati
nō fuerūt: sed culpa mortis q̄ t̄ casprere eos
inuasit vt ptz. Licet iudex aduocent̄ vita et
mors. Quibus vocatis τ cōparētibus dicet
iudex. O mors ego te feci vt esses preciosa
sanctoꝝ hoim̄ q̄ eterna gaudia p mereri potu
issent. q̄re in pctīs pctōres occidisti: q̄re eos
nō expectasti quousq̄ pnīam egissent de pec
catis eoꝝ? Nōne cōstitui tp̄s vite hoīs cētū
viginti ānoꝝ: vt d̄r Gen̄. vi. Nōne cōstitui pctō
ri tp̄s penitēdi cētū ānoꝝ. Esa. lxv. Maledi
ct⁹ pctōr cētū ānoꝝ. Si vsq̄ ad il. d̄ tp̄s expe
ctasses: eēs excusabil̄ cēs: tu v̄o āticipasti tp̄s di
cta es mors pctōꝝ pessima. Certe p p tuā ii
qtatē punieris. Etiā peius fecisti: q: hos puu
los i vteris mi.... i vlnis earū occidisti: τ
eos ad sacrū baptismū puenire phibuisti. q̄re
h̄ malū fecisti iniq̄. Tūc mors se hūiliter incli:
nās corā iudice: dicet sic. Equissime iudex pla:
ceat tue maiestati me patiēt̄ audire. ego me
n̄ credo aliq̄d iniustū fecisse si int̄feci pctōres
pessimos s₃ iustitiā: qm̄ ministra tua fui. Tu eī
dixisti i lege tua. Maleficos nō patieris viuē
sup trā. Iudex dicet nō sic: s₃ deo in iudiciū
vocata es q: nō pmisisti eos penitē. Rn̄dit
mors. Si pctōres memores fuissent nomīs
tui τ eos int̄fecissem iniusta fuissem: qm̄ scri
bit̄. Nō est in morte q̄ memor sit tui. Iudex
dicet istud intelligit̄ q̄ si pctōres fuissent me
mores nois mei: nō fuissent i morte pessima
sed pciosa. Rn̄ndit mors. Sic scriptum est.
Viri sanguinū τ dolosi nō dimidiabūt dies
suos. quō ergo pessima fui? Itē cum bestie:
hoies: viri: filij hoim̄ seipos occiderūt: deb₃
ne imputari mihi? Iudex dicet. Certe sic. Nō
ne oīm hoi₃ claues mortī in manu tua erāt:
quare homicidia pmisisti. Nā in lege scriptū
est Gen̄. ix. Sanguinē eīm aiarū vestrarum
requirā de manu cūctarū bestiarū τ de ma:
nu hoīs de manu viri τ de manu fratris ei⁹
requirā aiam hoīs. Postq̄ sciebas q̄ deus
requirebat sanguinē occisi de manu occisoris
quare homicidia pmisisti: vt τ homicide in
pctīs interficerent̄. Na₃ bestia sine te morte
nō poterat alijs inferre mortē. τ sic de alijs.
Item sociaberis cū diabolo τ in inferno ele
gisti refrigeriū tuū. od oīa mala mūdi p e gēs
da vt d̄r Abacuch iij. c. Ante faciē eius ibit
mors: egredict̄ dyabol⁹ āte pedes ei⁹. Stetit
τ mēsus ē terrā aspexit τ dissoluit gētes. Et
q: sociata fuisti pctōribus τ nō angel̄ pot⁹
elegisti replere tartarū q̄ paradisum: ppterea
ad infernū descēdes. Et iudex illico abstulit
ptātem et claues tā a morte q̄ ab inferno.
Tūc vocauit vitā dicēs. dic mihi o vita: q̄re
pmisisti te vici a morte: q̄re nō fuisti auxilia
ta pctōribus ne sic dānabiliter morerentur?
Certe valde culpabilis fuisti. Tūc vt⁹ v̄bis
vita timefacta τ lachrimis cōpūcta summo
iudici dicet. Ne irascat̄ furor tu⁹ dn̄e in me s₃
clemēter audi me. Verū est dn̄e q̄ me vita₃
in ppetuū creasti: qm̄ spiraculū vite formasti
me in aia₃ viuētē. Postea vero inuidia dya
boli me vita exclusa. mors introiuit i orbē ter
rarū. Nōne dn̄e annihilasti me in mūdo qm̄
hoiem a paradiso expulisti pp̄ter ei⁹ inobedi
entiā τ dixisti. Videte ne homo mittat ma:
nū suā τ sumat de ligno vite τ comedat τ vi:
uat in eternū: τ emisisti eu₃ de paradiso vbi
ego vita erā: τ tradidisti eū in manu mortis de
cuius ligno ipe pmus homo comederat. O
dn̄e que fuit mea potētia vt liberare potues
rim hoiem a grauibus pīculis mūdi. S₃ ne
q̄ te liberare potui a morte crucis: cuius q̄:
dem mortis hic apparēt insignia. Sed qm̄

tu dedisti morte inferno: oēs mortuos in eo viuificaui. dicet iudex: vita viuet et nō morietur. Tūc dicet mie illud Aug' lib. hyponosticon. rñsiōe. v. Si qs nō renat' fuerit ex aq et spūsancto nō intrabit in regnū celoꝝ. Intrare qppe in regnū celoꝝ nō ē aliud ꝙ vita beata viuere que pmanet in secula seculorū. Ecce nō baptizatus. vitali etiā cibo puatus diuidit a regno celoꝝ vbi salus viuentium pmanet. hec ille. Tandē terminata sententie ad ueniēte et christo iesu sedēte p tribunali sonabit tuba in voce horribili et iudice iubente iusti ab iniustis separabunt et silentio facto quasi medio hore pferet iudex sniam. pmo q ad iustos: dicēs sic Uos estis gen' electū. regale sacerdotiū gēs scā: pls acqsitiōis vt ỽtutes ānūtietis ei' q de tenebris vos vocauit in admirabile lumē suū. Qui aliqn nō populꝰ. nūc aūt ppls dei. Qui nō ɔsecuti miaꝫ nūc aūt miam consecuti. i. Petri. ij. Uos eñi estis q pmansistis mecū in tēptationib' meis. Et ego dispono vobis sicut disposuit mihi pr meus regnū vt edatis et bibatis super mēsam meā in regno meo: et sedeat sup thronos iudicātes duodecim trib' isrl. Luc. xxij. Itaqꝫ vt pcipiatis imarcessibilē eterne glie coronā. Uenite bñdicti pris mei pcipite regnū vobis patū ab origie mūdi. math. xxv. Scdo qtō ad iniustos dicet sic. Ego te hō de terre humo māib' meis formaui: ego terrenis artub' spm infudi: ego te ad ymaginē et silitudinē meā facere dignatus sum: ego te inter paradisi gaudia qō nō merebaris collocaui: tu vitalia mādata cōtēnēs deceptorē seq ꝙ creatorē maluisti. vñ et iusta pena dānat' inferni suppliciis deputat' es: ppterea mistus tui ỽgialē vterū sine dispēdio ỽginitat in pariēdo introiij carnē assumpsi: in ɔsepio posit' et pānis īuolut' iacui: int pctōres hitaui: hūanosqꝫ labores qbus tibi illis fierē ptuli: vt te mihi silēz facerē ɔtumelias et ỽba p te sustinui: vt te eriperē colaphos et sputa suscepi: vt tibi dulcedinē padisi reddere acetū cū felle bibi: vt gliosa gaudia ɔcederē p te vepbus coronat': crucifix' lancea vulnerat': mortu' in sepulcro posit': aiam in tormēta dimisi vt te ad celū reducerē. dolores tuos suscepi: vt tibi meā gliaꝫ darē: mortē tuā sustinui vt in etnū viueres: iacui in sepulchro vt tu i celo regnares: hō oia p vobis hoībus sustinui. Cur qō p te ptuli pdidisti: Cur ingrē redēptiōis tue munera si tribuisti Redde mihi vitā tuā p q meā dedi. Redde mihi aiam tuā quā vanis fallaciis pdidisti: p q vulnerib' pctoꝝ tuoꝝ meaꝫ occidi. Cur hitaculū qō in te sacrauerā luxurie sordibus polluisti: Cur corp' meū illecebrarū turpitudine maculasti: Cur me grauiori criminū tuoꝝ cruce ꝙ illa i q qndā p te ppēderā afflixisti: Grauior em apō me pctoꝝ tuoꝝ crux est in q inuit' pēdeo: ꝙ illa in q tibi mihi' mortēꝫ tuā occisur' ascēdi. Ego cū eēꝫ i ɔcōmutabil p te fact' suꝫ hō. Cū eēm ipassibil: p te pati dignat' suꝫ. Cū diues essem: p te eg n' fact' sum. Ampli' hoꝝ qd debui facē et nō feci: dicite mihi nūc et oñdite qd passi estis ppt me dñꝫ vr̄ꝫ vel qd boni egistis etiā ꝓ vob: Uos despexistis in hoīe tēa: in inferno salutē i vita reditū: in iudice veniā in cruce vitā in suppliciis medicinā. Ecce nō pōt modo iustitia mea aliō iudicare nisi qō merent opa vr̄a. Ergo qō ipi elegistis tenete. Cōtēpsistis lucē: possidete tenebras. amastis mortē: ite in pditōeꝫ. secuti estis dyabolū: ite cū eo i ignē eternū: hō Aug'. smone. xiij. de aductu ad iudiciū. Et alta voce clamabit: dicēs. Ite maledicti in ignē eternū: q parat' est dyabolo et angelis ei'. Math. xxv. ¶ Ista snia erit irreuocabilis. qm ab ea nō poterit appellari ppter tres causas. Primo qr tāta est excellentia iudic ꝙ nō hꝫ maiorē se. vt hr. ij. q. vi. c. ois. c. placuit et cetero. ix. q. iij. c. Cōquest' ex de appellatōib'. c. dilecti et c. Scdo qr taꝫ euidētia erūt crimina pctoꝝ ꝙ tot' mūd' cognoscet. ex de appel. c. cū sit romana et. c. sequēti. et. c. pueni. Tertio qr itra illō rps nō poterit vlterius pcedi in causa. Extra de appellationibus. c. sup eo. Et tūc celum. i. iusti transibūt in vitā eternam: sine dubio in ipa carne quā hic habuerūt et sociabunt sanctis angelis in gloria sempiterna. Terra autē. i. peccatores et impii traditi in potestate demonū transibūt et ibunt in suis corporibus cūꝫ dyabolo in suppliciū eternū et permanebūt semper sine fine et in gemitu et in luctu. Uñ dicit Crisostomus. Plangent super se iudei videntes viuentem et viuificantem: quem quasi hominem mortuum existimabant: et cōuincentes se corde vulnerato: scelus suū denegare non poterunt. Plangent et gentiles qui vanis ɔ spurationibus philosophorum decepti irrationabilē stulticiā putauerunt eē: deū colere crucifixū. Plangēt xpiani pctōres: qui mag s dilexerūt mundum ꝙ xpm. Plangēt heretici q purū hoiem crucifixū dixerūt: quē vident eē iudicē in quē com

punxerũt iudei. Plangẽt oẽs tribus terre: q: nec virtus est resistendi cõtra eũ: nec fugiẽdi facultas a facie ei⁹: nec pnie locus: nec satisfaciẽdi tps: sʒ angustia est oĩuʒ rerũ: nihil qʒ eis remanet pter luctũ. hec ille. Rogem⁹ nũc futuꝝ iudicẽ: vt post acceptabilẽ pniam concedat tunc nobis requiẽ. Amen

Eadem dñica. ij. aduentus sermo de antichristo ⁊ de tribulatiõibus ecclesie dei

Respicite et leuate capita vestra. Luce. xxi. ⁊ in euãgelio p̄ntis dñice. Glosa loquẽs de antixp̄o sup illo verbo iob. xxi. Interrogate quẽlibet de viatorib⁹ dicit sic. Dũ de maloꝝ corpe loq̄ret subito ad omnium iniq̄ꝝ caput antixp̄m v̄ba cõuertit dicẽs. In diẽ pditionis seruat mal⁹ ⁊ ad diẽ furoris ducet: post se oẽm hoiem trahit ⁊ ante se innumerabiles. A Sup quo talẽ moueo q̄nẽ. Utꝝ antixp̄s pter xp̄ianoꝝ grauissimã psecutionẽ sit caput maloꝝ pter diabolice malicie plenissimã executionẽ. Ad istã q̄nẽ r̄ndẽt duo doctores noui testi. Prim⁹ est Isidor⁹ li. iij. d' sũmo bono. ca. xxv. dicẽs sic. Antixp̄i multa mẽbra pcesserũt ⁊ praue actõis merito caput pꝛiũ pueneruñt fm apl'i sniam: q̄ iã iniq̄tatis misteriũ opari sũt illud affirmãt etiã anteq̄ reueletur. hec ille. Secũdus est sanctus Tho. iij. pte. q. viij. arti. viij. dicens sic. In capite materiali. s. hũani corpis tria inueniũt. s. ordo. pfectio. ⁊ v̄tus influẽdi. Ordo q: caput est prima ps hois incipiẽdo a supiori ⁊ inde est q̄ oẽ principiũ cõsueuit vocari caput fm illud Ezechie. xvi. ad oẽ caput vie fabricasti lupanar tibi. Perfectio aũt q: in capite vigent oẽs sensus ⁊ interiores ⁊ exteriores: cum in ceteris mẽbris sit solus tactus. Et inde est q̄d d' Esa. ix. Lõgeuus ⁊ honorabilis ipse est caput. Uirtus v̄o q: motus ceteroꝝ mẽbroꝝ ⁊ gubernatio eoꝝ in suis actibus est a capite pter vim sensitiuã ⁊ motiuã ibi dñantem. vñ ⁊ rector d' caput ppl'i fm illd. i. Re. xv. Cũ esses puulus in oculis tuis caput in tribubus israel factus es. Quãtũ ergo ad ordinẽ tpis anti. pe nõ d' esse caput maloꝝ q̄a eius pctm̃ pce. sic sicut precessit pctm̃ diaboli. Silr etiã nõ d' esse caput maloꝝ pter v̄tutẽ influẽdi. Si eñ aliq̄ sui tpis ad malũ sũt cõuersur⁹ exteri⁹ inducẽdo: nõ tñ illi q̄ ante eũ fuerũt ab ipo sunt in maliciã inducti nec eius maliciã sunt imitati: vñ fm hoc non potest dici caput oĩuʒ maloꝝ sʒ aliquoꝝ. Relinquit ergo q̄ dicat caput oĩuʒ maloꝝ propter malitie pfectionẽ. vñ sup illud. ij. Thessal. ij. ca. Ostẽdens se tanq̄ sit deus. dicit glo. Sicut in xp̄o ois plenitudo diuinitatis habitauit: ita in antixp̄o plenitudo ois malicie. Nõ quidẽ ita q̄ hũanitas ei⁹ sit assumpta a diabolo in vnitate psone, sicut hũanitas xp̄i a filio dei. sed q: diabolus maliciã suam eminẽtius ei influet suggerendo q̄ oĩbus malis Et fm hoc oẽs alij q̄ pcesserũt sunt q̄si q̄daʒ figura antixp̄i fm illud. ij. Thessa. ij. ca. Mysteriuʒ iam opatur iniq̄tatis. hec Tho. Ex q̄ pꝫ q̄ duo sunt capita maloꝝ. s. diabolus: q: sicut gubernator nõ sp suggerit subiectis vt eius volũtati obediãt sed pponit oĩb⁹ signũ sue volũtatis: ad cui⁹ seq̄lã aliqui excitantur inducti. Uel ꝑ spõte ppria: sicut pꝫ in duce exercitus cui⁹ vexillũ sequũtur milites etiã nullo psuadẽte: sic etiã primũ pctm̃ diaboli qui ab initio peccauit vt d' Ioh. viij. Propositũ ẽ oĩb⁹ ad seq̄ndũ q̄d q̄dã imitant p suggestionẽ ipi⁹. quidã ppria spõte nullo suggerẽte ⁊ fm hoc oĩuʒ maloꝝ caput est diabol⁹ etiã quantũ illũ imitant fm illud Sap. ij. ca. Inuidia diaboli mors introiuit in orbẽ terrarũ Imitant aũt illũ q̄ sunt ex pte ill'⁹. Aliud caput maloꝝ ẽ antixp̄s nõ q̄si a primo diuisũ. sed inq̄ãtũ plenissime inueniet in eo impressa malicia diaboli. vñ sup illud. ij. Thessa. ij. ca. ostẽdens se tanq̄ sit de⁹. dicit glo. In ipo erit caput oĩuʒ maloꝝ diabol⁹ q̄ ẽ rex sup oẽs filios supbie. Nõ aũt d' eẽ in eo p vnionẽ psonalẽ: nec p intrinsecã habitationẽ q: sola trinitas mẽti illabit: vt d' in li. de ecclesiasticis dogmatib⁹. sʒ p malitie effectũ inq̄ãtũ diabol⁹ in eo q̄si maliciã suaꝫ adducet ad caput p modũ q̄ d' aliq̄s ad caput, ppositũ suũ ducere cũ illud pfecerit. Saluator nr̃ cũctos p̄muniẽs ne diabolicĩ figmẽta fid'v̄a seducãt mẽdacijs ãtixp̄i neutrũqʒ sibi p̄ferãt puersa imitatõe dic. Respicite ⁊ leuate capita v̄ra Pro cui⁹ declaratõe ponã q̄ttuor flores. B

Primus flos. Antixp̄i cõceptio ⁊ natiuitas erit oĩmoda corruptio et iniq̄tas. patet p greg. lib. xxix. moral. dicẽ sic. Dyabol⁹ q̄ iõ cecidit puerso ordine deo filis esse voluit eousqʒ pductus est vt in antixp̄o veniẽs videri deo filis dedignet: atqʒ cum quẽ habere nõ potuit supbus equalẽ: dãnatus putabit inferiorẽ. Uñ apl's. Qui extollitur sup oẽ quod d' aut colit: hic ille. Circa gñationẽ ãtixp̄i vidẽda sunt q̄ttuor. Primo

qñ veniet antixp̃s. Scḋo de q̃ gẽte nascetur
Tertio ex qbus nascet. Quarto i quo loco
nascet antixp̃s. Quãtũ ad p̃mũ sciendũ
q̃ tp̃s antixpi qñ vẽturus est nescit p certo
cũ nõ inueniat determinate positũ in scriptu
ris sacris. sed sibi solus deus reseruauerit s̃m
illud act. i. Non est vestrũ nosse tpa vel mo
mẽta q̃ pr̃ posuit i sua ptãte. Credũt eñ. qdã
q̃ subito post mortẽ antixpi veniat dñs ad
iudiciũ qḋ vtiq̃ est incertuz. vñ Dañ. xij. ca.
Cũ q̃reret a viro induto lineis qui stabat
sup aq̃s flumĩs dicens. Dñe mi qd erit post
hec. Uade ait Daniel qr clausi sunt signati
q̃ s̃mones vsq̃ ad tp̃s p̃finitũ. Et matth.
xxiiij. ca. dr. De die aũt illo ⁊ hora nemo scit
neq̃ angeli celoꝝ nisi pr̃ solus. ⁊ Apoc. viij.
c. dr. Factũ est silentiũ magnũ in celo. quasi
media hora. Tñ ponunt q̃ttuor signa aduẽ
tus ãtixpi. Primũ signũ ponit. ij. thessal. ij.
Qñ nisi venerit discessio p̃mũ: ⁊ reuelatus
fuerit homo peccati filius pditionis. Unde
glosa dicit. Nõ veniet antixp̃s nisi p̃mo veni
at discessio s̃m aplm. i. nisi prius gẽtes a ro
mano ipio discedãt vel nisi pri⁹ ecclie disce
dãt ab obediẽtia romane ecclie vel nisi pri⁹
discedãt a fide. hec ibi. Et methodus ep̃us ⁊
martyr dicit sic. Filij ismael q̃s occidit ⁊ disp
didit gedeõ exibũt adhuc semel vt videãt et
destruãt orbẽ ⁊ obtineãt t̃rã ab egypto vs
q̃ ethiopiã ⁊ ab eufrate vsq̃ ad indiã ⁊ a ty
gri vsq̃ in introitũ regis nabor ionici filij noe
⁊ ab aq̃lone vsq̃ romã ⁊ illyricũ: ⁊ erit iugũ
eoꝝ duplex sup ceruices oĩuz gentiũ: ⁊ non
erit regnũ sub celo q̃ḋ posset eos expugnare
vsq̃ ad nũerũ ebdomadarũ se. tẽ ⁊ post de
uincent a regno romanoꝝ ⁊ subijciẽt ei. Et
eñ magnificabit regnuz romanoꝝ sup oĩa
regna gentiũ ⁊ neq̃q̃ delebit ab vllo eoꝝ in
eternũ. hẽz eñ arma iexpugnabilia p q̃ deuicẽ
tur oẽs aduersarij ei⁹. Germania ⁊ q̃ hitãt i
ea corruẽt gladio a filijs ismael ⁊ captiuitate
capadocia sicilia. syria cilicia. grecia. roma
insule maris. ⁊ egypt⁹: ⁊ erit oĩs t̃ra sub iu
go eoꝝ. hec est ab aplo p̃dicta discessio q̃ ait.
Nisi venerit discessio primũ ⁊ reuelatus fue
rit hõ pcti. Minuet ẽo in tpe illo spũs pfe
ctoꝝ ⁊ multi abnegabũt fidẽ. viuificatoꝛiam
ẽo crucẽ xpi ⁊ scã mysteria etiã sine aliq̃ vi
vel tormẽtis abnegabũt ⁊ associabũt trans
gressorib⁹. post tribulatiõez aũt illã cũ filij is
mael dixerit: qr neq̃q̃ hebũt xp̃iani ereptõz
de manib⁹ nr̃is: tũc isurget terribilit subito
sup eos rex romanoꝝ in furore magno quẽ
estimabãt hoĩes tanq̃ mortuũ eẽ q̃ occidet
eos: ⁊ captiuabit mulieres ⁊ filios eoꝝ ⁊ im
põet iugũ suũ sup eos septies tñ q̃tũ erat
iugũ eoꝝ sup t̃rã. Et tẽ pacificabit t̃ra oĩs ⁊
furor regũ romanoꝝ exardescet sup eos qui
xp̃m abnegauerũt. Et hec ẽ pax de q̃ dñs di
xit. Sicut i dieb⁹ noe hoĩes mãducãtes ⁊ bi
bẽtes ⁊ nubẽtes ⁊ nuptui tradẽtes: ita erit i
nouissimo die. Et cũ nõ fuerit in cordib⁹ eo
rũ timor ⁊ sollicitudo tũc egredient gẽtes il
le q̃s cõclusit alexãder ⁊ cõmouet oĩs terra a
cõspectu earũ ⁊ fugiẽtes abscõdẽt se i mõti
bus speluncis ⁊ monumẽtis: ⁊ morient ex ti
more q̃plurimi ⁊ non erit q̃ eos sepeliat. De
nãq̃ gẽtes comedẽt carnes hoĩuz ⁊ bibẽt sã
guinẽ bestiaꝝ sic aquã ⁊ comedẽt serpẽtes ⁊
scorpiões ⁊ oẽ abomiabile gen⁹ bestiaꝝ ⁊ re
ptiliũ ⁊ null⁹ poterit stare corã eis. Post ebdo
madã ẽo tpis cũ cõprehẽderit ciuitatẽ iopẽ
emittet dñs vnũ de pricipib⁹ militie sue ⁊ p
cutiet eos vno momento tpis: Post hoc ro
manoꝝ rex descẽdet ⁊ morabit in hierlm se
ptima tpoꝝ ⁊ dimidia. qḋ ẽ decẽ ãni ⁊ dimi
di⁹ ⁊ tũc appebit fili⁹ pditõis. hec methodi⁹

Sibilla tiburtina dicit sic. Exurgẽt ab aq̃
lone spurcissime gẽtes q̃s alexãder rex iclusit
gog ⁊ magog. he sũt. xxij. regna q̃z nũer⁹ si
cut arena maris. Cũ aũt audierit rex roma
noꝝ p̃uocato exercitu debellabit eos atq̃ p
sternet vsq̃ ad internitiõez ⁊ postea veniet in
hierlm. ⁊ ib. deposito capitis diademate et
oĩ hitu regali relinq̃t regnũ xp̃ianoꝝ deo prĩ
⁊ filio ei⁹ iesu xp̃o. Et cũ cessauerit impiũ ro
manoꝝ tunc reuelabit manifeste antixp̃us.
hec sibilla. Et Mat. xxiiij. Accesserũt ad iesuz
discipuli ei⁹ secreto dicẽtes. Dic nobis signũ
aduẽt⁹ tui ⁊ p̃sũmatõis sc̃li. Rñdẽs iesus di
xit illis. Audituri estis p̃lia ⁊ opiones bello
rũ: videte ne turbemi. Oportet eñ hec fieri
sed nõdũ ẽ finis. Cõsurget eñ gẽs in gentẽ ⁊
regnũ i regnũ ⁊ erũt pestilẽtie ⁊ fames ⁊ ter
remot⁹ p loca. hec aũt oĩa initia sunt doloꝝ
Et sybilla tiburtina dicit sic. Tũc initiũ dolo
rũ q̃les nõ fuerũt ab initio mũdi. ⁊ erũt i die
bus illis pugne multe ⁊ tribulatões multoꝝ
⁊ sanguĩs effusio ⁊ terremot⁹ p ciuitates et
regiões: ⁊ t̃re mlte captiuabunt: ⁊ nõ erit q̃
inimic' resistat. qr tũc dñs erit irat⁹ in terra:
h̃ sibilla. Et h̃ est p̃mũ signũ p̃cedẽs aduẽtũ
ãtixpi. Scḋz signũ ponit a xp̃o. matth. xxiiij.
Et pdicabit h̃ euãgeliũ regni in vniuerso or
be i testioniũ oĩb⁹ gẽtib⁹ ⁊ tũc veiet p̃sũma
tio. Et sibilla tiburtina dicit sic. In ill' diebus

etunt diuitie multe ⁊ magne ⁊ terra abun-
dant dabit fructũ ita vt tritici modiũ dena-
rio vno vendãt modiũ vini denario vno:
modiũ olei denario vno. Et rex romanorũ
scripturã hẽbit ante oculos dicẽtẽ. Rex ro-
manoꝝ oẽm sibi vendicet regnũ xp̃ianoꝝ.
Oẽs ergo insulas ⁊ ciuitates paganoꝝ deuasta-
bit ⁊ vniuersa ydoloꝝ tẽpla destruet ⁊ oẽs pa-
ganos ad baptismũ ꝯuocabit: ⁊ ꝑ oĩa tẽpla
crux xp̃i erigẽt. Tũc nãq ꝯueniet egyptus
ethyopiã dare manꝰ eiꝰ deo. Que vero crucẽ
xp̃i nõ adorauerit gladio punietur. Et cũ ꝯple-
ti fuerint cẽtũ xx an. iudei ꝯuertent ad dñm.
⁊ erit ab oĩbꝰ sepulchꝝ eiꝰ gl̃iosum in diebꝰ
illis saluabit iuda ⁊ isrl̃ habitabit cõfident. h
sybilla. Et Thelesphorꝰ ꝑsoyte ⁊ heremita
in libello suo dicit sic. Scõs oẽs ꝓphas ante
aduẽtũ magni antixp̃i mltĩ infideles spãlit
ex iudeis ⁊ grecis ꝯuertent ad fidẽ xp̃i. Ter-
tiũ signũ ponit Ysido. li. i. de sũmo bono. ca.
xxv. dicẽs sic. Añq antixp̃s appeat v̓tutes
ab eccl̃ia ⁊ signa cessabũt eã q̃ i abiectiorẽ ꝑ-
sequatur audaciꝰ. Ob hanc eni vtilitatẽ cessa-
bũt sub antixp̃o ab eccl̃ia miracl̃a ⁊ v̓tutes
vt ꝑ hoc sctõꝝ clareat patiẽtia. ⁊ reproboꝝ q
scãdalizabũtur leuitas ostẽdat. ⁊ ꝑsequẽtiũ
audacia ferocior efficiat. h ille. Et btũs Gre-
go. li. xxxiiij. moral. dicit sic. Priusq antixp̃s
veniat a scã eccl̃ia v̓tutũ signa subtrahẽtur
ꝓphetia abscõdet. curationũ gr̃a auferet. ꝓli-
xionis abstinẽtie v̓tꝰ minuet. doctrine v̓ba
cõticescẽt. q̃ q̃dẽ nequaq̃ supna dispensatio
funditꝰ subtrahet sz nõ h sicut ꝑoribꝰ tpibꝰ
apte ⁊ multiplicit ostẽdet. Nã fidelibꝰ in eiꝰ
certamie signa nõ deerũt. sꝫ tãta erũt hmõi si-
gna vt nr̃oꝝ pauca aut nulla videant: quoꝝ
nimirũ v̓tꝰ oĩbꝰ fieri terribiliter cõspicit q̃ in
termeo stãte calcẽ ꝑmit. h ille. Quartũ signũ
ponit Daniel viij ca. Audiui vnũ de sctis lo-
quẽtẽ. Et dixit vnꝰ sctũs alteri nescio cui loquẽti
Vsq quo visio ⁊ iuge sacrificiũ. ⁊ pctm̃ deso-
lationis q̃ fcã est ⁊ sctũariũ ⁊ fortitudo ꝯcul-
cabit? Et dixit ei vsq ad vesperã ⁊ mane di-
es duo milia trecẽti. ⁊ mũdabit sctũariũ. Fa-
ctũ est aũt cũ viderẽ ego daniel visionẽ ⁊ q̃-
rerẽ intelligẽtiã ecce stetit i ꝯspectu meo q̃si
spẽs viri ⁊ ait. Gabriel fac istũ intelligere vi-
sionẽ ⁊ ait ad me. intellige fili hoĩs q̃m i tpe
finis cõplebit visio vespe ⁊ mane q̃ dicta est
vera est. h ibi. Sup q̃ btũs Jero. dicit. Multi no-
strũ plerique nr̃oꝝ ad antixp̃m referũt. ⁊ qd sub
Antyocho in typo factũ est sub illo in v̓ita-
te dicũt esse cõplendũ. sed Apo. xx. dr̃. Vidi
angelũ descẽdẽtẽ de celo habẽtẽ clauẽ abys-
si ⁊ cathenã magnã in manu sua: ⁊ appꝛhen-
dit drachonẽ serpentẽ antiquũ: q̃ ẽ dyabolꝰ
⁊ sathanas: ⁊ ligauit eũ ꝑ ãnos mille: ⁊ mi-
sit eũ in abyssum ⁊ clausit ⁊ signauit sup eũ.
vt ne seducat amplꝰ gẽtes donec ꝯsũment
mille ãni. Post h opꝫ illũ solui modico tpe.
h ibi. Quod verbũ ptractãs btũs Aug. li. xx. de
ciui. dei. ca. vij. dicit sic. Mille ꝑ ipsa vniuersita-
te ponit q̃le est illud qd in ps legit. Memor
fuit in seculũ verbi qd mãdauit in mille gña-
tiones. i. in oẽs. ⁊ sic ꝑz p̃mũ. C Quãtũ
ad scdm. s. de q̃ gẽte nascet dicit merbo d. Erit
autẽ de tribu dan ex iudeis s̓m illd Jacob
Fiat dan coluber in via. Sicut eni s̓pẽs stat i
via ⁊ i semita vt mordeat trãseũtes. Ita an-
tixp̃s simulabit se eẽ in via iusticie ⁊ in se mi-
ta rectitudinis vt eos q̃ ꝑ semitã iusticie ice-
dunt mordeat ⁊ feriat ⁊ veneno sue malicie
occidat. Cõfirmat: qꝛ Apo. vij. ca. enumerat
alijs tribubꝰ filioꝝ israel inter seruos dei de-
signatos in frõtibꝰ nõ cõnumerat tribꝰ dan
Cuiꝰ rõ reddit in glo. sic. Ex gñe dan nascet
antixp̃s: iõ h ꝓtermittit. vt ex oĩ nũero sctõ-
rũ ostẽdat antixp̃s eijciẽdus. vñ dan nõ scri-
bit in cathalogo sctõꝝ in detestationẽ anti-
xp̃i. D Quãtũ ad tertiũ. s. ex qbꝰ nascet
antixp̃s dicit Ysido. li. de nũero. Antixp̃s de tri-
bu dan carnẽ sumet. ⁊ pr̃ cũ filia ꝓpa peccãs
maledictũ infantẽ ꝯcipiet. Sup q̃ pono q̃t-
tuor ꝯclones. Prĩa ꝯclo. Antixp̃s ñ nascet
de v̓gine: ꝑꝫ qꝛ h fuit ꝓpriũ xp̃o. s. ꝯcipi ⁊ na-
sci de v̓gine. Esa. vij ca. Ecce v̓go ꝯcipiet ⁊
pariet filiũ: iõ cãtat eccl̃a. O v̓go v̓ginũ quõ
fiet istud: qꝛ nec p̃mã similẽ visa est: nec hr̃e
sequẽtẽ. Scđa ꝯclo. antixp̃s nascet nõ ex le-
gitimo mr̃imonio: sꝫ ex fornicatiõe ꝑꝫ ꝑ me-
thod. dicentẽ q̃ de vtero meretricis spũ ma-
ligno ꝯcipiet. Nascet eni ex copulatõe mr̃is
ac pr̃is vt ceteri hoĩes ⁊ ex parẽtũ seminibus
nec q̃dẽ ex copulatiõe legitima q̃ fit ꝑ matri-
monialẽ ꝯsensu: sꝫ ex fornicatiõe gñabitur.
⁊ totꝰ in pctõ cõcipiet. Tertia ꝯclo. antixp̃s
nõ erit dyabolꝰ: sꝫ hõ in q̃ totꝰ sathanas cor-
poralr̓ habitabit. ꝑꝫ ꝑ Thelesfoꝝ dicentẽ. An-
tixp̃s erit hõ natꝰ ex viro ⁊ muliere de semie
isrl̃ ⁊ tribu dan in vẽtre mr̃is demoni ⁊ dya-
bolice pctãi traditꝰ ⁊ dedicatꝰ ipsius dyabo-
li obsequijs. Nã sicut spũsctũs fuit i ꝯceptio-
ne xp̃i ita dyabolꝰ erit in ꝯceptiõe natiuita-
te ⁊ nutritura ãtixp̃i. h ille. Et Damas. li. iiij
ca. xxiij. dicit. Nõ aũt ipse dyabolꝰ fiet hõ s̓m
hũanationẽ dñi: sꝫ hõ ex fornicatiõe gñabitur
q̃ suscipiet oẽꝫ actũ sathane. ꝑsciẽs eni deꝰ ini-
q̃tatẽ eiꝰ future volũtat ꝯced. vt in eo habitan-

dyabolũ.gñabit̃ ꝗ ex fornicatiõe vt diximꝰ ⁊
educabit̃ occulte.ꝭ ille. Nõ tñ erit in eo dya
bolꝰ sicꝰ i energumis aut demoniac· qꝛ tũc nõ
iputaret̃ ei peccm̃:ꝭ sic dyabolꝰ possidebit eũ
ꝙ ꝑ sua vo'ũtate inclinabit eũ cũ ꝯsensu libi
arbitrij vñ sup illõ.ij.thessal.ij. Cuiꝰ aduẽtꝰ
erit ꝭm opatõꝫ sathane dic̃ gl nõ tñ sine ꝯsẽ
su neqꝫ etiã vt ĥ enerici q̃ culpã nõ hñt de ma
lisꝛ qꝛ ſi sic vexaret̃ nõ iputaret̃ ei q̃cq̃d age-
ret. Sicut ꝗ in matrẽ xpi spũssctũs venit ⁊ eã
sua v'tute obũbrauit ⁊ diuinitate repleuit vt
de spũ sctõ ꝯciperet ⁊ qd̃ nasceret̃ diuinũ eẽt
ac sctm̃. Ita q̃ꝫ dyabolꝰ in matrẽ antixpi de
scẽdẽs eã totã replebit.totã circũdabit:totã
tenebit:totã interiꝰ ⁊ exteriꝰ possidebit:⁊ dia
bolo coopante ꝯcipiet: ⁊ qd̃ nascet̃ totũ erit
iniquũ totũ malũ totũ ꝑditũ.iõ appellat̃ fi
lius ꝑditiõis qꝛ veniet ꝑdere genꝰ hũanuꝫ.
Quarta ꝯclo. ãgelꝰ bonꝰ deputabit̃ ꝑmo ad
custodiã ãtixpo pꝫ.qꝛ sctũs Tho.i.p.te.q.cxiij
art.iiij.ad tertiũ dicẽdũ dic̃ sic. Sic ꝑsciti ⁊ in
fideles ⁊ ẽt antixps nõ priuãt̃ interiori auxi
lio nãlis rõnis:ita ẽt nõ ꝑuant̃ exteriori au-
xilio toti nature hũane diuitꝰ ꝯcesso.s.custo-
dia angelo͛.ꝑ quã ⁊ si nõ iuuent̃ ꝙtũ ad h̃
ꝙ vitã eternã bonis opibꝰ mereant̃ iuuãtur
tñ ꝙtũ ad h̃ ꝙ ab aliqbꝰ malis retrahunt̃ q̃
bus sibi ipsis ⁊ alijs nocere pñt. Nã ẽt ipi de
mones arcent̃ ꝑ bonos angelos ne noceãt
ꝙtũ volũt.h̃ tho. Sꝫ ñ ꝯt ita obstinabit̃ in
pctõ ꝙ dicet se eẽ deũ ⁊ sup om̃e ꝙ dicatur ⁊
colit̃ deꝰ tũc angelꝰ bonꝰ deseret eũ ex toto ⁊
nõ hẽbit eũ postmodũ ad ꝑmotiõeꝫ ꝭ ad ac
cusationẽ. Q̃tũ ⁊ tñ ad ꝙtũ.s.vbi nascet̃
antixps dic̃ metbod̃. Antixps nascet̃ i coro
zaim ⁊ nutriet̃ i bethsaida.⁊ regñbit i caphar
naũ ꝑꝑ h̃ d̃ ẽ dñs in euãgelio. Ue tibi coro-
zaiꝫ ve tibi bethsaida ⁊ tu capharnaũ ꝗ vsqꝫ
in celũ exaltata fueris:vsqꝫ in infernũ desce-
des.h̃ ille. Augu. dic̃ sic iõ ipꝛecat̃ ciuitatibꝰ
i stis qꝛ i eis ꝯuersaꝰ ẽ filiꝰ ꝑditõ s ãtixps ⁊c.

Secũdus flos. ãtixpi edu

catio simulata erit opatio vicio͛ palliata.
Sciẽdũ ꝙ antixps i educatiõe sua nutriet̃ i
septẽ maximis vicijs.ꝑmo i rebelliõe de fica
Nã maligni sp̃ũs a pueritia duces eiꝰ erũt ⁊
socij ꝯuiuiũ ⁊ nutriet̃ ab ipsis Esa.xlviij.ca.
Scio eñ qꝛ ꝑuaricãs ꝑuaricab̃ ⁊ trãsgressõ
rẽ de vẽtre vocaui te. Scd̃o in diuinatiõe ma
gica.hẽbit eñ magos ⁊ maleficos diuinatores
⁊ icãtatores q̃ cũ dyabolo iſpirãte nutriẽt ⁊
docebũt occulte oẽs artes magicas.vñ astutꝰ
erit valde ⁊ aduertẽs obscure dicta ⁊ callidꝰ
inuestigãdo alio͛ ꝑpositũ. Dani.viij. Cõsur
get rex ipudẽs facie ⁊ itelligẽs ꝑpositiões ⁊
roborabit̃ fortitudo eiꝰ:ꝭ nõ i viribꝰ suis.ter
tio i coinq̃natiõe lubrica.erit eñ maxie luxu
riosus. Dani.xi. Perpetrata ẽ q̃ppe diffini-
tio ⁊ deũ p̃rẽꝫ suo͛ nõ reputabit ⁊ erit i ꝯcu
piscẽtijs feiarũ nec quẽq̃ꝙ deo͛ curabit qꝛ ad
uersuꝫ vniũsa ꝯsurget.quarto in blasphema
tiõe falsidica. Erit eñ blasphemꝰ dei ⁊ nõis
xp̃i ⁊ scõ͛ eiꝰ. Dani.vij. Et ꝭmões ꝯ excelsũ
loqt̃ur ⁊ scõs altissimi ꝯteret. Et Apo.xiij.d̃r
Et apuit os suũ in blasphemias.blasphema
re nomẽ eiꝰ:⁊ tabernaculũ eiꝰ:⁊ eos q̃ i celo
hitãt. Dicet eñ xp̃m nõ fuisse verũ filiũ dei:
nec matrẽ eiꝰ fuisse v'ginẽ ⁊ sctõs q̃ credide-
rũt in xp̃ꝫ fuisse dãnatos.q̃nto in elatiõe mi
rifica.cor suũ ꝑ supbiã magnificabit. Dani.
viij. Diriget̃ dolꝰ i manu eiꝰ ⁊ cor suũ magni
ficabit:⁊ ꝯ ꝑncipẽ ꝑncipũ ꝯsurget:⁊ putabit
ꝙ possit mutare tpa ⁊ leges.sexto in simula
tiõe venefica.i apto eñ simulabit sctitatẽ vt
faciliꝰ decipe possit.vñ. G.li.xxv.moral.dic̃
sic. Antixps caput erit eiꝫ ypocritarũ seduc
to͛ q̃ppe ille simulabit sctitatẽ vt trahat in
iniq̃tatẽ.septimo i ꝑsũptiõe malefica.erit eñ
tãte ꝑsũptiõis ꝙ ñ putabit se mori nec a deo
ꝑuniri ꝑ hijs q̃ iniq gesserit. ꝑs. Auferũtur
iudi. ua a facie eiꝰ oium ini su. dñabit̃. G.

Tertius flos. antixps fi

cte sctitatẽ malignitate mũdũ sibi subiugabit
varia ꝑ arte. Sciẽdũ ꝙ ãti xp̃e post educatiõꝫ
suã in.xxx. etat̃ sue ãno in q̃ manifestabit se
opte ad subiugãdũ mũdu ipio suo faciet q̃t
tuor ꝑncipaliter.ꝑmo ꝯciliabit iudeos. scd̃o
mittet nũcios per vniuersuꝫ. tertio ꝑseq̃tur
sctõs quarto decipiet vniuersos. Quantũ
ad ꝑmũ circa ꝯciliatõeꝫ iudeo͛ dic̃ gl. Dañ.
xi. Antixps de babylone vẽturꝰ ẽ. vñ vrbes
⁊ regẽ egypti ꝑo supabit ⁊ postea libycos ⁊
ethyopes superãs: vẽturꝰ ẽ in iudeã ⁊ multe
ciuitates ⁊ ꝑuincie dature sũt manꝰ h̃ ibi. Ue
niẽs ãt hierosolimã cũ magna comitiua gẽ-
tiũ ꝑcipue cũ illis.x.tribubꝰ q̃ fuerũt ꝯclute i
mõtibꝰ regni medo͛ faciet quattuor. primo
faciet se circũcidi ne videat̃ ꝯtrarius legi: ⁊ fa-
ciet tẽplũ edif.cari.vñ Aymo in gl.ij.thessal.
ij.dic̃ sic. Nascet̃ ãt antixps i babylone de tri
bu dan.iuxta qd̃ Jacob ait. Fiat dã coluber
in via.circũcidet se dicẽs iudeis. Ego sũ xp̃s
vob i lege ꝑmissꝰ. tũc ꝯfluẽt ad eũ oẽs iudei
⁊ reedificabũt tẽplũ a romis ꝯstructũ.sedebit
q̃ꝫ ibi docens se esse deũ. h̃ ille.scd̃o faciet diẽ
sabbati ⁊ dñicã celebrari.vñ G.vt hẽtur de

cõsecratiõe distinctiõe.iij.c. puenit.dicit sic. Antixps veniẽs diẽ sabbatũ atqz dñicã ab omni faciet ope custodiri. Qz eñi mori se et resurgere simulat hũi inveneratiõe vult diez dñicũ. Et qz ppsm iudaizare cõpellit vt exteriorẽ legis ritũ reuocet: et sibi iudeoꝝ psidiã subdat: coli vult sabbatũ: hec ille. Tertio in tẽplo dei sedebit docẽs et pdicãs se eẽ messyam in lege pmissum. vñ Joh.v. Ego veni in noie pris mei et nõ accepistis me si alius venerit noie suo illũ accipietis. Et cyrillus heremita in epla sua .c.xij. dicit. Tũc gratulabit chananeus.i.iudeus et nõ filius abrahe: qa quẽ iamdudũ altercãs disputauerit aduẽturũ ecce iaz venisse letãter effabit: hec ille. Et damascen' lib.iiij c.xxviij.dicit sic. Antixpus in templo dei sedebit nõ in nro sed in veteri iudaico. Nõ eñ nobis sed iudeis veniet. Et repẽte insurget et eleuabit se et impabit. et i pmordijs regni sui simulabit iustitiã: h ille. Quarto demõstrabit se velle destruere oẽm ydolatriã destruẽs ymagines scõꝝ et tabernacula in qbus sunt recõdite relique sanctorũ. Dañ.xi.c. Et faciet iuxta voluntatẽ suã rex: et eleuabit et magnificabit aduersuz oẽm deũ deoꝝ loquet magnifica: et diriget donec cõpleat iracũdia. Et .ij. Thessal.ij.c.dr. Filius pditiõis aduersat et extollit sup oẽe qd dicit deus: aut quod colit. ita vt in templo dei sedeat ostendẽs se tanq̃ sit ipe deus. Uerũtñ cor eius erit ad destruendũ cultum iudeoꝝ. Dañ.viij.c. vsqz ad fortudis pncipẽ magnificatus est: et ab eo tulit iuge sacrificiũ et deiecit locũ sanctificationis eius. Robur autez datum est contra iuge sacrificium propter pctã vt psterneret veritas in terra: et faciet et psperabit. ¶ Quãtum ad scõm scz q mittet nũcios p vniuersũ mundũ. Sciendũ q antixps maligu' dyaboli hu' p se et p suos conabit culturã demonũ in mũdo reuocare. venerabit eñ dyabolũ in seipo et vbicũqz fuerit: sui quoqz ipm adorãtes dyabolũ in ipo venerabunt. vnde greg.lib.xij.moral. dicit sic. Sicut incarnata veritas in pdicatiõe sua paupes ydiotas et simplices elegit. sic ẽt dãnat' homo quẽ in fine mũdi apostata angelus assumet ad pdicandũ falsitatẽ suam astutos ac duplices atqz huius mũdi sciam habẽtes electur' est: hec ille. Ut aũt paganos ad se adducat faciet qtuor. Primo miracula. Nam faciet subito arbores florere et arescere: mare turbari: et naturas i diuersas figuras mutari: mortuos etiã faciet in cõspectu eim suscitari. hãc ptãtẽ miraculoꝝ habebunt nũcij et pdicatores ei'. Uñ Aymo sup apoc.dicit. Ministri antixpi simulabunt se habere innocẽtiã et vitã purã et doctrinaz et miracula q̃ xps et eius ministri hñt in veritate isti habebũt in simulatione. Scdo faciet ymaginẽ et statuã suã in medio platee hierusalẽ. quã vocabit deũ moazim. Dañ.xi.c. Deũ aũt moazĩ in loco suo venerabit. et deũ quẽ ignorauerũt pres eius colet: et multiplicabit gl'am. Moazim aũt interpretat psidiũ qz ponet edictũ vt quicũqz cõfugerit ad statuã illã sit securus et nõ occidat ob reuerẽtiã statue. Nam arte magica faciet statuã illam loq̃ et futura pdicere. Unde Remigius sup apo.dicit. Antixps faciet sibi ymaginẽ materialẽ: sicut ymaginẽ corporeã saluatoris: et illã ymaginẽ faciet loqui vt p hoc hoĩes seduci ipam adorẽt: cõtẽnentes aũt ab eo occident. Et iam nũcij et predicatores antixpi pdicabũt omnibus credẽtibus in antixpm vt faciãt hãc statuã. Apo.xiij.c.dicẽs habitãtibus in terra vt faciãt ymaginẽ bestie q̃ habet plagã gladij et datuz est illi vt daret spm ymagini bestie: vt loquat ymago bestie: et faciet vt quicũqz nõ adorauerit ymaginem bestie occidat: hec ille. Tertio faciet vt nemo ipm arguere valeat. Uñ Greg.li.xv.moraliuz dicit sic. In fine mũdi sathan antixpm egrediẽs tanta elatiõe extollit tanta virtute pncipat tãtis signis et pdigijs in sanctitatis osñsione eleuat: vt argui ab hoĩe nõ valeat: qz cũ ptãte terroris adiũgunt signa ostẽse sanctitatis: hec ille. Nũcij antixpi discurrẽtes p mundũ sua pũa doctrina oẽs seducẽt et illa facere studebũt: q̃ scient illi fore placita: qsi corã eo illa facerẽt. Uñ Greg sup illo vbo Job.xl.c. Arrogãt sibi spm scitatis dũ sic Opa iniqtatis exercẽt olẽt sctatẽ iustitie. ardẽt p ppetratiõe neqtie. Quarto faciet vt reges et pncipes terrarũ ei obediãt et a sibi sbditis ipm adorare cõpellãt. vñ Cassiodor' sup ps.li.dic sic. Antixps nõ tm auro locuples erit: sz numerositate gẽtiũ et dñatiõe terrarũ: miracꝛoꝝ qz osñsione gaudebit: honoris etiã pui simulatione se iactabit: h ille. Etiã nũcij antixpi fulti auxilio sclariũ ptãtũ faciẽt ãtixpm adorari p vo deo qbus difficile erit resistere. ¶ Quãtũ ad tertiũ scz psecutiones sanctoꝝ et maxime xpianoꝝ. Isid. li. pmo. de sũmo bono.c.xxvi dic sic. Grauius tũc ecclesiaz deseuiet synagoga: q in xpo saluatoris aduẽtu xpianos ẽ psecuta. duz in martyres

dyabolꝰ iam exercuerit magnā crudelitatē
etiā ligatꝰ: crudelior tñ erit sub antixpi tpi-
bus qn etiā erit soluēdus. Nam si ligatꝰ tan
ta facere potuit: quāta solutꝰ faciet? Quan-
to breue tēpus viderit sibi restare dyabolus
vt dānetur tanto in magna ꝑsecutionis ira
mouet: diuina iusticia ꝑmittente vt glorifi-
cent iusti. sordident iniqui: ⁊ vt dyabolo cre-
scat durior dānationis sentētia hec ille. Sci
endū ꝙ antixpus ⁊ nūcius eiꝰ pugnabunt
quattuor modis velut quattuor cornibꝰ cō-
tra xpianos. Prio callida ⁊ astuta ꝑsuasiōe
Job. xli. de ore eius i. Antixpi lāpades ꝓce
dent. i. rōnes ⁊ callide ꝑsuasiōes quibꝰ ꝓba
bit se esse verū deū Apocal. xiij. Hic sapiē
tia est. qui hꝫ itellectū cōputet nūerū bestie.
nūerus eñ hoīs est: ⁊ nūerus eiꝰ est sexcēti
sexagita sex. hec ibi Btūs Johā. scripsit apo
calipsim in greco. Modꝰ aūt grecoꝝ est quā
libet litterā sui alphabeti cōputare ꝓ aliquo
nūero. Exemplū alpha seu a significat vnū.
et sic vltra vsqꝫ ad Jota seu i q est decīa litte
ra apud eos significat. x. k vero significat. xx.
l. xxx. m. xl. n. l. o. lxx. p. lxxx. q. xc. r. c. s. cc. t. ccc.
v. cccc. ⁊ sic vsqꝫ ad mille. Scḋꝫ hūc itellectū
cōputando nomē antixpi est Antemos. qm̄
iste littere sumāt illū nūerū. a significat vnū
n. l. t. ccc. e. v. m. xl. o. lxx. s. cc. Secundum no-
mē eius erit Asmonet. Naꝫ a significat vnū
s. cc. m. xl. o. lxx. n. l. e. v. t. ccc. Tertiū nomē eiꝰ
erit Teitan. Nam t significat. ccc. e. v. i. x. t.
ccc. a vnū. n. l. Antemos. i. ꝯtrarius honori:
q2 antixpus cuiꝰ erit hoc nomē erit cōtrariꝰ
honori dei ⁊ ihesu xpi. Asmonet. i. negans:
q2 antixpus negabit xpm verū fuisse filiū
dei. ⁊ negabit fidē eius. Teitan. i. sol. q2 dicet
se verū solem iusticie: ⁊ hoc sibi vsurpabit.
Quartū nomē in latino erit dic lux. Nā i lati
no d. significat. ccccc. i. vnū c cētū. l qnqgita
v quiqꝫ. x decē. Dicet eñ se eē lucē mūdi. Ex
hijs noībꝰ ꝓbabit ꝙ sit deꝰ qm̄ nūerꝰ senariꝰ
est numerꝰ ꝑfectꝰ vt dicūt Arithmetici. cum
sue ꝑtes aliquote reddāt suū totū equaliter
scꝫ. i. ij. iij. In illo aūt nūero. s. sexcenti sexagī
ta sex sunt. iij. senarij. s. vnitatū: decimaꝝ et
centenarioꝝ. Senarius vnitatū significat ꝑ
fectionē nature: q2 in sex diebꝰ create sunt na
ture rerū ſm spēs suas. Senariꝰ decimarūꝫ
significat ꝑfectiōem gratie ꝑ decalogū. x. p̄-
ceptorū in lege scripture. Senariꝰ cētenano
rum significat ꝑfectiōeꝫ glorie. Figuratus ꝑ
fructū centesimū. Ex hys arguet sic. In solo
deo est ꝑfectio nature gratie ⁊ glorie. sed no
men meū cōtinet istas tres ꝑfectiones: ergo
ego sum deus. Respōdetur ꝙ nomē dei est
ineffabile: vt dr̄ Exodi. xxx. ca. ⁊c. Sed nō po
terit quisqꝫ rn̄dere Antixpo ⁊ nuncio eius:
q2 impediēt ne scripture exponātur a catho
licis doctoribꝰ. ⁊ ne publice p̄dicetur fideli-
bus. Unde Sybilla eritrhea dicit sic. Tunc
sponsa silebit: gallus raucescet. fiet agni con
tumelia. Sed celū ignis elemēta videbūtur
in aboīationis testimoniūꝫ vt ꝓdigia faciat
stellas denigret. ꝑfectos debilitet. apellas
reuocet vt vetata renouet: ⁊ renouata repel
lat. hec illa. Scḋo pugnabit miraculoꝝ opa-
tione. Uñ Damasce. li. iiij. ca. xvij. dicit sic.
Cū aūt dñator fuerit factꝰ ꝑsequtur ecclam
dei: ⁊ manifestabit oēm iniquitatē suam. ve
niet aūt in signis ⁊ ꝓdigijs mendacij fictis.
et nō veris. hec ille. Faciet aūt quattuor ma-
gna miracula. Primū est q2 faciet ignē de ce
lo descēdere sup aplos suos vt loquātur va
rijs linguis Spūs eñ malignus descendet
in eos in cōspectu oīm sicut spūssanctꝰ descē
dit in aplos xpi. Unde iactabūt se meliores
aplis xpi qui spūsanctū acceperūt in cōcla-
ui scꝫ in cenaculo Apoca. xiij. ca. Et faciet si-
gna magna: vt etiā ignē faciat descēdere in
terrā in conspectu hoīm. Et seducet habitā-
tes in terra ꝓpter signa que data sunt ei fa-
cere: hec ibi. Et sibilla tiburtina dicit sic. In
tpe illo surget princeps iniquitatis de tribu
dan qui vocabit magister erroris: plenitudo
malicie: qui subuertet orbē ⁊ faciet prodigia
ac signa magna ꝑ fallas simulatōes. Delu-
det aūt ꝑ artē magicā multos: ita vt ignē de
celo descēdere facere videat: hec illa. Et ay-
mo super Apoca. dicit sic. Antixpus faciet
ignē de celo descēdere: ⁊ p̄dicatores Anti-
christi falsa imitatiōe xpi ꝑ impositionē ma
nus dare se suis spūmsanctū fingent: ⁊ agent
quibusdā p̄stigijs vt illi quibus manū impo
suerint loquātur linguis multarūꝫ gentium:
hec ille. Scḋm miraculū est: q2 finget se mor
tuū tribꝰ diebꝰ. ⁊ tertia die resurrexisse. Apo
calip. xiij. ca. Et vidi vnū de capitibꝰ suis: q̄si
occisum in mortē: ⁊ plaga mortis eius cura
ta est: ⁊ admirata est vniuersa terra. Super
quo dicit Aymo. Tanta temeritas erit in
illo dānato hoīe: vt ad deludendū aīos par
uuloꝝ imitatione xpi occidi se dicat: ⁊ resur-
rexisse post mortē: hec ille. Sicut symō magꝰ
qui delusit illū q putās eū occidere: arietē de-
collauit. Tertiū miraculū est q2 feret a demo
nibus in aera quasi ascēdat in celum: ⁊ tunc

mirabūtur populi ⁊ adorabūt eū atq̄ lauda
bunt. vñ sup illo v̄bo Apoca. xiij. ca. Et pla
ga mortis eius curata est dicit glosa. Arte
magica ascendet antixp̄us in aera ferentib⁹
eū demonib⁹. Quartū miraculū est qd̄ po⸗
nit Methodi⁹ dicēs sic. Faciet aūt signa et
ꝓdigia magna. Ceci nāq̄ videbunt: claudi
ambulabūt: surdi audiēt: demoniaci curabū
tur. cōuertet solē in tenebras ⁊ lunā in san⸗
guinē. hec ille. Isido. li. i. de sūmo bono ca.
xxvi dicit sic. Electi ibunt in errorē turbatio
nis ad modicū pre multitudine ꝓdigiorū:
nō tñ deijciēdi sunt a sua stabilitate impulsu
terrorū atq̄ signorū: ⁊ id̄ ponitur si fieri pōt:
q2 electi nō possunt ꝑire: hec ille. ℞ Ter⸗
tio pugnabit donorū largitiōe. Ipse eñ anti
xp̄us inueniet thesauros abscōditos p quos
ad sequēdū se plurimos deducet. ditabit eñ
diuites hui⁹ seculi: ⁊ tūc eorū falsam felicita⸗
tem ad decipiendū alios ostētabit. Iob. xxi.
ca. Ad sepulchra ducet̃ ⁊ in cōgerie mortuo
rum vigilabit. Antiquus eñ qñ moriebant̃
hoīes abscondebāt thesaurū suū putātes se
inuenire cū redirēt iterū ad corpa post lōgū
annū quē pbi ꝓponebāt. vñ Daniel. viij ca.
In copia rerū oīm occidet ꝑlimos. ⁊. xi. ca.
Et terrā diuidet gratuito ⁊ dñabit̃ thesauro
rū auri ⁊ argēti: ⁊ in oībus ꝑciosis. Quarto
pugnabit tormētorū inflictōe. Nam cōpellet
p minas ⁊ tormēta quos aliter nō poterit.
Exhibebit eñ cūcta gña tormētorū q̄ in pre⸗
cedētib⁹ martyrib⁹ sunt impleta. sed in illis
regionib⁹ fideles acri⁹ vexabūtur vbi xp̄us
fuit crucifix⁹. Vñ Grego. Pensem⁹ que erit
hūane mentis illa tēptatio qñ pius martyr
tormētis subijciet̃: ⁊ tñ ante oculos ei⁹ tor⸗
tor miracula faciet. Fideles etiā illo tpe nō
ꝑdicabūt: q2 tāq̄ excōicati hēbunt̃ tūc boni
Nihil eñ vēdetur eis: nec emetur aliquid ab
eis nisi habeāt caracterē. i. signū antixp̄i aut
in fronte aut in manu dextra Apocal. xiij.
ca. Et faciet oēs pusillos ⁊ magnos diuites
et pauperes liberos ⁊ seruos habere caracte
rem bestie in dextra manu. aut in frontibus
suis vt ne quis possit vēdere aut emere nisi
qui habet caracterē bestie: hec ibi. L Ha
bebunt aūt fideles quatuor magnas cōso⸗
lationes. Prima erit q2 sicut antixp̄us erit
crudelior omnib⁹ ꝑsecutorib⁹: ita sancti tūc
tp̄is fortiores erūt oībus retroactis marty⸗
ribus. Scd̄a erit quia deus de celo prouide⸗
bit fidelibus tum et freq̄ēti colloquio san⸗
ctorum angelorū. tū necessaria vite tp̄is mi
nistrādo. Tertia erit q2 tribulatio illa modi
co tpe durabit: q2 vt dicitur Daniel. xij. cap.
Iurauit per viuētem ineternū. q2 tēpus ⁊ tē
pora ⁊ dimidiū tēporis. i. tribus annis cū di
midio. Vñ Math. xxiiij. ca. Erit eñ tribula
tio qualis nō fuit ab initio mūdi vsq̄ modo
neq̄ fiet. Et nisi fuissent breuiati dies illi nō
fieret salua oīs caro. sed ꝓpter electos bre
uiabūtur dies illi: hec ibi. Quarta erit exalta
tio sūmi pontificis. Nam deficiet sacrificiū
et oblatio destruet̃ ordo ecclīastic⁹ ita vt nēo
sit in multitudine populi q̄ libere audeat in
uocare nomē dñi. ⁊ summ⁹ pōtifex erit in dis
crimine sub antixp̄o sicut mardocheus sub
amon. Vñ abbas Ioachi super illo verbo
Miche. Egressi sunt. dicit sic. Eo tpe quo car
melus. i. romana ecclesia deseretur a defenso
ribus suis dissoluto ⁊ destructo ppl̄o xp̄ia⸗
no tam in ecclesijs q̄ in monasterijs substā
tijs ⁊ ꝑsonis a voce ꝑdicationis equitis. i.
Antixp̄i: ⁊ fortiū eius ad discurrendū terrā
et mittentiū sagittā correptionis ad tēplū. i.
ad pectorū aīas sauciādas fugiet omnis ter⸗
ra. Super illo verbo tu aūt vastata ⁊c. dicit
sic. Si certe vrbes ⁊ plebes de tuo circuitu
delebūtur: quid romana sedes facies? nūq̄d
effugies? non relinq̄tur in te lapis super lapi
dem qui nō destruat̃. Et in libro cōcordie di
cit sic. Et q2 subiecta sibi multitudine hoīm
ꝑditorū solū sibi romanū pōtificē ⁊ ꝯfideles
eius ꝓpendet obuiare totis se malicie virib⁹
eriget cōtra eū. Tamē cōtra summū pontifi
cē ꝑdictū nō ꝑualebit. imo sūmus pōtifex q̄
erit tpe Antixp̄i sūme exaltabit̃. Successor
eñ petri qui erit tpe illo quasi fidelissim⁹ vi⸗
carius Ihesu xp̄i eleuabitur in sublime vt cō
pleat̃ qd̄ scriptū est in Esaya. Erit in nouissi
mis dieb⁹ ꝑparatus mōs dom⁹ dñi in ver⸗
tice montiū ⁊ eleuabitur sup colles ⁊ fluent
ad eum omnes gentes ⁊c. vsq̄ ad prelium.
M Quantū ad quartū scʒ vniuersorū de
ceptionē. dicit aymo sup Apocal. Tempore
Antixp̄i veniēs tēptatio nō per ptes sed to
tū simul exaīabit. ⁊ hinc tormēta seuient. et
illic miracula suadebūt. hec ille. Vnde vt ait
Methodius. Cū appuerit filius ꝑditionis
ascēdet rex romanorū in golgatha: vbi xp̄us
crucifixus ē: ⁊ tollet coronā de capite suo: ⁊
ponet eā sup crucē: ⁊ expādet man⁹ suas ad
celum: ⁊ tradet regnū xp̄ianorū deo patri et
assumet̃ crux in celū cū corona regis: q2 crux
in q̄ pepēdit dñs ꝓpt̃ cōēʒ oīʒ salutē icipiet
appere añ eū i aduētu ei⁹: hec ille. Sʒ ne sub

fto ⁊ iprouise veniens Antixp̄us vniuersos
decipiat suo errore. ⁊ p̄dat añ p̄secutõis ei⁹
exoꝛtũ duo magni ꝓphete. s. Enoch ⁊ He-
lias vẽtu. i lũt i mũdũ qui ꝯ ipeꝛũ Anti p̄i
oẽs hoĩes p̄muniãt ⁊ armiẽt. Instruẽt aũt
eos ⁊ ꝯfoꝛtabũt docẽtes ⁊ p̄dicãtes trib⁹ an
nis et dimidio: ⁊ electos ad preliũ p̄pabũt
pꝛonũciantes iudeis ⁊ gentib⁹ dudum iam
venisse xp̄m ⁊ sua passione redemisse genus
humanũ. Malachie. iiij. ca. Ego mittã vobis
Helyaȝ ꝓphetã anteq̃ȝ veniat dies dñi ma
gnus ⁊ hoꝛribilis: ⁊ cõuertet coꝛ patrũ ad fi
lios: ⁊ coꝛ filioꝝ ad patres eoꝝ ne forte veni
am ⁊ pcutiã terrã anathemate. Et Apoc. xi.
ca. Dabo duob⁹ testibus meis scȝ Enoch ⁊
Helye spm̄ ꝓphetie: ⁊ ꝓphetabunt diebus
mille ducentis sexaginta amicti saccis. Si
billa erithrea dicit t.c. Et nũcij veniẽt irrep̄
hensibiles nũciantes rerũ excidiũ. ⁊ dicẽtes
fiat humiliatio fiat penitudo cõuertantur qui
excesserant vt auertatur furoꝛ cõuertatur et
agnus. Methodius aũt dicit sic. Post hec
mittentur Helyas et Enoch qui ostendant
mendacẽ antixp̄m corã omnib⁹ hoĩbus. vñ
gentes vidẽtes illum confusum ⁊ eius sedu
ctionẽ increpatã a famulis dei fugiẽt ab eo
et adherebũt iustis illis. Videns ergo sedu
ctoꝛ se durissime increpatũ: ⁊ ab oĩbus con
tẽptũ interficiet viros illos: hec ille. Sibilla
tiburtina dicit sic. Regnãte autẽ eo egrediẽ
tur duo viri clarissimi Helyas ⁊ Enoch ad
annũciandũ dñi aduentum. ⁊ Antixp̄us oc
cidet eos. ⁊ post dies tres a dño suscitabun
tur. Faciẽt aũt magna miracula. Nam si q̃s
voluerit eos ledere ignis exiet de oꝛe eoꝛuȝ.
⁊ deuoꝛabit inimicos eoꝝ: vt pȝ. iiij. Reg. c.
Etiã hẽbũt ptãtẽ claudẽdi celũ ne pluat die
bus ꝓphetie eoꝝ. Etiã habebũt ptãtẽ cõmu
tandi aquã in sanguinẽ. Etiã habebunt po
testatẽ percutere terrã oĩni plaga. i. pestilen
tia quotiẽscũq̃ȝ voluerint. vt habetur Apoc.
xi. ca. Post q̃ȝ aũt finierint testimoniũ suum
per tres annos ⁊ dimidium Antixp̄us occi
det eos in Hierusalẽ. ⁊ iacebũt cadauera eo
rum in platea ciuitatis Hierusaleȝ per tres
dies ⁊ dimidiuȝ: q: nullus audebit coꝛpoꝛa
eoꝝ sepelire ꝓpt metũ Antixp̄i. Occisores
vero eoꝝ valde letabunt ꝓpter moꝛtem eo
ruȝ: ⁊ munera mittẽt inuicẽ. Post tres dies
autẽ ⁊ dimidiũ resurgent ⁊ stabunt super pe
des suos. Mirabunt autẽ oẽs viso tam pa
tenti miraculo: ⁊ audiẽt omnes talem voceȝ
Helya ⁊ Enoch ascẽdite huc. Et ascen. deꝑ
in celũ in nube videntib⁹ inimicis eoꝝ. Tũc
Antixp̄us ⁊ sui decipiẽt vniuersos. ⁊ erit tri
bulatio maxima in xp̄iano p̄pl̄o ⁊c. ¶

Quartus flos. ¶ Post anti
xp̄i p̄secutionẽ habebit ecclĩa grandem con
solationẽ. Sciendũ q̃ post q̃ȝ Antixp̄us p̄
fecerit tres annos cũ dimidio in vexatione
mundi p̄p̄los terraꝝ ⁊ maxime xp̄ianos cru
ciando restabũt quattuoꝛ flenda. P̄mo An
tixp̄i occisio. Nam p̄fidus ille figet taberna
culuȝ solij sui super montem oliueti: ⁊ veniet
vsq̃ȝ ad summitatẽ eius: vbi scȝ xp̄us ascen
dit putans se magicis artibus ascensurum
de terra in celum. ibiq̃ȝ deo irascente interfi
cietur ipe ⁊ maxia ps suoꝝ nemine adiuuã
te. ij. Thessalo. ij. ca. quẽ dñs interficiet spũ
oꝛis sui. Et Cyrillus in epistola sua ca. vij. di
cit sic. Quippe antiquus dieruȝ euigilãs aia
bitur cõtra eũ: ⁊ spm̄ ignitũ p nares emittẽs
exuret illũ intrinsecus: ⁊ fetoꝛ exustionis illi⁹
p̄flabitur p filios chanaam. Sybilla tybur
tina dicit sic. Et occidet ꝟtute dñi Antixp̄s
a Michaele in mõte oliueti. Scd̃o peniten
tie expectatio. Nam deus post moꝛtẽ Anti
xp̄i cõcedet. xlv. dies electis ad penitentiam
subuersoꝝ ⁊ seductoꝝ ab Antixp̄o. Daniel.
xij. ca. A tẽpe cum ablatũ fuerit iuge sacrifi
cium ⁊ posita fuerit abominatio in desola
tione dies mille ducẽti nonaginta Beatus q̃
expectat ⁊ puenit ad dies mille trecẽtos tri
ginta quinq̃ȝ. Quasi dicat beatus qui post
hos dies p̄secutõis antixp̄i q̃ sũt. Mccxc. p
uenit ad dies. xlv. supadditos ad penitẽduȝ
qui simul faciunt dies. M.ccc.xxxv. vt dicit
magr in histo. Tertio vni⁹ fidei ꝓfessio. Nã
post moꝛtẽ Antixp̄i sancti libere predicabũt
et annũciabũt veritatẽ ⁊ fidem ⁊ iudiciũ p
xp̄o venturuȝ nemine iam eos p̄sequẽte vel
impugnãte ⁊ miraculis choꝛuscabũt. Tunc
quoq̃ȝ ex iudeis ⁊ gẽtibus ⁊ xp̄ianis qui an
tixp̄o adheserãt. quicũq̃ȝ ad vitã p̄destinati
sunt cõuertẽtur. Vñ Sybilla erithrea dic sic
Apparebit veritas ⁊ iusticia oẽsq̃ȝ abomina
tionẽ abijciẽt. ⁊ ꝯuertent ad agnũ. aquã ꝓfi
tebũt apelle: ⁊ nõ erit diuersa ꝯfessio: sȝ vna
ꝯcoꝛdantia grex vn⁹ idẽq̃ȝ ouile hec illa. A
pellas aũt vocat iudeos circũcisos ab a q̃d ẽ
sine ⁊ pelle: sic hoꝛtãti i smonib⁹ credat iude⁹
apella. Nõ ego. Quarto pacis duratio. Nã
p⁹ moꝛtẽ ãtixp̄i erit finis tpoꝝ laboꝛosoꝝ ⁊
erit tp̄us pacis ⁊ q̃etis i q̃ erit deleta oĩs ini
q̃tas fre ⁊ oĩa nudat manifesta erũt ⁊ ligabit

sathan ⁊ oīs potestas eius deficiet: ⁊ deinceps omnis inferni potestas cessabit ꝯ hūanam naturā ⁊ amplius in terra nō erit labor: necq3 bellū. Hebre.iiij. Itaq3 relinq̄tur sab batissimus pplo dei. Et Danielis.vij.ca. dicitur Regnū ⁊ ptās: ⁊ magnitudo regni q̄ ē subtꝰ oēe celū detꝰ pplo sanctoꝝ altissimi. Ut aūt dicit glo.ij. Thessal.ij.cap. Ministri antixpi gaudebūt illis diebꝰ ducētes vxores ⁊ conuiuia celebrātes: di.l3 princeps noster mortuus sit: habemꝰ eñ modo pacē ⁊ securitatē. Et cum talia dixerint repētinus superueniet eis interitus. Rogemus dñm ⁊c.

Dñica tertia in aduētu dñi de euangelio.

Tu es qui venturus

es an aliū expectamꝰ: Math.xi. ⁊ in euangelio hodierno. Sanctus Paulus volēs ostēdere q̄ deus pater misit filiū suū in hūc mūdū ante in lege promissū3. verū messiā: verū deū ⁊ hoīem: verū pphetā ad redimēdū ⁊ saluandū genꝰ hūanum. dicit sic. Gal.iiij. At vbi venit plenitudo tpis: misit deus filiū suū natū ex muliere factū sub lege: vt eos qui sub lege erant redimeret. Sup quo verbo moueo istā q̄stionē.

A Utrū signa q̄ xp̄us demōstrauit p sui in terris cōuersatione fuerint sufficientia ad notificandū verbi eterni incarnationem.

Ad istam q̄stionē respondet btūs Augu. li de q̄stionibꝰ noui ⁊ veteris testamenti. et btūs Tho.iij pte.q.xlvij.articulo.v. dicentes q̄ apud iudeos: quidā erāt maiores ⁊ q̄da3 minores. Maiores quide3 q̄ eoꝝ principes dicebant cognouerūt sicut demones eū esse xp̄m pmissum in lege. Uidebant eñ in eo oīa signa q̄ pphete pdixerāt esse futura. misteriū aūt diuinitatꝭ eiꝰ ignorabāt. iō Aplꝰs.i. Corinth.ij. Si cognouissent nunq̄ dominū glorie crucifixissent. ⁊ Actu.iij. dicit Petrus loquēs iudeis. Scio q̄ p ignorantiā fecistis sicut ⁊ principes vestri. Et ⁊ nīs pēdēs in cruce dicit. Luce.xxiij. Pater dimitte illis q: nesciūt quid faciūt. hec ille. Tamen p clariori noticia huiꝰ dubij pono q̄tuor flores. B

Primus flos. Beata virgo

q̄ xp̄m in vtero cōcipiebat. verū messyā et verū deū esse cognoscebat. P3 p duos testes. Primus est Lucas multu3 familiaris beate virgini qui dicit sic Luc.i ca. q̄ angelus postq̄ salutauit beatā virgine3 dicit ei. Ecce cōcipies in vtero ⁊ paries filium ⁊ vocabꝰs nomē eius ih'sum.i. saluatore3. Ecce messyam. Hic erit magnꝰ ⁊ filiꝰ altissimi vocabitur: ecce deū. Et dabit illi dñs deus sedē dauid pr̄is eiꝰ. ecce messyā. Qḋ eñ ex te nascetur sanctū vocabitur filiꝰ dei: ecce deum. Ista duo pposuit angelus beate virgini de xp̄o que credidit. Unde sup illo verbo. Quō fiet istud Augu. de mō querit: de facto non dubitauit quo sibi ab angelo declarato: verū q̄3 credidit eū subiūxit. Ecce ancilla dñi fiat ⁊c. Scḋus testis est Johannes apoca.xij. Signū magnū appuit in celo mulier amicta sole ⁊ luna sub pedibꝰ eius. ⁊ in capite eius corona stellarū.xij. habēs in vtero ⁊c.i. beata virgo: q̄ iō dicit mulier. q: sicut mulcet ⁊ inflectit mulier virū suū: ita beata virgo inclinauit ad se sua humilitate dei filiū: vt deus fieret hō. Est aūt amicta sole.i. splendore diuinitatis: q: spūssanctꝰ supueniet in te ⁊ virtꝰ altissimi obumbrabit tibi. Nā sicut sol s̄m cursum suū distinguit quattuor tpa p totum annū. ita deus pater p quattuor tpa distinxit vniuersum tēpus hūane gn̄atōis p quattuor tēpora.s. hyemē. ver. estatē. ⁊ autūnu3. Per hyemē intelligitur status veteris legis Nam sicut hyems est tēpus frigidū. aridam et egenū pter elōgationē solis a terra: ⁊ radioꝝ subtractōe. Ita statꝰ veteris legis fuit status tpis frigidi ad bona opa exercenda. tēpus aridū ad opa fructifera pducenda: tēpus egenū ad eterna gaudia obtinēda. Jō aristo. li. de secretis secretoꝝ cōparat id tpus cuidā matrone antique expoliate mortue p̄ frigore. Sic ⁊ nos cōparamus tēpus legis antique huic matrone. Hebre.vij. Lex cōstituit hoīes sacerdotes īfirmitatē hn̄tes. Per ver intelligit status noue legis ⁊ gratie: q: sicut illud tēpus ē gratū viride. floridū ⁊ iocūdū in quo herbe virent: arbores florēt: philomene cātāt. ⁊ hoc et approximatōe solis ad terrā ita in hoc statu noue legis psone virēt opibus meritorijs florent cogitationibꝰ sanctis: cantāt p̄dicationibꝰ cōtinuis. est tpus gratū: q: ad gratiā cōsequendā valet. est tēpus iocūdū: q: ad sempiterna gaudia obtinenda optime dispositum. ⁊ hoc est q: deus qui est sol iustitie magis appropiquauit nobis cū filiū suū qui est splendor glorie ⁊ figura substantie dei patris: ad nos misit ⁊ directius illustrauit: q: nobis ore pprio p̄dicauit. Ideo Aristo. cōparat illud tēpus cuidā puelle pulcherrime margaritis ⁊ monilibꝰ ornate. Sic ⁊ nos cōparamus tēpus legis

noue huic puelle. ps. Astitit regina a dextris tuis in vestitu deaurato circudata varietate Per estaté intelligit tps antixpi: qr sicut illo tpe calores crescut i terra. viretia arescut. serpetes venenu fundut et pala discurrunt. qr sol a terra eleuatur. et dyametraliter aspicit ea. ita tps psecutionis antixpi ad seuitia calidissimu: charitatis vigore ardu: et spetes .i. heretici et hypocrite discurret p totu mudu effundetes praue doctrine venenu. Ideo aristoteles coparat illud tps mulieri adultere maliciose et pniciose volenti viru totis virib9 illaqueare. Sic et nos coparamus tps antixpi huic mulieri. Luc. xxi. Uidete ficulnea et oms arbores cu pducut iam ex se fructu: scitis qm ppe est estas. ita et vos cu videatis hec fieri scitote qm ppe est regnu dei. Per autunu intelligit tps extremi iudicij. Nam sicut illo tpe segetes recodunt: palee ad comburendum disponunt: fruct9 sunt maturi et colligutur isto tpe: et boni in horreo pducunt. mali aut in igne abijciunt. Ita illo tpe exibut angeli et separabut malos de medio iustoru. et mittet eos in caminu ignis. matth. xiij. Ita aristoteles comparat tps cuida adulte dne etatis integre et forma corpis pulchre. diuitijs locupleti. bene indute sm exigentia familie cura distribuenti. Sic et nos coparam9 tps iudicij huic mulieri. Recte g deus pater coparat soli, quo sole beata vgo fuit amicta quo ad feruore et gra. Per luna intelligim9 tpale substantia: qr sicut luna habz duo cornua in suo angulo et est lata in medio. ita tepozalia in suo pncipio et fine sunt modica et acuta: qr cu vno paniculo carneo nascimur: et mortui cu paniculo lineo sepelimur. sed in iuuetute tanq in medio possidem9 plurima beata vgo posuit hec oia sub pedibus. s. diuitias. delicias. delectatiões venereas oia contenendo. Corona duodecim stellaru est cognitio clara qua habuit in mete circa duodecim articulos fidei. s. sex diuinitat et sex huanitatis. sex inqtu xps fuit deus. et sex inquatum messias. hac aute cognitione habuit ex duobus. Primo ex agelica reuelatoe. Scdo ex xpi corpali coceptoe. p q sufficienter fuit edocta. et sic pz primus flos. C

Secundus flos. Joseph

sponsus vginis. pastores: reges: Symeon: Anna et summi pphete xpm verum deum et veru messiam cognouerut complete. Patet discurredo p oms. Na Joseph cognouit duplici testimonio. Primo testimonio angeli dicetis sibi Matth. i. Joseph noli timere accipere maria coiuge tua. Quod em in ea natum est: de spusancto est. Pariet em filium et vocabis nome eius iesum. Ipse em saluum faciet ppl'z suu a pctis eoz. Scdo testimonio angeli dicetis Matth. ij. Surge accipe pueru et matre eius et fuge in egyptu et esto ibi vsq du dica tibi etc. Pastores etiam cognouerut p angelu. Luc. ij. Pastores erant in regione eade vigilates sup grege suu. Angelus aut dni stetit iuxta illos: et dixit ad illos. Ecce euagelizo vobis gaudiu magnum quod erit omni pplo: qr natus est vobis hodie saluator mudi. Reges etia sciuerut per stella exterius monente et spmsanctu interi9 docente: vt pz Matth. ij. Symeo recognouit dux tenes pueru in brachijs dixit. Nunc dimittis seruu tuu dne etc. Anna eodez mo cognouit vt pz Luc. ij. Etia helizabeth mater Johis baptiste cognouit q beate vgini eaz salutati ait. Et vnde hoc mihi vt veniat mater dni mei ad me. De his oibus dicit Joh. apocal. iiij. Uidi supra sede sedente. et i circuitu sedis quattuor aialia oculis plea an et retro. Per sede intelligo beata vgine in cuius medio. i. in vtero requieuit sedes. i. xps iesus similis aspectui iaspidis et sardinis. i. in vtraq exns natura. s. diuina et humana. Per qtuor aialia intelligo has qtuor gentiu differentias que cognouerut diuinitate xpi que erat an. et humanitate q erat retro cu fuit in tempe posterius creata. Per aial simile homini intelligo Joseph q fuit homo simplex et mansuet9. Per aial simile vitulo intelligo pastores q ad instar vituloz sunt pastionibus et rurib9 expositi. Per aial simile leoni itelligo reges rone potetie et fortitudinis. Per aial sile aqle intelligo pphetas rone eleuationis metis et otemplationis. Ecce qtuor aialia ate et retro oculis plena xpm sedente vt deum et hoiem cognoscetes qua cognitione habuerut a duob9. Primo a spusancto reserate interi9. Scdo ab agelo loquete exteri9 etc. D

Tertius flos. Apostoli

no solu cognouerut xpi huanitate sz et eius vera diuinitate: pz p duos testes. Prim9 est Johes euagelista. ij. c. vbi dic q postq xps mutauit aqua in vinu in nuptijs et manifestauit gliam sua: crediderut discipuli eius in eu. Jo cu xps int rogaret eos dicens: que dicut hoies esse filiuz hois? Illi dixerunt. Alij

Johannē baptistā. Alij helyā. Alij vō hiere miā. aut vnū ex pphetis. Rñdēs aūt iesus dicit. Uos aūt quē me esse dicitis? Rñdēs symon petrus ait Tu es xp̄s filius dei viui. ⁊c. Math. xvi. Scd̄s testis est iohannes apo xxi c. vbi dicit. Uidi ciuitatē sanctā hie rusalē descendētē de celo habentē claritatē dei habentē portas duodecim: ⁊ in port̄ no mina duodecim ⁊c. Hec ciuitas est xp̄s in quo vniūtur oēs electi angeli p̄riarche. pro phete. ap̄li. martyres. ɔfessores. v̄gīes. ⁊ ce teri xp̄iani fideles. In hac ciuitate sunt duo decim porte. i. duodecim articuli fidei p̄ q̄s venimus ad pfectā xp̄i cognitionē. qm̄ per sex cognoscimus eius diuinitatē p̄ alios sex cognoscim⁹ eius humanitatē. Luc. viij. Uo bis datū est nosse mysteriū regni dei. ceteris aūt in parabolis. Et Joh. xv. oīa q̄ audiui a patre meo nota feci vobis. Et sic patet terti us flos.

Quartus flos. maiores

legis. s. p̄ncipes sacerdotū scribe ⁊ pharisei si cut cognouerūt xp̄m iesum verū messyam ⁊ nō deū: sic minores iudeoꝝ cognoscētes ip̄m magnū pphetā solū crediderūt in eū. Pria pars ptȝ p̄ duos testes. Primus est math. xxi. vbi ponit similitudinē dicēs. homo erat pa terfamilias q̄ plātauit vineā ⁊c. Et sequitur infra. Agricole aūt vidētes filiū intra se di xerūt. hic est heres. Uenite occidam⁹ eū. vbi dicit hieronim⁹. Manifestissime dn̄s pbat his v̄bis iudeoꝝ p̄ncipes: nō p̄ ignorantiā s̄ p̄ inuidiā dei filiū crucifixisse. Intellexerunt eīm esse illū cui pr̄ p̄ pphetā dicit. Postula a me ⁊ dabo tibi gentes hereditatē tuā ⁊c. Et sc̄ts Tho. iij. pte. q. xlvij. arti. v. Ad primum dicēdū dicit sic. Illa v̄ba dicunt̄ ex psona co lonoꝝ vinee p̄ q̄s signant̄ rectores illi⁹ ppli qui eū cognouerūt eē heredē in q̄tū cogno uerūt eū esse xp̄m pmissum in lege. Sȝ cōtra hanc rūsionē arguit̄ sic. q: illa v̄ba. s. postula a me ⁊ dabo tibi gētes hereditatē tuā. eidē dicunt̄ cui d̄r. filius me⁹ es tu: ego hodie ge nui te. ḡ si cognouerūt eū eē illū cui dictum est. postula a me ⁊c. sequit̄ q̄ cognouerūt eū esse filiū dei. Crisostomus etiā ibidē dicit. q̄ cognouerūt eū esse filiū dei. Beda etiā dicit sup illud Luce. xxiij. Nesciūt q̄d faciūt. No tandū inq̄t q̄ nō p̄ eis rogat q̄ quē filiū dei intellexerūt crucifigere q̄ ɔfiteri maluerunt. Ad hanc obiectionē rn̄det̄ q̄ cognouerūt eū esse filiū dei nō p̄ naturā. sed p̄ excellētiā gratie singularis. Possum⁹ tn̄ dicere q̄ etiā verū dei filiū cognouerūt: q: euidēt̄a signa hui⁹ rei habebāt q̄bus tn̄ assentire pp̄t odiū ⁊ inuidiā noluerūt vt eū recognoscerēt esse filiū dei hec ille. Scd̄s testis est Johānes apoca. x. vbi dicit q̄ vidit angelū descēdentē de celo amictū nube ⁊ yris in capite eius: et facies ei⁹ sicut sol lucet. ⁊ posuit pedē dextruȝ sup mare ⁊ finistrū sup terrā: ⁊ hēbat libruȝ in manu: ⁊ tradidit iohāni ad deuorandum: quē cū deuorasset fuit tanq̄ mel in ore eius: sed amarū in vētre ita q̄ simul dulce ⁊ ama rum. Per istū angelū intelligo xp̄m qui est angelus ɔsilij s̄m illud Esa. ix. Uocabit̄ no mē eius magni cō̄silij angel⁹. hic descēdit de celo in sui cōceptione. ps. Descēdit sicut plu uia in vellus. apparuit amict⁹ nube: q: obū bratus nr̄a carne in sua natiuitate: yris in ca pite eius: q: fedus ⁊ pax in sua intētiōe. ps. Orief in dieb⁹ eius iustitia ⁊ abūdātia pacis Pedē dextrū posuit sup mare: q: maiorē suū amorē ondit gētilibus. ⁊ sinistrū sup terras q: minorē iudeis ppinquoribus. liber apt⁹ est q: eius s̄mo fuit clarus ⁊ p̄dicatio dulcis: q: cognouerūt eū esse messyā q̄d fuit valde de lectabile iudeis ⁊ desiderabile: ⁊ iō fuit dulce in ore. q: exterius q̄tū ad hūanitatē s̄ ama rū in corde: q: nō cognouerūt eū interius q̄ ad diuinitatē. vl' erat dulce q̄ ad opa exteri ora. s. miracl'a q̄ de se erāt delectabilia s̄ ama rū q̄ ad cogitatiōes eoꝝ: q: cruciabant̄ cor de ex inuidia Et istā cognitionē habuerunt ex vaticinio Esaie. et multiplici miracu'o Jo vidit ioh. apoc. v. vbi d̄r q̄ vidit libꝝ signatū sigillis septē scriptū intus et foris ⁊c. Per li brū intelligo psonā xp̄i. duplex posl'io est hu manitas ⁊ diuinitas. videbat̄ exteri⁹ scriptꝰ q: cognoscebat̄ eius humanitas: et h̄ septeȝ lineis q: septē signis cognoscebāt eū esse ve rū hoīem. Prima linea erat q: cognoscebāt eū videre. Scd̄a linea q: cognoscebāt eū au dire. Tertia linea q: ābulare. Quarta linea q: māducare. Quīta q: tāgere. Sexta q: in telligere Septīa q: velle. Istis septē signis cognoscebāt q̄ erat verus homo pfect⁹ in naturalib⁹. Uidebat̄ interius scriptus q: co gnoscebāt eū esse xp̄m messyam pmissuȝ in lege. et h̄ septē lineis. Prima linea q: vide bāt q̄ natus erat in loco in quo messyas de bebat nasci sciȝ in bethlee. Michee. v. Et tu bethleē effrata nequaq̄ minima es in milib⁹ iuda. ex te eīm egredietur q̄ sit dn̄ator in israel. et egressus ei⁹ sicut a p̄ncipio dierū eternitatis

Scd̄a q: videbāt tp̄a messye esse cōpletuȝ. Dañ.ix. Septuaginta hebdomadas nume rabis tibi sup te ꝛ ppl̄m tuū: donec finē acci piat pcm̄: ꝛ adducat iustitia sempitna ꝛ vn gat sanct⁹ scōꝝ. Tertia q: cecos illūinabat Quarta qiua surdos curabat. Quīta q: cur uos ꝛ claudos rectificabat. Sexta q: mutis loquelā p̄stabat. Esa. xxxv. Tūc apient ocli cecoꝝ ꝛ aures surdoꝝ patebūt. tunc saliet si cut ceru⁹ claudus: ꝛ apta erit lingua mutoꝝ. Septima q: paupibus euāgelizabat. Luce iiij. Spūs dñi sup me ꝛc. Ecce liber scriptus exterius. Erat etiā interi⁹ script⁹ septē lineis qbus vere cognoscebat ꝙ erat deus. Pria q: pastores ꝛ magi ad ipm adorandū vene rūt. Matth. ij. ꝛ Luce. ij. Adorari aūt ꝛ stel lam mittere nō est nisi dei. iō herodes iussit occidi oēs pueros a bimatu ꝛ infra. apoca. xiiij. Secūda q: sciebāt ipm agere supra na turā cecos illuminādo. Joh. ix A seculo nō est auditum ꝙ qs aperuerit oculos ceci: nisi hic homo a deo. Tertia q: sciebāt ipȝ agere cōtra naturā mortuos suscitādo: vt patet de lazaro Joh. xi. Quarta q: nō verbis necver bis sed ppria v̄tute mortuos s. scitabat: pȝ de filio reguli. Joh. iiij. Quīta q: subito sine omni medio solo p̄cepto suscitabat. patet de filia archisinagogi cui dixit: tibi dico surge. Matth. ix. Sexta q: cognoscebāt eum scire cogitatiōes hoīm. Luce. v. Ut qd cogitatis mala in cordibus v̄ris. Septima ꝙ v̄bis ei⁹ pr̄ annuebat. Joh. xi. Ego aūt sciebā q: semp me audis. Ista septē erant iudeis latētia: qa istis nō cognoscebāt eū esse deū. Hic autem liber erat signatus septē sigillis: q: erāt septē impedimēta qb⁹ phibebant ipm cognosce re esse deū. Primū q: sciebāt ipm cōceptum in nazareth. Joh. i. Inuenim⁹ iesum filium Joseph a nazareth. Nazareth aūt erat locus paruus. de q̄ nō videbat ꝙ tāt⁹ homo: sicut erat filius dei esset nascitur⁹. Unde dicebant Nunqd a nazareth pōt aliqd boni eē. Scd̄ȝ q: cognoscebāt eius parētes. Uñ dicebant Marci. vi. Nōne hic est filius fabri: fili⁹ ma rie ꝛc. quē teipm facis. De filio aūt dei non credebāt ꝙ posset sciri vnde esset. ideo dice bant. hūc scim⁹ vnde sit. xp̄s aūt cū venerit nemo scit vnde sit. Joh. vij. Tertiū q: vide bant ipm esse creaturā ꝛ hoiem. iō dicebāt. Tu homo cū sis facis teipm deum. Joh. x. Deū vero credebāt omino inuisibilē. Exodi xxxiij. Non videbit me homo ꝛ viuet. Quar tum q: videbāt eum cū pctōribus ꝛ publica nis mādu care: quoꝝ consortiū est a deo alie num. Joh. ix. Scimus q: pctōres deus non audit. et Matth. ix. quare cuȝ publicanis et peccatoribus manducat magister vester?

Quintū quia videbāt euȝ sabbato curare iō dicebāt. Nō est hic hō a deo qui sabbatuȝ nō custodit. Joh. ix. Sextum quia predica bat se in cruce moriturū. Joh. xij. Ego si ex altatus fuero a terra omnia traham ad me ipsum. ideo dicebāt. nos audiuimus ex lege ꝙ christus manet in eternū. quomodo tu di cis oportet exaltari filiū hominis. Quis est iste filius hominis. Septimū quia audie bant eum reprehendentē principes. ideo in uidia excecabant. Marci. vij. Ypocrite bene prophetauit de vobis Esaias ꝛc. Istis septē sigillis erat signat⁹ liber. i. christus ne agno scerent eum esse deum. Secūda pars patet quia minores credebant ipm esse prophe tam magnū. patet per duos testes. Prim⁹ est Matthe⁹ xxi. Cum intrasset iesus hiero solymā commota est vniuersa ciuitas dicēs Quis est hic? Populi autē dicebant. Hic est iesus pphera a nazareth galilee. Secūdus est lucas. ix. c. Interrogauit iesus discipulos suos dicens. quem me dicunt esse turbe? At illi dixerunt Alij iohannē baptistā. Alij aūt helyam. Alij vero hieremiā: aut vnū ex pro phetis. Et sic patet quomodo antiqui co gnouerūt christū et quomodo nō. Johānes autē baptista pphera magnus ꝛ in lege peri tus cognoscebat christū esse deum ꝛ messyā pmissam in lege et magnū. Probat et tri bus. Primo quia ꝙtum in se erat nolebat christū baptizare dicens. Ego a te debeo bap tizari ꝛ tu venis ad me. Matth. iij. Scd̄o quia spm̄ sanctū vidit super caput christi ba ptizati. s. in specie columbe. ideo dicit q̄ misit me baptizare ille mihi dixit. Sup quē vide ris spm̄ descendentē ꝛ manentē. hic est qui baptizat in spūsancto ꝛ ego vidi ꝛ testimo nium perhibui. q: hic est filius dei. Johis. i. Tertio q: ipm digito oñdit. Respiciēs iesū ambulantē iohānes dixit. Ecce agnus dei. Joh. i. Discipuli aūt iohānis nō erāt in lege periti tanꝙ minores. iō nesciebāt ipm eē de um ꝛ ex dilectiōe quā habebāt ad iohannes inuidebāt xp̄o. q: plures baptizabat ꝙ io hānes. ioh iij. ppterea iohānes tanꝙ pphe ta magnus ꝛ in lege perit⁹ misit duos disci pulos suos velut incredulos et christum ne scientes ad eum vt ipm interrogarent ꝛ int rogando discerēt ꝙ ipe vere erat filius dei.

Joannes l cognouit ... i vto ... quo ... exultau in vtero ... luce:

ideo venerũt ꝛ dixerũt Tu es q̃ venturus es an aliũ expectamꝰ. vbi ponunt tres q̃ones q̃s faciũt isti discipuli ad q̃s cõuenienter rñdet Prima q̃o est si hmõi nr̃i saluatoris est tanta stabilitas ꝙ nõ possit pmutari. i. si ẽ verꝰ deus. Cui rñdet. xiij. modis assumẽdo pmã partẽ. s. tu es verus deꝰ. Nã pmo tu es admirabilis ꝓpter diuinitatẽ occulte maiestatꝫ Esa. xlv. Uere tu es deus abscõditꝰ. Scdo tu es venerabilis ꝓpter hũanitatis assũpte sanctitatẽ. ps. Tu es rex meꝰ ꝛ deus meꝰ q̃ mã. sal. Jacob. Tertio tu es afferibilis ꝓpt vtilitatis allate vbertatẽ. Job .i. Tu es filiꝰ dei: tu es rex isrl̃. Quarto tu es imitabilis ꝓpter hũilitatẽ ostense mititatẽ. Hier. xxxi. Conuertar ad te: q: tu dñs deꝰ meus. Quinto tu es cõmẽdabilis ꝓpter benignitatẽ intense pietatẽ. Jon. iiij. Scio q: tu es deꝰ clemens. Sexto tu es laudabilis ꝓpter ꝓfunditatẽ immẽse virtutem. ps. Tu es deus q̃ facis mirabilia. Septimo tu es imutabilis ꝓpter eternitatẽ supne firmitatẽ. Sapie. xvi. Tu es dñe q̃ vite ꝛ mortis hẽs ptãtẽ. Octauo tu es adamabilis ꝓpter charitatẽ impense suauitatẽ. ps. Pater meꝰ es tu deus meus ꝛ susceptor sal mee. Nono tu es acceptabilis ꝓpt suauitatẽ eterne libertatẽ. Sapie. xv. Tu autem deꝰ nr̃ suauis es ꝛ verus ꝛc. Decimo tu es formidabilis ꝓpter stabilitatẽ pfine eq̃tatꝫ. Hiere. xi. Tu aũt dñe sabaoth q̃ iudicas iuste ꝛc. Undecio tu es exorabilis ꝓpt iocunditatẽ beate claritatẽ. Hier. xiiij. Tu in nobis es dñe ꝛ nomẽ tuũ inuocatũ est sup nos ꝛc. Duodecimo tu es honorabilis ꝓpter natiuitatis diuine dignitatẽ. ps. Filius meꝰ es tu. Matth. xvij. Hic est filius meꝰ dilectus ꝛc. Decimotertio tu es expectabilis ꝓpt captiuitatis nr̃e cecitatẽ: sicut h. Tu es q̃ venturus es an aliũ exp. ¶ Scda q̃o est. Si huiꝰ nr̃i redẽptoris est tanta hũilitas ꝙ possit imitari Cui rñdet ꝙ sic q: venturus es. ¶ Tertia q̃o est. Si huiꝰ nr̃i liberatoris ẽ tãta benignitas ꝙ p sui pñtiã ab iferno debemꝰ liberari. Cui dr ꝙ sic. an aliũ expectamꝰ. Certe nõ s; ipm solũ q̃ nos liberauit. Un̄ nota vt dicit scꝰ Thomas. iij. q. ij. articulo. vii. ad scd̃z dicẽdũ ꝙ Johẽs baptista nõ q̃siuit de aduentu xp̄i in carnẽ q̃si hoc ignoraret cũ ipe hoc expresse fuerit cõfessus dicẽs. Ego vidi ꝛ testimoniũ phibui q: hic est filiꝰ dei. Job. i. Un̄ nõ dr tu es q̃ venisti. s; tu es q̃ venturus es. q̃rẽs de futuro nõ de pterito. Silr nõ ẽ credendũ ꝙ ignorauerit cũ ad passionẽ venturũ Ipe eni dixerat. Ecce agnus dei: ecce q̃ tollit pctã mũdi pnũciãs eius imolationẽ futurã cũ hoc al. xp̄s hec pdixerit: sicut pcipue patꝫ Esa. liij. Potest ğ dici sicut greg. in homel. ꝙ inq̃siuit ignorãs an ad infernũ eẽt in ppria psona descẽsurus. Sciebat aũt ꝙ virtus passionis eius extẽdẽda erat vsq; ad eos q̃ i limbo detinebant. fm illud Zacha. ix. Tu q; in sanguie testamẽti tui eduxisti vinctos de lacu in quo nõ erat aq̃. Nec h tenebat explicite credere anteq̃ eẽt impletũ. s. ꝙ p seipm deberet descẽdere. Uel põt dici sicut ambrosius dicit sup Luc. ꝙ nõ q̃siuit ex dubitatõne seu ignorãtia sed magis ex pietate. Uel põt dici sicut Crisostomꝰ dicit. ꝙ nõ q̃siuit quasi ipe ignoraret sed vt p xp̄m sanctificaret eiꝰ discipulis. Un̄ ꝛ xp̄s ad discipulorũ instructionẽ respondit: signa operũ ondens: h ille. ¶

Moraliter aũt exponẽdo euãgeliũ p Johannẽ intelligo quẽlibet iustũ fidelẽ: q: Johãnes interptat in q̃ est gratia ꝛ q̃libꝫ iustꝰ gr̃a illustrat. Johẽs ğ in vinculis positꝰ est q̃libet vir iustus afflictionibꝰ attritꝰ. p duos discipulos intelligo duas eius vires. s. intellectũ ꝛ voluntatẽ q̃ sunt duo discipuli viri iusti q: debẽt obedire Johãni. i. homini in gr̃a existẽti. Istos ğ duos discipulos q̃ est in carcere tribulatiõis dꝫ mittere ad xp̄m. Primo intellectũ ad cõtẽplandũ celestia. Scdo affectũ ad amandũ eterna ne desperet de tribulatione sua familiariter xp̄o loq̃ntes ꝛ dicẽtes. Tu es q̃ venturus es an aliũ expectamꝰ. ꝛ q̃re de tribulatiõe ista nõ me liberas. quare de corpe huiꝰ mortis nõ me abducis. Sic cõtẽplando audiet xp̄m loq̃ntẽ sine strepitu verborũ ꝛ auxilia ꝛ bñficia collata nõ mõ sibi s; ꝛ petõribus dicẽdo: ceci vidẽt: claudi ãbulant: surdi audiũt: leprosi mũdant: paupres euãgelizant. quasi dicat paupes. i. infideles q̃ sunt paupes donis supne cognitiõis euãgelizant. i. dona pdicatiõis accipiũt: leprosi i. immũdi ꝛ luxuriosi mundant. sicut magdalena. surdi. i. accidiosi audiũt: claudi. i. vsurarij vt Mattheus ꝛ alij mortui q̃ sunt in petis ambulant ꝛ resurgũt. Si eni oẽs isti qui erant iniusti ꝛ iniq̃ a me psolant ꝛ finaliter glorificant: quãto magis tu vir bonꝰ ꝛ iustus ad instar Job ꝛ Thobie tribulatiõe ꝛ afflictiõe pbatꝰ a me psolaberis ꝛ glorificaberis. Ita q; audi xp̄m dicentẽ. Btũs q̃ nõ fuerit scandalizatꝰ in me. i. ille ẽ btũs q̃ tribulatiõibus afflictus nõ ẽ scãdalizatꝰ in me. i. n diffisus sed cõfisus: q̃si tribulationẽ sustinere et in

deū nō sperare est scandalum deo generare, ꝛ sic fortificati spe ꝛ cōfirmati. isti duo discipuli redeūt ad iohannē firmiter credētes ꝛ sperantes. de tali dicet xp̄us in extremo iudicio ad turbas. i. ad psonas mūdanis curis perturbatas. Quid existis in desertū videre iohannē ñ ad instar arūdinis vēto ābitōis agitatū vel impatiētie. Sed v̄tute hūilitatis et ɔstātie roboratū: nec mollib⁹ vestitū: sed penitētia ꝛ asperitate afflictū. nec solū pphetam. i. a longe cōspicientē: sed plusq̄ pphetā i. mox diuinitatē clare intuentē: vt de eo dicatur. Ecce ego mitto angelū meū añ faciem meā q̄ pparabit viam ante me.

De eadē dñica tertia in aduētu dñi de psecutiōibus ecclie dei. Sermo floridus.

Beatus qui nō fuerit scandalizat⁹ in me. Matth. xi. ꝛ ī euāgelio hodierno. Btūs grego. ī homel' hodierna dicit sic. Uisis tot signis tantisq̄ v̄tutib⁹ nō scādalizari quisq̄ potuit sed admirari. Sꝫ infideliū mēs graue ī illū scandalū ptulit: cū eū ꝛ post tot miracl'a morientē vidit. vñ ꝛ paul⁹ dicit. Nos p̄dicam⁹ xp̄m crucifixū: iudeis quidē scandalū: gētib⁹ aūt stultitiā. Stultū q̄ppe hoībus visum est vt p hoībus auctor vite moreref. ꝛ inde contra eū homo scandalū sumpsit: vnde ei plus debitor fieri debuit. Naꝫ tanto deus dignius ab hoībus honorādus est: q̄to p hominibus etiā indigna suscepit. Quid est ergo dicere beatus q̄ nō fuerit scandalizat⁹ in me: nisi apta voce abiectionē mortē sue humilitatēq̄ signare? ac si apte dicat. Mira q̄dē facio: sed abiecta pperti ñ dedignor. Qr ergo moriēdo te subsequor: cauenduꝫ valde est hoībus ne in me mortē despiciāt qui signa venerant. h ille. A Sup q̄bus v̄bis moueo istā q̄ōneꝫ Utruꝫ ecclesia rōnabiliter circa aduentum messye fuerit scādalizata: q̄ de abiectione ipsius p legē ꝛ pphetas fuit certificata? Ad istā questionē r̄ñdet iohānes cōstātinopolitanus ep̄s in s̄mone. Turtur amatrix heremi ꝛc. dicēs sic. Sagitta charitat' vulnerata oīs casta ecclia dicebat. Ue mihi ve mihi: vulnerata charitate ego sum. O gemit⁹ de medio cordis amabili bonitatis pullulans fonte. O gemit⁹ celestē sponsum xp̄m ad semetipsum adducēs: ppterea dicit. Osculef me osculo oris sui: desposata sum celesti spōso p legē ꝛ pphetas. Ego ecclia ex gētib⁹ ñ iam volo p Moysen ꝛ Esayā aut hieremiā et ceteros vates me alloq̄: sed ipe veniat cū ipso volo ore ad os loq̄. ipe veniat ꝛ osculef me osculo oris sui. Audio hieremiā de ipso dicentē. Praue cor eius p̄ oībus: ꝛ hō est: et q̄s cognoscet cum? ipm desidero: veniat et osculef me osculo oris sui. Audio amos dicentē de eo. Ecce homo stans sup murū adamātinū: ꝛ in manu eius adamas ipm q̄ro Ueniat ꝛ osculef me osculo oris sui. Et sicut cōiunx amatrix viri absentē virū suū p fenestras circūspicit: ipm requirēs ꝛ ipm vbiq̄ speculās in mari ꝛ in terra: ꝛ si viderit naueꝫ venientē ibi suū putat esse viruꝫ: ꝛ si viderit viatores pcul venientes inter ipos adesse estimat ꝛ occurrēs eis īterrogat dicēs. Dicite mihi in q̄ regione eū dimiseritis: in q̄ regiōe in qua ciuitate: q̄d dicentē: q̄d facientē: quādo venientē. In hūc modū oīs sancta ecclesia cōstricta amore xp̄i interrogat pphetas. Uidistis eū: putas venit: putas nō vēit: putas adhuc in celis est: putas adhuc nonagitanouē oues q̄ nō errauerūt pascit in celis ꝛ nō venit ad errantē ouē? Dicite mihi vbi pascit: vbi cubat in meridie: quē diligit anima mea. Interrogati pphete p vnū respondent dicētes. Uidimus eū si tñ ipm expectas. Si quidē vidimus eū sed nō hēbat spēm neq̄ decorē: sed visio eius inhonorabilis ꝛ minorata p̄ filijs hoīm. R̄ñdet oīs casta ecclia Ipe est: ipm desidero: ipm q̄ro: veniat ꝛ osculef me osculo oris sui. Dicit ad eā Esayas ipe est: sed veniet cuꝫ dñatione: ecce merces eius cū eo ꝛ opa in ɔspectu ei⁹. sicut pastor cōgregat gregē suū ita in manu sua ɔgregabit agnos ꝛ in vtero habētes ɔsolabif. Audiens h̄ oīs casta ecclia: q̄ manifeste de eo narrauerit Esayas: dic ad eū: vbi pascit: vbi cubat quē dilexit aīa mea. Mittit eā ad Johannē: vade. interroga eū: q̄r ipe est precursor eius ꝛ vox clamāt̄ in deserto parās viaꝫ dñi ꝛ dirigēs semitas eius. pgit ad iohanneꝫ in deserto. Dicito inq̄t mihi si tu es xp̄s. R̄ñdit iohānes: nō sum ego xp̄us. denuo interrogauit. Si tu nō ē xp̄s q̄re baptizas? R̄ñdit Ego q̄dē xp̄s nō suꝫ: sed post me veniet qui fortior me est cui⁹ nō sum dign⁹ corrigiā calciamēti soluere. Et adhuc tardante eo dicit ad illuꝫ. Ue mihi. Uulnerata charitate ego sum. Iterū iobes dicit ad eā Sustine paulisp noli ingemiscere: expecta q̄r veniet. Ego illū tibi oñdā. Uidet iohānes emin⁹ venientem dñū ꝛ dicit ad eā. Iā noli tristari nec ingemiscas q̄r venit. Ecce agn⁹ dei. ecce q̄ tollit peccā

mũdi. Accedit illa ad sponsum amplectit et osculat eũ. et cõpletur qđ in dauid scriptum est. Mia ꝛ vitas obuiauerunt sibi: iustitia ꝛ pax osculate sunt h' ille. Ad clariorẽ euidentiam huius dubij pono quattuor flores. B

Primus flos est iste. Ecclesia multipl' fuit scãdalizata in regno dei patris: q̃usq; de mõte sine manib' abscissus est lapis. Nam regnũ dei pris cepit a tempe Abrahe cui sub pacto locut' est deus pater dicẽs. Eritq; pactũ meũ in carne vr̃a in fed' eternũ. Masculus cuius ꝑpucij caro circũcisa nõ fuerit: delebit aĩa illa de pp'lo meo. q2 pactũ meũ irritũ fecit. vt dicit Geñ. xvij. In huius circũcisionis pacto pplm israeliticũ acq̃siuit. hic Abrahã habuit vxorẽ liberaz. s. Sarrã. ꝛ egyptiã ancillã. s. agar. quã Sarra vxor abrahe. dedit sibi in vxorẽ. ad quaz ancillã ingressus abrahã genuit ex ea ismaelẽ: cui bñdixit deus. Et ait dñs ad abrahã. vt dr Geñ. xvij. Sup ismaelẽ quoq; exaudiui te: ꝛ ecce benedicã ei: ꝛ augebo ꝛ multiplicabo eũ valde. Duodecim duces gñabit ꝛ faciam illũ in gentẽ magnaz hec ibi. Post hec sarra sterilis cõcepit ex viro suo abrahã: ꝛ peperit filiũ noie Ysaac: ꝛ cũ eo statuit pactum suũ deus. Que ait ad Abrahã Eiice ancillã et filiũ eius. Non enĩ erit heres filius ãcille cũ filio libere. Quod audiens abrahã emisit agar ancillã cũ Ismaele filio eius dãs ei de sua hereditate panẽ ꝛ vtrẽ aq̃. Ipa vo agar deficiẽte pane ꝛ aqua tpalis ꝓsperitatis errauit in solitudine vt hr Geñ. xxi. Cũq; consumpta esset aq̃ de vtre ꝛ panis deficeret: abiecit puerũ ismaelẽ subter vnã arborẽ q̃ erat ibi ꝛ abijt: seditq; ꝓcul: dicẽs. Nõ videbo puerũ morientẽ ꝛ fleuit. Angelus aũt dñi vocauit agar ancillã de celo dicẽs. Quid agis agar? Noli timere. Exaudiuit dñs vocẽ pueri de loco in quo erat ꝛ ait. Surge tolle puerũ ꝛ tene manũ eius: q2 in gentẽ magnã faciã eũ. Et apris oculis agar vidit puteum ꝛ abijt ꝛ impleuit vtrẽ deditq; puero bibere: ꝛ ipa fugit cũ eo. Post hec abrahã ad dei p̃cepũ imolauit filiũ suuz Ysaac ex libera vxore susceptũ ꝛ ꝓpter eius obedientiã de' multiplicauit semen eius sicut stellas celi: ꝛ velut arenã maris. Figuratiue. Abrahã est deus q̃ habuit duas vxores spũales. s. synagogaz sterilẽ ꝛ ancillã. eccliam spũalẽ ꝓlificatiuaz: q̃ cõcepit spũaliter ꝛ peperit Ismaelẽ. i. pp'lz gentiũ. Cui pp'lo. ait deus. exaudiui te pp'le gentiũ bñdicã tibi. duodeciz duces gñabit: ꝛ faciã te crescere in gentẽ magnã spũalem. Post hec dicta sterilis synagoga spũalis libera vxor dei in senectute cõcepit ꝛ pepit ex ipo deo spũaliter ysaac. i. pplm israeliticum cũ quo pp'lo de' statuit pactũ suũ. Quo nato videns synagoga libera vxor pp'lz gentiũ filium vxoris eccl'e ancille ait viro suo deo. Eiice ancillã ꝛ filiũ eius. Deus vo h' cernẽs in filio suo pp'lo gentiũ acq̃euit voci libere ꝛ dimisit eccliam ancillã cũ filio suo Ismaele pp'lo gẽtiũ. dãsq; ei de hereditate sua spũali panẽ ꝛ aquã in vtre. Que ecclia ancilla cũ abijsset deficiẽtib' pane ꝛ aq̃ spũalitatis dei errauit in solitudine hui' mũdi: ꝛ abiecit puerũ ismaelẽ. i. pplm gentiũ subt' arborẽ crucis q̃ erat ibi ꝛ ipa abijt. seditq; ꝓcul flẽs ꝛ ait. Nõ videbo puerũ. i. pplm gentiũ morientẽ in spũalitate. iesus angel' dñi vocauit dictã ecclesiã dicens. Quid agis ecclia: noli timere. Surge tolle puerũ ismaele pplm gentiuz et tene manũ eius: q2 in gentẽ magnã spũalez faciã eũ crescere. Et ecclia apris oculis vidit puteũ aq̃ baptismalis q̃ iuit ꝛ impleuit vtrẽ aq̃: deditq; filio suo pp'lo gẽtiũ bibere aquã baptismalẽ ꝛ liberauit eũ a morte eterna ꝛ siti spũali q̃ moriebat: ꝛ ipa eccl'a fugit cũ ipo pp'lo gentiũ. Sed in regno pris remãsit popul' israeliticus q̃ lapsu tpis dũ teneret captiuus in egypto sub ptãte pharaonis liberat' a tali suitute ãteq̃ adiret terrã ꝓmissionis p̃mo p mediũ maris rubri trãsiẽs labes egyptiace suitutis deposuit q̃si lauacrũ sumens. Postmodũ vo dict' pp'ls terrã ꝓmissiõis intrãs infectis triginta duob' regib' et alijs fortib' viris armorũ: expulsisq; ydol' et eoz cultura potẽtissime eã obtinuit. In q̃ terra ꝓmissiõis ciuitate hierl'z ibi posita a p̃cedens sui regni dñiuz ꝛ templũ p salomonez ꝯstrui fecit. Sed post ꝯstructũ templũ pp'ls isrl' multas ꝑsecutiões passus fuit a gẽtibus q̃ circa ipm erãt. Prima fuit q2 passus fuit magnũ scisma p malignũ hierboã. vt dicit iij. Reg. xij. ꝛ xiij. c. Scd'a fuit p sennacherib regẽ assyrioz ꝛ egyptiꝫ vt dr. iiij. Regũ xvi. ꝛ xviij. ꝛ ij. Paralip. xxxi. Tertia fuit p nabuchodonosor regẽ in transmigratiõe babylonis p lxx. annos destructis hierl'm ꝛ tẽplo. vt dr. iiij. Regũ xlvi. Quarta fuit per abominationẽ desolatiõis in dicto templo restaurato ꝛ sancta scõz in abominabile ydolũ p ãtiochũ regẽ egypti tpe machabeoz q̃ fecit iasonẽ antipontificẽ, ꝛ talis abominatio

durauit ānis tribus cū dimidio. quo tp̄e iu-
das machabeus p̄ emūdatiōe sancti templi
multa ⁊ grauia bella cū diuersis regibus cō-
misit atq; eos deuicit: vt .i. ⁊ .ij. mach. p̄ totū
Quarta ⁊ vltima fuit q̄n totalē tēpli ⁊ sacer-
docij desolationē passus est p̄ regnū roma-
noꝝ. Et in his scismatib⁹ ⁊ psecutiōib⁹ semp̄
operatus est Sathan q̄ multiplr̄ ecclīam dei
p̄ris .i. synagogā scādalizauit vsq; ad aduē-
tū xp̄i q̄ est lapis abscissus de mōte sine ma-
nibus vt dicet̄ infra. Qui aūt nō recesserūt
a lege sancta dei p̄pter scādala dyaboli ve-
rissime dicunt̄ beati: vt patet. C

Secundus flos est iste.

Qui in iesu xp̄i regno scādalizabit̄: iuste sup-
plicio eterno dānabit̄. Nā regnū iesu christi
distinguit̄ in ysaac Abrahe q̄ natus fuit ex
sarra sterili ⁊ sene: q̄ p̄ multiplicatiōe p̄ploꝝ
imolat⁹ fuit a p̄re suo abrahā. sic deus pater
imolauit filiū suū iesū natū de v̄gine q̄ erat
de semine abrahe ⁊ p̄pter eius obedientiā
iurauit multiplicare semē suum sp̄uale sicut
stellas celi ⁊ i eo semine b̄ndicere oēs gētes
Et sicut agar ancilla posterior vxor abrahe:
p̄us ex ip̄o cōcepit ⁊ pep̄it ismaelē populū
gentiū: q̄ sarra libera vxor abrahe q̄ in steri-
litate ⁊ senectute posterius cōcep.t ⁊ pep̄rit
ysaac p̄plm̄ hebreoꝝ. sic eccl̄ia ancilla poste-
rior vxor sp̄ualis dei p̄us cōcipiet sp̄ualiter ⁊
pariet ex ip̄o deo p̄pl̄m gentiū in b̄ndictionē
ex semine abrahe q̄d est iesus. Et ip̄a syna-
goga libera p̄or vxor dei in sterilitate ⁊ sene-
ctute sua posteri⁹ cōcipiet ⁊ pariet sp̄ualit̄ ex
ip̄o deo p̄plm̄ iudeoꝝ in b̄ndictiōe seminis
eiusdē. Et sicut ysaac accepit in vxorē rebec-
cam v̄ginē de cognatiōe sua q̄ aliquāto tp̄e
in sterilitate p̄manēs: postea ex ip̄o cōcepit
et pep̄it vno partu geminos filios: quorum
p̄mo natus vēdidit p̄mogenita sua p̄ fame
tp̄ali scd̄o nato: q̄ scd̄onat⁹ cōsulēte m̄re frau-
dulēter recepit a p̄re suo ysaac primogeniti
b̄ndictionē. vt p̄z Gen̄. xxv. ⁊ xxvij. Sic ie-
sus in suā vxorē accepit sp̄ualiter v̄ginē ec-
clesiā q̄ aliquo tp̄e i sterilitate p̄manēs. post-
ea cōcepit ⁊ peperit sp̄ualr̄ ex ip̄o iesu gemi-
nos filios .i. duos p̄plos ex vno vtero .s. p̄pl̄z
saracenū ⁊ latinū. quoꝝ p̄mogenit⁹ .s. p̄pl̄s
saracen⁹ p̄ reb⁹ tp̄alib⁹ vēdidit p̄mogēita sua
scd̄o .i. latino: q̄ scd̄onat⁹ cōsulēte m̄re eccl̄ia
fraudulēter p̄mogēiti b̄ndictionē recepit a
xp̄o Et sic de⁹ p̄misit pactū circūcisionis cū
p̄plo isrl̄. sic ⁊ iesus xp̄s p̄misit pactū baptis-
mi cū p̄plo gētiū dicēs ap̄lis. Euntes docete
oēs gētes baptizātes eos i noīe p̄ris ⁊ fi. ⁊c.
Matth. xxviij. Et sic de⁹ p̄cepit p̄plo suo in
t̄ra egypti captiuo: vt mēse martij reciperet
agnū aniculū sine macl̄a p̄ familias ip̄orūq;
imolaret ac ēt de ei⁹ sāguie i suplīminib⁹ do-
moꝝ poneret dicēs. Transibo nocte p̄ terrā
egypti ⁊ p̄cutiā oīa p̄mogēita egyptioꝝ ⁊c.
vt dr̄ Exo. xij. Sic ip̄e de⁹ volēs liberare aīas
p̄pli sui de s̄uitute ⁊ captiuitate iſernali p̄ce-
pit p̄plo suo mēse martij die azimoꝝ agnū
sine macl̄a .i. filiū suū imolari ⁊ de ei⁹ sanguie
sup̄ p̄plo p̄eni q̄n dixerit. Sāguis ei⁹ sup̄ nos
⁊ sup̄ filios n̄ros. Et ait ip̄e de⁹. Trāsibo no-
cte hac .s. p̄ iſernū p̄cutiā oē caput de domo ī-
pij ⁊ in cūctis dijs egypti .i. iſerni faciā iudicia
ego dn̄s. Erit aūt sanguis filij mei aīab⁹ ca-
ptiuis in iſerno i signū: ⁊ videbo sanguinē ⁊
trāsibo eas: nec erit i eis vltra plaga disp̄dēs
cū p̄cussero iſernū. In q̄ adimplet̄ illō Zach.
ix. Tu q̄z i sanguie testi tui eduxisti vinctos d̄
lacu in q̄ erat aq̄. Et sic i trāsitu maris rubri
creuit p̄pl̄s dei p̄ris sp̄ualr̄. sic pacto baptis-
mi cū gētib⁹ p̄missō: ip̄e dn̄s n̄r iesus xp̄us
crescē dz sp̄ualr̄. Deut. xxxij. Qn̄ diuidebat
altissim⁹ gētes: q̄n sep̄abat filios adā cōstitu-
it t̄minos p̄ploꝝ: iuxt̄ nūerū filioꝝ isrl̄. Pars
aūt dn̄i p̄pl̄s ei⁹. p̄s. Oēs gētes q̄scūq; ⁊c.
Et sic p̄pl̄s habuit t̄rā p̄missionis sup̄atis ini-
micis viris fortib⁹. sic ip̄e iesus dz obtinē pos-
sessionē t̄re gētiū sibi p̄misse vbi ē maxia et
potissima cultura ydoloꝝ. delet̄ ydol̄ vniuer-
sis. Hoc figuratū fuit Dan̄. vij. vbi ponit̄ q̄t-
tuor regna designata p̄ q̄ttuor bestias ascēdē-
tes de mari. Primū fuit regnū nabuchodo-
nosor reḡ babylonis desiḡtū p̄ p̄mā bestiā
Scd̄z fuit reḡ p̄sarū ⁊ medoꝝ designatū per
scd̄ā bestiā. Tertiū fuit reḡ grecoꝝ desiḡtū
p̄ t̄riā bestiā. Quartū fuit rōanoꝝ desiḡtū p̄
q̄rtā bestiā: q̄d p̄cuti dēbat a regno quinto
dei ⁊ scd̄oꝝ ⁊ redigi i fauillā. Qd̄ p̄bat̄ p̄ illā
statuā quā nabuchodonosor vidit in somnis
cui⁹ caput aureū pect⁹ ⁊ brachia argētea: vēt̄
⁊ femora erea: tibie aūt ferree. pedū v̄o q̄dā
p̄s ferrea ⁊ q̄dā fictil̄ erat. Deīde vidit lapi-
dē abscissū de mōte sine mānib⁹ ⁊ p̄cussit sta-
tuā i ped.b⁹ ferreis ⁊ fictilib⁹ ⁊ cōminuit eos ⁊
cōtrita sūt parit̄ ferrū. es testa. argētū ⁊ aurū
vt d̄r Dan̄. ij. Per istā statuā sic quadrupl̄r
variatā figurant̄ illa q̄ttuor regna supdicta
Scd̄z lapis abscissus de mōte sine manib⁹ est
xp̄s iesus nat⁹ sine hūano op̄e absq; virili
semie q̄ regnat cōtinue q̄ttuor p̄mis regnis

anihilatis. Et sicut populus israel passus est
graues ꝑsecutiones anteꝗ̄ cõstrueret tẽplũ:
ita regnũ xp̄i dꝫ pati. xi. persecutiões anteꝗ̄
in dicto regno cõstruat templũ ꝗ̄ figuratur
per decẽ cornua bestie. ⁊ ꝑ aliud cornu ortũ:
habens oculos ⁊ os loquens ingentia. hec
fuit cõpletũ in. x. primis imperatoribus ꝗ ꝑse
cuti fuerũt regnũ xp̄i circa ꝗdrigẽtos ãnos.
⁊ post illas. x. ꝑsecutiones edificatũ est tem
plũ iesu xp̄i. quo cõstructo sicut tẽplũ dei pa
tris passum est scissurã totius ppl̄i israel per
iniquũ ⁊ ꝑuersorẽ Jeroboam: sic tẽplũ xp̄i
passum est scissurã totius ppl̄i gentiũ ꝑ ini-
quũ Machomethũ: ꝗ gentibus in. xij. ꝑtib⁹
in xp̄ia fide iesu remanẽtib⁹ earũdẽ gentiũ. x.
ꝑtes a vera fide iesu xp̄i segregãdo: subuer-
tit. Et sicut scissura Jeroboã durauit quousq̄
transmigratio ⁊ aboiatio regni dei fue-
runt cõplete: sic Mahomethi perfidia. dura
bit quousq̄ transmigratio ⁊ aboiatio cõple
atur in regno iesu xp̄i. Scd̄o templũ dei pa
tris passum est ꝑsecutionẽ ꝑ regẽ assyriorũ
⁊ egypti. sic in regno iesu xp̄i fuit ꝑsecutio ꝑ
regẽ theutonicoꝝ ⁊ sicilie. Nã regnũ assyrio
rũ figurabat regnũ Alemanoꝝ: ⁊ egypti⁹ re
gnũ sicilie. Tertio per longa tp̄a fuit trãsmi
gratio regni ⁊ sacerdotij iudaici i babyloniã
per septuaginta annos. destructis hierl̄m ⁊
tẽplo per nabuchodonosor regẽ caldeoꝝ. sic
in regno xp̄i fuit persecutio per regẽ gotto-
rũ. Nam regnũ caldeoꝝ figurabat regnũ frã
coꝝ. Quarto insurrexit aboiatio desolatiõis
in tẽplo dei ⁊ in sanctasctõꝝ ꝑ anthiocũ regẽ
egypti per quã maxima ꝑsecutio cleri ⁊ ppl̄i
fuit facta ex qua multi recesserũt a lege scãꝝ
aliꝗ sponte: qm̄ anthiocus ꝯstituit iasonem
antipõtificẽ ꝗ aboiatio durauit ꝑ tres ãnos
cũ dimidio. Contra quẽ dictis ãnis cõpletis
insurrexit Machabe⁹ ꝗ ꝓ emũdatione san-
ctoꝝ inq̄natoꝝ prestito auxilio de celo: obti-
nuit virib⁹ armoꝝ dictũ anthiocũ ⁊ eius ex-
ercitũ. vt ꝑꝫ. i. Mach. iij. ca. ⁊ sequẽti. Quito
ãno obtinuit virũ regalẽ principẽ lisiã cũ ex
ercitu infinito. vt ꝑꝫ. i. Mach. iiij. Sexto vo
ãno obtinuit thimotheũ ⁊ emulos iudeos ꝗ
erãt in circuitu. vt ꝑꝫ. i. Machab. v. Septi-
mo ãno obtinuit antiochũ filiũ antiochi cũ
graui pugna: eꝝ exercitu. vt ꝑꝫ. i. Mach. vi.
Octauo ãno intrauit Alchim⁹ antipõtifex
in ciuitatẽ hierl̄m cũ deceptiõe sacerdotũ et
ppl̄i ꝗ iusiurandũ fregit ⁊ sanguinẽ sacerdo
tũ velut aquã effudit: cui⁹ exercitũ ac nicha-
norẽ ꝑncipẽ exercit⁹ demetrij. ꝗ in regno iu-
cessit ãtiocho iudas obtinuit. vt ꝑꝫ. i. Mach.
vij. Nono ãno venit Bachides cũ exercitu
copioso missus a dicto demetrio ⁊ intrauit
hierl̄z in auxiliũ alchimi antipõtificis ꝗ ob-
tinuit iudã machabeũ et exercitũ ei⁹ quo ob
tento dict⁹ alchim⁹ fecit tantã tribulationẽ
in ppl̄o israelitico ꝗ̄lis nõ fuit ex ꝗ̄ die visus ẽ
ꝓpha in hierl̄m ⁊ facta est fames valida. vt
dꝫ. i. Machab. ix. Decimo ãnno sedẽs dict⁹
alchim⁹ in tẽplo dei: ꝑcepit muros sancti sctõ
rũ destrui ac etiã oĩa opera ꝓphetarũ: ſꝫ ce-
pit ⁊ nõ ꝑfecit: qꝛ ꝑcussus a deo fuit: ꝯclusũ
est os eius ⁊ vltra loꝗ nõ potuit: sed in ma-
gno tormẽto mortuus est. Bachides xo h̄
vidẽs rediit in regnũ suũ: ⁊ ꝗeuit tẽplũ ãnis
duobus. Post hec vero bachides ad sugge-
stionẽ emuloꝝ tẽpli iterum reuersus est ꝯ
hie. ſꝫ cũ exercitu suo ⁊ ꝯ ionathan: quẽ ꝗdẽ
bachidẽ dictus ionathas in pace obtinuit ⁊
datis dextris pacis ꝑpetue a iudea recessit.
Tunc ionathas ꝗ iude successit cepit iudica
re ppl̄m ⁊ exterminare ipios israel ⁊ cessauit
gladius a hierl̄m. vt ꝑꝫ. i. Mach. xi. Sed tñ
ꝑdicta pars ꝑfecta nõ fuit dicto tẽplo ⁊ ma
chabeis a supra ꝓmo ãno vsq̄ ad annos
ꝗndecim. ꝗbus finitis ablatũ fuit iugũ gen-
tiũ ab israel ⁊ cepit ppl̄s scribere in tabulis
⁊ gestis publicis anno ꝓmo sub Symone
sũmo sacerdote magno. vt ꝑꝫ. i. Mach. xiij.
Sic in regno xp̄i cõpleta dicta transmigra
tione fiet aboiatio in desolatiõe: ⁊ ponet in
tẽplo iesu per regẽ egypti: in qua aboiatiõe
magna ꝑsecutio fiet cleri ⁊ ppl̄i xp̄iani ꝓpt
quã multi recedent a lege scãꝝ et sponte. In
sup dictus rex egypti cõstituet antixp̄m ꝓ
pontifice tẽpli cõtra xp̄i vicariũ pontificẽ ve
rum. cuius ꝑsecutio ⁊ aboiatio durabit per
tres ãnos cũ dimidio. Contra quẽ regẽ egy
pti insurget alius machabeus ꝗ zelo fidei ⁊
ꝓ emũdatione sctõꝝ coinq̄natoꝝ obtinebit
dictũ regẽ egypti armoꝝ viribus: ⁊ alios cõ
plures: ꝗ singulis ãnis ꝯ eũ insurgẽt. Et ita i
guerris ⁊ tribulationibus obseruabit in re-
gno xp̄i sicut olim fuit in regno dei p̄ris. Sꝫ
rex egipti erit rex sicilie. hiro respectu ad hie
rusalẽ qua aboiatione cõpleta ꝑ longa tp̄a
regnũ dei patiet finalẽ desolationẽ dei ⁊ sacer
dotij ⁊ deficiẽt hostia ⁊ sacrificiũ de ei⁹ regno
per regnũ romanoꝝ qd̄ est aꝗlonis habito
respectu ad alia terrena regna. Et sic sacrifi-
ciũ vespertinũ defecit per tytũ ⁊ vaspasianũ
sic sacrificiũ xp̄i per gog ⁊ magog deficiet.
D Dubitat quare regnum dei patris fuit.

persecutū ꝛ scissum ab extraneis regib⁹ ꝛ re
gnū filij a ꝓprijs filijs ꝛ fidelib⁹ regib⁹ ꝑse-
quet ꝛ scindet. Rñdeo qꝛ regnū dei pr̄is qḋ
habuit in iudeos ꝑ circuncisionē eq̄paratur
regno Saulis q̄ fuit terribilis ꝛ semꝑ ꝑsecut⁹
ab extraneis. vt pꝫ. i. Reg. ꝑ totū. Regnū
filij dei qḋ exercet in gentes ꝑ baptismū: cō
paratur regno dauid mitissimi ꝛ mansueti:
q̄ a suis filijs ꝑsecutus fuit. Etiā habuit. vij.
vxores quarū vna adultera genuit filium q̄
thronū ꝛ sedē regiā meruit. Ab alijs aūt fi-
lijs quos habuit ex vxorib⁹ nō nullas regni
sui scissuras ꝛ ꝑsecutiones sustinuit in q̄bus
valde fuit māsuetus ꝛ miam ꝑstitit oīb⁹ ini
micis suis. Et qꝛ ionathas filius saulis fm
spm̄ ꝛ carnē cōglutinat⁹ est aīe dauid ꝛ dile
xit cū vt aiaꝫ suā. vnde ꝛ ipse dauid filiā sau
lis habuit in vxorē in qua factus est vna ca
ro. vt pꝫ i. Reg. xviij. Itē saul vocauit dauid
filiū suū dicēs. Nunq̄d vox hec tua fili mi da
uid. i. Reg. xxvi. Necnō ipse dauid vocauit
saulē patrē suū. i. Reg. xxiiij. dicēs. Non ex-
tēdā manū meā in dn̄m meū qꝛ xp̄s dn̄i est
Quin potius pr̄ mi ꝛc̄. Sic ipe xp̄s habuit
vij. eccl̄ias i sponsas suas ex quarū vna adul
tera. spūaliter cōmiscēdo ꝓcreauit filiū. s. gē
tilē ꝑplm: q̄ thronū ꝛ sedē eius meruit ꝛ a fi
lijs aliarū eccl̄iarū scissuras ꝛ ꝑsecutōes pas
sus est ꝛ patiet. Esa. iiij. Apprehēdent. vij.
mulieres virū vnū i die illa ꝛc̄. Etiā ipse xp̄s
vocauit deū patrē suum. ps. Ipse inuocauit
me pater meus es tu ꝛc̄. Et pr̄ vocauit eū fi
liū. ps. Dn̄s dixit ad me filius me⁹ es tu ꝛc̄.
sicut dauid ꝛ saul fecerūt. Etiā ipe de⁹ ꝑstiti
tit miaꝫ in peccātes ꝯ eū sicut dauid. ps. Nō
in ꝑpetuū irascet: neqꝫ in eternū cōminabit
ꝛc̄. vsqꝫ recordatus est qm̄ puluis sum hō si
cut fenū. Sꝫ qꝛ dictū est ꝙ rex egypti ponet
abhoīationē ꝛ desolationē in regno xp̄i: du-
bitat q̄s erit ipse rex ꝛ vn̄ orietur. Rn̄deo. Il
lud qḋ scripsit daniel de regno dei pr̄is. ideꝫ
intelligit de regno xp̄i. scripsit aūt Dan. viij.
Sic leuaui oculos meos ꝛ vidi ꝛ ecce aries
vn⁹ stabat ante paludē hn̄s cornua excelsa
ꝛ vnū excelsius altero atqꝫ succrescēs. Post
ea vidi arietē cornib⁹ ventilantē ꝯ occidētē ꝛ
ꝯ aq̄lonē ꝛ ꝯ meridiē ꝛ oēs bestie nō pote
rāt resistere ei: neqꝫ liberari de manu ei⁹. fe-
citqꝫ fm volūtatē suā ꝛ magnificat⁹ est. Ecō
tra aūt hyrcus caprarū veniebat ab occidē-
te sup faciē vniuerse terre ꝛ nō tangebat ter
rā. Porro hyrc⁹ hēbat cornu insigne inter
oculos suos ꝛ venit vsqꝫ ad arietē ꝛ cucurrit
ad eū in impetu fortitudinis sue. Cūqꝫ appro
pinquasset ꝓpe arietē: efferat⁹ est in eū ꝛ ꝑ-
cussit arietē ꝛ cōminuit duo cornua ei⁹. hyr
cus aūt caprarū magnificat⁹ ē nimis. Cūqꝫ
creuisset: factū est cornu magnū ꝛ orta sunt
cornua q̄tuor subter illud ꝑ q̄tuor vētos ce-
li. De vno aūt ex eis ortū est cornu vnū puū
ꝛ factuꝫ est grande ꝯ meridiē ꝛ ꝯ orientē: ꝛ
ꝯ fortitudinē: ꝛ magnificatū est vsqꝫ ad for-
titudinē celi ꝛ deiecit de fortitudine ꝛ de stel
lis ꝛ ꝯculcauit eas: ꝛ vsqꝫ ad principē forti-
tudinis magnificat⁹ est ꝛ tulit iuge sacrificiū
ꝛ deiecit locū scificationis eius. robur autē
datū est ꝯ iuge sacrificiū ꝓpter pctā ꝛ ꝓster
netur xp̄itas in terra ꝛ faciet ꝛ ꝓsperabit. h
ille. Aries est rex medoꝝ atqꝫ ꝑsarū. s. dari⁹
hyrcus est rex grecoꝝ. s. Alexander. q̄ mor-
tuo orta sunt q̄tuor cornua. s. q̄tuor reges
de gēte sua q̄ diuiserunt regnū alexandri in
q̄tuor regna. de vno aūt ex eis q̄tuor regi-
bus egressum est cornu vnū modicū. s. aliud
regnū paruū ꝛ factū est grande. s. regnū an-
tiochi q̄ eiecit p̄latos ꝛ pōtifices tēpli dei ꝛ
posuit alios ꝛ vsqꝫ ad p̄ncipē fortitudinis. s.
summū pontificē verū magnificat⁹ est ꝛ ab
eo tulit iuge sacrificiū: qꝛ in tēplo posuit ante
pōtificē Alchimū noīe. vt pꝫ in lib. Mach.
Sic in regno xp̄i vn⁹ rex orientis regni xp̄i
hēbit regnū grecoꝝ ꝛ italie: q̄ totā xp̄ianita
tē ventilabit ꝛ in his duob⁹ regnis magnifi
cabitur. Contra istū veniet rex occidentis re
gni xp̄i ꝛ efferet in eū ꝛ cōminuet eū: in hijs
duob⁹ regnis ꝛ ipse tenebit monarchiā tpa
lē totius xp̄ianitatis. Et ipse p̄mus rex erit
ꝛ magnificabitur: q̄ mortuo surgent q̄tuor
reges ꝓ eo q̄ diuidet totam xp̄ianitatē in q̄t
tuor regna. Ex vno āt p̄dictoꝝ regnoꝝ oriet
vnū paruū regnū ꝛ fiet grande ꝯ orientē ꝛ ꝯ
meridiē: ꝛ ꝯ fortitudinē: ꝛ erit ꝓpe eccl̄iam
xp̄i sicut regnū egypti qḋ habuit antiochus
ꝓpe tēplū dei. Illi aūt q̄ scādalizabunt i xp̄o
id est q̄ recedēt a fide ꝛ lege iesu xp̄i ꝓpter ꝑ
secutiones eccl̄ie dānabunt quēadmodū in
primo flore dictum fuit ꝛc̄. E

Tertius flos est iste. In

regno spūsancti nemo scandalizet: qꝛ nec in h
seculo nec in futuro ei remittet. Nam regnū
spūssancti distinguit in Iacob filio ysaac q̄
duas habuit vxores ex vno patre natas scꝫ
lyam ꝛ rachelē. hic iacob ex lya p̄ma vxore
habuit q̄tuor filios ꝛ cessauit parere. rachel
vero vxor secūda vidēs ꝙ infecūda esset ꝓle

tradidit viro suo Balam ancillā suā in vxorē vt pareret sup genua rachelis ex qua ancilla procreauit iacob duos filios. lya aūt potvto: videns φ parere desisset zelpham ancillā suā tradidit viro suo in vxorē ex qua procreauit duos filios. Ipsaqʒ lya cōducens maritū p mādragoris concepit & peperit duos filios & vnā filiā. s. dinā. Rachel vō ad quā deus respexit: concepit ex iacob & peperit duos filios. s. ioseph & beniamin. vt p3. Gene. xxix. & xxx. Ita spūsscūs faciet in regno suo spūali. Sicut em̄ iacob duas habuit vxores ex vno pr̄e natas. s. Lyā & Rachelē: ita spūsscūs duas habuit vxores spūales. s. lyā ecclīaʒ gētiū: & rachelē synagogā hebreoꝝ ex vno patre spūali natas. s. deo. spūsscūs ex lya eccl̄a fecūda spūaliter q̄ttuo: pp̄los infideles gn̄auit fideles. s. Romanos. Grecos. Macedones. Asianos. Sed̄o ex balā ācilla rachelis synagoge. s. Alexandrina eccl̄a duos pp̄los infideles gn̄auit fideles. Lya vō ecclīa gentiū videns φ desierat generare ancillā suaʒ zelphā dicto spūiscō dedit in vxorē. s. ecclīaʒ antiochenā q̄ duos pp̄los infideles gn̄auit fideles. Lya vero ecclīa gentiū post h̄ cōcepit & pepit interpollatim ex ip̄o spūscō spūaliter duos pp̄los p̄mo infideles demū fideles: & vnā filiā. s. cōstantinopolitanā ecclīam postea deus respiciet rachelē synagogā sterilē & ipsa cōcipiet spūalr̄ ex ipso spū scō duos pp̄los infideles & pariet eos fideles. sc3 israeliticū & iudaicū pp̄los. Et ipse spūsscūs totū mundū spūaliter saluabit i semie abrahe. Itē regnū spūssancti eq̄parat̄ regno salomonis p̄cedētis ex saule & dauid. sic spūssanctus p̄cedit a p̄re & filio. Et sicut salomō in principio regni sui tulit sn̄iam inter duas meretrices de vnico filio viuo. vt p3. iij Regū. iij. Sic spūsscūs d3 ferre sn̄iam inter synagogā iudeoꝝ & ecclīam gētiū de xp̄o vnico filio viuo & sn̄ialiter expoliare synagogā q̄ eū oppressit: & restituere eū ecclīe cū oi iure q̄ eū de manu synagoge sn̄ialiter liberauit & ex tūc synagoga nō est amplius noīata qm̄ iudei vigore sn̄ie p̄dicte a synagoga recesserūt. Et sicut salomon tp̄e sui regni sua sapiā cōduxit reginā saba incircūcisam ad audiendū eū & oēs reges terre & pp̄li desiderabant eius vultū videre: & tp̄e suo fuit maria pax in regno hierl̄m. vt p3. ij. Paralipo. ix. Sic spūsscūs adueniēs oēs gētes & iudei q̄ nō potuerūt cōuerti ad fidē iesu xp̄i per ap̄los & alios p̄dicatores remota omi p̄sidia & corde lapideo ad fidē & regnū suū debebit aggregare & de sua seritate infundere in oēs gentes. vt oēs q̄ scripti sunt in libro eius salui fiāt & hec est pax q̄ d3 eē suo tp̄e. fiet aūt p̄dicta saluatio p baptismū. Quia hō peccādo fedauit padisum a quo eiect⁹ fuit & ipse padisus hoiem fedatorē extra se eiectū aspgēdo mūdauit p fluuiū ei⁹ q̄ diuisus in q̄ttuo: ptes irrigat vniuersaʒ terrā. & l3 Eufrates irrigauerit xp̄ianos p baptismū: tn̄ in regno spūsscī physon gyon & tygris. oēs gētes barbaras sic irrigabūt p baptismū: ita φ oēs gētes infideles debēt cōuerti ad fidē iesu xp̄i p̄s. Reminiscent̄ & cōuertent̄ ad dn̄ʒ oēs fines terre & adorabūt in cōspectu ei⁹ vniu̇se familie gētiū: qm̄ dn̄i est regnuʒ & ipse dn̄abit̄ gentib⁹. Et iterū. & adorabūt eū oēs reges terre: oēs gētes seruiēt ei. Et iterū. regnū tuū regnū oiuʒ seculoꝝ: & dn̄atio tua in oi gn̄atione & gn̄ationē Et Iohel. ij. Effundā de spū meo sup oēm carnē. & pphetabūt filij vr̄i & filie vr̄e. Et licet illud fuerit verificatum in aduentu spūssancti sup ap̄los: tn̄ etiā adhuc effundi d3 sup oēm carnē. qm̄ sicut de spū moysi de⁹ recipiens sup septuaginta seniores pp̄li posuit q̄ pphetauerūt nec vltra loq̄ cessauerūt vt d̄r. Numeri. xi Unde & saul affuit inter pphetas. vt d̄r. i. Reg. xix. Sic & spūssanctus d3 effundi sup oēm carnē & renouare facieʒ terre. p̄s. Emitte spm̄ tuū & creabunt̄ & renouabis faciē terre. Unde & iudeoꝝ corda lapidea i carnē cōuertent̄ vt sic cōuertat̄ terra ad vnū labiū. s. ad xp̄m dei filiū cōfitendū & credenduʒ. vt d̄r Sophonie. iij. Expecta me in die resurrectionis mee in futurū: q: iudiciū meū est vt cōgregē gentes & colligā regna: & tūc reddā pp̄lis labiū electū: vt inuocēt oēs nomen dn̄i Et p̄s. Cōuertent̄ ad vesperā & famē patient̄ vt canes. s. verbi dei & circuibūt ciuitatē. Ipsi vō dispergent̄ ad manducādū Et Esa. x. In vītate reliq̄e cōuertēt̄ reliquie inq̄ iacob ad dn̄m fortē. Nam spūsscūs regnaturus est sup vniuersam terrā simul cuʒ p̄re & filio in tanta benignitate & mi: φ oēs infideles ad sanctū baptismū & fidē iesu xp̄i cōgregabit & tūc fiet vnū ouile & vn⁹ pastor Quāto aūt tp̄e regnatur⁹ est sup terrā. dicit̄ Dani. viij sic. Et dixit vn⁹ scūs alteri nescio cui loquēti. Usqʒquo visio & iuge sacrificiuʒ & pcm̄ desolationis q̄ facta est & scūarium & fortitudo cōculcabit̄? Et dixit ei: vsqʒ ad vesperā & mane dies duo milia trecēti & mundabit̄ scūariū. h̄ ibi. Uespera est translatō

sacerdotiũ veteris legis. Mane est principiũ
xpianitat. Quũ sicut in veteri lege sacrifica
bãt in vespera ita i noua lege sacerdotes sa
crificãt in mane. Dies autẽ accipit hic p an
no q̃si dicat q anno mil. ccc. cõputando ab
anno translati sacerdotij qđ fuit q̃n cessauit
sacrif. cũ vespertinũ in tẽplo dei: fortitudo
cõculcabit. s. seruãrij qđ fuit in ãnis xpi com
putãdo a natiuitate mil. ccc. lxxiiij. qm p an
nos. lxxiiij. p cessit natiuitas xpi desolationẽ
tẽpli dei factã per romanos. Et subsecutis
postmodũ alijs mille annis cõculcabit sctũa
riũ xpi. Et istud millesimũ erit totum regni
spiritussancti et sacri baptismatis. Et in hoc
tpe fuit transmigratio sedis aplice in Aui
nienẽ nouã babyloniã p. lxx. ãnos. s. a papa
Clemẽte q̃nto de quo dr i papalista. Vide h
mulieris babylonice sponsum: fugientẽ spõ
sam suã sibi odibile &c. et durauit vsq ad
tpa Gregorij. xi. q reduxit sedẽ in romã ãno
mil. ccc lxxvij. in quorũ mille ãnoꝝ fine vel p
pe eccl'ia xpi incipiet meretricari et erit i im
mũdicijs et abominationibus: sicut fecit Salo
mon ppe finem regni sui. vt ptz. iij. Reg. xi.
Et illud iã fuit p q̃draginta ãnos: qbus fuit
scisma in eccl'ia dei incipiẽdo ab Vrbano pa
pa sexto vsq ad Martinũ papã q̃ntũ. Jn
tra istud tps mille ãnoꝝ ptãs infernalis po
net in ecclesia xpi antixpz q persequet eccle
siã xpi. et eius verũ vicariũ p tpales reges: et
cõculcabit eã annis tribus cũ dimidio et cũ
graui psecutione ppli xpiani et sacerdotũ sã
guis effundetur sicut aqua et fames valida
erit. Beat' ergo qui nõ negauerit nomẽ xpi
et fidẽ eius abijciẽs a se spũssancti clemẽtiã
et bonitatẽ &c.

Quartus flos est iste. p
pter mundi tribulationes in fide xpi nõ scã
dalizemur ne ab ecclesie vnitate seperemur
Nam ecclesia multipliciter fuit expugnata:
sicut dicit Aug. sup illud psal. Sepe expug
nerũt me a iuuẽtute mea &c. sic. Aliq̃n i solo
Abel eccl'ia erat et expugnat' est a fratre ma
lo et pdito caym. Aliq̃n in solo Enoch eccle
sia erat et translatus est ab iniqs. Aliq̃n in
sola domo noe ecclesia erat et ptulit oẽs qui
diluuio pierũt et sola archa natauit et euasit
ad siccũ. Aliq̃n in solo Abrahã ecclesia erat
et quanta ptulerit ab iniqs nouim'. Jn solo
filio fratris sui et in domo eius et in sodomis
ecclesia erat et ptulit sodomoꝝ iniquitates et
peruersitates quousq eũ deus de medio eoꝝ li
berauit. Cepit esse in populo israel ecclesia: et
ptulit pharaonem et egyptios. Cepit esse in
ipsa ecclesia. i. in populo israel numerus san
ctoꝝ: vt Moyses et ceteri sancti et ptulerunt
iniquos iudeos. Ventũ est ad dñm iesuz xpz
predicatum est euangeliũ: intrauerũt multi
iusti et plures iniqui et ptulerũt iusti iniquos
in ecclesia. nõ modo solũ s ex quo cepit mũ
dus: ideo ne mireris modo ecclesia audi eam
dicentẽ. Sepe expugnauerũt me a iuuentu
te mea. Jam modo senectus ecclesie expu
gnatur: sed non timeat. Naz nõ cessauerunt
illi expugnando: sed delere non potuerunt.
Consolet ergo se israel: consolet seipsam ec
clesia de preteritis exẽplis: et dicat. Sepe expu
gnauerunt me a iuuentute: sed nõ potuerũt
mihi. Quia expugnauerunt me exercuerunt
me nõ oppresserunt. Valuerunt mihi sicut
ignis ad aurũ: nõ sicut ignis ad fenũ qr so
dem tollit non in cinerem vertit: ergo nõ po
tuerunt mihi qr non consensi: qr non me fe
cerunt quales erant ipsi. Supra dorsuz meũ
fabricauerunt peccatores: fecerũt q tollerẽ:
nõ fecerunt q cõsentirem: plongauerũt ini
quitatem. longe fecerunt iniusticiã suaz. flo
rent illi q regnãt iniqui et vt sermonẽ loqua
mur vulgi. Tenent iniqui et extollunt in ty
pos in calũnias: sed non semper: ideo dicit.
Dñs iustus cõcidet ceruices peccatoꝝ: ideo
cõfundant et reuereant oẽs qui oderũt syõ
id est ecclesiaz. Qui oderũt eam nõ sunt ob
seruare verbum dei. ideo fient sicut fenum
tectorum &c. hec ille. Et Hylarius lib. septi
mo de trinitate dicit sic. Hoc habet propriuz
ecclesia: dum persequitur floret: dum oppri
mitur augmentatur: dum contẽnitur exalta
tur dum leditur vincit. dum arguit intelligit
dum diripitur ditatur: tunc stat cum auferri
ri videtur. hec ille. Propterea concludit Au
gusti. super p̃ma canonica ioh. homel. ix. dic
sic. Toleremus mundũ: toleremus mũdi tri
bulationes: toleremus scandala tẽptationũ
non recedamus a via: teneamus vnitatẽ ec
clesie: teneamus xpm: teneamus charitatez:
nõ diuellamur a mẽbris sponse ipsius nõ di
uellamur a fide eius: vt gloriemur in pñtia
ipsius: et securi manebim' in eo: modo p fidem
tunc p spẽm cui' nunc hẽmus donum spũs
sancti. hec ille. Licet ergo tribulatiões patia
mur: nõ scãdalizemur: si i fide: qr btũs q nõ
fuerit scãdalizatus i xpo. Qđ nobis pcedat
qui cum patre et spiritu sancto regnat in se
cula seculoꝝ. Amen.

Dñica quarta in aductu dñi de euãgelio.

Ecce vox clamãtis in deserto dirigite viã dñi. Joh.i. et in euãgelio hodierno Jacob patriarcha. Genesis.xlix. Desiderans aduentum filij dei in carnem dicit. Ueniat qui mittẽdus est et ipse erit expectatio gentiũ. Cui consonãs sancta mater ecclesia per totum aduentu3 clamat. Ueni et libera nos deus noster. et ps. Ueni domine et noli tardare relaxa facinora plebis tue isrl. Super quo verbo moueo istã questionẽ. Utru3 aduentus filij dei in carnẽ sit tante certitudinis quod subito veniet instante tempore plenitudinis. Ad istam questionẽ rñdet scũs paulus Philipp.iiij. et in epistola hodierna sic. Gaudete in dño semp. Iterum dico gaudete. Modestia vestra nota sit omibus hominibus. dominus ppe est. Unde pono quattuor flores. A

Primus flos [redacted] nõ [redacted] a pncipio trãsgressionis ade debuit cõsummari filij dei incarnatio. Patet p apłm Gal.iiij. At vbi venit plenitudo tpis misit deus filiu3 suũ factũ ex muliere natum sub lege. vbi dicit glosa. Plenitudo temporis est qd prefinitũ erat a deo patre qñ [redacted] mitteret filiũ suũ: Sz deus sua sapia oia diffiniuit: ideo cõuenientissimo tẽpe filius dei est incarnatus. et sic nõ fuit cõueniẽs quod a pncipio humani generis filius dei incarnaref. Et ad hoc adduco [redacted] rõnes sci Tho.iij. parte.q.i. articulo.v.in rñ. [redacted] qr cũ opus incarnationis pncipalr ordinef ad reparationẽ humane nature p peccati abolitionẽ. Manifestu3 est quod nõ fuit cõueniẽs a pncipio humani generis añ peccatũ deũ incarnatũ fuisse. Exemplu3 nõ daf medicina nisi iam infirmis: vnde ipse dñs dicit matth.ix. Nõ est opus valentibus medicus sed male habẽtibus. Non eñ veni vocare iustos sed peccatores. [redacted] pter cõditionẽ hũani peti quod ex superbia puenerat. vñ homo erat eo modo liberãdus vt humiliatus recognosceret se liberatore indigere. vñ sup illud Gal.iij. Ordinata p ãgelos in manu mediatoris: dicit glosa. Magno cõsilio factũ est vt post hois casum nõ illico dei filius mitteref. Reliquit eñ deus prius hoiem in libertate arbitrij in lege naturali vt sic vires nature sue cognosceret: vbi cũ deficeret legem accepit: qua data inualuit morbus nõ legis sed nature vitio: vt ita cognita sua infirmitate clamaret ad medicũ et grãe quereret auxiliũ. Tertio pter ordinẽ pmotiõis in bonũ scdm quẽ ab imperfecto in pfectũ pcedif. Unde apls dicit pme corinth. xv. Non prius qd spũale est sed qd aiale: deinde qd spũale. Primus homo de terra terrenus. Scds homo de celo celestis. Quarto pter dignitatẽ ipius xpi incarnati qr sup illud Gal.iiij. At vbi venit plenitudo tẽpis: dicit glosa. Quãto maior iudex veniebat tãto pconũ series lõgior pcedere debebat &c. Forte dices istud opus incarnationis ex immensitate diuine charitatis pcessit. scdm illud Ephe.ij. Deus q diues est i misericordia ppter nimiã charitatẽ suã qua dilexit nos: cũ essemus mortui petis cõuiuificauit nos in xpo. Sed charitas nõ tardat subuenire amico necessitatẽ patiẽti sz illud puerb.iij. Ne dicas amico tuo vade et reuertere: cras dabo tibi: cũ statiz possis dare. ergo deus nõ debuit differre opus incarnatõis si statim a pncipio per suã incarnationẽ humano generi subuenire. Rñdeo quod ideo distulit ne feruor fidei et charitas multorum tpis plixitate tepesceret. vnde Luce xviij. dr. Cũ venerit filius hois putas inueniet fidẽ in terra. Etiã charitas nõ differret amico subuenire. salua semp negotioru3 oppotunitate et psonarũ cõditione. Si eñ medicus statim a pncipio egritudinis medicinã daret infirmo minus pficeret vel magis lederet quod iuuaret. ideo et dñs nõ statim incarnationis remediũ humano generi exhibuit ne illud cõtẽneret ex supbia si prius suã infirmitatem nõ cognosceret. Forte adhuc dices Sãctus Paulus pme Thimoth. pmo dicit. Christus venit in hũc mundũ peccatores saluos facere. Plures aũt fuissent saluati si a pncipio humani generis deus fuisse3 incarnatus. Plurimi eñ ignorãtes deũ in suo peccato perierũt in diuersis seculis ergo cõuenientius fuisset quod a pncipio hũani generis deus incarnatus fuisset. Rñdeo sicut Augustinus dicit i li. de sex qõnibus paganorum. q. scda dicẽs quod tũc voluit xps hoibus apparere et apd eos pdicari suã doctrinã qñ et vbi sciebat eẽ qui in eũ fuerãt credituri. His eñ tpibus et in his locis tales hoies in eius pdicatiõe futuros esse sciebat: quales nõ quidem oñs sed tamẽ multi in eius corporali presentia fuerũt: qui nec in eũ suscitatis mortuis credere voluerunt. Sed hanc responsionẽ reprobãs idem.

Aug li. de pseuerãtia dicit. Nunqd possum⁹ dicere tyrios aut sydonios talibus apud se ṽtutib⁹ factis credere noluisse si fierẽt: cũ ipe dñs eis attestet̃ pacturi eẽnt magnã pniaз si in eis facta essent diuinarũ illa signa virtutum. Proinde vt ipse soluẽs subdit: sicut apſus ait. Non volentis neq₃ currentis: sed miserentis dei est qui his quos pręuidet. si apud eos facta eẽnt suis miraculis credituros qbus voluit subuenit: alijs autem non subuenit de qbus in sua pdestinatiõe occulte qdẽ s; iuste aliud iudicauit. Ita misericordiã eius in hijs q liberãtur. ⁊ veritatẽ in hijs qui puniunt̃ sine dubitatiõe credam⁹. Hec aũt optime declarat sctũs Tho. ij.ij.q.ij.art. vij. Ad tertiũ dicendum ꝙ multis gentiliuз facta fuit reuelatio de xpõ: vt ptз per ea que predixerunt. Nam Iob.xix.dicit. Scio ꝙ redẽptor meus viuit. Sybilla etiã prenũciauit qdam de xpõ: vt Aug. dicit. xviij. de ciuitate dei. Inuenit̃ etiã in hystorijs romanorũ ꝙ tpe Cõstantini augusti ⁊ hyrene matris ei⁹ inuentũ fuit quoddã sepulchrũ in quo iacebat homo aureã laminã habens in pectore suo in qua scriptũ erat xpus nascet̃ ex virgine ⁊ credo in eũ. O sol sub hyrene ⁊ constãtini tẽporib⁹ iterũ me videbis. Si qui tamẽ saluati fuerunt quibus reuelatio nõ fuit facta non fuerũt saluati absq₃ fide mediatoris qꝛ si nõ habuerunt fidẽ explicitã habuerunt tamen implicitã in diuina ꝓuidentia credẽtes deũ esse liberatorẽ hoium ſm modos sibi placitos ⁊ ſm ꝙ aliqbus veritatẽ cognoscẽtibus ipse reuelasset ſm illud Iob. xxxv. qui docet nos sup iumenta terre. ⁊ sic patet primus flos. B

Secũdus flos. ꝓpter necessitatẽ

humane saluationis: vsq₃ in finẽ seculi non debuit differri opus diuine incarnatiõis. ptз per illud Abacuch. iij. In medio annoꝝ notuз facies: cum iratus fueris mie recordaberis. Deus ab austro veniet ⁊c. probatur triplici rõne: vt declarat sãctus Tho. iij. parte. q. i. arti. vi. in rñſ. Primo ex vnione diuine ⁊ humane nature. Nam vno modo perfectũ precedit tempore imperfectum: qm̃ in eo ꝙ de imperfecto fit perfectuз. imperfectum tempore precedit perfectum. Exemplum pueri a principio imperfecti homines sunt cuз careant vsu rõnis quousq₃ peruenerint ad etatem perfectã in qua plene pticipant rõne. Sic etiam homo primo est imperfecta quousq₃ pducta fuerit ad cõplementum: sed in eo qd est causa perfectionis perficiens perfectum precedit tempore imperfectum. Exemplum prius sortes est perfectus homo perfecte etatis ꝙ generet platonẽ. In opere autẽ incarnationis vtrunq₃ cõcurrit: qꝛ natura humana in ipsa incarnatione est perducta ad summã perfectionem ĩmo non decuit ꝙ a principio humani generis incarnatio facta fuisset. Sed ipsum verbum incarnatum est perfectionis humane causa efficiens ſm illud Ioh. i. De plenitudine eius accepimus: ideo non debuit incartionis opus deferri vsq₃ in finem. Secundo ex effectu humane salutis. qꝛ vt dicit̃ in lib. de questionibus noui ⁊ veteris testamenti in potestate dantis est quando vel quantũ misereri velit. Uenit ergo quando [illegible] et subueniri sciuit. ⁊ gratum esse futurum beneficiũ. Cũ em̃ languore quodã humani generis abolescere cepisset dei cognitio inter homines: et mores imutarentur eligere dignatus est abraham in quo forma esset renouate noticie dei ⁊ moꝝm. ⁊ cum adhuc reuerentia senior esset: postea per Moysen legẽ litteris dedit. ⁊ quia eam gentes spreuerunt nõ se subijciẽtes ei: neq₃ hi q acceperũt seruauerũt: mot⁹ misericordia dñs misit filiũ suũ qui data omnibus remissione peccatorum deo patri illos iustificatos redderet atq₃ offerret. Si autem hoc remedium dilatũ fuisset vsq₃ in finem mundi totaliter dei noticia ⁊ reuerentia ⁊ moꝝ honestas abolita fuissent in terris. Tertio quia conueniens erat vt dei noticia manifestaretur ſm omnẽ differentiam temporis per cuius fidem homines saluarentur. Tres autem sunt differentie temporis: scilicet futurum: presens: ⁊ preteritum. Ante incarnationem filij dei homines saluabantur in fide futuri: tempore xpi homines saluabantur in fide presentie christi: nos vero posteri saluamur in fide preteriti. Et sic ptз scdѕ flos. C

Tertius flos. filius dei vt

suã miaз nobis exhibeat liberaliter: ad nos cito veniet p incarnationẽ certitudinaliter: patet per exemplum: ponatur casus ꝙ rex sarracenorum ⁊ infidelium maliciose ⁊ proditorie captiuauerit vnum de principalioribus baronibus imperatoris christianorum ⁊ captiuauerit illum proditorie cum tota ꝓgenie sua: ⁊ ponatur ꝙ imperator mittat isti baroni vnam litteram in qua promittat ad

eum liberandum mittere filium suũ ⁊ tales litteram iuramento firmet: et nihilominus septem sigillis ẜm eius septem dñia principalia septem prouinciarum roboret: ⁊ formet sigilla ista apposita in pendenti.isto casu apposito:patet ꝙ nullatenus foret dubitandũ quin filius istius imperatoris veniret ad liberandum captiuuz:presertim si nec infirmitas nec maris turbatio: nec galeanĩ seu triremiuz multitudo possent eius transitum impedire. Sic ad ꝓpositum deus pater habuit vnum nobilem baronem: scilicet adam nobiliorem omnibus creaturis inferioribus:quem lucifer qui est rex super omnes filios superbie maliciose decepit ⁊ captiuauit cum omnibus de genere suo. Deus pater qui est imperator imperans ventis ⁊ mari ⁊ omnibus creaturis:super hoc turbatus misit vnam litteram per nuncium suum angelũ abrahe captiuato de genere adam:quã litteram postmoduz moyses transtulit que est talis. Gene.xxij. Per memetipsum iuraui: benedicam tibi ⁊ multiplicabo semen tuum sicut stellas celi ⁊ velut arenaz que est in littore maris.⁊ benedicent in semine tuo oẽs gẽtes terre. Ecce lr̃a siue instr̃m. Istud instr̃z est iuramẽto firmatũ ⁊ fortissimo iuramẽto q: iurauit per semetipsum.istud instrumentum exponit apostolus Heb.vi. dicens Abrahe nanqz promittens deus:⁊ quoniã nullum maiorem habuit per quem iuraret: iurauit per semetipsum. Roborauit autem istud instrumentũ septẽ sigillis:id est septez miraculis ẜm septem dei principalia dñia septem prouinciaruz prout patet ex textu sacre scripture. Primuz sigillum fuit miraculum quod deus ostendit in nube.vnde dicit deus noe promittendo.Gene.ix. Ponam arcum meum in nubibus celi ⁊ erit signum federis inter me ⁊ semen tuum.q̃d intelligebat deus per istum arcum nisi chr̃istum qui est arcus refulgens inter nebulas glorie:habens duas partes sicut arcus: scilicet diuinitatem ⁊ humanitatem.sicut enĩ in arcu sunt due partes. Prima fortis ⁊ maior:scilicet lignuz. Secunda debilis: scilicet linuz ⁊ pars debilior inclinat fortiorem ⁊ minor maiorez Ita in christo sunt due nature:scilicet diuinitas que est maior ⁊ fortior cum sit infinita ⁊ humanitas que est minor ⁊ debilior: cum sit fragilissima ⁊ tamen humanitas inclinauit diuinitatem. Iste arcus debebat primo in celo apparere ⁊ celari in virginis vtero in signũ federis.id est nostre saluationis ⁊ hoc sigillum est primuz dominiũ q̃d habet deus in regione aeris. Ecce primum sigillum instrumento appositum in pendente quia coram omnibus in euidenti ⁊ manifeste patet cuilibet intuenti ⁊c. Secundum sigillum fuit miraculum de igne in rubo ostensuz Uidebat enĩ Moyses ꝙ rubus ardebat et non comburebatur.vt dicitur Exodi.iij. ca. Quid per ignem figuratur nisi diuinitas: q̃ est mentium illuminatiua:cordium inflammatiua: ⁊ a vicijs desiccatiua. Quid per rubum figuratur nisi corpus humanum quod est spinosum ⁊ ad malum inclinatum. Nam quot sunt cogitationes praue:tot sunt cruciantes spine. Figurabatur itaqz ꝙ diuinitas adueniret in rubum:id est corpus nostrum: ⁊ non cõbureretur:quia q̃uis diuinitas futura eẽt in humanitate:que humanitas est caro peccati:quia misit deus filium suum in similitudinez carnis peccati. Roma.viij ca. Tamen caro christi fuit sine viciorum admistione. Ad Heb.iiij. Temptatum per oĩa ꝓ similitudine absqz peccato. Uel aliter per ignem figuratur diuinitas in qua est calor: splendor: ⁊ ardor. Per rubum figuratur venter virginis in quem venturus erat dei filius sine combustione:quia sine mentis ⁊ carnis violatione. Et hoc sigillum est secunduz dominiũ ipsius dei in regione ignis ⁊ est appositum instrumento in pẽdenti: quia moysi apparuit ad oculum intuenti: prout cantat sancta mater ecclesia. Rubum quem viderat moyses ⁊c. Tertium sigilluz fuit miraculum in virga Aaron. precepit enĩ deus ꝙ singule tribus ponerent singulas virgas super altare dei.⁊ fuerunt duodecim numero ⁊ sola virga Aarõ tota sicca germinauit floruit ⁊ fructum amigdalinũ protulit. Numeri.xvij.cap. Quid intelligebat deus per istam virgam nisi virginem mariam que est virga a viriditate dicta: quia nullo ardore peccati adusta:⁊ virga directa quia sancta intentione ad deum semper directa. Quid per fructum amigdalinũ: nisi mitissimum christum sua misericordia mitigaturum fructuz peccatorum ⁊ egrotantium. Significabat ergo ꝙ beata virgo non viri cõmixtione cõciperet: floreret ⁊ fructum christum produceret sed virtute spiritussancti. ⁊ hoc sigillum est tertium dominiuz quod habet deus super arbores instrumento appositum ⁊ fuit in pendẽti quia omnibus qui erant in terra

plo in euidenti. Quartum sigillum fuit miraculum in sole tempore Josue ostensum. Nam pugnāte Josue contra quinq̧ reges: ⁊ illis fugientib⁹ iosue cū suis insequentib⁹ sol cepit declinare: ⁊ timens Josue ne illos perderet clamauit. Sol contra gabaon ne mouearis: ⁊ stetit sol spacio vni⁹ diei in medio celi obediente domino voci hoīs. Josue. x. ca. Quid intelligit scriptura per solem nisi dei filium: lucem mundi: splendorem patris: solē humani generis: prout cantat sancta ecclesia. Dum ortus fuerit sol de celo ⁊c. Quid per celum nisi virginis vterum qui fuit celum: quia diuinitatis celariuꝫ. fuit celum sydereum: quia multis virtutibus ornatum. Cū ergo sol stetit in medio celi significabat ꝙ christ⁹ debebat celari in medio vteri virginalis. Psal. Suscepimus deus misericordiam tuam in medio templi tui. Et hoc sigillum est quartum dominiuꝫ quod habet deus in regione celorum instrumento appositum in pendenti. scilicet quinq̧ regibus ⁊ duodecim tribubus in euidenti. Quintum sigillum fuit miraculum de Rore in vellere tempore Gedeonis ostensum. Nam apparuit dominus gedeoni dicens. Tu liberabis israel de manu madian. Et ille petijt signuꝫ sibi dari ⁊ ait. Ponaꝫ vellus in area ⁊ si ros impleuerit vellus terra existente sicca circūquaq̧ cum surrexero mane erit quod dixisti ⁊ factum est ita. Judic. vi ca. Quid intelligebat scriptura per vellus nisi marie mundissimum corpus. Quid per Rorem a celo prodeuntem: nisi dei filium a celo diuinitatem: id est a deo patre per generationem accipientem. Quid ergo significabat Ros in vellere nisi diuinitatem in virginis carne. Tota terra erat sicca: quia omnis alia mater concipit virili semine ⁊ cum culpa. Psal. Ecce enim in iniquitatibus conceptus sum: ⁊ in peccatis concepit me ⁊c. Sola autem virgo maria sine humano semine ⁊ sine culpa christum concepit: quia rore gratie tota plena. Et hoc sigillum est quintum dominiū quod habet dominus super aquam instrumento appositum in pendenti quia gedeoni patenti. Sextum sigillum fuit miraculum de regressu solis in horologio Achaz. Ezechie enim morienti affuit Esaias ⁊ ei lachrymanti dixit. Hec dicit dominus. vidi lachrymas tuas ecce ego addam vite tue annos. xv. ⁊ hoc erit signum. Reuertetur sol ꝑ decem gradus quod apparuit in eius horologio. Nam vmbra solis per decem lineas retrocessit. Esa. xxxviij capl'o. Quid per solem significatur nisi diuinitas. Quid per decem lineas nisi decem rationales creature: scilicet nouem angelorum ⁊ decima hominum. Significabatur ergo ꝙ sol qui per decē lineas ascenderat: id est filius dei qui excedebat omnes rationales creaturas in signum curationis generis humani vsq̧ ad decimā scilicet hominum descenderet ⁊ minor angelis fieret. Psalmi. Minuisti eum paulominus ab angelis. scilicet assumendo naturam humanam. Et hoc sigillum fuit sextum dominium quod habet deus super astra instrumento appositum in pendenti: quia ezechie tunc euidenti. Septimum sigillum fuit miraculum de templo et eius porta clausa ostensum ezechieli. Nam vidit sanctuariuꝫ ⁊ eius portaꝫ clausam ⁊ dominus ad eum. hec clausa erit ⁊ non aperietur: ⁊ vir non transibit ꝑ eam: quoniam dominus deus israel ingressus est per eam. Ezechiel. xliiij. qđ exponit Augustin⁹ in quodam sermone sic dicens. Quid per sanctuariuꝫ nisi gloriose virginis sacratissimum corpus quod fuit in sua conceptione sanctificatum. Psalmi. Sanctificauit tabernaculum suuꝫ altissimus. Quid est porta in domo domini clausa nisi ꝙ virgo maria semper erit intacta? Quid est vir non transibit per eam: nisi quia ioseph non cognouit eam? Quid est dominus ingredietur ⁊ egredietur per eam: nisi ꝙ filius dei nascetur ex ea? Et hoc sigillum est septimum dominium quod habet deus super templuꝫ instrumento appositum in pendenti: quia ezechieli in euidenti. Ecce litera dei patris munita septem sigillis. Sed quia instrumēto ⁊ litere magis creditur per decretum q̄ per sigillum ideo posuit deus pater suum decretum clarum ⁊ manifestum. ⁊ fuit istud ꝑ vt recitat Esa. septimo capl'o. Locutus est dominus ad achaz dicens. Pete tibi signū a domino deo tuo in profundum inferni siue in excelsum supra. Et dixit Achaz. Non petam: ⁊ non temptabo dominum ⁊c. Causa erat quia viderat illa septem sigilla. Et dicit Esaias propheta. Audite ergo domus dauid propter hoc dabit dominus ipse vobis signum. Ecce virgo concipiet ⁊ pariet filium et vocabitur nomen eius emanuel. Ecce decretū bene clarū. Ecce litera fide

sigilli cōmunita decreto roborata in libro celestis curie registrata et iuramento vallata: in qua deus pater promisit filium suū missurum ad nos liberandum. Et cum sit tante et talis potestatis ꝙ nullus potest eum impedire eo ꝙ est omnipotens: nec mutat suum velle. quia nō est deus vt homo vt mentiatur: nec quasi filius hominis vt mutet. Numeri. xxiij. Ideo certitudinaliter filius dei veniet etc. D

Quartus flos. Tempus plenitudinis cito est terminandum quo filius dei veniat ad nos liberandum. Patet per vnam litteram quā deus pater misit generi humano: que partim fuit publicata per Aggeum prophetam et partim per Abacuch prophetam. Aggeus. ij. cap. sua tuba cecinit dicens. Nolite timere quia hec dicit dñs exercituū. Adhuc vnum modicum est: et ego cōmouebo celum et terram mare et aridam: et mouebo omnes gentes: et veniet desideratus cūctis gētibus: et implebo domū istam gloria. Et magna erit gloria domus istius nouissime plusq̄ prime. Abacuch. ij. ca. sua tuba cecinit dicēs. Dñs dixit mihi. Scribe visum et explana eum super tabulas: vt percurrat q̄ legerit eum. Quia adhuc visus est procul: et apparebit in finem et non mentietur si moram fecerit: expecta eum quia veniens veniet et non tardabit. Ecce qui incredulus est non erit recta aīa eius in semetipso. hec ille. Istam litteram breuiauit sanctus Paulus Heb. x. ca. dicens. Adhuc em̄ modicum aliquantulum qui venturus est veniet et nō tardabit. Istā litteram deus pater sigillauit tribus sigillis secretis et bene secretis quia a multis adhuc ignorātur: scilicet iudeis et sarracenis vt clare patet. Primū sigillum fuit dei patris et fuit signum datum ab eo de illo tempore et fuit tale. Non auferetur sceptrum de iuda et dux de femore eius .i. de filijs eius donec veniat qui mittendus est et ipse erit expectatio gentium. Gene. xlix. Ad litteram isto tempore presenti s̄m ecclesie representationē nullus erat rex nec dux in israel de populo hebreorum. vt patet Luce. ij. Sed herodes alienigena: ergo tempus etc. Secundū sigillum fuit filij dei de eodem aduentu et fuit tale. Erit in nouissimis diebus preparatus mōs domus domini in vertice montium et eleuabitur super colles et fluent ad eum omēs gētes et ibūt populi multi et dicent. Venite ascendamus ad montem dñi et ad montem ... ad domum dei iacob et docebit nos vias suas: et ambulabimus in semitis eius: quia de syon exibit lex et verbum dñi de hierusalem: et conflabunt gladios suos in vomeres et lanceas suas in falces. Non leuabit gens cōtra gentem gladium: nec exercebūtur vltra ad prelium. Esa. ij. ca. Ad litteram isto tempore presenti s̄m ecclesie representationem tanta fuit pax ꝙ omnes erant subiecti romano imperio: nec apparebat guerra in mundo. vt patet Luce. ij. Tertium sigillum fuit spūssancti de tempore huius aduentus reuelatum. Danie. lib. ix. Septuaginta ebdomades abbreuiate sunt super populum tuū et super vrbem sanctam vt consūmetur preuaricatio: et finem accipiat peccatum et deleatur iniquitas: et adducatur iusticia sempiterna: et impleatur visio et prophetia: et vngatur sanctus sanctorum. Iste septuaginta ebdomades sunt septimane annorum et non dierum. et sunt cccclxx. anni. Ad litterā que septimane sunt complete hoc tempore quod nūc ecclesia representat: ergo etc. Patet ergo solutio q̄stionis quam ponit beatus Paulus: scilicet ꝙ dñs iesus cito veniet quoniā dñs prope est. Consuetudo autem est quando rex vel imperator est iuxta ciuitatem ꝙ mittat nuncium qui clamet et omibus dicat vt preparēt se ad eum recipiendum. Sic etiam filius dei qui est rex regum et dñs dñantium veniens in mundum misit nuncium suū qui hoc omnibus manifestaret. Iuxta illud Malachie. iij. ca. Ecce ego mitto angelum meum ante faciem meā qui preparabit viam et statim veniet ad templum sanctum suum dominator quem vos queritis et angelus testamēti quē vos vultis. Iste autem nuncius est Johannes baptista sicut ipsemet dicit in verbis prepositis. Ego vox clamantis in deserto etc. In quibus verbis ponuntur tres solutiones ad tres questiones quas potestis facere circa personam filij dei et sunt iste. Prima questio est ex parte venientis: scilicet quante est dignitatis et prerogatiue. Respondet propheta. Dominus est. Secunda questio est ex parte denunciantis: scilicet quante est auctoritatis et excellentie. Respondet propheta. Ego vox clamantis. Tertia questio est ex parte nostri recipientium: scilicet quante debemus esse virtuositatis et diligētie. Respondet propheta. Dirigite viam domini. Primum apparet in Johannis de christo

testificatione vt p3 i scda parte euāgelij ibi. Quid ḡ baptizas Scdm apparet in pharisеo2 interrogatiõe ⁊ iohānis rñsiõe vt p3 in pma pte euāgelij. ibi miserūt iudei. Tertiū apparet in iohānis admonitiõe vt patet in tertia parte euāgelij ibi. Dirigite viā3 dñi sicut ⁊c. ¶ Sup q̄ euāgelio moueo septē questiones litterales ad ppositū ptinentes.

Prima questio est quare iudei mag opinabant de iohāne q esset xps ⁊ messyas q̄ de iesu xpo. Rñdet iohānes Crisostomus q triplici de causa. Prima ppter habitus asperitatē xps em ferebat vestes cõmunes. Johānes aūt vestes de pilis camelo2 confectas. Scda ppter victus peritatē. xpus em ducebat vitā cõem ⁊ cū pctõribus ⁊ publicanis mãducabat. Johānes aūt durissimū victū habebat ⁊ vitabat cõsortia hoim. Na3 xps erat sicut lux que quãtūcū3 dispergitur sup sordida nõ sordidat. Johānes aūt non erat lux sed velut aer illuminatus a luce perhibēs testimoniū de luce ⁊ erat vt vox formata in aere phibēs testimoniū de lumine.

Tertia ppter generis dignitatē. xpm em de fabro genitū credebāt ⁊ de paupcula muliere natū cognoscebāt. Iohannē aūt filium summi sacerdotis ⁊ sterilis mulieris miraculose in tēplo annūtiatū nouerāt ⁊ oia ista oibus erāt nota ppter que magis credebāt de iohāne q esset xps. Scda questio est quomodo iohānes discipulus veritatis negauit se esse helyā cū xps magister veritatis dixerit ipm esse helyā3 vnde Matth. xi. loquēs de iohāne dicit. Si vultis scire ipse ē helyas Rñdet Grego. q iohānes nõ fuit helyas q̄tum ad psonā sed bene q̄tum ad virtutē et officiū ⁊ curam. Nam sicut helyas viuit temperātia in comedēdo ⁊ viguit cõstantia in repbendēdo: ita iohānes. Et sicut helyas erit pcurso2 xpi in scdo aduētu: ita iohānes in pmo. Itaq3 iohānes negauit ⁊ vere dixit se nõ esse helyā quo ad psonā ⁊ xpus affirmauit vere dicēs Johannē esse helyā3 q̄ ad officiū. Tertia questio est quare Johānes negauit se esse pphetā cū christus in euāgelio dñice pcedētis dixerit eū esse pphetā3 et plusq̄ pphetā Et alibi christus dicit. Inter natos mulierū nõ surrexit maio2 iohāne baptista. Rñdet Augustin⁹ di. q pphera capit tripl'r. Primo general'r p quolibet pphetā: ⁊ sic negauit se esse pphetā scz solum Exemplū si impato2 negaret se esse regē vel papa se fore episcopum. quia est hoc ⁊ plus

Secūdo modo sumit spālit pro messya in lege pmisso de quo dixerat moyses filijs israel. Prophetā suscitabit vobis dominus de fratribus vestris: ipm tanq̄ me audietis Et sic iohānes negauit se esse pphetā. id est messyā3: ⁊ vere quia iam ante negauerat se esse xpm. Tertio modo sumit singularit pro helyzeo qui fuit maximus pphetar: et sic negauit se eē pphetā. s. heliseū q̄q̄ moneret hoies ad baptismū in iordane sic helizeus admonuit Naaman lauari i iordane ⁊c.

Quarta questio est quare iohānes dixit se vocē esse cum realiter esset homo rationalis: vt patet. Respondet sanctus Thomas q q̄uis nõ fuerit vox realit: fuit tamē vox similitudinarie. Nam sicut vox est posterio2 vbo cordis et nihilominus ipm manifestat. Ita xpus fuit vbu3 dei patris ab eterno ⁊ iohānes qui fuit posterio2 vt vox ipsu3 pdicauit et digito demõstrauit dicens. Ecce agnus dei. Et sicut vox cito transit ab aere ⁊ vbū remanet diutius i corde: ita fama iohānis q esset christus cito trāsiuit ⁊ fama xpi diutius mansit vt potest patere ⁊c. Quita questio est quare dixit iohannes. Medius vestrū stetit quē vos nescitis. vt dicit in euāgelio. Respõdet Bernardus q xps fuit medius inter nos et deū pře: nos sibi recõciliando. Fuit etia3 medius inter přem et spm sanctū in q̄tum deus: qr secūda psona in trinitate: fuit medius inquātū deus et homo: qr in medio mūdi scilic3 hierlm positus. fuit medius qr in medio anno2 natus iux illud in medio anno2 notū facies ⁊c. Sexta questio est quid sibi voluit ista vba quādo dixit Johānes. qui post me venit ante me factus est. Respõdit sanct⁹ Thomas q xpus inquātū deus fuit ante Johannē. qr ab eterno. sed sic nõ est factus pprie sed genitus. Inq̄tu3 aūt homo fuit factus et formatus ⁊ post iohannē cõceptus et hoc p sex mēses. Luce i. Et hic mēsis est sextus illi que vocat sterilis. sed xps fuit pmo homo pfectus. quia in pmo instanti sue cõceptionis. Johānes aūt fuit factus ⁊ cõceptus: sicut alius q̄cū3 puer qui pficit et est in fieri vsq3 ad diē natiuitatis sue: et ita xpus fuit ante Johannem quātū ad humanitatē factus homo pfectus sed nõ cõceptus sed erat post iohannē venturus ad predicandū. Nam post iohannem predicauit et suū baptismū post iohannē inchoauit et suā passionē post iohānis decollationem cõsummauit. Septima questio est

quare iohānes dixit cuius nō sum dign⁹ corrigiā calciamēti soluere. Rñdet sanct⁹ Thomas dupľr. Primo p hoc q minimū seruitium ⁊ humile sicut est discalciare non erat dignus ei impēdere. Unde Augustin⁹ libro de xbis dñi dicit De his aūt calciamētis quibus calciati ambulamus confortat me dñs iesus xp̄us. nisi eñi ip̄e calciatus fuisset non ita de eo iohānes exp̄sse diceret nō sum dignus corrigiā calciamēti eius soluere. Subrepat ḡ humana p̄sumptio dicēs. ego euangeliū seruo q: nudo pede ambulo: hec ille. Scđo sic p pedē intelligebat diuinitatē cui⁹ est portare. Heb. i. Portans oīa xbo virtut sue. Per calciamētū quod est de pellib⁹ mortuoꝝ intelligebat nostrā humanitatē mortalem que opiebat diuinitatē tanq̄ pedē. Per corrigiā vnionis modū. Intelligebat ḡ iohānes q nō erat dignus soluere corrigiā calciamēti: q: nō erat sufficiēs exp̄mere modum tante vnionis. Sic ḡ p̄paremus nos ad receptionē tanti dñi aduenientis hic p grām ⁊ tandē p gloriā. Amen.

De eadē dñica quarta in aduentu dñi q messyas iam venit. Sermo floridus.

Medius vestrū stetit quē vos nescitis. Joh. i. ⁊ i euālio hodierno. Deus pater dixit. Esaye. vi. Uade ⁊ dices pplo huic. Audite audientes: ⁊ nolite intelligere Uidete visionē ⁊ nolite cognoscere. Exceca cor ppli hui⁹: ⁊ aures eius aggraua: ⁊ oclos eius claude: ne forte videat oculis suis ⁊ auribus suis audiat ⁊ corde suo intelligat ⁊ cōuertat ⁊ sanē eū h ille. Sup quo xbo moueo istā questionē. A Utrū iudei iuste flagellent a deo tanta penalitate q vt in mediatorē iesum nō crederēt: pcussi fuerūt magna cecitate. Ad istā qōnē rñdent duo doctores veteris testamēti. Primo Esayas. xxiiij dicēs sic. A finib⁹ t̄re laudes: audiuim⁹ gloriā iusti. Et dixi. Secretū meū mihi secretuꝫ meū. i. mihi sacramentū incarnatiōis filij dei qđ erat secretū ⁊ abscōditū pplo iudeoꝝ tpe esaye: erat p̄dicandū pplis gentiū p aplos xpi. Itē ibidē dr. Relicta est in vrbe solitudo: ⁊ calamitas opp̄met portas: q: h erūt in medio terre in medio pploꝝ. Quō si pauce oliue q remanserūt excutiant ex olea: ⁊ racemi cū fuerit finita vindemia: hi leuabunt vocē suā atq̄ laudabūt. Cū glorificat⁹ fuerit dñs hiniēt de mari. Propter h in doctrinis glorificate dñz ⁊ in insulis maris nomē dñi dei isľ i. vrbs hierlm desttucta est p romanos cui⁹ portas: p̄ncipes inq̄ qui iudicabāt in portis: op̄ p̄ssit calamites. pauce xo oliue i. apľi remanserūt in vera fide ⁊ cognitione legis ⁊ p p̄hetarū. Hi excussi sunt de olea. i. expulsi a ciuitate hierlm q et dicunt racemi p̄pter altitudinē sapie. Nā hierlm dicta est oliua: vt pꝫ Hier. xi. Oliuā vberē pulcrā fructiferā speciosam vocauit dñs nomē tuū. Isti apľi leuauerūt vocē suā p̄dicādo et post resurrectionē xp̄i de sepulcro et ascensionē ei⁹ in celis hinierunt p̄dicādo. defendēdo euāgeliū iesu in medio psecutionū: et in doctrīa fidei et legis demōstrabāt i. suꝫ eē gloꝛie suꝫ. Et q: iudei noluerūt suscipe doctrinā xp̄i et apľoꝝ eius. iō sequit Esa. xxiiij. Preuaricātes p̄uaricati sūt et p̄uaricatiōe trāsgressoꝝ p̄uaricati sunt. i. nō ex ignorātia peccauerūt aut ex fragilitate sed affectata et supba malitia. ppterea describēs eoꝝ penā dicit. Formido. s. quo ad terrorē belli. et fouea. scꝫ quo ad tormētū mortis p quā tandē cadauer ponit in fouea sepulcri. Et laqus sup te q habitator es terre. s. quo ad captiuitatis iugum. Hec aūt pena erit incuitabilis vnde dicit Et erit qui fugerit a facie formidis cadet in foueā et q se explicuerit de fouea teneb it laqo q: catharacte de excelsis apte sunt. i. apľi spiritu sancto inflāmati ad p fundēdā aquā diuine sapie. Et cōcutient fundamēta t̄re. i. cōmouebunt corda terrea: h ille. Scđo rñdet Salomō p uerb i. dicēs. Sapia foris p̄dicat. i. xp̄s iesus apte p̄dicat. in plateis dat vocē suā. i. in synagogis et templo. in capite turbarum clamitat. i. ꝯ p̄ncipes sacerdotū. in foribus portarū vrbis p fert xba sua. i. ꝯ iudices et seniores et ꝯ oīs istos dicit. Usq̄ ḡ paruuli diligitis infantiā. i. nudū sensū scriptura ruꝫ: legis et p p̄hetarū. Et stulti ea q sibi sūt noxia cupiēt. i. cerimonias et sacrificia legis Et imprudētes odibūt sciam. i. sensum sp̄us scī in scripturis diuis. Cōuertimini. i. ad correptionē meā. s. q vos corrigo de peto p f die vestre. En p ferā vobis spm̄ meū. s. mee indignationis. et ostendā xba mea. s. punitiōis peti vestri: q: vocaui et renuistis. s. cōsentire doctrine mee qua vos vocaui. Extēdi manū meā. et nō fuit qui aspiceret. i. extendi manū meā in cruce p redēptione generis humani et nemo vestrū credidit in me Despexistis oēm̄ consiliū meū. s. quo docebā vos amare celestia: et postponere t̄rena. Et increpatōes

meas neglexistis. s. quibus vos increpaui de pctō hypocrisis: auaricie: inuidie: homicidij i me cōmittēdi. Ego quoqz in interitu vestro ridebo. s. qñ obsidebimini a romanis. Et subsānabo vos cū vobis qd timebatis euenerit s. qñ dixistis. Ne forte veniāt romani et tollant locū nostrū et gentē. Cū irruerit repētina calamitas s. insperate obsidionis. et interitus. s. famis. Cū venerit sup vos tribulatō s. captiuitat et pptue futuris. Tūc inuocabunt me. s. in illa captiuitate. Et nō exaudiā s. q: nō in vera fide me inuocabunt. Mane cōsurgēt et nō inueniēt me. s. eis ppitiū. eo q exosam habuerint disciplinaz et detraxerint vniuerse correptiōi mee h ille. Pro declaratione aūt dictoz pono qtuor flores. B

Primus flos est iste. Christus iesus humani generis recōciliator fuit verus dei et hoim mediator. Patet p duos testes. Primus est aug. li. x. confessio sic dicēs Mediatorem inter deū et hoīes oportebat habere aliqd sile deo aliqd sile hoībus ne in vtroqz hoībus silis lōge eēt a deo. aut i vtroqz silis deo lōge eēt ab hoībus. atqz ita mediator nō esset h ille. Scōs est btūs Greg li. xx. moral dicēs sic. Christus mediator dei et hoim dr. vt q: p yma nra lōge distabam a summis in seipo iungeret yma summis: atqz et eo via redeūdi fieret. q summis suis yma nra copularet. h ille. Sciendū q quiqz sunt mediatores inter deū et hoīes: inter qs nemo ē verus mediator nisi xps iesus. Primus fuit demō: qui hz cū deo qdē immortalitatē cū hoībus vō miseriā. Ad hoc eni se i interponit mediatorē demon immortalis et miser. vt ad immortalitatē beatā nos transire nō sinat sed pducat ad miseriā immortalez. vñ est sicut mal mediator q separat amicos sicut Aug. li de salutarib documēt dicit Dyabolus inqt est aduersari effectus hūani generis inuetor mortis: supbie institutor: radix malicie: scelerū caput: pnceps omniuz vitioz et psuasor turpiū voluntatū. Hic cuz illū pmū hoiem a deo factū. s. adā prem oiz nostrū intueret. Videretqz eū hoiem ex limo terre ad ymaginē dei factū: pudicitia ornatū: tempātia cōpositū: charitate circūdatū: immortalitate vestitū: emulus atqz inuidus tantā beatitudinē hoiem terrenuz accepisse: quā ipe dū eēt angel p supbiā cognoscitur amisisse: inuidit statiz insatiabilis homicida et pmū parentē nostrū: nos nrosqz parentes tātis ac talib virtutibus expoliauit insup et pemit. Nā et multis bonis in pma fronte dyabolus nos expoliauit. s. pudicitia: ptinentia: patiētia: māsuetudie: charitate et immortalitate et sic nos nudos ac miseros reddidit suisqz pānis inuolutos eē decsit et suo dño esse astrictos ex ipo vinculo oēm plē nram sibi obligauit. Expoliauit nos pudicitia et accinxit impudicitia. Expoliauit nos charitate et vestiuit malicia. Expoliauit nos immortalitate: et ppinauit mortē. His ei turpissimis et infelicissimis pānis: nos: posterosqz nros inuoluit et semiuiuos reliqt. h Aug. Ecce primus mediator nr. Scōs mediator fuit angelus bonus. Vñ dionysius. iiij c. de diuinis noibus dicit sic. Et moueri quidē dicunt diuine mētes. Circulariter qdē vnite sine pncipijs et interminabilibus illuminationibus pulcri et boni. In directū aūt qñ pcedūt ad subiectoz puidentiā recta oīa transcēdētes Et in pncipio capli dicit. Sed post illas sacras admirabiles mētes aīe et quecūqz sunt bona aīarū pp eer supbonā bonitatē intellectuale eē ipas hre substātiale vitā incōsumptibilē ipm esse et posse extētas ad āgelicas vitas p ipos sicut bonos duces ad omniuz bonoz bonū pncipatū sursuz agi. Ex qbus pz q angeli boni sunt medij inter deū et hoimines: q: fm gradū nature sunt infra deuz et supra hoiem cōstituti et mediatoris offm exercēt. nō quidē pncipalr et pfecte: s ministerialr et dispositiue. vñ Matth. iiij. Angeli accesserūt et ministrabāt ei. s. xpo. Et Heb. pmo dr. Oēs sunt administratorij spūs in ministeriū missi pp eos qui hereditatem capiūt salutis zc. Tertius est pphēta qui est mediator inter deū et hoīes dispositiue et ministerialiter. s. in qntum pnūciabat et pfigurabat verum dei et hoim mediatorē. Unde Augustinus libro questionū. Exodi. q xvij. dicit sic. Ppheta dei nihil ē aliud nisi enūciator vboz dei hoībus q nō possunt vl nō merent videre deū. Nā sicut dicit apls Roma. xiij. Que a deo sunt ordinata sunt. habz aūt hoc diuinitatis ordo. sicut Dyonisius dic vt infima p media disponat. pphe aūt dicunt vidētes. q: videbāt ea q ceteri nō videbāt et pspiciebāt q in mysterio abscōdita erāt et q diuinit cognoscebāt ad edificatōez alioz āuciabāt. Quart ē sacerdos q dr mediator dei et hoiz inqtū ē minister veri mediatoris vice ipi sacra salutaria hoib exhibēs. ppriū eni offm sacerdotis est eē mediatorē inter deū

Aug. ... pūt et medij eē ... mali ... immortales sūt ... mis ... illis: ... media ... mala ... amicos ...

et pp̄l'm inquãtũ scʒ diui na pp̄lo tradit. Vñ sacerdos dr̃ quasi sacra dãs ƀm illud Mala ch.ij. legẽ requirũt ex ore eius. s. sacerdotis. Et iterũ inq̃tũ p̄ces pp̄li deo offert ⁊ p eoꝝ petis aliqualiter satisfacit. Vñ apl's dicit Heb.v. Õis põtifex ex hoĩbus assumpt⁹ p hoĩbus ɔstituit̃ in his q̃ sunt ad deũ vt offerat dona et sacrificia p petis. Quītus ẽ xp̄s iesus q̃ est pfectissim⁹ mediator. i. Thimo. ij. Unus est mediator dei ⁊ hoĩm homo xp̄s iesus. qm̃ mediatoris ꝓpriũ officiũ est coniũgere eos inter quos est mediator. nam extrema vniunt̃ in medio. Unire autẽ hoĩes deo pfecte quidẽ cõuenit xp̄o p quẽ hoĩes recõciliant̃ deo ƀm illud. i. Corinth.v. De⁹ erat ĩ xp̄o mũdũ recõcilians sibi. ĩõ solus xp̄s est pfectus dei ⁊ hoĩm mediator: inq̃tũ p suam mortẽ humanũ genus deo recõciliauit. Vñ cũ apl's dixisset mediator dei ⁊ hoĩm homo xp̄s iesus subiũxit. Qui dedit semetip̄m redemptionẽ p oĩbus. Nã xp̄s habuit cũ deo cõem beatitudinẽ. cũ hoĩbus aũt mortalitatem. ideo ad hoc se int̃posuit mediũ vt mortalitate trãsacta ex mortuis faceret ĩmortales qd̃ in se resurgẽdo mõstrauit ⁊ vt ex miseris bt̃os efficeret. ĩõ est bon⁹ mediator. Vñ Aug li.ix. de ciui. dei. c.xv. dicit sic. Si oĩs hoĩes q̃diu mortales sũt: miseri sũt necẽrio q̃rẽdus est medi⁹ q̃ nõ solũ homo verũ ẽt deus sit: vt hoĩes ex mortali miseria ad btãm ĩmortalitatẽ hmõi medij btã mortalitas int̃ueniẽdo ꝑducat: quẽ nec nõ fieri mortalẽ oportebat nec ꝑmanere mortalẽ. Mortal' q̃ppe fact⁹ est nõ infirmata x̄bi diuinitate. ƀ carnis infirmitate suscepta. Non aũt ꝑmansit in ip̄a carne mortali: quã resuscitauit a mortuis. qm̃ ip̄e fruct⁹ est mediatiõis eius vt nec ip̄i ꝓpter q̃s liberãdos mediator effectus est in ꝑpetua vel carnis morte remanerẽt. Proinde mediatorẽ inter nos ⁊ deũ ⁊ mortalitatẽ hr̃e oportuit transeũtẽ ⁊ beatitudinẽ ꝑmanẽtẽ: vt p id qd̃ transit ɔgruẽt morituris: ⁊ ad id qd̃ ꝑmanet transferret ex mortuis: hec Aug. E

Secundus flos est iste.

Christ⁹ est vere mediator nõ vt fili⁹ a patre eternal'r ꝓgrediẽs ƀ vt fili⁹ a mr̃e tpal'r egrediẽs. Patet p duos testes. Prim⁹ est Aug. li.ix. de ciui. dei c.xv. dicẽs. Nec ob ƀ mediator est q̃ x̄bũ. Maxime q̃ppe immortale et maxime btm̃ x̄bũ longe est a mortalib⁹ miseris. Sʒ mediator est p qd̃ hõ: eo ip̄so vtrũq ostendẽs ad illud nõ solũ btm̃ verũ etiã beatificũ bonũ nõ oportere queri alios mediatores p q̃s arbitremur nobis ꝑueniõis g̃dus esse moliẽdos: q2 btũs ⁊ btificus deus fact⁹ pticeps hũanitatis nr̃e cõpendiũ p̄buit pticipãde diuinitatis sue: ƀ ille. Cui⁹ cãʒ assig̃t sup ps.xij. ƀmone.iiij. dicẽs. Arbiter medi⁹ xp̄s ad cõponendã cãm int̃ deũ ⁊ hoĩem nõ q̃a deus eq̃lis p̄ri. si eñ eq̃lis sit p̄ri nõ iã mediator. Ut aũt sit mediator descẽdat a superiore ad inferiorẽ. ab eq̃litate p̄ris faciat quod ait apl'us. Semetip̄m exinaniuit formã serui accipiẽs fũdat sanguinẽ suũ: deleat chirographũ nostrũ: cõponat inter nos ⁊ deũ: nostrã volũtatẽ erigẽs ad iustitiã: illius sniãʒ flectẽs ad miãʒ: hec ille. Scd̃s testis est scũs Tho. iij. pte. q.xxvi. art.ij. dic̃ sic. In mediatore duo possum⁹ ɔsiderare. p̄mo q̃deʒ rõnem medij. scd̃o officiũ cõiũgẽdi. Est aũt de rõe medij q̃ distet ab vtroq extremoꝝ. Cõiũgit autẽ mediator p hoc q̃ ea q̃ vni⁹ sũt defert ad alterũ. Neutrũ aũt hoꝝ põt ɔuenire xp̄o ƀm q̃ deus: ƀ solũ ƀm q̃ homo. Nã ƀm q̃ deus nõ differt a p̄re ⁊ sp̄usc̃o in natura ⁊ ptãte dñij. Nec etiã p̄r et sp̄ussanct⁹ aliq̃d hñt qd̃ nõ sit filij vt sic possit id qd̃ est p̄ris ⁊ sp̄ussancti q̃si qd̃ est alioꝝ ad alios deferre. ƀ vtrũq ɔuenit ei ƀm q̃ est hõ: q2 ƀm q̃ est hõ distat ⁊ a deo in natura ⁊ ab hoĩbus in dignitate grẽ ⁊ glĩe. Etiã inq̃tũ est hõ cõpetit ei ɔiũgere hoĩes deo p̄cepta ⁊ dona hoĩbus exhibẽdo: ⁊ pro oĩbus deo satisfaciẽdo ⁊ interpellãdo. Jõ verissime dr̃ mediator ƀm q̃ hõ: ƀ ille. D

Tertius flos est iste. Nõ

mediatore ĩdiguit ãgelica creatura ƀ sola p̄uaricatrix hũana natura. Patet p btm̃ aug. sup ep̄lam ad Gal' dicẽtẽ sic. Angeli porro q̃ nõ lapsi sunt a ɔspectu dei mediatore op⁹ nõ habẽt p quẽ recõcilient̃. Itẽ ãgeli q̃ nullo suadẽte spõtanea p̄uaricatiõe sic lapsi sũt p mediatorẽ nõ recõciliant̃. Restat ẽ vt qui mediatore supbo diabolo supbiã suadẽte deiectus est mediatore hũili xp̄o humilitatem psuadẽte erigat̃: ƀ ille. E

Quart⁹ flos est iste. Qui

in xp̄m fidelit̃ credit assentit q̃ messyas veraciter venit. Nã Hier̃ xxxiij. dr̃ sic. hec dicit dñs. Si irritũ põt fieri pactũ meũ cum die ⁊ pactũ meũ cũ nocte vt nõ sit dies ⁊ nox in tp̄e suo: et pactũ meũ irritũ eẽ poterit cũ dauid seruo meo vt nõ sit ex eo filius q̃ regnet ĩ

i throno eius ꝛ leuite ꝛ sacerdotes ministri mei
sicut enũerari nõ pñt stelle celi. ꝛ metiri are-
na maris: sic multiplicabo semẽ dauid serui
mei: ꝛ leuitas ministros meos. Et factũ ẽ vbũ
dñi ad hieremiã dicẽs. Nũquid nõ vidisti qđ
pplȷ̃s hic locut⁹ sit dicẽs. Due cognatõnes q̃s
elegerat dñs abiecte sunt: ꝛ pplꝫ meũ despe-
xerũt eo ꝙ nõ sit vltra gens corã eis. hec dicit
dñs. Si pactũ meũ iter diẽ ꝛ noctẽ ꝛ leges
celo ꝛ terre nõ posui. eq̃dẽ semen iacob ꝛ da
uid serui mei ꝓiciã ꝛ nõ assumã de semine ei⁹
ꝓncipes seminis abrahã ysaac ꝛ Jacob. Re
ducam em̃ cõuersionẽ eoꝝ ꝛ miserebor eis: hec
ibi. Sꝫ añ hec vba in eodẽ caplo dr sic. hec dicit
dñs. Nõ interibit vir de dauid q̃ sedeat sup
thronũ dom⁹ isrl'. ꝛ de sacerdotib⁹ ꝛ leuitis nõ
iteribit vir a facie mea q̃ offerat holocausto
mata: ꝛ incẽdat sacrificiũ ꝛ cedat victimam
oĩbus dieb⁹. Et. xxxi. c. dr sic. hec dicit dñs. Si
defecerit leges iste corã me dicit dñs: tũc et
ẽ deficiet semẽ isrl'. vt nõ sit gẽs corã me cũctis die
b⁹. Ex q̃b⁹ vbis hr ꝙ de⁹ omnipõs dicit se nũq̃
stare cũctis dieb⁹ seculi absq3 gẽte sibi placita
q̃ sibi offerat sacrificiũ gratũ. Sed oĩs distin-
ctio q̃tũ ad religiõis cultũ reducitur ad q̃tuo-
or genera hoĩꝫ. q2 vel sunt pagani ydola co
lentes/ vel sequẽtes legẽ Mahomethi/ vel iu
dei sequẽtes solã legẽ moysi ꝛ pphetas: vsq3
ad malachiã inclusiue. vel sunt xpiani sequẽ
tes legẽ xpi q̃ fundatur in lege moysi: pphetis:
psalmis ꝛ euãgeliis. s3 de nulla istarũ gentiũ
põt intelligi veracit' dictũ hieremie supra in
ductũ ꝙ sit gẽs deo sußës sibiq3 accepta nisi
de gẽte xpianoꝝ: vt pꝫ. Primo em̃ nõ de pa-
ganis ydolatris cũ sint deo summo odiosi. Scdo
nõ de sarracenis q̃ sequantur legẽ Mahome-
thi tanq̃ a deo summo inspiratã qđ nõ fuit
verũ s3 potiꝰ dyabolo instigãte fuit ab hoie
cõficta. Qđ ꝓbatur dupli'r. Primo arguo ꝯtra
auctẽ ipius Mahomethi q̃ dixit se fore ꝓ-
phetã a deo missum. ꝛ arguo sic. Null⁹ ppha
dicẽs se a deo missum dꝫ recipi pro vero ppha
misso a deo nisi hoc ipm ꝓbet ꝑ aliqđ signum a
deo factũ qđ nõ possit ꝑ hoiem arte magica
fieri. s3 mahomethus nullo tali diuino signo fe
cit fidẽ de sua auctẽ. g̃ nõ fuit ppha missus a
deo: s3 hoim deceptor a dyabolo instigat⁹.
Maior pꝫ: q2 oms veri pphe veteris testa-
mẽti. s. Moyses. Josue. Samuel. Helyas.
Heliseus ꝛ ceteri diuinis signis oñderũt ꝛ cõ
firmauerũt suã auctẽ q̃ signa nõ poterãt fieri
hũana potẽtia nec arte magica. ꝛ maxie eo
signo qđ deus dedit pplo. Deut. xviij. vbi dr

Qr si tacita cogitatiõe rñderis: quõ possũ in
telligere vbũ qđ dñs nõ est locut⁹. Hoc ha-
bebis signũ. Qđ in noie dñi ppha ille predi
xerit ꝛ nõ euenerit: hoc dñs nõ est locut⁹ sed ꝑ
tumorẽ animi sui cõfinxit ppha ille: ꝛ iõ nõ
timebis eũ. Sꝫ Mahometh⁹ nõ ꝓbauit au
ctoritatẽ suã vllo signo qđ nõ posset fieri per
hoies: qm̃ dixit se missuꝫ a deo sol' in signis
armoꝝ. s. vt subiugarꝫ hoies sue legi armoꝝ
potẽtia. qđ signũ fecerũt cultores ydoloꝝ: ni
frequẽter puta romani ꝛc. Etiã nihil futurũ
ꝑdixit vel si ꝑdixit nihil euenit. Nã vnũ ꝑdi
xit. s. ꝙ ipse eẽt reuersurus ad pplꝫ suũ: qđ nõ
euenit nec eueniet. Ergo ex tumore mẽtis sue
locut⁹ est. Preterea si Mahometh⁹ fuit a deo
missus sic ꝙ oẽs hoies pñt i sua lege saluari
g̃ ipe ẽ semẽ abrahe in q̃ bñdicẽde erãt oẽs
gẽtes. Patꝫ ꝯñtia ex ꝓmissionib⁹ factis abra
he. Nam illud semen abrahe in q̃ bñdicende
erãt oms gẽtes debebat descẽdere de ysaac
Geñ. xxi. vbi dr. In ysaac vocabitur tibi semẽ
ꝛ. xxvi. c. dr: ipi ysaac. bñdicentur in semie tuo
oms gẽtes terre. Etiã debebat descẽdere de
iacob: qm̃ Geñ. xxviij. dr iacob. Bñdicentur i
te ꝛ in semine tuo cũcte trib⁹ terre. debebat ẽt
descẽdẽ de tribu iuda ꝛ de filijs dauid. Geñ.
xlix. Juda te laudabũt frẽs tui. ꝛ ps. Jurauit
dñs dauid vitatẽ ꝛc. Sed ꝑdict⁹ Mahome
thus nõ descẽdit de ysaac: nec de iacob: nec
de iuda: nec de dauid. sed magis de ismaele.
q2 illud semẽ descẽdẽs ab illis patriarchis de-
bebat nasci in bethleẽ effrata: sic dr Michee
v. Sed mahometh⁹ nat⁹ est in arabia. g̃ ipe
nõ est illud semẽ abrahe: in q̃ sunt bñdicẽde
oms gẽtes. Scdo arguo ꝯ legẽ mahomethi
Qr si eẽt eius lex a deo eẽt lex imaculata. s.
nullã pmittẽs turpe vel inhonestuꝫ. ps. Lex
dñi imaculata cõuertẽs aĩas. s3 lex Maho-
methi nõ est imaculata. imo valde macu
lata: q2 ꝯcedit turpia maxime ꝛ inhonesta. si
cut vitiũ sodomiticũ cuꝫ masculis ꝛ peccm̃ ꝯ
naturã cũ brutis aĩalib⁹. g̃ ei⁹ lex nõ ẽ a deo
sũmo: s3 a dyabolo. Etiã si lex Mahomethi
eẽt data a deo: tũc ipe de⁹ eẽt mẽdax. ꝓbatur
q2 Mahomet⁹ i lege sua dicit ꝙ libri euãge
lioꝝ xpi sunt veri: ꝛ a deo inspirati: s3 in euã
gelijs ꝯtinentur multa ꝯdictẽria his q̃ ꝯtinentur
in lege mahomethi. Exemplũ in euangelio
cauetur ne qs simul plures hẽat vxores. Et lex
mahomethi ꝯcedit hrẽ simul plures vxores.
Item euãgeliũ dicit ꝙ q̃ nõ obseruat manda
ta xpi dãnatur. s3 lex mahomethi dicit ꝙ q̃ nõ
obseruat mãdata xpi dũmodo obseruet man-

data ipius mahomethi: ñ saluat. ḡ lex Mahomethi ꝯdicit sibiipsi. Qui autē ubi ꝯdicit in altera pte ꝯdictiõis est mēdax. Si ḡ illa lex sit a deo: sequit̃ ꝙ deus sit mēdax qḋ est impossibile. ḡ obseruātes legē mahomethi nō sunt veri cultores dei. de q̄bus dicit supius Hieremias vt pꝫ. ❡ Tertio nō de iudeis pōt intelligi ꝙ sint cultores deo grati: vt pꝫ ex ipa eoꝝ captiuitate. Un̄ Esa. xlij. d̃r. Surdi audite ⁊ ceci intuemini ad vidēdū. Quis cecus nisi suus meus: ⁊ surdus nisi ad quē misi nūcios meos? Quis cecus nisi q̄ venūdatus est. Et q̄s cecus nisi su᷒ dñi. Qui vides multa nōne custodies? Qui aptas habes aures: nonne audies? Et dñs voluit vt sanctificaret eū ⁊ magnificaret legē ⁊ extolleret. Ipe aūt ppl's direptus est ⁊ vastatus Laque᷒ iuuenū oēs: ⁊ in domib᷒ carcerū absconditi sunt. Facti sunt in rapinā nec est qui eruat. in direptionē: nec est qui dicat. redde. Quis est in vobis q̄ audiat hec: attēdat et asculter futura? Quis dedit iacob in direptionē: ⁊ isrl' vastātibus? Nōne dñs? Ipe ē cui peccauerunt ⁊ noluerūt in vijs eius ambulare. Non audierūt legē eius ⁊ effudit super eū indignationē furoris sui: ⁊ forte bellum ⁊ cōbussit eū in circuitu ⁊ nō cognouit ⁊ succēdit eū ⁊ nō intellexit. h̄ ibi. Sed iudei dicunt ad hoc ꝙ intelligit̃ de ppl'o q̄ erat tpe q̄ ferā fuit dicta pphetia. s. pmo āno regis Ioathā. Cōtra. tpe dicti regis Ioathan ppl's nō erat multū petōr ꝯ deū vt pꝫ. ij. Paral. xxvij. ⁊. iiij. reg. xv. Et lꝫ postea sub regimine Achaz fuerit ppl's p petm̄ ydolatrie depuatus: tn̄ fuit postea p Ezechiā pfecte ad deū cōuersus vt pꝫ. ij. Paralip. xxix. xxx. xxxi. c. ita ꝙ pꝑter cōuersionē pfectā ppl'i ad deū. loquēs deus ꝯ Sēnacherib appellauit ciuitatē hierl'm v̄ginē dicēs. Esa. xxxvij. c. Despexit te subsannauit te v̄go filia syō: post te caput mouit v̄go filia hierl'm. h̄ ibi. Uirginē aūt eā appellauit pꝑter incorruptionē fidei eius ad deū verū ad quē pfecte ꝯuersus fuit ppl's sub Ezechia rege. Etiā nō pōt intelligi de quacunq̄ alia auersione pdicti ppl'i a deo añ aduentū dñi Iesu. qm̄ ab omni tali auersione infra breue tps fuit sanat᷒ a deo. Restat ḡ vt intelligat̃ de ista pñti auersiōe a q̄ nō liberabūt̃ nisi in fine seculi. ps. Cōuertent̃ ad vesperā ⁊ famē patient̃ vt canes. S; iudei dicūt. Nos nō sum᷒ auersi a deo: q: nō adoram᷒ ydola: s; suam᷒ legē nobis datā a deo. Cōtra in auctoritate p̄allegata d̃r. Quis dedit Iacob in direptionē et isrl' vastātibus. Nōne deus: ipe est cui peccauerūt ⁊ noluerunt in vijs eius ambulare. Non audierūt legē eius ⁊c. Cū ḡ ipsi sint direpti ⁊ vastati ⁊ adhuc pseuerēt in hac vastitate ⁊ captiuitate. ḡ pseuerāt in petō suo ⁊c. Sed iudei dicūt ꝙ illa auctas Esaye intelligit̃ de decē tribubus captiuat̃ p Salmanasar regē assyrioꝝ. Cōtra. pphia Esaye fuit sup tribū iuda. ⁊ nō sup decē tribus: vt patꝫ ex titulo libri sui vbi dicit. Uisio Esaye quā vidit sup iudā ⁊ hierl'm ⁊c. Sꝫ iudei dicūt verū est ꝙ pꝑter petā nr̄a sum᷒ in seruitute captiuitatis alijsq̄ angustijs innumerabilibus oppssi. s; nō pꝑter illud peccatum pꝑter quod vos xpiani dicitis nos captiuatos. s. q: noluimus neq̄ volumus credere v'bo iesu quē vos dicitis eē messyam: s; pꝑter alia petā nostra. Cōtra: ista captiuitas iudeoꝝ fuit pñūciata p aliquē xpphetaꝝ: qm̄ Amos. iij d̃r. Nunq̄d dabit catulus leonis vocē de cubili suo: nisi aliq̄d apphēderit Nunq̄d cadet auis in laqueū terre absq̄ aucupe? Nunq̄d auferet̃ laque᷒ de terra āteq̄ꝫ q̄d ceperit? Si clanget tuba in ciuitate ⁊ populus nō expauescet? Si erit malū in ciuitate qḋ dñs nō fecerit? Q: nō faciet dñs de᷒ v̄buꝫ nisi reuelauerit secretū suū ad seruos suos pphas. rugiet leo: q̄s nō timebit? Dñs deus locut᷒ est q̄s nō xppherabit? ḡ cū captiuatio iudeoꝝ facta p romanos fuerit a deo puniēte eoꝝ petā. sequit̃ ꝙ deus istā captiuitatē reuelauerit p suos pphetas. Nā circa captiuitatē decē tribuū misit deus plures pphetas q̄ eā pdixerūt ⁊ de culpa pꝑter quaꝫ captiuādi erant increpauerūt vt si corrigerentur a culpa pseruarent̃ a pena: s; eis nolentibus corrigi secuta est captiuitatis pena: vt pꝫ. iiij. Reg. xvij. vbi d̃r. Factū est aūt cū peccasset filij isrl' corā dño deo suo ⁊c. Itē circa captiuitatē duarū tribuū factā p babylonios misit deus hieremiā ⁊ Ezechielē q̄ increparent iudeos de culpis pꝑter q̄s redigendi erant in s'uitutē: vt pꝫ in libris eoꝝ. Sed h̄ pñs eoꝝ captiuitas est lōgior ⁊ grauior q̄ꝫ illa babylonica. ḡ debuit pñūciari p aliquem xpphetarū pp quā culpā in tātā sunt redacti s'uitutē. xpphete aūt nullā aliā assignāt cām̄ nisi occisionē ⁊ mortē messye. s. xpi. vñ Daniel. ix. d̃r. Et post hebdomadas sexaginta duas occidet̃ xps. ⁊ nō erit ei᷒ ppl's q̄ eū negatur᷒ ē. Et ciuitatē ⁊ sācruariū dissipabit populus cū duce vēturo ⁊ finis eius vastitas: ⁊ post finē belli statuta desolatio. Cōfirma-

vit aūt pactū mult̄ hebdomadas vna ⁊ i me
dio hebdomadis deficiet hostia ⁊ sacrificiū
⁊ in templo erit abominatio desolationis ⁊
vſq3 ad cōsummationē ⁊ finē ꝑſeuerabit de
solatio: hec ibi. Ergo iudei nō sunt veri culto
res dei. Nam eis regressis a captiuitate ba
bylonica dicit dn̄s. Malach. pmo. Non est
mihi volūtas in vobis dicit dn̄s exercituū: ⁊
mun᷒ nō suscipiā d̄ manu vr̄a. Ab ortu ei sol᷑
vſq3 ad occasū magnū ē nomē meū i gētib᷒
⁊ in omni loco sacrificat᷑ ⁊ offert᷑ mihi ⁊ no
mini meo oblatio mūda: q2 magnū ē nomē
meū in gētibus dicit dn̄s exercituū: hec ibi.
Jsta auctas nō pōt intelligi de sacrificio le
gali. qd̄ nō poterat offerri nisi in vno loco. s.
in mōte morya. Sacrificiū aūt xp̄ianorū in
omni loco offert᷑. Etiā q2 templū eorum est
destructū ⁊ ꝑuati sunt ꝓphet. vnctiōe. sacer
dotio. doctore ⁊ lege. vn̄ in eis adimpleta ē
ꝓphetia illa Azarie ꝓphete d̄ ponit᷑. ij. Pa
ralip. xv. vbi d2 sic. Azarias filius Obed fa
cto i se sp̄ū dei egressus est in occursuz Aza
et dixit ei Audite me Aza et oīs iuda et bē
iamin. dn̄s vobiscū: q2 fuistis cū eo. Si que
sierit eū inuenieᵗ. Si aūt dereliq̄rit eū dere
linquet vos. Trāsibūt aūt dies multi in isrl̄
absq3 deo vero et absq3 doctore ⁊ absq3 lege
Cūq3 reuersi fuerint in angustia sua et cla
mauerint ad dn̄m deū israel et q̄sierint eum
reperiēt eū. Jn illo tp̄e nō erit pax egredien
di ⁊ ingrediēdi ꝫ terrores vndiq3 in cūctis
habitationibus terrarū. Pugnabit ei gens
ꝯ gentē: ⁊ ciuitas contra ciuitatē. quia domi
nus cōturbabit eos in omni angustia: h̄ ibi.
Ecce hec ꝓphetia manifeste dicit populum
iudaicū diebus multis ꝑmansuruz sine deo
vero ⁊c. Et autē dicit eos reuersuros ad deū
verum quādo nō erit pax egrediendi ⁊c. in
telligit᷑ de tēpore antixp̄i: q2 tp̄e antixp̄i con
uertent᷑ ad fidē iesu ꝑ p̄dicationē Enoch et
Helye: vt d2 Malach. iiij. Ecce ego mittam
vobis helyā ꝓphetā anteq̄ veniat dies dn̄i
magnus ⁊ horribilis: ⁊ cōuertet cor patrum
ad filios ⁊ cor filioꝝ ad p̄res eoꝝ. Sed iudei
dicunt ꝙ illa ꝓphetia azarie loquit᷑ de decez
tribubus que secute sunt hieroboā filiū na
bath: qui in scripturis intelligunt᷑ noīe israel
frequētissime. Contra. Esaye. iij. dicit᷑ sic.
Ecce enī dominator exercituū auferet a hie
rusalem ⁊ a iuda validū. s. quo ad sanitatez
corporis ⁊ fortem quo ad v̄tutem animi: om
ne robur panis quo ad carentiā cibi ⁊ omē
robur aque quo ad carentiā potus: ⁊ fortem
quo ad robur corporis. ⁊ virum bellatorem
quo ad armorum exercitiū. ⁊ iudicē quo ad
regimen circa statura humana. ⁊ ꝓphetaz q̄
ad reuelatiōes diuinas. ariolū quo ad diui
nationes demonū. ⁊ senem quo ad regimen
in moribus. et ꝑncipem sup q̄nquaginta q̄
ad auctoritatē dignitatis. ⁊ honorabilē vul
tu quo ad nobiliū morum grauitatē. ⁊ consi
liarium quo ad directionē in agēdis. ⁊ sapiē
tem in architectis quo ad directionē in me
chanicis. ⁊ prudentē eloquij mystici quo ad
expositionē sanctarū scripturaruz. Et dabo
pueros ꝑncipes eorū. ⁊ effeminati imbecil
les ⁊ debiles sicut mulieres dn̄abuntur eis.
Et corruet ppl̄s: vir ad viruz vnusquisq3 ad
ꝓximū suū. s. quo ad discordiā ⁊ scissuraz in
ter eos. Tumultuabit᷑ puer contra senem et
ignobilis cōtra nobilem. Apprehendet enī
vir fratrem suum domesticū patris sui ⁊ di
cet. vestimentuz tibi est. ꝑnceps noster esto
Ruina autem hec sub manu tua. s. quo ad
euersionē vrbis hierusalē factam per roma
nos: quia tempore caldeorum habuerūt hie
remiam ꝓphetam: sed in hac ruina p romā
nos nullum habuerunt ꝓphetam. Et respon
debit in die illa dicēs. scilicz p̄dictus electus
Non sum medicus. scilicet vt subueniaz ve
stris plagis Et in domo mea non est panis
scilicet vt subueniam vestre fame. Neq3 ve
stimentum. scilicet vt subueniam vestre nu
ditati. Nolite constituere me principē popu
li. scilicet propter inutilitatem mei erga vos
Ruit enī hierusalē ⁊ iuda cōcidit: q2 lingue
eorum ⁊ adinuētiones eorum contra dn̄m.
vt ꝓuocarent oculos maiestatis eius. scilicz
quo ad clamorē eoruz dicentes. Tolle tolle
crucifige eum: ⁊ quo ad falsa testimonia eo
rum contra iesum christum. Ex quo sequit᷑
ꝙ rationabilit᷑ sunt modo sine deo vero sine
sacerdote: sine lege: eo ꝙ nō credunt in iesuz
xp̄m ⁊c. Sed iudei dicunt illa auctoritas hie
remie. xxxi. c. supius allegata est contra nos
xp̄ianos. Quia illa gens que debet esse deo
grata: debet esse de semine isrl̄. q2 dicit. Si de
ficiēt leges iste coram me: dicit dn̄s: tunc et
semen israel deficiet: vt non sit gens coram
me cunctis diebus Sed vos christiani non
estis nati de semine israel: sed de semine pa
ganorum. ergo vos christiani non estis illa
gens deo grata et accepta. Dicendum est
ad hoc ꝙ semen israel potest intelligi du
pliciter. vel enim intelligitur ſm carnem vel
ſm spiritum. Semen israel ſm carnem: est

eoꝝ q̃ p naturalẽ ꝓpagationẽ descendũt ab israel: ⁊ tale semen israel põt deficere a gr̃a dei ⁊ dãnari. vt pꝫ de chore dathan ⁊ abyron ipsorũqꝫ socijs. de saul rege: de ieroboã ac oĩbus regib⁹. x. tribuũ. Non em̃ ideo placebãt illi deo: q: de israel ẜm carnẽ nati eẽnt Semen israel ẜm sp̃m est eoꝝ q̃ per imitationẽ fidei ⁊ ṽtutũ ipsius israel vel abraham sunt similes ipsi isrl̃. Et tale semen isrl̃ non põt deficere a gratia dei neqꝫ dãnari. Sic em̃ Abraham ysaac Jacob siue isrl̃ ꝓpter fidẽ verã quã habuerunt de summo deo: ⁊ opera ṽtutũ q̃bus dediti erant semꝑ fuerũt in gr̃a dei: sic ⁊ semen eoꝝ ẜm sp̃m. Etiã ẜm scripturas: aliq̃s dicit̃ filius alterius ẜm imitatõeꝫ eius siue in malo siue in bono. de malo q̃deꝫ dr̃. Ezech. xvi. sic. Fili hoĩs notas fac hierl̃m abhoĩationes suas ⁊ dices. hec dicit dñs deus isrl̃. Radix tua ⁊ gñatio tua de terra chanaã pater tu⁹ ãmorreus ⁊ mater tua cethea. hec ibi. Clarũ est q̃ illi de hierl̃m q̃bus loquit̃ ꝓpheta erant ẜm carnem nati de isrl̃. sed ꝓpter mores quos cões habebãt cum chananeis dicit eos gñatos de chananeis ⁊ q̃ pater eoꝝ fuit ãmorre⁹ ⁊ mater eoꝝ cethea. de bono aũt dicit aplŝ. Roma. ix. ca. Non oẽs q̃ sunt ex israel isrlite sunt etiã: neqꝫ q̃ semen sunt Abrahe: oẽs sunt filij. Sed in ysaac vocabit̃ tibi semen. i. nõ q̃ ẜm carnẽ: hij filij dei sunt: sed q̃ sunt filij ꝓmissionis estimant̃ in semĩe. Hanc expositionẽ ꝓbat apl̃s per hoc q̃ lꝫ esau ẜm carnẽ fuerit nat⁹ ex ysaac sicut iacob. ⁊ ex eodẽ vtero: non tñ fuit a deo cõputatus in semine ppl̃i dei. Malach. i. Jacob dilexi: esau aũt odio habui. Quicq̃d ergo mali dr̃ de filijs isrl̃ intelligit̃ de filijs ẜm carnẽ. Et quicq̃d boni intelligit̃ de filijs isrl̃ ẜm sp̃m. Judei ergo q̃ nũc sunt in ista captiuitate: sunt filij isrl̃ ẜm carnẽ: q̃ tñ sunt reprobati de q̃b⁹ dr̃. Osee. iij. sic. Dies multos sedebũt filij israel sine rege: ⁊ sine pñcipe: ⁊ sine sacrificio: ⁊ sine altari: ⁊ sine ephot: ⁊ sine cheraphin. ⁊ post hoc reuertent̃ filij israel ⁊ q̃rent dñm deũ suum ⁊ dauid regem suũ. ⁊ pauebũt ad dñm: ⁊ ad bonũ ei⁹ i nouissimo dierũ. Gens aũt xp̃ianoꝝ: q: imitat̃ israel in fide ⁊ operib⁹ ṽtutũ. dr̃ semen israel ẜm sp̃m. ⁊ de isto semĩe intelligit̃ auctoritas Hieremie adducta ꝯ nos q: ꝗ iudei nõ intelligũt sensuꝫ scripture: ãñ iõ sũt incorrigibiles. ¶ Ubi nota octo cãs incorrigibilitas eoꝝ. Prima ẽ peccati infrunitas de qua dr̃ Hiere. iij. Frõs mulieris meretricis facta ẽ tibi: noluisti erubescere. Sciendũ q̃ inter cetera q̃ hñt hoĩes a pctõ corrigere ẽ verecũdia de pctõ. q̃ aũt nõ erubescit peccare efficit̃ incorrigibilis. h̃ aũt infrunitas cãtur in eis ex ꝯ̃tẽptu messye de precantis eos vt redeãt ad penitentiã: ideo sequit̃ i auctoritate ẜpiori. Ergo saltẽ amodo voca me pater meus. s. quo ad amorem quẽ habui ad te pendẽs in cruce vt te ad xp̃istinã vitã reuocarẽ. ideo ĩuitat synagogam ad ipsum inquiens. dic dux ṽginitatis mee tu es. scꝫ quo ad exitũ de egypto ⁊ gubernationẽ p. xl. ãnos in deserto: ideo increpat eã dicẽs. Nunq̃d irasceris in ꝑpetuũ: aut pseuerabis in finẽ. scꝫ retinendo irã ⁊ odiũ ꝯ me iesum. Et q: ipsa despicit eũ dicit. Ecce locuta es scꝫ cõtra me inq̃rendo mortẽ meã: asserendo me nõ esse messyã: ⁊ sic de alijs. Secũda cã est peccati malignitas: q: nõ ex fragilitate non ex ignorantia: sed ex malicia cordis peccauerũt ⁊ peccãt. Ex pfidia inq̃. vñ Hiere. iiij. dr̃ sic. Hec dicit dñs viro iuda ⁊ habitatoribus hierl̃. Nouate vobis nouale. i. apprehẽdite sp̃ualem vitã xp̃i p quaꝫ mens hoĩs renouat̃. Et nolite serere suꝑ spinas. i. suꝑ maligna ⁊ spinosa desideria cordis vr̃i. sp̃ualis aũt vita est hec: vñ dicit. Circumcidimini dño. i. circũcisione sp̃uali ⁊ non carnali vñ subdit. Et auferte preputia cordiũ vr̃oꝝ viri iuda ⁊ habitatores hierl̃. Ne forte egrediat̃ vt ignis indignatio mea ⁊ succendat̃ ⁊ non sit qui extinguat. Sed hãc circũcisioneꝫ sp̃ualem nolunt recipere: ideo ⁊c̃. Tertia est peccati generalitas. de qua dr̃. Hiere. v. sic. Circuite vias hierl̃m ⁊ aspicite ⁊ ꝯsiderate ⁊ q̃rite in plateis eius an inueniatis virũ facientẽ iudiciũ iustũ: ⁊ querentẽ fidẽ ⁊ ꝓpici⁹ ero eis. q̃si dicat. Uos ãgeli ministri mei cognoscitis vtiqꝫ q̃ inter iudeos nõ est vir iustus neqꝫ fidelis. de quorũ pfidia subdit dicẽ. Qz si etiã viuit dñs dixerũt. ⁊ hoc falso iurabunt. scꝫ falsitate pfidie. Sed ne q̃s estimet eoꝝ pfidiã esse leue peccatuꝫ dic̃. Dñe oculi tui respiciũt fidẽ. Et ab hac pfidia nõ pñt emundari: iõ dicit Percussisti eos ⁊ nõ doluerũt. scꝫ dolore pnĩe. Attriuisti eos ⁊ renuerunt accipere disciplinã. Indurauerunt facies suas suꝑ petram ⁊ noluerunt reuerti. scꝫ ad xp̃m corrigentẽ. Ista aũt perfidia est generalis in omibus. vnde sequit̃. Ego aũt dixi forsitan pauperes sunt ⁊ stulti ignorãtes viam dñi ⁊ iudiciũ dei sui. Ibo ergo ad optimates. i. ad principes sacerdotum: seniores ppl̃i. scribas: atqꝫ phariseos. Ipsi eñ cognouerunt

gnouerunt viã dñi ⁊ iudiciũ dei sui. Et ecce magis hij simul confregerunt iugum. scz diuine legis: ruperunt vincula. s. charitatis. deinde penã subiungit dicẽs. Idcirco percussit eos leo de silua. s. babylonis. Lupus vastauit eos ad vesperã. i. populus romanus post mortẽ xpi. Sz iudei dicũt ꝙ istã auctoritas intelligit de obsidione facta ꝑ babylonios. Contra. In illa obsidione fuerũt multi iusti. s. hieremias baruch Daniel Ezechiel ⁊c̃. Ergo ista rñsio falsa. Quarta cã est peccati corruptibilitas. de qua dr̃ Hiere. vi. sic. Probatorẽ dedi te in pplo meo robustũ: ⁊ scies ⁊ ꝓbabis viã eoꝝ. Oẽs isti pncipes declinantes: ambulantes fraudulẽter. es ⁊ ferreũ vniuersi corrupti sũt. Defecit sufflatorium in igne cõsumptũ est plumbũ. frustra cõflabit cõflator. Malicie eoꝝ nõ sunt cõsumpte. argentũ reprobũ vocate eos: qr dñs ꝓiecit illos: hec ibi. Iste ꝓbator fuit dñs iesus quẽ deus pater cõstituit iudicẽ aiarũ ⁊ corpoꝝ. Sed qr iudicis officiũ est cognoscere iudicandoꝝ merita: alr̃ nõ posset iuste iudicare: ideo xp̃us cognitis meritis iudeoꝝ iudicat ⁊ ꝓnunciat eos oẽs infectos ⁊ putridos corruptiõe pcti. Quinta est remedioꝝ inanitas. Nam iudei cõfidebãt in trib᷒. s. in sctitate sacerdotum: in oblatione sacrificioꝝ: ⁊ in dignitate tẽpli ꝑ q̃ sꝑabant se ꝯseq̃ posse pcti remediũ q̃ tria remouẽt ꝑ illõ qd̃ dr̃ Hiere. vi. sic. A miore ꝓpheta vsqz ad sacerdotẽ cuncti faciũt dolũ vt qd mihi thus de saba affertis: ⁊ calamum suaue olentem de terra longinqua: holocaustomata vestra nõ sunt accepta: victime vestre nõ placuerũt mihi. Et. vij. ca. dr̃ sic. Noli te cõfidere in verbis mendacij dicentes. Tẽplũ dñi: templũ dñi: templũ dñi est. Ecce q̃liter per hec tria nõ cõsequunt̃ remediũ. Sexta est peccati ꝑtinacitas de qua dr̃ Hierem. viij. sic. Hec dicit dñs. Nunq̃d q̃ cadit nõ resurget: ⁊ qui auersus est nõ reuertet̃? Quare ergo auersus est ppl's iste in hierl'm: auersione cõtentiosa? Apprehenderũt mẽdaciũ ⁊ noluerũt reuerti. Nullus est q̃ agat pniam sup pctõ suo dicẽs. quid feci? hec ibi. Et ista est obstinatio eoꝝ in malo suo. vt ptz. Septima est peccati studiositas. de qua dr̃ Hiere. ix. sic. Quis dabit capiti meo aquã ⁊ oculis meis fontẽ lachrymarum: ⁊ plorabo die ac nocte interfectos filie ppli mei. Quis dabit me in solitudine diuersoꝝ viatoꝝ: ⁊ derelinquã pplm meũ ⁊ recedã ab eis? Quia oẽs adulteri sunt: ⁊ cetus preuaricatoꝝ. Extenderunt eñ linguã suam quasi arcũ mendacij: ⁊ non veritatis. Confortati sunt in terra: qr de malo ad malũ regressi sũt ⁊ me nõ cognouerunt dicit dñs. Unusquisqz a ꝓximo suo se custodiat ⁊ in omni fratre suo non habeat fiduciã. Quia oĩs frater supplantãs supplantabit: ⁊ oĩs amicus fraudulẽter incedet: ⁊ vir fratrem suũ deridebit: ⁊ veritatẽ nõ loquet̃. Docuerũt eñ linguã suam loq̃ mendacium vt iniqua agerẽt laborauerũt. Habitauerũt in medio doli: ⁊ in dolo renuerũt scire me: dicit dñs. hec ibi. Ecce iniq̃tas eoꝝ perfidia. Octaua est diuine gratie ariditas. de qua dr̃ Hiere. xiiij. Si iniq̃tates nostre respõderint dñe: quesumus nobis fac ꝓpter nomen tuũ qm̃ multe sunt auersiones nr̃e. Tibi peccauim᷒ expectatio israel saluator noster in tpe tribulationis. Quare quasi colonus futur᷒ es in terra: ⁊ quasi viator declinãs ad manẽdũ? Quare futurus es velut vir vagus ⁊ fortis q̃ non põt saluare? Tu autem in nobis es dñe: ⁊ nomen tuũ in nobis ne derelinquas nos. Et dixit dñs ad me. Noli orare ꝓ pplo isto in bonũ. Cum ieiunauerint nõ exaudiã preces eoꝝ: ⁊ si obtulerint holocaustomata ⁊ victimas non suscipiã ea: qm̃ gladio fame ⁊ peste ego cõsumã eos: ⁊ effundã sup eos malũ suũ. Et dices ad eos verbũ istud. Deducant oculi mei lachrymas ꝑ diẽ ⁊ noctẽ ⁊ non taceãt: qm̃ cõtritione magna cõtrita est virgo filia ppli mei plaga pessima vehemẽter. Si egressus fuero ad agros: ecce occisi gladio. Si introiero in ciuitatẽ: ecce attenuati fame ⁊c̃. Et Esa. v. dr̃ sic. Propterea captiuus ductus est ppl'us meus: qr non habuit sciam. Nobiles eius interierũt fame: ⁊ multitudo eius siti exaruit. Propterea dilatauit infern᷒ aiam suã ⁊ aperuit os suũ absqz vllo termino. ⁊ descẽderũt fortes eius ⁊ sublimes eius gloriosiqz eius ad eũ. hec ibi. Unũ iohes plusq̃ ꝓpheta preuidẽs has cãs incorrigibilitat̃ iudeoꝝ increpat eos dicẽs. Medius vr̃m stetit quẽ vos nescitis. In q̃bus verbis rñdet̃ ad quatuor q̃stiones. Prima qõ est que diuinarũ ꝑsonarũ debebat incarnari. Rñdetur ꝙ filius qr medius. Secũda q̃ intellectiuarũ naturarum debebat reparari. Respondet̃ ꝙ humana: qr vestrũ. Tertia q̃stio est q̃ supnarũ grãrum debebat cõdonari. rñdet̃ ꝙ gratũ faciẽs: qr stetit. Quarta ẽ que ꝑfidarũ sectarũ debebat dãnari: Rñdetur ꝙ iudaica. Quia quẽ nescitis. Oẽs iste quatuor q̃stiones declarant̃ in singulis pti

bus euãg. lij pm̃a tangit ibi. tu quis es ⁊c. Ubi introducunt multe opiniões de Jo. baptista. Secũda tangit ibi. Quid ergo baptisas: si tu nõ es xp̃s ⁊c. Baptisabant vt saluarent. Tertia tãgit ibi. Ipse est q̃ post me venturus est ⁊c. Non solũ aũt p incarnatioñe venit sed etiã p gr̃am inuisibilẽ qua nos deo gratos faceret. Quarta tangit ibi. Medius vestrũ sterit ⁊c. Et q: in eũ nõ crediderunt: ideo reprobati sunt ⁊c. Amen.

In vigilia natiuitatis domini. Sermo x. qui est floridus.

Pariet autez filium ⁊ vocabis nomẽ eius iesum Mathei. ij. ⁊ in euangelio hodierno.

Deus post peccatum ade ⁊ eue talem tulit sñiam ɔtra mulierẽ. vt habet. Gen. iij. Multiplicabo erũnas tuas ⁊ cõceptus tuos. In dolore paries filios ⁊ sub viri ptãte eris ⁊ ipse dñabitur tui. A Sup isto verbo moueo talẽ qõnẽ. Utrũ mulieres cũ dolore filios peperissent si primi parentes non peccassent. Ad hanc questionẽ respondẽt duo doctores ecclesie. Primo beatus Aug. xiiij. de ciui. dei. ca. xxvi d c. In illo statu nulla corruptiõe integritatis infunderet gremio mariti uxoris. Ita eñ potuit virginis vtero salua integritate feminei genitalis virile semẽ imitti sicut nũc põt eadẽ itegritate salua ex vtero virginis fluxus menstrui cruoris emitti: Tunc eñ ad pariendũ non doloris gemitus sed maturitatis impulsus feminea viscera relaxaret: sicut ad concipiendũ non libidinis appetitus sed volũtarius vsus naturaz vtrãqz cõiũgeret. hec ille. Secundus est sanctus Thomas qui pm̃a parte. q. xcvij. art. ij. in rñ. dic̃ sic. Passio dr̃ dupliciter. Uno modo ꝓprie. ⁊ sic pati dicit qd̃ a naturali dispositione remouet. Passio eñ est effect⁹ actionis. In rebus aũt naturalib⁹ cõtraria agũt ⁊ patiunt adinuicẽ: quoꝝ vnum remouet alterum a sua naturali dispositione. Alio modo dicit passio cõiter importãs quãcũqz immutationẽ etiã si ptineat ad pfectionem nature sicut sentire ⁊ intelligere dicit pati quoddam. Primo modo in statu innocentie homo erat impassibilis ⁊ bm̃ aĩam ⁊ bm̃ corpus sicut ⁊ immortalis. Poterat eñ passionem phibere sicut ⁊ mortem si absqz peccato ꝑstitisset. partim quidem ꝑ ꝓpriam rationem p quam poterat nociua vitare. partim etiam per diuinam ꝓuidentiam que sic ipsum tuebat vt nihil ei occurreret ex improuiso a quo lederet. Secundo modo etiam in statu innocentie erat passibilis bm̃ animam ⁊ bm̃ corpus: ⁊ talis passio erat ei salus ⁊ pfectio. hec ille. Tamen p ampliori declarationẽ huius dubij pono quattuor flores. B

Primus flos. Humanuz

genus multiplici priuilegio supnaturaliter dotatum culpa ꝓpria diuino mandato postposito est dãnabiliter priuatum. Nam qnqz priuilegia habuit a deo que pdidit iuste propter sui reatum: vt colligit ex dictis sanctoꝝ ecclesie. Priuilegiũ primũ erat generale maribus ⁊ feminabus. scz quia mares ⁊ femie semp fuissent numero pares. vnde sanctus Thomas prima pte. q. xcix. arti. ij. ad tertiuz dicẽdũ dicit sic. Proles fuisset genita viuẽs vita aĩali: ad quam sicut ptinet vti alimento ita ⁊ generare Unde cõueniebat vt omnes generarent: ⁊ non solũ primi parentes. Ad quod cõsequẽs videt q tot fuissent generate femine quot mares. hec ille. Cuius rõnez assignat in secũdo sñiarum. Nam in illo statu v̓ginitas non fuisset prelata fecunditati: sed fecunditas v̓ginitati. Uirginitas enim nunc prefert fecunditati: quia fecũditas impedit hominem a contemplatione dei quod tunc non fuisset. vñ apl̃us. i. Corinth. vij dicit. Qui sine vxore est: sollicitus est que dñi sunt quomodo placeat deo. Qui autem cuz vxore est: sollicitus est que sunt mundi quomodo placeat vxori ⁊ diuisus est. Et mulier que innupta est ⁊ v̓go cogitat que dei sunt vt sit sancta ⁊ corpore ⁊ spũ. que aũt nupta est cogitat que mundi sunt quomodo placeat viro. hec ibi. Sed istud impedimentũ nõ fuisset in illo statu. pmo modo non rõne ꝑlis. quoniã ꝓles fuisset sine presentibus miserijs quas nunc patit. Job. xiiij. Homo natus de muliere breui viuens tempore replet multis miserijs. Secundo non rõne virginis quia neutrum oportuisset laborare. Job. v. Homo nascit ad laborem ⁊ auis ad volandum. Et loquitur de statu post peccatum hominis. Tertio nõ p victu: quia comedissent de fructibus paradisi. Genes. ij. ca. Ex omni ligno paradisi comede. Quarto non pro vestitu quia semper fuissent nudi. Genes. iij. Cũqz cognouissent se esse nudos ⁊c. Quinto non rõne concupiscentie carnalis q: non fuisset caro contra voluntatez stimulãs. Sz voluntas mandans ⁊ caro obtemperans.

Et sic nec vir nec mulier fuissent cōtinentes ⁊ tamen fuissent maxime regulati rone. Cū autem rōnis sit ꝙ vna sit vnius vxor ⁊ vn⁹ vnius vir ⁊ non vna pluriuꝫ nec vnus multarum. ergo tot fuissent mares quot femine ⁊ tot fuissent nati simul ⁊ tot assumpti simul: quia semper vir ⁊ mulier simul. Et si hoc apparet mirabile non tamen impossibile. Naꝫ si virtus naturalis facit ꝙ nascantur quandoq̄ duo simul ⁊ viuant simul ⁊ moriantur simul: multomagis potuit hoc virtus diuina Sed post peccatum ade istud priuilegium fuit perditum ⁊ causa est: quia potuit vir mori sine muliere sicut patuit de abel. ⁊ ecōuerso: ergo statim fuerunt impares. Processu autem temporis mūdo aliqualiter populato virginitas fuit prelata fecunditati: quia fecunditas impediebat contemplationem dei ⁊ sic quedam fuerunt continentes ⁊ quedam incontinentes: ⁊ per consequens mares ⁊ femine facti fuerūt impares. Ecce prima pena. Secundum priuilegiuꝫ fuit: quia in illo statu vixissent sine dolore ⁊ infirmitate ⁊ huiusmodi defectibus. Causa huius est quia culpa debet precedere penam. Nam pena infligitur propter culpam: sed in illo statu non fuisset culpa: ergo nec pena nec dolor nec infirmitas aliqua. Unde Augustinus super Genesim dicit sic. Si non peccassent nec ignis vreret: nec aqua mergeret: nec spina pungeret: nec gladi⁹ secaret. Et si hoc apparet mirabile non tamen impossibile. Si enim aliqua medicina est infirmitatis preseruatiua quanto magis diuina gratia. Unde sanctus Thomas prima parte. q. cij. arti. ij. in respon dicit. Inerat anime vis quedam ad preseruandum corpus a corruptione. Corrumpi autem potest corpus humanum ⁊ ab interiori ⁊ ab exteriori. ab interiori quidem corrumpitur per consumptionem humidi ⁊ per senectutem. Nam vnus defectus vite hominis est deperditio humidi per actionem caloris naturalis qui est anime instrumentuꝫ. ⁊ huic corruptioni poterat obuiare primus homo per esum aliorum lignorum paradisi: sicut ⁊ nunc subuenitur nobis per cibos quos sumimus. inter ea vero que exterius corrumpunt precipuum esse videtur aer distemperatus. Unde huic corruptioni maxime occurritur per temperieꝫ cōuenientē ipsi⁹ aeris. Sed in paradiso terrestri vtrunq̄ inerat: qr vt Damascenus dicit. est temperato ⁊ tenuissimo ⁊ purissimo aere circunfulgens plantis semper floridis comat⁹ hec ille. Sed post peccatum ade istud priuilegiū fuit perditū. Causa est quia ꝓpter culpam debet infligi pena ⁊ ex tunc humanum genus fuit penalitatibus subiectum. ecce secunda pena. Tertiuꝫ priuilegium fuit qr in illo statu nunq̄ fuissent mortui: sed vir ⁊ mulier duo simul post determinatum ⁊ certum tempus ad celos pariter ascēdissent. Unde sanctus Thomas prima parte. q. xcvij. arti. iiij. in rñsi. dicit sic. Sicut dicit phūs p̄mo de generatione. Illud qđ aggeneratur ex alimento extraneo adiunctum ei qđ prius erat humido preexistenti minuit virtutem actiuā speciei. Exempluꝫ. sicut aqua adiuncta vino cōuertitur quidē in saporeꝫ vini. sed sm̄ ꝙ magis ⁊ magis addit diminuit vini fortitudinem: ⁊ tandē vinū fit aquosum. Sic etiā videmus ꝙ in principio virtus actiua speciei est adeo fortis ꝙ pōt cōuertere de alimento non solū qđ sufficit ad restaurationē deperditi: sed etiā qđ sufficit ad augmētū. postmodū vero qđ aggeneratur nō sufficit ad augmētū: sed solū ad restaurationē deperditi. Tandē vero in tpe senectutē nec ad hoc sufficit. vñ sequitur detrimentū ⁊ finaliter naturalis dissolutio corporis. Et contra hūc defectū subueniebatur homi per lignū vite. habebat enī virtutē fortificandi virtutē speciei cōtra debilitatem ꝓuenienteꝫ ex admixtione extranei. vñ Aug. dicit. xiij. de ciui. dei. ca. xxvi. Ut cibus aderat homini ne esuriret: potus ne sitiret: lignum vite ne illum senecta dissolueret. Et in libro de questionibus noui ⁊ veteris testamēti dicit. Ut vite arbor medicine modo corruptionem hominum prohibebat: nō tamē simplr̄ immortalitatem causabat: quia nec virtus que inerat anime ad conseruandum corpus causabatur ex ligno vite: nec etiam poterat dispositioneꝫ imortalitatis corporis prestare vt nunq̄ dissolui posset. Ratio est: qr virtus cuiuscunq̄ corporis est finita: vnde non poterat virtus ligni vite ad hoc se extēdere vt daret virtutē corpori duraturā tpe infinito: sed vsq̄ ad determinatū tps. Manifestū est enī ꝙ q̄nto aliqua virtus ē maior tāto imprimit durabiliorē effectū. vñ cuꝫ virtus ligni vite eēt finita semel sumptū preseruabat a corruptione vsq̄ ad determinatū tps quo finito vel homo translat⁹ fuisset ad spūales vitā vel indiguisset iterum sumere de ligno vite. hec ille. Et Augusti. sup genesim. vt allegatur a magistro sniarum libro scđo distin. xix.

c.v.dicit sic. Caro em̄ ade ante peccatū. ita immortalis creata est vt p alimoniā adiuta essz mortis ⁊ doloris expers. Sic ergo imortalis et incorruptibilis cōdita est caro hois: vt suam immortalitatē ⁊ incorruptionē p obseruantiā mandatoꝝ dei custodiret. in quibus mandatis hoc continebat: vt de illis lignis cōcessis māducaret ⁊ ab interdicto abstineret. Per horuz eduliū immortalitatis dona cōseruaret: donec corporalibus incremētis pductus ad etatē que cōditori placeret multiplicata pgenie ipo iubēte sumeret de ligno vite quo pfecte immortalis fact⁹ sibi alimēta nō vlterius reqreret. Ecce his vbis videt Augustinus dicere q caro pmi hois imortalitatē in se habuit que p alimoniā ciborū conseruaret vsq ad tps sue translatiōis in melius qn de ligno vite comederet ⁊ fieret oino immortalis ita vt nō posset mori: h magister. Et si hoc apparet mirabile nō tamen impossibile. Nam si tempus ⁊ locus pseruant hoiem longo tpe a morte. put narrat valeri⁹ libro pmo dicēs q est quedā insula tā temperati aeris q hoies illius insule nō possunt mori: sed pre senectute faciūt se deportari ad aliā regionez ⁊ ibi moriunt. ergo multomagis diuina vtus hoc poterat facere. Unde albertus magnus in libro de hoie dicit q immortalitas ade habuit qnq causas. Prima et pncipalis fuit de⁹ qui est vita sic vt anima posset esse indeficiēs vita corpis. Secūda fuit meritoria ⁊ hec fuit obediētia anime q sterit sub ppetua immortalitate: vt si corp⁹ staret sub ipa ad imperiū eius regeret ppetuo sicut ipa regebat a deo. Tertia fuit pignata ⁊ h fuit gratia innocētie cōtinēs illū immunē a pena infirmitatis ⁊ mortis q̄diu fuit immunis a culpa. Quarta fuit cōsistētia substātie corpis in esse ex esu alioꝝ lignorū.

Quinta fuit renouatio p esum ligni vite. Nam ptes etiā nō dedite ppter longā contrarioꝝ actionē rigescūt antiquant ⁊ indurant. ideo habuit lignū vite qd semp reduxisset teneritudinē iuuētutis: s post peccatū ade istud puilegiū fuit pditū. Nā paulopost secuta est mors: vt pz in abel Et in signum deus cōminatus eis fuerat dicēs. In qcūq die comederitis ex eo morte moriemini Et aplūs Roma v. Per vnū hoiem pctm̄ intrauit in mundū ⁊ p pctm̄ mors. ecce tertia pena. Quartū priuilegiū fuit q in illo statu opa eius nō fuissent vana nec cassa. ideo posuit eū dñs in paradiso vt opareē ⁊ custodiret illū. Geñ.ij.c. qd vbū exponit scūs Thom. pma parte.q.cij.arti.iij. in rn̄.dicens. Sicut dicit augustinus libro.viij. sup geñ.ad lrām vbū istud pōt dupl'r intelligi Primo mō sic q deus posuit hoiem in paradiso vt ipse deus opareē ⁊ custodiret hoiem. opareē inq iustificādo ipm: cuius opatio si ab homine cesset subito homo obtenebratur. Exemplū sicut aer subito obtenebraē si cesset influētia lumis. Custodiret vo ab oi corruptōne ⁊ malo. Secūdo modo pōt intelligi vt homo opareē ⁊ custodiret paradisum: nec tn̄ illa opatio fuisset laboriosa sicut fuit post pctm̄. Sed fuisset iocūda ppter expientiam vtutis nate custodiri ⁊ illa nō eēt ꝯ inuasores sed eēt ad hoc vt homo sibi paradisum custodiret ne ipm peccādo amitteret. ⁊ hoc totū in bonū homis cedebat: h ille. Patet ergo q opa hois nō fuissent cū errore aut labore Et si hoc apparet mirabile: nō tn̄ īpossibile. Exemplū: si aliqs lapis pciosus vt berillus sm albertū facit hoiem semp hostes deuincere ⁊ in actibus bellicis nō errare: q̄to magis vtus diuina. Sed istud puilegium post pctm̄ ade fuit pditū ideo statim dixit ipi deus. In laboribus comedes: maledicta terra in ope tuo: spinas ⁊ tribulos germiabit tibi. Geñ.iij. ecce quarta pena. Quintū puilegiū fuit q in illo statu mulieres cōcepissent et pperissent sine dolore. Causa est q cōcepissent ⁊ pperissent sine fractione ⁊ violatōe signaculi vginalis. Nam porte vteri fuissent dilatate ⁊ in cōceptione ⁊ pturitione: sed nō fracte nec violate. vnde Augustin⁹ sup geñ. vt allegaē a magistro sententiaruz. libro ij. distin.xliiij c i. dicit. Cur nō credam⁹ pmos hoies ante pctm̄ genitalibus mēbris ad pcreationē imperare potuisse sicut ceteris in q̄libet opere sine voluptatis prurītu vtuntur Incredibile em̄ nō est deum talia fecisse illa corpa vt si nō peccassent illis ceteris mēbris sicut pedibus imperarēt: nec cū ardore seminarent vel cum dolore parerent. Sed post peccatū illū motū meruerūt quē turpis ordinant: cōtinētia cohibet: hec Augustinus. Et magister dicit ibidē si nō peccassent pmi parētes sine omni peccato ⁊ macla in paradiso carnali copula cōuenissent ⁊ esset ibi thorus immaculat⁹ ⁊ cōmixtio sine ꝯcupiscētia atq genitalibus mēbris sicut ceteris imperarent. vt ibi nullū illicitum motum sentirent. Et sicut alia mēbra corporis aliis admouemus id est applicamus. vt manū ori sine ardore

libidinis: ita genitalib⁹ vterenł mēbris sine
aliquo pruritu carnis. H em̄ letalis egritudo
bis mēbris ex pcō inhesit. Genuissent itaq̄
filios in paradiso ꝑ coitū imaculatū ⁊ sine
corruptiōe. H magr̄. Et si hoc est mirabile nō
tñ ipossibile. Nam si deus ꝙtūcūq̄ firmat⁹
euellił sine dolore: ꝑ applicationē cuiusdam
herbe q̄ dr̄ celidonia multomagis pōt h fa
cere ṽtus diuīa. Vñ sicut deus tulit costā de
adam sine dolore de qua formauit euā: ꝓut
magr̄ Sniaꝝ lib. ij. di. xviij. ca. iij. dicit. Non
sine cā q̄ꝫ dormienti viro potius ꝙ̄ vigilanti
detracta est costa de qua mulier in adiutoriū
gñatiōis viro ē formata .s. vt nullā in eo sen
sisse penā mōstrareł ⁊ dīne simul potentie
opus mirabile ꝓbareł: q̄ hōis dormientis
latus apuit nec tñ eū a quiete soporis exci
tauit. H magr̄. Ita ⁊ deus fecisset ꝙ mulier
peperisset sine dolore. sed post pcm̄ istud ꝑui
legiū fuit pditū ⁊ in signū hui⁹ dicit deus eue
Multiplicabo erūnas tuas. in dolore pies
Geñ. iij. Pꝫ ergo ꝙ tota cā ꝑdicionis hoꝝ
priuilegioꝝ fuit pctm̄ ꝓmoꝝ parētum. E.

Secūdus flos. Sicut be
ata ṽgo xp̄m ꝯcepit integra a pudore ṽgi
nitatis sic ipsuꝫ pep it libera a dolore integri
tatis. Cuius testis est duplex: ꝓut recitat sā
ctus Tho. iij. pte. q. xxxv. arti. vi. in rñs. Pri
mus est ipse: q2 dolor pariētis causał ex ap
tione meatuū per quos ꝓles egredił. x̄pus
aūt ē egressus clauso vtero matris. ⁊ sic nul
la aptio meatuū fuit ibi: ⁊ ꝓpter hoc in illo
ptu nullus fuit dolor: sicut nec aliqua corru
ptio. Sꝫ fuit ibi maxima iocunditas ex h ꝙ
hō deus natus est in munduꝫ: ſm illud Esa.
xxxv. Germinās germinabit sicut liliū ⁊ ex
ultabit letabunda ⁊ laudans. In cui⁹ signū
beata ṽgo ipsamet puerum quē peperit pā
nis inuoluit ⁊ posuit in presepio. vñ Hiero.
dicit ꝯ Eluidiū. Nulla obstetrix: nulla mulier
cularum sedulitas intercessit ⁊ mater obste
trix fuit. Pānis inquit inuoluit infantē ⁊ po
suit in ꝓsepio. Ex hoc ꝯcludił ꝙ narratio li
bri de infantia saluatoris est apocrifa. H tho.
Secundus testis est Aug. in sermone de
assumptione beate ṽginis q̄ volēs eximere
btām virginē ab illa maledictione qua dicił
Geñ. iij. In dolore pies ⁊c̄. dicit sic. Ab hac
sniā excipił btā ṽgo mater dei q̄ q2 sine pec
cati colluſione ⁊ sine virilis admixtiōis detri
mento xp̄m suscepit sine dolore: sine integri
tatis violatione pudore ṽginitatis integra
ꝑmansit. ⁊ libro. ij. de fide ad petruꝫ: ꝓut al
legał a magr̄o sniarum lib. iij. di. v. ca. i. Idē
Aug. dicit sic. Deus vnigenitus dum ꝯci
pereł veritatē carnis accepit de virgine ⁊ cū
nascereł integritatē ṽginitatꝭ seruauit i ma
tre. Et in sermone de natiuitate alloquēs ṽ
ginē matrē dicit sic. Nec in ꝯceptione inuē
ta es sine pudore: nec in partu inuenta es
cum dolore. Ecce ꝙ̄ expresse dicunt isti do
ctores ꝙ beata virgo peperit xp̄m sine dolo
re. Istud idem declarał ꝑ hoc ꝙ in ꝯceptio
ne xp̄i ꝯsenserunt qnq̄ ꝑsone magne digni
tatis ⁊ excellētie. Prima deus pater qui ab
eterno eā ꝓ ṗce isto preordinauit. Secunda
angelus gabriel q̄ eam tractauit. Tertia spi
ritussanctus de quo ꝯceptus est xp̄s. Quar
ta beata virgo que ꝯcepit. Quinta filius dei
queꝫ ꝯcepit. Isti em̄ qnq̄ fuerunt sine pctō.
Nam deus pater ab eterno fuit sctūs. Iuxta
illud. Leuit. xix. Sācti estote sicut ⁊ ego san
ctus sum. gabriel a mundi principio fuit in
gratia cōfirmatus. spūssanctus summe bo
nus. virginis thalamus a pcti fomite in ma
tris vtero emundatus. Filius dei candor ⁊
splendor patris. Sāctitas istoꝝ declarał ꝑ
qnq̄ lapides preciosos qui designanł ꝑ qn
q̄ litteras ꝓmas noīm ipsoꝝ. Prim⁹ lapis
est margarita per quē intelligił ṽgo maria
cuius nomē incipit ꝑ m sicut nomē istius la
pidis. Nam sicut margarita est lapis ṽtute
preciosus: colore totus cādidus: rest ingēs
sanguinis fluxum Sic beata ṽgo fuit virtu
tibus preciosa. Ecci. xxiiij. In me gratia oīs
vite ⁊ veritatis. Nobilis virginitate: ⁊ inuio
labilis integritate: restringēs fluxum pctōꝝ
suo interuentu in alijs. Secundus lapis est
guagates ꝑ quē intelligił gabriel archāgel⁹
cuius nomen incipit ꝑ g. sicut nomen istius
lapidis. Nam sicut guagates: vt dicit Albt⁹
est lapis preciosus totus victoriosus intan
tum ꝙ princeps deferens nunq̄ vincił: sed
semp obtinet triumphuꝫ: sic gabriel archan
gelus fuit cui⁹ ministerio humanū gen⁹ ob
tinuit victoriā de lucifero in mundo. Terti⁹
lapis est iaspis ꝑ quē designał dei filius. scꝫ
iesus cuius nomen incipit per i sicut nomen
istius lapidis. Nam sicut iaspis est coloris
viridis habens aliquas venas rubeas. Sic
iesus christus fuit viridis ratione diuinita
tis: eo ꝙ sicut color viridis confortat visum
ita ⁊ christus ꝙ̄tum ad diuinitateꝫ summe
delectat anime aspectum. Etiam habuit ve
nas rubeas rōne humanitatis scꝫ in circum

cisione & passione. Quartus lapis est sa-
phirus per quẽ designat spũssanctus: cuius
nomen incipit per s. sicut nomen istius lapi-
dis Nam sicut saphirus est lapis preciosus
transparens & totus lucidus pacis reconcili
atiuus: ardentẽ faciens gestantem & animũ
in bono confirmans. sic spũssanctus cor no-
strum illuminat: deo patri nos reconciliat:
animũ inflãmat & in gratia nos confirmat.
Quintus lapis est phytoses per quẽ desi-
gnat pater cuius nomen incipit per. p. sicut
nomẽ istius lapidis. Naz sicut phytoses est
lapis preciosus totus flauus & si tangat ma
nu comburit eam ad instar ignis. Sic deus
pater est totus sine affectiõe iustus mittẽs
spũsanctuz qui sine igne fecit corda nostra
ardere. Et sic pz ꝙ iste quinqz persone sunt
magne dignitatis & virtutis imunes ab oi
peccato & errore. & ita partus christi sine ma
tris dolore. D

Tertius flos. sacratissima

xpi natiuitas valde stupẽda & mirabilis: est
sua veritate certa & non dubitabilis. pz per
duos testes. Primus est Esaias. lxvi. ca. di
cens. Anteq̃z parturiret peperit: anteq̃ʒ eue
niret partus ei' peperit masculũ. Quis vnq̃
audiuit tale & quis vidit huic simile. Secun-
dus testis est Hieremias xxxi. ca. dicẽs. No
uum faciet dñs super terrã mulier circunda
bit virum. Super quo dicit magr̃ sniarũ lib.
iij. dist. xij. ca. ij. recte dicit. Quia in vtero vir-
ginis perfectus vir extitit non solum ꝓpter
animam & carnem: sed etiam ꝓpter sapien
tiam & gratiã qua plenus erat: hec ille. Pro
euidentia huius primo ponã q̃nqz mirabilia
Scdo post q̃dlibet mirabile vnũ exemplũz
familiare. Tertio vnuz instrumentũ insigne
per que apparebit veritas. Primũ mirabi
le fuit ex parte pariẽtis. s. ꝙ duo corpora fue
rint in eodem loco. Nam virgo sine violatio
ne puerum peperit: & tamen ianua vteri sibi
non cessit. hoc est valde mirabile. Nunq̃d nõ
foret mirabile si de vena clausa exiret marga
rita vena remanẽte totalit clausa & margari-
ta integra. Et nunq̃d si de manu exiret po-
muz manu existente clausa & pomo integro
Et ecce iste puer benedict' q̃ est maior mar
garita & pomo cũ sit tantus q̃ntus alius in-
fans exiuit de vtero ꝟginali sine violatione
& claustri pudoris reseratione. Quis vnq̃z
audiuit tale q̃s vnq̃ vidit simile? Certe nul
lus. ideo admirat ecclesia clamãs. O admi-
rabile cõmercium creator generis humani
animatum corpus sumens de virgine nasci
dignatus est. Licet enĩ sit admirabile: nõ ta-
men dubitabile. pz per exemplum in natu-
ra simile. Clarum est: ꝙ stella est luminis &
radij contentiua & tamen exit radius a syde
re sine syderis violatione: & pomum est odo
ris contentiuũ & tamen exit a pomo sine po
mi fractione. Et q̃d plus est. radius solis trã
sit per vitrum sine vitri corruptione. Si ergo
natura facit hec: non poterit plus virtus di-
uina? Si natura facit ꝙ exeat a continente
sine fractione: multomagis dei filius omniũ
creator potuit virginis exire vterum sine vte
ri violatione. ideo cantat ecclesia dicens. Si
cut sydus radium profert virgo filium pari
forma. Neqz sydus radio neqz mater filio
fit corrupta Et non solum non est dubitabi
le imo omnino credibile. Nam a deo primitus
fuit promissum per vnum instrumentum q̃d
habetur Ezechi. c. xliiij. ca. dicẽtis. Vidi san-
ctuarium & in eo portam clausaz & dixit do-
minus ad me. Porta hec clausa erit & vir nõ
intrabit per eam quia dominus israel ingre
dietur & egredietur per eam. Quod exponẽs
August. in quodaz sermone dicit sic. Quid
est porta in domo domini clausa: nisi ꝙ ma-
ria semper erit intacta. Et quid est homo nõ
intrabit per eam: nisi ꝙ ioseph non cogno-
sceret eam? Et quid est domin' solus intrat
& egreditur per eam: nisi ꝙ spiritussanctus
impregnauit eam: & angelorum dominus
nasceretur per eaz? Et quid est clausa erit in
eternum: nisi ꝙ maria virgo est ante partuz
virgo in partu: & virgo post partum. hec ille.
Ecce primum mirabile. Secundum mira-
bile fuit ex parte nascentis scilicet ꝙ idem si
mul apparuit deus & homo in eadem perso
na. Nam iste puer benedictus hodie natus
simul est homo & deus. hoc est valde mirabi
le. Nunquid non foret mirabile ꝙ idem esset
homo & arbor: agnus & aquila. Et ecce plus
differunt deus & homo. quia vnum creator
& aliud creatura: & tamen sunt simul in isto
puero hodie nato. Quis vnq̃z audiuit tale:
aut quis vidit huic simile? Certe nullus. Sz
si hoc est mirabile non tamen dubitabile pa
tet per exemplum In natura clarum est ꝙ
pirus & pomus sunt simul in eadem arbore.
Nam pirus erit antiqua & pomus sibi inse-
retur ideo simul eadem arbor erit antiqua &
noua: scilicet pirus & pomus vt patet ex fru
ctu: quia de vtraqz producit. Si ergo hoc fa

cit natura: multomagis virtus diuina: scilicz
ꝙ filius qui est antiquus: quia ab eterno: as-
sumpsit naturaz humanam que est nouella
quia in tempore creata: ideo ē simul deus ⁊
homo. patet ex opere tanꝙ ex fructu. Nam
fuit conceptus: formatus: ⁊ natus que sunt
opera hominis. Etiam fuit sine semine con-
ceptus de spū sancto formatus: ⁊ de ꝟgine
natus que sunt opera dei: ideo fuit deus et
homo retinuit qđ habuit: scilicet excellētias
diuinitatis. assumpsit quod non habuit: scili
cet miserias nostre humanitatis: ideo mira
tur ecclesia dicens. Mirabile misterium de-
claratur hodie innouātur nature: deus ho-
mo factus est. id quod fuit permansit: ⁊ qđ
non erat assumpsit. non cōmistionem pas-
sus neqꝫ diuisionem. Et istud non solum nō
est dubitabile: imo oīmodo credibile. Naz
a deo primitus est promissum per vnum ta
le instrumentum qđ ponitur Exodi. iij. Vi-
dit moyses rubum ardentem ⁊ non combu-
ri: ⁊ per illam loquebaꝛ sibi deus. Per istuz
Rubum intelligitur nostra humanitas. per
ignem intelligitur diuinitas. Ergo ignis si-
mul ⁊ rubus significabat ꝙ idem simul deus
⁊ homo erat futurus qui nobis loqueretur.
Ecce secundum mirabile. ¶ Tertium mira-
bile fuit ex modo pariendi: scilicet ꝙ bea-
ta virgo peperit puerum iesum cum magna
delectatione. Nam sicut cetere mulieres cō-
sueuerunt in partu multum dolere. Sic bea
ta virgo in pariendo christum cepit maxime
delectari ⁊ gaudere: eo ꝙ sicut in conceptio
ne christi fuit sine carnali delectatione: ita in
parturitione sine dolore: ideo cantat sancta
ecclesia dicens. Nesciens mater virgo viruz
peperit sine dolore saluatorem seculorum:
ipsum regem angelorum sola virgo lactabat
vbere de celo pleno. Hoc est valde mirabile
Nūquid foret mirabile ꝙ oculus erueretur
a capite vel digitus a manu sine dolore. Cer
te sic: ⁊ ecce maior coniunctio ⁊ clausio ma-
tris ⁊ pueri ꝙ capitis ⁊ oculi: quia puer in
vtero interius ⁊ oculus in capite exterius
⁊ tamen puer diuisus est ab vtero sine dolo
re materno. Quis vnꝙ audiuit tale: aut qs
vidit huic simile? Certe nullus. Sed si hoc
est mirabile nō tamen dubitabile. patet per
exemplum. In natura clarum est ꝙ venter
scinditur ⁊ viscera extrahuntur ab vtero et
iterum reponuntur ⁊ hoc sine pacientis do
lore beneficio cuiusdam lapidis vocati mē-
phites ſm Albertum. Si ergo hoc potest
natura: multomagis potest diuina gratia ꝙ
sine dolore mulier concipiat ⁊ pariat ⁊ ma-
xime quia beata virgo peperit sine violatio
ne. Et non solum non est dubitabile: immo
oīmodo credibile. Naz a deo primitus est
ostensum per tale instrumentum qđ ponit.
Danielis ij. Vidit daniel lapidem abscissuz
de monte sine manibus ⁊ confregit quandā
statuam. Per istum montem intelligiꝛ bea-
ta virgo que fuit mons eleuatus contempla
tione: plantatus virtutum varietate de quo
dicitur in psal. Mons in quo beneplacitum
est deo habitare in eo. In illo monte fuit la
pis insertus: quia christus qui est lapis quē
reprobauerunt edificantes. Iste ergo lapis
est abscissus de monte: quia egressus est chri
stus a virgine sine manibus. id est sine dolo
re. ¶ Quartuz mirabile fuit ex parte tēporis
nascendi scz ꝙ fuit tanta pax in xpi natiui-
tate: vt in mundo guerra nesciret adeo vt to
tus orbis vni dño deseruiret. vt patet habeꝛ Lu
ce. ij. Hoc est valde mirabile: nunqd non fo
ret mirabile ꝙ tota vna prouincia q̄ pmo fuis
set ī briga ⁊ guerra subito intrāte legato pa
pe nondū monente nec pdicāte statim oēs
gentes illius prouincie forēt pacificate? Certe
sic. Et ecce totus mūdus in maligno erat po
situs in brigis ⁊ cōtentionibus. vt patz ex lib.
Machab. Et ad pacificandū venit filius dei
legatus dei patris. Iuxta illud Hiere. xlix.
Legatus ad gentes missus. Et statim ipso
intrante totus mundus fuit pacificatus. in
cuius signū hodie cantauerunt angeli. Glo
ria in altissimis deo: ⁊ in terra pax hoīb' bo
ne volūtatis. Quis vnꝙ audiuit tale: aut qs
vidit huic simile? Reuera nullus. Sed si hoc
est mirabile non tamē dubitabile. patz per ex
emplum. In natura clarum est ꝙ lapis sa-
phirus pacificat discordantes ſm Albertū.
Si ergo hoc pōt natura: multomagis diuia
gratia. ⁊ si lapis corporalis: multomagis fi-
lius dei lapis angularis. Et non solum non
est dubitabile: immo omnimode credibile.
Nam a deo primitus est pmissum p tale in
strumentuz qđ ponitur. Esa ij. Et conflabūt
gladios suos in vomeres. ⁊ lanceas suas in
falces Et quo designabatur ꝙ in christi na
tiuitate erat pax totalis in mūdo. ideo Esai
as vndecimo capitulo. hoc aptius declarat
dicēs sic. Habitabit lupus cum agno ⁊ par
dus cū hedo accubabit: vitulus ⁊ leo ⁊ ouis
simul morabuntur: vitulus ⁊ vrsus pascen
tur simul. requiescent paruuli eoruz ⁊ puer

paruulus minat ie eos. Et nõ solũ fuit factũ istud mirabile in xpi natiuitate imo plura alia: vtpote q2 aĩalia ip3 adorauerũt. i3 oriẽte tres soles apparuerũt. vinee Engaddi floruerunt et fructũ ꝑtulerũt et balsamuz dederunt stella magis apparuit fons aq̃ in oleum rome erupit et vsq3 in tyberim ꝑfluxit et multa alia. Ecce quartũ mirabile. ¶ Quintũ mirabile fuit ex parte cordis. s. quomodo cor humanum credere potuit puerum paruulũ vagientẽ esse deum omnipotentẽ: et puerũ hodie natũ de femina a deo patre eternaliter generatũ. hoc est valde mirabile. Nunqd non foret mirabile si vnus rusticus crederet ꝙ homo cẽtenarius hodie foret natus: ꝙ magnꝰ homo et altus hodie foret vt paruulus minoratus. Et ecce omĩs xpianus quantũcunq3 rusticus credit hodie. et credidit Joseph tunc antiquus ꝙ filius dei q̃ erat non solũ centenarius imo eternus et ab eterno et añ secula generatus: est hodie de virgine natꝰ. Credit etiã ꝙ filius dei q̃ est et erat ita magnꝰ ꝙ magnitudinis eius non est finis: hodie est factus puer paruulus in gremio xginis circũscriptus. Nunqd foret mirabile si crederemus ꝙ aliquis simul esset paruus et magnꝰ Golias et zacheus. cedrus et ysopus et tamẽ credimꝰ istum puerum benedictuz simul fore magnum et paruum Goliã et zacheum cedrum et ysopum: ideo cantat ecclesia dicens Cedrus alta libani conformatur ysopo valle nostra. Sed si est mirabile non tamen dubitabile. Patet per exemplũ in natura Clarum est ꝙ sol qui est antiquissimus quia in principio mundi formatus: hodie mũdo est ortus et vnus homo centenarius potest hodie creari papa vel epũs. Si ergo hoc potest natura multomagis diuina gratia ꝙ filius dei qui est eternus nostre humanitati cõiunctus hodie mundo sit ortus. Similiter ꝙ filius dei tam magnus hodie sit minoratus q2 sol qui est ita magnus luna interposita eclipsatus videtur paruus. Ita in ꝓposito nostra humanitate filiũ dei velante christus apparuit minoratus. et non solum non est dubitabile immo omnino credibile. Nam a deo primitus est ostensum per tale instrumentum. iiij. Reg. xx. Et Esa. xxxviij. capi. Tempore ezechie sol qui iam ascenderat p decem lineas in horologio Achaz retrocessit. Per solem retrocedentẽ intelligit xp̃us natus in humanitate. per decem lineas intelligunt decem creature rationales nouẽ angelorum decima hominũ. per decem lineas ascenderat quia decem creaturis spũalibus ꝑeminebat. per decem postea retrocessit qñ naturam humanam assumpsit et minor angelo apparuit. Ecce quantum mirabile. ¶

Quartus flos. Sicut filius dei naturam humanam in sexu masculino assumere disposuit sic ex vtero femine nasci ꝓposuit. vt3 per duos testes. Primus est Augusti libro de agone xpiano dicens. Nolite vosipsos contẽnere viri: filius dei viruz suscepit. Nolite vosipsas contẽnere femine: filius dei natus est ex femina. hec ille Secũdus testis est Magister sniarum lib. iij. dist. xij ca. vlti. dicens. Solet etiã queri cur vis curiose a nõnullis. si deus naturam humanaz potuit assumere sm muliebrez sexũ. Quidã arbitrant eum potuisse accipere hominez in femineo sexu vt assumpsit in virili sed opportunius atq3 cõuenientius factum est vt de femina nasceret et virũ assumeret vt ita vtriusq3 sexus liberatio ostẽderet. vnde Augu. li. lxxxiij q. dicit Hoĩs liberatio in vtroq3 sexu debuit apparere ergo q2 virũ oportebat suscipere q̃ sexus honorabilior est cõueniẽs erat vt feminei sexus liberatio hinc appareat ꝙ ille vir de femina natus est. Sapiẽtia ergo dei que dicit vnigenitus filius hoie suscepto in vtero et de vtero virginis liberationẽ hominis indicauit hec magr. In figura huius dicitur. Prouerb ix. Sapientia edificauit sibi domũ: excidit in ea colũnas septem. Hec domus est beata virgo ab omĩ labe et contagio feditatis imunis ornata columnis puritatis sanctitatis et virtutis: et sunt iste numero. Prima colũna est ferrea stabilitatis et ꝑmanentie. de qua dicit Hiere. i. ca. Dedit te dominus hodie in ciuitatem munitam et in colũnam ferream et murum ereum sup oẽm terram regibus iuda et principibus eius et sacerdotibus et populo. Et loquit hec de beata virgine cui hec oĩa cõueniũt. vt p3 Scda columna est nubea. humilitatis et subiacentie. de qua dicit moyses. Exodi xiiij Respexit dominus super castra egyptiorum per columnam ignis et nubis. Hec colũna fuit beata virgo. vt patet. Tertia columna est ignea fraternitatis et amicitie de qua dicit Salomon. iij. Reg. vij. Et statuit duas colũnas in porticu templi. Per istam porticum templi intelligitur beata virgo succensa charitate. Quarta columna est erea sonoritatis et

eloquẽtie de qua dicit Exo.xxxiij. Descẽde- bat columna nubis ⁊ stabat ad ostium ten- torij: loquebat(ur)q(ue) cũ moyse. sic beata v(ir)go lo quebat(ur) cum xp̃o vt p3. Quita columna est aurea eq(ua)nimitatis ⁊ patiẽtie. de qua dicitur Ecclesiastici.xxvi. Columne auree fig(u)nt(ur) sup bases argẽteas ⁊ pedes firmi super plantas stabilis mulieris: hec mulier est beata v(ir)go vt patet. Sexta columna est argẽtea cele- britatis ⁊ refulgẽtie de qua d(icitu)r Canti.iij.c. Ferculum fecit sibi rex salomon de lignis li- bani: ⁊ colũnas eius fecit argẽteas: reclina- torium aureũ ⁊c. hoc reclinatoriũ est beata virgo vt patet. Septima columna est mar morea v(ir)ginitatis ⁊ pudicitie de qua dicitur Canti.v. Crura eius columne marmoree q̃ fundate sunt sup bases aureas. Et loquit(ur) de beata v(ir)gine vt p3. ideo dicit sponsa. Cãti.iij. Egredimini filie syon ⁊ videte regem Salo monẽ in dyademate quo coronauit eu3 m(ate)r sua in die desp̃osationis eius ⁊ in die letitie cordis illius. Et dauid in p̃s. dicit. M(ate)r syõ dicet homo: homo natus est in ea ⁊ ip̃e fun dauit eam altissimus Et ideo vere dicũt ver ba p(ro)posita. Pariet aũt filiũ ⁊ vocabis nomẽ eius iesum. ¶ In q(ui)bus v(er)bis soluunt(ur) tres questiones quas potestis facere circa natiui tatẽ xp̃i ⁊ sunt iste. Prima questio ẽ. Si beata v(ir)go debet dici m(ate)r xp̃i humanal(ite)r. Cui questi. ri(spo)ndet(ur) q(uod) beata v(ir)go est xp̃i mater naturalis: q(uia) pariet. Sc̃da questio est: Si filio dei debet attribui aliqua natiuitas tem poraliter. Cui questioni r(espo)ndet(ur) q(uod) xp̃s est fili us v(ir)ginis t(em)palis: quia filiũ. Tertia questio est si p̃destinatio xp̃i sit causa nostre p̃desti nationis exẽplariter. Cui questioni r(espo)ndetur q(uod) xp̃s est causa nostre p̃destinationis eter nalis: q(uia) vocabis nomẽ eius iesum. Quã- tum ad p̃mã questionẽ sciendũ vt dicit san ctus Thomas.iij. p(ar)te.q.xxxv.arti.iij. In re- spõsiõe ad sc̃d3 argumẽtũ q(uod) sicut dicit Da mascen(us) in.iij.lib. Natiuitas tempalis qua xp̃s est natus p(ro)pter nostrã salutẽ ẽ q̃dãmo do s(ecundu)m nos q(uonia)m natus est homo ex muliere ⁊ tempe cõceptionis debito. sup nos autem q(uonia)m nõ ex semine sed ex sp̃usancto: ⁊ sancta v(ir)gine super legẽ cõceptionis. sic ergo ex par te matris fuit illa natiuitas naturalis. sed ex parte operationis sp̃ussancti fuit miraculosa Unde beata v(ir)go est vera ⁊ naturalis mat(er) christi: hec ibi et tertio sentẽtiarũ distinctiõe iiij.q.ij. articulo p̃mo dicit(ur) q(uod) beata virgo in generatiõe christi cõtulit quicq(ui)d alia mulier cõferre debet ad generationem filij sui. puta materiã cõuenientẽ ad p(ro)ducendum aliquid simile in specie: et locum cõueniẽte3 ⁊ nutri mentũ cõueniens ad conceptionẽ fetus. Si (er)go alie mulieres vere dicũt(ur) m(at)res ⁊ b(ea)tã v(ir)go vere debet dici mater xp̃i hec ille. Quãtũ ad sc̃dam questionẽ dicit Damascen(us) in ter tio lib(r)o. Cõfitemur in christo duas natiui- tates vnã que est ex patre eternã et vna3 q̃ est in vltimis temporibus p(ro)pter nos. Super quo dicit sanctus Thomas tertia parte que sti.xxxv.arti.ij. i(n) r(esponsio)n(e) q(uod) natura cõparat(ur) ad na tiuitatẽ: sicut t(er)min(us) ad motũ v(e)l ad mutatio nem. Motus aũt diuersificat(ur) s(ecundu)m diuersita tem terminoru: vt p3 p(er) ph(ilosophu)m.v. phisicorum. In xp̃o aũt est duplex natura quarũ vnã acce- pit ab eterno a patre. Alterã aũt accepit tẽ- poraliter a matre. id(e)o necesse est attribuere xp̃o duas natiuitates vnã qua eternalit(er) na tus est a patre. alterã qua tempaliter natus est a matre. vnde Cyrillus in quadã ep(isto)la di cit. Non dicimus q(uod) filius dei indiguerit ne- cessario p(ro)pter se sc̃da natiuitate post eã que ex patre est. Est eni(m) fatuũ ⁊ indoctũ existẽte3 ante oĩa secula ⁊ cõsempiternũ patri dicere indigere initio vt sit sc̃do. Q(uonia)m autem p(ro)pter nos et p(ro)pter nostram salutẽ vniens sibi s(ecundu)m subsistentiã quod est humanũ p(ro)cessit ex mu liere: ob hoc d(icitu)r nasci tempaliter ⁊c. Quãtũ ad tertiã questionẽ dicit sanctus Thomas iij. parte.q.xxiiij. articulo.iij. in r(esponsio)n(e) q(uod) p̃desti natio potest cõsiderari dupliciter. Uno mõ s(ecundu)m ip̃m actu3 p̃destinãtis et sic predestina tio christi nõ potest dici exemplar nostre pre destinationis. vno eni(m) modo et eodem actu predestinauit deus nos et christũ. Ephe.i. Predestinati s(ecundu)m p(ro)positum eius qui om(n)ia operat(ur) s(ecundu)m p(ro)positum voluntatis sue. Alio modo potest p̃destinatio considerari s(ecundu)m id ad quod aliquis predestinat(ur) quod est termi nus et effectus predestinatiõis. et sic prede stinatio xp̃i est exemplar nostre predestina- tionis dupliciter. Primo quidẽ q̃(ua)ntu3 ad bo nũ ad quod predestinamur quia ip̃e est pre destinatus ad hoc vt sit filius dei naturalis Nos aũt predestinamur ad filiationẽ ado- ptiõis que est quedã participata simil(itu)do filiatiõis natural(is). vñ d(icitu)r Roma.viij. Quos presciuit hos ⁊ predestinauit cõformes fieri ymaginis filij eius. Secũdo quãtu3 ad mo dum consequẽdi istud bonũ quod est p(er) gra

stam: quod quidē in christo est manifestum quia humana natura in ipso nullis suis p̄cedentibus meritis vnita est filio dei. ⁊ de plenitudine gratie eius nos oēs accepimus vt dr Joh. p̄mo. Et sicut deus p̄ordinauit nostram salutē ab eterno p̄destinādo vt p iesū xp̄m compleret. Ephe. p̄mo. Predestinauit nos in adoptionē filiorum per iesum christū Nam sub p̄destinatione eterna cadit nō solum id quod est fiendū in tempore: sed ⁊ modus et ordo ↄm quod est complendū in tempore: ⁊ sic predestinatio xp̄i est causa nostre p̄destinatiōis. Recte itaq; vocat iesus id est saluator. quia per sui natiuitatem saluos nos fecit: hic per gratiam tandem per gloriam. Amen.

In festo natiuitatis dñi nostri iesu christi Sermo p̄mus qui est in ordine. xi.

Natus est nobis hodie saluator. Luce. ij. ⁊ in euāgelio p̄me misse hodierne solēnitatis. Sāct⁹ Leo doctor ecclīe ⁊ summus pōtifex considerans sacram solēnitatē natiuitatis iesu xp̄i in quodā ↄmone dicit sic. Exultemus in domino dilectissimi ⁊ spūali iocunditate letemur quia hodie illuxit nobis dies redemptionis noue: reparationis antique: felicitatis eterne. Reparat enim nobis salutis nostre annua reuolutione sacramentū ab īitio p̄missum: in fine redditū: sine fine mansurū In hac die dignum est nos sursum erectis mentibus diuinū adorare mysteriū: vt qd̄ dei magno munere agitur magnis ecclesie laudibus celebretur: hec ille. Et sanctus Augustinus in quodam sermone dicit sic. Dulcissima dies est hodierū qua compūctio etiam infidelibus venit. in qua mīa tangit pius: impius veniam sperat: compunctus reditum nō desperat: captiuus libertatem assequitur: remediū o ptinet vulneratus. In hac die qui conscientiā habet securam dulcius gaudeat: qui miseram attentius timeat: qui bonus est affectuose oret: qui peccator deuotissime supplicet: hec ille. ¶ Sup quibus verbis moueo talem questionē. Utrū sacratissima dies natiuitatis iesu xp̄i initiū nostre sanctificationis ⁊ mundicie sit inter cetera eius mysteria maxime exultationis ⁊ letitie. Ad istam questionē respondet perfectissime ⁊ veressime angelus e celo missus totius sancte trinitatis verissimus ac fidelissimus paranīphus in verbis p̄positis dicens. Natus est nobis hodie saluator. Hec autem responsio angeli est sufficientissima. Ponit enim quattuor causas ex quarū qualibet manifeste ↄuincitur q̄ hec dies hodierna est dies maxime exultatōnis ⁊ letitie. Et sūt iste numero. Prima est ex parte germinis quod est magne dignitatis: quia natus est. Secūda est ex parte muneris quod est magne vtilitatis: quia saluator. Tertia est ex p̄te generis quod est magne sanctitatis quia nobis. Quarta est ex parte temporis quod est magne cōgruitatis: quia hodie. ¶ Prima causa quare angelus ostendit hanc diem fore maxime exultatiōis et letitie est ex parte germinis siue generati et nati: quia natus est ille de quo dicit Maximus in sermone presentis diei. Hic ē a patriarchis predict⁹ a prophetis predicatus: ⁊ ab angelis nūciatus. Natus est ille de quo dicit origenes in sermone. Hic est qui est in excelsis sine m̄re et in terris sine patre: in celis ↄm diuinitatē in sinu est patris: ⁊ in terris ↄm corporis susceptionē in sinu est matris. Natus est ille de quo promissum est Abrahe: q̄ in semine suo benedicerent omnes gentes. Natus est ille de quo predixit Jacob q̄ erat mittēdus et ip̄e foret expectatio gentium. Natus ē ille de quo deus dicit Moysi. Prophetam suscitabo de medio tui. Deutero. xviij. Natus est ille homo non homo purus sed deus ⁊ homo verus de q̄ longe ante predixit. Esayas ix. c. Paruulus natus est nobis ⁊ filius dat⁹ est nobis ⁊ vocabitur nomen eius admirabilis consiliarius deus fortis pater futuri seculi p̄nceps pacis. ergo natus est puer q̄ est dei ⁊ hominis filius qui est deus ⁊ hō verus Et ex vtraq; parte hec dies est maxime letitie. Si eñ consideremus q̄ iste puer benedictus hodie nat⁹ est dei filius: magna nobis adest letitie materia. Nunquid habitātibus in tenebris ⁊ vmbra mortis inest materia meroris ⁊ tristitie dicēte Thobia. v. c. Quale gaudiū est mihi qui in tenebris sedeo ⁊ lumen celi non video. Nūquid illustrante eis lumine seu splēdore in ortu solis aduenit cā exultationis ⁊ letitie que tanta est vt fere fugiant: auicule cantēt: ⁊ hoīes ad opa sua exeant dicente p̄s. Ortus est sol ⁊ congregati sunt ⁊ in cubilibus suis collocabunt. Exibit

homo ad opus suũ et ad operationem suam usq; ad vesperam. Et ecce ante ortum hui9 benedicti pueri filij dei pris homines ambulabant in tenebris clare cognitionis: et errarent in solitudine in aquoso et viã ciuitatis eterni tabernaculi nõ inuenirent. sed hodie natus est iste puer benedictus dei patris lumen oriens ex alto illuminare his qui in tenebris et in umbra mortis sedẽt ad dirigendos pedes nostros in viã pacis. dicẽte Esa. ix. c. Habitãtibus in regione umbre mortis lux orta est eis. Ideo hodie oriente luce infernales bestie scz demones aufugerũt. sodomite fere inmũde extincti sunt et statue siue ydola ceciderunt: sed celi auicule. s. angeli cãtauerũt gloria in excelsis deo. Pastores et reges exierunt ad opus adorationis. ideo ista dies est dies leticie. Primo angelis dicente Gregorio in hymno. Gaudet chor9 celestiũ et angeli canũt deo palamq; fit pastoribus pastor creator omniũ. Secũdo terrigẽis dicente ps. Lux orta est iusto et rectis corde leticia: quia iste puer benedictus est lux vera que illuminat omnẽ hominẽ venientem in hunc mundũ. Joh. i. In signũ huius media nocte tenebrosa qua natus est iste puer benedictus sunt tres soles in unũ conuersi q̃ sic aerem illustrauerũt ut ipa natiuitas eius hora lux meridiana videret: ad significandũ q̃ ille natus ẽ qui ẽ una psona in trinitate et omnes unum in essentia et quelibet earũ est lux ad illuminandũ peccatorz corda. ut verificet illd̃ lux i tenebris lucz. Joh. i. vñ Maximus in sermone pñtis diei dicit. Hodie exortum est lumen in tenebris: et quod celum se habere gaudebat: mũdus dum nesciret accepit. dies sanctificat9 illuxit nobis: venite gẽtes et adorate dñm: quia hodie descẽdit lux magna super terram: hec ille. Et merito iste puer dei filius dicit' lux siue splendor dicente apostolo. Heb. i. Qui cum sit splẽdor glorie etc. Unde comparatur luci pp̃ter quattuor

Primo rõne pcessionis quia sicut lux pcedit a sole: et a sole et luce pcedit feruor: sic a deo patre pcedit filius qui est lux et ab utroq; pcedit spũssanctus q̃ est feruor siue amor Secũdo rõne incorruptionis. Naz sicut lux exit a sole et solem nõ frangit: sic filius dei a patre procedit et tamen ipsum non scindit.

Tertio rõne durationis. Nam sicut lux siue splendor exit a sole: et tamen sol nõ pcedit splendorẽ tempore sed mox ut fuit splendorem emisit. sic dei filius exit a deo patre: et tamẽ deus pater non precessit tempore filiũ sed sicut ab eterno fuit: ita ab eterno genuit euz. Quarto quia sicut lux solis siue splẽdor vitrum per quod transit non frangit: sed illustrat pulchrificat et calefacit: sic iste puer dei filius uterum virginis marie intrauit et exiuit: non violauit s; sacrauit et dotauit. ergo iste puer xp̃s hodie natus dei filius bene dicitur lumen siue splendor: ideo ecclesia cãtat dicens. Christe redemptor omniũ ex patre patris unice: solus ante pñcipium natus ineffabiliter. tu lumen. tu splendor patris. tu spes perennis omniũ intende quas fundunt preces tui per orbez famuli. Et quia hec lux est hodie exorta. ideo hec dies est leticie ut dicat' illud Hester. viij. Noua lux oriri visa ẽ gaudium: honor: tripudiũ apud omnes: q2 populus qui ambulabat in tenebris vidit lucem magnam. Esaye. ix. c. Et vere magnam quia solem. Sic enim dei filius est lux. q̃ ẽ est sol hodie nobis orbis ortus. et vobis timentibus nomen meum orietur sol iustitie. ideo dicit ecclesia. dum ortus fuerit sol de celo videbitis regem regum procedentez a patre tanq̃ sponsum de thalamo suo. Ortus autem solis est iocundus. Et sic patet q̃ si cõsideretur istius pueri natiuitas prout est deus et patris filius est nobis maxime leticie et exultationis. ideo dicit Faustus in sermone huius festiuitatis. Adest ecclesie exoptatissimus dies gratia gemiata resplendens: candore non quidem consueti luminis illustratus. sed precipui solis fulgore coruscus. Ducite fideles christi festiuissima gaudia. Res hodie perfecta est nobis noua que olim fuerat repromissa. Intrat artifex mundi angustias ventris humani: efficitur grauida mater intacta. Et ecce tanq̃ sponsus de thalamo suo processit christus et marie utero: hec ille. Si autem consideremus q̃ hic puer benedictus est homo verus hodie natus: magna nobis adest leticie causa. Nunquid in ortu noue lune homines precipue letantur: nouam lunam cum gaudio contemplantes. causa est: quia preest nocti sicut sol diei. Gen. i. Luminare maius ut preesset diei et luminare minus ut preesset nocti Et ecce iste puer benedictus qui est sol s̃m diuinitatem dicitur luna s̃m humanitatem Ratio est: quia sicut sol de natura sua nũq̃ eclipsat' in existẽtia; luna tamen inter nos et

sōm posita eclipsat in apparentia: ita licʒ dei filius nunq̄ perdit suam perfectionem realiter. tamē interposita humanitate assumpta quo ad nos perdit apparenter. Nam iste puer benedictus licet sit deus et vt sic sit sapiētissimus: potentissimus et similia. ⁊ hoc in existentia: tamen indutus nostra carne ⁊ humanitate interposita cum non loquatur: non ambulet: sed lacteat: vagiat. videtur sapientiam et potentiaʒ non habere. ergo iste puer benedictus vt deus est sol: vt homo est luna: et quia deus et homo sunt hodie in p̄sepio et virgis gremio. Ideo recte dicit illō Abacuch tertio. Sol et luna steterunt in habitaculo suo. ⁊ infra. Egressus es in salutem populi tui in salutem cum christo tuo. Sic ergo iste puer benedictus vt homo est luna sed ortus noue lune est gaudiosus. ideo hec dies est dies gaudiosa et vere gaudiosa: q̄a si natiuitas ysaac fuit gaudiosa ita vt ysaac īterpretaret risus: in quo ysaac erat facta p̄missio de isto puero scilicet iesu christo: q̄to magis natiuitas ipsius pueri p̄missi erit letabunda. Si enim gaudiosa est promissio multomagis eius exhibitio ⁊ receptio. Etiā si natiuitas Johannis baptiste precursoris fuit multum gaudiosa: vt dicitur Luc. p̄mo multomagis natiuitas domini nr̄i iesu xp̄i debʒ esse letabunda. Preterea si mulier post q̄ peperit puerū iam nō meminit pressure p̄pter gaudium: quia natus est homo in mundū. Joh. xvi. quāto magis beata maria post q̄ peperit xp̄m debet ⁊ debemus nos oīs gaudere que nullam pressuraʒ vel dolorem passa est p̄pter puerperiū: quia natus est homo non quicūqʒ sed verus dei ⁊ v̄ginis filius in mundū saluandū. Ergo clare patet q̄ hec dies hodierna est maxime exultationis et letitie ex p̄ma causa scʒ ex parte germinis quia natus est christus deus ⁊ homo verus in lege promissus. Ecce q̄ est puer magne dignitatis vt dicit primū. ¶ Quantū ad secūdam causam quare hec dies est maxime exultatiōis ⁊ letitie est ex parte muneris q̄a saluator. Nam iste puer benedictus nō solū est hodie natus: immo ⁊ est nobis dat⁹. iux̄ illud Esa. ix. Puer natus est nobis ⁊ filius datus est nobis. ⁊ per consequēs est munus datum nobis: quia ad saluandū nos est nobis datus. Vere enim iste puer est mūdi saluator: quia ip̄e est qui toto mundo aquis diluuij pereunte inter vndas aquarū validas noe cum sua familia saluauit. Ip̄e est qui inter flāmas sulphureas sup̄ q̄nqʒ ciuitates e celo missas. loth cum duabus suis filiabus saluauit. Ip̄e est q̄ populū israel inter crebra flagella e celo in egyptū missa saluauit. Ip̄e est qui populum egyptiacū in medio maris rubri sub mersit ⁊ filios israel īter muros aq̄rum transire sicco vestigio fecit et saluauit: et postea p̄ quadraginta annos in deserto sine cibo et potu humano pauit ⁊ saluauit. Quid plura? Ipse est qui sub figura angeli gedeonē premonuit et signū in vellere ostēdit salutis populi israel a captiuitate ⁊ fatigationib⁹ aduersus inimicos vt hr̄. Judicū vij. Nam istum puerum esse saluatorem angelus predixit. Matthei. ij. Ip̄e enim saluū faciet populum suum ⁊c. Duplex etiā signuʒ in vellere ostensum hoc manifestat. Primū est quia vellus in area fuit positū ⁊ tota terra in circuitu fuit madida: ⁊ per consequens maculata sed vellus in area ariduʒ remāsit. Quid hic per areā significat nisi iudea que dicitur area. quia est arida. Est enim terra q̄ non rigatur sed expectat pluuiam de celo. vt habetur Judicū. vi. Quid per lanā nisi mariam virginem candore virginitatis albescētem de qua xp̄o puero fuit contexta tunica: quia caro nostra assumpta. Unde Augustinus in sermone de trinitate dicit. Beata nēpe maria lana mundissima fuit ⁊ v̄ginitate clarissima que sola digna esset in se filij dei recipere dignitatem. sicut lana conchilij tincta sanguine vt ex eadeʒ fieret purpura imperiali maiestati tm̄modo digna: quā nullus esseʒ dignus induere nisi augusta preditus dignitate: hec ille. Quid per lanam aridā tota t̄ra remanente complura significat nisi btā maria ab omni contagio peccatorum ⁊ aquarū sola inter mulieres munda ⁊ elongata existentibus omnibus alijs pollutis aquarum et peccatorū maculis ac etiā fedatis. Secūʒ signum est quia ros descendit de celo super vellus tm̄: tota terra in circuitu sicca remanēte. Quid per vellus significat nisi marie sacer vterus. Quid per rorem nisi filij dei psona. Quid q̄ descēdit pluuia in vellus nisi q̄ descendit in vterum v̄ginis dei filius: ⁊ ipsa sola omni alia muliere existente ab hoc priuilegio aliena. ps. Descendit sicut pluuia in vellus ⁊c. et ecclesia cantat. Quando natus es ineffabiliter de virgine tunc implete sunt scripture sicut pluuia in vellus descendisti vt

vt saluū faceres genus humanum. ergo iste puer benedictus bene dicitur saluator: quia per gedeonem figuratus ad saluandum est nobis datus. Saluauit enī non solū sibi diuinitatem et matri sue virginitatem: immo etiam nobis perditam glorie hereditatē. ps Uox exultationis et salutis in tabernaculis Hec dies quā fecit dñs exultemus et letemur in ea. O dñe saluū me fac o domine bene pspera. Benedictus qui venit in nomine dñi deus dñs et illuxit nobis. ¶ Tertia causa quare hec dies est dies exultationis et letitie: et est ex parte generis qz nobis scz de genere Adam. Natus enī est nobis vt nobilitemur. qđ figuraꝫ gen. xiiij. vbi legiꝫ ꝙ melchisedech erat rex salem et sacerdos dei altissimi p quē signabaꝫ xp̄s iesus ꝫm aplm ad Heb. vij. dicentē. Hic enī melchisedech rex salem sacerdos dei altissimi et c. vsqz assimilatus aūt filio dei et c. Ideo magi obtulerūt huic puero aurū et thus. in auro ostenditur regis potentia. in thure sacerdotem magnū cōsidera. Ut sacerdos nos sanctificabit: vt rex nos nobilitabit. et hec est materia exultationis et gaudij. Quod patet per casum. si eni aliquis pater haberet filiū et filiam et essent de simplici genere et eadem die et hora audirent rumores ꝙ summ⁹ pōtifex nobilitasset et creassz masculū in sacerdotem magnū et epm̄ et imperator desponsasset sibi puellaz in reginam et vxorem. Certe pater et ipsi filij et totum genus eorum haberēt illam diem gaudij et letitie. ita in ppo sito. Adam pater generis humani habebat filiam scz naturaz humanam et filium. s. quēlibet nostruz. quorū vterqz traxit eē ab Adam. deus pater misit filium suum maximum regem et imperatorem qui desponsauit sororem nostram scz naturam humanam genere infimaz: quādo eam assumpsit in vnitatem persone. et ita soror nostra facta est regina. et per consequēs omnes sumus nobilitati. Item etiam misit deus pater filium suum tanqꝫ sacerdotem et pontificem. iuxta illud Heb. ix. Christus assistens pontifex futurorum bonoruz. et eiusdē iiij. Non habemus pontificem qui nō possit compati infirmitatibus nostris: et h̄ vt quēlibet nostrum in sacerdotem magnum consecraret Et quia hodie sic sum⁹ nobilitati: q̄a regales effecti et sacerdotes consecrati. iuxta illud Apoc. v. Fecisti nos deo nostro regnū et sacerdotes. ideo hec dies est maxime exultationis et letitie. Quia vero iste puer qui hodie tanqꝫ sponsus pcessit de thalamo suo est filius dei: dominus celi maris et terre et omniū que in eis sunt: vt dicit ps. ideo de hodierno eius pcessu ip̄m puerū collaudātes debemus ꝙplurimū exultare. Unde ad hoc inuitat nos ecclesia in hymno dicens. Hūc celum terra hunc mare hunc omne quod in eis est auctorem aduentus tui laudat exultans cantico. Nos quoqz qui sancto tuo redempti sanguine sumus ob diez natalis tui hymnū nouum concinimus. Ad idez inuitat nos ps dicens. Iusti epulenꝫ in cōspectu dei et delectenꝫ in letitia. Cantate deo: psalmū dicite nomini eius. Uiderūt ingressus tuos deus ingressus dei mei et regis mei qui est i sancto. ¶ Quarta causa quare hec dies est maxime exultationis et letitie est ex parte tēporis. quia hodie. Siquidē hodie per natiuitatem iesu christi dissipata sunt omnia genera viciorum que ante incarnationem xpi in humano genere prodierant: put habeꝫ Danielis secūdo. vbi dicit. Tu rex videbas et ecce quasi statua vna grandis: statua illa magna et statura sublimis stabat contra te et intuitus eius erat terribilis: huius statue caput ex auro optimo erat: pectus autē et brachia de argento. porro vēter et femora ex ere tibie autem ferree. pedum autem quedam pars ferrea quedam fictilis. Uidebas itaqz donec lapis abscissus est de mōte sine manibus et percussit statuam in pedibus ferreis et fictilibus: et cōminuit eos et contrita sunt pariter ferrum et testa: es et aurum et argentuz et redacta sunt in fauillam: et nullus locus inuentus est eis. Lapis autem qui pcusserat statuam factus est mons magnus et impleuit vniuersam terram. Quid per varias huius statue structuras signatur nisi horrēde infectiones vite humane p diuersas etates mundi. Nam ante aduentum christi in carnem erat primo immundicia castrimargie corporalis que incepit ab adā et durauit vsqz ad Noe. propter quam mundus perijt diluuio. Omnis quippe caro corruperat viam suam coram domino. Geneß. vi. Excellentia arrogantie personalis que incepit a Noe et durauit vsqz ad Abraham vt patuit in edificio turris babylonie. ex qua insurrexit diuisio regnorum et confusio linguarum. Gen. xi. Concupiscentia auaritie temporalis: que incepit ab Abrahā et durauit vsqz ad moy-

sem: quia tunc studebant pecoribus alendis et possessionibus ampliandis propter quod abraham et loth nequibant cohabitare. Genes. xiij. Opulentia incontinentie et gulositatis que incepit a moyse et durauit usque ad Salomonem. Nam iudei in deserto dicebant. Utinam essemus mortui in egypto quando sedebamus super ollas carnium et comedebamus panem in saturitate: ut habetur. Exo. xvi. Etiam Sanson excandescebat amore dalille. Judic. xvi. Duritia obstinationis et pertinacie que incepit a Salomone qui immemor beneficiorum dei rone prostituta ydola coluit. Et Roboam a quo recesserunt decem tribus sua dira tyrannide. iij. Reg. xij. Uersutia fictionis et fallacie: que incepit a phariseis qui abiecto timore dei summum sacerdotium symoniace vendebant ut patet in libris Machabeorum. Ista execrabilia christus velut lapis hodie de monte psiliens comminuit: contriuit: et in nihilum redegit. Quod est tempus regularis obseruantie: continentie: veritatis: humilitatis: castitatis: paupertatis: et largitatis. hec omnia docuit nos christus hodie ut patet in euangelijs per totum. De congruitate huius temporis loquitur Paulus gal. iiij. At ubi venit plenitudo temporis misit deus filium suum natum ex muliere factum sub lege. Super quo dicit sanctus Thomas iij. parte. q. xxxv. arti. viij. in rn. quod hec est differentia inter xpm et alios homines quod alij homines nascuntur subiecti necessitati temporis. xpus autem tanquam dominus et conditor omnium temporum elegit sibi tempus in quo nasceretur sicut et matrem et locum. Et quia que a deo sunt ordinata sunt et conuenienter disposita. consequens est quod christus venerat nos in statum libertatis reducere de statu seruitutis. Et ideo sicut mortalitatem nostram suscepit ut nos ad vitam reduceret: ita in tempore dignatus est nasci quo mox natus censui cesaris ascriberetur atque ob nostri liberationem ipse seruitio subderetur et hec est ratio cur hodie. Secunda ratio est quia tempore illo quo totus orbis sub uno principe viuebat maxima pax fuit in mundo. Ideo decebat ut illo tempore nasceretur qui est pax nostra faciens utraque unum: ut dicitur Eph. ij. Et hec est ratio hieronymi super Esa. ubi dicit sic. Ueteres reuoluamus hystorias et inueniemus usque ad vigesimumoctauum annum cesaris augusti in toto orbe terrarum fuisse discordias; orto autem domino omnia bella cessauerunt secundum illud Esa. ij. Non leuabit gens contra gentem gladium: hec ille. Tertia ratio est quia congruebat ut illo tempore quo unus princeps dominabatur in mundo christus nasceretur qui venerat suos congregare in unum ut esset unum ouile et unus pastor. Joh. x. Et hec est ratio sancti thome ubi supra in responsione ad primum. Quarta ratio est quia tempore regis alienigene christus nasci debebat ut impleretur prophetia Jacob dicentis Gen. xlix. Non auferetur sceptrum de iuda donec veniat qui mittendus est. et hec est ratio Crisostomi super mattheum dicentis. Quamdiu iudaica gens sub iudaicis regibus: quamuis peccatoribus tenebatur: prophete mittebantur ad remedium eius. Nunc autem quando lex dei sub potestate regis iniqui tenebatur: nascitur christus. quia magna et desperabilis infirmitas medicum artificiorem querebat. hec ille. Quinta ratio est quia tunc christus nasci voluit quando lux diei crementum incipit accipere: ut ostenderetur quod ipse venerat ut homines crescerent in lucem diuinam secundum illud Luce primo. Illuminare his qui in tenebris et in umbra mortis sedent. Simul etiam asperitatem hyemis elegit ad natiuitatem: ut et tunc carnis afflictionem pateretur pro nobis et hec est ratio Augustini in libro de questionibus noui et veteris testamenti. ideo ecclesia cantat. Hodie nobis celorum rex de virgine nasci dignatus est: ut hominem perditum ad regna celestia reuocaret. Gaudet exercitus angelorum: quia salus eterna humano generi apparuit. Hodie nobis pax vera de celo descendit. Hodie per totum mundum melliflui facti sunt celi. hodie christus natus est. hodie saluator apparuit. hodie in terra canunt angeli: letantur archangeli. hodie exultant iusti: dicentes. Gloria in excelsis deo hec ecclesia. Et istud confirmat leo papa in sermone hodierno dicens. Saluator noster dilectissimi natus est gaudeamus. Nec enim fas est locum esse tristitie ubi natalis est vite. Nemo ab huius alacritatis participatione secernitur. una enim letitie communis est ratio. Gaudeat sanctus quia inuitatur ad palmam: gaudeat peccator quia inuitatur ad veniam. animetur gentilis quia vocatur ad vitam: hec ille. Patet ergo manifeste responsio ad questionem qua queritur quare hec dies est maxime exultationis et letitie per hoc quod

angelus dicit. quia natus est hodie saluator ergo gaudeam⁹ omnes fideles saluator noster natus est in mundū. hodie processit p̄les magnifici germinis et perseuerat pudor virginitatis. ideo dicit angelus. Euāgelizo vobis gaudium magnū quod erit omni populo: quia natus est vobis hodie saluator: vt dicunt verba pposita in quibus nota quatuor flores. B

Primus flos. natus est nobis hodie saluator tanq̄ veterum errorū expulsiuus. vnde. ij. Regū. xxiij. dicit. Lux aurore oriente sole mane absq̄ nubibus rutilat. Nam homo viuens in lege nature deuenerat in tantam ignorantiam q̄ vix erat qui deum cognosceret et ydolis non seruiret. Genes. vi. Omnis quippe caro corruperat viam suā coram domino. scz ydolis seruiē do. Deutero. xxxij. Immolauerūt demonijs et non deo dijs quos ignorabant. Ideo dicit sanctus Thomas in epistola ad vrbanū papam. Sapiētie lux infusa hominibus per peccatorum tenebras et occupationum temporalium caligines erat obumbrata. Et intantum erat cor quorūdam insipiētium obscuratum: vt gloriam dei in ydola vana cōuerterent: et ea facerent que non conueniūt: in sensum reprobum incidentes hec ille. Ad has tenebras expellendas natus est christ⁹ tanq̄ lux vt patet per duos testes. Primus est Esayas. xlix. c. dicēs. Dedi te in lucē gentiū vt sis salus mea ab extremis terre. Secundus est Salomon. Sapie. vij. dicēs. Candor est enim lucis eterne et speculum sine macula dei maiestatis. et ymago bonitatis illi⁹ Nam filius dei non venit ad nos in subsistē tia sue maiestatis nec in fonte sue claritatis quia tantam lucem et claritatem nō potuissemus sustinere. s. vt ipm intueri possem⁹ sue claritatis lucem obtexit et obumbrauit tegimine sue sanctissime et mundissime carnis quam de vtero v̄ginali p nobis peccatorib⁹ misericorditer assumpsit. prout sanctus Thomas in epistola ad vrbanum papam dicit. Fons sapiētie verbum dei presidens in excelsis: per quod pater prudēter fecerat et suauiter disposuerat: in fine temporum carnem sumere voluit vt sub tegumento nature corporee splendorem eius humanus intuitus posset inspicere quem in celsitudine maiestatis sue non valebat attingere: hec ille. Et crisostomus super illud. Uidimus gl'iam eius dicit sic. Uidimus gl'iam eius quā vtiq̄ nō vidissemus nisi per consortiū humanitatis visus esset a nobis. Et augustinus ibidem dicit. Uerbum caro factū est: vt possis dicere vidimus gl'iam eius. Istud declarat dupl'r Primo exemplo nature. Secdo mysterio figure. Exemplū in natura est tale. Cū homo nō possit videre solem in sui claritate: q̄a excellens sensibile positum supra sensū corrūpit sensum: vt dr̄ tertio de anima. ideo ponit ante oculos pannū lineū clarū vt sic videat solem. ita intellectus noster qui se habet ad manifestissima nature sicut ocul⁹ noctue ad lucem solis: vt dr̄ secūdo Metha. Cum non posset videre deum in sui claritate. iux̄ illud Esa. xlv. Uere tu es deus absconditus supposita humanitate diuinitati cognoscimus deum: vt verificet illud quod dr̄. Esaye. lij. Propter hoc sciet populus meus nomē meum in die illa: quia ego ipe qui loq̄bar ecce assū. Mysteriū figure apparet Exo. xxxiiij. vbi dicitur. Operiebat moyses faciem suam siquādo loquebat ad eos. Super quo dicit Crisostmo⁹ sup mattheū. Si eñ iudei moysi nō sustinuerūt faciē glorificatā videre. sed velamie opus fuit: qualiter diuinitatē nudā exñtem: inaccessibilem etiā ipsis supioribus virtutib⁹ nos lutei et terrestres sufferre possemus: hec ille. Etiam velum erat in templo. Exo. xl. Cūq̄ intulisset archam in tabernaculum appendit ante eam velum. vt sic possz vtcūq̄ deū pp'ls cognoscere. Et h̄ in figura huius mysterij ptingebāt illis. C

Secundus flos. natus est nobis hodie saluator tanq̄ mortuorum viuificatiuus. Iste flos patet p duos testes Primus est ps dicēs. Benedic anima mea domino et noli obliuisci oīs retributiones eius &c. vsq̄ dies eius tanq̄ flos agri sic efflorebit. Secūdus est Esayas. lxi. c. Spirit⁹ dñi super me eo q̄ vnxerit me ad ānūciādū mansuetis. Misit me vt mederer contritis corde: et predicarem annū placabilē dño &c. Etiam potest declarari exemplo in natura et mysterio in figura. Exemplū in natura est tale. Dicūt naturales q̄ sol est maxime causa vite et sanitatis. vnde quidā eo₄ dixerūt. q̄ sol est pater hominū deorūq̄ vt dicit tertio de anima. Et p̄mo de celo dicit philosophus p̄mum orbem esse causam omis viui

õmis virtutis: ⁊ oĩs operationis. Et hoc me diante sole. qꝛ homo ⁊ sol generãt hoiem. vt dr scđo phicoꝝ. Ratio est: qꝛ vita ⁊ sanitas cõsistit in calido ⁊ humido temperato: puta in sanguine: sol aũt est causa calidi tempe rati: ergo ⁊c. Et precipue est cã sanitatis in ortu suo. Nam videmus ꝙ infirmi melius se habẽt in ortu solis ꝙ̃ in meridie vel in sero. Sic spũaliter xp̃s est sol. Malachie. iiij. ca. Orieꝛ vobis timentibꝰ nomen meũ sol iusti cie ⁊ sanitas in pẽnis eius. ideo est cã sanita tis ⁊ vite spũalis ⁊ precipue in sui natiuita te: ꝑut dicit Esa. lviij. Mane erũpet lumen tuũ ⁊ sanitas tua citius orieꝛ. Icẽ dič. xxv. ca. loquẽs xp̃o. Factus es fortitudo paupi: for titudo egeno in tribulatione sua: spes a tur bine: vmbraculũ ab estu. Misteriũ figure ha beꝛ. Numeri. xxi. Ubi deus mandauit moysi dicẽs. Fac serpentẽ eneũ: ⁊ pone eum pro si gno qui percussus aspexerit eũ viuet. Et ita accidit vt ibidem dr. Per istum serpentez fi gurabatur xp̃us qui venerat ad liberanduz nos ab infirmitatibus nostris. Mar. ij. cap. Non egent qui sani sunt medico: sed male habẽtes. ideo Bernardus in sermone dicit sic. Non sane infructuosa est natiuitas salua toris. respicite perditi: venit xp̃us querere ⁊ saluum facere quod perierat. Morbidi con ualescite. Siquidem ante faciem vnctionis xp̃i nullus omnino stare poterit morbus ani me. hec ille. ideo dicit Psal. Misit verbum suum ⁊ sanauit eos. D

Tertius flos. Natus est

nobis hodie saluator vt ianuam celi nobis aperiret Sancti doctores tradunt ꝙ nec le galia. nec circũcisio: nec aliqd aliud quod an te incarnationem filij dei fieret aut seruareꝛ eterne vite ianuam nobis reserabat: sed filiꝰ dei sui incarnatione ⁊ natiuitate hãc ianuã nobis aperuit. In cuius signum multitudo angeloꝝ descẽdit ad hꝰ nobis manifestandũ Consuetudo est in ciuitatibus ꝙ porte stant clause per totam noctem: sed de mane aperi unꝛ. ꝑmo Paralipo. ix. ca. Stabant in custo dijs suis ⁊ facto mane aperiebant portas. Spũaliter per totam noctem tam legis na ture ꝙ̃ legis scripture: scz mosayce: qð erat tẽpus noctis ⁊ ignorantie: porte erant clau se. Sed in mane natiuitatis filij dei sunt a perte. Judič. xix. Mane facto surrexit homo ⁊ aperuit ostium. Mane facto. scz incarna tionis surrexit homo: scilz ille homo de quo scriptum est. homo est ⁊ quis cognoscet euz Ille homo. de quo dicit in Psal. Homo natus est in ea. id est in virgine gloriosa: ⁊ a perуit ostium scilicet regni celorum. Unde glosa super illo verbo. Non erat locus in di uersorio dicit sic. Eget loco vt nos in celis habeamus mãsionem: ideo in via nascitur qꝛ viam nobis ostensurus erat. Juxta illud. Joh. xiiij. Ego sum via veritas ⁊c. E

Quartus flos. natus est

nobis hodie saluator vt sine defectu nobis effulgeret. Nam sine aliq̃ peccato cõceptus ⁊ natus est xp̃us. Unde magr̃ sniarum lib. iij. di. xvi. ca. ij. dicit sic. Et est notandũ xp̃m de omi statu hoĩs aliquid accepisse q̃ omẽs venit saluare. Sunt enĩ quattuor status ho minis. primus ante peccatũ. secundus post peccatum ⁊ ante gratiam. tertius sub gratia quartꝰ in gloria. De primo statu accepit im munitatem peccati. Unde Aug. exponens illud Johãnis euãgeliste. Qui de sursum ve nit super omẽs est. dicit xp̃m venisse de sur sum. id est de altitudine summa humane nature ante pctm̃: quia de illa altitudine as sumpsit verbum dei humanam naturã dum culpam non assumpsit: cuius assumpsit pe nam. sed penã assumpsit de statu secũdo ⁊ alios defectus. De tertio vero gratie plenitu dinem. de quarto non posse peccare ⁊ dei ꝑ fectam contẽplationẽ. Habuit enĩ simul bo na vie quedã ⁊ bona patrie: sicut ⁊ quedam mala vie. hec Magister. disti. xij ca. iij ⁊. iiij. idem dicit. Ideo petrus in ep̃la. Qui pecca tum non fecit nec dolus inuentus est in ore eius. Figuraz huius hẽamꝰ. Dani. iij. vbi dr Uideo q̃ttuor viros solutos in medio ignis ambulantes ⁊ nihil corruptionis in eis est. Et species quarti similis est filio dei. Per istos quattuor viros intelligo Hieremiam Johãnem baptistam Beatam virginem ⁊ xp̃m solutos quo ad eoꝝ natiuitatez ab ori ginali peccato: in medio ignis huius mundi ambulantes. Sed species quarti similis est filio dei qui non solum est solutus a peccato originali in sua natiuitate: sed etiã in sua pce ssiõe. Unde nullus est christo similis nec ei adequari põt. Juxta illud Psal. Quis in nu bibus equabitur dño: quasi dicat nullꝰ. quo niam omẽs declinauerunt simul: inutiles fa cti sunt non est qui faciat bonũ: non est vsqz

ad vnum: scilicet xp̄m hodie nobis natum.

In eodem festo natiuitatis dominice Sermo secundus. ordine. xij.

Verbum caro factū est & habitauit in nobis. Joh. pmo. & in euangelio tertie misse huius solēnitatis. David p̄pheta loquens de natiuitate verbi incarnati in Psal. dicit. Deus noster manifeste veniet deus noster & non silebit: aduocabit celum desursum & terram discernere populū suū. Congregate illi sanctos eius qui ordinant testamentum eius super sacrificia & annunciabunt celi iusticiam eius quoniā deus iudex est: scz p̄ redemptione generis humani. Et subdit. Audi populus meus & loquar israel & testificabor tibi deus de⁹ tu⁹ ego sū. hec ille. Et paulus p̄nuncians hoc esse impletum dicit. Tit. ij. Apparuit gratia saluatoris nostri dei omnibus erudiens nos: vt abnegantes impietatem & secularia desideria sobrie iuste & pie viuamus in hoc seculo. A Super quibus verbis sanctorum moueo talem questionem. Utrum verbi incarnati gloriosa natiuitas s̄m quam voluit genus humanum saluari: rōnabiliter debuerit omnibus hominibus manifestari? Ad istam q̄stionem respondens sanctus Thomas tertia parte. q. xxxvi. arti. i. in corp. dicit sic. Natiuitas xp̄i nō debuit cōiter oib⁹ esse manifesta p̄pter tres rōnes. Prima ratio est: quia per hoc fuisset impedita humana redēptio q̄ per crucem eius facta est: q: vt dicit. i. Corinth. ij. Si cognouissent nunq̄ dn̄z glorie crucifixissent. Secūda ratio ē: q: hoc diminuisset meritum fidei per quā venerat homines iustificare: s̄m illud. Roma. iij. Justicia dei per fidez iesu xp̄i. Si em̄ manifestis indicijs xp̄o nascente eius natiuitas oīb⁹ appareret iā tolleret ratio fidei que est argumē tum non apparentiū. vt dicit. Heb. xi. Tertia ratio est: q: per hoc venisset in dubium veritas humanitatis ipsius. vnde Augusti. dicit in ep̄la ad Volusianū. Si nullas ex paruulo in iuuentutē mutaret etates: nullos cibos: nullos caperet somnos: nōne opinionē confirmaret erroris: nec hoīem verum vllo modo suscepisse crederet. Et dum oīa mirabiliter facit aufert quod misericorditer fecit. hec ille. B Sed tamen p̄ maiori euidentia huius responsion. e dubium est: quare dyabolus motus est ad tēptandū hoīem. Cum em̄ primus angelus fuerit maioris dignitatis & excellentie s̄m naturam quo ad cognitionem dei & rerum creatarum: & quo ad voluntatem & arbitrij libertatem: etiam quo ad gratiaz in qua conditus erat. homo autē minoris erat dignitatis & p̄fectiōis naturalis. vt pz & quo ad gratiā in qua erat creatus. Quid ergo mouit primū angelum ad temptandū primū hoīem. Ad hoc respondet sanctus Bernardus exponens illud qd̄ dicit Jone. i. Propter me orta est tēpestas &c. dicens. C dyabolus vidit rōnalem creaturam assumendaz in vnitatem persone filij dei: & ex hoc inuidit & hec inuidia fuit causa casus eius & mouens ipsum ad tēptandū hoīem. Ex q̄bus verbis apparet q̄ incarnatio filij dei fuit occasio tēptandi adam. Q̄d pōt patere ex verbis dyaboli dicentis. eritis sicut dij. Genes. iij. Volēs experiri an homo perueniret ad tantā excellentiā & dignitatē. vt eadem persona humana esset deus & homo. Cogitauit itaq̄ demon apud semetipsū dicens. Tanta est grauitas peccati q̄ nec deus nec celū potest ipsum sustinere: imo nec terra: quia mihi dictum est. vt habet. Esa. xiiij. Quomodo cecidisti de celo lucifer qui mane oriebaris. Corruisti in terram qui vulnerabas gētes: qui dicebas in corde tuo. in celum conscendaz. super astra celi exaltabo solium meū: sedebo in monte testamenti in lateribus aquilonis. id ē ero caput princepsq̄ maloz. Ascendam super altitudinē nubiū & similis ero altissimo. Verūtamē ad infernū detraheris in p̄fundum laci. Si ergo peccatum meū in tantū est detestabile q̄ deus me non sustinuit p̄pe se: sic de hoīe erit: quem si induxero ad peccandum & maculandū totam naturā humanaz nunq̄ dignabit deus eam assumere vt perueniat ad tantaz dignitatem: scz vt homo fiet deus & p̄pter hoc induxit hoīem ad peccandum. ideo dicit. Sapie. ij. Inuidia dyaboli mors introiuit in orbem terrarū. Credens itaq̄ homo se decipi fecit preceptum contēnendo sicut ante peccatum preuiderat deum incarnandū quando dixit Hoc nunc os ex ossibus meis & caro de carne mea &c. Super quo verbo dicit paulus. Sacramentū hoc dico magnum in xp̄o iesu & in ecclesia ad Ephes. v. capi. Ita etiam post peccatū cognouit deum incarnādū in remediū peccati sui q̄n de⁹ dixit. Ecce

adam factus est quasi vnus ex nobis. Gen. iij Non vt dicit deus insultando homini sed confirmando primũ ꝓpositum suũ. ac si dixisset. nunc expedit vt vnus ex nobis fiat homo pro redemptione generis adeoq; nullus homo purus hoc potest facere. vnde Hugo de sancto victore dicit. Pensa diuinã pietatem: tenuit homo diuinam similitudinez ad quam factus est. venit xp̄s vt reformaret et etiam eandẽ similitudinẽ transformaret. dictũ est quasi in voce exprobrantis et alloquẽtis. Ecce adam factus est quasi vnus ex nobis. dicamus in voce exultationis et confitẽtis. Ecce de⁹ factus est quasi vnus ex nobis Unde de secũdo adam hoc possumus intelligere. hec ille. Respondit filius et spũssanctus patri et dixerunt. Nonne possumus facere vnam creaturã cuius bonitas prepõderet bonitati totius humane nature: quomodo ergo essem⁹ oĩpotentes. si hoc facere nõ possemus. Et si hoc possumus ergo per illã recompensari posset corruptio totius humane nature. E. Respondit pater et inquit. Sicut ego ita et vos optime cognoscitis ꝙ nulla natura in quantacũq; dignitate crearetur a nobis posset sufficere ad reparationem corruptionis humane nature per modum satisfactionis. Cuius rationem triplicem adduco. Prima ratio quia omnis creatura totum qd̄ potest pro se deo debet. Unde non relinquitur sibi quo pro alio satisfacere posset. Secunda ratio est: quia hoc requirit in satisfactione. vt illud quod satisfaciens reddit preponderet ei quod per culpã ablatum est vel saltem sit equale illi. Quamuis autem aliqua natura creata sit vel possit esse melior natura humana: non tamen natura in aliqua ꝑsona creata considerata potest adequare bonitatem totius nature humane. Bonũ enĩ totius nature humane est quodãmodo infinitum per comparationez ad supposita: inq̃tum natura humana in infinitum per generationẽ cõmunicabilis est: bonũ autem cuiuslibet nature create in se finitũ est et finit ꝓut consideratur in vno supposito. et ideo cum actus et operationes sint suppositoꝝ non potest esse: vt operatio alicuius creature valeat tantum q̃tum est bonum totius humane nature vt possit esse digna satisfactio ꝓ eius reparatione. Tertia ratio est quia nos dedimus humane nature in sui prima creatione quedaz per que supra statum suis principijs congruentẽ eleuabat; puta imortalitatem que erat gratie non nature: iustitiã originalem et alia hmõi ex mera liberalitate nostra: que oĩa per peccatum amisit. vnde reparare eam est ad gradũ superiorem ipsam eleuare in quo prius condita fuerat. Sed non est possibile eleuare aliquã naturã ad superiorem gradum nisi nobis q̃ naturas condidimus et earuz gradus ordinauimus. ideo precise vnus nostrũ põt humanã naturã reparare. Iste rõnes confirmãtur per Aug. libro cur quãdo et quomodo deus homo. ca. vi. dicẽtem. Sicut per hominẽ tãtummodo hoĩum fieri redemptio videatur: cõuenit vt intelligat ꝙ de ade stirpe nullus naturaliter ꝓpagari poterat q̃ illius delicto non teneret astrictus. Et ideo quislibet tantominus vniuersale cyrographum delere posset: quãto vniũsali vel ꝓpria culpa minime careret Unde rex clemens et potens tali modo homĩ subuenire disposuit: q̃ melius nũq̃ excogitari potuit et vnde cõdescendit clementius inde illum eleuauit potẽtius. Quia enĩ primus homo ceciderat oportuit vt homo secundus conderet qui rectitudinẽ quã primus homo non tenuerat iste quasi emendando teneret. hec ille. Ideo de⁹ pater ꝓfert cum filio et spũ scto dicens illud qd̄ ponit Augusti. ibidez. ca. x. Adam ꝑ inobedientiã morti addictus merito potest dolere: sed multo grauius ac miserabilius posset lugere si reparationis sue mysteriuz diutius ignoraret. Scit enĩ ꝙ nos angelis delinquentibus nõ pepercimus: sed irrecuperabiliter eos dãnauerim⁹. Ideoq; merito multo sibi minus parcendũ opinari põt. Demũ itaq; qui prius tangendo vetita grauez ruinam fecit satis grauiorem et valde incõparabiliter deteriorẽ desperãdo incurreret nisi dominicũ aduẽtum ad instar angeloꝝ minime cadentium cognouerit venturũ. Uerũtamẽ summa nostra prouidentia qua lapso homini manũ porrigere disposuimus ꝙ tandem ad gratiam redeat ei insinuare velimus: et sub multis miserijs egrotantem de spe recuperande salutis letificare et quodãmodo pondus instãtis ei doloris alleuiare curemus. hec ille. Sic ergo primo homi fuit primitus reuelatus aduẽtus dñi vt si merito de instãte miseria doleret valde tamen de suo sueq; posteritatis remedio gauderet et filijs suis quibus mortis sententiã induxerat: quasi con

gratulando eorum redemptionem per aduen
tum domini posset intimare. Sciebat enim quod
post sui lapsum nemo ex eius stirpe more na
turali propagandus erat qui se vel alios eri
gere valeret: nisi ille desursum veniret qui vir
tute diuinitatis de carne peccatrice sine pec
cato acciperet humanitatem: cum qua homi
nes iacentes erigeret de palude cui inhese
rant et valde magno et ita dicam conamine ex
traheret. Tali quippe desiderio adam cum
filijs suis cruciabatur et tali spe pariter reso
labatur. Exemplum: supplicanti domino
pape vel imperatori fit gaudium quando sup
plicatio est presentata: maius quando est si
gnata: adhuc maius quando est registrata
et sigillata: sed maximum gaudium est quando
sigillata et registrata offertur et presentatur
supplicanti: sic in proposito. Adam propter
peccatum suum fuit expulsus de paradiso ter
restri et priuatus maxima hereditate: quia pa
radiso celesti et pro se et pro semine suo. Ui
dens autem quod non poterat redire ad tantam
dignitatem nisi per incarnationem filij dei
habito consilio cum filijs suis composuerunt
vt mitterent supplicationem deo patri pro ad
uentu filij dei in carne. Quia vero Adam fue
rat transgressor mandati dei ideo abel tanquam
primus iustus presentauit supplicationem pro
liberatione generis humani. de quo abel di
cit Augustinus libro de mirabilibus sacre
scripture. cap. v. Iusticia triplex in abel fuit.
Prima virginitas non generando. Secun
da sacerdotium munera placita deo offeren
do. Tertia martyrum fideliter moriendo. Cui
primam figuram saluatoris gestare concedi
tur qui virgo martyr et sacerdos esse dicitur.
Et libro diuersarum questionum ad orosium
dicit sic Tria maxime iusticie preconia in a
bel fuisse comprobantur scilicet virginitas sacer
dotium et martyrium in quibus xpi figuram
primus gessit. ideo ignis missus est de celis
qui hostiam abel sicut sepe factum esse viris
sanctis legimus approbauit. hec ille. Unde
dicitur Gene. iiij. Respexit dominus ad Abel et ad
munera eius. Supplicatio abel sic continebat:
Tu domine deus noster suauis es et verus: pa
tiens et in misericordia disponens omnia. Et
enim si peccauerimus tui sumus scientes ma
gnitudinem tuam. Et si non peccauerimus
scimus quoniam apud te sumus computati. Nos
se enim te consummata iusticia est et scire iustici
am et veritatem tuam radix est immortalita
tis. sed illum qui primus creatus est a te do
mine pater orbis terrarum. Cum solus esset
creatus custodiuit iusticiam et veritatem tuam:
et eduxit illum a delicto suo, et dedit illi virtu
tem continendi omnia. Ab hac vt recessit in
iustus insipientie sue reliquit hominibus me
moriam: vt in his que peccauit nec latere po
tuerit. Sed non impossibilis est omnipotens
manus tua que creauit orbem terrarum ex
materia inuisa: sed omnia in mensura et nu
mero et pondere disposuisti. Multum enim
valere tibi soli superat semper: et virtuti bra
chij tui quis resistet? Quoniam tanquam momentum
statere: sic ante te est orbis terrarum: et tanquam
gutta roris antelucani qui descendit in ter
ram. Sed et misereris omnium: quoniam omnia potes et
dissimulas peccata hominum propter penitentiam.
Diligis enim omnia que sunt et nihil odisti ho
rum que fecisti: nec enim odiens aliquid feci
sti aut constituisti. Quomodo autem posset
permanere aliquid nisi voluisses: aut quomo
do a te non vocatum in esse conseruaretur?
Parcis autem omnibus quoniam tua sunt domine qui
amas animas. Cum sis ergo iustus iuste omnia
disponis ipsum quoque qui non debet puniri
condemnas et exterum extimas a tua virtute.
Itaque vt bonitatem tuam cogitemus iudi
cantes et cum de nobis iudicatur speremus misericordiam
tuam. Sapien. xv. xi. et xij. capitulis. Domine ne me
mineris iniquitatum nostrarum antiquarum cito anti
cipent nos misericordie tue quia pauperes facti sumus ni
mis. Adiuua nos deus salutaris noster et propter gloriam
nominis tui domine libera nos et propicius esto peccatis
nostris propter nomen tuum. hec est supplicatio abel.
Quam supplicationem cum accepisset deus pater propo
suit eam filio et spiritui sancto. respondit spiritus sanctus dicens
quod non videbatur sibi quod pro nunc fieret tantum
mysterium: quia sicut aduentum magni regis
oportet aliquos nuncios precedere vt prepa
rentur subditi ad eum reuerenter suscipiendum: ita
oportet aduentum filij tui in terris multa precedere
quibus homines sint parati ad deum incarnatum sus
cipiendum et per multa documenta hominum mentes
disponantur ad ei facilius credendum et fiant auidi
ores ad impetrandum. Preterea sicut absur
dum fuisset si voluissemus solum etatem iuuenis
le in homine in statu innocentie fuisse quia euacuas
semus pulchritudines que ceteris etatibus suas
vices atque ordines gerunt: sic absurdum est
ab vniuerso genere humano vicissitudinarias
etates auferre. Nam et ipsum tanquam vnus ho
suas etates agit. Si ergo filius tuus nun

incarnabitur auferemus ab humano gene-re suas erates. ¶ Tunc dixit deus pater spũi sancto. Quãto magis differtur medicina tã to periculosius morbus inualescit. Sapiens enim medici est vt periculum morbi deuitet. maxime cuz prouerb. tertio dicatur: Ne dicas amico tuo reuertere ⁊ cras dabo tibi cũ sta tim possis dare. Quia vero Abel est inter ce teros homines maxime iustus cum nobis obtulerit de pmogenitis sui gregis ⁊ de adipi bus eorum. vt dicitur Geñ. iiij. ergo videtur ꝙ debeamus exaudire supplicationem eius Si enim acceptauim⁹ sacrificiũ eius quãdo misimus ignem vt accẽderet hostias eius: quare nõ exaudimus petitionem eius. ¶ Re-spondit spiritussanctus dicẽs ꝙ aliter est in morbo corporali ꝙ̃ spũali. quia ad sanatio nem morbi corporalis non exigit vt infirm⁹ vim medicine ⁊ periculum morbi cognoscat: quod tamen maxime necessariũ est in sana-tione morbi spũalis: qm̃ per humilitatem et contritionem spũs sanat. Ideo quãuis me dicina corporalis non differat tamẽ spũalis differri potest. Faciamus ergo sicut facit me dicus corporalis qui pbet egroto medicinaz pparatoriam anteꝙ̃ det pfectam medicinã: ita nos exhibeamus generi humano ppa-ratoriam medicinam contra morbuz pecca ti originalis p nunc scz oblationẽ pmitiarũ ⁊ ita factum est. ¶ Licet autẽ Abel sit nobis carus gratus ⁊ acceptus ⁊ beniuol⁹. tamen rõnabile est vt istum amorẽ coniungamus discretioni que nõ facit accelerari donũ an-teꝙ̃ expediat ei cui dat. Non autem expedit humano generi hoc donum accipere anteꝙ̃ experimento discat quãtũ eo indigeat: vt sic acceptum carius habeat. Uere pater sancte pꝑter hoc in nullo habet genus humanum conqueri de nobis quia statuet. vt sponse nõ statim pacte tradant. ne vilem habeat mari-tus datam quam non suspirauit dilatam vt habet. xxvij. q. ij. c. statutum est ⁊c. ¶ Audiens aũt demon ⁊ cognoscẽs qm̃ abel supplicassz deo patri sup salute generis humani timuit ne exaudiret petitio eius quia videbat ange los descendẽtes de celo ⁊ coll'oquentes cum Abel sup hoc mysterio. dicebat intra se hoc cognoui a pncipio creationis mee ꝙ homo debebat exaltari ad tantã dignitatẽ vt esset deus. ideo induxi hoiem pmum ad peccãdũ qui eiectus est de paradiso. sed iste abel hoc mysteriũ cognoscit. ideo supplicat deo patri vt filium suũ mittat in terris ⁊ iam ei⁹ mu-nera accepta sũt deo. ppterea opz me vti ar-mis meis vt hanc rem impediã. Tũc statim cõmouit cayn contra fratrẽ suũ abel dicens Ecce frater tuus abel maliciose pcurat vt be nedictio patris tui ad eum pueniat. cum tñ sit minor natu. meliora offert sup altare cre dens placere patri tuo: q̃ tñ in sudore vult⁹ sui vescit pãe suo ipe labores vños dissipat Iratusqz est cayn vehemẽter ⁊ cecidit vult⁹ eius: dixitqz cayn ad abel fratrẽ suum. Egre diamur foras: cũqz essent in agro cõsurrexit cayn aduersus abel fratrẽ suuz ⁊ interfecit eum vt dr Geñ. iiij. ¶ Uidens aũt deus pater nequitias demonis ⁊ pctm̃ cayn dixit filio suo vnigenito: quia abel iustus: innocens et sanctus petiuit vt descẽderes ⁊ sanares gen⁹ humanũ: pcurante dyabolo mortuus est ⁊ occisus a fratre suo cayn ⁊ subito facta est vox magna in celis dicẽs. Emitte manũ tu-am de alto. Eripe me ⁊ libera me de aq̃s mul tis ⁊ de manu filioꝝ alienoꝝ. i. demoniorum quoꝝ os locutũ est vanitatẽ ⁊ dextera eoruz dextera iniq̃tatis. dixitqz filius patri. Quid sibi vult ista vox. Rñdit pat filio. Ecce vox sanguis fratris tui abel qz frater eius eris p incarnationẽ. Clamat ad me de terra scz vt mittã te ad eos ⁊ eripias eos de interitioni bus eoꝝ. Cui dixit fili⁹. Nunqd nõ tenebre dies dñi ⁊ nõ lux ⁊ caligo ⁊ nõ splẽdor in ea Amos. v. Ipsi aũt sicut adam trãsgressi sunt pactũ ipsi puaricati sunt in me. Osee. vi. Sz neqz dabũt cogitationes suas vt cõuertant ad dñm deũ suũ: qz spũs fornicationũ in me dio eoꝝ est. ⁊ dñm nõ cognouerũt. ibidez. v. ¶ Uidens aũt deus ꝙ malitia hoiũm esset in terra: et cũcta cogitatio cordis hũani intẽta eẽt ad malũ oi tpe ... effundã sup eos oẽm indignationẽ meã: oẽz irã furoris mei. Sophonie. iij. Precepit aũt de⁹ noe vt fabri caret archã dicẽs. Finis vniuerse carnis vẽit corã me: repleta est tra iniq̃tate a facie eoꝝ ⁊ ego disperdã eos cũ terra. Factũqz ẽ dilu uiũ q̃draginta dieb⁹ sup terrã ⁊ mltiplicate sunt aq̃ ⁊ cõsumpta est oĩs caro q̃ moueba tur sup terrã ⁊ deleuit oẽm subaz q̃ erat sup terrã. Remãsit aũt sol⁹ noe ⁊ q̃ cũ eo erant in archa. ¶ Egressus ẽ noe cũ his qui cum eo erãt in archa. Uidit qm̃ dyabolus sua astu-tia supauerat hũanũ gen⁹ ⁊ cogitauit scdo pñrare supplicatõnẽ deo pri sup salute gene ris humani. Edificauit aũt Noe altare dño

⁊ tollens de cunctis pecoribus ⁊ volucrib⁹ mundis obtulit holocausta super altare domino dicens. Deus patrum meorum ⁊ domine misericordie qui fecisti omnia verbo tuo ⁊ sapientia constituisti hominem vt dominaretur creature tue que a te facta est vt disponat orbem terrarum in equitate ⁊ iusticia ⁊ in directione cordis iudicium iudicet. Non ignoras quoniam iniqua est natio hominum ⁊ naturalis malicia ipsorum: quoniam non poterat mutari cogitatio illorum in perpetuum. Semen enim erat maledictū ab initio: nec timens aliquē ⁊ tu veniam dabas peccatis illorum? Quis enim dicet tibi quid fecisti? Quis stabit contra iudicium tuum? Quis in conspectu tuo veniet vindex iniquorum hominum? Quis tibi imputabit si nationes perierūt quas tu fecisti? Nec enī est alius deus preter te, cui cura est de omnibus vt ostendas quoniam non iniuste iudicas iudicium neq; rex neq; tyrannus in cōspectu tuo inquirent de his quos perdidisti. Cum perierant superbi gygantes spes orbis terrarum ego ad ratem confugiens remisi seculo semē natiuitatis: quia manu tua erat gubernata. Docuisti autem populum tuum per talia opera quoniam oportet iustum esse ⁊ humanum ⁊ bone spei fecisti filios tuos: quoniam iudicans das locum penitentie in peccatis. Tu es qui vite ⁊ mortis habes potestatem. Que in celis sunt quis inuestigabit. Sensum autē tuum quis sciet nisi tu dederis sapientiam ⁊ miseris filium tuum de altissimis per quem sanabuntur quicunq; placuerunt tibi domine a principio. Sapien. ix ⁊ xi. capitulis hec est supplicatio noe. Iuste ergo vocatū est nomen eius noe Sic enī prophetauerat lamech pater ei⁹ de eo dicens. Iste consolabit nos ab operibus ⁊ laboribus manuū nostrarū in terra cui maledixit dominus. Geneb. quinto cap. Tunc deus pater loquens filio suo precauens in futurū tactus dolore cordis intrinsecus. Delebo inquit hominē quem creaui a facie terre. penitet enī me fecisse eos. Geneb. sexto. caplo. Considerate domini mei istum textum ⁊ videte q̄ clare deus pater predixit incarnationem filij sui. Quid enī intelligitur per hec. penitet me fecisse hominē: quia malicia hominum multa esset in terra? Deus enī non potest de aliquo penitere: quia omnia videt anteq̄ fiant ⁊ sciuit hominem peccaturū anteq̄ ipsum crearet: nisi hoc q: multa malicia hominum est. Pro qua nequaq̄ soluere potest purus homo immo pena tenebit filium dei in carne passurum. Et probat hoc deus pater cum subditur. precauens in futurum: id est cogitans de futura filij sui incarnatione que futura erat quo ad nos: sensit eum tacturum a penis ⁊ doloribus intrinsecus vsq; ad animam ⁊ ait tunc delebo hominem: id est derelinquā eum prout christus in cruce clamauit dicens. Deus meus vt quid dereliquisti me? Et cum ad modum hominis considerantis de hominum perditione sermo apud eum foret: amore nimio victus concludit. Penitet id est penitentia me tenebit quia feci hominem. Acceptauit autem deus sacrificium noe ⁊ supplicationē eius. quia vt dicitur. Gene. octauo capitulo. Odoratusq; est dominus odorem suauitatis: ⁊ ait ad eum. Nequaq̄ vltra maledicam terre propter hominem. Ecce ego statuam pactum meum vobiscum ⁊ cum semine vestro post vos. Hoc signum federis quod do inter me ⁊ vos ⁊ ad omnem animam viuentem que est vobiscum in generationes sempiternas. Arcum meum ponam in nubibus ⁊ erit signum federis inter me ⁊ inter terram. hec ibi. ⁊ capitulo nono. Ecce q̄ expresse deus pater promittit noe se missurum filium suum in carnem prout dicit Iohannes. Apocalip. decimo capi. Et vidi alterum angelum fortem descendentem de celo amictum nube ⁊ yris in capite eius. Cum dicit amictum nube: intelligit amictum carne humana: q: corpus christi ad instar nubis fuit purū ⁊ leue: ⁊ conceptum sine macula. vnde Esa. xix. capi. Ascendit dominus super nubem leuem. vidit itaq; Iohānes arcū diuinalis miserationis in quo sunt quattuor colores. scilicet Rubeus charitatis et amicitie: croceus benignitatis ⁊ innocentie. viridis synceritatis ⁊ pudicitie. niger mēdicitatis ⁊ indigentie. quem deus pater posuit in nubibus nostre mortalitatis ⁊ liquescentie. Uide ergo arcum ⁊ benedic qui fecit illum. Ualde enim speciosus est in splendore suo. Girauit celū in circuitu glorie sue manus excelsi aperuerunt illum. Ecci. xliij. ca. Uidens autem dyabolus q̄ deus proposuerat saluare genus humanū per incarnationem filij dei eterni: ⁊ cogitans q̄ noe erat vir iustus atq; perfectus in generationibus

fuis: ꝛ ꝙ cum deo ambularet. vt habet. Gene. vi. Timens ne id subito fieret ꝛ sic perderet dñium suũ super humano genere: adinuenit nẽroth gygantem robustum venatorem ꝛ tẽptauit eum de superbia dicẽs. Audiuisti a patribus tuis qualiter deus dissipauit totam genus humanũ per aquas diluuij timeo ne id accidat tibi ꝛ posteris tuis. Contra hoc vnũ remedium habeo: scilicet ex quo omẽs hoies estis simul ꝛ eiusdem ydiomatis anteꝙ̃ dispergamini per mundum facite vobis turrem altã vsqȝ ad celum ad quã salubriter confugere possitis si iterũ fieret diluuiũ aquarũ super terram. Statimqȝ nẽroth eleuatus in superbiã cogitauit vt faceret quẽadmodum dyabolus ei suggesserat. Unde Gene. xi. dicit. Erat autem terra labij vnius ꝛ sermonũ eorũdem. Cumqȝ hoies proficiscerent de oriente inuenerũt campũ in terra sennaar ꝛ habitauerunt in eo. Dixitqȝ alter ad ꝓximũ suũ. Uenite faciamus lateres ꝛ coquamus eos igni. Habuerũtqȝ lateres ꝓ saxis ꝛ bitumẽ ꝓ cemento: ꝛ dixerunt. Uenite faciamus nobis ciuitatem ꝛ turrem cuius culmen pertingat ad celum: ꝛ celebremus nomen nostrum anteꝙ̃ diuidamur in vniuersas terras. Descendit autẽ dominus vt videret ciuitatẽ ꝛ turrẽ quã edificabãt filij adam ꝛ dixit. Ecce vnus est populus ꝛ vnũ labium omnibus: ceperũtqȝ hoc facere nec desistent a cogitationibus suis donec eas opere cõpleant. Uenite igitur descendamus ꝛ confundamus ibi linguã eorũ: ꝛ non audiet vnusquisqȝ vocem ꝓximi sui. Atqȝ ita diuisit eos dominus ex illo loco in vniuersas terras: ꝛ cessauerunt edificare ciuitatẽ. Idcirco vocatum est nomen eius babel: quia ibi confusum est labium vniuerse terre. Et inde dispersit eos dominus super faciẽ cunctarum regionum. hec ibi. Tunc genus humanũ dereliquit dominũ deum suũ factorem ꝛ recessit a deo salutari suo. De quibus dicit Sapiẽ. xiij. capi. Uani sunt oẽs hoies in quibus non subest scientia dei. Et de hijs que videntur bona nõ potuerunt intelligere eum qui est. neqȝ operibus attendentes potuerant cognoscere quis esset artifex: sed aut ignem: aut spm: aut citatum aerem: aut gyrũ stellarum aut aquã aut solem: aut lunã rectores orbis terrarũ deos putauerunt. Et in fine loquens de humano genere ydolatrante dicit sic. Non erubescit loqui cũ illo qui sine aĩa est: ꝛ ꝓ sanitate quidem infirmum deprecatur: ꝛ pro vita mortuũ rogat: ꝛ in adiutoriũ inutilẽ inuocat: ꝛ ꝓ itinere petit ab eo q ambulare non potest: ꝛ de acquirendo: ꝛ de operando: ꝛ de omni rerũ euentu petit ab eo q in omibꝰ inutilis est. hec ibi. Et btũs Augusti. lib. xvi. de ciuitate dei. ca. xij. dicit sic. Sicut ergo scriptura sancta indicante didicimus in regione caldeorũ natus est abraham q̃ terra ad regnũ ꝑtinebat assyriorũ. Apud caldeos aũt iam etiã tunc supstitiones impie ꝑualebant quẽadmodũ per ceteras gẽtes. Una ergo thare domus erat de qua natus est abraham in qua vnius veri dei cultus remanserat ꝙuis ꝛ ipse sicut iam manifestior dei ppl's in egypto: ita in mesopothamia seruisse dijs alienis iesu naue narrante refertur. ceteris ex ꝓgenie illius heber in linguas paulatim alias ꝛ in nationes alias posterius defluentibus. Proinde sicut ꝑ aquarũ diluuiũ vna domus noe ad reparandũ genus humanũ remãserat. sic in diluuio multarũ supstitionum ꝑ vniuersum mundum vna remanserat domus thare: in qua custodita est plantatio ciuitatis dei. hec ille. Abraham autẽ postꝙ̃ obtulit sacrificium deo fm qd sibi mandauerat deus. vt habet. Genes. xv. Presentauit supplicationẽ deo patri dicẽ. Inualuerũt sup me vba hoium dicentiũ. Uanus est q seruit deo: ꝛ qd emolumentũ quia custodiuimus ꝓcepta eius: ꝛ quia ambulauimꝰ tristes corã dño exercituũ. Malach. iij. Nũquid perdes iustũ cũ impio. Absit a te vt rẽ hanc facias ꝛ occidas. i. dãnes iustum cum impio. Fi atqȝ iustus sicut impius. Non est hoc tuũ qui iudicas oẽm terram. nequaꝙ̃ facias iudiciũ. Genes. xviij. ca. Hec est supplicatio abrahe qua petit vt deus pater mittat filiũ suum in carnẽ ad redẽptionẽ hoium: ꝛ si nõ prescitorum ꝛ dãnatorũ: saltẽ ad redẽptionẽ iustorũ predestinatorum. Tũc deus pater septies apparuit abrahe cõfortando ipsum qualiter supplicationẽ eius acceptauerat: ꝛ eam signauerat que oĩa habentur a. xij. ca. Geneß. vsqȝ ad. xxij. ca. eiusdẽ. vt patz. Primo ꝓmisit sibi deus eum in magnã gentẽ magnificãdũ non explicando an hoc fieret in semine suo vel nõ. Scdo ꝓmisit sibi deus eũ magnificãdũ ꝛ in se ꝛ in semine suo in sempiternum ꝑpterea ꝙ abrahã edificauit altare dño. Tertio dedit sibi deus victoriã cõtra q̃tuor reges cui cũ occurrisset melchisedech dedit decimas ex omibus. Quarto ꝓmisit sibi deus ꝙ an

plitudo eius esset in filio naturali egredien-te ab eo non explicando an esset de libera vł ancilla. Quinto iam habito filio de ancilla explicat sibi q̄ habiturus est filium de libe-ra: ⁊ hunc etiaʒ vt primū in magnam gentē̄ futurum: ideo a modo vult pactum circunci-sionis esse in carne sua ⁊ in omnibus poste-ris suis. Sexto reuelat sibi diuine trinitatis misterium ⁊ breue tempus habēdi prefatuʒ filium: non natura sed gratia. Septimo nar-rat sibi filium ancille non esse cum filio libe-re cōmiscendum: sed potius reijciendum: q2 in solo filio libere est promissio p̄fata adim-plēda. propter quod exegit deus ab abrahā vt offerat illum sibi in holocaustum vt sic a-braham plenius promereatur ⁊ certificetur in illo obtinere promissa. Ecce q̄ gradatim deus explicauit sibi promissionem seminis benedicti. de quo dicit apłus Gal. iij. Abra he dicte sunt p̄missiones ⁊ semini eius. Nō dicit ⁊ seminibus quasi in multis: sed quasi in vno ⁊ semini tuo qui est christus. Uisa autem supplicatione statim deus signauit eam ⁊ fecit munitam ⁊ cum abraham insta-ret apud deum patrem vt sibi reuelaret q̄d intenderet dicēs domine deus. vnde scire pos-sum q̄ possessurus sum terram hanc quam p̄misisti. Uenit angelus domini de celo ⁊ vo-cauit Abrahā dicens illud. Genes. xxij. ca. Per memetipsum iuraui dicit dñs: benedi-cam tibi ⁊ multiplicabo semen tuū sicut stel-las celi velut arenā que est in littore maris. Possidebit semē tuū portas inimicoꝝ suoꝝ ⁊ benedicent in semine tuo omēs gētes ter-re q2 obedisti voci mee. hec ibi. Eleuans aūt oculos suos abrahā cū occubuisset sol apparuit clibanus fumans ⁊ lāpas ignis transiēs per diuisiones illas. vt habet. Gene. xv. Per cli-banū fumantē intelligit vterus v̄ginis san-ctificatus spū sancto. Luce. ij. Spūssctūs su-perueniet in te ⁊ v̄tus altissimi obumbrabit tibi Per lāpadē intelligit xp̄s. Iuxta illud. Esa. lxij. Saluator eius vt lāpas accēdat. Propt hec oīa Abrahā gauisus est valde. vt dicit. Ioh. viij. Abrahā pater vester exultauit vt videret diem meum: vidit ⁊ gauisus est. Ut autem demon cognouit exultasse quia sup-plicatio erat signata pro redemptione gene-ris humani ⁊ valde timens ne subito man-daretur executioni cogitauit intra se dicens illud. Eccī. xliiij. Abrahā magnus pater mul-titudinis gentiū ⁊ non est inuentus similis

illi in gloria. qui conseruauit legem excelsi. ⁊ fuit in testamento cū illo. In capite eius sta-re fecit testamentū: ⁊ in tēptatione inuētus est fidelis. ideo iureiurando dedit illi gloriā in gēte sua crescere illū quasi terre cumulū ⁊ vt stellas exaltare semen eius ⁊ hereditari il-los vsq3 ad mare ⁊ a flumine vsq3 ad terminos orbis terre. hec ibi. Sʒ conabor talē turpitu-dinē pcti in humanū gen⁹ seminare q̄ deus nunq3 dignabit̄ hanc naturā assumere: s. vi-ciū sodomie. ⁊ ex tūc tēptauit humanū gen⁹ de hoc vicio. Moies auteʒ sodomite pessimi erant ⁊ peccātores corā dño nimis. vt dr Gen. xiij. de q̄bus dicit Paulus. Roma. i. Femine eoꝝ īmutauerunt naturalē vsum in eū vsum q̄ est cōtra naturā. Similiter aūt ⁊ masculi in masculos turpitudinē operantes relicto natu-rali vsu femine exarserūt in desiderijs suis in inuicē ⁊ mercedē quā oportuit erroris sui in semetipsis recipientes. hec ibi. Exemplū ha-bes. Gen. xix. de duob⁹ āgelis quos loth sus-cepit hospitio q̄bus vim faciebāt sodomite. p̄pterea dixit deus abrahe. Clamor sodomo-rum ⁊ gomorreoꝝ multiplicatus est ⁊ pctm̄ eoꝝ aggrauatū est nimis. Descendā ⁊ vide-bo vtrum clamorē opere cōpleuerint. Et cū non essent inuenti decem viri iusti dñs pluit super sodomam ⁊ gomorrā sulphur ⁊ ignē de celo: ⁊ subuertit ciuitates has ⁊ omēʒ cir-ca regionem ⁊ vniuersos habitatores vrbiū ⁊ cuncta terre virentia. Et vxor loth respici-ens post se versa est in statuam salis. ideo Augustinus. xvi. de ciuitate dei. capi. xxx. di-cit sic. Post hanc promissionem liberato de sodomis loth ⁊ veniente igneo ymbre de ce-lo tota illa regio impie ciuitatis in cinerem versa est: vbi stupra in masculos in tantā cō-suetudinē conualuerāt: quanta solent leges alioꝝ factoꝝ prebere licentiā. hec ille. Et ne genus humanū crederet deū patrē fuisse mē-titum abrahe de missione filij sui in carnē di-cit Aug. lib. xvi de ciuitate dei. ca. xxxvi. Ac-cepit etiā ysaac tale oraculū quale aliquoti-ens pr̄ ei⁹ acceperat. de quo oraculo sic scriptū est. Facta est aūt fames sup terrā p̄ter famē q̄ prius facta est tpe abrahe. Abijt aūt ysaac ad abimelech regē philistinoꝝ i geraris. Ap-paruit autem illi dominus ⁊ dixit. Noli descē-dere in egyptum: habita autem in terra quā tibi dixero ⁊ incole terram hanc ⁊ ego ero tecum ⁊ benedicam te. Tibi enim ⁊ semini tuo dabo omnem terram hanc; ⁊ statuam

testamentuz meum q̄d iuraui abrahe patri tuo: et multiplicabo semen tuuz sicut stellas celi et dabo semini tuo oēs terrā hāc: et benedicentur in semine tuo omēs gentes terre. Pro eo q obaudiuit abraham pater tuus vocem meaz: et custodiuit precepta mea: et mādata mea: et iustificatiōes meas: et legitima mea. hec ille. Sed dum esset annoꝝ quadraginta ysaac duxit vxorez Rebeccam. vt autez eam duceret quādo ab eius patre in mesopothamiā missus est seruꝰ eius q̄d aliud demonstratur cum eidem seruo dicit abraham. Pone manū tuam sub femore meo et adiurabo te per dominū deum celi et dominū terre vt non sumas vxorem filio meo ysaac de filiabus chananeoꝝ: nisi dñm deum celi et dñz terre in carne que ex illo femore trahebatur fuisse venturum. hec August. eodē libro cap. xxxvij. Duo ergo ysaac filij esau et iacob pariter crescunt. Primatus maioris transfunditur in minorem eo q precio lenticule vendiderit primogenita sua. Genes. xxv. Cum autē venisset ysaac ad benedictionem filioꝝ suoꝝ benedixit minorem pro fratre maiore. Genes. xxvij. Et August. xvi. de ciuitate dei. ca. xxxvij. dicit. Ipsa aūt benedictio qualis est. Ecce inquit odor filij mei sicut odor agri pleni quez benedixit dominꝰ. Et det tibi dominꝰ de rore celi: et de pinguedine terre vbertatem et multitudinem frumenti et vini et olei et seruiant tibi gentes: et adorent te principes: et fias dominꝰ fratris tui. Qui maledixerit te erit maledictus: et q̄ benedixerit te benedictionibus repleat. Benedictio ergo Jacob predicatio christi est. In omnibus gentibus: hoc fit: hoc agit. lex et prophetia est in ysaac. Etiam per os iudeorum christus ab illa benedicitur velut a nesciente: quia in ea ab eis ipse nescitur. Odore nominis christi sicut ager mundus impletur. Eius est benedictio de rore celi. id est de verboꝝ pluuia diuinoꝝ: et de vbertate terre. id est de congregatione populoꝝ eiꝰ est et multitudo frumenti et vini. id est multitudo quā colligit frumentum et vinum in sacramento corporis et sanguinis eius. Et seruiunt gentes et ipsum adorant principes: ipse est dominus fratris sui: quia populus eius scilicet christianus dñatur iudeis. Ipsum adorant filij patris eius: hoc est filij abrahe sm̄ fidez quia et ipse filius est abrahe sm̄ carnem. Ipsum qui maledixerit maledictus est. et qui benedixerit benedictus est. Christus inq̄ nōster etiam ex ore iudeorum q̄uis errantiuz sed tamen legem prophetasq̄ cantantium benedicit. id est veraciter dicitur et alius benedici putatur qui ab eis errantibus expectatur. hec ille. Tunc demon videns quoniam nihil profecerat: sed potius deus benedixerat generi humano in figura iacob. concitauit animū esau contra iacob fratrem suū vt eum occideret: et sic deperiret huiusmodi benedictio. ideo dicitur Genes. xxvij. Oderat enim semper esau iacob pro benedictione qua benedixerat ei pater. Dixitq̄ in corde suo. Ueniant dies luctus patris mei et occidam iacob fratrem meum. Nunciata sunt hec Rebecce que mittens et vocans filium suum Jacob dicit ad eum. Ecce Esau frater tuus minatur vt occidat te. Nunc ergo fili audi vocem meam et consurgens fuge ad laban fratrem meum in aram: habitabisq̄ cum eo dies paucos donec quiescat furor fratris et cesset indignatio eius: obliuiscaturq̄ eorum que fecisti in eum. hec ibi. Et vt dicit beatus Augustinus libro decimosexto de ciuitate dei capl'o. xxxviij. Pergens itaq̄ Jacob in mesopothamiaz in somnis accepit oraculuz de quo sic scriptum est. Et exiuit iacob a puteo iurationis et profectus est in charram et inde venit in locum et dormiuit ibi occiderat enim sol illo: et somniauit et ecce scala stabilita super terram cuius caput pertingebat in celum et angeli dei ascendebant et descendebant per illam et dominus incumbebat super illam et dixit Ego sum deus abraham patris tui: et deus ysaac noli timere. Terram in qua tu dormis super eam tibi dabo illam et semini tuo: et erit semen tuum sicut arena terre et dilatabitur supra mare et in affricum et in aquilonem: et ad orientem: et benedicent in te oēs tribꝰ terre et in semine tuo. Et ecce ego sum tecum custodiens te in omni via quacunq̄ ibis et reducaz te in terram hanc quia non te derelinquam donec faciam omnia que locutus sum tecuz Et surrexit Jacob de sōno suo: et dixit Quia est dominus in loco hoc et ego nesciebam: et timuit et dixit. q̄ terribilis locus hic non est hic nisi domus dei et hec porta est celi Et surrexit iacob et sumpsit lapidem quem supposuit capiti suo et statuit illum in titulum: et superfudit oleum in cacumen eius: et vocauit nomen loci illius domus dei. Uoca ad p̄phe

tiam pertinet. nec more ydolatrie lapidem p
fudit oleo Jacob velut faciens illum deum.
Necq enim adorauit eundem lapidem vel ei
sacrificauit. sed qm xpi nomen a crismate ē
.i. ab vnctione. pfecto figuratum est hic aliqd
quod ad magnum pertineat sacramentum.
Scalam vero istam intelligit ipse saluator
optime in memoriam reuocare in euāgelio
vbi cū dixisset de natanaele. Ecce vere israeli
ta in quo dolus non est quia israel viderat
istam visionem ipe est enim iacob. Eodem
loco ait. Amen amen dico vobis. videbitis
celum apertum et angelos dei ascendentes
et descendentes super filium hominis: h ille
Cum autem iacob moriturus in egypto be
nediceret filios suos quia de tribu iuda oriū
dus erat xps sm carnem: quēadmodū iudā
pphetice benedixerit habetur Geñ. xlix. Nō
auferetur sceptrum de iuda: et dux de femore
eius: donec veniat qui mittendus est: et ipe
erit expectatio gentium. Tunc cognouit dya
bolus quoniam prefigebat certum tempus
antequam filius dei carnem assumeret. concita
uit filios Jacob ad grauissimum peccatum
committendum. Et vt dicit sanct9 Thomas
ij.ij.q.cliij. arti.xij. ad quartum dicendum.
induxit eos vt coirent cum pecoribus et iu
mentis. Ideo dr Geñ.xxxvij. Accusauitq
Joseph fratres suos apud patrem suum cri
mine pessimo ppter quod oderant eum: nec
poterāt ei quicq pacifice loqui sed vēdiderūt
eum ismaelitis qui duxerunt eū in egyptum
Et vt dicit Lactantius diuinarū institutio
num.lib.iiij.ca.x. Maiores nostri qui erant
principes hebreorum cum sterilitate atq in
opia laborarent transierunt in egyptum rei
frumentarie gratia. ibiq diutius commorā
tes intolerabili seruitutis iugo pmebantur
Tum misertus eorum deus eduxit eos ac libe
rauit de manu regis egyptiorum: post ānos
quadringētos et triginta duce moyse p quē
postea lex illis a deo data est. In qua educti
one ostendit suam virtutem deus. Traiecit
enim populum in medio mari rubro prece
dente angelo et scindente aquas: vt populus
per siccū gradi posset. quem vt ait poeta. Cur
uata in montis faciē circūsteterit vnda. Qua
re audita tyrannus egyptiorum cū magna
suorum manu insecutus ē et mare adhuc pa
tens temere ingressus cocūtibus aquis cum
omni exercitu deletus est. Hebrei vero in
gressi in solitudinē multa mirabilia viderūt
hec ille. Tunc moyses orauit ad deum pa
trem vt supplicationem iam signatam ad
vocem precedentium patrum sibi mandaret
dicens. Dominator dñe misericors et clemēs
patiens ac multum misericors et verax qui
custodis misericordiam in milia: qui aufers
iniquitatem et scelera atq peccata. nullusq
apud te per se innocens est: qui reddis iniq
tatem patrum filijs ac nepotibus in tertiam
et quartam generationem. Exo.xxxiiij. Re
cordare Abraham. Ysaac et Jacob quib9 iu
rasti per temetipm dicens. Multiplicabo se
men vestrum sicut stellas celi: et vniuersam
terram hanc de qua locutus sum dabo semi
ni vestro et possidebitis eam semper. ibidem
xxxij. Obsecro domine mitte quē missurus
es. ibidem. iiij. Hec est oratio moysi. Et cum
esset moyses in monte dei oreb apparuit ei
dominus in flamma ignis de medio rubi et
videbat q rubus arderet et non combureba
tur. Exo.iij. Super quo dicit Augustinus in
sermone. O magne admirationis gratia. O
ineffabilis suauitas. O ineffabile magnūq
sacramentum. ipa eadem virgo ipa et mater
domini: ipa dei genitrix: ipa ei9 ancilla: plas
matio eius ipa quē genuit. Quis ista vnquam
audiuit? quis vidit talia? quis hec excogita
re potuit: vt mater virgo esset: intacta gene
raret: que virgo permansit. sicut rubus com
buri videbatur et ab igne non cremabat. ita
virgo sancta genuit deum. sed intacta pmā
sit. Mater effecta est: sed virginitatem non
amisit. mater filij facta est: et castitatis sigillū
non perdidit: hec ille. Et statim moyses lo
cutus ad populum israel: dixit. Dominus
de syna venit: et de seir ortus est nobis. Ap
paruit de monte pharan: et cum eo sanctorum
milia. In dextera eius ignea lex dilexit po
pulos. Omnes sancti in manu illi9 sunt et q
appropinquant pedibus eius accipient de
doctrina illius. De benedictione domini ter
ra eius plena est. de pomis celi et rore atq a
bysso subiacente. de pomis fructuum solis ac
lune: de vertice antiquorum montium: de po
mis collium eternorum: et de frugibus terre
et de plenitudine eius. Benedictio illius qui
apparuit in rubro veniat super caput ioseph
et super verticem nazarei inter fratres suos
Quasi primogeniti thauri pulcritudo eius.
Deutero.xxxiij. Prophetam de gente tua et
de fratribus tuis suscitabit tibi dominus de
us: ipsum audies. Omnis anima que non

audierit pphetam illum exterminabitur de
populo suo. ibidem. xviij. Et vt dicit lactan-
tius vbi supra. Cum dyabolus cognouisset
grandia beneficia que deus illi populo côtu
lerat temptauit eos: vt sic mysterium incar-
nationis impediret. vnde dicit sic. Cum siti
paterent ictu virge rupe percussa pfluit fôs
aque populumq3 recreauit. Quo rursus esu-
riente celestis alimenti pluuia descêdit. qui
et coturnices in castra eorum induxit vt nô
modo pane celesti: sed etiam instructoribus
epulis satiarent. Pro hijs tamen diuinis
beneficijs honorem deo non reddiderunt:
sed depulsa iam seruitute iam siti fameq3 de
posita: in luxuriam prolapsi ad prophanos
egyptiorum ritus animos transtulerunt: hec
ille. ideo dr Numeri. xx. Dixitq3 dominus ad
moysen et aaron. Quia non credidistis mi-
hi vt sanctificaretis me coram filijs isrl: nô
introducetis hos populos in terram quam
dabo eis. Super quo dicit Augustinus libro
xvi. contra faustû. Arguitur moyses voce di
uina q eius fides ad aquaz de petra haurië
dam aliquâtulum titubauerat: quod ei cum
peccato petri potest esse cômune qui in me-
dijs fluctibus similis fidei defectu titubaue
rit. et libro secûdo de penitêtia dicit sic. Volu
it deus vt non per moysen sed per iesuz. i. nô
per legem sed per gratiam populus terram p
missionis intraret vt xpm figuraret et celestê
patriaz. Tunc precepto domini de singulis
tribubus allate sunt virge in tabernaculum
testimonij. Virga autem aaron die altera p
duxit flores et frondes: et peperit nuces seu
amigdalas: vt habetur Numeri. xvij. Super
quo dicit augustinus in tractatu de virgini-
tate. Virga aaron protulit quod ante non ha
buit. Naz nô radicata plantatione: nec de fossa
sarculo: nec animata succo: nec fecundata se-
minatione: cuz illi deessent vniuersa iura natu-
re: protulit virga quod nec semine suggeri po
tuit nec radice. Virga ergo potuit contra na
turam nuces educere: sic et virgo maria potuit
contra naturam eius dei filiuz generare. D.
cat mihi iudeus incredulus quêadmoduz arida
virga frondu͡it floruit et nuces protulit et ego
dicam illi quêadmodum maria dei filiû con
cepit et peperit. sed pfecto nec ille virge côce-
ptum poterit explicare: nec ego virginis par
tum. virge nitorem floris non lesit emissio:
nec virginis pudorem sacri corporis eductio.
hec ille. Dyabolus autem intelligens pfun-
ditatem mysterij incarnationis xpi concita
uit aaron et mariam sororem eius contra moysen
dicentes illud Numeri xij. Num per solum
moysen locutus est dominus. Nonne et no-
bis similiter est locutus? Quod cû audisset
dñs iratus est valde contra eos. Erat enî moy-
ses vir mitissimus sup oês hoîes q mora-
bant in terra. Statimq3 locutus est dñs ad
eû: et ad aaron et ad mariâ. Egredimini vos
tm tres ad tabernacluz federis. Cûq3 fuissent
egressi descêdit dñs in colûna nubis et stetit
i introitu tabernaculi vocâs aarô et mariâ. Qui
cû issent: dixit ad eos. Audite sermões meos
Siqs fuerit inter vos ppha dñi i visiône appa
bo ei vel p sônû loqr ad illû. At nô talis seruus
meus moyses. Ore enî ad os loqr ei 7c. Ira-
tusq3 dñs abijt et ecce maria apparuit candês
lepra quasi nix: sed ad orône moysi curata est: hec
ibi. Et vt dicit Augustinus libro. xvij. de ci-
uitate dei. c. ij. diximus ab initio ad abrahâ
pmissionum dei duas res fuisse promissas.
vnam scz q terram chanaam possessurum
foret semê eius quod significat: vbi dictum
est. Vade in terram quam tibi demôstrabo
et faciam te in gentem magnam. Aliam
vero longe prestantiorem non de carnali sed
de spûali semine: per quod pater est nô vni-
us tm gentis israelitice: sed omniû gentiuz que
fidei eius vestigia sequûtur: quod promitti
cepit his verbis: et benedicentur in te omnes
tribus terre. Et deinceps alijs multis admo
dum testimonijs. hec duo promissa esse mô
strantur. Erat ergo iam in terra pmissionis
semen abrahe. i. populus israel sm carnem
atq3 ibi non solum tenendo ac possidendo
ciuitates aduersariorum. verûetiam reges
habendo regnare iam ceperant. impletis de
ipso populo pmissionibus dei. magna iam ex
parte non solum que tribus illis patribus
Abraham Ysaac et Jacob. et alie quecunq3
dictis vel signis aut figuris temporibus eorû
facte sunt. verûetiam que per ipm moysen
per quem populus idem de seruitute egyptia
ca liberatus: et per quem cuncta preterita re-
uelata sunt temporibus eius cum populum
per heremû duceret: facta fuerant. Neq3 aût
per insignem ducem iesum naue: per quem
populus ille in pmissionis reductus est ter-
ram: qui expugnatis gentibus eam duode
cim tribubus quibus deus iusserat diuisit.
impleta fuerat pmissio dei de terra chanaâ:
nec tamen adhuc pphetabatur futurus sed

expectabatur implendum hec ille. Huic maximo duci reuelatum est mysterium incarnationis filij dei. Unde dicitur Josue. x. Dixitque Josue. Sol contra gabaon ne mouearis et luna contra vallem haylon. Steteruntque sol et luna donec vlcisceretur se gens de inimicis suis. Stetit itaque sol in medio celi et non festinauit occumbere super terram spatio vnius diei: hec ibi. Hoc erat signum quod filius dei debebat stare hodie in medio celi .i. medio vteri virginalis et in gremio et presepio et quiescere ab omni contagio. iuxta illud prime Petri. ij. Qui peccatum non fecit nec dolus inuentus est in ore eius. ideo dicitur Ecclesiastici. xlvi. Nam hostes ipse dominus percussit: aut non iracundia eius impeditus est sol et vnus dies factus est quasi duo. Inuocauit altissimum potentem in oppugnando inimicos vndique: et audiuit illum magnus et sanctus deus: hec ibi. ¶ Ut autem cognouit dyabolus quod filij israel intrauerant terram promissionis cogitauit contra eos prouocare iram dei sicut dicitur Judicum secundo. Surrexerunt qui non nouerant dominum et opera que fecerat cum israel. Feceruntque filij israel malum in conspectu domini et seruierunt Baalim ac dimiserunt dominum deum patrum suorum qui eduxit eos de terra egypti et secuti sunt deos alienos: deosque populorum qui habitabant in circuitu eorum: et adorauerunt eos et ad iracundiam concitauerunt dominum dimittentes eum. et seruientes baal et astaroth. Iratusque est dominus contra israel et tradidit eos in manus diripientium qui ceperunt eos et vendiderunt hostibus qui habitabant per gyrum: nec potuerunt resistere aduersarijs suis: sed quocunque pergere voluissent manus domini erat super eos sicut locutus est et iurauit eis et vehementer afflicti sunt: hec ibi. ¶ Suscitauit autem dominus iudices qui liberarent eos de manibus vastantium qui suscitauit eis saluatorem et liberauit eos ibidem tertio. Et apparuit angelus domini Gedeoni et ait. Dominus tecum fortissime virorum. Dixitque ei Gedeon. Obsecro mi domine: si dominus nobiscum est cur ergo apprehenderunt nos hec omnia? Ubi sunt mirabilia eius que narrauerunt patres nostri atque dixerunt. de egypto eduxit nos dominus. Nunc autem dereliquit nos et tradidit in manibus Madian. Respexitque ad eum dominus et ait. Uade in hac fortitudine tua et liberabis israel de manu Madian. Scito quod miserim te. Et cum requisiuisset signum dixit ad dominum et ait. Si saluum facies per manum meam israel sicut locutus es ponam hic vellus lane in area. Si ros in solo vellere fuerit et in omni terra siccitas: sciam quod per manum meam liberabis israel. Factumque est ita. Et de nocte consurgens et expresso vellere concham rore compleuit. Dixitque rursum ad dominum. Oro vt solum vellus siccum sit: et omnis terra rore madens. Fecitque dominus nocte illa vt postulauerat et fuit siccitas in solo vellere et ros in omni terra: vt habetur Judicum sexto. Super quo dicit Petrus rauennas. Uellus inquit cum sit de corpore nescit corporis passiones. Sic virginitas cum sit in carne. vitia tamen carnis ignorat. Celestis ergo ymber dei scilicet filius in virgineum vellus: placido descendit illapsu et tota deitatis vnda bibulose nostre carnis descendebat in vellere: donec eximio partu emissus in terris omnibus pluuiam salutis effunderet: hec ille. ideo cantat ecclesia. Quando natus es ineffabiliter de virgine tunc implete sunt scripture sicut pluuia in vellus descendisti vt saluum faceres genus humanum: te laudamus deus noster. ¶ Cognoscens autem dyabolus sacramentum incarnationis filij dei ex victoria quam habuit Gedeon contra Madianitas temptauit populum israel vt faceret malum coram domino. Unde vt habetur Judicum octauo. Dixit Gedeon ad eos. Unam petitionem postulo a vobis. Date mihi inaures ex preda vestra. Inaures enim aureas tunc Ismaelite habere consueuerant. Qui responderunt libentissime dabimus. Expandentesque super terram pallium proiecerunt in eo inaures de preda. Fecitque ex eis Gedeon ephot et posuit illud in ciuitate sua effra. Fornicatusque est omnis israel in eo: et factum est Gedeoni et omni domui eius in ruinam hec ibi. ¶ Tandem apparuit angelus domini Manue et vxori eius et dixit ad eam. Sterilis es et absque liberis. sed concipies et paries filium et erit nazareus dei ab infantia sua. ipse incipiet liberare israel de manu philistinorum. vt habetur Judicum. xiij. Et iste erat figura sacramenti incarnationis filij dei prout Augustinus tractans illud Matthei quoniam Nazareus vocabitur: dixit sic. Dictus est nazareus et Sanson vir potens

in spū et v̄tute roboris. Sed in typo. cui⁹ ge sta si cōsideremus in eo quoqꝫ exempla domini prefigurata cognoscimus. Ille septem crines habuit: huic septiformis spūs ꝛ septē ecclesie sunt. Illi omnis virtus fuit. huic oīs virtus in deo est: quia caput xp̄i deus est vt apostolus manifestat. In illo v̄tus obscura. in hoc celata diuinitas. Sanson iter faciens leonē manibus enecauit: dominus ac saluator noster per suscepti corporis sacramētum leonem. scꝫ dyabolum extensis in cruce manibus interemit. sanson de ore leonis fauum mellis abstraxit: dominus de faucibus dyaboli. plebem suam que sibi facta est fide dulcis per fideꝫ eripuit. Sanson populū isrl̄ debellatis hostibus saluauit. dominus extrinsecis demonibus populum suum de morte perpetua liberauit. Sāson obseratꝭ portꝭ clauditᷣ in ciuitate: dominus obserato ꝛ obsignato claudit̄ monumento. Sanson fractis seris subtractisqꝫ portis securus euadit: dominus ruptis iferni obicibus apertoqꝫ sepulcro recepto corpore a morte liber egredit̄. Postremo sanson moriens inimicos suos cōcussis edificijs ruina comprimit. dominus tūc cū mori dignatus est non vna domo sed omni mūdo concusso dyabolum cuꝫ suis angelis vniuersis extinxit: hec ille. Ideo lactantius vbi supra dicit sic. Veruꝫ iudicibus regimē eorum tenentibus prauas religiones sepe susceperāt atqꝫ offensus ab his deus totiēs alienigenis subiugabat: donec rursus penitētia populi mitigat⁹ liberaret eos a seruitute hec ille. Sicut autem dicit beatus augustin⁹ xvij. de ciuitate dei. c. iiij. Hely sacerdote reprobato substitutus in dei ministerium Samuel simul officio functus sacerdotis ꝛ iudicis magnam mutationem rerum futuraruꝫ prenūciat. ꝛ. v. c. dicit sic. Sed hec euidētius ad ipm̄ hely sacerdotē missus loquit̄ homo dei. Sic em̄ scriptum est. Et venit homo dei ad hely: ꝛ dixit. Hec dicit dominus. Reuelans reuelatus sum ad domuꝫ patris tui cū essent in terra egypti serui in domo pharaonis ꝛ elegi domum patris tui ex omnib⁹ sceptris domus israel mihi sacerdotio fungi vt ascenderent ad altare meum: vt incenderēt incensuꝫ: vt portarēt ephot ꝛ dedi domui patris tui omnia que sunt ignis filiorum israel in escam. Et vt qd respexisti in incensum meum ꝛ in sacrificium meum impudēti oculo: et glorificasti filios tuos super me bn̄dicere primitias nominis sacrificij in israel in conspectu meo ꝛ Propter hoc e dicit domin⁹ isrl̄ dixi. Domus tua ꝛ domus patris tui transibunt coram me in eternum ꝛ nūc dicit dn̄s. Nequaq̄. sed glorificantes me glorificabo: et qui spernit me spernet̄. Ecce dies veniunt et exterminabo nomen tuū ꝛ semen domus patris tui: et nō erit tibi senior in domo mea omnibus diebus: et viruꝫ exterminabo tibi ab altari meo vt deficiant oculi eius: ꝛ defluat anima eius: ꝛ omnis qui supfuerit dom⁹ tue decidet in gladio virorum. Et hoc tibi signū qd̄ veniet super duos filios tuos ophni et phinees: vna die morient̄ ambo ꝛ suscitabo mihi sacerdotem fidelem qui omnia q̄ in corde meo ꝛ que in anima mea sunt faciat ꝛ edificabo ei domum fideleꝫ: ꝛ transibit coram xp̄o meo omnibus diebus: ꝛ erit q̄ supauerit in domo tua veniet adorare ei obolo argenti: dicens. Iacta me in vnam partem sacerdotij tui manducare panem tuū: h̄ ille. Ista pphetia non intelligit̄ de Samuele qꝛ non erat de tribu aaron. cuius pgenies fuit deputata vt ex ea fierēt sacerdotes. sed intelligitur de xp̄o cuius tempore nullum tabernaculum: nullum templum: nullum altare: nullum sacrificium: nullus sacerdos remansit iudeis. vnde vidimus esse impletuꝫ vt de stirpe aaron non sint vlterius sacerdotes: sꝫ cum vident sacrificium xp̄ianorū toto orbe pollere: ꝛ illum magnum honorem esse subtractum ab eis. deficiunt oculi eorum et defluit anima eorum tabe meroris. Et mors filiorum hely significauit defectionem sacerdotij a filijs aaron. Per sacerdotem fideleꝫ intelligo xp̄m de quo dicit̄. Tu es sacerdos in eternum sm̄ ordinem melchisedech. Cui deus pater edificauit domū fidelē. i. populū in xp̄o credentem. Cum autem dicit̄ ꝛ trāsibit coram christo meo de illa domo aaron intelligit̄ non de illo sacerdote qui est christus iesus mediator atqꝫ saluator. Et quod seq̄t̄ Et erit qui supauerit in domo tua veniet adorare ei obolo argenti. intelligitur de iudeis credentibus in christo sicut temporibus apostolorum multi crediderūt. De quibus apostolus ait. Et in hoc tempore reliquie per electionem gratie salue facte sunt. Obolus argenti est breuitas v̄bi fidei. de quo dicit apostolus. Roma. ix. Verbum breuiatum ꝛ cōsummatum faciet dominus super terram. et ps̄a. Eloquia domini eloquia casta: argentū

igne examinatum. Per illum panem intelligitur illud sacrificium xpianorum de quo dicit xpus Joh. vi. Panis quem ego dedero caro mea est pro mundi vita. Omnes enim xpiani sunt sacerdotes xpi Petr. pme scdi Vos estis genus electum regale sacerdotiũ Et Apoc. v. c. Fecisti nos deo nostro regnũ et sacerdotes. Ecce quomodo mutatio sacerdotij hely et mors filiorum eius figurabat sacerdotium iudeorum esse terminandum: per aduentum iesu christi sacerdotis magni. Erat autem samuel iudex super israel post mortẽ hely sacerdotis. Tunc dyabolus subuertit corda filiorum samuelis qui iudicauerũt pplm iudaicum post mortem patris eorũ: nec ambulauerunt in vijs samuelis. sed ambulauerunt post auaritiam: acceperuntque munera et peruerterunt iudicium: vt habet pmi Reg. viij. Sed malicia demonis non preualuit immutare voluntatem dei patris circa incarnationem filij sui Unde Booz suscepit Ruth in vxorẽ et dixit ei. Dormi vsque mane. Ruth iij. Booz interpretatur robur vel in quo est virtus per quem intelligitur filius dei. Paulus. i. Corinth. i. Christum dei virtutem et dei sapientiam. Ruth interpretatur deficiens per quam intelligitur natura humana que erat deficiens ante aduentum filij dei in carnem Booz itaque suscepit Ruth: cũ filius dei suscepit naturam humanam. Nam ad litam xps est natus ex ruth. quia vt dr Ruth vltimo. Booz ex Ruth genuit obeth q genuit ysai patrem dauid a quo descẽdit xpus. Et sicut Booz suscepit Ruth in vxorem: sic filius dei suscepit naturam humanam in vxorem per quãdã similitudinem. De viro enĩ et vxore dr Gen. ij. Et erũt duo i carne vna. Sic in ista sacratissima incarnatione natura diuina et natura humana fuerunt in carne vna christi Unde Augustinus in sermone de nuptijs dicit. Uerbum est sponsus: et sponsa caro humana: et vtrunque vnus filius dei. idẽque filius hominis. habet enĩ sponsam quam redemit sanguine suo et cui pignus dedit spm sanctũ: quam sibi coniunxerat in vtero virginis. ps. Tanque sponsus procedens de thalamo suo. sic dicit. Dormi vsque mane: quia homo añ aduentum xpi dormiebat in statu cecitatis et ignorantie. sed per istam benedictam incarnationem deuenit ad statum claritatis et intelligẽtie. de quo mane, dicit ps. Mane astabo tibi et videbo qm non deus volens iniquitatem tu es. Immisit autẽ dyabolus cogitationem superbie in mentibus iudeorum qui dixerunt Samueli. Constitue nobis regem vt iudicet nos: sicut et vniuerse habent nationes. Displicuitque sermo in oculis samuelis: et cum orasset ad dñm dixit dominus ad samuelem. Non te abiecerũt sed me: ne regnẽ super eos. Sed audi vocem populi in oibus que loquuntur tibi. i. Reg. viij. Et creauit saulem in regem super israel. put dr. i. Regũ. x. Et dicit samuel ad saulem: me misit dñs vt vngerem te in regem super populum eius israel. Et vt dicit ibidẽ. xij. ca. Locutus est samuel ad populum dicens. State nunc et videte rẽ istam grandem quam facturus est dominus in conspectu vestro. Nunquid nõ messis tritici est hodie. inuocabo dñm et dabit voces et pluuias et scietis: quia hodie dominus fecit salutẽ i israel. ibidẽ. xij. c. D Per messem tritici signatur natiuitas saluatoris propter plenitudinem gaudij que in messe consueuit esse. Licet enĩ multi sint actus quibus homines gaudent: vt sunt nuptie vindemie etc. nullus tamen est tanti gaudij nec tam generalis leticie sicut messis. ps. Uenient. i. tẽpore messis cum exultatione portantes manipulos suos. Sic natiuitas saluatoris iter omnes festiuitates quas solennizat eccl̃ia est gaudij cõioris: quia in ea omnes creature ostendunt singularem leticiã. Celum qdẽ in vgine ostẽsa cum puero in lucido circulo solis. Aer quoque quia tunc summã claritatem habuit. Aqua vero cuius fons rome in oleũ fuit cõuersus. Terra pter ordinem nature i vineis engaddi floruit. Animalia vero bruta locuta sunt i boue et asino. Esa. i. Cognouit bos possessorem suũ et asinus psepe dñi sui. Homines etiam gauisi sunt. Luce. ij. Annũtio vobis gaudiũ magnum quia natus ẽ vobis hodie saluator. Angeli vero cantauerunt. Gloria in altissimis deo etc. ideo cãtat eccl̃ia dicens. Letabũdus exultet fidelis chorus etc. Gaudeamus ergo et nos in hac plenitudine messis. in qua horrea. i. sancti q horreis merito comparantur repote facti a deo ad hoc vt repleantur fructu diuine cognitionis et gratie. hodie leticia et gaudio impleta sunt. put dr Prouerb. iij. Implebuntur horrea tua saturitate. ideo dicit Greg. in smone. Thesaurus grãrum et mie apertus est. fontes exuberãt pietas Hodie ad nos missus est filius dei cũ plenitudine gratiarũ: currite currite: implete sinus

et Esa.ix. Letabunt coram te sicut qui letã-tur in messe. et assignat causam dicẽs. Paruulus datus est nobis ⁊ filius natus est nobis. Dyabolus autem hoc cognoscens immisit in cor saul ut nõ obediret voci domini vnde Augustinus libro.xvij. de ciuitate dei ca. vij. dicit sic. Rursus peccauit Saul per inobedientiam. ⁊ rursus samuel ait illi in verbo domini. Quia spreuisti verbum domini spreuit te dominus ut non sis rex super isrl. Et rursus pro eodem peccato. Cum id confiteretur saul et veniã precaretur. Rogaretqȝ samuelem ut reuerteret cum illo ad placandum deum. Non reuertar inquit tecum quia spreuisti verbum domini: spreuit te dominus ut non sis rex super israel: ⁊ conuertit faciẽ suam samuel ut abiret: ⁊ tenuit saul pẽnulã diploidis eius: ⁊ dirupit eam: ⁊ dixit ad eũ samuel. Dirupit dominus regnum ab israel de manu tua hodie: ⁊ dabit proximo tuo bono super te: ⁊ diuidet israel in duo ⁊ non conuertetur neqȝ penitebit eum quoniã non ẽ sicut homo ut peniteat eum: hec ille. Nullus enim de stirpe saulis erat regnaturus sed solũ illi de stirpe dauid vnde exortus est ſm carnem mediator dei et hominũ homo xp̃us iesus. Ergo saul gerebat personam populi israel in figura qui erat amissurus regnum: xp̃o iesu domino nostro per nouum testamentũ non carnaliter sed spũaliter regnaturo. De quo cum dr̃. Et dabit illud proximo tuo refert ad carnis cognationem. Nam xp̃us ex israel ſm carnem fuit sicut ⁊ saul. Cum vero dicit. Et israel diuidet in duo. intelligit scilȝ in israel inimicũ christo ⁊ israel adherentem christo Et ut dicit beatus Augustinus libro.xvi. de ciuitate dei.c.vltimo. Reprobato saul ⁊ bellica clade prostrato eiusqȝ stirpe reiecta ne inde reges orirẽtur: dauid successit in regnũ Cuius maxime christus dictus est filius: h̃ ille: De quo dixit deus pater filio. ps̃. lxxxviij. Iuraui dauid seruo meo vsqȝ in eternum preparabo semen tuum ⁊ edificabo in generatione et generationem sedem tuã. Ideo dicit lactantius libro.iiij diuinarum institutionum.xiij.c. Item in basileon libro secũdo Propheta nathan missus est ad dauid volentem deo templum edificare: ⁊ fuit verbum domini ad nathan dicens. Uade ⁊ dic seruo meo dauid: hec dicit dominus omnipotens: non tu edificabis mihi domum ad inhabitandum: sed cum completi fuerint dies tui ⁊ dormieris cum patribus tuis suscitabo semen tuum post te ⁊ parabo regnum eius: hic edificabit mihi domum in nomine meo: ⁊ erigam thronum eius vsqȝ in seculum ⁊ ego ero ei in patrem ⁊ ip̃e mihi in filium ⁊ fidem consequet domus eius vsqȝ in seculum. Sed hec ut iudei non intelligerent illa fuit causa q̃ Salomon filius dauid tẽplũ deo edificauit: ⁊ ciuitatem quam de suo nomine hierosolymã nũcupauit. Itaqȝ ad ip̃m q̃ a propheta dicta sunt retulerunt. Salomon autem ab ip̃o patre suo imperij reginẽ accepit. Prophete vero de eo loquebantur qui tunc nasceret postq̃ dauid cum patribus suis requieuisset. Preterea salomonis imperium perpetuũ non fuit. Annis enĩ quadraginta regnauit. deinde q̃ nunq̃ filius dei dictus sit sed filius dauid: ⁊ domus quã edificauit non est fidem consecuta sicut ecclesia: que est verum templum dei quod non in parietibus sed in corde ac fide hominũ qui credunt in eum ac vocant fideles: constitutũ ẽ Illud vero salomoniũ templũ. quia manu factum est manu cecidit. Deniqȝ pater eius in ps̃. cxxvij. de operibus filij sui prophetauit dicens. Si dominus nõ edificauerit domũ sine causa laborãt hij qui edificant eam. Si dominus n̄ custodierit ciuitatem sine causa vigilant qui custodiunt illam: hec ille. Et augustinus libro.xvij. de ciuitate dei.c.viij. dic̃ sic. Cum regi dauid multa prospera prouenissẽt cogitauit deo facere domum templum scilicet illud excellentissime diffamatum qd̃ a rege Salomone filio eius postea fabricatum est. Hoc eo cogitante factum est verbum domini ad Nathan prophetam quod perferret ad regẽ vbi cum dixisset deus q̃ non ab ipso dauid sibi edificaret domus: neqȝ per tm̃ tempus se mãdasse cuiq̃ in populo suo ut sibi fieret domus cedrina. Et nunc inquit. hec dices seruo meo dauid hec dicit dñs omnipotens Accepi te de ouili ouium ut esses in ducem super populum meum israel: ⁊ eram tecum in omnibus quibus igrediebaris: ⁊ exterminaui omnes inimicos tuos a facie tua ⁊ feci te nominatum ſm nomen magnorum qui sunt super terram: ⁊ ponam locũ populo meo israel: ⁊ plantabo illum ⁊ habitabit seorsum et non sollicitus erit vltra: ⁊ non apponet filius iniquitatis humiliare eum. sicut ab initio a diebus quibus constitui iudices super populum meum israel; ⁊ requiem dabo tibi

ab iuniciis tuis. et nũciauit tibi dñs quoniã edificabis domum ipsi. Et erit cum impleti fuerint dies tui: dormies cũ patribus tuis et suscitabo semen tuum post te: qui erit de ventre tuo et pparabo regnum eius hic edificabit mihi domum nomini meo: et dirigam thronum eius vsqz in eternũ. et ego ero illi in patrem et ille erit mihi in filium. Et si venerit iniquitas illius redarguam eum in virga virorum et in tactibus filiorum hominum: misericordiam autem meam non amouebo ab eo sicut amoui a quibus amoui faciem meã et fidelis erit domus eius et regnũ ei9 vsqz in eternum corã me: et thronus eius erit erectus vsqz in eternum. Hanc tam grandem pmissionem qui putat in Salomone fuisse impletam multum errat. Attendit enĩ quod dictum est hic hereditabit mihi domum. quĩ Salomon templum illud nobile struxit et nõ attendit: fidelis domus eius erit et regnum eius erit vsqz in eternum coram me. Attendat ergo et aspiciat Salomonis domũ plenam mulieribus alienigenis colẽtibus deos falsos et ipsum ab eis regem alioquin sapiẽtem in eandem ydolatriam seductum atqz deiectum. et non audeat existimare deum vel hoc promisisse mẽdaciter. vel talem salomonem domumqz eius futuram non potuisse prescire. Non hinc autem deberemus ambigere: nec si nõ in christo domino nostro qui factus est ex semine dauid sm carnem iam videremus ista compleri: ne vane atqz inaniter alium aliquem requiramus: sicut carnales iudei. Nec ob aliud viuente adhuc patre suo dauid regnare Salomon cepit: quod nulli illorum regum contigit: nisi vt hinc qz satis eluceat non esse ipsum quem pphetia ista signat que ad eius patrem loquitur dicens. Et erit cum impleti fuerint dies tui et dormies cum patribus tuis suscitabo semen tuum post te qui erit de ventre tuo: et preparabo regnum illius. Quomodo ergo propter id quod sequitur. hic edificabit mihi domum iste Salomon putabitur prophanus. et non potius propter id quod pcedit cum impleti fuerint dies tui et dormies cum patribus tuis suscitabo semen tuum post te Alius pacificus intelligitur esse pmissus: qui non ante: sicut iste: sed post mortẽ dauid prenunciatus est suscitandus? Quãlibet enim longo interposito tempore iesus christ9 venerit procuidubio post mortem regis dauid cui sic est promissus eum venire oportebat qui edificaret domũ domino: non de lignis et lapidibus: sed de hominibus qualẽ illum edificare gaudemus. Huic enim domui dicit apostolus hec est de fidelibus christi. templum enim sanctum est quod estis vos: hec ille. Et libro eodem. c. xx. dicit. Post hunc regnauit eidem populo vniuerso. Salomõ ei9 filius qui vt supra dictum est patre suo viuẽte cepit regnare. qui in ecclesiastico fidẽ gentium futuram predixit isto modo. Miserere nostri dominator deus omniũ et immitte timorem tuum super omnes gentes. Extolle manum tuam super gentes alienas et videãt potentiam tuam: sicut coram illis sanctificatus es in nobis. ita coram illis magnificeris in illis: et cognoscant te sicut et nos cognouimus te: quia non est deus preter te domine Hanc sub optandi et precandi specie pphetiam per iesum christum videmus impletã. hec ille. Et super ps. lxxj. dicit sic. Salomon quippe interpretatur pacificus: aperte hoc vocabulum illi verissime atqz optime congruit per quem mediatorem et inimicis cõcepta remissione peccatorum reconciliamur deo hec ille De quo mediatore dicit sponsa Canticorum .ij. Ecce ipse venit saliens in montibus: transiliẽs colles: similis est dilect9 meus capree: hinnuloqz ceruorum. En ipse stat post parietem inspiciens per fenestras: respiciens p cancellos. Superioribus angelis pmo natiuitas christi manifestata est. quasi montes in circuitu eius. Minutus paulominus ab angelis. propter quod pinguescunt speciosa deserti: et exultatiõe velut colles accinguntur. Et sicut caprea et hinnulus mũdicia et innocentia a canibus vsqz ad internectionem insecutus est quẽ circundederũt canes multi conciliumqz malignantium obsedit. ¶ Hucusqz signatio supplicatõis extendit. Post multum vero temporis conuocauit deus pater cancellarios suos scilicet prophetas suos quibus tradidit supplicationem signatam vt registrarẽt eam autẽtice in curia ecclesie militantis. Primo itaqz vocauit Esayam prophetam qui ad instantiam regis Achaz petentis hanc supplicationem registrari: sic scripsit. Ecce virgo concipiet et pariet filium et vocabitur nomen eius emanuel. Super quo dicit Lactantius libro quarto diuinarum institutionum. xij. caplo. Legebant ista iudei qui cum necaue

runt. Si quis nos hec fingere arbitratur ab hijs requirat: ab hijs potissimum sumat: satis firmum testimoniũ est ad probandũ veritatem qd ab ipsis phibetur inimicis. Emanuel autem nunq̃ vocatus est. Sed iesus q̄ latine salutaris siue saluator dicit̃: q: cunctis gentibus salutifer venit: sed propheta declarauit hoc noie q deus ad homies in carne venturus esset. Emanuel autẽ significat nobiscum deus: scʒ q illo per virginem nato confiteri homines oportebat deum secũ esse: id est in terra ⁊ in carne mortali. Unde dauid in psal. lxxxiiij. Ueritas inquit de terra orta est: quia deus in quo veritas est terrenum corpus accepit vt terrenis salutis viam aperiret. hec ille. Et Augustin⁹ lib. xviij. de ciuitate dei. ca. xxx. dicit. Iam vero de ecclesia quod sequit̃ audiam⁹. Letare inquit sterilis que non paris: erumpe ⁊ clama que non parturis, quoniā multi filij deserte magis q̃ eius que habet virum. dilata locũ tentorij tui: ⁊ palos caularum tuarum fige. Noli parcere: plonga funiculos tuos: ⁊ palos tuos conforta. Adhuc in dexterā ⁊ sinistrā partem extende ⁊ semen tuum hereditabit gentes ⁊ ciuitates desertas inhabitabis. Ne timeas quoniā confusa es: neq̃ reuerearis q: exprobrata es: quoniā confusionem eternam obliuisceris: ⁊ opprobrij viduitatis tue nō eris memor: quoniā dñs faciens te: dñs sabaoth nomen eius: ⁊ qui eruit te ipse deus israel vniuerse terre vocatur ⁊c. hec ille. ¶ Secundo vocauit deus pater hieremiam q̄ temporibus Sedechie regis iuda scripsit. xxxi. ca. sic. Nouum faciet dñs super terram mulier circundabit virum. Et fuerunt hic duo. primum ex parte mulieris: cum dicit. Mulier circundabit virum. Naʒ alie mulieres nō circũdāt filios suos. q: corp⁹ diuisuʒ ab alio ⁊ discontinuatũ non potest illud corpus circũdare sicut circulus fractus vel diuisus violenter. sed corpus indiuisum ⁊ imaculatum solum potest illud circundare. Nunc autem sic est q omnis alia mulier naturaliter concipiens in ipsa conceptione continuitatem perdit fractis claustris pudoris: ideo proleʒ non circundat. Sed sola beata virgo quia inuiolata concepit: ideo filiuʒ suũ in vtero circundasse dicit̃: cum dicit. Hiere. Nouum faciet dominus ⁊c. Mulier circundabit viruʒ id est eadem erit mater ⁊ virgo. Aliud nouũ est ex parte prolis: cum dicit virum. Nam filius dei existens in vtero solus inter omnes homines fuit vir: id est oĩ virtute ⁊ sapientia plenus. ¶ Tertio vocauit deus pater. Baruch qui prophetauit tempore Hieremie. iij. ca. dicens. Hic est deus noster: ⁊ non estimabitur alius aduersus euʒ. Hic adinuenit omnem viam discipline ⁊ tradidit iacob puero suo: ⁊ israel electo suo. Post hec in terris visus est ⁊ cum hoĩbus conuersatus est. hec ille. ¶ Quarto vocauit deus pater Ezechielem prophetam. de quo Augustinus libro xviij. de ciuitate dei. cap. xxxiiij. dicit sic. Ezechiel quoq̃ more phetico per dauid xp̄m significans: quia carneʒ de dauid semine assumpsit ppter quam formam serui qua factus est homo etiam seruus dei dicit̃: qui est filius dei. Sic eum prophetando pnunciat ex persona dei patris. Et suscitabo inquit super pecora mea pastorem vnum qui pascat ea: seruum meũ dauid: et ipse pascet ea: ⁊ ipse erit his in pastorem. Ego autem dñs ero eis: ⁊ in deum. ⁊ seruus meus dauid princeps in medio eoꝝ. Ego dominus locutus sum. Et alio loco. Et rex inquit vnus erit oĩbus imperans: ⁊ non erunt vltra due gentes nec diuident̃ in duo regna: neq̃ polluentur vltra in ydolis suis: ⁊ abhoĩationibus suis: ⁊ in cũctis iniquitatibus suis: ⁊ saluos eos faciam de vniuersis sedibus suis in quibus peccauerunt: ⁊ mundabo eos: ⁊ erunt mihi populus ⁊ ego ero eis deus. ⁊ seru⁹ meus dauid rex super eos ⁊ pastor vnus erit omniũ. hec ille ¶ Quinto vocauit deus pater Danielem prophetam. de quo Lactātius vbi supra xij. ca. dicit sic Daniel quoq̃ similia prelocut⁹ est. Uidebam inquit in visu noctis: ⁊ ecce in nubibus celi vt filius hominis veniens ⁊ vsq̃ ad vetustum dierum peruenit. ⁊ qui assistebant obtulerunt eum ⁊ datum est ei regnuʒ ⁊ honor ⁊ imperiũ. ⁊ oĩs populus tribus ⁊ lingue seruient ei: ⁊ potestas eius eterna que nunq̃ transibit: ⁊ regnũ eius quod non corrumpetur. Quomodo ergo iudei ⁊ confitentur ⁊ sperant xp̄m: qui hunc idcirco reprobauerunt q: ex hoĩe natus est. Nam cum ita sit a deo constitutum vt idem xp̄s bis veniat in terram: semel vt vnũ deum gentibus nunciet: deinde rursus vt regnet. Quomodo in secundũ eius aduentũ credunt q̄ in pmuʒ non crediderũt. Et qui pphera vtrosq̃ aduentus eius paucis verbis cōprehendit dicēs. Ecce inquit in nubibus celi vt filius ho

minis veniens. non dixit vt filius dei sed vt filius hois vt ostenderet q carne indui haberet in terra vt suscepta hois figura et conditione mortali doceret homines iusticiam et cum mandatis dei functus: veritatem gentibus reuelasset: mulctaret in morte vt inferos etiā vinceret ac resignaret: atq ita demū resurgens ad patrem proficisceret in nube sublatus: adiecit enim propheta et ait: et vsq ad antiquum dierum peruenit: et oblatus est ei. Antiquū dierum appellauit summū deū cuius etas et origo non potest cōprehendi quia solus a seculis fuit et erit semper in secula. xp̄us autem post passionem et resurrectionem ascensurus in celum ad deum patrem a Dauid in Psal. cviij. contestatus est his versibus. Dixit dñs domino meo sede ad dexteram meam: quo adusq ponam inimicos tuos subpedaneum pedum tuorum Qui propheta cum rex esset quem appellare dñm suum posset qui sederet ad dexterā dei: nisi christum filium dei qui est rex regū et dominus dñantium. Denique ob virtutem et fidem quam deo exhibuit in terra: datum est ei regnum et honor et imperium: et omēs populi tribus terre et lingue seruient ei: et potestas eius eterna que nunq̄ transibit: et regnum eius non corrumpetur. Quod quidē duobus modis intelligitur: quia et nunc habet perpetuam potestatem cum omnes gētes et omnes lingue nomen eius venerant: maiestatem confitentur: doctrinam sequuntur: virtutem imitantur: habet imperium: habet honorem: cum omēs tribus et lingue terre preceptis eius obtēperant. hec ille. ¶ Sexto vocauit Osee prophetam. de quo Augustinus libro. xviij. de ciuitate dei. capi. xxviij. dicit sic. Osee ergo propheta quanto pfundius loquitur: tanto operiosius penetratur: sed aliquid inde sumendum et hic ex nostra promissione ponendum. Et erit inquit in loco quo dictum est eis. Non populus meus vos: vocabuntur et ipsi filij dei viui. Hoc testimoniū propheticum de vocatione populi gentium qui prius non pertinebat ad deū: etiam apostoli intellexerunt. Et q2 ipse, quoq populus gentium spiritualiter est in filijs abrahe ac p hoc recte dicit israel: pptera sequitur et dicit. Et congregabuntur filij iuda et filij israel in idipsum: et ponent sibi principatum vnum: et ascendent a terra. Hoc si adhuc velimus exponere eloquij pphetici obcundetur sapor. ¶ Recolatur tamen lapis ille angularis: et duo illi parietes vnus ex iudeis alter ex gentibus. Ille nomine filiorū israel eidem vni principatui suo in idipsum innitētes et ascendentes cognoscantur in terra. Istos autem carnaliter israelitas qui nunc nolunt credere in christum postea credituros: id est filios eorum. Nam vtiq isti in suū locum moriendo transibunt. Idem propheta testatur dicēs. Quoniā diebus multis sedebunt filij israel sine principe: sine sacrificio sine altari: sine sacerdotio: sine manifestationibus. Quis non videat nūc sic esse iudeos sed quid adiungat audiamus. Et postea inquit filij israel reuertentur et inquirent dominum deum suū et dauid regem suum: et stupescent in domino et in bonis ipsius in nouissimis diebus. Nihil est ista pphetia manifestius: qua dauid regis nomine significatus intelligitur xp̄us: quia factus est sicut dicit apostolus ex semine dauid sm carnem. hec ille. ¶ Septimo vocauit deus pater Iohelem prophetam qui scripsit secūdo caplo libri sui sic. Noli timere terra: exulta et letare: quoniā magnificauit dñs vt faceret. Nolite timere aīalia regionis quia germinabūt speciosa deserti quia lignum attulit fructū suū filij syon exultate et letamini in domino deo vestro: quia dedit vobis doctorem iusticie et descendere faciet ad vos ymbrem matutinum et serotinum sicut in principio. Et in die illa stillabunt montes dulcedinem: et colles fluent lacte et melle. hec ille. ¶ Octauo vocauit deus pater Amos pphetā. de quo Augustinus libro. xviij. de ciuitate dei ca. xxviij. dicit sic. Amos quoq de rebus talibus sic pphetat. Prepara inquit te vt inuoces dñm deū tuū israel: q2 ecce ego firmans tonitruū et creans spm: et annuncians in hominibus xp̄m suum. hec ille. ¶ Nono vocauit deus pater Abdiam pphetam. de quo dicit Augustinus eodem libro ca. xxxij. sic. Abdias q̄ntum ad scripturam eius attinet oīum breuissimus pphetarum aduersus ydumeam loquit gentem: scz esau ex duobus geminis ysaac filijs nepotibus abrahe maioris illius reprobati. Porro si ydumeam: modo locutionis quo intelligitur a parte totum: accipiam9 positam esse pro gentibus possumus de xp̄o agnoscere quod ait inter cetera. In monte autem syon erit salus: et erit sanctū. et paulo post in fine ipsius pphetie. Et ascendēt inde

resaluati et monte syon vt defendant mõtem esau. Et erit dño regnum. Apparet qp pe id esse completum cum resaluati et monte syon id est et iudea credẽtes in xp̃m qui precipue agnoscuntur apostoli ascenderũt vt defenderent montem esau. Quomodo defenderunt nisi per euangelij predicationem saluos faciendo eos qui crediderũt: vt eruerentur de potestate tenebrarũ ⁊ transferrent in regnum dei qd̃ consequẽter expressit addendo. Et erit dño regnũ. Mons em̃ syon iudeam significat: vbi futura predicta est salus ⁊ sanctum quod est xp̃s iesus. Mons vero esau ydumea est per quam significata est ecclesia gentium quã defenderunt sicut exposui resaluati de monte syon vt esset dño regnũ. Hoc obscurum erat anteq̃ fieret sed factum quis fidelis non agnoscat. hec ille. ¶ Decimo vocauit Jonam pphetam qui pmo caplo libri sui dicit sic. Tollite me ⁊ mittite in mare ⁊ cessabit mare a vobis. Scio em̃ q̃ ppter me tempestas grandis hec est super vos. Per mare intelligitur mundus. Iuxta illud Psal. Hoc mare magnum est spaciosum manibus. In amaritudines huiꝰ seculi missus est filius dei qui est sapientia patris. qꝛ homo ex appetitu scientie peccauit. Ideo tempestas vniuersalis dãnationis humane nature propter filium dei acciderat. ¶ Undecimo vocauit deus pater Micheam prophetam de quo Augustinus eodem libro. capi. xxx. dicit sic. Micheas ppheta xp̃m in figura ponens magni cuiusdam montis hec loquitur. Erit in nouissimis diebꝰ manifestus mons domus domini in vertice montium preparatus ⁊ exaltabitur super colles: ⁊ festinabunt ad eũ plebes: ⁊ ibunt gentes multe: ⁊ dicent. Uenite ascendamus in montem domini: ⁊ in domum dei iacob: ⁊ ostendet nobis viam suam: ⁊ ibimus in semitis eius. Quia ex syon procedit lex ⁊ verbum domini de hierusalẽ: ⁊ iudicabit inter plebes multas ⁊ redarguet gẽtes potentes vsq̃ in longinquũ. Predicens etiam iste ppheta locũ in quo natus est xp̃s ait. Et tu inquit bethleẽ domus effrata nequaq̃ minima es vt sis in milibus iuda. Ex te mihi pdiet dux vt sit in principem israel ⁊ egressus eius ab initio: ⁊ ex diebus antiquis. Propterea dabit eos vsq̃ ad tempus quo parturiens pariet: ⁊ residui fratres eius cõuertent ad filios israel: ⁊ stabit ⁊ videbit ⁊ pascet gregem suũ in virtute dñi: ⁊ in honore nominis dei sui erunt: quoniã nunc magnificabitur vsq̃ ad summũ terre. hec ille. ¶ Duodecimo vocauit deus pater Naum prophetam. De quo Augustinus eodem libro. xxxi. ca. dicit sic. Naum vero propheta: imo per illum deus. Exterminabo inquit sculptilia ⁊ cõflatilia ponam sepulturã tuã: qꝛ ecce veloces sup montes pedes euãgelizãtis ⁊ ãnũciantis pacẽ. Celebra iuda dies festos tuos: redde vota tua: qꝛ iam nõ adijcient vltra vt transeant in vetustatem. Consummatum est: consumptum est: ablatum est: ascendit qui insufflat in faciem tuam eripiens te ex tribulatione. Quis ascenderit ab inferis ⁊ insufflauerit in faciẽ iude: hoc ẽ iudeorum discipulorum: spm̃ sanctum recolit q̃ meminit euangelium: ad nouũ em̃ testamentum pertinent quorum dies festi ita spũaliter innouantur: vt in vetustatem transire non possint. Porro per euangeliũ exterminata sculptilia ⁊ conflatilia: id est ydola deorum falsorum: ⁊ obliuioni tanq̃ sepulture tradita iam videmus: ac etiam in hac re propheticam impletam esse cognoscimus. hec ille. ¶ Decimo tertio vocauit deus pater Abacuch prophetam de quo dicit Hieronimꝰ in prologo Abacuch sic. Hic in fine prenunciat aduentum domini saluatoris. Nam de quo alio q̃ de xp̃i aduentu qui futurus fuerat intelligit dicere. Et respondit dominus ad me ⁊ dixit mihi. Scribe visum in buxo aperte vt assequatur qui legit eum: qꝛ adhuc visus est ad tempus: ⁊ orietur in fine ⁊ non in vacuum. Si tardauerit sustine eum. qꝛ veniens veniet ⁊ non morabitur. hec ille. Et Augustinus libro. xviij. de ciuitate dei. capl. xxxij. dicit sic. Abacuch de quo alio q̃ de xp̃i aduentu qui futurus fuerat intelligit dicere. Et respondit dñs: ⁊ dixit ad me. Scribe visum aperte in buxo: vt assequatur qui legit eum. quia adhuc visio ad tempus: ⁊ orietur in fine ⁊ nõ in vacuum. Si tardauerit sustine eum: qꝛ veniens veniet ⁊ non morabitur. Ista verba ponunt Abacuch. ij. in principio. ¶ Quarto decimo vocauit Sophoniam pphetam q̃ primo ca. sui libri dicit sic. Silete a facie dñi dei: qꝛ est iuxta dies dñi. Quia preparauit dñs hostiam: sanctificauit vocatos suos. Et capl. iij. Dñs iustus in medio eius nõ faciet iniquitatẽ Mane mane iudiciũ suũ dabit in luce ⁊c. h̃ ille. Et Augustinus. libro. xviij. de ciuitate dei. ca. xxxiij. dicit sic. Sophonie aũt pphete

q̄ cũ Ieremias prophetabat etiam hec predicta de xp̄o interim ponaƺ. Horribilis inquit dñs super eos: ⁊ exterminabit super omnes deos terre: ⁊ adorabit eũ vir de loco suo oēs insule gentium. Et paulopost. Tunc inquit transuertam in populos linguam ⁊ progenies eius vt inuocent oēs nomen dñi: ⁊ seruiant ei sub iugo vno: a finib⁹ fluminũ ethiopie afferent hostias mihi. In illo die non cōfunderis ex omnibus adinuentionibus tuis: quas impie egisti in me. quia tunc auferam abs te prauitates iniurie tue: ⁊ iam nō adijcies vt magnificeris super montem sanctuƺ meum. Et subdit. Relinquā in te populum mansuetum ⁊ humilem ⁊ verebuntur a nomine dñi q̄ reliqui fuerint in israel. He sunt reliquie de quibus alibi ꝓphetatur: quod apostolus etiam cōmemorat. Si fuerit numerus filiorũ israel sicut arena maris reliquie salue fient. He quippe in xp̄m illius gentis reliquie crediderunt. hec ille. ¶ Quintodecimo vocauit Aggeum prophetam. de quo dicit Augustinus eodem libro. capi. xxv. Aggeus xp̄m ⁊ ecclesiam hac apertius breuitate prophetat. Hec dicit domin⁹ exercituum adhuc vnum modicum est: ⁊ ego cōmouebo celum ⁊ terram mare ⁊ aridam ⁊ omnes gētes mouebo ⁊ veniet desideratus cunctis gētibus. Hec prophetia partim completa iam cernitur: partim speratur in fine complenda mouit enim celum angelorum ⁊ syderum testimonio quando incarnatus est xp̄us. mouit terram ingenti miraculo de ipso virginis partu. Mouit mare ⁊ aridam: cum ⁊ insulis ⁊ in toto orbe xp̄us annunciatur. ita moueri omnes gentes videmus ad fidem. iam vero quod sequiť. Et veniet desideratus cunctis gentibus. de nouissimo eius expectatur aduentu. Ut enĩ esset desideratus expectantibus: prius oportuit eum dilectũ esse credētibus. hec ille. ¶ Sextodecimo vocauit deus Zachariam ꝓphetam. de quo Lactācius lib. iiij. diuinarũ institutionũ. xiiij. capi. dicit sic. Quis autem futurus esset cui deus eternum sacerdotium pollicebať zacharias etiam nomine posito apertissime docuit. Sic enĩ dixit Et ostendit mihi dñs deus iesum sacerdotem magnum stantem ante faciem angeli dñi: ⁊ dyabolus stabat ad dexterā ipsius vt aduersareť ei. Et dixit dñs ad dyabolũ. Imperet tibi dñs in te q̄ elegit hierlm ⁊ ecce tytio eiectus ab igne ⁊ iesus erat indut⁹ vestimentis sordidis: ⁊ stabat ante faciē angeli. Et respondit ⁊ dixit ad circũstantes ante faciē ipsius dicēs. Auferte vestimēta sordida ab eo. ⁊ induite eũ tunica thalari ⁊ imponite cydarim mundā sup caput eius. Et angel⁹ dñi stabat ⁊ testificabať ad iesum dicēs. hec dicit dñs omnipotēs. Si in vijs meis ambulaueris ⁊ ꝑcepta mea seruaueris tu iudicab domũ meā ⁊ dabo tibi q̄ ꝯuersanť in medio hoꝝ circũstantiuƺ. Audi itaq̃ iesu sacerdos magne. Quis nō ergo captos mētibus tunc fuisse iudeos arbitretur q̄ cuƺ hec legerent ⁊ audirēt nephādas manus deo suo intulerũt Atq̄ ab eo tp̄e q̄ zacharias fuit vsq̄ ad ānũ quītūdecimũ Tiberij cesaris q̄ iesus crucifix⁹ est ꝓpe q̄ngēti āni numeranť. Siq̄dē darij ⁊ alexādri adoleuit etate: q̄ fuerũt nō multo post q̄ꝫ tarq̄ni⁹ sup̄b⁹ exact⁹ est. Sƺ illi rursus eodē mō falsi decepti q̄ꝫ sunt putātes h̄ de iesu filio naue eē dcā q̄ successor moysi fuit: aut de sacerdote iesu filio iosedech i q̄s nihil ꝯgruit eoꝝ q̄ ꝓpħa narrauit. Nō enĩ sordidati illi vnq̄ fuerũt. Cuƺ alter eoꝝ ꝑnceps potentissim⁹ fuerit alť sacerdos. aut ꝑpessi sūt aliq̄d aduūst vt tāq̄ꝫ titio eiect⁹ ex igne putareť: aut aliq̄n in ꝯspectu dei ⁊ āgeloꝝ steterũt: aut ꝓpħa de ꝑterit loq̄bať poti⁹ q̄ꝫ de futuris. Locut⁹ ē ḡ de iesu filio dei vt ostēderet eũ. ꝑmo in humilitate ⁊ carne vēturũ. hec ē enĩ vestis sordida vt pararet tēplũ dñi. Et sicut titio igni cōburiť ita ab hominibus cruciamenta perferret ⁊ ad vltimũ extingueret. Titionē enĩ vulgus appellat extractum foco torrem semiustũ extinctum. Quomodo aūt ⁊ cuƺ quibus mandatis a deo mitteretur in terraƺ. declarauit spiritus dei ꝑ ꝓpħam dicens futurũ. vt cũ voluntatem summi patris fideliter ⁊ cōstāter impleuisset: acciperet iudiciũ atq̄ impiũ sempiternum. Si in vijs meis: inq̄t: ambulaueris ⁊c. Propterea q̄ tāƺ fidelis extitit q̄ sibi nihil ꝓsus assumpsit vt mādata mittentis impleret ⁊ sacerdotis ꝑpetui dignitatē: ⁊ reg̃ summi honorē: ⁊ iudicis ꝑtātem ⁊ dei nomē accepit hec ille. Et Aug. lib. xviij de ciui. dei. ca. xxxv. dicit sic. Zacharias de xp̄o ⁊ ecclia. Exulta inquit valde filia syon: iubila filia hierusalē. ecce rex tuus venit tibi iustus ⁊ saluator. Ipse pauper ⁊ ascendens super asinum ⁊ super pullũ filiũ asine. ⁊ ꝑtās eius a mari vsq̄ ad mare: ⁊ a fluminib⁹ vsq̄ ad fines terre. Hoc q̄n factum sit vt dñs xp̄us in itinere iumento huius gñis vtereť. in euangelio legiť. vbi h

⁊ pphetia commemorat̃ ex parte: quantum illi loco sufficit. ¶ Decimoseptimo deus pater vocauit malachiam. de quo augustinus vbi supra dicit sic. Malachias prophetans ecclesiã quã per xpm iã cernimus ppagatã iudeis expressissime dicit ex persona dei. Non est mihi volũtas in vobis ⁊ munus nõ suscipiam de manu vestra. Ab ortu enĩ solis vsqʒ ad occasum magnum est nomen meum in gentibus: ⁊ in omni loco sacrificabit̃ ⁊ offeretur nomini meo oblatio munda: quia magnum nomen meum in gentibus dicit dñs Hoc sacrificium per sacerdotium christi sm ordinem melchisedech cum in omni loco a solis ortu vsqʒ ad occasum deo iam videamus offerri. Sacrificium autem iudeorum quibus dictum est non est mihi volũtas in vobis: nec accipiam munus de manib⁹ vr̃is. cessasse negare non possint. Quid adhuc expectant alium xpm cum hoc quod pphetatum legunt ⁊ impletum vident: impleri non potuit: nisi per ipm: hec ille. ¶ Decimooctauo vocauit esdram qui in eo xpm pphetasse intelligendus est vt Augustinus eodẽ libro xxviij. c. dicit sic. ꝙ inter quosdã iuuenes orta questione quid amplius valeret in rebus cum regem vnus dixisset: alter vinum: alter mulieres que plerũqʒ regibus imperarent. idem tamen tertius veritatem super omnia demonstrauit esse victricem. Consulto autẽ euangelio xpm esse cognoscimus veritatem hec ille. ¶ Decimonono vocauit mardocheum qui in hoc pphetauit xpm venturum in carne: vt dicit̃ Hester. viij. Mardocheus de palatio ⁊ conspectu regis egrediens fulgebat vestibus regijs hiacinthinis videlicet et aerinis coronam auream portans in capite amictus pallio serico ac purpureo omnisqʒ ciuitas exultauit atqʒ letata est. Judeis aũt noua lux oriri visa est. Ecce ꝙ expresse mardoche⁹ pphetat de xp̃o hodie nato quo ad omnia que hic cõtinentur. ¶ Uigesimo vocauit Job qui pphetans de christo. xxxi. ca. dicit sic. Uidi solem cum fulgeret et lunam incedentem clare ⁊ letatum est cor meũ in abscondito. Per solẽ intelligitur diuinitas christi, per lunam intelligit̃ humanitas eius que fuit clara sine contagione alicuius peccati. ideo letatuʒ est cor eius quia hodie vniuersus mundus exultat. sed in abscõdito q̃a est letitia spũalis ⁊ mentalis. Dyabol⁹ autẽ cognoscens quomodo cancellarij dei patris qui sunt viginti numero iam registrauerãt supplicationem sanctorum patruʒ cepit amplius inseuire in humanum genus: sicut augustinus lib. cur quando ⁊ quomodo deus homo: vij. c. dicit. Dyabolus nãqʒ qui nũmũ deceptionis accõmodauerat hominibus: cũ maximis ⁊ intolerabilibus vsuris illum instanter exigebat et tamdiu hoc facere cõsueuerat ꝙ iam iure hereditario se omnem carnem possidere putabat. Unde beatus Job dicit. Absorbet fluuium et non mirabitur: et habet fiduciam ꝙ influat iordanis in os ei⁹: hinc aperte insinuans ꝙ hostis antiquus omnes ante saluatoris aduentum: ita suos esse arbitrabatur ꝙ ei paruʒ de illis erat. sed etiam confidebat se obtinere posse omnes ĩ christum credituros. i. baptizandos quos p iordanem intelligimus. in quo fuerũt sacrate baptizati primitie. Scimus equidem ꝙ dominus sex diebus operatus est ⁊ in septimo requieuit. Similiter quoqʒ mundũ istũ per sex etates distinxit quem non amplius fluctuare presciuit vt in etate septima omĩa cessarent et a suis actibus quiescerent. Hoc vtiqʒ dyabolus sciens cum iam per quinqʒ etates valde effrenate super homines dominium suum exercuisset: tunc tanto effrenatius se ad debellandum homines preparabat quanto intelligebat non nisi sextam etatem sibi superesse: hec ille. Ideo lactantius libro quarto diuinarum institutionum. xli. c. dicit sic. Cum sepe iudei preceptis salutarib⁹ repugnarent atqʒ a diuina lege desisterẽt aberrantes ad impios cultus deorum cum deus iustos et electos viros sancto spiritu implebat. prophetas in media plebe constituens: per quos peccata ingrati populi verbis minacibus increparet ⁊ nihilominus hortarentur ad penitentiam sceleris agendam quam nisi egissent atqʒ abiectis vanitatib⁹ ad deum suum redijssent fore vt testamentum suum mutaret. id est hereditatem vite immortalis ad exteras conuerteret nationes. Aliumqʒ sibi populum fideliorem ex alienigenis congregaret. Illi autem a prophetis increpati non modo verba eorum respuerunt. sed ꝙ sibi peccata exprobrarẽtur offensi eos ip̃os exquisitis cruciatibus necauerunt que omnia diuine littere signata conseruant. Dicit enim propheta Hieremias. Misi ad vos seruos meos prophetas ante lucem mittebam; et non audiebatis

me: nec intendebatis me auribus vestris
cum dicerem vobis. Conuertat vnusquisq
a via sua mala et a nequissimis affectionib⁹
vestris et habitabitis in terra ista quam de-
di vobis et patribus vestris a seculo et vsq in
seculū Esdras etiam propheta qui fuit cyri tē-
poribus a quo iudei sunt restituti: sic loquit
Descinerunt a te et abiecerūt legem tuā post
corpus suum et prophetas tuos interfecerūt
qui obtestabantur eos vt reuerterentur ad
te. propter has illorum impietates abdica-
uit eos in perpetuum. itaq desijt prophetas
mittere ad eos. hec ille. ¶ Et licet multi
supplicarent deo patri vt apponeret sigillū
curie celestis supplicationi iam registrate ta-
men istud fuit dilatum per multa tempora
impediente demone sicut beatus Augusti.
lib. xviij. de ciuitate dei. ca. xlv. dicit sic. Post-
ea q̄ gens iudea cepit non habere prophe-
tas proculdubio deterior facta est: scz eo tēpo-
re quo se sperabat instaurato tēplo post ca-
ptiuitatem que fuit in babylonia futurā esse
meliorem. Sic quippe intelligebat populus
ille carnalis quod pronunciatū est p Aggeū
prophetā dicentē. Magna erit glia dom⁹ isti⁹
nouissime plusq̄ prime. qd̄ de nouo testamē-
to dictum esse paulo superius demonstrauit
vbi ait aperte xp̄m promittens: et veniet desi-
deratus cunctis gentibus. hec ille. Cum aūt
venit plenitudo temporis significata prophe-
tico spū p os patriarche Jacob. Geñ. xlviij.
vbi ait. Non deficiet princeps ex iuda: neq
dux de femoribus eius donec veniat cui re-
positum est et ipse erit expectatio gentium.
Missus est gabriel angelus ad mariam vir-
ginē que supplicabat deo patri p sigillo im-
ponendo supplicationi dicens. Quomodo
fiet istud qm̄ virū non cognosco? Ministra-
uit cerā virgineā scz carnem mundissimam:
tunc spūssanctus dei patris thesaurarius et
sigillator secretarius sigillū dei patris cere vir-
ginee impressit: qr dei filium qui est verbum
et ymago dei patris carni inseruit: qr xp̄us
fuit conceptus de spū sancto ex maria virgi-
ne sicut angelus dicit. Luce. ij. Spūssanctus
superueniet in te et virtus altissimi obumbra-
bit tibi etc. In sigillo est scriptura siue verbū
et ymago et xp̄s est dei patris verbū et yma-
go adunata carni humane. Et istud fuit fa-
ctum iam sunt nouem menses et per totum
istud tempus nouem mensium supplicatio
sigillata stetit arrestata in virginis sacratissi-
mo vtero. id Lactātius xiiij. lib. xij. ca. diuinarū
institutionum dicit sic. Descendens itaq de
celo sanctus ille spūs dei sanctam virginem
cuius vtero se insinuaret elegit. At illa dum
spū hausto repleta concepit et sine vllo atta-
ctu viri repente vterus virginalis intumuit.
Qr si animalia quedam vento et aura conci-
pere solere omnibus notum est: cur quisq̄
mirum putet: cum spū dei. cui facile est quic-
quid velit grauatā esse virginem dicimus?
Quod sane incredibile posset videri nisi hoc
futurum ante multa secula prophete cecinis-
sent. Salomon ita dicit. Infirmatus est vte-
rus virginis et accepit fetum et grauata est
et facta est in multa miseratione mater vir-
go. hec Lactantius. ¶ Et vt Augustinus lib.
xviij. de ciuitate dei. ca. xlvi. dicit. Regnante
herode in iudea apud romanos autem iam
mutato reipublice statu imperante Cesare
augusto et per eum orbe pacato: natus est
christus in bethleē iude: homo manifestus
ex homine virgine: deus occultus ex deo pa-
tre. hec ille. Et libro de symbolo tractatu q̄r-
to dicit. Quis non expauescat cum audiat
deum natum. Audis nascentem vide in ip-
so suo ortu mirabilia facientem: aluus tume-
scit virginis: claustra permanēt pudoris: im-
pletur vterus matris sine vllo complexu pa-
tris: sentit prolem que se ignorauerat coniu-
gem: angelus ad virginem loquitur: a virgi-
ne cor preparatur: christus fide concipitur:
miraris hec? Adhuc mirare. Parit mater: ē
virgo sancta et intacta nascitur filius sine ho-
mine patre: qui fecit et ipsam matrem. Factor
omnium fit inter omnia: portatur manibus
matris rector totius orbis. Lambit vbera
gerens sidera. Tacet et verbum est: necdum
per linguam se demonstrat quis esset: et vni-
uersa creatura suum natum indicat creatorē
Angeli pastoribus annunciant: stella ma-
gos inuitat: rusticitas pastorum admonitio-
nem exigit angelorum: curiositas magorū
instructa est lingua celorū. hec ille. Ista enī
fuerunt indicia qbus beata virgo supplica-
tionem signatā registratam sigillatam om-
nib⁹ hodierna die patenter demōstrauit: qa
puerum iesum verum deum et verum homi-
nem toti mundo presentauit. Congregatis
itaq vniuersis creaturis scz angelis homini-
bus pastoribus. magis: iustis coram eis Io-
hannes euangelista Cancellarius noui te-
stamēti cui reuelata sunt secreta celestia pu-

dlice alte magna voce reuerenter sic legit. Verbum caro factum est et habitauit in nobis. vt dicant verba proposita in principio sermonis. Et suspiciens in celum. Cum omnes intenderent in eum vt audirent quidnā vidisset dixit. Illud quod ponitur. Apocal. xix. ca. Et vidi celum apertum et ecce equus albus et qui sedebat super eum vocabatur fidelis et verax: et cum iusticia iudicat et pugnat. oculi autem eius sicut flamma ignis: et in capite eius dyademata multa: habens nomen scriptum quod nemo nouit nisi ipse Et vestitus erat veste aspersa sanguine: et vocabatur nomen eius verbum dei. Et exercitus qui sunt in celo sequebantur eum in eq̄s albis vestiti bissino albo et mundo: et de ore ipsius procedit gladius ex vtraq̄ parte acutus vt in ipso percutiat gentes. Et ipse reget eos in virga ferrea: et ipse calcat torcular vini furoris ire dei omnipotētis: et habet in vestimento et in femore suo scriptum rex regum et dominus dominantiū. hec ibi. Celum enī fuerat clausum ab Adam vsq̄ ad passionē christi: nunc autem est apertum prout patet ex supplicatione iam lecta. Et ecce equus albus. id est humanitas christi alba et munda sine macula. Et qui sedebat super eum erat deus et vocabatur fidelis in preteritis promissis per prophetas: et verax in futuris que eueniēt. Oculi autem christi quibus respicit ecclesiam sunt dona spiritussancti inflammantia corda hominum. et habet multa dyademata. id est victorias quibus superauit dyabolum: et vocatur deus et homo. id est iesus qui interpretatur saluator: quia saluum faciet populum suum a peccatis eorum. Mathei. i. ca. Vestitus carne humana que tempore passionis fuit tota aspersa sanguine. Esa. lxiij. ca. Quare rubrum est indumentū tuum? Et vocatur verbum dei: quia in principio erat verbum. et ordines sanctorum sequuntur eum in vestibus albis. id est cū stola innocentie et eos qui nolunt credere in eū feriet sententia diffinitiua que est gladius feriens animam et corpus: quando dicet. Ite maledicti in ignem eternum. hoc autem iudicium conuenit ei: quia superauit torcular mortis et habet in vestimento suo. id est in patriarchis et in femore suo. id est in humanitate propria vt sit rex regum et dominus dominantium. Tunc surrexit Lucas euangelista et animauit omnes creaturas dicens

Respicite et leuate capita vestra quoniam appropinquauit redēptio vestra. Luce. xxi. Multi autem attendentes ad supplicationē sigillatam et non intelligentes sciscitabātur a matheo euangelista quid hoc esset. Et ille respondens dixit. Liber generationis iesu christi filij dauid: filij abraham etc. Math. i. Illi autem intuebantur faciem christi: sicut faciē angeli stantis inter illos. Et videns eos admirantes. Marcus euāgelista dixit. Initium euangelij iesu christi filij dei scriptū est in Esaia propheta. Ecce ego mitto angelū meum ante faciem meam. de quo angelo dicit Malachias propheta. vltimo ca. Statim veniet ad templum suum dominator quem vos q̄ritis: et angelus testamēti quē vos vultis. Et subito angelus apparuit pastoribus dicens. Hoc est vobis signum natiuitatis iesu christi. Cumq̄ illi interrogassent quod signum. Respondit angelus. In sole luna et stellis: et in terris. sicut predixit Lucas euangelista. Primo in dei filio nascente tanquā in sole: quia vobis timentibus nomen meū orietur sol iusticie. Malach. iiij. Secundo in eius matre pariente tanq̄ in luna: quia est quasi aurora consurgens pulchra vt luna. Canticor. vi. ca. Tertio in angelis eum ānūciantibus tanq̄ in stellis quia stelle manentes in ordine suo. Iudic. v. capi. Quarto in hoīb⁹ eū recipientib⁹ tanq̄ in terris. q̄r terra es et in terrā ibis. Gene. iij. B Primum signum apparuit hodie in sole. Quid per solem intelligitur nisi dei filius qui singulariter in celis: id est in angelis lucet. In terris radios emittit quia in iustis et peccatoribus fulget. licet autem sol sit splendore lucis diffusus et vix attingibilis: quantitate maximus et intractabilis: tamen in speculo videt clarissime et portatur facillime. Sic licet dei filius sm̄ se sit candor lucis eterne. vt habet. Sapien. vij. Et lucem habitet inaccessibilem. vt dicit. i. Thymo. vi. Et licet sit ita magn⁹ vt magnitudinis eius non sit finis. vt dicit in Psal. Tamen in speculo nostre carnis assumpte hodie clarissime videtur et attingit. Ioh. i. cap. Vidimus gloriam eius gloriam quasi vnigeniti a patre. et a puella facillime portatur. quia quem celi capere non poterāt tuo gremio contulisti. Recte ergo assimilatur soli. In sole autem sunt duo. Primū est quia nunq̄ retrocedit. Secundum est q̄ nō recipit lumen ab aliquo sidere. sed eis influit

lucem. Et si oppositum istorum inueniretur esset nimis mirabile. Sed hodie fuerunt opposita istorum in nostro sole. Primo sol hodie retrocessit: quia filius dei qui erat angelis et hominibus superior: hodie est paulominus ab angelis minoratus. Exinaniuit enim semetipsum, formã serui accipiens: habitu inuentus vt homo. Phil. ij. Ecce quantum retrocessit vt dominus sit factus seruus: vt magnus sit paruus factus: vt antiquus sit factus nouus: quia paruulus datus est nobis. in cuius figuram dicitur. Esa. xxxviij. Q sol retrocessit in horologio achaz per decem lineas: in signum curationis Ezechie regis. Nam per horologium designatur totũ vniuersum creaturarum contentiuũ. Sol retrocessit ad decimam lineam: quia ad humanam naturam peruenit dei filius assumendam: que est decima in ordine creaturarum intelligibilium computatis nouem ordinibus angelorum. Hec retrocessio: id est filij dei in humanitate apparitio facta est vt homo qui est rex et dominus suorum actuum sanaretur ab infirmitatibus originalis et actualis culpe. Secundo sol hodie radium retraxit: imo a stella lumẽ recepit: quia dei filius hodie natus non diffudit: sed a stella lumen recepit: quia a beata virgine de qua dicitur. Nume. xxiiij. Orietur stella ex iacob. A beata inquam virgine velut a stella cibatur lactatur nutritur. Iuxta illud quod cantat ecclesia dicens. Concepisti virgo deũ paris lactas: nutris eum: pio prebens studio Et infra homo deum: stella solem: nata patrem: virgo prolem: antiquum iuuencula. Ergo iste sol noster videtur retraxisse radios suos ita vt videatur eclipsatus contra naturã in cuius figurã dicitur Apocal. vi. ca. Q sol factus est sicut saccus cilicinus. Saccus enim cilicinus est vile corpus nostrum quo iste sol hodie est amictus ex humanitate nostra assumpta. Secundum signum apparuit hodie in luna. Quid enim per lunam intelligimus nisi virginem gloriosam. Nam sicut luna est terre proxima inter planetas per influentiam. Sic beata virgo est terrenis et peccatoribus proxima per clementiam. Sicut enim in luna coniunguntur due partes multum distantes: sic in virgine gloriosa coniunguntur due perfectiones opposite: scilicet virginitas et fecunditas. ergo beata virgo comparatur lune. In luna autem sunt duo secundum naturam. Primo quod est a sole multum elongata secundum situm quia est in alia sphera. Secundo quod licet habeat claritatem semper tamen habet aliquam obscuritatem quia modo est diminuta modo perfecta modo clara modo obscura semper tamen habet aliquid obscuritatis. Sed hodie fuerũt opposita istorum in nostra luna Primo hodie luna est facta propinquã soli et in eodẽ celo et sphera coniuncta: quia dei filius qui est sol extitit in virginis gremio. et ambo manẽt in eodẽ habitaculo. Iuxta illud. Abacuch. iij. Sol et luna steterũt in habitaculo suo. Secundo hodie luna apparuit sine diminutione perfecta quia sine violatione integra. propter quod ioseph sponsus eius voluit occulte dimittere eã Math. i. et ps. lxxxviij. Thronus eius sicut sol in conspectu meo et sicut luna perfecta in eternum. Iste thronus est vterus beate virginis. Tertium signum apparuit hodie in stellis. Quid per stellas que habent claritatem et multiplicitatem intelligimus nisi angelos: quia fulgent cognitione et sunt complures specie. In stellis autem sunt tria. Primo situs proprietas. Nam quelibet stella habet suam situationem. Secundo gradus nobilitas quia vna est nobilior alia. Tertio effectus singularitas quia a sole singulariter illuminatur. Sed hodie fuerũt opposita istorum in angelis. Primo hodie mutauerunt naturalẽ situm: quia angeli qui in celo habent proprium situm et officiũ sicut stelle hodie fuerunt congregati. vnde dicitur Luce. ij. Facta est cum angelo multitudo celestis exercitus. quando autẽ stelle congregantur sicut fit in constellationibus: signũ est alicuius magni euentus et mirabilis. ideo dicitur Iob. xxxviij. Nunquid coniungere valebis micantes stellas pliades etc. Ita hodie quia ãgelorum multitudo facta est quod alias est inauditum. ideo est signum mirabile: quia magni euentus: scilicet filij dei. ideo dixit vnus illorum angelorum. Annuncio vobis gaudium magnum: quia natus est hodie saluator mundi. Secundo stelle perdiderunt hodie suum gradum nobilem: quia angeli qui natura et gloria homines excedebant: ita vt ab homine se permitterent adorari. vt patet. Iudic. sexto capitulo Hodie quia dei filius paulominus est ab angelis minoratus homo est super angelos sublimatus qui non permittunt se ab homine adorari. vt patet. Apocalips. vigesimo secundo capitulo. Tertio stelle hodie amiserũt suũ proprium actum: quia angeli qui sunt stelle illuminant solem ideo influũt in eum

Cum antea ab eo illuminarentur. Nam angeli seruiunt isti puero benedicto nõ necessitate sed humilitate. vt ptz Math. iiij. Et ecce angeli accesserunt ꝛ mistrabant ei. Et Luce. xxij. Angelus dñi descendit cõfortans eũ ꝛc. Quartum signũ apparuit hodie in terris. i. in homib' de terra factis. Ante filij dei incarnationez erant tria in homib'. Primo erant ydolatre ꝛ ydolatrie dediti. Secundo erant inter se praua pace confederati. Tertio erant a deo per peccatũ diuisi. Sed hodie apparuerunt opposita istorum. Primo hodie in terris est ablatus ydolatrie cultus ꝫm vaticinium. Esa. ꝓphete: quia omnia ydola corruerunt. Exemplum habemus de octauiano qui noluit adorari tanꝙ deus a romanis. Sz huic puero obtulit thura. vt ptz in legẽdis. Secũdo hodie in terris reformata ẽ pax praua q̃ est hodie ablata. Exemplũ de templo pacis perpetuo quod hodie corruit. cum virgo peperit. quia ille venerat qui est pax vera: vt tolleret pacem iniquaz. reformauit enim pacem inter deuz ꝛ homines: inter angelos ꝛ homĩes: inter hoĩem ꝛ hominez. Iuxta illud pauli ad Ephes. ij. Ipse est pax nostra qui fecit vtraqꝫ vnũ: ideo cantauerũt angeli hodie. Gloria in excelsis deo ꝛ in terra pax hoibus bone volũtatis. Et fons olei erupit rome ꝛ vsqꝫ in tyberim fluxit. vt dicit in legendis. Per o'eum signaſ mĩa ꝛ pax.

Tertio hodie in terris cõdẽnatus est act' illicitus sodomie: q̃ sodomite oẽs extincti hodie fuerunt. vt habeſ in legendis. Ita vt vere possit dici de eo illud psal. Tu es deus q̃ facis mirabilia. Notam fecisti in pp̃lis virtutem tuam ꝛc. Et sicut dixit btũs Aug. in sermone super illo verbo. Math. iiij. Duct' est iesus in desertũ ꝛc. P. Cum dyabolus videret dei filium per tanta miracula percrãtũ voluebat secũ vt arbitror: atqꝫ admirãs dicebat. Quis est iste qui nesciente me hũc ingressus est mundũ? Noui quidem q̃ de femina natus est: sed nescio vnde cõceptus. Ad est ecce mater: sed patrẽ inuestigare nõ possum. Partuz video: sed non cognosco nascẽtem. ꝛ quod stupori meo accrescit incõsueta lege pariendi edito filio mater exultat vt virgo. En iacet in cunabulis paruulus: infũdit lachrymis vultum: similemqꝫ esse mortalium vagitus prodit. Et cum nihil ei de infantia desit: nulla tamen est illi velut infanti corruptio. Pannis obsitus sordet: ꝛ celũ illi radio stelle letioris arridet: atqꝫ in honorem ipsius ministrantes etiam angeli inter sydera terrasqꝫ concurrũt: exultantes annũciant quam non intelligo nouitatem. Quid hoc miraculi? Video qd̃ aduertere nequeo Audio: quod sustinere non possum: vt homo natus honoretur vt deus. A seculis nũꝙ id mihi contigit vt quisꝙ nasceretur homo qui humani vicij nihil haberet. Que hec tam noua potensqꝫ generatio est? Inter peccatores ꝛ impios natus: mortali etiam de matre progressus: purgatior est cunctis nascentibus: ipse mihi celo purior apparet. Auaricie in eo radix nulla consurgit. nulla cor eius pulsat inuidia: nescit eius lingua loqui mendaciũ: oculi eius concupiscentiam non admittunt. nulla aurium voluptate mollit: luxuries certe per quam mihi humanuz subiedi genus: pectus eius non potest penetrare: nulla illi iactantia inest: nulla malicia. Et quid plura? Nihil in eo reperio quod me delectet: oẽs meos conatus euacuat. quid agã quo me conuertam? En fortiorem me illum esse sentio. Arbitror illum meo in regno velle regnare: nisi forte deus est iste quem nullum potest maculare delictum. Sed si deus esset quomodo indignitatez partus feminei sustineret: quomodo esset cuna pannisqꝫ cõtentus? Quis hec credat: infantie vagitus video cui non audienti ridiculum est deum femineo lacte nutriri? Post omnia ecce esurit cum esurire deum ratio nulla persuadeat. Ignorabat nimirum dyabolus ꝙ q̃ xp̃us indumenta preferebat infantie: ꝙqꝫ esuriebat vt homo: non erat fragilitatis corporee: sed celestis gratie sacramẽtum. Dei eñ filius cui cũ sempiterno patre intẽporalis constat eternitas: q̃ cum suo genitore naturaliter impassibilis incorrupto regnat imperio: egit in carne nostra salutare mysterium Et ob hec cõionem subijt passionũ: vt inimicum generis humani hoĩs certamine triumpharet. hec ille. I Tunc dyabolus conatus est seminare multos errores circa diuinitatem christi. Unde adinuenit quosdam homines qui videbantur opinione vulgari magne sanctitatis ꝛ per eos seminauit errores illos vt sic retraheret homĩes ceteros a fide iesu christi dubitans ne tam presto admitteret dñiam super humano genere. Primus fuit Paulus hereticus qui dicit xp̃um non fuisse ante gloriosam virginem mariaz

matrē eius: sed qñ ɔcept⁹ est tūc incepit esse. ido negabat xp̄z eē verū deū. Ponebat eñ xp̄m esse purā creaturā. Unð. xxiiij. q. iij. ca. Quidā autē heretici. §. Pauliani dr. Pauliani a paulo samotano exorti sunt ꝗ dixit nō semꝑ fuisse xp̄z: ſ a maria sumpsisse initiū. h ibi. Secund⁹ fuit noet⁹ heretic⁹ ꝗ dixit ꝙ ꝑsona filij nō est alia a ꝑsona patris: sed eadē ꝑsona noiaꝭ diuersis noib⁹ ſm diuersos respect⁹. Nam de⁹ ꝓut fecit creaturas ꝛ eas gubernat vocaꝭ pat: ꝓut xp̄o assumpsit carnē de virgine vocaꝭ filius: ſ vt sanctificauit creaturas vocaꝭ sp̄ussctūs. vt habeꝭ ibidē. §. Noetiani. vbi dr. Noetiani quoqꝫ a quodam noeto vocati ꝗ dicebāt xp̄m eūdē esse ꝛ patrē ꝛ sp̄umsctm ipamqꝫ trinitatē in officioꝝ noib⁹ nō in ꝑsonis accipiūt. Un̄ ꝛ patripassiani vocanꝭ qꝛ patrē passum dicunt. hec ibi. Idē habeꝭ. §. Sabelliani. Terti⁹ fuit aetius heretic⁹ ꝗ dixit. ꝙ sicut ꝑsona filij est distincta a ꝑsona pr̄is. ita etiā essentia filij est distincta ab essentia pr̄is: ita ꝙ sicut distinguanꝭ ꝑsonalr̄ ita distinguanꝭ essentialr̄. vt habeꝭ ibidē. §. Aetiani ꝛc. Quart⁹ fuit error quorūdā gentiliū ꝛ paganoꝝ. vt recitat Crisostom⁹ ꝗ fabulanꝭ ꝙ fili⁹ est verus sed insurrexit ɔtra patrē ꝛ fact⁹ est ei aduersari⁹ ꝛ ita separat⁹ ē ab eo neqꝫ simul ꝑmanet ꝛc. Quint⁹ fuit manicheus heretic⁹ ꝗ dixit ꝙ vn⁹ de⁹ s. bon⁹ fecit sp̄ualia ali⁹ vero s. dyabolus fecit corporalia quē secut⁹ Auicē. dixit xj. methaphi. ꝙ de⁹ fecit pmā intelligētiā ꝛ pma creauit secūdā ꝛ sic deinceps vsqꝫ ad q̄rtā: ꝗ quarta intelligētia creauit aīaꝫ celi: ꝛ ista aīa creauit ista infer ora. vt habetur xxiiij. q iij. ca. Quidā aūt heretici. §. Manichei. ꝛ. §. menādriani. Sext⁹ fuit auerroys cōmētator ꝗ dixit ꝙ de⁹ nō intelligit distinctim ista singularia: qꝛ cū sint vilia tūc intellect⁹ diuin⁹ vilesceret: sed intelligit ea i rationibus cōmunib⁹. vt dicꝭ xi. methaphi. Septimus fuit eliphaz themanites ꝛ rabi moyses ꝗ dixerūt ꝙ de⁹ nō habet ꝓuidentiā singulariū ceteroꝝ (?) corruptibiliū: dicētes illud Iob. xxij. Nubes latibulū eius circa cardines celi ambulat nec nostra considerat. Ideo democritus ꝛ leucipp⁹ dixerunt mundū casu factum vt recitat ph̄s°. ij. phisicoꝝ. Octauus fuit error iudeorum ꝛ phariseoꝝ qui dixerunt xp̄m peccasse Unde dicebant Ioh ix. Nos scim⁹ quia hic homo peccator est. Uidebaꝭ eñ eis ꝙ xp̄us esset trangressor legis: cū diceba nt sabbatū nō custodire. Nonus fuit error eorūdē qui credebāt iohānē baptistam esse xp̄m ꝛ messiaꝫ in lege ꝓmissum. Unde miserūt ad eū sacerdotes ꝛ leuitas vt interrogarent eū. Tu ꝗs es: ꝛ cōfessus est qꝛ nō sum ego xp̄s. Ioh. i. Decim⁹ fuit pelagius ꝛ error quorūdā hereticoꝝ ꝗ dixerūt ꝙ hō nō potest eleuari ꝑ xp̄m ad hoc vt sit fili⁹ dei per adoptionē: ꝛ ꝑ cōseqn̄s ꝑticeps felicitatis eterne glīe vt deū per essentiā videat ꝛc. Unde. xxiiij q iij. c. Quidā aūt. §. Pelagiani a pelagio monacho exorti. Hij liberū arbitriū diuine gratie anteponūt dicētes sufficere voluntatē ad implēda diuina iussa. hec ibi. Undecim⁹ fuit appelles hereticus qui dixit xp̄m assumpsisse corpus fantasticū. vt habeꝭ. xxiiij q iij. c. Quidā aūt. §. Appellite vbi dicꝭ sic. Appellite quoꝝ auctor appelles fuit qui dixit xp̄m nō deū in veritate sed hoīeꝫ in fantasia apparuisse. Et sanct⁹ Thomas. iiij. lib. cōtra gentiles. xxix. ca. dicit sic. Fuerunt aūt ꝛ alij qui veritate incarnatōis negata quandā fictitiā incarnatōis similitudinē introduxerūt. dixerunt eñ manichei dei filiū nō verū corp⁹ sed fantasticū assumpsisse. vnde nec verus hō esse potuit sed apparens: adducētes illud qꝺ dicit ap̄ls ad Roma. viij. Deus misit filiū suū in similitudinē carnis peccati. Et ad Philip. ij. In similitudinē hoīm factus ꝛ habitu inuent⁹ vt hō ꝛc.

Duodecim⁹ fuit valentin⁹ heretic⁹ qui dixit xp̄m assumpsisse corp⁹ celeste. Un̄. xxiiij. q. iij. ca. Quidā aūt. §. Ualentiniani dicitur sic. Ualētiniani a valentino quodā platonico sectatore vocati xp̄m de virgine nihil corporis assumpsisse sed per eam q̄si per fistulam trāsisse asserunt. hec ibi. Sicut. s. aq̄ (?) trāsit per fistulā. Et sanct⁹ Thomas iiij lib. contra gētiles. xxx c. dicit sic. Ualētinus eñ dixit ꝙ xp̄s nō terrenū corp⁹ habuit: sed de celo portauit ꝛ ꝙ nihil de virgine matre accepit sed per eā quasi per aqueductū trāsfluit. Occasionē aūt sui erroris accepit ex hoc qꝛ dicꝭ Ioh iij. Nemo ascendit in celū nisi qui descendit de celo. Et iterū. Qui de celo venit sup oēs est. Et infra. vi. c. dicit xp̄s descendi de celo non vt faciā voluntatē meam sed voluntatē eius qui misit me. Et. i. Cor. xv. Primus homo de terra terren⁹: secūdus homo de celo celestis. Tertiusdecim⁹ fuit appollinaris hereticus qui vt dicit sanctus Thomas eodē li. xxxi. c. dixit aliqꝺ verbi dei in carnē fuisse cōuersum. qꝛ illud Ioh. i. Uerbum caro factuꝫ est: sic intelligendū putauit

quasi ipsum verbū sit conuersum in carnem sicut intelligit̄ illud quod legitur Joh.ij. Ut autē gustauit architriclinꝰ aquā vinū factū qđ ea rōne dicit̄ quia cōuersa est aqua in vinum: alias fuisset fictio ⁊ non vera cōuersio quod est falsum. Quartusdecimꝰ fuit arriꝰ hereticus qui dixit xp̄m non habuisse aīam rōnalē: sed ꝙ loco anime fuit diuinitas. De q̄. xxiiij q.iij.c. Quidā aūt. §. Arriani ab arrio alexandrino presbytero exorti sunt qui coeternū patri filiū nō agnoscēs diuersas ī trinitate substātias asseruit: cōtra illud qđ dn̄s ait. Ego ⁊ pater vnū sumꝰ. Et sanctus Thomas.iiij.lib.contra gentiles.xxxij.ca.dicit sic. Posuit enī arrius ꝙ in xp̄o non fuit aīa: sed loco eius diuinitas fuit ⁊ solam carnem assumpsit. ⁊ ad hoc ponendū necessitate quadā videtur fuisse inductus. Cum enī vellet asserere ꝙ filius dei sit creatura ⁊ minor patre ad hoc ꝓbandū illa scripturarum assumpsit testimonia: que infirmitatē humanam ostendunt in xp̄o. Et ne ab eius ꝓbatione deficeret non s̄m diuinā naturā humanam ꝯuenire: nequiter aīam remouit a xp̄o: vt cū quedā corpori humano cōuenire non possint sicut ꝙ miratus est: ꝙ timuit: ꝙ orauit: necessariū fuit in ip̄z filiū dei minorationem inferre. Assumpsit autē ad sue positionis assertionē illud Joh.i. Uerbum caro factum est ex quo inferebat ꝙ solam carnem verbū assumpserit: non autē aīam. ⁊ in hac positione etiā appollinaris secutus est eum.

Quintusdecimꝰ fuit nestorius. de quo dicit̄ xxiiij.q.iij.c. Quidā autē. §. Nestoriani a nestorio constantinopolitano ep̄o nuncupati qui beatā virginē mariā nō dei s̄ hoīs tātū modo matrē asseruit: vt aliā personā carnis aliā faceret deitatis nec vnū xp̄m in v̄bo dei ⁊ carne credidit sed separatim atq̄z seiunctī alterū filiū dei: alterū filiū hoīs predicauit hec ibi. Et sanctꝰ Tho.iiij.lib.cōtra gentiles xxxiiij.c.dicit. Nestoriꝰ dicit ꝙ aīa humana ⁊ corpꝰ humanū naturali vnione cōuenerūt in xp̄o ad cōstitutionē vniꝰ hoīs eiusdē speciei ⁊ nature cū alijs hoībꝰ ⁊ ꝙ in hoc hoīe deꝰ habitauit sicut in tēplo suo.s.ꝑ grām sicut in alijs hoībꝰ sanctis. Unde dr̄ Joh.xx. Et ipse dixit iudeis. Soluite templū hoc ⁊ in tribus diebꝰ reedificabo illđ. Ipse aūt dicebat de templo corporis sui. Et ex hoc secuta est quedā affectualis vnio int̄ hoīem illū ⁊ deū dū ⁊ hō ille bona sua volūtate deo inhesit ⁊ deꝰ sua volūtate illum acceptauit. Joh.viij. Qui me misit mecū ē ⁊ nō reliquit me solum q: q̄ placita sunt ei facio semꝑ. Sz q: in illo hoīe maior plenitudo grē fuit q̄ in alijs hominibꝰ sanctis fuit pre ceteris templū dei ⁊ arctiꝰ deo s̄m affectū vnitꝰ ⁊ singulari quodam ꝑuilegio diuina noīa participauit: ꝓpter hanc excellentiā grē cōstitutꝰ est in participationē diuine dignitatē ⁊ honoris.s. vt coadoretur deo. vnde ⁊ beatā virginē non matrē dei vel verbi dei: s̄ matrē xp̄i nominandam esse dicūt. hic ē error eoꝝ vt pz. Sextꝰdecimꝰ fuit eutbices hereticꝰ de quo dicitur xxiiij.q.iij.c. Quidā autē. §. Eutbiciani dicti ab eutbice ꝯstātinopolitano abbate q̄ xp̄m post humanā assumptionē negauit existere de duabꝰ naturis s̄ solā in eo diuinā asseruit esse naturā. hec ibi. Et sctūs Tho.iiij.li.contra gētiles.xxxv.c.dicit sic. Eutbices enī vt cōtra nestoriū vnitatē ꝑsone saluaret, dixit in xp̄o esse etiā vnā naturā: ita ꝙ q̄uis ante vnionem essent due nature distincte .s. diuina ⁊ hūana: in vnione tn̄ coierūt in vnā naturā: ⁊ sic dicebat xp̄i ꝑsonā ex duabꝰ naturis subsistere: ⁊ sic decidit in syllam cupiēs vitare caribdim. Decimusseptimꝰ fuit error quorundam hereticoꝝ q̄ vocant̄ serbiani. de q̄bus dicit̄.xxiiij.q.iij.ca. Quidā aūt. §. Serbiani nomē acceperūt a filio ade q̄ vocatꝰ est seth dicentes eundē esse xp̄m. Decimusoctauꝰ fuit bonosꝰ hereticꝰ. de quo dr̄ ibidē. §. Bonosiani a bonoso quondā ep̄o exorti ꝓduntur q̄ xp̄m filiū dei adoptiuū nō ꝓpriū asserūt hec ibi. Idē habet̄ de ꝯse.dist.iiij.c. Hij vero

Decimusnonꝰ fuit carpocrates. de quo dr̄ xxiiij q.iij.c. Quidā aūt. §. Carpocratiani a carpocrate quodā vocant̄ qui dixit xp̄m hominē fuisse tantū ⁊ de vtroq̄z sexu ꝓgenitū quē imitati sunt alogij. de quibꝰ dr̄ ibidē. §. Alogij vocant̄ tanq̄ sine verbo. logos enī grece verbū dicit̄ deū enī verbū nō credūt. respuentes iohānis euāgeliste apocalipsim hec ibi. vt pz: s̄ ⁊c. Uigesimꝰ fuit ebion hereticꝰ de q̄ dr̄ ibidē. §. Ebionite ab ebione dicti siue a paupertate xp̄m enī nō ex quo natꝰ est s̄ ꝑ ꝓfectū solū iustū putāt effectū: quē imitati sunt gnoite. de q̄bꝰ dr̄ ibidē. §. Gnoite ⁊ trioite a theodosianis exorti sunt: ex q̄bꝰ gnoite ab ignorātia dicti: q: ad peruersitatē a qua exorti sunt id adijciūt ꝙ xp̄i diuinitas ignoret q̄ sūt futura scripta de die ⁊ hora nouissima: nec recordātes xp̄i ꝑsonā in Esaia Nesciam loqui dies iudicij ī corde meo. hec ibi. Ecce quomodo dyabolus conatus est peruertere misteriū incarnationis filij dei ꝑ viginti notarios falsos ⁊ hereticos: s. arꝰ

pater viginti notarijs ꝛ cancellarijs fidelissimis ꝛ veracib⁹ fidē incarnationis filij sui cōfirmauerat in mentibus fideliū hoim. Justi videntes ꝙ dyabolus seminauerat tot ꝛ tantos errores circa tam admirabile sacramētum conuersi ad sanctū Augustinū doctorē ecclesie sciscitabant̄ ab eo quare deus pater hoc permitteret. Quibus respondēs Augu. illud qd̄ habet̄. xxiiij. q. iij. c. Ideo dic̄. Ideo diuina ꝓuidentia multos diuersi erroris hereticos esse ꝑmittit. vt cū interrogant nos ea que nescimus sic discutiam⁹ pigritiā ꝛ diuinas scripturas capiam⁹. Propterea apl̄us ait vt ꝓbati manifesti fiant. Mihi autē deo ꝓbati sūt qui bene possunt docere. hec ibi. ℞ Et cognoscētes viri sancti qm̄ instrumenta istorū hereticoꝝ deprauabant scripturas ꝛ quasi totus mūdus eas impugnabat cōgregato cetu sanctorū citauerunt dyabolū cum suis notarijs falsidicis vt comparerēt ad respondendū. Cum autē cōparuissent ꝛ defendere vellent sua instrumēta per falsum intellectum sanctarū scripturarū vocauit de⁹ pater cancellariuz noui testamenti cui cōmisit vt audiris partib⁹ redigeret in scriptis ea q̄ forent magis conuenientia curie triumphāti ꝛ militanti. Angeli autē confortantes viros iustos dixerunt illud Ezech. xvij. Aquila grandis magnarū alarū: longo membrorum ductu plena plumis ꝛ varietate venit ad libanuz ꝛ tulit medullā cedri. i. Johānes euāgelista figurat⁹ per aquilā ab altitudine contēplatōis magnarū alaruz quia transcēdit ceteros euāgelistas ꝛ doctores noui testamēti plena plumis. i. sententijs obscuris ꝛ varietate scȝ sanctarum scripturarū venit ad libanū. i. ad celum: cum libanus sit altior mons in arabia vbi sunt cedri. Iuxta illud. Cedrus alta libani: ꝛ tulit medullā cedri. i. diuinitatē xp̄i quam cognouit ꝛ vidit. Accepto itaqꝫ mādato a deo patre scripsit qd̄ cōueniens erat diuinitati ꝛ humanitati xp̄i ꝛ inter cetera petiuit sibi dari notariū vnum fidelē qui eum coadiuuaret scȝ sanctū Thomam de aquino vt isti heretici viua rōne cōfunderent̄. Cui deus pater annuit ꝓut petierat ꝛ vtriqꝫ dedit spm̄ sapientie ꝛ intellect⁹ in diffinitione ꝛ declaratione tantoꝝ misteriorū. Acceptis itaqꝫ instrumētis hoꝝ hereticorū Johannes euangelista ꝛ sanct⁹ Thomas de aquino cōuenerūt simul vt inuestigarent quid verius sancti⁹ ꝛ salubrius dici deberet. Contra ꝑmū notariū talem ꝓtulit

sententiā scȝ. In ꝑncipio erat verbum: quā sententiā sic declarat sanct⁹ Thomas. iiij. libro cōtra gentiles. xi. ca. §. Quia vero dictū est. intellectus diuin⁹ nō exit de potentia in actum sed semꝑ in actu existens: ideo semꝑ seipm̄ intellexit. Ex hoc autē ꝙ se intelligit oportet ꝙ verbuz in ip̄o sit: ergo necesse est semꝑ verbū eius in deo extitisse. est ergo coeternū deo verbū ip̄ius nec accedit ei ex tēpore sicut intellectui nostro accedit ex tempore verbū interi⁹ conceptū: qd̄ est intentio intellecta. hec ille. Ubi nota ſm eundē super euāgelijs ꝙ istud dictū In ꝑncipio erat verbum potest exponi tripliciter. Primo sic. In ꝑncipio. i. ante oīa. Secūdo sic. In principio. i. in patre erat verbū. i. filius: qꝛ pater nō solū est ꝑncipiū creaturarū: sed etiā est ꝑncipium filij: sed creaturarū per voluntatē ꝛ filij per intellectū. Tertio sic. In ꝑncipio. i. in filio: quia filius est ꝑncipiū creaturarū: ac si diceret. vita est in deo que nihil aliud est ꝙ̄ ipse deus. Similit̄. in ꝑncipio erat verbum. i. verbum est ꝑncipiū. hec ibi. Etiā nota ꝙ verbū tēporis ꝑteriti imperfecti veri⁹ designat eternitatem ꝙ̄ verba alioꝝ temporꝝ. ideo Johannes vsus est verbo temporis ꝑteriti imperfecti: cum dicit In ꝑncipio erat verbū. ¶ Contra secundū notariū talem ꝓtulit sententiaz. Et verbū erat apud deū. quā sententiā sic declarat sanct⁹ Thomas. iiij. lib. cōtra gētiles. xi. c. §. Hic aūt sic dicens. Manifestū est ꝙ de⁹ seip̄m intelligit. Omē autē intellectum inqn̄tū intelligit̄ oportet esse in intelligente. Significat eni ip̄m intelligere apprehensionem ei⁹ qd̄ intelligit̄ ꝑ intellectū. Undē ꝛ intellect⁹ noster intelligēs seip̄m est in seipso: nō solū vt idē sibi ꝑ essentiā: sed etiā vt a se apprehēsum intelligēdo. Oportꝫ ergo vt de⁹ in seip̄o sit vt intellectū in intelligēte. Intellectū aūt in intelligēte est intētio intellecta ꝛ verbū. Est ergo in deo intelligēte seip̄m verbum dei quasi deus intellect⁹ sicut verbū lapidis in intellectu est intellect⁹. ideo dic̄ Johannes. Et verbū erat apud deū. Nam hec ꝑpositio apud dic̄ distinctōnē ꝑsonalē: qꝛ nullus dr̄ apd̄ seip̄m. ¶ Cōtra tertiū notariū talē ꝓtulit sniaz. Et de⁹ erat v̄bū. quā sniaz sic declarat ibidē. §. Cū aūt intellect⁹. di. Cū aūt intellectus diuinus non soluz semꝑ sit in actu sed etiā sit ip̄e actus purus: oportet ꝙ substantia intellect⁹ diuini sit ip̄m suū intelligē qd̄ ē act⁹ intellect⁹. Esse āt v̄bi i\[n\]teri⁹ ꝯcepti siue intētōis intellecte ē ip̄z suū intelligi. Idē ḡ ē eē est

Alauing:
Contra eos q
contra tp̄alem
...ternitatem dic...
christū nō f...
...

verbi diuini ⁊ intellect⁹ diuinũ ⁊ ꝑ cõsequẽs ipius dei q̃ est suus intellect⁹. Esse aũt dei ẽ ei⁹ essentia vel natura q̃ idẽ est qd ipe de⁹: ergo verbũ dei est ipm esse diuinũ: ⁊ essentia dei ⁊ ipe de⁹ verus. Nõ autẽ sic est de verbo intellect⁹ hũani: cũ intellect⁹ noster seipꝫ intelligit. Aliud est esse intellect⁹ ⁊ aliud ipm eius intelligere. substãtia eñ intellect⁹ est in potentia intelligẽs anteq̃ intelligat actu. sequitur ꝰ ꝙ aliud sit esse intẽtõnis intellecte ⁊ aliud intellect⁹ ipius: cũ intẽtionis intellecte esse sit ipm intelligi. Unde oportet ꝙ in hoĩe intelligẽte seipm verbũ interi⁹ cõceptũ nõ sit homo ver⁹ naturale hoĩs esse habẽs: sed sit tantũ hõ intellect⁹ q̃si quedã similitudo hoĩs veri ab intellectu apprehẽsa. ipꝫ vero verbũ dei ex hoc ipo qd est de⁹ intellect⁹ est verus deus habẽs naturalr̃ esse diuinũ eo ꝙ nõ est aliud natura ⁊ eẽ dei ⁊ aliud ei⁹ intelligere. iõ dicit̃. Et de⁹ erat verbũ. i. illa eadẽ essentia nũero q̃ est dei patris: etiã est verbi vt sit sensus. Et verbũ erat de⁹. Cõtra q̃rtũ notariũ talẽ ꝓtulit sentẽtiam. Hoc erat in ꝑncipio apud deũ. quã sententiã declarat sctũs Thomas vbi sup. §. Ostẽsum ẽ aũt ⁊c̃ dicẽs. De⁹ est sua essentia ⁊ suũ esse q: i deo est quicq̃d ꝑtinet ad rõnẽ subsistentis essentie ⁊ esse. Cõuenit eñ ei non esse in alijs inq̃tũ est subsistẽs: essentia quidẽ inq̃tũ est essentia: ⁊ esse in actu rõne ipius esse. Oportet ꝰ cũ in deo sit idẽ intellect⁹ cũ intelligẽte ⁊ intellectio ⁊ intẽtio intellecta qd est verbũ ipius: ꝙ verissime in deo sit ⁊ qd ꝑtinet ad rõnẽ intelligẽtis: ⁊ qd ꝑtinet ad rõnẽ ei⁹ qd est intelligere: ⁊ qd ꝑtinet ad rõnẽ intentionis intellecte siue verbi. Est aũt de rõne interioris verbi qd est intẽtio intellecta: ꝙ ꝓcedat ab intelligẽte ẽm suũ intelligere. Cum sit quasi termin⁹ intellectualis operationis. intellect⁹ eñ in intelligẽdo cõcipit ⁊ format intentionẽ siue rõnẽ intellectã que est interius verbũ. Oportꝫ ergo ꝙ a deo ẽm ipm suum intelligere ꝓcedat verbũ ipius. Comparatur ergo verbũ dei ad deũ intelligentem cu⁹ est verbũ: sicut ad eũ a quo est hoc eñ ẽ de rõne verbi. Cum ergo intellectus in deo intelligere ⁊ intentio intellecta siue verbum sint per essentiã vnũ: ⁊ per hoc necesse sit ꝙ quodlibet istorũ sit deus. remanet tamẽ sola distinctio rõnis: put verbum refertur ad concipientẽ vt a quo est. Hinc est ꝙ euãgelista quia dixerat. Deus erat verbũ: ne oĩs distinctio sublata intelligeretur verbi a deo dicente siue concipiente verbum subiunxit Hoc erat in principio apud deũ. Si autem fuisset contrariũ non esset apud ipm. Ista eñ prepositio apud nõ denotat contrarietatem vt de se patet: ergo ⁊c̃. Contra quintũ notariũ talem sententiaꝫ ꝓtulit. Oĩa per ipꝫ facta sunt ⁊ sine ipo factũ est nihil: quã sententiã sanctus Thomas sic declarat vbi sup̃ ca. xiij. §. Cum vero: dicẽs. Cu vero de⁹ intelligẽdo seipm oĩa alia intelligat: oportet ꝙ verbũ in deo conceptũ ex eo ꝙ seipm intelligit: sit etiã verbũ vnũ ⁊ idẽ oĩm rerũ: non tamẽ eodẽ modo est verbũ dei ⁊ aliarum rerum. Nam dei quidẽ verbũ est sicut ex eo ꝓcedens: aliarũ aũt rerũ non sicut ab eis ꝓcedens. Non eñ deus a reb⁹ scientiam sumit: sed magis per suã scientiaꝫ res in esse ꝓducit. Oportet ergo ꝙ verbũ dei oĩm que facta sunt ratio ꝑfecta existat. Quicũq; eñ facit aliquid per intellectuꝫ operat̃ per rõnẽ quã habet in mente: deus autẽ res in esse ꝓduxit non naturali necessitate sed quasi per intellectũ ⁊ voluntatẽ agentis: fecit ergo de⁹ oĩa per verbũ suũ quod est ratio rerum factarum ab ipso: ideo dicit̃. Oĩa per ipm facta sunt ⁊c̃. Cui consonat ꝙ moyses mundi originẽ describens in singulis operibus talr̃ vtitur modo loq̃ndi. dixit deus fiat lux ⁊ facta est lux. dixit deus fiat firmamẽtũ ⁊ sic de alijs: que oĩa ps. cõprehẽdit dicẽs. Quia ipse dixit ⁊ facta sunt ipse mandauit ⁊ creata sunt. Dicere eñ est verbum ꝓducere. Sic ergo intelligendũ est ꝙ de⁹ dixit ⁊ facta sũt quia verbũ produxit ꝑ quod res in esse ꝓduxit: sicut per earũ rationẽ perfectã. Contra sextum notariũ talem protulit sentẽtiã. Qd factũ est in ipso vita erat. quã sentẽtiã sic declarat sanct⁹ Thomas vbi sup. §. Considerandũ est: dicẽs. Qr res facta per intellectum p̃existit in rõne intellecta ante etiã q̃ sit in seipsa. Prius eñ dom⁹ est in rõne artificis q̃ ꝓducatur in actũ. Uerbũ autẽ dei est ratio oĩm eorũ que a deo sunt facta. Oportet ergo ꝙ oĩa que sunt facta a deo preextiterint in verbo dei: anteq̃ sint etiam in ꝓpria natura. Quod aũt est in aliquo: est in eo per modũ eius in quo est: ⁊ non per ꝓpriũ modum. Dom⁹ eñ in mente artificis intelligibiliter ⁊ inmaterialiter existit. Res ergo sũt intelligende in verbo dei preextitisse ẽm modum ipius verbi. Est autẽ modus ipius verbi ꝙ sit vnũ simplex immateriale ⁊ non solum viuens sed ⁊ vita sit suum esse. Oportꝫ

ergo ꝙ res facte a deo ꝑ̄titerūt in verbo
dei ab eterno immaterialr̄ ⁊ sine cōpositiōe
⁊ ꝙ nihil aliud in eo sit ꝙ̄ ipm verbū quod
est vita. ideo dicit̄. Quod factū est in ipso s.
verbo vita i. cognitio erat. ¶ Contra septimū
notariū talem ꝓtulit sententiā. Et vita erat
lux hoim: quā sententiā sic declarat sanctus
Thomas vbi sup̄. §. Sicut autē: dicēs. Si
cut autē operans ꝑ intellectū: per rōnē quā
apud se habet res in esse ꝓducit: ita etiam q̄
aliū docet ꝑ rationē quā apud se habz scien
tiam causat in illo. Cum scientia discipuli sit
deducta a sciētia docentis sicut imago q̄dā
ipius. Deꝰ autē nō solū est causa per intelle
ctum suū oīum que naturalit̄ subsistunt: sed
etiā oīs intellectualis cognitio ab intelle-
ctu diuino deriuatur. Oportet ergo ꝙ ꝑ ver
bum dei quod est ratio intellectꝰ diuini cau-
setur oīs intellectualis cognitio. ꝓpt̄ qḋ
dicitur. Uita erat lux hoīm scilz q2 ipm ver
bum quod vita est ⁊ in quo oīa viua sunt:
manifestat vt lux quedā mentibꝰ hoim veri
tatem quia dirigit ⁊ gubernat hoies in agē
dis: Ex quo patet ꝙ deus habet ꝓuidentiā
circa singularia. ¶ Contra octauū notarium
talem ꝓtulit sententiā Et lux in tenebris lu-
cet ⁊ tenebre eā nō comprehenderūt quam
sententiā declarat sanctus Thomas vbi sup̄
§. Nec est: dicens. Nec est ex defectu verbi
ꝙ non oēs hoies ad veritatis cognitionē
perueniunt: sed aliq̄ tenebrosi existunt. Pro
uenit aūt hoc ex defectu hoim: qui ad verbū
non conuertunt̄. Nec ipm plene capere pos-
sunt. vnde adhuc in hoibꝰ tenebre remanēt
vel maiores vel minores: ſm ꝙ magis vel
minus ad verbū cōuertunt̄ ⁊ capiunt ipm.
Uñ iohannes vt a manifestatiua verbi vir-
tute excludat oēm defectū: cum dixisset ꝙ vi
ta est lux hoim subiūxit: ꝙ in tenebris lucet
⁊ tenebre eam non comprehenderūt. Non
eñ sunt tenebre ex hoc ꝙ verbū nō luceat: s3
ex hoc ꝙ aliqui lucem verbi nō capiūt. sicut
luce corporei solis per orbem diffusa tenebre
sunt ei qui oculos vel debiles vel clausos hz
Sic ergo lux. i. xp̄us in tenebris. i. peccatori
bus lucet ⁊ tenebre. i. peccata eum nō com
prehenderūt: q2 pctm̄ nō fecit: nec inuēt ⁊c.
¶ Contra nonū notariū talem ꝓtulit sentētiā.
Fuit homo missus a deo cui nomen erat io
hannes. Hic venit in testimoniū vt testimo
nium perhiberet de lumine ⁊c. v. scilz non erat
ille lux sed vt testimoniū perhiberet de lumi
ne quā sentētiā sic declarat sanctꝰ Thomas

in euāgelijs cōtinuis dicēs. Preuissus est
iohānes ante xp̄m. preco ante iudicē: amicꝰ
ante sponsum. Et q2 vniuersum mūdū tene
bre pctōꝝ ⁊ nox infidelitatis oppresserant ⁊
solē iusticie accipere nō valebāt: beatꝰ Iohā
nes q̄si lucerna p̄misit̄: vt cordis oculi qui
lippitudine iniquitat oppressi magnū ⁊ ve-
rum lumē videre nō poterāt ad lumē preuiū
q̄si tenues splēdorē videre ꝯsuescerēt. ⁊ pau
latim pctōꝝ nubilo remoto infidelitatis hu
more deiecto: adueniēte xp̄o ab illo celesti lu
mine letificari possent potiꝰ ꝙ̄ torqueri. Sic
ergo ptz ꝙ iohānes nō erat xp̄s ⁊ messias.
¶ Cōtra decimū notariū talē ꝓtulit sentētiā.
Erat lux vera q̄ illuminat oēs hoies venientē
in hunc mūdū. vsq3 ex deo nati sunt. quam
sententiā sic declarat sanctꝰ Tho. iiij li. ꝯtra
gēti. ca. liij. §. Ampliꝰ q̄dā opatio. ⁊c. dicēs
Quedā opatiōes in scripturis sacris ita deo
ꝓprie attribuunt̄ ꝙ alteri cōuenire non pos
sunt. sicut sanctificatio aiarū ⁊ remissio pec-
catoꝝ. Dicit̄ eñ Leuiti. xxi. Ego dñs q̄ san-
ctifico eū. ⁊ Esa. xliij. Ego sum q̄ deleo iniq̄ta
tes vestras ꝓpter me. Utrūq3 aūt hoꝝ xp̄o
scp̄tura attribuit. Dicit̄ eñ Heb. ij. Qui san
ctificat ⁊ q̄ sanctificant̄ ex vno oēs. Et ad
Heb. xiij. Xp̄s vt sanctificaret ꝑ suū sangui
nem pplm extra portā passus e. Ipse etiam
dñs de se ꝓtestat̄ ꝙ habeat ptātē remittēdi
pctā ⁊ miraculo ꝯfirmauit. vt hr̄ Math. ix.
Et hoc etiā angelus de xp̄o ꝓnūciauit dicēs.
Ipse eñ saluū faciet pplm suū a pctis eoꝝ.
Nō ergo xp̄s ⁊ mētes sanctificās ⁊ pctā re-
mittens sic dr̄ deꝰ sicut dicunt̄ dij hi q̄ sanctifi-
cant̄ ⁊ quoꝝ pctā remittunt̄ sed sicut virtu-
tē ⁊ naturā diuinitat habēs. Sic ergo xp̄us
dr̄ dei filiꝰ ⁊ verus deꝰ. nō sicut purus homo
per gratiā adoptōnis: sed ꝓpt̄ diuinitat na
turā: ergo pōt alios adoptare in filios. ¶ Cō
tra vndecimū notariū talē ꝓtulit sententiā.
Et verbū caro factū est. quā sententiā sic de-
clarat sanctꝰ Thomas vbi sup̄ c. xxix. dicēs.
Cum eñ carnis similitudo caro nō sit neq3
similitudo ambulatōis ambulatio ⁊ in cete
ris similit̄ si solū fantastica caro fuit: tūc mē
tit̄ scriptura dicens iesum xp̄m ambulasse
comedisse mortuū fuisse ⁊ sepultū ⁊ surrexis
se: si hec i sola fantastica apparitiōe ꝯtigerit
⁊ sic iam nihil fixum in fide nostra esse pote
rit. cum tamē dicat̄ Actuū x. Dedit eū ma-
nifestū fieri non oīs populo: sed testibꝰ pre-
ordinatis a deo nobis qui manducauimꝰ ⁊
bibimꝰ cum illo: ⁊ ne scriptura mentiat̄. ideo

dicitur. Uerbū caro factū est. Non aūt dicit aplus in similitudinē carnis: sed addit pcti: quia xp̄us verā quidē carnē habuit sed non carnē peccati: q: peccatū in eo nō fuit sed similē carni peccati: quia carnē passibilē habuit qualis est facta caro hoīs ex peccato. Similiter fictōnis intellectꝰ excludit ab hoc qḋ dicit. in similitudinē hoīm factꝰ est: quia hic similitudo non ponit pro similitudine apparentie sed p naturali similitudine speciei. sic oēs homies similes specie dicunt: q: dicit formam .i. naturā serui accipiens. ¶ Contra duodecimū notariū eandē ptulit sententiā Uerbū caro factū est. quā sententiā declarat sanctꝰ Thomas vbi sup ca. xx. dicēs. Dicit aplus Gal. iiij. Q: deus misit filiū suū factū ex muliere. Et Math. i. c. dicit Q: iacob genuit ioseph virū Marie de qua natꝰ ē iesus qui vocat xp̄us. non autē vel ex ea factꝰ vel de ea natus diceret: si solū per eam sicut per fistulā transisset nihil ex ea assumēs: ergo ex ea corpus assumpsit Item aplus dicit Ro ma. i. de filio dei: q factus est ex semine dauid ſm carnē: sed corpus dauid fuit terrenū ergo et corpus xp̄i. Non autē descendit de celo ſm corpus aut ſm aīam sed ſm qḋ deus: ideo dicit. Uerbū caro factum est. ¶ Contra decimūtertiū notariū candem quoq ptulit sententiā. Uerbū caro factū est. quā sententiā sic declarat sanctꝰ Thomas vbi sup. ca. xxxi. dicens. Si aliquid verbi dei sit conuersum in carnē: oportet totū verbū conuersum esse cum sit omino simplex. Quod aūt in aliud cōuertit desinit esse id qḋ prius fuit sicut aqua cōuersa in vinū: iam nō est aqua sed vinū: ergo post incarnationē verbi dei penitus nō esset qḋ est contra illud Apoc. xix. Uestitus erat veste aspersa sanguine: et vocabat nomē eiꝰ verbū dei. ergo hoc qḋ iohānes dicit verbū caro factū est: non sic intelligendū est quasi verbū sit conuersum in carnem: sed q carnē assumpsit vt cū hominibus conuersaret et eis visibilē appareret. vn̄ et subditur. Et habitauit in nobis et vidimꝰ gloriam eiꝰ gloriā quasi vnigeniti a patre &c. vn̄ iste error est impijssimꝰ. ¶ Contra decimum quartū notariū iterū ptulit talē sententiam Uerbū caro factū est. quā sententiā sic declarat sanctus Thomas vbi sup. c. xxvij. dicens Deus forma corporis esse nō potest: cum ergo verbū dei sit deus impossibile est q verbū sit forma corporis vt sic carni p aīa esse possit. Nam in euangelio expresse dicit q xp̄us habuit aīam. sicut Math. xxvi. dr. Tristis ē aīa mea vsq ad mortē. et Ioh. xij. Nunc aīa mea turbata est: ergo aliud fuit diuinitas et aliud aīa. ¶ Contra decimūquintū notariū similiter talem ptulit sententiā. Uerbū caro factum est. quā sententiā sic declarat sanctus Thomas vbi sup. xxxiiij. c. dicēs. Inhabitationē enī verbi dei in sanctis homībꝰ consueuit sacra scriptura his modis signare. locutꝰ est dn̄s ad moysen. Dixit dn̄s ad moysen. Factū est verbū dn̄i ad hieremiā. aut ad aliquem alioꝝ pphetarū. factū est verbū dn̄i i manu aggei pphete. Nunq̄ aūt legit q verbum dn̄i sit factū moyses vel hieremias vel aliquis alioꝝ hoc aūt modo singulariter vnionem dei verbi et carnis xp̄i designat euāgelista dicens. Uerbū caro factū est: ergo nō solum per modū inhabitatiōis verbi dei in homine. xp̄s fuit verbū dei ſm traditōes sacre scripture. ¶ Contra decimūsextū notariū consimiliter talē ptulit sententiā. Uerbū caro factū est et habitauit in nobis. quā sententiā sanctus Thomas vbi sup sic declarat c. xxxv. dicens. Quia in xp̄o iesu et corpꝰ fuit et aīa rationalis et diuinitas: manifestū est q corpꝰ xp̄i etiā post vnionē nō fuit ipa verbi diuinitas. Nam post vnionē corpus xp̄i palpabile fuit et corporeis oculis visibile: lineamentis membroꝝ distinctū: que oīa aliena sunt a deitate verbi. similiter etiā aīa xp̄i post vnionem aliud fuit a diuinitate verbi: q: aīa xp̄i post vnionē passionibꝰ tristicie et doloris affecta fuit que diuinitati v̄bi nullo modo cōueniunt. Anima aūt hūana et corpꝰ constituunt humanā naturā: ergo post vnionē hūana natura in xp̄o fuit aliud a natura diuina verbi. et sic post vnionē remanēt due nature ¶ Contra decimūseptimū notariū talē ptulit sententiā. Et vidimꝰ gloriā eius gloriam q̄si vnigeniti a patre. de qua sententia sanctꝰ Thomas vbi sup. ca. ij. 6. Quia vero. dicit. Q: noīa patris et filij generationē aliquā cōsequunt. Nam in p̄s dicit. Dn̄s dixit ad me filiꝰ meꝰ es tu: ego hodie genui te. Dicit etiā Esa. vlti. Nunqd ego qui alios parere facio egoipse nō pariā dicit dn̄s: Nunqd q generationē ceteris tribuo: sterilis ero: Non enī esset cōueniēs vt qui alios vere generare facit ipe nō vere sed p similitudinē generet cū oporteat aliqd nobiliꝰ esse in causa q̄ i causatis: ideo dicit. Uidimꝰ gloriā eiꝰ: qḋ nō vere pōt dici de ipo scdo. ¶ Cōtra decimūoctauū notariū talem ptulit sententiā. Gloriā quasi

vnigeniti a patre. quā sententiā sic declarat sanct⁹ Thomas vbi sup̄ c.iij.§. Adhuc inter ceteros dicēs. Moyses nō eadē rōne dicitur filius q̄ xp̄s. distinguit em̄ apl's xp̄m a moyse sicut filiū a suo. Dicit em̄ Heb.iij. Moyses quidē fidelis erat in tota domo eius.s. sicut famulus in testimoniū eoꝝ que dicenda erant xp̄us aūt tanq̄ filius in domo sua. ergo xp̄s nō dr̄ dei filius p̄ adoptiōis grām sicut alij sancti. Similiter qn̄ qdā singulari modo scriptura xp̄z pre alijs dei filiū noiat. qn̄ quidē absq̧ alijs singulariter eum filiū noiat sicut vox patris intonuit in baptismo. Hic ē filius me⁹ dilectus in quo mihi complacuit. quādoq̧ eū vnigenitū noiat. sicut Johānes dicit. Vidim⁹ gloriā eius gloriā quasi vnigeniti a patre. Et iterū. Vnigenit⁹ qui est in sinu patris ip̄e enarrauit. Si aūt cōmuni modo sicut ⁊ alij filius diceretur: vnigenitus dici nō posset. Quoniā etiā primogenit⁹ noiatur vt quedā deriuatio filiationis ab eo in alijs ostendatur. s̄m illud Rom.viij. Conformes fieri imaginis filij eius: vt sit ip̄e p̄mogenitus in multis fratrib⁹. Et ad Gal.iiij. Misit de⁹ filiū suū in adoptionē filioꝝ dei: ergo alia rōne ip̄e est filius ⁊ alij sancti dicuntur filij. ¶ Contra decimūnonū notariū talē etiā ptulit sententiā. Vidimus gloriā eius gloriam quasi vnigeniti a patre. quā sententiam declarat sanct⁹ Tho. vbi sup̄. ca.vij.§. Preterea si xp̄us: dicens. Nihil creatum potest dici deus nisi per quandā similitudinē ad deum: ip̄e aūt iesus xp̄s est verus de⁹. Vnde cum iohannes dixisset vt simus in vero filio eius iesu xp̄o subdidit. hic est ver⁹ deus ⁊ vita eterna. Si em̄ xp̄s eadē rōne diceretur fili⁹ sicut ceteri sancti: nō esset vnigenit⁹: licet per excellentiā sue nature inter ceteros p̄mogenitus posset dici: sed quia est verus de⁹ ideo iohānes nomiat eū vnigenitū dicēs. Vidimus gloriā eius gloriā quasi vnigeniti a patre: ergo ⁊c. ¶ Contra vigesimū notariū talē ptulit sententiā. Plenū grē ⁊ veritatis. quā sentētiā declarat sanctus Thomas.iij.parte q.vij.arti.ix.in respon. dicēs. Qr xp̄us ad virtutem grē plene habuit grām: qr habuit eā ad om̄es operatiōes vel effectus grē. ⁊ hoc ideo qr cōferebatur ei grā tanq̄ cuidā vniuersali p̄ncipio in gn̄e habentiū gratias. virtus aūt p̄ncipij p̄mi alicu⁹ vniuersaliter se extendit ad oēs effect⁹ illi⁹ generis: sicut sol qui ē vniuersalis causa gn̄atiōis. ei⁹ virt⁹ se extendit ad om̄ia que sub generatōe cadunt. ⁊ sic plenitudo grē attenditur in xp̄o inq̄tū se extendit ei⁹ grā ad oēs gratie effect⁹ qui sunt virtutes ⁊ dona ⁊ alia huiusmodi. Et ad Col.ij. dr̄. In xp̄o sunt om̄es thesauri sapientie ⁊ scientie dei absconditi: ideo dicitur. Plenū grē ⁊ veritatis. ¶ Cum autē iohānes euāgelista cancellari⁹ noui testamēti simul cū sancto thoma suo notario p̄sentassent suas declarationes contra notarios falsos dyaboli iussit deus pater vt iste publicarentur ⁊ legerētur corā tota ecclesia iustoꝝ. Quod ⁊ factuz est in tertia missa hodierna que in luce clara lecta ⁊ cantata est. Videns aūt dyabol⁹ qm̄ ex instrumentis suoꝝ notariorū nihil pfecerat: sed magis cū verecundia ⁊ rubore a conspectu patris discesserat: statim cepit occupare mentes phariseoꝝ ⁊ doctoꝝ legis iudeorum temptans eos ⁊ dicēs. p̄missiones de xp̄o nascituro non fuerut facte gentilib⁹ sed vobis iudeis. s̄m illō Rom.ix. Cognati mei s̄m carnem qui sunt israelite: quorum sunt p̄missa: ergo xp̄us debet nasci tēpore q̄ eritis in statu ⁊ dn̄io. Sed nūc rex alienigena dn̄atur vobis: ergo nunc non debet nasci. Quod attendentes iudei affirmabant qm̄ adhuc xp̄us non venit. Videns autē sanct⁹ Thomas qm̄ mundus implicabatur isto errore ex cōmissione sibi facta: a deo patre declarauit quomodo impletum erat tempus aduentus filij dei in carnem dicens q̄ xp̄s regis alienigene tempore nasci voluit vt impleretur prophetia Jacob dicentis Genes penulti.c. Non auferetur sceptrum de iuda: ⁊ dux de femore eius donec veniat qui mittendus est. Pro cuius intellectu sciendū q̄ sicut om̄e momentū temporis siue dies siue septimana seu mēsis siue ver siue estas autumnus ⁊ hyems siue etiā annus a sole vel ei⁹ motu dicitur. sic octo etates mūdi sub ip̄o sole et nō depēdēt q̄s sic explicare oportz. Primū tp̄s est dies hic em̄ ē solis anfract⁹. dies em̄ ē duplex.s. naturalis ⁊ ē duodeci horarū ⁊ est curs⁹ solis i toto circulo celi. ⁊ artificialis ⁊ est curs⁹ solis sup hemisperiū ⁊ ē maior ⁊ minor s̄m maiorē ⁊ minorē circulū vel morā sup hemisperiū vel orizōtē. Et huic rūdet p̄mū tp̄s mūdi ab adā vsq̧ ad factū diluuiū qd̄ fuit spaciū.m.dclxvi.anorū. vt pz intuētī. Gen̄.v. Cōgru⁹ em̄ fuit iste nūmer⁹ p̄ie etati q̄ velut infantia solū elementis lrārū erat imbuēda. Nam tot⁹ numer⁹ literarū nři alphabeti est millesexcenta sexaginta sex: qr lre nři alphabeti non sunt inuēte ad significādū

numerū. vt dicit Isidor⁹. i ethimo. ca. ij. Nec signat numerū nisi iste. scʒ c que significat centum. d. designat quingēta. i que signat vnū. l q̄ signat q̄nq̄gīta. m signat mille. v signat q̄nqʒ. x q̄ signat decē q̄ in vniuerso faciūt mille sexcenta sexagintasex. Sed et ea summa remouenda est ꝛ q: h lr̄a ꝑcise habuit ortuʒ tēpore octauiani imperatoris q̄n xp̄s natus ē Non ē ergo dicta lr̄a cōputāda ante xp̄i aduentū ꝛ ne remanet nūer⁹ ꝑme etatis mille sexcentoꝝ q̄nquagintasex. que etas a sole vero exordiū habuit. q: in ꝑncipio creauit de⁹ celū ꝛ terrā: ꝛ ab eodē habuit finē: q: de⁹ diluuiū super terrā induxit. Et veluti dies cito disparuit: que ita obliuioni tradita est vt sacra scriptura excepta ꝛ ip̄a parū nulla historia de rebus gestis in illa ꝑma etate aliquid memoraṭ: sicut infantes nō memorant que fecerint tūc. Secundū tēp⁹ ē hebdomada dr̄ eñi hebdomada q̄si septē luces vel septē soles. Nam ip̄a septimana sole oritur ꝛ sole finitur: q̄m dies q̄ faciūt septimanā sunt isti. dñic⁹: lune: martis: mercurij: iouis: veneris: sabbati. qʒ dies. qui ideo sic ordinanṭ. vt dicit Isido. li. i. ethimo. c. v. Romani dijs quibusdam dies sanxerūt. i. planetis ꝑmū diē a sole appellauerūt q̄ princeps est oīm syderuʒ ꝛ idē dies est caput oīm dierū. Secūdus dies dict⁹ est a luna ꝛc̄. Ratio est q: dies denominaṭ ab illo planeta q̄ illi⁹ diei ꝑme hore dominaṭ. Exemplū. ꝑm⁹ dies est dñicus qui dr̄ quasi dominās: q: sol dn̄s planetarū ꝑme ei⁹ hore dn̄atur. Sequere ḡ ordinem planetarū ꝑme hore dn̄atur sol secūde hore dn̄atur mercuri⁹. tertie dn̄aṭ ven⁹. quarte luna. q̄nte saturn⁹. sexte iupiṭ. septime mars. octaue sol. none mercuri⁹. decime ven⁹. vndecime luna. duodecime saturn⁹. decimetertie iupiter. decimequarte mars. decimeq̄nte sol. decimesexte mercuri⁹. decimeseptime venus. decimeoctaue luna. decimenone saturnus. vigesime iupiter. vigesimeꝑme mars. vigesimesecūde sol. vigesimetertie mercuri⁹ vigesimeq̄rte ven⁹. Et sic dies tota cōpleta est. veneri aūt succedit luna: ḡ dies sequēs post dñicā a luna dʒ denoīari: q: in ꝑma eius hora dn̄aṭ ꝛ sic dn̄aṭ octaue hore decieq̄nte hore ꝛ vigesimesecūde hore. vigesimetertie dn̄aṭ saturn⁹. vigesimeq̄rte dn̄aṭ iuppiṭ ḡ cū post iouē sequaṭ mars: dies seq̄ns martis denoiatōnē dʒ hr̄e: ꝛ sic tātū debes ꝓcedere ꝙ inuenias solē dn̄antē ꝑme hore diei ꝛ incipias a dñicā ꝛ tūc cōpleta ē septimana ḡ

istud temp⁹ a sole denoīaṭ: q̄ rn̄det secūde etati. s. vsqʒ ad abrahā q̄ durauit ꝑ spacium trecētoꝝ annoꝝ vel circa. Nam a fine diluuij vsqʒ ad natiuitatē abrahe fuerūt āni. ccxcij. Et tertiā etatē puto incipiendā q̄n deum sequens de vr. i. de igne caldeoꝝ sublat⁹ ē q̄ forte erat. triginta triū annoꝝ. tunc eñi ip̄e incepit veraciṭ colere deū distincṭ⁹ ab alijs: ꝛ sic fides nouū ritū h̄re cepit. Huic eñi etati secunde rn̄det puericia q̄ etiā adhuc i litterarum elemētis ꝯsistit ꝑfecti⁹ ꝙ infantia. Illa eñi incipit hec aūt ꝓfert. Ideo litterarum nūerus huic etati ꝯuenit. Nā vt dicit Isido. vbi sup̄. Apud hebreos lr̄e importāt nūerū sic ꝙ ꝑma signat vnū. secūda duo. tertia tria ꝛ sic vltra. lr̄e aūt sunt vigintiq̄nqʒ apō eos. vt dicit idē. Copone ḡ oēs nūeros simul vt dicas vnū ꝛ duo sunt tria: tria ꝛ tria sūt sex sex ꝛ q̄tuor sunt decē: decē ꝛ q̄nqʒ sūt q̄nded q̄ndeci ꝛ sex sūt vigintivnū vigintivnū ꝛ septem sūt vigintiocto ꝛ sic vsqʒ ad vigintiq̄nqʒ ꝛ sic in sūma habebis trecēta vigintiq̄nqʒ. ꝛ iste fuit nūer⁹ secūde etaṭ. Hec etas incepit a deo q: tūc de⁹ incepit adorari cultu distincto: q: noe nouū sacrificiū fecit ꝛ i deo terminata est q: ad se cognoscendū deus extraxit abrahā de igne caldeoꝝ ꝛc̄. Tertiū tempus est mensis ꝛ hic etiā denoiaṭ a sole. Nā hebrei menses suos deducūt a luna vsqʒ ad lunam. vt dicit Isido. vbi sup̄. Ideo annus habet menses plusꝙ duodecim. sicut in nr̄o anno plures sunt duodecim lunarib⁹: sed nos sicut antiq̄ fecerūt egyptij a sole denoīam⁹ mensem. signa aūt solis sunt duodecim ꝛ in quolibʒ stat duodecima parte anni scʒ trigita dieb⁹ ꝛ q̄tuor horis ꝛ medietate vnius. nos aūt ne mēses frangam⁹ integros ponimus vel triginta dies vel triginta vnū vel vigintiocto. Secūdū ergo solis cursum menses dicimus huic deseruit tertia etas vsqʒ ad dauid q̄ durauit fere nongētis trigīta ānis q̄ etiā terminaṭ i deo q: tūc noua ꝓmissio de xp̄o nascituro ip̄i dauid facta ē. ps. Iurauit dn̄s dauid veritatē ꝛ nō frus ꝛc̄. Quattuor tēpora sequūṭ. s. ver. estas. autūn⁹. ꝛ hyems quoꝝ q̄dlibʒ durat trib⁹ mēsib⁹. de q̄b⁹ danṭ hij v̄sus. Dat clemēs hyemē dat petrus ver cathedrat⁹. Estatē vrban⁹ autūnum bartholome⁹ aut simphorian⁹. Et hijs q̄tuor tēporib⁹ rn̄dent q̄tuor etates scilʒ q̄rta vsqʒ ad transmigratione babilonis q̄ durauit ānis mille q̄dringentisoctogintaq̄nqʒ. Quinta vero vsqʒ ad xp̄m nascentem ꝛ durauit annis

cccc x c. Sexta vero etas in qua sumus durabit vsqꝫ ad aduentū antichristi cuiꝰ nūerꝰ est nobis ignotus. Septima vero etas durabit vsqꝫ ad finem mūdi que parum durabit: vt ponit ouidiꝰ iij. De vetula ex doctrina albumasar. primo coniunctionū. De quattuor etates sic colliguntur. vna fuit vberrima prophetarum. Alia frigida captiuitate iudeorū. Alia florida xpi carne florescente iam virgine. Alia feruens seuitia tormentorū ⁊ calliditate maligni antichristi. Octauū tēpus est annus qui est circulꝰ solis. Et ista erit octaua etas quā perpetuo sol verus erit coniunctus cum sanctis. Ex quo patet vt dicit sanctus Tho. ꝙ filius dei incarnatus est anno mūdi quinquies millesimo. clxxviij. vel circa. Sꝫ beda eusebius Orosius Ysidorus yspalensis valde ab isto numero discrepant. Ponūt enī primā etatem habuisse annorū duo milia ccxlij. Secūdā vero ānos nōngētos. xl. Etiā aliarū etatum error nō est paruus ⁊ ante diluuiū secūdū editionē. septuaginta. interpretū in libris iudicum ⁊ in libris regum quibus nūeris acceptis fm istos xpus natus est a creatione mūdi. āno quinquies mil. cxcix. quod nō est verū fm nūerus supradictꝰ magis consonat sacre scripture ⁊ cronicis gentilium ⁊ astrologie. quod sic patet. premitto quattuor. Primo premitto ꝙ stelle in principio mundi fuerunt create in optima sui dispositione: quia vidit deꝰ cuncta que fecerat ⁊ erant valde bona Gene. i. Secūdo ꝙ exaltatio ⁊ fortitudo solis fuerit in ariete ⁊ in. xv. gradu arietis: quia nō videtur cōuenientius alibi solem primitus collocari quā in medio totius celi per equidistantiam ab vtroqꝫ polo: ⁊ paradisus terrestris est sub ariete ad orientem: ⁊ homo in principio fuit ibi positus sub equinoctiali quasi in medio mundi. Tertio premitto ꝙ auxꝰ solis fuit in principio mundi in ariete ⁊ eodem gradu cum sole: quia hoc erat necesse, vt calor solis ex rectitudine dyametri causatꝰ mitigaretur ex maiori distantia sui circuli a centro terre ⁊ efficeretur locus sūme temperatus.

Quarto premitto ꝙ stella fixa mouetur gradu vno in centū annis ⁊ similiter aux eius. Tunc sic. ptholomeꝰ in almagesti inuenit augem solis tempore suo in sexto gradu geminorum Sol autē in sui creatione fuit cū auge sua in. xv. gradu arietis tanquā in sua ꝑ se fortitudine ⁊ exaltatione. Et stella fixa mouetur in quibuslibet centū annis gradu vno, ergo oportet centenaria annorum fluxisse a principio mūdi vsqꝫ ad tēpus ptholomei quot sūt gradꝰ a. xv. gradu arietis vsqꝫ ad octauū gradum geminorū. s. quinquaginta duo que faciunt quinqꝫ milia. cc. Fuit aūt ptholomeꝰ post xpm. cxiij. annis qui si demātur a superiori numero restabunt quinqꝫ milia centū septuaginta octo minꝰ octo annis: quia fuit circa principium octaui gradus geminorū. s. duodecimā partem illius gradꝰ que ē octaui āni ⁊ quattuor mēses. Et ita tantū tēporis fluxit a principio mūdi vsqꝫ ad natiuitatē xpi. Ecce qualiter ista calculatio astrologica valde cōuenit cū calculatione superiori. Et ista est vera sententia a nobis catholicis tenēda. Ista est declaratio sancti thome de aquino notarij curie celestis. M. Tūc diabolꝰ audita hac calculatiōne volēs experiri an iste puer hodie natꝰ esset verus messias in lege ꝓmissus venit in hierusalē vt videret quid sup hoc sentirēt doctores legis: ⁊ ibi inuenit magos qui sciscitabātur ab eis vbi xps nasceretur. Dicebant ei vbi est qui natꝰ est rex iudeorū. Ecce vidimꝰ stellam eius in oriente: et venimus adorare eum. Videns aūt dyabolus quō gentiles et sapiētes pastores iusti ⁊ peccatores veniebant vt adorarent xpm. Intrauit ad herodē turbatus valde: ⁊ ait illi Tu natꝰ es in palatio ⁊ xps in diuersorio. Tu natꝰ. positus es in lecto aureo. xps autē natꝰ est collocatus in breuissimo presepio. Tu preciosis es inuolutꝰ sericis: iste vilissimis inuolutus est pānis: ⁊ cū tu contēneris natus in palatio: ⁊ iste queritur natus in diuersorio. Tu a magis nullatenus notaris ⁊ iste inuētus suppliciter adoratur. Vino spūs primogenitꝰ regis: ⁊ muneribus adoratur primogenitus paupercule mulieris. Quis est iste rex iudeorū de quo querūt magi. Ideo dicit leo papa in sermōe de Epipha. Nō tantū herodes in semetipso turbatur quantum dyabolus in herode. Herodes enī hoiem estimabat: sed dyabolꝰ deum. Et vterqꝫ regni sui successorē timebat. dyabolus celestem. sed herodes terrenū. hec ille. Talibꝰ nanqꝫ modis vexabat dyabolus mētem herodis. Sanctꝰ aūt fulgentius in sermone de Epipha. sic loquitur Herodi ne noceat iustis qui sunt in ecclesia xpi dicit. Iste quem natꝰ est vt paruulus: adoratur vt deꝰ. Paruulꝰ in presepio imensus in celo. vilis in pānis. preciosus in stellis. Quid est ꝙ sic turbaris herodes: quoniam natum regem iudeorū audisti: turbaris suspitionibꝰ agitaris: inuidie stimulis inflāmaris: et ob hoc natum regem occidere

conaris. Inanis est ista turbatio tua & vana prorsus cogitatio tua. Rex iste qui nat⁹ est nõ venit reges pugnãdo superare: sed moriẽdo mirabiliter subiugare. Nec ideo nat⁹ est: vt tibi succedat: sed vt in eum mũdus fideliter credat. Uenit em̃ nõ vt pugnet viuus: sed vt triũphet occisus. Nec vt sibi de alijs gentibus auro exercitum querat: sed vt pro saluandis gẽtibus preciosuz sanguinẽ fundat Inaniter inuidendo times successorem quẽ credendo debes querere saluatorem. quia si in eũ crederes cum eo regnares. Et sicut ab illo accepisti tẽporale regnũ: acciperes & sempiternum. Hui⁹ enim pueri regnum nõ est de hoc mundo: sed per ipsum regnatur in mundo. Ipse est em̃ sapientia dei que dicit in prouerbijs. Per me reges regnant. Puer iste verbum dei est: puer iste virt⁹ & sapiẽtia dei est. Si potes contra dei virtutem: pugna si potes contra dei sapientiam cogita. hec ille. Tunc dyabolus suggessit Herodi vt faceret perqri istũ puerum & videret cautius quid de eo facturus esset. Et cum magi visitassent herodẽ rogauit eos vt redirent & renũciarent ei vbi xp̃us nasceret: qz ipse volebat licet ficte adorare eum. Cui fulgenti⁹ vbi supra occurrit dicẽs. O calliditas ficta: o incredulitas impia: o nequitia fraudulenta. si adorare istum puerũ certissime disponebas: q̃re pro illo multos pueros occidebas? Sanguis innocentum quẽ crudeliter effudisti: testatur quid de hoc puero voluisti. hec ẽt ille. Cum aũt magi pfecissent ea pro quibus venerant: edocti p angelum reuersi sunt per aliam viam in regionẽ suam. Et statim dyabolus suggessit herodi vt occideret oẽs pueros a bimatu & infra: s̃m tẽpus quod exquisierat a magis: quia difficile erat xp̃m inuenire nisi ipse se manifestasset. In furorẽ aũt versus herodes videns se tam turpiter delusum a magis adimpleuit suggestionem dyaboli: & mittens occidit oẽs pueros qui erant in bethleẽ: vbi xp̃s natus est. Contra quem inuehit fulgẽtius vbi supra dicens: nõ solum istum puerũ nõ inuenisti: sed nec illis pueris aliquid nocuisti. Imo justius quod illis pderat: hoc egisti. per seuitiã quippe tuam facti sunt martyres: qui per infantiam suam fuerant innocentes. quĩ per gratiam huius pueri p eo meruerunt mori priusq̃ eum possent coram hominib⁹ confiteri. Iste itaqz puer qui mundũ creauit qui mũdum regit q̃ omnia quecũqz vult facit: qui cuncta mirabilia in superabili diuinitate disponit: hoc ordinauit: hoc egit vt per tuam inuidiam furiosam illi puerum mortem susciperent preciosaz: & q̃ eis ad salutem suam prestare nõ posses amicus: hoc ad dãnationem tuã faceres inimicus. Ad hoc ergo te permisit infãtes occidere: vt illos de te faceret triumphare. Te ergo permisit ad nequitiam: illos pduxit ad palmam. Unus enim idemqz est de⁹ omnipotens qui paruul⁹ vagiens: qui tuam crudelitatem dignatus est fugere: cui⁹ maiestatez nõ potes effugere. Fugit eniz nõ formidine humana: sed dispensatione diuina. Fugit nõ necessitate: sed potestate. Ideo autẽ dignat⁹ est in egiptum fugere: vt postea crucẽ dignaretur ascendere. Et illa potestate puer latuit in egipto qua postea iuuenis pependit in ligno. Unus em̃ idemqz est mortis susceptor et vite largitor. Iste itaqz puer qui natus ẽ: ideo nõ inuenitur in numero paruulorum morientiũ: quia ipse est expectatio gentiũ. Sanguis ppterea istius pueri: non cum istorum funditur sanguine puerorũ: quia solus fundendus est in remissionez peccatorum. Et isti omnes pueri inaniter morerentur nisi hui⁹ sanguine omẽs saluarẽtur. hec ille. Iusti autem qui erant in ecclesia videntes ihm christum fugisse in egiptum timuerunt valde ne ista natiuitas ficta & fantastica esset & non veritas. Tunc surrexerũt duo cãcellarij dei patris. vnus veteris testamẽti: & alius noui testamenti. Cancellarius prim⁹ fuit Osee qui stans in medio iustorum cõfortauit eos dicens illud Osee xi. Hec dicit dñs de⁹ puer israel & dilexi eum: et egipto vocaui filium meum. Cãcellarius scd̃s fuit iohãnes euãgelista dicẽs. Uerbũ caro factum est: & habitauit in nobis. Et statim pastores et magi symeon & anna cõfortantes iustos dixerũt Uidimus gloriam quasi vnigeniti a patre. hic per gratiam &c̃.

In eod festo natiuitatis dñi sermo de corona humanitatis iesu xp̃i. Continẽs. xxi. proprietates & dignitates eiusdẽ natiuitatis: designatas p. xxi. lr̃as alphabeti latini.

In propria venit. io hã. i. et in euangelio tertie misse presentis solẽnitatis. Beat⁹ gregorius li. viij. moraliũ dic̃ sic. Deus pater vnicũ filiũ suũ in vtero virginis huma

ne nature coniungens deum ante secula sibi coeternum: fieri voluit hominem in fine seculorũ Et quẽ sine tẽpore genuit p saluandis hoĩbus in tpe ostẽdit. hec ille. Sup quo moueo hãc q̃stionẽ. A Utrũ maius op' diuinitatis sit eternalis generatio: qua filius a patre pducit q̃ tẽporalis incarnatio: q̃ xp̃s a matre ɔcipit: Ad hanc q̃stionẽ dico q̃ q̃ uis ex pte nostri itellect' vtrũq3 op' sit ineffabile: tñ min' difficulter exprimim' pmum q̃ scdm. Uñ quo ad nos mai' est opus incarnationis q̃ eterne generatiõis. declarat ratione ꝛ auctoritate. Rõe sic. Qr naturale est vnicuiq3 rei pfctẽ pducere sibi silẽ vt dic phs. iiij. methcoroꝝ. Exemplũ3 hõ generat hoĩem: ꝛ planta plantã. Sed de' ẽ illud quo mai' cogitari nõ põt. Et cũ sit pfectissim' ꝛ potẽtie infinite necesse ẽ ɔfiteri q̃ generet sibi silẽ ꝛ tale qualis ipse est. Auctoritate p3 primo xp̃i Ioh. xvij. Ipsi acceperũt ꝛ cognouerũt vere q̃ a te exiui ꝛ crediderũt q̃ tu me misisti. Ecce q̃ discipuli cognouerũt vere generationẽ eternã s̃m quã3 fili' exiuit a pře. Sed incarnatõem tpalem que p missionẽ filij significat nõ cognouerũt sed crediderunt. Certiora aũt sunt que cognoscũtur q̃ q̃ creduntur ceteris paribus. Scdo p3 auctoritate ambrosij ɔtra hereticũ dicentis sic. Mihi ẽ ĩpossibile scire generatiõis xp̃i secretũ. Mẽs deficit: vox silet: non mea tantũ. sed etiã angeloꝝ. Supra ptãtes. supra cherubin: ꝛ sup omnẽ sensum est: q̃ scriptũ est pax dei que exuperat oẽm sensum. Et si pax xp̃i supra oẽm sensum est: quõ nõ est supra oẽm sensũ generatio xp̃i. Tu ergo ori manũ suppone: scrutari nõ licet diuina mysteria. Licet credere q̃ nat' sit: nõ licet inuestigare quõ nat' sit. hoc eñ querere merus est. Ineffabilis ẽ eñ illa generatio. Uñ Esayas ait. Generatõe3 ei' quis enarrabit: hec humanũ sensũ ꝛ mũdi intelligentiam excedit. Hoc non capit humane intelligentie ratio: sed prudẽtia est fidelis pfessio. hec ille. Tertio patet auctoritate maximi in sermone de natali dicentis sic. Generationem eius quis enarrabit. fratres. Generatio christi si enarrari non potest: credi potest. Lingua deficit: fides proficit. Magnus enim profectus est fidei cum tantũ de deo suo potest concipere quantum sermo nõ potest parturire. hec ille. Quarto patet auctoritate Berñ. in epistolis dicẽtis sic. Nemo hominũ nouit: nec noscere potest ad plenum: quid boni ad gratiam: quid congruentie ad sapientia3: quid decoris ad gloriam: quid commodi ad salutem: penes seipsam contineat huius venerandi mysterij: scilicet humane redemptionis altitudo. hec ille. Clarius autem declarat questionem istam. idem Ber. super cantica dicens sic. Fratres generatione3 istam quis enarrabit Angelus nũciat virtus obumbrat: spiritus sanctus superuenit. virgo credit: virgo parturit: virgo persistit. Quis non miretur: Nascitur verbum infans. Ibi agnoscitur longitudo breuis: latitudo angusta: altitudo ima: profunditas plana. Ibi agnoscitur lux nõ lucens: verbum infans: aqua sitiens: panis esuriens. hec ille. Ecce q̃ maius est opus incarnationis filij dei q̃ eterne generationis: ꝛ hoc quo ad intellectũ3 nostrũ qui magis stupet de incarnatione q̃ de generatõe: vt p3. B Tamẽ pro ampliori declaratione huius sacratissimi mysterij. Sciendum q̃ paruulus noster iesus christ' hodie natus progreditur cũ corona nature humanitatis a matre sua coronatus. Unde Canticoꝝ tertio dicitur. Egredimini filie syon ꝛ videte regem salomonem in dyademate quo coronauit eu3 mater sua in die desponsatõis illi' ꝛ in die leticie cordis ei'. In hac corona sunt vigintiunus lapides preciosi quemadmodum sunt vigintivna littere in alphabeto latino qui habent noĩa s̃3 initium illarum litterarum. Iuxta illud Apoca. I. Ego sum alpha ꝛ ω principium et finis. Isti lapides pciosi ĩ hac corona signãt vigintivnam proprietates huius sacratissime natiuitatis qui lapides hoc ordine firmãtur in corona humanitatis christi. A parte anteriori sunt q̃nq3. A parte posteriori sunt quinq3. A parte dextra sunt quinq3. A parte sinistra sunt quinq3 In sũmitate vero corone est vnus in similitudinem crucis sicut X. que est vltima littera alphabeti latini. habet similitudinem crucis: vt patet. Denotatur ergo q̃ illa natiuitas est annunciata. Ecce primus lapis in corona humanitatis xp̃i designat' per a. qm̃ hec natiuitas fuit annũciata prius q̃ fieret. Nam in veteri testamento fuerũt quattuor genera hoĩm maxime dignitatis. s. patriarcharũ: vt abraam: ysaac: iacob. pontificu3: vt moyses aarõ p̃s. Moyses et aaron in sacerdotibus eius et eleazar. principum: vt Dauid: Salomon

Ezechias. pphetarũ vt Esaias Hieremias
Ezechiel Daniel zc. Patriarche aũt annun
ciauerũt hanc sacratissimã natiuitatẽ. Un-
de iacob moriẽs dixit filijs suis. vt habetur
Geñ. xlix. Congregamini vt annũtiem que
ventura sunt vobis diebus nouissimis. Non
auferetur sceptrũ de iuda et dux de femore
eius donec veniat qui mittendus est: et ipse
erit expectatio gentiũ Leui fili' iacob mori
ens dixit. Uir renouãtẽ legẽ in vtute altissi
mi erroneũ appellabitis: et in fine vt estima-
bitis occideris cum nescientes ipsius resur-
rectionẽ: innocentem sanguinem in malicia
super capita recepturi. Judas filius Ja
cob moriens dixit. Exurget homo ex semi
ne meo vt sol iusticie ambulans cum filijs
hoĩm in mansuetudine et iusticia et omne pec
catũ nõ inuenietur in eo. Et apient sup ipm
celi ad effundendũ spũs bñdictionẽ patris
sancti. Tũc effulgebit sceptrũ regni in eo et a
radice mea nascet vas plantatõis et in ea de
scendet virga iusticie gentib' iudicare et sal
uare oẽs inuocantes dñm. Ysaac fili' iacob
moriẽs dixit. Habebit vobiscũ deũ celi am-
bulãtẽ cũ hoĩb' in simplicitate cordis. Gad
filius iacob moriens dixit Dicite filijs vris
vt honorent iudã et leui qm̃ ex ipsis oriri fa
ciet dñs saluatorẽ israel. Aser fili' iacob mo
riẽs dixit. Noui qm̃ peccabitis et trademinj
in man' inimicoꝝ vestroꝝ et terra vestra de-
solabitur et vos dispgemini in quattuor an-
gulos terre et eritis in dispsione despecti ve-
lut aqua inutilis: vsqꝫ quo altissim' visitabit
terrã et ipse veniens: vt homo cũ oibus mã
ducans et bibens et in silentio conterens ca
put draconis per aquã Hic saluabit israel et
oẽs gentes: deus in virũ abscõditus. Dicite
ergo filijs vestris vt nõ discredant ei. Joseph
fili' iacob moriens dixit. Uidi qm̃ ex iuda
nata est virgo habens stolam bissinam ex ip
sa prodijt agnus imaculatus et omẽs bestie
impetum fecerũt aduersus eum et vicit eas
agnus: et perdidit in cõculcationem. Et gau
debũt in eo angeli et homines et omnis ter-
ra. Beniamin filius iacob moriens dixit Cu
stodite mandata dei vsquequo deus saluta
re suũ reuelet omnibus gentib'. Tunc vide-
bitis Enoch Noe Sem Abraam Ysaac Ja
cob resurgentes a dextris in exultatõe. Tũc
et nos resurgem' vnusquisqꝫ in sceptrũ no-
strum adorantes regem celorũ qui in terra
apparuit in forma hominis humiliati: et quot
qt crediderũt ei in terra congaudebunt ei.
Tunc et omnes resurgent: hij quidẽ in glori
am hij vero in ignominiã Et iudicabit do-
min' in primis israel de ea que in ipsum est i
iusticia qm̃ aduenientẽ deum in carne libe-
ratorem non crediderunt. Et tunc iudicabit
omnes gentes quotquot nõ crediderunt ei
in terra apparenti et arguet in electis genti
um israel. Ecce qualiter patriarche annunci
ant concorditer natiuitatem christi tempo-
ralem. Pontifices annunciauerunt hanc sa
cratissimam natiuitatem. Unde Moyses
dicit vt habetur Exodi. iiij. Obsecro domie
mitte quem missurus es. Et loquebatur de
messya: vt declarat deutero. xviij. dic. Pro-
phetam de gente tua et de fratribus tuis si
cut me suscitabit tibi dominus deus tu': ip-
sum audies. Principes annũciauerunt hãc
natiuitatem. Unde dauid in ps. dixit. Jura
uit domin' dauid veritatem et nõ frustrabi-
tur eum: de fructu ventris tui ponam super
sedem tuam zc. vsqꝫ qm̃ elegi eam. Salo. cã
ti. ij dixit Ecce iste venit saliens in montib'
transiliens colles similis capree hinnuloqꝫ
ceruorum. Per montes intelligitur beata tri
nitas. per colles intelligitur ordo et cet' an
gelorum. Per capream innocentia: per hin-
nulũ mundicia. Quasi dicat filius dei dimis
sa altitudinẽ trinitatis et sanctoꝝ angeloꝝ
venit in vterum virginis per innocentiam et
mundiciam nostre humanitatis. Prophete
annunciauerunt hanc natiuitatem: Dauid
ps. xviij dic. sic. Exultauit vt gigas ad cur-
rendam viam a summo celo egressio eius.
Pro intellectu huius pphie videnda sunt
quattuor. Primo quis est iste gigas. Secũdo
qualiter exultauit. Tertio quã viam cucurrit
Quarto qualiter a summo celo egressus est
Quantum ad primum iste gigas est christ'
de quo dicitur, Heb. i. Qui cum sit splendor
glorie et figura substantie eius portãsqꝫ om
nia verbo virtutis sue: purgationem pecca-
torum faciens: tanto melior angelis effect'
quanto pre illis differenti' nomen heredi-
tauit. ¶ Gigas hꝫ. iiij. proprietates chri-
sto cõuenientes in sua incarnatione. Pria
est quia gigas habet strẽnuitatem in suo cõ
gressu. Tales ei hoĩes docebant a pricipio
ad bellandum vt patriã tutam tenerent con
tra inimicos. Ideo dicebat Saul ad Dauid
de golia. Non poteris pugnare cum eo: quia
vir bellator est ab adolescẽtia sua. i. Re. xvij.
Illi ei fuerũt noiati gigãtes qui fuert magne
stature et scientes bellu. sic x' i sua icarnatõe

habuit strennuitatē in suo congressu. Nā sicut viri strēnui sunt solliciti de armatura cuȝ qua certant cōtra inimicū: ita xp̄us in vtero virginis, hūanitatem nrām: sicut armaturā fabricauit cū q̄ postea congressus est cū inimico seuissimo. Secūda ꝓprietas est: q2 gigas habet magnitudinē in excessu. Mensura quippe gigantū excedebat modū q̄titatis humane. Unde deutro. iij. dic. Solus quippe og rex basan restiterat de stirpe gigantuȝ et mōstratur lectus ei9 ferreus noue cubitos habens longitudinis et q̄ttuor latitudinis. Ideo dicebāt exploratores. Numeri xiij. vidimus mōstra quedā de genere giganteo: q̄bus cōparati quasi locuste videbamur. Sic xp̄s in sua incarnatione habuit magnitudinem in suo excessu. Q2 licet in sui cōceptiōe corpus ei9 fuerit minimū q̄d vnq̄ fuerit cōceptum et aīatum: eo q2 plus habuit de tēpore augmēti cū statim fuerit aīatuȝ: tn̄ fm q̄titatem virtutis et ꝑfectionis virilis. ita magn9 fuit in instanti sue cōceptionis sicut tēpe passionis. Tertia ꝓprietas est: q2 gigas habet fortitudinē in suo conatu. sicut em̄ magnitudo: ita fortitudo ei9 excedit modū hūane fortitudis. ps. Gigas nō saluabit i multitudine virtutis sue. i. fortitudinis sue. Patet de nemroth qui fuit gigas fortissim9 Gene. x. tn̄ deiectus. Sic xp̄s habuit fortitudinē in suo effectu: q2 existēs in matris vtero totū mundū cōseruabat sicut sedens ad dexterā patris. Hanc fortitudinē demōstrauit qn̄ in vtero virginis vnū hoīem fecit qui tantū posset q̄tum tota trinitas simul Joh. i. plenū gratie et veritatis. Quarta ꝓpetas est: q2 gigas habet diuturnitatē in suo statu. Quāto em̄ eius virtus est efficacior: tanto ē durabilior fm nature cursum. Un̄ Gen̄. vi. dr. q2 qn̄ erat etas hominū lōgeua: tunc gigantes erant sup terrā. de quib9 dicit ibidē. Isti sūt potētes a seculo viri famosi. Sic xp̄s habuit diuturnitatē in suo statu: q2 diuti9 in vtero virginis q̄ aliquis hoīm in vtero sue matris mansit. Nam a cōceptione p. xlvi. dies fetus nō est aīatus: sed xp̄s in p̄io instāti sue cōceptionis fuit aīatus et sic per. xlvi. dies plus ceteris mā sit: vt dic damascenus. Quātū ad scdm̄ iste gigas exultauit in matris vtero. q2 mox vt ei9 aīa fuit corpori infusa fuit et btificata. ideo exultauit gaudio beatifico. Luc. ij. Exultauit in gaudio infans in vtero meo. Quātum ad tertium: iste gigas cucurrit duas vias. prima fuit a celo in vterū virginis sicut radius solis vbiq̄ spargit per hemisphēriū nr̄ȝ in momento. scd̄a fuit ab vtero in mundū sicut vox ab ore deferēs mentis conceptū: sic verbi diuinitas humanitate quasi voce circūamicta erat. Quantū ad quartū: iste gigas egressus est a sūmo celo. i. a sūma ierarchia scē trinitatis nē angelus putaret. Ecce lr̄a a. quia ista natiuitas fuit annūciata. D Secūda littera designans scdm̄ lapidē preciosum in dyademate humanitatis pueli nr̄i iesu hodie nati est B. quia ista sacratissima natiuitas est beatificata. In scriptura sacra legim9 quattuor natiuitates xp̄i. Prima est eťnalis fm quaȝ verbū patris egreditur. ps. Ex vtero an̄ luciferū genui te. Secūda est intnalis fm quā natus est in vtero virginis. Matthei. i. Qd̄ em̄ in ea natū est de spū sancto est. Tertia est tēporalis fm quā natus est ex vtero matris. Luc. i. Qd̄ em̄ ex te nascetur sanctū etc.

Quarta est sacramentalis fm quā baptisat9 est a iohāne Mat. iij. Tūc em̄ xp̄s fuit renat9 sacris: vt dr Amb. de hac natiuitate dr Jo. iij. Nisi qs nat9 fuerit denuo nō pt̄ introire i regnū dei. Sȝ q2 nūc loqmur de tria natiuitate. Sciēdū est q2 ista tpālis imitat illā eťnalē in quattuor. Primo: q2 vtraq̄ est totalis. Nā sicut filius eternaliter totā suam substantiā habet a patre nō partialiter: sic tēporaliter totā subam humanitatis xp̄us a matre suscepit. Gal. iiij. Misit de9 filiū suū factum de muliere. Scd̄o q2 vtraq̄ est singularis. Nā sicut i generatōe eternali xp̄s ē de solo patre sine matre: ita in tpāli est de sola matre sine patre. Und̄ origenes in homel. sup illo xbo. Cū esset despōsata mater iesu etc. dic sic. Mr ei9 cui9 ē. Mr vnigeniti dei dn̄i et regis oīm plasmatoris et creatoris cunctorū. illi9 qui est in excelsis sine matre: et in terra ē sine patre etc. Tertio q2 vtraq̄ est xbal. Nā sicut pater de sua substātia genuit verbū sibi consubstātiale: sic xp̄i cōceptio est ministrata verbo. Un̄ ecclesia cantat. intacta nesciens virū verbo concepit filiū. Quarto: q2 vtraq̄ est incōprehensibilis. Null9 em̄ intellectus ex puris naturalib9 potest augeri ad cognoscendū hui9 geīne natiuitatis sacrm̄. Un̄ Bernard9 in quodā smōe exclamat. O venter capacior celis: diffusior terris: latior elemētis: qui illū cōtinere valuit quē tot9 mūdus cōprehendere nō potuit. hec ille. Et sic patet. E Tertia lr̄a designans tertiū lapidem p̄ciosum in corona hūanitatis iesu xp̄i

hodie nobis nati est. ¶ Quia ista sacratissi-
ma natiuitas est cõsecrata. de quo Bern. in
quodã sermone dic sic. O natiuitas illibata
sanctitate honorabilis: mũdo amabilis: ho-
minib' collati beneficij magnitudine inesti-
gabilis: & angelis sacri profunditate mysterij
& in his oibus admirabilis excellẽtia noui-
tatis: vt pote que nec primã siles visa es nec
habere sequẽtem. O part' sine dolore: solus
nescius pudoris: corruptõnis ignarus: non
reserãs sed cõsecrans tẽplum vteri virgina-
lis hec ille. Huĩ' natiuitatis cõsecrationẽ de-
clarat. ps dicẽs sic In sole posuit tabernacu-
lũ suũ & ipse tanq̃ sponsus pcedens de tha-
lamo suo. Ubi duo demõstrat. Primo icar-
nationis mysteriũ. Scdo natiuitatis fasti-
giũ. Quãtũ ad primũ videda sunt tria. Pri-
mo quid p solem intelligit. Scdo quid p ta-
bernaculũ exprimit. Tertio quõ in sole istõ
tabernaculũ ponit. Primũ dclarat qm p so-
lem xpi diuinitas significatur. Nã sicut sol il-
luminat oia sydera & corpora supercelestia
q̃ de sui natura sunt opaca: ita deitas radio
sue claritatis beatificat oẽs sanctos qui sunt
in celo empireo ad modũ syderũ ipsũ ornã-
tes. de isto sole dr. Eccl. xlij. Sol illuminans
per oia respexit & gloria dñi plenũ est opus
eius. ¶ Quantũ ad scdm. s. de tabernaculo.
Sciendũ q per tabernaculũ signat xpi hu-
manitas figurata multipliciter p tabernacu-
lũ federis vt habet Heb. ix. Et maxime figu-
ra quadrupli. Prima qr illud tabernaculũ
fuit vnctiõis oleo cõsecratũ: vt habet exodi.
xl. Sic xpi humanitas vnctione spũs sancti
cõsecrata est iuxta illud Esaye. lxi. ca. Spũs
dñi sup me eo q vnxit me &c. Et ps. Unxit
te deus deus tu' oleo leticie pre participib'
tuis. Scda qr sicut illud tabernaculũ fuit di-
uina maiestate repletũ. Exodi. xl. Operuit nu-
bes tabernaculũ testimonij & gloria dñi re-
pleuit illud Paulus Colo. ij. In quo habitat
oĩs plenitudo diuinitatis corporaliter. Tertia
qr sicut in ille tabernaculo fuit sanctũ sancto-
rũ collocatũ. Sic xps dr sanctus scõr: vt ha-
bet daniel. ix. Quarta: qr sicut illud taberna-
culũ dicebat federis. Sic xpi hũanitas est p
quã fit reconciliatio mundi ij. Cor. v. Deus
erat in xpo mũdũ recõcilians sibi ¶ Tertiũ
declarat qm hũanitas posita est in diuinita-
te q̃tuor modis potius q ecõuerso. Primo
sicut in substantificante. Nam in hac sacratis-
sima vnione diuinitatis cum humanitate di-
uinitas retinuit propriam personalitatem
sed nõ humanitas. Sic ergo humanitas est
in diuinitate: qr assumpta est ad personalitatẽ
& subsistentiam diuinitatis xpi sicut lux ẽ in
sole. Secũdo sicut in excedente. Nam quan-
do aliqua duo cõiungũtur: quorũ vnũ exce-
dit reliquũ. Melius est excessum in exceden-
te q ecõuerso sicut vinum in vegete. Sed in
hac sacratissima vniõe diuinitas excedit hu-
manitatẽ xpi. Ideo humanitas ei' est in di-
uinitate. Tertio sicut in preexistẽte. Nam
qñ aliqua duo cõiũgũtur quor vnũ pexistit
& reliquũ aduenit. Melius est aduenies in
preexistẽte q ecõuerso: sicut melius est for-
ma in materia q ecõuerso. Sed in hac scis-
sima vnione diuinitas est preexistẽs et hũa-
nitas adueniens. Ideo hũanitas est in
diuinitate potius q econuerso. Quarto si-
cut in nobilitante. Nam in hac sacratissima
vnione fuerunt duo mot' vnus quo diuini-
tas descendit & inclinata est ad humanitatẽ
Et iste arguit ignobilitatem. Phil. ij. Exin-
aniuit semetipsum formã serui accipiens. Ali-
us est quo humanitas ascẽdit ad vnionem
cum diuinitate & iste arguit nobilitatẽ. Un
apls vbi supra dicit. De' exaltauit illũ & do-
nauit illi nomen qd est sup omne nomẽ. Et
qr denoiatio fit a nobiliori. Ideo dic ppha
In sole. i. in diuinitate posuit tabernaculum
suũ. i. humãitatẽ suã vt demõstraret excellẽ-
tiam nature humane. Sic pz incarnationis
mysteriũ ¶ Quantũ ad natiuitatis fastigium
videnda sunt tria. Primo quis est iste tha-
lam'. Secũdo quis est iste sponsus. Tertio
quõ pcedit de thalão suo tanq̃ spõsus ¶ Pro
primo sciendũ q iste thalam' est sacratissi-
mus virginis vterus cõsecrat' filio dei ho-
die nobis nato qui habuit q̃tuor prerogati-
uas excellẽtes. Prima est qr fuit optime fir-
mat'. Qñ enĩ dom' est ruinosa nullus sapi-
ens eã ingredit maxime si iminet periculũ
mortis ex ei' ingressu. Sed thalam' virgina-
lis vteri fuit firmiter edificat': qm ipsa i vte-
ro matris sanctificata & in gra confirmata.
ps. deus in medio ei' nõ cõmouebit. Se-
cũda est: qr fuit sufficiẽter illuminat'. Quã-
do enĩ dom' est obscura nullus sapiẽs igre-
ditur eam q̃ enim ambulat in tenebris nescit
quo vadat. Sz thalam' virginalis vteri fuit
sufficiẽter illuminat': qr cũ fides sit lumẽ ra-
tionalis aie ergo dei genitrix marie habuit
lumen. Luce. i. Beã q credidisti: qm pficien-
tur in te q̃ dicta sunt a dño. Tertia est quia
fuit sufficiẽter mũdatus. Qñ enĩ dom' ẽ sor-

dida nullus libēter ingredit̄ eam maxime si sit nobilis. Sed thalam⁹ virginalis vteri fuit purgatissim⁹: q: ab oī macula immunis. Vñ de ea dr. Canti. iiij. Tota pulchra es amica mea et macula nō est in te. Quarta ē q: fuit decenter ornatus. Quādo eñ dom⁹ est vacua nō est ydonea ad recipiendū hominē magne dignitatis. Sed thalam⁹ virginalis vteri fuit donis spūalibus multiplicit̄ ornatus. Luc. i. Spūs sanct⁹ superueniet in te ⁊ virt⁹ altissimi ⁊c. Et pp̄ter hanc cām dixit. ps. Et cōcupiscet rex decorem tuū. ¶ Pro scđo sciendū q̄ iste sponsus fuit dei filius q̄ fuit in vtero v̄ginis tāq̄ in thalamo desponsatus q̄ desponsatio est coniunctio nature hūane in natura diuina. Fuerūt eñ q̄tuor vniones. Prima nature dīne cū itellectu hūano osee. ij. Spōsabo te ī iustia ⁊ miseratio nib⁹. Scđa nature diuine cū aīa hūana ipi⁹ xp̄i. Tertia nature diuine cū carne. Johis. i. Uerbū caro factū est. Quarta nature dīne cū hūanitate: q: s̄m diuinitatē hūanitatē assūpsit pfectam. i. corp⁹ ⁊ aīam sil. Me vniones fuerunt indissolubiles iuxta illud Esa. xxxiij Oculi tui videbūt tabernaculū qđ nūq̄ trāsferri poterit, ⁊ funiculi ei⁹ nunq̄ rūpentur. i. iste vniões nūq̄ dissoluētur p̄ter quartā que fuit dissoluta in triduo mort̄ xp̄i: s̄ in resurrectiōe fuit repata vt dicit mgr̄ li. iij. sen. Iste vniones sūt tāq̄ copula matrimōialis. Cui⁹ rō est. Nā ad verū matrimoniū reqrit̄ expssio mutui cōsensus. Sz iste vniones nō fuerunt facte pri⁹ q̄ virgis ɔsensus fuit verbo expssus. Luc. i. Fiat mihi s̄m verbū tuū. Itez ad verū matrimoniū exigit̄ ori⁹ disparitas, nen eñ pūt ɔhere matrimoniū qui nō hūt distātiam originis s̄m parentelā. Sed iste vniones fuerūt iter naturas sūme distantes. ps. Simul in vnū diues ⁊ paup. Itē ad verum matrimoniū exigit̄ nexus idissolubilitas iuxta illud Mat. v. Quicūq̄ dimiserit vxorē suā excepta cā fornicatōis ⁊c. Sz iste vniões fuerūt idissolubiles. q: qđ semel xp̄s assūpsit nūq̄ dimisit s̄m damascenū. Sic ergo xp̄us fuit in vtero v̄ginis tāq̄ sponsus: q: ibi fuit cū nr̄a hūanitate quasi matrimonialr̄ cōiunct⁹. ¶ Pro tertio sciēdū q̄ alit̄ pgredit̄ hostis de thalamo ⁊ alit̄ spōsus. vñ nos qñ pgredimur de vt̄o matris nr̄e pgredimur tanq̄ hostis. Sz xp̄s pcessit de thalamo vteri virginalis tāq̄ spōsus: rō est. Nā hostis igressus thalamū. primo cōturbat thalamū. Sic qñ aīa ifundit̄ corpori nr̄o fet⁹ icipit cōturbare ⁊ molestare vterū matris nr̄e. Gen. iij. Multiplicabo erūnas tuas ⁊ pceptus tuos Sed xp̄s nō pturbat vterū virginis: sed letificat canti. vi. Ego dilecto meo ⁊ dilect⁹ me⁹ mihi qui pascitur inter lilia. Scđo hostis in thalamo plagat̄ eo q̄ habitatores thalami repēte insurgūt ɔ eum. Sic aīa qñ infundit̄ corpori vulnerat̄ pctō originali: sicut vinum suaue positū in vase infecto cōtrahit infectionē. Paul⁹ ephe. ij. Oēs nascimur filij ire: s̄ xp̄s nō vulnerat̄ in vtero mr̄is: s̄ pcti⁹ osculat̄. Can. i. Fascicul⁹ mirre dilect⁹ meus mihi: īter vbera mea cōmorabit̄. Tertio hostis de thalamo violēter expellitur tanq̄ res nociua ⁊ supflua. Sed xp̄s nō expellitur imo spōte egredit̄ sicut volūtarie morit̄ Jo. x. Potestatē hēo ponēdi aīaz meā ⁊c. Quarto hostis malignāter egredit̄: q: si portam clausā īuenerit nō aperiet sed frāget. Sic fetus egrediēs frangit p violentiā claustra pudoris. Unde in lege vocabatur adaperiēs vuluā. Sed xp̄s decenter de vtero pcessit non frāgendo claustra virginitatis: nō aperiēdo s̄ transeūdo Can. v. Pessulū ostij mei apui dilecto meo. Et ille declinauerat atq̄ trāsierat. Nā sicut radij solis emissi a sole subito transeūt p corp⁹ vitreū sine eius fractiōe: ⁊ vltra trāseuntes retinent eius colorem sine sui remissione. Sic xp̄us p virginē transiens ipsam icorruptā dimisit: ⁊ naturā suam qualē inuenit in ea assumpsit. Ideo clamat ps Emitte lucē tuā ⁊c. Quīto hostis expulsus iuste vitupatur ⁊ confundit̄: q: inhoneste ingressus est thalamum. Sic fetus egressus ex vtero vitupatur ⁊ cōtemnitur ab angelis ⁊ ab ecclesia iustoꝝ pp̄ter inhonestatē ⁊ turpitudinē pcti originalis. Sz xp̄s pcedēs ex vtero v̄gis fuit acceptat⁹. Can. viij. Quis mihi det te frēm meū vt īueniā te solū foris ⁊ deosculer ⁊ iā me nemo despiciat. Fuit etiā laudat⁹ ab anglis Luc. ij. Gloria i altissimis deo: ⁊ in terra pax hoīb⁹ bōe volūtatis. Sic ergo xp̄s pcessit ex vtero v̄ginis tāq̄ spōsus de thalamo suo. Ecce tertia lr̄a s. E q̄ ē in corona xp̄i. ¶ Quarta lr̄a ē d q̄ designat quartū lapidē preciosum in corona hūanitatis xp̄i hodie nati. Qr ista sacratissima natiuitas ē dignificata. Vñ aug⁹. in sermōe de natiuitate dñi dic̄ sic. Redēptoris nr̄i pcursor testimoniū de ipso phibēs celsitudinē humanitatis ei⁹ pariter ⁊ diuinitat̄ eternitatē māifesta voce pnunciat dicens. Qui post me venit añ me fct̄s ē: q: prior me erat. in

eo nãq₃ ꝙ dicit. Ante me fact' est: sublimita
tē humanitatis eius que ceteris oībus crea
turis merito erat preferēda designat. Quod
eñ ait. Ante me nō ad ordinē tpis: ſʒ ad di
stātiā ptinet dignitatis. Juxta qđ de ioseph
filijs benedicente iacob scriptum est. Con
stituitq₃ effraim añ manassem vbi recte po
tuit dicere manasses: qui post me venit. āte
me fact' est: qui post me nat' est potētia me
antecessit. quēadmodū iohēs ď domio. Qui
post me inqt ventur' est .i. qui post me ad pre
dicandū ventur' est ante me factus est .i. cul
mine me regni ⁊ sacerdotij pennis antecel
lit. Quare aūt is qui post eū ventur' erat eū
dignitate antecelleret: aperuit cū subiūxit: qꝛ
prioꝛ me erat .i. qꝛ etern' ⁊ ante secula deus
erat. ppterea me licet posterioꝛ nat' tñ glo
riā majestatis etiā in assumpta humanitate
prebuit. hec ille. Hui' natiuitatis dignitatē
exp̄mit beata virgo dicēs Luce .ij. Susce
pit israel puerū suū recoꝛdat' mie sue .i. ver
bum diuinū suscepit israel .i. carnē ex semie
israelis .s. Jacob qui dict' est israel. Nā istud
verbū cepit in hoc cōposito suscepit pōt com
poni cū quattuoꝛ q̄ designāt dignitatē hui'
natiuitatis. Pōt eñ cōponi cū sub vt sit sen
sus sub se cepit israel puerū suū. Scđo pōt
cōponi cū subito vt sit sensus subito cepit is
rael ⁊c̄. Tertio pōt cōponi cū sursum vt sit
sensus sursū cepit israel ⁊c̄. Quarto pt cōpo
ni cū successiue vt sit sēs' successiue cepit isrl
Pro itellectu pmi sciēđ ꝙ ly. sub pt desiare
tria. s. suscipientis volūtatem: suscipiētis q̄d
ditatem: suscipientis psonalitatē. Si dicat
suscipiētis volūtatem tunc est sensus: ꝙ ver
bum sic humanitatē suscepit vt illa esset sem
per sub voluntate diuina: ⁊ nunq₃ sub xpiana
iuxta illud. No veni facere volūtatem meā
sed ei' qui misit me. ⁊ iterū. Que placita sūt
ei facio semꝑ. Ex quo infero quattuoꝛ con
clusiones. Prima cđo est ꝙ assumpta hūa
nitas stante vnione nūq̄ potuit peccare. pꝫ
qꝛ sub voluntate diuina nō pōt cadere pec
catū. Sed ista hūanitas semꝑ fuit sub volū
tate diuina stante vnione Mat. xxvij. Non
mea volūtas sed tua fiat. Scđa cđo est ꝙ
humanitas vnita verbo semꝑ merebat. pꝫ
qꝛ nunq̄ diuina volūtas est ociosa: sed illa
humanitas semꝑ volebat sub diuina volun
tate manere: ergo ⁊c̄. Tertia cđo est ꝙ hu
manitas xpi innūerabilib' virtutibus meruit i
finita. pꝫ qꝛ ex q̄ntitate volūtatis merētis q̄n
titas meriti designat: sed hec humanitas a
gebatur volūtate ⁊ charitate infinita: q̄ua
nō solum regebat: ſʒ etiā supposita bat: ⁊c̄.
Quarta cđo est ꝙ tot distinctis actib' xps
meruit premiū quot erant angeli beati ⁊ bti
ficandi hoīes pꝫ qꝛ xpi humanitas ꝑ omni
bus meruit ⁊ ꝑ quolibet qui fide ⁊ caritate
vult se participē esse meritoꝝ eius. Si
vero ly sub determinet quidditatē accipien
tis: tunc est sensus ꝙ v̄bū humanitatem sus
cepit: vt sub ea nobis appareret. Nā ſm di
uinitatē dr exo. xxxiij. Nō videbit me homo
et viuet. Et .i. Joh. iiij. Deum nemo vidit vn
q̄. Sed qꝛ desideriū humane nature ⁊ ma
xime sanctoꝝ patrū erat coꝛpoꝛeis sensibus
deū sentire: necesse erat si tale desiderium de
bebat impleri ꝙ verbū diuinū assumeret coꝛ
pus humanū rōnali aīa infoꝛmatū in vnita
tem suppositi. Ex quo infero quattuoꝛ cōclu
siones. Prima cđo est: ꝙ natura humana
nō fuisset cōplete beata si verbū diuinū non
assumpsisset carnē humanā. pꝫ quia coꝛpus
humanū nō habuisset in patria: vnde posset
beatificari obiectiue: ideo xps in carne loq̄ns
de beatitudine coꝛpoꝛis dic̄ Luce .x. Bti ocu
li qui vidēt que vos videtis. ⁊ Luc. xi. Beat'
venter qui te poꝛtauit ⁊c̄. Scđa cđo est ꝙ
verbū diuinū nō assumpsit coꝛp' fantasticū
pꝫ qꝛ res fantastica cum nō duret diu appa
rentia ei' nō beatificat Joh. vltimo. Palpa
te ⁊ videte qꝛ spūs carnē et ossa nō habet si
cut me videtis habere ⁊c̄. Tertia cđo ē ꝙ
xps nō assumpsit coꝛpus celeste. pꝫ qꝛ illud
caret sēsib' nec pōt esse obiectū beatitudis
coꝛpoꝛis nrī. Quarta cđo est ꝙ xps assū
psit coꝛp' humanū aīatum. pꝫ qꝛ tale est suf
ficiēs obiectū beatitudinis coꝛpis nrī Jo. x.
Jngredief ⁊ egredief ⁊ pascua inueniet ⁊c̄.
Si aūt ly sub determinet suscipiētis psona
litatem tunc est sensus verbum diuinū susce
pit humanitatē subsistens in psonalitate di
uina nō humana. Nā licet humanitas sibi ipi
relicta in alijs hoībus habeat ppꝛiam pso
nalitatem. tñ qꝛ humanitas verbo vnita est
ita supra se eleuata vt si sue relinqueret na
ture a supabundanti glia deitatis absoꝛpta
nō posset vti suis virib'. Sed verbū eam su
pra se eleuatā tenet ne cadat: cōfoꝛtat ne de
ficiat. Primū pꝫ de aplis in transfiguratiōe
xpi. de scđo dic̄ Leo papa in sermone de na
tiuitate dñi. Et tanto federe vtrāq₃ cōseruit
naturam: vt nec inferioꝛē cōsumeret gloꝛifi
catioꝛ nec superioꝛē minueret assumptio ⁊c̄.
Pro intellectu secūdi. Sciendū ꝙ verbum

suscepit .i. subito cepit israel puerũ suũ. Nam deus et natura nihil faciũt frustra. Cũ ergo deus sit agens infinite potentie: ideo subito et instanti facit quicquid facit. Iuxta illud. Qui viuit ineternũ creauit omnia simul. Sic ergo vbi deitas naturã humanã assumpsit subito et i instãti id fecit. Nam adunatio partiũ purissimi sanguinis quo formatũ est corp9 xpi organizatio ei9 sensuũqz distinctio: aie creatio ipius infusio illi9 humanitatis assumptio subito et i instãti fuerũt. Pro intellectu tertij sciendũ est qp verbũ suscepit .i. sursum cepit israel puerũ suũ. Nam pm9 hõ in sui creatione fuit altus quo ad sex .i. quo ad aĩam: quo ad innocentiã. quo ad locũ: quo ad intelligẽtiam: quo ad angelorum societatẽ. quo ad diuinam familiaritatẽ. Sed quo ad corpus erat infimus: qz de limo terre formatus: subito autem vt peccauit cecidit aĩa facta subdita carni: cecidit ab altitudine innocẽtie in profundũ culpe. cecidit ab altitudine loci ad vile stabulum brutorum: et amissa perceritate intellect9: cecidit in tenebras ignorantie. et qui fuerat socius angelorum subiect9 est gladijs inimicorum. et qui fuerat filius dei p creationẽ factus est filius dyaboli per imitationẽ. Uerbuz ergo diuinũ desursum descendẽs a patre: infima nostra sursum accepit. Inuenit eum in terra deserta in loco horroris et vaste solitudinis. circũduxit eum et docuit et custodiuit quasi pupillã oculi sui. Sicut aquila prouocans ad volandũ pullos suos et sup eos volitãs expãdit alas suas et assumpsit eos atqz portauit in humeris suis. dñs solus dux ei9 fuit et nõ erat cũ eo de9 alien9. Hec eñi omnia impleta sunt p xpm. Nam verbũ liberauit animam a iugo seruitutis dyaboli carnis et mũdi quãdo eã sibi psonalit vniuit et formã viuendi tradidit sub libertate filiorum dei. Irẽ restituit innocentiã quã perdidit homo notatam in stola prima donata filio pdigo reuertenti et superaddidit anulũ desponsatiõis per fidem et calciamẽta sacramẽtorum cũ conuiuio celebri ac festiuo magne dignitatis hũane i eo qp empt9 est precio magno xpi. qui exulauerat a patria paradisi redijt ad patriã felicitatis eterne per eũ qui ascendẽs in altũ captiuam duxit captiuitatẽ. Preterea nõ solũ restituit intelligentiam depulsis tenebris ignorantie: sed etiam humiles piscatores fecit philosophorum doctores. Insuper cũ gen9 humanũ prius datũ esset necandũ ab angelis. nũc ipsi ãgeli genua flectũt hoi hoiemqz xpm adorant. Tandẽ restituit hoiem ad familiaritatẽ diuinã cũ conster deũ hoiem factum homib9 subditũ cũ hoib9 etiã familiarit cõuersatũ. Baruch. iij. Post hec in terris visus est et cũ homib9 conuersat9 est. Pro intellectu qrti sciẽdũ qp verbũ suscepit .i. successiue suscepit israel puerũ suũ ita qp ly successiue dicat determinationẽ tpis .i. qp verbũ in tempore quo voluit et vbi voluit et de qua psona voluit et eo ordine quo voluit suscepit p carnis vnionẽ israel puerũ suũ. Non eñi a pncipio mũdi suscepit nec i fine mũdi suscepit sed in plenitudine tẽporis suscepit israel puerũ suũ. Quinta littera designans quintum lapidẽ preciosum in corona humanitatis xpi est e: quia ista sacratissima natiuitas fuit euãgelizata. Unde Greg li. xxij. moral. dicit sic. Celi rege nato angelorum chori in ei9 enũciatõe prodeũt: hymnũ dicũt: et deuicta praue vite discordia nos quos dudũ despexerant: cuncto agnoscũt consono ore predicãtes. Gloria in excelsis deo: et in terra pax hominib9 bone voluntatis: ac si dicant. Quos nobis malicia distraxerat: iam nũc in terra nata bonitas iungat. hec ille. Nam xps nat9 est nobis hodie vt gen9 humanũ deo reconciliaret. Iuxta illud apli Gal. iiij. Misit filium suũ natũ ex muliere factũ sub lege vt eos qui sub lege erant redimeret. Ad istã reconciliationẽ faciendã cõuenientissim9 legat9 fuit xps. Ratio est: qz null9 est idone9 legat9 ad interponendũ discordantiũ cõfederationẽ: nisi sit aut neutralis int partes et tũc nõ põt haberi de eo suspitio ne declinet ad alteram partiũ. aut particeps vtriusqz extremũ et tũc ẽ magis fidelis. Sed xpus fuit de gñe diuino ẽm supiorẽ naturã et de hũano ẽm inferiorẽ ideo fuit cõuenientissim9 legat9. Hiere. xlix. Legatus ad gẽtes missus sum. Istã recõciliationẽ declarat ps dicẽs sic. Misericordia et veritas obuiauerũt sibi: iusticia et pax osculate sunt. Ueritas de terra orta est et iusticia de celo prospexit. Pro cui9 intellectu sciendũ qp pphã designat quattuor virtutes quasi quattuor aduocatos i curia sũmi regis aduocantes. ita qp iusticia et veritas sunt cõtra hoiem: misericordia et pax p homie: et sic formantur quattuor processus. Prim9 processus est veritatis allegantis sic. Crimen lese maiestatis est irremissibile p eo qui cõmittit et pro tota prosperitate sua. vt dicunt leges: sed pmus homo cõmisit crimen lese maiestatis qm istud crimen ẽm leges cõmittit contra

populũ romanũ ꝛ eius securitatẽ. ꝛ qui sciẽter falsum cõscripsit vel recitauit in tabulis publicis. Et qui in bello fugit vel retrocessit aut hostibus victoriã dedit. ꝛ qui arcem tenuerit non reddendo ꝑncipi petenti sicut ab eo habuit in custodia. Et qui castra concesserit inimicis que pro imperatore custodiebat. ꝛ qui imaginẽ principis iam consecratam violauerit. sed ꝑmus homo omnib⁹ hijs modis peccauit: quia pacem ꝛ securitatem ciuitatis celestis pturbauit. scienter falsum conscripsit: cum mulier dixit. ne forte moriamur. Genes. iij. In bello fugit a deo quãdo in temptatione dyaboli cõsensit. Arcem paradisi terrestris nõ recte custodiuit. Castra rationis ꝛ voluntatis inimico concessit qñ eius verbis credidit ꝛ de pomo vetito comedit. imaginẽ dei ad quã factus erat violauit. Threnoꝝ. iiij. Denigrata est super carbones facies eoꝝ: ergo peccatũ eius est irremissibile. Secũdus ꝓcessus est iusticie allegãtis sic. Thronus tuus de⁹ in seculũ seculi virga equitatis virga regni tui. dilexisti iusticiã ꝛ odisti iniquitatẽ. vt dicit ꝑs. Itaq; cum homo cõmiserit iniqtatẽ: quia crimen lese maiestatis vt allegauit veritas: etiam cõmisit crimen sacrilegij rem sacrã ledens. lesit em̃ personã tue maiestatis que est sanctissima. Iuxta illud Leuit. ij. Sancti estote sicut ꝛ ego sanctus sum. Lesit locum sanctũ: quia paradisum terrestrẽ in quo nemo permanere potest nisi sanctus sit. Lesit rem sacram transgrediẽdo ius publicũ. Item precepta ꝛ prohibitiones tue maiestatis negligendo violauit ꝛ offendit. Item legem tuam impugnauit quã menti eius impressisti. Iuxta illud ꝑs. Signatũ est super nos lumen vult⁹ tui dñe. Item diuine legis verba peruertit: quãdo mulier credidit verũ esse qd̃ dixit serpens. nequaq̃ moriemini. Gen̄. iij. Item iudiciũ principis in dubiũ reuocauit quando mulier dixit. ne forte moriamur. hijs modis cõmittitur sacrilegiũ. vt habet. xvij. q. iiij. ca. Quisquis. Sed pena sacrilegij est decapitatio. C. de epis ꝛ clericis. Si quis in hoc. Et etiã maior excõmunicatio cũ leditur ꝑsona sacra: ergo eternalr̃ puniri debet iste homo. Tertius ꝓcessus est misericordie ꝓ homĩe allegantis sic. Dñus pater naturaliter inclinatur ad miserẽdũ filiis. Iuxta illud ꝑs. Quomodo miseret pater filioꝝ miseret⁹ est dñs timentibus se: quoniã ipse cognouit figmentum ꝛc. vsq; super timentes eum. Sed de⁹ est pax hoim quos fecit ad imaginẽ ꝛ similitudinẽ suam. vt dicit Genes. i. ergo debet eoꝝ misereri. quia Sapĩe xi. dicitur. Diligis om̃ia que sunt ꝛ nihil odisti eoꝝ que fecisti. Pena autẽ sacrilegij iudicis reseruatur arbitrio ꝓ qualitate persone rei tẽporis ꝛ loci diuersitate moderãda. ff. ad l. iul. pecul. l. lege. §. i. ꝛ l. Sacrilegij. ergo ꝛc. Quartus ꝓcessus est pacis pro homĩe allegantis sic. Nullus bonus princeps debet dimittere ciuitatem ꝛ pacẽ suam diminutã ꝛ imperfectã cũ possit eam reparare qñ ꝑnceps inutilis dissolutus ꝛ negligens circa regimen ꝛ iusticiam ꝛ pacem obseruãdã debet deponi. vt habetur. xvij. q. iiij. Si quis deinceps. xi. q. i. ca. Nullus. xxij. q. v. ca. Preceptum. Unde ꝛ zacharias papa deposuit ludouicum regem francoꝝ ꝑdecessorem pipini patris Karoli xv. q. vi. ca. Alius. Et innocentius ottonem imperatorẽ: sed celestis ciuitas est diminuta ꝑpter ruinã angeloꝝ: ergo decet q̃ deus reparet eam cũ perfecta pace ꝛ concordia. sed inter angelos cadentes ꝛ permanẽtes non potest esse pax ꝑpter antiquã pugnã. Iuxta illud Apoc. xij. Factũ est preliũ magnũ in celo: michael ꝛ angeli ei⁹ preliabantr̃ cum dracone. ꝛ draco pugnabat ꝛ angeli ei⁹ ꝛ nõ valuerunt: neq; locus eoꝝ inuentus est amplius in celo. Ecce necesse est vt homo recõciliatur ꝛ celestis ciuitas reparetur. Et sic ꝑpendit questio in curia celesti per quinq; milia annoꝝ: quo tẽpore contenderũt misericordia contra veritatẽ: ꝛ iusticia contra pacem. sed hodie in natiuitate xp̃i iste quatuor virtutes cõuenerũt: ꝛ facta est concordia inter eas sicut dicit ꝑs. Misericordia ꝛ veritas obuiauerũt sibi iusticia ꝛ pax osculate sũt. Nã in misterio incarnatiõis xp̃i fuerũt due vniones ꝛ quattuor extrema vnita. Prima vnio fuit inter diuinitatẽ ꝛ hũanitatẽ xp̃i. Secunda fuit inter aĩam ꝛ corpus xp̃i. quelibet illarum virtutũ applicatur vni istoꝝ extremoꝝ qñ misericordia applicatr̃ diuinitati. ꝑs. Misericors ꝛ miserator dñs. Ueritas applicatur humanitati. Ioh. i. Plenum gratie ꝛ veritatis. Iusticia applicatur anime xp̃i. Esa. xlvi. Iuxta est salus mea vt veniat ꝛ iusticia mea reuelabitur. Pax applicatur corpori xp̃i. Esa. liij. Disciplina pacis nostre super eum. Tunc aũt misericordia ꝛ veritas obuiauerunt sibi quando diuinitas ꝛ humanitas conuenerunt per vnionẽ in vna persona iesu xp̃i. Tũc iusticia ꝛ pax osculate sunt quãdo

anima xpi infusa fuit corpori xpi: inter que non fuit vlla inimicicia: quoniã nulla peccati originalis infectio. Cuius ratio est. Nam veritas. id est corpus xpi. de terra. id est de maria virgine orta est. Et sicut terra de qua formatus est adam fuit virgo ⁊ incorrupta ⁊ in instanti operatione spiritussancti formatus est: sic corpus xpi verũ de maria virgine spũsancto operante formatũ est. Justicia vero. id est anima xpi de celo prospexit: quia mox vt fuit creata vidit deum intuitiue cum esset pfectissime beata. vt declarat magister sentẽ. li. iij. Hec autẽ natiuitas quo ad ista quattuor fuit euangelizata. Angeli euãgelizauerũt diuinitatẽ ⁊ misericordiã. Luc. ij. Euangelizo vobis gaudiuz magnũ qđ erit omni populo: quia natus est vobis hodie saluator: qui est xpus dñs. Pastores euangelizauerunt humanitatẽ ⁊ veritatem. Luce. ij. Pastores venerunt ⁊ inuenerunt sicut dictum fuerat ad illos per angelũ. Stella que de nouo creata fuit euangelizauit animã ⁊ iusticiam xpi. Math. ij. Vidimus stellã ei⁹ in oriente ⁊c.. Magi euangelizauerunt corpus ⁊ pacem xpi. Math. ij. Vbi est qui natus est rex iudeoruz. ⁊ sic patet. R Sexta litera designans sextum lapidẽ preciosum in corona humanitatis xpi hodie nati est F Quoniã hec sacratissima natiuitas fuit in veteri testamento multipliciter figurata. vñ Bernñ. sup missus est dič sic. Qđ moysi mõstratum est in rubo ⁊ igne Aaron in virga ⁊ flore: Gedeon in vellere ⁊ rore. hoc aperte salomon preuidit in forti muliere ⁊ eius precio Aptius presciuit ⁊ hieremias de femina ⁊ viro. Apertissime declarauit Esaias de virgine ⁊ deo. hec ille. Sunt eñi quattuor figure preclare. Prima est de flore pullulante. Esa. xi. Egredietur virga de radice iesse ⁊ flos de radice eius ascendet ⁊ requiescet super eum spirit⁹ dñi. Per hanc virgam figuratur beata virgo de pgenie dauid q̃ fuit filius iesse que fuit vga rectissima: quia nullius criminis obliquata tortuositate. De radice huius virge ascendit flos ille cui pulchritudo in diuinis appropriatur sicut potentia ⁊ fortitudo. Heb. i. Qui cum sit splẽdor glorie ⁊c. Iste flos pcessit de radice huius virge quia ex purissimis sanguinibus beate virginis formatum est xpi corpus. Secunda est de virga vigilante. Hierem. i. Virgam vigilantem video. Bene vidisti quia vigilabo ⁊ ego super verbo meo vt faciam illud. Per hanc virgã figuratur beata virgo que nũq̃ dormiuit per alicui⁹ culpe infectionẽ nec originalis nec mortalis nec venialis. de q̃ somno aplus dicit Eph. v. Surge qui dormis ⁊ exurge a mortuis ⁊ illuminabit tibi xps: sed vigilabat per multiplicem sui sanctificatõnẽ ⁊ tunc deus pater vigilauit vt faceret verbum suũ in ea. sm illud Joh. i. Verbum caro factuz est. Tertia est de porta clausa Ezechiel. xliij. Et cõuerti me ad viam porte sanctuarij exterioris que respiciebat ad orientem ⁊ erat clausa. ⁊ dixit dñs ad me. Porta hec clausa erit ⁊ nõ aperiet ⁊ vir non transibit per eam: quoniã dñs deus israel ingressus est per eam. Per istud sanctuariũ figuratur sacratissimũ virginis corpus. ps. Sanctificauit tabernaculum suum altissimus. Huius sanctuarij porta orientalis. i. vterus fuit clausa: quia in cõceptiõe xpi ⁊ generatione permansit virgo: ideo cantat ecclesia. Aluus tumescit virginis: claustra pudoris permanent: vexilla virtutũ micant: versatur in templo deus. Quarta est de petra excisa. Daniel. iiij. vbi vidit lapidem abscissum de monte sine manibus. Per istum lapidem figuratus est christus. i. Cor. x. Petra autẽ erat christus abscissus de monte. id est genitus de virgine que dicitur mons syon per magnitudinem sue virtutis. ps. Nunquid syon dicet homo: ⁊ homo natus ẽ in ea. sine manib⁹. id est sine humano opere. Ideo cantat ecclesia. Non ex virili semine: sed mistico spiramine verbum dei factum caro. Multe sunt alie figure in veteri testamento hanc natiuitatem figurantes. L Septima littera designans septimum lapidem corone humanitatis christi hodie nati est G quoniã hec sacratissima natiuitas fuit graficata. Vnde Augustin⁹ in epistola ad volusianũ dicit sic. Si ratio queritur nõ erit mirabile. si exemplum exposcitur non erit singulare. Demus ergo deum aliquid posse quod nos fateamur inuestigare non posse: in talibus rebus tota ratio facti est gratia dei facientis. In hac siquidem incarnatione apparuit gratia dei quo ad corpus christi: quo ad animã eius: ⁊ quo ad vnionem humanitatis cum diuinitate. Quantum ad corpus christi apparuit quadruplex gratia Prima gratia fuit in virginis sanctificatiõe Luce. i. Spiritussanctus superueniet in te ⁊ virtus altissimi obumbrabit tibi. Secunda gratia fuit in virginis totali adunatione

quia cũ ceteri filij habeãt substantiã suã par
tim a patre partim a matre. solus xp̄s habu
it totã substantiã suã corporalẽ solũ a matre
Tertia gr̃a fuit in spũssancti operatiõe: quia
de materia sanguinis purissimi quam virgo
ministrauit spũssanct⁹ subito formauit per
fectum corp⁹ xp̄i. Quarta gratia fuit in vir-
ginis cooperatõe: q2 nisi genuisset nõ fuisset
vera mater. itẽ o sicut in ceteris mater coope
ratur ad gñationẽ: ita beata virgo coopera-
ta est spũsancto ad gñationẽ xp̄i. Vñ Gre
go. in moral. Nunciante angelo et aduenien-
te spũ mox verbũ in vtero: mox in terra vte
ri verbũ caro factũ: et manẽte incõmutabili
essentia que est ei cũ patre et spũsancto coe-
terna: assumpsit carnẽ intra viscera matna:
vt per ineffabile sacramentũ cõceptu sctõ et
partu inuiolabili ſm veritatẽ vtriusq3 nature
eadem virgo et ancilla esset dñi et mater. hec
ille. Quãtũ ad aĩam xp̄i apparuit quadru-
plex gratia. Prima gratia fuit in ei⁹ perfectis
sima creatione in puris naturalibus. Nam
angeli in sui creatione fuerũt perfecti scien-
tia et sapiẽtia. vt dicit Ezech. xxviij. Tu che-
rub plen⁹ scientia: perfect⁹ decore a die con
ditionis tue. Sic aĩa xp̄i ab instanti sue crea
tionis fuit plena sapiẽtia et scientia oĩm re-
rum. Iuxta illud Eccli. i. Prior oĩm creata
est sapiẽtia. Nõ sic est de aĩab⁹ alioꝝ hoĩm
de quib⁹ dr̃. iij de aĩa. Q2 aĩa in p̄ncipio est si-
cut tabula rasa in q̄ nihil ẽ depictũ. Secũda
gratia fuit in ei⁹ perfectissima formatõe in
donis gratuitis: q2 mox vt hec aĩa fuit crea-
ta fuit impleta gr̃a ad redundantiã. Ioh. i.
Vidim⁹ gloriã ei⁹ gl'oriã3 quasi vnigeniti a
patre plenũ gr̃e et veritatis. Et iterũ de ple-
nitudine eius oẽs nos accepim⁹ gratiã. Ter
tia gratia fuit in ei⁹ perfectissima p̄seruatõe
q2 deus ipam corpori infudit sine vlla cõta
gione. Anime enĩ ceteroꝝ hoĩm inq̄nant et
contrahũt peccãm originale ex earũ cõiunctõe
ad corpa. Quarta gr̃a fuit in ei⁹ p̄fectissima
cõsummatõe: quia in instanti sue creatõnis
fuit p̄fectissime beata cũ videret tũc diuini-
tatem beatifice. Iuxta illud Luce. x. Nemo
scit patrẽ nisi fili⁹. Quãtũ ad vnionẽ huma
nitatis cum diuinitate fuit duplex gr̃a. Pri-
ma fuit creature rationalis exaltatio. Sicut
enĩ puella humilis cũ desponsat filio regis
nobilitatur: sic natura humana verbo copu
lata maxime nobilitatur. Nulla est enĩ vnio
qua deus creature vnitur que istã excedat
per quã homo fit deus. Est enĩ exaltata na-
tura humana super oĩnes choros angeloꝝ
et sedet ad dexterã dei patris. Secunda gra
tia fuit nature angelice nobilitatio. Sicut
enĩ fratres germani nobilitanturq̃n eoꝝ so
ror assumit ad celsitudinẽ regni p copulam
desponsationis: sic angeli nobilitant ex co-
pula humanitat̃ cũ diuinitate cum sint fra-
tres nature humane. Sic ergo pat3 quo mo
do xp̄i natiuitas est gratificata multipliciter.
M Octaua littera designans octauũ lapi
dem p̄ciosum in corona hũanitatis iesu xp̄i
hodie nati est M. qm̃ hec sacratissima natiui
tas est honorificata. vnde Maxim⁹ in ſmo
ne de natali dixit sic. Viderunt venerabi-
les patres nostri magna innumeraq3 mi-
rabilia opera dei. Celũ illis ãgelicas escas
rorauit. Lapis durissim⁹ dulcia pocula mini
strauit. Iordanis p̄ter suũ meatũ in fon
tem retorsit. Validissim⁹ hostiũ murus tu-
barum strepitu corruit. Sol quoq3 cõmora-
tus in celo longiorẽ triumphanti populo di
em p̄stitit. Hoc vero nullis antea seculis vi
dere datũ est: vt vnigenit⁹ altissimi quẽ tre-
mentes archangeloꝝ potestates suspiciunt
hoĩem se oĩbus exhiberet et carnẽ quã ab
hoĩe sumpsit in deũ transformaret. q̄ si ti
bi sensuũ tuoꝝ fragilitate min⁹ dignũ vide-
retur filiũ dei de femina natũ credere: virgi-
nem cogita peperisse. Si tibi panni quibus
obuolut⁹ ẽ fortasse vilescunt: angelos collau
dantes et multitudinẽ celestis exercitus ad
mirare. Si p̄sepe in quo infans iacuit despi
cis erige paulisper oculos et nouã i celo stel
lam p̄testantẽ mundo natiuitatẽ mirificam
contuere. Si credis vilia: crede mirifica. Si
de hijs que humilitatis sunt disputas: que al
ta sunt et celestia venerare. hec ille. Honorẽ
huius sacratissime natiuitatis describit Lu
cas. ij. c. dicẽs sic. Peperit filiũ suũ p̄moge-
nitum et pannis eũ inuoluit et reclinauit in
presepio: q2 non erat ei locus in diuersorio.
Unde declarat hanc natiuitatẽ esse honora
tam multipliciter. Primo pariẽtis facilitate.
ibi peperit. Nam differẽtia est inter parere
et parturire. nam parere dicit emissionẽ fet⁹
sine vlla passione. parturire vo dicit emissio-
nem fetus cum passione. Beata virgo genu
it ex vtero suo xp̄m sine passione et dolore.
Iuxta illud. Nesciens virgo mater virũ pe-
perit sine dolore saluatorẽ seculoꝝ. In alijs
enĩ mulierib⁹ parturitio preuenit partum. q2
prius sentiunt dolores in fractione claustri
pudoris post cuius fractõnẽ emittitur fetus

Sed in beata virgine partus preuenit parturitionē q2 exiuit xp̄us manentib9 integris claustris pudoris. Esa. l. Antecꝙ parturiret peperit. Secūdo parientis vera maternitate. ibi filiū. Nam filius et mater relatiue dicūtur: ideo verus filius infert verā matrē. Cuȝ ergo xp̄us dicatur verus filius beate virginis: ideo ipsa dicit vera mater xp̄i. Ex quo infero quattuor conclusiones. Prima conclusio est ꝙ beata virgo habuit ita perfectum filiū sicut habuit deus pater: patet quia fuit idem filius eternaliter genitus a patre sm diuinitatem et temporaliter genitus a matre sm humanitatē. Secunda conclusio est ꝙ filius dei existens in vtero virginis non desistebat producere spiritūsanctum: patet quia pater nunꝙ desistit ipm spirare: ergo nec filius. Tertia conclusio est ꝙ filius dei existens in vtero virginis conseruabat totū vniuersum: patet quia habebat eandē vim cum patre et spiritusancto. Quarta conclusio est ꝙ filius dei in vtero virginis glorificabat beatificē oēs angelos. patȝ quia habebat eandē essentiā nūero cum patre et spiritusancto que est obiectum beatificū. vt dicit magister senten. lib. i. dist. i. ca. iij. Part9 ꝓprietate. ibi suū. nā ly suum est pnomē possessiuū et designat ꝓprietatē. Nulla autē mulier potest dicere aliquē esse filium suum per ꝓprietatem cum sit etiā patris. beata virgo sola potest dicere xp̄m filium suū per ꝓprietatem: quia non humano semine formatum est corpus xp̄i. Quarto partus principalitate ibi primogenitū. Nam primitas habȝ duplicem habitudinē .s. exclusiuam anterioris et sic primū dicitur ante qđ nihil. et inclusiuā posterioris et sic pmū dicit qđ habet secūdū Nunc autē filius virginis dicit primogenitus eius exclusiue et non inclusiue. Quinto parientis sedulitate. ibi. et pannis eum inuoluit. decuit enī vt partus dignissim9 haberet obstetricem et ancillam dignissimā et purissimam. Iuxta illud Anselmi libro de conceptu virginali. Decuit vt illius hominis conceptio. id est xp̄i. ex ea matre fieret que ea puritate niteret qua maior sub deo nequit intelligi. hec ille: sed nulla talis inueniebatur preter beatam virginem: ideo dixit Luc. i. Ecce ancilla dñi. Sexto partus localitate. ibi. et reclinauit eum in presepio. Sicut enī in presepio ponitur cibus animaliū quo reficiuntur: sic beata virgo reclinauit humanitatem xp̄i in presepio qui est cibus spiritualis mentis et sensuum nostrorum. ij. Cor. xi. Accipite et comedite hoc est corpus meum. Septimo parientis egestate. ibi. quia non erat ei loc9. Caruit enī loco vbi iaceret: et caruit cuna in qua filium reclinaret: ideo reclinauit eum in presepio. Sed beata virgo pro se non indiguit loco quia peperit sine dolore. pro filio nō indigebat cuna quia vagiebat sine sapientie diminutione. Octauo loci humilitate. ibi. in diuersorio. Nam diuersoriū est locus vilis et cōmunis hominibus. ideo Hylarius lib. ij. de trinitate dicit sic. Parit virgo sed partus a deo est. infans vagit. laudantes angeli audiuntur. panni sordent. de9 adoratur. Itaqȝ potestatis dignitas non amittitur: dum carnis humilitas predicatur. hec ille. Licet in hac natiuitate multa fuerunt humilia: tamē magnis laudibus fuerunt honorata. N

Nona littera designans nonū lapidem preciosum in corona humanitatis iesu xp̄i hodie nobis nati est I quoniā ista sacratissima natiuitas fuit illuminata. Unde Maxim9 in sermone de natali dicit sic. Hodie namqȝ xp̄s iesus dñs noster in quo diuinitatꝭ ē plenitudo carnis nostre infirma suscipiens nouus natus est homo. hodie refulsit secūdus ille adam non incola sed dñs paradisi: quē interdicte arboris pulchritudo nō fallat: serpens non decipiat: mulier non seducat. Hodie exortum est in tenebris lumē rectis corde. Hodie illud qđ celum et celi celorū se habere gaudebant: mundus dum nesciret accepit. hec ille. Sciendum ꝙ ista sacratissima natiuitas fuit illuminata quattuor modis. Primo ex presentia irrationabiliū scȝ bouis et asini. Esa. i. Cognouit bos possessorem suum et asinus presepe dñi. Per bouem signatur populus iudeorum qui cognouit natiuitatem xp̄i. vt patet in pastoribus. Per asinum populus gentilis qui eandem natiuitatem cognouit vt patet in magis. Per bouē signatur maturitas discretōnis que fuit perfectissime in anima xp̄i. Per asinum signatur austeritas oneris que fuit i corpore xp̄i: he due virtutes illuminant xp̄i natiuitatem. Secundo ex presentia rationabiliū scilȝ marie et ioseph. Unde Bernard9 in sermone de epyphania dicit sic. Ubi aula regis: vbi thronus: vbi curie regalis frequētia? Nūqd aula est stabulum: thronus presepium: et totius curie freqntia ioseph et maria. Per mariam signatur puritas incorruptōnis in corpore christi. Per ioseph significatur pietas

surge illu
hierusal

miserationis in anima christi. Et he due virtutes illuminant christi natiuitatē. Tertio ex presentia intellectualium scʒ angelorum. Sicut enī angeli post victoriam christi accesserunt et ministrabant ei. vt dicit Matth. iiij. Sic angeli nunc cognoscentes dñm suū natum accesserūt et ministrabāt ei. Unde Origenes dicit ꝙ angeli suū ministeriū circa custodiam matris dñi exhibebāt. Cum enī dixit euangelista. Inuenta est in vtero habēs de spūsancto. querit a qb' inuenta? Respōdetur ab angelis custodientibus. Sic et in natiuitate christi angeli ei manifestauerunt. Unde Augu. in sermone de epyphania dicit sic. O infantia cui astra subduntur. cuius est iste magnitudinis et sapie glie: ad cui' pannos et angeli excubant et sydera obsecūdant et reges trepidant et sectatores sapientie ingeniculāt. Stupeo cum video pannos et intueor celos. estuo cum aspicio in presepio mendicum et super astra preclarū. hec ille. Quarto ex presentia supernalū. Fuit enī ibi tota trinitas que filiū incarnauit cum indiuisa sint opera trinitatis ad extra. vt dicit magister sententiarū. lib. iij. Et de vtero virginis eū pduxit ita ꝙ tota trinitas fuit loco obstetricis. Job. xxvi. Obstetricante manu eius eductus est. sic ergo tota trinitas illuminauit hanc natiuitatem. Ps. Tecum principium in die virtutis tue: in splendoribus sanctoꝝ. Ubi propheta designat quattuor termīnos. Prim' est tecum. nam in grāmatica sunt tres persone. scʒ prima que de seipā loquitur. Secunda ad quā prima loquitur. Tertia de qua fit sermo inter primam et secundam personam. Eodē modo in diuinis sunt tres persone scʒ prima patris qui de se ipso loquitur: qꝛ dicit a se et habet a se quicquid habet. et significat per hoc pnomē ego Esa. lxvi. Ego qui generationē aliis tribuo sterilis ero? Secūda persona est filij ad quā loquitur prima: qꝛ pater de eo produxit verbum. Luc. iij. Tu es filius me' dilectus. Tertia persona est spiritussanct' de qua fit sermo inter primā et secundam: quia due persone concorditer ipm spirant vnica spiratōne Joh. xiiij. Cum autē venerit ille spirit' veritatis et c. Eū ergo dicit tecum significat personam filij ad quā loquit pater etern'. Secundus termin' est principiū qui accipit aliquando pro diuina natura. Apocal. i. Ego sum alpha et ω principiū et finis. aliquando pro persona patris. Joh. i. In principio erat verbum. Aliquando pro persona filij. Joh. viij. Ego principiū qui et loquor vobis. Aliquando pro persona spiritussancti. Geñ. i. In principio deus creauit celum et terram. Tertius terminus est in die virtutis tue: qui accipit aliquando pro die eternitatis: et tūc in illa die tecum est principium. id est pater ad tui generationem. Aliquando accipitur pro die creationis mundi: et tunc tecum est principium. id est spiritussanctus ad mundi creationem. Aliquādo accipitur pro die incarnationis: et tunc tecum est principium. id est diuina natura que humanitatem per tui incarnationem assūpsit. Aliquando accipitur pro die natiuitatis: et tunc tecum est principium. id est filius dei in carne natus: quia verbum caro factum est. In prima die fuit in splendoribus sanctorum. id est in equali deitate patris et spiritussancti. In secunda die fuit in splendoribus sanctorum. s. angeloꝝ. In tertia die fuit in splendorib' sanctorum scʒ prophetarū qui eius incarnationem predixerūt et figurauerunt. In quarta die fuit in splendoribus sanctorum scʒ pastorum et magorum. Unde Leo papa in sermone de epyphania dicit sic. Adorant magi in carne verbū: in infantia sapiētiā in infirmitate virtutem et in hominis veritate deū maiestatis vt sacramentum fidei sue intelligentieqꝫ manifestēt. Quod cordib' credūt muneribus protestantur. hec ille. Ecce quomodo hec natiuitas fuit mirabiliter illuminata. vt patet. ¶ Decima littera designans decimū lapidem preciosum in corona hūanitatis christi hodie nobis nati est k quoniā hec sacratissima natiuitas fuit karismate dotata. Unde Leo papa in s̄mone de natiuita. dñi dic̄ sic. Uirgo regia dauidice stirpis eligitur que sacro grauidāda fetu diuinam humanāmqꝫ prolem prius conciperet mente ꝙ corpore. Et ne superni ignara consilij ad inusitatos paueret effect'. quod in ea operandum erat a spiritusancto colloquio didicit angelico. hec damnum credidit pudoris dei genitrix mox futura. hec ille. Conceptio enī xpi magis attribuitur spirituisancto ꝙ patri vel filio in diuinis. Cuius ratio est quadruplex. Prima ex amoris inclinatione qui patrem et filium ad hoc induxit. Unde magister sententiarū lib. iij. dist. iiij. ca. i. dicit sic. Non enī ideo operatio incarnationis spiritui sancto sepius attribuitur ꝙ eam ipse sol' sine patre et filio fecerit: sed

quia spiritussanctus est charitas et donum patris et filij et ineffabili charitate dei verbū caro factum est et ineffabili dei dono filius dei vniuit sibi formam serui etc. Secunda ex originis assimulatione: quia sicut spiritussanctus fuit disponens ad rerum formationem Iuxta illud Genes. i. Spiritus domini ferebatur super aquas: ita ipse spiritus esset disponens ad hominis reparationem. Nam in generatione naturali hominis ex parte generantis actiue sūt tria. s. decisio materie: distinctio forme et perfectio vtriusque: que tria cum beata virgo non concepit ex semine virili fecit spiritussanctus in ea: non per modum generantis naturaliter sed per modum operantis artificialiter: simul faciens decisionem: distinctionem: et perfectionem. Unde magister sententiarū vbi supra ca. iij. dicit sic. Quomodo in vtero habuit maria de spiritusancto? Si quasi ex substātia: ita quod spiritus in carnem et ossa cōuersus est? Non vtique. Si vero quasi ex operatione et potestate eius virgo concepit. Quis neget spiritumsanctum dominice incarnatiōnis autorem. hec magister Tertia ex virtutis connexione. sicut enim in diuinis spiritussanctus est nexus patris et filij: vt dicūt theologi: sic ipse spiritus erat nexus diuinitatis et humanitatis in xpo: non per naturam sed per gratiam. Unde magister sententiarū vbi supra ca. iij. dicit sic. Profecto modus iste quo natus est christus de spūsancto insinuat nobis gratiam dei qua homo nullis meritis precedentibus in ipso exordio nature sue quo esse cepit copularetur verbo dei in tantā persone vnitatem vt idē esset filius dei qui et filius hominis: et filius hominis qui et filius dei. Et sic in humane nature susceptiōne fieret quodāmodo ipsa gratia illi homini naturalis qua nullum possit admittere peccatum: que gratia ideo per spiritumsanctū est significata: quia ipse proprie sic est deus vt sit etiam dei donum. Per hoc ergo quod de spiritusancto esse natiuitas christi dicitur quid aliud quam ipsa natiuitas gratia dei monstratur qua homo mirabili et ineffabili modo verbo dei est adiunctus atque concretus: et diuina gratia corporaliter repletus. hec magister. Quarta ex virginis fecundatione: quia spiritussanctus superueniens in virgine verbi dei virtutem susceptiuam tribuit per gratiam. Unde magister sententiarum vbi supra ca. iij. dicit sic. Christus secundum hominem ideo natus est de spiritusancto: quia eum fecit inquantū homo est et ipse factus est vt ait apostolus. Conceptus ergo et natus de spiritusancto dicitur. Non quod spiritussanctus fuerit virgini pro semine. non enim de substantia spiritussancti semen partus accepit: sed per gratiam dei et operationem spiritus de carne virginis est assumptum quod verbo est vnitum. hec magister etc. ¶

Undecima littera est L designans vndecimum lapidem preciosum in corona humanitatis iesu christi hodie nobis nati. Nam hec sacratissima natiuitas est letificata. Unde Apocal. xix. ca. dicitur sic. Audiui vocem angelorum multorum dicentium alleluya: quoniam regnauit dominus deus noster omnipotens. Gaudeamus et exultemus et demus gloriam ei quia venerunt nuptie agni et vxor eius preparauit se. Ubi sciendum quod in sacratissima ista natiuitate angeli fuerūt letificati propter quattuor magna beneficia que tunc perceperunt. Primum gaudium eorum fuit de ierarchie celestis reparatione. Nam sicut boni ciues gaudent de restauratione ciuitatis sue destructe: sic angeli gaudent de natiuitate huius pueri qui venit restaurare ruinam eorū in ciuitate celesti. Aggei. ij. Magna erit gloria domus istius nouissime magis quam prime. Secundum gaudium eorum fuit de hostium superatione: licet enim michael et angeli eius vicerint in celo: tamen dracho cum angelis suis vincebat in terra et nolente michaele trahebat humanū genus ad infernum donec iste puer sanctissimus natus est qui drachonem fugaret de mūdo. Joh. xiij. Iam princeps huius mūdi eijcietur foras. Tertium gaudium eorum fuit de custodie roboratione. Quid enim proderat nobis ante huius pueri natiuitatem angelorum custodia cum omnes perderemur? Quid proderat angelis ad gaudium accidentale in illa beatitudine cum nemo saluaretur: ideo tunc flebant. Iuxta illud Esa. xxxiij. Angeli pacis amare flebant. sed nūc per natiuitatē huius pueri summe gaudent Iuxta illud Luc. xv. Gaudiū est angelis dei super vno peccatore penitētiā agēte. Quartū gaudiū eorum fuit de ierarchie illustratiōe. Sicut enim sol illuminat oīa que sūt in hoc mūdo: sic xps secundum hūanitatē illuminat oīa que sūt in celo: quoniam xps ab instanti sue cōceptiōis beatus vltimate existēs secundum aīam statim oēs angelos illuminauit. Unde sicut gaudēt hoīes de ortu solis: sic angeli gaudent de natiuitate christi

dicētes illud Ezechi. x.iij. Benedicta gloria
dñi de loco sancto suo. Et beatus Augu. in
sermone de natiui. dñi dicit sic. Hodie xp̄us
in leticia est ⁊ dyabolꝰ in luctu. hodie angeli
in exultatōne: ⁊ demones in confusione. ho
die angeli in abundantia: ⁊ demones in egē
tia. hec ille. Non solū aūt angeli letant in na
tiuitate xp̄i: sed vniuersus orbis: qm̄ homo
translatus est de morte ad vitā: de culpa ad
gratiā: de miseria ad gloriā. ideo Leo papa
in sermone huiꝰ solēnitatis dicit sic. Salua
tor noster dilectissimi natus est: gaudeamꝰ.
Neq3 em̄ fas est locū esse tristicie: vbi nata
lis est vite que cōsumpto mortalitatis timo
re ingerit nobis de ꝓmissa eternitate leticiā.
Nemo ab huiꝰ alacritatis participatiōe secer
nitur vna cunctis leticie cōmunis est ratio.
quia dñs noster peccati mortisq3 destructor
sicut nullū a reatu liberū reppererit: ita ꝓ libe
randis oībus venit. Exultet sanctus quia
appropinquat ad palmā. Gaudeat pecca
tor quia inuitat ad veniā. Animet gentilis quia
vocatur ad vitā. hec ille. Et Augu. in ſmone
natiuitatis dñi dicit sic. Exultate virgines san
cta virgo nobis peperit cui sine corruptione
nubatis. Exultate oēs xp̄iani natalis est
xp̄i. Exultate serui natalis est dominantis.
Exultate liberi natalis ē liberantis. Exulta
te debiles ⁊ egroti: natalis est redemptoris
hec ille. ¶ Duodecima littera designans
duodecimū lapidē preciosum in corona hu
manitatis xp̄i est m. Nam hec sacratissima
natiuitas est manifestata. vnde Isidorꝰ in
sermone huius diei dicit sic. Postq̄ inuidia
dyaboli parens ille p̄mus spe seductꝰ inani
cecidit confestim exulans ⁊ perditꝰ in omni
genere suo radicē malicie ⁊ peccati traduxit
Crescebatq3 in malū vehementiꝰ oē genꝰ
mortaliū diffusis vbiq3 sceleribus. ⁊ qđ est
nequius oībꝰ cultibꝰ idoloꝝ. Volēs ergo
deus terminare peccatū consuluit verbo: le
ge: ꝓphetijs: signis: plagis: ꝓdigijs. sed cū
nec sic quidē terrores suos amonitꝰ agno
sceret mūdus: misit deꝰ filiū suū in mundū
vt carnē indueret ⁊ hominibꝰ appareret ⁊ pec
catores sanaret. Qui ideo in homine venit: quia
per seipm̄ ab hoībꝰ cognosci non poterat. Ut
aūt videret verbū caro factū est assumendo
carnem nō mutatū in carnē. Assumpsit em̄
humanitatē nō amisit diuinitatē. Ita idem
deus ⁊ idē homo: in natura dei equalis pa
tri in natura hoīs factus ꝓ nobis mortalis
Pro nobis em̄ manens qđ erat: de nobis
suscipiens qđ non erat vt liberaret qđ fece
rat. Hec est ergo dñice natiuitatis magna so
lennitas. hec est diei huius noua ⁊ gloriosa
festiuitas manifestatio dei venientis ad ho
mines. hec ille. Ista sacratissima natiuitas
fuit manifestata in tempore prefinito a pa
tre. Iuxta illud Gal. iiij. At vbi venit pleni
tudo temporis misit deus filiū suum in mū
dum. vbi apl's designat quadruplicē pleni
tudinem. scz anni mensis diei ⁊ hore. Circa
plenitudinē temporis xp̄i natiuitas fuit ma
nifestata. Primo ex plenitudine mūdi inue
terascētis: quia pactis q̄nq3 milibꝰ annoꝝ ab
origine mundi, in sexto millenario xp̄s na
tus est. Sicut em̄ p̄mus adam sexta die for
matꝰ est. vt dicit Genes. i. sic xp̄s sexto secu
lo natꝰ est. Secūdo ex plenitudine solis oc
currentis: quia sicut sol in solstitio hyemali
est in infimo signo de supremo deductꝰ: ita
vt sit maxime inclinatꝰ: sic xp̄s in sua incar
natione ſm infimū gradū rationaliū: vt est
homo fuit vltimate inclinatus. Phil. ij. Hu
miliauit semetipm̄ ⁊c. Tertio ex plenitudine
ꝓphetie preuidētis. Nam illud tempus fu
it reuelatū Danieli. ix c. vbi dicit. Septuagi
ta hebdomadas enumerabis sup ppl'm tu
um: ⁊ sup ciuitatē sanctā tuā: vt cōsummet
preuaricatio ⁊ finē accipiat peccatū: ⁊ deleat
iniquitas ⁊ adducatur iusticia sempiterna:
⁊ impleatur visio ⁊ ꝓphetia: ⁊ vngatur san
ctus sanctoꝝ ⁊c. Sed istud tempus est iam
impletū. vt patz. Quarto ex plenitudine vir
ginis parientis. Nam decimotertio anno vir
ginis matris sue fuit natus: cū duodenis cō
ceperit vt cōmunit tenet: sed filius dei non
distulit incarnationē suā quā eternalit pre
destinauerat ex quo virgo naturaliter potu
it esse vera mater. ergo ⁊c. Circa plenitudi
nem mensis xp̄i natiuitas fuit manifestata
Primo decimo mense ſm computationem
hebraicā. Nam p̄mus mensis est martius.
vt habet Exod. xij. Mensis iste principium
mensiū vobis erit: in quo notat q̄ xp̄s fuit
in vtero virginis decē mensibꝰ incipiendo
a martio vsq3 ad decēbrē. Sapie. vij. Sum
quidē ⁊ ego mortalis homo similis homini
bus ⁊ ex genere terreno illius qui prior fact
est ⁊ in ventre matris figuratꝰ sum caro: de
cem mēsium tempore coagulatꝰ sum in san
guinem. Secūdo duodecimo mense ſm cō
putationem latinā. Nam p̄mus mensis est
ianuarius ⁊ sic december est duodecimus
in quo notatur q̄ xp̄s natus est cum dupli

tata perfectione glorie .s. diuinitatis ⁊ anime xp̄i ab instanti sue ꝯceptionis: sicut duodenarius cōtinet duplicatum numerū perfectum .s. bis senariū: qui est numer⁹ perfect⁹. Tertio quarto tēpore .s. hyemali. Nam quattuor sunt tēpora anni .s. ver. estas: autūnus: hyems: in qua natus est xp̄s. In quo notat̄ ꝙ numer⁹ quaternari⁹ cōpetit xp̄o ſm hūanitatem. Sicut enī numerus quaternari⁹ immediate sequitur ternariū. Ita post trinitatē personarū diuinaruȝ seq̄tur tanq̄ȝ creaturarum dignissima humanitas xp̄i. Heb.i. Tāto melior angelis effect⁹ quāto pre illis differēti⁹ nomē hereditauit. Istō āt tp̄s fuit cōuenientissimum huic natiuitati: q̄r istud tēpus est sūme sterile ⁊ frigidum. sic tantū mysterium peragenduȝ in virgine ex natura sterili fit manifestum: vt patet Luce.i. Et virgo frigida .i. ab omni ardore aliēa debebat elegi vt nihil de carnis ꝯcupiscētia fetus traheret vt dicit Leo papa in sermone hui⁹ diei. Circa plenitudinem diei xp̄i natiuitas fuit manifestata: q̄r die dn̄ica nat⁹ est. Ista enī dies fuit cōuenientissima huic natiuitati. primo ex mysterio creationis. Nam ista die fuerūt angeli creati sub nomine lucis Gene.i. Dixit deus fiat lux .i. natura āgelica: vt exponit Aug⁹. sic ista die debebant reparari p̄ xp̄i natiuitatē. Secūdo ex mysterio israelitice exaltationis. Nam ista die viderūt iudei egiptios mortuos sup̄ littus maris: ⁊ sicut tūc canticum cecinerūt. Exod.xiiij. ⁊ xv. Sic angeli ⁊ pastores xp̄m natum glorificauerunt Luce.ij. Tertio ex mysterio celestis refectionis. Nam sicut ista die hebrei in deserto acceperunt celitus māna. p̄s. Panem celi dedit eis. Sic ista die cibus celestis xp̄s .s. ad nos descendit Io.vi. Ego sum panis viuus qui de celo descendi. Quarto ex mysterio spiritualis informationis. Nā sicut iudei acceperunt ista die legem a deo sic nos legē gratie a xp̄o. ideo dicit. p̄s. Hec dies quā fecit dn̄s exultemus ⁊ letemur in ea. Super quo Cassiodorus dicit sic. Licet deus cunctos dies creauerit: singularit̄ tn̄ hunc diem fecisse dr̄ qui xp̄i dn̄i natiuitate sacrat⁹ ē. In quo merito exultari cōuenit ⁊ letari. qm̄ in eo ⁊ dyabolus ius p̄didit: ⁊ salutē mundus accepit. hec ille. Circa plenitudinē hore xp̄i natiuitas fuit māfestata: q̄r media nocte .s. cōpleta hora sexta noctis. Nā ista hora fuit cōuenientissima huic natiuitati. primo ex primogenitorū ꝯcisione. Nā sicut ista hora oīa primogenita egiptiorū occisa sunt. Exodi.xi. Sic ista hora natiuitat̄ xp̄i oēs sodomite fuerunt extincti: vt dicit Hiero. Secūdo ex patrū cōfessione. Nā sicut ista hora patres laudabāt deū p̄s. Media nocte surgebā ad cōfitendū tibi Sic eadem hora xp̄s nasci debuit: vt et nos ipsum laudarem⁹. Ideo ecclesia instituit vt hac hora matutine dicantur ista die. Tertio ex angelica salutatione. Nam sicut ista hora verbū diuinū carnem ex virgine assumpsit. Sapie.xviij. Cum enī quietū silentiū cōtinerent oīa ⁊ nox in suo cursu mediū iter haberet omp̄s sermo tuus dn̄e exiliens de celo a regalibus sedibus venit. Sic eadē hora fuit cōueniēs natiuitati xp̄i: q̄r ex vtero virginis ꝓcessit. Quarto ex vigilie obseruatione. Sicut enī ista hora pastores vigilabant super gregem suū: vt dr̄ Luce.ij. Sic xp̄s per suaȝ natiuitatē debebat vigilare super nos tanq̄ bonus pastor. Joh.x. Ego sum pastor bon⁹

N Tredecima littera designans .xiij. lapidem preciosum in corona humanitatis xp̄i nobis hodie nati ē n. Qm̄ hec sacratissima natiuitas fuit nobilitata. Vn̄ Criso⁹. sup illud Math.xiij. Nōne hic est fili⁹ fabri ⁊c. dicit sic. Non illius fabri est filius quē putatis sed fabri omniū fabricatōnis qui fabricat⁹ ē auroram ⁊ soleȝ. Nōne Dauid fili⁹ fuit agricole: ⁊ tn̄ radix fuit stirpis regie: Cur ḡ christum ꝓpter parentum ignobilitatem cōtēnunt: hec ille. Et aug⁹. sup Io. dicit sic. Nobilitas xp̄i nascētis fuit in virginitate pariētis. Nobilitas pariētis fuit in diuinitate nascentis. hec ille. Nam ista sacratissima natiuitas fuit nobilitata ex loco: in quo xp̄s nat⁹ est. Primus locus est regnū iuda vbi natus est. Nā Joseph descendit de galilea in iudeaȝ vt ibi xp̄s nasceretur: ne forte alienigena putaret̄ vt dr̄ Luce.ij. Iure enī hereditario illud regnum sibi debebatur. Iuxta illud angelicū. Et dabit illi dn̄s deus sedem dauid patris eius ⁊ regnabit in domo iacob in eternum. Luc.i. Scd̄s locus est ciuitas Bethleē vbi natus est. Nam in hac ciuitate nat⁹ est Dauid: vt dr̄ .i. R.xvi. Sic xp̄us velut ex progenie Dauid ibi natus est Luce.ij. Tertius locus est ciuitas syon: q̄r ibi progenitus est. Hec enī fuit ciuitas Dauid: vt dicit̄ .ij. R.v. In qua fuit regū ḡnatio de quorū stirpe xp̄s descēdit: vt dicit̄ Mat.i. Jō dicit. p̄s. Ex syō spēs decoris eius: deus noster manifeste veniet. Quartus locus est ihr̄lm vbi fuit puer satus. Mich.iiij. De syon exibit lex ⁊ verbū

dñi de syon. Mane nebulitatē loci exprimit idē ppħa. v. ca. di. sic. Et tu bethleez effrata paruula es in milib⁹ iuda. Et te mihi egredietur qui sit dñator in israel: ꝛ egressus ei⁹ ab initio a diebus eternitatis. ¶ Decimaq̄rta littera desig̃nās decimūquartū lapidem preciosum in corona humanitatis iesu xp̄i nobis hodie nati est O. Nam hec sacratissima natiuitas fuit ornata. Unde Cassiodorus sup illud. ps. Speciosus forma in filijs hoim dicit sic. Nō q: forma ei⁹ decore lactei coloris eluxit aut flauo crine lampauit: sed veraciter in humano genere pulcrior: fuit q: peccatū nō habuit. hec ille. Ubi sciendum ꝙ ornatur ista natiuitas ex modo quo verbuȝ dei venit in virginē. Pōt eñ aliquis veni re in matrē suā quattuor modis. primo aliqui veniūt in matrem suā ex morte: q: in terra q̄ est mater oim reponūtur. Eccle. xl. Graue iugum sup filios adā vsq; in diē sepulture in matrem oim. Secūdo aliqui veniūt i matrem suā et inferno: q: de inferno veniūt ad sepulchrū in quo erant tāq; in vtero ipsius reconditi. Sicut lazar⁹ iam q̄triduanus reuersus fuit ab inferno ad sepulchrū: vt dicit Jo. xi. Lazare veni foras. Tertio aliqui veniūt in matrē suā et nihilo sicut qui nascunt formatis corporib⁹ a parētibus: quorū aīas deus de nihilo creat. Iuxta illud Esa. xli. Ecce eñ de nihilo estis oēs. Quarto aliqui veniunt in matrē suaȝ ex celo: ꝛ iste fuit solus xp̄s Joh. iij. Qui de terra est de terra loquitur: qui de celo venit sup oēs est. Unde omnes qui sumus de terra habem⁹ inclinationē ad terram ipsam et ad petm̄ qđ est nihil. Sed qui de celo venit sup oēs est: ꝛ nō habet īclinationē ad terrā nec ad petm̄. quoniam oīa terrena cōtempsit. Iuxͣ illud. i. corin. xv. Primus homo de terra terren⁹. Scđus homo de celo celestis. Etiam ista natiuitas fuit ornata sm carnē: qm̄ xp̄s nat⁹ est ex regibus: vt dicit Math. i. Oēs eñ reges descenderūt a Dauid: sed xp̄s sm carnē pcessit a Dauid. Luce. i. Dabit illi dñs deus sedeȝ dd patris ei⁹. Etiā natus et pōtificib⁹ eo ꝙ tribus regia ꝛ sacerdotalis erant cōiuncte. Nam helisabet q̄ erat de filiab⁹ Aaron erat cognata beate virginis: vt dicit Luce. i. Et sic christus fuit de vtraq; tribu. Etiam nat⁹ est ex patriarch. s. ex Abrahaȝ Ysaac Jacob vt dicit Math. i. Etiam natus est ex pphet̄ quia ex Dauid qui fuit eximi⁹ pphetarū: vt patet. ¶ Quindecima lr̄a designans quindecimū lapidem preciosuȝ in corona humanitatis xp̄i. hodie nobis nati est P. Nā hec sacratissima natiuitas est pacificata. Unde aplš Ep. ij. dicit sic. Ipse eñ est pax nostra qui fecit vtraq; vnū: ꝛ mediū parietem maceriε soluēs inimicitias in carne sua. Legeȝ mandatorum decretis euacuās: vt duos cōdat in semetipso. et veniens euāgelizauit pacem hijs qui longe fuerūt ꝛ pacem hijs qui ppe: qm̄ per ipm̄ habemus accessū ambo i vno spiritu ad patrem. hec ille. Ubi sciendū ꝙ veniente filio dei in carnē tanta pace mūdus gaudebat vt toti orbi vnicus romanorū imperator pacifice presideret. Nam sicut nasci voluit vt nobis pacē pectoris et pacē eternitatis tribueret: sic voluit vt ortum suum pax tēporis illustraret. propterea cantabāt angeli. Glīa in altissimis deo. Et in terra pax hoībus bone volūtatis: vt dicit Luce. ij. Ante xp̄i natiuitatem hoies passi fuerant diuersas pugnas: sed in eius ortu quadruplex pax fuit hoībus acquisita. Prima ē pax monastica que est eiusdem ad seipsum Nam cōtinua pugna erat inter aīam ꝛ corpus. Ro. vij. Uideo in membris meis aliā legem repugnantē legi mentis mee. Etiā inter intellectū ꝛ voluntatem erat cōtinua pugna qm̄ intellectus in regno aīe est tanq̄ magister dirigēs: ꝛ voluntas est tanq̄ dña imperans per sui libertatē vt dicit Anselm⁹ libro de similitudinibus. Intellectus autē cognoscens legem dei dirigebat volūtatem vt huic legi obediret et deo seruiret. Voluntas vero videns se liberam ꝛ reginam nolebat legi dei obedire nec deo seruire. Ex quo sequebat pugna inter has potentias. Sed xp̄s nascens in mundū subiecit hanc volūtatem legi dei. ps. In lege dñi fuit volūtas ei⁹ et in lege ei⁹ meditabitur die ac nocte. Et sic facta est pax iter intellectū ꝛ volūtateȝ. Iuxͣ illud Gala. v. Fructus aūt spūs est pax. s. intellectus ꝛ voluntatis. [illegible] cū sunt vires sensitiue ꝛ intellectiue: iter quas erat cōtinua pugna qm̄ in veteri testamēto dū hoīes viuebant carnaliter totuȝ regnū aīe dabatur viribus sensitiuis: ꝛ hoc iniuste Sicut si quis constitueret seruos principari: ꝛ principes seruire. Et q: naturale est intellectiuas pncipari sensitiuis: ideo nō erat pax inter eas. Sed xp̄us nascens in mūdū dedit legem spiritualem per quā vires sensitiue redigūtur sub iugū rōnis et intellectus

Jdõ ãmonet nos apl's Eph. iiij. dicẽs. Sollicite seruare vnitatem spiritus in vinculo pac. Quando enĩ cõueniunt iste vires ad obseruantiã legis tũc tunc sunt vnius spiritus. sup quo Cassiodor' dicit sic. Habeatis vnitatem spiritus in vinculo pacis: nec inueniri potest forma expressior cõuersationis angelice: q̃ pax et vnitas socialis amicitie. hec ille. De hac pace Leo in sermone dicit sic. Hec ẽ vera pax a dei volũtate nõ diuidi: et in hijs que solius dei sunt assidue delectari. Quãdo enĩ sensualitas nulla parte ɔtradicit volũtati: et voluntas nulla parte ɔtradicit rõni: est serenitas mentis et pax animi: et tunc est regnũ dei hec ille. Erat aũt quadruplex pugna. Pria iter viros et mulieres. Dicebat enĩ vir q̃ mulier fuerat causa sue ɔditiõis. Ecõtra mulier respondebat q̃ vir nõ debebat sibi consentire: sed eã corrigere. Sed xp̃s nascens in mũdum sciens vtrosq; fuisse cãm ɔditionis eorum: pacificauit eos sue redemptionis ambos faciens ɔ̃cipes. Suscepit enĩ carnem de femina nõ de viro ne feia exclusã se crederet: sed suscepit in femina viri non femine ne vir ab ipsa redemptione se alienum putaret Scdã pugna erat inter mulieres. s. iter virgines nuptas et viduas. virgines enim dicebant se tm̃ esse in statu salutis allegantes illud Sapie. iij. Felix sterilis et incoinquinata q̃ nesciuit thorũ in delicto habebit fructum in respectione aĩarum sanctarum. Nupte dicebant se solas saluari allegantes illud preceptum Geñ. i. Crescite et multiplicamini. Sz ipse sole hoc obseruant. Vidue dicebant ad eas precise pertinere regnũ dei. allegantes illud Actuũ. xiiij. Per multas tribulationes oz nos intrare in regnum dei. sed ipse multas tribulatiões patiũtur in via quã itur ad celum: ergo et c. Sed xp̃s nascens in mundũ pacificauit eas adinuicem: volens q̃ mater sua esset virgo et desponsata et tãdem vidua ta. Nã ioseph suus sponsus ante xp̃i passionem creditur fuisse defunct'. Tertia controuersia erat inter diuites et paupes. Nã diuites despiciebant paupes. Iuxta illud Eccl. xiij. Execratio diuitis paup: ecõtra vero paupes despiciebãt diuites dicentes q̃ ipsi soli erant salui. Math. v. Beati paupes spiritu: qm̃ ipsoꝝ est regnũ celoꝝ. Sed xp̃s nascẽs in mundum vtrosq; pacificauit. qm̃ diues et paup esse voluit. ps. Simul in vnũ diues et pauper. Fuit enĩ diues ɓm diuinitatẽ. Roma. x. Idem dominꝰ oĩum diues in oẽs qui inuocant eum. Fuit pauper ɓm humanitatẽ ps. Persecutus est hoiem inopem et mendicum. Ideo voluit esse diues et paup vt ostẽderet q̃ vterq; poterat peruenire ad celum. Quarta pugna erat inter iustos et peccatores. Nam iusti despiciebant peccatores ps. Facientes ɔ̃uaricationẽ odiui. Ecõtra peccõres persequebãtur iustos ps. Iniqui ɔ̃secuti sunt me. Sed xp̃s nascens in mundũ vtrosq; pacificauit. qm̃ fuit innocens et iust'. Esa. xlv. Rorate celi desuper: et nubes pluant iustum. Et accepit carnẽ peccatrici silẽ. Ro. viij. Deus misit filium suũ in similitudinem carnis peccati. Jõ voluit in sua genealogia habere iustos et peccatores: vt sic iustos iduceret ad compassionẽ: et peccatores ad spẽ Luce. v. Nõ veni vocare iustos: sed peccatores ad penitentiã. Tertia est pax politica: q̃ est eoꝝ qui sunt in eodem regno. Istam pacem debent obseruare subditi ad dñm suum. Erat aũt cõtinua pugna inter dyabolũ et hominẽ. Dyabolꝰ enĩ allegabat cõtra hoĩem quattuor. Primo instri autenticationẽ Gene. ij. Quacũq; die comederis ex eo morte morieris. Sz xp̃s nascens reppulit demonẽ ab homine dicẽs q̃ ipse falsificauit instrumẽtũ cum dixit. Nequaq̃ moriemini. Scdo allegabat ɔ̃scriptionẽ: qm̃ per multa milia ãnorũ ipm possederat. Sed xp̃s nascẽs reppulit demonẽ dicens q̃ nõ erat bone fidei possessor. Tertio allegabat emptionẽ. qm̃ p comestione pomi ipsum emerat. Sed xp̃us nascens reppulit demonẽ: qz hoiem deceperat supra medietatẽ iusti precij. Esa. lij. Gratis venundati estis et sine argento redimemini Quarto allegabat peccati punitionem et grauitatem. ps. Iniquitates mee supergresse sunt caput meũ et c. Sed christus nascens reppulit demonem: qm̃ pena ipsius xp̃i plꝰ ponderabat q̃ omnia peccata hoiz. Job. vi. Quasi arena maris hec grauior appet'. Et i signũ hꝰ pacis: xp̃s nasci voluit cũ describeret vniuersus orbis. Unde Luce. ij. capi. Exijt edictum a cesare Augusto: vt describeret vniuersus orbis: super quo. G. in homel. dicit sic. Quid est q̃ nascituro dño mũdus describitur: nisi hoc aperte monstratur quia ille apparebat in carne qui electos suos ascriberet in eternitate. Quo contra de reprobis per prophetaz dic. psalmo lxviij. Deleantur de libro viuentium et cum iustis non scribantur. Hec ille. Quarta pax est pax ierarchica: que est dei ad hominem

Erat enī inimicicia dura ⁊ implacabilis inter
deū ⁊ hoiem post primā hois offensionem:
in tantū q̄ deus tactus dolore cordis intrin
sec⁹ dixit. Penitet me fecisse hoiem: delebo
inquit hominē quē creaui a facie terre. Ge
ne. vi. Sed xp̄s nascens vtrosq̄ pacificauit
cū se mediatorem fecit. Col. i. Pacificauit p̄
sanguinē suum siue que in celis siue q̄ in ter
ris sūt. Et sic p3 quō illa natiuitas fuit pacifi
cata. ¶ Decimasexta lr̄a designans deci
mūsextum lapidem preciosum in corona hu
manitatis xp̄i q̄ hodie nobis nati est q. Nā h̄
sacratissima natitas est quesita. Vnd̄ sc̄do
paralipo. xv. dicitur sic. Transibūt multi di
es in israel absq̄ deo vero ⁊ absq̄ sacerdo
te doctore ⁊ absq̄ lege. Cūq̄ reuersi fuerint
in angustia sua ⁊ clamauerint ad dn̄m deū
israel ⁊ quesierint eum reperient eū. Et pau
lopost. Iurauerūtq̄ domino voce magna in
iubilo: ⁊ in clangore tube: et in sonitu bucci
narū: ⁊ in tota voluntate sua quesierūt eum
et inuenerūt: prestititq̄ eis dn̄s requiē per
circuitum. hec ibi. Sciendū q̄ quattuor ge
nera personarū quesierūt iesum xp̄m. Pri
mo pr̄es veteris testamēti. s. dauid ps̄. xxvi.
dicens. Tibi dixit cor meū exq̄siuit te facies
mea: faciē tuā dn̄e requiram: ne auertas fa
ciā tuā a me. Ne declines i ira a suo tuo. Ad
iutor me⁹ esto dn̄e ne derelinquas me: neq̄
despicias me deus salutaris me⁹. Qm̄ pater
meus et mater mea dereliquerunt me: dn̄s
aūt assumpsit me. Salo. can. iii. Surgam et
circuibo ciuitatē queram quē diligit anima
mea. Quesiui illum ⁊ nō inueni. Inuenerūt
me vigiles qui custodiunt ciuitatē: nū quē di
ligit aīa mea vidistis? Paululum cum per
transissem eos inueni quem diligit aīa mea
Tenui eū nec dimittam donec introducā il
lum in domū matris mee ⁊ in cubiculum ge
nitricis mee. Esai. lv. ca. Querite dn̄m dum
inueniri potest: inuocate eum dū prope est. Et
quō descēdit ymber ⁊ nix de celo ⁊ illuc vltra
nō reuertitur. sed inebriat terram ⁊ infundit
eam: ⁊ germinare eam facit: sic erit verbum
meū qd̄ egredietur de ore meo hec ille. So
phonias ii. ca. Querite dn̄m oēs mansueti
terre: qui iudiciū eius estis operati. Querite
iustum: querite māsuetū: q̄ visitabit nos do
min⁹ deus noster: ⁊ auertet captiuitatē nr̄aꝫ
hec ille. Secūdo beata virgo de qua dicit̄ Lu
ce. xv. Que mulier habens dragmas. x. si p̄
diderit vnam nōne accendit lucernā ⁊ euer
tit domum: ⁊ querit diligenter donec inue-
niat. Hec mulier euangelica est beata virgo
de qua Bern. libro de cōsideratione dicit sic.
Mulier euangelica que cōmiscuit tria sata
farine fuit beata virgo q̄ in incarnatiōe fer
mento fidei sue cōmiscuit tria sata. Nouum
antiquū ⁊ eternū. s. aīam xp̄i de nouo crea
tam: ⁊ corpus de natura adam: eternū. i. na
turā diuinitatis inuicem vniuit. hec ille. Beā
virgo habuit. x. dragmas. i. x. ordines sancto
rū. s. nouē angelorū ⁊ decimū hoīm saluando
rū. super quos fuit exaltata eterna predesti
natione. Tūc perdidit vnā qn̄ p̄ peccatū ade
natura humana fuit p̄dita ⁊ de libro vite de
leta. Exo. c. xxxii. Qui peccauerit mihi dele
bo eum de libro meo. Accēdit vero lucernā:
qn̄ i suo vtero ministrauit humanitatē igne
diuinitatis inflammatam. ps. Paraui lucer
nā xp̄o meo. Et euertit domū. i. ordinē vni
uersi. Naꝫ in eius partu primo illud qd̄ erat
superius posuit inferius: q̄ verbū diuinum
cum esset supremū factū est infimū. Phil. ii.
Exinaniuit semetipsum formam serui acci
piens. Scd̄o illud qd̄ erat inferius posuit su
perius: q̄ creatura rationalis infima in gn̄e
intellectualiū creaturarū fuit eleuata supra
celsitudinē earum qn̄ fuit a verbo assumpta
Heb. i. Nusq̄ angelos apprehēdit: s̄ semen
abrahe. Tertio illud qd̄ erat an̄ posuit p⁹: q̄
angelus qui erat prior hoīe duratione p̄fe
ctione ⁊ dignitate: fact⁹ est eo posterior. Ap
oca. ix. Et exercitus qui sunt in celo seque
bantur eū. Quarto illud qd̄ erat poster⁹ fe
cit esse prius: q̄ homo factus est deus. Apo.
i. Ego sum alpha et ω. Quinto illud quod
erat ad dexteram posuit mō ad sinistram:
q̄ iudei antiquitus erant ad dexteram per
electionē. Nunc autē sunt ad sinistram p̄ re
probatiōem. Dan. ix. Non erit ei⁹ popul⁹ qui
eum negatur⁹ est. Sexto illud quod erat ad
sinistrā posuit ad dexteram: quia gētiles an
tiquitus erant ad sinistram p̄ reprobatiōem
Nūc aūt sunt ad dexterā p̄ electiōeꝫ ps. Po
pul⁹ quē nō cognoui seruiuit mihi. Septio
illud qd̄ erat ꝓpinquū posuit remotū: q̄ cū
maxima ꝓpinquitas sit nature ad ꝓpriam
p̄sonalitatē in xp̄o fuit natura hūana sine ꝓ
pria p̄sonalitate ps. Q̄ dn̄i est assūptio no
stra. Octauo illud qd̄ erat remotū posuit ꝓ
pinquū: q̄ natura dīna q̄ maxie remota cō
suēta ē nature hūane i eod̄ supposito. Eph.
ii. Ipse est pax nr̄a q̄ fecit vtraq̄ vnū. Etiā
beata virgo dragmam perditam diligenter
quesiuit: quia per actus suos meritorios

satagebat venire ad celū empireū a quo de
us hominē expulerat Eccl. xxiiij. In omni
bus requiē quesiui. Et post diligentē inquisi
tionē eam repperit per incarnationē filij dei
in vtero. ci'. Eccle. li. Inueni mihi multā re
quiem. ¶ Tertio pastores quesiuerūt xp̄m. iux
illud Luc. ij. Pastores loquebantur adinui
cem: transeam' vsq; bethleem & videam' h
verbum qđ factum est: qđ dn̄s fecit & osten
dit nobis. Et venerūt festinantes: & inuene
rūt mariā & ioseph & infantem positū in pre
sepio. Sup quo Beda in homel. dic̄ sic. Pa
stores quidē illi felici gaudio festinauerunt
videre qđ audierunt. Et q2 ardēti amore q̄
sierunt inuenire meruerūt cōtinuo saluato
rem quē querebant. hec ille. ¶ Quarto magi.
Unde Aug. in sermone de Epipha. dicit sic.
Tribus magis in oriente positis stella noue
claritatis apparuit: que illustrior ceteris: pul
chriorq; syderib' facile in se intuentium ocu
los animosq; conuerteret. vt cōfestim aduerte
retur nō esse ociosum qđ tam insolitū videba
tur. Dedit ergo aspiciētib' intellectū que pre
stitit signū. Et qđ fecit intelligi: fecit inquiri:
et se inueniendū obtulit requisitus. hec ille.
Et inuenerunt ipm adorauerunt & munera eid
obtulerūt: vt pz mat. ij. ¶ Decimaseptima lr̄a
designās xvij. lapidem preciosuz in corona
humanitatis xp̄i hodie nobis nati est. R
Nā hec sacratissima natiuitas est recōcilia
tiua. Ber. li. de noua militia dic̄ sic. Nunq̄
plus potuit adam in malo q̄ xp̄s in bono. si
ex deo nati & in xp̄o electi sumus: quē nā iu
sticia est vt plus noceat generatio humana
atq; terrena q̄ psit generatio celestis & di
uina. hec ille. Sciendū q̄ quattuor questio
nes fuerūt ꝓposite & diffinite in consistorio
trinitatis circa recōciliationem humani ge
neris. Prima questio fuit. Quid debebat fi
eri de homine an deberet redimi an nō. Sur
rexit iusticia aduocans ꝯtra hoīes dic̄ sic. Iu
stus iudex vt tu deus nō debet esse acceptor
psonarū. E. de pena iudicum qui male iudi
cant. l. vltima. & xi. q. iij. c. Quattuor. ca. Qui
cūq;. Ideo sapie. vi. dicit. Equaliter ei cura est
de oībus. Cū ergo tu deus a principio mū
di creaueris duas naturas: scz angelicam &
humanam. Sed de natura āgelica multi ce
ciderunt. & similiter de natura humana: er
go non magis debet redimi vna q̄ altera.
Itaq; cum disposueris non redimere natu
ram angelicam: ergo nec debes redimere na
turam humanam. Surrexit domina miseri
cordia aduocans pro homine & dicens sic.
Uerum est quod dicit domina iusticia. s. q̄
non debes magis saluare & beatificare vnā
naturam q̄ aliam. Sed de natura angelica
multos saluasti & beatificasti: ergo de natu
ra humana multos debes saluare & beatifi
care. Confirmo istud: quia natura angelica
partim est saluata & ptim dānata. Sed to
ta natura humana perijt cuius peccatum est
remediabile: quia alio suggerente peccauit.
Et de venia cogitauit: vt dicit. ij. sen. ergo &c.
Auditis rationibus vtriusq; partis diffini
uit sancta trinitas q̄ homo reconciliaretur
dicēs il'd ps. Quoniam in me sperauit liberabo eū
protegam eū quoniā cognouit nomen meū
qđ non fecit demon manens in sua obstina
tione. Secūda questio fuit Quis debebat
mitti ad hominem redimendū. Surrexit do
mina iusticia dicens q̄ omnes tres persone
diuine debebāt mitti. Primo persona patris
cum ista redemptio sit op' magne potētie
et potentia attribuitur patri. Secūdo secun
da persona: videlicet persona filij cum ista
redēptio sit op' magne sapiētie: & sapiētia at
tribuitur filio. Tertio tertia psona. s. spirit'
sancti cū ista redēptio sit opus magne mise
ricordie & mīa attribuitur spiritui sctō. Sur
rexit domina mīa dic̄ q̄ nō erat equū aliā p
sonam mitti nisi psonam filij. Qz ad filium
spectat iniuriam remittere quaz ab homine
passus est in eo q̄ appetiit equalitatē diuine
sapiētie: vt patet. ij. sen. Auditis rationibus
vtriusq; ptis diffiniuit scā trinitas q̄ filius
mitteret dic̄ illud. i. Re. x. Tu liberabis ppl̄z
meum de manib' inimicoꝝ. Tertia questio
fuit. Quis erit modus istius liberationis.
Surrexit domina iusticia dicēs q̄ null' erat
modus huiusmodi redemptionis: q2 nō re
mittitur culpa nisi per satisfactionē ꝯdignā
Sed nullus potest satisfacere pro culpa hoīs
cum sit infinita. Nam homo nō potest satis
facere cum sit finite virtutis. deus autē non
debet cum nō cōmiserit culpā ergo &c. Sur
rexit domina mīa dic̄. Uerum est qđ dixit iu
sticia. s. q̄ homo satisfacere non potest: & de
us nō dz. Si isti duo adinuicem cōiungan
tur sic q̄ deus fiat homo tunc ille poterit: q2
deus: & debebit q2 homo. Auditis rationi
bus vtriusq; partis diffiniuit sancta trinitas
quia inueniretur vna mulier de qua fili' dei
carne assumpta i carne nasceretur. Quarta
questio fuit Quis potest inuenire talē muli
erem iuxta illud prouerbioꝝ. xxxi. Mulierē

fortem quis inueniet:que deum ⁊ dñm mū
di in vtero suo portare valeat. Tunc sancta
trinitas cōmisit gabrieli archangelo qui in
terpretatur fortitudo dei vt hanc mulierem
inueniret. Gabriel vero accessit ad filium
dei querens quas conditiones volebat in
matre sua. Filius respondit primo ꝙ sit de-
spōsata:qꝛ venio cōtra dyabolum:⁊ ne hūa
nam salutem impediat volo ꝙ sit illi icogni-
ta. Scdo volo ꝙ sit virgo:qꝛ venio ꝯ imun-
diciam peccatoꝝ. Tertio volo ꝙ sit humili
ma:qꝛ venio conculcare mundi superbiam.
Tūc gabriel habito mādato missus est in ci
uitatē galilee cui nomē nazareth ad virginē
desponsatam que habebat in se hec tria:⁊ re
diens ad filiū dei exposuit ei successum ꝓspe-
rū officij sui. Filiꝰ enī dicit illud ps. Hec re
quies mea. hic habitabo qm̄ elegi eam. Et i
carnatus ex ea:hodie natus est vt hominē
deo reconciliaret. Paulus .ij. Cor. v. Deꝰ erat
in xp̄o mundū reconcilians sibi. X Deci-
maoctaua littera designans .xviij. lapidem
preciosum in corona humanitatis iesu chri-
sti:hodie nobis nati est S Nam hec sacra
tissima natiuitas est sublimata. Unde maxi
mus in s̄mōe de natiuitate xp̄i dicit sic. Ita
verbum caro factū est:nō vt deus mutaret
in hominem:sed vt homo glorificaretur in
deum. Itaqꝫ nobis natus est deꝰ sed ex dua-
bus natiuitatibus .s. dei ⁊ hominis:seipsum
vnigenitus patris atqꝫ in sese hominē vnuꝫ
esse deum voluit. hec ille. Sciendū ꝙ in hac
natiuitate natura humana fuit verbo despō
sata. Unde remigius sup illo verbo. Mat.
xxij. Simile est regnū celoꝝ hoī regi qui fe-
cit nuptias filio suo:dicit sic. Tunc deus pa-
ter filio suo nuptias fecit quādo eum in vte
ro virginis humane nature cōiunxit .s. quā-
do deum quē ante omnia secula genuit:in fi
ne seculoꝝ hoīem fieri voluit. hec ille. Quan
do autē cōtrahitur aliquod matrimonium:
tunc circa sponsam contingūt quattuoꝛ mu
tationes. Prima est sequestratōnis:qꝛ tunc
sponsa sequestratur a parentibus pro eo ꝙ
desinit esse sub potestate patris:et incipit eē
sub potestate viri:in cuiꝰ signū nūeri .xxx. di-
cit ꝙ qūdiu puella est in domo paterna vo-
tum eius est in potestate patris. si autē nu-
pta fuerit:tunc votum eius non erit in pote-
state pr̄is sed viri. Scda est copulatōnis:qꝛ
tunc sponsa alienis parentibus copulatur ꝓ
eo ꝙ ex tali desponsatione contrahit affini-
tatem cum parentibus viri:ita vt cum eis cō
trahere nō valeat s̄m aliquot gradus:vt ha
betur leuitici .xviij. Tertia est priuatiōis:qꝛ
tunc sponsa propria nobilitate priuatur pro
eo ꝙ a ꝓprijs parentibus sequestrat̄. Unde
si filia regis nubat plebeio priuatur nobilita
te regia:in cuius signum Leuiti. xxij. Habet
ꝙ filia sacerdotis nupta cuicunqꝫ de populo
nō debeat vesci de sctificatis. Quarta ē no-
bilitationis:qꝛ tunc sponsa ad alienā digni-
tatem assumitur ꝓ eo ꝙ viri parentibus co
pulatur. Unde si filia nobilis nubat regi vel
filio regis:assumitur ad regiam maiestatem
Exemplū de hester quam rex assuerꝰ voluit
esse reginam cum esset de humilibꝰ parenti-
bus nata. Unde dicebat ei Mardocheus.
Memēto dierū humilitatis tue:in quibꝰ nu
trita es. Hester .ij. Ideo p̄uenit ista lex ꝙ qū-
cūqꝫ aliquod matrimoniū cōtrahitur sponsa
a viri cognomine nuncupatur. Unde Esa.
iiij. Mulieres prenūciant viro dicētes. Pa-
nē nostruꝫ comedemꝰ ⁊ vestimētis nostris
operiemur tm̄mō inuocetur nomen tuū sup
nos. Ad has aūt mutationes designandas
dixit adam de sponsa. Gene. ij. Relinqt ho-
mo patrem ⁊ matrem ⁊ adherebit vxori sue
⁊ erūt duo in carne vna. In hoc sacramēto
natiuitat̄ xp̄i natura hūana assūpta est ad di
gnitatē diuinitatis vt ꝓpter hoc homo sit deꝰ
ecce sublimitas eiꝰ. Decianona littera desi
gnans .xix. lapidem preciosum in corona hu
manitatis iesu xp̄i. hodie nobis nati est Z
Nam hec sacratissima natiuitas est trāsmu-
tata:qm̄ excedit omnē transmutationem tā
naturalem ꝙ̄ miraculosam. Sciendum ꝙ
trāsmutatio miraculosa ē quadruplex. Pri
ma est creationis .s. quando ex nihilo fit ali-
qd:vt dicit magister sentē. libro .ij. in princ.
Hec autem incarnatio nō est creatio cū non
fit ex nihilo aliquid factum:sed potius ex ali
quo:qꝛ de filio dei factꝰ est filiꝰ marie. Scda
est trasubatiōnis .s. quando panis trāsubā-
tur in corpus christi. Sed ista incarnatio nō
est transubatio:quia in transubatōne substā
tia panis nō remanet:sed fit substantia cor-
poris christi. In incarnatione aūt remāsit na
tura humana cui esse diuinum fuit cōmuni-
catum. Tertia est multiplicationis:qualis
fuit in costa ade de qua formata est eua:vt
patet genes. ij. Et multiplicatio .v. panū in
deserto:vt habetur Iohānis .vi. Hec autem
incarnatio nō est multiplicatio. Qꝛ in multi
plicatione non oritur naturarum pluralitas
Nam multiplicatus panis a se nō multipli-

ceto nō est alterius nature. Et costa multi-
plicata: a se nō multiplicata nō differt in na-
tura. Sed in incarnatione est naturarū plu-
ralitas in vnitate psone verbi diuini. Quar-
tū est conuersionis .s. qua dominus conuer-
tit aquam in vinum: vt patet Johannis .ij.
Hec autem incarnatio nō est cōuersio: quo-
niam nec verbum mutatum est in carnem:
nec caro in verbum. Unde leo papa in ser-
mone de natiuitate domini dicit sic. Salua
vtriusqȝ proprietate substantie et in vnam
coeunte personā suscipitur a maiestate hu-
militas: a virtute infirmitas: ab eternitate
mortalitas. Ecce quomodo incarnatio exce-
dit transmutationem miraculosam. Trans-
mutatio vero naturalis est duplex .s. simpli-
citer: scȝ quādo vna substantia generatur ex
alia: vt aer ex igne fm pħm .i. de generatiōe
Sed incarnatio nō est generatio simplicit.
Quia in generatione simpliciter illud quod
est terminus generationis non preexistebat:
ideo qȝ illud quod generatur nō est vt pa-
tet .v. phicoꝝ. Illud autē ad quod termina-
tur incarnatio est verbum eternum per as-
sumptionem humane nature cui cōmunica-
tum est esse diuinū. Secunda generatio na-
turalis est fm quid: scȝ quando generatur a-
liquod accidens vt puta quando homo fit al-
bus aut grāmatic9. Sed ista incarnatio non
est generatio fȝ quid. Quia in generatione
fm quid illud quod de nouo acquiritur edu-
cit de potētia subiecti. Exemplū cum hō ac-
quirit albedinē illa albedo educit de potētia
subiecti .s. hois albi. In icarnatione aūt hūa-
nitas nō educit de potētia verbi subiectiua-
tū nihil materiale in ipso existat. Tamen in-
carnatio habet similitudinē cū trāsmutatōe
fm quid q̄tum ad duo. primo in transmu-
tatione fm quid ex eo qd prefuit et ex eo qd
aduenit non resultat vna tertia natura vt di-
cit .iiij. metha. Sic in incarnatione ex diuini-
tate et humanitate nō resultat vna tertia na-
tura. iux illd damasceni li .iij. in dño iesu nō ē
cōem speciem accipere. Scđo: qȝ cū aliqđ
transmutat fm quid nō acq̄rit nouū esse: qȝ
accidēs aduenit subiecto post ei9 esse cōpletū
Sic in incarnatōe verbū nō acquisiuit nouū
esse: sed natura assumpta aduenit sibi post il-
lud eē eternū quod accepit a patre p eternā
generationē Phil .ij In similitudinē homi-
nū factus: et habitu inuētus vt homo. Quia
natura humana aduenit verbo per modum
habitus. Y Uigesima littera designās .xx.

lapidē preciosum in corona hūanitatis xpi
hodie nobis nati ē U. Nā hec sacratissima
natiuitas est verificata .s. miraculis. Unū q̄-
tuor gña miraculoꝝ verificauerūt xpi nati-
tatē. Primū gen9 fuit i corpib9 celestib9. vñ
crisostom9 dic qȝ tunc circa solē appuit cir-
culus aure9. Itē appuerūt tres soles q̄ post
modū in vnū redacti sunt. Itē appuit stella
magis in oriēte posita. Itē apparuit circul9
aure9 in cui9 medio erat puella puerū tenēs
in brachijs. Scđm fuit in corpibus terrestri-
bus .s. in quattuor elemētis. Ignis enī vidit
nouā claritatē: qȝ illuminabat et nō cōbure-
bat. Sicut rubus ardebat et nō cōburebatur
Exo .iij. Sic beata virgo igne spūs sancti in-
flāmata nulla cōbustione ɔcupiscētie adure-
batur. Item fons aque rome in oleū est con-
uersus. Itē aer vidit nouā claritatē. Quia cla-
ritas dei circūfulsit illos Luc .ij. Terra inue-
nit nouā fecūditatem: qȝ de vineis engaddi
balsamū prupit miraculose. Can .ij. Uinea
nostra floruit. Tertiū gen9 fuit in creaturis i
sensibilibus .s. in tēpli fractione. Prenūcia-
tū enim fuerat p deos qȝ templū a romanis
edificatū tā diu duraret q̄ȝ diu virgo pare-
ret. Quod illi putātes ipossibile dixerūt. Tē-
plū eternū. sed fundit9 corruit in xpi natiui-
tate. Itē oīa ydola egipti hac die parit cor-
ruerūt. Itē statua romuli dei romanoꝝ cō-
fracta est et cōminuta. Quartū gen9 fuit in
creaturis cognescentib9. Nam bos et asinus
miraculose dñm cognoscentes. flexis genu-
bus ipm adorauerūt. Itē oēs sodomite ex-
tincti sunt. Item octauianus imperator re-
nuit vocari dominus mundi. Item sibilla
ostendit ei aram celi &c. Z Uigesimaprī-
ma littera designans supremum lapidē pre-
ciosum in corona humanitatis christi hodie
nobis nati est. X. Nam hec sacratissima na-
tiuitas est cruce signata. Unde ideo xps na-
scit vt tandē in cruce moriat. et sicut crux ei9
cōstituet ex quattuor ptib9: sic hoc nomē ie-
sus constat ex quattuor litteris. Prima est i
et sigt virtutem iusticie in xpo cum sit litte-
ra recta ad modum regule. Esa .xi. Erit iusti-
cia cingulum lumboꝝ eius. Scđa est e et si-
gnificat virtutē mie in xpo: qȝ est clausa a si-
nistris et aperta a dextris: quasi obliuiscens
mala et largiens bona. Titum tertio. Non
ex operibus iusticie que fecimus nos: sed
fm misericordiam saluos nos fecit. Tertia
est s. et significat virtutem humilitatis:
quia licet sit littera alta est tamē capite in-

rimata phil'. ij. Semetipsum exinaniuit formam sui accipiens. Quarta est u et signt virtutem paupertatis. q2 est totaliter clausa a parte iferiori et apta a pte supiori Mat. vi. Nolite thesaurisare vobis thesauros in terra Luc. ij. Inuenies infantem pannis inuolutũ et positum in presepio. Sic ergo caro xpi est dyadema: q2 ẽ ex omni parte clausa et vna tantũ linea clauditur: quia soluz ex purissimis sanguinibus virginis fuit formata. et causa extitit nostre victorie et corone cõtra dyabolum: qđ nulli alteri concessũ est. ideo dicitur. In propria venit. Hic per gratiam tandem p gloriam. Amen.

Dominica infra octauas natiuitatis domini Sermo. xiiij.

Puer autẽ crescebat et confortabatur plenus sapientia Luce ij. Et in euãgelio hodierno. Sanctus paulus. i. corin xv. capi. dicit sic. Factus est primus Adam in animã viuentẽ nouissimus adam in spm̃ viuificantem. Primus homo de terra terren⁹. Secũdus hõ de celo celestis. Qualis terren⁹ tales et terreni: qualis celestis tales et celestes. hec ille. In hijs verbis vocat xpm scđz adã: cuius ratio est duplex. Pria quia sicut prim⁹ adam est format⁹ de limo terre diuina ꝟtute solũ. ita xps mystico spiramine de purissimis sanguinib⁹ ꝟginis gloriose. Secũda: q2 sic adam dormiente formata est eua: sic de xpi latere soporati in cruce formata est ecclesia. ideo vocat scđs adã Sup hoc queritur sic. A Utrum xps ab instãti sue cõceptionis hũerit oẽz plenitudinez create pfectionis. Ecce adã format⁹ est pfectus magnitudine: fortitudine: et vigore. ita ꝙ non creuit in istis: sed fuit formatus pfect⁹ sapiẽtia et cognitione grã et caritate: ita ꝙ creuit cognitione caritate et sapientia. Jđo qrit an sic fuerit de xpo vel nõ. Respondet scũs Tho. iij q. xij. ar. ij. in respõsiõe principali dicẽs. Duplex est pfectus sciẽtie Un⁹ quidẽ ẽm essentiam. s. prout habit⁹ scientie augetur. Alius aũt ẽm effectum Exẽplum si aliquis ẽm eundẽ et equalem habitum sciẽtie. primo minora alijs demonstret: et postea maiora et subtiliora. Hoc autem secundo modo manifestũ est ꝙ xps in scientia et gratia pfecit sicut et in etate: q2 scz ẽm augmẽtum etatis opera maiora faciebat q̃ maiorem sapientiam et gratiam demonstrabãt. Sz q̃tum ad habitum scientie manifestum est ꝙ habitus scientie infuse in eo nõ est augmẽtatus cum a principio plenarie sibi fuerit infusa omnis sciẽtia vt multo min⁹ sciẽtia beata in eo augeri potuit. De scientia aũt diuina patet ꝙ nõ potest augeri. s pter habitum sciẽtie infuse fuit in christo quidaz habit⁹ sciẽtie acquisite. s. extrahere species intelligibiles a fantasmatib⁹ cuz sit quedã naturalis actio hominis ẽm intellectum agentem et iste hitus per hmõi abstractionem specierum a fantasmatibus potuit augmẽtari: prout. s. intellectus agens post prias spẽs itelligibil'es abstractas a fãtasmatib⁹ potat ẽt alias abstrahere. hec ille. Secũdo respõdet ambros⁹ dicens. Jesus proficiebat ẽm sapientiã humanam. sapientia aũt humana est que humano modo acquirit. s. per lumen intellectus agẽtis. Ad euidentiam clariorem hui⁹ questionis: pono quattuor flores. B

Prim⁹ flos. Puer iste benedict⁹ sic vtrãq3 naturã hz vere: sic de⁹ et hõ dei syncere. Hoc nobis reuelauit de⁹ pater duplici signo et presagio: vt patet ex textu sacre scripture. Primũ fuit Geñ. xxv. Ubi habet ꝙ i vtero rebecce duo gemelli iuẽti sunt. s. esau et iacob. Ita ꝙ fuerit due gẽtes in vtero eius. Per rebeccã significatur beata virgo: quoniã rebecca interpretatur multuz a deo accipiens. Sed beata virgo pre alijs mulieribus multum a deo accepit: scz plus gratie: plus glorie: vt dicit Bernardus super missus est. Gemelli sunt filius dei patris. et filius hominis matris. Esau est filius homis matris hyspidus et pilosus q2 superfluitatibus et defectibus naturalibus plen⁹. Jacob est filius dei patris simplex: et domi quietus q2 in sinu patris perpetuo quiescẽs. Jsti duo sunt simul in eodem vtero quia in xpo paruulo: sunt in eodem supposito in virginis vtero et nunc in eius gremio: vt patz. Secundũ fuit ostẽsuz. Ezechieli i. ca. Nã vidit nubem magnam et ignem inuoluentem et splendorem eius quasi speciem electri. Per nubem significatur beata virgo: q2 christum obumbrauit. Luce. i. Uirtus altissimi obumbrabit tibi: q2 vmbraculum faciet tibi: vt dicit Bernardus vt sic dicatur: q2 nubes suscepit euz ab oculis nostris Act. i. Etiam quia ab estu dĩne seueritatis nos refrigerauit sua interpositione et humiliatione. Eti. m q2 effudit pluuiã gratiarũ sua impetratione. Per ignẽ

significatur sp̄ussancti ardor: q̄ venit in nu-
bem id est in beatā virginē: q: sp̄ussctūs su-
perueniet in te. Luc. i. Per splendorē signifi-
catur fidei clara cognitio: quā angelo reuelā-
te accepit ꝛ nūq̄ perdidit. Luc. ij. Beata q̄
credidisti qm̄ ꝑficient̄ in te q̄ dicta sūt tibi a
dn̄o. De medio ergo nubis q: de vtero beate
virginis ꝓcessit q̄si species electri. i. xp̄s de⁹
ꝛ hō qui electro ꝓprie cōparat̄ vt optime de-
ducit Greg. sup Ezechielē exponēdo istā fi-
gurā. Nā in electro est aurū ꝛ argentū: ꝛ ex
hijs duob⁹ miscet̄: ita in xp̄o est diuinitas q̄
designat̄ ꝑ aurū: ꝛ hūanitas q̄ designat̄ ꝑ ar-
gentū: ꝛ ex hijs duab⁹ naturis ꝑsona xp̄i cō-
plect̄. In electro ex tali cōmixtione argētū
crescit i claritate: aurū vero a suo fulgore pal-
lescit. Sic in xp̄o ex vnione istarū duarū na-
turarū hūanitas nostris oculis crescit ad di-
gnitatē q: nobilitat̄: sed diuinitas ad mino-
rationē q: minorat̄. P̄s. Minuisti eū paulo-
min⁹ ab angelis glīa ꝛ honore coronasti eū.
In electro videm⁹ splendorē ꝛ sonoritatem
ꝑmū rōne auri. secūdū rōne argēti. ita i xp̄o
apparet splēdor rōne admirande operatōis
in sua cōceptōe: imo est ipse splēdor dei pa-
tris q̄ est sol. ad Heb. i. Qui cum sit splēdor
glīe ꝛ figura substantie dei ꝛc̄. In xp̄o appa-
ret sonoritas rōne sue p̄dicatōis in ei⁹ locu-
tione. ergo de medio nubis ꝓcessit species ele-
ctri q: de vtero virginis ꝑsona xp̄i filij dei ꝛ
hoīs cū sit verus de⁹ ꝛ verus hō. In cui⁹ si-
gnum si xp̄s nō fuisset hō: quomodo fuisset
de muliere ꝯcept⁹? si nō fuisset de⁹ quomodo
fuisset sine virili semīe de sanguinib⁹ xginis
format⁹? Si nō fuisset hō quomodo fuisset
de muliere nat⁹? si nō fuisset deus: quō fuisset
clauso vtero egressus? Si nō fuisset hō quō
lac suxisset: quō fuisset pastus? Si nō fuisset
de⁹ quō de celo vbere pleno fuisset alit⁹? Si
nō fuisset hō quō fuiss3 a pastorib⁹ visitat⁹?
si nō fuisset de⁹ quō fuisset ab angelis canē-
tibus demōstrat⁹? Si nō fuisset hō quō fuis-
set circūcisus? si nō fuisset de⁹ quō angelo pre-
dicāte fuisset iesus vocat⁹? Si nō fuisset hō
quō fuisset a magis ꝑquisit⁹ cū de⁹ sit vbiq3?
si nō fuisset de⁹ quō fuisset adorat⁹ cū adora-
ri sit ꝓpriū dei? Si nō fuisset hō quō obtulis-
sent ei mirrā ad corp⁹ cōsolidādū? si nō fuis-
set de⁹ quō obtulissent ei aurū ad regiā ma-
iestatē ostēdēdā: imo quō thus ad eū verū
deū venerandū: ergo iste puer bn̄dict⁹ est si-
mul de⁹ ꝛ hō. vn̄ Hylari⁹ li. ij. de trini. dic̄ sic.
Parit virgo s3 part⁹ a deo est. Infans vagit

laudantes angeli audiunt̄. pāni sordent: de⁹
adorat̄. Itaq3 potestati dignitas non amitti-
tur: dū carnis hūilitas predicat̄. hec ille. Et
Hiero. sup epl'am heb. dicit sic. Respicias cu-
nas xp̄i vide parit ꝛ celū. Vagiente in pre-
sepe intueris infantē: s3 āgelos simul auscul-
ta laudātes. Herodes ꝑsequit̄: sed adorant
magi. ignorāt pharisei: sed stella demōstrat.
baptizat̄ a seruo: s3 vox dei desuper tonātis
audit̄. Aquis imergit̄. sed colūba descendit
imo sp̄us in colūba. hec ille. Ecce quomodo
in xp̄o puero nō fuerūt hūilia tantū hūani-
tatis ꝛ infirma: sed ꝛ sublimia diuinitatis ꝛ
excelsa ꝛc̄. ℭ

Secūdus flos. Puer iste

benedict⁹ q̄tū ad naturā diuinā sic fuit ple-
nus sapiētia ꝛ cognitōne q nunq̄ creuit in
villa hui⁹ ꝑfectiōe. hoc ostēdit de⁹ duplici si-
gno ꝛ ꝑsagio sacre scripture. Primū habet̄
Apoc̄. iiij. vbi iohānes vidit sedē ꝛ sup sedē
sedentē q̄ erat similis aspectui iaspidis. Per
istā sedē intelligit̄ btā virgo in cui⁹ medio. s.
pri⁹ in vtero ꝛ nūc in gremio xp̄s dei fili⁹ re-
quiescit q̄ dr̄ similis lapidi iaspidis: q: sicut
iaspis a sui p̄ncipio habuit totā suā virtutē
ꝛ perfectionē ꝛ viriditatē nec ampli⁹ in hijs
creuit: sic xp̄s dei fili⁹ ab eterno sue gn̄atiōis
habuit totā suā virtutē ꝛ ꝑfectionē: ideo dr̄
quiescere ꝛ sedere: q: a minori perfectōe ad
maiorē nō mouet̄: q: habitib⁹ ꝑsentib⁹ i ma-
teria cessat mot⁹. vt dr̄. ij. de gn̄atōne. Secū-
dum habet̄ Apoc̄. x. vbi dr̄ q iohānes vidit
angelū descendētē de celo amictū nube ꝛ fa-
cies ei⁹ erat sicut sol. Per istū angelū intel-
ligit̄ xp̄s dei fili⁹ q̄ dr̄ angel⁹ rōne missionis:
q: missus est in mūdū ad nos docendū ꝛ il-
luminandū. Esa. ix. Vocabit̄ nomē ei⁹ ma-
gni consilij angel⁹. Et eccl'ia cantat. Angel⁹
cōsilij nat⁹ est de virgine: sol de stella. Per nu-
bem intelligit̄ hūanitas xp̄i q̄ velat filij dei
diuinitatē ꝛ obūbrat. Per faciē intelligit̄ di-
uinitas xp̄i: q: sicut facie hō cognoscit̄. sc3 q
sit hō: ita xp̄s diuinitate q sit fili⁹ dei: q̄ q̄ dē
est sicut sol. Nā sol oīa illumiat nūc vnā par-
tem nūc aliā: ꝛ tn̄ nō cresci. nec auget̄ lum i-
ne nec virtute nec q̄titate ꝛ s3 in se l3 pl⁹ de fer-
uore ꝛ lumie nob infundat vno tp̄e q̄ alio.
S3 alij planete crescūt ꝛ augmētant̄ lumie
ꝛ v̄tute. vt p3 in luna. Sic xp̄s in q̄tū de⁹ oīa
illumiat plus vnū q̄ aliū ꝛ mag vno tp̄e q̄
alio. vt patuit i ap̄lis. tn̄ ipse q̄tū ē de se
nūq̄ creuit cognitōne: virtute: aut perfectōe

ab eterno sue gñatõnis: sicut nec sol a pñci pio sue creatõnis: q̃uis alij hoĩes aliquãdo augmẽtant charitate τ gra: τ aliqñ minuãt vñ Jacobi.i.dr. Apñ quẽ nõ ẽ trãsmutatio nec vicissitudinis obumbratio. Sic ĝ iste puer bñdict⁹ a pñcipio sue gñatõnis tãtũ sciuit τ potuit inq̃tũ de⁹ q̃tũ in etate prouectiori. ido Leo papa i s̃mo. õ nati. dñi dic̃ sic. Cũ ĝ mi sericors oĩpotẽsq; saluator ita susceptõis hu mane moderaret̃ exordia: vt ỽtutẽ insuꝑra bilis a suo hoĩe deitat̃ ꝑ velamẽ nr̃e infirmi tatis abscõderet illusa est securi hostis astu tia: q̃ natiuitatẽ pueri i salutẽ hũani gñis ꝓ creati: nõ alit̃ sibi q̃ oĩz nascẽtiũ putauit ob noxiã. Uidit eñ vagiẽtẽ atq; lachrymantẽ. vidit pãnis inolutũ τ legali sacrificio ꝓfun ctũ. Agnouit deinceps solita incremẽta pue ricie τ vsq; ad viriles ãnos nõ dubitauit de naturalib⁹ augment̃ h̃ ille. Et Fulgẽti⁹ i ser mo. de nati. dñi dic̃ sic. Hodie xp̃s iesus dñs nr̃ in q̃ est diuinitat̃ plenitudo carnis nr̃e in firma suscipiẽs. noua⁹ nat⁹ est hõ. hodie ero rtũ est in tenebris lumẽ. hodie illũ quẽ celi se bere gaudebãt mũd⁹ dũ nesciit accepit. Nou⁹ q̃dẽ hõ: s̃ dñs sempitern⁹. Nou⁹ xp̃s: s̃ rex oĩz seculoꝝ. h̃ ille. Et Orige. in homel. sup ỽbũ themat̃ dic̃ sic. Xp̃s iesus i eo q̃ puer erat. i. habitũ hũane fragilitat̃ induerat crescere τ ꝯfortari hẽbat. In eo ỽo q̃ τ ỽbũ dei τ de⁹ etn⁹ erat nec ꝯfortari idigebat nec hẽbat au geri. Uñ rectissime plen⁹ sapia τ gra ꝓhibet̃ Sapia q̃dẽ q: in ip̃o habitat oĩs plenitudo diuinitat̃ corporalit̃: gra aũt q: eidẽ media tori dei τ hoĩz hoĩ iesu xp̃o mag̃ gra donata est: vt ex q̃ hõ fieri cepisset ꝑfect⁹ ẽet etiã de⁹. Cui fit̃e ẽ q̃ iohes eũ plenũ gra τ ỽitate: eã dẽ ip̃e diuinitat̃ excellẽtiaz ỽitat̃ quã lucas sapientie nomĩe cõmẽdat. hec ille. D

Terti⁹ flos. Puer iste be

nedict⁹ lz nõ fuerit augmẽtat⁹ s̃m hũanita tẽ q̃tũ ad grãz τ sapiam: tñ creuit ei⁹ cogni tio q̃tũ ad modũ τ experiẽtiã. Hoc ostẽdit̃ duplici signo. Primum h̃r Geñ. ij. vbi dr̃ q̃ arborẽ scie boni τ mali posuit de⁹ i paradiso τ simul eã formauit τ ỽtutẽ totã ei dedit τ simul fructũ habuit nec aliquo modo creuit. Secũdũ Aug sup Geñ ad lraz. Per illã ar borẽ intelligim⁹ xp̃i aiaz q̃ fuit a deo inserta carni sicut arbor terre. fuit arbor doctrinarũ boni τ mali gratiarũ τ penarũ. Boni τ gra tiarũ quo ad bonos. mali τ penarũ quo ad malos. Per paradisuz terrestrẽ intelligim⁹ beatã virginẽ q̃ fuit paradisus venustat̃ ꝑ virtutũ varietatẽ: τ voluptat̃ ꝑ gratiarũ col lationẽ τ impetrationẽ. Aia ĝ xp̃i vt arbor illa fuit terre infixa: q: carni inserta in para diso q: i virginis vtero plena oĩ sapia τ ꝑfe ctiõe. Ỽõ dr̃ Apoc̃ xij. Et habebat i capite coronã stellarũ duodeci. Secũdũ h̃r Apoc̃. xiiij. vbi dr̃ q̃ iohãnes vidit sup̃ montẽ syon agnũ stantẽ τ cũ eo centũ. xliiij. milia. Per montẽ syon intelligim⁹ xp̃i carnẽ vel corp⁹ duplici rõne suggerẽte. Prio rõne sublima tionis: q: sicut mons syon erat i sublimi si tuat⁹: ita caro xp̃i erat sublimior alijs digni tate. Secũdo rõne pemineñtie: q: sicut mõs syon pemineb at ciuitati hierlm. Juxta illõ Zach. ix. Dicite filie syon ecce rex tu⁹ venit ti bi. ita corp⁹ xp̃i supeminet gra τ glia ci vu dentẽ deũ τ pacifice: q: hierlz visio pacis in terpretat̃. Per agnũ itelligit̃ xp̃i aia τ sp̃s Prio rõne mãsuetudinis: q: fuit xp̃i sp̃s si cut agn⁹ mitis τ hũilis nõ supb⁹ nec elatus. vñ dic̃ Math. xi. Discite a me q: mitis suz τ hũilis corde. Secũdo rõne incõtamiatõnis q: sicut agn⁹ annicul⁹ fuit pur⁹: sic xp̃s fuit ille agn⁹ de q̃ dic̃ Esa. liij Oblat⁹ est q: volu it. Et sicut agn⁹ corã tondẽte se obmutescet. Et. i. Pet. ij. Cũ malediceret̃ non maledice bat. cũ pateret̃ nõ cõminabat̃ q̃ pctm̃ nõ fe cit nec dol⁹ inuet⁹ est in ore ei⁹. Sic ĝ agn⁹ stabat sup montẽ syon: q: xp̃i sp̃s carni p̃ sidens q̃escebat ꝑfectõe τ ỽtutib⁹ τ nõ acq̃ rendo ambulabat nec crescebat. Cũ eo cẽtũ xliiij. milia. Per numerũ q̃ternariũ intelli go q̃tuor ỽtutes cardinales ꝑficientiũ seu actiuoꝝ. Per nũerũ cẽtenariũ itelligo ꝑfecti ones ꝑseuerãtiũ: τ q: i xp̃o i instãti sue ꝯce ptõis erãt ꝑfectões oĩz ỽtutũ: ido erãt cũ eo cẽtũ q̃draginta q̃tuor milia ĝ xp̃s q̃tuz ad aiaz ab instãti sue ꝯceptõis fuit sapia τ gra simo τ glia plen⁹ sic nũc. Et tantã gloriã ha buit xp̃i aia i cruce pẽdẽs q̃tũ ad p̃miũ es sentiale sicut nũc: nec vnq̃ creuit q̃tũ ad h̃: lz aũt xp̃i aia nõ creuerit in sapia: creuit tñ i experiẽtia: q: multa q̃ sciebat per speculatiuã experiebat̃ q̃tidie ꝑ practicã. puta malicias τ pctã hoĩm q̃ oculis corpis sui videbat in firmitates hoĩm τ defect⁹ eoꝝ. Qđ declarat̃ exẽplo familiari. Medic⁹ eñ q̃ nũq̃ passus est quartanã scit passiões τ dolores q̃rtane solũ ꝑ speculatiuã: s̃ si accidat q̃ ip̃e fit q̃rta nari⁹: nũc scit etiã ꝑ experiẽtiam: ita q̃ creuit ei⁹ scia: nõ in re scita s̃ in modo sciendi. Sic in ꝓposito xp̃s q̃tũ ad diuinitatẽ ab eterno

τ eius aīa a sue creatiōis pncipio sciuit oēs infirmitates τ penas naturales hoim τ peccata eoꝝ τ malicias τ hoc p speculatiuā: sed pcessu tēporis qñ xp̄us infirmitates τ defectus gn̄ales passus ē τ expert⁹ in se: tunc creuit ei⁹ sciā nō in re scita s; in modo sciēdi p experientiā. In cui⁹ figurā mādauit de⁹ abrahe vt imolaret filiū suū: τ hoc fecit de⁹ nō vt sciret volūtatē ei⁹ quā ab eterno sciuit: s; vt experimētū sumeret de eo: vñ dicit. Nunc cognoui. id est expertus sum. E

Quartus flos. Puer iste

bn̄dict⁹ sic q̄ ad corp⁹ crescebat τ cōfortabat̄ qꝛ corporali quātitate virtuali fortitudine τ corporali vigore augmētabat̄. pꝫ duplici signo τ pñsaglo. s. pmo de hedera Jone. iiii. vbi dr̄ qꝛ cū ionas nimio ardore solis estuaret subito hedera orta ē τ creuit τ ionas sub ea se obūbrauit τ refrigerauit. Et ecce vermis subito i radice affuit: τ cā corrosit τ hedera aruit. Per hederā intelligo xp̄i psonā. Per solis feruorē dei patris furorē q̄ pphetas τ alios sctōs patres τ totū gen⁹ hūanū estu iusticie xp̄i ad e culpā cōburebat. subito est hedera orta: qꝛ xp̄s subito cōcept⁹ τ format⁹ est nō in tpe s; in instanti. Et cū nata ē hedera creuit: qꝛ xp̄i psona v̄tute τ magnitudine corporali inualuit: τ a solis ardore qꝛ a dei patris furore nos liberauit. s; vermis inuidie iudeoꝝ eū interfecit: τ de⁹ ciuitati niniue. i. mūdo i petis posito pepcit. Nā sol ad instar regis niniue īduit se sacco caliginis τ tenebro sitat̄. vt dr̄ Math. xxvij. Secūdo pꝫ Apoc. i. vbi dr̄ qꝛ iohānes vidit xp̄m ambulātē i medio septē candelabroꝝ aureoꝝ. in figura qꝛ xp̄us cresceret in pncipio ortuꝫ. ad corpus τ cōfortaret̄ ortū ad septē. s. q̄ ad q̄nqꝫ sensus corporis τ opatōes eoꝝ τ experiētias τ quo ad locutionē τ q̄ ad magnitudinē. Ista sunt septē candelabra in quoꝝ medio. i. in puericia ābulabat τ crescebat sicut alij pueri. Nā defect⁹ naturales gn̄ales nō culpabiles oēs xp̄s habuit sic ali⁹ hō vel puer. Ubi nota qꝛ defect⁹ sunt duplices. quidā singulares τ speciales: sic esse cecū claudū leprosum q̄ nō sūt in oib⁹ s; in q̄busdā: τ tales defect⁹ xp̄s non assūpsit nec habuit. Quidā sūt gn̄ales τ vniuersales q̄ tm̄ repugnāt pfectiōi scie τ grē: vt ignorātia q̄ repugnat pfectiōi scie τ pnitas ad malū q̄ repugnat pfectiōi grē: τ tales xp̄s nō assūpsit nec habuit. Quidā sūt gn̄ales q̄ cōsequunt̄ totā naturā hūanā ex petō origi-

nali τ nō repugnāt pfectioni scie nec grē: vt famere sitire frigere lassari mori τc̄. τ tales oēs xp̄s assūpsit ad satisfaciēdū p petō vniuersali oim: τ i talib⁹ defectib⁹ τ passionib⁹ crescebat xp̄us vt verificet̄ illud Hester. iiij. Fons parū⁹ creuit in fluuiū. Et sic pꝫ q̄stio declarata. s. qꝛ q̄uis xp̄us fuerit alter adā nō creuit i pfectioib⁹ nec s̄m diuinitatē nec s̄m aiam i reb⁹ sciatis vt dictū ē: crescebat tm̄ τ cōfortabat̄ corpe τ ei⁹ vigore: qꝛ ista hebdomada ē puer q̄ puer crescebat τ cōfortabat̄ plenus sapia vt dicūt v̄ba pposita. In qb⁹ verbis pcipue notāt̄ tria τ sūt ista scꝫ. Primo humilitas euidētia s̄m quā viuebat int̄ gentes gratiose. ibi. puer aūt. Secūdo sanctitas emīnētia s̄m quā pollebat int̄ gētes v̄tuose. ibi. crescebat τc̄. Tertio deitatis excellentia s̄m quā docebat int̄ gētes miraculose. ibi. plen⁹ sapia. que oīa satis patēt i euāgelio hodierno. Cui⁹ expositionē moralē videam⁹. Per mariā virginē intelligo sanctā matrē ecclesiam: qꝛ sicut btā maria fuit virgo τ xp̄i mater eo qꝛ maria dr̄ quasi illuminata: ita ecclia q̄ est pprie cōgregatio fideliū est virgo fide incorrupta. Un̄ xp̄s dixit. Ego rogaui p te petre vt nō deficiat fides tua. Etiam est mater xp̄i: quia xp̄m concipit corde per fidem τ cognitionē: parit aūt p sanctā operationē. Etiam est illuminata qm̄ est gratia illustrata. Nam ecclesia nunq̄ fuit nec est nec erit sine fide: sine sancta operatōe: sine vite sanctitate. Per ioseph sponsum marie τ virginitatis eius custodem intelligo vniuersalē ecclesie pastorem τ fidelitatis eius custodē. Unde xp̄s dixit. Et tu aliquādo cōuersus cōfirma fratres tuos. Iste est spōsus marie. id est ecclesie qui audiūt mirabilia de isto puero iesu benedicto. Nam in scripturis audiunt τ legunt eū ab angelo nunciatum: de virgine natum: a pastoribus τ regibus adoratū: mortuū τ resuscitatū: in celū ascendisse: ad iudiciū venturū vt bonis gloriā τ malis penā reddat: q̄ oīa maria τ ioseph firmit̄ credunt. Per simeonē iustum τ timoratū τ spūsancto plenum intelligo predicatorē qui debet esse iustus rectitudine: timoratus sancto timore: spiritusancto repletus: doctrina τ intelligentia: vita τ sanctitate. Iste tanq̄ simeon prophetizat quia futura annunciat. Iudicat eñi matrem ecclesiam vt alteram mariam de christi conceptione τ fidelitate letam gladio persecutionis christi feriendam: et corde suo perforandam; quia non solum

extremis penis ſꝫ internis ꝑſuaſionibꝰ ⁊ fal-
ſis argumentis traſſgenda: attamē nō mo-
riendā:q: in vera fidelitate ꝑmanebit ſicut
virgo maria in xp̄i paſſione fuit doloris gla
dio ꝑforata:nō tñ mactata. Per aīam intel
ligo quālibꝫ ꝑſonā eccl'ie vel aīam noſtrā q
aīa p̄mo fuit cōiugata ꝑ ſeptē annos demū
toto tp̄e vite ſue viduata:ſemꝑ tñ ſācta. Et
aīa noſtra p̄mo debꝫ eſſe cōiugata.ſcꝫ ꝑ vite
actiue opa xp̄o coniuncta ⁊ hoc ꝑ ſeptē opa
mie velut ſeptē tēporibꝰ:demū dꝫ eſſe vidua.
ſcꝫ ab operibꝰ exteriorib' aliena ⁊ opib' inte
riorib' meditatōib' oronib' ſctis cōtempla
tionib' deo cōtinue cōiuncta vſqꝫ in finē vite
ſue cōtemplādo puerū ieſum tanq̄ ſpeculuꝫ
⁊ exēplar ante oculos ſuos ꝓponēdo.ſ. quō
fiat puella.i.a pctis pura ⁊ quō creſcat ⁊ cō
fortet.ſ.deuotōe ⁊ orone.plena ſapiētia diui
ne cognitōnis ⁊ gr̄a ſctē charitat:⁊ ſic ꝑue-
niet ad ſtatū imobilis perfectēqꝫ glorifica-
tionis in ſecula ſeculoꝝ Amen.

De eadē dñica infra octa.natiuitatꝭ dñi
ſermo q̄ oñi tp̄e fuit fides incarnationis.

Et ſub tutorib' et

actorib' vſqꝫ ad p̄finitū temp'
a patre. Gal.iiij. Sāct' Aug.
ad optatū vt allegat magr̄ ſen
tētiarū.lib.iij.diſt.xxv.c.ij.dic̄ ſic. Illa fides
ſana ē q̄ credim' nullū hoīem ſiue maioris
ſiue parue etat liberari a cōtagione mortꝭ ⁊
obligatōe pcti qḋ p̄ma natiuitate contraxit
niſi ꝑ vnū mediatorē dei ⁊ hoīm ieſum xp̄ꝫ
cui' hoīs eiuſdēqꝫ dei ſaluberrima fide etiā
illi iuſti ſalui facti ſūt q̄ priuſq̄ veniret i car-
nē crediderūt venturū. Eadē eñ eſt fides
noſtra ⁊ illoꝝ.hec ille. Sup quo verbo mo-
ueo talē q̄ſtionē. A Utrū ſacramētū in-
carnatōis xp̄i qḋ fuit reuelatū antiq̄s velut
tutorib' ſit neceſſariū credere ꝑ ſaluādis pec
catorib'. Ad iſtam q̄ſtionē r̄ndent duo do
ctores eccl'ie. Prim' ē btūs Greg.ſup Eze
chielē dicēs ſic. Et q̄ p̄ibāt ⁊ q̄ ſeq̄bant cla
mabant dicētes. Oſanna filio dauid. Quia
oēs electi qui in iudea eſſe potuerūt.ſiue qui
ſūt nūc in eccl'ia in mediatorē dei ⁊ hoīꝫ cre-
diderunt. Eadē eñ fides mediatoris q̄ nos
ſaluat:ſaluos iuſtos faciebat antiquos:pu-
ſillos cū magnis.q: ſicͤ nos credim' xp̄m i
carne veniſſe:ita illi venturū.hec ille. Secūd'
eſt ſctūs Tho ij.ij.q.ij.arti.vij.i reſpō.dicēs
Illud ꝓp̄e ⁊ ꝑ ſe ꝑtinet ad obiectū fidei per
qḋ hō btītudinē cōſequit, via aūt hoīb' ve-
niendi ad beatitudinē eſt miſteriū incarna
tionis ⁊ paſſiōis xp̄i.dr̄ eñ Act.iiij. Nō eſt
aliud nomē ſub celo datū hoīb' in q̄ oportē
at nos ſaluos fieri.ideo miſteriū incarnatio-
nis xp̄i aliq̄lit oportuit oñi tp̄e eſſe creditū
apō oēs:diuerſimode tñ ſm diuerſitatē tē-
porū ⁊ ꝑſonarū. Nam hō ante ſtatū pcti ha
buit explicitā fidē de xp̄i incarnatōne ſm q̄
ordinabat ad ꝯſūmatōnē glie:nō aūt ſm q̄
ordinabat ad liberatōnē a pctō ꝑ paſſionē
⁊ liberatōnē a pctō:q: hō nō fuit p̄ſcius pcti
futuri. Uidet aūt incarnatōis xp̄i fuiſſe p̄e
ſcius ꝑ h̄ qḋ dixit. ꝓpt̄ h̄ relinq̄t hō patrē ⁊
matrē ⁊ adherebit vxori ſue. vt h̄r Geñ.ij.
Et hic ap̄ls Eph.v.dic̄. Sacramētū h̄ dico
magnū in xp̄o ieſu ⁊ in eccl'ia: qḋ q̄dē ſacra
mentū nō eſt credibile p̄mū hoīeꝫ ignoraſſe
poſt pctm̄ aūt fuit explicite creditū miſteriū
xp̄i:nō ſolū q̄tū ad incarnatōnē ſꝫ etiā q̄tū
ad paſſionē ⁊ reſurrectōēꝫ q̄b' hūanū gen'
a pctō ⁊ morte liberat. aliꝫ eñ nō p̄figuraſ-
ſent xp̄i paſſionē q̄buſdā ſacrificijs ⁊ ante le
gem ⁊ ſub lege.quoꝝ q̄dē ſacrificioꝝ ſigni-
ficatū explicite maiores cognoſcebāt:minores
aūt ſub velamīe illoꝝ ſacrificioꝝ credētes ea
diuinit' eſſe diſpoſita de xp̄o venturo q̄dāmo
do habebāt velatā fidē. Et ſic pꝫ ea q̄ ad mi
ſteria xp̄i ꝑtinēt.tanto diſtinctiꝰ recognouerūt
q̄to xp̄o ꝓpinq̄ores fuerūt.hec ille. Sc̄do dic̄
verbū ꝓpoſitū. Eſt ſub tutorib' ⁊ actoribus
vſqꝫ ad p̄finitū tp̄s a patre. Qḋ v̄bū expon-
tur trib' modis vt patꝫ p̄mo ſic. Quāto tp̄e
heres paruul' eſt.ſ.etate ⁊ ſcīa:eſt ſub tuto-
rib' ⁊ actorib' q̄ diſtinguunt.nā paruul' ꝯue
nitur ab alijs ⁊ cōuenit alios. Dicūt eñ tu-
tores q̄ cauſas eiꝰ agūt mēdo ꝯtra aduerſa-
rios cū ꝯuenientes. Actores v̄o q̄ cauſas ei'
agūt ꝯtra eos q̄s cōuenit. Etiā tutores dicū
tur ſub quoꝝ cuſtodia ſūt paruuli vſqꝫ ad de
cimūquartū ānū ꝑfectū. Actores aūt dicūt
curatores q̄ habēt eoꝝ curā a decioq̄rto āno
vſqꝫ ad vigeſimūq̄ntū ānū vſqꝫ ad p̄finitū
tp̄s a p̄re. antiq̄t' eñ erat ꝯſuetudo q̄ parē-
tes i teſtamēto ſuo determinabāt tp̄s tutele
paruuloꝝ:ſꝫ hodie ē determiatū ſm ꝯſuetudi-
nē diuerſarū regionū q̄tū ꝫ debeat eē puer ſub
tutela. Et lex determiat vſqꝫ ad decimūq̄rtū
annū ꝑfectū.vel vſqꝫ ad p̄finitū tp̄s a p̄re.i.
a iure ordiato a ſapiētib'. Secūdo adaptat
ſimilitudo ad xp̄ꝫ.ſic.q̄to tp̄e heres fuit par
uul' fuit ſub tutorib'.i. ſub maria ⁊ ioſeph de
fendētib' ꝯ herodē: ⁊ ap̄los ꝯ iudeos vſqꝫ
ad p̄finitū tp̄s a p̄re.i. vſqꝫ ad tp̄s q̄ volui-

deꝰ ꝙ manifestaret suã deitatẽ ⁊ potẽtiã i mi
raculis ⁊ signis ⁊c̃. Cũcta em̃ fecit deꝰ i tpe
suo: qꝛ i oibꝰ obſuauit tp̃s ⁊ oportunitatẽ vt
pꝫ i qttuoꝛ opibꝰ. Pꝛio mũdũ creãdo. Eccl̃s
iij. Cũcta fecit deꝰ i tpe suo. Secũdo i mũdũ
veniẽdo. Esa. xiiij. Prope ẽ vt veniat tp̃s eiꝰ
Tertio hoibꝰ p̃dicãdo. Osee. x. Tp̃s reqrẽdi
dñm cũ ipe venerit docebit nos. Quarto p
nob moriẽdo. Joh. vij. Tẽpꝰ meũ nõdũ ad-
uenit ⁊ hoc fuit tp̃s p̃finitũ a pr̃e. Tertio qꝛ
tp̃s gessit typũ eccl̃ie ⁊ fidei xpiane: cuiꝰ fuit
pncipiũ ⁊ caput põt dici ꝙ eccl̃ia dei ẽ ⁊ fuit
sub tutoribꝰ ⁊ actoribꝰ a creatõe mũdi: nũꝙ
em̃ deꝰ pmisit eccl̃iaꝫ ⁊ fidẽ xpianã i tãtũ flu
ctuari qn semp h̃ret defẽsores ⁊ actores. vñ
Augꝰ. li. xviij. de ciui. dei c. xviij. dic̃ sic. Nõ so
lũ a tpe corporalis p̃sentie xpi ⁊ aploꝝ eiꝰ: ſꝫ
ab ipo abel quẽ pmũ iustũ impius frat̃ occi
dit. ⁊ deīceps vsqꝫ i huiꝰ seculi finẽ int̃ psecu
tiones mũdi ⁊ ꝯsolatões dei peregrinãdo p-
currit eccl̃ia vsqꝫ ad p̃finitũ tp̃s a pr̃e. sic dic̃
Aug. ſmõe. iiij. de scõ petro sic. Sic̃ em̃ noe
in archa naufragãte mũdo q̃s susceperat cun
ctos ſuauit icolumes: ita ⁊ eccl̃ia petri ꝯfla-
grante seculo: oẽs q̃s ãplectit̃ ſuabit. Et sic
adhuc i trãsacto diluuio ad archã noe colũ-
ba signũ pacis detulit: ita in trãsacto iudicio
tp̃s ad eccl̃iaꝫ petri gaudiũ pacis deferet: qꝛ
ipe colũba ⁊ pax ẽ. ⁊ ipe pmisit. Jterũ vide-
bo vos ⁊ gaudebit cor vr̃m. h̃ ille. B Uidẽ
dũ ꝙ post peccm̃ pmi hoĩs eccl̃ia remãsit ve-
lut pupilla ⁊ orphana quã oẽs psequebãt̃ diũ
sis psecutõibꝰ peccõꝝ. sic declarat btũs Aug.
li. de vita xpiana dicẽs sic. Aliqs noui q̃s ita
insipientie ⁊ iprudẽtie tenebrosa ignorãtia
fallit ac decipit: vt fidẽ quã h̃re simulãt sine
iusticie opibꝰ apõ deũ sibi cẽseãt pfuturã: ⁊
h̃ erroris gñe sine metu crimĩa nephãda cõ-
mittũt: dũ credũt deũ nõ criminũ ſꝫ tãtũ pfi-
die vltorẽ. rñdeat ille mihi cuiꝰ talis ẽ sensꝰ.
Adã a deo factꝰ ẽ hõ pmꝰ i pncipio stati mũ
di pfidie an pcti causa dãnatꝰ ẽ: in q̃ nihil in
credulitat̃ fuisse inuenio p̃t̃ iobediẽtiã solã
cuiꝰ cã dãnatꝰ ẽ: ⁊ oẽs suo dãnamur exẽplo.
Cayn q̃qꝫ ñ pfidie cã ſꝫ qꝛ fratrẽ iteremerat
ꝯdẽnat̃. Quid plura. vniuſꝰ h̃ mũdꝰ diluuio
iteriit nõ pfidie cã ſꝫ criminũ. Sodoma ⁊ go-
morra vt repẽtino cremarent̃ incẽdio: nullã
causã infidelitat̃ inuenio nisi peccõꝝ ⁊ scelerũ
qđ scriptura euidẽtissime demõstrat dicẽs. ho
mines sodomite mali ⁊ peccõres erãt in ꝯspe
ctu dei valde. Ppl̃s ipe iudaicꝰ vt tã freqnt̃
iterire videret̃ ⁊ corripi nõne peccõꝝ cã pstra-
bat̃: h̃ ille. Quis aũt eccl̃ia xpi sic multiplices
pateret̃ psecutões: tñ in q̃bꝫ statu habuit
tutores ⁊ actores. s. sctĩssimos patres q̃ dice
bant illõ qđ h̃t di. lxxxvij. c. Jrreligiosũ pꝛo-
sus ⁊ execrabile iudicamꝰ. si q̃sq̃ vl̃ extrane
us i sua tuitõe susceptos ñ oĩ fide ⁊ tota ani
mi sui educauerit scitate. h̃ ibi. Propterea in-
sudabãt scti pr̃es vt fides scẽ m̃ris eccl̃ie ⁊
messie filij eiꝰ defẽderet̃ ab hostibꝰ suis. Fue-
runt autẽ tutores fidei xpi nõ solũ fideles ſꝫ
etiã gentiles ⁊ pagani q̃ ad singulos articu
los fidei. Vñ ex oĩ gñe hoĩs adducã sex gñã
hoim: q̃rũ q̃libꝫ apponet dictũ suũ circa vnũ
articulũ fidei.

Fides xpi est sub
Patriarchis
Prophetis
Regibus
Apostolis
Sibillis
Uirtutibus
tutoribꝰ ⁊ actoribus

Primo fides xpi quo ad

singulos articulos symboli ẽ sub p̃triarchis
tutoribꝰ ⁊ actoribꝰ. vt pꝫ. Adam Geñ. v. dic̃
Creauit deꝰ hoiẽꝫ. Ad similitudinẽ dei fecit
illũ masculũ ⁊ feminã: creauit eos ⁊ bñdixit
illis. h̃ ibi. ⁊ hoc q̃ ad pmũ articulũ symboli
Noe Geñ. v. dic̃. Jste ꝯsolabit̃ nos ab operi
bus ⁊ laboribꝰ manuũ nostrarũ in terra cui
maledixit dñs. h̃ ibi. Et loq̃t̃ de filio dei q̃ de-
bebat saluare genꝰ hũanũ sic pmiserat ei deꝰ
Geñ. ix. Arcũ meũ ponã i nubibꝰ celi ⁊ erit
signũ federis int̃ me ⁊ int̃ terrã: nequaꝙ vl
tra maledicã terre ppt̃ hoiẽꝫ. ⁊ h̃ ptinet ad
secũdũ articulũ in q̃ ponit̃ nomẽ iesꝰ qđ inter
pretat̃ saluator. Abrahã Geñ. xv. dicit. Cũ
sol occubuisset facta ẽ caligo tenebrosa ⁊ ap
paruit clibanꝰ fumãs ⁊ lãpas ignis trãsiens
int̃ diuisiones illas. h̃ ibi. Clibanꝰ fumãs est
vterꝰ v̑gis i q̃ formatꝰ ẽ panis celestis. Joh.
vi. Ego sum panis viuꝰ q̃ de celo descẽdi. Fu
mauit ãt p obũbratõeꝫ spũsscti. Luc. i. Spi-
ritussctũs supueniet i te: ⁊ xꝰtꝰ altissimi obũ
brabit tibi. Nã fumꝰ obũbrat radiũ sol̃. lam
pas accẽsa ẽ filiꝰ dei. Esa. lxij. Saluator eiꝰ vt
lãpas accẽdat̃. Hec aũt facta sunt i ꝯceptõe
xpi ⁊ natiuitate eiꝰ ex v̑gie. ⁊ h̃ ptinet ad ter
tiũ articulũ. Ysaac Geñ. xxij. dic̃. Colligauit
filiũ suũ ⁊ posuit eũ i altari sup struẽ lignoꝝ
vt imolaret eũ. h̃ ibi. Per struẽ lignoꝝ itelli
git̃ lignũ cruc̃: qđ xp̃s i humeris suis portã-
uit i q̃ crucifixꝰ ẽ. Mat. xxvi. Et baiulãs sibi
crucẽ exiuit i eũ q̃ dr̃ caluarie locꝰ. deꝰ pr̃ mã-
dauit xp̃o vt ascẽderet crucẽ. Ro. viij. Pro-

prio filio suo nõ pepercit: ꝑ nobꝰ oībꝰ tradidit
illũ. ⁊ h̃ ptinet ad qrtũ articulũ. Jacob Gen̄
xxxvij. dix̄. Fera pessima deuorauit filiũ meũ
descẽdã ad ipʒ lugẽs i ifernũ. h ibi. Hec fera
pessima fuit serpẽs q̃ deuorauit adã cũʒ tota
posteritate sua qñ tẽptauit euã i paradiso. I.
Pet. v. Aduersariꝰ vester dyabolꝰ tanq̃ leo ru-
giẽs circuit q̃rens quẽ deuoret ⁊c̃. Sʒ xp̃s i
cruce rugiẽs ꝑ pctõ ade. Heb. v. Cũ clamo-
re valido ⁊ lachrymis exauditꝰ ẽ. Tãdẽ des-
scẽdit ad ifernũ vt educeret sctõs ibidẽ detẽ
tos. Zach. ix. Tu q̃q; i sanguie testamẽti tui
emisisti victos de lacu in q̃ nõ erat aq̃. ⁊ h̃ p-
tinet ad q̃ntũ articulũ symboli. vt pʒ. Leui fi
liꝰ iacob vt hr̃ i testamẽto patriarcharũ mori
ens dixit. Uirũ renouãtẽ legẽ i v̄tute altissi
mi errronẽũ appellabit: ⁊ i fine vt estimabit̃
occidet eũ nesciẽtes ipiꝰ resurrectõeʒ inocẽ-
tẽ sanguinẽ i malicia sup capita recepturi. h
ibi. Iudei eñ nõ itelligẽtes v̄bũ xp̃i: q̃d dixit
Joh. ij. Soluite tẽplũ h̃ ⁊ i tribꝰ diebꝰ excita
bo illõ. false testati sũt aduẽsus eũ corã cay
pha dicẽtes. Hic dixit. possũ destruere tẽplũ
dei ⁊ i tribꝰ diebꝰ illõ excitare. Math. xxvi.
Sʒ xp̃s loq̃bat̃ d̃ tẽplo corpis sui q̃d erat ex
citãdũ tertio die post morte ꝑ resurrectõneʒ
ẽm ꝓphiaʒ Amos. ix. vbi dr̃. In die illa susci
tabo tabernaculũ dauid q̃d cecidit: ⁊ apertu
ras muroꝝ eiꝰ reedificabo ⁊ ea q̃ corruerãt
instaurabo ⁊ reedificabo eũ sic i diebꝰ anti-
quis ⁊c̃. Uolõtẽ aũt sãguis xp̃i ꝯ se puertẽt
dicẽtes. Sãguis eiꝰ sup nos ⁊ sup filios no
stros. ⁊ h̃ ptinẽt ad sextũ articulũ. Aser filiꝰ
iacob. vt hr̃ i testamẽto patriarcharũ moriẽs
dixit. Noui qñ peccabit̃ ⁊ tradẽmi i manibꝰ
inimicoꝝ v̄roꝝ ⁊ terra v̄ra desolabit̃ ⁊ vos
dispgemi i q̃ttuor ãgulos terre ⁊ erit̃ i disp-
sione despecti velut aq̃ inutil̃ vsq;dũ altissimꝰ
visitabit terrã: ⁊ ipse veniẽs vt hõ cũ hoībꝰ
mãducãs ⁊ bibens ⁊ i silẽtio ꝯterens caput
drachonis ꝑ aquã. Hic saluabit isrl̃ ⁊ oẽs gẽ
tes deꝰ i viru abscõditꝰ. Dicite ḡ filijs vt nõ
discredãt ei. hec ibi. Iudei eñ post ascẽsionẽ
xp̃i i celũ dispsi sũt ꝑ mũdũ ẽm ꝓphetiã eiꝰ
q̃ ponit̃ Luc. xix. Uidẽs iesꝰ ciuitatẽ fleuit su
per illã: dicẽs. q: si cognouisses ⁊ tu ⁊c̃. Con-
gregauit aũt ecclesiam ex gẽtibꝰ ⁊ iudeis per
aquã baptismi. Math. vlti. Euntes docete
oẽs gẽtes baptizãtes eos ⁊c̃. ⁊ h̃ ptinet ad
septimũ articulũ. Joseph filiꝰ iacob vt hr̃ i te
stamẽto patriarcharũ moriẽs dixit. Uidi q̃m
ex iuda nata ẽ v̄go hñs stolã bissinã ⁊ ex ipa
ꝓdijt agnꝰ imaculatꝰ ⁊ oẽs bestie ipetũ fece
rũt aduẽsꝰ eũ ⁊ vicit eas agnꝰ ⁊ ꝑdidit ı̃cõ

culcationẽ: ⁊ gaudebũt i eo ãgeli ⁊ hoĩes ⁊
oĩs terra. Hec aũt fiẽt i tp̃e suo vltimis diebꝰ
vos ḡ filij mei custodite mandata dñi ⁊ ho-
norare iudã ⁊ leui: q̃m ex ipis orietur vobis
agnꝰ dei grã saluãs oẽs gẽtes isrl̃. regnũ eñ
eiꝰ eternũ ñ ꝑteribit ⁊ iudicabit dñs i p̃mis
isrl̃ de ea q̃ in ipm ẽ iniusticia: q̃m aduenientẽ
deũ i carne liberatorẽ nõ crediderũt. Et tũc iu
dicabit oẽs gẽtes q̃tq̃t ñ crediderũt ei i terra
apparẽti: ⁊ arguet i electi gẽtiũ isrl̃. h ibi. Cũ
eñ xp̃s i p̃rio aduẽtu suo iniuste iudicatꝰ ẽ ab
hoībꝰ ꝓpterea i secũdo aduẽtu iuste iudicabit
terrã. ps. Iudicabit orbẽ terre i eq̃tate ⁊ po
pulos i v̄itate sua. ⁊ Job. xxxvi. dr̃ sic. Cau-
sa tua q̃si impij iudicata ẽ: ꝓpterea iudiciũ cau-
samq; recipies. Et Joh. v. Potestatẽ dedit ei iu
diciũ facẽ q: filiꝰ hoĩs ẽ. Iudicabit eñ in for
ma hoĩs comitantibꝰ eũ sctĩs. Zach. xiiij. Et
veniet dñs deꝰ meꝰ oẽsq; sctĩ eiꝰ cũ eo. Et erit
in die illa nõ erit lux: s̃ frigꝰ ⁊ gelu. ⁊ h̃ ptinẽt
ad octauũ articulũ. Iudas filiꝰ iacob vt hr̃ i
testamẽto patriarcharũ moriẽs dixit. Uisita-
bit vos dñs i mĩa ⁊ i delectatõe i captiuitate
inimicoꝝ v̄roꝝ. et post h̃ orit̃ vob astrũ ex
iacob i pace ⁊ exurget hõ ex semine meo vt
sol iusticie ãbulãs cũ filijs hoĩʒ i mãsuetudi
ne ⁊ iusticia: ⁊ oẽ pctm̃ nõ inuenietur i eo: ⁊ ap
rient̃ sup ipʒ celi ad effundẽdũ spm̃ p̃tris sctĩ.
Tũc effulgebit sceptrũ regni i eo ⁊ a radice
mea nascet̃ vas plãtatõis: ⁊ i ea ascẽdet vir
ga iusticie gẽtibꝰ iudicare ⁊ saluare oẽs ino-
cãtes dñʒ. h ibi. Pluries eñ xp̃s dedit spm̃
sctm̃ aplis s. ad faciẽdũ miracula: ad remittẽ
dũ peccã: ad p̃dicatõneʒ euãgelij. ẽm illõ Za
cha. xij. Effudã sup domũ dauid ⁊ sup habita-
tores hierl̃ʒ spm̃ grẽ ⁊ p̃cũ. Et h̃ fecit xp̃s q:
ipse erat plenꝰ spũsctõ. ẽm illõ Mich. iij. Ego
repletꝰ sũ fortitudie spũs iudicio ⁊ v̄tute. ⁊
hec ptinẽt ad nonũ articulũ symboli aploꝝ.
Ysachar filiꝰ iacob vt hr̃ i testamẽto patriarcha
rũ moriẽs dixit. Omnẽ agrestẽ ferã hũ me
subncient̃ ⁊ habebit vobiscũ deuʒ celi ãbulãtẽ
cũ hoībꝰ i simplicitate cordis h ibi. Xp̃s eñ
ꝯgregauit ecclesiam cuiꝰ ipse ẽ caput. ẽm illud
Osee. i. Cõgregabũt̃ filij iuda ⁊ filij isrl̃ pa-
riter ⁊ ponẽt sibimet caput vnũ ⁊ ascẽdẽt de
terra. ⁊ Johel. ij. Laudabit nomẽ dñi dei v̄ri
q̃ fecit vobiscũʒ mirabilia ⁊ nõ ꝯfũdet̃ ppls
meꝰ i sẽpiternũ: ⁊ sciet q: i medio isrl̃ ego sũ ⁊
ego dñs deꝰ v̄r ⁊ ñ ẽ alꝰ ⁊ nõ ꝯfũdet̃ ppls
meꝰ i eternũ ꝑs. Annũciaui iusticiã meã i eccle
sia magñ. ⁊ h̃ ptinet ad decimũ articlʒ. Gad
filiꝰ iacob. vt hr̃ i testamẽto patriarcharũ mo-
riẽs dixit. Auferte odiũ ab aīabꝰ v̄ris: ⁊ dil

gite adinuicē ī rectitudīe cordis. dicite filijs vr̄is vt honorēt iudā ⁊ leuī: qm̄ ex ipis orirī faciet dn̄s saluatorē isrl' h̄ ibi. Xp̄s enī venit ī mūdū peccōres saluos facē. Sm̄ illō Osee .i. Domui iuda misereboꝛ ⁊ saluabo eos ī dn̄o deo suo. ⁊ Johel. ij. Benign⁹ ⁊ misericoꝛs ē patiēs ⁊ mlte mie ⁊ p̄stabil' sup malicia. ⁊ Michee. vij. Quis de⁹ silis tui q̄ aufers iniq̄tatē ⁊ trāsfers peccm̄ reliquiaꝝ hereditat' tue ñ imittet vl' furorē suū: qm̄ volēs mīaꝫ ē. ⁊ Mat. i. Ipe enī saluū faciet ppl'ꝫ suū a peccis eoꝝ. ⁊ h̄ ptinēt ad vndecimū articulū. Beiamin fili⁹ iacob vt h̄r ī testamēto p̄triarcharū moriēs dixit. Custodite mādata dei vsqꝫ q̄ de⁹ salutare suū reuelet oīb⁹ gētib⁹. Et tūc videbitis enoch noe. sem. abrahā. ysaac. iacob resurgentes a dextris ī exultatōe. tūc ⁊ nos resurgem⁹ vnusq̄sqꝫ ī sceptrū nr̄ꝫ adorātes regē celoꝝ q̄ ī terra apparuit ī forma hoīs hūiliati. ⁊ quotq̄t crediderīt ei in terra ɔgaudebūt ei. tūc ⁊ oēs resurgēt hij q̄dē ī gl'iaꝫ hi v̄o ī ignominiā. h̄ ibi. Xp̄s ei resurgē faciet moꝛtuos vt recipiat vnusq̄sqꝫ sm̄ q̄d gessit ī coꝛpe siue bonuꝫ siue malū iusti ī vitā etnā. Sm̄ illō Zach. xiiij. In die illa erit dn̄s vn⁹ ⁊ erit nomē ei⁹ vnū ⁊ ñ erit anathema āpli⁹. s; sedebit hirl'ꝫ secura ⁊ Math. xxv. Ibūt hij ī suppliciū etnū iusti aūt ī vitā etnā. ⁊ h̄ ptiet ad xij. arti. vt pꝫ D

Secūdo fides xp̄i ē sub pphetꝫ tutoꝛib⁹ ⁊ actoꝛib⁹ q̄ ad singulos articulos symboli vt pꝫ Moyses Gen̄. i. dic̄. In p̄ncipio creauit de⁹ celū ⁊ terrā. ⁊ h̄ ptinet ad p̄mū articulū. Dauid ī ps̄ dic̄. Dn̄s dixit ad me fili⁹ me⁹ es tu ego hodie genui te. ⁊ h̄ ptinēt ad secūdū articulū. Esa. xi. dic̄. Egredit' v̄ga de radice iesse ⁊ flos d̄ radice ei⁹ ascēdet ⁊ requiescet sup eū sp̄us dn̄i. Et. ix. Paruulus nat⁹ est noƀ ⁊ fili⁹ dat⁹ ē nobis ⁊ vocabit' nomen ei⁹ admirabil' ɔsiliari⁹ de⁹ foꝛtis pr̄ futuri secli p̄nceps pacꝭ ⁊c̄. ⁊ h̄ ptinet ad tertiū articulū. Hiere xi. dic̄. Ego q̄si agn⁹ māsuet⁹ q̄ poꝛtat' ad victimā ⁊ ñ cognoui q2 cogitauerūt sup me ɔsilia dicētes. Mittam⁹ lignū ī pane ei⁹ ⁊ eradam⁹ eū de terra viuētiū: ⁊ nomē ei⁹ nō meōꝛet' āpli⁹. ⁊ h̄ ptinet ad q̄rtū articulū. Ezech. xxxi. dic̄. A sonitu ruine ei⁹ cōmoui gētes cū deducerē euꝫ ad īfernū cū his q̄ descēdebāt ī lacū. Et ɔsolata sūt ī terra īfīma oīa ligñ voluptat'. ⁊ h̄ ptinet ad q̄ntū arti. Osee. vi. dic̄. Viuificabit nos post duos dies: ī die tertia suscitabit nos ⁊ viuemus in ɔspectu ei⁹ sciem⁹ seq̄murqꝫ vt cognoscam⁹ dn̄ꝫ. ⁊ h̄ ptinet ad sextū articulū. Amos iiij. dic̄. Ecce foꝛmās mōtes ⁊ creās ventū ⁊ annūciās hoīb⁹ eloquiū suū: faciēs matutinā nebulā ⁊ gradiēs sup excelsa terre dn̄s de⁹ nomē ei⁹. ⁊ hoc ptinet ad septimū articulū. Malach. iij. dic̄. Accedā ad vos ī iudicio ⁊ ero test' velox. Et eiusdē. iiij. Ecce ei dies veniet succēsa q̄si camin⁹ ⁊ erūt oēs supbi ⁊ oēs faciētes iniq̄tatē stipula: ⁊ īflāmabit eos dies veniēs dicit dn̄s exercituū. ⁊ h̄ ptinet ad octauū articulū. Johel. iij. dic̄. Effūdā de sp̄u meo sup oēꝫ carnē ⁊ sup seruos meos ⁊ ācillas meas effūdā sp̄m meū ⁊ dabo p̄digia ī celo ⁊ ī terra. ⁊ h̄ ptinet ad nonū articu. Sophonias. iij. dic̄. Iudiciū meū ē vt ɔgregē gētes ⁊ colligā regna: ⁊ reddā pplis labiū electū vt inuocēt oēs ī noīe dn̄i ⁊ seruiāt ei humero vno. ⁊ h̄ ptinet ad decimū arti. Micheas vij. c. dic̄. Deponet iniq̄tates nr̄as ⁊ p̄iiciet ī p̄fūdū maris oīa peccā nr̄a. ⁊ h̄ ptinet ad. xi. arti. Dan̄. xij. c. dic̄. Hi q̄ doꝛmiūt ī terre puluere euigilabūt alij in vitā etnā alij ī opprobriū vt videāt sp̄. ⁊ h̄ ptinet ad. xij. arti. E

Tertio fides xp̄i ē sub regibus tutoꝛib⁹ ⁊ actoꝛib⁹ q̄ ad singulos articulos symboli vt pꝫ. Salomō Eccl. i. dic̄. Vn⁹ ē altissim⁹ creatoꝛ oīꝫ oīps ⁊ rex potēs ⁊ metuēd⁹ nimis sedēs sup thronū sapie ⁊ dominās de⁹. ⁊ h̄ ptinet ad p̄mū arti. Hieroboā iij. Reg. xi. dicit. Remaneat lucerna dauid cūctis dieb⁹ corā dn̄o ī hierl'ꝫ ⁊ regnet sup oīa q̄ desiderat aīa ei⁹. h̄ aūt lucerna dd̄ ē xp̄s filius dei etnalit' a p̄re genit⁹. Esa. lxvi. Nūq̄d ego q̄ alios parere facio ip̄e ñ pariā dic̄ dn̄s Si ego q̄ gn̄atōēꝫ tribuo ceteris: sterilis ero dic̄ dn̄s de⁹. Et ps̄. Ip̄e inuocabit me: pr̄ me⁹ es tu ⁊ ego ponā ī sl'ꝫ sch̄i semē ei⁹ ⁊ thronū ei⁹ sic dies celi ⁊ thron⁹ ei⁹ sic sol ī ɔspectu meo. ⁊ h̄ ptiet ad. ij. arti. Achas Esa. vij. dic̄. Ecce v̄go ɔcipiet ⁊ pariet filiū ⁊ vocabit' nomē ei⁹ emanuel. butirū ⁊ mel cōmedet vt sciat reprobare malū ⁊ eligē bonū. xp̄s ē iste fili⁹ q̄ de intacta v̄ginitate scē marie nat⁹ ē. q2 vt dr̄ Mat. i. Qd̄ ei ī ea natū ē d̄ sp̄u scō ē. ⁊ h̄ ptiet ad. iij. arti. Abia. ij. paralip. xiij. dic̄. Est apd̄ nos cādelabrū aureū ⁊ lucerna ei⁹ vt accēdat' sp ad vesperā ī exercitu nr̄o dux de⁹ ē. Nolite pugn̄re ɔ dn̄ꝫ patrū vr̄oꝝ: q2 ñ vob expedit. ist d̄ cādelabrū accēsū ē xp̄s q̄ dic̄ Joh. viij. Ego sū lux mūdi. fuit āt accēsū ad vesperā q̄n seipꝫ obtulit deo p̄ri ī cruce ī holocaustū q̄d ī r̄pt' tatorū accēsū: ⁊ h̄ ptiet ad. iiij. arti. Iohobhā. ij. palip. xxvij. dic̄. Fecit q̄d rectū erat corā dn̄o. ip̄e edificauit poꝛtā dom⁹ dn̄i excelsā. ip̄e pugnauit ɔ re

gem filiorum amen: et vicit eū etc. Hec porta ex celsa ē porta celi quā xp̄s aperuit iustis. Fm illō p̄s. Aperite mihi portas iusticie et ingressus in eas cōfitebor dño hec porta dñi: iusti intrabūt in eā. Qui in cruce pēdēs vicit dyabolū atqz ad infernū iens cōfregit potētias dyaboli p̄s. Cōtriuit portas ereas: et vectes ferreos ↄfregit. suscepit eos de via iniq̄tatis eorum etc. Et Osee. xiij. Ero mors tua o mors morsus tu⁹ ero inferne. et hoc ptinet ad q̄ntū articulū. Ozias. ij. Paralip. xxvi. c. Egressum ē nomē ei⁹ ꝓcul. eo ꝙ auxiliaretur ei dñs et corroboraslet illū. Nā de⁹ pat̄ suscitauit iesum xp̄m a mortuis. iuxta illud p̄s. Ego dormiui et soporat⁹ sū: et exurrexi qm̄ dñs suscepit me. Et Mich. vij. dic̄ xp̄s. Ne leteris inimica mea sup me: q: cecidi. ↄsurgā. Cū sedero in tenebris dñs lux mea est. irā dñi portabo. educet me in lucem: videbo iusticiā ei⁹ et aspiciet ad me inimica mea et operietur ↄfusiōe et hoc ptinet ad sextū articulū. Iosaphat. iij. Regū xxii. dic̄ sic. Vidi dñm sedentē sup soliū suū et oēm exercitū celi assistentē ei a dextris. Xp̄s em̄ ascēdit in celū cū leticia sctōrum angelorum. p̄s. Ascēdit de⁹ in iubilatōe et dñs in voce tube. Et Marci vltio. Dñs q̄dē ies⁹ assumpt⁹ est in celū et sedet a dextris dei. Et Iob. viij. Tolle tecū omnē multitudinē pugnatorum et ↄsurge et ascēde in oppidū hay. et hoc ptinet ad septimū articulū. Asa. ij. Paralipo. xv. dic̄. Transibūt multi dies in israel absqz deo vero et absqz sacerdote et absqz lege. Cūqz reuersi fuerint in angustia sua clamauerintqz ad dñm deū israel et q̄sierit eum reperiēt eū. In tp̄e illo nō erit pax egredienti et īgrediēti: sꝫ terrores vndiqz i cūctis habitatoribꝰ terrarū: q: dñs ↄturbabit eos in oī angustia et iudicio. Xp̄s em̄ vētur⁹ est iudicare viuos et mortuos. Iuxta illō Iohel. iij. Cōgregabo oēs gētes et deducā illas i vallem iosaphat et disceptabo cū eis ibi. Et paulum infra. consurgāt et ascēdāt gētes in vallem iosaphat: q: ibi sedebo vt iudicē oēs gētes i circuitu. et hoc ptinet ad octauū articulum. Ezechias Eccli. xlviij. dic̄. In diebꝰ ipi⁹ retro rediit sol decē lineis p grad⁹ q̄s descenderat et spū magno vidit vltima et cōsolat⁹ est lugētes syon vsqz in sempiternū: Ostendit futura et abscōdita āteq̄ venirēt. Spūs em̄ sctūs reuelat secreta dei sctis pphet. Vñ Amos. iij. dr̄. Nō faciet dñs de⁹ verbū nisi reuelauerit secretū suū ad suos suos pphetas. Et. ij. Pet. i. Nō em̄ volūtate hūana allata est aliq̄ndo pphetia: sꝫ spū sctō inspirati locuti sūt scti dei hoīes. Et. i. Cor. ij. Spūs em̄ oīa scrutatur etiā ꝓfūda dei. Quis em̄ scit hominū q̄ sūt hoīs nisi spūs hoīs q̄ in ip̄o est. ita et q̄ dei sūt nemo cognouit nisi spūs dei. Nob autē reuelauit de⁹ p spm̄ sctm̄. et h̄ ptinet ad nonū articulū. Manasses. ij. Paralipo. xxxiij. dic̄. Abstulit deos alienos et simulacra de domo dñi. Instaurauit altare dñi et imolauit sup illud victimas et hostias et laudem p̄cepitqz iude vt seruiret dño deo israel. Xp̄s em̄ ex passione sua formauit sibi nouā ecclesiam. Eph. v. Xp̄s dilexit ecclesiā et seip̄m tradidit p ea vt illā sctificaret. mūdās eā lauacro aq̄ i v̄bo vite: vt exhiberet ip̄e sibi gloriosam ecclesiā nō habētē maculā neqz rugā aut aliq̄d huiusmodi: sꝫ vt sit sctā et imaculata. Et Zach. xiij. dr̄. In die illa erit fons patens domui dauid et habitatoribꝰ hierlm̄ in ablutōnē pctōris et mēstruate. Et erit i die illa dic̄ dñs exercituū. Disꝑdā noīa idolorum de terra et nō mēorabūtur vltra: dicā ppl̄s me⁹ es tu. et hoc ptinet ad decimū articulū. Iosias Eccli. xlix. dic̄. In oī ore q̄si mel indulcabitur ei⁹ mēoria. et vt musica i cōuiuio vini ip̄e ē directus diuinit⁹ in pnia gentis: et tulit abominationes ipietatis et gubernauit ad dñm cor ip̄i⁹: et i diebꝰ pctōrum corroborauit pietatē. Xp̄s em̄ suo sanguie mūdauit nos a pctis. Heb. ix. Sāguis xp̄i emūdauit ↄsciās nr̄as ab opibꝰ mortuis. et Apoc. i. Dilexit nos et lauit nos a pctis nr̄is i sanguine suo. et Esa. lxi. Spūs dñi sup me eo ꝙ vnxerit me. Ad ānūciādū māsuetis misit me vt mederer ↄtritis corde et p̄dicarē captiuis idulgētiā et clausis apertionē vt p̄dicarē ānū placabilē dño. et h̄ ptinet ad vndecimū articulū. Iechonias Hier. xxix. dic̄. Visitabo vos et suscitabo sup vos v̄bū meū bonū: vt reducā vos ad locū istū et i pace illi⁹ erit pax vob. Hoc ei v̄bū bonū ē illō q̄d dicet xp̄s eis q̄ a dextris ei⁹ erūt. Mat. xxv. Venite bñdicti pr̄is mei ꝑcipite regnū meū q̄d vobis paratū ē ab origie mūdi. et Esa. xxxij. Sedebit ppl̄s me⁹ i pulchritudie pacis et i tabernacul̄ fiducie et i reqe opulēta. et h̄ ptinet ad duodecimū articulū.

Quarto fides xp̄i est sub apl̄is auctoribꝰ et actoribꝰ q̄ post missiōez spūs sācti anteq̄ dispgerētur p mundū ↄgregato cōcilio fidē p̄dicandā in. xij. articulos distinxerūt iuxta illud Apoca. xxi. Mur⁹ ciuitatis i. fidei hñs fundamēta. xij. et in ip̄is noīa. xij. apostolorum: q: q̄lꝫ apl̄s posuit suū articulū. Petr⁹ posuit primū articulū dicēs, Credo in de

ez pa. oipo. crea. celi z tre. Ubi tria ostendit in deo. pmo miam cũ dic pre3. ij. Cor. i. Pr mia rũ z deus toti9 csolatõis. Scdo oipotentiã cuz dicit oipotentẽ. ps. Oia quecũq3 voluit dñs fe cit. Tertio sapiam cũ dic. creatorẽ. ps. Oia in sapia fecisti. Jo. zebedei posuit scd3 articu lũ dicẽs. Et in iesũ xp3 filiũ ei9 vnicũ dñ3 no strũ. Ubi oñdit xpm patri coeq̃lẽ q̃ ad tria pmo q̃ ad diuinitatẽ cũ dicit filiũ eius. Joh. x. Ego z pr vnũ sum9. Scdo q̃ ad eternitatez cũ dic vnicũ. Jo. i. In pncipio erat v̈bũ. hoc erat in pncipio apud deũ. Tertio q̃ ad pratẽ cũ dic. dñm nrm Joh. xiij. Uos vocatis me mgr̃ z dñe z bñ dicitis: sũ3 enĩ. Jacob9 zebe dei posuit tertiũ articulũ dicẽs: Qui conceptus ẽ de spũ scõ nat9 ex maria v̈gie. Ubi tria ostendi tur de xpo. pmo q sol9 spũs sctũs opat9 ẽ hãc conceptionẽ cũ dic. Qui concept9 de spũ scõ Am brosi9. nõ ex virili semie3 mistico spiramie v̈bũ dei fcm̃ caro. Luce. i. Spũs sctũs supue niet in te zc. Scdo q sine pctõ nat9 est. cũ di cit. nat9 ẽ. s. sine pctõ. Joh. viij. Quis ex vo bis arguet me de pctõ. Tertio q de itacta v̈ gine ort9 ẽ. cũ dic ex maria v̈gie. sicut sidus radiũ pfert v̈go filiũ zc. Andreas posuit q̃r tũ articulũ dicẽs. Passus sub põtio pylato: crucifix9 mortu9 z sepult9. Ubi circa hũanita tẽ xpi oñdit tria pmo redẽptõe3 cũ dicit crucĩ fixus. i. petri. i. Nõ corruptibilib9 auro vel ar gẽto redẽpti estis s3 pcioso sanguie agni ima culati iesu xpi. Scdo satisfactionẽ cũ dic mor tu9. Heb. ij. Per mortẽ destrueret eũ q̃ mortis hẽbat iperiũ. i. dyabolũ: vt libaret eos q̃ tio re mortẽ p totã vitã obnoxij erãt suituti. ter tio celi aptionẽ. Ro. vi. Cõsepulti enĩ sum9 cũ xpo p baptismũ zc. Thõas posuit q̃ntu3 articl3 dicẽs. Descẽdit ad iferos. descẽdit ei in ifernũ ppt tria. pmo ppt triũphũ q̃ pferẽ de dyabolo triũphauit nõ solu3 ipm in cruce vincẽs. s3 etiã ipm expoliãs z ligãs. Colo. ij. Cyrographũ tulit de medio affigẽs illõ cru ci expoliãs principat9 z ptãtes traduxit cõfi denter palã triũphãs illos i semetipo. Scdo ppt remediũ. s. vt sctis pñb9 subueniret z i de eos educeret. Esa. xxiiij. Cõgregabunt cõ gregatõe vni9 fasc̃ i lacũ z claudẽt ibi i car cere: z p9 multos dies visitabunt cũ regnaue rit dñs exercituũ: z i cspectu senũ suo2 fue rit glosus. Tertio pp exẽplũ vt erudiamur sepe in ifernũ mẽte descẽdẽ. ps. Descẽdãt in ifernũ viuẽtes. Bartholome9 posuit sextũ ar ticulũ dicẽs. Tertia die resurrexit a mortuis Ubi oñdit q xps resurrexit tripl̃r. Pmo ve locit. cũ dic tertia die. Scdo veracit cũ dic re surrexit. Luc. vlti. Surrexit dñs v̈e. Tertio poteter cũ dic a mortuis. Ro. vi. Xps resur gẽs ex mortuis iã nõ morit mors illi vlt nõ dñabit zc. Philipp9 posuit septimũ articulũ dicẽs. Ascẽdit ad celos sedet ad dexterã dei pñis oipotẽt. Ubi oñdit q xps ascẽdit ppt tria. pmo vt ianuã celi apiret cũ dic. ascendit ad celos Heb. x. Hñm9 fiduciã i itroitu s. cor in sanguie xpi. scdo vt secũ in celo sedẽ faceret cũ dic. sedet ad dexterã dei Luce. xxij. Sede bit z vos sup sedes. xij i regno meo. tertio vt apud pre3 p nob i pellaret. Heb. ix. Introi uit i celũ vt appeat vultui dei p nobis. Ma the9 posuit octauũ articl3 dicẽs. Inde ventur9 est iudicare viuos z mortuos. Ubi oñdit q xps appebit tripl̃r. pmo i forã hũana ad exa minãdũ cũ dic Inde vẽtur9 ẽ. Job. xxix. Cã3 quã nesciebã. i. quã me nescire oñdebã dili gẽtissime examiabã. scdo cũ societate decora ad põderãd cũ dic. Judicare Mat. xxv. Cũ sederit fili9 hois i sede maiestat sue et oẽs an geli ei9 cũ eo zc. tertio cũ ptate mag ad sniãn dũ cũ dic. viuos z mortuos. Lu. xxi. Tũc vi debũt filiũ hois veniẽtẽ i nube cũ ptãte ma gna z maiestate zc. Jacob9 alphei posuit. ix. articulũ dicẽs. Credo i spm̃ scm̃. Ubi ostẽ dit tria de spũ scõ pmo q ẽ csolator c tristici am cũ dic credo. Joh. xvi. Si ei abiero mit tã paclitũ ad vos. scdo q ẽ pbẽs c mũ di maliciã cũ dic in spm̃. Joh. xvi. Cũ aũt ve nerit spũs arguet mundũ de pctõ. s. qd hẽt i fidelitat de iusticia. s. bono2 operũ quã nõ h3 z de iudicio. s. q nõ tiet. tertio q ẽ eruditor c ignorantiã cũ dic scm̃. Joh. xiiij. Paraclit9 aũt spũs sctũs quẽ mittet pr in noie meo ille vos docebit oia zc. Symõ posuit decimũ ar ticulũ dicẽs. sctã3 eccliã3 catholicã scõ2 cõio nẽ. Ubi oñdit q ecclia ẽ spũale celũ: z corp9 misticũ. In celo st̃ tria. pmo corp9 illuians z nõ illuiatũ vt sol z figt xpm q̃ lumẽ sapie a lijs ifundit: z ipse a nullo recipit. iõ dic. sctã3 Leuitici. xi. Scti estote sic z ego sctũs sum. scdo corp9 illuians z illuiatũ vt luna. et figt plãtos q̃ illuiant a xpo z illuiant subditos: iõ dic eccliã3. Mat. xviij. Dic eccl̃ie. tertio cor pus illuiatũ tm̃ vt firmamentũ z figt subdi tos fideles q̃ a plat lumen accipiant z alijs nõ ifuñt. iõ dic. catholicã. Apoc. xxi. Ecce ta bernaculũ dei cũ hoib9 z hitabit cũ eis z ipsi ppl̃s ei9 erũt. Preterea ecclia ẽ corp9 misticũ. In corpe hũano fm Auicẽnã est qddã mẽ brũ qd ifluit vitã: s3 nõ recipit vt caput z figt plãtos: qddã qd recipit: s3 nõ ifluit vt caro z figt subditos: iõ dic scõ2 cõionẽ. ps. Parti

ceps ego sū oīm timētiū te ꝛc. Tadeꝰ posuit
xi. articulū dicēs. remissiōes peccōꝝ. Ubi ostē
dit ꝙ xp̄us remittit pctā in ecclia Esa. xliij.
Ego sū q̄ deleo iniq̄tates tuas pp me. In pctō
em̄ sc̄ tria p̄io dei offēsa scd̄o deformis ma
cl'a. t̄rio obligatio ad penā et̄nā. Trenoꝝ ij.
Quō obtexit caligie: q̄ ad p̄mū in furore suo
dn̄s filiā syon. q̄ ad sc̄dm piecit de celo in t̄rā
īclitā israel. q̄ ad tertiū. Ista tria solꝰ deꝰ dimit
tit q̄d figurū est Luce. xv. in filio p̄digo: de q̄ di
cūt tria. s. ꝙ pr̄ osculatꝰ ē eū: ecce remissio of
fense: ꝙ īduit eū stolā p̄mā. ecce mūdicia aīe
ꝛ ꝙ ipse mortuꝰ fuerat ꝛ reuixit: ecce dimissio
pene et̄ne. Mathias posuit xij. articl'z dicēs
Carnis resurrectōēꝫ vitā eternā amē. Ubi
ōn̄dit ꝙ oēs resurgemꝰ: s; difformit̄: q: mali
ad suppliciū et̄nū: boni xp̄o ad vitā et̄nā. Nā
bti hn̄t vitā sine morte ꝫ illos q̄ sūt ī iferno
iō dic̄. vitā. Xti hn̄t et̄nitatē sine fine ꝫ illos
q̄ sc̄ ī mūdo: iō dic̄ et̄nā. Bti hn̄t possessiōeꝫ
sine expectatōe ꝫ illos q̄ sūt ī purgatorio: iō
dic̄ Amen. i. cōplete ꝛ pfecte ꝛc. quo ad sin
gulos articulos fidei: vt patet. G

Quinto fides xp̄i ē sub

sibillis tāꝙ̄ actoribꝰ ꝛ tutoribꝰ. Sibilla p̄sica
dic̄. hic ē solꝰ sūmꝰ deꝰ q̄ celos fecit lūibꝰꝙ di
stinxit atꝙ solē lunā ꝛ stellas creauit frugi
feráꝙ t̄rā ꝛ tumores aq̄ ponti. ꝛ Judith. ix.
dic̄. Deꝰ creator celoꝝ ꝛ aq̄rū ꝛ dn̄s totiꝰ cre
ature. ꝛ hoc ptiet ad primū articulū symbo
li ꝛc. Sibilla lybica dic̄. Ipm̄ tuūꝫ cognosce
deū q̄ dei filiꝰ ē quē dedit deꝰ fidelibꝰ viris ho
norare. Et. i. Joh. i. dr̄. In hoc societas nr̄a
sit cū pr̄e ꝛ filio eiꝰ iesu xp̄o. ꝛ hoc ptinet ad
sc̄m articulū. Sibilla erithrea dic̄. In vltīa
etate hūiliabit̄ deꝰ. hūiliabit̄ ples diuina: vnie
tur hūanitati diuinitas. Jacebit ī feno agnꝰ et
puellari officio educabit̄. Et Esa. lxvi. ca. dr̄
Anteꝙ̄ parturiret pepit: anꝙ̄ veniret ptꝰ eiꝰ:
pepit masculū q̄s audiuit vnꝙ̄ tale: aut q̄s vi
dit huic simile: ꝛ h̄ ptinet ad. iij. articl'm. Si
billa tyburtina dic̄. In manꝰ ipias ī fideliūꝫ
postea veniet. Dabūt āt deo alapas manibꝰ
icestis: ꝛ īpurato ore expuēt venenatos sputꝰ
dabit v̄o ad v̄bera simplr̄ sctm̄ dorsū: ī escā
fel: ꝛ in siti acetū, dederūt: ī hospitalitatē hāc
mōstrabūt mensā. O ī sipiēs deū tuū nō itel
lexisti: ludētē mortaliū mētibꝰ: s; spinis coro
nasti. ꝛ h̄ ptinet ad. iiij. articulū. Sibilla del
phica dic̄. Post triduū ꝛ morte morietr̄ tribꝰ
diebꝰ sōno suscepto: ꝛ tūc ab iferis regressus
ad lucē veniet p̄ꝰ. Et ecc. xxiiij. dr̄. Penetrabo
īferiores ptes t̄re ꝛ īspiciā oēs dormiētes. ꝛ
illūiabo oēs sperantes ī dn̄o. ꝛ h̄ ptinet ad. v.
articl'z. Sibilla cimica dic̄. Mors fatū finiet
tertiū diē dormiēs ꝛ tūc ex mortuis rediens
ad lucē veniet p̄mꝰ resurrectōis īitio vocatis
ostēso. Et. ij. Thimo. ij. dr̄. Memor esto dn̄m
iesū xp̄ꝫ resurrexisse a mortuis. ꝛ h̄ ptiet ad
sextū articl'z. Sibilla hellespōtina dic̄. Sciūt
iusti ducē scē militie ascēsurū in celū comitā
tibꝰ āgel: p̄usꝙ descēdat ī mediū t̄re: ꝛ ātece
dat in ꝯspectu eiꝰ flāma ignis īextinguibilis
Et ps. Ascēdisti in altū cepisti captiuitatē ac
cepisti dona in hoībꝰ. ꝛ h̄ ptinet ad. vij. arti.
Sibilla cumea dic̄. Tūc apiet̄ celū mediū in
tēpesta nocte ꝛ tenebrosa vt in orbe toto lu
mē descēdentē dei tāꝙ̄ fulgur appeat. et zach.
ix. dr̄. Exibit vt fulgur iaculū eiꝰ ꝛ dn̄s deꝰ in
tuba canet ꝛ vadet ī turbie austri. ꝛ i. Thess.
iiij. Ipse dn̄s ī tuba dei descēdet de celo ꝛc. et
h̄ ptinet ad octauū articulū. Sibilla phrigia
dic̄. Oīm nutritorē ꝯditorēꝙ dulcē spm̄ oī
bus disposuit ꝛ ducē fecit. ꝛ Sapie xij. dicit̄.
O ꝙ̄ bonꝰ ꝛ suauis ē dn̄e spūs tuꝰ ī oībꝰ. ꝛ h̄
ptinet ad. ix. arti Sibilla europa dicit. Cōte
ret āt simulacra hoīes ꝛ oēs diuitias. ꝛ Sopho. i.
dr̄. Preparauit dn̄s hostiā scificauit vocatos
suos ꝛ h̄ ptinet ad. x. arti. Sibilla samia dic̄
Jugū nr̄e seruitutis itolerabile sup collū positū
tollet leges ipias soluet: vinculaꙙ violenta.
Et. i. Jo. i. dr̄. Sāguis iesu xp̄i filij dei emun
dat nos ab oī pctō. ꝛ h̄ ptinet ad. xi. articl'z.
Sibilla agrippa dic̄. Celū voluēs terre late
bras apiā: ꝛ resurgē faciā mortuos: fatū sol
uēs ꝛ stimulū mort̄: eaꙙ ī iudiciū ducā iudi
cās pioꝝ ac ipioꝝ scā hoīm: ꝛ iustos q̄ a p̄n
cipio fuert̄ ad vitā īstaurabo sēpiternā. ꝛ h̄ p
net ad duodecimum articulum. H

Sexto fides xp̄i ē sub vir

tutibꝰ tāꙙ̄ sub tutoribꝰ ꝛ actoribꝰ q̄ ad singu
los articulos simboli. sapia Heb. iij. dic̄ Qui
āt oīa creauit deꝰ ē. ꝛ h̄ ptiet ad p̄mū articl'm
Fides. i. Chori. i. dic̄. Fidel' deꝰ p quē vocati
estis ī societatē filij eiꝰ dn̄i nr̄i iesu xp̄i. ꝛ h̄ pti
net ad. ij. articl'm. Pax Ro. i. dic̄. Predestia
tus est filꝰ dei ī v̄tute s̄m spm̄ scificatōis. ꝛ h̄
ptinet ad. iij. arti. Obedia Phil. ij. dic̄. Hūi
liauit semetipm̄ factꝰ obediēs vsꙙ ad mortē
mortē āt cruc̄. ꝛ hoc ptinet ad. iiij. articuluꝫ.
Spes. Ephe. iiij. dic̄. Descēdit primū ī iferio
res ptes t̄re. ꝛ h̄ ptinet ad. v. arti. Ueritas
i. Chori. xv. dicit. Xp̄s resurrexit a mortuis
p̄mitie dormientiū. ꝛ h̄ ptinet ad vi. articl'm
Prouidētia Ephe iiij dic̄. Ascēdit sup oēs
celos vt ādimpleret oīa. ꝛ h̄ ptiet ad. vij. arti.

iusticia Ro.ij.dic. Ostēdūt o[pus] legis scriptū esse in cordibus suis testim onīū illis reddente cōsciā ipsoꝝ: ⁊ inter se inuicē cogitat onū accusantiū aut et defendētiū in die cū iudicabit deus occulta hoīm. ⁊ hoc ptinet ad .viij. articl'z Pietas. Ephe.i.dic. Signati estis spū pmissionis scō q̄ ē pign' hēditat' nr̄e in redeptōez acq̄sitōis in laudē glie ipsi'. ⁊ hoc ptinet ad nonū articl'z. Patiētia Eph.i.dic. Ipm dedit caput sup oēm ecctiam: q̄ est corp' ipsi' ⁊ plenitudo ei' q̄ oia in oib' adimplet. ⁊ h ptinet ad x.articl'z: Mia. Ephe.i.ca.dicit. Gratificauit nos in dilecto filio suo: in q̄ hēm' redēptōem p sanguinē ipsi' in remissionē petōꝝ. ⁊ h ptinet ad xi.articl'z. Charitas Ro.ij.dicit. In die reuelatōis iusti iudicij dei reddet vnicuiqz sm opa sua: hijs q̄ d sm patiaz boni opis gliam ⁊ honorē ⁊ icorruptionē q̄rentibus vitā eternā. ⁊ h ptinet ad.xij. articulum. Et sic pz. Idē qz poctarū: iudiciū: ac alioꝝ testimonijs probari pōt: q̄ qz necā nō sūt omissi m'. Regem' eū in cui' f.de viuim' Amen.

In festo circūcisionis dñi nostri iesu xpi de pcessione in tēplū ⁊ strena. Sermo.xvi.

st nomen eius iesus.

e Luce.ij. Et in euāgelio hodierne solēnitatis. Apls ad Heb.i.dicit sic. Multipharie multisqz modis olim deus loqns patrib' in pphis nouissime diebus istis locut' ē nob in filio. Sup q̄ moueo qōnē. An xps veniēs in mūdū q̄d locut' p nob subeūdū. Ad istā qōnē rn̄det sctūs Tho.iij.pte.q.i.ar.iiij.in. R. pncipali dicens Certū ē xpm venisse in hūc mundū nō solū ad delendū illud petm̄ qd traductū ē originaliē in posteros: sꝫ ⁊ ad deletionē oim petōꝝ q̄ postmodū sup addita sūt. Nō q oia deleāt qd ē pp defectū hoim q̄ xpo nō iherent sꝫ illud Joh.iij. Lux venit in mundū ⁊ dilexerūt hoies mag' tenebras q̄z lucē. Sꝫ qz ipe exhibuit qd sufficiēs fuit ad oim deletōez Un̄ dr̄ Ro.v. Nō sicut delictū sic ⁊ donū. Nā iudiciū ex vno in cōdēnatōez: gr̄a aūt ex multis delictis in iustificatōez Tn̄o āt pncipali' ad alicui' petī deletionem xpus venit q̄to illud petm̄ mai' est. Dr̄ aūt mai' aliqd dupl'r. vno mō itēsiue sicut ē maior albedo q̄ ē intēsior ⁊ p hunc modū mai' ē petm̄ actuale q̄z originale: qz pl' hꝫ de rōe voluntarij. Alio mō dr̄ aliqd mai' extēsiue sicut d̄r maior albedo q̄ ē in maiori supficie: ⁊ h mō petm̄ originale q̄ q̄d totū gen' hūanū ifidat ē mai' quolꝫ petō actuali qd ē pprium singularis psone. Et q̄tū ad hoc xps pncipali' venit ad tollendū peccatū originale inq̄ntum bonū gētis diuini' est q̄ bonū vni' sicut dr̄ p'o Ethico. hec ille. Pro intellectu hoꝝ sciendū q hodierna die iesus xps valde mane ducit' ad templū et associat a.xv.psonis cū q̄bus loquit' in via sup facto redēptionis hūane: put dicit apostol' ad Galat.iij. Misit deus filiū suum natum ex muliere: factum sub lege vt eos qui sub lege erant redimeret. Primo loquitur Moysi dicēs. ego sū q̄ misi te ad liberandū pplm egypti a seruitute oppssuꝫ: in cuius signū apparui tibi in rubo succenso igne ⁊ nō cōbusto in figurā redemptionis generis humani. Nam sicut tu fuisti assūptus et aquis sic ego a virgīe matre mea cui' vteri' velut rubus apparuit plenus splēdore ignis sine cōsumptione.i.diuinitate mea sicut hodie cantat ecclesia dicēs. Rubū quē viderat moyses incōbustum cōseruatam agnouim' tuā laudabilē virginitatē dei genitrix. Et qz mādaui tibi Exo.xij. Ut imolares agnū anniculum imaculatū ⁊ de sanguine agni iringeres vtrūqz pstē ⁊ supl minaria domoꝝ et ita liberarem ab ipio pharaonis angelo deuastante: ideo ego tāq agn' mansuet' innocēs ab oi macla imunis vado ad tēplū circūcidēd': vt effundā sanguinē meū p vestri liberatōe a petō originali: p q̄ detine mīa ptāte dyaboli. Un̄ cātat ecclia dicēs. Protecti pasce vespere a deuastāte āgelo: erepti de durissimo pharaonis ipio. Iaꝫ pascha nostrū xps est q̄ imolat' agnus est synceritatis azima caro ei' oblata ē. Scdo loq' aaron dicēs ego sū q̄ misi te ad pplm ydolatria deceptū pdicatorē veritat' vt liberes eos a tā detestabili vicio: in cui' signū feci tuā virgā frōdere florē et germinare. Cū tn̄ de se foret sicca. numeri.xvij. In figurā q ego psonal'r debeo pdicare pplo iudaico ⁊ ipm ab erroib' liberare: qz nō sum missus nisi ad oues q̄ pierunt dom' israel. Math.xv. Et mater mea tanq virga virginitat' viriditate nō hūano semine sꝫ mystico spiramie pduxit me q̄ sum flos cāpi. put dicit Esa.xi. Egredief virga de radice iesse ⁊ flos de radice ei' ascendet. Un̄ cantat sancta mater ecclesia dicens. Uirga iesse floruit: vgo deū ⁊ hoiez genuit. Et qz mādaui tibi Exo.xxx. Ut tāqz sūm' sacerdos sel' in ano intrares in sancta scōꝝ nō sine sanguine in sacrificiū pro culpa ⁊ ignorantia populi. Ideo tanq pontifex futuroꝝ bonoꝝ

p xp'iũ sanguinẽ hodie igrediar i scã esna redẽptõe iuẽta: vt deducit Pau. ad Heb. ix.

Tertio loquitur iosue dicens. Ego sum q̃ misi te ad bellandũ ꝯ inimicos ⁊ pp'l'm meũ p̄tegendũ: in cui' signũ ad voce; tuã stetit sol in medio celi ⁊ non declinauit occũbere spacio vni' diei. Josue. x. In figurã q̃ ego ver' Josue. i. saluator debeo q̃rere qd̃ pierat: ⁊ in medio celi. i. virginalis vteri celãtis diua sacramẽta steti tãq̃ sol: qm̃ vobis timẽtib' nomen meum orief sol iusticie. Malachie. iiij. Unde cãtat eccl'ia dicẽs. Dñ orf' fuerit sol d̃ celo: videbis regẽ regũ pcedentẽ a patre: tãq̃ spõsus de thalamo suo. Et quia mandaui Exo. xxiiij. Ut lib' legis asp̄gerec̃ sanguine: ⁊ in verba legis mũdarec̃ pp'l's ad Heb. ix. Ideo ego tãq̃ liber scriptus int' ⁊ foris debeo asp̄gi hodie sanguine ad emũdatõe; cõsciarũ oim̃ hoi;. Quarto loquitur Gedeoni dicẽs. Ego sum q̃ te misi ad liberandũ pp'l'; meũ de manu madiã: in cui' signũ vell' positũ in area appuit in crastino plenũ rore terra circũquaq̃ manẽte arida Judic. vi. In figuram q̃ ego q̃ sum vnigenit' dei p̄ris debeo liberare pp'l'm dei. i. totũ gen' humanũ de manu dyaboli: ⁊ vell'. i. sacratissim' virgis vterus appuit plen' rore diuinitatis: q: ad instar roris ego descẽdi de celo in virginis vterũ sicut Esaias ptebat dicẽs. Rorate celi desup: ⁊ nubes pluãt iustũ ⁊c. Uñ cãtat ecclesia dicẽs. Qñ natus est ieffabiliter de virgĩe tũc iplete sunt scripture sicut pluuia in vell' descẽdisti vt saluũ faceres gen' hũanũ. Et q: mãdaui vt sanguine vituli imolati pp'lus asp̄gerec̃: ⁊ sic mũdarec̃ Leuitici. xiiij. Ido ego tanq̃ vitul' rõne discretionis hodie debeo offerri deo p̄ri vt sic asp̄sione sanguinis mei gen' humanũ redimac̃. Quinto loquitur sansoni dicẽs. Ego sum q̃ misi te ad liberandũ pp'l'm meũ israel de manu philistinorũ: in cui' signũ dedi tibi tantã fortitudinẽ vt occideres leonẽ ferocissimũ: in cui' ore fauũ mellis inuenisti. Judic. xiiij. In figurã q̃ ego tanq̃ sanson fortis rõne ãnũciatõis: q: ambo mulieri alienigene copulati: sed tu carnaliter: ego sp̃ũaliter. s. nature humane rõne traditõnis: q: ambo a familiari ⁊ domestico traditi. rõne clausionis: sed tu in ciuitate: ego in sepulchro. tu ptractis postib' exiuisti: ego clauso sepulchro resurrexi. Debeo liberare gen' humanũ a ptãte dyabolorum: et leo tribus iuda regalis: fuit occisus. i. p̄uata fuit regĩe. ge. xlix. Nõ a ufere c̃ sceptrũ d̃ iuda ⁊c. ⁊ de ore leonis. i. de vtero virginis q̃ fuit d̃ illa tribu. Egressus est fauus mellis. i. ego xp̄s iesus: q: sicut fauus mellis ꝯstat ex cera mundissima ⁊ melle: sic ego ex carne ĩnocentissima ⁊ diuinitate dulcissima. Et q: mãdaui q̃ masculus cui' p̄putij caro circũcisa nõ fuerit pereat aĩa ei' de pp'lo dei. Gen. xvij. Que circũcisio nõ fiebat sine sanguis effusiõe: iõ ego ad templũ vado p circũcisionẽ effundere sanguinẽ meũ in pp'lo dei electo. Sexto loquit dñe sapiẽtie dicens. ego hodie debeo circuncidi ad cõmendandã ⁊ approbanda; legem datã patrib' que statuit vt die octaua circũcidac̃ puer natus ⁊ vt credac̃ q̃ hec lex fuerit data a deo: qm̃ lex data est per angelos in manu mediatoris. Gal. iij. Etiam accepistis legẽ in dispositione angelo; Actuũ. vij. Ideo ꝯgruit vt circũcidar. hec' eñ lex ordinabatur ad me. p̄mo testimoniu; ferẽdo eo q̃ op; ipleri oĩa que scripta sunt in lege ⁊ psalmis ⁊ p̄phis de me. Luce vltimo. Etia; si crederetis mo y si crederetis ⁊ mihi de me ei ille scripsit Joh. v. Scd̃o ad mei fidem disponẽdo qm̃ cõcludit oẽs sub cultu vni' dei a quo debet saluari genus humanũ. Unde dicit ap'l's ad Gal. iij. Priusq̃ veniret fides sub lege custodiebamur ꝯclusi in eãdẽ fidẽ q̃ reuelanda erat. Dixit aũt dña sap̄ia. ista lex fuit posita pp̄ter transgressores ⁊ eos qui pctõ orĩginali astringũtur: sed in te nullũ est peccatũ qm̃ sanct' fuisti in ipsa tui cõceptione. Alic̃ quõ deleres pctm̃ istd̃ si hoc pctõ fores astrictus: ergo nõ ꝯgruit vt circũcidaris. Respõdit xp̄s dicens. Licet reges ⁊ principes nõ videantur legib' subijci: vt. C. de legibus ⁊ cõstitutionib'. l. digna vox: debent tñ sponte legib' parere q̃tum ad vim directiuã legis: vt dc̃ ex de ꝯstitutionib'. c. Cu; omnes: vbi habec̃ q̃ q̃cq̃d iure q̃s statuit in alio ipse codẽ iure vti d;. Et sapiẽs dic̃. Patere legẽ q̃ tu ipse tuleris. Sic ẽ princeps dc̃ esse solutus a lege: q: null' in ipm̃ p̄t iudiciũ ꝯdẽnatõis inferre: si ꝯ legẽ agat. Und̃ sup illud. ps. Tibi soli peccaui dicit glosa. Rex nõ h; hoiem: qui sua facta dijudicat. Et q: nõ veni soluere legẽ: sed adimplere: iõ legis p̄cepta hodie obseruare p̄pono. Septimo loquitur dñe iusticie dicens. Ecce vado ad templũ vt circũcidar a sũmo sacerdote pp iudeo; scãdalũ ⁊ excusatõe; tollẽdã: ne si incircũcis' fuero obijciãt q̃ nõ debẽt icircũcisũ p xp̄o recipe. Uñ Pau. ro. xv. dic̃. Dico eñ ihm xp̄; ministrũ fuisse circũcisiõis ad ꝯfirmãdas p̄missiões p̄rm ⁊ Jo. criso. in homel. dic̃ sic. Dñs ãt circũsionẽ accepit nõ q̃ aliq̃ remedio idigẽt ꝯ pctĩs

originale qui peccatũ nõ fecit.sed vt oẽm oc-
casionem nõ credendi iudeis auferret nolu-
it dissimilis patrib⁹ appere. Octauo loquit
tur dñe prudentie dicẽs:ego circũcisionez id
suscipio:vt circũcisio carnalis finez accipiat.
spiritualis autẽ initium sumat: q: sicut ait
aplus. Finis legis xp̃s est ad iusticiam omni
credẽti. Sed q̃uis frequẽter lex hanc precẽ-
piat:nõ facile tamen scriptum reperit absq3
solo ysaac filio repromissionis. Ergo circũci
sio ysaac meam circũcisionem significauit q̃
geminã vestri figurauit. vnam qua in p̃nti
circũcidimini:qñ per aquaz baptismatis et
gratiã spũssancti a peccatis abluti meipsum
induimini:monente ap̃lo qui ait. Renoua-
mini spũ mentis vr̃e:⁊ induite nouũ hoĩem
qui ɓm deum creatus est. Et iterum Exuite
vos veterẽ hoĩem cum actibus suis:induite
eum qui renouatur de die in diem. Alteram
qua in futuro veri⁹ circũcidemini qñ carnis
fragilitate deposita:mortale hoc induet imor
talitatẽ:et corruptibile hoc induet icorrupti-
onẽ:et qñ nõ erit cõflictus cum carne ⁊ san
guine.sed implebit promissio illa qua homi
nes neq3 nubent neq3 nubentur: sed erunt
sicut angeli dei in celo:cum filij resurrectio-
nis fuerint. Nono loquitur dñe veritati di
cens:ego debeo circũcidi:vt veritatez carnis
humane ostẽdam ɔtra varias hereses here
ticoꝝ. Scio eñi nõ defuturos qui dicant me
nõ verum corpus sed fantasticũ assumpsis-
se:vt manichei. ⁊ corpus meũ consubstãtia
le diuinitati vt apollinaris:⁊ me corpus ce-
leste de celo attulisse vt Ualẽtinus. Ydõ vt
hos errores confutem:cõuenit vt circũcidar
et sanguinem emittã qd nõ potest facere cor
pus fãtasticũ nec celeste nec deo ɔsubstãtiale
Decimo loquit dñe humilitati dicens:con
uenit vt ego circũcidar vt qui in similitudie
carnis peccati aduẽi remediũ quo caro pec-
cati cõsueuerat mũdari nõ despiciam. Sic eñ
decet vos iplere oẽm iusticiam.i. humilitatẽ
et sic reprehendã stulticiaz coꝝ qui de pctĩs
suis facere pñiam erubescũt: qñ ego q̃ pec-
catũ nõ hẽo pcti remedia nõ erubesco:⁊ me-
dicine vnguentũ adhibeo vbi vuln⁹ nõ hẽo
qñ erubescentia id qd est mortale efficit ve
niale. Et q̃to corã plurib⁹ sacerdotib⁹ q̃s eru-
bueri:pl⁹ venie meret ⁊ plures sacerdotes
obligat ad orandũ:vt de pñia disti. p̃ma. §.
quẽ penitet. Dixit dña humilitas. Istud ẽ au-
gere pctm̃ ⁊ errorẽ:q: vt hẽt.xxij.q.ij.ca. cũ
humilitatis cã mẽtiris.si non eras pctõr ante
q̃3 mẽtireris mẽtiendo efficeris qd deuita-
ueras:⁊ veritas in te nõ ẽ nisi te ita dixeris
pctõrem vt ẽt esse cognoscas. Ueritas autẽ
ipsa est:vt qd es dicas. Naz quõ est huĩitas
vbi regnat falsitas:h̃ illa. Respõdit xp̃s di
cens:nõ indigens sacramẽtis etiã tenet sa
cramẽta suscipere:q: q̃tũcunq3 sit sctũs: tñ
adhuc est in silitudine carnis pcti. Uñ Be-
da in homel. hodierna dicit sic. Suscepit er-
go circũcisionẽ lege decretã in carne et qui
in silitudine carnis peccati nõ autez in carne
pcti aduenit. remedium quo caro pcti con-
sueuerat mũdari nõ respuit:sicut ⁊ vnda ba
ptismatis qua noue grẽ pp̃los a pctõꝝ sor-
de lauari voluit:ipse nõ necessitatis:sed exẽ-
pli causa subijt.hec ille. Undecimo loquit
dñe obediẽtie dicẽs.ego debeo circũcidi vt
superior inferiorib⁹ exemplũ prebeã: q: exẽ-
plum malũ reprobat:vt.ff.ad senatus ɔsulta
macẽ.l.p̃ria in prin. ⁊ bonũ imitat: vt. viij.
q.i.qualis. Unde Beda in homel. dicit sic.
Ut autẽ nobis necessariaz obediendi virtu-
tem p̃cipuo cõmẽdaret exemplo: factuz sub
lege filium suũ misit deus in mundũ non q:
ipse quicq̃3 legi debeat qui est vn⁹ magister
noster:vnus est legislator ⁊ iudex:sed vt eos
qui sub lege posit: legis onera portare nequi
uerant sua cõpassione iuuaret: ac de seruili
cõditione qui sub lege erant ereptos in ado-
ptionẽ illoꝝ que p grãm est:sua largitate re-
duceret.hec ille. Duodecimo loquit dñe li
bertati dicens. Ego debeo circũcidi in arraz
redẽptionis hũani generis. Uolo eñi facere
sicut faciũt mercatores:qui qñ emunt aliq̃d
nõ stati faciũt plenã solutionẽ: sed prio dãt
arram in signũ rei empte. Sic ego tãq̃3 mer
cator veni ad emendũ pctõres: preciũ autẽ
quo debẽt emi est sanguis me⁹:ideo volo cir
cũcidi ⁊ sanguinẽ meũ effundere in arrã pre
cij pctõꝝ emptoꝝ. Sed in die parasceues su-
per bancũ crucis:ego aperiã bursaz.i. corp⁹
meũ p q̃nq3 ptes ⁊ totũ preciũ.i.sanguinez
meũ fundã. Et sic gen⁹ hũanũ restituã pristi
ne libertati quã p pctm̃ pdiderat. Dixit tunc
dña libertas. Nonne modic⁹ iste sãguis quez
nũc effusur⁹es in circũcisione sufficit ad re-
dimendũ gen⁹ humanũ a seruitute dyaboli.
Si sic quare opz totũ effundere in passiõe:
Rñdit xp̃s:licet gutta sanguinis mei suffice-
ret ad redẽptiõem generis hũani: nolo tñ q̃
sic redimat:ppter tres rões. Primo ne pec-
catũ apud deũ leue ⁊ ɔtẽptibile videat sic tã
modico precio ablui. Scdo vt amorẽ quẽ

ad genus humanum gero maximum esse demonstrem dũ corp⁹ meũ tot flagellationibus: icĩsiõib⁹: vulnerib⁹: passionib⁹: ⁊ tã crudeli morti exposuero: vt sic gen⁹ hũanuȝ ad mei amorẽ attrahã. Tertio vt nõ casu vel inuite ĩsanos mea circũcisione mũdum saluare credar. sed volũtarie patiẽs quẽadmoduȝ ⁊ nũc volũtarie ⁊ mea sponte ad circũcisioneȝ vado ⁊c̃. Decimotertio loqtur dñe benignitati dicẽs. Ego debeo circũcidi: qm̃ totũ genus hũanũ qd̃ hucusqȝ fuit ĩfirmũ curare ꝓpono tanqȝ medic⁹ eius. Nam sicut cauteriũ fit in vno mẽbro: vt totũ corp⁹ sanet a superfluis ⁊ nociuis hũorib⁹: ⁊ ita volo mihi cauteriũ apponi ⁊ minutionẽ fieri: vt sanetur totũ corpus humani generis. Unde Paulus Col. ij. dicit. Circuncisi estis circũcisione nõ manu facta expoliatõe carnis: ſ circũcisione xp̃i ⁊c̃. Decimoqrto loqtur dñe cõcordie dicẽs. Ego debeo circũcidi: vt approbẽ me esse de genere abrahe: cui dedi mandatũ circuncisionis ĩ signũ fidei quã de me habuerat. Nã sicut fili⁹ tenet cõplere votuȝ patris sponte susceptũ: aliter priuat paterna hereditate: vt dr̃ extra de voto ⁊ voti redẽptione ca. Licet sic ego debeo votũ circũcisionis sponte adimplere maxime cũ sim lapis angularis duorũ parietũ. s. populi iudaici ⁊ gentilis: ⁊ veteris ⁊ noui testamẽti. Ideo sub vtroqȝ statu esse volo. s. sub obseruãtia legis veteris ⁊ sub aperta ĩstitutione ⁊ obseruãtia noue legis ⁊c̃.

Decimoqnto loqtur dñe secrete dicẽs. Ideo volo circũcidi vt sub. cõmuni ⁊ vniformi cũ alijs obseruãtia legaliũ meã auctoritatem ⁊ dignitatẽ vsqȝ ad tẽpus ydoneũ occultem: vnde per hoc nõ velut sanctus sanctoꝝ: sed quasi de peccato ⁊ in pctõ ꝯceptũ me dyabolo exhibeo: ⁊ sic eum ingeniose fallo. Si enĩ dyabol⁹ sciret me esse deũ verũ ĩpediret redẽptionẽ gñis humani fiendã ꝑ mortẽ meam Nã post lapsuȝ primoꝝ parentũ egoipse q̃ volo oẽs hoĩes saluos fieri ꝓuidi hoĩ de diuersis remedijs ꝑ q̃ poterat tandẽ salutẽ ꝯsequi Primũ fuit oblatio ⁊ istud ĩcepit ab abel et durauit vsqȝ ad tp̃s diluuij. Scd̃m fuit sacrificium qd̃ incepit a noe ⁊ durauit vsqȝ ad Abrahã. Tertiuȝ fuit decimatio qd̃ ĩcepit ab Abrahã ⁊ melchisedech. Quartuȝ fuit circũcisio cui⁹ ritus incepit ab Abrahã ⁊ filio ei⁹ Ysaac. Quintũ ẽ baptism⁹. cui⁹ rit⁹ ĩcepit a Iohẽ baptista. Oĩa h̃ remedia volo in me transferri: qȝ debeo frĩb⁹ assimilari ꝑ oĩa ad Heb. ij. Et Ber. dicit. Amator cõformitatis ⁊ cõmendator quõ illã desereret. vñ beatus Aug. Introducit dyabolũ secũ loqntẽ in quodã sermone dicentẽ sic. Si de⁹ eẽt iste quõ indignitates ptus feminei sustinuisset? quõ esset pãnis ⁊ cunis cõtentus? quõ est possibile deũ lacte femĩe nutriri? ⁊ ecce circũcidit: ecce pctĩ signũ ei insigit. hec ille. B

Sic ẽ xp̃s loquẽs cũ istis de redẽptione humani generis tandẽ ꝑuenit cũ eis ad templũ ibiqȝ p̃ntatus sũmo sacerdoti deuotissime circũcidit ⁊ sanguinẽ suũ fudit in p̃ciũ sit ⁊ lauacrũ generis hũani. Quod declarat Iohes crisostom⁹ in homel. dicẽs. Libet inqrere quare toto tp̃e ducat⁹ Moysi nemo circũcisus fuisse legit. excepto vno filio eius quẽ vxor eius in diuersorio ne ab angelo ꝑcuteret acutissima petra circũcidit. Et quare ꝯsuetudo circũcisionis q̃ per quadrigẽtos annos fuit obſuata: ⁊ ab ipo moyse frequẽter fieri cõmonita: ita ꝑ quadraginta ãnos sub eius tp̃e relicta est quasi nõ esset. Sȝ nõ hoc frustra neqȝ absqȝ mysterio ꝯtigisse putandũ est. Nã pp̃ls qui sub moyse incircũcisus remãsit ꝓpter imminẽs bellũ vetus testamentũ succedẽtes Iosue grãȝ noui testamẽti figurant. Unđ euãgelista ait. Lex per moysem data est grã ⁊ veritas ꝑ iesũ xp̃m facta est. Preputiũ aũt qd̃ sub moyse creuit legẽ significauit. que pctm̃ ostẽdebat nõ aũt auferebat dicente Aplo. Lex irã operatur vbi nõ est lex nec p̃uaricatio. Nam ꝯcupiam nesciebã nisi lex diceret. Non cõcupisces: occasione aũt accepta pctm̃ per mandatũ operatũ est in me oẽm iniquitatẽ ⁊ ꝯcupiam. Et factũ est qd̃ erat mihi ad vitã: h̃ eẽt ad mortẽ. ſ qȝ sub Iosue amputatuȝ est ꝑputiũ qd̃ sub moyse creuit. significauit ꝙ iesus xp̃s dñs ⁊ ordinator noui testamẽti ꝑ grãm spiritus sui nõ solũ pctã ostẽdit: sed etiã misericorditer dimittit. Uñ ⁊ bene idẽ pp̃ls culteris petrinis circũcisus fuisse dr̃. Petra enĩ xp̃m significat teste aplo: qui ait. Petra aũt erat xp̃s. hec ille. Ex quo appet ꝙ xp̃s hodie circũcidit: vt a vicijs circuncidamur ⁊ absoluamur Ut aũt Beda in homel. hodierna dic̃. Sed et hoc ꝙ eodẽ die sue circũcisionis nomẽ vt iesus vocaret accepit ad imitationeȝ prisce fecit obseruationis: quaȝ ex eo credim⁹ sumptã ꝙ Abraham p̃iarcha q̃ prim⁹ circũcisionis sacrm̃ in testimoniũ sue magne fidei et diuine ad eũ ꝓmissionis accepit: eodeȝ die sue suorũqȝ circũcisionis ⁊ nois ãplificatione sit cũ sua cõiuge benedici ꝓmeruit, vt q̃

bacten⁹ Abram: nũc Abrahã. i. pater multarum gentiũ vocaret. Qꝛ patrẽ inq̃t multarũ gentiũ ꝯstitui te. hec ille. ¶ Cõsuetudo aũt inoleuit: tunc vt nomen ĩfanti ĩponeret sicut nũc fit in baptismo. Ratio est qꝛ an̄ sacralẽ siue spiritualẽ regeneratõez null⁹ peccator ẽ noĩe dign⁹: nec eius nomẽ est vsq̃ tunc in libro vite scriptũ nec iter fideles ãnũerat: ꝓpterea hodie ĩpositũ est nomẽ huic bñdicto puero: ⁊ vocatũ ẽ nomẽ ei⁹ Jesus. Cui⁹ rõez assig̃t sc̃us Tho. iij. pte. q. xxxvij. ar. ij. I rñsione dicẽs. ꝙ noĩa debent ꝓprietatib⁹ rerũ respondere. Et hoc pꝫ in noĩbus generũ ⁊ specierũ put dr̃. iiij. Metaphi. Ratio eñ quã signat nomẽ est diffinitio q̃ designat ꝓpriã rei naturã. Noĩa aũt singulariũ hoĩm ĩponũtur ab aliqua ꝓprietate ei⁹: cui nomen ĩponitur vel a tpe sicut ĩponũtur noĩa aliquoꝝ sãctoꝝ ijs q̃ ĩ coꝝ festis nascũtur. vel a gñatione sicut cũ filio ĩponitur nomẽ patris: vel alicui⁹ de cognatione ei⁹: sicut ꝓpinqui Jobis baptiste voluerũt eũ vocare noĩe pr̃is sui zachariã: nõ aũt Jobem. Nullus eñ erat in cognatõe ei⁹ qui vocaret hoc nomĩe. vt dicit Luc. i. Vel etiã ab euẽtu sicut ioseph vocauit ꝑmogenitũ suũ manassez dicẽs obliuisci me fecit deus oĩm laboꝝ meoꝝ. Gene. xli. Vel etiã ex aliqua q̃litate ei⁹: cui nomen ĩponitur sicut Gene. xxv. dicit ꝙ q̃ prio egressus est de vtero matris rufus erat et totus in morẽ hyspide pellis hyspidus vocatũ est nomen ei⁹ Esau qḋ ĩterpretat rube⁹. Noĩa ãt que ĩponũt diuinit⁹ aliq̃bus sp significãt aliqḋ gratuitũ donũ eis diuinit⁹ datũ sicut gene. xvij. dictum est Abre. appellaberis Abrahã: qꝛ patrẽ multarũ gentium cõstitui te Et Math. xvi. Dictũ est petro. Tu es petr⁹ ⁊ sup hãc petrã edificabo ecc̃liam meã. Qꝛ ergo hoĩ xp̃o hoc mun⁹ grẽ collocatũ fuit: vt ꝑ ip̃m oẽs saluarẽt. Jdeo cõueniẽter vocatũ est nomen eius Jesus. i. saluatoꝝ. hec ille. ¶ Cõuenerũt aũt octo ꝑsone in tẽplo ad ĩponendũ sibi hoc nomẽ iuxta nũerũ dierum circũcisionis. Primo pr̃ eternus Esdre. iij. c. Reuelabit fili⁹ me⁹ iesus cũ hijs q̃ cũ eo iocundabunt ⁊ morietur filius me⁹ iesus ⁊ conuertet seculũ. Scḋo Salo. fili⁹ David Ecc. xliij. Ab illum plãtauit dñs iesus. Tertio abacuch ꝓpha. iij. c. Ego aũt in dño gaudebo in deo iesu salutari meo. Quarto sibilla erithrea que vt dicit Augu. xviij. de ciui. dei ca. xxiij. fecit versus quoꝝ prime lr̃e reddunt iesus filius dei saluatoꝝ. Quinto angelus ꝑ modũ oraculi dic̃ Luc. i. vocabis nomẽ ei⁹ iesum. hic erit. ⁊c̃. Sexto maria ꝯsulitiue. Cõsuluit eñ filiũ suũ vocari iuxta reuelationez sibi adeo factam ꝑ angelũ. Septimo Joseph determinatiue: qꝛ mulieres nõ imponebant noĩa pueris in circũcisione: sed viri vt pꝫ. Octauo sũmus põtifex ministerialr̃ et cõpletiue. Nã ex reuelatõe ꝓdictoꝝ vocauit eũ iesum. Jõ dicit Esa. xxx. Ecce nomen dñi venit de longinq̃. ¶ Cũ aũt iesus puer benedict⁹ sic sup altarẽ templi resideret venerũt duodecim genera ꝑsonarum petentium strenã velut a magno dño ⁊ diuite. Primo venerũt iusti in templum dicẽtes. Jn te sunt oẽs thesauri sciẽtie ⁊ sapiẽ dei absconditi petimus strenã a te. Quib⁹ respondit. Vulpes foueas hñt ⁊ volucres celi nidos fili⁹ autẽ hoĩs nõ habet vbi caput reclinet. Mat. viij. Hoc vnũ vobis tribuo qḋ meli⁹ habeo: scꝫ hoc nomẽ iesus qḋ ẽ nunc mihi donatũ est Dixerũt iusti quid cõferret nobis hoc nomẽ iesus: Respõdit puer benedict⁹. Jstud nomen ẽ adiutoriũ operãtiũ: qm̃ sine isto noĩe nullũ op⁹ bonũ fit. Jo. i. Oĩa per ipsum facta sunt ⁊ sine ipso factũ est nihil. Ap̃ls Col. iij. Oĩa que dicitis aut facitis in nomine dñi nostri iesu xp̃i facite. ideo istud nomen benedictum semper est inuocandum. vt singulas operationes nostras citius et facili⁹ cõpleamus. p̃s. Sit nomẽ ei⁹ benedictũ in sc̃la ante solẽ ꝑmanet nomen ei⁹ ⁊ benedicentur in ipso oẽs trib⁹ terre. Hij aũt cõfortati a domino bñdixerũt deũ. ¶ Scḋo venerũt credentes in templũ petẽtes strenã a puero bñdcõ q̃bus dixit ⁊ dedit hoc nomen iesus. Dixerunt credẽtes q̃d ꝯferet nobis hoc nomen iesus: Rñdit puer bñdict⁹, istud nomẽ est pulchritudo credentiũ: qm̃ p̃s. dicit. Exortũ ẽ in tenebris lumẽ rectis corde. Nã sicut sol in aurora splẽdet sic hoc nomẽ in cordib⁹ fideliũ q̃ credũt eũ filiũ dei ꝑ eternã generatõez. p̃s Dñs dixit ad me filius meus es tu: ego hodie genui te. Et filiũ hoĩs per humane nature assumptionem. Zacha. vi. Ecce vir oriẽs nomen eius. Et Apoca. ij. Cõmendatur episcopus ille qui nomen domini nõ negauit: sed fidẽ eius seruauit. Math. x. Qui me confessus fuerit ⁊c̃. Tertio venerunt predicantes in templum petentes strenam a puero benedicto: quibus dedit hoc nomen Jesus. Dixerunt predicantes: quid conferet nobis hoc nomen Jesus: Respondit puer benedictus, istud nomen Jesus est suauitas

predicantium: qm nulla pdicatio est suauis
pdicanti nec dulcis pplo siue occulta siue vo
calis siue scripta nisi interponat hoc nomen
iesus. Unde Apoca.iij ca. Comendat xps
philadelphie sic. Ecce dedi coram te ostium
apertu qd nemo potest claudere: qz seruasti
verbum meu et no negasti nomen meu: ego
seruabo te ab hora teptationis. Et Ber. sup
catica dic sic. Nome iesu lucz pdicatu: pascit
recogitatu: lenit et vngit inuocatu. Quid ita
exercitatos reparat. sensus roborat: virtu
tes vegetat: mores bonos atqz honestos fo
uet. Quarto venerut cadentes in templuz
petentes strena a puero benedicto quib9 de
dit hoc nomen iesus: dixerut cadentes quid
coferet nobis hoc nomen iesus? Respondit
puer sanctissim9. Istud nomen est sustanta
mentu cadentiu. vnde Johel.ij. Omnis qui
inuocauerit nomen dni saluus erit. Exeplu.
Quida audies se moriturum in patibulo ex
dispone celorum et stellarum no considerās
qz aia humana no subijcitur motui celestiuz
corpoz. iuxta illud Sapies dnabitur astris
proposuit seipsum suspendere. Et qz in princi
pio cuiuslibet sue actionis duxerat in cosue
tudine inuocare hoc nome iesus: dixit in no
mine iesu hoc fiat: cuz ergo ligasset collum su
um ad fune et funem arbori et vellet se deor
sum proijcere: assumens nomen iesu cu sic
diceret statim detent9 est. Audiens hanc vo
cem deus pepercit tibi Et ex tuc cessauit fan
tasia qua habebat de morte sua in patibu
lo: ideo dicit ps. Dne dns noster qz admira
bile est nomen tuu in vniuersa terra. Et am
bro. in sermone dicit sic. Omnia habem9 in
xpo iesu: et omnia in nobis est xps. Si vul
nere curari desideras: medic9 est. si febribus
estuas: fons est. si grauaris iniqtate: iusticia
est. si indiges auxilio: virtus est. si mortem ti
mes: vita est. si tenebras fugis: lux est. si celu
desideras: via est. si cibum queris: alimen
tum est. hec ille. Ideo longa consuetudine e
habendu hoc nome in ore vt in morte nihil
aliud habeat: qz idubie no poterit stare dya
bolus ppe infirmu. Nam abhorret hoc no
men iesus: et statim fugit cum ipsum audit.
Angeli aut accedunt: qz sequutur ipsuz sicut
filij patrem et sicut ferru magnetem: et pariter
bn disponut mente ifirmi et salute cosequitur
Patet de pluribus infirmis: qui p aplos sa
nati fuerut inuocatione huius nois: vt pa
tet in actib9 apostoloz quasi p totu: ergo rc.
Quinto venerut peccores in templu peten
tes strena a puero bndicto qbus dedit hoc
nomen iesus. dixerut peccatores quid confe
ret nobis hoc nomen iesus? Respodit puer
sanctissim9. Istud nomen est lumen contra
culpam: qm sicut lumen illumiat aere tolles
tenebras: sic hoc nomen iesus illumiat aiaz
tollens culpam Math.i. Uocabis nomen
eius iesum. ipe em saluu faciet pplm suuz a
petis eorum. Et Ber. sup catica dicit sic. Ni
hil ita sicut hoc nomen iesus cohibet impetu
tumore superbie: sedat vuln9 liuoris inuidie
restringit fluxum luxurie: temperat sitim aua
ricie: ac tot9 corpis pruriginē fugat omnis
iniusticie. hec ille. Peccator in memoria pec
cat vicio ingratitudinis ps. Obliti sunt be
neficioz ei9 et mirabiliu que ostedit eis. In
intellectu peccat vicio deuiationis. Sapie.ij.
Dixerut deo recede a nobis sciam viaru tua
rum nolum9. Et Job.xxiiij. Ipsi fuerunt re
belles lumini. In volūtate peccat vicio affe
ctionis Joh.iij Lux venit in mundu et dile
xerut magis tenebras qz luce. Istud nome
iesus tollit omnia hec peccata. Na sepe col
lectum in memoria facit cognoscere benefi
cium redeptionis in emissione sanguis. A
poca i ca. Dilexit nos et lauit nos a petis no
stris in sanguine suo: et sic tollit viciu ingrati
tudinis. Sepe replicatu in intellectu facit co
gnoscere beneficiu miseratois: et sic tollit vi
ciu deuiationis. Figura de filio pdigo Luc.
xv. Qui ad se reuersus dixit. Surgam et ibo
ad patre meu rc. vsqz mercenarijs tuis que
pater extetis brachijs amplexat9 est. Sepe
affectatum in voluntate tollit viciu affectio
nis qm xps plus dilexit nos qz aiam suam
Joh. xv. Maiore hac dilectionem nemo ha
bet qz vt ponat aiam suam quis pro amicis
suis. Unde Aug. libro meditationu ca. xix.
dicit sic. Jesu pter nome tuu fac mihi fm
nomen tuu. iesu obliuiscere puocantem: re
spice miseru inuocante. Jesus em est nome
dulce: nome delectabile: nomen cofortas pec
catorem et bone spei. Quid em est iesus nisi
saluator: ergo pter temetipm esto mihi ie
sus: noli dne: noli sic attendere malu meum
vt obliuiscaris bonu tuu. O bone dne si ego
admisi vnde me danare potes: tu non amisi
sti vnde me saluare soles. Si em castitatem
meam amisi nuqz tn miam tua perdi hec il
le. Ecce quid obtinuerut peccatores a xpo ie
su. Sexto venerut teptati in teplo petetes
strena a puero benedicto quib9 dedit hoc no
men iesus: dixerunt teptati. Quid conferet

nobis hoc nomē iesus? Rñdet puer sanctis
simꝰ. Istud nomē ē fortitudo cōtra violētiā
scꝫ carnis mūdi ⁊ dyaboli a quibꝰ petitens
molestaẛ. ⁊ cū qbꝰ bellū cōgrediẛ. i. Job. ij.
Om̄e qđ est in mūdo aut ē cōcupiscētia car
nis aut cōcupiscētia oculoꝝ aut supbia vite
Cū dicit ꝯcupiscētia carnis: ecce ꝑliū carnis
Cū dicit ꝯcupiscētia oculoꝝ: ecce ꝑliū mūdi.
Cū dicit supbia vite: ecce ꝑliū dyaboli. Hoc
nomē iesus tollit violētiā carnis qm̄ sepe re
plicatū in mēte reducit ad mēoriā penitētiā
quā fecit xp̄s in deserto ⁊ in tota vita sua. nō
est tanta gula aut luxuria q̄ non remittaẛ si
deuote recoliẛ in mēte hoc nomē iesus. Exē
plū cū quedā monialis diceret amāti suo ꝙ
deberet gloriari cū pulcherrimā sponsam ie
su xp̄i ad placitū obtinuisset: statim audito
nomie iesu ⁊ sepiꝰ replicato in mēte extīcta
est in eo libido luxurie. Item tollit violentiā
mūdi attēto ꝙ tantā paupertatē sustinuit di
cens Math. xix. Si vis ꝑfectus esse vade ⁊
vende oīa q̄ habes ⁊ da pauperibꝰ. Exēplū
apl̄i ⁊ martyres reliq̄runt oīa ꝓpẛ nomē ie
su. Math. xix. Ecce nos reliq̄mꝰ oīa ⁊ secuti
sumꝰ te. Itē tollit violentiā dyaboli. Math.
viij. demones clamabāt dicētes Iesu qđ ve
nisti ante tēpꝰ torq̄re nos. Et discipuli rede
untes ad xp̄ꝫ dixerūt. Dñe in noīe tuo demo
nia subijciunẛ nobis. Exēplum. beatꝰ Ber
nardus expulit demonē a quodā demoniaco
virtute huiꝰ noīs iesus. Unñ Berñ. sup canti
ca dicit sic. Ne mūdi glīa seu voluptatibꝰ car
nis abducaris: dulcescat tibi sapīa vera iesꝰ
Ne spū erroris ⁊ mēdacij seducaris: lucescat
tibi veritas iesus in dubijs. Ne seculi aduer
sitatibꝰ frāgaris: cōfortet te virtꝰ dei iesus in
periculis. hec ille. Ecce qđ obtinuerūt tēpta
ti. Septimo venerūt tribulati in tēplū pe
tentes strenā a puero sctīssimo: quibꝰ dedit
hoc nomē iesus. dixerūt tribulati. Quid con
feret nobis h̄ nomē iesus? Rñdit puer san
ctissimꝰ. Istud nomē iesus ē solatiū fragiliū
qm̄ tribulati nulliū ita ꝯueniēs solatiū habēt
sicut h̄ nomē iesus. Act. v. Ibāt apl̄i gaudē
tes a cōspectu cōcilij qm̄ digni habiti sunt ꝓ
noīe iesu ꝯtumeliā pati. Exēplū. Paulus in
morte nullū habuit refrigeriū nisi h̄ nomē ie
sus. Cōsimiliẛ scrūs Ignatij in cuiꝰ signū co
mortuo inuētū est in corde ipiꝰ h̄ nomē iesꝰ
aureis lr̄is scriptū. Unñ h̄ nomen iesus ē reme
diū ꝯtra impedimēta penitētie. qm̄ eñ scribiẛ
per y grecū ⁊ ꝑ h ⁊ ꝑ s designat penitētiā cu
ius sūt tres partes: ꝯtritio: ꝯfessio: satisfactio
y grecū q̄ est ad modū cordis signat ꝯtriti
onē eo ꝙ ꝯtritio ē passio cordis: sed h q̄ ꝓ
ferẛ cū aspiratōe ⁊ hꝫ magnū corpꝰ ad simi
litudinē mulieris p̄egnantẛ signat cōfessionē
plenā pctīs. s signat satisfactionē. Nā satis
factio fit ꝑ orōnē ieiuniū: ⁊ elemosynā: non
tātū semel ẛ circulariẛ sicut h̄ lr̄a s que est
tertia i h̄ noīe y hs: est circularis habēs tres
partes. superiorē q̄ importat orōnē: mediā q̄
importat ieiuniū: inferiorē q̄ importat elemo
synā. Unñ hō magis teneẛ diligere deū ꝙ̄ se
ipm: ⁊ magꝰ seipꝫ ꝙ̄ ꝓximū. ⁊ sic peccādo cō
tra deū seipm ⁊ ꝓximū. p̄mo debꝫ satisfacere
ꝓ iniuria illata deo. scđo ꝓ iniuria illata sibi
ipsi. tertio ꝓ iniuria illata ꝓximo. Propterea
dicit Berñ. sup cāt. Gemina dulcedo sua
uitatẛ exuberat in pectore dñi iesu. lōganimi
tas in expectādo. facilitas i donādo. Nomē
iesu ꝙ̄ vtile ꝙ̄ charū ꝙ̄ salubre. Si vtile nō
esset mihi nō effunderetẛ. si salubre non esset
me nō lucrareẛ. iesus mel i ore: melos i aure
iubilꝰ i corde. h̄ ille. Ecce qđ obtinuerūt pctō
res penitētes tribulati. Octauo venerūt in
firmi i tēplū petētes strenā ab isto puero sā
ctissimo: q̄ dedit eis h̄ nomē iesus. dixerūt in
firmi. Quid cōferret nobis hoc nomē iesus?
Rñdit puer bñdictꝰ. Istud nomē iesus est
medicina cōtra infirmitatē. Marci. vlti. Si
gna autē eos q̄ crediderit hec seq̄nẛ. In noīe
meo demonia eijciēt: linguis loq̄nẛ nouis: ser
pentes tollēt: ⁊ si mortiferū qđ biberint non
eos nocebit: sup egros manꝰ imponēt ⁊ bñ
habebūt. Qm̄ egritudo aliqñ ꝓuenit ex par
te dyaboli vexantẛ. aliqñ ex parte serpentis
mordētis. aliqñ ex parte veneni inficientẛ. ali
quādo ex pte febris mortificātis. Oēs iste
egritudines tolluntẛ ⁊ sanitates inducunẛ ꝑ
hoc nomen iesus. Exēplū. Petrꝰ dixit clau
do. Argētū ⁊ aurū nō ē mihi: qđ autē habeo
h̄ tibi do. In noīe dñi iesu xp̄i nazareni sur
ge ⁊ ambula. Act. iij. Tanꝙ̄ si diceret nō ha
beo monetā mūdi quā q̄ris. s. aurū ⁊ argētū
ẛ habeo monetā celi s. h̄ nomen iesus. q̄ ⁊c.
Nono venerūt ꝯtēplatiui in tēplum petētes
strenā a puero bñdicto: q̄ dedit eis h̄ nomē
iesus. dixerūt ꝯtēplatiui. Quid ꝯferet h̄ nomē
iesus nob? Rñdit puer sctīssimꝰ. Istud no
men iesus ē cōfortatio sensus: ⁊ h̄ ꝑ quādā
dulcedinis ꝓgustatōnē quā degustauerat sa
piēs dicēs Sap. xij. O ꝙ̄ bonꝰ ⁊ ꝙ̄ suauis ē
dñe spūs tuꝰ. Hāc degustationē sensit apl̄s
dicēs Gal. vi. Mihi mūdꝰ crucifixꝰ ē ⁊ ego
mūdo. Et h̄ ꝓpẛ dulcedinē quā sentiebat i

hoc nomē iesus. Vñ Ambro. sup Luc. dic.
Omib⁹ oīa fact⁹ est iesus: paup paupib⁹. di
ues diuitib⁹. flens flentib⁹. esuriens esurienti
bus: pfluēs abūdantib⁹. in carcere cū paupe
re est: cū maria flet: cū aplis epulat: cū sama
ritana sitit: in deserto esurit. Et Bern. sup cā
tica dic. Dign⁹ plane ē morte q̄ tibi xp̄e iesu
recusat viuere: et mortu⁹ ē sine te. et q̄ tibi nō
sapit desipit: et q̄ curat eē nō ppt te, p nihilo
fit et nihil ē. ppt teips̄ de⁹ fecisti oīa et q̄ esse
vult sibi et nō tibi nihil esse incipit int oīa. h
ille. Ecce q̄d obtinuerūt ɔtēplatiui a xp̄o De
cimo venerūt paruuli in tēplū petētes strenā
a puero sctissimo et cū impedirēt ab alijs di
xit iesus. Sinite paruulos venire ad me. Ni
si enī ɔuersi fueritis et efficiamī sic paruuli nō
intrabitis in regnū celoz. et cū accessissent de
dit eis h̄ nomē iesus. Dixerūt paruuli. Quid
ɔferet nob̄ hoc nomē iesus: Rñdit puer bñ
dict⁹. Istud nomē est roboratio mēorie. Nā
mēs hūana p efficaciā noīs iesu sp in mēo
ria ardētis tāto desiderio bone opatōis inar
descit q̄ nullū op⁹ v̄tutis ē adeo arduū et dif
ficile: q̄n leue reputet p̄ magnitudine amo
ris iesu. Apls Phil. iiij. Oīa possū in eo q̄
me cōfortat: ita q̄ post ɔfortatonē sequit po
tētia operādi p amorē: q̄m vt dic Aug. Oīa
aspera ipē amor reddit leuia. Hāc roborati
onē habuerūt paruuli. de q̄b⁹ dic Ioh. Apoc.
xiiij. Vidi sup montē syon agnū stātē: et cū
eo centū q̄draginta q̄ttuor milia habētes no
men ei⁹ et nomē pr̄is ei⁹ scp̄tū i frōtib⁹ suis
p q̄d nomē vicerāt i bello martyrij. Exēplū
de innocētib⁹ occisis p xp̄i noīe. Undeci
mo venerūt v̄gines in templum petētes strenā
ab isto puero bñdicto. de q̄b⁹ dr̄. Virgines
enī sūt et sequunt agnū q̄cūq3 ierit: q̄b⁹ dedit
hec nomē iesus. Dixerūt v̄gines. Quid ɔfe
ret nob̄ h̄ nomē ies⁹: Rñdit puer sctissim⁹.
Hoc nomē iesus est imobilitatio intellect⁹:
q̄m ita firmat hoīes in bono v̄tutis q̄ reddit
inflexibiles ad opa viciosa. Q̄d pulchre figu
ratū est Osee. xiij. vbi dic q̄ dñs ventū vren
tem adduxit de deserto: q̄ mare rubrū ita exic
cauit q̄ pplus israeliticus p mediū ei⁹ sicco ve
stigio pertrāsibat. Per ventū vrentē signat fer
uens desideriū inflāmatū noīe iesu. Per ma
re rubrū signat pnitas et fluxibilitas carnal
delectationis q̄ p feruorē gr̄e hui⁹ noīs iesus
tātū in hoīe desiccat q̄ mēs in bono v̄tutis
firmata oēm pnitatē et fluxibilitatē carnalē
amittit. Exēplū. flux⁹ carnis in paulo extinct⁹
est p nomē iesu: q̄m ies⁹ xp̄us dic ei. Sufficit
tibi gr̄a mea. Tātū enī abūdauit h̄ nomē ie
sus in mēte pauli q̄ meruit dici vas electio
nis hui⁹ noīs. Act. ix. Vade q̄m vas electio
nis mihi ē iste vt portet nomē meū corā gen
tib⁹ Duodecimo venerūt senes in tēplū pe
tētes a puero sctissimo strenā: q̄b⁹ dedit hoc
nomē iesus. Qui dixerūt. q̄d cōferet nob̄ hoc
nomē iesus: Rñdit puer bñdict⁹. Istud no
men iesus ē supelevatio voluntatē: q̄m amor
iesu aīaȝ deo vnit et sociat tā in h̄ mūdo q̄ in
alio. Non enī in baptismo vnit xp̄ian⁹ xp̄o:
nisi p h̄ nomē iesus impressū in mēte ei⁹ p
modū caracteris faciens eū de pplo dei. vt di
cunt doctores. de alio mūdo dr̄ Apoc. xxi. q̄
iohānes vidit in portis. xij. superne ciuitatis
hierl'm nomē agni scp̄tū p q̄s nemo pōt in
gredi illā ciuitatē sine h̄ noīe. Et sic in h̄ mū
do vocamur xp̄iani: ita i alio mūdo vocabi
mur iesuani. Et sic tota eccl'ia militās ē re
dempta p xp̄ȝ ita tota eccl'ia triūphās ē sal
uata p iesuȝ. Vñ oēs scī siue angeli siue ce
teri sp̄us beti habēt scp̄tū istud nomē iesus i
mēte et vulgarit dicēdo Petr⁹ est portari⁹ ia
nue paradisi. Paul⁹ v̄o bulletari⁹ cum porta
uerit nomē iesu p totū mūdū Qñ aliq̄s vult
intrare paradisū petr⁹ petit ab eo si hȝ bul
letū q̄d est iesus: si hȝ paul⁹ legit illō et lici
te ingredit: a'it nō. In cui⁹ signū symeon
iust⁹ et timorat⁹ expectabat aduētū xp̄i in
carnē dicēs. O si me hic iueniat illa natiui
tas. O si q̄d credo oculis meis videā: putas
videbo: putas durabo: Et responsū accepit
symeō a spūscō nō visurū se mortē nisi vi
deret xp̄ȝ dñi Ecce q̄lit expectabat hr̄e istō
bulletū q̄ accepto ait. Nūc dimittis suū tuū
dñe sm vbū tuū in pace. vsq3 plebis tue isrl'
Propterea et̄ de celebratōe missarū. c. i. dr̄ Et
licȝ iesu xp̄i nomē in cordib⁹ fideliū iugit sit
recolendū et adorādū: corpis tn̄ exhibitōe p̄
cipue in missa cū noīat reuerentiā demōstra
rent vel capit inclinatōe vel genuū flexione
si id patit facultas. h̄ ibi. vñ ad Phil. ij. In
noīe iesu oē genu flectat celestiū terrestriū
et infernoȝ. Tūc hij oēs q̄ strenā talē accepe
runt a xp̄o iesu genuflexi ante ip̄m humili ac
deuota mente dixerunt illō q̄d Aug. sup ps.
lxxxviij. Gratias dicim⁹ mie dei: gr̄as gratie
ip̄i⁹. Nos enī gr̄as agim⁹: nō dam⁹: nō red
dim⁹ nō referim⁹ nō rependim⁹ gr̄as s̄ tātū
in v̄bo agim⁹ gr̄as et retinem⁹. Ipe nos gra
tis saluos fecit: ip̄e impietates nr̄as attēdit
ip̄e nos nō eū querētes q̄siuit: inuenit: rede
mit: liberauit a dñatu dyaboli et ptāte demo

niorum. hec Aug. Xpi ḡ iesu honor ⁊ glīa in sempiterna secula Amen.

In vigilia epyphanie si in dñica venerit sermo. xvij. qui est floridus.

Surge ⁊ accipe puerum ⁊ matrē ei⁹ ⁊ vade in terram israel. Math. ij. Sanctus paul⁹ ad Heb. vlti. dic̄ sic. Non habem⁹ hic ciuitatē ꝑmanentē ſ futurā inq̄rim⁹. Sup q̄ verbo moueo talē q̄stionē. A Cū iste mūd⁹ ad ꝑpetuā mā ſionē nō sit nobis deputat⁹: ad quē locū ꝑmāsuri accedere debeam⁹: Ad istā q̄stionē r̄ndēt duo doctores. Prim⁹ ē Moyses Exo. iij. dicēs in ꝑsona dei. Vidēs vidi afflictionē ppl'i mei q̄ est in egypto ⁊ gemitū ei⁹ audiui ⁊ descēdi vt liberarē eū de manib⁹ egyptioꝝ: ⁊ educam de terra illa in terrā q̄ fluit lac ⁊ mel. Qd̄ v̄bū expōit Greg in moral. dic̄ sic Quid p moysen q̄ missus ē ad liberādū pplm nisi p̄dicatorē q̄ mittit̄ ad p̄dicādū. Quid p egyptum nisi tenebrosuz istū mundū. Quid p terram spaciosaz nisi gl'oriā sempit'nā. Quid q̄ fluit lac ⁊ mel nisi q̄ redundat diuine visionis sūma dulcedine intelligim⁹. h' ille. Secūd⁹ ē btūs Grego. in q̄dā homel'. dicēs sic Festinanter de egypto vicioꝝ surgere p̄cepta vite oīm cū festinatōe implere curate. celestis vite gaudia diligent̄ considerate: q2 adhuc hodie bñ agere scim⁹ verum cras liceat ignoramus. Nemo ḡ in hui⁹ vite itinere torpeat ne in patria locū ꝑdat. hec ille. Tamē p maiori euidētia pono quattuor flores. B

Prim⁹ flos est iste. Mūdus iste q̄ p egyptū figurat̄ cōpellit hoīe vt ab eo fugiat̄. Nā iste mūd⁹ cōparat̄ egypto duplici de causa. Primo rōne significatōis. Egyp⁹ eñ ſm Isido. interp'tat̄ tenebra vel angustia tenebra quidē: q2 egyptij ita erāt i tenebris cū essent idolatre ⁊ lumīe fidei priuati. In cui⁹ signū lux erat vbi habitabāt iudei ⁊ tenebre erāt vbi habitabāt egyptij. vt dr̄ Exo. x. Sic in mūdo isto aliq̄ sunt sine lumine fidei vt infideles. ⁊ aliq̄ illuminati sicut xp̄iani. Aliq̄ sunt illuminati lumie gr̄e sic boni xp̄iani. aliq̄ v̄o p̄uati vt mali xp̄iani ⁊ peccatores. Cōsimilit̄ aliq̄ sunt tribulati hic angustiati afflicti vt iusti. put deducit ap̄ls ad Heb. xi. Sancti p fidē vicerūt regna ⁊c̄. Alii qui cōsolati ⁊ letantes vt peccōres. put deducit Iob. xxi. dicēs. Impij viuūt, subleuati sūt cōfortatiq3 diuitijs: semē eoꝝ ꝑmanet corā eis. Propinquoꝝ turba ⁊ nepotū in ꝯspectu eoꝝ: dom⁹ eoꝝ secure sunt ⁊ pacate: ⁊ nō est virga dei sup illos. bos eoꝝ ꝯcepit ⁊ nō abortiit. vacca peperit ⁊ non est priuata fetu suo. Egrediunt̄ q̄si greges paruuli eoꝝ ⁊ infantes eoꝝ exultāt lusib⁹. Ducūt in bonis dies suos ⁊ in pūcto ad inferna descendūt. h' ille. Secūdo rōne tribulatōis. Nā sicut de⁹ tribulauit egyptū decē plagis ꝑp̄t egyptioꝝ facinora: ita nūc vexat ⁊ affligit mūdū decē plagis cōsimilib⁹ ꝑp̄t multitudinē delictoꝝ nostroꝝ: q2 imitamur egyptios i vita eoꝝ praua atq3 ꝑuersa. vt p3. Prima plaga q̄ ꝑcussit de⁹ egyptū fuit q2 fontes ⁊ flumia fuerūt in sanguinē ꝯuersa. vt p3 Exo. vij. Cōsimili plaga moral' loq̄ndo de⁹ nūc ꝑcutit mūduz Quid p fontes intelligam⁹ nisi p̄latos maiores eccl'ie: vt ē papa ⁊ cardinales. Quid p flumia nisi prelatos minores: vt archiep̄os ep̄os ⁊ ceteros curatos. Naz illi dicunt̄ fontes: isti v̄o flumia: q2 sic terra rigat̄ aq̄ pgrediēte de fluminib⁹ que flumia trahūt originē a fōtib⁹: fōtes aūt a terre viscerib⁹ ⁊ celoꝝ virtutib⁹. Sic aq̄ sapiē ⁊ scīē vite transit ad homines terrenos ⁊ mūdanos exēplarit̄ a mediocrib⁹ p̄lat. s. archiep̄is ep̄is sic a flumib⁹ in terrā, ⁊ i istos flui exēplarit̄ ⁊ v̄balit̄ a papa ⁊ cardinalib⁹ vt flumia a fōtib⁹: ⁊ i istos a xp̄i hūanitate ⁊ diuinitate: qm̄ p terrā xp̄i hūanitas designat̄ q̄ sūpta ē d̄ terra. ps Terra nr̄a dabit fructū suū. i. btā v'go xp̄3. p celū xp̄i diuinitas signat̄ q̄ ē celū. de istis fōtib⁹ ⁊ flumib⁹ dr̄ Dan iij. Bñdicite fōtes dño bñdicite maria ⁊ flumia dño. Ecce fōtes ⁊ flumina. s. q2 peccōres tribulāt iustos: mādata dei nō huāt: vicijs se exponūt ⁊ dāt. misit de⁹ moysen. i. btm̄ dñicū ⁊ aarō. i. btm̄ frāciscū vt eis p̄dicēt q̄ a talib⁹ abstineāt ⁊ diuinis monitis pareāt Et q2 ꝯtēpserūt audire vocem dñi ecce fōtes ⁊ flumia sūt ꝯuersa in sanguinē: ⁊ pisces moriūt̄ q2 nō habēt v̄ū viuāt: ⁊ affligit̄ ppl's ⁊ iumēta: cū eis aq̄ deficiat ad potādū. Per sanguinē intelligim⁹ affectiōez parētū carnalē. In punitione eñ toti⁹ mūdi fontes ⁊ flumia sūt ꝯuersa in sanguinē: q2 i amorē parentū carnalē. Exēplū. si habēt cōferre aliq̄d pīgue bñficiū vel ꝑsonatū nō attendūt q̄s sācior: q̄s ad regēdum potētior: ⁊ aptior: s q̄s sit parētela ⁊ sanguine ꝓpinq̄or: ī ꝯuertūt̄ i sāguinē. i. ad attinētē: ⁊ si ꝯferūt digno nō ideo q2 dign⁹ ē s q2 de eoꝝ sāguine ē. Etiā ꝯuertūt̄ i sanguinē q2 ad guerras

⁊ ad homicidia ⁊ cōtentiōes ⁊ sanguis effu
sionē: ideo mortui sunt pisces .i. p̄platiui q̄
fugiūt terrena sicut pisces terram. isti vix sūt
hodie in mūdo ꝓpt malū exēplū p̄latoꝝ. po
pulus .i. fideles: ⁊ innumera .i. infideles nō ha
bent aquā ad bibendū: q2 ꝓpt malū exēplū
p̄latoꝝ nō habēt vnde sumāt aquā bone do
ctrine ⁊ spūalis vite. ps. Cōuertit aquas eo
rum in sanguinē ⁊ occidit pisces eoꝝ. Et sic
p3 p̄ma plaga qua mundꝰ iste affligit. ¶ Se
cunda plaga q̄ deꝰ ꝑcussit egyptū fuit ꝙ cō
uertit lumē vel diē in tenebras vel noctē. nā
facte sunt tenebre ita horribiles vt in vniuer
sa terra egypti tribꝰ diebꝰ nō se viderent mu
tuo hoīes nec mouerēt se de loco in quo po
situs erāt. vt p3 Exo. x. Cō simili plaga mo
raliter loq̄ndo ꝑcutit deꝰ mundū nūc. Quid
p lumē nisi clerici vel curati intelligunt q̄ ha
bent subditū ꝑplm regere ⁊ illuminare. Nā
sicut lux h3 dirigere: calefacere: radios emit
tere: ⁊ sua virtute flores ⁊ fructꝰ in arboribꝰ
⁊ lapides p̄ciosos in terre visceribꝰ genera
re. ita clerici ⁊ maxime curati debēt in terrā vi
ta alios regere: charitate īflāmare: sacramē
ta ministrare ⁊ suo bono exēplo facto ⁊ ver
borum iustis q̄ cōparant arboribus flores
sanctoꝝ verboꝝ: fructꝰ scōꝝ factoꝝ: folia sā
ctarū meditationū gn̄are: ⁊ in pctōribꝰ q̄ cō
parant terre cū sint terrenis dediti lapides
p̄ciosos ꝑfectōnū ⁊ x̄tutū ꝑcreare. Math.
v. Uos estis lux mundi: q̄n isti erāt lucētes
sciētia ⁊ doctrina tūc erat dicēs: s3 q2 mūdus
nō obedit diuinis mādat p moysen .i. hm̄
dn̄icū ⁊ aarō .i. hm̄ frāciscū ⁊ p p̄dicatores
cotidiō lumia in tenebras palpabiles sunt
cōuersa. Per tenebras ignorātiam intelligi
mus. In punitionē g̃ totiꝰ mundi ꝓpt nr̄a
delicta ecce ꝙ lumina ⁊ tenebras sunt cōuer
sa: q2 clerici ⁊ curati ignorantia palpabili ⁊
inuincibili sunt pleni. Cum etiā grāmaticā
ignorēt ps. Misit tenebras ⁊ obscurauit et
nō exacerbauit sermones suos. ⁊ sic p3 secū
da plaga. ¶ Tertia plaga fuit de paludibus.
Nā deꝰ fecit prodire ranas q̄ operuerūt sup
ficiē terre. Exo. viij. Cōsimili plaga deꝰ nūc
ꝑcutit mundū. Per paludes q̄ sunt cōgrega
tiones fetidarū aquarū intelliguntur status ⁊
cōditiōes hoim̄ q̄ docēt cōclusiones prauarū
⁊ falsarū doctrinarū: ab istis nūc egresse sūt
rane. Per ranas intelligimꝰ bighinos ⁊ bi
ghinas rōe coloris q̄m induunt humilis nō
rubeo ⁊c̄. s3 de bruno variato. Etiā rōne vo
cis q̄m faciūt prauū ⁊ diuersū cātū ab alijs
animantibꝰ: ⁊ hoc dādo praua cōsilia. Etiā
rōne fetoris: q̄m sicut rana habitat in palu
dibꝰ ⁊ fetoribꝰ: sic isti in pctīs ⁊ maxime car
nalibꝰ. de quibꝰ dr̄ Apoc. xvi. Et exierunt de
ore drachonis ⁊ bestie tres spūs inmūdi in
modū ranarū. Isti bighini dicunt spūs q2
exteriꝰ ostendunt se spūales cū tn̄ intrinsecꝰ
sint carnales. sunt inmundi eo ꝙ inmūde vi
uant. sunt tres q2 tres virtutes a se expellūt
p tria vicia .s. luxurie: supbie: ypocrisis. Assi
milant ranis q2 in paludibꝰ habitāt p luxu
riam: semp garriunt p supbiā: sunt rugosi p
hypocrisim. In punitionē g̃ totiꝰ mūdi misse
sunt iste rane .s. isti bighini ⁊ beghine q̄ totā
supficiē terre impleuerūt. ps. Dedit terre eoꝝ
ranas in penetralibꝰ regū ip̄oꝝ. ⁊ sic p3 ter
tia plaga. ¶ Quarta plaga fuit ꝑ ventꝰ vrēs
q̄ eduxit locustas in totā terrā egypti q̄ con
sumpserūt oīa virentia. vt dr̄ Exo. x. Sic cō
simili plaga ꝑcutit nunc deꝰ mundū. Per lo
custas intelligimꝰ hereticos: q2 sicut locuste
saltant ⁊ discurrūt p cāpū ita heretici p mū
dum. ⁊ sicut locuste apparent maxīe tpe fer
uoris: ita heretici tpe ꝑsecutōis eccl'ie. Et si
cut locuste cito cadunt: ita heretici cito delin
quunt. Et sicut locuste cito decipiēdo alias ⁊
pariēdo seipas interficiūt ita heretici alios
docēdo ⁊ puertēdo a fide seipōs in vera fi
de perimūt. Iste locuste sunt adducte a ven
to vrente: q2 p̄sumptōe ⁊ supbia inualescen
te. nā presumptio ⁊ supbia est p̄ncipiū oīm
heresum. vt dic Greg. Iste locuste cōsumūt
oīa virētia: q2 illa q̄ in orto ⁊ cāpo eccl'ie sūt
pulchra vera ⁊ catholica suis falsitatibꝰ de
prauant ⁊ corrūpunt. De quibꝰ dr̄ Apoc. ix.
Ascendit fumꝰ putei sicut fumꝰ fornacis ma
gne ⁊ de fumo ⁊ puteo exierūt locuste in ter
ram. Per puteū intelligo ꝓfunditatē mali
cie ⁊ neqcie infernalis. Ascēdit fumꝰ here
sum obscurātium veritatē fidei eccl'ie ⁊ ē fu
mus magne fornacis: q2 tāgit magnos .s. p̄
latos vel magne fornac .i. dyabolice ⁊ igni
te malicie. De fumo g̃ illarū heresum exierūt
locuste .i. heretici sequaces illarū. Exēplū de
multis hereticis vt de nigro iohāne hus qui
sua heresi cōturbauit totū regnū boemie. vt
p3: in punitionē g̃ totiꝰ mundi date sunt iste
locuste .s. heretici ꝓpt pctā mūdi. ps. Uenit
locusta ⁊ brucꝰ cuiꝰ nō est nūerꝰ. ¶ Quinta pla
ga fuit q2 misit deꝰ tonitrua fulgura ignē grā
dinē ⁊ dissipata sunt oīa q̄ erāt in agris egy
pti. vt dicit Exo. ix. Sic cōsimili plaga ꝑcutit
nūc deꝰ mundū ꝓpt inobediētiā nostrā. Per

tonitrua intelligunt reges et principes: qui fuit in altissimis p generationem et progeniem. vnde terrent inferiores et subditos suis comminationibus. Per fulgura discurrentia intelliguntur milites qui discurrunt p diuersa prelia comburentes et destruentes edificia scindentes et incidentes ligna fructifera: et interficientes aialia rõabilia. Ab istis duobus egreditur ignis emulationum et prelior. et grando persecutionum et depredationum. Nam totum mundum in guerris et discrepationibus posuerunt. ab istis tota terra est dissipata et depauperata. In punitionem ergo totius mundi affuerunt isti. ps. Posuit pluuias eorum grandinem et ignem comburentem in terra ipsorum. Sexta plaga fuit quia fuerunt creati cyniphes ex pulueribus ita quod omnis puluis conuersus est in cyniphes. Exo. viij. Cyniphes autem sunt secundum Isido. xiij. ethimo. musce minutissime aculeis molestie s. muscardi. Consimili plaga percutit nunc deus mundum. Per cyniphes intelliguntur vsurarij et astuti mercatores. Nam sicut cyniphes secundum magistrum hystoriarum sunt visu acuti dare videntes vix attingibiles attamen crebro moleste ledentes: ita vsurarij et mercatores in negocijs suis et contractibus suis a magnis et litteratis viris vix cognoscuntur. s. an eorum contractus sint vsurarij vel non. Et [illegible] sunt ita cautelosi in ~~[illegible]~~ temporalibus multum ledunt. In punitionem ergo totius mundi a pulueribus. i. a terrena desiderantibus perdierunt. Isti cyniphes totam terram impleuerunt s. fideles et infideles: quoniam isti et illi vsuras exercent. ps. Uenit cynomia et cyniphes in omnibus finibus eorum. et sic patet sexta plaga. Septima plaga fuit quia ex cineribus qui erant in camino vulnera seu glandule turgentes generate fuerunt in vesicis: vt patet Exod. ix. Consimili plaga percutit nunc deus mundum propter peccatum hominis. Per cineres camini intelliguntur mulieres male et meretrices nutrite et facte ex igne carnalis concupiscentie et comburentur et erunt in camino ignis infernalis cineres: Quis enim appareant pulchre et flores tamen conuertuntur in cineres. Isti cineres in aerem eleuantur quando iste male mulieres in publicum manifestantur: et tunc homines ledunt in vesicis quo ad corpus et in secreto quo ad animas: quoniam in secreto cum eis peccant. In punitionem ergo totius mundi tota terra est plena istis cineribus vulnera et glandulas in vesicis facientibus quia malis mulieribus ad peccandum inducentibus. Esa. i. Uulnus liuor et plaga non est curata medicamine neque fota oleo. Octaua plaga fuit quia musce grauissime affuerunt et totam terram et aerem impleuerunt. vt dicitur Exo. viij. Consimili plaga percutit nunc deus mundum. Per muscas intelliguntur aduocatos et iuristas. Nam sicut musce non apparent in hyeme sed in estate et mane vbi sentiunt fructus: sic aduocati non discurrunt tempore quietis sed tempore seruitoris et contrarietatis conueniunt vbi sentiunt pecunie censum et bonum salarium. Iste musce erant grauissime aculeis ledentes vsque ad sanguinem: sic aduocati iniuste et contra conscientiam causas defendunt non numquam pauperes emulgentes vsque ad sanguinem id est vsque ad necessaria sustentationis vite ipsorum. In punitionem ergo totius mundi pro peccatis nostris dedit deus tantam multitudinem muscarum iurisperitorum. Sap. xvi. Illos enim muscarum occiderunt morsus: quoniam digni erant ab huiusmodi exterminari. Nona plaga fuit quia omnia aialia egyptiorum fuerunt mortua. vt dicitur Exo. ix. Consimili plaga percutit nunc deus mundum propter nostra delicta. Per aialia intelliguntur defensores et patroni pauperum qui ideo dicuntur aialia: quia sicut aialia fuerunt debiles et portant: sic isti defensores pauperum sustentant et defendunt eos. Sicut in veteri testamento abraham loth iob thobias. in nouo testamento gregorius augustinus episcopus iohannes elemosynarius ludouicus rex francorum. In punitionem ergo totius mundi omnes hij mortui sunt et vix apparet vnus. Iob. i. Boues arabant et asine pascebant iuxta eos: quia patres laborabant et pauperes manducabant cum eis. Sed nunc verificatur illud Ioh. vi. Patres vestri manducauerunt manna in deserto et mortui sunt. ideo dicitur Ezech. i. Aialia ibant et non reuertebantur. et sic patet nona plaga. Decima plaga fuit quia omnia primogenita egyptiorum s. regis et aliorum mortui sunt. vt dicitur Exo. xi. Sic consimili plaga percutit nunc deus mundum et crudelius propter multiplicia delicta nostra. Per primogenita egypti intelliguntur religiosi mundi qui ideo dicuntur primogeniti quia prius nati. Nam descendunt ab abel qui obtulit seipsum deo et omnia sua: sic religiosi seipsos deo offerunt per vinculum religionis. ~~Nam abel fuit primogenitus ade~~ descendunt et a Sem qui fuit primogenitus noe secundum magistrum hystoriarum. religiosi ergo sunt primogeniti a deo: quia principaliter a deo regnari et sanctificari. In punitionem ergo totius mundi nonnulli ex istis moriuntur deo et viuunt mundo quod econtrario debent viuere deo et mori mundo. Iuxta illud apostoli. Mortui enim estis et vita abscondita est cum deo. Nam nunc multi refrigerantur apparendo episcopari et ditari quod est pessimum signum mundi: quia illi qui hucusque dimiserunt terrena et facto verbo sermone et predicatione hec docuerunt fugere. sunt velut canes ad vomitum reuertentes: ideo sunt velut mortui de quibus dicitur Math. xxviij. Pre timore autem eius s. obseruantie regularis facti sunt velut mor-

tui. Et Apocal. iij. Nomē habes ꝙ viuas ⁊ mortuꝰ es. ecce decia plaga rōnabilit̄ ꝗ mū dus affligit̄ decē plagis sic egyptꝰ: q2 nō au dimꝰ moysen .i. btm̄ dñicū neq3 aaron .s. bea tū frāciscū ps. Misit moysen ꝓuū suū .s. bea tū dñicū aaron quē elegit ip̄s .i. btm̄ frāciscū posuit in eis ꝟba signoꝝ suoꝝ ⁊ ꝓdigiorum suorum in terra. E

Secūdus flos ē iste. Pa tria btōꝝ terre israel cōparat̄ ad quā debe mus currere vt apphēdat̄. Nā illa patria cō parat̄ terre isrl̄ duplici rōne. Pmo rōe signi ficatōis nois. isrl̄ eñ interp̄tat̄ mēs videns deū vel visio dei: ꝗ in patria oēs btī vidēt deū Math. xviij. Angeli eoꝝ semꝑ vident faciē patris q̄ in celis ē: ꝗ hoīes erūt sic angeli dei in celo. Math. xxij ergo ibi ē visio diuine eꝭ sentie. Secūdo rōne gaudij ⁊ exultatōis pri uilegij ⁊ vbertat̄. Nā sicut i terra isrl̄ erāt duo decim fōtes, vt dr̄ Nūeri xxxiij. Sic in terra btōꝝ sūt duodecī gaudia. ps. Inebriabunt̄ ab vbertate domꝰ tue ⁊ torrēte voluptat̄ tue potabis eos: qm̄ apō te ē fons vite. de qbus oibꝰ est dicendū. Primꝰ fons de q̄ bibūt sci est plena dei cognitio. vñ Paulꝰ .i. Coꝝ. xiij. dicit. Nūc cognosco ex parte tūc aūt cognos scam sic ⁊ cognitꝰ sum. Videmꝰ nūc ꝑ specu lū ⁊ in enigmate: tūc aūt facie ad faciē. Se cundꝰ fons de q̄ bibūt sci est ꝑfecta dei dile ctio. Tūc eñ vnusq̄sq3 ꝑfecte diliget deū se cūdū ⁊ primū tūc implebit̄ illō p̄ceptū. Dili ges dñz deū tuū ex toto corde ⁊c. vt deducit mgr̄ sentē. lib. iij. Tertiꝰ fons de q̄ bibūt sci ē sūma dei fruitio. Canti. iij Tenui eum nec di mittā. Illa ptinent ad aīas. Quartꝰ fons de q̄ bibūt sci est corꝑis claritas Sap. iij. Fulge būt iusti ⁊ tanq̄ scintille i arūdineto discur rent. Quītꝰ fons de q̄ bibūt sci est corꝑis agilitas. Sap. iij. Iusti tanq̄ scintille ⁊c. Se xtus fons de q̄ bibūt sci ē corꝑis subtilitas, ps de xp̄o q̄ exiuit clauso sepulchro ⁊ intrauit ad discipulos ianuis clausis. Septīmꝰ fons de q̄ bibūt sci ē corꝑis īpassibilitas .i. Coꝝ. xv. Seminat̄ corpꝰ aīale surget spūale Se minat̄ corpꝰ i infirmitate ⁊ resurget i virtute. Ista ptinēt ad dotes corꝑis. Octauꝰ fons de q̄ bibūt sci ē pacis tranq̄litas. Esa. xxxij Sedit pp̄ls meꝰ in pulchritudie pac̄. Nonꝰ fons de q̄ bibūt sci ē nobil̄ societas. Apoc. xiiij. Vidi sup̄ montē syon agnū stātem ⁊ q̄ cū eo erāt. Decimꝰ fons de q̄ bibūt sci est lo ci amenitas: q2 ē locꝰ luminosus. Apoc. xxi. Ciuitas illa nō eget sole ⁊ luna vt luceāt in ea. nā claritas dei illuminabit eā. Et ps. In lumie tuo videbimꝰ lumē. Vndecimꝰ fons de q̄ bibūt sci est statꝰ immutabilitas. Iaco. i. Apud quē nō est trāsmutatio nec vicissitu dinis obūbratio. Duodecimꝰ fons de q̄ bi bunt sci est beatitudinis securitas. ps Lau da hierl̄m dñm lauda deū tuum syon. D

Tertiꝰ flos est iste. Ad pa triā claritat̄ ⁊ cōfidētie puenit̄ via puritat̄ ⁊ innocētie. vñ Hiero. sup illō Quicūq3 hu miliauerit se sic paruulꝰ. dic. Sicut paruulꝰ nō ꝑseuerat in iracūdia: non meminit lesus: nō delectat̄ vidēs pulchrā mulierē: nō aliud cogitat ⁊ aliud loquit̄: sic ⁊ vos nisi talē ha bueritis inocētiā ⁊ animi puritatē regna ce loꝝ nō poteritis intrare. Sciendū ꝙ ad terram ab egypto in terrā isrl̄ erāt due vie. Via pri ma plana ⁊ populata ꝑ quā iacob cum filijs suis descēdit in egyptū. Via secūda aspera ⁊ arcta ꝑ quā ascēderunt filij isrl̄ qñ reuersi sunt de egypto in isrl̄ sc3 ꝑ viā deserti. Per istas duas vias intelligimꝰ duas ꝟtutes ꝑ quas vadimꝰ ab isto mūdo ad gloriā para disi .s. viā innocētie q̄ est plana: ⁊ viā penitē tie q̄ est aspera. ꝑ viā innocētie trāsiuit btā virgo: btūs iohānes baptista: ⁊ qdā alij De innocētie dic̄ Ambro. in lib. de officijs. vt hr̄ xxij q. iiij. c. Innocēs credit oī verbo. nō vitu perāda facilitas ꝗ laudāda bonitas. hoc est innocentē esse ignorare qd̄ noceat ⁊ si circū scribit̄ .i. decipit̄ ab aliq̄ de oibꝰ tñ eq̄nimiter iudicat q̄ fidē esse in oibꝰ arbitrat̄. Hac ergo mētis sue dote inclinatꝰ iesus .i. iosue vt cre deret gabaonitis testamētū dei posuit: pacē dedit: ɔfirmauit societatē. Sz vbi i terras eo rū ventū ē dep̄hensa fraude ꝙ cū essent fini timi aduenas se esse simulauerūt. circūscriptū se pp̄ls patrē indignari cepit: iesus aūt pacē quā dederat reuocādā nō censuit q2 firmata erat sacramēti religione. Ne dū alienā ꝑfidi am redargueret suā fidē solueret. hec ille. In h mūdo pauci trāseūt ꝑ hāc sinceritatē inocē tie: q2 oēs hoīes sūt gabaonite .i. deceptores nō solū int̄ se ꝗ etiā q̄ ad deū ⁊ scōs. vñ Pe trarcha lib. sue affrice introducēs simulatā pacē ⁊ fidē carthaginēsiū cū romanis: dicit sic i metro. Haud secꝰ ancipiti piturꝰ nauita morte Tēpestate timēs: vbi iam spes nulla relicta ē. Vota deis cumulat pelagi tremu laq3 tumētē. Nep. unū ter voce ciet thetidis q3 marie numē: ⁊ iratū cōpellat nereapētha

Dona dabit téplis: oém feret ille laboré. Si
redeat tráq̃lla dies: portuq; videri Cómin⁹
incipiat sensim méos p̃fida iuto. Ergo icólul
ti subeát obliuia voti. hec ille. ¶

Quart⁹ flos est iste. Post
naufragiũ ⁊ deuiationẽ innocẽtie apphẽdẽ
da ẽ tabula ⁊ via penitẽtie. vñ Hiero. Secũ
da tabula post naufragiũ ẽ penitẽtia. de q̃ di
cit Bern. in sermone q̃dã. Fugite de medio
babilonis: ⁊ saluate aĩas v̾ras. Cõuolate ad
vrbes refugij vbi possit̃ ⁊ de p̃teritis agere pe
nitẽtiã: ⁊ in p̃senti obtinere grãm: ⁊ i futuro
gl'iaz fiducialit̃ p̃stolari. Nõ vos retardet cõ
sciẽtia: q: vbi abũdauit pctm̃ supabũdare cõ
sueuit ⁊ gr̃a nec pnie austeritas ip̃a deterre:
at q̃m nõ sũt cõdigne passiões hui⁹ tpis ad
p̃teritã culpã q̃ remittit̃: nec ad futurã gl'iaz
q̃ repromittit̃. Si v̾bis nõ credit̃: op̃ib⁹ cre
dite: exẽplis acq̃escite plurimoꝝ. Currũt vn
diq; pctõres ad pniaz ⁊ natura parit̃ ⁊ p̃sue
tudine delicati. Nihil eñ credẽtib⁹ impossibi
le nihil amãtib⁹ difficile: nihil asperũ mitib⁹
nihil arduũ hũilib⁹ reperit̃: q̄b⁹ ⁊ gr̃a fit i au
xiliũ ⁊ obediẽdi deuotio lenit imperiũ. h ille.
Hãc viã trãsiuit magdalena: paul⁹: dauid ⁊
multi alij. Iste due vie hodie nob' i figura sũt
demõstrate. In xp̃o puero denotat̃ puritas
⁊ inocẽtia q̃ in p̃ia via ⁊ i ei⁹ matre maria
figurat̃ austeritas ⁊ pnia q̃ est i secũda via:
vel in vtroq; figurat̃ vtraq; via. In puero Je
su inocẽtia vt dictũ ẽ: ⁊ amaritudo pnie rõe
passionis. In maria figurat̃ innocẽtia rõne
matre puritatꝭ. Canti. iiij. Tota pulchra es
amica mea ⁊ macula nõ ẽ i te. Amaritudo
pnie q: maria .i. mare amarũ. Qui ꝫ̃ruli tot
mala ⁊ plagas p̃dictas euadẽ ⁊ p̃fata gau
dia possidere: oportet ip̃z ab egypto fugẽ ⁊ i
terrã isrl' pgere. sic dic̃ v̾bũ p̃positũ. Surge ⁊
accipe puerũ ⁊ matrẽ ei⁹ ⁊ vade in terrã isrl'.
In q̃ v̾bo rñdet̃ ad tres q̃stiones q̃ possunt
fieri circa iter nr̃m ad patriã celestẽ. P̃ria q̃
stio ẽ. Quis ẽ act⁹ expediẽs exercẽd⁹? Rñde
tur. Surge. Scd̃a questio est. quis est mo
dus p̃ueniẽs attẽdẽd⁹? Rñdet̃. Accipe. Ter
tia q̃stio ẽ. q̃s ẽ termin⁹ alliciẽs ãplectend⁹?
Rñdet̃. In terrã isrl'. Pro itellectu euãgelij
sciẽdũ q̃ p maria intelligim⁹ carnẽ p̃priã q:
amarã ⁊ multe amaritudinib⁹ r̃fectã. Per io
seph marie virũ itelligim⁹ sp̃m n̾re carni vni
tũ. Cõiũgit̃ ioseph marie i p̃iugio: q: p̃iũgit̃
sp̃us carni i eodẽ supposito. Joseph nãq; fu
it desp̃õsat⁹ v̾gini marie nõ ad corrũpẽdũ s̃
ad dirigẽdũ: ⁊ sp̃us ẽ cõiũct⁹ carni nõ ad in
ficiẽdũ eã nec destruẽdũ s̃ magis ad regẽdũ ⁊
custodiẽdũ. Joseph erat d̾ domo dauid reg̃
⁊ sp̃us nr̃ de familia eẽni reg̃ q: oẽs sp̃us s̃t
ministri dei. Ergo p mariã carnẽ p̃priã. p io
seph virũ hũanũ sp̃m. p herodẽ demonẽ itel
ligim⁹. Naz sic ille occidebat pueros: sic iste
p̃sequit̃ viros inocent̃ ⁊ pure viuere cupiẽtes
scz viros puritate mũdos. Per terrã egypti
stat⁹ pctĩ itelligit̃: q: egypt⁹ .i. tenebra: ⁊ sta
tus pctĩ ẽ tenebros⁹: cũ ibi deficiat lumen gr̃e
q̃ q̃ est i statu pctĩ ẽ i patria egypti. Joseph
descẽdit i egyptũ q̃n n̾r sp̃us cadit i mortale
pctm̃: ⁊ descẽdit timore herodis ⁊ p̃secutiõe
q̃n cadit demonis tẽptatõe ⁊ instigatõe. Nã
demonis tẽptatio ẽ herodis p̃secutio. Mo
rat̃ q̃ ioseph cũ maria i egypto q̃n hõ corpe
⁊ mẽte: carne ⁊ sp̃u p̃seuerat i pctõ mortali.
Sz ãgel⁹ apparuit i sõnis. Per sõnia intelli
gunt̃ mũdi delectabilia: q̃ cũ aliq̃s dormit, q̃n i
delectatõnib⁹ mũdi delectat̃ ⁊ q̃escit q: sunt
trãsitoria sic sõnia. Per ãgelũ itelligim⁹ p̃di
catorẽ clamãtẽ ⁊ xp̃z i mẽte pctõris dormiẽ
tis i pctõ: bona celestia inspirãtẽ. Uel p ãge
lũ ip̃z xp̃m q̃ ẽ magni cõsilij ãgel⁹ itelligim⁹
seip̃z mẽti pctõris dormient' i pctõ inspirãn
tẽ. vel p ãgelũ itelligim⁹ nr̃z custodẽ nos ite
rius reformãtẽ. Iste appet ioseph dormiẽti:
q̃n loq̃t̃ iteri⁹ vl' extern⁹ sp̃ui i pctõ existẽti ⁊
admonet vt surgat a pctĩ delectatõe p otritiõ
nẽ ⁊ vadat p scrãm ⁊ freq̃ntẽ oratõnes ad
terrã isrl' .i. ad celestẽ patriã in q̃ videbit de⁹
sicuti ẽ: .i. mortu⁹ ẽ herodes .i. dyabol⁹ est a
xp̃o deuict⁹ i cruce. ⁊ mortu⁹: eo q̃ mors ei⁹
ẽ q̃n mortua i ligno vita fuit: iõ nõ põt ledẽ
nisi volẽtẽ. Sic admonit⁹ ioseph recedit ab
egypto q̃n penit. t de pctõ. Uenit nazareth .i.
in locũ florẽdũ sctis cogitatõib⁹ ⁊ opatõib⁹
.i. i isto stat ioseph q̃usq; p̃ueniat ad isrl' .i. ad
celestẽ patriã. Ad quã nos p̃ducat q̃ sine fi
ne viuit ⁊ regnat Amen.

In festo epyphãie dñi nr̃i iesu xp̃i ser. xviij.

v Vidim⁹ gl'iaz ei⁹ gl'iaz
q̃si vnigeniti a p̃re. Joh. i. Sctũs
Esa. pp̃ha ⁊ mathe⁹ euangelista
cõtẽplantes sitũ puerũ in gremio virginis
matris vagientẽ esse matri annũciatũ mira
biliter: q: ab archangelo gabriele. esse cõceptũ
ineffabiliter: quia de virgine matre. esse na
tum singulariter: quia clauso matris vtero.
esse predicatum laudabiliter: quia ab ange
loruz multitudine canẽtiũ. Gl'ia in excelsis

deo esse. demonstratū supnaliter: qr̄ a noua stella declarāte ostēdente pducēte celeriter. Pauidi q̄rūt de ei⁹ gn̄atōe ꝛ p̄re. Esaias enī liij.c.q̄rit dicēs. Generatione ei⁹ qs enarrabit? Mathe⁹ v°.xxij c.q̄rit dicēs. Quid vobis videt̄ de xp̄o cui⁹ fili⁹ est? Et cū nos viderimus oīa ista de xp̄o vsq̄ ad p̄sens moueo istā q̄stionē. Puer iste tante excellētie ꝛ dignitatꝭ cui⁹ fili⁹ est ex origine sue natiuitatꝭ? Ad istā q̄stionē r̄ndēt duo magni doctores valde ei familiares. Pr̄io iohānes baptista Joh.i. dicēs sic. Ego vidi ꝛ testimoniū phibui qr hic ē fili⁹ dei. Secūdo iohānes euagelista.i.Joh.i. Qd̄ fuit ab initio qd̄ vidimus oculis nostris ꝛ man⁹ nostre ꝯtractauerunt de verbo vite testamur ꝛ annūciam⁹ vobis vitā et̄nā q̄ erat apud patrē ꝛ apparuit nobis qd̄ vidim⁹ annūciam⁹ vobis vt ꝛ vos societatē habeatꝭ nobiscū: ꝛ societas vestra sit cū p̄re ꝛ filio eius iesu xp̄o. hec ille. Super quo pono quattuor flores. A

Primus flos est iste. Quicquid habꝫ pat̄ ineffabilis pfectōis: cōmunicat filio rōne et̄nalis gn̄atōis. Declarat̄ dupliciter. Primo exēplo nature qd̄ est duplex. Primū est istud. ponat̄ q̄ hic sint duo lapides p̄ciosi scꝫ duo saphiri magne v̄tuositatꝭ ꝛ quoꝝ habeat oēm v̄tutē saphiri ꝛ tantam q̄tam pōt h̄re saphirus: tūc isti duo saphiri sunt omnino eq̄les in v̄tute. qr si alter excederet alterū vn⁹ illoꝝ esset impfect⁹: ꝛ sic non esset ver⁹ saphir⁹. Sic in ppōito pat̄ ꝛ filius se habēt: qr vterq̄ ē ver⁹ de⁹ ꝛ pfect⁹. ḡ fili⁹ habꝫ oēz pfectionē quā hꝫ pat̄: alias nō eēt ver⁹ ꝛ pfect⁹ de⁹ si aliqd ei deesset pfectōnis: cū pfectū sit cui nihil deest. vt dr̄.v.methaph. Secundū exēplū est istud ponat̄ q̄ hic sint duo corpora hūana nō habentia nisi vnū caput ꝛ vnā aīam: sic de facto aliq̄n duo simul nascunt̄ se tenentes int̄ q̄s vix pōt discerni. an sunt vn⁹ vel duo: ꝛ sint isti gr̄a exempli petrus ꝛ paul⁹. clarū est q̄ isti essent duo quia haberēt duo corpa ꝛ tn̄ nō eēnt duo hoīes: qr hō est hō p aīaꝫ ꝛ rōnē ꝛ isti nō habēt nisi vnā aīaꝫ vt positū est i casu: tūc q̄tā sciam hꝫ vn⁹ habꝫ ꝛ alt̄: ꝛ q̄tā v̄tutē hꝫ vn⁹ hꝫ ꝛ alt̄: ꝛ sic de aliis pfectōib⁹. Sic i ppōito de⁹ pat̄ ꝛ de⁹ fili⁹ sūt due distīcte psone: qr alia est psona patris: alia filii: ꝛ tn̄ habent vnicā essentiā vnicā diuinitatē: qr p̄ris ꝛ filii vna ē diuinitas eq̄lis gl̄ia coeterna maiestas: q̄lis p̄r talis fili⁹. ꝛ h̄ q̄ ad pfectōnes diuinitatis

Secūdo declarat̄ [illegible] duo cherubin erāt in [illegible] nis eq̄lia p oīa [illegible] ꝛ ambo aurea. vt dr̄.iii. [illegible] Per [illegible] intelligo gl̄iaꝫ beōꝝ in q̄ [illegible] pat̄ ꝛ fili⁹ pleni sapiā ꝛ pfectōe [illegible] omo eq̄les in pfectionib⁹ essentialib⁹ diuinis. B

Secūdus flos ē iste. summi patris gl̄ia ꝛ excellentia cognoscit̄ a nobis ex sacrarū scp̄turarū intelligētia. pꝫ qr in veteri testamēto legim⁹ q̄ttuor excellētias dei p̄ris vel q̄ttuor puilegia. Pr̄ia excellētia ē q̄ angeli assistūt ꝛ ministrāt ei. Dan.vij. Aspiciebā ꝛ ecce throni positi sūt ꝛ antiquus dierū sedit vestimētū ei⁹ cādidum q̄si nix: ꝛ capilli ei⁹ q̄si lana alba. Milia miliū ministrabant ei ꝛ decies cētena milia assistebāt ei. Per antiquū dierū intelligo deū patrem q̄ fuit ante mūdi cōstitutionē: qr ab initio ꝛ ante secula a dieb⁹ et̄nitatꝭ. Per vestimentū cādidū intelligo op⁹ pfectū. s. mūdū quē ab initio creauit Gen̄.ij. Vidit de⁹ cūcta q̄ fecerat ꝛ erāt valde bona. Vn̄ ip̄e de⁹ latet in ope suo ꝛ imp̄fecte p ip̄m cognoscit̄. sic hō latet in vestimēto suo ꝛ interdū cognoscit̄ p vestimētū. Capilli effulgētes sūt opatōes ei⁹ subtiles ab eo pcedētes tanq̄ lana alba valde clara ꝛ pfecta opa. Per assistētes itelligo angelos superiores p ministrātes inferiores illi sibi assistūt: isti ministrāt ꝛ discurrūt. Ista excellētia ē magna vt patꝫ p exēplū. Si aliq̄s rex ꝛ p̄nceps habeat comites ꝛ barrones q̄ semp assistant sibi ꝛ milites q̄ sibi ministrēt ꝛ ad ei⁹ imperiū sollicite discurrāt: magne nimium gl̄ie iudicabit̄. Sic magna ē gl̄ia dei p̄ris q̄ cherubin ꝛ seraphin ꝛ ceteri q̄ sunt nobiliores natura: diuitiis: pfectōib⁹: tanq̄ comites et barrones ei assistāt. q̄ archāgeli ꝛ angeli q̄ sūt nobiliores ꝛ potētiores milib⁹ ei ministrent. Quis eīn misit angelos abrahe nisi de⁹ pat̄? Quis loth? q̄s manue? q̄s ezechieli? danieli ꝛ ceteris pphetꝭ nisi de⁹ pat̄? P̄s. Qui facis angelos tuos sp̄us ꝛ ministros tuos ignē vrētē. Et Job.i. Cū venissent filii dei.i. āgeli ꝛ assisterēt corā dn̄o. Et.xxxviij.c. vbi eras cū iubilarēt oēs filii dei.i. angeli. Scd̄a excellētia ē q̄ stelle celi ad ei⁹ nutū ꝛ imperiū stant ꝛ mouēt. Gen̄.i. Fecit de⁹ duo mag̃ luminaria: luminare mai⁹ vt p̄esset diei: ꝛ luminare min⁹ vt p̄esset nocti: ꝛ stellas ꝛ posuit eas i firmamēto celi vt lucerēt sup terrā ꝛ p̄essent diei ꝛ nocti: ꝛ diuiderēt lucē a tenebris

et sint in signa tp̃a τ ãnos τc̃. Ista excellẽtia ẽ magna vt pȝ p exemplũ: si aliqs rex τ princeps hẽret gladiũ τ hastã q̃ mouerẽt ad ei⁹ ip̃miũ: sic ꝙ hostes occiderẽt: castra caperẽt: munitiões diruerẽt: milites regis dñ federẽt eo tñ immoto: foret magna excellẽtia ei⁹. Sic magna est glĩa dei pr̃is qꝛ celi stelle planete mouent̃ discurrũt p celũ nõ desinũt fulgura emittũt istũ ledunt. illũ interficiũt: nũc pestilẽtias inducũt τ mortes: nũc sanitates faciũt nũc fulgura: nũc tonitrua: nũc ignẽ: nũc grãdinẽ: nũc aquã ip̃tuose emittũt ad imperium dei pr̃is ip̃o mirabiliter descẽdẽte Iob. xxxviij. Nunqd ꝯiũgere valebis stellas pliades aut girũ arcturi poteris dissipare. s. sicut ego. Nũquid pduces luciferũ in tp̃e suo τ hesperum sup filios terre τ cõsurgere facies. s. vt ego. Nunqd p̃cepisti diluculo τ ostẽdisti aurore locũ suũ. s. sicut ego. Et ps̃. ait. Dñe inclina celos tuos τ descẽde τ seqtur fulgura coruscationes τ dissipabis eos emitte sagittas τ cõturbabis eos. ¶ Tertia excellẽtia ꝙ creature corruptibiles ad ei⁹ ip̃iũ mutãtur τ se alterãt. Geñ. i. Dixitqꝫ de⁹ Fiat firmamentuȝ in medio aquarũ τ diuidat aq̃s ab aq̃s. et fecit de⁹ firmamentũ: τ diuisit aq̃s q̃ erãt sub firmamẽto ab his q̃ erãt sup firmamentuȝ dixit ṽo de⁹. Cõgregẽtur aq̃ q̃ sub celo sũt in locũ vnuȝ τ appareat arida factũqꝫ est ita. Ista excellẽtia ẽ magña vt pȝ p exemplũ. Si ei ĩpatoꝛ suo solo ṽbo castra inimicoꝝ dirueret τ sua fortificaret cederet ad magnã glĩaȝ ei⁹ Sic magna ẽ glĩa dei pr̃is: qꝛ oĩs creature corruptibiles τ terrestres ad dei pr̃is ṽbum fiũt: desinũt: creãtur: alterant̃. ps̃. Ipse dixit τ facta sũt: ipse mãdauit τ creata sũt. Quis mutat aquã in vinũ. terrã in frumentũ: intrat secreta cordiũ: diuidit aĩam a corpe: nisi sol⁹ deus pr̃ q̃ solo s̃mõe alterat τ restaurat vniuersa. viu⁹ ẽ s̃mo dei τ efficax τ penetrabilioꝛ omĩ gladio ãcipiti τ ptingẽs vsqꝫ ad diuĩõẽ spũs et aĩe. cõpagũ qȝ τ medullarũ τ discretoꝛ cogitationũ τ itentionũ cordis Heb. iiij. Iõ dr̃ iob. xxxviij. Quis cõclusit ostijs mare qñ erũpebat q̃si de vulua pcedẽs. Cũ ponerẽ nubẽ vestimentũ ei⁹ τ caligine illud q̃si pãnis ĩfãtie obuoluerẽ. Circũdedi illud terĩs meis: et posui vectẽ τ ostia τ dixi. hucusqꝫ venies et nõ pcedes ampli⁹. Quis ẽ pluuie pr̃ aut qs genuit stillas roris. de cui⁹ vtero egressa ẽ glacies τ gelu de celo qs genuit τc̃. ¶ Quarta excellẽtia est ꝙ fili⁹ τ sp̃ssctũs reddũt testimoniũ ꝙ a deo pr̃e pcedũt ptȝ de filio q̃ dic̃ Io. viij. Ego eñi a deo pcessi τ veni. Neqꝫ eñ a meipso veni: s; ille me misit. De sp̃ũsc̃o dr̃ Io. xv. Mittã vobis sp̃m ṽitatis qui a pr̃e pcedit Quis genuit fulgẽte de⁹ pr̃. ps̃. Ante luciferũ genui te. τ puer. viij. Hec erãt: me dñs Quis dedit filio tantã doctrinã. vtiqꝫ de⁹ pr̃ Ioh. vij. Mea doctrina nõ est mea: s; ei⁹ qui misit me pr̃is. Iõ dicit de⁹ pr̃. Iob. xxxviij. Ubi eras cum me laudarẽt astra matutina scilicet filius τ sp̃ũssanctus. C

Terti⁹ flos est iste. Puer iste tp̃aliter nat⁹ ẽ tãte dignitat̃ ꝙ in eo rise sunt excellẽtie dei pr̃is. Pȝ qꝛ tres reges oriẽtales Primo viderũt angelũ iste⁹ pueri nũcium eis missũ: eis loquentẽ: eis p̃cipiẽtẽ xp̃ȝ esse natũ: eis nũciantẽ qꝛ viderũt ip̃m in modum pueri: eis loquentẽ vt declarabit̃ in expõne euãgelij. Ecce p̃ia excellẽtia dei pr̃is q̃ venit huic puero scriĩsi. n. Scd̃o viderũt ei⁹ stellã eos pcedẽtẽ: iux̃ eos incedentẽ: τ istuȝ puerũ bñdictũ eis ostendentẽ: cũ staret sup domũ vbi erat puer. vñ Fulgenti⁹ in s̃mone p̃tis dici dicit sic. Hec stella nũqȝ ante apparuit: qꝛ nũꝙ añ puer iste eã creauit q̃z magis ad seruiẽdũ deputauit. Tertio apl̃i viderũt eũ mutãrẽ aquã in vinũ. Io. ij. τ h̃ fec̃ iste puer hac die cũ esset ãnoꝝ. xxxi. Cũ esset inuitatus ad nuptias τ mater ei⁹ et discipuli ei⁹ ĩ chana galilee. ¶ Quarto ioh̃es baptista vidit sp̃ritũ sanctũ in colũbe spẽ sup ip̃m descẽdẽtẽ vt pȝ Mat. iij. Unde Iohes testimoniũ perhibuit de ip̃o dic̃. Uidi sp̃m descendentẽ de celo τ mãsit sup eũ τ ego nesciebã eũ: s; q̃ misit me baptisare in aq̃ ille mihi dixit sup quẽ videris sp̃m sctm̃ descendentẽ hic est q̃ baptisat in sp̃ũ sctõ: τ ego vidi τ testimoniũ perhibuiqꝫ: hic est fili⁹ dei Ioh. i. Hec aũt factũ est cũ eẽt incipiẽs q̃si annoꝝ. xxx. Luc. iij. Sic g̃ pȝ ꝙ puer iste bñdi c⁹ habet in se quattuoꝛ excellentias dei patris. D

Quartus flos est iste. nõ possum⁹ cõuicere istũ puerũ fuisse dei filium. nisi p q̃druplex mysteriũ. Pȝ qꝛ p nullũ opus ei⁹ p̃t cõcludi singulariter ꝙ sit dei fili⁹: vt demõstrabit̃ statim discurrẽdo p singula argumẽta q̃ fieri p̃nt ad hoc q̃ tñ oĩa soluũtur Primo si tu allegas ꝯceptionẽ ei⁹ admirabilẽ. qꝛ de sp̃ũsctõ ꝯcept⁹ ẽ: Respõdeo ꝙ p h̃ nõ conuincit̃ ꝙ sit fili⁹ dei dupliciter. Primo qꝛ ps̃. dicit. Homo nat⁹ est in ea. Scd̃o qꝛ cõceptus a muliere. Sequit̃ minoratio glorie et dignitat̃ sue ps̃. Minuisti eũ paulomin⁹

ab angelis: ꝛ sic nõ sequitur ꝙ sit fili⁹ dei. Secũdo si tu allegas ꝙ angel⁹ missus a deo eũ nũciauit nasciturũ. Respondeo ꝙ ppt hoc nõ cõuincitur ꝙ sit fili⁹ dei: q: Ysaac. Sanson: Johẽs baptista fuerũt pure homĩes angelo nũciante concepti. Tertio si tu allegas ꝙ cõcepit sine virili semie. Rñdeo ꝙ adã fuit formatus de terra ꝛ eua de costa sine virili semine qḋ est magis mirabile ꝙ formari de sanguine ppt cõuenientiã. Quarto si tu allegas ꝙ nat⁹ est de⁹ ꝛ homo. Rñdeo ꝙ est homo nat⁹ de muliere breui viuẽs tpe repletus mu'tis miserijs. Job. xiiij. Et nat⁹ est nud⁹: patitur frig⁹: aluꝛ lactatꝛ: pãnis inuoluitur: plorat. Sapie. vij. Primã vocẽ similẽ oib⁹ emisi plorãs. Et eccl'ia cantat. Uagit ifans iter arcta cõdit⁹ psepia mẽbra pãnis inuoluta virgo mater alligat man⁹ pedes atq; crura stricta cingit fascia. Itẽ nõ loquitur: fame ꝛ ceteris passionib⁹ afficiꝛ qbus pure homĩes ꝛc. Quinto si tu allegas ꝙ angeli in ei⁹ natiuitate affuerũt. Rñdeo ꝙ etiã angeli natiuitatib⁹ eoꝝ quos annũciauerũt cũ gaudio interfuerunt. Etiã angel⁹ gaudet de natiuitate ei⁹ cui deputaꝛ ad custodiã ꝛ ex cõseqnti ceteri angeli ppter reparatõnez ruine angelice. Sexto si tu allegas ꝙ mꝛ ei⁹ pepit sine fractione sigilli virginalis. Rñdeo ꝙ in statu innocentie oẽs fuissent nati sine fractõe sigilli virginalis matris vt dic̃ Aug. xiiij. de ciui. dei. ꝛ sanct⁹ Tho. i. pte sũme. q. xcviij. arti. ij. Et tñ oẽs fuissent hoĩes vt pꝫ. Septimo si tu allegas ꝙ fuit circũcisus vt funderet sanguinẽ in redemptõem generis hũani. Rñdeo ꝙ erat sanguinolẽtus in similitudinem carnis pcti. Unñ magis apparebat hec mõ pctõr ꝙ de⁹ qui circũcidi nõ põt. Octauo si tu allegas ꝙ tunc vocat⁹ fuit iesus. i. saluator. Respõdeo ꝙ etiã Joseph in egypto fuit vocatus saluator vt pꝫ Geñ. xli. Etiam iosue fuit vocat⁹ iesus ꝛ tñ hij fuerũt pure homĩes vt pꝫ si q̃ratꝛ a vobis quid vobis videtur de xpo cui⁹ fili⁹ ẽ: Per ista signa potestis dicere ꝙ est fili⁹ Dauid. Sed hodierna die cũ viderit in isto puero sctissimo q̃tuor pfis excellẽtias supdictas. Nã angel⁹ ei mĩstrando eũ demõstrauit stella fulgẽtior ceteris eũ ondit: maiestas regia eũ adorauit: aquam i vinũ mutauit: spũssanct⁹ sup eũ descendit ꝛ de⁹ pꝛ ꝙ esset ei⁹ fili⁹ testimoniũ phibuit. Si ergo i terrogati fuerim⁹: qḋ vobis videꝛ de xpo cui⁹ fili⁹ ẽ: Possum⁹ dicere ꝙ vidim⁹ gl'iam ei⁹ gl'iam q̃si vnigeniti a pfe vt ly quasi sit

et p̃ssiuũ veritat. i. veri vnigeniti a pꝛe ꝛ ẽ modus loquẽdi fm crisostomũ. Sicut si aliqs vidisset filiũ regis in multipl'ici gl'ia incedentẽ ꝛ iterrogat⁹ ab aliq̃ qualiꝛ fili⁹ regis incederet volens se breuiꝛ expedire de rñsione il lã multiplicẽ gl'iam vnico verbo exp̃meret dic̃. Ibat q̃si fili⁹ regis. i. sicut decet ire filium regis. Ita ꝛ nos si interrogati fuerim⁹ q̃lis sit gl'ia isti⁹ pueri sctissimi: Rñdem⁹ breuiꝛ q̃si vnigeni a pꝛe. i. talis q̃lis debꝫ eẽ gl'ia vnigeniti dei pfis. Et In q̃ vbo soluũtur tres q̃stiones quas possum⁹ facere istis regibus.

Prima q̃stio ẽ qḋ fuit principalꝛ principiũ motiuũ ad pquirendũ. Rñ q: vidim⁹. s. stellã.

Scḋa qḋ est qḋ fuit veraciꝛ certũ indiciuꝫ ad cognoscendũ: Rñdeꝛ q: vnigeniti a pꝛe

Tertia qḋ est qḋ fuit fina'iter assecutũ premiũ ad pfruendũ: Rñdetur q: gl'iam eius

Ut aũt ista clari⁹ pateãt videam⁹ hystoriã euãgelij. Pro cui⁹ intellectu sciend̃ ꝙ olim fuit quid ppha malus in morib⁹ q̃ fuit de pgenie zoroastes regis qui prim⁹ artẽ magicã adiuenit vt dꝛ in Mitrali. H dicebaꝛ Balaam noĩe ꝛ in reuelatõibus erat ver⁹ ꝛ prophetizans filijs israel. Inter alia dixit: et habetur nũeri. xxiiij. ca. Orieꝛ stella ex iacob et cõsurget virga ex israel ꝛ pcutiet duces Moab vastabitq; omẽs filios seth: ꝛ erit ydumea possessio ei⁹ hereditas seir cedet inimicis suis israel vero fortiter aget. de iacob erit q̃ dñeꝛ. hec ibi. Ex ista pphia gẽtiles qui erãt de genere isti⁹ pphe cõcluserunt q̃tuor. Primo ꝙ messias de genere iacob erat vẽtur⁹ qui totũ mundũ debebat sibi subiugare cũ dꝛ. Uastabit filios seth qui fuit terti⁹ fili⁹ ade ꝛ pncipalis a quo oẽs hoĩes descẽdeꝛt quia abel fuit mortu⁹ sine filijs. Oẽs filij cayn fuerũt mortui in diluuio. Noe aũt descẽdit a seth: et p cõs oẽs posteriores. Scḋo ꝙ messias oẽs ydolatras destrueret cũ dꝛ pcutiet duces moab. Nã moabite fuerũt ydolatre vt patet Tertio ꝙ stella appereret i ei⁹ ortu cũ dꝛ: orietur stella ex Jacob. Quarto ꝙ illi q̃ erãt vẽturi de genere suo stellã illã tunc viderent. cũ dꝛ videbo eũ sꝫ nõ modo. Propꝛ istã causã gentiles de gñe illi⁹ pphe elegerunt tres magnos phos qui istã stellã otiendã diligenter attenderẽt: ꝛ cũ illi moriebantur filij succedebant post multũ vero tꝑis hec successio deuenit ad tres magnos phos: rũe reges i orientalib⁹ ptib⁹ aũ malficos: sꝫ postmodũ cõuer'os fm crisostomũ. Cũq; isti i nocte quadã mõtẽ altũ. s. victorialẽ ascendissent ꝛ orassẽt

scʒ nocte natalis dñi appuit eis quedā stella
pulcherrima:hñs formā pulcherrimi. pueri
gestātis in capite crucē q̄ puer dixit eis. Ite
in iudeā ⁊ ibi regē quē desideratis natū inue
nietis. ¶ Circa hystoriā euāgelij mouent̄
octo q̄ōnes q̄les sūt iste.s. Prima q̄ō est q̄
re pastoribꝰ ignorātibꝰ appuit creatura nobi
lis ⁊ rōnalis.s.angelus. Et istis tribꝰ regibꝰ
magnis phis creatura irrōnal̄.s.stella: Rñ
det scūs Tho iij.pte.q.xxxvi ar.v.in. Re. dic̄
Ꝙ hoc factū est quadruplici de cā. Pria est
q: rōnaliter pastoribꝰ tanq̄ȝ rōne vtentibus
apud quos frequēter facte sunt apparitiōes an
gelorꝫ. reuelata est natiuitas xp̄i p āgelos.
Magis aūt assuetis in ꝯsideratiōe celestiū
corporꝫ manifestata est p signum stelle: q̄ vt
crisostomꝰ dic̄. Per ꝯsueta eos dñs vocare
voluit eis cōdescendēs. Scd̄a cā est: q: vt
Greg. dicit. Judeis tanq̄ȝ rōne vtētibꝰ rōna
le aīl.i.angelꝰ p̄dicare debuit. gētiles vo qui
vti rōne nesciebāt ad cognoscendū deū nō p
vocē s̄ p signa pducūtur ⁊ sicut dūm iaȝ lo
quentē annūciauerūt gētibꝰ p̄dicatores lo
quētes ita eū nundū loquentē elemēta mu
ta p̄dicauerūt. Tertia cā est q: vt Aug di
cit in s̄mōe huiꝰ diei Abrahe innumerabilis
erat pmissa successio nō carnis semie: s̄ fidei
fecunditate generāda: ⁊ iō stellarū multitu
dini est cōpata vt celestis ꝓgenies sperare͂t
Ideo gētiles in sydenbꝰ designati ortu noui
syderis excitātur: vt pueniāt ad xp̄m p quē
efficiūtur semen Abrae. Quarta cā est q:
natiuitas xp̄i nō erat pure terrena: s̄ quodā
modo celestis: iō p signa celestia vtrisq̄ȝ na
tiuitas xp̄i reuelat̄. Un̄ Aug in s̄mone huiꝰ
diei d.c. Celos angeli habitant ⁊ sydera ornāt
vtriq̄ȝ ergo celi enarrant gl̄iam dei. Hec ille.
Scd̄a q̄ō est: q: isti magi mox recesserūt et
ad iude͂ā puenientes ihr̄lm die hodierna intra
uerūt. Cū ergo isti recesserint de oriēte qui ē
in capite mūdi: quō in .xiij diebꝰ potuerūt ap
plicare ihr̄lʒ q̄ ē ī medio mūdi: Rñr ꝙ istō
fuit duplici de cā. Prima ē s̄m hieronimū: q:
eq̄tauerūt sup dromadarios q̄ sūt aīalia ve
locissima. Scd̄a est s̄m Remigiū q: puer
ī se bñdictꝰ q̄ eorꝫ corda ꝓmouit ad venien
dum in tam breui spacio adducere potuit. ⁊
sic intrauerūt ihr̄lm.xiij.die ⁊c̄. Tertia q̄ō ē
quare magis venerūt ihr̄lm q̄ȝ ad aliā ciui
tatē iudee: Respōdet Remigꝰ assignando
duas causas. Prima est: q: licet isti magi sci
rēt locū natiuitatis xp̄i ⁊ tēpus in generali
nō tñ sciebant in speciali.s. in qua ciuitate iu
dee natus erat Et q: sciebāt ihr̄lm esse nobi
liorē ciuitatē iudee estimauerūt ꝙ tam nobi
lis puer nisi in nobili ciuitate nō nasceretur.
Scd̄a est: q: in ihr̄lm erant nobiliores ⁊ sa
pientiores legis a q̄bus meliꝰ poterant infor
mari: iō venerūt ihr̄lm quā cū intrassent q̄sie
rūt: vbi est q̄ natꝰ est rex iudeorꝫ: Uidimus
eni͂ stellā eius in oriēte ⁊ venimꝰ adorare eū
In q̄bus verbis cōfitebātur xp̄m esse veruȝ
hoiem verū regē ⁊ veruȝ deum. Ꝙ sit homo
dicūt: vbi est qui natꝰ est: Ꝙ sit rex dicūt: rex
iudeorum. Ꝙ sit deꝰ dicūt: ⁊ venimꝰ adora
re eū. Et mox rñdebant tacite questioni. Si
q̄s eni͂ dixisset quō scitis: Rñdent vidimus
stellā eiꝰ in oriente ⁊ statim pdiderunt stellā
nec eā viderunt q̄ȝdiu in ihr̄lm fuerūt sicut
dr̄ in euāgelio hodierno. Quarta questio
est quare magi pdiderūt stellaȝ ad ingressū
ihr̄lm: Respōdit glosa ꝙ hoc fuit duplici de
cā. Primo vt cogerētur interrogare ⁊ sic cer
tificarētur de loco ⁊ p ꝓphie assertionē ⁊ per
stelle appitionē. Scd̄o q: ex quo querebant
auxiliū tēporale signū erat ꝙ pderent celeste
⁊ interrogātibꝰ eis Herodes rex turbatꝰ est
⁊ oīs hierosolima cū illo.s.tā maiores q̄ȝ mi
nores nobiles ⁊ ignobiles. Quinta q̄ō q̄re
facta est hec vniuersal̄ turbatio: Rñdet cri
sostomꝰ ꝙ de Herode facta est duplici de cā
Prima q: timuit ne iudei illū regē natū reci
perēt ⁊ ipm repudiarēt. Cū esset alienigena
Scd̄a q: timuit ne a romanis p q̄bꝰ ibi erat
increparet̄. Tota aūt hierosolima turbata ē
duplici de cā. Prima est q: volebāt Herodi
turbato in h̄ adulari. Scd̄a est q: timebāt ex
hoc guerrā insurgere: ⁊ p ꝯñs grauari in cor
pore ⁊ expēsis: tūc Herodes ꝯuocās oēs sa
cerdotes legꝭ ⁊ sapiētes hūit sup h̄ ꝯsiliū ⁊ tā
dē rñsum ꝙ in bethleē eēt nasciturꝰ ꝓpt̄ illā
ꝓphiaȝ. Et tu bethleē effrata i. alio noīe sic
vocata puulꝰ.s. est locꝰ in milibꝰ iuda. i. in re
spectu ciuitatū iudee ex te mihi egredieti q̄ sit dñator
in israel. ⁊ egressus eiꝰ ab initio a diebꝰ eterni
tatis Micheę.v. Tūc Herodes clā vocatis
magis didicit ab eis tpūs stelle q̄ apparuit
eis vt natiuitatis tp̄s cognosceret ⁊ dic̄ eis
Ite ⁊ interrogate diligēter de puero ⁊ cū inue
neritis renunciate mihi vt ⁊ ego veniens ad
orem eum. hoc dicit intendens ipsum occi
dere: vt patet. Cūq̄ȝ exissent hierusalē statiȝ
viderunt stellam quam perdiderant: et ga
uisi sunt gaudio magno valde. ¶
Sexta questio est. Cuiusmodi stella ista
erat. an vera an non: an tunc primuȝ creata

vel ante? R̄ndent quidā φ fuit angel⁹ q̄ si-cut appuit pastorib⁹ in specie hūana: ita ap-paruit magis in spē stelle. Quidā alij dicūt φ sicut spūssanct⁹ descēdit sup baptisatū dn̄m in spē colūbe. Ita appuit magis in spē stelle. Scd̄s Tho. iij pte. q xxxvi. ar. vij. in. R̄. dic. Sicut crisostom⁹ dicit sup matheū. Illa stel la q̄ magis appuit nō fuit, vna celestiū stella rū ꝓpter q̄nq3 causas. Primo q2 nulla illa rū stellarū hac via incedit. Hec em̄ stella fe rebat a septētrione in meridiē. Ita em̄ iacet iudea ad ꝑsidē vnd̄ magi venerūt. Scd̄o ex tpe: q2 nō solum appebat in nocte: s3 etiā in medio die qd̄ nō est virtuť stelle: s3 nec etia3 lune. Tertio q2 q̄nq3 apparebat ꝛ q̄nq3 oc-cultabat. Cū em̄ intrauerūt ihrl'm occulta uit seipsam: deinde vbi Herodē reliquerunt mōstrauit seipsā. Quarto: q2 nō hēbat cōti nuū motū: sed cū opoꝛtebat magos ire: ibat q̄n aūt eos opoꝛtebat stare: stabat. sicut etiā legitur de colūna nubis in deserto. Quinto q2 nō sursum manēs ptū virginis demōstra bat: sed deorsū descendens. h' faciebat. Un̄ ꝓ-babili⁹ videtur φ fuerit stella de nouo creata nō in celo s3 i aere vicino terre que s̄m dei vo luntatē mouebať. Unde Leo papa in s̄mo ne hui⁹ diei dič sic. Trib⁹ magi i oꝛiēte positis stella noue claritať appuit q̄ illustrioꝛ ceteris pulchrioꝛq3 syderib⁹ in se intuētiū oculos aīos q3 cōuerteret vt cōfestim aduerteret nō esse ociosam qd̄ tam insolitum videbať. hec ille. Cōpleto aūt ministerio suo redacta ē in p̄ia centē materiā. Et cū magi fuissent in bethle em iuxta stabulū stetit hec stella sup̄ domū vbi erat puer q̄si diceret hic ē. Et itrātes do mū inuenerūt puerū cū maria matre ei⁹ ꝛ ꝓ-cidētes adoꝛauerunt eū sicut dř in euāgelio hodierno. ¶ Septima qd̄ ē cū sol⁹ de⁹ debeat adoꝛari quō cognouerūt φ esset de⁹. cum vide rūt em̄ puerū lactētē nō loquentē ꝛc. h' excla mat Ber. dicēs. Quid facitis o magi qd̄ fa-citis: lactentē puerū adoꝛatis in tugurio: idu tū vilib⁹ pānis q̄ ne de⁹ est iste? Quid facitis q2 aurū offertis: q̄ rex ē iste? Ubi est aula re-gia? Ubi thron⁹? Ubi curie regalis frequen tia? Nunqd̄ aula regia est stabulū: thron⁹ p̄-sepiū curie frequētia Joseph ꝛ maria. R̄n̄-dit Ber. ibidē dicēs sic. Insipiētes inq̄t facti sunt vt fierēt sapiētes: aliud viderūt aliud co gnouerūt. Uiderūt oculis coꝛpoꝛeis puerū nō loquentē: s3 fidei stella ipm̄ cognouerunt angelo docentē. viderūt oculo coꝛpoꝛis pu erū vagientē: sed viderūt oculo mētis ipsu3 vniuersa regentē. Et sic factis genib⁹ ipsum adoꝛauerūt ꝛ apertis thesauris suis obtulerūt ei munera, aurū thus: ꝛ mirrā. sicut dicit in euāgelio. ¶ Octaua q̄stio est q̄re poti⁹ obtule rūt ei ista dona φ alia? R̄n̄det Ber. φ mul tiplici de cā. Primo obtulerūt aurū ꝓpter i-opie subleuationē: thus ꝓpter stabuli fetoꝛē mirrā ꝓpter mēbroꝛ pueri cōsolidationem Scd̄o ꝓpter significationē ꝑ aurū nobilius oībus metallis ostēdebant in eo esse diuinitatem p̄ciosissimā. ꝑ thus aīam sanctissimā: ꝑ mirra3 carnē incoꝛruptā. Unde Augustin⁹ in sermone hui⁹ diei: o infantia cui astra sub dūť ad cui⁹ pānos āgeli excubāt ꝛ sydera ob secūdāt. reges trepidāt. Stupeo cū video pā nos: estuo cū intueoꝛ celos. In p̄sepio men dicū ꝛ sup astra p̄clarū. Hia oblatis moniti fuerūt ꝑ angelū ne redirēt ad Herodē sed ꝑ aliā viā. s ꝑ mare redirent in regionē suā. q in bonis opibus perseuerātes beato fine q̄e uerūt in dn̄o per infinita secula. Amen.

In festo Epyphanie dn̄i nostri iesu xp̄i Sermo secundus ordine. xix.

Ecce gloꝛia domini apparuit Exo. xvi. Et ꝑ solēnita te hodierna sunt assūpta David ꝓpha in spū ītuens hodiernā so lēnitatē: tunc futurā vt ꝑ sitem p̄dixit eā fo-re magne exultatōis iubilatōis ꝛ adoratōis dicēs sic i ps. Jubilate deo oīs terra: psalmū3 dicite noī ei⁹: date gl'ia3 laudi ei⁹. Dicite deo q̄3 terribilia st̄ opa tua dn̄e in multitudie v̄tu tis tue. Ois tra adoꝛet te deus: ꝛ psallat tibi psalmū dicat noī tuo dn̄e. h' ille. Faust⁹ etiā in s̄mone hui⁹ diei dič sic. Ecce adest exopta tissim⁹ dies gr̄a gemiata resplēdēs: nō solū quidē candoꝛe ꝑ pueri lūis illustrať: s3 p̄cipue stelle fulgoꝛe coꝛusc⁹. ducite fideles xp̄i festi uissima gaudia nob' res ꝑferā hodie appuit noua q̄ oli fuerat repꝛomissa. h' ille. Sup ist̄ ṽbis moueo talē q̄onē. A Cū sit hūani tať i iesu xp̄o puero b̄ndcō admirantiq̄ re ad iubilandū exultandū ꝯtēplandū ꝛ deū adoꝛan dū hodie inuitam̄. Ad istā q̄onē r̄ndit cassio doꝛ⁹ sup illd̄. ps. Hec ē dies quā fecit dn̄s ꝛc. dič sic. Lz de⁹ cūctos dies creauerit singulꝛ tn̄ hūc diē fecisse dř. q xp̄i dn̄i natiuitate sacra-tus est in quo merito exultari cōuenit ꝛ leta ri q̄m in eo ꝛ dyabol⁹ ius ꝑdidit ꝛ salutem mūdus accepit. hec ille. Etiā gregorius an-thiochen⁹ p̄bř in s̄mōe hui⁹ diei dič sic. Pro ximere d ēp̄tōis nostre celebrantim⁹ sacrm̄ q̄

deus hoīez cū īfirmitatibꝰ induit. hodie vo filiū excolimꝰ dic. q̄ se in hoīe v̄tutibꝰ declarauit ꝑ eo ꝙ in hac die: siue in celo stella ortꝰ sui nūciū ꝓbuit siue ꝙ in chana galilee in cōuiuio nuptiali aquā in vinū cōuertit: siue ꝙ in iordanicis vndis aquas ad reparationē humani gn̄is baptismo ꝯsecrauit. In quolibet hoꝝ salutis nr̄e mysteria ꝯtinēt̄ ⁊ gaudia. hec ille. Pro maiori tn̄ declaratōe pono q̄tuor flores. B

Primus flos est iste. natiuitas rōnabilit̄ p̄rio est iudeis euangelisata q̄ gētilibꝰ postmodū fuit nūciata. Nam vt dic sctūs Tho. iij. pte. q. xxxvi. ar. vi in r̄nsi. Xp̄i natiuitas. Primo q̄dē manifestata est pastoribꝰ ipso die natiuitatis xp̄i. vt eñi dicit̄ Luce. ij. Pastores erāt in regione eadē vigilantes ⁊ custodiētes vigilias noctis sup̄ gregē suū ⁊ vt discesserūt ab eis angeli in celū loquebātur adiuicē dicētes. Trāseamꝰ vsqꝫ bethleē ⁊c. ⁊ venerūt festināres. Scdo autē magi ꝑuenerūt ad xp̄m xiij. die natiuitat̄ eiꝰ. s. hodie. Si eī reuoluto anno aut etiā duobꝰ ānis ꝑuenissent nō īuenissent eū in bethleē: cū scriptū sit Luc. ij. ꝙ postquā ꝑfecerūt oīa bm legē dñi. s. offerētes puerū Iesū in tēplū reuersi sūt in galileā. s. in nazareth ciuitatem suā. Rō. figuralr̄ ē ista: q: ꝑ pastores significant̄ apl̄i: ⁊ alij credētes ex iudeis q̄bꝰ p̄rio manifestata ē fides xp̄i. Int̄ q̄s nō fuerūt multi potētes: multi nobiles, vt dr̄. i. Cor. i. Scdo aūt fides xp̄i ꝑuenit ad plenitudinē gentiū q̄ est ꝓfigurata ꝑ magos. Et licꝫ plenitudo gentiū p̄riꝰ intrauerit ad fidem ꝙ plenitudo iudeoꝝ. tn̄ p̄mitie iudeoꝝ ꝑuenerūt in fide p̄mitias gentiū. Et iō pastoribꝰ p̄rio manifestata est xp̄i natiuitas q̄ȝ magis. h̄ ille. Et fulgētiꝰ in s̄mone huiꝰ diei dic sic. Nā q: ipse ē deꝰ q̄ sibi in veteri testamēto p̄mitias offerri mādauit. Idē deꝰ hō natꝰ gentiū p̄mitias suo cultui dedicauit. Ex p̄licato vo testatur autoritas: q: vnꝰ est deꝰ q̄ iustificat circūcisionē ex fide: ⁊ p̄putiū ꝑ fidē. Circūcisionis noīe iudeos: p̄putij noīe gētes īdubitanter ostēdit. Isti sunt duo parietes q̄ ex diuerso venerūt ⁊ in lapidē q̄ factꝰ ē in caput āguli vnitate fidei cōuenerūt. Unꝰ paries venit de iudeis: alr̄ de gētibꝰ. Lōge a se diuisi erant qn̄ diuersa credebāt. positꝰ est in medio lapis āgularis q̄ ad se vtrūqꝫ parietē duceret ⁊ vtrūqꝫ vno noīe nūcuparet: cēntqꝫ vnū cōione vocabuli q̄ fierēt vnū grā facti. Per xp̄m eñi q̄ est pax nr̄a faciēs vtraqꝫ vnū iudei ⁊ gētiles facti sunt vnū: q̄bꝰ fidei vnitas vnū indidit noīs xp̄iani vocabulū. Ad lapidē ḡ angularē vterqꝫ paries venit: ⁊ verū angulū fidei vnitas fecit. hoꝝ duoꝝ parietū vnꝰ adductꝰ est qn̄ pastoribꝰ iudeis xp̄m natū angelꝰ nūciauit: alter paries adductꝰ ē qn̄ gētilibꝰ magis nouū sydꝰ apparuit. Illi fuerūt p̄mitie iudeorū: isti facti sūt p̄mitie gentiū. Illi de ꝓximo adducti: isti de longe reducti. Prope eñi erāt idei q̄ deū colebāt: longe erāt gētes q̄ ydolis seruiebāt. Hoc vtiqꝫ signabāt ⁊ pastores: q̄ nascēte xp̄o ꝓpe sunt inuēti et magi qui sūt de lōginq̄s ꝑtibꝰ adducti. hec ille. C

Secūdꝰ flos ē iste. licet ipsa nocte natiuitat̄ fuerit xp̄s ab angelis nūciatꝰ. tn̄ hodie dr̄ cōuenienter manifestatus. Nā vt dic fulgētiꝰ in sermōe huiꝰ diei: hodie xp̄s dñs q̄ ad salutē gētiū honoris v̄ti p̄mitias sue diuinitati cōdignas a magis i q̄bꝰ iā p̄mitie gentiū dedicabātur accepit: vn̄ siue illis siue ab illis recte dr̄ manifestatꝰ: a q̄bꝰ vt deus verꝰ est hūiliter adoratꝰ. Xp̄m eñi quē vidit pastor puerū ꝑuulū ip̄m magꝰ certissime deū cognouit imensū. quē iudeꝰ vidit in ꝓsepio iacentē: ip̄m gentilis magꝰ adorauit in celo regnātē. Quē pastor vidit pānis vilissimis iuolutū ip̄m magꝰ ꝯfessus est oblatē muneribꝰ gl̄iosū. Ān ip̄ȝ redēptorē suū hūilr̄ ꝓcidit quē pastor īfātē miratꝰ ondit. pastoribꝰ ḡ xp̄s suā huāitat̄ verā demōstrauit īfantiā. Magis āt sue diuinitatis iā tunc dignatꝰ ē reuelare potentiā. Quid ḡ hoc significare dicamus ꝙ iudeꝰ vt xp̄m videat v̄bis angeli descēdentis instruit̄. gētil̄ āt vt ad xp̄m veniat celestis fulgore syderis āmonet̄: nisi q: ip̄iꝰ dñi iesu xp̄i iudeis ostēsa est hūil̄r īfirmitas carnis: gētibꝰ reuelata est excelse gl̄ia deitat̄. Iudei nāqꝫ viderūt hūilem xp̄m q̄ tūc fuit ꝓ oībꝰ nob occidēdꝰ. gētes cognouerūt altissimū xp̄ȝ q̄ sp̄ ē ab oībꝰ adorādꝰ. h̄ ille. D

Tertiꝰ flos est iste. xp̄us in q̄ h̄itat oīs plenitudo diuinitat̄: dr̄ celū rōe eminentie ⁊ dignitatis. Patet nomine ⁊ re. Quo ad nomē celū dr̄ a celando: q: vlt̄ celū nihil videt̄: ⁊ itra ⁊ vltra magna dei secreta celātur. Q: vt dr̄ Daniel. ij. Qui ē i celo ē reuelās mysteria: sic ē de xp̄o. Nā in eo totiꝰ trinitatis secreta abscōdita ꝯtinētur et celātur intra eñi hūanitatē celat̄ diuinitas: qn̄ hūanitas appet ⁊ diuinitas sub ea latet. Appet paruus ⁊ latet magnꝰ. Apparet īfirmitas ⁊ la-

tet sub ea īfinita maiestas. Quo ad rē dicit celū ꝓpter quattuor: qm̄ celū hȝ quo ad materiā incorruptibilitatē: q: est incorruptibile. Quo ad formā speciositatē: q: est multū delectabile. Quo ad artificē dignitatē: q: nō ē factū ab hoīe. Quo ad finē vtilitatē: q: hȝ illuminare ⁊ īfluere Sic dñs iesus quo ad materiā .s. corpꝰ est icorruptibilis ps. Nō dabis sanctū tuū videre corruptionē. Nā caro xpi est icinerabilis. Quo ad formā est speciosissimꝰ. ps. Speciosus forma p̄ filiis hoīꝫ. Quo ad creantē est nobilis. Nam ſm diuinitateꝫ est filiꝰ dei ſm hūanitatē est filiꝰ virginis de stirpe regia .s. dauidica. Et etiā ↄceptꝰ nō humano semie: ſꝫ mistico spiramie. Quo ad finē est valde vtilis q: salutē influit. Mat. ij. Ipe ei saluū faciet pplꝫ suū a pctīs eoꝝ. E

Quartus flos est iste. sicut excellētia celi syderei est in. xij. signis ipꝫ decorantibꝰ: sic glia iesu xpi apparuit hodie in xij mirabilibꝰ ipm glificantibus. Naꝫ dr Eccl. xliij. Species celi glia stellarū // Primū signū appuit in syderibꝰ nouis demōstrantibus. vñ Matimꝰ in sermone huiꝰ diei dicit sic. Sicut nascēdo gliosus est filiꝰ dei. Jta apparēdo mirabilis. Mirū ꝙ pcessit ex virgie magnificū ꝙ ostēsus ē de celo. Apud iudeā in p̄sepio vagiebat: apud caldeā inter sydera coruscabat: apud iudeos so[illegible]bat i pānis: apud gētiles fulgebat in glia: vt celorū dñm testimoniū celeste pcederet: ⁊ auctorē lucis signū luīs reuelarꝫ. Et cetere quidē stelle facte sūt: vt mūdi huiꝰ ꝑpa cursusqꝫ distinguerēt: hec aūt ꝓdire iussa est vt ipm mūdi dñm ⁊ regni celestis xps adesse ostenderet. Nunqd nō dicere videbaꝛ: hic est puer queꝫ natū testor e celo: hic est rex ille magnꝰ q̄ venit celesti iperio regnū sociare terrenū? O quā admirabile est h̄ ꝙ exiguꝰ stel'e radiꝰ alienigenarū corda ꝓmouerit. cū illū iudaicum populū cui mare diuisuꝫ: cui p̄bitū māna de nubibꝰ: nec ignea potuerit de celo micās columna conuertere. hec ille. Ecce in hoc signo appuit glia xpi // Scdm signū appuit in tribꝰ regibꝰ adorantibꝰ. pꝫ per tres testes. primꝰ est Esay. xli ca. dicens. Taceant ad me insule: ⁊ gentes mutēt fortitudinē. Quis suscitauit ab oriente iustū, ⁊ vocauit eū vt sequatur se. Dabit in cōspectu eiꝰ gentes ⁊ reges obtinebit. hec ille. Scds est Dauid in ps. dicēs Reges tarsis ⁊ insule munera offerēt reges arabuꝫ ⁊ saba dona adducent ⁊ adorabunt eum oēs reges terre: oēs gentes seruient ei. Tertiꝰ est maximꝰ in sermōe huiꝰ diei dicēs Hodie gentilitas edocta de celo redēptorē mūdi requirit vt regem: miraꝛ vt fortē: adorat vt deum. ecce glia diuinitatis // Tertium signū apparuit in muneribꝰ designātibus. Tā Thobie. xiij. dicit sic. Luce splendida fulgebis ⁊ fines terre adorabūt te. Jn hoc ꝙ magi offerūt ei aurū: ostēdunt ꝙ est rex vniuersorum. Jn hoc ꝙ thus: ostēdunt ꝙ est sacerdos ⁊ pōtifex futurorum bonoꝝ. Jn hoc ꝙ mirram: ostēdunt ꝙ fit moriturꝰ tanꝙ saluator pctōꝝ. Aurū eñ est regie maiestati ad offerēdū ↄgruū: thus sacerdotali dignitati ad offerendū est necessarium: mirra carnis mortalitati est ad ꝓseruandū cōmoda. Jō cantat ecclīa dicēs. Tria sunt mūera pciosa q̄ obtulerūt magi dño in die ista: ⁊ habēt in se diuina mysteria. Jn auro ostendiꝛ regis potētia: in thure sacerdotē magnū ↄsidera: ⁊ in mirra dñicam sepulturā // Quartū signū appuit in spiritibꝰ bris lete cōsulētibꝰ. Jsto signū ꝓuiderat Joh' apo. xvi. dicēs. Et sextꝰ angelꝰ effudit phyalaꝫ suā in flumē magnū eufratē: ⁊ siccauit aquā eiꝰ vt ꝑpareꝛ via regibꝰ ab ortu sol'. Per sextū āglꝫ itellīgo āglꝫ qui ↄsuluit magos ne redirēt ad Herodeꝫ. q̄ ex apparitione dr sextꝰ in nouo testamento Primꝰ fuit q̄ appuit zacharie nunciās conceptionē Johis baptiste. Scds q̄ apparuit beate marie nūciās ↄceptionē xpi. Tertiꝰ q̄ appuit in sōnis Joseph ne traduceret cōiugē suā. Quartꝰ q̄ appuit pastoribꝰ nūcians xpi natiuitatē. Quītꝰ q̄ multitudīnē angelorū secū adduxit laudātiū glia in excelſ deo Sextus q̄ hodie in sōnijs appuit tribꝰ mag Jste effudit phyalā suā in flumē magnū: q: ostēdit actionē suā in mare inqetū: ⁊ siccauit q: quietauit ⁊ ꝑparauit viā regibꝰ ab oriēte venientibꝰ ⁊ reuertentibꝰ: ita vt Herodes eis nocere nō potuerit. Et de hijs q̄tuor signis dr Esa. lx. Surge illuīare ihrlm: q: venit lumē tuū ⁊ glia dñi sup te orta est: ⁊ ābulabūt gētes in luīe tuo ⁊ reges in splēdore vultꝰ tui. vt pꝫ p totā eplam hodiernā. ecce apparuit glia dñi iesu xpi ⁊c // Quintū signū appuit in milite xpm baptisāte. Nā cū baptisareꝛ oīs ppl's a Jo. b. e xpi pcursore: venit iesus ad iohānē vt baptisareꝛ ab eo. Et lꝫ io. b. es recusaret tñ acqeuit ⁊ ipꝫ baptizauit: vt dr Mat. iij. Jstud signū ⁊ factū admirās Berñ i sermone dicit sic. Venit tanꝙ vnꝰ de populo: q̄ solꝰ erat sine pctō. Quis tūc crederet filiū dei

qs putaret dñz maiestat valde qd hũiliaris
dñe iesu:nimis abscõderis. S; Johem latere
nõ poteras. Nõne ipse ẽ qui p maternũ ventrẽ
te nãndũ natũ.ipse nondum nat⁹ cognouit
τ q: turbis clamare nõ potuit saltẽ matrẽ su
am motu exultatõis edocuit. Nõne ipse ẽ q
venientẽ ad se digito ostẽdit dicẽs. Ecce agn⁹
dei:ecce qui tollit pctã mũdi: τ tñ post hoc tes
stimoniũ a Johe voluit baptisari. Tremuit
ille. Quid mirũ si tremuit hõ:nec audet tan
gere sctm̃ dei verticẽ:caput angelis adoran⸗
dum:ptãtib⁹ reuerendũ:pncipatib⁹ tremen⸗
dũ.hec ille. In isto signo. ecce apparuit glia
dñi iesu xpĩ:q: in hoc ostẽdit suã maximam
hũilitatẽ. Unde Ber. vbi sup̃. Baptisari vis
dñe vt qd:ad qd opus fuit tibi bapti mate?
Nunqd sano op⁹ est medicina aut mũdati
one mũdo. Unde tibi pctm̃? Nũqd a patre?
Et pfez quid hẽs deũ. In deo aũt pctm cade
re ñ posse qs dubitat?an vo de mre:matrẽ ha
bes sed virgo est. Quod g pctm̃ ex ea trahe
re potuisti sine iniquitate te cõcepit τ salua
integritate pepit. Quã maculã potest habere
agn⁹ sine macula? magna virtus hũilitatis
τ in milite τ in rege:sed nulla cõparatio. Ego
a te debeo baptisari:τ tu venis ad me:hec il
le. Sextũ signũ appuit in flamĩe pcestante
Nã cũ iesus a Johãne baptisaret̃ apti sũt ce
li:τ descẽdit spũs sanct⁹ in columbe specie su
per caput xpĩ baptisati:quasi ptestãdo ipm
fuisse spũ sancto plenũ. Istud signũ admi
rans Ber. dic̃ sic. Si fortasse min⁹ credis Jo
hãnis testimonio: q: τ hõ est τ cognat⁹ ei⁹
ecce testimoniũ mai⁹ Johe aduenientis colũ
be. Nec incõgrue ad indicãdũ agnũ dei venit
colũba:q: nihil meli⁹ agno cõuenit q̃ colũ⸗
ba. Qd agn⁹ in aĩalib⁹:hoc colũba in auib⁹.
Sũma vtriq; inocẽtia:summa mãsuetudo.
Quid enĩ sic alienũ ab oĩ malicia sicut agn⁹
et colũba? Nocere quẽquã nesciũt:ledere non
nouerũt.hec ille. In isto signo ecce apparuit
glia dñi iesu xpĩ:q: nõ solũ se innocentẽ de⸗
mõstrauit.verũ etiã ostendit se baptisare in
spũ scõ ad pctõz remissionez. Unde Joh.i.
Testimoniũ phibuit Johes dicens:q: vidi
spm̃ descendentẽ quasi colũbã de celo:τ man
sit sup eum:τ ego nesciebaz eũ: sed qui misit
me baptisare ĩ aqua ille mihi dixit. Sup quẽ
videris spm̃ descendentẽ τ manentẽ sup euz
hic est qui baptisat in spiritu sancto.hec ibi.
Septimũ signũ apparuit in deo patre into
nante. Nam dũ xpũs baptisaretur τ columba
super eum staret facta est vox de celo dicens.
Hic est filius meus dilect⁹ in quo mihi com
placui:vt dr̃ Mat.iij. Istud signũ admirãs
Bernar. dicit sic. Et ne fortuito columbam
euenisse causeris:ecce testimoniũ dei patris:
ecce dei⁹ maiestatis. Intonuit dñs sup aq̃s
multas. Hic est filius me⁹ dilect⁹: in quo mi
hi bene cõplacui. Ecce vocis paterne testio⸗
nio dei fili⁹ approbatur.hec ille. In isto signo
apparuit glia dñi iesu xpĩ:q: se esse filiũ vni⸗
genitum dei patris ostendit. Johã.i. Uidi⸗
mus gliaz quasi vnigẽiti a pre τc. Octauũ
signũ appuit in flumine regenerãte. Nã sta⸗
tim vt xps fuit in iordanis flumĩe baptisat⁹
nõ solum aqua iordanis: imo oĩs aqua fon
talis elemẽtaris fluu.alis tactu mundissime
carnis xpĩ habuit virtutẽ vt esset materia sa
cramenti baptismatis et regenerandi pctõ⸗
res in filios dei. Unde dicit Beda in homel.
Ut xps tactu sue carnis mundissime vim re
generatiuã ɔtulit aq̃s q̃z magnũ mysterium
declarat̃ hodie:q: creator omniũ in iordane
purgat nostra facinora. Uenit baptisari in
aquis ipsarũ cõditor aquarũ: vt nobis q in
iniquitatib⁹ cõcepti sumus τ in delitijs gene
rati sue natiuitatis q per aquã τ spm̃ celebra
tur insinuaret mysteriũ. Dignatus ẽ lauari
aquis iordanis q mũdus erat sordib⁹ cũctis:
vt ad diluendũ nroz sordes scelerũ oĩm fluẽ
ta scĩficaret aquarũ h ille. In isto signo ap⸗
puit glia dñi iesu xpĩ:q: se pctõz purgatorẽ
et aquarũ ɔditorẽ ostendit. de hijs q̃tuor si⸗
gnis dr: Eze.i. Et factũ est in.iij.anno in q̃n⸗
ta mẽsis cũ essẽ in medio captiuoz iuxta flu
uiũ chobar:apti sunt celi τ vidi visiões dei.et
factũ ẽ verbũ dñi hec ibi. Per ezechielẽ intelli
go Johem baptistã:quoz vterq; fuit pphã.
Per captiuos itelligo iudeos q iã erãt capti
ui τ sub Romanoz ipio positi. erat igit̃ iohã
nes in medio captiuoz:q: in medio iudeoz.
Sed xpũs.iij.anno sue etat q̃nta die mẽsis ia
nuarij venit ad iohẽz existẽtẽ iux iordanis flu
mẽ τ baptisat⁹ fuit ab eo τ apti sũt ei celi τ vi
dit visiones dei:q: spm̃ scm̃ in spẽ colũbe. Et
factũ est v̈bũ dñi:q: patna vox audita ẽ vt
pz Luc.iij. Ecce q̃z expsse Ezechiel pphã p̃
uidit gliaz dñi in hijs q̃tuor signis. Nonũ
signũ appuit in mrĩs obsecratõne. Nã cum
xps τ mat eius τ discipli fuissent ad nuptias
inuitati:τ vinũ in mẽsa deficeret: btã v̈go ici⸗
piens se ostẽdere matrẽ mĩe noluit obuiare
verecũdie spõsi obsecrando dixit xpõ vinũ
nõ hñt Joh ij. Ecce ipe iesus rñdit. Quid
mihi τ tibi est mulier? In qua responsione

ostēdit se a btā matre tm̄ carnē hr̄e ⁊ hoīe; verū esse: ſm quā carnē ⁊ humanitatē facere de aqua vinū vel aliud miraculū nō poterat: q: solius dei est miracula facere. ſꝫ hoc miraculū facere poterat ſm diuinitatē ⁊ ſm hāc nihil attinebat ad matrē. // Decimū signū apparuit in sacramēti ꝯfirmatōe. Nam ꝑsciebat nō de futuros hereticos qui nuptias ꝯdēnarent: ideo nuptijs īteresse voluit vt mr̄imonij sacr̄m sua p̄ntia ꝯfirmaret. In q̄ signo apparuit glīa dn̄i iesu xp̄i: q: ostēdit se lumen errorū oīm lustratiuū: vt pꝫ. // Undecimū signū apparuit in nature trāsmutatione. Nā aquā in vinū mutauit: in quo signo apparuit glīa dn̄i nr̄i iesu xp̄i: q: ostēdit se creatorē oīm rerum creatarū ⁊ dn̄m: vt clare pꝫ ⁊c. // Duodecimū signū apparuit in fidei susceptōne. Nā cōuersio aque in vinū fuit initiū signoꝝ in quo crediderūt discipuli in xp̄m: vt pꝫ Jo. ij. De istis q̄tuor signis dicet̄ infra. Ecce duodecī signa decorātia xp̄i ꝑsonā vt sphērā celi ⁊ solēnitatē hodiernā que fuerūt figurata in veteri testamēto ⁊ in nouo testō. In veti testamēto fuerūt figurata ꝑ duodecim lapides ꝑciosos quos Aaron gestabat in pectore. In nouo testō fuerūt figurata ꝑ mulierē habentē in capite suo corōaꝫ stellarū duodecim. In istis ḡ duodecī signis apparuit glīa dn̄i. s. iesu xp̄i vt dicit verbū ꝓpositū. In q̄bꝰ verbis respondet̄ ad duas q̄stiōes q̄ p̄nt fieri. Prima q̄stio est quāre admiratōis ē presens solēnitas? Respondet̄ ꝙ est marie admirabilis ex diuinoꝝ mysterioꝝ reuelatiōe: q: ecce glīa dn̄i. Scd̄a q̄stio quāre venerationis est p̄ns celebritas? Respondet̄ ꝙ est maxime vtilis et collatoꝝ beneficioꝝ variatione: q: apparuit. Sic ḡ ecce glīa dn̄i. Tria nāq; mysteria hodierna ꝑdixit Dauid propheta in p̄s. dicēs. Cōturbate sunt gētes. s. herodes ⁊ oīs hierosolima cū illo: vt dic̄ euāgelista. Et inclinata sunt regna. s. reges ꝓcidētes ⁊ xp̄m adorātes. dedit vocē suā. s. deꝰ pr̄: q: paterna vox audita est. mota ē terra. s. btā maria q̄ est terra nr̄a q̄ dedit fructū suū. hec hodie mota ē pietate q̄n deficiēte vino ī nuptijs dix̄ xp̄o. Uinū nō hn̄t. iō cantat ecclesia dicēs. Hodie celesti spōso iūcta ē ecclia Hodie in iordane xp̄s lauit eiꝰ crimīa. hodie currūt cū mūeribꝰ magi ad regales nuptias ⁊ ex aqua facto vino letant̄ cōuiue alleluya In istis tribꝰ mysterijs ecce apparuit glīa dn̄i iesu xp̄i. Nōne apparuit eiꝰ glīa q̄n reges ad eū de longe venerūt: ad pedes eiꝰ se posuerūt ⁊ in recognitiōnē dominij in feudū munera obtulerūt? Nōne apparuit eius glīa q̄n vox p̄ris de celo audita fuit q̄ ip̄m verū dei filiū testata est? Nōne apparuit eiꝰ glīa q̄n ad vocē eiꝰ aqua obediuit et in vinū se cōuertit: ergo apparuit glīa dn̄i iesu xp̄i ⁊c.

Dñica infra octa. epiphie. Sermo. xx.

In hiis que patris mei sunt opꝫ me esse. Luce. ij. Et ī euāg. hodierno. Scts ābr. sup hoc verbo dic̄ sic. Cū enī xp̄s dn̄s iesus deꝰ ⁊ hō est nūc excelsa diuinitatꝭ nūc infima ꝑfert hūane fragilitatꝭ: quasi homo seniores īterrogat: quasi deꝰ vt docerent̄ respondet: quasi dei filiꝰ in tēplo cōmorat̄ dei et q̄si filiꝰ hoīs cū parētibꝰ quo iubēt regreditur. Quid enī mirū si ex hūana susceptiōe minorē se patre asserit in celo: ex qua subditus erat etiā parētibꝰ in terra. hec ille. B Sup quo v̄bo moueo talē questionē. Utrū xp̄s ex hijs que in pueritia demōstrauit: sūmā sapientiā obseruauit: tā in sue virtutis argumentū q̄; in nr̄e iformatōis exēplū ⁊ documentū. Et videt̄ alicui ꝙ nō: ꝓpt̄ q̄nq; causas. Primo q: a matre ipsa inscia ⁊ irrequisita se absentauit: cum tn̄ sciret eā fore talē ꝙ nullatenꝰ īpediret bonū opus aut aliquod beneplacitū eiꝰ. Etiā cum sciret eam cū summo dolore ⁊ merore afficiendā. Ex quo videt̄ irreuerēter ⁊ ipie in hoc se hūisse ad eā. Etiā ceteris pueris videt̄ dedisse exemplum multa incōsulte ⁊ ꝑcipitāter agendi. Scd̄o q: saltem vsq; ad. xiiij. annū debuit expectare Nam ſm cōem cursum pueri ante. xiiij. ānū sic sunt sub patris ptāte ꝙ etiā vota ab eis facta nō valēt absq; p̄ris assensu. Tertio q: sanctiorē societatē ꝓ minus sancta reliquit qd̄ nō est opus prudentie. Quarto q: ꝓpt̄ irreuerēter ꝑtim ip̄rudēter matri respondisse videt̄: irreuerēter quidē dicēdo. Quid ē ꝙ me q̄rebatis? Imprudēter vero q: materialē locū tēpli ⁊ doctores ac sacerdotes illic stātes videt̄ in hijs q̄ dei p̄ris sunt potiꝰ cōputare q̄; matrē ⁊ ioseph et q̄; locū nazareth: in q̄ fuit natus. Quinto q: nō videt̄ rationabiliter satisfacere cōquestioni matris. s. q: ipsa inscia remāserat: q̄m ipsa ꝯscia ⁊ ꝯsentiente remanere potuisset. ḡ irrōnabiliter respōdit. Ad istam questionē respōdeo ꝙ licet indubitāter credere teneamur xp̄m oīa sapienter ⁊ prudēter egisse in quacūq; etate. specialit̄ tn̄ sibi cōplacebat ea agere de q̄bus videtur

nobis cõtrariũ ƀm apparentiã hũanã xp̃i tria. Pͥo q: in talib⁹ sensum ⁊ intellectũ nostrũ sibi fortius captiuam⁹. Secũdo q: credendo eũ optimũ ⁊ sapiẽtissimũ in his q̃ vident̃ nob̃ mala indecẽtia multo facili⁹ credimus ea q̃ sunt optime ⁊ prudẽtissime facta. Tertio q: in habentib⁹ ↄtrariã speciẽ maior sapia xp̃i est abscõsa: que nõ põt inueniri nisi estimenr̃ ibi maxia esse abscosa. Et ista est pͥma ianua inuẽtiõis inq̃sitõis ac desiderij ingrendi. Nã in talib⁹ est maior sapia ꝓpter tria. Primo ꝑp̃ excessiuã altitudinẽ sapie xp̃i sic abscõse. Secũdo vt cũ maiori ⁊ difficiliori conatu ac cũ ꝓfundiori hũilitate ⁊ veneratõe ad illi⁹ ꝑscrutationẽ intret̃: ac demũ cũ maiori admiratõne ⁊ iocũditate reperiat̃ ⁊ videat̃. Tertio vt xp̃s ex h̃ mag̃ glorificet̃ Tum q: vbi põt iudicari stultior: ibi triũphaliter scitur ẽẽ sapiẽtior. Tũ q: sua secreta iuste claudit indignis: ⁊ sola gr̃a qñ vult aperit ⁊ reuelat elect̃. Sic ḡ in ꝓposito ea q̃ xp̃s gessit ĩ pueritia decẽtissime fecit. pͥmo respectu sui. secũdo respectu matris. tertio respectu exẽpli oib⁹ dãdi: vt pꝫ sigillatim. Primo respectu sui: q: decuit vt suã virtutẽ demonstraret exteri⁹ ƀm ꝓportionẽ sue etat̃: sic ꝙ ⁊ sue carnis veritas ⁊ sue diuinitat̃ singularitas patesceret. Iuxta ꝓportõnẽ aũt sue etatis ondit suã virtutẽ ad diuinũ cultũ inchoandũ: pcurrẽdũ tenẽdũ. In ichoatõe sũt obseruãda q̃ttuor. s. tẽp⁹. loc⁹: societas: ⁊ mod⁹ Tẽp⁹ q̃dẽ q: debꝫ inchoari a puero mox cũ adusum liberi arbitrij incipit puenire. Loc⁹ vero ad hoc sanctior ẽ tẽplũ dei soli diuino cultui dedicatũ. Societas v̾o puero ad hoc aptior ẽ doctoꝝ ⁊ rectoꝝ diuini cult⁹ ⁊ cet⁹ discipuloꝝ studiosoꝝ. Mod⁹ aũt debꝫ ẽẽ cautus ad oĩa impedimẽta vitãda ⁊ p̃cauẽda: q̃ impedimẽta sunt tria. s. carnale ↄsiliũ ⁊ cõsortiũ amicoꝝ ⁊ ꝓpinquoꝝ. Mich. vij. Inimici hoĩs domestici ei⁹: ideo ĩ huiusmodi sũt valde cauẽdi. Etiã spes ⁊ amor tẽporaliũ ⁊ hoc puipẽdendo necessariũ sũptũ ⁊ auxiliũ amplectẽdo euangelice paupꝫtat̃ egestatẽ ⁊ impꝫoperiũ vt fecit xp̃s. Insup neminẽ debꝫ timere necꝫ desolatõnẽ parẽtũ seu amicoꝝ.

In pcurrẽdo sunt obseruãda quattuor. scꝫ Pͥo vt a doctorib⁹ disciplinalẽ doctrinam humilit̃ ac docibilit̃ audiat ⁊ audiẽdo suscipiat. Secũdo vt ab eis ampliora ⁊ clariora inq̃rat. s. prudent̃ ⁊ hũiliter illos interrogando. Tertio vt verbo efficacit̃ ⁊ prudent̃ ad interrogata respõdeat: siue a doctorib⁹ interrogetur ꝓbãdus ⁊ examinãdus: siue a cõsocijs ꝑ collationẽ mutuã instruẽdus. Quarto vt ĩ hijs ⁊ in medio taliũ stabilit̃ ꝑseueret Hec q̃ttuor xp̃s in hoc facto ostẽdit: q: inuenerũt eũ in medio doctoꝝ tanq̃ diuine sapientie ⁊ religionis docilẽ discipulũ: audientẽ quidẽ illos ⁊ interrogãtẽ: sicꝫ ad interrogata respõdentẽ: ꝙ mirabant̃ oẽs sup prudentia ⁊ responsis ei⁹. In tenẽdo aũt se firmit̃ ⁊ irreuocabilit̃ in inceptis fecit q̃ttuor. Primo in nullo potuit retrahi dolore parentum vel conq̃stiua tenet: qñ matri dicẽti. Fili q̃d fecisti nob̃ sic: nihil r̃ndet ꝙ sapiat cõpassionem aut retractionẽ ab inceptis. Secundo parentũ affect⁹ ⁊ cõquestiones admirat̃: dicens. Quid ẽ ꝙ me q̃rebatis ⁊ nesciebatis. Tertio ꝑfert diuinã obediẽtiã hũane obedientie dicẽs. In his q̃ patris mei sunt oportet me esse. Quarto q: in his q̃ dei sunt ƀm deũ ⁊ ꝑp̃ deũ reuerent̃ parentib⁹ obedit: q: descẽdens cũ eis erat subdit⁹ illis. ecce pͥmũ respectu sui. Secũdo respectu matris sapienter se habuit: ⁊ h̃ triplicit̃. Pͥo vt exararet virtutẽ ⁊ amorẽ matris: qñ nihil ita certificat de ꝑfectõe amoris sicut intolerabilis dolor ⁊ amaritudo de absentia amati. Ipsa etiã sollicita inq̃sitio amati dilecti vehementiam amoris demõstrat. Canti. iij. Surgã ⁊ circuibo ciuitatẽ: q̃rã quẽ diligit aĩa mea. Secũdo vt demõstraret se ĩdubitant̃ cõfidere de ea in oĩ casu. Nã sciebat ꝙ mat̃ sua ex tali absentatiõe in nullo penit⁹ deficeret nec peccaret: ideo fiducialit̃ ipa inscia se absentauit. Tertio vt euident̃ demonstraret ꝙ inter eos nulla carnalis aut viciosa amicicia erat Nã ipa mat̃ erat spũalissima ⁊ ab oĩ erga filiũ amore carnali elõgatissima. nec ista absentatio fuit culpabilis: q: non se absentauit tanq̃ a matre fugiẽs: aut ad locũ secularem vel irreligiosum tendẽs: aut cũ indoct̃ ⁊ vanis causa ludẽdi lasciuiẽdi vagãdi remanẽs: s; pot⁹ in tẽplo dei ad q̃d cũ parẽtib⁹ venerat ꝑp̃ diuinũ cultũ ꝑseuerãs. Et istud fuit in exemplũ nr̃i q̃ in pueritia debem⁹ addiscere stare in tẽplo ad detestãda vicia ⁊ sequẽdas virtutes. ⁊ h̃ est tertiũ ꝑp̃ q̃d xp̃s se absentauit. B Ad pͥmũ argumẽtũ dico ꝙ in hoc voluit dare nobis exẽplũ vt euitem⁹ cõsilia amicorũ carnaliũ: ⁊ vt doctoꝝ spũaliũ inq̃rant̃: q: in tẽplo dei petit̃ cõsiliũ ab ipso deo sup agendis ꝑ deuotas orones. Etiam circa pcepta ⁊ cõsilia dei nobis tradita debemus esse certi ⁊ sup illis nõ est aliud cõsiliũ

inquirendũ quasi sint dubia licꝫ ipoꝝ expli-
cita intelligẽtia a doctoribꝰ spũalibꝰ exigat.
⁊ hec oia xp̃us docuit in p̃fato exẽplo. ideo
nullã irreuerẽtiã cũ dit. Ad secũdũ dico ꝙ li
cet de iure cõi debeat expectari annꝰ q̃rtusde
cimꝰ quo ad vota immobilis ꝓfessionis: nõ
tñ quo ad quasdã inchoatõ̃es diuini cultus
Necꝫ etiã vbi animi ꝯstãtia ⁊ discretõe sup
plẽte etatẽ ducit q̃s lege spũssci ꝑuatarsic io
hannes baptista adhuc puer perijt desertũ.
rõe ꝓfitẽdi ⁊ irreuocabilit obseruãdi euãge-
licũ statũ. licꝫ aũt pat possit infringere votũ
filij q̃ ad cõuictũ familiarẽ ⁊ disciplinalẽ cuꝫ
co nõ tñ votũ adeũdi statũ regularẽ suo tpe
nisi tãta leuitas ⁊ indiscretio appareat i eo
ꝙ votũ eiꝰ deberet haberi ꝑ inualido. Unõ
licꝫ possit impedire voti executionẽ ad tp̃s:
nõ tñ illõ infrĩgere. Ad tertiũ dico ꝙ q̃uis
societas v̾ginis foret sanior ⁊ sanctior ꝙ do
ctoꝝ tñ nõ erat euidẽs ceteris salẽ q̃ ad so-
cietatẽ filij q̃ õ facili ꝑuenit ex naturali ⁊ car
nali aspectu. Etiã nõ sociauit se illis ad cõui
uendũ ẜ solũ ad audiẽdũ ⁊ disciplinalit cõ-
ferendũ vt satis pꝫ. Ad q̃rtũ dico ꝙ ꝑ ea q̃
patris sũt itelligit ꝓncipalit spũalẽ cultũ pa
tris q̃ in tẽplo illo sensibilꝰ ⁊ cõmunĩꝰ eẽ vi-
debat tũc tpis ꝙ alibi cohabitãdo cũ ꝓpria
matre ꝙtumcũqꝫ sctã. Ad q̃ntũ dico ꝙ ad
oĩa optime r̃ndit q: totũ qd̃ fecit ⁊ modus
agẽdi fuit ad gloriã p̃ris. Et ipa nõ debebat
esse nescia huius facti. Tamen ꝑ declaratio
ne pono quattuor flores. E

Primꝰ flos est iste. Pu-
er iste b̃ndictꝰ. ẜm etnã natiuitatẽ ẽ filꝰ p̃ris
ẜm diuinitatẽ. pꝫ exẽplo nature ⁊ misterio.
Prĩo exẽplo nature. Nã ẜm naturã tria exi-
gunt ad h̾ vt aliq̃s fit verꝰ filꝰ alicuiꝰ. Prĩo
ꝙ ab eo egrediat ⁊ sic arbor nõ dr̃ filꝰ hoĩs
q: ab eo nõ ꝓcedit nec egredit. sed salomon
dr̃ filꝰ dauid q: ab eiꝰ vtero egressus ẽ. Un̄
ij. Reg. vij. dr̃. Qui egredietur de vtero tuo
ip̃e edificabit mihi domũ. Secũdo ꝙ in na-
tura ei assimulet: ⁊ sic pulex vel vermis q̃uis
egrediat ⁊ generet ex hoĩe nõ tñ dr̃ filꝰ ho
minis: q: nõ assimilat ei in natura cuꝫ nõ sit
hõ: ẜ seth dr̃ filꝰ ade q: ad imaginẽ ⁊ simili-
tudinẽ eiꝰ generatꝰ. vñ Geñ. v. dr̃. Adã ge-
nuit filiũ ad imaginẽ ⁊ similitudinẽ suã vo-
cauitqꝫ nomẽ eiꝰ seth. Tertio ꝙ faciat ⁊ ope
retur similia q̃tenus ⁊ pat. Et sic filꝰ bersa-
bee vxoris vrie ethei generatus a dauid ex
adulterio: nõ dr̃ filꝰ bersabee nec cõputatur

int filios dauid cũ mox fuerit mortuꝰ ⁊ ꝯa
nõ fecerit similia his q̃ fecit pat. Sꝫ salomõ
in opatiõe tẽpli similis dauid dr̃ filꝰ dauid
p̃mogenitꝰ ⁊ vnigenitꝰ matris. Prouer. iiij.
dr̃ sic. Ego filꝰ fui patris mei tenellus ⁊ vni
genitꝰ corã matre mea. Super q̃ verbo dicit
Hiero. Nam ⁊ ego fui vnigenitꝰ corã matre
mea. Quare vnigenitũ se noiat quẽ fratrem
vterinũ p̃cessisse scriptura testat: nisi q: ille
mox natꝰ sine noĩe q̃si nũq̃ esset e vita erept
sit. hec ille. Ista conditio nõ reqritur de filia-
tione naturali ẜ solũ morali. Has tres cõdi-
tiones habuit i se puer iste b̃ndictꝰ respectu
dei patris. Nam prĩo a deo p̃re est genitꝰ ⁊
egressus. Exẽplũ sicut splẽdor exit a sole: ita
ille puer b̃ndictꝰ est genitꝰ ⁊ egressus a deo
patre. ps. In splendoribꝰ sctõꝝ ex vtero an-
te luciferũ genui te. Et iterũ A summo celo
egressio eius. i. a deo patre. Secũdo assimi-
latur nature dei patris. Exemplũ sicut fluuiꝰ
est eiusdẽ nature cuꝫ fonte a quo exit: sic iste
puer est eiusdẽ nature cũ patre a quo ꝓcedit
Sapie. vij. Candor ẽ eñ lucis etne ⁊ specu
lum sine macula ⁊ imago bonitat illiꝰ. Ter-
tio est similis p̃ri in cõditiõibꝰ ⁊ ꝓprietatibꝰ
⁊ similes effectꝰ ꝓducit qd̃ pꝫ. Si attẽdamꝰ
ꝓprietates ⁊ ꝯditões dei p̃ris q̃ sũt q̃ttuor,
in q̃bꝰ iste puer assimilat p̃ri. Prĩa virtꝰ est
q: potest creare ⁊ de nihilo aliq̃d ꝓducere.
Geñ. i. In p̃ncipio creauit deꝰ celũ ⁊ terrã.
Et ad Heb. iij. Qui oĩa creauit deꝰ est. Sed
iste puer b̃ndictꝰ oĩa creauit. Ioh. i. In p̃nci
pio erat v̾bũ ⁊ verbũ erat apd̃ deũ ⁊c. Oĩa
ꝑ ipm̃ facta sũt ⁊ sine ipo factũ ẽ nihil. Ideo
doctores theologi cõiter ꝯcedũt istã ꝓposi-
tionẽ. Manꝰ istiꝰ pueri formauerũt celos: de-
monstrato xp̃o. Secũda virtꝰ ẽ q: põt vni-
uersum sustẽtare. patꝫ q: deꝰ pat gubernat
sustinet ⁊ põderat vniuersum orbẽ. Esa. xl.
Quis mensus ẽ pugillo aq̃s: ⁊ celos palmo
põderauit? Quis appendit tribꝰ digit molẽ
terre ⁊ librauit mõtes in põdere: ⁊ colles in
statera? Sꝫ iste puer benedictꝰ gubernat ⁊
sustinet vniuersuꝫ orbẽ. Esa. xl. Sicut pastor
gregẽ suuꝫ pascet in brachio suo cõgregabit
agnos ⁊ in sinu suo leuabit. fetas ipe porta-
bit. Quis dat lapso v̾tutẽ ⁊ his q̃ nõ sũt for
titudinẽ ⁊ robur multiplicat: h̾ ibi. Et dicit
ad lr̃am de isto puero b̃ndicto. Unõ cantat
eccl̃ia dicẽs. Salue sancta parens enixa pu
erpera regẽ q̃ celuꝫ terramqꝫ regit in secula
seculoꝝ. Tertia virtus dei patris est q: põt
totũ mũdũ occupare cui dñat. Hester xiij.

Dñe rex omnipotens in ditione tua cuncta sunt posita et nõ est q̃ tue possit resistere volũtati. Sed iste puer bñdict⁹ habz sibi oĩa subiecta ps. Gloria et honore coronasti eum etc. Oĩa subiecisti sub pedib⁹ ei⁹ etc. Et Esa. xl. dicit. Ecce dñs in fortitudĩe veniet et brachium ei⁹ dñabit. Gentes q̃si stilla situle: et q̃si momentũ statere reputate sunt. Et. xli. Quis suscitauit iustũ et vocauit eũ vt seqret se. dabit in ɔspectu ei⁹ gentes et reges obtinebit. Quarta virt⁹ dei patris est q: põt dimittere petã. Marci. ij. Quis põt remittere petã nisi solus de⁹. Sed iste puer bñdict⁹ idẽ põt Esa. xliij. Ego sum q̃ deleo iniq̃tates tuas ꝓpter me et petõꝝ tuoꝝ nõ recordabor. Quia ergo iste puer bñdict⁹ habz has q̃tuor conditiones et v̾tutes patris vt dictuz est: et est egressus a patre et ad ei⁹ imaginẽ: ɔcluditur euidenter q est fili⁹ dei p̃ris. Cõfirmat p illd Heb. i. vbi dr sic. Multipharie ml̃tisq3 modis olim de⁹ loq̃ns patrib⁹ in ꝓphetis: nouissime dieb⁹ istis locut⁹ est nob in filio. Ecce ɔclusio nr̃a quã ꝓbat p sex ꝓprietates iam dictas. Primo q sit egressus a p̃re dicit. Qui cũ sit splẽdor gl̃ie. nã exit a patre sicut splendor a sole. Secũdo q sit ad imaginẽ dei patris dicit. Et figura. i. imago substãtie eius. Tertio q oĩa creauit et fecit dicẽs. per quem fecit et secula. Quarto q oĩa sustinet gubernat et portat dicẽs. Portãs oĩa verbo virtutis sue. i. seipõ et virtute dei p̃ris. Quinto q est dñs vniuersoꝝ dicẽs. Quẽ cõstituit heredẽ vniuersoꝝ. Sexto q põt dimittere petã dicens. Purgationẽ petõꝝ faciens. ¶ Secundo p3 misterio figure. Nam iste puer benedict⁹ figurat per adã primũ hoiez. Quoniã sicut adã fuit format⁹ de terra virgine operatione diuina: sic iste puer benedict⁹ de virgine Maria operatõne spũssancti. Sicut adã traxit de terra corp⁹ immaculatũ: sic iste puer benedict⁹ dei patris verbũ est sine macula incarnatũ. Sicut adã fuit ꝑfectus homo plasmatus: sic ille puer benedict⁹ verus homo totus simul in virgine est format⁹. Sicut adam in sua plasmatione fuit perfectus sapiẽtia sine studio et labore: sic puer iste benedictus in sua conceptiõe fuit plenus sapientia sine humano doctore. Unde Ioh. vij. dicit. Mirabant iudei dicentes. quomodo hic litteras scit cuz non didicerit. Sicut adã dormiẽte formata est eua: sic isto puero benedicto moriẽte formabitur ecclesia. Sicut adam fuit caput eue: sic puer iste benedict⁹ est caput ecclesie. Sicut adam nõ habuit patrem in terris s immediate traxit esse a deo qui est in celis: sic puer iste benedict⁹ non habet patrẽ in terris sed deũ in celis. Patet ergo q ille puer benedict⁹ est filius dei patris Confirmat per illud Math. xvi. vbi dicitur q petrus interrogat⁹ a xp̃o, Quẽ dicũt homines esse filiũ hoĩs: et ceteris dicentibus Alij iohannẽ baptistam: alij helyam: alij vero hieremiã: aut vnũ ex prophetis. Respondens petrus ait. Tu es xp̃us filius dei viui. hec ibi. Ideo dicit ps. ij. Dñs dixit ad me filius me⁹ es tu ego hodie genui te. D

Secũdus flos ẽ iste. Puer

iste benedict⁹ est vere nature humanalis rõne natiuitatis temporalis, pat3 exemplo nature et misterio figure. Scd̃m eñi naturã illa creatura est humane nature que concipitur ab hoĩe muliere: nascit de muliere et facit illa que cõmunit sunt humane nature: s iste puer benedict⁹ est conceptus a muliere Luc. i. Ecce concipies in vtero et paries filium et vocabis nomen ei⁹ iesum. Etiam est de muliere natus. Gal. iiij. Misit deus filium suũ natum de muliere factũ sub lege. Insuper est alitus lacte matris. Unde cantat ecclesia. Nesciens mater virgo virum peperit sine dolore saluatorẽ seculoꝝ: ipm regẽ angeloꝝ sola virgo lactabat vbere d̃ celo pleno. Namq3 ei⁹ mat fuit beata virgo Maria Math. i Liber generatõnis iesu xp̃i etc. Et sequit infra. Iacob aũt genuit ioseph viruz Marie de qua nat⁹ est iesus q̃ vocat xp̃us. Quomodo aũt hoc factũ sit dr ibidẽ. Cum esset desponsata mat iesu maria ioseph anteq̃ cõuenirẽt inuẽta est in vtero habẽs de spũsctõ. Uñ dr ille puer fili⁹ hoĩs. Ĩbrẽ virginis q̃ de sua carne fecit vestẽ imperialẽ filio dei. Exẽplũ. sicut de sanguie cõchilij piscis lana intincta fiebat purpura impatorũ: sic gr̃a et spiramie spũssancti btã virgo fuit dotata vt ex ei⁹ carne fieret filio dei purpura. Per lanã eñi intelligim⁹ beatã mariã q̃ fuit munda: q: pudore clarissima. Per conchiliũ spm̃ sctm̃: q: ex eo oriunt in nob v̾tutes. sic ex cõchilio margarite et lapides ꝑciosi. Per cõchilij sanguinẽ spũssci gr̃e infusionẽ et amorẽ istũ ꝑfectũ amorẽ pre aliis fuit beata virgo digna recipere vt indueret dei patris filium sua carne. Unde Augustinus in sermone de trinitate dicit sic. Beata nempe virgo Maria lana mundissima fuit et virginitate

clarissima que sola digna esset in se filij dei recipere dignitatẽ sicut lana cõchilij sanguine intincta vt ex eadẽ fieret purpura imperiali tãtũmodo maiestati digna. h illc. Secũdo pꝫ idẽ misterio figure. Nã figurat̃ p salomonẽ. sicut enĩ Salomõ fuit sapiẽtissim⁹ sic ille puer bñdict⁹ est sapiã dei patris. Vñ. i. Corinth. i dr̃. Xp̃m dico dei virtutẽ ⁊ dei sapiẽtiã. Sicut salomõ edificauit tẽplũ terrestre: sic iste puer bñdict⁹ tẽpluꝫ celeste. Sicut reges desiderabãt videre faciẽ salomonis: sic multi reges ⁊ ꝓphete voluerũt videre faciẽ xp̃i. Luc. x. Sicut salomõ fuit rex pacificus: sic in ortu hui⁹ pueri erat pax in vniuerso orbe: iõ angeli cãtauerũt dicẽtes. Glia in altissimis deo ⁊ in terra pax hoib⁹. Sed ecce plusq̃ salomon.

Terti⁹ flos est iste. Puer

bñdict⁹ ẽm vtrãqꝫ gñationẽ est adept⁹ regalem dñationẽ. Pro q̃ sciendũ ꝙ regnũ accipitur nouẽ modis. Pri̇o ꝓ titulo creatõnis seu vniuersalis gubernatõis. ps̃. Regnũ tuum regnũ oĩꝫ seculoꝝ ⁊ dñatio tua in oĩ generatõe ⁊ gñatõnẽ. Secũdo p statu ꝑpetue glificatõis. ij. Thi. iiij. Liberauit me dñs ab oĩ ope malo: ⁊ saluũ faciet in regnũ suũ celeste. Tertio p apparẽtia magnifice maiestat̃. Math. xvi. Nõ gustabũt mortẽ donec videbunt filiũ hoĩs venientẽ in regnũ suũ. Quarto ꝓ vniuersali regimine spũalis potestatis. i. Cor. xv. Cũ tradiderit deo ⁊ pr̃i ⁊c̃. Et seq̃tur. Cũ euacuauerit oẽꝫ pn̄cipatũ ⁊ ptãtẽ ⁊ virtutẽ oportet aũt illũ regnare donec ponat inimicos suos sub pedib⁹ suis. Qđ exponẽs Aug. i. de tri. c. x. dicit sic. Quia oẽs iustos in qb⁹ nũc regnat ex fide viuẽtib⁹ mediator dei ⁊ hoĩꝫ hõ xp̃s iesus ꝑducturus est ad patrẽ videndũ. quã visionẽ dicit aplus facie ad faciẽ Tũc reuelabit̃ pat̃ a filio: cum euacuauerit oẽm pn̄cipatũ ⁊ ptãtẽ ⁊ v̇tutẽ ita vt necessaria nõ sit dispẽsatio similitudinũ p ãgelicos pn̄cipat⁹. h illc. Quito p spũali regimie ecclesiastice ptãtis. Apoc̃. v. Fecisti nos deo nr̃o regnũ ⁊ sacerdotes ⁊ regnabim⁹ sup terram. Sexto ꝓ v̇tute interne bonitat̃. Math. xij. Si in digito dei eijcio demonia: ꝑfecto peruenit ĩ vos regnũ dei. Septio p viciosa ꝯtinuatione prauitat̃. Rom̃. vi. Nõ regnet ĩ vestro mortali corpe pctm̃. Octauo ꝓ ꝯgregatõne oĩꝫ p̃fectoꝝ. Math. viij. Filij ãt regni eijciẽt in tenebras exteriores. Pri̇mis q̃tuor modis puer iste bñdict⁹ ẽ rex ẽm diuinitatẽ tm̃.

Nono accipit̃ regnũ ꝓ vero ⁊ iusto titulo regie maiestat̃. ps̃. Da imperiũ tuũ puero tuo. Et h modo puer ille bñdict⁹ ẽ rex ẽm hũanitatẽ: qm̃ btã virgo ei⁹ mat̃ fuit de gñe regali. Vñ cãtat ecclesia. Regali ex ꝓgenie maria exorta refulget ⁊c̃. Et marie de gñe regali dauid. iõ cãtat ecclia. Natiuitas gliose v̇ginis marie ex semine abrahe orta. de tribu iuda clara ex stirpe dauid. Exẽplũ. Lex erat Nũeri. xxvij. ꝙ nulla mulier q̃ eẽt heres pr̃is sui duceret virũ nisi de tribu sua: ex h sꝫ ne possessio hereditaria deueniret ad alienos. Sꝫ btã v̇go maria fuit vnica pr̃i suo ioachim ⁊ heres q̃ fuit despõsata ioseph: g erãt de eadẽ tribu. Joseph aũt erat de genere ⁊ tribu dauid Luc̃. i. Missus ẽ angel⁹ gabriel a deo ĩ ciuitatẽ galilee cui nomẽ nazareth ad v̇g nẽ despõsatã viro cui nomẽ erat ioseph de domo dauid. Et Math. ij. Joseph fili dauid noli timere accipe mariã ꝯiugẽ tuã: g etiã btã v̇go erat de domo dauid. sed dauid fuit rex g ille puer bñdict⁹ ẽm gñatõnẽ tẽporalẽ fuit de genere regali. ad h sunt octo testes. Prim⁹ est Esaias. ix. c. dicẽs. Sup soliũ dauid ⁊ sup regnũ ei⁹ sedebit. Secũd⁹ ẽ Micheas. v. c. Ex te enĩ exiet dux q̃ regat ppl'ꝫ meũ isrl̃. Terti⁹ est Zach. ix. c. Jubila filia hierl'ꝫ ecce rex tu⁹ venit. Quart⁹ ẽ Dauid ĩ ps̃. dicẽs. De⁹ iudiciũ tuũ regi da ⁊ iusticiã tuã filio reg. Et seq̃tur. Descẽdet sic pluuia ĩ vell⁹ ⁊c̃. Quint⁹ est iohes Apoc̃. xix. Habẽs ĩ vestimẽto ⁊ in femore suo scriptũ. Rex regũ ⁊ dñs dñantiũ. sup q̃ dicit glo. pꝫ ꝙ xp̃s fuit ver⁹ rex ẽm humanitatẽ: q: p vestimẽtũ itelligit̃ ei⁹ hũanitas. p femur ei⁹ ꝓpagatio ab antiq̃s patrib⁹ ẽm carnẽ habebat aũt ĩ hũanitate ⁊ ĩ sua ꝓparatõe scp̃tũ. Rex regũ. h ibi. Sext⁹ ẽ testificatio magoꝝ dicẽtiũ. Ubi est q̇ nat⁹ ẽ rex iudeoꝝ. Math. ij. Septim⁹ est chananea dicens Math. xv. Jesu fili dauid miserere mei. Octau⁹ ẽ cõgregatio iudeoꝝ dicẽtiũ. Bñdictus q̇ venit ĩ noĩe dñi rex israel. Job xij. Q̃ ãt ita fuerit declarat sc̃ns Tho. iij. pte. q. xxxi. arti. iij. ad secũdũ dicẽduꝫ ꝙ nathã ⁊ melchi diuersis tẽporib⁹ de vna eademqꝫ vxore esca noĩe singulos filios procreauerũt: q: nathã q̇ p salomonẽ descẽdit vxorẽ eã p̄rio sepat ⁊ relicto filio vno noĩe iacob defunct⁹ ẽ. post hui⁹ obitũ qm̃ lex viduã alij viro nõ vetat nubere melchi: q: p nathã gen⁹ ducit cũ eẽt ex eadẽ tribu sꝫ nõ ex eodẽ gñe relictã nathã accepit vxorẽ ex q̃ ⁊ ip̃e suscepit filiũ noĩe hely ⁊ sic ex diũso pr̃is gñe iacob ⁊ hely efficiũt̃ frẽs

vterini quoꝝ alter scꝫ iacob fratris sui hely sine liberis defuncti ex mādato legis accipiēs vxorē genuit ioseph. Natura quidē gn̄is filiū suū ẜm x̄o legis pceptū hely efficit̄ fili⁹. iđo Mathe⁹ dic. Jacob genuit ioseph. Cū uis da mascen⁹ dicat q̄ btā v̄go Maria attinebat ioseph ẜm illā originē q̄ pat̄ ei⁹ dr̄ hely: q̄ di cit eā descēdisse ex melchi. Tamē credēdū ē q̄ ex salomone originē duxerit ẜm aliquem modū p illos p̄res q̄s enūerat mathe⁹ q̄ car nalē xp̄i gn̄ationē dr̄ enarrare p̄sertī cū am= brosi⁹ dicat xp̄ꝫ de semie ieconie descēdisse. ẜ Tho. Nathā āt vt h̄r. i. Paralip iij. Fuit vte rin⁹ salomōis. Ponit̄ eñ ibi terti⁹ int̄ q̄tu= or filios dauid de bersabee quoꝝ q̄rt⁹ ē salo mon. Si aūt dicat̄ q̄ illō ē ↄtra illō qđ poni tur Hiere. ij. vbi dr̄ de ieconia. Scribe virū istū sterilē. nec eñ erit de semie ei⁹ vir q̄ sede at sup soliū dauid. R̄ndet Ambrosi⁹ super Lucā q̄ nō negat̄ ex semie ieconie posteros nasciturós: ⁊ iđo de semie ei⁹ xp̄s. Nec est ↄ illō qđ dr̄ Esa ix. Sup soliū dauid sedebit q̄ nō seclari honore regnauit. Ip̄e eñ dixit. re gnū meū nō ē d̄ h̄ mūdo. Et iste ē [illegible] mod⁹ accipiēdi regnū. s. p titulo regal̄ dignitat̄ ci uilit̄ relato ad iura reddēda. s. vt mali coerce ant̄ ⁊ boni q̄ete int̄ malos viuāt. vt h̄r. xxiij. q. v c. Nō frustra. ⁊ q. iiij. c Qui peccat āte fi nē. ⁊ c. Rex. ⁊ h̄ modo xp̄us nō fuit rex. put declarat btūs Augu. li. xxij. ↄ faustū lxiij. c. di cēs de trib⁹ filijs iude ⁊ thamar hystoriā tro pice exponēdo: sic in thamar nuru iude intel ligitur plebs iudeoꝝ cui de tribu iuda reges tāq̄ mariti debebāt̄. Merito nomē ei⁹ ama ritudo īterp̄tat̄ ip̄a eñ dño fellis poculū mi nistrauit. Duo aūt gn̄a p̄ncipū qui nō recte operāt̄ i plebe illa vnū coꝝ q̄ oderāt alterū coꝝ q̄ nō p̄derāt significant̄ i duob⁹ filijs iu de quoꝝ vn⁹ erat malign⁹ vel seu⁹ āte de ual ter i terrā fūdebat semē: ne daret fecūditatē thamar. Et seq̄t̄. de⁹ iſn occidit ambos vbi fi gurat̄ deū abstulisse regnū talib⁹ hoīb⁹. Ter ti⁹ v̄o fili⁹ iude q̄ mulieri illi nō iūgit̄ signat tp̄s ex q̄ reges plebi iudeoꝝ cepert̄ de tribu iuda nō fieri. ⁊ iō q̄dē erat fili⁹ iude ẜ eū ma ritū thamar nō accipiebat: q̄ erat eadē tri bus iuda ẜ i pp̄lo iude nemo regnabat. Vñ ⁊ nomē ei⁹ sella dimissio īterp̄tat̄. Nō ptinēt sane ad hāc significatēez viri iusti ⁊ scti q̄ l; illo tp̄e fuerit: ad nouū tñ ptinēt testamētū cui pphetādo seruit̄: tales erāt q̄lis dauid fu it. Eo sane tp̄e q̄ iam iudea ceperat reges ex tribu iuda nō h̄re nō ē cōputādus herodes maior i reg b⁹ ei⁹ tāq̄ marit⁹ thamar. Erat ei alienigena nec ei sacramēto illo mistice vn ctionis tāq̄ ↄiugali federe coherebat. ẜ tāq̄ extrane⁹ dn̄abat̄: quā p̄tātē a romanis ⁊ a cesare acceperat. Jllo g̃ tp̄e q̄ iam de tribu iu da regnū defecerat veniēdū erat xp̄o vero sal uatori nr̄o q̄ nō obesset sed p̄desset. Sic eñ fuerat pphetatū. Nō deficiet p̄nceps ex iuda necꝫ dux de femore ei⁹ donec veniat cui repo sitū ē ⁊ ip̄e erit expectatio gētiū. Jam illo tē pore oē magisteriū iudeoꝝ ⁊ mistica vn= ctio vacabāt. Hui⁹ itacꝫ veniētis ad oues q̄ perierāt dom⁹ isrl̄ figuram gessit ip̄e iudas cū iret ad tondēdas oues i thāmas qđ int̄= p̄tat̄ deficiēs. Jā eñ defecerat p̄nceps ex iu= da ⁊ oē magisteriū ⁊ vnctio iudeoꝝ. h̄ ille.

Quart⁹ flos est iste. Puer

bn̄dict⁹ nō solū ē honorād⁹ pp̄t ↄditionē p= phetalē verūetiā pp̄t dignitatē sacerdotalē. pꝫ p duos testes. Prim⁹ ē scūs Tho. iij. pte q. xxxi. arti. ij. in respō. dicēs q̄ xp̄s specialit̄ duoꝝ antiquoꝝ patrū fili⁹ eē dr̄. s. abrahe ⁊ dauid. Cui⁹ ē multiplex rō. Prīa q̄dē q̄ ad hos specialit̄ pmissio facta est. Dictū est eñ abrahe Gen̄ xxij. Bn̄dicēt̄ i semie tuo oēs gētes terre. Qđ ap̄ls de xp̄o exponit dicēs Gal̄. iij. Abrahe dicte sūt pmissiōes ⁊ semi ni ei⁹. Nō dic̄ ⁊ seminib⁹ q̄ſi i m̄ltis ẜ q̄ſi in vno: ⁊ semini tuo q̄ ē xp̄s. Ad dauid aūt di= ctū est. De fructu vētris tui ponā sup sedē tu am. Vñ ⁊ populi iudeoꝝ xp̄ꝫ vt regē hono= rifice suscipiētes dicebāt. Osāna filio dauid ⁊c. Math. xxi. Secūda rō ē q̄ xp̄s futurus erat rex. ppha ⁊ sacerdos. Abrahā aūt sacer dos fuit. vt pꝫ ex h̄ q̄ dñs dic̄ ad eū Gen̄. xv. Sume tibi vaccā triēnē ⁊c. Fuit etiā p= pheta ẜm q̄ dr̄ Gen̄ xx. Propheta ē ⁊ ora= bit p te. Dauid aūt rex fuit ⁊ ppha. Tertia rō est q̄ i abrahā p̄io icepit circūcisio: i da= uid aūt manifesta ē dei electio. ẜm illō qđ dr̄ i. Reg. xiij. Quesiuit sibi dñs virū iux̄ cor su um. iđo vtriusq̄ fili⁹ xp̄s dr̄ specialissime vt ōndat̄ eē in salutē circūcisioni ⁊ electōi gen tiū. h̄ Tho. Secūd⁹ ē Greg. nazāzen⁹ dicēs Nutu supno ↄtigit vt regiū gen⁹ sacerdotali stirpi iūgeret̄: vt xp̄us q̄ rex ē ⁊ sacerdos ab vtrisq̄ nasceret̄ ẜm carnē. Vñ ⁊ aaron q̄ p̄= mus fuit sacerdos ẜm legē duxit ex tribu iu de ↄiugē helisabeth filiā aminadab. Sic g̃ potuit fieri vt pat̄ helisabeth aliquā vxorem habuerit de stirpe dauid. rōne cui⁹ btā v̄go maria q̄ fuit de stirpe dauid esset helisabeth

cognata: vel potius econuerso q̄ pater btē marie de stirpe dauid existēs vxorē habuerit de stirpe aaron. Et quia filius magis tenetur diligere patrē q̄ matrē. Ratio ē vt dicit sctūs Tho. xxij. q. xxvi. arti. x. Quoniam amantur pater et mater vt pncipia quedā pncipalis originis. Pater autē excellētiorē rōnē pncipij habz q̄ mater qz pater est pncipiū p modū agentis: mater autē magis p moduz patientis et materie. ideo p se loquēdo pater ē magis diligēdus q̄ mater. immo magis ē diligēdus deus q̄ pater et mater rōe ordinis charitatis: ideo dicit puer iste bndictus. In his q̄ pris mei sunt oportet me eē. Ubi soluuntur due qstiones. prima qstio est. In qbus actibus diligenter expedit insudare? Rñdeo qz i his q̄ pris mei sūt. Secūda qstio ē. In qbus muneribus finaliter pcipit sperare? Rñdeo qz me eē. s. cū pre meo. Iste qstiones patēt i euāgelio. Pro cuius respōsione et expositiōe sciēdū q̄ qlibz xpianus ē ipse ab vnctione baptismatis: et hz patrē i celis q̄ ad aiam et matrē i terris q̄ ad corpus. Unde sicut xps traxit a pre celesti diuinitatē et a mre humanitatē sic qlibz xpianus aiaz hz a deo et carnē a terra. Tūc xps ē annoꝝ duodecicū qlibz xpianus credit duodecī articulos fidei. et p articulū irelligamus annū: ideo qlibz xpianus habz etatē annos duodecī qñ credit mēte duodecī articlos: p hierlm terrestrē qñ xpianus ascēdit ꝯtēplatione deuotiōe et sctā meditatiōe i celestē hierlz. Licz autē hoc debeat facē qlibz die et frequēter: signanter tū festiuis solennitatibus. et sic ꝯtēplari celestia et mētaliter habitare inter choros angeloꝝ nroꝝ doctoꝝ. Angeli enī sunt doctores nri et post triduū ierarchiarū āgeloꝝ cōtēplatōis inueniuntur i medio senioꝝ. s. pris filij et spūsscti q̄ sūt senes rōe eternitatis. Et sic eos interrogare orādo et audire ꝯtemplādo. Per parētes nros itelligimus oia tēporalia et amicos nros terrenos. Isti enī nos icrepāt et inquirūt qñ a ꝯtēplatiōe celestiū et bonis operibus nos ipediūt: et ad terrena nos trahūt: debemus eos repellere asserētes q̄ i his q̄ sūt patris. i. in diuinis oportet nos eē. Post illā cōtēplatiōnē debemus descēdere ad vitā actiuā p necessarijs et ab ista puenientes ad ꝯtēplationem celestem. zc. Amen.

Dñica pma post oct. epyphanie Sermo xxi. de nuptijs et matrimonio.

Hoc fecit initiū signorum iesus et manifestauit gloriam suā. Io. ij. et in euangelio hodierno. Legitur in libro de infantia saluatoris q̄ xps in sua pueritia multa miracula fecit. Super q̄ moueo talē qstionē. A Utrum iesu xpi hoc fuerit miraculū pmū quo in nuptijs aquā mutauit in vinū. Ad hanc questionē rñdent duo doctores eccliē. Primus est Iohānes crisostomus sup Ioh. dicēs ex verbo iohannis baptiste dicentis. Ut manifestetur in isrl ppterea veni ego i aqua baptizās. Manifestū est q̄ illa signa q̄ qdā dicūt in pueritia a xpo facta mēdacia et fictiōnes sunt. Si enī a pma etate xps miracla fecisset: neq̄ q̄ neqz iohes eū ignorasset neqz rel̄ q̄ multitudo indiguisset magro ad manifestādū eum. Maxime vero tūc signa necesse erat ipz facē qñ discipuli iam ꝯgregati erāt deuoti et attendentes his q̄ fiebāt. Unde subdit. et crediderunt in eū discipuli eius. Nō qz tunc pmū crediderunt: sz qz tūc diligētius et pfectius crediderunt. hec ille. Secūdus ē sctūs Tho. iij pte q. xliij. arti iij. in respō. dicēs. Qz miracula facta sūt a xpo ppter ꝯfirmationē doctrine eius et ad ostēdendā virtutē diuinā in ipo: et ideo q̄tū ad pmū nō debuit ante miracula facere q̄ docere inciperet. Nō autē debuit incipere docere ante pfectā etatē. Quātū autē ad secūduz sic debuit p miracula diuinitatē ostēdere vt crederetur veritas humanitatis. Et ideo sic dicit Crisostomus sup Ioh. Decenter nō incepit signa facere ex pma etate. Existimassent enī fantasiam eē incarnatiōnē et ante tps oportunū cruci eum tradidissent. hec Thomas. Pono tamen quattuor flores. B

Primus flos est iste. Hoc fecit initiū signoꝝ scz nuptiarū sacramētaliuz in quibus humanū genus multiplicatur. pz p duos testes. Primus est magr sentē. li. iiij dist. xxvi. ca. v. dicens. Fuerūt autē nōnulli heretici nuptias detestātes: q̄ tatiani appellati sūt. Hij nuptias oino dānāt ac pares fornicatiōibus aliisqz corruptiōibus faciūt. nec recipiūt i suoꝝ nūero matrimonio vtentē marē vel feminā. Qz autē res bona sit ꝯiugiū nō modo ex eo pbatur q̄ dñs legitur cōiugiū instituisse inter primos parentes: sz etiā q̄ in chana galilee nuptijs interfuit xps easqz miraculo cōmēdauit aq̄ i vinū ꝯuersa. hec ille. Secūdus testis est ꝯciliū gangrense qd ꝯtra heresim manicheorū q̄ ꝯiugiū detestabāt. vt hr i canone di. xxx. dicit sic Si qua mulier derelicto viro discedere voluerit soluto vinculo ꝯiugali nuptias cōdēnando anathema sit. Itē ibidē dicit. Si qs vel virginitatē vel ꝯtinētiā pfessus i ꝯiugio

pofitos p arrogātiam vituperauerit anathe
ma sit. Itē ibidē dr. Si qs vel xginitatē vel
ptinētiā pfess⁹ i piugio tāq̄ abominabiles
nuptias iudicat ɂ nō ppt h̄ solū q̄ ptinētie
ɂ xginitat bonū sem̄ pposituū sit anathema
sit. Itē ibidē dr. Si qs nuptias i accusatōes
duxerit ɂ mulierē fidelē ac religiosā cū viro
suo dormiētē abominādā crediderit: aut eti
am accusandā tanq̄ nō posse piugatos i re-
gnū dei ingredi: anathema sit. Ex his pz q̄
matrimoniū de se bonū ē ɂ nō culpādū. Un̄
Greg. li. xxij. moral. dic̄ sic. Bonū ē piugiū s̄
mala sūt q̄ circa illō fiūt ɂ ex hui⁹ mūdi cura
succrescūt. Dū g̃ tenet qd non nocet ex reb⁹
iust posits: cōmittit plurimū qd nocet sic sepe
rectū mūdūq̃ iter pgim⁹ ɂ tn̄ ortu iuxt viā ve
pib⁹ p vestimēta retinemur. In via qdē mū
da nō offendimur: s̄ a latere nascit q̄ pūga-
mur h̄ ille. ¶ Pro cui⁹ euidētia sciēdū q̄
q̄ttuor mod s pōt q̄s accedē ad vxorē. Pri
mo causa plis pcreāde ɂ sic nō ē pctm̄. Naz
dist. xxv. §. Illas. in fine dr sic. Quotiēs ex-
cepto filioz desiderio vxorē cognouerit ɂc̄.
Et loq̄t de pctō veniali. Secundo causa red
dēdi debitū ɂ sic nō est pctm̄. Un̄ Augu. de
adulterinis piugijs vt h̄r. xxvij. q. ij. c. Si tu.
dic̄ sic. Si tu abstines sine vxoris voluntate
tribuis ei fornicādi licētiā ɂ pctm̄ illi⁹ tue im
putabit abstinētie. Tertio causa fornicatōis
vitāde: ɂ sic ē pctm̄ veniale. vn̄ Aug. d̄ bono
piugali. vt h̄r. xxij. q. ij. c. Quicqd. dic̄ sic i fi
ne. Debēt g̃ sibi piugati nō solū ipi⁹ sui sex⁹
cōmiscēdi f. dē liberoz pcreādoz causa que
pᵐa ē humani gn̄is i ista mortalitate socie-
tas: verūetiā īfirmitat inuicē excipiēde ad il
licitos cōcubit⁹ cauēdos mutuā qdāmodo
seruitutē: vt ɂ si alteri eoz pptua ptinētia pla
ceat nisi ex alteri⁹ psensu nō possit. Cui⁹ exē-
plū ponit. xxxiij. q. ij. c. In adolescētia psititu
tus: si vrgēte aut metu mortē aut captiuitatē
periculo penitētiā gesserit: ɂ postea timēs la
psum incōtinētie inuentus copulā vxoris ele
gerit ne crimē fornicatōis incurreret rem vi
det fecisse venialē si pret cōiugē nullā oīno
cognouerit. h̄ ibi. Quarto causa libidinis ex
plēde tanq̄ cū adultera vel meretrice: ɂ sic ē
pctm̄ mortale. vn̄ Hiero. vt h̄r. xxxij. q. iiij. c.
Origo. dic̄ sic. Nihil ē fedi⁹ q̄ vxorē amare
q̄si adulterā. Certe q̄ dicūt se causa reipubli-
ce ɂ gn̄is humani vxorib⁹ iūgi ɂ filios pcreare
imitent saltē pecudes⁹ ɂ postq̄ vent vxoris
intumuerit nō pdāt filios: nec amatores se
pbeāt vxorib⁹ s̄ maritos. h̄ ille. ¶ In istis
nuptijs sacramētalib⁹ vidēda sūt [illegible]. Prio
q̄n fuerit facte. secūdo q̄lit ies⁹ nō ē ibi [illegible]
q̄lit vocat ies⁹ ɂ mat ei⁹ ad nuptias. Tertio q̄
modo defecit ibi vinū. Qrto qd significet sex
ydrie [illegible] quō aq̄ in vinū mutata. Quārtū
ad pᵐū sciēdū q̄ matrimoniū fuit istitutū
a deo tertio die .i. triplici lege. s. nature, leg̃ scripte ɂ
gratie. Quo ad legē nature fuit īstitutū ma-
trimoniū ɂ āte pctm̄ ɂ post pctm̄. Un̄ mag̃
sentē. li. iiij. di. xxvi. c. ij. dic̄ sic. Cōiugij aūt in
stitutio duplex ē. vna āte pctm̄ facta i para
diso ad officiū vbi eēt thor⁹ imaculat⁹ ɂ nu
ptie honorabiles: ex qb⁹ sine ardore pciperēt
ɂ sine dolore parerent. Altera post pctm̄ ad
remediū facta extra paradisum ppt illicitū
motū deuitādū. pᵐa vt natura mltiplicaret
secunda vt natura expleret vitiū cohiberet
tur. Nā ɂ ante pctm̄ dixit de⁹. Crescite ɂ mul
tiplicami. Et post pctm̄ oib⁹ pene hoib⁹ p di
luuiū psūptis. h̄ ille. Nā in statu inocētie dixit
adā. vt h̄r Gen̄. ij. Hoc nūc os ex ossib⁹ me-
is ɂ caro de carne mea. ppt h̄ relinq̄t hō pa
trē ɂ matrē ɂ adherebit vxori sue ɂ erūt duo
in carne vna. In q̄ v̄bo tria intellexit. Prio
q̄ i hac eue formatōe q̄dā dignitas sibi ser-
uabat. s. q: sic de⁹ ē pncipiū vniūsi sic ipe fo-
ret pncipiū toti⁹ hūane speciei. Act. xvij De⁹
fecit ex vno oē gen⁹ hoiz. Scdō itellexit eā vxo
rem eē diligēdā ɂ sibi inseparabilit piugēdā
q̄m cognoscebat ipam ab eo pductam ɂ co
gnouit debere obseruare cū ea eq̄litatē socialē
dilectōis. vn̄ nō ē formata de capite nec de pe
dē s̄ de costa. Qd declarat mag̃ sentē. li. iiij.
dist. xviij. c. vlti dicēs. Quia eni nō ancilla
nō dn̄a dabat: iō nec de sūmo nec de imo a pn-
cipio formata ē: s̄ de latere viri ob coniugalē
societatē. Si de sūmo fieret vt de capite: vi-
deret ad dn̄ationē creata. Si vero de imo
vt de pede videret ad seruitutē subijcienda
Sz q: nec in dn̄am nec in ancillā assumit fa
cta ē de medio. i. de latere: q: ad piugalē socie
tatē assumit. h̄ ille. Tertio intellexit i matri-
monio vnā tātū phibitionē. s. q̄ pat nō acci
piat filiā in vxorē nec mat filiū in virū nec p
pseq̄ns filia patrē in maritū nec fili⁹ matrē
in vxorē. ɂ h̄ pz cū dicit. Relinq̄t hō patrē ɂ
matrē. Nā iste termin⁹ hō est gn̄is cōmunis
ɂ stat p vtroq̄ sexu. s. masculino ɂ feminino
Similit ista copula ɂ tenet copulatiue ɂ n̄
copulatiue ɂ ē sens⁹. Relinq̄t hō. i. filia patrē ɂ
relinq̄t hō. i. filius matrē quo ad piugalē so-
cietatē vt dictū ē. Itē istitutū fuit matrimoni
um a deo post diluuiū q̄n deus dixit noe ɂ

filijs tuis. Crescite τ multiplicamini τ reple te terrā ⁊c. vt pz Gen. ix. Un̄ magr̄ sentē. li. iiij. dist. xxvi. cap. iij dic̄ sic. Post diluuiū q̄ vniuersum pene genꝰ hūanū deletū est s'm p̄ceptum dictū est filijs noe. crescite τ multiplicamini. h̄ ille. Quo ad legē scripture p̄cepit deus filijs isrl̄ ne ꝯtraherēt matrimonia cū infidelibꝰ s̄ cū illis de domo sua. Un̄. xxv. q. ij. c. Cū igit̄. §. Hac itaqꝫ ꝯsuetudine: dr̄ sic. Ne q̄ ex cōmixtiōe ifideliū fideles ad idolatriā ꝯlaberēt τ ita dn̄z offenderēt. sicut quondā ante diluuiū filij dei cōmixti filiabꝰ hoīm spz ad iracūdiā ꝓuocauerūt rectissime cautū est vt patriarche viri scīssimi nō nisi de ꝓpria cognatōe i de familia fidelium sibi vxores acciperēt. Hinc etiā cū filij isrl̄ intraturi terrā ꝓmissionis a dn̄o audirēt ne filias chananeoꝝ sibi i vxores acciperēt nec suas eis nuptui traderēt: stati subiūxit dn̄s ne faciāt vos recedere a deo vr̄o τ fornicari cum dijs alienis. Hic etiā esdras ydumeas atqꝫ aliarū nationū mulieres p̄ qs filij isrl̄ ibāt ad deos alienos ab eis separari iussit. h̄ ibi. Idem dr̄. iiij. li. sentē. dist. xxxix. c. i. Quo ad legem gr̄e dic̄ xp̄s Math. xix. Quos deꝰ ꝯiūxit hō nō separet. Un̄ de despōsata voluit nasci xp̄iam nuptijs voluit interesse vt matrimoniū cōfirmaret. vt pz. ¶ Quātū ad secūdū sciēdū q̄ vt. xxviij. q. i. ca. Si qs iudaice. §. Itē illō Aug. dr̄. Cōiugiū aliud ē ratū τ nō legitimū. aliud legitimū τ nō ratū. aliud legitimū τ ratū Legitimū ꝯiugiū τ nō ratū ē qd̄ legali institutōe vel ꝓuincie morībꝰ ꝯtrahitur. Hoc int̄ infideles ratū nō est: q2 nō ē firmū τ iuiolabile ꝯiugiū eoꝝ. Dato em̄ libello repudij lz eis discedere ab iuicē τ alijs copulari: lege fori nō lege poli quā nō sequunt̄ h̄ ibi. In h̄ cōiugio non est iesus: q2 reprobauit oīno libellū repudij. Un̄ ꝯtra iudeos dixit. Ad duriciā cordis v̄ri ꝓmisit h̄ vob moyses. Math. xix. Notat̄ li. iiij. sentē. dis. xxxiij. c. iij. Sequit̄ i canone sic. Int̄ fideles xp̄o ratum ꝯiugiū ē: q2 ꝯiugia semel inītiata τ completa int̄ eos: vlteriꝰ solui nō possūt. Illoꝝ xp̄o ꝯiugia q̄ cōtēpt̄ eibꝰ solēnitatibꝰ, de qbꝰ imediate subijcit: solo affectu aliquā sibi copulāt i cōiugē huiuscemodi ꝯiugiū nō legitimū: s̄ ratū tm̄mōdo esse credit̄. h̄ ibi. Et ad tale ꝯiugiū nō vocat̄ nisi iesꝰ q2 obligat s'm cōsciētiā s̄ nō in facie ecclie. Seqt̄ vbi supra sic. Quedā sunt legitima veluti cū vxor a parentibꝰ tradit̄ a sponso dotat̄ τ a sacerdote b̄ndicit̄. hec talia ꝯiugia legitima τ rata appellant̄. hec ibi. Et ad tale ꝯiugiū vocatur iesus maria τ discipuli eiꝰ. Et sic etiā dic̄ mgr̄ sentē. li. iiij. dist. xxxix. c. vlti. τ sic patz tertiū. ¶ Quantū ad q̄rtū sciendū q̄ vt dr̄ li. iiij. sentē dist. xxxi. c. i. Tria sunt bona ꝑncipalia ꝯiugij. vn̄ Aug. Nuptiale bonū triplex ē. s. fides: ples. sacramētū. In fide attēdit̄ ne post vinculū ꝯiugale cū alio vel alia coeat̄. In ꝑle vt amant̄ suscipiat̄ τ religiose educet̄. In sacramento ne ꝯiugiū separet̄. τ dimissa vel dimissus nec causa ꝑlis alteri ꝯiungat̄. hec ibi. Tūc aūt in nuptijs deficit vinum. s. boni gaudij qn̄ alterū triū bonoꝝ deficit. Naz bonū fidei deficit vbi vir cū alia vel mulier cū alio coit. Hoc q̄ bonū ita ꝯiugio adheret vt ex eo si assit ampliꝰ cōmēdet̄ ꝯiugiū: si non assit nihil inde annihilet̄. Que em̄ adultera est nō idō cōiunx nō est: imo si ꝯiunx nō eēt adultera nō foret: qd̄ scz adulteriū culpa cōmittit̄: sacramētū vo nō cassat̄. vt dic̄ magr̄ ibidē. c. iij. Istud vinū fidei deficit sex modis Primo qn̄ in matrimonio accidit infidelitas τ nequcia. Exēplū de adultero in q̄ deficit ꝓmissa. Nā q̄ntū ad deū magis peccat vir rumpendo fidē vxori q̄ ecōuerso: s̄ quo ad mundum magis peccat vxor. τ h̄ ꝓpt̄ hereditates que relinquunt̄ filijs alienis: qn̄ vir pōt decipi de filio vxor aūt nō. In signū em̄ fidei dicit Isido. li. ij. de officijs c. xvi. vt h̄r. xxx. q. v. c. Femine dū maritāt̄: ideo velant̄ vt nouerint semp viris suis subditas esse τ humiles. Itē q̄ nubētes post b̄ndictionē vitta. i. vno iuicē vinculo copulant̄: idō fit ne cōpagem cōiugalis vnitatꝫ disrumpāt. At vo q̄ eadē vitta cādido purpureoqꝫ colore permiscetur cādor quippe ē mūdicia vite purpura ad sanguis posteritatē adhibet̄. scz filioꝝ: vt hoc signo τ ꝯtinētia τ lex ꝯtinēdi ab vtrisqꝫ ad tēpꝰ admoneat̄: τ post h̄ reddēdū debitū non neget̄. Itē q̄ in p̄mis nuptijs annulꝰ a spōso sponse datur sic nimirū vel ꝓpt̄ mutue dilectōnis signū vel ꝓpt̄ id magis vt eodē pignore eoꝝ corda iungant̄. Un̄ τ q̄rto digito annulꝰ insert̄ idō q̄ i eo vena q̄dā vt fertur sanguis ad cor vsqꝫ ꝑueniat. Secūdo vinū fidei deficit qn̄ in matrimonio accidit amoris zelotipia. Nā vxor est aliqn̄ zelotipa de viro suo. Eccli. xxvi. Dolor cordis τ meror est mulier zelotipa. Un̄ desiccat̄: q2 spūs tristis desiccat ossa. Aliqn̄ vir est zelotipꝰ de vxore sua. Eccli. ix. Nō zeles mulierē sinus tui ne ostēdat sup te maliciā doctrine neq̄. Nam de dilecꝫ difficilit̄ male sentit̄ τ de nō dilecꝫ

facit̄ male. Aliq̄n vtercꝫ se zelāt ⁊ tunc dia
bolus est in medio eoꝝ ⁊ portat virū a parte
ante ⁊ vxorem a p̄te post: q̄n se inuicem dili
gūt ꝓpter carnalitatem ⁊c. Tertio vinū fi
dei deficit: q̄n in matrimonio accidit tepidi
tas ⁊ negligentia. Nam q̄n vxor videt virū
esse sodomitā vel cum alia cōuersari et non
curat dicens viro ꝑmitte me stare fac cum
alijs q̄c q̄d vis. talis amor est tepidus. Mul
totiens tacēt mulieres: aliq̄n timore ꝑterri
te q: timent flagellari a viris: aliq̄n blandis
adulatōib' emollite: q: viri eas laudāt q: pa
tiēter eos portant. aliq̄n falsa rōe seducte: q:
dicunt viri. Nos sum' viri ⁊ vos femīe. Nos
sumus dn̄i ⁊ vos sclaue. Nos sum' caput et
vos mēbra. Quarto vinū fidei deficit quā
do in matrimonio accidit cupiditas ⁊ auari
cia. Nā mulier cupiditate victa submittit se
adulterio sicut meretrices faciunt. Etiā viri
accipiūt vxores ꝓpter illarū diuitias quas
cōsumunt in lenonib' ⁊ meretricibus vt q̄t
tidie fit. Quinto vinū fidei deficit q̄n in ma
trimonio accidit rancor ⁊ iracūdia. Nam h̄
sacr̄m est institutū ad amicitiā federandam
ideo diabolus semꝑ nitit̄ seminare maliuo
lentiā ⁊ per seip̄m ⁊ per suos ministros. s. in
cantatores ⁊ sortilegos. ꝓuer. vi. Aīa dei de
testatur eum qui seminat īter frēs discordiā
Coniuges aūt vocātur frēs sicut dic̄ Abra
ham de sara vxore sua Gen̄. xx. Sexto vi
nū fidei deficit q̄n in matrimonio accidit tur
pitudo ⁊ ībecillitas aut alia īfirmitas. Naꝫ
q̄n alter eoꝝ est turpis aut insanus mente
aut infirm' corpore tunc alter machinat̄ frā
gere fidem alteri: vt satis experimento patet.
Item bonū ꝓlis deficit in matrimonio sicut
tunc in nuptijs defecit vinū. Unde magr̄ sen.
li. iiij. di. xxxi. i. ca. iij. dicit sic. Bonū quocꝫ ꝓ
lis nō oībus adest cōiugibus. Quidā eñ pa
riuoto cōtinentiā seruāt: alij ꝑ etatis defectu
vel alteri' rei cā generare nō valent. Nec oēs
illi etiā qui recipiūt ꝓlem bonū prolis hn̄t.
Nam bonū prolis dicit̄ nō ipsa ꝓles vel pro
lis spes que ad religionez nō refert̄: imo ad
hereditariā successionē: vt cuz quis heredes
terrene possessionis hr̄e desiderat: sed spes ac
desideriū quo proles ad hoc querit̄ vt religi
one informetur. Multi ergo prolem habent
qui tn̄ bono prolis carent: nec ideo tamē cō
iugium esse desinit hec ille. Istud vinum ꝓ
lis deficit sex modis. Primo ꝓpter corpora
lem infirmitatem hec eñ potest esse adeo ve
hemens vt inhabiles fiant ad ꝓcreationem
prolis. Sc̄do ꝓpter naturalē frigiditatē. Nā
frigiditas ꝑpetua nō solū īpedit bonū pro
lis: sed etiā dirimit matrimoniū ꝯtractū vt ex
tra de frigidis ⁊ malef. ciatis ca. i. ⁊ ca. sequē
ti. Idem dico de senio ꝓpter qd̄ fit homo im
potens ad reddendū debitū. Tertio ꝓpt̄ na
turalē sterilitatem. Quedā eñ mulieres sunt
naturaliter steriles ⁊ inhabiles ad ꝓlem sus
cipiendā. Quarto ꝓpter artificialem ꝓcu
rationē. ꝓut dicit magr̄ sen. li. iiij. di. xxxi. ca.
iiij. Qui vero venena sterilitatis ꝓcurant cō
iuges nō sunt sed fornicarij. Unde Aug. Ali
q̄n eo vsqꝫ ꝑuenit hec libidinosa crudelitas
vel libido crudelis: vt etiā venena sterilitatꝭ
ꝓcuret ⁊ si nihil valuerint cōceptos fet' in
tra viscera aliquomō extinguat vel fundat vo
lendo suā ꝓlem prius interire q̄ꝫ viuere aut
si in vtero viuebat occidi anteq̄ nasci. h̄ ibi.
Quinto ꝓpter sortialē maledictionē. Nam
multi ꝓcurant incantationib': vt vir ⁊ vxor
nō coeant sil'. de quib' d̄r. xxxiij. q. i. ca. Si per
sortiarias. vt magr̄ sen̄. li. iiij. dist. xxxiiij. c. iij
dicit sic. De maleficij aūt impedimento h̄ te
nendū esse decernitur: q̄ si ꝑ sortiarias et ma
leficas cōcubitus nō seq̄tur: hortādi sunt q̄
bus ista eueniūt: vt spū ꝯtrito ⁊ humiliato deo
et sacerdoti de oībus pctīs ꝯfessionē faciant
⁊ lachrymis atqꝫ elemosinis ⁊ orōnib' ⁊ ie
iunijs satisfaciant dn̄o: ⁊ ꝑ exorcismos et ce
tera ecclīastice discipline munimina mistri
eccl̄ie tales sanare ꝓcurent. hec ille. Sexto
ꝓpt̄ extitialem pollutionē. Un̄ aug. De adul
terinis cōiugijs. vt h̄etur xxxij. q. vij. ca. adul
terij dicit sic. Adulterij malū vincit fornicati
onē: vincit̄ aūt ab incestu. peius est eñ cum
matre q̄ꝫ cū aliena vxore concūbere. Sꝫ oīū
hoꝝ pessimū est qd̄ cōtra naturā fit: vt si vir
mēbro mulieris ad hoc nō cōcesso vti volue
rit. vsus eñ naturalis si vltra modū ꝓlabit̄
in vxore quidē veniale est in meretrice dāna
bile. Sed illud qd̄ ꝯ naturā fit execrabiliter
quidē in meretrice fit: sed execrabilius in vxo
re hec illa. Preterea sacr̄m deficit in matrimo
nio sicut vinū defecit in nuptijs. Un̄ magr̄
sen̄. li. iiij. di. xxxi. ca. iij. dicit sic. Ubi vero nō in
ter legitimas ꝑsonas ꝯtrahitur matrimonium
nō adest illud bonū qd̄ d̄r sacr̄m: q: p̄t solut
taliū matrimoniū hec ibi. Istud vinū sacra
mēti deficit q̄n deficit legitimū tp̄s quo pos
sint se ligare cōiuges. Ligatio aūt ē duplex
scꝫ per spōsalia et matrimoniū. Spōsalia ꝯ
hunt̄ q̄tuor modis. Primo cū alter ꝓmit
tit alteri ducere. eā in vxorē ⁊ illa ꝯdescēdit.

Secūdo ɔ̄hunt datis arris spōsalitijs.s.pecu nia vel hmōi. Tertio ɔ̄hunt ānuli subarra tione. Quarto iuramēto vt si iurauerit q̄s spō sam alteri ɔ̄sentiēti te accipiā in vxorem. vt h̄ habētur.xxvij.q.ij.ca. Si q̄s desponsauerit. ex̄ de sponsalib⁹. ca. de illis. et ca. p̄terea. In istis enī spōsalib⁹ deficit vinū si ante septimū an nū ɔ̄hunt q̄d vocat ann⁹ pubertat. et si ɔ̄hun tur nullo mō ligāt nisi post septimū ānū am bo ɔ̄senserint. Sed septim⁹ ann⁹ nō ē pūcta liter numerādus: s̄ circa septimū annū post sextū s̄m maliciā et prudētiā ɔ̄hentiu3 et pūt cōtrahi p parentes et alias p̄sonas medias ɔ̄sētiētib⁹ p̄rib⁹ vt dr̄ ex̄ de spōsalib⁹ ipubez.c. iuuenis. Et.xxx.q.ij ca. vbi nō est. Et.xxxij.q. ij.ca nō ois. et ca. honorat. Et.ff. de sponsali bus.l.vlti. Ista enī sponsalia sic cōtracta cō pellunt ad matrimoniū celebrandū p verba de p̄nti et ip̄m ɔ̄sūmandū p carnalē cōiūncti onē. Et si nolunt debēt p censurā ecc̄liasticā cōpelli. Etiā sic ligāt vt si nō sequeret matri moniū vt p mortē vni⁹ vel alio casu: vt dicet nō pōt alter cū sanguinea alteri⁹ ɔ̄here: ita q̄ mascul⁹ nō pōt aliquā accipere in vxorem intra q̄rtum gradū attinētem puelle cu3 qua spōsalia cōtraxit. nec aliq̄s ɔ̄sanguine⁹ ma sculi. intra q̄rtū gradu3 pōt illam puellā in vxorē habere. vt dr̄ ex̄ de spōsalib⁹.ca spōsā. et ca. ex litteris.ij. In istis enī sponsalib⁹ de fi cit vinū sacti: q: soluūtur in.x. casib⁹. Primo si alter intrauerit religionē tunc alter absol uit et est in sua libertate. vt habet ex̄ de ɔ̄uer sione cōiugatoz.ca. ex publico ex̄ de spōsali bus ca. cōmissū. Secūdo si spōsus nō inuenit tp̄e debito matrimonij expectato et de spōso nesciat an viuat vel nō: facta diligenti inq̄si tione. C. de sponsalib⁹.l.ij. Tertio si alt' spon soz cōtractis spōsalib⁹ lepram aut palisim incurrat aut nasum vel oculos p̄dat. Ex̄ de cōiugio leprosoz.ca. l̄ras. Ex̄ de iureiurando ca. queadmod̄. Quarto si alter spōsoz scē terit cū ɔ̄sanguineo vel ɔ̄sanguinea intra q̄r tum gradū alteri⁹. vt h̄etur.xxvij.q.ij quid de sponsauit. et ca. si quis spōsam filij. Ex̄ de eo qui cognouit ɔ̄sanguineā vxoris sue ca. si. et ca. fraternitati tue. Quinto si pari ɔ̄sensu se absoluāt vt dicit hostiēs tancred⁹. Sexto si alter spōsoz sponte fornicatus fuerit carna liter vel spūaliter.i. heresi. ex̄ de iureiurādo.c. queadmod̄. Etiam vt notat Hug̃ Si vir cō traxit spōsalia cum virgine vel quā putauit virginē demū ɔ̄stat sibi de opposito nō tenēt sponsalia si vir non vult. Septimo si ɔ̄tis sponsalib⁹ alter eoz cōtrahat p verba de p̄e senti cū alia vel cum alio soluūtur. Octauo q̄si mīoz etate cū puenit ad etate3 adultā pe tit absolui a spōsalib⁹ et sibi dari licentiā alte ri nubēdi. Ex̄ de desponsatione impuberū.ca. de illis.ca. a nob. Nono si sit fama q̄ cano nicū īpedimentū sit inter eos et de īpedimen to doceat. Decimo si ɔ̄tis sponsalib⁹ cum alter eoz euenerit ad etatē discretionis vo uerit p̄petuā castitatem publice et solenniter vel p̄uate. Secundū ligamentum est p ma trimoniū tp̄e apto.s. in puella.xij. annoz et i puero xiiij. annoz vel circa et si ante ɔ̄iungū tur nō tenet m̄rimoniu3: q: deficit vinū sacti ex̄ de desponsatione ipuberum.ca. pubēs. Sz intelligendū q̄ predictū tp̄s nō est punctalr obseruādū: q: p̄t eē tāta aptitudo et malicia et cognitio carnis in puella.xi. annoz et in pu ello.xiij. annoz q̄ pūt ɔ̄trahere. Exemplum quedā puella.ix. annoz ɔ̄cepit in.x. anno pe perit vt dic̄ Alber.iiij. sen. Etiā quidā nascūt' dērari qui cito maturātur ad potētiā cogno scendi vxores quod fit i locis calidis: vt di cūt p̄hi naturales. Cū ergo matrimoniū sit ꝑpter remediū carnalis ɔ̄cupiscentie in eis nō est pūctaliter tp̄s numerādū ideo puber tatem dic innocētius et goffred⁹ ɔ̄siderandā p aspectū corporis et ei⁹ qualitatem licet ho stiens velit oppositum. Isto ergo tp̄e pōt se vir et vxor ligare. Hec autē ligatio fit p ver ba de p̄nti. Exemplū accipio te in vxorē meā et cū ɔ̄sensu interiori et quodcūq̄ istoz de fue rit nō ē legitī3 m̄rimoniū: s̄ fornicatio cū se quit' carnalis cognitio. Unde infero istā cō clusionē valde notabilē. Si aliquis vel aliq̄ per verba de p̄nti sine consensu interiori ex metu vel verecundia fine ad cōplacendum alijs vel ad decipiendū aliquā vel aliquē3 in matrimoniū se ɔ̄sentire ostēdit tale matrio ni i nō tenet Et q̄ncūq̄ simul se carnalr co gnoscūt peccant mortal'ter et fornicantur si sciēter hoc faciūt. Nam si alter cōiugū cōsen sit verbo et aīo et credit aliū vel aliam ɔ̄sensis se aīo sicut verbo ɔ̄cepit. Ille talis vel illa nō peccat: q: suus actus excusatur p ignorantiā inuincibilē. Nemo enī nisi deus potest cogno scere secreta cordis hoīm. Sed ille vel illa q̄ nūq̄ ɔ̄sentit et stat carnaliter mortaliter pec cat qui nascūtur sunt illegitimi q: nō de vero matrimonio nati. Verū est enī q̄ si p̄io non cōsentit et postea ɔ̄sentit talis consensus fa cit verū matrimoniū nisi assit aliud impedi mentū et ɔ̄sensus verbalis est signū exteri⁹

q᷒ ꝯsentialiter fingit animū ꝯsentire sicut nu-
tus mutorum vel signū factū surdis vel litte
re absentiū. hoc pꝫ ex. de spōsalib' duo duas
dādā. si inter cum aplis. Si aūt nō exprimat
verba pre verecūdia: sed habeat interiorem
cōsensum & aliquo signo ostēdit tunc est ve-
rū matrimoniū. ❡ Quod diffinit sic. Ma
trimoniū est viri mulierisq̧ cōiunctio mari-
talis inter legitimas psonas iuris diui hūa
nisq̧ vnio & cōmunio indiuiduā vite cōsuetu
dinē retinēs. Primo dr viri & nō viroꝝ quia
vna nō debet esse nisi vni' viro. Scdo dr mu
lieris & nō mulierū: q: vnus nō debet eē nisi
vnius marit'. Tertio dr cōiunctio maritalis
ad differentiā alteri' cōiūctionis vel natura
lis vel amicitie sicut inter prēm & filium ē cō
iunctio naturalis: sꝫ nō maritalis &c. Quar
to dr inter legitimas psonas ad drām eoꝝ
q nūdum puenerūt ad etatē legitimā vel
alioꝝ de quibus statim dicam. Quito dicit
iuris diuini humanisq̧ cōmunio ad drām fi
deliū & infideliū q nō possunt matrimonia
liter iungi puta iudeus cū xpiana aut xpia-
nus cū iudea. Sexto dr indiuiduā vite con
suetudinē retinēs: q: nō pnt separari abiui-
cē ꝗ̄ diu vixerint. Et in hoc stat rō sacri qd
sacrm significatur p vinū. ❡ Istud vinū defi-
cit in. xij casib' qui matrimoniū dirimūt ꝯhē
dum & ꝯtractum. Et ꝯtinētur hijs versibus.
Error: cōditio: votum: cognatio crimē. Cult'
disparitas vis: ordo: ligamē: honestas. Si sis
affinis si forte coire nequibis. Hec sociāda ve
tant cōnubia iūcta retractāt. Primo deficit
vinū sacri p errorē. s. psone vel qualitatis. Er-
ror psone ipedit sꝫ nō error q̄litatis. Exēplū
si dicis alicui femie. Ego sū petrus talis quē-
ta vis: & sis iohēs mrimoniū nō tenet. q: cō
sensus ei' ē in petrū & tu nō es petr'. Exēplū
scdi si dicis ego sū nobilis & sis rusticus vel
ego sū diues & sis paup: vel ego sū fili' talis
mercatoris & mulier nesciat an hēat filiū vel
nō. Si sit ꝯsensus & vboꝝ expssio mrimoniū
tenet: q: decipit circa diuitias: nobilitatē: fili
ationē q nō sūt marit'. vt hēt. xxix. q. i. ca. si
qs. §. Hijs itaq̧ rndet. Scdo deficit vinū
sacri p cōditionē. exemplū. Si libera ꝯhit sci
enter cū suo vel liber cū sua tenet mrimoniū.
si aūt nō sciēter nō tꝫ. si vo seru' cū serua sciē
ter vel ignorāter tꝫ. Si liber cū libtina ascri-
ptitia vel originaria sciēter vel ignorāter tꝫ. si
suus vel sua ꝯ voluntatē dñi sui ꝯtxerit mrio
niū tꝫ. Licet aūt ignorātia suilis ꝯdictōis diri
mat ꝯtractū: si tn postq̄ pars decepta sciuit con-
serit mrimoniū tꝫ vt hr. xxix. q. ij. ca. si quis
igenuus. ca. si q̄ femia ingenua. Ex de ꝯiugio
suoꝝ. ca. ꝓposuit. ca. ad nrāꝫ. ex de diuortijs
ca. significasti. & xxxij. q. ij. ꝓtoꝝ. Tertio dfi
cit vinū sacri p votū. Nā qcūq̧ vouit ꝑpetue
seruare castitatē & demū videat se nō posse
ꝯtinere nō pt accipe vxorē. Itē quicūq̧ por
tat habitū religionis ex sua deuotione lꝫ nul-
lus recipiat ipsum si emittit votū ꝯtinētie in
manu alicui' publice psone nūq̄ pōt accipe
vxorē & si accipit dirimat: q: nō tꝫ mrimoni
um. Item quicūq̧ p annū integrū steterit
in aliq̄ religione cū hitu illi' religionis & cō-
pleuerit. xiiij. annū siue ꝓfiteat siue nō: expsse
se est ligat' ꝑpetua ꝯtinētia & vxorē ducere
nō pōt. & si duxerit nō tꝫ matrimoniū. Silr
dico de muliere q̄ xij. annū cōpleuit & porta-
uit habitū religionis vel fecit votū. sꝫ sanct'
Tho. iiij sente. Quarto deficit vinū sacri p
cognationē. Nā nullū matrimoniū in quar-
to gradu tenet de iure cōmuni: & si fit dirimi
tur. Et voco primū gradū oēs natos ex eodē
patre & matre. Scdm oēs filios eoꝝ. Tertiū
oēs filios istoꝝ. Quartū oēs filios istoꝝ vl-
timorum: & isti inter se nō possunt cōtrahere
In linea recta nō est grad' numerandus: q:
si Adam vel noe et quib' oēs sum' suscita-
rent nūc nō possent accipe vxorē sꝫ hr ex
de ꝯsanguinitate ca. tua nos. Item cōpater
& cōmater nō pnt inuicē ꝯhere quod si fece
rint nō tꝫ matrimoniū. Itē pr spūalis non
pōt ꝯhere cū illa quā de fonte leuauit. Item
filij pris spūalis nō pnt ꝯhere cū illa filia sꝫ
dicta nō plus extēditur cognatio ista. sꝫ hr
extra de cognatione spūali ca. si vir & ca. vlti
mo. Item pater adoptiu' nō pōt ꝯhere. cum
vxore pris adoptātis nec filius nec filia ado
ptiua potest ꝯtrahere cū filio legitīo & natu
rali patris adoptantis et si fiat nō tenet. Et vl
terius nō procedit ista cognatio. hec habet
xxx q. iij ca. ita diligē. Extra de cognatione
legali capi. primo. ff. de ritu nuptiarum. l.
Nam adoptiuus. Quinto deficit vinū sa
cramenti per crimen. Nam quicunq̧ peccat
carnaliter cum aliqua coniugata et ipsa vel
ipse viri ei' occidunt, vt simul contrahāt: nō
potest esse matrimonium inter eos xxxi. ques-
tio, prima. ca Relatum. Item si quis ha-
bēs vxorē cognoscit aliquam carnalit & eā
capit in vxorem viuente prima: si sciat ali-
quā illa mulier q tunc habuit vxorem et se
iterum permittit cognoscere viuente prima
nunq̄ potest inter eos esse matrimonium

Extra de eo qui duxit in vxorē quā polluit p adulteriū. ca. cū haberet. ca. ex litterarum rc.
Sexto deficit vinū sacramenti p disparitatē cult⁹. Nam nullū matrimoniū tenet qḋ fit inter fidelē ⁊ infidelē. xxviij. q. i. ca. ex hijs. c. caue xpiane. ca. nō ops. Si aūt ambo sint ĩfideles ⁊ vn⁹ illoꝝ cōuertit ⁊ alter nō vult secum habitare: vel vult secū habitare vt eum seducat in xpi noīs cōtumeliā: tunc solutus est fidel'is et cū alio vel alia ꝯhere pōt. Extra de diuortijs. ca. quāto. ca. gaudem⁹. Itez si vir cōuertit ad fidē cū suis vxorib⁹. si multas hꝫ: tunc sola pria est vxor: vt pꝫ. Septimo deficit vinū sacramēti p vim vel violentiā. Naz omne matrimoniū factū metu mortis vel cōiciat⁹ corporis est irritū ⁊ nō vꝫ vt habet. xxvij. q. ij. ca. sufficiat. Extra de spōsalibus. ca. de muliere. Si aūt post violentiā cōsentiat in carnalē copulā vel p annū cū dimidio steterit cū sponso: ideo tenet. extra de spōsalib⁹. c. ad id. Octauo deficit vinū sacramēti p ordinē. Nam null⁹ pšbiter dyacon⁹ subdiacon⁹ pōt recipere vxorē ꝙ si acceperit nō tenet matrimoniū: vt hētur in canone disti. xxxij. ca. si quis eoꝝ. ca. lectores ca erubescāt ca. placuit. Nono deficit vinū sacramēti p ligamē. Nam quicūqꝫ est alligat⁹ vni vxori siue clam siue palam siue secuta sit carnalis copula siue nō illa viuēte nō pōt cum alia ꝯhere ⁊ si facit nō tenet. Exemplū si clam cepisti vnā ⁊ nō cognouisti eā: nec aliquis testis ē. deinde cepisti aliā solēniter cum testib⁹ ⁊ alijs solēnitatib⁹ ⁊ hēs filios tu es in fornicatōe ⁊ debes dimittere istā ⁊ redire ad primā. Si āt scḋa te repetat ĩ curia ⁊ testib⁹ pbet te esse suū. Ad quā suscipiendā te cogat iudex p sētentiā excōicatōis: debes stare i illa excōicatione ⁊ pmanere cū pria ppt ꝯsciaꝫ q̄ te obligat. Decimo deficit vinū sacri p honestatis publice iusticiā. Nā si spōsalia recte ꝯtristi et iuridice cū aliq̄ demū efficiaris monach⁹ vel capias aliā vxorē vel sis frigid⁹ vel aliud ĩpedimētū hēas nō pōt puella ab aliq̄ tuo cōsanguineo ĩfra q̄rtū gradū hri in vxorē ppt honestatē. Undecio deficit vinū sacri p affinitatē. Nā oēs ꝯsanguinei vxoris tue ⁊ ꝯsāguinee sꝫ tibi affines in eodē gradu q̄ tibi nec potes vnꝙ ꝯhere etiā mortua vxore tua cuz aliqua sibi attinēte vsqꝫ ad q̄rtū gdū. Etiaz oēs ꝯsanguiei tui efficiūt affines vxori tue. Sꝫ iter ꝯsāguineos tuos ⁊ ꝯsanguieos vxoris tue nulla ē affinitas ꝯsāguitat. Ex de cōsanguitate ⁊ affinitate. ca. quod super hijs.

Itē si tu cognoscis carnalr vnā puellaz vel mulierē quācūqꝫ ipsa cognitio causat affinitatē ⁊ nō potes aliquā attinētē sibi ĩfra q̄rtū gradū accipe in vxorē. nec ipsa aliquē tuū cōsanguineū ĩfra q̄rtū gradū pt hre maritū qḋ si fit nō tenet nec ē matrimoniū: sꝫ fornicatio. Duodecio deficit vinū sacri p ĩpedimētū coeūdi. Nā ĩpotentes q̄cūqꝫ nō debēt ꝯhere: et si faciūt matrimoniū nō tꝫ. De hoc vltio nō dico plꝰa: q: nolo os meum neqꝫ aures vrās maculare. ¶ Quantū ad [...] sciendū ꝙ sex ydrie signāt sex rl'as q̄s debēt obseruare viri circa vxores suas. Pria rl'a ē vir dꝫ vxorem suā amare ⁊ ipsa virū suū. Nā debēt se inuicē amare nō amore ribaldoꝝ: sꝫ amore virtuosoꝝ. Eph. v. Uiri diligite vxores vrās sicut xps dilexit ecclīam. Xps eñ dilexit ecclesiā vero amore. s. vt eā saluaret. p cui' salute mortē sustinuit in cruce: preterea q̄ñ hoīes errāt stat brachijs aptis ad recipiēdū eos ad miam sic dꝫ facere vir cū vxore. Uñ apl's dicit supra. q̄ vxorē suam diligit semetipsuz diligit ꝑuatū eñ est nō diligere se: q: nēo vnꝙ carnē suam odio habuit. Et. i. Cori. vij. dr. Qui hñt vxores sint tanꝙ nō hñtes. Ille eñ hꝫ vxorē ⁊ nō hꝫ: qui debito tpe scit ei ĩ cōiugali intēdere: ⁊ tpe debito abstinere. Iste amor dꝫ hre q̄ttuor. s. maioritatē: ppetuitatē: pcordialitatē: singularitatē q̄ figurātur p ānuluz qui sigt ꝯiūctionē viri ⁊ vxoris. Nā annul⁹ ille est aure⁹ q̄ñ ille amor excedit omēs amores sicut aurū oīa metalla. Scḋo est rotūd⁹ q: amor ille nunꝙ finit nisi per mortē. Tertio in q̄rto digito ponit: q: quedā vena pcedit a corde q̄ respōdet quarto digito. Quarto est vn⁹ ⁊ nō duo. vñ Seneca in tragedia dicit. Nec regna socium ferre: nec tede sciūt rc. Scḋa regula ē vir dꝫ vxorē suā corripe ⁊ ipsa virū suū timere. Uñ Eccl. xxv. dr. Si nō ābulauerit ad manū tuā ꝯfundet te ĩ cōspectu iimicoꝝ tuoꝝ. Nam vxores ꝯfundūt viros q̄ñ viri nō corripiūt eas sapienter. Et xxxiij. q. v. ca. vltio. dr. Et cum mansuetudine corripienda est vxor. Et ad Eph. v dr. Mulieres viris suis subdite sint sicut dñis. Nam inter mulieres est triplex dria. Quedā sūt valde pbate ⁊ istis leges nō sunt imponende: sed sue libertati penit⁹ relinquende: q: vita talium nō sollicitat virum: sed oblectat Eccl'ia. xxvi. Mulier fortis oblectat virū suum. Quedā sunt suspecte. Iste sunt arctande legibus: et sub manu viri tenende, alias eñ magnum periculum est. Quedam sunt medie. Iste

adhuc nō sunt bene ꝓbate nec nimis attendē sunt nec nimis laudāde sed prius ꝓbande. Etenī amic⁹ est pri⁹ ꝓbandus q̄ꝫ hō confidat de eo: multo magis vxor. Eccl. vi. Si pos sides amicū in tēptatione posside eū: et ne facile credas ei teipm. Est autē vxor corripiēda trib⁹ modis. Primo s̄m timorem dei. Scdo s̄m ꝯfusionē mūdi p opprobria. Tertio baculo percutienda: vt dicit crisostom⁹ sup Matheū ꝛc. Tertia r[illegible]st vir debet vxorē suam honorare et ipsa virū suū reueri. Naꝫ mulier de leui dedignat̄ cū sit vilioris ꝯditōnis q̄ꝫ vir. ideo ne seq̄t̄ aliqḋ malū dꝫ eaꝫ honorare. i. Petri. iii. dr̄. Infirmiori vasculo honorē ipti entes. Tenet̄ nāqꝫ vir magis honorare vxorē q̄ꝫ vxor virū. Exemplū de vasis alit̄ phyalā alit̄ mortariolū est hn̄duꝫ cure. Un̄ dicit̄. Honore aūt ꝑueniētes: et mulier dꝫ revereri virū suū verbis et opere. Exemplū de sara q̄ vocabat Abrahā dn̄m suū. Quarta r̄la est vir dꝫ cū vxore sua cōuersari et ipsa nō dꝫ a viro suo discedere. Nā vir dꝫ stare ꝓpe vxorē et ei cohabitare: alit̄ eēt eā multoꝝ maloꝝ. Unde nec ꝓpter infirmitatē nec ꝓpt̄ aliaꝫ cām dꝫ eā dimittere: s̄ solū ꝓpt̄ fornicatōēꝫ Math. v. Ego aūt dico vobis. Qis quicūq̄ (quesierit) vxorē suā excepta cā fornicatōis fac eā mechari. Et. xxxij. q. v. ca. si vxorē. ex̄ de spō salib⁹. ca. in p̄ntia. Etiā vxor tenet̄ continue habitare cū viro suo. i. Cor. vij. Precipio nō ego s̄ dn̄s q̄ vxor nō discedat a viro. Et xxxij. q. vij. ca. oēs. vt pꝫ. Quinta r̄la est vir dꝫ vxorē suā gubernare et ipsa virū suū iuuare. Nā debet eam vestire calciare ꝛc. ꝯ illos q̄ cōedūt q̄cq̄d hn̄t i tabernis et vxor remanet domi siccis dētib⁹: etiā mulier dꝫ iuuare virū suū Gen̄ ij. Faciam⁹ ei adiutoriū sile sibi: nō solū q̄ ad corp⁹. sed etiā q̄ ad aiaꝫ ꝛc.

Sexta r̄la est. vir dꝫ vxori debitū reddere: et ipsa viro. Un̄ i. Cor. vij dr̄ sic. Uxori vir debitū reddat. sil̄r aūt viro mulier. Uxor enim nō hꝫ ptātem sui corpis sed vir. Sil̄r vir nō hꝫ ptātēꝫ sui corpis: s̄ mulier. Nolite fraudare inuicē nisi forte ex ꝯsensu ad tp̄s vt vacetis orōni. Et iterū reuertimini in idipꝫ ne forte tēptet vos sathanas ꝓpt̄ icōtinentiā vestrā. Unde in matrimonio ꝯstituti certis tp̄ib⁹ a coitu abstinere debēt. s. tp̄e cōionis. xxxiij q. iiij. ca. i. Itē die natalis xp̄i et alijs festiuitatibus. xxxiij q. iiij. Nec ꝯtinensaliqꝫ. Itē tp̄e ieiuniorū. eadē q. eadē ca. Si eā. Itē tp̄e conceptus et ablactatōis pueri et tp̄e menstruorū vt habet̄ in canone di. v. ca. Ad eius ꝛc.

Iste sunt sex ydrie posite ad purificationem mūdicionij inter xp̄ianos: vt satis patet. R Quantū ad [redacted] sciendū q̄ vt dicit magister senten. lib. iiij. distin. xxxi. ca. ij. Quidā pari voto ꝯtinentiā seruāt: alij ꝓ etatis defectu vel alteri⁹ rei eā generare nō valent. hec ille. Et tūc ydrie sunt plene aqua. s. tristicie et meroris ꝓpter defectū prolis: et sicut sex ydrie plene aqua reddiderūt bonū vinū nō ex natura sed ex miraclo. Sic sex dn̄e veteris testamēti plene tristicia et merore cōuerse sunt in leticiā et gaudiū ex ꝓle suscepta nō ꝑ naturaꝫ s̄ ꝑ grām. Ex quo antiq̄ crediderūt in deum. Prima fuit sara vxor Abrahe. de qua dr̄ Gene. xxi. Uisitauit aūt dn̄s saram sicut ꝓmiserat et ipleuit sicut locut⁹ est. Cōcepitqꝫ et peperit filiū in senectute sua tēpore quo predixerat ei de⁹. Uocauitqꝫ Abrahā nomen filij sui quē genuit sara Ysaac. Fecitqꝫ Abrahaꝫ grande cōuiuiū in die ablactationis pueri. hec ibi. Et ex tūc credidit Abraam deo et reputātū est ei ad iusticiā. Scda fuit rebecca vxor Ysaac de qua dr̄ Gen̄. xxv Deprecatus est. Ysaaqꝫ dn̄m Ysaac ꝑ vxore sua: eo q̄ eēt sterilis q̄ exaudiuit eū: et dedit ꝯceptū rebecce hec ibi. Et sic tristiciā mutauit in gaudium.

Tertia fuit Rachel vxor Jacob de q̄ dicit̄ Gene. xxx. Cernēs aūt rachel q̄ infecunda esset: inuidit sorori ei⁹. Recordat⁹ ē qꝫ ē dn̄s Rachelis et exaudiuit eā et aperuit vuluam ei⁹: que cōcepit et ꝑpit filiū dic̄. Abstulit de⁹ opprobriū meū. hec ibi. Et sic q̄ primo erat tristis cōuersa est in leticiam. Quarta fuit vxor manue. de qua dr̄ iudicuꝫ xiij. Apparuit eūt illi angel⁹ dn̄i et dixit ad eā sterilis es: et absqꝫ liberis: sed concipies et paries filium. Erit eni nazare⁹ dei ab infantia sua: et ex matris vtero et ipse incipiet liberare israel de manu philistinoꝝ. hec ibi. Et sic tristicia versa ē in gaudiū. Quinta fuit anna mat̄ samuel̄ de qua dr̄ i. Reg i. Cū esset anna amaro aīo orauit ad dn̄m flens largit̄ et votū vouit dicēs. Dn̄e exercituū si respiciēs videris afflictionē famule tue et recordatus mei fueris nec oblit⁹ ancille tue: dederisqꝫ fue tue serū virilem dabo eum dn̄o oībus dieb⁹ vite sue et nouacula nō ascendet sup caput eius. Et factū est post circulum dierū cōcepit Anna et peperit vocauitqꝫ nomen ei⁹ Samuel: eo q̄ a dn̄o postulasset eum. hec ibi. Et tunc dixit Anna orās exultauit cor meū in dn̄o ꝛc. Ecce q̄ afflictio cōuersa est in cōsolationeꝫ. Sexta fuit elisabeth mater iohis baptiste de

qua dr̄: Luce .i. Fuit aūt angel' ad zachariaz. Ne timeas zacharia: qm̄ exaudita ē oro tua & helizabeth vxor tua pariet tibi filiū & vocabis nomen ei' Johem: & erit tibi gaudiū et exultatio & multi in natiuitate ei' gaudebūt. Post multos aūt dies concepit helysabeth vxor ei' & occultauit se mē sib' qnq3 dicēs. Q2 sic mihi fecit dn̄s in dieb' qbus respexit auferre opprobriū meū īter hoīes. h ibi. Ecce qualiter miraculose de' cōuertit aquā in vinū .i. tribulationē in gaudiū qn̄ iste sex mulieres obtinuerūt filios p miraculū p̄ter cursū nature. Et qz ista erant figura hui' miraculi qd̄ hodie fecit xp̄s in nuptiis: io dr̄: hoc fecit initium signorum Jesus. L

Secūdus flos ē iste. Hoc

fecit initiū signoz iesus .s. nuptiarū allegoricarū in qbus xp̄s in ecclīa sociat̄. p3 p duos testes. Prim' est leo papa vt habet̄. xxvij. q. ij. ca. Cū societas nuptiarū ita a principio sit instituta vt p̄ter cōmixtionē sexuū n[o] habeāt in se nuptie cōiunctiōis xp̄i et eccl̄ie sacramētū: nō dubiū ē illā mulierē n̄ p̄tinere ad matrimoniū in qua docet̄ nō fuisse nuptiale ministeriū. Figurat em̄ illā vnionē xp̄i & ecclesie q̄ est in charitate: s3 nō illā q̄ est in nature ɔformitate. Est ḡ & in illo matrimonio typ' cōiunctionis xp̄i & eccl̄ie: sed illi' tn̄ q̄ ecclīa xp̄o charitate vnit̄. Nō illi' q̄ p susceptionē carnis capiti mēbra vniūtur. h ibi. Scd̄s est mgr̄ sen̄. lib. iiij. disti. xxvi. c. vi. vbi dicit sic. Cū ergo cōiugiū sacrm̄ sit/& sacrū signū est sacre rei .s. cōiunctōis xp̄i & eccl̄ie sicut ait ap̄ls. Scriptū ē, inq̄t relinquet homo prē3 et matrē & adherebit vxori sue & erunt duo ī carne vna: hoc aūt magnū est sacramentū. ego aūt dico in xp̄o & in ecclīa. Ut em̄ inter coniuges cōiūctio est ꝫm cōsensū aīoz & ꝫm ɔmixtionē corpoz: sic ecclīa xp̄o copulat̄ voluntate & natura qz idē vult cū eo & ipse formā assumpsit de natura hoīs. Copulata est ergo spōsa sponso spūaliter & corporalit̄ .i. caritate ac nature cōformitate. hui' vtriusq3 copule figura ē in coniugio. Cōsensus em̄ ī cōiugiū copulam spūalem xp̄i & eccl̄ie q̄ fit per caritatē significat. Cōmixtio vero sexuū illa3 significat q̄ fit per nature cōformitatē. h ille. Circa has nuptias vidēda sunt qnq3. Primo quid significāt illi tres dies. Scd̄o quō iesus fuit vocatus ad nuptias. Tertio quid significāt sex ydrie. Quarto quō deficit vinū. Quinto quō aq̄ in vinū ɔuertit̄: q oīa allegorice exponūt̄. Quātū ad primū sciēdū qz ī euāgelio dr̄ die tertia nuptie facte sunt. quo ad fidē redēptoris tripliciter se habet humanū gen' ꝫm diuersa t̄pa (vt dicit sanct' Thomas iij. sentē. distin. xxv. q. ij. arti. ij. dubio. ij in. R. p̄ncipali) In primo em̄ statu ante pc̄m̄ non oportebat ab aliquo haberi fidē explicita3 de redēptore: qz mundū seruit' erat inductax s3 sufficiebat habere fidē īplicitam in cognitione dei .s. vt homo crederet ꝙ deus ei p̄uideret in eis que necessaria essent ad salutem & iste est prim' dies. In scd̄o aūt statu post peccatū ante aduentū xp̄i quid̄ habebant fide3 explicitā de redemptore qbus reuelatio facta erat qui maiores dicebātur: quid̄ aūt vt minores fidem implicitam habebāt in fide maiorū vnde & eis sacramentū redemptionis sub signis sacrificiorum p̄ponebatur. et iste est scd̄s dies. In tertio aūt statu post aduentū xp̄i: qz iam misteriū redemptionis impletū est corporaliter & visibiliter & predicatū oēs tenētur credere explicite misterium redemptionis: sed si aliquis instructore3 nō haberet de' ei reuelaret: nisi ex culpa sua remaneret. et iste est tertius dies. hec ille. Ecce quō tertio die facte sunt .i. credite sūt nuptie xp̄i. Quantū ad scd̄m dicit Beda in homel. hod'erna sic. Miracula nāq3 factur' in terra filius dei venit ad nuptias: vt ip̄m se esse doceret de quo sub typo solis. ps. p̄canit. Et ipse tanq̄ sponsus p̄cedēs de thalamo suo. Qd̄ & ipse quod̄ loco de se suisq3 fidelib' ait Nō p̄nt filij spō si lugere q̄diu cū ill' ē spōsus venient aūt dies cū auferet̄ ab eis sponsus: et tūc ieiunabunt. Et nimirū incarnatio nostri saluatoris et quo p̄rib' cepit p̄mitti multis scōz ē lachrimis & luctu semp expectata donec veniret/ spōsus ergo xp̄s spōsa aūt ecclesia f. lij sponsi vel nuptiarū singuli quiq3 fideliū sunt. Tēpus nuptiarū est t̄ps illud quādo p incarnatōis mysteriū sibi ecclīam sociauit. Non ḡ casu sed certi gr̄a mysterij venit ad nuptias in terra carnali more celebratas qui ad copulandā sibi spirituali amore ecclesiam de celo descendit ad terrā. Cui' quidem thalamus incorrupte genitricis vterus fuit in quo de' humane nature cōiunctus est et quo ad sociandam sibi ecclesiam tanq̄ sponsus p̄cessit. Primus nuptiarum locus extitit in qua filius dei homo fieri & ecclesiam sui corporis participatione ɔsecrare & sui spirit' pignore in fide cō firmare dignatus est: sed vocatis vsq3 ad fines orbis terre ad fidē gē

tēdu ad earūdem nuptiarū vetiua gaudia puenerūt. hec ille. Vocatus est itaqȝ iesus ad nuptias: qȝ antiqui patres cū desiderio expectabant xpi aduentum. Nam vnus dicebat. obsecro dñe mitte quē missurus es. Alius dicebat. Excita dñe potentiam tuā ꝛ veni vt saluos facias nos. Alius dicebat. vtinā disrumpes celos ꝛ descenderes ꝛc. ¶ Quantum ad tertiū sciendū qȝ chana galilee interpretaꝛ zelus transmigrationis: qū ergo trāsiuit desideriū sanctoꝝ patrum cū nō esset ꝓpheta neqȝ visio: facte sūt nuptie. Per istud matrimoniū carnale intelligiꝛ matrimoniū filij dei cum natura humana. Istud enī ē verum matrimoniū. Ratio est: qm̄ sicut ī matrimonio carnali est triplex vnio. s. aīoꝝ per cōsensum ꝛ dilectionem: corpoꝝ per cōmixtionem: ꝛ habitatio amboꝝ per loci indiuisionem. Sic in isto matrimonio spūali fuit triplex vnio. s. per dilectionē Iere. xxxi. In caritate ꝑpetua dilexi te: ideo attraxi te miserās Per nature cōformitatem Heb. i. Nusqȝ angelos apprehendit sed semen abrahe. ꝑ indiuisibilitatem qȝ nūqȝ deinceps diuinitas fuit separata ab humanitate. Istud matrimoniū fuit initiatū per sponsalia de futuro s. tēpore abrahe cui facta fuit ꝓmissio de xpi incarnatione. ſ tūc natura humana erat puella ī cognitione dei. sed postmodū in cognitione veritatis facta est adulta: ꝛ tunc facte sunt nuptie ꝑ verba de pñti: qū āgelꝰ gabriel ex parte dei patris ad hoc tractandū in mundum venit. Iste tractauit ꝛ naꝛa hūana ꝯsensit: qū vgo maria rñdit dicēs. Ecce ancilla dñi: fiat mihi fm verbū tuū. Iste nuptie fuerūt celebrate ī thalamo vginis glose. ps. Et ipse tanqȝ spōsus ꝓcedens de thalamo suo s. qū dei filius ꝛ hūana natura in eiꝰ vtero fuerūt cōiūcti: qȝ ibi Verbū caro factū est. Ioh. i. Iste spōsus cū spōsa fuit in thalamo suo: ſ in die ascēsionis introduxit spōsus. i. dei filiꝰ spōsam. i. naturā hūanā in aulā patris sui vbi istud matrimoniū est totaliter cōsūmatū. i. amodo indiuisibile factū. In istis nuptijs fuit beata virgo tanqȝ tabernaculi dña: ꝛ xps tanqȝ sponsus ꝛ angeli apparentes pastoribꝰ ꝛ eos inuitātes tanqȝ xpi amicoꝝ ad nuptias inuitatores. Etiā inuitauerūt magos ad istas nuptias: vt sic vterqȝ ppls. s. iudaicus ꝛ gētilis interesset. ¶ Sex ydrie figurant sex etates mūdi Prima ydria est pma etas ab adā vsqȝ ad Noe que fuit plena aqua. i. ꝓphia. ps. Tenebrosa aqua. i. reuelatio ꝓphetica in nubibus

aeris. i. in ꝓphetis. In hac etate ꝓphetauit Adam dicens. Relinquet homo patrē ꝛ matrem ꝛ adherebit vxori sue: et erunt duo in carne vna. i. xps reliquit patrem: qȝ cum in forma dei esset non rapinā arbitratus est esse equalem deo: sed semetipsū exinaniuit formam serui accipiens. Qz ergo reliquit patrē non est quia deseruit ꝛ recessit a patre: sed qȝ nō in ea forma apparuit hominibꝰ: in qua ē equalis patri. Reliquit matrē. i. synagogā iudeoꝝ: de qua fm carnem natus est: ꝛ adhesit vxori sue. i. ecclesie quā ex oībus gentibꝰ cōgregauit. Hec ydria fuit plena aqua: quia habebat ꝓphiam de xpo: ſ qȝ nō exponebatur gētibus nō erat aqua in vinū conuersa. Item dormit Adā vt fiat Eua: moriꝛ xpus vt fiat ecclesia. Eua profluit de latere ade dormientis. ꝓfluūt sacramēta quibus formeꝛ ecclesia de latere xpi morientis: ergo pria ydria īplebatur quia ꝓphia de isto futuro tpe dispēsabatur. Scda ydria est scda etas a Noe vsqȝ ad Abrahā q fuit plena aqua. i. ꝓphia In hac etate ydria ꝓfice dispēsationis implebaꝛ. Nā sicut noe in latere arche ostiū facere iussus est vt in illā intrarent aīalia: que nō erāt diluuio pitura: sed aqs diluuij mūdꝰ ꝓpter pctōrum multitudinē ac magnitudinem deletus est: solus aūt noe per iusticiam suā cum domo sua fuit liberatus in archa. Etiā colūba ramū virētis oliue detulit in archā. Per noe signatur xps cuiꝰ latꝰ vnꝰ militū lancea aperuit: vt illic vite ostiū panderet vnū sacramēta ecclie manauerūt. Per archā signatur ecclesia que fit salua per lignum in quo xps pepēdit. Per aquā diluentē peccatores signatur aqua baptismi que perā diluit. Per aīalia que ingressa sunt in archā figur multiformis baptizatoꝝ differētia. Per colūbā q portat ramū virentē oliue in archā signaꝛ vnctio spūsscti: qua baptisati docētur misteriū iesu xpi. vt ps. Tertia ydria ē tria secula etas ab Abrahā vsqȝ ad Dauid q fuit plena aq. i. ꝓphetia. Nā deꝰ tēptauit obediētiā abrahe qū pcepit eivt imolaret ysaac filiū suū: nō distulit abrahā facere q iubeꝛ: sed pro filio immolatur aries: ꝛ pro virtute obedientie benedicitur Abraham a deo. Per Abraham signatur deus pater qui tradidit filium suum in mortem vt ostenderet illius obedientiā: de quo dicitur Factus est ei obediens vsqȝ ad mortem. In quo quia diuinitate impassibili permanente. sola humanitas passa est mortem et dolorem ideo quasi

filius affert sed aries mactat. Per benedictionē illā signat gentib' credentib' munus esse cōpletum. Quarta ydria est q̄rta seculi etas .i. a dauid vsq3 ad trāsmigrationē babilonis que fuit plena aqua .i. pphia. Nā Dauid innocēs hūilis et mitis sortitur regnum israel abiecto Saule: et Saul iniusta psecutione psequebat Dauid. Per saulē significat iudei xp̄m psequētes. p dauid figurat xp̄s et eccl'ia. ppter pfidiam iudeorū destructum est illorum regnū carnale et spūale: xp̄i aūt et eccl'ie regnū sp permanebit. Luce .i. Et regni ei' nō erit finis etc. Quinta ydria est q̄nta seculi etas a trāsmigratione babilonis vsq3 ad iohānē baptistā q̄ iplebat aqua .i. pphia. Nā Daniel vidit lapidē precisum de monte sine manib'. et confregisse oīa regna terrarū et creuisse illū lapidē et factū esse montē magnum ita vt impleret vniuersam faciē terre. Per istū lapidē intelligo xp̄m. ps. Lapidē quē reprobauerunt edificantes etc. De quo mōte precidit nisi de regno iudeorum: vnde natus est xp̄s fm carnē: et p̄cidit sine manib': q2 sine opere hūano: q2 sine maritali cōplexu: de virgine natus est. mōs ille vnde p̄cisus est nō impleuerat faciē terre: q2 regnū iudeorum nō tenuerat oēs: sed regnū xp̄i occupat om̄s gentes et vniuersū orbem terrarum etc. Sexta ydria ē sexta secli etas a Johe baptista vsq3 ad finē mundi q̄ iplebat aqua .i. pphia. Nā dixit. Qui post me venit ante me fact' ē cui' nō sum dign' corrigiam calciamēti ei' soluere .i. xp̄s post me venit: q2 post me nat'. ante me fact' est .i. mihi prelat'. cui' nō sū dign' etc. q2 consuetudo apud antiq̄s fuit vt si aliquis eā q̄ sibi cōueniret nollet accipe vxorē ille solueret ei calciamentū qui ad hanc spōsus iure ppinquitatis veniret. Per spensū intelligim' xp̄m de quo Johes dixit. Qui habet sponsā sponsus est: ideo dixit. Ego redēptoris vestigia denudare nō valeo: q2 sponsi nomen xp̄i mihi immerito nō vsurpo. Pōt etiā intelligi aliter sic. xp̄s veniēs in carnē q̄si calciat' apparuit: q2 calciamēta ex mortuis aīalibus fiūt. Sz huiōi incarnatōis mysteriū hūanus itellect' cognoscere nō sufficit. Corrigia q̄ calciamēti est ligatura mysterij. Ergo Johānes nō valet soluere corrigiā calciamenti ei': q2 icarnatōis xp̄i mysteriū inuestigare non sufficit. Iste sunt sex ydrie iplete aq̄: q2 sunt sex etates q̄b' nō defuit pphia i q̄ dn̄s iesus xp̄us p̄dicabat. Capiebāt aūt singule metretas binas vel ternas. Metrete bine sunt circūcisio et preputiū .i. popul' iudaicus et gentilis. de pplo iudaico dr̄ in euāgelio fm purificatōem iudeorum: q2 ad solū pplm israel missus ē moyses et illi soli pplo lex data est: et ex illo pplo fuerūt pphe et ista distributio tēporum fm eundē pplm distincta ē: iō dicūtur sex ydrie fm purificationē iudeorum. Sed tn̄ q2 ille pphe ceteris gētib' annūciabātur vt ps. Nā adam erat figura xp̄i et in hoc vocabulo adā q̄ttuor ptes orbis terrarū demōstrātur. grece eni dr̄ anathole dysis arctos mesēbria .i. oriens occidēs: aq̄lo meridies q̄ q̄ttuor noīa ex primis eorum litteris reddūt adā ad designandū q exillo exorte sunt oēs gentes. Etiā in noe in cui' archa erāt oīa aīalia q̄ significabāt oēs gentes. Hoc in Abrahā cui aptī' dictū est. In semine tuo benedicent oēs gentes: hoc in dauid qui dicit. Surge deus iudica terrā qm̄ tu hereditabis in oib' gētib'. Hoc in daniele cui' lapis opuit vniuersam superficiem terre. Hoc in iohe baptista qui dixit Mat. iij. Potens est de' de lapidibus istis suscitare filios Abrahe. Per lapides intelligēs oēq3 gentes: ppter duritiā stoliditatis: qm̄ erāt silēs lapidib' q̄s adorabāt ps. Siles illis fiant qui faciūt ea: et oēs qui cōfidūt in eis. Et nos q̄ venim' ex gētib' nō venissem' ad fidē xp̄i nisi de lapidib' suscitasset filios abrahe nō nascēdo p carnem sz imitando p fidē. Ergo ad oēs gētes ptinebat pphia harū sex ydriarū. Jō dixit capiētes metretas binas. sz dixit ternas ppt tres filios noe p q̄s reparatū ē gen' hūanū: ī cui' signū dr̄ in euāgelio. Sile est regnū celorum fermento qd̄ abscōdit mulier in farine mensuris tribus quo adusq3 fermētaret totū. Que ē ista mulier nisi caro xp̄i: Qd̄ est fermentū nisi euangeliū: Que sūt tres mēsure nisi oēs gētes ppter tres filios noe. Ergo sex ydrie capiētes metretas binas vel ternas sūt sex etates tēporum capiētes pphiam ptinētē ad iudeos et ad oēs gētes: vt ps. Aliter. Quantū ad q̄rtū sciendū q ples eccl'ie fuit i merore sex tēporib' ppt psecutōes q̄s sustinuit et sic vinū leticie defecit. Primo in adā peccāte: et caym frēm occidēte: et omī carne viā nature corrūpēte vsq3 ad diluuiū. Scdo i noe qn̄ cham fili' medi' prēm derisit et despexit. qn̄ fabricādo turri gen' hūanū succubuit et linguā deus diuisit et hō ydola coluit. Tertio in abrahā pegrināte iter ydolatras et iacob seruiente cū pplo sub pharaone. Quarto in moyse seruiēte in egypto moriēte ppt sui culpā in de-

ferro ꝛ populo iudaico dei irā exasperāte in hierlm. Quinto qñ in trāsmigratōe babylonis idola coluit deū offendit ꝑsecutiōes nō timuit. Sexto [redacted] qñ tandē sub tributo cesaris seruiuit ꝛ tēplo destructo ꝛ ꝓphanato p mūdū peregrinat. Tempe ergo hui⁹ sacri matrimonij fuit magn⁹ defect⁹ vini.s. sapiētie ꝛ cognitōis diuine ꝛ feruoris charitatis: vñ dr in euāgelio ꝙ deficiebat vinū. ¶

Quātū ad qntū sciendū ꝙ ydrie fuerūt implete aqua.s. penalitat ꝛ timoris ꝛ xp̄s mutauit aquā in vinū: q: legē timoris in legem amoris. legē penalitat in legem charitat. legem obscuritat in legē veritat. qḋ pꝫ i latrone pēdente i cruce. cui dixit xp̄s. Hodie mecū eris i paradiso. Patꝫ i magdalena peccatrice. cui flenti peccā dimisit ꝛ eidē ad monumētū apparuit. Pꝫ in chananea cui grāꝫ ꝓ filia tribuit. cui dixit. O mulier magna est fides tua. Pꝫ in publicano quē exaudiuit. de quo dr. Descēdit hic iustificat⁹ in domū suā Pꝫ in zacheo cui dixit. Hodie huic domui salus a deo facta ē. Pꝫ in petro de q̄ dr. Ite discipulis ei⁹ dicite ꝛ petro q: surrexit dñs: vt ostēderet qm̄ indulserat ei peccm̄ negatōis. Pꝫ in duob⁹ discipulis eūtib⁹ in emaus: qbus dixit. Qui sūt hij s̄mones q̄s ꝯfertis ad inuicē ambulātes ꝛ estis tristes? Ecce aqua cū aūt cognouissent eū in fractōe panis. Dixerunt. Nōne cor nostrū ardēs erat in nob dū loqref nob in via ꝛ aperiret scripturas? Ecce aq̄ in vinū cōuersa. Pꝫ cū discipuli essent clausi ꝓpt metū iudeoꝝ. Ecce aq. Tunc venit xp̄s iesus ꝛ stetit in medio eoꝝ ꝛ dixit eis. Pax vobis. Gauisi sunt g discipuli viso dño Ecce aq̄ in vinū ꝯuersa. Patꝫ cū iesus dixit eis tristicia impleuit cor vestrū. ecce aq̄ Sed tristicia vr̄a ꝯuertet in gaudiū. ecce aq in vinū ꝯuersa. Uel alit sic. I cōuiuio passionis xp̄i de q̄ dic xp̄s i euāgelio. Quid tibi ꝛ mihi ē mulier. Nondū venit hora mea.s. passionis mee in q̄ ego cōuertā aquā in vinum Nā in passione fuerūt septē gn̄a ꝑsonaꝝ q̄ ad xp̄i ꝯuiuiū fuerūt inuitate. Pmo peccōres ꝛ ꝯuertit aquā in vinū dās eis veniā: dicēs. Pat ignosce illis q: nesciūt qd faciūt. Secūdo afflicti ꝛ ꝯuertit aquā in vinū dās eis cōsolationē ꝛ requiē: dicēs latroni. Hodie mecum eris in paradiso. Tertio iusti ꝛ cōuertit aquā in vinū dās eis ꝓtectōe ꝛ grām: dicens Mulier ecce fili⁹ tuus: ꝛ discipulo ecce mat tua. Quarto ꝓphe ꝛ ꝯuertit aquā in vinum dans eis reuerētiā ꝛ veritatem: dicēs. Consummatū est. Quito natura assumpta ꝛ cōuertit aquā in vinū dās ei cōpassionē ꝛ pietatem: dicēs. Hely hely lamazabathani ꝛc. Sexto sctī pr̄es in limbo manētes ꝛ ꝯuertit aquā i vinū dās eis spem ꝛ securitatē: dicēs sitio. Septimo pr̄i ꝛ ꝯuertit aquā in vinum dans ei sue aīe totalitatē: dicēs. In man⁹ tuas dñe cōmēdo spm̄ meū. Ecce q̄lit iste nuptie de qb⁹ hodie loqr euāgeliū. figurabant nuptias xp̄i. i. ei⁹ passiōe in q̄ ꝯuertit aquā i vinū. Per ministros q̄ hauserūt aquā itelligunt p̄dicatores q̄ legūt antiquā scripturā. Per architriclinū. i. senescalcū itelligit q̄libꝫ expositor veteris leg. Ministri portāt ad architriclinū gustādū: q: lectores antiq̄ leg ducūt ꝓphetias ad doctores noue leg exponēdas. Iudicat em̄ architriclin⁹ aquā vinū bonū factā qñ iudicat figuras antiquas p xp̄m vere adimpletas. Et h̄ est signū ꝙ venit ies⁹ xp̄s qḋ credim⁹ in eū tanq̄ discipuli eius. ¶

Terti⁹ flos est iste. Hoc fecit initiū signoꝝ iesus. s. nuptiarū itellectualiū: in qb⁹ intellect⁹ ꝛ sapiā copulant. pꝫ per duos testes. Prim⁹ est Augu. li. xij. de tri. dicēs. Superior pars rōis sapie deputat: inferior aūt scie. Scribit i lib. Iob. Ecce pietas est sapia: abstinere aūt a malis scia ē. h ille. Secūd⁹ ē sctūs Tho. ij. ij. q. xlv. arti. iij. dicēs Supior rō intēdit supnis rōnib⁹. i. diuinis ꝯtēplādis ꝛ ꝯsulēdis. Contēplādis q̄dē s̄m ꝙ diuina i seipis ꝯtēplat: ꝯsulēdis aūt s̄m ꝙ p diuina iudicat de hūanis: p diuinas regulas dirigēs act⁹ hūanos. Ille g q̄ cognoscit causā altissimā simplicit q̄ ē de⁹ dr simpliciter sapiēs: inq̄tū p regulas diuinas pōt iudicare ꝛ ordinare oīa. Huiusmodi aūt iudiciū ꝯsequit hō p spm̄ sctm̄ s̄m illḋ. i. Cor. ij. Spūalis hō diiudicat oīa. quia sic ibidē dr. Spūs scrutat oīa etiā pfūda dei. h ille. Qñ g ista sapia q̄ est donū spūsscti copulat itellectui humano tūc fiūt nuptie itellectuales. Circa istas nuptias videda sūt q̄ttuor. pmo quō nō ē ibi iesus. Scḋo quō ies⁹ vocat ad has nuptias. Tertio qd significēt sex ydrie. Quarto quō aq̄ ꝯuertit i vinū. Ista em̄ nō vacāt a misterio qm̄ p sapiam spūsctūs habitat i nob vt sat pꝫ. ¶ Quātū ad pmuꝫ sciēdū ꝙ sapia nō pōt eē cū peccō mortali pꝫ p duos testes. Prim⁹ ē Salomō. Sap̄ i dicens. In maliuolā aīam nō introibit sapia nec habitabit i corpe subdito peccis. c̄ui⁹ declaratio est: q: sapia impetrat quādā rectitu

dinem iudicij ∂m rõnes diuinas. Rectitu-
do aũt iudicij põt ptĩgere duplicit. vno mo-
do ∂m pfectũ vsum rationis. alio mo do ∂m
quãdã cõnaturalitatẽ ad ea de qb' est diiudi-
candũ. Exemplũ. Jlle q didicit sciam mora-
lem recte iudicat de his q ad castitatẽ ptinẽt
p rõnis inqsitionẽ: ſ ille q h3 habitũ castita-
tis recte iudicat de his p quãdã cõnaturali-
tatẽ ad ipa. Sic ḡ circa res diuinas ex rõis
inqsitiõe rectũ iudiciũ hr̃e ptinet ad sapiã3
q est virt' itellectualis. Sz rectũ iudiciũ hr̃e
de eis ∂m quãdã cõnaturalitatẽ ad ipa pti-
net ad sapiam ∂m qd ẽ donũ spũsſcti. sicut
dicit Dionysi'. ij. c. de diuinis noib' q Jero-
theus pfect' ẽ in diuinis nõ solũ discẽs: ſ eti-
am patiẽs diuina. Huiusmodi aũt cõnatura-
litas ad res diuinas fit p charitatẽ q quidẽ
vnit nos deo. ∂m illd j. Cor. vi. Qui adheret
deo vn' spũs ẽ cũ eo. Sic ḡ sapia q est donũ
causam qdẽ h3 in volũtate. s. charitatẽ ſ es-
sentiã h3 in intellectu cui' act' est recte iudi-
care. Ecce q sapia nõ est i itellectu nisi prio
charitas sit i volũtate. Charitas aũt nõ stat
cũ petõ mortali ḡ 7c. Secund' testis ẽ sctũs
Tho. vbi sup arti. iiij. in respõ. dicẽs sic. Sa-
pientia q est donũ spũsſcti facit rectitudinẽ
iudicij circa res diuinas p regulas diuinas
de alijs ex qdã connaturalitate sive vnione
ad diuina: q quidẽ est p charitatẽ. idõ sapia
de q loqmur psupponit charitatẽ. Charitas
aũt nõ põt esse cũ petõ mortali. Vñ relinqt
q sapia de q loqmur nõ põt eẽ cũ petõ mor-
tali h ille. ¶ Quãtũ ad secũdũ sciendu3
q sapia põt esse 7 ẽ cũ q libet iustor: q: sapia
nõ põt esse nisi in habentib' gfa3: 7 ad has
nuptias vocat' iesus. p3 p duos testes. Pri-
mus ẽ salomõ Sap. vij. dicẽs Neminẽ dili-
git de' nisi eũ q cũ sapia inhabitat: ſ de' nõ
diligit eos q sunt i petõ mortali ḡ 7c. Secũ-
dus ẽ sctũs Tho. vbi sup. arti. v. in respõ. di-
cens sic. Sapia de q loqmur importat quan-
dam rectitudinẽ iudicij circa diuina cõspiciẽ-
da 7 psulẽda 7 qñtũ ad vtrũqz ex vnione ad
diuina ∂m diuersos grad' aliq sortiunt' sa-
pientiã. Quidã em̃ tm̃ sortiũt de recto iudicio
tã in cõtẽplatõe diuinor q etiã in ordinatõe
rerũ hũanarũ ∂m diuinas regulas qñtũ est
necessariũ ad salutẽ. 7 hec nulli deest sine pec-
cato mortali existẽti p gr̃am gratũ facientẽ
q: natura nõ deficit in necessarijs: multo mi-
nus gr̃a. Vñ j. Joh. ij. Unctio docet nos de
oib'. Quidã aũt altiori gradu pcipiũt sapie
donũ 7 qñtũ ad cõtẽplatõez diuinor: i. inqñtũ
altiora qdã misteria 7 cognoscũt 7 alijs ma-
nifestare possunt: 7 qñtũ ad directionẽ hũa-
norũ ∂m regulas diuinas inqñtũ possũt ∂m
eas nõ solũ seipos ſ etiã alios ordinare. Et
iste grad' sapie nõ est cõis oib' habẽtib' gra-
tiã gratũ faciẽtẽ: ſ mag ptinet ad gr̃as gra-
tis datas qs spũsſctũs distribuit put vult ∂m illd
j. Cor. xij. Alij dat' p spm̃ ∂mo sapie 7c. hec
ille. ¶ Quãtũ ad tertiũ sciendu3 q p sex
ydrias itelligunt' sex pprietates sapie qs po-
nit Jacob' iij ca. eple sue dicẽs. Que de sur-
sum ẽ sapia p'mo qdẽ pudica ẽ. Deinde paci-
fica: modesta: suadibilis: bonis csentiẽs: ple-
na mia 7 fructib' bonis: iudicãs sine simula-
tione. Nã sapia ∂m q ẽ donũ spũsſcti pdu-
cit ad pacẽ q est finalis ei' btitudo. De q d'
Math. v. Bti pacifici qm̃ filij dei vocabunt'.
Et Jacob' dixit vbi sup. Que de sursum est
sapia. s. q est donũ spũsſcti: est pacifica: q: in
illa btitudine eťna oĩa redigit ad debitu3 or-
dinẽ qd ptinet ad rõnẽ pacis. Ut aũt perdu-
cat nos ad hãc btitudinẽ sex facit in nobis.
Prio q: in directõe hũanor actuũ p'mo oc-
currit remotio a malis que ctrariant' sapie.
Vñ 7 timor d' esse initiũ sapie inqñtũ facit
recedere a malis. Jdõ d' q sapia p'mũ ẽ pu-
dica qsi vitãs corruptelas peti: 7 h est p'ma
ydria. Secũdo hoi p pudicitiã a malis rece-
denti occurrit vt qñtũ põt modũ in oib' tene-
at: 7 q ad h d' modesta. 7 h ẽ secunda ydria
Tertio vt i hijs in qb' ipe hõ nõ sufficit sibi
ipsi acqescat monitis alior: 7 qñtũ ad h d' sua-
dibilis. 7 h est tertia ydria Quarto adhuc
vt hõ sit pacific' alijs reqrit' vt sit bonis con-
sentiẽs. 7 h est qrta ydria. Quinto reqrit' vt
hõ defectib' ptimi 7 compatiat' in affectu 7
subueniat i effectu: 7 h est qd d'. plena mia
7 opib' bonis. 7 h est qnta ydria. Sexto re-
quirit' vt charitatiue emẽdare petã satagat
7 h est qd d' iudicãs sine simulatõe. ne scz
correctõnẽ ptendẽs odiũ intẽdat explere. 7
hec est sexta ydria. sic ḡ p3 qd significẽt sex
ydrie. ¶ Quãtũ ad qrtũ sciẽdũ q aq cõ-
uertit' in vinũ sex modis. Prio qñ illiterat'
hõ implet' sapia. vñ Seneca epla. lxxxix. dic
sic. Quid ẽ aũt qre existimes nõ futurũ sapi-
entẽ eũ qui lr̃as nescit: cũ sapia nõ sit in lr̃is
res tradit nõ verba. 7 nescio an certior me-
moria sit q nullum extra se subsidiũ h3. Ma-
gna 7 spaciosa res est sapia vacuo illi loco
opus ẽ de diuinis hũanisqz dicendũ ẽ. latũ
spaciũ res magna desiderat: expellant' eix
totũ pect' illi vacet. hec ille. Exẽplũ de aplis

qui ignari litterarū tantā sapiam adeptisūt
vt vniuersū mundū ad fidē querterint. Ec
ce qmodo aqua ignorātie cōuersa est ī vinū
sapie miraculo spūsscti. Secūdo aq̄ in vinū
mutat qñ ex malis eliciunt bona. vñ Sene
ca de qttuor ꝟtutib⁹ dic sic. Si magnanim⁹
fueris nunq̄ iudicabis tibi ꝯtumeliam fieri.
De inimico dices. Nō nocuit s animū nocē
di habuit. Et cū illū in potestate tua videris
vindictā putabis potuisse vindicare. hec ille.
Et. lxxxi. epla dic. Sapiēs illa ꝯcēnit qb⁹ le
sus ē nec obliuiscit p negligētiā s volēs nō
vertit oīa in prius nec querit cui imputet
casum: t potiā boīm ad fortunā poti⁹ refert.
Nō calumniat verba vel vult⁹ qcqd accidit
benigne interptando leuat nec offense pon
tis q̄ officij meminit tc̄ h ille. Exēplum de
martyrib⁹ puta de btō stephano q ꝑ se lapi
dantib⁹ orauit. Et alij martyres q in tormē
tis dicebāt. Hoc ē qd semp optaui h est qd
vot⁹ oib⁹ exqsiui. Ecce quō aq̄ tormētorū
conuersa ē in vinū pmiorū. Tertio aq̄ in vi
num ꝯuertit qñ vicia cū passionib⁹ subijciū
tur. vñ Seneca epla. lx. dic sic. Sapiēs autē
ad oēm incursū muniť intent⁹ nō si paup
tas: nō si luct⁹: non si ignominia: nō si dolor
impetū faciat pedē referet. Intrepid⁹ t ꝯtra
illa ibit t intra illa. hec ille. Exēplū de sctis cō
fessorib⁹ q diuitias mūdi ꝯtēpserūt vt liberi
us deo huirēt in paupptate tc̄. Et sic aqua pe
nitētie eoꝝ in vinū ꝯsolatōis fuit conuersa.
Quarto aqua in vinū ꝯuertit qñ sapiēs no
uit bñ letificari. Vñ Seneca epla. lx dic sic.
Sapiēs ille plen⁹ est gaudio hilaris t placi
dus inconcussus cū dijs ex pari viuit. Nunc
ipe te ꝯsule si nūq̄ mestus es: si nulla spes
animū tuū futuri expectatione sollicitat si p
dies noctesq₃ par t eq̄lis animi tenor erecti
t placentis sibi ē ꝑuenisti ad hūani boni sum
mā hic ḡ cogita hunc esse sapie effectū gau
dij eq̄litatē. Talis ē sapiētis anim⁹ q̄lis mū
dus sup lunā semp illic serenū est. Gaudiū
hoc nō nascit nisi ex ꝟtutū ꝯsciētia. Nō pōt
ergo gaudere nisi fortis: nisi iust⁹: nisi tēpera
tus tc̄ h ille. Exēplū de btis ꝟginib⁹ puta de
btā agatha q letant ibat ad carcerem tc̄. Et
sic aqua tristicie in vinū leticie fuit cōuersa.
Quinto aqua in vinū ꝯuertit qñ sapiēs scit
de se solo ꝯtētari. Seneca eñ epla. ix. dic sic
Se cōtent⁹ est sapiens ad beate viuendum
q̄dū quidē illi licz res suas suo arbitrio or
dinare se cōtent⁹ est Et si ducit vxorē se cō
tentus est: t si liberos tollit se contētus est.
Et dicet qd stilbon dixit. Hic eñ capta pa
tria: amissis liberis: amissa vxore: excū ex incē
dio publico solus t tamē beat⁹ exiret. inter
roganti demetrio nū qd pdidisset. Oia inqt
mea bona mecū sunt. Ecce vir fortis ac stre
nuus ipam hostis sui victoriam vicit. Nihil
inquit perdidi. oīa mea mecū sunt iusticia
virtus prudētia temperātia. hec ille. Exēplū
de cōtemplatiuis q nihil mūdiale possident
vt liberi⁹ vacent cōtemplationi. t sic aq̄ mū
dialis possessionis fuit cōuersa in vinū men
talis ꝯtemplatōis. Sexto aqua in vinū con
uertitur quādo sapiens scit t pōt mortē rite
prestolari. Unde Seneca epla. liiij. dicit sic.
Illū tu lauda t imitare quē non piget mori
cū iuuet viuere. Que est eñ virtus cū ejcia
ris exire: tamen est t hic virt⁹. Eijcior qui
dem sed tanq̄ exeam. t ideo nunq̄ eijcit sa
piens. quia eijci est inde expelli vnde inuit⁹
recedas. Nihil autē inuit⁹ facit sapiens: ne
cessitatē effugit q: vult tc̄. hec ille. Exemplū
de paulo aplo qui dicebat Cupio dissolui t
esse cum xpo: t sic aqua mortalitatis cōuer
titur in vinum immortalitatis Ecce quali
ter in matrimonio sapientie cum intellectu
conuertitur aqua in vinum impletis sex
ydrijs.

Quart⁹ flos est iste. Hoc

fecit initium signoꝝ iesus scz nuptiarū ana
gogicarum in quibus deus t anima colliga
tur. Patet per beatum Augu. libro. l. de ver
bis dñi. sermone. vi. vbi dicit sic. Concupi
uit sponsus noster aīam quam fecit quoniā
vt pulchram faceret fedam amauit pro infi
deli t feda sanguinē suum fudit: fidelem t
pulchram reddidit: dona sua in te amauit.
Quid eñ sponso tuo contulisti. quid in do
tem a priori patre et priori populo accepisti?
Nōne luxuriam t pānos peccatoꝝ. abiecit
pannos tuos: deiecit ciliciū tuū: miserť est
vt ornaret: ornauit vt amaret hec ille. Circa
istud matrimonium videnda sunt quattu
or. Primo quo modo hanc sponsam for
mat. Secundo quo modo celebrat christus
nuptias cum anima nostra. Tertio quo mo
do deficit vinum. Quarto quo modo aqua
in vinum conuertitur: impletis sex ydrijs:
quibus visis patebit celebritas nuptiarum
christi cum anima nostra. Quan
tum ad primū sciendum q̄ christ⁹ tanq̄ spō
sus format aīas nrām integrā t pfectā sanā
t honestam t bene morigeratam vt sic eam

s. i in spõsam assumat. Primo eñi dat ei cerebrum qđ ad modũ celi est pmo causatũ & pmũ mēbrũ formatũ & distat a terra qr est valde eleuatũ & istud ē gfa puenićs. Secũdo dat ei cor.i. volũtatē. Tertio splendorē.i. temperantiam Quarto pulmonē.i.gaudiuz Quito stomachũ.i.mēoriā. Sexto epar.i.benignitatē. Septio fel.i. pſciam. Octauo caput.i prudētiā. Nono aures.i.pſensuz & dissensum. Decio nasũ.i. discretionē. Undecio oculos.i. pēplatōnē supioꝝ & iferioꝝ. Duodecio os i.intellectuz. Deciotertio genas.i. verecũdiā & erubescētiā. Decioqrto verba.i. sapiam & sciētiā. Decioqnto brachia.i. dilectionē amicoꝝ & inimicoꝝ. Deciesexto vmbilicũ i continētiā. Decioseptio spatulas.i. cõstantiā in pspens & aduersis. Decioocta uo tunicā.i.lanā simplicitatꝭ & puritatē. Decimonono cappā.i.mātellũ nigrũ pudicicie & mortificatōis. Uigesimo puersationē cum pulchritudine honestatꝭ: & sic patꝫ formatio sponse. ¶ Quãtũ ad secundũ dicit ps. Tanq̃ spõsus dñs pcedēs de thalamo suo. Nã xps qnqꝫ vicib' pcessit ad hãc spõsam. Prio qñ ipaꝫ subarrauit i incarnatōne. Secundo qñ ipam despõsauit in passione. Tertio qñ ipam fecũdauit i spũssancti missione Quarto qñ ipa parturiuit in secũda psecutione & tēptatōe. Quinto qñ ex ea' pſe susce pit.i.in glificatōne. Qualit aũt ipa aĩa debeat apparere corã xpo spõso suo dić ps. Ego aũt i iusticia apparebo in cõspectu tuo. Hec aũt iusticia apparet in duob'. Prio pſentat se xpo amãdã qr ē sibi i similis in vultu qr est sub angelis pclara & nobilis: qr ē ingenua & docilis: qr ē diues & locupletabilis. Secũdo pbet se a xpo peligēdã qr cũ amat nũl pret spõsuꝫ diligit: qr eu munuscula largit spõso gfas impēdit: qr cũ visitat se nullaten' abscõdit: qr cũ ipaꝫ pstolat odoramēta diffundit In h aũtē matrimonio sũt tria bona.s.fidei: plis: & sacramēti. Fidei qr aĩa seruabit xpo fidē p semp renũciãs dyabolo. Prolis qr bona opa.s.deũ laudare bñdicē & huiusmodi q̃ sũt ples aĩe nr̃e. Sacramēti qr xps ab aĩa nr̃a tanq̃ spõsus a spõsa nũq̃ separabitur. Iste nuptie celebrant i chana galilee .i. in zeli feruoris trãsmigratione: qr i statu penitētie vbi ē trãsmigratio a culpa in grãm. & zelus feruoris & amoris. Uocat ĝ iesus .i. saluator tota trinitas & exercit' angeloꝝ ad has nuptias. Joh. xiiij. Ad eum veniem' & mãsionē apđ eũ faciem', & sic pꝫ. ¶ Quãtum ad tertiũ sciendũ q vinũ apponēdũ in istis nuptijs ē cognitio diuinitat. Sicut eñi vinũ letificat & feruet: sic cognitio diuinitatꝭ letificat aĩam & facit eã feruere amore. Tã q̃to pl' secreta diuina cognoscit tãto plus i amore feruet. vñ Cãt. ij. dr. Fulcite me floribus.s. sãctarũ reuelatōnũ. stipate me malis scꝫ sanctarũ operatōnũ: qr amore langueo. Istud vinũ deficit i hac vita qr aĩa nr̃a parũ hꝫ de cognitōe diuina. vñ cũ aĩa peccat deficit vinũ. ¶ Quãtũ ad q̃rtũ sciēdũ q per ydrias itelligunt corda nr̃a q̃ sunt vasa lapidea q̃ implent aq̃ qñ implēt cognitōe rerũ tēporaliũ. Aqua eñi ē scia hũana q̃ debilitat aĩaꝫ in amore dei & ifrigidat eã. Tũc xps aquã puertit i vinũ qñ cognitionē & amorē tēporaliũ puertit in cognitionē & amorē celestiũ. & sciaꝫ mũdanã i sciam diuinã. Nõ eñi spõsus noster xps vult q aĩa spõsa sua vtat aq̃ cognitōis tēporaliũ: s vino cognitōis celestiũ vt i amore ei' ferueat. Ministri q̃ istã aquã hauriũt & i ydrijs ponũt sũt qnqꝫ sensus corpis q̃ aquã sapie mũdane a reb' exterioib' hauriũt & i corde ponũt. Sꝫ ista aqua in vinũ cõuersa defert architriclino.i. intellectui nr̃o: & mirat tã bonuꝫ vinũ factũ: qr stu per i cognitōne celestiũ. qr h superat oẽꝫ sensum. Istud ĝ pmũ signũ est qđ fecit iesus in istis nuptijs qr pmuꝫ qđ facim' i baptismo est cognoscere deũ p fidē: & ita credim' in eũ qr tũc manifestat nob gliaꝫ.i. pmiũ qđ pseqmur ex ista fide: iđo dić xbũ pfixũ Hoc fecit initiũ signoꝝ ies' & manifestauit gliaꝫ &c. In q̃ verbo soluũt q̃tuor q̃stiones q̃ possũt fieri circa sacramētũ matrimonij. & sunt iste Pria q̃stio ē. Si oĩ tpe fuit matrimoniũ obseruatũ: Rñdet q sic: qr dr hoc. Secũda q̃stio ē. Si a deo pr̃e fuit matrimoniũ ordinatũ: Rñdet q sic: qr fecit iesus. Tertia q̃stio est. Si int cetera sacramēta fuit matrimonium pre honoratũ: Rñdet q sic qr dr initiũ signoꝝ. Quarta q̃stio ē. Si a xpo i vita beã fuit matrimoniũ pmiatũ: Rñdet q sic: qr dr & manifestauit gliam suã. Iste q̃tuor q̃stiones patēt ex his q̃ in supioib' iam dicta sunt &c.

Dñica secũda post octa. epyphanie.

Domine si vis potes me mũdare. Math. viij. & i euãgelio hodierno. Btũs Ambrosius sup Lucã loq̃ns de xpo dić sic. Ille in istus venit ad petōres vt ex petōib' faceret

iustos. Pius venit ad impios vt ex impijs faceret pios: hũilis venit ad supbos vt ex superbis faceret hũiles. Mũdus venit ad immundos vt ex immundis faceret mundos. hec ille. Ecce q xpus venit in hunc mũdum vt nos mũdaret ab oibꝰ pctis nr̃is. Et Ezechiel. xxxvi. dr̃ sic. Effundã sup vos aquam mũdã ꝛ mũdabimĩ ab oibꝰ inqnamentis vr̃is Sup istis verbis moueo istã qstionẽ A Cũ oẽs leprosi mẽte nascamur. cur nõ oẽs a iesu xpo mũdamur? Ad istã qstionẽ respõdent duo doctores. vnꝰ veteris testamenti. ꝛ aliꝰ noui. Primꝰ est Mardocheꝰ. Hester xiij. dicẽs. Dñe rex oipotẽs in ditiõe tua cuncta sũt posita ꝛ nõ ẽ q possit tue resistere voluntati. Si decreueris saluare nos ptinuo liberabimur. Tu eñi fecisti celuꝫ ꝛ terrã ꝛ qcqd celi ambitu continet. Dñs vniuersoꝝ tu es nec est q resistat tue volũtati: cũcta nosti ꝛ scis. h ille. Secũdꝰ est Bern. in s̃mõe quodam dicẽs. Dñe iesu me totũ tibi cõmitto q me saluare potes noscis ꝛ vis. Tamẽ p maiori declaratõe pono quattuor flores. B

Primꝰ flos est iste. Non semp iesus xps punit pctã pena et̃nali s vt plurimũ pena tẽporali. Patꝫ p David pphetam dicẽtẽ: Nõ pponebã ante oculos meos ~~[illegible]~~ rem iniustã luxuriosũ preuaricantẽ odiui Nõ adhesit mihi gulosus habens cor prauũ iracũdũ malignũ ꝛ a me declinantẽ nõ cognoscebã. inuidũ secreto detrahentẽ pximo suo hũc psequebar. Supbo oculo atqꝫ insatiabili corde auaro cum hoc non edebã: s oẽs tales pctõres interficiebã i matutino. i. in hac vita. Istud pꝫ discurrẽdo per singula vicia quõ ꝛ qualiẽ fuerũt punita. Et pmo de supbia. Nã lucifer eiectꝰ fuit de paradiso. Esa. xiiij. Quomodo cecidisti de celo lucifer q mane oriebaris. Secũdo adã qui voluit esse sicut deꝰ expulsus fuit de paradiso ꝛ factꝰ est vt pecꝰ. ps. Homo cũ in honore eẽt nõ intellexit. cõparatꝰ est iumẽtis insipientibus ꝛ similis factꝰ est illis. Tertio Roboã qui dix. Minimꝰ digitꝰ ẽ grossior dorso pr̃is mei ꝛ tũc ab eo recesserũt decẽ tribꝰ. iij. Reg. xij. Quarto Sennacherib q ppt supbiã suã voluit expugnare hierl'm: ꝛ Ezechiam regẽ iuda psecutus est gladio a pprijs filijs. Esa. xxxvij. Quinto Nabuchodonosor deãbulãs in aula babylonis dixit. Nõne h est babylõ magna quã edificaui in robore fortitudinis mee: ꝛ i gl'ia decoris mei. Et eadẽ hora ex hominibꝰ eiectꝰ est ꝛ fenũ vt bos comedit ꝛc. Dañ. iiij. Sexto Holofernes q in supbiã eleuatꝰ a Judith scrã gladio occisus ẽ. Judith p totũ. Septĩo Aman q in patibulo suspensus ẽ. Hester. vij. Octauo Antiocꝰ q miserabilit̃ mortuꝰ ẽ. i. Macha. vi. Ecce qualiter deꝰ puniuit in h seculo pctm̃ supbie. Secũdo puniuit deꝰ pctm̃ auaricie. pmo Achor q inductꝰ auaricia sumpsit de anathemate. ppter qd a pplo fuit lapidatꝰ. Josue. vij. Secũdo filij Samuelis q ppt eoꝝ auariciã pdiderũt iudicatũ. i. Reg. viij. Tertio Saul q cupidꝰ rerũ amalech ɔtra pceptũ dei regnuꝫ amisit. i. Reg. xv. Quarto Giezi q accepto pcio p liberatiõe lepre naaman effectꝰ ẽ leprosꝰ cũ suis. iiij. Reg. v. Uñ h viciũ nõ reperio in ullo casu pmissũ nisi i spolijs q fecerũt filij isrl' Exo. xij. ꝛ iustis plijs. vt pꝫ i libris Mach. Tertio punit deꝰ pctm̃ luxurie. Pmo stuprũ qd cõmisit sychen pnceps terre salem vrbis succomoꝝ in dynã q egressa fuerat vt videret mulieres regionis illiꝰ. interfectꝰ eñi ẽ vrbe depopulata. Geñ. xxxiiij. Secũdo fornicatio meretrie quã cõmisit Sanson cũ dalila a q recessit spũs dñi ꝛ a suis inimicis occisꝰ est. Judicũ. xvi. Tertio adulteriũ qd cõmisit David cũ bersabee vxore vrie. Uñ absalon filiꝰ eiꝰ oẽs vxores pr̃is maculauit. ij. Reg. xi. ꝛ xvi. Quarto incestꝰ quẽ cõmisit Amnõ cũ thamar sorore sua. ꝛ ob h absalon frater vtriusqꝫ ipꝫ peremit. ij. Reg. xiij. Quĩto iacob maledixit ruben q cũ cõcubina pr̃is sui iacob ɔcubuerat. vt dr̃ Geñ. xlix. Sexto viciũ ɔtra naturã qd cõmisit onan filꝰ iude q vt nõ suscitaret p fratre suo semẽ: fundebat semẽ in terrã. ppt qd a deo fuit pcussꝰ. Geñ. xxxviij. Septimo viciũ sodomie ppt qd ciuitas sodome cũ alijs ciuitatibꝰ coadiacẽtibꝰ igne ꝛ sulphure perijt. Geneb. xix. Etiam tribus beniamin ppt tale nephas deleta ẽ. Judic. xix. ꝛ xx. Quarto puniuit deꝰ pctm̃ inuidie. Pmo rachel infecũda inuidit sorori sue lye q postea fecũda in partu beniamin mortua ẽ. Geñ. xxxv. Scdo fratres ioseph quẽ ex inuidia vẽdiderũt ꝛ postea ipꝫ adorauerunt. Geñ. xxxvij. Tertio iacob q inuidia motus recepit bñdictionẽ fratris sui esau: ppt qd exulauit a domo ppria annis plurimis cõstitutꝰ semp in timore esau. Geñ. xxvij. ꝛ xxxij Quarto filij chore q inuidia moti ɔtra aaron scm̃ põtificẽ qrẽtes eũ deponere a põtificatu absorpti sũt a terra. Nũeri xvi. Quĩto abimelech ex inuidia fratres suos occidẽs

a muliere fuit occisus. Judic. ix. Quinto pu-
nit deꝰ pctm̄ gule. Pꝛio adā cū posteris eiꝰ pe-
rijt ꝓpt̄ gulā. Geñ. ij. Secūdo esau ꝑdidit ꝓ
mogen ta sua. Geñ. xxv. Tertio ysaac i gu
la ꝑdidit agnitōnē filij sui ꝓmogeniti. Geñ.
xxvij. Quarto amalech. te ꝑnierūt a dauid i
gula. i. Reg. penul. Quīto annon itercēpꝰ ē
in gula. ij. Reg. xiij. Sexto holofernes i gu
la interfectꝰ est. Judith. xiij. Sexto punit de
us pctm̄ ire. Pꝛio cayn occidēs fratrē suum
abel factꝰ ē vagus ⁊ ꝓfugꝰ sup terrā oībꝰ die
bus vite sue. Geñ. iiij. Scōo soror moysi in
ira despiciēs moysen ꝑcussa ē lepra. Nūeri.
xij. Tertio saul i ira ꝑsecutꝰ fuit dauid: iō ꝑdi
dit spm̄ dñi. i. Reg. xviij. ⁊ xix. Quarto ieza
bel i ira mariti iterficiēs naboth ꝓ vinea: iō
ꝑcipitata ex alto cames eiꝰ canes comederūt
ij. Reg. xxi. Quīto athalia interfecit ī ira oē
semē regiū ꝓpt̄ qđ ipa iterfecta fuit ī via eq
rū. iiij. Reg. xi. Septio punit deus pctm̄ ac-
cidie q̄ est negligētia boni ⁊ vigilātia mali.
Pꝛio hely q̄ neglexit corrigere filios suos ď
malo eoꝝ cadēs de sella ꝯfractis ceruicibꝰ ex
pirauit. i. Reg. iij. ⁊ iiij. Scōo sisara ꝓpt̄ ne
gligētiā ⁊ sōnū fuit occisꝰ a muliere clauo ⁊
malleo. Judic. iiij. Multa exēpla punitōnis
huiꝰ pctī possūt colligi ex tertio ⁊ q̄rto libro
regū. vbi dr̄ ꝙ multi reges hierl'm neglexerūt
deū excelsuꝫ q̄ oēs grauissime afflicti ⁊ puni
ti fuerūt. Et q: ista pctā regnabāt ī isto lepro-
so ꝓpt̄ que fuit ꝑcussꝰ lepra: iđo rediens ad
seipm ꝯfugit ad xp̄ꝫ dicēs illđ Origenis in
homelia hodierna sic. Dñe si vis potes me
mūdare. voluisti vt h̄ imūdissima lepra sup
me veniret: siue ꝓpt̄ mea pctā vt correptꝰ pe
nituissem: siue ꝓpt̄ tuā ꝓuidētiā vt mirabilr̄
me mūdās magnificeris oīa dispēsant ⁊ ꝓ-
uident facis ⁊ salutē largit̄ tribuis: siue ꝙ ꝓ-
pter mea pctā portaui hanc leprā dimittens
culpas meas mūda me: siue ꝓpt̄ ꝓuidētiaꝫ
tuā mirabilr̄ me mūda vt ab oībꝰ magnifi
ceris. Tu priꝰ naamā ꝓncipē syrie ꝑ hely scđ
in iordane intingēs lepra mūdasti. Tu etiā
modo si vis potes me mūdare. hec ille. ¶
Ecce quō deꝰ punit pctā pena tēporali ⁊ nō
solū pena etnali ⁊c. Lepra em̄ significat pec
catū ꝓpt̄ tria. Pꝛio q: lepra ē morbꝰ fetidꝰ
sic pctm̄ fetet corā deo. vn̄ Crisosto. sup illđ
Math. xxv. Discedite a me maledicti q̄si nō
sufferat ꝑsentiā pctōꝝ: dicit sic. Sicut carna
les oculi carnalē spēciositatē vidēdo delectā-
tur: si q̄ aūt diss. pata vel deformata videamꝰ
q̄si vulnerat aspectꝰ nr̄: sic ⁊ deꝰ ī sctitate de-
lectat aīarū. peccatrices aīas q̄si vulnerat
aspicere nō suffert Tanꝙ̄ si dicat eis. q̄si pu
tredo ⁊ spurcicia estis: nec tādiu vos susti-
neo ꝙ̄diu statis ī iudicio meo: ⁊ iđ discedite
a me. h̄ ille. Scōo lepra ē morbꝰ ꝑiculosꝰ: q:
ceteri morbi corrūpūt partē corpis. lepra āt
inficit totū corpꝰ: iđo ab hoībꝰ valde timet̄.
Sic pctm̄ ē ꝑiculosuꝫ: q: corpꝰ ⁊ aīaꝫ inficit.
Eccli. xxi. Quasi a facie colubri fuge pctm̄.
dētes leonis dētes eiꝰ iterficiētes aīas hoīꝫ
q̄si rūphea bis acuta oīs iniq̄tas. Tertio le-
pra ē morbꝰ ꝯtagiosꝰ: sic pctm̄. ⁊ h̄ septē mo
dis pꝛio infamatiue vt ī adā. secūdo ꝑsuasi
ue vt ī dyabolo ⁊ architophel. tertio obicati
ue vt ī lya. q̄rto simulatiue vt ī amō. q̄nto dis
simulatiue vt ī hely. sexto adulatiue vt ꝯsili-
um iuuenū datū roboā. septimo occupatiue
vt ī dauid ⁊ bersabee. Sꝫ duodeci sunt gñā
leprosoꝝ q̄ currūt ad xp̄ꝫ ꝓ emūdatōe ipoꝝ
oēs vna voce clamātes ⁊ dicētes. Dñe si
vis potes nos mūdare: q̄s oēs mūdauit di-
uersis modis tā in veteri ꝙ̄ ī nouo testamē
to. Pꝛio moyses ī manu q̄ de sinu extracta
leprosa apparuit quā dñs curauit iubēs illā
in sinu reponi. Exo. iiij. Secūdo maria soror
moysi q̄ ꝑcussa fuit lepra ꝓpt̄ murmuratio-
nē: quā dñs curauit iubēs illā separari septē
diebꝰ. Nūeri. xij. Tertio naamā quē dñs cu-
rauit iubēs illuꝫ lauari septies ī iordane. iiij.
Reg. v. Quarto niniuite quoꝝ morbꝰ erat
vniusalis: q̄s dñs curauit ꝑ ionā ꝓphām iu-
bens illos pniam agere in cilicio ⁊ cinere.
Quīto petrꝰ cuiꝰ morbꝰ fuit abomiabilis: q:
negauit xp̄ꝫ: quē dñs curauit respiciēs cū re
exiret domū phariseoꝝ ⁊ fleret amare. Se-
xto zacheꝰ cuiꝰ morbꝰ fuit insatiabilis: quē
dñs curauit iubēs vt si quē defraudasset red
deret q̄druplū. Septio magdalena cuiꝰ mor
bus fuit fetidus: quā dñs curauit eiciēs ab
ea septē demonia iubēs vt charitat̄ insignia
exerceret. Octauo latro cuiꝰ morbꝰ fuit incu
rabilis quē dñs curauit dicēs. Hodie mecū
eris ī paradiso iubēs illū ꝯfiteri xp̄m ī cruce
q̄n dixit. Nos digna factā recipimꝰ hic aūt ni
hil mali fecit. Nono publicanꝰ cuiꝰ morbꝰ fu
it publicꝰ: quē dñs curauit eo ꝙ stabat a lō-
ge ⁊ nolebat oculos ad celū leuare: sꝫ ꝑcutie
bat pectꝰ suū dicēs. Dñe ꝓpiciꝰ esto mihi pec
catori. Decio paulꝰ cuiꝰ morbꝰ fuit segregati
uus: q: saulꝰ adhuc spirās minarū ⁊ cedis ī
discipulos dñi ⁊c. Act. ix. Quē dñs curauit
q̄n circūfulsit eū lux de celo. Undecio decē vi
ri leprosi: q̄s dñs curauit dicens. Ite ostēdite

res sacerdotibus. Luc. xvij. Duodecimo le-
prosus iste quē dñs curauit extēdēs manū
id est salubre ꝓ positū sibi infundēs. vt pꝫ in
euāgelio hodierno. ideo Bern. sup cāti. dicit
sic. Vino xp̄e māsuetudinē tuā q̄ in te p̄di-
caf currim⁹ post te dñe iesu audiētes ꝙ non
spernas pauperē: peccatorē nō horreas: nō hor
ruisti ꝯfitentē latronē: nō lachrymātē pecca
tricē: nō supplicātē chananeā: nō dep̄hēsā i
adulterio: nō sedentē in theloneo: nō suppli
cantē publicanū: nō negātē discipulū: nō p-
secutorē discipulorū: nō ipos crucifixores tuos
In odore istorū vnguētorū currim⁹. h ille. D

Secūdus flos ē iste. Lega

lis emūdatio leprosū nō sanabat: q: nec quē
q̄ lex iustificabat pꝫ p duos testes. Prim⁹ ē
Paul⁹ ad Gal. iij. dicēs, Si data esset lex q̄
posset iustificare: xp̄s grat mortu⁹ eēt. i. sine
causa: ſ h est incōueniēs. g lex vet⁹ ⁊ cerimo
nie ei⁹ nō iustificabāt. Secūd⁹ est Aug. li. ij.
q̄stionū veteris ⁊ noui testamēti q. cij. circa
finē dicens sic. Semp dñs p totā legē pctō-
res ad se ꝯuerti hortaf noles op⁹ suū pditi-
oni eē obnoxiū: cuꝫ nec alia causa date legis
sit q̄ vt exhortari hoīes ꝯuertāf ad veritatē:
ita tñ vt i nouo testamēto auctor legi clemē
tior videaf: q: tpe q̄ sacramentū filij sui dñi
nr̄i iesu xp̄i manifestare dignat⁹ ē largior ⁊
vberior in mīa eē voluit vt pl⁹ grē mediāte
filio p̄dicāte esset q̄ p̄dicātib⁹ seruis fuerat:
Nec īmerito. Sic em̄ fuit dignuꝫ vt maiora
dona p filiū q̄ p famulos largiref. h ille. q̄s
declarat scūs Tho. i. ij q. ciij. arti. ij. in respō.
p̄ncipali dicēs sic. In veteri lege duplex īmū
dicia obseruabaf. vna q̄dē spūalis q̄ est īmū
dicia culpe. alia x̄o corpalis q̄ tollebat ydo-
neitatē ad cultū diuinū: sic leprosus q̄ dice-
baf īmūdus: vel ille q̄ tangebat aliq̄d morti
cinū. Et sic īmūdicia nihil aliud erat q̄ irre-
gularitas q̄dā. Ab hac g īmundicia cerimo
nie veteris legis habēt virtutē emūdādi: q:
huiusmodi cerimonie erant quedā remedia
adhibita ex ordīatiōe legis ad tollēdas p̄-
dictas īmūdicias ex statuto legis inductas.
Et ideo apl's dicit ad Heb. ix. Si sanguis hir
corum ⁊ thaurorū ⁊ cinis vitule aspersus in-
quinatos sanctificat ad emūdatōnē carnis,
Et sicut ista immūdicia q̄ p huiusmodi ceri-
monias mūdaf erat magis carnis q̄ mentis
Ita etiā ipe cerimonie iusticie carnis dicun
tur ab ipo aplo parum sup. Iusticiis inquit:
carnis vsq ad temp⁹ correctiōis impositis,
Ab immūdicia vero mentis q̄ est immūdi-
cia culpe nō habebāt virtutē expiandi. ⁊ hoc
ideo q: expiatio a pctīs nunq̄ fieri potuit ni
si per xp̄m q̄ tollit pctā mūdi. vt dr̄ Ioh. i. Et
q: misteriū icarnatiōis ⁊ passiōis xp̄i nōdū
erat pactū ille veteris legis cerimonie nō po
terant in se cōtinere realit virtutē ꝓfluentē a
xp̄o incarnato ⁊ passo: sicut ptinēt sacramē
ta noue legis. ⁊ ideo nō poterāt a pctō emun
dare. sicut apl's dicit ad Heb. x. Impossi-
bile est hircorū aut thaurorū sanguine aufer-
ri pctā. Et hoc est ꝙ apl's ad Gal. iiij. vocat
ea egena ⁊ infirma elementa. Infirma qui-
dem q: nō possunt a pctō mundare: sed hec
infirmitas ꝓuenit ex eo ꝙ sunt egena, i. eo
ꝙ nō cōtinet in se grām. Poterat autē mēs
fideliū tempe legis p fidē coniungi xp̄o in-
carnato ⁊ passo ⁊ ita ex fide iesu xp̄i iustifi-
cabanf cui⁹ fidei quedā protestatio erat hu
iusmodi cerimoniarū obseruatio inq̄tū erāt
figura xp̄i. Et ideo p pctīs offerebanf sacri-
ficia quedā in veteri lege: non q: ipa sacrifi
cia a pctō emūdarent: sed q: erant quedā p-
testationes fidei q̄ a peccato mundabāt Et
hoc etiā ipa lex innuit ex modo loquēdi. Le
uitici. iiij. ⁊ v. c. Si in oblatiōe hostiarū p pec
cato orabit pro eo sacerdos ⁊ dimittetur ei
q̄si pctm̄ dimittaf nō ex vi sacrificiorū ſ ex fi
de ⁊ deuotiōe offerentiū. Sꝫ hoc ipm̄ ꝙ ce-
rimonie veteris legi a corporalib⁹ īmūdicijs
expiabāt: erat i figura expiatōis a pctīs que
sit p xp̄m. h ille. Et vt idē dicit vbi sup. q. ciij.
arti. v. Ad septimū dicēdū: rit⁹ legis i emun
datione leprosi nō erat vt lepros⁹ mūdaref
a macula lepre: ſ emūdat⁹ ostēderef. ⁊ h̄ fi-
guraf Leuit. xiiij. cū dr̄ de sacerdote cū inue
nerit leprā eē mūdatā p̄cipiet ei q̄ purificaf.
Ergo iam lepra erat mūdata: ſ purificari di
citur inq̄tū iudicio sacerdotꝫ restituebaf cō
sortio hoīm ⁊ cultui diuino. Cōtingebat tñ
quādoq vt diuino miraculo p ritū legis cor
poralit mūdaref q̄n sacerdos decipiebaf in
iudicio. Huiusmodi autē purificatio leprosi
dupliciter fiebat. Prio nāq iudicabaf eē mū
dus. Scdo aūt restituebaf mūd⁹ ꝯsortio ho
minū ⁊ cultui diuino. s. post septē dies. In p̄
ma āt purificatōe offerebat p se lepros⁹ mū-
dand⁹ duos passeres viuos: ⁊ lignū cedrinū
⁊ ysopū. hoc modo vt filo coccineo ligaretur
passer ⁊ ysopus ligno cedrino: ita scil cꝫ ꝙ
lignū cedrinū esset q̄si manubriū aspersorij:
ysopus vero ⁊ passer erant id quod de as-
persorio intingebatur in sanguine alterius

passeris immolati in aquis viuis. Hec autẽ q̃tuor offerebat cõtra q̃tuor defec⁹ lepre. Nã cõtra putredinẽ offerebat cedr⁹ q̃ est arbor imputribilis. Cõtra fetorẽ ysop⁹ q̃ ẽ herba odorifera. Cõtra insensibilitatẽ passer viuus. Cõtra turpitudinẽ coloris vermicul⁹ q̃ habz niueũ colorẽ. Passer ẽ viu⁹ auolare dimittebat i agrũ q: leprosus restituebat pristine libertati. In octauo vo die admittebatur ad cultũ diuinũ ꝛ restituebat ꝯsortio hominũ. Primo tñ rasis pilis tot⁹ corpis ꝛ lo cis vestiment; eo ꝙ lepra pilos corrodit ꝛ vestimẽta inqnat ꝛ fetida reddit. Et post modum sacrificiũ offerebat ꝓ pctõ ei⁹. q: lepra plerũqz inducit ꝓ pctõ. de sanguie aũt sacrificij intingebat extremuz auricule ei⁹ q̃ erat mundãd⁹ ꝛ pollices man⁹ dextere ꝛ pedis: q: in istis partib⁹ prio lepra dinoscit ꝛ sentitur. Adhibebant autẽ huic ritui tres liquores. s. sanguis ad significãdũ corruptionem oleũ ad significandũ sanatõnẽ morbi. aqua viua ad emundãdũ spurciã. Ratio aũt figuralis ẽ ista. Per duos passeres signat diuinitas ꝛ hũanitas xpi quoz vn⁹. s. hũanitas imolat in vase fictili sup aq̃ viuẽtes: q: per passionẽ xpi aque baptismi cõsecrant. Ali⁹ autẽ scz impassibilis diuinitas viu⁹ remanebat: q: diuinitas mori nõ põt. Unõ ꝛ auolabat q: passione astringi nõ poterat. Hic aũt passer scilz viu⁹ cũ ligno cedrino ꝛ cocco vel vermiculo ꝛ ysopo. i. fide spe ꝛ charitate mittitur in aquã ad aspergẽdum: q: in fide dei ꝛ hoĩs baptizamur. Lauat aũt hõ ꝑ aquã baptismi vel lachrymarũ vestimẽta sua. i. opa ꝛ oẽs pilos. i. cogitatões. Tangit aũt extremũ auricule dextre ei⁹ q̃ mundat sanguie ꝛ oleo vt ei⁹ auditũ muniat ꝯtra corrumpẽtia verba. pollices aũt man⁹ dextre ꝛ pedis tangunt vt sit ei⁹ actio sctã ꝫ sctũs Tho. vbi supra. Ecce qualit̃ cerimonie veteris legis nõ iustificabãt ꝫ fides xpi ventur. vt dictũ ẽ. ¶

Terti⁹ flos est iste. ¶ Peccator

qui bonis operib⁹ se ad grãz preparat salutẽ corporis ꝛ aĩe a iesu xpo impetrat. Pz ꝑ duos textes. Prim⁹ est canon vt hꝫ dist. l. c. Si post ordinationẽ. §. Econtra. vbi dr̃ sic. Maria enĩ soror aaron postꝙ̃ lepra ꝑcussa est q: in moysen murmurauerat accepta penitentia mũdata est ꝛ pristinã grãm ꝓphetandi accepit. hec ibi. Secũdus ẽ canon de pnia dist. i. §. Leprosus vo ille quẽ descendens dñs de monte mundauit prius clamauit ad eum. Dñe si vis potes me mundare. quẽ postea tangẽdo mundauit. Ex quo datur intelligi ꝙ ille quẽ macula grauioris culpe inficit nisi cõfessione ꝓprij oris vel ecclie intercessione suffragãte sanari nõ poterit. ꝫ ibi. Potest ẽ pctõr se preparare ad grãz dupliciter. pmo ꝑ bona opa. secũdo intercessione ecclie. Quantũ ad bona opa dr̃ Genes. xviij. Cũ de⁹ vellet destruere ciuitates sodomoz occurrit ei abrahã humilit̃ dicens. Absit a te dñe ne perdas iustũ cũ impijs: si fuerit q̃nq̃ginta viri iusti imunes ab illo peccato: peribut ꝛ nõ parces loco illi: Respõdit dñs. Si inuenero in sodomis q̃nq̃ginta viros iustos dimittã enĩ loco ꝓpt̃ ipos. Tũc ait abrahã. Loquar ad dñz meũ cum sim cinis ꝛ puluis. Quid si q̃draginta ꝛc. ꝛ deuenit abrahã vsqz ad decẽ. Rñdit dñs. Nõ delebo ciuitatẽ ꝓpt̃ decẽ: ꝛ q: nõ fuerũt inuenti decẽ iusti ideo pluit ignẽ ꝛ sulphur sup sodomã. Sic in ꝓposito i ciuitate ista sodome est hõ pctõr ꝓpt̃ cui⁹ incorrigibilia pctã de⁹ vult eũ subuertere. Et tũc sacerdos occurrit deo dicẽs. Nũqd dñe perdes bona opa illi⁹ pctõris simul cũ malis operib⁹ ei⁹ ꝛ nõ parces huic pctõri. si in eo fuerũt q̃nq̃ginta bona opa. Ait dñs sacerdoti. Si inuenero i peccatore isto q̃nq̃ginta bonas opatões i medio ei⁹ dimittã ei oĩa mala. Et puenit sacerdos vsqz ad decẽ bonas opatões. Et dicit dñs. Etiam si inuenero decẽ bonas opatões parcã ei. Ue ergo illi in quo nõ sunt decẽ bone opatões qm̃ dãnabit. ¶ Sed dubitatur an bõa facta extra charitatẽ aliq̃d ꝓsint facienti: Rñdeo dicẽdũ ꝙ opa q̃ fiũt in hac vita sũt in q̃druplici differẽtia: qm̃ q̃dã fiũt in charitate ꝛ ꝓpt̃ charitatẽ. Exemplũ. cum q̃s existẽs in charitate dat elemosynã amore dei: ꝛ hec sunt meritoria vite eterne directe ꝛ imediate. Quedã fiũt in charitate ꝛ nõ ꝓpter charitatẽ. Exemplũ. cũ q̃s existẽs i grã ꝛ charitate dat elemosynã cõsanguineo suo nõ amore dei ꝫ rõne affinitat̃ carnalis: tunc talis meret̃ vitã eternã: q: ẽ in charitate: ꝫ nõ rõne elemosyne. Quedã fiũt nõ in charitate ꝫ ꝓpt̃ charitatẽ. Exẽplũ cũ q̃s in pctõ mortali existẽs dat elemosynã amore dei: ꝛ talis nõ meret̃ vitã eternã directe ꝛ imediate: ꝫ indirecte. s. ꝑ assuefactõnẽ bonoz operũ. sic dr̃ de baptismo iohis ꝙ nõ valuit ad remissionẽ pctõz: ꝫ ad assuefactionẽ boni. vt hꝫ de cõsecra. dist. iiij. ca. Nõ regenerabant. Etiã talis merebat vt de⁹ cor illi⁹ ciri⁹ illustret ad peni

tentiā sicut Greg. dic̄. vt hētur de pnia di. v. ca. falsas in fine sic. Et interim qcquid boni facere poterit hortamur vt faciat: vt omps de' cor illi' illustret ad pniam. Etiā si nunq̄ reuerteret nec ageret pniam pro petō suo ex hijs bonis opib' pene inferni fiūt sibi tolerabiliores vt dic̄ Aug. vt hēt de pnia disti. iij. .§. Si quis nō hñs charitatē rc̄. Et loq̄t de illo qui est sine charitate et morit' p fide xpi: enā diabol' hz minorē ptātē sup eū. Exēplū refert Greg. i dyalogo de iudeo q̄ munierat se signo crucis: cui demones nō poterāt nocere. Queō opa fiūt nec i charitate nec pp̄ter charitatē. exēplū cū bonū faci i petō mortali exn̄s nō amore dei s̄ ppt gl'iaz mūdi aut rōne affinitat' carnalis: et talis nullo mō meretur vitā eternā: s̄ augmentū bonoꝝ tpaliuz scz tpalem psperitatē: vt hēt de pnia dist. iij. ca. Cauendū nobis ē vt si forte aliqō bonū agim' in pñti sc'lo remuneratōez accipiam'. Ne forte dicat nobis receperūt mercedē suā Nisi eni aliqō bonū egisset diues ille. vnō in pñti sc'lo remūeratōez accepissz neq̄q̄ ei Abrahā diceret Recepisti bona in vita tua. h sbi. Exemplū hui' hētur de obstetricib' tpe pharaonis q̄ mēdacio liberauerunt pueros hebreoꝝ q̄bus dñs edificauit domos i q̄ recōpensatōe cognoscit q̄d mēdacij culpa meread. Nā benignitat' earū merces q̄ eis i eterna potuit vita retribui: pmissa culpa mēdacij in terrena ē recōpensatōe declīata. vt d̄r. xxij. q ij. ca. si quelz culpa. Istā distinctōez ponit magr sen̄. lib. i. dis. xlvij. ca. vij. dicēs. Est eni aliqd qō in se bonū est et cui fit s̄ nō est bonū faciēti vt cū subuenit paupi: s̄ nō pp̄ter deū: et aliqō est bonū in se et faciēti: et si nō ei cui fit vt cū pp̄ter deū alicui nō obediēti p̄dicat. et aliqd i se et faciēti et cui fit bonū ē vt cū x̄pi̅anitas ppt deū p̄dicat crediēti. Un̄ apl's. bonus odor sum' deo. Alijs odor vite: alijs odor mortis. Est aūt aliud qō nec in se bonū est et facientē dānat nisi peniteat vt malum. h ille. Ecce q̄liter p bona opa hō potest se ad gl'iam pparare. B Quantū ad itercessionē ecc'ie sunt duo testes. Prim' ē alexander papa. vt hētur. i. q. i. ca ipsi: vbi dicit sic. Ipsi sacerdotes p populo iterpellant et ppli petā comedūt: q: suis p̄cibus ea delent atq̄ cōsumūt. qui q̄to digniores fuerint tāto facili' in necessitatib' p quib' clamāt exaudiūtur. h ille. Scd's est hieronim' sup leuitico vt habet disti. xxxvi. ca. si qs vult. vbi dic̄ sic. Est et aliud op' qō facit moyses, ad bella nō vadit nō pugnat ꝯ inimicos: sed quid facit orat et donec orat vincit ppl's ei': si relaxauerit et demiserit manus: ppl's ei' vincit' et fugatur. Oret ḡ sacerdos ecc'ie indesinē ter vt vincat ppl's: q sub eo est hostes inuisibiles amalechitas. qui sunt demones īpugnātes eos q̄ pie volunt viuere in xpo. hec ille. Sicut te leprosus vt a xpo grām īpetraret studuit bonis opib' sicut dicit orige. homelia hodierna dicēs sic. Uenit ad xp̄m hō leprosus adorās cū anteq̄ peteret: adorare cepit anteq̄ rogaret culturā ostendit. Adorauit eū pro hoc ipso deū et dñm īuocans. Adorabat eū sicut illi beati magi pcedentes prius adorauerūt et ita demū ei munera obtulerūt. Eodē modo et nūc iste cadens adorabat et sic supplicem postulationē offerebat dicēs. Dñe tu qui digne adoraris qui merito coleris te ego dñz adoro. Ideoq̄ et dñm dico opera prius prestās et sic verba loquēs. p te eni oīa facta sunt: tu ergo dñe si vis potes me mundare rc̄. D

Quart' flos est iste.

Leprosus iste sanatus nō fuisset nisi de' pater filiū suū in cruce mori voluisset. Ptz p textū euāgelij ip̄m allegorice exponēdo sic. Cū descendisset iesus de mōte. Per montē significat patria celestis: q̄ est mōs eleuat' sublimitate trinitatis. mons pinguis varietate x̄tutis. In quo bñ placitū ē deo hitare in eo. In isto mōte habitabat dei fili' ante incarnationē: et erant cū eo discipuli eius mistri. Istis discipulis p̄dicabat: q: angelos prim' docebat diuersa mysteria et sacra eis reuelando. angeli Per vallē positā inferi': significat iste mundus qui est vallis tenebrosa: pp̄ter priuationē lumis gl'ie. ē vallis caliginosa ppt nebulā ignorātie. ē vallis frigida: pp̄ter distātiaz radij gratie diuine. In ista valle erāt multe turbe a turbine vel turbatione sic dicte. In istam vallem xp̄s descendit: qn̄ de celo ad terram descendendo carnē humanā assumpsit. Apparuit in valle cum discipulis: q: appuit in mundo cū assumpta humanitate cū angelis: qui cū pastoribus annūciauerunt in die natiuitatis dñi. Per leprosum significat genus humanū cuius lepra est originalis culpa. Ratio est: quia sicut leprosus generat leprosuz: ita originali petō infectus generat infectum eodem peccato. Et sicut in leproso infectio interior prodit in carnem exteriorem: ideo leprosus est in totū infectus: sic in toto genere humano ex infectione que ē in

mente pcedit infectio in carnem. Iste lepro sus petebat curationē: qñ sancti prēs & hūanū genus vt filius dei descēderet & in carnaretur & ipsum curaret lachrymabiliter vocifera bāt dicētes. Ueni dñe & noli tardare. & iterū Emitte agnū dñe dñatorem terre: et rursus Rorate celi de sup: & nubes pluāt iustum &c. Adhuc. vtinā dirumperes celos & descenderes. Item. emitte manū tuam de alto & eripe me & libera me de aquis multis. Et tūc deus pater extēdit manū suā qñ filium suū incarnari iussit Sed xp̄s leprosum tetigit quādo manū suā in cruce extendit: tunc leprosū sanauit qñ sanguinē suū in cruce fundendo ipsum lauit. tunc dixit se velle eum mundare qñ voluntatem suā conformauit voluntati patris dicēs. Non sicut ego volo: sed sicut tu vis. vel qñ in cruce sitire se dixit q̄ erat sitis nr̄e salutis. Uñ xp̄s tria docuit in cruce correspōdentia trib⁹ q̄ dixit isti leproso. Primo docuit bona spūalia occultare qñ beatā virginem que interpretaꝛ illuminatiā beato iohāni q̄ interpretaꝛ gratia & ip̄z beate marie cōmendauit insinuās ꝙ bona spūalia non sunt reuelanda. Uñ dixit leproso. vide nemi dixeris. Scdo docuit peccā nostra xp̄i vicario aperire & manifestare & alioꝝ peccā misericorditer relaxare. hoc docuit i cruce qñ dic. Pater ignosce illis: qꝛ nesciunt quid faciūt. vñ dixit leproso. vade ostende te sacerdoti.

Tertio docuit nos bona tp̄alia elargiri: et hoc qñ dixit. Pater in manus tuas commendo spiritum meū. Unde dixit leproso. Offer munus tuū quod precepit moyses: et ita leprosus .i. gen⁹ humanū totū sanatū ē. p̄s. Misit verbum suum & sanauit eos & eripuit eos de interitōib⁹ eoꝝ. Propterea clamans dicebat ad xp̄m. si vis potes me mūdare. qd̄ fuit verbū primo ꝓpositum: in quo verbo notātur quattuor. Primo nostra ꝓfessio indicans xp̄i excellentiam & honorē: cū dicit Dñe

Scdo nr̄a assumptio insinuās xp̄i potentiam et valorē: cū dic potes. Tertio nr̄a dubitatio demōstrans animi ignorantiā & timorē: cū dic si vis. Quarto nr̄a petitio manifestās aīe miseriā & lāguorē: cum dicit me mūdare. Et h̄ patēt in euangelio quod moraliꝛ videamus. Leprosus em̄ significat peccōrē: et lepra mortalē culpā. Nā sicut lepra inficit oēs qnqꝫ sensus corporis: qꝛ visū reddit caliginosū: auditū obscurū: olfactū obtusū: gustū infectū: tactū debilitatū. Sic peccm̄ mortale inficit oēs qnqꝫ sensus aīe. Nam reddit intellectū male iudicantē iter mundū & immundū: lucidū & obscurū: peccā apprendo & virtutes fugiendo. Et cū audit deū cōminantē et vna pte & mundū allicientē ex alia: nō attēdit nō discernit iter delectatōēs mūdi fedas & celestes placidas: odorādo nō distinguit ꝑ gustū iter amara vicia & dulcia etna premia tūc aūt iesus descēdit in vallē: qñ descēdit per sctām cogitationē in nr̄am mentē. Uidem⁹ euz in valle qñ cognoscim⁹ eū in nr̄a mēte: et tūc peccōr orat vt suā ꝯsciam purget dicēs Dñe si vis potes me mūdare. Et stati iesus ꝑ iustificatōē peccōris extēdit manū suā ꝯferendo ei miām & grām. Ipse eū manu tangit qñ cogitatione iferni vel glie padisi vel aliq̄ tribulatōe corporali eū ad se ꝑ pniāz trahit: & sic sanaꝛ qꝛ peccm̄ ei dimittiꝛ. Et glīa celestis tanꝺ ei ꝯcediꝛ. quā nobis ꝯcedat: qui in eternū viuit & regnat. Amen.

Dñica iij. post octa. epipha. Sermo. xxiij.

Domine salua nos: Perim⁹. Math. viij. Et in euangelio hodierno Beatus Bern. cupiens nos cognoscere picula mūdi dic sic. Mūdi piculū ꝓbat trāseuntiū raritas: peuntiū multitudo. In mari marsilie de q̄ttuor nauib⁹ vix perit vna. In mari hui⁹ mūdi d̄ q̄ttuor aīab⁹ vix euadit vna. h̄ ille. sup quo v̄bo moueo talē q̄stionē. A Posito ꝙ in mari hui⁹ mūdi sum⁹ in magnis tēptationib⁹ vt pote vētis ꝯtrariis agitati & sum⁹ in piculo submergēdi: qꝛ in mortale peccm̄ labēdi. Quero cuiusmodi remediū possum⁹ assumere vt valeam⁹ tā grāde peundi piculū effugere. Ad istā q̄stionē rn̄dent duo doctores eccl̄ie. Prim⁹ est beat⁹ Gregō. homelia hodierna dic sic. Dedit em̄ ꝑ hec oīa nobis dñs doctrine ymaginē vt & nos i oī perturbatōe & ꝯtumelia patiam teneam⁹. stabiles sim⁹: fidē nō deseram⁹. et si oēs tēpestates mūdus iste tāqꝫ mare ebulliat atqꝫ in furore cōsurgat: & si oēs vēti & vertigīes demonū vndiqꝫ seuiāt. Et si oēs pricipat⁹ & ꝑtātes mūdi ꝯcitētur: & in tumore iracundie spumēt vt furiant sup sctōs. et si adhuc vsqꝫ ad celū sese extollāt vt tēpestates maris malignitates & dolos & fremit⁹ ꝯcitātes aduersus aliquēvisꝫ Nolite timere: nolite turbari: nolite cōtremiscere: nolite deficere. Oēs em̄ qui in fidei nauicula cū dño nauigatis. Omnes qui i hac sancte ecclesie nauicula cū dño nauigatis. Oēs em̄ per hunc vndosum supnatatis mū

dum. et si ipse dñs dormiat p somno vtrã3 pa tientiã et tolerantiam expectãs vel ipsorum penitentiã et cõuersionẽ sustinẽs: alacrit ac cedire ad eũ orõnib' instantes atq3 cũ pp̃ha dicẽtes. Exurge q̃re obdormis dñe. Exurge et ne repellas i finẽ. Exurge dñe adiuua nos et redime nos ppter nomẽ tuũ. Et ipse sur gens iperat vẽtis i. hui' aeris demonũ spiri tib'. Ipsi enĩ maris tẽpestates cõmouẽt. i. ela tos et amaros fluct': principes hui' mũdi cõ citant ad psecutiones sanct' oĩb' imitẽdas ad cõtumelias fidelib' igerẽdas: oĩbus dñs increpatõib' cõminaꝰ: et mĩa mitigat faciẽq3 tranquillitatẽ magnã circa corp' et spũ: pacem eccl'ie et serenitatẽ mũdo. h' ille. Scõs est Augu. in lib. soliloquiorum dic̃ sic. O patria nr̃a patria secura: a longe te videmus: ab h' mari te salutamus: ab hac valle te suspiram': et in tuemur cũ lachrymis: si q̃ mõ ad te puẽiam' spes humani generis. De' de deo refugiũ et virtus cui' lumen a lõge iter caliginosas ne bulas et maris pcellas q̃si stella mitte radi os. Oculos nr̃os irradia vt dirigamur ad portũ guberna nostrã nauẽ tua dextera: tra he nos ab isto pelago ad te solamẽ nr̃3 quẽ a longe q̃si stellã matutinã vir lachrymanti bus oculis in littore celestis p̃rie nos expecta re videm'. hec ille. Sed p maiori declaratõe pono q̃ttuor flores ad ppositũ ptinẽtes. B

Primus flos est iste. mũ dus iste mari cõpatur qui multis discrimini bus cõturbaꝰ. P3 dupl'r. s. mysterio figure: et testimõio nature. Quo ad figurã d' apo. xiij Et vidi bestiã ascendentẽ de mari hñtem ca pita septẽ: et sup ea septẽ noĩa blasphemie et cornua decem: et sup ea dyademata decem: et erat silis pardo: et pedes ei' tanq3 pedes vrsi et os ei' q̃si os leonis: et draco dedit ei ptãtẽ et loq̃batur blasphemias in deũ et adorabãt eam dicẽtes. Quis silis bestie: hec ibi. Per mare signaꝰ mũdus. Nã sicut nauis exñs i mari venit ad portũ q̃tuor modis. Primo ipetu fluminũ. Scõo tractu restiũ. Tertio re migatõe. Quarto velatõe. Ita psona nostra que est nauis cũ nauta: qr caro est nauis et spirit' nauta venit ad portum salutis eterne interdũ impetu fluctuum. s. tribulationibus. Exemplum Paul' qui prostrat' pdidit visũ et percussus clamauit. dñe quid me vis face re. Interdum tractu restium s. miserationi bus. Exemplũ Petr' quẽ dñs respexit oculo mie fleuit mox amare. Interdũ remigatiõe scz opib' dure penitẽtie et cõsolationis inter ne. Exẽplũ in magdalena que agẽdo penitẽ tiam a dextris et a sinistris psperis et aduer sis nunc fletu oculorum: nunc cantico angelorum peruenit ad portũ celorum. Interdum velatiõe scz spiritussancti directione. Exemplũ vir: iu stus cui' arbor alta est spes: antheña trãsuer sa est fides: velum est charitas. et vent' ipel lens est spũssanctus. Et vt dicit crisostom' sup Matheũ. habem' pro mari mundũ: p naui ecclesiã: pro velo penitentiã: p guberna culo crucem pro nauta xp̃m: pro vento spiri tũsanctũ. hec ille. Ergo p mare significatur mũdus: per bestiam significaꝰ cõgregatio pec cantiũ: bestialiter viuentiũ et faciẽ ad terre na habentiũ. hec bestia est in mari. i. in mun do. Per septẽ capita bestie intelligim' i pec cãtib' et bestialiter viuẽtib' septẽ vicia prin cipalia iuxta septẽ maris pprietates q̃ sunt vniuersa discrimia et picula que accide pos sunt in mari isto. Primo mare est altũ tumidũ et elatũ. vnde ps. Mirabiles elationes ma ris mirabilis in altis dñs. Sic supbus est tu mid' et elat'. Ideo d' de lucifero qui dicebat in corde suo: in celum cõscendam sup astra ce li exaltabo solium meũ. Esa. xiiij. Ecce p̃mũ caput bestie. tale caput fuit rex nabuchodo nosor. Scõo mare est feruidũ et fetidũ iob xli. Profundũ maris feruescere faciet quasi ollã. Sic luxuriosus est feruid' et fetid' Esa. lvij. Cor impij quasi mare feruens qd quie scere nõ pot. Ecce scõm caput bestie ascẽdẽ tis de mari. tale caput fuit rex salomõ vt p3. Tertio mare est isatiabile et pfundũ Ecc̃s .i. Oĩa flumina intrãt in mare: et mare nõ redũ dat. Sic auar' ẽ pfund' appetitu diuitiarũ: et insatiabilis corde. Eccl'. xiiij. Insatiabilis est ocul' cupidi. Et eccs. v. Auar' nũq3 iple bitur pecunia: et qui amat diuitias fructũ nõ capiet ex eis. Ecce tertiũ caput bestie. tale ca put fuit rex pharao a quo incepit auaritia. Quarto mare est inquietũ et impetuosum Esa. li. Qui conturbo mare et intumescũt flu ctus eius. Sic iracundus est totus inquiet' impetuosus et furiosus Prouerbio. xv. Uir iracundus prouocat rixas. Ecce quartũ ca put bestie. tale caput fuit rex Anthiocus tẽ pore machabeorum. Quinto mare est de ceptorium. Nam videꝰ existẽtibus in eo q3 litt' moueatur: et q3 ipsi quiescant in eo ps. Transferentur montes in cor maris. Sic in uidus est valde deceptiuus sui: quia plus nocet sibi q3 alteri; immo sepe nocet sibi

et nõ alteri cũ interi⁹ crucief ⁊ ali⁹ nihil ma li patiaf. Prouer. xiiij. Putredo ossiu; iuidia Ecce qñtum caput bestie: tale caput fuit rex saul q̃ inuidebat Dauid. ¶ Sexto mare est cõstrictiuũ: q: est salsũ ⁊ oĩe salsum est cõstrictiuũ Job. xxxviij. Cõclusit ostijs mare. Sic accidiosus ẽ tot⁹ ɔstrict⁹ ad bona opa exercenda. puer. xxi. Oĩs aũt piger sp est in egestate. Ecce sextũ caput bestie: tale caput fuit gabaon ɔ quẽ pugnauit Josue ¶ Septimo mare est spumosũ ⁊ salsũ. Sic gulosus ẽ sp salsus ⁊ siccus sp desiderat ⁊ appetit hũidũ ⁊ potũ ad saturandã ebrietatẽ Ecce septimu; caput bestie. tale caput fuit rex herodes qui in suo ɔuiuio ãputauit caput iohis baptiste Ecce bestia etnis in mari hñs capita septem ¶ Et sup ista erant septẽ noĩa blasphemie .i. septẽ igratitudines q̃bus sumus deo igrati iñ quol; pctõ. Un̄ septẽ beneficia a deo accepim⁹ de q̃bus sum⁹ ingrati quotiẽs mortaliter peccamus. Primũ est beneficiũ creationis qm̄ sui bonitate ⁊ sapiẽtia nos de nihilo creauit vt aliq̃d essem⁹. Scḋm est beneficiũ ɔseruatõis qm̄ nos ĩ esse ɔseruat Greg. Oĩa in nihilũ deciderent nisi man⁹ oĩpotentis ea in eẽ ɔseruaret. Tertiũ ẽ beneficiũ recreationis qm̄ p sacra que de latere xpi fluxerũt nos recreauit. Quartũ est beneficiũ redẽptionis qm̄ xps in carne venit vt nos a pctis nostris redimeret. Quintũ est beneficiũ vocatõis qm̄ de tenebris infidelitatis vocauit nos in admirabile lumẽ fidei. Sextũ est beneficiũ miseratõis qm̄ sua benignitate ⁊ mia expectat nos ad pniaz. Septimũ ẽ beneficiũ p̄miatõis qm̄ nobis celestia regna in p̄miũ ꝓmisit. Jta quotiẽs mortaliter peccam⁹. de his septẽ beneficijs ingr̃i sum⁹ ideo septẽ blasphemijs blasphemam⁹ deum ¶ Hec bestia habebat decẽ cornua. i. dece; mala que sunt in mortali culpa q̃bus ɔtẽnũtur decẽ diuina p̄cepta ⁊ repellunf dece; diuina adiutoria. vt iã patebit. Primũ cornu ẽ ꝙ honor dei ex pctõ vilificaf cũ quo repellit patris potentiã quã nõ vult sibi dari. Scḋm cornu est ꝙ honor dei cõtẽnitur cũ quo repellit filij sapiãm qua nõ vult gubnari. Tertiũ cornu est ꝙ timor dei amittif cũ quo repellit spũssancti clementiã qua nõ vult sctificari. Quartũ cornu ẽ ꝙ viror dei deserif cũ q̃ repellit angelo; custodiã a qua nõ vult defẽsari. Quintũ cornu ẽ ꝙ decor dei offuscaf cũ q̃ repellit beato; cõphenso; militiã q̃ nõ vult ordinari. Sextũ cornu est ꝙ vigor dei vita tur cũ quo repellit predicantũ viato; ɔsiliũ quo nõ vult informari. Septimũ cornu est ꝙ dulcor dei extirpaf cũ quo repellit morsu; ɔsciẽtie a quo nõ vult stimulari ⁊c. Octauũ cornu est ꝙ laus dei refutaf cũ quo repellit cõceptũ dãnũ inferni qḋ nõ vult cõtẽplari. Nonũ cornu est ꝙ humor grẽ dei exsiccaf cũ q̃ repellit passionẽ xpi ⁊ mortẽ quã nõ vult meditari. Decimũ cornu est ꝙ valor dei q̃ntum ẽ ex pte pctõris annihilaf cum quo repellit sacre scripture admonitione; a qua nõ vult reformari. Ecce decẽ cornua bestie: sed sup decẽ cornua erant decẽ dyademata que sunt decẽ pene infernales ⁊ cruciat⁹ quas cõseq̃tur pctõr ꝓpter dece; p̄cepta que omisit seruare. ¶ Prima pena est carẽtia diuini amoris qm̄ de⁹ h; odio pctõres. ps. Longe a pctõribus salus. Scḋa pena est carentia diuĩe visiõis: qm̄ dãnati nũꝙ sũt visuri faciẽ dei glificatiuã. Tertia pena est carẽtia supne hereditat. qm̄ dãnati ligatis manib⁹ ⁊ pedib⁹ eijciẽtur in tenebras exteriores. Quarta pena est carẽtia angelice societat: qm̄ ãgeli pacis amare flebũt ꝓpter eo; custodiam pditã. Quĩta pena ẽ carẽtia btifice associatõis: qm̄ societas eo; erit cũ demonib⁹ cum xps dic. Discedite a me maledicti ĩ ignẽ eternũ q̃ parat⁹ ẽ diabolo ⁊ ãgel' ei⁹. Sexta pena ẽ carẽtia corpal' ⁊ spũal' glificatõis qm̄ i aĩa ⁊ corpe sil' ꝑpetuo dãnabunf. Septia pena ẽ adeptio vermis itern⁹ corrodẽt qm̄ remorsus ɔsciẽe ɔtinue cruciabit eos. Octaua pena ẽ adeptio ignis exterius adurẽtis: qm̄ ignis grãdo nix glacies ps calic eo;. Nona pena ẽ associatio demõis affligẽt: qm̄ ibũt et veniẽt sup eos demões horribiliores. Decima pena ẽ hitatio loci fetẽt: qm̄ pars illo; erit in stagno ardẽti igne ⁊ sulphure Apoc. xxi. Jstis decẽ dyadematib⁹ erũt pctõres in ĩferno coronati: ꝗ pctõres hñt pellẽ vt pdus rõne varietat: q: pctõres xpiani hñt nomẽ ⁊ nõ rem: q: nomie dicuntur xpiani ⁊ sunt diabolici re. Apoc. iij. Nomen habes ꝙ viuas ⁊ mortu⁹ es. Jtẽ hñt pedes vt vrsus rõne vanitatis ⁊ supfluitatis cogitatõis: q: pilosos Jtem habẽt os leonis rõne fetoris: quia coram deo ⁊ hoib⁹ pctm̄ fetet. Jsta bestia. pctatrix persona ascendit de mari. i. ad dignitatem mundialem cui dedit potestatem draco: id est diabolus: quia eleuat eam ad dignitates temporales. Jstam autem bestiam adorat mũdus ⁊ cõmendat. Patet g̃ ꝙ mundus assimilatur mari misterio figure.

¶ Scdo pz idē exemplo nature. In mari enī qūuis inueniātur septem mala supra9 dicta: ibi tñ inueniūtur septē bona et vtilia generi humano vt satis potest patere. Primū bonū est q mare est vite cōseruatiuū. Nam in mari nascitur corall9 ad modū arboris et palmitis fact9 qui crescit sola virtute celesti sine humana cultura. In mari autem est mollis et alb9 extra mare posit9 est durus et rube9 et valet ad sanitatis restaurationem et vite pseruationē cū sit valde medicinalis et cordialis. Per corallū intelligo filiū dei q hu manū gen9 infirmū ad sanitatē pristinaz restaurauit et vitā pseruat et cor nostrū in amore sui corroborat et pfortat. Produxit palmites q: habuit multas pfectiones et virtutes. Natus est in mari pfundo hui9 vite: q: in virginis vtero, in mūdi vmbiculo: q: in iudea que est in medio mūdi. Nat9 est celesti spiramie et nō hūano semine. In mūdo vt i mari fuit mollis mia in primo aduētu: nūc exñs extra mare mūdi vt in celo veniet dur9 iusticia in scdo aduētu. Primo alb9 carnis assumptōe postea rube9 in passiōis toleratōe: vt patuit Scdm bonū ē q mare est aq dulc gn̄atiuū Patet p expimentū. Nā si vas integrū et cō cauū factū de cera virginea ponat in mari inueniet satꝫ cito repletū aqua multū dulci: q2 cera nihil amaritudinis pmittit itrare. Per vas cereū intelligo xpi corp9 verū vt dicat illud. ps. Factū est cor meū tāq cera. Factuz est de cera virginea: q: factū est et formatū et natū de virgine gl'iosa: est integrū q: nō pctō fractū. Est dulce ex natura mellis: q: formatū de cera et matre vgine spūssancti opatōe. Eccl. xxiiij. Spūs enī meus sup mel dulcis. Habet poros patētes ex vulnerib9 spinarū: clauo2: lancee. Istud vas tale fuit missuz in mare hui9 mundi: ideo sunt hauste aq dulcissime beatitudinis et felicis resurrectōnis. Si isto vase distillare velim9 tribulatōes maris hui9 mūdi quas sustinem9: ad xpi passionez recurram9 et efficiētur dulcissime. Non enim videbūtur amare in cōparatione ad illas q's p nobis ptulit Esa. xij Haurietꝭ aq's in gaudio de fōtib9 i. vulnerib9 saluatoris et Greg. Si passio xpi ad memoriā reuocet: nihil tā durū est qd nō equo aio toleret. Tertium bonū ē q mare est feruoris mitigatiuū. pz p expimentū. Naz si topation lapis pciosus ponat i mari feruēte tumido et qñ bulliēte statim pdit feruorē et descit. Per topation itelligo xpm lapidē angularē pciosum. Mare feruēs est cor mundani viri qd feruet desiderio terrenorū et voluptatū. Si ic lapis si in tali corde ponat statiz descit ab illis desiderijs: et amat celestia. Quartū bonū est q mare ē pfundi declaratiuū pz p expimentū. Nam si intrans pfundū maris portet oleū in ore et emittat et effūdat mox clare ituet pfūda oia q in eo sunt et liberat. Per oleū intelligo xpi nomē pprīū s. Jesus Can i. Oleū effusum nomē tuū. Si exñs in tribulatōib9 hui9 mūdi ore inuocet nomē dñi iesu xpi clare videbit tribulatōes fore salubres et saluabit. Johelis. ij. Ois quicūqꝫ inuocauerit nomen dñi salu9 erit: signāter in tēptationib9. Quintū bonū est q mare est passiōis curatiuū. pz p experimentū. Nam si canis vel hō rabid9 aq maris frequēter imergat tand curat. Itē si hō pcupie carnalis rabid9 vel malitia et supbia rabidus vel furibūdus aq's maris tribulationū et infirmitatū hui9 mundi frequētius imergat tād ab hui9 mūdi vitijs libat greg. Mala q nos h pmūt ad deū ire cōpellūt ps Multiplicate sunt iniquitates eo2 postea acclerauerūt et c. Sextū bonū est q mare est supfluitatis expulsiuū. pz p expimentū. Nā si q's hñs stomacū plenū malis hūoribus intret mare hñ pfundū euomit et curat. Ita si quis hñs mētē plenā puis et nociuis cogitationib9 et tēptatōib9 quād meditatōe intret p fundū maris mūdi meditando qm mūd9 decipit et mors iterficiet sil'ia: euomit in pfessione q nociua gestabat in vētre mētis. Hieronim9. Facile cōtēnit oia qui se sp cogitat eē moriturū. Septimū bonū ē q mare ē valde ditatiuū. pz p expimentū. Nā plus ditātur mercatores maris q terre. Per mare itelligim9 mundū. Per terrā celū. ps. Portio mea dñe sit in terra viuentiū. Quāuis āgeli in celo fuerint multū lucrati et meruerit gloriā rōne pugne et negotiatōis et satis circa mi xps et beata vgo in hui9 mūdi pelago negociātes cū multis tribulatōnib9 et lōgis tpib9 plus habuerūt de merito et nūc de glie pmio q quicūqꝫ āgel9. Etiā multi alio2 scō2 habuerūt hic pl9 de merito et nūc hñt de pmio q multi āglo2. Ergo mūd9 recte cpat mari. ¶

Secundus flos est iste.

In mari isti9 mūdi sunt multa picula peun di. pz dupl'r. Primo mysterio figure. Scdo exēplo nature. Quātū ad figurā narrat boetius lib. v. de psola. metro. iij. Vlixes rediēs a bello troiano p decez annos errauit p mare

vno aũt dierũ vidit quandã insulã ad quam nauẽ applicuit ꝛ intrauit in q̃ circe pulcherrima dñia habitabat q̃ visa intrauit illã isulã. Ista circe p carmĩa ꝛ icantatões ↄfecit q̃d pocła p q̃ oẽs bibẽtes trãsmutabat put volebat: ꝛ a natura hũana in bestias trãsformabat. Et cum porrexisset socijs vlixis de potõib' illis ꝛ bibissent mutauit vnũ in aprũ: aliũ in leonẽ: aliũ in canẽ ꝛ sic de alijs. Vlixes aũt habebat vnũ florẽ: cui' virt' erat ↄ hmõi incãtatões quẽ sibi dederat mercurius. Iste vlixes euaginato gladio magã isequit ꝛ eã ad reformationẽ suorũ socioꝝ coegit. Per mare itelligo mundũ. Per isulã aliquã dignitatẽ placidã. Per magã incãtatricẽ cupiditatẽ mũdialẽ. Per icãtatões ďlectatões. Istis ďlectatõib' vt q̃busdã poculis hoĩes spoliãt rõne ꝛ in bestias transmutãtur. Nam aliqui efficiunt lupi rapaces vt iniusti milites. Aliq̃ vulpes fallaces vt subdoli mercatores. Aliq̃ canes latrãtes vt falsi aduocati ꝛ placitãtes. Aliq̃ porci vt voluptuosi. Aliq̃ canes rabidi vt iracũdi. Sꝫ vlixes .i. vir iust' portat florẽ mercurij: q: i corde suo filiũ dei qui est flos Can. ij. Ego flos cãpi. Et virtute hui' floris se defendit ꝛ alios suis sermonib' ꝛ ↄsilijs ↄuertit in naturã p̃stinã .s. ad grãm. Scd̃o pꝫ idẽ exẽplo nature. Naꝫ licet in mari sint multa picula gñalia tñ sunt sepẽ picula spãlia insolita ꝛ maiora. de q̃b' ďr Eccl' xliij. Qui nauigat mare enarrat picula ei'. Et ista significãt sepẽ pctã mortalia q̃ deducunt hoĩes ad interitum vt patebit.

Primũ piculũ est nauis fractõis ꝛ hoc dicitur silla. pꝫ p expimentũ. Nã in mari est q̃dã saxũ hñs dentes iterruptos ꝛ mõtuosos q̃si quosdã mõticulos q̃ibus naues frãgunt: si in eos feriãt. Spũaliter h' piculũ sigt pctm̃ supbie ꝛ dignitates scłi q̃ tanq̃ mõticuli eleuãtur: in quib' q̃ꝫ plurimi frãgũtur. Scd̃m piculũ est nauis reuolutõis ꝛ h' ďr caribdis. pꝫ p expimentũ. Nam in mari est aquarum absorptio ꝛ subito absorptarũ euomitio. Et naute fugiẽtes hmõi reuolutionẽ maris appropinquant ad p̃fatos mõtes interruptos credẽtes se piculũ euasisse et ibi franguntur. vñ poet. ďr. Incidit in syllã cupiens vitare caribdim. Spũaliter h' piculũ signat pctm̃ ire ꝛ reuolutõis: in q̃ verba alteri' absorbẽt demũ cũ ipetu euomũtur. Et in tali pctõ cõpl'es submergũtur: vt pꝫ. Tertiũ piclũ ẽ nautarũ obdormitõis: ꝛ h' ďr syrena vel syrẽ. pꝫ p expimentũ. Nã in mari appent quedã bñe q̃ dicũtur syrene vel syrenes. Iste suis dulcissimis cantib' faciũt nautas obdormire ꝛ sic nauis absq̃ gubnatore facile piclitat. Spũaliter hoc piculũ signat pctm̃ accidie quo hoĩes in leticijs ꝛ cantib' delectant. Etiã dormiẽtes in pctis frequẽter piclitãtur. Sꝫ vnũ remediũ est ↄ hoc piculũ. Legim' enĩ q̃ vlixes metuẽs h' piculũ obturauit aures suas ꝛ socioꝝ cera ꝛ se alligauit arbori nauis et sic euasit. Spũaliter prudẽs hõ debet aures suas s. suũ cera .i. meditatõe mortis obturare: ꝛ se ad arborẽ crucis firmare ꝛ nihil timere. Hoc modo secur' euadet vt ↄstat. Quartũ piculũ est nauis adhesionis ꝛ hec ďr arena affixa. pꝫ p expimentũ. Nã in mari interi' in quibusdã locis est ↄgregatio arenarũ in q̃b' naues frequẽter firmit adherẽt ꝛ piclitãtur. Spũaliter h' piculũ sigt pctm̃ auaritie quo diuitie vt arene in hoc mũdo ↄgregant ꝛ ibi sepe cõplures piclitãtur. Quintũ piculũ est nauis submersionis: ꝛ h' ďr vicimalis. pꝫ p expimentũ. Nã in mari latent in quibusdã locis quedã voragines vicinmate h' ẽ iter duos mõticulos vel rupes posite ꝛ credẽtes naute libere trãsire tã firmit nauis illis adheret q̃ vix vel nũq̃ põt euelli. Spũaliter hoc piculũ signat pctm̃ luxurie in cuius voragine rõne delectatõis q̃s ita firmiter adheret vt abstrahi neq̃at. Sextũ piculũ ẽ aq̃haustionis ꝛ ďr syone vel siblo. pꝫ p expimentũ. Nam nubes ad instar manice sup mare descendit et aquã haurit ꝛ voraginẽ magnã ibi facit. Ita q̃ si nauis foret iuxta illã traheretur ꝛ piclitaret. Spũaliter hoc piculũ signat pctm̃ gule quo q̃s haurit tantus cibi ꝛ potus vt sepi' aĩa ꝛ corp' sil' piclitet. pꝫ de diuite epulõe. Septimũ piculũ est false apparitõis ꝛ ďr isula fugitiua. pꝫ p expimentũ. legit in hystoria britonũ q̃ i mari hybernie subito appuit quedã isula. Iuuenes aũt de hybernia naues ascẽdẽtes puenibant ad ipsam. Et cũ essent iuxta vt vellẽt in eã ascendere subito insula fugiẽs ad aliũ locũ se trãsferebat. Et sic frequẽter sunt illusi ꝛ multi volẽtes in eã ascẽdere sunt submersi. Spũaliter p istõ piculũ signat pctm̃ inuidie. Nã inuidet nõnulli alteri' subito appenti ↄsperitati ꝛ volentes in eũ accedere ꝛ ipm deprimere frequenter piclitant. Ecce quõ in mari sũt multa picula. vñ Aug lib. soliloquiorũ dicit sic. Infelices inq̃ꝫ nos ꝛ miseri p hui' maris magni fluctus p̃cellasq̃ꝫ voraginis nauẽ trahentes ignoramus an ad portũ valeamus peruenire salutis. Infelices inq̃ꝫ quoꝝ est vita in

exilio: via in piculo finis in dubio: qr oia in
futurum reseruantur incerta. hec ille. De istis
piculis ap'ls. ij. Corin. xi. dicit sic. Periculis flu
minu: piculis latronu: piculis ex genere: pi
culis ex gentib': piculis in ciuitate: piculis in
solitudine: periculis in mari: periculis in fal
sis fratribus. hec ille. G

Tertius flos est iste. In

naui materiali cu discipulis nauigat diuina
prudentia: vt ostendat diuinitate vnitam hu
manitati in eade sub sistentia. pz triplici testi
monio. Primo ex maris coturbatione, vn
de Greg. in homelia hodierna dicit sic. Illa
tepestas no ex sese oborta est: sz potestati pa
ruit imperantis ei' qui educit ventos de thesau
ris suis: qui terminu maris arenam constituit
Dixit enim hucusq venies z no sup gredieris
sed in temetipso confringentur fluctus tui. Mu
ius g iussione z precepto orta est tempestas
maris facta est tepestas magna z no pusilla
vt magnu opus z no pusillu ostenderet. hec
ille. In hoc appuit diuinitas xpi. Sz eius hu
manitas apparuit in hoc q dormiebat. Nam
sicut ad puteu sedebat lassus et fatigatus ex
itinere demonstrans q vere humanu corpus
habebat Sic nuc in nauicula dormit huma
nitate assumpta. vnde Greg. vbi sup. Dor
miebat quid corpore: sed vigilabat deitate dor
miebat corpore sed coturbabat mare. Erige
bat fluctus z aplos coterrebat suam ostesu
rus potentia. Nam ipse q dormiebat corpore
illud sanctu verbum dicit: ego dormio z cor
meu vigilat. hec ille. Scdo pz ex xpi repre
hensione cum ad discipulos dixit. Quid ti
midi estis modice fidei. ecce q modice fidei
erant: dnm saluatore secu habebant z pericu
lum timebant. Vita secu habebant: z de mor
te solliciti erant. maris tepestate tremebant: z
creatorem eius habebant. Dicit ergo xps ad
eos: quare coturbati estis modice fidei: Si
me potente sup terra cognouistis. s. in conuer
sione aque in vinu: in sanatione lepros: qua
re no creditis q etia in mari potens sim: Si
deu me vere ee z creatore oim credidistis: q
re no creditis q ea q a me facta sut in mea
habea ptate: Respondent discipuli z dicunt.
Paruuli sum' adhuc infirmi z nodu robusti
ideoq trepidam' nod vidim' cruce nod co
firmasti nos passione tua z resurrectione tua
seu ascensione in excelsis: nod misisti spm sa
ctu paclitu. Propterea huana fragilitate du
bitam' z sepi' a te audim' increpatoez modi
ce fidei supportam' z toleram' volutarie sulti
nem'. Tertio pz ex subita maris quietatoe tue
surges ipauit ventis z mari z facta e tranquilli
tas magna. sup q Greg. in homelia dicit sic
Scriptu est vt exurrexit tanq dormies dns
tanq potes crapulat' a vino z pcussit oes
inimicos suos in posteriora. Et nuc surgens i
perat ventis z mari z facta e tranqllitas ma
gna. Impauit ventis z mari sicut creator sic
potens sicut dns. De magno vento z tepesta
te magna mari coturbato z tumefacto ma
gna tranqllitas secuta est. Decet enim huc ma
gnu magna z miranda facere. Ideoq pau
lo ante magna accidet' potentia magnifice co
turbauit pfundu maris: z nuc in eo ipo osten
dens sue magnificentia ptatis tranquillitate
magna fieri iussit. h ille. Quarto pz ex ho
minu ronabili admiratoe. Porro hoies ad
mirati sunt dicetes. q'is est hic: qr venti z ma
re obediut ei: Isti enim hoies q admirati sunt
non sunt discipuli xpi: qr sp noiant aut apli
aut discipli dni ppt honore. sed erat hoies
quor erat h nauicula cui etia intendebat. vn
Greg in homel. dic sic. Mirabantur g illi ho
mies hij q cu eo nauigabat. hi quor erat na
uicula. Illi q in ead nauicula sese transibat hi
mirabat: z admiratoe dignu erat mare a p
fundo cómotu mitigari eiusq elatos depla
cari fluct': vetos furetes copesci. Mirabatur
g dicetes: qlis est hic: qr veti z mare obediut
ei. no interrogates dicut q'is e iste: sz asseren
tes qr h talis e: cui veti z mare obediut qua
lis e iste: Hoc e qr' q fort q potes q ma
gn'. Qual e iste: maior moyse. potentior helya
Illi eni ambo: quor vn' ligno mare pcusso cu
labore discidit: ali' ictu melote iordane ptra
sijt. Iste vo vno vbo madat illis q non hnt
auditu obtepat. Vi q prudetie z itellectus
expres st: iclinant iuberi. hec ille. Ecce quo
est xps deus z homo zc. H

Quart' flos est iste. Ma

ris hui' mudi fluctuatoez nemo euadit nisi per
exoneratoez aut die gre ipetratoez. pz pmu
mod' mysterio figure. Na Jone. i. c. Cr ina
lescetib' fluctibus naute timuerut z merces
pijcietes z naue exonerates Etia z Jona q
dormiebat in naui: in mare deijcietes statim
secuta est tranquillitas: z sunt a periculis li
berati. Per naue significat caro ipsa debilis
fragilis z putrida. Per nauta significat spus
reges carne tanq naue in hoc pelago z ad
portu salutis eterne dirigens. Per merces
bonas et leues significantur cogitationes
sancte et celestes; iste sunt dimittende in

naui: q: nō onerant nauē. Per merces ma-
las ꝛ graues significātur cogitatōes male ꝛ
occasiones peccādi. Iste debēt ab ymagina
tōne ꝛ a memoria expelli ꝛ ꝓijci ꝙtū ē possi
bile. Per ionā dormientē in naui significat
affect⁹ desidēs i dlectatōe ymagiatōis. iste dz
excitari: ab hmōi delectatōe ꝛ ymaginatōne
expelli ꝛ ꝓijci ꝛ sic fiet trāquilitas i naue car
nis ꝛ cessabit tēpestas. Scd̄s modus libera
tionis pz exemplo nature. Nā videm⁹ ꝙ ali
qñ est tāta tēpestas in mari de nocte ꝙ nau
te nō vidēt lunā nec stellas in celo ꝛ lumen
in naui est extinctū: nec pñt iter inuenire ex
nimia tenebrositate: nec vident et nimia
tenebrositate et ventorum cōtrarietate: nec
possunt exonerare nauē: et sentiunt aquam
subintrantē: ꝛ tūc desperantes de salute nullū
aliud remediū habēt nisi ad deū clamare vel
sanctos iuocare vt pro eis deū exorent sicut
dr Actuū. xxvij. Neqꝫ sole neqꝫ syderib⁹ ap-
parētib⁹ ablata erat oīs spes salutis. Spūa
liter tanta ꝛ tā valida est interdū in carne tē
ptatio: vt rō absorpta q̄ est nauta ꝛ obtene
brata. Iam nō videat nec ꝯsideret pmia ce-
lorū nec merita scōꝝ: nec virtutes: nec passio
nē ꝛ crucē xpi: nec videt qualiter illā tēptati-
onē possit repellere: sed subintrant aq̄ tribula
tionū vsqꝫ ad mediū: ꝛ tunc dz clamare ad
dñm cū ps. dicēte. Saluū me fac deus: qm̄ i-
trauerūt aque vsqꝫ ad aīam meā. Vel sic di
cit Gregori⁹ in orōne hodierna dz orare sic
De⁹ qui nos in tantis piculis ꝯstitutos pro
hūana scis fragilitate nō posse subsistere: da
nobis salutem mentis ꝛ corporis, vt ea que
pro pctīs nostris patimur: te adiuuāte vica
mus. hec ille. Pz ḡ ꝙ illis qui sūt in hoc mū
do tanqꝫ in mari magno validis tēptationi
bus vt vētis ꝯrijs agitati: ꝛ sūt in piculo sub
mergēdi ꝛ pereūdi. i. mortaliter peccandi: vlti
mū ꝛ pcipuū remediū est ad deū ꝯfugere ꝛ
ꝙ a periculis eos liberet rogare. vnd̄ Greg.
i homel. hodierna dicit sic. Ingressus ḡ ies⁹
nauiculā fecit turbari mare: cōmouit vētos:
cōcitauit fluct⁹: cur hoc? Ideo vt discipulos
mitteret in timorē: ꝛ suū auxiliū postularent
suāqꝫ potentiā rogantib⁹ manifestaret. Ad
quē accedētes discipuli cū dormiret suscita-
bant eū dicētes. Dñe salua nos pim⁹ ħ ille.
Cū ergo oēs de pctīs tēptamur. debem⁹ cla-
mare ꝛ dicere. dñe salua nos perim⁹. Quod
fuit verbū primo ꝓpositū. ¶ In quo verbo
notātur tria q̄ debem⁹ facere s. Primo debe-
mus recognoscere sue maiestatis excellens

dominiū: cum dicitur dñe. Secundo debem⁹
expetere sue pietatis oīpotens adiutorium:
cum dicit. salua nos. Tertio debem⁹ ostende
re nostre necessitatis vrgens negotiū: cū di.
perim⁹. Hec tria patent in euāgelio. Pro
cui⁹ expositione morali sciendū ꝙ per mare
signat mūdus triplici rōne. Primo rōne in-
quietudinis tēpestatis. Nam sicut in mari ē
inūdantia fluctuū ꝛ vētorū: rō q̄ sūt i mari sūt
in periculo: sic in isto mūdo est inūdātia tri-
bulationum: afflictionū ꝛ persecutionū: vt sa
tis patet. Secūdo ratione amaritudinis a
cerbitatis. Naꝫ sicut mare est amarū sic gau
dium mūdi est dolorosum ꝛc. Tertio ratio
ne inualitudinis sanitatis. Nam sicut hoīes
assueti quiescere in terra cōturbantur ꝛ com
mouētur qñ intrāt mare: nec est tanta sani
tas in mari quāta est in terra. Sic quicūqꝫ ē
in sancta religione ꝛ mūdi cōtemptu assue-
tus: si intrat mundū ꝛ mundanū strepitum
infirmatur cōmouetur alteratur. Per naui-
culam in mari positaꝫ signatur pnīa que est
solum in hoc mundo. Pnīa comparatur na
ui triplici rōne. primo ꝓpter figure qualitatē
Nam sicut nauis est in extremis stricta ꝛ in
medio est lata: sic penitentia est in principio
difficilis ꝓpter defectum assuefactōnis: ꝛ re
sistentiam carnalis delectationis. In fine
etiā est stricta: q: fini viri iusti insidiatur dia
bol⁹: ꝛ tunc homo multis doloribus sauciat
Est eīm ita stricta ꝙ null⁹ oneratus diuitijs:
null⁹ īpinguatus delitijs: null⁹ ornat⁹ vestib⁹
preciosis pōt in eam ascendere. Unde Iob
primo dr. Nudus egressus sum de vtero ma
tris mee: nud⁹ reuertar illuc. In medio aūt
est satis lata: q: licet inchoetur penitētia cū
tedio tñ cum delectatione ꝛ amore pficitur.
Etiaꝫ nauis quo ad figurā est clausa versus
mare ꝛ aperta versus celum: ad designandū
ꝙ penitētes debent esse clausi mundo ꝛ aper
ti celo: despiciētes terrena ꝛ appetentes cele-
stia dona. Scd̄o penitētia ꝯpat naui ꝓpt
vecture cōmoditatē. Nā sicut merces deferū
tur ad portum naui: sic nr̄a bona opera defe-
rūtur ad celū p pnīam. Et sicut de isula trāf
fertur ad terrā firmā: sic p pnīam vehimur ad
celestem patriam. Math. iij. Penitentiam
agite. appropinquabit eīm regnum celorum.
Tertio penitētia ꝯparat naui ꝓpter iacture
passibilitatē. Nam sicut nauis est in primis
piculis: sic ille qui est in penitētia est in affli-
ctionib⁹ ꝛ erumnis. Et sicut nauis dū pericli
tat iuuat q̄druplicater. s. per exonerationem

per foraminū obturationē p aque electiōes p anchore fixionē. Sic penitētes iuuant p exonerationē peccatoꝝ ⁊ temporaliū bonoꝝ per obturationē quinqꝫ sensuū exteriorꝫ per quos intrāt aque temptationum: p electionem delectationum ⁊ cogitationum. per fixionē spei in deū ⁊ celestia bona. Ista nauis penitētie sicut nauis materialis idiget trib⁹ scꝫ anchora pondere ⁊ themone. Anchora ē spes qua firmat ne cōmoueat tribulatōib⁹ Themo est fides qua nauigam⁹ rectis itineribus. Pondus est charitas q̄ recte stamus v̄sus celum ne ad vnā partem aut ad aliā cadamus. Uētus flans est spūs sanctus q̄ vbi vult spirat ⁊ ducit ad portū paradisi. In istam nauim xp̄us intrauit ⁊ discipuli secuti sunt eū. qꝛ penitentiā arctam oēs egerunt Per discipulos qui xp̄m abnegauerūt ⁊ demū penituerūt significant oēs qui primo peccauerūt ⁊ demū cōuersi sunt. Quādo ḡ ad pniam cōfugimus tunc in naui sumus. Et quia xp̄s est cū penitētibus. ideo ascēdit nauim cū eis. sed sequit vētus magnus ⁊ cōmotio in mari. i. temptatio. Nam sicut tempestas in mari ꝓcedit qn̄qꝫ a cā superiori. s. a stellis qn̄qꝫ a causa inferiori scilicꝫ a fundo maris: qn̄qꝫ a causa media scilꝫ a ventis: sic temptatio aduenit pniētēti: qn̄qꝫ a causa superiori scꝫ a deo pmittēte. patet de Job qn̄qꝫ a causa inferiori scꝫ a carne inualescente: pꝫ de petro qui peccauit fragilitate carnis. scꝫ timore. qn̄qꝫ a dyabolo instigāte: pꝫ de paulo Uidet aūt penitēti sic temptato q xp̄s dormiat. Nam xp̄s in celo semp vigilat. qꝛ beatorū semp recordat ⁊ eos docet. In iferno sūt semp dormit. qꝛ dānatoꝝ obliuiscitur ⁊ eos punit. In naui vero penitētie quādoqꝫ dormit qn̄qꝫ vigilat. Uigilat qn̄ in tribulationibus adiuuat: dormit qn̄ cōtemplat et expectat. Penitētes ḡ temptati vidētes temptationes inualescere debēt clamare ad xp̄m dicētes. Dn̄e salua nos perimus. Et tūc xp̄s imꝑat vētis. i. demonibus ⁊ tēptationibus ⁊ sic tēpestas euanescit. ⁊ sic cōtemplātes xp̄i bonitatē ⁊ admirantes debēt eum laudare gratias reddentes ei qui per infinita secula viuit. Amen.

Dn̄ica quarta post octauas epyphanie.

Domine nōne bonū
b semen seminasti in agro tuo vn̄ ḡ hꝫ zizania? Matth. xiij. et in euāgelio hodierno. Moyses geñ. i. dicit sic. Uidit deus cuncta que fecerat ⁊ erāt valde bona. Sup quo v̄bo moueo istā q̄ōnē. A

Cū oīa fuerint a deo creata bona in quib⁹ luceret diuina sapiētia: vn̄ ꝯtingūt tot ⁊ tanta mala plena omni indecētia. Ad istā questionē r̄ndent duo doctores eccl̄ie. Primus est Salomō. Sapie. ij. dicēs. Deus creauit hoīem inexterminabilē. ⁊ ad ymaginē sue similitudinis fecit illū. Inuidia aūt diaboli mors introiuit in orbē terrarū. Imitant aūt illū q̄ sunt ex parte illius: hec ille. Scd̄s est per rauēnas sup illo v̄bo. Duct⁹ est iesus in desertum a spū maligno dicēs. Dyabol⁹ est mali actor: neq̄tie origo: rerū hostis: corruptio sci hoīs semp inimicus: qui laqōs tēdit: lapsus parat: caueas fodit: aperit ruinas: corpa stimulat: aīas pūgit: cogitatiōes suggerit: iras immittit: dat v̄tutes odio: vicia addit amori errores seminat: discordas nutrit: pacē turbat: affectus dissipat: humana violat: diuia temptat h̄ ille. Pro huius maiori declaratione pono quatuor flores. B

Primus flos est iste. mundus iste sub dispositiōe dr̄ ager p̄ a cōparatione. Patet dupl'r. s. testimonio nature ⁊ mysterio figure. Testimonio nature sic. Ager est naturalr̄ locus ꝯtemplationis. In cuius signū dr̄ gen̄. xxiiij. q ysaac inclinata iā die exiuit in agrū ad meditandū. Scd̄o ager ē locus exercitatiōis. In cuius signū dr̄ gen̄. xxxvij. q Joseph exiuit in agrū ad frēs visitandū. ps. Exiuit homo ad opus suū et ad opationē suam vsqꝫ ad vesperā. Tertio est locus floris ꝓductiōis. Canticoꝝ. vij. Ueni dilecte mi egrediamur in agrū ⁊ videamus si flores fructus parturiūt. Spūaliter mūd⁹ iste est locus ꝯtemplationis celestiū qm̄ in eo sunt ꝯtemplatiui qui ex ꝯsideratione terrestrium consurgūt in ꝯtemplatōnē celestiū ad Roma. i. Inuisibilia dei p ea q̄ facta sūt a creatura mūdi intellecta ꝯspiciunt. Exemplū magdalena sedens secus pedes dn̄i audiebat v̄bū illius. Itē iste mūdus est locus exercitatiōis: quia vt dr̄ gen̄. ij. Deus posuit hoīem in paradiso volupta⁊ vt opare ⁊ custodiret illū. Exēplū sicut miles est in cāpo certaminis ita homo est in mūdo exercitationis. Job. vij. Militia est vita hoīs sup terrā vn̄ martha erat sollicita circa frequēs ministeriū. Luc. x. Itē mūdus est loc⁹ floris. per florē eīn intelligo xp̄m q̄ sic est flos ⁊ fruct⁹ Est nāqꝫ fruct⁹ v̄ginalis vteri. de q̄ Luce. ij.

Benedict⁹ fructus vētris tui. Etiaʒ est flos ṽge aaron de quo cātat eccl'ia. Uirgo dei genitrix ṽga est flos filius eius ⁊ sup hūc florē requiescit spūs almus. Est em̄ flos cādidus ṽginitate: viridis p̄dicatione: rubicundus passione: fulgēs resurrectione. vñ Bern̄. sup illo ṽbo ego flos cāpi dicit sic. Christus est flos redolēs olfactui decorus aspectui. flos fuit ortus in agro. i. in mūdo. Naʒ sicut flos ī campo nō semiat ab aliquo. ⁊ tñ floret sine humano adminiculo nō defossus sarclo nec impiguatus fimo. Sic xp̄s sine virili semīe ī mūdo nascit: sine lesione p̄gredit ⁊ vbere de celo pleno alit. de isto flore dr̄ Esa. xi. Flos de radice eius ascēdet. Scd̄o pʒ mysterio figure. dr̄ em̄ gen̄. iiij. ꝙ in agro abel innocēs occidit a cayn fratre suo. ⁊ iij. Regū. xxi. dr̄ ꝙ naboth in agro lapidat. ⁊ Luce. xv. dr̄ ꝙ frater maior minori ad p̄rem reuertēti inuidus efficit. Sic xp̄s innocēs in agro huius mūdi a populo iudaico eiusdeʒ matris filio occidit. Sic stephan⁹ in agro huius mundi lapidat. Sic demō hoī ad penitētiā cōuerso inuidet. Ecce quō mūdus iste agro cōparat vt iam satis patet. ℭ

Secundus flos est iste.

Ager mūdi hui⁹ a sūmo deo creat⁹ optimo semine fuit ab eo satus. pʒ dupl'r. s. testimonio nature ⁊ mysterio figure. Quātū ad p̄mū dr̄ gen̄. i. In p̄ncipio creauit deus celū ⁊ terrā. Due sunt ptes mūdi. s. supior ⁊ hec est celū in quo fuerūt plātata duo. scilʒ angeli ⁊ astra. Natura angelica fuit seminata q̄druplici semine. s. essentie subtilitate: intelligētie pspicacitate: liberi arbitrij facultate: discretiua psonalitate. Patet p tres testes. Prim⁹ est magister sententiarū. lib. ij. distin. iij. ca. i. dicēs. Et q̄tuor quidem videnť āgelis attributa initio subsistētie sue. s. eēntia simplex indiuisibilis ⁊ īmaterialis. et discretio psonal' et p rōem naturalr̄ insitā intelligētia memoria ⁊ volūtas siue dilectio: liberū q̄ʒ arbitriū. i. libera inclināde volūtatis siue ad bonum siue ad malū facultas. Poterāt em̄ p liberū arbitrium sine violētia ⁊ coactione ad vtrū libet p̄p̄a flecti volūtate. h̄ ille. Secūdus est Damascen⁹ lib. ij. c. iij. dicēs. Angelus ē creatura itellectualis: semp mobilis arbitrio libera: incorpea deo ministrās: gr̄a nō natura immortalitatē suscipiēs. Cui⁹ sube spēm et terminū solus qui creator est: nouit. hec ille. Tertius est Bern̄. dicēs. Inuestigemus inuestigabilia ⁊ illos spūs cernem⁹ eē potētes distinctos in psona: dispositos dignitate: ab initio stantes in ordine suo: immortalitate ppetuos: mente puros: affectu benignos. religione pios: vnanimitate indiuiduos: pace securos: diuinis laudib⁹ ⁊ obsequijs deditos h̄ ille. Scd̄a ps celi est in qua plātata fuerūt astra gen̄. i. Fecit deus duo magna luminaria luminare maius vt p̄esset diei. ⁊ lumiare minus vt p̄esset nocti: ⁊ stellas: ⁊ posuit eas in firmamēto celi vt lucerēt sup terrā: ⁊ p̄essent diei ⁊ nocti: ⁊ diuiderēt lucē a tenebris: ⁊ essent in signa ⁊ tp̄a ⁊ annos: h̄ ibi. Quo autē semine fuerint seminata docʒ mag̃ sniaruʒ li. ij. di. xiiij. c. xi. dicēs. Ideoq̄ʒ tp̄a q̄ fiunt p sydera ī spaciū horarū vicissitudinē aeree q̄litatis debem⁹ accipe: q: talia motib⁹ syderū fiūt: sicut dies ⁊ anni q̄s vsitate nouim⁹ sunt et ibi signa serenitat ⁊ tempestat. Et i tp̄a distinguimus ānū. s. ver. estatē. autūnū hyemē. vel sunt in signa ⁊ tp̄a. i. in distinctionē horarū tēpis q: p̄usq̄ fierēt sydera ordo tēpoꝝ nullis notabat īdicijs: vel meridiana hora vel q̄libet hora: h̄ ille. De isto agro dr̄ i figura matthei. xiij. sic. Sil'e est regnū celoꝝ thesauro abscōdito in agro quē q̄ inuenit abscōdit ⁊ pre gaudio illi⁹ vadit ⁊ vēdit vniuersa q̄ hʒ ⁊ emit agrū illū. Per istū agrum intelligit celū pulcherrime seminatū. s. natura angeloꝝ ⁊ stellarū varietate semp lucidum lumine gr̄e quo ad naturā angeloꝝ q: oēs angeli fuerūt creati in gr̄a: vt declarat mag̃ sniarū lib. ij. ⁊ lumine nature quo ad naturā stellarum: q: fuerūt create fulgētes lumine. In illo agro est thesaur⁹ abscōditus. s. deus q̄ est aīe nr̄e thesaur⁹: ⁊ ibi est incognitus a nobis: q: deū nēo vidit vnq̄. i. Joh. iiij. Pro isto habēdo debem⁹ dare oīa nr̄a et ip̄s emere sicut xp̄s psuluit cuidā dicēs. Uende oīa q̄ habes ⁊ da paupibus ⁊ hēbis thesaurum in celo. Matth. xix. Scd̄a ps mūdi. s. inferior ē terra in q̄ fuerūt plātata duo. s. natura corpalis ⁊ natura spūalis. Natura spūalis ē natura hūana q̄ tūc fuit creata in gr̄a. Nam s̄m augustinū simul erat deus condens naturā ⁊ infundens gr̄am. Anima hūana fuit sata multiplici semine put Bern̄. dicit in libro meditationū. O aīa dei ymagīe insignita dei silitudine decorata: fide desponsata: spiritu dotata cū angelis deputata: p̄ticeps rōnis: capax btitudinis: heres eīne hereditat: q̄d tibi cū mūdo. h̄ ille. Natura corpalis est corpus humanū q̄d fuit multiplici semiatū

semine. s. perpetua sanitate: ciboꝝ suauitate: corporis immortalitate: loci amenitate ꝛc. vt pꝫ. Sūt et alie nature corpales in terra. s. natura lapidis: natura pisciū: natura volatiliū: natura quadrupedū ꝛc. De isto agro dr Matth. xxvij. Emerūt agrū figuli in sepulturam pegrinoꝝ. ꝑpter hoc vocat' est ager ille acheldemach. ħ est ager sanguinis: hec ibi Per istum agrū intelligit mūdus iste: quez emit xp̄s a deo p̄re suo sanguine. Nam sua passione habuit nouū ius emēdi subiectōez mūdi. Joh. xi. Nūc p̄nceps mūdi hui' eijciet foras. ꝑus enī mūdū habuit p̄ris donatiōe ps. Minuisti eū paulomin' ab angelis ꝛc. Oīa subiecisti sub pedib' eius ꝛc. vt deducit apls ad heb. i. Demū habuit mūdū ꝓpa emptiōe. sicut ꝛ homo p̄us fuit dei: qz ab eo creatus: demū est fact' eius qz ab eo redēptus vñ apls. i. Corinth. vi. dicit. Empti estis precio magno. Iste ager est empt' in sepulturā pegrinoꝝ. s. viatoꝝ hui' mūdi. Ecce qualiter iste ager mūdi ē sat' bono semie: vt pꝫ testimonio nature. Scdo pꝫ mysterio figure Josue. xv. dr ꝙ axa sedēs sup asinū ꝛ flens petebat a p̄re suo agrū irriguū supius. et agruz irriguū inferius. Per axā intelligit aīa nr̄a. Per p̄rem eius pr̄ noster deus. Per agrum irriguū supius celū quod irrigat fluuio glīe Per agrū irriguū inferius. terra que irrigat fonte grē ꝛ doctrine. Debet ḡ aīa deuota fletibus ꝛ suspirijs petere a deo p̄re ħ inferius rigari ꝛ vndari grā ꝛ doctrina scā ꝛ illic in celis supius irrigari ꝛ satiari btitudine ꝛ glīa Et sic ager mūdi huius erit optimo semine seminatus. D

Terti' flos est iste. Ager

mūdi bono semine diuinit' seminat' a dyabolo peioꝛ zizanijs est postmodū depuat'. Patz dupl'r. s. testimonio nature ꝛ mysterio figure. Quantū ad testimoniū nature dicit ptholomeus ꝙ saturn' est planeta primus a nobis elōgatissimus ꝛ altissim' colore plūbeus ꝛ liuidus: terre multū nociuus p̄ſtim qñ est cōiunctus stell' vel ꝯstellationi male nature. Spūal'r p planetas intelligunt angeli p̄ncipales: p stellas intelligūt angeli minus p̄ncipales. p cōstellatiōes intelligūtur affectiōes angeloꝝ minoꝝ cōsētire in volūtate ꝛ ope. p saturnū intelligit lucifer angelus q̄ fuit excellētia nature ꝛ cognitiōis p̄m' ꝛ ab humana natura magis elongat' ꝛ eleuatus. Iste fuit inuidia liuidus appetendo esse vt deus cui cōiuncti fuerūt multi angeli ideo fuit toti mūdo multū nociuus. Naz inuidia eius introiuit mors in orbē terrarum Sapie. ij. pꝫ p duos testes. Prim' est Joh. apoc. xij. sic dicēs. Factū est plīū magnuz in celo michael ꝛ angeli ei' p̄liabant cū dracone: ꝛ draco pugnabat ꝛ angeli ei' ꝛ nō p̄ualuerūt neqꝫ locus coꝝ inuētus est amplius in celo: ꝛ piectus est draco ille serpēs antiquus q̄ vocat dyabolus ꝛ sathanas q̄ seducit vniuersum orbē: piectus est in terrā ꝛ angeli eius cū illo missi sūt: ħ ille. Scd's testis est Esayas ꝓpha. xiiij. dicēs. Quō cecidisti de celo lucifer q̄ mane oriebaris: corruisti in terrā q̄ vulnerabas gētes: q̄ dicebas ī corde tuo. In celū cōscendam. sup astra celi exaltabo soliū meū: sedebo in mōte testamēti: in lateribus aqlonis. Ascendā sup altitudinez nubiū: ꝛ ero silis altissimo. verūtñ ad infernū detracta est supbia tua: ħ ille. Pro intellectu istoꝝ dicit sanct' Thomas p̄ma pte. q. lxiij. arti. iij. ꝙ oēs angeli fuerūt creati ī grā gratū faciēte: qz oīa q̄ pcessu tpis per opus diuine puidēne creatura sub deo opāte producta sunt in p̄ma rerū ꝯditione pducta sūt ꝫm seminales q̄sdā rōnes. vt aug'. dicit sup geñ. ad lrām. sicut arbores ꝛ alia hmōi. Manifestū est aūt ꝙ grā gratum faciēs hoc modo cōparat ad btitudinē sicut rō seminalis ī natura ad effectū naturalē. vnde. i. Joh. iij Grā semē dei noīat. sic ḡ sicut ꝫm augu. statim in p̄ma creatiōe corpalis creature idite sunt ei seminales rōnes oīm naturaliū effectuū: ita statim a p̄ncipio sunt angeli creati ī grā. vñ aug' lib. xij. de ciui. dei dicit sic. Bonā volūtatē qs fecit in angelis nisi ille q̄ eos: vt sua voluntate. i. amore casto illi adhererent creauit sil' in eis ꝯdēs naturā ꝛ largiēs gratiā: ħ ibi. Qual'r aūt peccauit p̄m' angel' declarat eadē pte. q. lxiij arti. i. ad tertiū dictuz dicēs sic. Petīn in actu liberi arbitrij ꝯtigit eē dupl'r. Uno mō ex ħ ꝙ aliqđ malū eligit Exemplū hō peccat eligēdo adulteriū qđ ꝑ se est malū. ꝛ tale petīn semp pcedit et aliq̄ ignorātia vel errore. alioqn illud quod ē malum nō eligeret vt bonū. Errat q̄dē adulter in particulari eligēs hanc delectatiōnē inordinati actus quasi eligēs aliquod bonuz ad nūc agendū ꝑpter inclinationē passionis vel habitus. etiā si in vniuersali nō erret. sed veraz de hoc sententiā teneat. Hoc aūt modo in angelo peccatū esse non potuit: quia ī angelis non sunt passiones quibus ratio cut

intellectus ligeť. Nec etiam primū peccatuz habitualiter pcedere potuit ad petm̄ iclinās Alio modo ɔtingit peccare p liberū arbitrium eligendo aliqd quod ſm ſe eſt bonū. ſed nō cū ordine debite mēſure vel regule. ita ꝙ defectus inducēs petm̄ ſit ſolū ex pte electionis que nō hꝫ debitū ordinē niſi ex parte rei electe. Exemplū ſi qs eligeret orare nō attē dens ad ordinē ab eccłia inſtitutū. ⁊ hmōi petm̄ nō pexigit ignorantiā ſed ſolū abñtiā ɔſiderationis eoꝝ que ɔſiderari debent. Et hoc modo angelus peccauit couertendo ſe per liberū arbitriū ad ꝓpriū obiectū abſqꝫ ordine ad regulā diuine volūtatis: ħ ibi. Peccauit aūt apperēdo eſſe vt deus qđ declarat ſanctus Thomas eadē parte. ij. q. a. ii. iij. in rñſione pncipali: dicēs ſic. Angelꝰ peccauit omnino appetendo eſſe vt deus. Sed hoc pōt intelligi dupl̄r. Uno modo p eqparantiam. alio modo p ſimilitudinē. Primo qdē modo nō potuit appetere eſſe vt deus: quia ſciuit hoc eſſe impoſſibile naturali cognitiōe nec pmū actuz peccādi in ipo pceſſit paſſio vel habitus ligans cognoſcitiuā ꝟtutē ipiꝰ. vt in particulari deficiēs eligeret impoſſibile ſicut interdū accidit in nobis. immo dato ꝙ hoc eſſet poſſibile: xñ eſſet ɔ naturale deſiderium. Ineſt em̄ cuiqꝫ naturale deſideriū ad cōſeruandū ſuū eſſe: quod nō conſeruareť ſi transmutareť in altiorē naturaz vnde nulla res que eſt in inferiori gradu nature poteſt appetere ſupioris nature gradū. Exemplū ſicut aſinus nō appetit eē equꝰ: qꝛ ſi tráſfer reť in gradū ſupioris nature iam ipe nō eēt ħ in hoc ymaginatio decipiť. qꝛ em̄ hō appetit eſſe in altiori gradu q̄ ad aliq̄ accidentalia que pñt creſcere abſqꝫ corruptiōe ſubiecti eſtimať ꝙ poſſit appetere altiorē gradū nature in quē pueníre nō poſſet niſi eſſe deſineret. Manifeſtū eſt autē ꝙ deus excedit ágelum nō ſm aliq̄ accidētalia ħ ſm gradū nature: etiā vnꝰ angelus aliū. Uñ impoſſibile ē ꝙ angelus appetat eſſe eqlis angelo ſupiori nedū ꝙ appetat eſſe equalis deo. Appetere aūt eſſe vt deus p ſimilitudinē ɔtingit dupliciter. Uno modo q̄tū ad id in quo natū eſt deo aſſimilari ⁊ ſic ſi aliqs q̄tum ad hoc appetat eſſe deo ſimilis nō peccat dū mō ſimilitudinē dei debito ordine appetat adipiſci. i. ſ. vt eā habeat a deo. peccaret vero ſi qs etiam appeteret ſꝫ iuſtitiā eſſe ſilis deo quaſi ꝓpa ꝟtute ⁊ nō ex ꝟtute dei. Alio modo poteſt aliqs appetere eſſe ſimilis deo q̄tuz ad hoc in quo nō eſt natus ei aſſimilari. Exemplū ſi qs appeteret creare celū ⁊ terraz quod ē ꝓprium dei. in quo appetitu eſſet peccatum. Et hoc modo dyabolus appetijt eē vt deus nō vt ei aſſimilareť q̄tum ad hoc quod eſt nulli ſubeſſe ſimpl̄r: qꝛ ſic appeteret ſuuz nō eſſe: cū nulla creatura eſſe poſſit niſi p hoc ꝙ ſub deo eſſe participat. ħ in hoc appetijt vt ſi nez vltimū btitudinis id ad quod ꝟtute ſue nature poterat puenire auertēs ſuū appetitum a btitudine ſupnaturali que eſt ex grã dei. vel ſi appetijt vt vltimū finē illaz dei ſimilitudinē que dať ex grã: ⁊ voluit hoc habere p ꝟtutē ſue nature nō ex diuino auxilio ſm dei diſpoſitionē. Et cōſonat dictis anſelmi q̄ dixit ꝙ appetijt illud ad quod perueniſſet ſi ſtetiſſet. ⁊ hec duo in idē redeūt qꝛ ſm vtrū ꝙ appetijt finalē btitudinē p ſuā ꝟtutē hꝫ quod eſt ꝓpum dei. Quia ꝟo quod eſt p ſe eſt pncipiū et cauſa eius quod eſt per aliud ex hoc etiā conſecutū eſt ꝙ appetijt aliquez pncipatū ſup alia habere in quo etiā pūerſe voluit deo aſſimilari: hec ibi. Ecce qualiť demon ſupſeminauit zizania in agro celeſti. i. inter angelos qui ei cōſenſerūt in peccato. Quantū ad myſteriū figure ſciendū ꝙ dyabolus poſt caſum ſuū conať vnitatez eccleſie ſcindere ⁊ humanū genꝰ euertere. xñ. xxi. q. ij. c. viſis dꝛ ſic. Conať nāqꝫ a pncipio ruine ſue vnitatē eccleſie reſcindere: charitatē vulnerare: ſanctoꝝ operū dulcedinē inuidie felle inficere ⁊ oibus modis hūanū genꝰ euertere ⁊ pturbare. dolet enim ſatis ⁊ erubeſcit charitatē quā in celo nequit hr̄e: conſtantes ex lutea materia in terra tenere: hec ibi. In figurā huius dicit Ioħ. apoc. viij. ꝙ vidit ſeptem angelos habētes ſeptē tubas q̄ parauerūt ſe vt tuba canerēt ⁊ ad cuiuſlibet tube ſonū ſecuta eſt vna magna tempeſtas. Per iſtos ſeptē angelos intelliguť ſeptē demones pncipales q̄ ſunt angeli ad nos exercitandos p temptationē miſſi. Per ſeptē tubas deſignanť ſeptē temptationes coꝝ ɔ humanū genus quo ad ſeptē petā mortalia ⁊c̄. Primus angelus tuba cecinit ⁊ facta eſt grando ⁊ ignis cōmixta in ſanguiē ⁊ miſſuz eſt in terrā ⁊ tertia pars terre combuſta eſt: et tertia pars arboꝝ cōcremata eſt ⁊ omne fenū viride combuſtū eſt. Per iſtum primū angeluz intelligiť lucifer natura: excellentia: culpa ſuggeſtione pmus: q̄ tuba cecinit quādo in paradiſo celeſti alios angelos vt appeterent eſſe ſicut deꝰ mouit ⁊ conſuluit ⁊ factꝰ

est ignis grando sanguis. Per hec tria intelliguntur tria que sunt in superbia. s. interior appetitus in animo: exterior fastus in verbo: vlterior elatus gestus in facto. Per ignem intelligitur desiderium appetitus et ardens amor dominandi venerandi exaltandi. ps. Ignis exarsit in synagoga eorum. i. superborum flamma combussit peccatores. Per grandinem intelligitur sermo superbi elatus omnia deprimens quantum in potestate sua est et dissipans et destruens et detrahens sicut grando segetem. Exo. ix. Cunctam terram percussit grando. Per sanguinem intelligitur superbi in facto crudelitas. Nam frequenter cum superbia mittitur sanguis: quia superbi sunt vindicatiui et sanguinem effundunt: et homicidia perpetrant: sunt appetitiui dominij. ideo sanguinem suum et genus cum maioribus miscent vt vere dicantur viri sanguinum. ps. Uiri sanguinum et dolosi non dimidiabunt dies suos. Ista tria que prius fuerunt in celo missa fuit in terram. i. in euam que primo exarsit in animo igne desiderij sciendi sicut deus: quando dyabolus dixit eis. Eritis sicut dij scientes bonum et malum. ecce ignis. Secundo ostendit superbiam suam in verbo quando consuluit viro vt comederet. Ecce grando que omnes humani generis virtutes consumpsit. Tertio ex hoc fuit secuta mors naturalis et spiritualis quando sanguis abel iusti effusus est. Ecce sanguis. In homine etiam erat seminatum bonum semen. vnde Ambrosius vt habetur de penitentia. distin. ij. §. Item Ambrosius ad sabinum dicit sic. Primus homo recens dei opus confabulator assiduus qui sanctorum complantatus erat virtutibus etc. hec ibi. Sed lucifer superseminauit zizania. i. peccatum superbie. prout declarat aug. li. xiiij. de ciui. dei. c. xi. dicens. Superbus ille angelus ac per hoc inuidus per eandem superbiam a deo ad semetipsum conuersus et quodam quasi tyrannico fastu gaudere subditis quam esse subditus eligens: de spirituali paradiso cecidit qui male sua versutia in hominis sensu serpere affectans cui vtique statim quando ipse ceciderat inuidebat colubrum in paradiso corporali vbi cum illis duobus hominibus masculo et femina animalia etiam terrestria cetera subdita et innoxia conuersabantur. Animal scilicet colubrum et tortuosis anfractibus mobile operi suo congruum per quem loqueretur elegit: eoque per angelicam presentiam prestantiorem eque naturam spiritualem nequitia sibi subiecto et tanquam instrumento abutens: fallacia sermocinatus est femine a parte. s. inferiore illius humane copule incipiens vt gradatim perueniret ad totum: non existimans virum facile credulum nec errando posse decipi. hec

alieno cedere errori. hec ille. Per terram intelliguntur subditi qui calcantur. istorum quidam sunt innocentes sicut pueri. ecce prima pars: et isti igne superbie probantur sicut aurum. Quidam sunt penitentes scilicet qui peccauerunt demum penitentiam egerunt: ecce secunda pars. et isti ab isto igne purgantur Quidam sunt reprobi et perseuerantes. et isti igne superbie sunt combusti et humore gratie et vnditate virtutum arefacti. Per arbores intelliguntur prelati et superiores ad modum arborum supra alios dignitate eleuati. istorum quidam sunt contemplatiui. Ecce prima pars. Quidam sunt actiui Ecce secunda pars. et isti seruiunt deo. Quidam sunt bellatiui vanitatibus et guerris dediti. ecce tertia pars. et isti igne superbie sunt combusti. per fenum viride intelliguntur potentes reges barones milites mundo virentes. Et isti fere omnes igne elationis venerationis dominationis appetitus et superbie sunt combusti: quia semper sunt in commotionibus: predationibus: emulationibus: bellis: guerris: homicidijs: quorum fundamentum et radix est superbia. Esa. ix. Quia violenta predatio cum tumultu et vestimentum mixtum sanguine erit in combustionem et cibus ignis. ecce prima zizania superseminata. s. superbia etc.

Secundus angelus tuba cecinit. et ecce mons magnus igne ardens missus est in mare. Et tertia pars maris facta est sanguis et mortua est tertia pars creature eorum que habebant animas in mari. et tertia pars nauium interijt. per istum secundum angelum intelligitur sathan. de quo habetur Job primo: missus a lucifero ad seminandum peccatum inuidie que oritur ex superbia. iste sathan tuba cecinit quando in paradiso terrestri serpentis ore voce humana et sacrilega suggessit primis parentibus vt comederent de pomo vetito: et tunc superseminauit inuidiam in cordibus eorum quando desiderium sciendi bonum et malum eis immisit. vnde magister sententiarum lib. ij. distin. xxi. c. primo dicit sic. Uidens quod dyabolus hominem per obedientiam et humilitatem posse ascendere vnde ipse corruerat per superbiam: inuidit ei et qui prius per superbiam fuerat dyabolus. i. deorsum lapsus zelo inuidie factus est sathan. i. aduersarius. vnde et mulierem temptauit in qua minus quam in viro rationem vigere nouit. Eius enim malicia ad temptandam virtutem timidam humanam naturam in ea parte vbi debilior videbatur aggressa est: vt si forte illic aliquatenus preualeret postmodum fiducialius ad alteram que robustior fuit pulsandam vel potius subeuertendam accederet. Primum ergo solitariam feminam explorauit vt in ea primum omnia virum sue tempta

tionis experiret: hec magister. Per montem illum magnū intelligit adam pmus parens rōne sup omnia inferiora eleuatus: pmitate ꝛ pncipalitate exaltat᷒: origīali iusticia roboratus: multiplici ꝟtute decoratus. Iste erat ardens igne inuidie. i. desiderio sciēdi bonū ꝛ essendi vt deus eue admonitione. ideo de fructu comedit. Iste mons magn᷒ sic ardēs missus est in mare. i. in amaritudinē huius mūdi. Nam mox terrā coluit que spinas et tribulos germinauit ꝛ in sudore vultus sui panē comedit. subiectus infirmitati ꝛ morti vt pꝫ geñ. iij Per tertiā partem maris intelligunt hoīes qui sunt in amaritudine huius mūdi quoꝝ est triplex differētia. Quidā sūt q̄ eas sustinēt ꝛ assumūt amore celestis patrie sicut religiosi mēdicātes. Quidā amore mūdane pecunie vt mercatores in mari negociātes. Quidā zelo inuidie infernū lucrātes vt milites q̄ in guerris ꝛ bellis sustinent multas amaritudines. Et ista tertia ps maris facta est sanguis: q: ppter inuidiā bonorum possessionū castroꝝ bellant: sanguinem fundunt: homicidia pperrant ps. Uirū sanguinum ꝛ dolosum abominabitur dñs ꝛc. Per creaturas habētes animas ꝛ vitam in mari intelligunt clerici q̄ viuūt de peccatis ꝛ laboribus hoīm. Isti sunt in triplici differētia. Quidā sunt minores ꝛ simplices beneficiati. quidā sunt mediocres ꝛ curati. quidā maiores ꝛ ecclesiarū plati. Et ista tertia ps mortua est petō inuidie: qm̄ nunq̄ ɔtentāt sed sup inuidēt pinguioribus appetētes maiora. Per naues que eminēt in mari intelligunt hoīes huius mūdi qui scia pеminent alijs. Isti sunt in triplici differētia. Quidaꝫ sunt theologi vt magistri religiosi vel clerici. Quidā sunt iuriste vt aduocati ꝛ causidici. Quidā sunt medici vt chirurgici phisici. Et ista tertia pars inuidia interijt: nunq̄ em̄ in vno cōsilio sup infirmo cōueniūt: ſ sibi inuicem detrahūt ꝛc. Tertius angelus tuba cecinit ꝛ cecidit de celo stella ardens tanq̄ facula ꝛ cecidit in tertiā partē fluminū ꝛ i fontes aquarū et nomen stelle d: absinthium et facta est tertia pars aquarū in absinthiū et multi hoīes mortui sunt ꝺ aqs quia amare facte sunt. Per istum tertiū angelū intelligit leuiathā de quo d. Esa. xxvij. Missus a lucifero ꝛ sathana ad semen iracūdie seminandū: q: a supbia ꝛ inuidia orit ira. Iste leuiathan tuba cecinit qn̄ cayn cōtra abel cōmouit. Nam cayn furore ꝛ ira repletus occidit Abel in agro. vt pꝫ geñ. iiij. Ecce semen ire in agro supseminatuꝫ. Per stellā de celo cadentē intelligit pma ples ade ꝛ eue. Adā em̄ fuit sol: eua luna: cayn ꝛ abel stelle. Nam cayn velut stella ardens furore contra abel cecidit de celo q: de grā ad culpā. Per fontes intelligunt mulieres p flumina viri. Nam sicut a fontibus oriunt riui: sic a mulieribus pgrediunt viri. Et sicut flumina sunt maiora ꝛ fortiora fontib᷒: sic viri mulierib᷒. Istorum fluminū. s. viroꝝ est triplex differentia quidā sunt pueri: quidā senes. quidam iuuenes. ꝛ in istam tertiā ptē cecidit stella ardēs i. ira vrens. Tales em̄ q: fortes sunt et potētes sunt supbi naturalr ꝛ cōtra resistētes inuidi et iracundi. Et ad instar fluuioꝝ diminuūt ripas et arbores q: oēs sibi resistētes. Mulierū etiā quedā sunt paruule et puelle: quedā adulte. quedā antique. Et in istā tertiam partem cecidit stella ardēs iracundie: q: mulieres senes praue in senectute sūt magis maliciose brigose iracūde. Per absinthium intelligit psona iracūda: q: talis ē amara corde malicia ꝛ amaritudine plena. Et et talibus iracūdis multi mortui sunt: q: multe brige: discordie: plia et homicidia in h̄ mundo pcesserunt vt pꝫ. Quartus angel᷒ tuba cecinit et pcussa est tertia pars solis ꝛ tria pars lune et tertia pars stellarū: ita vt obscuraret tertia pars eoꝝ ꝛ diei nō luceret pars tertia et noctis silr. Et audiui vocem aquile volantis p mediū celi dicētis voce magna. Ue. ve. ve. habitātibus in terra. Per istum quartū angelū intelligitur māmona. de quo d: Luce. xvi. Missus a pdictis tr. bus ad sa pseminandū in agro dñico zizania auaritie Iste tuba cecinit qn̄ induxit cayn ad offerēdum deo nō de gregibus sed de fructibus et nō de vberioribus frugibus ſ de psumptis et debilioribus: vt d: geñ. iiij. Sed quātum nocuit ista zizania auaritie audiamus. Naꝫ pcussa est tertia pars solis ꝛc. Per solem intelligit status platoꝝ maioꝝ scꝫ summorꝫ pontificū et cardinaliū qui vt sol pеminēt et fulgent in mūdo gloria et honore inter homines inter quos est triplex differētia. Quidam sunt paupes em̄ spū et corde et isti ardent. Quidā sunt paupes facto et opere sed nō corde et isti lucent. Quidā nec corde nec opere: sed diuites corde et opere plus continue appetūt: symoniā cōmittūt: et isti nec ardent nec lucent. Et ista tertia pars solis obscurata est fumo auaritie. Per lunā intelli

gitur status platoꝝ minoꝝ .s. archiepoꝝ et epoꝝ: et isti sunt in triplici dña. Quidam erogant pauperibus generalr. Quidaꝫ solis attinentibus spāliter. quidam nec istis nec illis: sed retinēt sibi singulariter: et ista tertia pars est obscurata apud oēs fumo auaritie. Per stellas intelligit status religiosorum qui sunt minores sole et luna .i. platis maioribus et minoribus dignitate: sed plures numerositate. Istoꝝ est triplex differētia. Quidam sunt pauperes spū vita cōtemplatiua deo seruiētes. Quidā vita actiua seruientes ꝓximo amore dei. Quidā cupiditate et auaritia terrenoꝝ huiētes mūdo: honores ꝛ diuitias appetētes curias magnoꝝ frequētātes. Et isti obscurāt cupiditate ꝛ auaritia. Per dieꝫ intelligit status clericoꝝ q̄ a sole ꝛ luna .i. a platis maioribus ꝛ minoribus illustrant et regunt. Inter istos est triplex differentia Quidā pauperibus de bonis ꝓprijs tribuunt. Quidā nō de ꝓprijs sed de quarta parte redditīū que est pauperū sm iura eos nutriunt. Quidā nec de illis nec de istis eis ꝯferūt sed ex auaritia sibi retinēt ꝛ canes ꝛ equos pascunt. Et hec tertia pars dici est obscurata auaritia. Per noctē intelligit status secularīū qui a stellis .i. religiosis ꝙplurimū illustrant. Istoꝝ est triplex differētia. Quidam sunt qui dant pauperibus extra casum vltime necessitatis quod est supererogatōis. Quidā dant solum in casu vltime necessitatis. Quidam nec dant illis nec istis: immo auferunt per furtū rapinā vsuraꝫ. Et ista tertia ps est obscurata fumo auaritie ideo deus ꝑ tanꝙ aquila clamat dicēs. Ve clericis. ve religiosis. ve laycis habitātibus in terra .i. appetentibus terrena ex auaritia ꝛ cupiditate. Quintus angelus tuba cecinit ꝛ stella de celo cecidit in terram ꝛ aptus est puteus abyssi. Et ascendit fumus putei fornacis magne ꝛ obscuratus est sol. Per istum qntū angelū intelligit beelzebub .ō q̄ dr .iiij. reg. iij. missus a p̄mis ad supseminādū zizania gule. Iste tuba cecinit qñ euā ad comedendū de fructu vetito induxit. viditqꝫ mulier ꝙ bonum esseꝫ lignū ꝛ ad vescendū suaue ꝛc. gen. iij Sꝫ qn̄tum nocuit: audiamus. Stella cecidit .i. temperata psona que ardet interi⁹ sanctis ꝛ puris meditationibus. et lucet exterius ordinatis ꝛ lucidis smonibus. Nam homo tempratus habet verūqꝫ: et hic cadit de celo qñ per vitiū gule cadit de iustoꝝ collegio in terraꝫ .i. in terrenam delectationeꝫ cibi ꝛ pot⁹. Per puteum intelligit venter gulosi q̄ dr puteus abyssi: qꝛ vēter ꝛ stomachus gulosi est insatiabilis sicut abyssus: qui etiā dr fornax magna: eius sitis est inextinguibilis. Ab isto puteo exit fumus: ad istam quia fumositates ꝓcedunt a ventre gulosi velut a fornace magna. qui fumus obscurat solem .i. rationem. Unde Augustinus in glosa super illud vbū ad Roma. xiiij. Noli ꝓpter escaꝫ destruere opus dei. Omnia quidē munda sunt ꝛc. dicit sic. Non ꝓpter porcum sed ꝓpter pomum p̄mus homo mortē inuenit. Et esau primatum suum non ꝓpter gallinam sed propter lenticulam perdidit. Scio enim Noe omne genus carnis que cibo esset vsui manducari concessum. Helyam cibo carnis refectum. Johannem mirabili abstinentia preditum animalibus .i. locustis in escam cedentibus non fuisse pollutuꝫ. Et scio esau lenticule cōcupiscētia deceptū. Et dauid ꝓpt aque desiderium a seipo reprehensum: ꝛ regeꝫ nostrū non de carne sed de pane tēptatū. Sextus angelus tuba cecinit. ꝛ ecce equi sunt visi: et q̄ sedebant super eos habebant loricas igneas ꝛ sulphureas ꝛ de ore eorum ꝓcedebat ignis: fumus sulphur. Ab his tribus plagis occisa est tertia pars hominū. Potestas enim equorum erat in caudis eoꝝ. Nam caude eorum erant similes serpētibus ꝛ in his nocebant. Per istum sextum angelum intelligitur Beemot. de quo Job. xl. fit mētio: missus a p̄mis ad superseminādum zizania luxurie. Iste tuba cecinit quādo filios dei .i. filios seth ante diluuium ad luxuriam incitauit. Uidētes enim filij dei filias hominū ꝙ essent pulchre ꝛc. Omnis quippe caro corruperat viam suam coram domino. Gene. vi. Et ꝓpter hoc peccatum deus perdidit mūdū diluuio. Sꝫ quātū nocuit: audiam⁹. Ecce ꝛc. Per equū itelligit corp⁹ luxuriosi. Per eqtātē itelligit spūs: qꝛ spūs .i. aīa regit corp⁹. de isto eq̄ dic ps. Fallax equ⁹ ad salutē. In abūdātia aūt vtut sue n̄ saluabit. In luxuriosis ti spūs q̄ sūt equitātes hūt loricas igneas ꝛ sulphureas. Per loricas itelligūt cogitatōes ꝛ meditatiōes q̄ sūt i mēte vt i spū ꝛ capite. Sūt ignee qꝛ de ignita libidīe ꝛ i mēte sunt feruide seu sulphuree qꝛ de fetido ꝛ illicito opere. S de ore eqꝝ ꝓcedit ignis qꝛ de ore luxuriosoꝝ vba ignita feruore libidinis ꝛ fum⁹ .i. vba denigrātia bonos mores ꝛ famā: ꝛ sulphur qꝛ sunt vba immūda ꝛ fetida. Etiam per ignem bene intelligitur prima actio

ignite libidinis. p fumum assuefactio obscurans rõnẽ. Per sulphur. inueteratio reddẽs famã fetidã. Inter hoĩes est triplex differẽtia. Quidaz sunt xgines. qdam nõ xgines sed cõtinentes. qdam nec sunt xgines nec ptinẽtes. z h tertia ps a pdict trib' plagis. i. trib' modis luxurie occisa est. Per os equorũ intelligif pctm̃ in locutiõe. p caudã pctm̃ in operatione. Ideo ptãs equoz. i. hoim luxuriosoz est in ore z caudis. i. in verbis z factis. z istis caudis. i. factis plus nocẽt. vt pz

Septim' angelus tuba cecinit z facta sunt fulgura voces z tonitrua z terremot' z grãdo magna. Per istũ septimũ angelũ intelligif asmode'. de quo dr Thobie. iij. Missus a pmis ad supseminandum zizania accidie. Iste tuba cecinit qñ i sodomitas ociũ imisit Ezech. xvi. Hec fuit iniqtas sodome superbia. saturitas panis abundãtia z ociũ. Sed quantũ nocuit audiamus facta sunt fulgura z c. Per fulgura itelligũt ignita tẽptamẽta que in psonã ociosam imittunt a dyabolo. Per voces intelligunt cogitationes interiores loquẽtes in mete ocion. Per terremotus intelligunt illicite cõmotiones in corpore hois ociosi. Per grandinẽ intelligif exterior opatio ociosi. in malũ mores z xtutes in aia seminatas dissipãs. Hec oia patẽt in sodomitis q ex ocio deuenerunt in pctã grauissima carnalia: z in penaz igneã qñ ignis sulphur z fulgura colũn psteru t eos. vt pz. Gen. xix. Ecce quomõ ager dñicus bono semine satus. peccatoz zizaniis ẽ a dyabolo superseminatus. E

Quartus flos ẽ iste. In hac vita mali mixti bonis nõ pñt pñt separi: q zizania mixta tritico nequit iussu dñi eradicari. ptz p duos testes. Prim' est btũs Hieronim' in lib. Iudic. vt habef. xi. q. iij. ca. nolite dicit sic. Nolite recedere a dño vsqz in hodiernũ diẽ: hoc ẽ donec seculũ pstat. Dñidãt g mihi quõ Iebuseus donec seculũ stat hab. ret cũ filijs iuda in hierlm: qppe cũ nec ipsi quidẽ filij iuda habitẽt in hierlm. ideo g nec istõ verũ eẽ poterit q Iebusei cũ iudeis habitãt in hierlm qñ nec ipsi qdem habitẽt in ea. Sz nos intelligam' h spũaliter assumẽtes euãgelij pabolã de zizanijs. Sinite vtraqz crescere ne forte volẽtes eradicare zizania eradicetis cũ ipsis z triticũ. z infra. Audi ergo scripturã dicẽtẽ: q nõ potuerũt filij iuda disperdere iebuseos: s habitauerũt cũ ipsis in hierlm vsqz in hodiernũ diẽ. h ille. Scd's est btũs Aug. vt hẽf xxiij. q. iiij. c. qdã cũ bonorũ dicẽs sic. Cũ p negligẽtiã ppositoz siue p aliquã excusabilẽ necessitatẽ siue p occultas subreptiões inuenim' in ecclia malos quos ecclistica disciplina corrigere: aut coercere nõ possumus: tũc ne ascẽdat in cor nostrum impia z pniciosa psumptio qua existimem' nobis ab his eẽ separãdos vt pctis eoz nõ coinqnemur: atqz ita post nos trahere conemur veluti mũdos sctõsqz discipulos ab vnitat cõpage quasi a maloz cõiunctiõe segregatos: veniẽt in mentẽ ille de scripturis similitudines: z diuina oracula vel certissima exẽpla qbus demonstratũ z pnunciatũ est malos in ecclia bonis pmixtos vsqz in finẽ sli tẽpusqz iudicij futuri tolerandos: nihilqz bonis in vnitate ac pticipatione sacroz q eoz fact nõ cõsenserint obfuturos. h ille. Noluit eñi dñs vt zizania añ messem eradicarẽt: qd põt exponi qdrupliciter. Primo de eradicatione vli z oñimoda q fiẽda est tpe messis id ẽ in fine seculi. vñ dr. Sinite vtraqz crescere vsqz ad messez. Scd'o de eradicatiõe pcipitata z dubia. s. qñ nõ est certũ de alĩq q sit zizania lz qbusdã sgnis appareat. vñ dicg. ibidẽ. Hoc videf ptrium xbo apli q ait. Auferte malũ a vobis. Sz sicut inter loliũ z triticũ q diu in herba ẽ parũ distat: ita monet dñs ne de ambiguo iudicemus. Tertio de eradicatione piculosa. s. qñ nõ possint eradicari zizania sine periculo tritici. iõ dicit dñs Ne forte z c. Quarto de eradicatione libidinosa. s. qñ ex libidine vindicte vel motu impatientie vellet qs malos auferre: q tũc seruãda est patiã. Iacobi. v. Patiẽtes estote fratres mei vsqz ad aduentũ dñi. Et q mali sunt pmixti bonis: q zizania pmixta tritico q deus non seminauit neqz malũ culpe fecit Ideo admirãtes qrũnus dicẽtes. Dñe nõne bonũ semẽ seminasti in agro tuo z c. vñ g hz zizania. in q xbo notanf qttuor. Primo co'oni bonitas in creatiõe aĩoz cũ dr. Dñe nõne. Scd'o tritici ppzietas in pductione floz cũ dr. Bonũ semẽ seminasti. Tertio agri puersitas: cũ dr. vñ g zizania. Quarto diaboli crudelitas in supseminatiõe viciez cũ dr. Inimic' hõ h fecit. Ista qttuor patẽt in euãgelio qd põt exponi tripl r. F Primo sic z est expositio xpi p agrũ intelligif mundus q ad instar agri est lat' z magn'. p seiatorẽ intelligif dei filius eim redẽptor. p bonũ semen qd est triticũ intelligunt electi ad

vitã eternã q̃ fuerũt in agro seminati qñ fuerũt in mundo cõcepti ⁊ nati. Isti sunt semẽ bonũ q: triticũ. nã triticũ h₃ candorẽ interi⁹ ⁊ ruborẽ exterius: sed viri sancti sunt interi⁹ candidi p puritatẽ ⁊ exterius rubicũdi p charitatẽ. Per zizania intelligunt reprobi: q: sicut zizania est semen pessimũ: ita ⁊ isti. zizania enĩ sunt acuta ⁊ ventosa: sic reprobi sunt acuti ad ɔgregandũ p vsurã. ventosi ad ascẽdendũ ex sup̄bia: venenosi ad inficiendũ ex malicia ⁊ carnis imundicia. zizania sunt permixta: i. reprobi pmixti electis in hoc mũdo Per inimicũ intelligit dyabolus q̃ xp̄o aduersat. iste seminat zizaniã in agro q: inducit multa gñ a vicioꝝ in hoĩbus suis temptationibus. Dormientes sunt hoĩes ociosi q̃s cũ inuenerit dyabolus inducit ad peccãdũ ideo dicit Hiero. Semp aliqd boni operis facito vt te dyabol⁹ inueniat occupatũ. Serui dñi sunt angeli dei q̃ ascẽdunt ad triticũ ⁊ ad zizania q: cognoscunt electoꝝ ⁊ reproboꝝ bona ⁊ mala opera. Etiã per seruos intelligunt prelati q̃ videntes zizaniã inter triticũ dolore cõmoti clamant ad deũ ⁊ dicunt Dñe nõne bonũ semẽ seminasti in agro tuo? Unde ẽ h₃ zizania: ⁊ tot peccata. rñdet eis Per scripturas inimic⁹ hõ h̃ fecit: ipsi desiderant ꝙ mali tollant de mundo: qbus rñdet ꝙ dimittant crescere vsq₃ ad messem. i. vsq₃ ad cõsummationẽ seculi. ⁊ tunc messores. i. angeli colligent zizania ⁊ facient fasciculos ad cõburendũ q: mittent in ignẽ eternũ. Triticũ autẽ mittent in horreũ: q: electos assument in celũ. Scđo exponit sic. p agrũ intelligit corpus humanũ latũ q: secretoꝝ diuinoꝝ terrenoꝝ i. scientiarũ est susceptiuũ. p seminatorẽ intelligit dei filius creator. per triticũ v̄tutes ⁊ bonũ q̃ cor cõfortãt pulchrificant ⁊ impinguãt. Per zizania vicia tritici ⁊ v̄tutis destructiua suffocatiua ventosa ⁊ pversa. Per hoĩes dormiẽtes intelligunt intellectus ⁊ volũtas negligẽtes in bono ope Per inimicũ intelligit dyabolus seminans vicia per suggestionẽ. Per seruos intelligũtur qnq₃ sensus roni deseruientes ⁊ intellectui tanq₃ dño. Tertio exponit sic. p agrũ intelligit ecclia militans: q: lata cum sit receptiua iustoꝝ ⁊ pctõꝝ. p seminatorẽ xp̄s predicator. per triticũ sancta doctrina ⁊ verbũ dei ⁊ fides in xij. articulos distincta per zizania intelligunt hereses q̃ suffocant triticum ⁊ dissipãt q: sanã doctrinã. p inimicũ diabolũ. i. per heresiarchas. p hoĩes dormiẽtes intelligunt inq̃sitores negligentes. per seruos prelatos xp̄i seruos ⁊ sermoꝝ dei qui vsq₃ ad cõsummationẽ seculi ⁊ vsq₃ ad mortẽ antixp̄i debent esse solliciti vt acqram⁹ vitã eternã. quã nobis ɔcedat iesus xp̄s q̃ cũ patre ⁊ spũ sancto viuit ⁊ regnat. Amen.

In festo purificatiõis btẽ marie virginis. Sermo de ɔcessione ad templum.

i Mpleti sunt dies purgatiõis marie sm legẽ moysi. Luc. ij. Et in euãgelio hodierno. Btũs Aug. sermone tertio in natiuitate btẽ v̄ginis dicit sic. Hec peperit nõ i dolore sed gaudio: hec nutriuit angeloꝝ ⁊ hoium cibũ. O q̃ beata mater ista q̃ sine cõtaminatõe vlla cõcepit mũdiciã: ⁊ sine dore pepit medicinã. Felix mat p quã nr̃i gñis reparata est vita q̃ de celo dei suscepit prolẽ ⁊ mundo genuit liberatorẽ: a peris redẽptorẽ: ⁊ a morte saluatorẽ: q: mirabili ⁊ ineffabili modo oim rerũ ⁊ suũ peperit creatorem hec ille. Super quo verbo talẽ moueo qõnẽ:

A Utrum mater iesu xp̄i cõuenienter ad templũ purganda accesserit ⁊ p filio suo legales hostias obtulerit. Ad istã qõnẽ rñdẽt duo doctores ecclie. Primus ẽ btũs Aug. in sermone scđo huius solẽnitatis dicẽs sic. Sicut dñs noster nõ necessitate sed volũtate factus est sub lege: ita eius genitrix nõ indiguit sacrificioꝝ purificatione: q: virgo añ partũ remãsit ⁊ v̄go post ptũ. hec ille. Scđs est Fulgentius in sermone hui⁹ diei dicẽs sic Ut enĩ plenũ dei filius operaret redẽptiõis nr̃e negocium nõ solũ dignatus est creator totius carnis de carne v̄ginis sm v̄itatẽ carnis naturaliter nasci: deus factor hoĩs hõ verus ex hoĩe fieri: q̃ etiã pãnis inuolui: in angustissimo p̄sepio paruulus collocari: octauo die circuncidi: ⁊ ad tẽplum suũ humanis manibus baiulari. O clemẽtissimi dei gloriosa benignitas. O altissimi dei excelsa humilitas. ille a matre nutriebat infantulus q̃ matrẽ sibi creauit imensus. Ipse a parentib⁹ ad suũ tẽplũ paruulus portabat q̃ deus magn⁹ in eodem tẽplo rogabat. Et idem p se sacrificium p̄cepit offerri qui sine pctõ p nostris venerat iniquitatib⁹ immolari. hec ille. Tamen p maiori declaratione sciendum ꝙ vt dicit mag̃r sniarum li. iij. di. xv. ca. vi. Eadẽ fides mediatoris que nos saluat saluos iustos faciebat antiquos pusillos cũ magnis

q: sicut credimus xp̄m venisse in carnē: ita il li venturū: et sicut nos mortuū: ita et illi mori turū. et sicut nos resurrexisse: ita et illi resurre cturum: hec ille. Eadem fides erat apud iu stos patres dum essent in limbo. Un̄ magr̄ in eodē l.b. di.xxvi.ca.iiij. De antiquis vero pa tribus q̄ apud inferos vsq3 ad passionez te nebantur non incōgrue dici pōt q̄ fidem spez et virtutē habuerunt q: credebant et sperabāt se visuros deum p spēm qualiter eū tunc nō videbant q: non patuit eis cognitio dei per spēm ante passionē xp̄i qua cōsummata a fi de transierit ad spēz. hec ille. Nec aūt fides antiquoȝ patrum continebatur in lege moysi quā deus dederat qui est pater dn̄i nostri ie su xp̄i. Prout declarat sanctus Tho.p̄ ma.ii. q.xcviij.art.ij. in rn̄si. dicens sic. Lex eī vet⁹ hoīes ordinabat ad xp̄m dupliciter. Uno mō xp̄o testimoniū phibēdo. vn̄ dicit. Luc.vlti. Oportet impleri oīa que scripta sunt in lege et pphetis et psalmis de me. Et Johā.v. Si crederetis moysi crederetis forsitan et mihi de me ei scripsit ille. Alio mō p modū cuiusdā dispositionis dum retraheret hoīes a cultu ydolatrie cōcludebat eos sub cultu vni⁹ dei a quo saluandū erat humanū genus p xp̄m Un̄ aplus dicit. Gal.iij. Priusq̄ veniret fi des sub lege custodiebamur conclusi in eam fidem que reuelanda erat. Manifestum est autē q̄ eiusdē est disponere ad finē: et ad fi nem perducere. ideo ab eodem deo a quo fa cta est salus hoīm per grām xp̄i lex vet⁹ da ta est. hec ille. B Et q: dyabolus cogno scebat fidem iustoȝ in xp̄m ex obseruantia legis antique et sic eos fore saluandos: ideo conatus est deprauare cerimonias illius le gis p quēdam magnū heresiarcham q̄ dicit⁹ est manicheus. Qui vt dic. Fulgētius in ser mone huius diei. Dum in xp̄o dei filio ṽita tem non credit carnis scripturis sanctis et ve teribus et nouis crimen nitit̄ imponere fal sitatis. Non vult eī credere humanā carnē a deo plasmatā: necq3 circuncisionē carnis a deo nostro patribus impatā: nec victimā de carnibus aīalium deo viuo et vero priscis tē poribus imolatam nec sabbatum ex dei pce pto ac voluntate seruatū nec tēplum iubente deo dn̄o fabricatum: itaq3 dum in scripturis sanctis non discernit tempoȝ qualitatē sper nit et despicit dn̄ice incarnationis saluberri mā veritatem. quapropter manicheus euidē tissima rōne vincat̄ et dyabolus confundat̄. Ecce moyses ppheta veritatem testamen ti veteris defendit vt et hoc et veteris et no ui deum vnū: scz iesum xp̄m manifestissime comprobet. Fuit ergo moyses ad xp̄m et be atam ṽginem rogans eos vt mentem eius illuminarēt sup hijs que adducebant̄ a ma nicheo notario dyaboli et mox illuminatus a spū sancto cognouit q̄ iste erat ille pphe ta de quo dixerat Deutro.xviij. scz. Prophe tam suscitabit vobis dn̄s de medio fratrum vestroȝ etc̄. Et conuersus ad naturā ait illud quod dicit Aug. sermōe.xi. de epyia. O mā di natura: confer mecū. quis est iste: cui exhi bes obsequiū: et non hz tectum? Quis est iste q̄ vagitibus presepe replet? Responde mihi oro te dic mihi cui exhibes laudēne diu inq̄ rat animus rōnem. Stupeo ego cum video pānos et intueor celum. Estuo cum inspicio in presepe mendicū et super astra preclarum sed subueniat mihi fides q: ratio vera defi cit. Que ergo fides verba rn̄deat. audiam⁹. Pāni isti vagit⁹ et infantia generis humani est natiuitas noua: q: interierat bonis perō natura. stella vero fulgens et magis occurrēs regis est natiuitas patēs hec ibi. Cōuersus est postea moyses ad beatam ṽginē dicens illud Aug. sermone.ij. de natiuitate bē ṽ ginis sic. Dic mihi iam queso sancti sancteȝ mater quēadmodum materni odoris lilium niuei coloris conuallium sine succo huma ne ppaginis: et sine ymbre carnalis seminis iustum ecclesie germinasti? Dic mihi queso viua mater. quibus manibus vel quo diui nitatis articulo in vtero tuo formatus est fi lius cuius solus deus est pater? Dic obsecro te per eum qui talem fecit te vt ipse fieret in te. Dic inq̄ mihi quid boni egisti q̄tum pre mium obtulisti: per quas potestates ascen disti: quos patronos habuisti: que suffragia premisisti: quo sensu vel qua cogitatione ad hoc vt acciperes peruenisti: vt virtus et sapi entia patris que attingit a fine vsq3 ad finez fortiter: et disposuit oīa suauiter: totus vbi q3 manēs: et sine vlla sui mutabilitate in vte rum tuum veniens: ita castrum tue ventris incoleret: et ingrediens non lederet: et exiēs incolume custodiret. Dic mihi quomodo ad hoc peruenisti? Et illa. Queris a me q̄d obtulerim munus vt mei mater efficerer creatoris. oblatio mea est virginitatis pro missio nō a me mihi data: sz ab ipso mihi au tore bonorum omniū concessa. Omne enī datum optimum et omne donum perfectū desursum est etc̄. Oblatio mea est humilitas

Et ideo. Magnificat aīa mea dn̄m. Non auro eleuatam tunicam meam: non pomposo cultu radiantis auri ornamentum ceruicis mee: aut preciosarum margaritarum pendētium aspexit in auribus meis: aut gemmarū ruborem attendit nec fuco mendaci colorem: sed respexit humilitatem ancille sue. Uenit enī ad humilem mansuetus sicut fuerat hactenus vaticinio prophete preuisum qui ait Noli timere filia syon. Ecce rex tuus venit tibi mansuetus et mitis sedens super nubem leuem: id est sine corporis pondere genitricem. Uenit inquā mansuetus requiescens super sinum maternū humilem et quietū et trementem verba sua. Uenit ergo mansuetus implens celos: transiliens per humilem ad superbos et celos non derelinquens: vt inflatos tumore superbie apposito humilitatis remedio mitis medicus ipse curaret. hec ille. Manicheus autem venerat cum moyse ad xp̄m et beatam virginem. Et cum audiret supradicta verba indignatus est valde. Contra quem ait xp̄us illud quod dicit August. libro .v. cōtra hereses sic. O manichee quid est quod te mouet in mea natiuitate. Non sum libidinis conceptus cupiditate: ego matrem de qua nascerer feci. Ego viam meo itineri preparaui atqꝫ mundaui. Hec quam despicis manichee mater mea est: sed manu fabricata est mea: si potui inquinari cum eam facerem potui in illa inquinari cum ex ea nascerer. sicut in transitu meo illius non est corrupta virginitas: sic mea ibi non est maculata maiestas. Si solis radius cloacharum sordes siccare nouit: eis inquinari non nouit: multo magis splendor lucis eterne in quo nihil inquinamenti incurrit quocunqꝫ radiauerit mundare potest: ipse pollui non potest. Stulte vides sordes in v̄gine m̄re vbi nō est concubitus cū homine patre. vnde sordes in ea que nec concipiendo libidinem: nec passa est pariendo dolorem. vnde sordes in domo ad quam nullus accessit: solus ad eū fabricator eius et dn̄s venit vestem quā non habebat induit eāqꝫ sicut inuenit clausam reliqt. hec ille. Post hec verba puer noster iesus cōuersus ad moysen: ait illud quod dicit Leo papa in sermone de natiuitate dn̄i sic. Tibi quondam abiecto tibi extruso paradisi sedibus: tibi per exilia longa morienti in cinerem et puluerem dissoluto cui iam non erat spes vlla viuendi per incarnationis mee sacramētum potestas data est: vt de longinquo ad tuum reuertaris auctorem: recognoscas parentem: liber efficiaris ex seruo: de extraneo proueharis in filium. vt qui ex carne natus es corruptibili: ex dei spiritu renascaris: et obtineas per gratiam quod non habes per naturā. hec ille. Tunc moyses vertēs se ad manicheum ait illud quod dicit Fulgentius in sermone huius diei sic. Attende manichee vtriusqꝫ testamenti manifestissimam et concordissimā veritatem: et tuam conuersus abijce vanitatem. vide in veteri testamēto significationē futurorum: in nouo reuelationē preteritorum: xp̄m autem deū amborum testamētorū in veteri testamēto qd̄ exhibiturus est promittentē in nouo qd̄ promiserat exhibentē: nec in promissione mendacē nec in donatione fallacem: sed vbiqꝫ bonū: vbiqꝫ iustū: vbiqꝫ serenū vbiqꝫ potentē: vbiqꝫ clementē. In veteri testamento redimendi a se hoīs cōditorē. In nouo cōditi a se hoīs redemptorē. In veteri testamento carnis atqꝫ aīe humane potentissimū creatorem: in nouo eiusdem carnis atqꝫ aīe clementissimū susceptorē: ac sic primo carnis aīeqꝫ factorē postmodum carnis aīeqꝫ saluatorē. h' ille. Dixit aūt manicheus moysi. Cur tantū sacrm̄ ē abs cōditū dyabolo si hoc cognosceret nō sic subuerteret mentes hoīm ad errandū circa hoc. Cum enī ciuis similē cum vniuersis aduertit naturā: parem habere arbitrat' cum hoībus causam: nec intelligit a transgressionis vinculo liberū quē ab infirmitatibus mortaliū non inuenit alienum. Cui respondens moyses ait illud qd̄ dicit Leo papa in sermone de natiuitate dn̄i sic. Uerax namqꝫ mīa dei cum ad reparandū humanū genus ineffabiliter ei multa suppeterent. hanc potissimum consulendi viam elegit qua ad destruendum opus dyaboli non virtute vteret' potentie: sed ratione iusticie. Nam superbia hostis antiqui non immerito sibi in omēs homīes ius tyrannicum vendicabat nec indebito dn̄atu premebat: quos a mandato dei spontaneos: in obsequium sue voluntatis illexerat. Non itaqꝫ iuste amitteret originalem humani generis seruitutem: nisi de eo quod subiecerat vinceretur. Cum ergo misericors omnipotensqꝫ saluator: ita susceptionis humane moderaretur exordia vt virtutem insuperabilis a suo homine deitatis per velamen nostre infirmitatis absconderet: illusa est securi hostis astutia. qui natiuitatem pueri in salutem humani generis procreati non aliter sibi quā cunctis

nascentium putauit obnoxiam: hec ille. E Statim affuit dyabolus qui inuchēs cōtra moysen ait. Hec sūt impossibilia que tu ais. O moyses. s. q̄ virgo pariat et q̄ mater huius pueri sit virgo in partu et post partū. Et in cōfirmationē dicti tui nihil aliud allegas nisi q̄ ista sunt mihi incognita. Respōdit moyses dicens. Hec adolescētula habuit Joseph virum qui eius sponsus fuit. sed tamē eā carnaliter nō cognouit. Et postq̄ desponsata fuit cōcepit de spū sancto. Et lz hoc tibi fuerit incognitū. tñ noli mirari q2 tante fuerūt vires sacramēti matrimonij q̄ ab eo demoniū effugaf qñ sancte et honeste obseruaf: vt p3 batur Thobie. vi. Ideo ne mireris si nihil scis de incorruptiōe virginis marie. Nōne Josephvoluit occulte dimittere eam dū videret eā pregnantē: q2 tñ sacramētū ignorabat vt dicif Matthei. ij. Sed vt huius rei habeas veritatē: scito q̄ deus pr̄ misit filiū suū in mūdū nasciturū ex hac virgine: q2 sicut femīa p quā introiuit mors in orbē terrarū nata fuit ex incorrupto viro. s. adam Sic iste deus et hō nasci debebat ex incorrupta femina p quam exclusa morte intraret vita in orbē terrarū. Sed quomodo potest dici femīa incorrupta nisi virgo. nec mireris si hec tibi incognita sūt cū his minora tibi incognita fuerint. Dic mihi sathan sciuisti tu vnq̄ vbi fuit corpus meum anteq̄ resuscitasset me dñs meus iesus vt p3 Deut. xlii. Cū michael archāgel9 cū dyabolo disputās altercaref de moysi corpore nō est ausus iudiciū inferre blasphemie. Sed dixit imperet tibi deus vt d2 in canonica Jude. i. Sic ḡ locus mee sepulture est tibi incognitus vsq3 ad hanc diē. Preterea dic mihi sathan Scis tu locū vbi posita fuit archa federis. Ait sathan. Scio. Moyses dicit et vbi. Ait sathan. Hieremias posuit eā in spelūca mōtis in quē tu ascēdisti vt videres dei hereditatē et ibi eā muro strinxit. Moyses ait. Inuenias mihi speluncā illā. Ait sathan nescio eā: q2 locus ille erit incognit9 donec cōgreget dñs cōgregationē populi sui vt ppitius fiat: vt d2 ij. lib. mach. ij. Tunc moyses ait. Ergo ne mireris sathā si tibi est incognitum quomodo iesus creator humani generis humanū corpus sumpsit de virgine sine pctō. D Et si hec videnf tibi contra humanū cursum nature: noli mirari q2 multa fecit deus que videnf contra naturā. vt p3 ex textu biblie. Primo rubus ardebat et non comburebaf. Exo. iij. Uirga mea versa fuit in colubrū. Exodi. iiij. Petra pcussa effudit aque in abundātia. Exodi. xvij. Uirga aarō sicca floruit. Numeri. xvij. Sarra sterilis et senex cōcepit et peperit. Gen̄ xxi. Aque iordanis steterūt et verse sunt retrorsum. Josue iij. Asina contra naturā locuta est. Numeri xxij. Sol reuersus est retrorsum decē gradibus. Esa. xxxviij. Ferrū sup aquas natauit iiij. reg. vi. Ex sicca maxilla asini aque emanauerunt: ex quibus refocillatus est sanson. Judic. xv. Si deus voluit contra naturā in supradictis opari quid miraris si natus est deus et homo de virgine incorrupta que pseuerat virgo et sine pctō. Ait sathā. Cognosco singula supradicta fore vera: sed quomodo verificaf q̄ iste sit messias. Nā messias pmissus debet sumere carnē ex pgenie dauid. nūquid deus irritum fecit pactū suū quod pepigit cū dauid et domo eius. vt d2. iij. Regū. ix. Ubi deus locutus est dauid dicēs. Non auferef de te corā me vir q̄ sedeat sup thronū israel si custodierint filij tui legem meā et ambulauerint coram me sicut tu ambulasti. Et hoc pactum fuit iureiurādo firmatū vt patet ps lxxxviij. et cxxxi. vbi d2. De fructu vētris tui ponā super sedem tuā. Modo videndū est si filij dauid seruauerūt viā dñi sicut dauid. Primo salomon ydola adorauit: et deū neglexit. iij. Reg. xij. Secūdo roboā et abyas filij eius quorum corda nō fuerūt recta cum deo: sed in grauibus peccatis ambulauerūt iij. Reg. xv Joram filius Josaphat adorauit ydola in excelsis. i. Paralipp. xxi. et eius filius Ochozias ibidem. xxij. ca. Cor achaz non fuit rectum cum deo. et sic de alijs. et maxime de manasse qui omnia opprobria obseruauit contra deū. ergo moyses si filij dauid nō ambulauerūt per viam dñi: immo pactū iureiurādo firmatū fregerūt quomodo est possibile: q̄ deus elegerit incarnari de stirpe dauid preuaricatrice pacti et iuramenti dei. Respondit moyses valde subtiliter mouens sathan. Dico enim tibi q̄ licet supradicti taliter peccauerint. non tamen fregerunt pactum intantum q̄ propter hoc stirps dauid fuerit reprobata a deo. Unde si bene aduertisti sic legitur ibidem. Ipse inuocabit me pater meus es tu deus meus et susceptor salutis mee: Et ego pmogenitum ponā illū excelsum pre regibus terre. Si autē dereliquerint filij eius legem meā: et in iudicijs meis non ambulauerint. Si iustitias meas prophanauerint et mādata mea nō custodierint

visitabo in virga iniquitates eorum et in verberibus peccata eorum: misericordiam autem meam non dispergam ab eo neque nocebo in veritate mea: neque prophanabo testamentum meum: et que procedunt de labiis meis non faciam irrita. semel iuraui in sancto meo. si dauid mentiar semen eius in eternum manebit etc. Licet igitur sathan supradicti reges filii dauid peccauerint et deum irritauerint tamen ipse deus visitauit in magnis verberibus peccata eorum iuxta pactum supradictum propter quod non tollitur quin deus fuerit incarnatus de stirpe dauid quam tu dicis reprobatam. illorum autem punitio patet in allegationibus tuis. Si diligenter inuestigaueris: quamuis autem xpus non fuerit incarnatus ex regali linea Salomonis propter regnum peccatorum incarnatus est ex linea nathan filii dauid fratris vterini salomonis. vt dicitur Luce. iii. Nam vt dicitur. i. Paralip. iii. Dauid habuit quatuor filios ex bersabee in hierusalem quorum tertius fuit nathan et quartus salomon Nam melchi existens de genere nathan genuit panthera: et panther genuit barpanthera et ab hoc genitus est Joachim qui fuit pater huius adolescentule virginis de qua loquitur. Ait sathan o moyses quomodo dicis hanc esse virginem et incorruptam nonne hodie est quadragesimus dies purificationis eius. Tu dicis nunc contra legem tuam. Nonne tu dixisti. Leuit. xii. Mulier si suscepto semine pepererit masculum immunda erit septem diebus iuxta dies separationis menstrue: et die octauo circumcidetur infantulus. Ipsa vero triginta tribus diebus manebit in sanguine purificationis sue. omne sanctum non tanget nec ingredietur sanctuarium donec impleantur dies purgationis sue etc. Haec ibi. Si ergo adolescentula ista vadit ad templum purificanda: sequitur quod sit immunda. Ecce qualiter ista lex contradicit dictis superius a te. vnde purificatio mulieris post partum districte seruabatur in lege. vt habetur in cano. dist. v. ca. iii. §. primo. Respondit moyses illud quod dicit Aug. sermone. ii. huius diei dicens. Siquidem ad huius virginis distinctionem dixi. mulier si suscepto semine peperit. videbam enim istam sine susceptione seminis parituram. ideo non fui ausus dicere absolute mulier si peperit immunda erit. Ait ergo sathan quare igitur circumcisus est xpus quare hostias obtulit pro emundatione sua genitrix eius? Respondit moyses. hoc fecit propter quatuor rationes. Primo vt nobis exemplum humilitatis daret. Unde Beda in homelia hodierna dicit sic. Sicut dominus et saluator noster qui diuinitatis legem dedit apparens in homine fieri voluit sub lege vt eos qui sub lege erant redimeret et vt adoptionem filiorum reciperemus. ita etiam beata dei genitrix que singulari priuilegio supra legem fuit pro ostendendo humilitatis exemplo legalibus subdi non refugit institutis. iuxta illud viri sapientis. Quanto magnus es humilia te in omnibus. Haec beda. Secundo vt legem impleret: non enim venerat dominus legem soluere sed adimplere Nam si in hoc legem soluisset potuissent se iudei excusare et dicere quod doctrinam tuam non recipimus: quoniam dissimilis es patribus nec legis traditiones obseruas. Tertio vt legem purificationis terminaret: sicut enim adueniente luce cessat tenebra. sic adueniente purificatione vera cessat purificatio typica. Unde deinceps nec patres tenentur ad solutionem nec matres ad purificationem: vel templi ingressionem: nec filii ad vllam redemptionem. vt habetur in canone distin. v. Si mulier. Extra de purificatione. ca. vno. Quarto vt nos purificandos instrueret. vnde Aug. lib. ii. contra pelagianum dicit sic. Liberum inquit arbitrium primus homo perpessus dum suis inconsulte vtitur bonis: cadens in preuaricationem in eiusque profunda demersus nihil quemadmodum exinde resurgere posset inuenit suamque in eternum libertate decepit: hac ruina iacuisset oppressus: nisi eum postea xpi pro sua gratia releuasset aduectus: quoniam per noue regenerationis purificationem omne preteritum vicium sui baptismatis lauacro purificauit. Haec aug. Ecce sathan quibus omnibus virgo dei genitrix ad templum accedit non purganda a maculis quas non contraxit sed vt testimonium accipiat a sanctis patribus vtriusque sexus quo ad eius virginitatem. puritatem: et innocentiam: et vite sanctitatem. Ait sathan. ostende mihi hos testes in quibus fuerit status dignitas: fidei puritas: et morum grauitas. vt habetur. iii. q. iiii. ca. testes. §. sequenti. Et de quibus presumatur quod veritatem facti magis sciant. xxxv. q. vi. ca. i. Respondet moyses sicut mulier suscepto semine pariens filium arcebatur ab ingressu templi per. xl. dies. Sic beata virgo predicatur vere innocentissima octo testibus inter viros. et. xl. inter mulieres. Testibus inquam bone opinionis. vt habetur. ii. q. i. capi. in primis circa medium. iii. q. v. ca. suspectos. iiii. q. iii. ca. testes. §. i. Nam de vnoquoque horum mirus est dubitandum vbi prior vita qualis fuerit testimonium reddit distin. vi. ca. miramur. Hii autem testes processionaliter accedunt ordinate cum beata virgine ad templum et testimonium ei reddunt. vnde Ambros. in homelia hodierna dicit sic. Non solum ab angelis et prophetis, a pasto-

ribus ꝛ parētibꝰ: sed etiā a senioribꝰ ꝛ iustis
generatio: dñi accepit testimoniū. Dis etas
ꝛ vterqꝫ sexus eueīuūqꝫ miracula fidē astru
unt. virgo generat: sterilis parit: mutus lo-
quit. Elizabeth pphetat: magus adorat: vte
ro clausus exultat: vidua cōfitet: iustus expe
ctat. h Ambros. Cōuersus moyses ad bea-
tam v̄ginē dixit illud Bernardi in quodam
sermone sic. Uere inq̄ ex hoc beatā v̄ginē
te dicent oēs gn̄ationes q: oīibus gn̄atio-
nibꝰ vitā ꝛ gloriā genuisti. In te em̄ angeli
leticiā: iusti gratiā: pctōres inueniūt veniam
in eternū. merito in te respiciunt oculi oīs
creature. q: in te ꝛ p te benigna manus oīpo
tentis q̄cquid creauit recreauit ac restaura-
uit. hec Bern̄. Tunc btā virgo ait. Ecce em̄
ex hoc beatā me dicent oēs generatiōes: q:
fecit mihi magna q̄ potens est. Moyses ait
Tibi o btā v̄go tam magna ꝛ stupenda do
na dedit altissimus vt vere benedicta dica-
ris in eternū. siquidē in te vna sunt benedi-
ctiones oīum iustoꝝ q̄ tecū pergunt ad tem
plū pcessionaliter. ¶ Primus in hac p
cessione est adam q̄ primo genuflectus corā
beata v̄gine corā oībus assistentibꝰ in ordi-
ne ꝛ gradu suo. Sic alloquit beatā virginē
dicens. Mihi o filia dilectissima tanq̄ pmo
parenti gn̄is humani data est originalis iu-
sticia per quā fui in innocentia cōstitutꝰ: tibi
datus est sol ꝛ fons iusticie per quē nocētes
ꝛ pctōres ad statū sempiternalis innocētie
pducunt. Ego de statu meo tam nobili p pec
catū cito pdita iusticia de paradiso cecidi: ex
quo tā me q̄ meā posteritatē corrupi ꝛ ad
mortē cōdēnaui Tu vero de massa ipsa cor
rupta ↄcepta tantā gratiā sancti spūs es as
secuta: vt seruata semp innocētia integrali
ipsam vitam oīm viuentiū traxeris de celo
ad terrā per quā oībus credentibus incorru
ptio ꝛ vita ppetua cōdonata est. Ego ppter
inobedientiā maledictionē merui. tu ppter
obedientiā cōpletā maledictionē totius ge-
neris humani in benedictionē oīmodā cō
uertisti. Tunc btā v̄go dixit astantibꝰ illud
qd̄ ponit Aug. pmo lib. meditationū. ca. i. di
cēs sic. O q̄ dirus ꝛ durus ē casus iste. Heu
q̄d pdidit homo ꝛ q̄d inuenit: q̄d recessit ꝛ
quid remāsit. pdidit beatitudinē ad quā fa-
ctus est: ꝛ inuenit miseriā ppter quā factus
nō est. Abscessit sine quo nihil felix est: ꝛ re-
mansit qd̄ p se non nisi miserū est. quare sic
obserauit nobis lucē: ꝛ obduxit tenebras.
Ut q̄d nobis abstulit vitā ꝛ inflixit mortem
erūnosam. vñ sumꝰ expulsi: quo sumꝰ impe
lli. vñ precipitati: quo obruti. Rñderūt iusti
astātes dicentes. a patria in exiliū: a visiōe
dei in cecitatē mētis: a iocūditate imortalita
tis: in amaritudinē ꝛ horrorē mortꝭ. Tūc ait
btā v̄go misera mutatio est de q̄to bono in
quātū malū: graue dānū est grauis dolor ē
graue tormentū est. Exclamauit autē adam
corā oībus ꝛ ait. O felix culpa q̄ talē ac tan
tum meruit habere redēptorē. Et subiunxit
illud qd̄ ponit Fulgētius in s̄mone de nati
uitate dicēs. Magnū mysteriū dilectissimi
magnū diuine dilectionis indiciū. Ego homo
deum ↄtēnens: a deo recessi. deus hoīem dili
gens ad hoīes venit. Dilexit impiū: vt face
ret iustū. dilexit infirmū vt faceret sanū. dile
xit puersum vt faceret rectū. dilexit mortuū
vt faceret viuū. Et q̄d amplius dicā q̄ndē
deus vnigenitus humanā naturā sic dilexit
vt eā nō solū a ptāte maligni angeli libera
ret: verū ꝛ in seipso sup oēs bonos angelos
in patris dextera collocaret. Natura em̄ que
in me pmo hoīe a malo angelo captiuata fu
erat: ipa nūc in scd̄o hoīe sup oēs bonos an
gelos regnat. Natura q̄ i me mūdū pcā polluit
ipsa nunc in scd̄o hoīe mundū a pctō mū
dauit. Me p̄mū hoīem mulier corrupta mē
te decepit. scd̄m hoīem v̄go incorrupta v̄gi-
nitate cōcepit: in mea cōiuge nequitia dyabo-
li seducta deprauauit mentē. in scd̄i aūt hoīs
matre gratia dei ꝛ mentē integrā seruauit ꝛ
carnē. Menti cōtulit firmissimā fidē. carni
abstulit oīno libidinem. Igit q̄m miserabili
ter per me dānatus est homo: ideo sine pctō
mirabiliter de v̄gine natus est deus ꝛ homo
hec ille. Et sicut ego formatus fui a deo ex
terra v̄gine sine humano semine: sic xp̄s de
bebat nasci ex v̄gine de spū sancto sine viri
li semie. Tunc moyses surgēs in ↄgregatio-
ne iustoꝝ. ait illud qd̄ ponit Fulgen̄. vbi. s.
sic. Attēdite fratres medicinalis grē lineas
diuina nobis benignitate mōstratas p pmi
hoīs culpā cepit dyabolus homi dn̄ari: per
scd̄i hoīs grām cepit ab hoīe supari. Super
pmum superbus: sub scd̄o captiuus. p illum
nos captiuatos tenuit: p istū nos liberatos
amisit. Primus adam nobis auctor extitit
culpe: nouissimꝰ adam nobis extitit grē. Ille
de limo plasmatus terrenos ptulit: iste de
spū sancto natus: celestes effecit. Per illum
pdidimꝰ grām potē: p istū recepimꝰ āplior ē
Ille q̄ppe nobis intulit pcī maculā cū q̄ na
sceremur ad suppliciū: iste nob ptulit iustifica

tionis gratiaȝ qua renasceremur ad regnū. Per illuȝ filios ire nos gñatio carnalis edi dit: p istū nos filios dei gñatio spūalis exhi buit. Ille nos vicijs subdidit. iste nos flore ꝟtutib⁹ fec. ille nos pcicia deiecit q̄ pm⁹ ceci dit. Iste nos p ꝟtutes eleuat q̄ pmus ascē dit. hec Fulgentius. Hec oīa celebrata fue runt in thalamo ꝟginis gloriose in quo fecit dñs magna. Secundus qui vadit pariter cū adam est abel genu flectens corā beata ꝟ gine ⁊ dicēs. Ego quidē a summo deo filio tuo obtinui ꝟginitateȝ ⁊ martyriū ꝑpter q̄ iustus a dño vocat⁹ sum: sed ꝟginitas mea fuit infecunda: qꝛ non genui filiū nec filiam in hoc mūdo. Martyriū meū ad salutē me am solius ꝓfuit. sed vt dicit Aug. in sermōe de natiuitate dñi. Lacta mater xpum dñm nostrū ⁊ cibū: lacta panē de celo venienteȝ: lacta eū qui talem fecit te vt ⁊ ipse fieret in te: qui tibi ⁊ munus fecunditatis attulit cō ceptus. ⁊ donū non abstulit ꝟginitatis na tus. Qui sibi etiā anteq̄ȝ nascere: ⁊ vterum de quo nasceretur: ⁊ diem in quo nasceretur: ⁊ ci uitatem in qua nasceretur elegit ⁊ ipse condi dit qḋ elegit. sic nāq̄ȝ olim predictū est. Ma ter syon dicet homo ⁊ homo natus est in ea ⁊ ipse fundauit eam altissimus. O oīpotē tia nascentis. O magnificētia de celo ad ter ram descendētis. hec ille. Tu nāq̄ȝ es virgo sed fecūda: qꝛ mater imaculata: mater incor rupta: mater intacta: mater vnigeniti dñi et regis oīm: plasmatoris ⁊ creatoris cunctoꝝ. Illius q̄ in excelsis sine matre ⁊ in terra est si ne patre. Illius qui in celis ſm deitatem in sinu est patris ⁊ in terris ſm corporis susce ptionē in sinu est matris hec Origeñ. in ho melia. Sed quid dicam de martyrio tuo be ata virgo. sic em̄ de te fuerat ꝓphetatū ⁊ tuā ipsius animā pertransibit gladius. Subito nāq̄ȝ vt venter tuus intumuit diuino fetu an gustie occupauerunt mentem tuā tribulatio nesq̄ȝ cordis tui multiplicate sunt. Ex vna p te erat zelus pudoris ꝟginei: ⁊ fama purissi me honestatis. Ex alia parte erat humilitas qua secretum tenebas mysterium incarna tionis filij dei. Unde nihil dicebas q̄ tuam excellentiam ⁊ reputationem pretenderet in ter hec vero cernebas sponsum tuum pre ad miratione suspensum ⁊ quasi turbatum vi dentē te grauidā nec cognoscentē sacramen tum. dicebat em̄ intra se. Cognosco sanctita tem pudicitiā virginitatem huius adolescē tule in cuius moribus corruptele nū ꝑpendi vnq̄ȝ q̄ nec viri ꝯuersationē etiā momētaneā aliq̄n habuit. vñ ergo intumescit vterus ei⁹? Iustus ille colluctabat mente sua. vñ mēta lis hec turbatio extendebat exterius per ali qua signa: qḋ tu aduertens non modicā af flictionē spūs patiebaris ⁊ sustinebas. dice bas em̄ intra te. Quid nūc paupcula faciaȝ tam ꝓfundū ⁊ admirabile mysterium nulli nisi cui dñs mandauerit debeo reuelare. Eti am si reuelarem non adhiberet fides dictis meis. Si taceo huic sancto seni mee virgini tatis custodi suspecta efficiar: pudorisq̄ȝ vir ginei sacra fama recipiet maculaȝ: qꝛ dicent alij quomodo fuit virgo. de qua conquestus est sponsus eius? Et quod mihi pregrauissi muȝ est nō modo tenerrimus honor mee ꝟ ginee puritatis: sed ⁊ tanti filij nasciturí de cor ⁊ gloria infamia polluet. Angustie missi mihi sunt vndiq̄ȝ. Et quod eligam ignoro si indicauero donum dei: forsitan donantē of fendam. Si autem occultauero tam ꝟgini tas mea q̄ȝ proles incurrent infamiā. Pre terea ad maiorem afflictionem tuaȝ erat: qꝛ videbas sanctum illum senem nolle tecum habitare. dicebat em̄ intra se. Si non fallor video: non potuisse tantam pudicitiā viola ri: video tamen oculis ipsam filiuȝ concepis se: aut ergo non cōcepit de hoīe: aut hoc est diuinū ⁊ supercaeleste mysterium quoꝝ quo libet dato consultius mihi videt occulte di mittere eam. Hec si peccauit ⁊ occulte: quod non credo: occulti sceleris non debeo esse re uelator aut homicidij perpetrator: nec rur sus debeo cohabitare peccanti. Si autem di uino miraculo hoc actū est non sum dignus vt tante sanctitati co. abitem: nisi deus ipse iusserit. Tutius ergo est vt secedendo dem locum diuino q̄ȝ iudicio committam. Tu au tē quantū affligebaris mente ex hijs signis Unde dicebas si sanctus ⁊ iustus hic senex me deserit: quid inde vulgus poterit estima re? Quid tenella ⁊ verecunda puella tunc fa ciam? Quid respondebo si sceleris arguat vi debit quisq̄ȝ plenitudinem ventris mei. Ui debit sponsum iustum reliquisse me pregnā tem: quis nisi facinus iudicabit? Nunquid qḋ vni iusto reuelare nō debeo populari vul go ꝑdicabo. Etiā si reuelarē mysteriū: vulg⁹ isipiēs nō capax reꝝ dīnarū ⁊ sacroꝝ celestiū lapidādā me acclamabit ex lege nec pl⁹ ꝓsta bit fid ē cuiq̄ȝ ꝟbo meo q̄ȝ facto iusti me tan q̄ȝ peccatricē deserentis. Quinetiam si iure iurādo expetetur an corpus meū tetigerit

tanq̄ iustus τ verax h' om̄o negabit. Quid ergo cōtra me faciet vulgaris impetus fiens His argumētis affligebaṫ mēs tua: sed superna v̄tus filii dei quē vtero tuo gestabas noluit te diu affligi: q: fidelis est deus q̄ non patieṫ vos tēptari supra illud quo potestis: sed faciet cū tēptatione ꝓuentū. vn̄ misit angelū suū q̄ sancto seni reuelauit in somnis te de spū sancto saluatorē nostrū concepisse: cui mādauit ne te desereret sed custos τ testis tue v̄ginitatis τ nasituri filij deitatis ꝑmaneret. Qui deinceps te nō vt sponsā: aut filiā: sed tanq̄ dn̄am τ reginā celi τ terre venerabaṫ humiliter petens veniā a te: conferens tecū cogitatiōes suas. vt autē ait Bernardus in quodā sermone. Uere btā virgo non habes causā nec tibi opus est purificatione: sed nunq̄d filio tuo opus fuit circuncisione? Esto inter mulieres tanq̄ vna illarū Nā τ filius sic est in medio pueroꝝ. h Ber. Tunc btā v̄go dixit illud qđ ponit Aug. in quodā sermone sic. Ego filiū generaui: sed v̄ginitatē meā non violaui: regnū tenui virginitatis: q: regē genui castitatis. ingredientem τ egredientē habui in palatio ventris mei filiū imperatoris: τ manibus meis non amisi clauim pudoris. Porta facta sum celi ianua facta sum filio dei: illa porta facta sum clausa quā in visione diuina vidit Ezechiel ꝓpha. hec ille. Surgens autē abel astantib' iustis dicit illud qđ ponit Origenes in homelia sup illo verbo. Cum esset desponsata τc. exclamās magno feruore sic. O magne admiratiōis gr̄a. O inenarrabilis suauitas O ineffabile magnū q̄ sacramentū. ipsa eadē v̄go: ipsa τ mater dn̄i: ipsa genitrix ipsa eius ancilla ipaq̄ eū genuit. Quis istā nnq̄ audiuit? Quis vidit talia? Quis hec excogitare potuit vt ipsa mater virgo esset intacta generaret q̄ τ virgo ꝑmansit τ genuit. h ille. Statimq̄ affuit moyses dicēs illud qđ ibi sequiṫ in Orig. sic. Sicut quondā rubus cōburi videbaṫ τ ignis eū nō tangebat: τ sicut tres pueri in camino inclusi habebanṫ: τ tn̄ eos nō ledebat incendiū: nec odor fumi erat in eis. vel quēadmodū danieli intra lacū leonum incluso claustris non apertis allatū est prandiū ab abacuch. ita τ hec sancta virgo genuit dn̄m sed intacta ꝑmansit. Mater effecta est: sed v̄ginitatē non amisit. Genuit infantem: τ v̄go permansit. Uirgo ergo genuit τ v̄go ꝑmansit. Mater filij facta est τ castitatis sigillū non perdidit. hec ille. Dixerunt autē iusti. Quare sic factū est? Respendit moyses: q: non homo iste tantū q̄ videbaṫ: sed vnigenit' erat τ deus q̄ in carne aduenerat. hec origen̄. vbi sup̄. Ecce dignitatē v̄ginis in abel. ¶ Tertius q̄ vadit in comitiua beate v̄ginis est Enoch qui genu flectēs ante eam dixit. Ego cū deo ambulās translat' sum in paradisū: s̄ tu v̄go btā es ortus ꝯclusus fons signatus: emissiones tue paradisus. vere ortus deliciarū: in quo cōsita sūt vniuersa genera floꝝ τ odoramētā virtutū sicq̄ cōclusus vt nesciat violari: nec vllis insidiarū fraudibus corrumpi. Fons quoq̄ sigillo totius trinitatis signatus: ex quo fons vite manat in cui' lumine oēs videmus lumen. Sicut paradisus est locus oriētalis nobilis a terra eleuatus Sic beata v̄go es terrestris paradisus alta' plusq̄ paradisus: q: si in illo fuit positus adam a deo creatus in te positus est dei filius homo nouus q̄ ꝓm deū creatus est. Ille in innocētia cōstitutus: tu autē in materno vtero sanctificata. Ego puto q̄ copiosior sanctificatiōis benedictio q̄ in alijs sanctis abvtero sanctificatis in te descenderit q̄ non solū tui ortū sctificaret: s̄ etiam vitā ab om̄i pctō deinceps imunē conseruaret qđ alteri nemini in natis q̄dem mulierū crediṫ esse donatum. O vere lignū vite qđ solum fuit dignū portare fructū. Et sicut campus paradisi terrestris sine om̄i humano floret āminiculo: non seminatus ab aliq̄ non defossus sarculo: nō impinguatus fimo. Sic beata virgo floruit aluus tua. Sic inuiolata integra τ casta tua viscera tanq̄ pascue eterne viroris florem ꝓtulerūt. Cui' pulchritudo nō videt corruptionē. Cuius gloria in perpetuū non marcescet. Tunc beata virgo dixit illud qđ ponit Aug. s̄mone quarto de natiuitate dn̄i sic. Uirgo concepit virgo peperit non te conturbet iste ꝯceptus: partus non te cōfundat auditus qn̄ v̄ginitas q̄q̄d est humani pudoris excusat ad quem venit angeloꝝ legio vbi iniit deitas cū amica semper sibi integritate cōsortiū. vbi ē interpres angelus. fides ꝓnuba. desponsatio castitatis donatio virtus: iudex cōscientia: cā dei: cōceptus integritas. virginis partus virgo mater. hec ille. Surgens autē enoch in medio iustoꝝ dixit illud qđ ibidē sequiṫ sic. Nemo nostrū iudicet humanū modū: qn̄ diuinum geriṫ sacramentū. Nemo mysterium celeste discutiat eruditione terrena. Nemo in eo cōsingulare est mediteṫ exempla. Nemo cali

niam de pietate componat nemo sibi pi̇culuz
subeat ꝛ p altiora que desiderat recurrat ad
legē. Per legē enī lucis sciam q̄rat auctoris
hoc factuz auc̄te cognoscat deitatis: hec ibi.
Tunc moyses ait illud quod ponit Ambro
sius lib. ij de v̇ginitate sic. Quid nobiliꝰ dei
matre? Quid castius ea. q̄ corpus sine cor-
poris cōtagione generauit? Quid splēdidiꝰ
ea: quā splēdor summus elegit. Et vt de cete
ris taceā v̇go erat nō solū corpe sed etiā mē
te: corde hūilis: animo grauis: v̇bo prudēs
loquēdi parcior: legēdi studiosior. nō in incer-
to diuitiarū sed in p̄ce pauperū spē ponens
intēta operi: verecūda s̄mone: arbitrio men
tis nō hoīem sed deū querere studuit: nullū
ledere: oībus bene velle: maioribus assurge
re: ronem sequi: v̇tutē amare: q̄n ista fastidi
uit humil'r: q̄n vitauit inopem? nihil in oculis
toruū: nihil in v̇bis p̄cax: nihil in actu inue-
recūdum: nō gestus fractior: nō incessus so-
lutior: nō vox petul'ātior: vt ipsa corpis spēs
simulachrū fuerit mētis figura p̄bitatis: hec
ille. ꝛ sic pz. Quartus qui vadit pariter cū
Enoch ē Noe qui genuflectus ante beatam
v̇ginē dicit sic. De me p̄phetauit pr̄ meꝰ cuz
ait. Iste cōsolabit nos ab operibus ꝛ labori
bus manuū nostrarū in terra cui maledixit
dn̄s. Sed hec p̄phetia nō potuit adimpleri
in me v̇go beata: q̄m a nullis laboribus vel
operibus humanū genus absolui nec conso
latus sum quēq̄ꝫ et tūc viuentibus: nisi p̄pos
filios quos cuz nuribus a diluuio liberaui.
Quid ḡ voluit lamech pr̄ meus intelligere
q̄n cum impositione nois p̄phetauit. Nūq̄d
tp̄e quo maledixit deus terre p inundationē
diluuij: q: me cū p̄dictis iussu altissimi p hu-
mani generis semīe s̄uaui in archa cōsola-
tus sum quēpiam ex p̄cedētibus vel succe-
dentibus a laboribus siue opibus manuuz
suarū? immo post diluuiū videnť supaddita
labores laboribus: cū fructibus terre nō suf
ficiētibus ad humani generis victū carniuz
esus ꝛ vini potus p conditorē sunt hoībꝰ cō
cessi. Pro quoꝝ vsu necessitanť hoīes mag
laborare: s̄ neqꝫ p̄pter vinee fructū: sum ho-
mines magis cōsolatus post me laborātes:
q̄n magis vini gustu denudatꝰ sum in taber
naculo meo. Uere beā mr̄ tu es cōsolatrix q̄
vniuersoꝝ ꝯsolatorē genuisti. manuū nr̄arū
opa sunt. ydola surda ꝛ muta de q̄bus dicit
Simulachra gentiū demonia q̄ carnis lasci
uia: offuscatione mētis: vanitate sensuū fa-
ctus ꝛ a qua insania p̄us liberari nequimꝰ.

q̄ꝫ sacrū corpus tuū v̇gineuz nobis pareret
fructū salut. Hic ḡ fructus. s. corpus scissimū
filij tui de spū sancto cōceptū ac diuinitati p-
sonal'r vnitū: nulli maledictioni potuit subia-
cere. Terra cui maledixit dn̄s est hūani cor-
poris massa v'lis. cuius v̇ginale corpus tuū
fuit ps. In terra ḡ cui maledixit dn̄s cōso-
lationē a laboribꝰ ꝛ ab opibꝰ manuū nr̄arū
inuenimus: q: in massa carnis humane ꝯcu
piscētie maledictioni subiecte. solā te inueni
mus ad p̄ducendū fructū vitalis germis ap
tam ꝛ bn̄dictā. p quā bn̄dictionē accipemus
et nā liberatiōꝫ a cultura detestabili lapidū
et lignoꝝ cōplementū laboꝝ s̄tuosoꝝ cū oī
ꝯsolatione inuenimus in celis mediāte fru-
ctu sacratissimi vētris tui. Accede itaqꝫ ad
templū dei nō purificāda a maculis tuis: sed
vt nos purificatos a sordibꝰ petōꝝ offeras
filio tuo. Tūc beata v̇go dixit. Ego q̄si vitis
fructificaui suauitatem odoris: ꝛ flores mei
fructus honoris ꝛ honestať. Ego sicut vitis
abundās in lateribꝰ domus tue: benedictus
fructus p quē semen incorruptiōis ꝛ supne
hereditatis quā p̄didistis in adaz: hodie re
cepistis ꝛ vere singulariter bn̄dictus qui nō
nr̄o more p quā natus est grām bn̄dictiōis
a dn̄o accepit: se ip̄o ad saluandū mūdū bn̄
dictus q̄ venit in noīe dn̄i. Surgēs aūt noe
in medio iustoꝝ dixit illud Bede in homel.
Exurgēs maria ꝛc. sic de huius fructus ortu
p̄s. mistico spiramine testať dicēs. Et enim
dn̄s dabit benignitatē ꝛ terra nr̄a dabit fru
ctum suū. dedit q̄ppe benignitatē: q: genꝰ hu
manū a reatu p̄me p̄uaricatiōis p vnigeni-
tum suū liberare disposuit: dedit benignitatē
q: eius ingressu virginalis vteri tēplū spūs
sci grā ꝯsecrauit. ꝛ terra nr̄a dedit fructū suū
q: eadē v̇go q̄ de terra corpꝰ habuerat: filiuz
genuit: diuinitate quidē deo prī coeq̄lē: sed
sibi carnis veritate ꝯsubstantialē. de h̄ Esa.
tp̄s humane redēptionis intuēs ait. In illa
die erit germē dn̄i in magnificētia ꝛ glīa et
fructꝰ terre sublimis. Germē nāqꝫ dn̄i fuit
in magnificētia ꝛ glīa. Cū sempiťnꝰ dei filiꝰ
in carne tpaliter apparēs magnitudine v̇tu
tū celestiū mūdo clarus effulsit. fructꝰ q̄s ter
re sublimis est effectꝰ q̄n carnē quā de nr̄a
natura mortalē deus suscepit imortalem ad
celos subleuabit. h̄ ille ꝛc. Quītus q̄ vadit
in comitiua bte v̇ginis est melchisedech rex
salē q̄ ꝛ ip̄e est Sem. vt dicit Hieronymꝰ in
ep̄lis ꝛ genuflectēs an̄ ip̄am dixit. Ego qui
dem a deo altissimo oportuit vt essem rex et

sacerdos. tu vero mater gratie genuisti nobis solem iustitie qui eternum regnum ac indeficiens sacerdotium secum ferens nomodo vere est rex et sacerdos perpetuus: quietiam nos immeritos et pusillos faceret gratie sue participes. deo nostro regnum et sacerdotes. Tunc beata virgo dixit illud Augu. in lib. lxxxiij. questionum. q. lxviij. Dominus iesus christus rex et sacerdos est qui pugnando pro nobis vincendi monstrabit exemplum in carne mortali peccata nostra suscipiens. Itaque ipso duce ab hostibus et laboribus huius peregrinationis nostre tanquam ab egypto liberamur: et persequentia nos peccata sacramento baptismatis nobis euadentibus obruunt. Eodem ipso duce in hierusalem celestem. tanquam in terram promissionis introduci posse presumimus in eternum ibi regnante ipso et custodiente seruari. Ipse etiam sacerdos noster in eternum secundum ordinem melchisedech: qui seipsum offert holocaustum pro peccatis mundi et eius sacrificij similitudinem celebrandam in sue passionis memoriam commendauit vt illud quod tu melchisedech iam obtulisti vide ant fideles per orbem terrarum offerri. Surgens autem melchisedech in medio iustorum dixit. Ego obtuli panem et vinum in sacrificium propter noui corporis et sanguinis institutionem sacramentalem nec miremini quoniam si veritas inuisibilis fuit in igne sacrificij sanctificando secundum ordinem aaron quanto magis veritas inuisibilis debet esse in pane et vino sacrificij sanctificationis secundum ordinem melchisedech. Nonne sacerdotes qui captiui ducti fuerunt in babylonem abstulerunt ignem de altari et saluare cupientes absconderunt eum in speluncam quem ignem post septuagita annos hij qui reuersi fuerant de captiuitate inuenerunt in loco ignis aquam crassam quam accipientes et illam aspergentes sup holocaustum statim accensus est ignis et libauerunt domino holocaustum. vt habetur. ij. Mach. ij. Si ignis sanctus fuit absconditus quomodo reperta est loco eius aqua. Si apparuit aqua vbi erat ignis? Si videbatur ignis vbi erat aqua. Responderunt iusti dicentes. Ignis in aquam et aqua in ignem transubstantiata fuit. Tunc melchisedech dixit illud ad heb. vij. sic. Hic enim melchisedech rex Salem sacerdos dei summi qui est rex pacis sine patre sine matre sine genealogia neque initium dierum neque finem habens assimilatus est filio dei sacerdos manens in eternum: hec ille. ecce quantus comes. Sextus qui vadit pariter cum melchisedech est abraham qui genuflexus coram beata virgine dicit sic. Ego enim accepi a domino quamplurima dona grandia, propter que inter cunctos populos clarus et singularis habitus sum. Nam tunc temporis inter omnes viuentes vocatus sum et omnibus electus sum: ac tanquam optimus omnium sequestratus sum: patriarchali nomine ab ipso domino nominatus sum: plurisque fecunditate miraculose dotatus sum: cunctarum gentium benedictione per semen sanctissimum mihi promissum benedictus sum. Ego sum ille per quem deus corripuit reges: quem magnis diuitijs deus ditauit Ego sum qui tanquam verus dei cultor legem circumcisionis a deo promerui propter sinceritatem fidei mee. Sed quid sunt hec omnia respectu eorum que in te fecit altissimus O virgo beata! Tu enim super omnes creaturas ad ineffabile mysterium incarnationis diuine vocata pariter et electa fuisti, sicque domini redemptoris omnium mater diceris cunctorum electorum patriarcha inclita merito comprobaris. Namque tam excelsam prolem genuisti: per quam omnis hominum generatio spiritualis procedit. Tu es filia super omnes benedicta: per quam omnis promissio de mei seminis benedictione completur. Tu es vere celi terreque regina que illum genuisti cui omnes reges seruiunt tanquam domino in timore et exultant in eo cum reuerentia et tremore, cuius virtute circumcisio et preputium in vna fide ac legis obseruantia iunguntur: et verus cultus diuini nominis per vniuersam terram dilatatur et ampliatur. Et cum amplitudo hereditatis mihi promitteretur non dubitaui id fiendum. sed rei quam crediderant aliquam similitudinem optabam qua eius modum agnoscerem. sic non fuit diffidentie in te quando dixisti gabrieli quomodo fiet istud quoniam virum non cognosco. quod enim futurum esset certa eras: sed modum quo fieret inquirebas. Et hoc cum que simulles audiuisti. Spiritus sanctus superueniet in te et virtus altissimi obumbrabit tibi. Denique mihi similitudo data est de animalibus. scilicet iuuenca capra et ariete et de duabus volucribus celi scilicet de turture et columba vt secundum hec scirem quid esset futurum. quorum horum similitudinem tenet hic benedictus filius tuus siue propter iugum legis in iuuenca. siue propter similitudinem carnis peccati in capra. siue propter regni dominium in ariete vt et tu hodierno die accedas cum turture ad templum et columba propter simplicitatem et innocentiam vite tue hoc ipso partu tuo demonstrandam. Nam innocentia tue virginitatis designatur in turture: et simplicitas tue sanctitatis designatur in columba. Hec enim offerre debes iuxta legis preceptum, quemadmodum in euangelio hodierno dicitur. Par turturum aut duos pullos columbarum propter geminam dilectionem dei et proximi. Tunc beata virgo dixit illud quod ponit sanctus Tho

mas.iij.parte.q.xxxi.arti.viij.i rñ.sic.lz oẽs iste pmissiones diuinitus tibi facte iam ve rificent in filio meo: h tñ deest: q: in lumbis tuis nõ fuit decimatus. Probat enĩ apl's he bre.vij. Maius esse sacerdotiũ quod est sz ordinẽ melchisedech sacerdotio ipo leuitico vt pz p h q tu Abrahã dedisti decias melchi sedech adhuc leui existẽte in lũbis tuis ad quẽ ptinet legale sacerdotiũ. Si aũt filius meus esset decimatus in te nõ esset eius sacerdoti um sm ordinẽ melchisedech sz min⁹ sacerdo tio melchisedech. Unde xp̃s nõ est decima tus in lumbis tuis sicut leui. Ille enĩ q deci mas dat: nonẽ sibi retinet z decimã alij attri buit quod est pfectionis signũ: inquãtuz est quodãmõ t'miũ⁹ oĩm nũerorũ q pcedũt vsqz ad decẽ. Unde ẽ q ille q decias dat ptestat se ipfectũ z pfectõez alij attribuẽ. Impfectõ aũt hũani gñis ẽ ppt' pctm qd idiget pfecti one eius qui a peccato curat. Curare autez a pctõ est solius xp̃i. Ipe est enĩ agnus qui tollit pctã mũdi. vt dr Ioh.i. Figurã autem eius gerebat melchisedech vt apl's pbat ad Heb.vij. Per hoc g q tu Abrahã decimas dedisti melchisedech prefigurasti te velut in pctõ conceptũ. z oĩs qui a te descẽsuri erãt ea rõne vt pctm originale zherent indigere curatione que est p xp̃m. Ysaac aũt z iacob z leui z oẽs alij sic fuerũt in te vt ex te deriuarẽ tur nõ solum sm corpulentã substantiã: sed etiã sm rõnem seminalẽ p quã pctm origia le contrahit. ideo oĩs in te sunt decimati. i. pfigurati indigere curatiõe que est p xp̃m. Solus aũt xp̃s sic fuit i te vt a te deriuaret nõ sm rõnem seminalẽ. sz sm corpulentam substantiã: ideo nõ fuit in te sicut curatione indigens. sed magis sicut vulneris medicia Unde nõ fuit in lũbis tuis decimat⁹. ppfea Aug. lib.iij. sup geñ ad lraz dicit. nõ est xp̃s in abrahã decimatus cuius caro inde nõ fer uore vulneris: sz materiã medicamis traxit: hec thomas vbi supra. Surgẽs aũt abrahã in medio iustoz dixit illud Augu. in homel. de abrahã sic. Ego pr multarũ gentiũ dict⁹ sum. Oĩs enĩ gentes q in xp̃m crediderũt et credituri sunt: filij abrahe sunt imitando fidem non nascendo per carnem. Nam sicut iudei per infidelitatẽ degeneres facti sũt. ex filijs abrahe filij dyaboli: z pgenies vipera rum: ita ecõtrario omnes gentes i dominuz xp̃m fideliter credẽtes abrahe filij effici me ruerunt. Tunc moyses dixit illud Augusti. super ps.civ sic. Semen Abrahe sunt omes filij promissionis pertinentes ad eternã he reditatem testamenti eterni: vt tanq̃ ipam hereditatem sibi eligant deum: z eum gra tis colant. i. propter ipsum non propter ali quod emolumentum mercedis extra ipsum et hoc faciant laudantes: inuocantes: annũ tiantes: non in suam sed in eius gloriaz. per fidem bene operantes: spe gaudentes: chari tate autem feruentes: hec ille. Septimus qui vadit in comitiua beate marie virginis est ysaac et genuflectens ante eam dixit sic. Ego sum heres Abrahe in quo promisit de us vocare et suscitare illi semen. Ego tanq̃ heres eius vnicus signorum et miraculo rum illi ostensorum particeps fui. Nisi enim me orante non potuit vxor mea concipere: precedente fere viginti annorum sterilitate que tamen duorum populorũ mater futura erat. Natis autem duobus geminis electio mea a diuina predestinatione longe erat cũ vellem benedicere maiorem deo disponen te benedixi minorem. Sed quid significant hec parua virgo a deo preelecta: nisi stupen da i la et mira que in te fecit deus omnipo tens. Tu es illa que fecundatione sterilitatis cognate tue Helizabeth ab archangelo gabriele percepta mox verbum fidelissimum et humillimum protulisti orando vt merea ris omnium populorum salutem tuo virgi nali vtero concipere quando dixisti. Ecce an cilla domini fiat mihi sm verbum tuum. Tu es illa que non geminos filios: sed vni cuz gemine tamen substantie scilicet diuine et humane genuisti: qui perfectissimus he res eterni patris: primogenitus in mul tis fratribus. duos populos scilicet iudaicũ et gentilem tanq̃ lapis angularis coniũxit in vnam fidem: vt secum heredes faceret vi te eterne. Licet autez iudaicus populus esti maret se preferri ceteris populis: in benedi ctione altissimi: quia prius legem mandata et benedictionis datorem susceperat: tamen tua humilitas qua ad templũ p nobis pur gandis accedis genti i populo bñdictionez salutarem condonat. Tunc beata v̓go dixit illud quod ponit beda in homelia hodierna sic. Lumen quidem vtriqz populo z salutare dei xp̃s a deo parat: qui tamen ad gloriam magis israel a quo diu speratus z ex quo p̃ nunciatus aduenit. Gentium vero dicitur esse reuelatio: quarum mentis oculos pro

funda iam cecitate demersos neqꝫ vlla spe aduentus dñici erectos ipse visitare: pariter ꝛ releuare atqꝫ illustrare dignatus est. ꝛ bene reuelatio gentiū israeli ꝑfert: q2 cū plenitudo gentiū introierit: tūc oīs israel saluus fiet quod vidit ꝓs cū diceret. Notum fecit dñs salutare suū ante cōspectū gentiū reuelauit iustitiam suā. subiūxit atqꝫ ait. Memor fuit mīe sue iacob ꝛ veritatis sue domui israel: h̄ ille. Surgēs aūt ysaac in medio iustorum dixit illud leonis pape in ſmone de natiuitate dñi sic. Exultet sanctus: q2 appropinq̄t ad palmā. gaudeat petōr q2 inuitat̃ ad veniā: animet̃ gentilis q2 vocat̃ ad vitā. Dei nāqꝫ filius ſm plenitudinē tpis. quā diuini consilij altitudo inscrutabilis disposuit recōciliandam auctori suo naturā generis assumpsit humani: vt inuētor mortis dyabolꝰ ꝑ ipsā quā vicerat vinceret̃. In quo cōflictu ꝑ nobis inito magno ꝛ mirabili equitatis iure certatum est. dū omnipotēs deus cū seuissimo hoste nō in sua maiestate ſ; in nostra humilitate congredit̃ obijciēs ei eandē formam eandēqꝫ naturā: mortalitatis quidē nostre participē: sed totius pcti exptē. Nihil aūt in ista singulari natiuitate de carnis ꝯcupiscentia transiuit. Nihil de pcti lege manauit: hec ille. Tunc moyses vidēs iustos admirari in ṽbis ysaac volens declarare mysteria huiꝰ excellētissime natiuitat̃ dixit illud qđ ponit Augustinus in quodā ſmone sic. Qui lapideas inscripsit tabulas sine stilo ferreo: ipse grauidauit mariam spū sancto. Qui ꝓduxit panes in heremo sine sēmine: ipse virginē impregnauit sine corruptiōe. Qui fecit ṽgam sine pluuia germinare. ipse fecit filiā dauid sine semine generare. Non legistis esayam ꝓphetā eximiū. Ecce inq̄t ṽgo cōcipiet ꝛ pariet filiū. Quod ḡ legistis in scripturis: aspicite in maria oculis nō obscuris vt dicat̃ cāticū dauid. Sicut audiuimus sic vidimus i ciuitate dñi ṽtutum in ciuitate dei nostri ꝛc.

Octauus q̄ vadit pariter cū ysaac est iacob filius eius genuflexus corā beata ṽgine dicēs sic. Inter ceteros q̄ magna obtinuerit a dño ego nō pua assecutus sū. Nāqꝫ p̄mo geniture bñdictionē diuina dispositiōe ꝯtra ordinationē p̄ris mei ysaac ꝓmerui. scalam in via ꝓ situs attingentē celū ꝑ quā angeli descendebāt ꝛ ascendebant dñmqꝫ innitum scale dormiēdo ego clare vidi: vxorē: plem: diuitias nō obstātibus calūnijs deceptorū adiuuāte dño acquisiui. Rediens autem ꝛ timēs fratris mei insidias castra dei habui obuiā et cū angelo tota nocte vsqꝫ mane luctatus sum: ac israel magno mysterio vocatus sū. Sed qđ sunt hec ṽgo gloriosa respectu eoꝝ que in te ꝛ ꝑ te opatus est deus? Si enī de benedictione agit̃: tu benedictionem eternā a summo celo vsqꝫ ad terrā trāstuli. Ipamqꝫ tuo sacro gestans vtero ṽginitatꝭ flore ꝑmanēte toti mūdo ꝓtulisti. Unde bñdicta es filia a dño q2 ꝑ te fructū vite cōmunicauimus. Insuꝑ q̄ obsecro est illa scala nisi tua intemerata ṽginitas: ꝑ quā deus ad nos descendit: ꝛ nos ad ipm ascendimus. Ipe enī qui ꝑ te ad nos descēdit: ꝑ te rursū ad se nos facit ascēdere. Que bene celū tangebat ꝛ terrā: quia tu inter deū ꝛ nos posita ipm attigisti ꝑ plenitudinē gr̃e ꝛ nos tecum retines ꝑ naturā. Ascendūt ergo angeli dei ꝑ te ac descendūt: q2 tanta fuit plenitudo ꝛ pulchritudo gr̃e tibi diuinitus cōcessa: ꝙ admirātes eam angelici spūs beati descēdebant ad te venerātes simul ꝛ gratulātes. ꝛ sancti dei hoīes vidētes completas ꝑ te ꝓmissiones p̄m ad dñm vniuersorum qui tecum est ascendāt. Tunc beata virgo dixit illud quod ponit btūs Augustinus lib. xvi. de ciui. dei. c. iiij. sic. Per scalā istā intelligitur ipe xp̄s saluator: quā in memoriā reuocat i euāgelio vbi dicit. Amen amen dico vobis videbitis celum apertum ꝛ angelos dei ascendentes ꝛ descendētes suꝑ filiū hoīs. Surgens aūt iacob in medio iustoꝝ dixit illud Augu. ſmone secundo de natiuitate dñi sic. Facta est maria scala celestis quia ꝑ ipsā deus descendit ad terras vt ꝑ ipam homies ad celos mereantur ascendere. Ipsis enim licebit illuc ascēdere qui deum crediderūt ꝑ ṽginē mariā ad terras descendisse: hec ille. Tunc moyses dixit sic. Uirgo hec regia via est ꝑ quam saluator aduenit ꝓcedēs ex ipsiꝰ vtero tanqꝫ sponsus de thalamo suo. Ipsa est scala ꝑ quam ad nos descend. saluator vt ad ipm ꝑ eam ascēdamus. Studeamꝰ ꝑ eam venire in gr̃am ipius qui ꝑ eam i nostram miseriā venit ꝛ genuflectētes cēteri viri iusti simul cum moyse corā beata virgine dixerūt vna voce. Per te accessum habeamus ad filium. O benedicta inuentrix gratie genitrix vite: mater salutis vt ꝑ te suscipiat nos qui ꝑ te datus est nobis. Ueni in templum: ostende partum diu ꝓmissū diu optatum. vt ꝑ eū ab omnibus facinoribus nostris purgemur. ꝛ purificati i glām

eternam deducamur. Quibus dictis statim affuerunt quadraginta venerabiles domine iuxta quadragenarium numerũ dierũ purificationis reddentes testimoniũ de puritate virginis. ¶ Prima fuit eua q̃ genuflexa coram beata v̾gine dixit illud Bernardi in s̾mone. Signũ magnum ⁊c. sic. Non erat bonũ nobis esse hominez solum: congruum magis erat vt adesset nostre reparationi sexus vterq̃ quoꝝ corruptiõi neuter defuerat Ego nãq̃ crudelis fui mediatrix per quam serpens antiquus pestiferũ ⁊ mihi ⁊ viro virus infudit: sed fidelis tu v̾go sanctissima q̃ salutis antidotũ viris ⁊ mulieribus ꝓpinasti Ego fui ministra seductiõis: sed tu propiciationis. Ego suggessi p̄uaricationem: s̄ tu iniecisti redemptionẽ. Ego comedẽs ꝓhibitum pomũ ⁊ mihi nocui ⁊ viro: sed tu concipiens nobis datum filium ⁊ feminis ꝓfuisti et viris. Ego timens ꝓ peccato abscondor inter ligna paradisi. sed tu gaudẽs ꝓ partu circundaris cetibus angeloꝝ celestis militie dicentium cum gaudio. Gloria in excelsis deo ⁊ in terra pax hominibus bone voluntatis. Ego de paradiso ad exilium mittor: s̄ tu de exilio seculi leuaris in celum. Ego ꝓ corruptionem concipiẽs ⁊ in dolore pariens sub viri potestate fui: sed tu per misterium sp̄us sancti fide cõcipiens cum gaudio peperisti ac reges ⁊ p̄ncipes ouãtes eius cupiũt subijci potestati. Ego posteros ex me nasciturοs trãsmisi ad inferos: sed tu benedicta ex tua ꝓle natos dirigis ad superos vt q̃d vlterius mororꝫ ꝓtrahendo plurima. Ego obfui: s̄ tu ꝓfuisti: quia g̃ oẽs sumus leti ꝓ sanctissimũ partũ tuũ purificari nos ꝯuenit vt vita quã destruxerã per te mĩsericorditer reparetur. vt tuis meritis suffragãtibus filij tui immẽsa pietas nos ꝓtrahat ad coronam eternam: s̄ illa. Sc̄da fuit vxor Noe simul vadẽs cum eua que genuflexa corã beata v̾gine dicit sic Uere beata virgo tu es archa in qua eccl̄ia iustorum saluat̃ ꝓpter officiũ finalem intentionem. Cum eñ vir meus fabricauit archã ex mãdato dei ꝓseruauit humanũ genus a vastitate diluuij in figuraꝫ ꝙ corpus filij tui velut Noe i vtero tuo tãq̃ i archa reciperet̃ in quo saluant̃ omnes electi qui simul vniti in vna fide ad te confugiunt. Unde omnis generis animalia per te saluant̃. vel vt dicit Esayas. q: i regno xp̄i filij tui lupũ cũ agno pardum cum hedo: leonem ⁊ bouem simul ire ad pascua. eorumq̃ fetus simul pasci vidimus. velut dicit petrus quia refert visionẽ vidisse: in qua omnia quadrupedia et bestie terre et volatilia celi intra vnum fidei lintheum continebant̃ quatuor euãgelioꝝ initijs alligatum. vnde in te video, ea p̾cipue fore adimpleta. Primo ꝙ illi qui sunt ex archa tue v̾ginitatis: in te nõ credẽtes filiũ dei cõceptum non saluant̃ licet deo sacrificent: q̃a extra ecclesiam catholicam non est locus sacrificij. vt habet̃ p̄ma questiõe. i c. ex. immo si quis in archa noe. i. in vnitate ecclesie non fuerit peribit regnãte diluuio vt habet̃. xxiiij q i. c. quia vetus. Et sic pereunt philosophi qui negant te virginez potuisse parere salua integritate virginitatis. Pereunt arriani q̃ negant xp̄m sumpsisse verum corpus de te maria v̾gine. s̄ illud fuisse vel celeste vel fantasticum. Pereũt ⁊ valentiniani qui negant xp̄m habuisse animã: sed diuinitatẽ fuisse loco anime. etiam verũ hoĩem te nõ genuisse. Pereunt iudei xp̄m negãtes filium dei: sed pure hominẽ filiũ tuũ et ioseph: iĩo omnes isti diluuio perierunt: quia archa sanctissimi vteri tui per fidem nõ intrauerũt. Secundo illi nõ saluant̃ qui cũ coruo ad archã sanctitatis ⁊ mĩe tue nõ redeunt. Isti sunt qui peccando egrediunt̃ ⁊ recedũt nõ credentes te genuisse saluatorẽ seculoꝝ ⁊ ad vnitatem ecclesie non reuertunt̃: vnde semp corui remanent nec remissionẽ peccatoꝝ aliquãdo recipiunt necq̃ celeste regnũ aliquãdo ingrediũtur. eo ꝙ extra ecclesiam nõ est remissio peccatorum: vt habet̃. xxiiij. q. i. c. quicũq̃. Tertio illi soli saluant̃ qui tecum tanq̃ cum columba ramum virentis oliue deferentes ad fidem xp̄i reuertunt̃. Isti sunt qui peccando exeunt ⁊ penitẽdo redeunt quibus nõ clauditur archa mĩe filij tui. Siquidem hanc columbam iubemur offerre s̄m legem die purificationis nostre vt confiteamur vere q̃ tu es columba que mũdo pacez annũciasti.

Tertia fuit sarra vxor Abrahe que genuflexa corã beata v̾gine dicit sic. O genitrix virgo tantiq̃ nostri pueri mater risum fecit tibi dominus quando euz genuisti qui fecit te angelo gaudiuz nostrum tibi predicente puritate nimia velut angelo mihi ysaac nũciante. Risum fecit tibi dominus quando genuisti puerum signum portantem pharaonis puerum hastam tenentem Gedeonis puerum pulchrum habentem caput absalonis: puerum totam vim habentem sansonis. Aperi ergo virgo sinũ; expãde gremiũ

prepara iter tuum ad templum quia ecce fa
ctura est tibi magna qui potens est: vt pro
maledictione israel beatam te dicent omnes
generationes. Confortare virgo fecūda: ca
sta puerpera: mater intacta: quia non eris in
israel vltra maledicta: neq͡z inter steriles de
putata genuisti ꝑfecto illum qui te fecit ⁊ in
eternum permanes virgo. Quarta fuit re
becca simul vadens cū sarra q̄ genuflexa co
ram beata virgine dixit sic. Ego disponente
deo virum meum decepi⁹ vt filio benedice-
ret: tu singulari beneficio et priuilegio vitam
absq͡z omni peccato duxisti: vt peccati mor-
tis q͡z peremptorem pareres vite iusticie q͡z mu-
nus omnibus ostenderes: que ideo virgo de
sponsata fuisti: vt dyabolo v̄ginitas tua oc-
cultaret̄: vt iudeorum prauitas deijceret̄: vt
legis institutum non destrueret̄ ⁊c. Quin
ta fuit lya que genuflexa coram beata virgi
ne dixit sic. Ego enī magnam populi multi-
tudinē deo ꝓgenui: sed tu v̄go immaculata
effecta es fecundior que plucidis oculis: lac
visceribus omnē creaturam eternis sedib⁹
collocandam simul aspexisti. Ecce iam video
quid de te futurū sit: quis ex te fructus pro-
cessit: q͡z iocūda omnibus gētibus ex te ꝓue
nerūt. Nam angelorum numerus per tuum
filium reintegratur: ⁊ hominū generatio in
Adam maledicta per benedictionē fructus
ventris tui ad eternitatis possessionē regene
ratur ꝓut ꝓmiserat iustis ⁊c. Sexta fuit
Rachel simul vadens cum lya q̄ genuflexa
coram beata v̄gine dixit sic. Ego formosita-
te nimia splendens: oculis Jacob gratiosa
fui: sed tu venustior que omnis gratie ple-
nitudinē accepisti: quid iustitie: quid sancti
tatis v̄go beata indiguisti: que digna habi-
ta es vt ex te inextimabile preciū salutis hu
mane carnem sumeret. Quid dignius: quid
fructuosius in humani generis salutē exoriri
potuit? Cui nullus pr̄iarcharum. nullus pro
phetarum: nullus antiquoꝝ patrum. nullus
prorsus hominū potest cōparari. Quomo-
do huic quisq̄ᵐ estimabitur cōferēdus: cuius
ob v̄ginitatis excellentiā: mira sublimitate
supeminet fructus. Nec mirum: si tu admira
bilis v̄go cūctorum celsitudinem transcēdis
mortalium: cum tuo partu beatoꝝ excellas
meritum angelorum. Omniū quidē sc̄orum
memorie mirabiles: nulla tamē celsiore tuo
memoranda preconio Abel per sacrificium
nominat̄. Enoch per complacentiam memo-
ratur. Melchisedech sicut ymago dei predi-
catur. Noe p iu... laudatur. Abraham p
fidem approbat̄. Ysaac per normam recitat̄
Jacob per luctamen beatificatur. Joseph p
castimoniam honorat̄. Job per patientiam
glorificat̄. Moyses sicut legislator veneratur
Jesus naue sicut dux preponitur. Helyas si
cut zelotes testificatur. Esayas sicut locutor
dei scribitur. Daniel sicut prudentissimus pre
dicatur. Ezechiel sicut inspector arcanorum
demonstrat̄. Dauid sicut pater mysterij s͡z
carnem dicit̄. Salomon sicut sapiens publi
catur. Sed nullus talis in seculo q̄lis tu dei
genitrix v̄go. Quē enī omnes illi in enigma
te viderunt: tu in vtero tuo incarnatum por
tasti. Ex te enī ortus est sol iustitie christus
deus noster. Septima fuit dyna que ge-
nuflexa coram beata v̄gine dixit sic. O bene
dicta sup mulieres que angelos vincis pu-
ritate: sanctos superas pietate. Bona virgi-
nitas in te maria: que sexum vtrūq͡z non so-
lum a crimine absoluisti. verūetiam ad gra-
tiam ꝓuocasti. Accusamus plerūq͡z femine
um sexum q͡ꝛ ego egressa vt viderem homi-
nes regionis salem erroris ⁊ stupri causam
induxi. sed laudamus multomagis femine-
um sexum in te que pro nobis curiosior sa-
tisfecisti cum salua virginitate salutis aucto
rem edidisti. Reddita est ergo femina pro
femina: prudens pro fatua: humilis pro sup
ba: virgo pro corrupta. Octaua fuit tha-
mar nurus iude simul vadens cum dyna q̄
genuflexa coram beata virgine dixit sic. Ne
fama tua macularetur virgo illibata perma
nens decreto legis viro desponsata es ne fla
gitijs argueretis soceri signum retinuisti. in
auditum nanq͡z a seculis partum apud mul
tos defendit suspectum annulus m̄rimonij
contracti cum sene: armilla pudicitie cōpro-
bate ⁊ virga potestatis diuine non de simpli-
ci v̄gine: sed de desponsata viro concipi ⁊ na-
sci voluit xp̄s. ne velut stupri rea damnare
ris si virum non habens filium procreares
Oportebat itaq͡z te habere virum qui et te-
stis integritatis tue esset certissimus: ⁊ nati
ex te domini ac saluatoris nostri esset nutri
tius fidelissim⁹. Nona fuit arsenech vxor
phutifaris sacerdotis que genuflexa coram
beata v̄gine dixit sic. O āmirandam ⁊ oim
honore dignissimam v̄ginem. O feminam
singulariter venerandam super omnes femi
nas admirabilē. Memēto magni illius quō
dam patriarche vendita in egypto ⁊ scito ip
sius istum tuum virum non solum nomen

adeptum fuisse: sed castimoniã innocentiam consecutum et gratiã. Ille domino suo fidem seruans mihi noluit commisceri. Iste te dominã suam domini sui matrẽ virginẽ agnoscens et ipse continẽs fideliter custodiuit. Illi data est intelligentia in mysterijs somniorum. Isti datum est conscium fieri atq; participem celestium sacramentorum. Ille frumenta seruauit non sibi tm̃ sed etiam omni populo. Iste panem viuũ de celo fuandum accepit tam sibi q̃ toti mũdo. Decima fuit ethiopissa vxor moysi simul vadens cum arsenech que genuflexa coram beata v̄gine dixit sic. O clarissima mater virginea virgo sancta dei genitrix christi pijssima. Ego coniũx dilecta maximi pphete. prefignaui sanctissimum matrimoniũ inter deum et abominabilem humanam naturam que tamẽ formosa fuit in te. Ille siquidem in egyptum venit quando in mundum descendit: areolam repperit aromatum: quãdo irrigaris sicut paradisus delitiarum: quando in te intrauit vt pasceret ibi et lilia colligeret. Ille tecum permansit nature humane indissolubili vnione sicut moyses mecum ex delectatiõe. Undecima fuit maria soror moysi que genuflexa coram beata v̄gine dixit sic. Uirgo mundo venerabilis. mater humano generi amabilis. femĩa angelis mirabilis. maria sanctissima tu sola hoc nomẽ obtinuisti quod significat deus ex genere meo. Ego soror aaron dicta sum maria quia maris amaritudo: sed venit dominus in amaritudinẽ fragilitatis humane vt conditionis amaritudo dulcesceret tẽperata v̄bi celestis suauitate. Inter multas marias tu sola excelsior que signum virginitatis extulisti et intemerate integritatis piũ vexillum xp̄o leuasti. Duodecima fuit sephora vxor moysi vt dicitur Exodi quarto. que genuflexa ante beatam v̄ginem dixit sic O felix maria. O genitrix gloriosa. O puerpera sublimis: cuius visceribus autor celi terreq; committitur. O felicia oscula labijs impressa lactentibus: cum inter crebra iudicia reptantis infantie verus et te filius tibi matri alluderet: verus ex patre tibi dominus imperaret. Nam auctorem tuum ipa concipiẽs edidisti in tempore puberẽ: quem habueras ante tempora conditorem. que pro eo paruulo s̃m legem hostias ad templum deferre debes quem circuncisioni supposuisti: atq; eũ instante persecutione herodis in egyptum transferẽs: pleraq; alia necessaria ministrabis

Terciadecima fuit Raab de qua narrat Josue. vi. que genuflexa coram beata virgine dixit sic. O excellentissima inter v̄gines virgo sancta omnibus omnia facta es sapiẽtibus et insipientibus copiosissima charitate debitricem te fecisti. omnibus misericordie signũ apruisti vt de plenitudine gratie tue accipiant vniuersi: captiuus redemptionem: eger curationem: tristis consolationem: peccator veniam: iustus grãm: angelus letitiam: deniq; trinitas gl'iam: filij persona carnis humane substantiam. vt non sit qui se abscondat a calore tuo. Et sic vniuersum mundum per iesum xp̄m liberasti. sicut ego populũ isr̃l per Josue. Quartadecima fuit axa filia caleph: vt d̃r Josue. xv. que genuflexa corã beata v̄gĩe dixit sic. O castissima v̄go terrã irriguam superius et inferius nobis impetrasti cum quasi nubes in terra pluisti grãm xp̄i. Huius sacre nubis ymbrem patres nostri annũtiauerunt nobis futuram salutẽ mũdi tanq̃ stillicidia stillantia super terram. Ecce pluuia voluntarie benedictionis quam hereditati sue dominus effudit. Tu enĩ intra te fontem genuisti quo terrarum orbem rigares. Quintadecima fuit delbora de qua dicitur Judic. iiij. que genuflexa coram beata v̄gine dixit sic. Sancta et int̃ sanctos post deum singulariter sancta mater admirabilis v̄ginitatis: v̄go admirabilis fecũditatis: domina prefulgens admirabili sanctitate supeminens mira dignitate que sceptrũ possi tenes electi: adueniẽte t̃pe quo iam opprobrium auferri cõgruebat caput contriuisti venenatũ que oĩmodã maligni suggestionem tam de carnis illecebra: q̃ de mẽtis superbia deduxisti ad nihilũ: hostem antiquum clauo prudẽtie tue necasti in manu forti. Sextadecima fuit Jahel vxor aber cynei vt dicitur Judic. iiij. que genuflexa corã beata v̄gine dixit sic. Solus ad te v̄ginẽ fabricator et dominus venit quẽ operuisti pallio cũ vestẽ quã n̄ habuit ex te induit. vestis filij tui ẽ caro eius a diuinitate assũpta: et sic ego aperui vtrẽ lactis et dedi bibẽ sysare igresso i tabernacl'm meũ: sic lacta mr̃ xp̄m dñm ad te igressũ. lacta panẽ de celo veniẽtẽ: lacta eũ q̃ talẽ fecit te vt et ipse fieret in te: q̃ tibi et mundus fecũditatẽ attulit cõceptus et donũ v̄ginitatis nõ abstulit natus: qa deus q̃ est et q̃ erat in humanitate processit.

Decimaseptima fuit mr̃ sansonis de qua d̃r Judic. xiij. que genuflexa coram beata virgine dixit sic. Angelus domini annũtiauit

in me tuū sacratissimū partū btā v̄go. Audiui angelū de carnis nr̄e limo tēplum diuine maiestatis arte ineffabili cōstruentē. Audiui in terris deū: in celis hoiem sacro incōprehensibili collocari. Audiui inauditā rōnem in vno corpe deū hoiemqȝ misceri. Audiui fragilē nostre carnis naturā ad portandū totam deitatis gloriā angelica exhortatiōe roborari. Decimaoctaua fuit filia iepthe de q̄ dr̄. Judic. xi. q̄ genuflexa corā btā v̄gine dixit sic. O v̄go singularis inter oēs: tu es tēplum et fons signatus et porta in domo dn̄i clausa. Felix certe et oīni laude dignissima q̄ sine humano semie celestem seculo ptulisti panē et mūdo genuisti saluatorē. Electa q̄ppe es v̄go integra cui fecunditas matris daref et facta es fecunda mater in qua v̄ginis integritas seruaref. O genitrix gloriosa natus est ex te q̄ moysi in igne flāme rubi apparuit. Natus est ex te q̄ virgā aaron sine aqua germinare fecit et ex ea fructuȝ pduxit. Ego in montib⁹ meā cōseruaui virginitatē tu vero in celis regnatura cū fecunditate gaudio illibatā seruasti integritatē. Decimanona fuit noemi. de qua dr̄. Ruth. i. q̄ genuflexa corā beata v̄gine dixit sic. O v̄go benedicta et supbenedicta p cui⁹ benedictionē benedicif oīs natura. O pulchra ad intuēdū: amabilis ad ptēplandum: delectabilis ad amandū: quā deus pater vocauit dicēs. Ueni colūba mea imaculata mea. Tu es eñ cādidata multis meritoꝝ v̄tutib⁹: et dealbata niue cādidius spūssancti muneribus colūbe simplicitatē repñtans in oibus. Nam quicquid in te gestū est: puritas et gratia fuit: totū mīa et iusticia q̄ de celo pspexit. ideo es imaculata q̄ in nullo corrupta. Uigesima fuit Ruth. de q̄ dr̄. Ruth. i. q̄ genuflexa corā btā v̄gine dixit sic. O benedicta puerpera: pauper terrena possessione. sed plena celesti benedictiōe Es q̄dem pgenita stirpe regali: sed paup sti pendio tpali. pauper mundanis rebus: sed referta diuinis munerib⁹. O beata paupertas: que nos diuites reddidit felix inopia q̄ locupletes nos fecit: tua exercitatio et sollicitudo fecit vt panē viuū i tui corporis scrinco cōficeres: vt granū post metentiū terga colligeres: et sicut ego veterano iuncta sum marito: sic tibi locupletior testis pudoris ioseph maritus adhibetur q̄ possit et delere iniuriaȝ et vindicare obprobriū: si non agnoscaf sacramentum. Uigesima prima fuit Anna mater Samuelis. de qua dicif. i. Reg. i. que genuflexa coraȝ beata v̄gine dixit sic. O admirabilis thalamus. de quo speciosus prodiit sponsus. lux gentiū tēplum celeste: ad cuius solium glorie angeli canūt triumphum. Ego pphetā sterilis cōcepi: sed tu deū eiuȝ pphetarum pmanens virgo genuisti. deus eñ qui. vt habef libro Numeroꝝ. mirabile signū ostendit cōtra naturā: vt asina loqueretur ipse hoc mirabilius facere voluit vt ipse de te virgine nasceref. Uigesima secunda fuit Michol. de qua dicif. i. Reg. xviij. que genuflexa coram beata virgine dixit sic. Dis nimirū virgo regia gēmis ornata virtutum specie tua et pulchritudine tua in celestibus cognita ciuiū celestiū in te puocasti aspectū ita vt regis animū in tui cōcupiscentiā inclinares sicut ego ad me inclinaui [illegible] dauid: et celestē nūciū ad te de supnis educeres. Nā spūali decore aspectum ad te traxisti diu nū et liberasti desiderabilē ad egyptum deportans: fugiens a facie herodis sicut ego liberaui dauid a facie saulis inimici eius. Uigesima tertia fuit Abigail. de qua dicif. i. Reg. xv. q̄ genuflexa coram beata v̄gine dixit sic. Aula vniuersalis ppiciationis: gñalis causa recōciliationis: vas et tēplum vite et salutis: maximis meritis deū pacificando non modo virū sicut ego muneribus dauid pmerui sed vt tuus filius diceref et esset obtinuisti. Tota eñ vita tua et actio semp intenta fuit in dn̄o. tu eñ optimā partē elegisti que dei mater et sponsa esse meruisti. Ego p humilitatem meā liberaui Nabal a furore et ira dauid: sed tu multomagis te ancillam dn̄i confitens deū gignere meruisti qui nos sanguine suo deo patri reconciliabit. Et ad celestis palatia regis trāfferet. Uigesima quarta fuit achinoen israelites. de qua dicif. ij. Reg. ij. que genuflexa coram beata virgine dixit sic. Poterat filius tuus aliunde hoieȝ suscipere in quo esset mediator dei et hoium non de genere illius adam q̄ peccō suo genus obligauit humanum sicut ipsum quē primū creauit non de genere creauit alicui⁹: sed melius iudicauit vt de ipso quod victum fuerat genere assumeret hoiem per quē genus humani vinceret inimicū. ideo sui pceptionē ex te v̄gine spūs nō caro: fides ñ libido puenit Nec interfuit carnis pcupiscentia p quaȝ seminanf et cōcipiunf qui trahunt originale peccm̄: sed ea penitus remota credendo non cōcūbendo facta est fecunda in te v̄ginitas vt filius q̄ ex te nascebaf ex ppagine primi

hoīs tantūmodo gnīs ꝛ nō criminis originē duceret. Uigesima quīta fuit bersabee. de q̄ dr̄. iij. Reg̃. i. q genuflexa corā btā virgine dixit sic. O p̄electa ꝛ sancta. O venerabilis ꝛ imperiosa. O clemēs ꝛ ꝓpicia: tu es vere fons ex quo orit̃ sapīa maior salomone. Tu finē ponis legi date in igne deserti vria occiso dum leges seruas vetustas vt abdicētur ꝛ ad regē regū transis sub q̄ fulget lex libertatis ꝛ grē. Tu es pctoꝝ interuentrix potētissima q non pateris repulsam ī mediatiōe inter ioab ꝛ dauid ꝓ pessimo absalone. Tu es mediatrix nostra deo nos pacificās per immensam grām tuā. Uigesima sexta fuit thamar soror absalonis. de qua dr̄. ij. Reg. xiij. que genuflexa corā beata v̾gine dixit sic Nascit̃ xp̄s ex te virgine sicut flos ex virga sine vllo cōposito semine. Nascit̃ infans paruulus rex magnus ꝓcedunt celestia indicia ꝛ signa magni regis. pastoribus nunciāt angeli. p stellā velut per linguā nouā clamant celi: adducunt̃ de longinquo magi veniuntvt adorent adhuc in presepe iacentē: sed iam in celo ꝛ in terra regnātē. Uigesima septima fuit abhelana. de qua dr̄. ij. regū. xix. que genuflexa corā beata v̾gine dixit sic. O virgo v̾ginū q̄ꝫ magna est sapientia tua v̾itas de te orta est. veritas q̄ est in sinu patris de terra orta est vt eēt etiā in sinu matris veritas qua mūdus ꝯtinet̃ de te orta est vt femineis manibus portaret̃. Ueritas qua beatitudo angeloꝝ incorruptibiliter alit̃ de te orta est vt carnalibus vberibus lactaret̃. veritas cui celū nō sufficit. de te orta est vt in p̄sepio poneret̃. Uigesima octaua fuit abysach. de q̄ dicit̃. iij. Reg. i. que genuflexa corā btā v̾gine dixit sic. O excellentissima virgo nequaq̄ꝫ hunc q̄ natus ex te predicat̃ dū vilibus obuoluit̃ pānis dum iacere cōtentus est in presepio: dū lachrymosis ꝯcrepat vagitibꝰ: dū maternis lactat̃ vberibus deū esse diffidimꝰ īmo p ista aduertimꝰ eū vt hoīeꝫ infirma pro infirmis ptulisse: ꝛ deū celestē potentiā exercuisse. Hic nāqꝫ q̄ sordētibus pānis circūdatur regijs ꝛ caldeis muneribus honorat̃ Hic qui humilis iacet in presepio lumine noui syderis coruscat ī celo. Hic qui reddit infantie vagitus vocibus angelici collaudatur exercitus hic q̄ femineo nutrit̃ lacte: multa milia hoīum paucissimo satiabit pane.

Uigesima nona fuit vidua sarreptana. de qua dicit̃ iij. Reg. xvii. que genuflexa corāꝫ beata v̾gine dixit sic. Quis misericordie tue o benedicta longitudinē: latitudinē: sublimitatem: ꝛ ꝓfunditatē queat inuestigare. Nam longitudo tua vsqꝫ in nouissimū diē inuocātibus eam subuenit vniuersis: latitudo tua replet orbē terrarum vt tua quoqꝫ mia plena sit oīs terra. Sublimitas tua ciuitat supne inuenit restaurationeꝫ. ꝓfundum tuū sedentibus in tenebris ꝛ vmbra mortis obtinuit redemptionē. Per te eīm celum repletū est: infernus euacuatus: instaurate ruine celestis hierusalem: expectantibus miseris vita perdita data. Trigesima fuit mulier sunamitis. de qua dicit̃. iiij. Reg. iiij. que genuflexa corā beata virgine dixit sic. O virgo benedicta: sit pietatis tue ipsam quā apud deū inuenisti gratiam notaꝫ facere mundo: reis veniam: egris medelaꝫ: pusillis corde robur afflictis consolationē: piclitantibus auxiliū ꝛ liberationē vt sic nos vasa vacua ꝛ immūda replcas tue dulcedine gratie. Trigesima prima fuit athalia. de qua dr̄. iiij. Reg. xi. que genuflexa corā beata virgine dixit sic O virgo mater potentissima: tu es mulier quendā a deo ꝓmissa: serpentis caput virtutis pede contritura ꝛ omne semen eius: sicut ego omne semen regiū ꝯtriui. Nam ꝛ cōtinuo draco ille per herodem insidiatus est tibi parienti: vt nascentē excipiēs deuoraret filium tuū: eo q̄ꝫ inimicitie essent inter semē tuū ꝛ semē drachonis. Multis deniqꝫ versutijs idē serpēs insidiatus est calcaneo tuo: sꝫ vniuersam hereticoꝝ prauitatē sola interemisti. Alius siqdem te non de substātia carnis tue xp̄m edidisse dogmatizat. Alius puuluꝫ nō peperisse sed reperisse sibilat. Alius vel post partum viro cognitā blasphemat. Aliꝰ dei matrē nō audire sustinens magnū illud nomē theotocos impijssime sugillat. Sꝫ cōtriti sunt insidiatores: cōculcati supplantatores: confutati derogatores: ꝛ ecce beatam te dicent oēs generationes. Trigesima secunda fuit anna vxor thobie. de qua dr̄. Thob. i. que genuflexa coram beata virgine dixit sic. Aduenientibus tpibus q̄ redēptioni hoīm fuerant prestituta ingressus est hec mundi infima iesus xp̄us filius tuus de celesti sede descendens ꝛ a paterna gloria non recedēs Nouo ordine: noua natiuitate generatus. nouo ordine q: inuisibilis in suis: visibilis factus est ī nostris. incōprehensibilis voluit cōprehendi: ante tpa manēs eē cepit ex tpe vniuersitatis dn̄s seruilem formā obūbrata maiestatis sue dignitate suscepit. impassibi

lis deus nō dedignatus est homo fieri passi
bilis: et immortalis mortis legibus subiace-
re. Noua autem natiuitate generatus: conce
ptus a virgine: natus ex virgine sine pater-
ne carnis cōcupiscentia: sine materne inte-
gritatis iniuria: q futurum hoīem saluato-
rem talis ortus decebat: q et in se haberet hu
mane substantie naturā et humane carnis
inq̄namēta nesciret. q spūssanctus superue-
niet in te et virtus altissimi obumbrabit tibi
Trigesima tertia fuit Sarra filia raguelis
de qua dr Thobie. vi. q genuflexa corā btā
virgine dixit sic. Sunt q dicūt q tu virgo im
maculata filios habuisti ex ioseph post par-
tum dñi qd nephas est credere: q tu es por
ta quā vidit ezechiel in domo dñi clausā. de
qua dr q dñs iesus ingressus est p eā et sem
per erit clausa vbi euidenter ōndit nobis q
semper virgo fueris: virgo pmanseris. cōce-
pisti et virgo es. lactas et virgo sancta es. in-
tumescunt vbera virginis et intacta manent
genitalia matris. vtiq corrūpi nō potuisti
que integritatē genuisti. Magnū meritum
magnū donū: magna grā: ancilla pepit dñm
creatura peperit creatorē: filia peperit patrē
filia diuinitatis mater humanitat. Ecce no-
ua sarra cuius amatores non casti. i. illi qui
eius derogant imaculate puritati sunt a de-
mone necati et in baratrū demersi. Trigesi-
ma quarta fuit Judith que genuflexa corā
beata virgine dixit sic. Merito sancta et vene
rabilis dei genitrix maria: celoz regina: mun
di dña singulari pconio extolleris tanq ca-
stissime puritat exemplū. que triūphali lau
de singulare cōmerciū mundo prebuisti. Te
nāq non solum feminis sed viris imitabilē
dedit qui castitatis tue remunerator virtutē
talē tribuit vt inuictū ab oībus hoībus vin
ceres: et insuperabilē superares. deniq tantū
te ad celi fastigia subleuasti: vt verbū in prin
cipio apud deū de summa celi arce suscipe-
res: et vtero tuo cōcluderes. Trigesima qn
ta fuit hester que genuflexa coram beata vir
gine dixit sic. O genitrix dei. o regina celi in
te angeli reperiunt leticiā. iusti grām. pctōres
veniā. per te verbū dei: fons sapie: ymago
patris est nobis cōdonatus: sicut p me regi
assuero heb: eoz pplus est gratificat. Quid
plura. Multe filie cōgregauerunt diuitias:
tu supergressa es vniuersas. Gaudere pie
nos cōdecet: qm dñs excelsus terribilis rex
magnus super oēs deos et super oēm terrā
ex te virgine sancta nasci dignatus est: et cre
ator regali trabea carnis indutus ex virgi-
nis palatio visitare dignatus est mundum.
Quis tante pietatis diuitias non obstupe-
scat. Quis ad tam ineffabilem charitatem
non contremiscat. Quis potest estimare vt
portaretur manibus femineis portator or-
bis: creator angeloz in presepe poneretur: an-
gelorum panis lactaretur. virtus celorum in
firmaretur. Trigesima sexta fuit mulier for
tis. de qua dicit. Prouerb. xxxi. que genu
flexa coram Beata virgine dixit sic. O dña
admirabilis singulari virginitate: amabilis
singulari fecunditate. venerabilis inestima-
bili sanctitate. Tu es mulier fortis fide for-
tissima: spe nobilissima: dilectione validissi
ma: que ostendisti mundo dñm suū. Tu visi
bilem exhibuisti mundo creatorem suū: quē
prius non videbat. Tu genuisti mundo re-
stauratorē suū: quo perditus indigebat. Tu
peperisti mundo recōciliatorē: quē reus nō
habebat. Per fecunditatē tuā o dña mun-
dus pctor est iustificatus: dānatus: saluat.
exul reductus. Partus tuus o domina mun
dū captiuū redemit: egrum sanauit: mortuū
suscitauit: cecum illuminauit: oppressū libe
rauit. Trigesima septima fuit filia syon. de
q dicit in psal. Audi filia et vide etc. q genu
flexa coram beata virgine dixit sic. Adducē-
tur regi virgines post eam proxime eius: af-
ferētur tibi in leticia et exultatione. Que ita
vnq deo proxima fuit sicut tu virgo illibata
que te totam diuinis obsequijs mancipasti:
cui verbum diuinū dicit. Veni proxima mea:
columba mea: q ecce hyems preterijt. An-
teq verbum dei virgo conciperes hyems
erat. at vbi verbum dei concepisti facta est
estas Deniq feruore sancti spiritus vapo-
rata flos cepit esse et spirare odorem fidei.
Fragrantiam castitatis. suauitatem gratie.
Vere tu es tota spiritualis et simplex ad mo
dum columbe. Trigesima octaua fuit Su-
sanna. de qua dicit. Daniel. xiij. que genufle
xa coram beata virgine dixit sic. O felix fe-
mina letabilis āgelis: optabilis sanctis: tres
valde mirabiles nascendi species optatam
trinitatē nouimus. Prima est qua Adam
formatus est de limo. Secunda est q muli-
er formata est ex masculo. Tertia vero cele-
stis q christus ex te virgine processit. quid
horum non nouum: quid non mirabile. In
mistico hoc conceptu mundum suum visi-
tare dignatus est dei filius: hoc nostre salu-
tis necessitas flagitabat: vt tandem celestis

generatio repararet quod natiuitas terrena perdiderat. Trigesima nona fuit elizabeth que genuflexa corā beata virgine sic locuta est dicēs. O mater dn̄i mei ꝛ saluatoris omnium: benedicta tu inter mulieres: sed inter mulieres benedictas maiori bn̄dictone specialiter insignes. Benedicta es eniz incomparabiliter que diuini generis suscepisti gloriā. Benedicta tu inter mulieres per cuius ꝑtum virgineū a natis mulierum maledictio prime matris exclusa est. Benedictus fructus ventris tui per quem ꝛ semen prime incorruptionis ꝛ superne hereditatis quā perdidimus in adam fructuz recipimus. Uere singulariter benedictus qui non nostro more per quā natus est gratiā a dn̄o benedictionis percepit. sed ipse ad saluandū mundum benedictus qui venit in noīe dn̄i rex israel.

Quadragesima fuit anna filia phanuel de tribu aser. de qua dicit̄. Luce. ij. que genuflexa corā beata virgine dixit sic. O flos virginitatis. O decus puritatis: oīs natura a deo est creata ꝛ diuina maiestas est ex te nata. Deus oīa creauit: ꝛ tu deum genuisti. Deus qui oīa fecit: ipse se ex te fecit: ꝛ sic oīa que fecerat refecit. Qui potuit oīa de nihilo facere noluit ea violata nisi prius fieret in te reficere. Deus ergo est pater rerū creatarū. deus pater est cōstitutionis oīum: ꝛ tu maria es mater restitutionis oīm. deus em̄ genuit illum per quem sunt oīa facta: ꝛ tu maria peperisti illū sine quo nulla sunt bona refecta. vere itaqꝫ dn̄s tecum. Post hec oīa iste sancte mulieres dixerunt illud qd̄ ponit Fulgētius in sermōe huius diei sic. Incarnatiōis diuine mysteriuz: nostreqꝫ reconciliationis egregiū sacramētū ob hoc a nobis hodie celebrat̄ ꝛ colit̄: vt ꝛ tanti festiuitas beneficij qd̄ nobis indignis fuerit impensum ostendat: ꝛ qd̄ tāte gratie dēam⁹ āmoneat. Proinde q̄ꝫtum audimus dn̄m iesum xp̄m ꝑ nobis misericorditer humiliatū: tanto magis agnoscam⁹ ineffabiliter gloriosum. In eo nāqꝫ deus vnigenitus euidēter ondit. in quo ꝑ nobis humilitatē vere carnis vereqꝫ mortis nō coactus necessitate sed bonitate miseratus assumpsit. Quid em̄ boni feceram⁹ vt tātum nobis beneficiū prestaret̄? Que nostra bona merita fuerūt: vt vnigenitus dei hō fieri dignaret̄: vt indeficiens angeloꝝ panis femineis vberibus lactaret̄. vt seculoꝝ rex cōtumelijs afficeret̄? Attendamus ergo tāte benignitatis dignationē vt gratiarū ꝑsolutamus actionē. ac magis g̃as agamus q̄ . . . us mereremur penā ꝑ . piamus g̃am. q: factū est vt dū iuste morte deberet̄ ꝑ diuitis: vita gratis donaret̄ indignis. hec ille. O Tunc moyses surgens in medio toti⁹ sancte hui⁹ ꝯgregatiōis dixit illud qd̄ ponit beda in homelia hodierna sic. Decretū q̄dem legis est paruulū post trigesimū tertiuz circūcisionis diē ad tēplum dn̄i deferri: ꝛ dari hostiā ꝑ eo Quā legis cōditionē ob hoc dn̄s magis suscipere dignatus est vt rē sanctā ꝛ iustaz ac bonā esse ꝓbaret vt nō solū nos ab eius seruiture ac timore per fidei g̃am liberaret̄. sed etiā ipsa dei genitrix sicut ab annixione virili sic a legali fit iure imunis. Non em̄ filius q̄ cū hoīe deus est: nō mater q̄ spū scō oprāte peperit victimis hostiarū q̄bus purgaret̄ indigebat. sz vt nos a legis vinculo solueremur Et sicut dn̄s xp̄s ita ꝛ btā v̄go semp maria legi est spōte subiecta. hec ille. Unde in testimoniū sue puritatis. oīs ecclia serōꝝ ipsam ad tēplum maxima veneratione associat. Et vt dic̄ sctūs Thō. iij. pte. q. xxxij. art. iij in rn̄. ꝑncipali. Xp̄us voluit sub lege fieri vt eos q̄ sub lege erant redimeret. Et vt iustificatio legis in suis mēbris spūaliter impleret̄. de ple aūt nata duplex preceptum in lege traditur Unū q̄dem generale p̄ceptum ad omēs scꝫ vt cōpletis diebus purificationis matris offerret̄ sacrificiū ꝑ filio siue ꝑ filia. vt habet̄. Leuit. xij. Et hoc q̄dem sacrificiū fiebat ꝛ ad expiationē pctī in quo ꝓles erat cōcepta ꝛ nata: ꝛ etiā ad cōsecrationē quandaz ipsius: q: tunc p̄mo p̄ntabat̄ in tēplo: ꝛ ideo aliq̄d offerebat̄ in holocaustū: ꝛ aliq̄d ꝑ pctō. Aliud aūt preceptū erat spāle in lege de p̄mogenitis tam in hominibus q̄ꝫ in iumentis. Sibi em̄ dominus deputauerat omne primogenituz in israel pro eo q̄ꝫ ad liberationem populi israel percusserat primogenita egypti ab homine vsqꝫ ad pecus: primogenitis filioꝝ israel reseruatis. Et hoc mandatuz ponitur. Exodi. xiij. In quo etiam prefigurabat̄ christus qui est primogenitus in multis fratribus. vt dic̄. Romano. viij. Quia ergo christus ex muliere natus erat primogenitus ꝛ voluit fieri sub lege. Hec duo euangelista Lucas circa eum fuisse obseruata ostendit. Primo q̄dē id qd̄ ptinet ad primogenitos: cū dicit. tulerūt illū in hierlm̄ vt sisterēt eum dn̄o sicut scriptū est in lege dn̄i: q: omne masculum adaperiens vuluam sanctum dn̄o vocabit̄. Secūdo id qd̄ ptinet cōmuniter

ad om̄s cum dicit ꝛ vt darent hostiaȝ ſm q̄ dictum est in lege dn̄i. Par turturis aut duos pullos columbarū. Nam p hoc ipm voluit hostias legales p se offerri q̄ erat vera hostia vt figura veritati cōiungeretur ꝛ per veritatē figura approbaret. Cōtra illos qui deum legis negant a xp̄o fuisse in euāgelio p̄dicatum. Non enī putādū est vt origenes dicit q̄ filiū suū bonus deus sub lege nasci fecerit quā ipe nō dederit. Sed leuit. xii precipit: vt qui agnū possent p filio aut p filia simul et turturē siue columbā offerrent. Qui vo nō sufficerent ad offerendū agnū duos turtures aut duos pullos columbe offerrēt. Dn̄s ergo qui cum diues eēt p̄pter nos egenus factus est: vt illius inopia diuites essemus. vt dr̄. ij Corinth. viij. Pro se pauperū hostiā voluit offerri ꝛ ipa natiuitate pānis inuoluit ꝛ reclinat in p̄sepio. Nihilominus tamen hmōi aues figure congruit. Turtur eī quia est auis loquax. p̄dicationē ꝛ ꝯfessionē fidei significat quia vo est animal castū significat castitatē. qꝛ vo est animal solitarium significat cōtemplationē. Columba vo q̄ ē animal mansuetū ꝛ simplex mansuetudinem ꝛ simplicitatē significat. Est autē aīal gregale vn̄ significat vitā actiuā. Et iō hmōi hostia significat pfectōeȝ xp̄i ꝛ mēbrū eius Utrūq3 aūt aīal ppt̄ ꝯsuetudinē gemēdi pn̄tes sanctoꝝ luctus designat. Sed turtur que est solitaria significat orationū lachrymas Columba vo que est gregalis significat publicas oꝛ̄ones ecclesie. Utrūq3 autē animal duplicatū offert: vt sanctitas sit non solū in anima sed etiam in corpore: hec Thomas. Et ecce homo erat in hierl̄m cui nomē simeon. et homo iste iustus ꝛ timorat⁹ expectās consolationē israel ꝛ sp̄us sanctus erat ī eo. Et vt dicit Augustinus in ſmone hui⁹ diei multū senex iste fuit ad audiendū serus: sed ad videndū maturus nō expectauit vt videret xp̄m loquentē qm̄ vidit infantē. Et h̄ illi iam cōcessum erat decrepito quasi desiderāti ꝛ suspirāti ꝛ quotidie dicēti in oꝛatiōibus suis. quādo veniet: quādo nascet: qm̄ videbo. Putas durabo: putas me hic inueniet. Putas isti oculi videbūt p queȝ cordis ocl'i reuelabunt: dicebat ista in oꝛ̄onibus suis et p desiderio suo accepit respōsum q̄ non gustaret mortem nisi videret xp̄m domini sui. Gestabat eum maria mater eius infantem vidit ille et agnouit. Ubi nouerat qd̄ agnouit: est reuelatus. qui foris est natus, vidit et agnouit. Cognouit Symeon infantem tacentem. Cum ergo cognouisset eum accepit eū in vlnas suas ꝛ dixit. Nunc dimittis ſuū tuū domine ſm verbum tuū in pace. Tunc Moyses ait omnibus iustis in templo sic. Hec manicheus audiat conferat agnoscat et confiteat credensq3 ad eccl'iaȝ catholicaȝ veniat ī qua bn̄ficiū vere saluatiōis inueniat hic p grām tandē p gl'iam. Amen.

In festo purificationis beate marie v̄ginis. Sermo. xxvi. de pcess. one in templū.

Tulerūt iesum in hierusalē, vt sisterent eum domino. Luce. ij. ꝛ in euangelio hodierne solēnitatis. Beatus augustinus ī ſmone huius diei dicit sic. Hodiern⁹ dies fratres charissimi magnū nobis ꝯtulit gaudium in quo xp̄s infans in templo est presentatus. Om̄s enī antiqui sancti fideles et iusti ab initio mūdi vsq3 ad dieȝ natiuitatis xp̄i domini saluatoris desiderabāt eū in carne videre pgenitū: quia sciebant se aliter nō posse saluari neq3 ad regni celestis gaudia puenire: nisi ipe nasceret in hoīe qui semper in diuinitate coequalis ꝛ coeternus est cum patre: hec ille. Sup quo moueo talē questionem. ¶ Utrū sanctissimus pphetaruȝ xp̄s iesus qui legalibus p̄ceptis nō tenebat rōnabiliter iugo legis hodie subijciatur. Ad istam questioneȝ respondent duo doctores noui testamēti. Primus est paulus ad galath. iiij. dicens At vbi venit plenitudo temporis misit deus filium suū natum et muliere factum: sub lege: vt eos qui sub lege erant redimeret. Secūdus est beatus augustin⁹ in sermone huius diei dicens sic. Et vbi natus est xp̄s ꝛ ſm legis mandata octauo die in corpore est circūcisus. etiam ſm legē quadragesimo post natiuitateȝ die quem hodie colimus in templo est a parētibus presentatus. hec ille. Tamen p clariori notitia sciendum q̄ isto mane cum xp̄o ꝛ beata virgine vadunt ad templū duodecim genera personarum eos associantiū quibus in itinere obuiat domina synagoga querēs a moyse doctore suo causam tam solennis processionis ꝛ huius itineris. Cui moyses respondet dicens. Uadunt ad templum vt legem impleāt. ꝛ sic ondēt se eē de pplo dei. Nā ego habui legē a deo in qua precipit sic. vt dicitur Leuitici duodecimo. ca. Mulier si suscepto semine peperit masculum immunda erit

septem diebus iuxta dies separationis mē-
strue. Et die octauo circundet infantulus.
ipsa vero. xxxiij. diebus manebit in sangui-
ne purificationis sue. Omne sctm̄ non tan-
get: nec ingredietur sanctuariū donec impleā-
tur dies purificatiōis eius. Cūq; expleti fue-
rint dies purificationis eius ꝓ filio deferet
agnum ānniculum in holocaustū ⁊ pullū' co-
lumbe siue turturem pro pctō ad ostium ta-
bernaculi testimonij: ⁊ tradet sacerdoti qui
offeret illa coram dn̄o ⁊ rogabit ꝓ ea: ⁊ sic
mundabitur a ꝓfluuio sanguinis sui. Quod si nō
inuenerit manus eius: nec potuerit offerre
agnum sumet duos turtures vel duos pul-
los columbe: vnum in holocaustū: ⁊ alterū
ꝓ pctō. Orabitq; ꝓ ea sacerdos ⁊ sic mun-
dabitur. hec ibi. vbi ponuntur sex diuina pcepta
in hijs verbis. Primū preceptū est ꝙ mu-
lier q̄ suscepto semine peperit masculū ꝑma-
nere debet immūda: scʒ a cōsortio hoium ⁊
ab ingressu tēpli. ex quo datur documentuʒ ꝙ
sicut mulier tali pctō inq̄nata elōgabatur a
sctūario: ita se dʒ q̄libet isto tēpe elongare a
sacramēto dn̄ici corporis ⁊ sanguinis: ⁊ ma-
xime ille q̄ est inq̄namento luxurie inq̄nat⁹.
vn̄ Albertus. iiij. sniarum. di. xiij. q̄rit vtrum
actus matrimonialis impediat a pceptione
eucharistie. r̄ndit dicēs sic. Concilium eliberti-
nū dicit. Om̄is homo ante sacrā cōiōnē a ꝓ-
pria dʒ abstinere vxore tres aut q̄tuor aut
q̄nq; dieb⁹. de ꝯsecr. di ij. ca. oīs homo. ⁊ bn̄
puto ꝙ sic sit faciendū. Et Tho. iij. pte dicit
sic. Quod coitus cōiugalis si sit sine pctō: scʒ si
fiat cā ꝓlis generande vel cā reddendi debi-
tū nō alia rōne nō impedit sumptionē sacri
nisi ꝓpter immūdiciā corporalē vel mētis dis-
tractionē. Sʒ q̄ voluptate dn̄ante miscetur
cōiugi ꝓhibetur accedere. xxxiij. q. iiij. ca. vir cū
ꝓpria. Scd̄m pceptū est ꝙ infantulus cir-
cūcidatur octaua die quasi eius cōsumpta sit
immundicia ex quo datur documētū ꝙ nūc post
aduentū xp̄i nō est licita circūcisio Rō est.
B Nam in veteri testamēto fuerūt q̄tuor
gn̄a pceptoꝝ. Quedā cerimonialia q̄ figura-
bāt aliq̄d venturū in xp̄o sicut imolatio a-
gni figurabat imolationē xp̄i in cruce. q̄daʒ
iudicialia sicut illud oculū ꝓ oculo. q̄dam sa-
cramētalia sicut circūcisio ⁊ sacrificia q̄dam
moralia sicut pcepta decalogi. Precepta ce-
rimonialia fuerūt euacuata quia adueniēte
veritate cessat figura. iudicialia fuerūt debili-
tata: q̄ xp̄s ea mitigauit. vt ptʒ de trangres-
siōe adulteroꝝ. Joh. viij. Sacramētalia fue-

runt dānata ⁊ mortifera facta: sicut circūci-
sio q̄ erat principiū sacramentale apud iude-
os. Gal. v. Si circumcidimini xp̄s vobis ni-
hil ꝓderit. Moralia fuerunt ꝯfirmata. Ma-
thei. v. Non veni legem soluere sed adimple-
re. Tertium preceptū est ꝙ mater q̄ nōdū
ꝑfecte purgata erat remanere debebat in sā-
guine purificationis sue. xxxiij. dieb⁹ q̄si pur-
ganda ab infectionib⁹ suis. Nam cōpletis se-
ptem diebus munda q̄dē efficiebatur a cōsor-
tio hoim: sʒ adhuc vsq; ad. xxxiij. diē q̄ ad in-
gressuʒ tēpli immunda erat. Ex quo datur docu-
mentuʒ ꝙ nemo pōt ingredi tēplum dei cele-
ste nisi obseruando decaloguʒ cū fide q̄tuor
euangelistarū. Quartū preceptū est ꝙ ma-
ter in istis. xl. diebus non tangat aliq̄d mun-
dum nec ingrediatur sctūariuʒ. Ex quo datur
documentū ꝙ post aduentū xp̄i mulieres si
volunt intrare ecclīam ad agendū grās deo
imediate post partū non sunt ꝓhibēde nec
peccāt. Si tn̄ veneratione voluerint aliq̄; diu
abstinere nō ꝓpter venerationē legis antiq̄
sed potius bte ṽginis aut ecclie xp̄i deuotio
earū non est improbāda. vt dr̄ er de purifica-
tiōe post partū. Sʒ nō approbo ꝙ post mor-
tē mulieris inducatur in ecclīam cū solēnitate
ꝓut sit q̄si viuit, q̄m tunc nulla deuotio appa-
ret in ea. Preterea videretur ꝙ oīno obligare-
tur ad hoc preceptum legis. Quintum pre-
ceptum est ꝙ mulier sufficiens in facultati-
bus post quadraginta dies debebat venire
ad ostium tabernaculi testimonij ⁊ ibi offer-
re agnum in holocaustum. Ex quo datur do-
cumentum ꝙ de honestate ⁊ consilio vir nō
debet cognoscere vxorem post partum ante
purificationeʒ vt ptʒ distin. v. ca. ad eius cō-
cubitū. Et. xxxij. q. iiij. ca. Si causa. Et. xxxij.
q. iiij. ca. origo. ⁊. q. vij. ca. non solum. Et glo.
super illo ca. ad eius dicit. Quod si tpe purifica-
tionis mulier petat debituʒ a viro nō reddet
ei nisi timeretur eius fornicatio aut etiaʒ viri.
Sextū pceptū est ꝙ si mulier ꝓpter paup-
tatē nō poterat offerre agnū: tūc debat offer-
re duos turtures: aut duos pullos columbe
vnū in holocaustū ⁊ alterū ꝓ pctō. Ex q̄ da-
tur documētū ꝙ lʒ act⁹ mrīmonialis sit lici-
tus tn̄ dieb⁹ festiuis ⁊ ꝓcessionū ⁊ ieiunioꝝ
nō lʒ exigere debitū. vt hētur. xxxiij. q. iiij c. xp̄i-
ano. ⁊ ca. q̄tiensq̄; q: q: qualitercūq; exigat
debitū peccat saltē venialiter. iō dr̄. Orabit
q; sacerdos ꝓ ea. ¶ Tūc synagoga ait ad
moysem. Cum in die natiuitatis istius pue-
ri tot miracula visa fuerint q̄ demōstrabant

eius diuinitatē puta angeli cātantes: pasto-
res in bethleem cūtes noua stella in celo ful
gens: magi adorantes &c. Cūq3 sit dn̄s vni
uersoꝝ. vt dicit paulus Ad Heb. xi. Quare
ergo voluit subiici legi seruitutꝭ. dicit em̄ ps.
Excelsus sup oēs gētes dn̄s &c. & Dan̄. iiij.
Potestas eius ptās sempit̄na &c. Et tn̄ ho
die tanq̄ seruus & peccator venit ad tēpluz
qd̄ tn̄ non cognouit. Tūc moyses. Ostendā3
inqt tibi q̄ maxime cognouit ꝓpter dicta ꝓ
phetarū. Malachias em̄ ꝓpha p̄mus inter
eos q̄ associant xp̄m ad tēplum. iij. c. dicit sic
Statim veniet ad tēplum scm̄ suū dn̄ator
quē vos q̄ritis & angelus testamēti quē vos
vultis. venit em̄ vt legem impleat. Si em̄ in
hoc legē soluisset tu synagoga hūisses excusa
tionē de eo dicendo: qm̄ doctrinā tuā non re-
cipio eo q̄ dissimilis es patrib⁹: nec leḡ tra-
ditiones obseruas? Tunc synagoga ait. Ui-
def mihi q̄ cedat ei ad iniuriā subiici huic le
gi: qm̄ iste est ille messias quē a diu expecta
uit vt tu testaris: vellē q̄ diceres cām apertio
rem quare venit ad templū? Malachias rn̄
dit. Ipse venit ꝓpter q̄ttuor cās. Prima est
vt purget pctm̄ ade quo peccauit ꝯ deū appe
tens inordinate sciam boni & mali: que scia
signaf per aurū. ideo venit vt adducat sciā3
dei. Malach. iij. Ipse em̄ quasi ignis ꝯflans
& colabit eos quasi aurū. Secūda est vt pur
get pctm̄ ade quo peccauit cōtra deū3 in elo
quentia sermonis dicēs. Mulier quā dedi-
sti mihi sociam dedit mihi & comedi. ideo ve
nit vt mundet argentū eloquentie ab inutili
sermone. Prouerb. xxv. Aufer rubiginē3 de
argento & egredief vas purissimū. Propter
ea dr̄. Malach. iij. Et sedebit conflās & emū
dans argentum. Tertia est vt lauet opera q̄
fecit adam peccādo ꝯ primū p dissimulatio
nem. Uidit & cognouit adam pctm̄ trāsgres
sionis eue & tamen finxit se non cognoscere
illud. ideo venit vt lauet hoc peccatū. Ezech.
xvi. Laui te aqua. ꝓpterea dr̄. Malach. iij.
Ipse em̄ quasi herba fullonū. Quarta est vt
purificet opera q̄ fecit adam cōtra deū peccā
do p negligentiā & remissionē3. Iuxta illud.
Malach. iij. Et purgabit filios leui. Neemi-
as sacerdos scd̄s inter eos q̄ associant xp̄3
ad templū confirmans dictū Malachie di-
xit. Q xp̄s venit in templū tanq̄ ignis mū
dans & purgās sacrificia. vn̄. ij. Machab. i.
dicif sic. Nam & cum in persidē ducerenf pa
tres nostri sacerdotes qui tunc dei cultores
erant acceptum ignem de altari occulte ab-
sconderunt in valle vbi erat puteus altus &
siccus & in eo cōtutati sunt eum: ita vt oib⁹
ignotus esset locus. Cum preterissent autē3
multi anni & placuit deo vt mitteref Neemi
as a rege ꝑsidis nepotes illoꝝ sacerdotū3 q̄
absconderant misit ad requirendū ignē & si
cut narrauerūt nobis non inuenerūt ignē3:
sed aquam crassam. Et iussit eos haurire &
afferre sibi & sacrificia q̄ imposita erāt iussit
sacerdos Neemias aqua ipsa aspgi & ligna
& q̄ erant supposita atq3 hoc factū est: & tps
affuit quo sol refulsit qui prius erat in nubi-
lo & accensus est ignis magnus: ita vt omēs
mirarēf. Orationē aūt faciebāt oēs sacerdo
tes dū cōfirmaref sacrificiū. Appellauit aūt
Neemias hūc locū nepthar qd̄ interpretaf
sacrificia seu purificatio. h̄ ibi. S3 iste ignis
figurabat ꝑsonā xp̄i. Iuxta illud. ad Heb.
xij. Deus noster ignis cōsumens est. q: oīa
sacrificia legis reꝑntabant sacrificiū xp̄i &c.
Charitas dn̄a valde honorabilis & tertia in- Cha-
ter eos q̄ associant xp̄m ad templū ꝯfirmās
dictū supiorꝝ ait. xp̄s ideo subiicif legi serui-
tutis vt ondat q̄ non ex debito: sed ex chari-
tate venit saluare genus humanū. Iux illd̄.
Hiere. xxxi. In charitate ꝑpetua dilexi te: iō
attraxi te miserās. Et paulus ad Ro. v. Cō
mendat aūt deus suā charitatē in nobis: qm̄
cum adhuc petōres essem⁹ xp̄s ꝓ nobis mor
tuus ē. ꝓpterea se offert hodie xp̄s in tēplo
vt ondat se eē verū sacrificiū deo pr̄i ex cha
ritate offerēdū in cruce ꝓ salute gn̄is huma
ni. Moyses autē volens certificare synago
gam q̄ iste puer erat ille messyas & ꝓpha de
q̄ p̄dixerat. Deut. xviij. dicēs. Prophām sus
citabit vobis deus de fratribus vestris. di-
cit illud qd̄ ponit Aug. in s̄mone p̄ntis solē
nitatis. intellige q̄tum desideriū hēbant an
tiq̄ sancti videre xp̄m. Sciebant illū3 esse vē
turū & oēs q̄ cupiebant dicebant. O si h me
inueniat illa natiuitas. O si qd̄ credo in scri
pturis sāctis oculis meis videā. Atq3 vt no
ueris antiquos sanctos & iustos optasse vi-
dere xp̄m. Ipse dn̄s noster iesus xp̄s ad di-
scipulos loquens ait. Multi iusti & ꝓphe vo
luerunt videre que vos videtis: & audire q̄
auditis: & non viderunt nec audierunt. Sy-
meon iste senex quem emin⁹ cernis non ex-
pectauit vt videret xp̄m loquentē qm̄ vidit
infantem: & hoc illi concessum erat iam decre
pito quasi desideranti & suspiranti: & dicenti
quotidie in orationibus suis: quādo veniet?
qn̄ nascef? qn̄ videbo? putas durabo? putas

hic me inueniet: putas isti oculi videbunt p quem cordis oculi reuelabuntur? Dicebat iste in orationibus suis ꝛ pro desiderio suo. accepit responsum ꝙ non gustaret mortem nisi prius videret xp̄m dn̄i. Gestat em̄ mater eius infantem: videt eum iste cognoscit eū: qꝛ intus est ei reuelatus qui foris est natus. Cum ergo cognouisset accepit eū in vlnas suas. i. in brachia sua. Amplexatus est ꝛ dixit. Nunc dimittis seruū tuum dn̄e ſm verbum tuū in pace. hec ille. qꝛ videbat xp̄ꝫ pacem oīum. D Tunc synagoga ait ad moysen. Cum ista virgo non teneat ad hāc legem nec rōne prolis: nec rōne parientis: quare ergo venit in templum ad offerenduꝫ sacrificium ac si esset peccatrix? Nam ꝙ nullo istorū modoꝝ obligetur. ptꝫ: primo nō ex parte legis. Lex em̄ tria supponebat: scꝫ fractionem: ideo dicit mulier que fractionem sonat: sed in hac v̄gine non fuit fractio: immo integritatis illibatio. Supponebat seminuꝫ cōmixtionē: ideo dicit que suscepto semine sed in hac virgine non fuit seminū cōmixtio imo sp̄ussancti operatio. Supponebat omimodam nature assimulationeꝫ: ideo dicit peperit masculuꝫ. Sed hic non est talis assimilatio: q̄uis enim hec virgo genuerit istum puerum sibi similem quo ad naturaꝫ humanam: non est tamen ei similis quo ad naturam diuinam ergo ꝛc̄. Secundo non obligatur ex parte prolis: quia per illam legem dabatur intelligi ꝙ sicut puer. xl. die ingrediebatur templum materiale: sic anima pueri xl. die a conceptione ingrediebatur templuꝫ suum corporale. sed ista causa non fuit in cōceptione huius pueri. Nam corpus eius nō fuit formatuꝫ in quadraginta diebus: sed in instanti fuit corpus eius formatum ꝛ aīa infusa ꝛ diuinitas vtriqꝫ vnita. Juxta illud. Grego. in moralibus. Angelo annūciante ꝛ sp̄u sancto adueniente mox intra vterum Uerbum caro factum est ꝛc̄. Tertio non obligatur rōne parientis: qꝛ fuerat a patre sanctificata. ps. Sanctificauit tabernaculū suū altissimus. quia fuerat spiritu sancto repleta Luce. i. cap. Sp̄ussanctus superueniet in te: ergo nullo modo obligatur. Aggeus ꝓpheta ꝛ quartus inter eos qui associāt xp̄m ad templū dixit illud ij ca. Ego mouebo celū ꝛ terrā mare ꝛ aridā: ꝛ mouebo oēs gentes ꝛ veniet desideratus cūctis gentibus: ꝛ implebo domū istaꝫ gloria. Magna erit gloria domus istius nouissime plusꝙ prime. ꝛ in loco

isto dabo pacē: dicit dn̄s exercituū. hec ibi. Uenit em̄ vt legē terminet. Sicut em̄ adueniente luce cessat tenebra: ꝛ adueniente sole recedit vmbra. sic adueniēte purificatiōe vera cessat purificatio typica. Nunc autē venit vera purificatio nostra. scꝫ xp̄us q̄ actiue dr̄ purificatio eo ꝙ nos ꝑ fidē purificat. Juxta illō Act. xv. Fide purificās corda eoꝝ. Istō em̄ templū fuit q̄druplici mysterio illustratū ꝑtinēte ad hāc v̄ginē. Primo em̄ ista v̄go postq̄ȝ fuit ablactata in hoc tēplo fuit educata. Secūdo ista virgo in hoc templo quo ad virginitatē voto emisso fuit cōsecrata. Tertio ista virgo in hoc tēplo fuit ioseph v̄gini desponsata. Quarto ista v̄go in ho tēplo ꝙ ambo v̄ginitatē ꝑpetuo ꝯseruarēt fuit ꝑ angelū plenissime certificata: ideo maior ē gloria huius tēpli. Noe p̄triarcha ꝛ q̄ntus inter eos q̄ associant xp̄m ad tēplum cōfirmat dictū Aggei ꝓph̄e dicēs sic. Edificauit noe altare dn̄o ꝛ tollens de cūctis pecorib⁹ ꝛ volucribus mūdis obtulit holocausta sup altare Odoratusq; est dn̄s odorē suauitat. Gen̄. viij. Illa em̄ gloria figurabat mundiciā isti⁹ pueri. Puritas dn̄a venerabilis ꝛ sexta inter eos qui associant xp̄m ad tēplum cōfirmās dictum istoꝝ dixit. Iste puer portaē a quatuor ꝑsonis in tēplum. Primo a maria que signat xp̄i penitentiā. vt dr̄. Math. iiij. Secūdo a ioseph q̄ signat xp̄i charitatē. Tertio a symeone q̄ signat xp̄i patientiā. Quarto ab anna q̄ signat xp̄i mūdiciā ꝛ puritatē. Portat aūt iste puer turturē q̄ signat vitā cōtemplatiuā xp̄i. ꝛ portat columbam que signat vitam actiuam xp̄i. ideo subijcit se legi oblationis vt demonstraret puritatē sue cōuersationis. Moyses aūt volens certificare synagogam ꝙ iste puer est verus messyas in lege ꝓmissus dicit. Iste est agnus verus de q̄ in figura mandauit mihi deus. vt patet. Exodi. xij ca. Et symeon in spiritu hoc preuidēs gratias egit dicens. Quia viderunt oculi mei salutare tuum: quod parasti ante facieꝫ omnium populorum. Nam iste puer purgat remittendo culpam cum sit iesus: id est saluator. vt patet. Math. ij. capi. Tunc synagoga ait ad moysen quare puer iste voluit subijci legi redēptionis. Nam ſm legē tibi a deo traditā quedā ꝓmogenita redimebanē sicut ꝓmogenita. xi. tribuū q̄ redimebāē q̄nqꝫ siclis. quedam deo dedicabantur sicut primogenita leuitarum que non redimebātur: sed quando erant adulte etatis semper in

tēplo dño seruiebāt. Et q̄ puer iste fuerit de tribu iuda. Apocal. v. Ecce vicit leo de tribu iuda debebat redimi: sed q2 nō ē seru⁹ s3 oīm dñs quare voluit subijci huic legi redēptōis Thobias patriarcha septimus inter eos q̄ associant xp̄m ad tēpluz. xiij. ca. dicit sic. Cōfitere dño in bonis tuis: & bñdic deū seculoꝝ vt reedificet in te tabernaculū suū: & reuocet ad te oēs captiuos & gaudeas in oīa secula seculoꝝ. Luce splēdida fulgebis & oēs fines terre adorabunt te. Ubi assignat tres cās q̄re potius p̄mogenita debent offerri q̄ alia. p̄mo ꝓpt̄ recognitionē bñficioꝝ. iō dicit. Cōfitere &c. Sicut em̄ deus est principiū oīum a quo oīa habem⁹. Esa. xxvi. Oīa opa nostra operat⁹ es in nobis dñe. Sic etiā ē finis ad quē oīa referre debem⁹. Jux̄ illud. i. Paral. vlti. Tua sunt oīa & que de manu tua accepimus reddimus tibi. Scđo ꝓpter occisionez egyptioꝝ. ideo dicit. vt reedificēt &c. Sic em̄ filij israel non sunt liberati a seruitute egypti nisi qñ interfecta fuerūt coꝝ p̄mogenita: sic nec genus humanū poterat liberari a seruitute dyaboli: nisi occidendo pctā p oblatōez huius pueri. Esa. xliij. Ego sum q̄ deleo iniq̄tates tuas ꝓpter me. tertio ꝓpter liberatōez iudeoꝝ. ideo dicit. Luce splendida &c. Deus non est tm̄ destructor oīs mali: sed etiā conseruator & pfector oīs boni. Ad Phil. ij. De⁹ est q̄ operat̄ in vobis velle & pficere. Salomon rex ꝯfirmās dictū Thobie. & xiij inter eos q̄ associant xp̄m in tēplum dixit illud. ij. Paral. v. Cūq3 venissent cuncti senioꝝ isrl̄ portauerūt leuite archam: & intulerunt eā in locū suū. i. ad oraculū tēpli in sancta sctōꝝ. Per istam archā figurabat̄ psona xp̄i vt deducit aplus Ad Heb. ix. Ueritas dña venerabilis & nona inter eos q̄ associant xp̄m ad tēplum dicit sic. Ideo puer iste voluit subijci legi redēptionis vt verificaret̄ dictū apli. ad Heb. ij. Debuit per oīa fratribus assimilari vt misericors fieret & fidelis pōtifex ad deū vt repropiciaret delicta ppli. In eo em̄ in q̄ ipse tēptatus est potens est auxiliari. Moyses aūt volens certificare synagogā q̄ iste est verus messias ꝓmissus in lege: vt mysteriū benedictionis quo symeon benedixit eū dicēs. Ecce positus est hic in ruinā scz superboꝝ: & in resurrectionē multoꝝ scz humiliuz: & in signū cui cōtradicet̄. vt pz. Luce. ij. Et mysterium confessionis anne vidue satis te certificant. Et symeon in spū hoc preuidens ait. Lumen ad reuelationē gentiuz: scz tu es ꝓpter sapientie claritatē. Tunc synagoga ait ad moysen. ista virgo non indiget purificatiōe q2 tota purissima est. Juxta illud. Cāticoꝝ. iiij. Tota pulchra es amica mea & macula non est in te. quare ergo voluit purificari: Zacharias pph̄a & decimus inter eos q̄ associāt xp̄m ad tēplū. xij. c. dicit sic. Effundam super domū dauid & super habitatores hierlm̄ spm̄ gratie & precuz. Uoluit ergo purificari vt occultaret̄ dyabolo sacr̄m dñice incarnationis. Samuel ꝓpheta & iudex populi dei & vndecimus inter eos q̄ associant xp̄m in tēplum dixit. Postq̄ ergo ablact⁹ sum mater mea adduxit me in domū domini in sylo & adorauit ibi dñm & cōmendauit me ibi dño cū oblatiōe & sacrificio. vt dz p̄mi. Reg. i. Sic ista virgo dz facere ꝓ puero isto vt p̄beat ceteris obediētie documentum. Humilitas dña venerabilis & xij. inter eos qui associant xp̄um ad tēplum dixit sic. Ista v̄go ꝓpterea venit ad purificationem nō quasi indigeat: sed vt oībus humilitatis exemplum ostendat. Quia s̄m Greg. bonarum mentiū est etiā ibi culpā agnoscere vbi culpa non est. Ideo est tante humilitatis vt ad templū purificanda veniat: cū tñ nullius pctī cōsciam habeat. Et notat̄ in legēdis huius diei. §. i. rō est &c. vsq3 baptisma suscepit. Moyses aūt volēs certificare synagogā q̄ iste est verus messyas ꝓmissus in lege ait. Audi symeonē prestantē ipsum cōferre gloriā & dicentē. Et gloriā plebis tue israel. Ad quā nos perducat q̄ in trinitate perfecta viuit & regnat. Amen.

Jn festo scti mathie apli. Sermo. xxvij.

Cecidit sors sup mathiā & annumeratus est cum. xi. aplis. Act. i. Btūs Aug. super ps. xxx. expositiōe scđa. s̄mōe. iij. dicit sic. In manibus tuis sortes mee. Audito nomie sortiū nō dēmus sortilegos q̄rere Sors em̄ nō aliq̄d mali est sed res est i dubitatione humana diuinam indicās voluntatē. Nam & sortē miserūt apli qñ iudas tradito dño perijt & sicut de illo scriptū est. Abijt in locū suū. Cepit q̄ri qs in locū eius ordinaretur: electi sunt duo iudicio humano. Electus est de duobus vnus iudicio diuino. de duob⁹ cōsultus est de⁹ quēnā ipsoꝝ esse vellet & cecidit sors sup mathiā. Quid ḡ est in manib⁹ tuis sortes mee? Sortē dicit quantū ego existimo grām qua salui facti sumus: q2 in sru

tem nō est electio sed volūtas dei. Nam vbi dr̄ iste facit iste nō facit: merita ɔsiderant, electio est nō sors: qñ aūt deus nulla merita nostra inuenit sorte volūtatis sue nos salues fac̄ q̄a vult nō q: digni sum⁹. h est sors. Volūtas ḡ dei in humano genere sors est. sors veniēs de dei occulta voluntate apud quē nō est iniq̄tas. Non eñ ꝑsonas accipit sed occulta illius iustitia sors est. h ille. Super quo moueo talē questionē. A Utrum btūs mathias cōuenienter aploꝝ collegio debuerit ānumerari p sortes quas ecclesia statuit oīno reprobari. Ad istam questionē rn̄dent duo doctores ecclesie. Primus est Augustinus in sermone hodierne festiuitatis dicēs sic. Deniq̄ vt apostolorum actuū docent scripta postq̄ iudas suis sceleribꝰ penam dignā suspēdendo se suscepit: ne apostoli vndenarij imꝑfectione velut decalegi transgressores remanerēt: barsabam ꝛ mathiam eligētes in medio statuerūt atq̄ fusa ad deū p̄ce sortes sup eos dederūt. Legim⁹ eñ in veteri testamēto Jonam ꝓphetā cū mallet fugere q̄ niniue subuersionē p̄dicare ob maris tempestatē periculū sortis agitatōe dephensum. quod lʒ p dispensationē diuinā credamus cōtigisse: nō tn̄ trahere debemus in exemplū quod a nr̄is gētibus constat peractum. Sed tn̄ lege dn̄i summ⁹ sacerdos sorte querebat̄ sicut de zacharia dictū est q̄ ꝫm ɔsuetudinē sacerdotij sorte exijt vt incesum poneret. qua in re mistice monstrabat̄ veru sacerdotē sorte esse querendū donec ille veniret in carnē qui vt ait apl̄s nō p sanguinē hircoꝝ aut vituloꝝ: sed p ꝓpriū sanguinem introiuit semel in sancta eterna redēptione inuēta. Et q: saluator nō venit legē soluere: sed adimplere. apl̄i nō debuerūt subito a mādato veteris legis discrepare: donec radiente lumine euangelice p̄dicationis paulatim euanesceret vmbra veritat̄ vt sicut magister sua circūcisione ac legalibus hostijs p se deo pr̄i oblatis terminū imposuit circūcisioni ac veteri legi. Ita ꝛ discipuli ba vice finem ipo nūt āntiquarū sortiū inq̄sitioni: hic ē q̄ post modū septem dyaconi nequaq̄ ad op⁹ ministerij sorte venisse legunt̄: sed tn̄ oratiōe apostoloꝝ pariter ꝛ manuū impositiōe venerabilr̄ ordināt̄: hec ille. Secūdus est sanct⁹ Thomas. ij. ij q. xcv. arti. viij. in rn̄. dicēs sic Sortes ꝓpe dicunt̄ cū aliq̄d fieret cui⁹ euētu ɔsiderato aliquid occultū innotescat. Et si quidē querat̄ iudicio sortiū q̄d cui sit exhibendum siue illud sit res possessa siue sit honor siue dignitas seu pena aut actio aliqua vocat̄ sors diuisoria. Si autē inquirat̄ quid agere oporteat vocat̄ sors cōsultoria. Si vo querat̄ quid sit futurū vocat̄ sors diuinatoria. Actus aūt hoīꝫ qui requirunt̄ ad sortes nō subduntur dispositioni stellarū. nec etiaꝫ euētus ipoꝝ. Unde si q̄s ea intētione sortibus vtat̄ quasi hmōi actus humani qui requirunt̄ ad sortes ꝫm dispositionē stellarum sortiant̄ effectū vana ꝛ falsa est opinio: ꝛ ꝑ ɔn̄s nō carens demonū ingestione. Ex quo talis diuinatio erit sup̄stitiosa ꝛ illicita. hac aūt causa remota necesse est q̄ sortialium actuū expectet̄ euētus. vel ex fortuna vel ex aliqua sp̄uali causa dirigēte. Et si quideꝫ ex fortuna q̄d solū pōt habere locū i diuisoria sorte nō videt̄ habere forte: nisi vitium vanitatis: sicut si aliq̄ nō valētes aliq̄d cōcordit̄ diuidere velint sortibus ad diuisionem vti quasi fortune expenentes q̄s quam partem accipiat. Si vo ex sp̄uali causa expectet̄ sortium iudiciū qñq̄ quidē expectat̄ ex demonibus sicut legit̄ Ezech. xxi. q̄ rex babilonis stetit in biuio in capite duarū viarū diuinationē querēs: cōmiscēs sagittas infrogauit ydola ꝛ ea consuluit. Et tales sortes sunt illicite: ꝛ ꝫm canones ꝓhibent̄. Qñq̄ vo expectat̄ a deo ꝫm illud puerb. xvi. Sortes mittunt̄ in sinū: sed a dn̄o temꝑant̄. Et talis sors ꝫm se nō est malū vt dicit augustinus. Et talibus sortibus vsi sunt apl̄i in electiōe mathie: hec s thomas. tn̄ p declaratione pono quattuor flores. B

Prim⁹ flos est iste. Serenū spectaculū quod hꝫ claritatē inoffuscabilem p̄monstrauit aploꝝ orōnē fore deo acceptabilē. pꝫ p btm̄ Dionysiū lib. de ecclesiastica hierarchia. c. v. dicentē sic. De diuina autem sorte que sup mathiaꝫ diuinit⁹ cecidit. Alij quidē alia dixerūt nō religiose sicut arbitror meā aūt ꝛ ipe intentionē dicā. Uident̄ eñ mihi eloq̄a sancta sortē noīare thearchicū quoddā donū demonstrans illi hierarchico choro a diuina electiōe susceptum: hec ille. Ergo ista sors fuit quidā radius lucis descēdens sup mathiā. de q̄ sorte dr̄. i. Regum. x. Cecidit sors sup tribū bēiamin: q: sicut ille fuit vltim⁹ pr̄iarcharū: sic iste fuit vltim⁹ apostoloꝝ. Quō aūt cecidit sors sup eū sciendū q̄ sors ponebat̄ antiq̄tus ꝓp̄ septē causas: Primo ad extollendū regale soliū. Exēpluꝫ

de saule de quo dr .i. Regū .iiij. Certe videqͫ quē sorte elegit dn̄s. Scd̄o ad exercendū sacerdotale ministeriū. Exemplū de zacharia de quo dr Luce p̄mo. Sorte exijt vt incensū poneret. Tertio ad diuidend' hereditatē funiculū. Exemplū de filijs israel de q̄bus dicit Josue .xv. Igit sors filioꝝ iuda p cognationes ista fuit ꝛc. Quarto ad distribuendū localē spoliū. Exemplū de tunica xp̄i. ps .xxi. diuiserūt sibi vestimēta mea ꝛ sup vestē meā miserūt sortē. Quīto ad augendū collegiū Exemplū de male agētibus. puerb̄ .i. Sortē mitte nobiscū marsupiū sit vnū oīm nr̄m. Sexto ad discernendū diuinū iudiciū. Exēplū de Jona. Jone .i. Et miserūt sortes ꝛ cecidit sors sup Jonā. Septimo ad discernendum diuinū sacrificiū. Leuit .xvi. Sacerdos duos hyrcos faciat stare corā dn̄o in ostio tabernaculi testimonij mittēs sup vtrunqͫ sortē. vnā dn̄o ꝛ alterā capro emissario. cuius sors exierit a dn̄o offeret illum p pctō. Eodē modo sortes fuerūt misse sup mathiam pp̄ter easdē causas. Primo q: mathias eligebat in regē sicut ap̄li debent esse reges sedētes sup thronos duodecim ꝛc. Luc .xxij Scd̄o q: mathias eligebat in pōtificē sicut ap̄li fuerūt pōtifices. ps. Ep̄atū eius .s. iude accipiat alter. Tertio q: mathias eligebatur in p̄dicatorem sicut ap̄li sorte diuiserūt sibi mundū ad p̄dicandū. Marci .xvi. Euntes ī mundū vniuersum p̄dicate euāgeliū omni creature. Quarto q: mathias eligebat ī apostolū .s. ad complendū duodenariū numerū ap̄loꝝ. vt pꝫ in ep̄la hodierna. Quinto quia mathias eligebat in testē factoꝝ xp̄i. Act .i. Oportet ex his viris q̄ nobiscū sunt ꝯgregati in omni tp̄e quo intrauit et exiuit int̄ nos dn̄s iesus incipiēs a baptismate Johannis vsqͫ ad diē qua assumptus est a nobis testē resurrectiōis eius fieri nobiscū vnū ex istis. Et statuerūt duos Joseph q̄ cognoīabatur barsabas: et mathiā ꝛ dederunt sortes eis. ꝛ cecidit sors sup mathiā: ꝛ ānumeratus est cū vndecim ap̄lis. Sexto q: mathias eligebat in martyrē. Nam oēs ap̄li sunt martyrio coronati. Act .v. Ibant apostoli gaudētes a cōspectu cōcilij: q̄m digni habiti sunt p noīe iesu cōtumeliā pati. Septimo q: mathias eligebat in ministrū xp̄i. vn̄ apostoli orātes dixerūt Act .i. Tu dn̄e q̄ corda hoīm nosti oñde quē elegeris ex his duobus vnū accipe locū misterij hui⁹ ꝛ ap̄lat⁹ de q̄ p̄uaricat⁹ est iudas vt abiret in locū suū: h ibi. Et sic pꝫ ad q̄d sors cecidit sup mathiā.

Secundus flos est iste.

Licꝫ sors nihil mali cōtineat tn̄ vtentem ecclesia anathematizat. Prima pars patet p duos testes. Primus est Aug in lib psal. vt hr̄ .xxvi. q .ij. c. sors: dicēs sic. Sors nō est aliquid mali sed res in humana dubitate diuinā indicās volūtatē. Scd̄s est scūs thomas .ij .ij. q .xcv. arti .viij. argu .ij. Et idē hr̄ .xxvi. q .ij. §. quod aūt sortes ꝛc. dicēs sic. Ea que a sanctis in scripturis obs̄uata legunt nō vident esse illicita neqͫ mala: sed scī viri tam in veteri q̄ in nouo testamēto inueniuntur sortibus vsi esse. Legit eṁ iosue .vij. q iosue ex p̄cepto dn̄i iudicio sortiū puniuit Achorq̄ d anathemate sumpserat. Saul etiā sorte dep̄hēdit filiū suū ionathā mel comedisse vt hr̄ .i reg .xiiij. Jonas etiā a facie dn̄i fugiēs sorte dep̄hēsus est missus in mare. vt legit Jone .i. Zacharias etiā sorte exijt vt incēsū poneret ī templū. vt legit Luce .i. Mathias etiā sorte est ab ap̄lis in ap̄lm electus: vt legit Act .i. Quod p̄ tantoꝝ exemplis p̄batur pꝫ malū nō esse: h tho. Scd̄a ps pꝫ p duos testes. Primus est leo quart⁹: vt hr̄ .xxvi. q .v. c. sortes: dicēs sic. Sortes q̄bus cūctaros vr̄is discriminat .i. discernitis p̄uincijs: q̄s p̄res damnauerūt nihil aliud q̄ diuinationes ꝛ maleficia esse decernimus. q̄obrē volumus illas oīno dānari: ꝛ vltra intra xp̄ianos nolumus noīari: ꝛ ne exerceant anathematis interdicto p̄hibemus: h ibi. Scd̄s est cōciliū aurelianen̄. vt hr̄ .xxvi q .v. c. si quis. dicēs sic. Si q̄s clericus monachus vel secularis diuinationē vel auguria crediderit obseruāda: vel sortes q̄s metiunt esse sanctoꝝ q̄buscūqͫ putauerint intimādas: cū his qui ei crediderint ab eccl̄ie cōione pellant: h ibi. Cuius ratō assignat .xxvi. q .ij. §. his ita r̄ndet ꝛc. vbi dr sic. Anteq̄ euangeliū claresceret pmittebant que tp̄e p̄fectionis discipline sunt penitus eliminata. Copula nāqͫ sacerdotalis vel ꝯsanguineoꝝ nec legali nec euāgelica vel ap̄lica auctē p̄hibet. Ecclesiastica tn̄ lege penitus interdicit. sic et sortibus nihil mali inesse monstrat: p̄hibet tn̄ fidelib⁹ ne sub hac specie diuinationis ad antiq̄s ydolatrie cultus redirēt. h ibi. Licet eṁ sors nō sit malū. pōt tn̄ ī ea quadruplr malū accidere vt declarat sanct⁹ tho .ij .ij. q .xcv. arti .viij. in r̄n. Primo q̄dem si absqͫ vlla necessitate eligit q̄d humano iudicio non comp̄hendit

Secundo etiam si quis in necessitate absque reverentia sortibus vtatur. vnde sup actus apostolorum dicit beda vt habetur xxvi.q.ij.c.non exemplo. Si qui necessitate aliqua compulsi deum putant sortibus exemplo apostolorum esse consulendum, videant hoc ipsos apostolos non nisi collecto fratrum cetu et precibus ad deum fusis egisse. Tertio si diuina oracula ad terrena negotia conuertantur. vnde Aug. dicit ad inquisitiones ianuarij vt habetur xxvi.q.ij.c.his etc. sic. His qui de paginis euangelicis sortes legunt etsi optandum est vt id potius faciant quam ad demonia consulenda concurrant tamen ista mihi displicet consuetudo ad negotia secularia et ad vite huius vanitatem diuina oracula velle conuertere. Quarto si in electionibus ecclesiasticis que ex spiritus sancti inspiratione fieri debent aliqui sortibus vtantur vnde sicut beda dicit sup actus apostolorum Mathias ante penthecosten ordinatus sorte querit. scilicet quia nondum erat plenitudo spiritus sancti in ecclesia effusa. Septem autem dyaconi postea non sorte sed electione discipulorum sunt ordinati. Secus autem est in temporalibus dignitatibus que ad terrena dispensanda ordinantur in quarum electione plerumque homines sortibus vtuntur sicut et in temporalium rerum diuisione. Sexto necessitas immineat licitum est cum debita reuerentia sortibus diuinum iudicium implorare. vnde aug dicit in epistola ad honoratum. Si inter dei ministros sit disceptatio qui eorum persecutionis tempore maneant ne fuga omnium et qui eorum fugiant ne morte omnium deseratur ecclesia. Si hec disceptatio aliter non potuerit terminari quantum mihi videtur qui maneant et qui fugiant sorte legendi sunt Et in primo de doctrina xpiana dicit sic. Si tibi abundaret aliquid quod oporteat dari ei qui non haberet nec duobus dari potuisset. Si tibi occurrerent duo quorum neuter alium vel indigentia vel erga te aliqua necessitate superaret nihil iustius faceres quam vt sorte legeres cui dandum esset quod dari vtrique non posset. hec thomas vbi supra et sic patet quomodo vti sortibus est prohibitum et quomodo non etc. D

Certus sic esse stiste. Supremum fastigium quod habet dignitatem impreciabilem consummate beatum mathiam habuisse virtutem associabilem. patet per sanctum tho. ii.ij.q.c.lxxxv. ar.i.iij. in fi. dicentem sic. Circa assumptionem alicuius ad episcopatum aliquid est considerandum ex parte eius qui assumitur et aliquid ex parte eius qui assumit. Ex parte enim eius qui assumit vel eligendo vel prouidendo requiritur quod fideliter diuina misteria dispenset. quae quidem dispensari debent ad vtilitatem ecclesie. secundum illud .i. Corinth.xiiij. Ad edificationem ecclesie querite vt abundetis. Non autem misteria diuina hominibus committuntur propter eorum remunerationem quam expectare debent in futuro. et ideo qui debet aliquem eligere in episcopum vel de eo prouidere: non tenetur assumere meliorem simpliciter quod est secundum charitatem sed meliorem quo ad regimen ecclesie s. qui possit ecclesiam instruere et defendere et pacifice gubernare. vnde contra quosdam Hiero. dicit quod quidam non querunt eos in ecclesia columnas erigere quos plus cognoscant ecclesie prodesse: sed quos vel ipsi amant vel quorum sunt obsequiis delectati vel deditit vel pro quibus maiorum quispiam rogauerit vt deteriora taceam qui vt clerici fierent muneribus impetrarint. Hoc autem pertinet ad acceptionem personarum quae in talibus est grave peccatum. vnde sup illud Jac. ij. Fratres mei nolite in personarum acceptione etc. dicit glosa aug. Si hanc distantiam sedendi et standi ad honores ecclesiasticos referamus non est putandum leue esse peccatum in personarum acceptione habere fidem dei glorie. Quis enim ferat diuitem eligi ad sedem honoris ecclesie contempto paupere instructiore et sanctiore. Ex parte autem eius qui assumitur non requiritur quod reputet se aliis meliorem. hoc enim esset superbum et presumptuosum: sed sufficit quod nihil in se inueniat per quod illicitum ei reddatur assumere prelationis officium. vnde licet petrus interrogatus esset an dominum plus diligeret in sua responsione non se pretulit ceteris sed respondit simpliciter quod xpm amaret. hec tho. Sic in proposito licet ioseph qui vocabatur barsabas foret melior et sanctior quam mathias: quia ille propter suam sciratem cognominatus est iustus tamen nihil prohibet mathiam fuisse magis ydoneum ad officium apostolatus qui tamen non excellebat in gratia sciratis. Et re apostoli viderentur a deo esse electi eorum exigentibus meritis. ideo non sanctiorem sed humiliorem atque minorem eligit. vnde aug. in sermone de hac festiuitate dicit sic. Mathias namque dei paruus interpretatus. Cum audis paruum non corporis quantitatem sed morum attendite. s. humilitatem dei. paruus intelligitur humilis et deuotus. vnde et dominus in euang. Discite a me quia mitis sum et humilis corde. et alibi Sinite paruulos venire ad me. Talium est enim regnum celorum per hoc quod voluntatem dei hic paruulus habitum intelligens atque actu intellectuque perficiens numerum duodenarium superbi apostate mutilatum abiectione sue prauitatis compleuit adiectione vt per ipsum rite perficeretur in re quod olim predixerat dauid in spe. Fiat inquit habitatio eius laude traditoris. deserta et non sit qui habitet in ea et episcopatum eius accipiat alter. Quem iste seruus suscipiens obediendo honorifice decorauit euangelizando. hic ille ideo dei in epistola annumeratur est cum vndecim apostolis quibus coniicientur e enumeratus. quia sor it omnibus

virtutibus qbus ceteri apli floruerūt. Pri-
mo Petrus floruit v̄tute veritatis ꝛ sapien
tie cui dr̄ matth.xvi. Beatus es symō bario
na:qꝛ caro ꝛ sanguis nō reuelauit tibi.ſꝫ pr̄
meꝰ q̄ est in celis. Et Ambrosiꝰ vt habetur
xxiiij q.i.c.non turbatˀ: dixit sic. Deniqꝫ ꝛ si
aliis imperetˀ vt laxent rethia sua,soli tamē
petro dr̄.duc i altū.hoc est in ꝓfundū dispu
tationū. Quid em̄ tam altū ꝙ altitudinem
diuitiarū sapie ꝛ sciē dei videre: scire dei fili
um ꝛ ꝓfessionē diuine generationis assume
re: Quā lꝫ mens nequeat humana plene rō
nis inuestigatione comp̄hēdere: fidei tamē
plenitudo complectitˀ.hec ibi. Btūs mathi-
as floruit hac v̄tute qꝛ vt dr̄ in legenda ma
thias de tribu iuda ꝛ ciuitate bethleē illustri
ꝓsapia oriūdus fuit qui lr̄is traditus omnē
in breui legis ꝛ ꝓphetarū sciam app̄hendit
Igitˀ mathias erat in lege doctissimus aīo
prudēs in soluēdis questionibꝰ sacre scriptu
re acutissimꝰ: in cōsilio ꝓuidus.in ſmocina
tione expeditus:hec ibi. De quo augustinus
in ſmone hodierno dicit sic. Ipē olim inter
coaplos cōstitutus audire a dn̄o meruit.be
ati qui vident q̄ vos videtis:hec ille. Et eccl.
xliij.dr̄. Candorē eius.i.sapiam admirabitˀ
oculus. Secūdo andreas floruit v̄tute pu-
ritatis ꝛ innocētie qꝛ fuit ꝑ simile testimoni
uꝫ accusatꝰ sicut xp̄s. de xp̄o aūt dr̄ iohānis
p̄mo.Ecce agnus dei. Et de andrea dr̄. In-
nocens eius sanguis sine causa damnatur.
Btūs mathias floruit hac v̄tute.qꝛ vt dr̄ in
legenda.Lasciuiā quoqꝫ abhorrēs pueriles
annos moꝝ maturitate vincebat. Fuit eniꝫ
v̄go mente ꝛ corꝑe quod paucis aplis con
cessum est ꝛc. Tertio iacobus maior floru
it v̄tute fortitudinis ꝛ constantie:qꝛ audita
passione xp̄i postulauit regnū eius ꝓ̄pterꝫ
se offerens ad moriendū ꝓ xp̄o . matth.xx.
Potestis bibere calicē quē ego bibiturꝰ sum
Dicūt ei. Possumus.Btūs mathias floruit
hac v̄tute:de quo dr̄ in legēda.Informabatˀ
quoqꝫ animus eius ad v̄tutē vt esset ad in-
telligentiā habilis:ad miam facilis:in ꝓspe
ris nō elatus:in aduersis cōstans ꝛ intrepi
dus:ideo assumptus est in testem factorum
xp̄i:vt pꝫ. Quarto Iohānes floruit v̄tute
charitatis intense: qꝛ erat recūbens in sinu
eius discipulꝰ ille quē diligebat iesus. Ioh.
xiij. Btūs mathias floruit hac v̄tute:quia vt
dr̄ in legēda.Hic cū ꝑ iudeā p̄dicaret:cecos
illuminabat:leprosos mūdabat: demones
expellebat:claudis gressum:surdis auditum
mortuis vitā restituebat. Que oīa sunt si
gna charitatis.qꝛ ꝓcedūt ex abūdāti gratia
spūs sancti. Quinto thomas floruit v̄tute
cōstantie qui dixit Ioh xi. Eamus ꝛ nos ꝛ
moriamur cū illo. Nec obstat dubiū resurre-
ctionis qꝛ vt dicit Greg.in homel. Plus ꝓ-
fuit nobis infidelitas thome ad fidem ꝙ fi
des credētiū discipuloꝝ ꝓfuit. Btūs mathi-
as hac v̄tute floruit. vt dr̄ in legēda. Sata-
gebat vt quod sensu ꝑceperat opere cōpleret
et oris doctrinā manus operatione mostra-
ret. Sexto iacobus minor floruit v̄tute pa
tiētie.vnde ꝓpter mansuetudinē ꝛ patiētiā
dictus ē frater dn̄i ſm ꝙ dr̄ gal.p̄mo. Aliū
aūt apostoloꝝ vidi neminē nisi iacobū frēm
dn̄i. Btūs mathias floruit hac virtute.quia
vt dr̄ in legēdis.Hic cum coraꝫ pontifice ac-
cusaretˀ in multis. Rn̄dit d̄ obiectis q̄ crimi
na dicitis nō oꝫ me multa dicere qm̄ xp̄ianū
esse nō est criminis sed glorie. Cui pontifex
si tibi dantˀ inducie vis penitere. Et ille absit
vt a veritate quā semel inueni per apostasim
disgrediar. Septimo philippus floruit vir-
tute spei firme:quia sperabat diuinā visionē
sibi sufficere ad btītudinē cum diceret Ioh.
xiiij. Dn̄e ostende nobis p̄rem ꝛ sufficit no
bis. Btūs mathias floruit hac virtute:q̄ vt
dr̄ in legēdis cū mathias in macedoniā ad-
uenisset ꝛ fidē xp̄i p̄dicaret quandā potiōeꝫ
toxicatā que visu cūctos ꝑurbat sibi dederūt
quā i noīe xp̄i bibit:ꝛ nullā lesionē incurrit.
Et cū hoīes illius ciuitatis cuꝫ illa potione
plusqꝫ ducentos qnquaginta excecassent il-
le singulis manus imponēs oēs illuminauit
sperans ꝙ fides xp̄i illuminaret oculos mē-
tis ꝛ corporis. Octauo bartholomeus flo-
ruit virtute pacis ꝛ cōcordie:qꝛ interp̄tatur
filius suspendētis aquas pacifici aūt vocātˀ
filij dei. Math.v. Nam multotiēs ab homi
nibus querebatˀ ꝛ nō inueniebatˀ nisi cū vel-
let:ꝛ tn̄ inter eos esset sicut iesus transiens
ꝑ mediū iudeoꝝ ibat:nec tn̄ cognoscebatur
ab eis:ꝛ sicut transiēs cum illis duobꝰ disci-
pulis eūtibus in emaus nō cognoscebatˀ.qꝛ
oculi eoꝝ tenebantˀ ne eū cognoscerēt:vt dr̄
Luce vltimo. Btūs mathias floruit hac vir-
tute quia vt dr̄ in legēda. Dyabolus in simi
litudine infantis cani apparens suasit vt eū
occiderēt qui eoꝝ cultum euacuaret. Et cuꝫ
ipē in medio eorum cōsisteret tribus tamen
diebus cum querētes minime inuenerunt.
tertia aūt die se eis manifestans dixit. Ego
sum quem manibus post tergum ligatis, et

fune collo imposito crudeliter astrixerũt: et sic in carcere recluserũt vbi demones apparentes dentibus in eũ fremebãt: sed appropinquare nõ poterãt. Dñs autẽ cũ lumine multo ad eũ veniẽs de terra leuauit et vincula soluens et dulciter confortans ostiũ aperuit: qui egressus verbum dñi pdicabat valde constanter. Nono matheus floruit virtute paupertatis summe quia cum esset rebus et curis tpalibus multiplicatus vnico vbo a xpo vocatus: oia reliquit et secutus est xpm. vt dr math. ix. Btũs mathias floruit hac virtute quia vt dr in legẽdis. Reliquit prem et matrẽ et domũ ppriã cuz esset diues et nobilis et secutus est xpm et fuit vnus de septuaginta duobus discipulis iesu xpi.

Decimo symon floruit virtute obedientie: quia sic interptaf. Nam sicut xps ex obedientia mortuus est fm qd dr ad Philipp. ii. xps factus est obediẽs vsqz ad mortẽ rc. sic apli mortui sunt ex obediẽtia iesu xpi. Beatus mathias floruit hac virtute quia vt dr in legendis cũ vbum dei p iudeã pdicaret multos signis et pdigijs cõuertebat. Unde iudei inuidẽtes ipm in cõcilio statuerũt. Duo ergo falsi testes qui ipm accusauerũt pmo in ipm lapides miserũt quos lapides in testimoniũ cõtra illos petijt secum sepeliri: qui cuz lapidaref securi more romanorum percutitur et extensis in celũ manibus spm deo reddidit.

Undecimo thadeus floruit virtute iustitie quia terribilẽ iustitiã diuine vltionis in sua epistola pdicauit. Cõtra incredulos vt pz. Btũs mathias floruit hac virtute quia vt dr in legẽdis. Cum semel in macedonia pdicaret et quidam obstinati consisterent. dixit eis denuntio vobis quod viui descẽdetis in infernum moxqz se terra aperuit et cunctos illos deglutiuit. Reliqui autem ad dominum sunt conuersi. E

Quartus flos est iste. Beatum mathiã recte imitamur si virtutũ suaruz sanctificationẽ nãciscamur. Patet per duos testes. Primus est greg. ex hystoria tripartita vt habef distin. lxiij. c. valẽtinianus dicẽs sic. Nostis apte diuinis eruditi eloquijs qualẽ oporteat esse pontificẽ et quia nõ decet eum vbo solo. sed et cõuersatione gubernare subiectos et totius semetipm imitatorẽ virtutis ostendere testemqz doctrine cõuersationez bonam habere: hec ibi. Secũdus est Hieronimus vt habef. viij. q. i. c. qualis: dicẽs sic. Qualis erit edificatio discipuli si intelligat magistro se esse maiorẽ: hec ibi. Et btũs mathias in seipo pbat nobis exempla virtutum quibus sancte viuamus et maxime demõstrat nobis vndecim illas virtutes quibus debemus ipm imitari si cũ eo in celesti patria volumus congregnare: et imitemur ipm. Primo p virtutem sapie vt superiora de quibus est cõtemplemur non infima fm qd dr. i. Corinth. ii. Sapiam loquimur inter pfectos. vñ Bern. super cantica fmone. xxxvij. dicit sic. Sciat quo ordine quo studio: quo fine vnũquodqz nosse oporteat. quo ordine vt illud prius quod maturius ad salutem mouet: quo studio vt illud ardentius quod vehemẽtius ad mores. Quo fine vt non ad inanẽ gliam et ostentationem: sed quod est efficacius ad tuam et alioz salutem. hec ille. Ista est vera sapia p quã in deũ ascẽdimus. Secũdo p virtutem innocẽtie et quia excidimus ab inocẽtia baptismali sicut pmi parẽtes a iustitia originali ideo datũ est nobis sacramentũ pnie que ẽ secũda tabula post naufragiũ. vt Hiero. dic. Tertio p virtutez fidei: quia sine fide impossibile est placere deo. et oms sancti testimonio fidei pbati inuẽti sunt ad Heb. xi. Quarto p virtutẽ charitatis: quia qui diligit pximũ manet in deo. i. Joh. ii. Nam plenitudo legis est dilectio rc. Quĩto p virtutem obediẽtie quia melior est obediẽtia quam victime. i. Reg. xv. quia ẽ sacrificiũ pprie volũtatis. Sexto p virtutez patie quia in patia vestra possidebitis aias vestras. vt dr Luce. xxi. Septimo p virtutez spei nõ rei transitorie: sed ad ppositum nobis certamen ps. Nolite sperare in iniquitate rc. Octauo p virtutem pacis et cõcordie quia in pace vocauit nos deus fm qd dr i. Corinth vij. Nono p virtutez paupertatis quia nisi quis reliquerit domũ aut patrem rc. fm quod habetur math. xv. Decimo p virtutem constantie quia non coronabitur nisi qui legitime certauerit vt dr. ij. thimoth. ij. Undecimo p virtutem iustitie mortificando et castigãdo corpus nostrum. Colo. iij. Mortificate mẽbra vestra. Iste vndecim virtutes fuerũt figurate per vndeciz benedictiones que date fuerũt vndecim patriarchis. Geñ. xlix. quia dan fuit maledictus: sicut coluber et significat maledictionẽ iude scariothis. Et sicut illi vndecim fuerũt recepti in sinũ abrahe sic nos recipiamur a xpo in eternorum secula Amen.

Dñica in septuagesima. Sermo floridus. qui est in ordine. xxviij.

Quid hic statis tota die ociosi. ite ⁊ vos in vineā meā. math. xx. ⁊ ī euāgelio hodierno. Moyses ꝓpheta geñ. ij. dicit sic. Formauit de⁹ hoīem de limo terre. Sup quo moueo talē qōnem. A Utrū homo accidiosus nō se exercēs in ṽtutū opatione sit dignus diuina reprehensione. Rō qōnis est ista: q: homo est de limo terre formatus: limus est ponderosus eo ꝙ ex aqua ⁊ terra quoꝝ vtrūq₃ est pōderosum ꝯfectus est. Ad istā qōnē₃ rñdent duo doctores eccłie. Primus est Bern. lib. meditationū dicens sic. Mille millia ministrant ei: ⁊ decies centena millia assistūt ei: ⁊ tu ociosus sedere ꝑsumis. quod negligētie quod pigritie: quod vecordie est vt credis suspirijs et frequētissima affectione h̄ infelicia agmina iaculari aīas nō ꝓuideatis. Ue vobis milites xp̄i a duritia cordis vr̄i. Ue vobis mercēnarij a pctō gentiū q̄ eternū nō vultis lucrari regnū: h̄ ille. Scōs est greg. in moralibus dicēs sic. O miseri xp̄iani ociosi mercatores celestis regni: erit vobis mors sine morte: finis sine fine: defectus sine defectu: quia mors vincit ⁊ non capit et defect⁹ deficere nescit: mors pimit ⁊ nō extinguit demō cruciat: sed nullatenus pauorē fugat. flāma cōburit s₃ nequaq̄ ꝯsumit. h̄ ille. Tū pro maiori declaratōe pono q̄ttuor flores. B

Primus flos est iste. Deus pater hoīem i h̄ mūdo posuit quē tanq̄ militē in campo ad pugnandū exerceri voluit. ꝓt₃ mysterio figure ⁊ testimonio nature. Primo figura q̄ ponit apo. vi. vbi d: ꝙ iohānes audiuit vocē dicentē sibi veni ⁊ vide: et vidit: ⁊ ecce equus albus ⁊ q̄ sedebat sup eū hēbat arcū ⁊ data est ei corona ⁊ exiuit vincens vt vinceret. Et exiuit alius equ⁹ ruffus ⁊ qui sedebat sup eū datus est ei gladi⁹ magnus vt sumeret pacē de terra ⁊ vt inuicē se iterficiāt. Et ecce equus niger ⁊ qui sedebat sup eū hēbat staterā in manu. Et ecce equ⁹ pallid⁹ ⁊ q̄ sedebat sup illū nomē illi mors ⁊ infernus sequebat eū. ⁊ data est illi ptās sup quattuor ptes terre ⁊ interficere gladio et fame ⁊ bestias terre. Spūaliter per istos q̄ttuor equos intelligunt q̄ttuor ꝑncipales milites. Per ꝑmū militē intelligit xp̄ianus dei miles cuius equus. i. corpus est alb⁹. q: in baptismo xp̄i sanguine a pctīs oībus est mūdatus. Iste miles h₃ arcū. i. xp̄m. q: sicut arcus cōstat ex duplici substātia. sc₃ ligno ⁊ lino. sic xp̄s ex duplici natura. s. diuina velut forti ⁊ magna. Ecce lignū. ⁊ humana tanq̄ debili Ecce linū. Sicut aūt linū inclinat lignū ita natura humana diuinā₃. Et sicut in arcu lignū incliat ⁊ abbreuiat: s₃ chorda extēdit ⁊ elongat. Ita in xp̄o natura diuina ex cōiunctione ad humanā inclinat ⁊ humiliatur: ⁊ humana extendit ⁊ sublimat ⁊ honoratur. Iste arcus debet tendi: q: a xp̄iano d₃ teneri duabus manibus s̄m spūm. i. volūtate tanq̄ manu sinistra d₃ teneri lignū deitatis: eam sup omīa diligēdo ⁊ intellectu tanq̄ manu dextra d₃ teneri linū humanitatis eius incarnationē: vitā. passionēq₃ cōtemplādo. Per sagittas intelligunt eius ṽba ⁊ exempla q̄ debemus iacere. i. facere ⁊ sic nos defendemus. Corona est gloria nobis promissa.

Per secundū militē ruffum intelligit dyabolus qui ꝓsidet in gradu honoris sublimi forti ⁊ delectabili ⁊ magno sicut in eq̄ ruffo in quo cōplacet noster animus sicut nr̄ oculus corporis in re rubea. Huic militi est datus gladius magnus. i. ptās magna tentandi et nocēdi ⁊ ꝑncipaliter ad pacem ⁊ cōcordiam inter hoīes tam inter se q̄ inter ipos ⁊ deū diuidendā. Iob. xli. Non est ptās in terra q̄ ei valeat cōparari. Per tertiū militē nigrū intelligit corpus nostrū quod residet in actu illicito luxurie sicut in equo nigro. Hic portat staterā in manu: q: vellet carnē₃ et spm̄ eq̄pari ⁊ currere de pari cum tñ caro debeat subijci spūi: ⁊ istud adequare est vincere.

Per quartū militē pallidū intelligit mors ⁊ infernus qui eq̄tat. i. complacet in mūdo fallente ⁊ q̄escit in eo sicut in equo pallido q̄m mūdus est pallidus. i. tribulatiōib⁹ ⁊ mortis periculis positus. qui aūt morit pallidus est. ps. Ecce equus fallax ad salutē sc₃ eternam qui in abūdātia ṽtutis sue nō saluabit. istū sequit infernus. i. inferoꝝ cetus: q: damnati sequunt hoīes mūdanos ⁊ ipsi sequunt infernū. Huic equo. s. morti data est potestas iterficere fame ⁊ gladio ⁊ peste ⁊ alijs varijs modis oēs hoīes ⁊ bestias que sunt in q̄ttuor partibus vniuersi. Ecce tres milites cōtra vnū in campo. s. dyabolus simul ⁊ mors ⁊ corpus [redacted] cōtra hoīem ⁊ maxime cōtra xp̄ianū fortissime ipm inuadētes in cāpo huius mūdi. ḡ stultū est hoīe₃ stare ociosum ⁊ dormire. Na₃ ociositas ⁊ voluptas arma sunt hostis antiq̄ ad miseras animas capiendas. vt h̄r ex de renūciatiōibus. c. nisi

tam p̄dem. ℌ. venū. Scđo p3 testimonio nature. ⁊ exemplū naturale milites precellunt alios rōne parētele q2 sunt de nobili genere rōne cautele q2 sunt ingeniosi et vigēt naturali lumine. ⁊ rōne tutele, q2 armant̄ scuto ⁊ ense. Et si ponant̄ in obsidione fortissime se defendūt si n̄ sūt accidiosi ⁊ magꝯ volūt mori viriliter q̄3 viuere cedendo inimicis turpiter. Spūalr oēs nos xp̄iani sumus filij dei imperatoris adeo nobiles genere. Joh. pmo. c. Dedit eis ptātem filios dei fieri his qui credunt in noīe ⁊c. Sumꝰ etiā illuminati lumīe rōnis. iō subtiles ingenio. ps. Signatum est sup nos lumē vultus tui dñe. Sumꝰ armati scuto bone volūtatis dei ⁊ gladio nr̄i intellectus quo deū scimus ⁊ intelligimus: vnde op3 nos pugnare q2 sumus ab inimicis obsessi. Qualiter aūt sumus in obsidione positi declarat deus. Ezech. iiij. vbi d2 sic. Et tu fili hoīs sume tibi laterē ⁊ pones eum coram te ⁊ describes in eo ciuitatē hierlm ⁊ ordinabis aduersus eam obsidionē ⁊ edificabis munitiones .i. turres altas: ⁊ comportabis aggerem .i. terre multitudinē ad fossata replenda Et pones arietes in giro .i. ligna ferrata ad portas diruēda. Spūalr p laterē intelligit̄ mūdus: q2 sicut later est terreus aqueꝰ igne nitens debilis ⁊ cito in puluerē redigendus Sic mūdus est terreus aqueus igneus tanq̄3 ex his elemētis compositus. vel est terreꝰ ex auaricia. Hier. xxij. Terra terra audi vbū dñi. vbi ponit̄ ter terra. Primo ex natura. Scđo ex auaritia. Est aqueus ex luxuria. Hieronymus. venter mero estuās facile spumat in libidinē. Est igneꝰ ex supbia. ps. Supbia illoꝝ qui te oderūt ascendit semper. Ꝙ p laterē itelligit̄ mūdus fragilis ⁊ mollis Per hierlm ciuitatē sanctā descriptam in latere isto intelligit̄ anima nostra ⁊ maxīe xp̄iani eūs in mūdo ⁊ comparat̄ ei. Primo rōne visionis. Nam hierlm interptat̄ visio et anima xp̄iani videt deū fide. i. Corinth. xiij. Videmus nūc p speculū in enigmate. Scđo rōne exaltationis. Nam sicut hierlm erat ciuitas excellētior ⁊ altior ceteris ciuitatibus iude. Sic anima nostra p̄sertim xp̄iani excellit oīa corporalia ⁊ naturalia ⁊ gratuita hec ciuitas est munita murata ⁊ vallata munitiones eius sunt due altissime turres. sc3 intellectus ⁊ volūtas. intellectus est turris ita alta q̄ de ea vident̄ ⁊ contemplant̄ oīa q̄tūcū q̄3 remota. voluntas est turris ita fortis q̄ nullo modo potest dirui cogendo nisi volendo. Murus eius est corpus nostrum. Iste murus est fragilis et debilis: quia terreus et aqueus cum corpus nostrū sit de limo terre formatū. Porte huius ciuitatis sunt quinq3 sensus corporis q̄bus immittit̄ quicquid in ciuitate vel in turribus penit̄. Vallū est cor nostrum quod est ꝓfundū et malū. Hierem. xvij. Prauū est cor nostrum et inscrutabile. Est eni adeo ꝓfundū q̄ nihil potest ipm replere nisi solus deus. Contra istam ciuitate3 sunt posite circūquaq3 obsidiōes .i. multiplices demonioꝝ temptationes que iō dicunt̄ obsidiones: quia temptationibus demones pcutiūt per prauarū cogitatōnū immissionē deijciunt: p delectatione interficiūt: p operationem capiunt: p assuefactionem rapiunt i eternam gehēne possessionē: per aggerem ⁊ terre congerie3 intelligit̄ multitudo terrenarum diuitiarum. Demones eni replent muros et fossata anime nostre ista terra. Fossata eni sūt corda nr̄a que demōes conant̄ replere affectione terrenoꝝ. Arietes eni qui sunt ligna ferrata q̄bus fortissime pcutiunt̄ porte muri sicut arietes mutuo se percutiunt cornibus suis. sunt delectabilia: visa audita odorata gustata tacta que sunt lignea: quia vilia et modicum durant: sunt ferrata q2 ad impugnandū ⁊ alliciendū ꝑpt̄ delectationes valde fortia. Istis lignis ferratis conantur demones murum corporis nostri deijcere ⁊ turres anime nostre capere. Per castra intelligunt̄ septē demones p̄ncipales et imperatores cū suis militibus mouētes castra ꝯ aīam q̄ edificāt munitiones siue turres que sunt septē pctā mortalia in circuitu ciuitatis aīe edificate a q̄bus mittunt̄ sagitte contra ciuitatē aīe nr̄e. Prima turris est supbia q̄ ē turris altissima iminēs sup ciuitatē. In ista turri dñat̄ lucifer impator, vt d2 Esa. xiiij cū suis exercitibus et nabuchodonosor rex cu3 suis militibꝰ. vt p3 Dan. iij. Scđa ē iactātia Tertia est hypocrisis. Quarta est vana glīa Quīta ē nouitatū p̄sūptio. Ab istis sagittis q̄3plurimi sūt vulnerati et int̄ alios tres magni p̄ncipes. s. adā vt p3 gen. iij. Moyses vt p3 Nūeri. ij. Dauid qn elatꝰ voluit nūerare pplm sibi subiectū. i. Paralip. xxi. Scđa turris est ira. cui dñat̄ leuiathā impator: vt d2 Esa. xxvij cū anthioco rege ⁊ eoꝝ exercitibꝰ vt p3. ij. mach. ix. Ab ista turri emittunt̄ qui q̄3 sagitte. Prima est timor subitus in corde Scđa ē idignatio a ꝓposito i cogitatiōe. Tertia ē ꝯtūelia blasphēia rixa i s̄mōe. Quarta

est dānuz in rebus in opatione. Quinta est vulnera τ homicidia quo ad corpora in exe-cutiōe. Ab istis sagitt' q̄plurimi sunt pcussi. et inter alios duo magni pncipes. s. caym vt ptz. Geñ. iiij. τ iudas scarioth. vt ptz. Mathei. xxvij. ppter traditionē ꝯ xp̄m. Tertia turris est inuidia cui dñat sathanas impator. vt dr. Job. i. Cuz saule rege q̄ inuidebat glorie dauid. vt dr. i. Reg. xviij. τ dñant cuz eoꝝ exercitib'. Ab ista turri emittunt qnq̄z sagitte. Prima est odiuz interius. Scđa est susurratio. Tertia est detractio. Quarta ē de beno pximi afflictio. Quinta est de malo pximi exultatio. Ab istis sagittis q̄plurimi sunt pcussi τ precipue vndecim magni patriarche pncipes veteris testamēti filij Jacob q̄ vendiderunt ioseph ex inuidia. Geñ. xxxvij.

Quarta turris est luxuria cui dñat Behemoth impator. vt dr Job. xl. cū salomone rege τ eoꝝ exercitibus. vt ptz. iij. Reg. xi. Ab ista turri emittunt qnq̄z sagitte. pma ē i hōnesta visio. scđa est inhonesta auditio. tertia est inhonesta locutio. qrta ē inhonesta imaginatio. qnta inhonesta opatio. Ab istis sagittis q̄plurimi sunt percussi τ maxime duo magni pncipes: scꝫ sanson q̄ fuit deuictus a dalila. vt ptz Judic. xvi. τ dauid a bersabee. vt ptz. ij. Reg. xi. Quinta turris ē gula cui dñatur belzebub impator. vt dicit xps Luc. xi. Cum balthazar rege. vt ptz Daniel. v. τ eoꝝ exercitib'. Ab ista turri emittunt qnq̄z sagitte. pma est inepta leticia in corde. scđa est scurrilitas in locutione. tertia est multiloquiū in verbo. qrta ē hebetudo mētis in discernendo. qnta est indiscretio in operando. Ab istis sagittis q̄plurimi sunt pcussi presertim duo magni pncipes: scꝫ noe q̄ fuit inebriatus. vt ptz Geñ. ix. Et esau q̄ p lenticula vendidit pmogenita. Geñ. xxv. Sexta turris ē auaricia cui dñatur mamona imperator. vt dic xp̄s. Math. vi. Et alexāder rex vt ptz. i. Machab. i. τ eoꝝ exercitib'. Ab ista turri emittunt qnq̄z sagitte. pma est fraus i cogitatione. scđa est mendaciū in locutione tertia est fallacia in tractatu τ cōmutatione. quarta est piuriuz in emptione τ vēditione. qnta est robaria furtū rapina in cōgregatione. Ab istis sagittis q̄plurimi sunt percussi pcipue duo magni pncipes: scꝫ nero τ cesar imperatores. vt ptz in hystorijs romanoꝝ.

Septima turris est accidia cui dñat asmodeus impator. vt ptz Thob. iij. Cū pharaōe rege q̄ nō pmittebat pplm dei sacrificare. vt ptz Exodi. v. cū eoꝝ exercitib'. Ab ista turri emittunt qnq̄z sagitte. prima ē torpor in bono cogitando. scđa est fastidiū in orādo. tertia est tediū in bono s̄mone auscultādo. qrta ē timor τ pusillanimitas i bono ope pñie inchoando. qnta est desperatio in bono pseuerando. Ab istis sagittis q̄plurimi sunt pcussi pcipue duo magni principes. s. holofernes. vt ptz Judith. xiij. τ princeps sodomoꝝ vt ptz. Ezech. xvi. Ecce ciuitas septez turrib' obsessa iuxta septē etates hōis τ tpa. Nam gulla sagittauit in nr̄a infantia. iuidia in pueritia. supbia in adolescentia. luxuria in iuuentute. ira in virilitate. accidia in senectute. auaricia in decrepita etate. Ecce q̄liter nr̄a ciuitas est obsessa. Deus aūt posuit nos in ea vt viriliter eaꝫ defendam' tanq̄z boni milites. ij. Thimo. ij. Certa sicut bonus miles iesu xp̄i Patꝫ g̃ q̄ homo cōparat militi in cāpo sea obsidione existenti a dño vel rege ad bellandum misso. ¶

Secūdus flos est iste. Homo in hoc mūdo a deo creatus: est ad negociandū regnū celoꝝ deputatus. ptz mysterio figure τ testimonio nature. pmo figura sic. dr em̄ Lu. xix. ubi xp̄s loquēs in pabolis τ figuris dixit discipulis suis. Hō q̄daz nobilis abijt in regionē longinquā accipe sibi regnū τ reuerti. Uocatis aūt seruis suis tradidit illis bona sua τ dixit negociamini duz venio. Spūaliter p istū hominem nobilē intelligitur dei fili'. q̄ dr hō rōne humanitat: τ dr nobilis rōne deitat. Etiā ex pte pr̄is est de gn̄e impiali τ ex parte matris est de gn̄e regali. Iste in die ascensiōis recedēs a mūdo s̄m carnē abijt in celestē pr̄iaꝫ regionē valde elōgatā a mūdo In die iudicij reuersurus. Per istos s̄uos intelligit vniuersitas xp̄anoꝝ q̄bus mādauit obseruantiā decē p̄ceptoꝝ. Quibus g̃ mādauit negociari τ oīb' pcepit obsuare decē p̄cepta, vt possent lucrari regnū celoꝝ. Scđo ptz testimōio nature. mercatoris em̄ est merces cōmutare: p mūdū discurrere diligēter laborare τ cōputare. Spūalr xp̄ianus dꝫ opa sua mala i bona cōmutare. i. dare terrena τ accipe celestia. dare trāsitoria τ accipe eterna. Hec est felix cōmutatio p terrenis celestia p piturīs eterna cōmutare. dꝫ etiā discurrere q: nō hēm' hꝫ manētē ciuitatē s̄ futurā inq̄rim'. Ad Heb. xiij. Debꝫ etiā in opib' bōis se exercitar τ cū sero. vt dic Ber. q̄d illa die meruit q̄d demeruit q̄d deo dedit

q̃d ab eo accepit strictissime cõputare. q̃ hõ est mercator missus a deo in hũc mundũ ad negociandũ q̃d aũt d̃cat hõ emere consulit deus. Apocal.iij. dicẽs. Suadeo tibi emere aurũ ignitũ ꝓbatũ vt locuples fias. p aurũ intelligit charitas q̃ cõparat auro excellentia ⁊ dignitate a quo aũt sit emendũ. D

Notandũ ꝙ vendit mũdus: sed defectionẽ ideo poma putrida. Vẽdit dyabolus sed deceptionẽ iõ oĩa venenata. Vẽdit xp̃s s̃ resurrectionẽ iõ oĩa electa. vñ Ber. Mũdus clamat ego deficio: caro clamat ego inficio. dyabolus clamat ego decipio. xp̃s clamat ego reficio. Ab isto g̃ vẽditore xp̃o est emendũ: q̃r vendit bona ⁊ puo p̃cio. vñ Aug. dic̃. Venit ad nos celestis negociator accipe ꝯtumeliã ⁊ dare honorẽ. subire mortẽ ⁊ dare vitã. haurire ignominiã ⁊ dare gl̃iam. idẽ in ꝑsona xp̃i dicit sic. Venale hẽo: venale hẽo. Et q̃d dñe? Regnũ celoꝝ. Quo emit? Paupertate regnũ: laborare requiẽ: dolore gaudiũ: vilitate gloria: morte vita. Sz q̃ tp̃e sit emẽdũ oñdit xp̃s vbi sup̃ cũ dicit. Negociamini dũ venio. s. ad iudicandũ. Naz post iudiciũ nõ erit tp̃s negociãdi. in cui⁹ figurã d̃r. Apoc. xviij. Cũ viderint fumũ incẽdij ei⁹ dicẽt. Ve ve ciuitas illa magna babylõ ciuitas fortis q̃m vna hora venit iudiciuz tuũ: ⁊ negotiatores terre lugebũt sup illã: q̃m merces eoꝝ nemo emet ãplius. merces auri ⁊ argẽti ⁊ lapidũ p̃ciosoꝝ ⁊c̃. Per h̃ daf intelligi ꝙ opa nr̃a nec flet⁹ nec luct⁹ nec alia opa valebũt nob̃ ad culpã vẽdendã ⁊ gloriã emendã. Istud g̃ est tp̃s vẽdendi ⁊ emendi. vendendi mala ⁊ emendi bona. Sz q̃dã vẽdũt bona ⁊ emunt mala. ⁊ isti sunt in triplici d̃ria. Primi sunt q̃ vẽdunt dei p̃ris potentiã. s. mali p̃lati symoniaci: imo potius gyezite q̃ vẽdunt dei p̃ris potẽtiã q̃r p munere ⁊ mercede vẽdunt potẽtiã ⁊ vsũ clauiũ eccl̃ie imo vnicã sponsaz xp̃i ecclĩam vẽdunt p pecunia. Nam gyezi in veteri testamẽto ⁊ symon⁹ magus in nouo p̃ncipiũ fuerũt symonie. vt habet. i. q. i. ca. q̃ studet. Istos xp̃s in figura eiecit de tẽplo. Vñ in fine illius capl̃i d̃r sic. Dñs etiã vt vendẽtes ⁊ ementes huius gr̃e expertes oñderet: cũctos peccõres p gr̃az in tẽplo dimisit singulariter vẽdentes ⁊ emẽtes increpãs ⁊ flagellãs de tẽplo eiecit. In q̃ vẽditores ⁊ ẽptores suos gr̃a spũali ꝯstat destitutos eẽ ⁊ vacuos. Quos em̃ xp̃s eiecit de tẽplo nunq̃d xp̃i spũs sibi faciet tẽplum. h̃ ibi. Propterea de istis male vẽdentib⁹ d̃r. Iohel. iij. Puerũ posuerunt in ꝓstibulo ⁊ puellã vendiderũt pro vino. Spũaliter xp̃s puer puritate sc̃issim⁹ tunc poniť in ꝓstibulo q̃n ecclia cõferť viro lubrico ⁊ luxurioso: ⁊ puella tũc vendiť ꝓ vino q̃n ecclia cõferť guloso. Tales em̃ symoniaci si nõ renunciãt ⁊ penitẽt in eternũ peribunt. i. q. i. ca. si q̃s nec̃. Secũdi sunt q̃ vendunt filij dei veritatẽ. Isti sunt falsi assessores q̃ nolunt veritatẽ cõsulere nisi p munere Amos. ij. Vendiderũt p argẽto iustũ. Isti sunt peiores dyabolo q̃ adiuratus noĩe xp̃i cogit dicere v̾itatẽ: ⁊ tales nõ sunt p xp̃o in hoc mũdo: sed p nũmo q̃ deducit eos ad infernũ. p̃s. Nihil inuenerũt oẽs viri diuitiarũ in manibus suis. Act. viij. Pecunia tua tecũ sit in ꝑditionẽ. Tertij sunt q̃ vẽdũt spũssancti sanctitatẽ. s. ypocrite ⁊ simulatores q̃ vendunt bona opa p laude humana: similes esau q̃ vendidit p̃mogenita p lenticula. Isti sunt similes cuidã stulte mlieri sed in oculis suis prudenti. de qua narrať ꝙ vir suus moriturus cõdidit testm̃. Et inter alia dimisit vnuz vitulũ vendendũ ⁊ grauauit vxorẽ suã vt p̃cium vituli daret p aĩa sua si moreref. Hec aũt eo defuncto accipiens chattam ⁊ bouez duxit ad foꝝ. Cũq3 emptores vellent ab ea emere bouẽ r̃ndebat se nolle vendere bouez sine chatta. Et illis r̃ndentibus ꝙ de chatta nõ curarẽt sed de boue: illa asserebat vt p̃us Tunc emptores petiuerũt ab ea p q̃nto precio vtrũq3 dare vellet. r̃ndit: chattã dabo p decẽ aureis q̃r preciosa est: bouẽ vero p solido. Tandẽ cõuentione facta p̃ciũ bouis pura solidũ dedit p aĩa viri aureos aũt retinuit sibi. Spũaliter ypocrite spm̃ sanctũ ⁊ bona opera ei⁹ p nihilo ⁊ negocia ꝑpalia nolunt dare nisi p magna pecunia. D

Tertius flos est iste. He⁹

tanq̃ p̃rfamilias hoĩem ꝑduxit quẽ vt excoleret vineã suã p denario gl̃ie ꝑduxit. Patet mysterio figure ⁊ testimonio nature. figura sic. d̃r em̃ Gen̄. ij. Et deus posuit adam in paradiso terrestri vt operet ⁊ custodiret illum Per paradisuz terrestrẽ intelligiť ecclia. vñ Aug. l. b. xi. sup geñ. ad l̃raz. ca. xxvij. dicit sic Paradisus dicta est ecclia sicut in cãticis cãticoꝝ legiť. Ortus cõclusus: fons signatus: puteus aq̃ viue paradisus cũ fructu pomoꝝ inde ceciderunt vel aperta ⁊ corporali separatiõe heretici: vel occulta ⁊ spũali q̃uis in ea corporaliter esse videanť oẽs ꝑuersi. hec ille. Et Greg. in homel. hodierna dicit sic.

Quis recte in patrefamilias intelligi pōt nisi cōditor noster q̄ regit quos condidit ꝛ electos suos sic in hoc mūdo possidet quasi subiectos dñs in domo. Qui hꝫ vineā vniuersam scꝫ ecclīam q̄ ab abel iusto vsqꝫ ad vltimum electū q̄ in fine mundi nasciturus est: quot sctōs ꝓtulit quasi tot palmites misit. Hic itaqꝫ paterfamilias ad excolendā vineā suā mane hora tertia: sexta: nona: ꝛ vndecima oparios cōducit, qꝛ a mundi hui⁹ initio vsqꝫ ad finem seculi ad erudiendā plebē suā predicatores mittere nō desistit. Mane em̄ mundi fuit cum sequēti hora ab adam vsqꝫ ad noe. hora vero tertia a noe vsqꝫ ad abraham. sexta quoqꝫ ab abraham vsqꝫ ad moysen. nona aūt a moyse vsqꝫ ad aduentū dñi Undecima vero ab aduentu dñi vsqꝫ ad finem mundi. in qua predicatores apl̄i missi sunt q̄ mercedē plenā etiā tarde veniētes acceperūt. Ad erudiendā ergo dñs plebē suā quasi ad excolendā vineā suā nullo tpe desistit operarios mittere. qꝛ ꝛ prius p p̄res post modū p leg̃ doctores ꝛ ꝓphas. ad extremū vero p aplos duꝫ plebis sue mores excoluit quasi per oparios in vinee cultura laborauit Quāuis in quolibet modulo vel mēsura q̄sq̄s cum fide recta bone actionis extitit hui⁹ vinee oparius fuit. Operator ĝ mane hora tertia sexta ꝛ nona antiqu⁹ ille ꝛ hebraicus ꝑplus designaꝶ q̄ in electis suis ab ipso mūdi exordio dum recta fide deum studuit colere quasi non desistit in vinee cultura laborare. Ab vndecima vero gentiles vocanꝶ. h̄ ille. Scd̄o ptꝫ testimonio nature. Nam sicut mercēnarij est mercedē post laborē expectare: ita ꝛ cuiuslibet nostrū post diē hui⁹ mūdi Job. vij. Sicut mercēnarij dies eius. Sicut em̄ ceruus naturaliter desiderat vmbraꝫ: sic mercēnarius premiū laboris sui. Luce. x. Dignus est operarius mercede sua. E

Quartus flos ē iste. Miles i hac vita si nō bellauerit: mercator si nō cōmutauerit: mercēnarius si vineā dñi non coluerit: nō indignenꝶ si illos deus iustus reprehēderit. ptꝫ discurrēdo p oēs. Nam quo ad militem dauid reꝑhēdit Abner. i. Reg. xxvi. Quo ad mercatorem dñs reprehendit seruū q̄ posuit pecuniaꝫ in sudario. Luce. xix. Quo ad mercēnariū d̄r. Prouerb. xxiiij. ca. Per agrum hoīs pigri transiui ꝛ ecce totuꝫ repleuerāt vrtice. ideo dicíꝶ ibi. vi. c. vade ad formicam o piger. Et Job. v. Homo nascíꝶ ad laborem ꝛ auis ad volanduꝫ. vñ Greg. in homelia hodierna dič sic. Quid ergo nos torpentes ꝛ a bono ope cessantes in excusatione nostra dicturi sumus q̄ pene a matris vtero ad fidē venim⁹ q̄ verba vite ab ipsis cunabulis audiuim⁹ q̄ ab vberibus sc̄e ecclesie potū superne p̄dicationis suximus cū lacte carnis vnde recte vsqꝫ ad finē vite torpentibus dicíꝶ. Quid hic statis tota die ociosi. hec ille. Quod fuit verbū ꝓpositū in quo ꝓpter quattuor reprehenduꝶ. Primo qꝛ non possunt iustam rōnem assignare cū dicíꝶ. quid. i. q̄ est rō ocij vestri: quasi dicat nulla. Secūdo qꝛ non possunt locuꝫ cōueniētē reprobare: cum dicíꝶ. hic: quasi dicat non est alius locus exercitij. Tertio qꝛ nō possunt virtutē debilē accusare: cū d̄r statis. i. non iacetis nō sedetis. Quarto qꝛ nō p̄nt laboris diuturnitatē allegare: cū d̄r tota die ociosi. s. fuistis nō laborātes Hec q̄tuor patēt in euāgelio hodierno qd̄ moralíꝶ exponíꝶ sic. Per istum hoīem intelligíꝶ deus p̄r oīm creator q̄ d̄r homo ꝓpter māsuetudineꝫ qꝛ mīa dñi plena est terra. Iste est p̄rfamilias qꝛ gubernat oēs creaturas celestes terrestres ꝛ infernales. Per vineā intelligíꝶ pnīa. ista vinea designaꝶ per paradisum terrestrē: qꝛ sicut in illo fuerunt tria. s. lignū vite. lignū sciētie boni ꝛ mali: ꝛ fons irrigās vniuersam supficiē terre. Sic in pnīa est deus pater q̄ est dator humane vite. fili⁹ q̄ est sapiētia dei p̄ris. sp̄us sctūs q̄ est fons gr̄e rigans totā aīam. ista ē vinea quā ōndit sp̄ūsctūs picerne pharaonis. i. vite in q̄ erāt tres ꝓpagies q̄s vidit crescere i gēmas ꝛ gēmas i botros ꝛ post vuas maturescere. Sp̄ūalr̄ tres palmites in vite sunt tres ptes pnīe que crescūt in gēmas i. emittūt cogitationes sanctas: ꝛ gēme in flores. i. sctē cogitationes in sanctas locutiōes ꝛ flores in fruct⁹ i. locutiōes in sctās opationes. Ista vinea tanqꝫ alr̄ padisus terrestris est custodita ab angelo flāmeo gladio. Ad istam vineā vocat nos deus: scꝫ ad pniam. faciendā: non ad dormiendū: sed ad operādum. ad excolendū: qꝛ posuit deus hoīem in paradiso vt operareꝶ. Iste homo, i. deus paꝶ diuersis horis nos vocat ad pniam: quosdā vocat hora p̄ma. i. i pueritia, Naꝫ sicut hora p̄ma incipit sol lucere ꝛ ardere: sic in ista etate sol rōnis ꝛ discretionis incipit in puero apparere. tunc auteꝫ vocat eū deus q̄n immittit sctās cogitationes ad relinquendū mundū ꝛ seruiendū deo. Ista hora vocauit beatum

Nicholaū btm dñicuz ꝛc. Quosdā vocat hora tertia .i. in adolescentia. Nam sicut hora tertia sol multū ascendit ꝛ calorem magnuz emittit: sic in adolescentia sol rōnis ꝛ discretionis ortus est ꝛ in cōplexione ꝛ mundi cōcupiscentia feruidus est. tunc aūt vocat eum deus qñ inspirat ad faciendū pniam. ista hora vocauit btm̄ Paulū beatū Franciscū ꝛc. Quosdā vocat de⁹ sexta hora .i. in virili etate ꝛ perfecta. Nam sicut hora sexta sol est in toto suo splendore ꝛ feruore: sic in virili etate sol rōnis est in suo vigore vsq₃ ad quadraginta annos. tūc aūt vocat eū deus qñ imitet ꝓpositū pseuerandi in pniā. ista hora vocauit sctm̄ Bartholomeū ꝛ sctm̄ matheum. Quosdā vocat hora nona .i. in senectute. nā sicut hora nona sol incipit declinare in splendore ꝛ feruore: sic in senectute homo incipit minui in rōnis splendore ꝛ cōplexionis vigore s. a. xl. annis vsq₃ ad. lx. tunc aūt vocat eū deus qñ ipsum adiuuat ad pniam pagendam sicut vocauit petrū ꝛ andreā fratrē ei⁹. Quosdā vocat hora vespertina .i. in decrepitate. Nam sicut sol hora vndecima tendit ad occasum: sic hō ad interitū ꝛ mortē. Et istos reprehendit deus tanꝗ̄ ociosos qꝛ senes ꝛ antiqui sunt pre alijs reprehensione digni si in seruitio dei fuerint ociosi. Hora aūt completorij nullū vocat qꝛ tunc nō est tp̄us operandi: ſ mercedē recipiendi: cū sit hora mortis. Per ꝓcuratorē intelligit᷑ xp̄s qꝛ ꝓcurauit aiarum salutez. Iste vocabit nos in morte precepto patris ꝛ dabit denariū .i. regnū eternum in quo est rotunditas .i. eternitas. est scriptura .i. dei sapientia. est imago imperatoris .i. filius dei patris. incipiet autē a nouissimis qꝛ nōnunꝗ̄ qui posterius cōuertūtur prius gloria p̄miant᷑ sicut patuit de latrone respectu aplōꝝ ꝛ marie magdalene. Ideo qui fuerunt primi in pniā videntes se posteriores fore in tanta gloria murmurāt nō liuore inuidie sed magno zelo ꝛ desiderio fruende glorie. nō quasi eis displiceat ꝙ alij p̄miati sint. sed quia in presenti miseria remāserunt. Tamen post modum sicut' ꝛ primi accipiant eternam gloriam quam nobis cōcedat iesus xp̄s in secula seculoꝝ. Amen.

Dñica in sexagesima. Sermo. xxix.

Q
Ꝺ corde bono ꝛ optimo audiētes verbum retinēt ꝛ fructum afferunt. Luce. viij. Dñs noster iesus xp̄s cū quedam mulier de turba exaltasset vocē dicens Beatus venter q̄ te portauit ꝛ vbera q̄ suxisti. dixit. Beati qui audiūt verbū dei ꝛ custodiunt illud. vt habet᷑. Luce. xi. Sup quo talē moueo questionē. A Utrū verbum dei sit tāte efficacie ꝛ virtutis ꝙ oibus audientibus sit causa salutis. Ad istaꝫ q̄stionē r̄ndet sanctus Aug. libro primo de verbis dñi sermone tertio dicēs sic. Dum nobis ꝓ officio cōpetat dicere vobis autē ꝓ deuotione cōueniat audire: q̄d tam necessariū tanq₃ prinēs poterit vtrisq₃ cōtingere ꝗ̄ vt q̄d religiose dicit᷑ ꝛ deuote audit᷑ obsequijs cōpetentibus teneat᷑. nam si religiosa non tacere lucrū est tacere dispendiū: quanto itaq₃ petiora lucra poterunt peruenire cum operis effectu monstratur q̄cquid magisterijs celestibus ꝛ discitur ꝛ tenet᷑? Par em̄ causa ꝛ docentē ꝛ audientes ꝯstringit: vt vtriusq₃ ꝓfessio factoꝝ testificatione signet᷑. Et q̄uis dissimile sit doctoris discentisq₃ officiū: tamen vtrisq₃ debet᷑ sanctarū legum obsequiū: vt iungant᷑ factis q̄ separant᷑ officijs: copulent᷑ opere: q̄ diuersi sunt nomine. ꝛ quos vocabula ab inuicē separant: eos obseruantia preceptoꝝ fideliter ꝛ deuote ꝯiungat. Quare sic fit vt vtrisq₃ diuersus sit actus: sed obseruantie parsit necessarius in vtrisq₃ effectus. vt factorū in ambob⁹ cōspiret assensus: q̄bus diuersus est in vocabulis sonus. In doctore molesta est eā dicere nec facere precipe nec obseruare. In discēte xp̄o velle audire q̄d nolit implere: aures auditui accōmodare: ꝛ ab ope voluntatē auertere. Ceterū q̄ facit q̄d docet. et q̄cquid imperat cōplet maximus in celestib⁹ snīa dñi declarat᷑. At vero qui q̄d discit negligit: ꝛ q̄d audit ꝯtēnit salutis reus extitit: quia obseruanda contēpsit ꝛ pericula non vitauit. hec ille. Tamen ꝓ ampliori declaratione hui⁹ pono quattuor flores. B

Primus flos est iste. Licet verbum dei sit ex se saluiferū: non tamē in audientibus est eque fructiferum. pꝫ per tria exempla tanꝗ̄ per tria testimonia. Primū ponit Aug. sup geñ. dicens sic. Simul pluit dñs sup segetez ꝛ sup spinas. Sꝫ segeti pluit ad horreum: spinis autem ad incendium ꝛ tamen est vna pluuia. Sic verbum dei oēs cōpluit. videat quisq₃ qualē radicē hēat. Uideat q̄sq₃ q̄ pluuiā bonā trahat. Si eā trahit ꝛ generet spinas nunq̄d. iō pluuia illa dei icusanda ē? Anteꝗ̄ ad radicē veniat

pluuia dulcis est: sic dulce est v̄bū dei āteq̄ veniat ad cor malū: hec ille. Scðm ponit idē aug. li. ꝯfessio. dicēs sic. Palato nō sano pena est panis: q̄ sano est suauis. ⁊ ocul' egris odiosa est lux que puris est amabilis. Tertium ponit idem augu. lib. v. homeliarū: homelia xxvi. ⁊ allegat. i. q i c. interrogo. dicēs sic. In ter rogo vos frēs ⁊ sorores dicite mihi quid vo b pl'eē videt corpus xp̄i an v̄bū dei. Si verū vultis rñdere dicere debetis q̄ non sit minus v̄buz dei q̄ corpus xp̄i. Et ideo q̄ta sollicitudine obseruamus qñ corpus xp̄i nobis ministrat' vt nihil ex ip̄o de manib' nr̄is in terrā cadat: tanta sollicitudine obseruem' v̄buz dei qd̄ nobis erogat' ne dum aliud aut cogitamus aut loq̄mur de puro corde depeat q: nō minus reus erit qui v̄bum dei negligenter audierit q̄ ille qui corpus christi sua negligentia in terram cadere permiserit. hec ille. ¶

Secundus flos est iste.

Peccatores in mortali pctō pseuerātes nequaq̄ sunt in v̄bo dei fructificātes. Patet p duos testes. Primus est greg. q̄ comparat v̄bum dei cibo in homelia hodierna dicens sic. Verba dei que aure pcipit': mēte retinete Cibus em̄ mētis est v̄bum dei: ⁊ q̄si accept' cibus stomacho languēte reijcit': qñ audit' sermo in ventre memorie nō tenet': s quisq̄s alimēta vite nō retinet: hui' pfecto vita despat'. Eterne ḡ mortis periculuz formidate si v̄ba quidē sancte exhortationis accipitis. s v̄ba vite. i. alimēta iustitie in memoria non tenetis: h' ille. Nam cor pctōris desiderijs voluptatū repletū: est stomach' prauis humoribus repletus. Cor pctōris ī accidia po'itū est stomachus languidus'. Et tales nō sunt apti ad audiendū v̄bum dei ⁊ si audiūt non retinēt nec fructificant: ⁊ est signū ptie mortis cor. Scðs testis est Johānes apoc. xv. ⁊ xvi. dicens sic. Vidi ⁊ ecce apertū est tēpluz tabernacu'i testimonij in celo ⁊ exierunt de templo septē angeli vestiti lapide mundo ⁊ candido ⁊ circa pectora zonis aureis cincti. et date sunt illis septē phiale auree plene vino iracūdie dei ⁊ audiui vocē magnā dicētē septē angelis. Ite ⁊ effundite septē phialas ire dei i terrā. Spūalr' p istos septē angelos intelligunt' pdicatores moderni q̄ dicuntur angeli rōne nature: q: debent esse a peccatis puri. Et rōne cure: q: sunt paranimphi a deo missi. Et rōne mãsure: q: debēt esse a terenis eleuati ⁊ celo p desideriū fixi. dicunt' septem pp̄ter septē vitia q̄ debent pdicare fugienda vel dicunt' septē pp' septē dotes tres aīe et q̄ttuor corpis habēdas. dicunt' vestiti lapidō pp̄ter ꝯstantiā ⁊ firmitatē. mūdo pp̄ter interiorē castitatē. Cādido pp̄ter exteriorē vite honestatē. Precincti pectore pp̄ter cogitatōnū puarū rephēsionē. zonis aureis pp' charitatē. exeunt de tēplo .i. de secretorū studio. Septē phiale sunt septē pctōꝝ mortaliū dare intelligētie ⁊ cognitiōes. Sūt plene vino ire dei: q: sunt plene penis q̄s tandē debent ꝯseq̄ pctōres in h' mūdo vt patebit. Prim' angel' effudit phialā suā in arenā ⁊ factū est vulnus seuū ⁊ pessimū in hoīes q̄ hñt charactere bestie. Spūalr' p illū pmū angeluz intelligit' pdicator de pmo pctō qd̄ ꝯtingit in hoīe. s. de pctō gule. Iste effūdit phialā suaz qñ pdicat penā infligendā p isto pctō cadit sup arenā qñ cadit i cor pctōris gulosi. Gulosus em̄ cōparat' arene. Primo pp̄ter insatiabilitatē: q: sicut arena nunq̄ satiat' aqua. ita gulosus nunq̄ satiat' potu ⁊ esca. iō recte cōparat' inferno q̄ nūq̄ dicit sufficit. vt dicit' puerb xxx. Scðo pp' siccitatē q: sic arena est ita sicca q̄ figure vel ymagies i ea descripte nō diu manēt s ad modicū ventū destruunt'. sic gulosus ē ita siccus q̄ scē cogitatōes abstinētie i eo nō pñt diu manē: s ad modicā tēptationē frangit ieiunia vel modū excedit. Qñ ḡ v̄bū pdicatoris īmittit' i cor alicui' gulo si: tūc semē verbi dei cadit ī arenā: ⁊ phiala effundit' in arenā. Arena aūt nō est loc' apt' ad semē spgēdū nec ad fructificandū. Et q: gulosus nō facit fructū angel' cōminat' sibi penā hāc. s. q̄ vulnerabit' q: diuidet' a suis delectatiōib' in cibo ⁊ potu q̄ erit magna pena: seu q: diuidet' aīa a corpe: seu q: diuidet' aīa a deo ⁊ ponet' in inferno. Et istas pēas hēbūt gulosi: q: hñt signū bestie in viuēdo taq̄ bestie. exēplū hui' fuit in adā Nā deus tanq̄ pmus angelus cum monuit de peccato gule vitando. Et quia Adam non seruauit cum esset tanq̄ puluis de puluere a deo creatus. ideo exulauit a deo i paradiso ⁊c. Secūdus angelus effudit phialam suā in mare: ⁊ factum est q̄ omnis aīa viuens mortua est in mari. Spūaliter p illū secundū angelum intelligit' predicator de secundo peccato quod cōtingit in homine. s. de peccato luxurie. Per mare intelligit' luxuriosus. Primo pp̄ter fetorē q: sic mare ē fetidū. ita luxuriosus nō solū corpe: sed etiam

culpa deo & hoibus est fetidus ex infamia. ideo cõparat sepulchris mortuorum q̃ exteri⁹ sunt dealbata. interi⁹ aũt plena cadaverib⁹ Math. xxiij. Secũdo pp̃ter fervorẽ. Nam sicut mare semper est fervidũ: & ideo semp inquietum. sic luxuriosus semp est fervidus in suis cõcupiscentiis: ideo cõparat olle succẽse igne: quã vidit Miere. i. c. dicẽs. Ollam succensam ego video. scz cõcupiscentiã ardentẽ Mare aut est infructiferũ: q2 q̃ñtũcunq3 seminis infundat in eo nõ reddit fructũ. Sic q̃ñuis predicator infundat verbum dei in cor luxuriosi non fructificat: ideo sequit pena q2 ois anima vivẽs in mari mortua est: qm p̃seuerans in luxuria morietur morte gehẽnali. Exemplum huius noe tanq̃ secũdus angelus predicavit cõtra hoc pctm̃ centũ annis. Nam viderẽs filij dei filias hoim eo q̃ eẽnt pulchre &c. vt habet. Gen̄. vi. Ideo nolẽtes corrigi mortui sunt aqs diluuij. Gen̄. vij. ca. Unde Miero. vt habet de pnĩa distin. i. §. denicq3 dicit sic. Denicq3 & in gen̄. legimus centum & viginti ãnos pnĩe cõstitutos ante diluviũ q2 tanto tpe: hoc est centum ãnis noluerunt agere pnĩam nequaq̃ expectavit deus vt & viginti alij cõpleant: sed infert antea qd post fuerat cõminatus &c. Tertius angelus effudit phialam suã in fontes & flumina & factus est sanguis. Per illum tertiũ angelum intelligit predicator cõtra tertiũ pctm̃ qd ptingit in hoie. scz pctm̃ ire. Iste angel⁹ effundit phialam suã qñ emittit predicationẽ suã sup fluviũ. i. sup iracundum. Iracundus em̃ cõperat fluvio. Primo pp̃ter impetuositatem. Nam sicut fluvi⁹ semp est instabilis & impetuosus ad currendũ ita iracundus ad nocendũ. Secũdo pp̃ter rapacitatẽ & sonoritatẽ. nam sicut fluvius emittit sonũ magnũ & existentia in eo diruit & ad se trahit: ita iracundus semp est clamosus & existentes ibi dissipat vulnerat & mactat. ideo cõparat fluvio quẽ vidit Ezech xlvij. Quem non poterat transvadere: q2 iracundũ quasi nullus potest in sua malicia superare. Si autem spergat semen in fluvio non fructificat: sic si predicet iracundo non facit fructũ. Un̄ infligit pena: q2 fiet sanguis non solum in corpe q2 q̃ gladio ferit gladio perit. Math. xxvi. Et p que quis peccat: p hec & torquet. Sapien. xi. Immo spũaliter cõvertet in sanguinẽ: q2 in eternã vindictã & tribulationem Gen̄. iiij. Vox sanguinis fratris tui abel clamat ad me &c. Exemplũ hui⁹ moyses tanq̃ tertius angelus p̃dicavit cõtra hoc pctm̃ scz duricie & iracundie in pharaone & q2 noluit cõverti flumina eius cõvert t in sanguinem vt dic. f. Exodi. vij. In detestationẽ eius &c.

Quart⁹ angelus effudit phialã suã i solẽ & estuaverũt hoĩes estu magno & blasphemaverũt nomẽ dei necq3 egerunt pnĩam. Spũaliter p illum quartũ angelũ intelligit p̃dicator ꝯ quartũ pctm̃ qd cõtingit in hoie: scz peccatũ supbie. Iste angelus effudit phialã suam in solem qñ emittit p̃dicationẽ suam in superbũ & elatum. Supbus em̃ cõparat soli Primo pp̃ter sublimitatẽ. nam sicut sol est sublimior situ & splendidior oibus terrenis: ita supbus vult apparere sapientior & altior alijs dñis. Secũdo pp̃ter quãtitatẽ & figurationẽ. nam sicut sol est oibus planetis maior quãtitate & figura pfectior oibus inferiorib⁹ q2 figure sphericee: ita supbus vult p̃eminere & apparere & viris pfectis tanq̃ superiorib⁹ & oibus alij tanq̃ inferioribus. Ideo cõparat soli quẽ vidit Iosue stantẽ in medio celi nõ declinantẽ occumbere. Iosue. x. q2 superbus nunq̃ vult descendere. Si aũt semen spergatur in solem non fructificat: ita nec verbũ dei seminatũ in supbo fructificat. ideo seqtur pena. Qm̃ estuaverunt homĩes estu magno & igne. & si non solũ estuãt hic estu ambitionis imo estuabunt in alio seculo igne eterne dãnationis. Iux̃ illud. Math. xiij. Mittẽt eos in caminũ ignis. Exemplũ hui⁹. nam daniel fuit quartus angelus q̃ predicavit ꝯ Nabuchodonosor supbissimũ. Quia vero non se correxit nec fructũ fec t. ideo punitus fuit. Un̄ septẽ ãnis fenũ vt bos comedit & estuaret estu solis cũ bestijs. vt habet. Dan̄. iiij. Quintus angelus effudit phialã suam sup sedem bestie & factũ est regnũ eius tenebrosum et manducaverunt linguas suas pre dolore & blasphemaverũt deũ celi p̃ doloribus & vulneribus suis q2 pnĩam nõ egerunt. Spũ. lit p istum qntum angelũ intelligit predicator ꝯ pctm̃ invidie. iste angelus effudit phialam suam. i. predicationẽ suã in sedem bestie. i. in invidũ. Nam invidus coparat sedi bestie i. dyaboli pp̃ter duo. Primo pp̃ter modum conformem & eius cõformitatẽ: q2 sicut dyabolus invidit deo. Iuxta illud. Esa xiiij. Sedebo in lateribus aquilonis: sup astra celi exaltabo soliũ meũ & similis ero altissimo. invidit etiã hoĩ qñ dixit Cur p̃cepit vobis deus ne comederetẽ de oi ligno paradisi. Gen̄. iii. Ita invidus invidet viris pfect̃ de spũalib⁹

& aliis de tpalib⁹ semp appetens in alto sede re & stare. Scdo ꝓpter inqetu: qꝛ sicut dyabolus semp est inqetus intendēs ad maluz de iustitia inuidus. ideo diabolus in eo tanq̃ in sede sua sibi cōplacet sedet & qescit. ꝙ inuidus cōparaꝫ sedi. Si aūt semē spergaꝫ in sedē nō fructificat ita nec verbū dei seminatū in iuido fructificat iō sequiꝫ pena: qꝛ iuidi q̇ sunt regnū dyaboli erūt tenebrosi non soluz mente hic. imo etiā in inferno mēte & corpore. Nam mittenꝫ in tenebras exteriores vbi erit fletus & stridor dentiū. vt dr. Math. xiij. Exemplū huius. Naz Helizeus fuit iste angelus q̇ pdicauit ꝯ regē syrie & exercitū suuz q̇ inuidebāt iudeis q̇ erant in samaria & qꝛ eū non audierūt ꝑcussit illos cecitate. vt habeꝫ iiij. Reg. vi. Sextus angelus effudit phialam suā in flumen magnū Eufraten & siccauit aquā eius & exierunt tres spūs imūdi in modū ranarū. Spūaliter p istū sextū angelū intelligiꝫ pdicatorꝫ peccm̄ auaricie iste angelus effudit phialā suā. i. pdicat onē suā in flumen magnū eufraten i. in auarū & vsurariū. Auar⁹ em̄ cōparaꝫ fluuio magno eufrati ꝓpter duo. Primo ꝓpꝫ ꝯgregationē pulueris: ideo dr eufrates. i. puluerulēt⁹ ita auarus semp est ꝯgregatiuus terrenoꝝ q̇ tanq̃ puluis deficiūt. Secūdo ꝓpter accrescentiaz vndarū. Naz sicut ille fluuius plus crescit q̃ decrescit. ita auarus nunq̃ decrescit ſꝫ semp crescit in vehemētia & appetitu terrenoꝝ qđ est ꝯ illud ps. Diuitie si affluāt nolite cor apponere. Ideo auarus cōparaꝫ ydropico q̇ quanto plus potat tanto plus sitit. ꝙ auar⁹ bene cōparatur fluuio magno eufrati. Si aūt semen spergaꝫ in illo fluuio non fructificat: sic nec verbū dei in auaro fructificat. iō sequitur pena. Nam aqua. i. diuitiarū abundātia auferet ei scꝫ aqua tpaliuz rerū & aqua diuine grē in p̄nti & aqua fontis glorie in futuro q̇ est aqua saliens in vitā eternā. Tres spūs immundi in modū ranarū sūt tres pene quas habēt auari in mundo isto. Prima est sagacitas in acqrendo. Secūda est tenacitas in cōseruādo. Tertia est labor in dispēnēdo seu dolor in dimittendo. Exemplū huius. Naz lazarus fuit iste angelus q̇ facto magis q̃ verbo pdicauit illi diuiti auaro & epuloni: & qꝛ euz non audiuit: in inferno missus est aqua siccato qm̄ petēs aquā ab abrahā vt refrigeraret linguā suā nō obtinuit. vt heꝫ. Luc. xvi.

Septim⁹ angel⁹ effudit phialā suā in aerē & facte sūt voces fulgura tonitrua & terremotus magn⁹ qlis nō fuit sup terrā. Spūalit p istū septimū āgelū intelligiꝫ pdicatorꝫ pctm accidie. Iste angelus effudit phialā suā i. pdicatione suā in aerē. i. in accidiosuz. accidiosus em̄ cōparaꝫ aeri ꝓpter duo. Primo ꝓpꝫ imobilitatē sicut em̄ aer nunq̃ moueꝫ nisi a vēto vł ab alio cogaꝫ. sic nec accidiosus. Secūdo ꝓpꝫ vacuitatē. nā sicut aer semp tēdit ad vacuū: ita accidiosus ad locū vbi nō hēat opus bonū. ideo cōparaꝫ lapidi vel ferro q̇ semp appetūt centrū: iō accidiosus cōparaꝫ aer. Si aūt semen spargaꝫ in aere nō fructificat: ita nec v̄bū dei in accidioso fructificat: ideo sequiꝫ pena: qꝛ tēpestas niuis & ignis descendit de celo & blasphemauerūt deū ꝓpter plagā grandinis qm̄ magna facta est vehemēter Iuxta illud ps. Grando nix glacies spūs ꝓcellarū ei⁹ pars calicis eoꝝ. Exēpluz huius. Nam Iosue fuit iste angelus q̇ pdicauit ꝯ gabaon vt exercerēt se i opib⁹ v̄tuosis Et qꝛ nō audierūt eū misit dn̄s sup eos grādinē & ꝑcussi fuerūt plures grandine q̃ gladio & interfecti. Iosue. x. Patꝫ ergo q̇ pctores in peccato perseuerantes non fructificāt in verbo dei. D

Tertius flos est iste. Iu

sti verbū dei qđ audiūt aure & mente retinēt non abijciunt sed opere cōplent. patꝫ p duos testes. Primus est Anselm⁹ libro de similitudinib⁹ q̇ ponit talē casum. Si ros & vētus descēdant sup ignē in materia existem faciūt ipsz augmētari. Sic si in corde iusti descēderet v̄bū cōminatiōis eterne dānationis & v̄bū cōsolationis diuine retributionis facit ipm augmētari & fructificare. Scđs testis est Iohes Apoc. vi. vbi dicit q̇ vidit celum aptū & audiuit vocē tāq̃ tube loquēꝫ. Et dū loqreꝫ audiuit tāq̃ vocē tonitrui magni dicētē. veni & vide. Et vidi septē mysteria in qbus spūalr demōstraꝫ quō iusti fructificāt in v̄bo dei audito q̇ qdē patent discurrēdo p singula. Primo vidi & ecce equ⁹ albus & q̇ sedebat super illū hēbat arcū & data est ei corona. Spūalr p istū angelū intelligiꝫ pdicator pdicans voce tube: qꝛ inuitat ad eternū cōuiuiū. Et etiā inuitat nos ad bellū. p equū intelligiꝫ corp⁹ nr̄m. p eqtantem intelligiꝫ spūs cui⁹ est regere corpus nostrū & suppeditare. qn̄ ꝙ aliqs immundus & luxuriosus ꝓponit ꝓpter v̄bū pdicatoris seruare mūdiciā & castitatē & cū ꝓposito exit ecclesiam: tūc miles exit in equo albo cū corona in capite: qꝛ cū victoria in mē

te ⁊ hʒ arcū in manu .i. firmū ꝓpositū ⁊ libe-
rū arbitriū ad se defendendū. Scd'o vidi an
gelo loquēte ⁊ ecce equꝰ ruffus ⁊ q̄ sedebat
sup eum habebat gladiū magnū. Spūaliter
qn̄ audiens p̄dicatorem est accidiosus ⁊ ꝓ
ponit firmiter exponere corpus suū opibus
v̄tutuʒ ⁊ sic erit: tūc apparet equus ruffus
q̄ designat cōstantiā ⁊ fortitudinē cū gladio
magno .i. cum ptāte magna a deo sibi data:
vt se viriliꝰ defendat ab insidijs inimici. Ter
tio vidi angelo loquēte: ⁊ ecce equus niger ⁊
q̄ sedebat super eū habebat staterā in manu
sua. Spūaliter qn̄ aliqs gulosus ꝓpter ver-
bum predicatoris ꝓponit macerare corpus
suū ieiunio ⁊ abstinētia: tunc apparet miles
cum equo nigro q2 abstinētia denigrat cor-
pus. ⁊ cum ꝓponit dare corpori suo victuʒ ⁊
alia necessaria ad mensurā ⁊ nō ad supabū-
dantiam: tūc portat in manu staterā. Quar
to vidi angelo loquente ⁊ ecce equus palli-
dus ⁊ q̄ sedebat super illuʒ data est illi ptās
sup quattuor ptes mundi: ⁊ nomē illi mors
Spūaliter qn̄ aliqs inuidus ꝓpter verbum
p̄dicatoris ꝓponit se exponere dilectioni dei
⁊ p̄ximi: tūc apparet miles cū equo pallido
⁊ nomen illi mors q2 fortis est vt mors dile
ctio. hʒ aūt ptātem sup quattuor partes ter
re q2 ad diligēdū deū seipsum p̄ximū ⁊ corpꝰ
Quinto vidi angelo loquēte ⁊ ecce aīas in-
terfectorꝝ ꝓpter verbū dei. Spūaliter qn̄ ali
qs sapbus post v̄bū p̄dicatoris ꝓponit aīaʒ
suā humiliare ⁊ alijs submittere ꝓpter fideʒ
dei q̄ est verbū dei: tunc apparent aīe interfe
ctorꝝ q2 ꝓ illa sancti dei occisi fuerūt. Sex
to vidi angelo loquente ⁊ ecce terremotus
factus est magnus ⁊ sol factus est niger tā
q̄ saccus cilicinus. Spūaliter qn̄ aliquis a-
uarus ꝓpter verbum predicatoris ꝓponit
oēs diuitias terrenas vilipendere tanq̄ sac
cum cilicinum: tunc sol .i. auarus q̄ adinstar
solis humores diuitiarū trahebat: apparet
tanq̄ saccus cilicinus per vilipensionē: cū ab
oībus despiciaꝰ mundialibus. Septimo vi
di angelo loquente ⁊ ecce factuʒ est silentiū
magnum in celo. Spūaliter qn̄ aliquis ira-
cundus ꝓpter verbum predicatoris propo
nit omēs iniurias ⁊ improperia cum patien
tia sine murmuratione clamore ⁊ respon sio
ne tolerare: tunc factum est magnum silenti
um in eo. E

Quartus flos ē iste. Tūc
fructū verbi dei afferimus: cum imitari spū
alium virorꝝ vestigia firmiter ꝓponimꝰ. ptʒ
ꝑ Esa. xli. c. Ubi dn̄s deserte ecc'ie spūaliū
virtutum merita ꝓmittit dicens sic. Ponaʒ
desertum in stagna aquarum ⁊ terraʒ inuiā
in riuos aquarum dabo in solitudinē cedrū
⁊ spinam ⁊ mirtum ⁊ lignum oliue. Ponam
in desertum abieteʒ vlmū ⁊ buxum simul vt
videant sciant ⁊ recogitent ⁊ intelligant pa-
riter. hec ibi. Spūaliter dn̄s ponit desertum
in stagna aquarum ⁊ terram inuiā in riuos
aquarum: qn̄ pctōribus qui per ariditatē mē
tis nullos fructus bonorꝝ operuʒ faciebant
fluenta sancte predicationis dat: a q̄bus ex
manāt riui bonorꝝ operū. Cedri sunt illi quī
v̄tutes ⁊ signa exhibent in sua opatione di-
cētes cū paulo .ij. Corinth. ij. X̄pi bonꝰ odor
sumꝰ. quorꝝ corda ita interno amore solida-
ta sunt vt nulla putredo terreni amoris pos-
sit ea corrūpere. Per spinaʒ significanꝰ viri
spūales q̄ dum de pctīs ⁊ v̄tutibus p̄dicant
nunc eterna supplicia minanꝰ: nūc celestis
regni p̄mia ꝓmittūt. cor audientiū pūgunt:
⁊ in tantū pforāt mentē dolore cōpunctiōis
vt ab eorꝝ oculis quasi q̄dam sanguis aīe
lachryme decurrant. Mirtus est v̄tutis tēpe
ratiue: q2 dissoluta mēbra tēperādo restrin-
git. Per mirtum intelligunꝰ illi q̄ afflictionī
bus p̄ximorꝝ cōpati sciunt: eorūq3 tribulatio
nē tēperāt sicut scriptū est .ij. Corin. i. Grās
aūt deo q̄ ꝯsolaꝰ nos in oī tribulatōe nr̄a: vt
possimꝰ ⁊ ipsi ꝯsolari eos q̄ in oī p̄ssura sūt.
Isti em̄ dū aliq̄d v̄bū vl' op ꝯsolatiōis affe
rūt afflictꝭ p̄ximis: pculdubio eos ad statuʒ
rectitudinis restringūt nc īmoderata tribu-
latiōe in desperationē soluanꝰ. ꝑ oliuā signi-
ficanꝰ misericordes quia grece eleos latine
mia vocaꝰ. Nam fructus mie lucet ante ocu
los dei q̄si liquor oliue. Unde dr̄. Bt̄i miseri
cordes qm̄ ipsi miam consequenꝰ. Per abie
tem vero q̄ valde crescendo ad alta sustolli
tur: intelligunꝰ illi q̄ intra scām ecclīam ad-
huc in terrenis corporibus positi iā celestia
contēplanꝰ q̄ cuʒ paulo dicūt illud. Phil. iij.
Nostra ꝯuersatio in celis est. Per vlmū in-
telligūꝰ mētes secularium: q̄ dū terrenis curis
inseruiunt non offerunt fructum alicuius v̄
tutis spūalis. Et sicut vlmus licet nō habe-
at fructum ꝓprium tamen solet portare vi-
tem cum fructu: sic viri seculares licet nullū
fructum virtutis spiritualis habeant: tamen
dum sanctos viros spiritualibus donis ple-
nos sua largitate ⁊ elemosinis sustentant vi
tem cum botris portant. Per buxum autē

que in altū non pficit nec fructū pducit:sed solū viriditatem habet intelligunt paruuli q ex etatis infirmitate bona opera nō faciunt sed tamen parentū fideliū credulitatē sequē tes fidē ppetue viriditatis tenent. Hanc expositionē ponit btūs Greg. in homelia sup illud Luce.iij. anno qntodecimo imperij tyberij cesaris rc. Ergo emēdemus in melius q ignorāter peccauimus r ad semitā iusticie reuertamur vt verbū dei audire r recipere in corde possimus r in opere fructificare ad salutem q: tales corde bono r optimo audientes verbū retinent rc. vt dixit verbū ppositum. in quo soluunt tres qstiones. Prima questio est qs est locus cōueniēs in quo est verbū dei collocādū: rndetur corde bono r optimo. Secūda qstio est qd est opus expediens in quo est laborandū. respondet verbum retinent. Tertia questio est quis est terminus alliciens in quo est sperandū. rndetur. fructum afferunt. Hec oia patent in euangelio hodierno. p cuius expositione sciendum q per seminatorē intelligit dei filius vel qlibz pdicator xritatis q exijt ad seminādum qn exiuit a patre r venit in mundū ad erudiendū nos: vel pdicator exijt de secreto sue cōtēplationis ad docendū pplm. Per semen intelligit verbum dei qd predicat. per terrā intelligit mens humana. per malā terram intelligit mēs viciosa. p terrā bonaz intelligit mēs xtuosa. Semen ergo quoddaz cecidit secus viā: quoddā in terrā petrosam. quoddā in spinosam. Per terrā secus viā intelligit psona luxuriosa. Nam sicut terra secus viā non est muris clausa: ita nec psona immūda est sensibus suis clausa sed aperta Habet em oculos non clausos ad videnduz illecebras. Aures aptas ad audiēdū immūda colloquia rc. r sic xbū dei in eo n fructificat: sed volucres celi. i. demones q dicunt volucres a subito volatu r motu: r dicunt celi q: in aere existunt comedūt illud: qn de corde eius verbum dei auferunt. Unde Crisostomus super matheū dicit sic. Sicut si ostendantur catulis leonum flor amenitates nō excitantur: sed si ostendant eis carnes: ita luxuriosi non excitantur ad diuina eloquia: sed ad praua colloquia. Per terram petrosam intelligitur persona superba. Nam sicut terra petrosa est ponderosa dura frigida: ita superbi sunt ponderosi ideo non pnt in celo manere sursuz. vt patuit i lucifero. Sūt duri ad opa hūilitat. sunt frigidi ad opa charitat. idō verbum dei non fructificat in eis. Nam ad tēpus credunt: r in tempore temptationis recedunt. Unde Crysostomus super matheum dicit sic. Sicut aqua cadens supra petram exterius petram abluit: sed interius nō emollit: ita verbū dei: r si cor peccatoris sup bi punctione tangit: tamē ad humilitat opera non emollit. Per terram spinosam intelligitur persona diuitijs opulenta. Nam sicut spine carnem lacerant r inflicto vulnere cruentant: ita diuitie mentem auari cogitationum r desideriorum punctionibus perforāt r vsqz ad consensum eā trahunt. Ideo nec isti fructificant: q: spine diuitiaruz r cogitationes earum verbum dei in cordibus suffocāt. vn Crisosto. sup matheū dic. Sicut modicū mellis immissi in vas plenū aceto non dulcorat: sed ipsum mel dissipat: ita verbum dei immissum in cor auari p multitudine cogitationū diuitiarū cogitationes tales non expellit: sed seipsum destruit. Quod autē cecidit in terram bonam f. cit fructum: sed qdam facit fructum tricesimum. i. magnum r isti sunt incipientes sequi dnm. Quoddam sexagesimum r isti sunt pficientes. Quoddam centesimum r isti sunt perfecti. vel primi sunt coniugati scdi vidue tertij virgines Faciamus ergo q terra nostra sit bona r faciat fructum. Possumus autem hoc cognoscere: si terre ammisceat aqua r si gustata terra remanet dulcis: signum est q terra est bona. Si autem amara signum est q terra est amara r mala: ita in proposito. Si aqua tribulationū āmisceatur persone si est amara per verba impatientie signum est q terra est mala. Si autem dulcis per verba patientie signum est q est bona. Habeamus igit cor in terram bonā r faciamus fructum meritor in vita beata. Amen.

Dnica in qnquagesima. Sermo. xxx.

Iesu fili dauid miserere mei. Luce. xviij. r in euāgelio hodierno. Deus cōminās petōri Ezchiel. vij. dicit sic De ppinquo effundā irā meā sup te: r cōplebo furorē meū i te: r iudicabo te iuxta vias meas: r imponā tibi oia scelera tua: r nō parcet oculus meus nec miserebor: s vias tuas iponā tibi: r abominationes tue in medio tui erūt: r scies q: ego sum dns percutiēs. B Sup isto xbo moueo talē qōnē. Posito q aliqs pter pctā sua credēs deuz sibi iratū peruit

nūc vna tribulatione tēpali nūc alia timet cꝫ
ꝓbabilr ne mortis iaculo pcutiat eternali q
ro ī istā qōnē. Quid pōt homo a deo ipetrare:
vt oēm penā tam tēpalē ꝙ eternā possit eui
tare. Ad istā qōnē rn̄dent duo doctores ec
clesie. Primus est btūs greg. lib. xx. moral.
parte. iiij. c. xi. ⁊ allegat in decreto disti. xlv.
c. disciplina dicēs sic. Disciplina vel mīa mł
tum destituit si vna sine altera teneat. Sed
circa subditos inesse dꝫ rectorib⁹ ⁊ iuste cō
sulens mīa ⁊ pie seuiēs disciplina. hinc est
ꝙ semiuiui illius vulneribus q̄ a samarita
no in stabulū ductus est ⁊ vinū adhibetur ⁊
oleū vt p vinū morderent vulnera: p oleum
leniant et foueant: quatenꝰ vnusquisqꝫ q̄ sa
nādis vulneribus pest: in vino morsum di
strictionis adhibeat: in oleo mollicē pieta
tis. p vinū mūdant putrida: p oleū sanāda
fouet. Miscēda ē g̃ lenitas cū seueritate: fa
ciendū est quodāmodo ex vtroqꝫ tempamē
tum: vt neqꝫ multa asperitate exulcerēt sub
diti neqꝫ nimia benignitate soluant: hec ille.
Scd̄s est sanctus thomas pma pte. q. xxi.
arti. iiij. in rn̄. dicēs sic. Necesse est ꝙ in quo
libet ope dei mīa et veritas inueniat. Cuius
necessitas rō est: qꝛ cū debitū quod est ex di
uina iustitia reddit opꝫ ꝙ sit vel debitū deo
vel debitū alicui creature. Neutrū eñ pōt in
aliquo ope dei ptermitti nō eñ pōt aliquid
facere deus quod nō sit cōueniēs sapientie ⁊
bonitati ipius ſm quem modū diximus qd
eē debitū deo. Silr etiā quicq̄d in reb⁹ creat
facit ſm ꝯuenientē ordinē et ꝓportionē facit
in quo consistit rō iustitie. et sic opꝫ in omni
ope dn̄i esse iustitiā. Opus aūt diuine iusti
tie pſupponit opꝰ mie et in eo fundat. Crea
ture eñ nō debet aliq̄d nisi ꝓpter aliq̄d ī eo
pexn̄s vel pcō sideratū. Et rursus si illō cre
ature debet hoc erit ꝓpter aliq̄d pus: et cum
nō sit pcedere in infinitū opꝫ deuenire ad a
liquid quod ex sola benignitate diuine volū
tatis dependeat: qua est vltimus finis. exē
plum si dicamus ꝙ habere manus debitum
est hoī ꝓpter aīam rōnalē: aīam vo rōnalē
hēe ad hoc vt sit homo: hoīem vero esse ꝓpt
diuinā bonitatē: et sic in quolibet opere dn̄i
apparet mīa ꝙtum ad pmā radicē. cuiꝰ vir
tus saluatur in oībus ꝯsequētibus et etiam
in eis vehemētius opatur: sicut cā pmaria ve
hemētius influit ꝙ cā scd̄aria. Et ꝓpter h̄
etiā ea q̄ alicui creature debētur deꝰ ex abū
dātia sue bonitatē largius dispēsat ꝙ exigat
ꝓportio rei. Minus eñ est q̄d sufficeret ad
seruandum ordinē iustitie ꝙ diuina bonitas
cōfert que oēm ꝓportionē creature excedit:
hec ille. Tamen pono quattuor flores ibi se
quentes. B

Primus flos est iste. Si
cut ī filio dei simł est misericordia cū iustitia:
sic nō vtit vna sine altera in vlīi rerū. puidē
tia. Quo ad pmā pte sunt duo testes. Pri
mus est moyses exo. xxv. dicens sic ꝙ in ar
ca dei erant simul v̄ga ⁊ māna. Per archam
intelligit dei filius. Tū qꝛ in eo sunt omnes
thesauri sapientie ⁊ sciētie dei reconditi sic
erāt in archa tabule testamēti. Tū qꝛ est de
lignis oliuarū. i. d natura diuinarū psonarū
que sunt psone misicordiarum: sicut arca
erat de lignis oliuarū. In ista archa est v̄ga
simul ⁊ māna. s. v̄ga districtiōis ⁊ iustitie et
māna dulcedinis ⁊ mie. hinc etiā dauid ait.
Uirga tua ⁊ baculus tuus ipsa me ꝯsolata
sunt. Uirga eñ pcutimur ⁊ baculo sustētā
mur. Si g̃ est districtio iustitie q̄ feriat sit et
ꝯsolatio baculi que sustētet. Sit itaqꝫ amor
ſ nō emolliens: sit rigor ſ nō exasperans. sit
zelus sed nō immoderate seuiens: sit pietas
nō plusꝙ expediat pcens hanc figurā expo
nit greg. vbi sup. Secūdus testis est iohan
nes apoc. iiij. dicens sic. Uidi ⁊ ecce ostium
apertum in celo ⁊ vox pma quā audiui tanꝙ
tube loquētis mecū dicens: Ascende huc et
ostendā tibi que opꝫ fieri cito. Post h̄ statiꝫ
fui in spū. ⁊ ecce sedes posita erat ī celo ⁊ su
pra sedem sedens. Et q̄ sedebat similis erat
aspectui lapidis ⁊ iaspidis ⁊ sardis. Spūa
liter p istud celū intelligit diuinū secretū in
quo scire ⁊ velle dei manet absconsum. Jo
hanni fuit celū apertum. i. diuinū secretū fu
it reuelatū. Per sedē intelligit deus pr̄. Ista
sedes est posita in celo. i. deus pr̄ sup nos val
de eleuatus. In ista sede sedet dei filiꝰ dn̄s
iesus xp̄s q̄ est similis lapidi ꝓpter eius per
petuitatē: iaspidis ⁊ sardinis. In iaspide est
viriditas p quā designat mīa. Nam sicut vi
riditas multū delectat oculū infirmū. ita mi
sericordia petōrem ꝯuersum. In sardine est
color rubeus ⁊ sanguinolētus quo designat
iustitia. Nam sicut sanguis ꝓuocat iudicem
et terret delinquentē iuxta illud gen̄. iiij. Ec
ce vox sanguinis fratris tui clamat ad me de
terra. ita iustitia clamat ad xp̄m iudicem: ⁊
terret petōrē. g̃ in filio dei est simul mīa ⁊ iu
stitia. ps. Dn̄e duo hec audiui: qꝛ ptās dei ē
⁊ tibi dn̄e mīa; qꝛ tu reddes vnicuiqꝫ iuxta

opera sua. Et iterū. O dñe libera aiam meā misericors dñs et iustus etc. Quo ad secundā partē sunt duo testes. Primus est moyses de quo dicit greg. vbi supra sic Intueri libet in moysi pectore miām cū seueritate sociatā Uideamus amantē pie et districte seuientē Certe cum israeliticus popl's ante dei oculos pene inueniabilē patrauisset offensaz. ita vt eius rector audiret a dño. descende peccauit ppl's tuus: ac si ei diuina vox diceret qui in tali pctō lapsus est meus nō est: atqȝ eūz subiūgeret dimitte me vt irascat furor me' ꝯ eos et deleā eos faciāqȝ te in gētē magnā Ille semel et iterū p pplo cui pcrat obicem se ad impetū dei irascētis opponēs ait. Aut dimitte eis hāc noxā aut si ñ facis dele me de libro tuo in quē scripsisti. Pensemus ergo qbus visceribus eundē pplm amauit. p cuius vita de libro vite se deleri petijt. sed tñ iste qui tanto eius popli amore ꝯstringitur ꝯ eius culpas q̃to zelo rectitudinis accēdat Mox enī vt eius culpe venia daret obtinuit zelo rectitudinis succēsus inquit. ponat vir gladiū sup femur suū. Ite et redite de porta vsqȝ ad portā p mediū castroꝝ et occidat vnusquisqȝ frēm et amicū et primū suū. ceciderūtqȝ in die illo quasi. xxiij. milia hoiz. Ecce qui vitam oīm etiā cū sua morte petijt. paucorū vitam gladio extinxit. intus arsit igne amoris foris accēsus est zelo seueritatis. in regimie ḡ vtrūqȝ moyses miscuit. vt nec disciplinę deesset mia nec mie disciplina: hec ille. Item Exo. xiij. dr qȝ colūna descendēs de celo que archā dñi pcedebat quolibz die apparebat nubea et ignea. nubea in die ad prestandūz refrigeriū: et ignea in nocte ad illuminandū. Per istā columnā de celo pēdētē intelligit filius dei egrediēs a deo pře tanq̄ a summo celo et a celoꝝ fastigio ad nos descendēs qui fuit nubes p miam ponēs se inter solis ardorē et nos. i. inter deū pře irarū et nos reos tanq̄ mediator. Etiā fuit ignis p iusticiā qz sicut ignis terret et ardet: ita diuina iusticia pctōrē tribulat et affligit. iō peccatoribus debet pena ignis ex iusticia. Secūdus testis est Ioh apoc. xxij. vbi dicit sic. Ondit mihi angel' fluuiū aque viue splēdidum tanq̄ cristallū pcedentē de sede dei et ex vtraqȝ parte fluuiis lignū afferēs fruct' duodecim. Spūalr p illū fluuiū intelligit dei filius: qz sicut fluuius emanat a fonte immediate et ab eo stagnū vel lacus: ita dei fili' pcedit a deo pře immediate tanq̄ a fōte et ab eo et a deo pře spūs sanctus tanq̄ lic a fluuio et a fonte. Iste fluuius. i. dei filius ē fluuius aque viue. i. essentie diuine que est illa aqua viua de qua dixit xpūs Ioh. iiij. Si quis biberit ex aqua quā ego dabo ei nō sit et in eternū. Et ex vtraqȝ parte est lignū vite qz filius dei est medi' inter deū pře cui attribuit prās et iusticia. et spm̄ sanctū cui attribuit benignitas et mia. Et qz mediū sapit naturā extremoꝝ. iō in filio dei est iusticia et misericordia. Quia v̄o p vtrāqȝ ducimur ad vitam qñ mia facit nos de pctō veniā petere et iusticia timore desistere. ideo ex vtraqȝ parte est lignū vite et qz ducūt ad. xij. gaudia paradisi iō afferūt fructus. xij. Qz aūt deus vtatur in quolibet ope suo mia et iusticia. pz descendendo ad eius opa pncipalia q̄ sunt nouez Primo in hoim creatione vñ sanctus Tho. pma pte. q. xxi. ar. iiij. ad q̃rtū dicēdū dic sic. Licz creationi nō p̄supponat aliqd in rei cognitione: sm hoc tn saluat ibi rō iusticie inq̃tum res in esse pducunt sm qȝ cōuenit diuine sapie et bonitati et saluat quodāmō rō mie inq̃tū res ō nō esse in esse mutat: h ille Quia eñ formauit hoiem de limo terre p eterna habēda glia. ecce mia. si tñ hanc gloriaz voluit deus hoiem adipisci p obedientiam et p pugnā cū dyabolo hita victoria de temptatione eius. ecce iusticia. vnde dr Apoc. iij. c. Ambulabūt mecū in albis qm̄ digni sunt. i. pper victoriā. Scdo in pmoꝝ parentuz expulsione. i. de paradiso. Nam iusticia dei apparuit in hoc qȝ subtractū fuit eis id qd̄ integritati statui cōpetebat. i. locus paradisi terrestris. qd̄ significat gen̄ iij. cū dr. Emisit eū deus de paradiso voluptat. vt dicit sanctus tho. ij. ij. q. clxiiij arti. ij. in rñ. pncipali. Mia aūt dei apparuit in h vt dicit in rn. ad secūdū dicendū qȝ homo si post pctm̄ de ligno vite comedisset nō pper hoc immortalitatē recuperasset: sȝ beneficio illius cibi potuisset vitāz magis plongare. vnde cū dr gen̄. iij. Uidete ne forte sumat de ligno vite et viuat in etnū sumit ibi etnū p diuturno. Hoc aūt nō cōpetebat hoi vt in miseria hui' vite diu' pmaneret: h ille. Ecce iusticia cū mia etc. Tertio in hoim redemptione. Nam inq̃tum ex passione sua satisfecit p pctō generis humani apparet iusticia. Esa. ix. Factus est pncipatus sup humerū eius. Sed inq̃tum deus pater voluit ipm p nobis pati apparet misericordia. Roma. viij. Proprio filio nō pepercit: sȝ p nobis oībus tradidit illū. vñ sanctus thō.

ij. parte. q. xlvi. arti. i. ad tertiū dicendū dicit sic. Hominē liberari p passionē xpi cõueniēs fuit & mie & iustitie eius. Iustitie qdē: q: per passionē suā xpus satisfecit p peccatō generis humani: & ita homo p iustitiā xpi liberat⁹ ē. Misericordie xo q: cu homo p se satisfacere nō posset p peccatō totius humane nature. de⁹ satisfactorē dedit filiū suū sm illud ad Ro. iij. Iustificati gratis p grām ipsius p redēptionē que est in iesu xpo. quē posuit deus ppitiatorē p fidem ipsius. & hoc fuit abūdātioris mie q si peccatā absq satisfactiōe dimisisset. vnde dr ad Eph. ij. Deus qui diues ē in mia ppt nimiā charitatē qua dilexit nos cū essemus mortui pctis cōuiuificauit nos in xpo: hec ille. Quarto in infideliū cõuersione. vnde sanctus thomas pma parte. q. xxi. arti. iiij. ad scdm dicēdū dic sic. Iustitia & misericordia dei apparet in cõuersione iudeorū & gentiū sm illud Roma. xv. Dico enī xpm iesum ministrū fuisse circūcisionis pp veritatē dei ad confirmādas pmissiones patrū: gentes aūt sup mia honorificare deū. Sed aliqua ratō iustitie apparet in conuersione iudeorū que nō apparet in cõuersione gentium. sicut q saluati sunt pp pmissiões patribus factas. hec ille. sic g apparet iustitia & mia. Quinto iustum cum impio puniendo vnde sanctus thomas vbi supra. ad tertium dicendū dicit sic. In hoc etiam q iusti puniunt in hoc seculo apparet iustitia & mia in q̄tum p hmōi afflictiones aliqua leuia in eis purgant & ab affectu terrenorū in deū mag erigunt sm illud greg. Mala que nos h pmūt ad deum nos ire compellūt. h ille. vnde Iohānes crisostomus vt hr de pnia distin. iij. §. qn itaq videmus dicit sic. qn videm⁹ bonū mala pati: nō turbemur. Nec enī bonus potest in omibus bonus esse: sed hz aliq peccata: hec ille. In hoc g q deus hic punit iustos apparet iustitia in punitione & mia in eterna retributione. pz de lazaro mēdico vt dicit luce. xvi. Sexto a bonis tpalia subtrahendo. vnde hiero. vt hr. xij. q. v. c. duo dicēs sic. Unū est genus xpianorū quod mancipatum diuino officio & debitum cõtēplationi et orōni ab omni strepitu temporaliū cessare cõuenit. vt sunt clerici & deo deuoti. s. conuersi. Cleros enī grece latine sors dr ide huiusmodi hoīes clerici. i. sorte electi vocantur. Oēs enī in suos deus elegit. Hij nāq sunt reges. i. se & alios in virtutibus regētes. & ita in deo regnū habent. & hoc designat corona in capite. hanc coronā habuit ab institutiōe rōane eccle in signū regni qd i xpo expectat Rasio xo capitis est temporaliū oīm depositio. hec ille. In hoc q subtrahunt eis bona tpalia apparet iustitia: & q ut remunerantur in alio seculo apparet mia. vt dicit sanctus Thomas. iiij. senten. distin. xlvi. q. ij. arti. ij. arg. vi. sic. Hoc q melioribus minus datur de bono tpali. et qnq plus de malo in correctum cedit: qnātum ad spūale bonū qd est simplr hoīs bonū. bona enī tpalia nō sūt simplr hoīs bona nisi sm q organice deseruiunt ad spūale bonū. Septimo impiū iustificando. vnde sanctus thomas pma parte q. xxi. ar. iij. ad scdz dicendū dicit sic. De⁹ misericorditer egit nō qdē contra iustitiā suā faciēdo sed aliquid supra iustitiā operādo. Exemplū si alicui cui debent centū denarij aliqs ducētos det de suo: non cōtra iustitiā facit sed liberaliter vel misericorditer facit. Silr si aliquis offensam in se cōmissam dimittat. Qui enī aliqd remittit quodāmodo donat illud. vñ apls. Remissionē donationem vocat. ad Ephe. iiij. Donātes inuicem sicut & xps donauit vobis. Ex quo pz q misericordia nō tollit iustitiā. s est quedā iustitie plenitudo. vnde dr Jacobi. ij. q mia supexaltat iudicium: hec ille. Naz in opere iustificationis peccator culpam recognoscit & veniam petit ecce iustitia. Deus penam remittit eternam & commutat in temporalē & prestat ei suū amorez & grām. ecce mia. Sic g vtrūq apparet vt de pnia. distin. prima. §. idem in ps. lxxxiiij. veritas. Octauo iustos pmiando. Nam eis dat glīa eterna vt dicit illud ad titū. iij. Nō ex operibus iustitie que fecimus nos: sed sm suā miam saluos nos fecit. Unde sanctus thomas. iiij. sententiarū. distin. xlvi. q. ij. arti. ij. dubio. i. argu. pmo sic dicit. Cū deus sit excellentissimus dator ppter superabundantiam sue bonitatis oportet q semper eius datio in bonis superexcedat receptionem pportionatam recipienti. Nono reprobos puniendo. Naz damnatis dat penam ecce iustitia & eam dat citra condignum: quia minus q̄ merentur. quia deberent perdere esse pp crimē lese maiestatis: & tamen remanebunt vt possint dicere illud Trenorum tertio. Misericordie domini multe quia non sumus consumpti. vñ scūs Thomas pma parte. q. xxi. arti. iiij. articulo pmo dicit sic. In damnatiōe reproborū apparet mia nō quidē totaliter relaxās. sed

aliqualiter alleuiãs dum punit citra condignũ ꝛc. Decimo peccõres expectãdo. vnde Leo eps vt habet de penitẽtia distin. pma. c. multiplex. dicit sic. Multiplex mia dei ita lapsibus humanis subuenit vt non solum per baptismi grãz: sed etiã per penitẽtie medicinã spes vite reparetur eterne. vt qui regenerationis dona violassent p̃prio se iudicio condemnãtes ad remissionẽ criminũ puenirẽt. hec ille. Primo enĩ expectauit cayn vsqz ad septimã sui gñatõez q oẽs tãdẽ puniti fuerũt q̃ñ egerũt pniaz i b͛ ꝙ expectauit ad pniaz Ecce mia. in hoc ꝙ puniuit. ecce iustitia. Secũdo expectauit genus humanũ qñ diluuiũ duobus milibus annoꝝ distulit cum tamen essent peccã grauia sup terrã teste Augu. lib. xv. de ciui. dei. c. xx. Tertio expectauit centum viginti annis tpe quo fuit facta arca ꝛ tunc tantum fuerũt viginti. vt hꝫ de pnia. distin. pma. §. idem p̃dixerat. Quarto expectauit sodomã. vt habetur geñ. xviij. Quito expectauit chananeos donec completa esset malitia populi geñ. xv. que completa fuit in introitu iosue: vt pꝫ Josue. v. vt hꝫ. xxiij. q. v. §. hinc notandũ. Sexto expectauit niniuitas quadraginta diebus. Jone. iij. Septimo expectauit oẽs peccõres. Jone. iiij. Octauo expectauit ezechiã. Esa. xxxviij. Ecce quõ in q̃libet ope dei inuenitur mia simul cuꝫ iustitia. Sicut enĩ medicus nõ dat suas purgationes neqꝫ ex toto frigidas q: nõ alterarent: neqꝫ ex toto calidas q: nimis lederẽt: sed partim calidas ꝛ partim frigidas. i. tepidas ꝛ sic pficiũt sic deus in opibus suis nõ est ex toto calid⁹ ex mera iustitia: q: sic peccõres pssent desperare: nec ex toto frigidus ex mera mia: q: incentiuũ delinquẽdi pberet: ſꝫ potius tepidus ex iustitia mixta cũ mia vt possemus ei dicere illud apoc. iij. Scio opa tua q: neqꝫ frigidus es neqꝫ calidus. ſꝫ tepidus. Unde aug. vt hꝫ de pnia. distin. i. c. taciturnitas dicit sic. Deus q misericors ꝛ iustus est sicut cõseruat miam in iustitia: ita iustitiã in mia vt sit rota in medio rote. Eze. i. vñ ps. Oĩs vie dñi mia ꝛ vitas. Sic ergo patet ꝙ i quolibꝫ ope dei ꝛ in omni eius actiõe est misericordia cũ iustitia ꝛc. ¶

Secundus flos est iste.

Sicut ante incarnationẽ filius dei mag' declinabat ad iustitiã: ita post humane nature assumptionẽ magis declinat ad miam. Prima pars pꝫ per duos testes. Prim⁹ est moyses. Legit enĩ in leuitico ꝙ moyses deferebat vgã ꝛ aaron thuribulũ. ꝛ in plura miracula fecit Moyses vga q̃ aaron thuribulo. Per moysen ꝛ aaron intelligit dei filius q est tanq̃ alter moyses ductor ppli ꝛ tanq̃ alt aaron doctor noster qm̃ regit vt moyses ꝛ intercedit vt aaron vt dr heb. v. Portabat virgam rõne punitionis quia multos puniuit. Portabat thuribulũ rõne placationis: quia multis penã remisit. ideo magis declinabat ad iustitiã q̃ ad miam. Scđs testis est Johannes apoc. vi. Ecce equus pallidus ꝛ qui sedebat sup eũ nomẽ illi mors ꝛ infern⁹ sequebat eũ. Spũalr p illũ equũ intelligit ppls antique legis q fuit equus dyaboli ratione ydolatrie. ꝛ pncipalr rõne pcti originalis. Fuit pallidus: q: multis tribulatiõibus immuratus. Et dyabol⁹ sedẽs vocabat mors q: mortẽ induxit. Et infernus sequebat euꝫ q: oĩs antiq ad infernuꝫ descẽderũt pter culpã. Ecce magna iustitia. Et aũt tũc mag declinaret ad iustitiã q̃ ad miam. Primo pꝫ in pccõ ade quẽ expulit de paradiso pter inobedientiã ligni vetiti cũ tota posteritate sua. Ecce iustitia. Non tñ interfecit ipm: sed viuũ multis tribulationibus ꝛ afflictionib⁹ oppressit. ecce aliq̃lis mia. Scđo pꝫ in diluuio vbi soli octo fuerũt reseruati. ecce aliqualr mia. Et oĩs alij fuerũt submersi. ecce magna iustitia. Tertio pꝫ in plagis pharaonis et egyptioꝝ qñ tot penis fuerũt afflicti ꝛ tandem oĩs submersi in mari rubro. Quarto pꝫ in filijs israel in deserto. Nam exierunt de egypto sexaginta milia viroꝝ absqꝫ mulieribus ꝛ puulis: ꝛ tñ oĩs fuerũt varijs cedibus interfecti et solũ duo intrauerũt in trã pmissionis. Quinto pꝫ in rege dauid qui pro eo ꝙ numerauit pplm octingẽta milia virorum angelus interemit. Ecce quõ magis declinabat ad iustitiã q̃ ad miam. vñ noĩa ei⁹ erant noĩa iustitie qm̃ dicebat de⁹ vltionum deus exercituũ. deus bellator. Leges et erãt leges iustitie: vt pꝫ leuitici p totũ: vbi scribit oculũ p oculo dentẽ p dente ꝛc. ꝛ quicũqꝫ tangebat inmũdũ inmũdus erat: ꝛ q tetigisset leprosum erat excõicatus et extra castra positus. Erat enĩ filius dei tanq̃ alter gedeon gladiũ deferẽs: sed nũc post incarnationem magis declinat ad miam vt dicit scđa pars pꝫ p duos testes. Primus est Hester. v. vbi dr ꝙ q̃uis rex assuerus forte iustitia valde seuerus mox vt hester ad euz venit duabus associata puellis sniam iustitie reuocãs

mansuetudinē est cōuersus. Spūaliter per assuerū intelligit dei filius ante incarnatio nem iustitia valde seuerus. Per hester regi nam intelligit btā vgo de stirpe regia q̄ post q̄ fuit dei filio cōiugata vginitate ꝛ humili tate tanq̄ duabus associata puellis cōuer sus in mansuetudinē extendit vgam suaꝫ. i. immisit nobis miam suā. Nam illa vga erat aurea ppt charitatē ꝛ miaꝫ ꝛ nō ferrea ppt iustitiā. Secūdus testis est Joh. apoc. x. dic sic. Uidi angelū fortē descēdētē de celo ami ctum nube ꝛ yris in capite eius. Spūaliter p illum angelū designat dei filius descēdēs de celo p carnis nostre assumptionē: hec nu bes est humanitas. Per yridem intelligitur patiā ꝛ mia. hec yris est data noe in signum federis ꝛ erat in capite eius: q: mia appare bat pre iustitia in sua p̄dicatione ꝛ miraclo rum operatione. Patet in magdalena. petro. paulo. adultera. chananea ꝛ sic de alijs. idō dr pastor bonus. Joh. x. Qui si aliquando portat vgam ad reducendū. in plurib⁹ tamē etiā defert ramū ad oues post se trahenduꝫ. vñ aug. Ramū viridē ōndis oui ꝛ trahis eā ꝛc. et sic pꝫ ꝛc. D

Terti⁹ flos est iste.

In vniuersali hoim resurrectione p̄ualebit iusti tia mie p meritoꝝ retributione. pꝫ per duos testes. Prim⁹ ē moyses. geñ. xli. vbi sic dic. Pharao vidit septē spicas ꝛ septem vaccas pinguissimas que p̄cedebāt ꝛ septē tenuissi mas que seq̄bant. quod somniū Joseph ex ponēs dicit hoc esse septē annos pores ma xime fertilitatis: ꝛ septē posteriores maxime egestatis. Spūaliter p annos fertilitat in telligit totū tps vite pñt: q: vt dic ps. Mia dñi plena est terra. Totū istud tps diuidit i septem ānos: q: in septeꝫ etates. Et pp̄ter septē opa mie q̄bus impinguant. Septem anni steriles significāt dies iudicij ꝛ vniuer salis resurrectiōis in q̄bus nulla erit venia nec cōtritio. Et dicunt septē pp̄ter septē pec cata mortalia q̄ tunc grauissime punient vel pp̄ter septem opa mie de q̄bus petōres du re arguent. vt dr Matth. xxv. Scōs testis est Joh apo. xx. c. dicēs. Uidi thronū cādidū ꝛ sedentē sup eum ꝛ corā eo libri apti sunt. et vidi mortuos magnos ꝛ pusillos stantes in cōspectu throni ꝛ iudicati sunt mortui ex his que scripta erāt in libris sm opa ipoꝝ. Et qui nō est inuētus in libro vite scriptus missus ē i stagnū ignis. g̃ vtet fortissima iu stitia. Jpe est ille de quo dr apoc. i. Uidi si milē filio hoīs ꝛ de ore eius exibat gladi ex vtraq̄ parte acutus. q: de ore eius exibit sñia iudiciaria ꝯdemnās petōres in anima ꝛ corpore. ideo dr feriēs ex vtraq̄ pte q: feri et aīam simul ꝛ corpus ꝯdēnando eos ad ignē infernalē: ꝛ sic pꝫ. E

Quartus flos est iste.

A xpi ascensiōe vsq̄ ad scōm aduentuꝫ: aliq̄n magis declinat ad iustitiaꝫ ad puniendum. aliq̄n magis ad benignitatē ad miserādum pꝫ p duos testes. Primus est Salomō. iij. Reg. vi. vbi dr q̄ fecit portas tēpli de lignis oliuarū q̄ in cardinibus ferreis voluebant. Spūaliter p templū tpale intelligit celū qd est templū dei spūale. Per portas oliuarum intelligunt opa mie. Per cardines ferreos intelligunt tribulationes inflicte p iustitiaꝫ Et q: deus quosdā deducit ad celū p exteri ores tribulatiōes vt paulum. quosdā p inte riores cōsolatiōes vt iohannē dilectū suuꝫ. Quosdā puertit grauiter puniēdo, quosdā in corde dulciter inspirādo. Ecce quomodo rex salomō fecit portas paradisi de lignis oli uarū ꝛ in cardinibus ferreis. Scōs est ioh. apoca. v. qui dicit q̄ vidit agnū tanq̄ occisuꝫ de quo p̄us dixerat q̄ erat leo de tribu iuda hñs cornua septē ꝛ oculos septē. Spūaliter p agnū ꝛ leonē intelligit fili⁹ dei: q̄ agno no tat mansuetudo in leone fortitudo ꝛ iustitia in cornibus potētia ad puniendu: in oculis sapiā ad cognoscēdū. De isto agno dr apo. vi. q̄ hēbat in manu sua arcū. Nam in arcu est lignū forte quod designat iustitiā. ꝛ chor da tenuis q̄ designat miam. ꝛ tamē chorda que est dei mia inclinat lignū ad se: q: iusti tiam dei ad miseroꝝ corda. ps. Cū irat⁹ fue ris mie recordaberis. Jstū arcū accipit quā do ad pcutiendū nos se cōminādo dispōnit: tendit q̄n pcutit. pcutit aūt luto vel lapide: q̄n pcutit aliqua leui tribulatōne: sed pcutit iaculo ꝛ sagitta q̄n pcutit infirmitate vltima. Jlle aūt qui videt aliquē cui nō pōt resistere tenentē arcū ꝫ se tensum ꝛ trahentē non hꝫ aliud remedium nisi ei humiliari ꝛ pro mia supplicare. Cū g̃ nos videamus xpm lapi dibus tribulationū nos ferientē ꝛ se dispo nentē ad feriendū et pcutiendū sagitta vlti me ifirmitat ꝛ mortis isto tpe mie debem⁹ clamare ꝛ dicere. Jesu fili dauid miserere mei vt dicit vbū p̄mo ꝓpositū i q̄ notant q̄ttuor. Primo ex pte psone xpi nomē mire suauitat.

cum dicit iesu. Scḋo ex pte psone patris sui
cognomē sume prātis. cū ḋ: fili dauid. Ter-
tio ex pte rei petēte agnomē magne vtilitat.
cū ḋ: miserere. Quarto ex parte viri petētis
pnomē multe calamitat. cū ḋ: mei. Hec q̄t
tuo: patent in euāgelio hodierno. Pro cui⁹
notitia sciendū q̄ p istum cecū intelligiṫ q̄'li
bet pctō: q̄ cōparaṫ ceco. Primo q: errat in
eligēdo. Eligit eñ caduca ⁊ trāsitoria ⁊ post
ponit eterna ⁊ celestia. Scḋo q: palpat i am
bulādo cognoscit eñ bñ grossa .i. pctā gran
ra sicut homicidiū ⁊c. ꝟ nō cognoscit minima
⁊ subtilia: q: nō hꝫ psciam de minoribꝰ pctis
vt de cogitationibꝰ ⁊ mēdacijs ⁊ hmōi. Ter
tio q: cespitat in ascēdendo .s. p bona opera
Quarto q: cadit offendēdo p culpā i crimi-
na. Sedet aūt qñ nō moueṫ ad bonū: ꝟ pse-
uerando in malū quietaṫ. Per viā intelligiṫ
xp̄s. Joh. xiiij. Ego sū via. Justus manet in
xp̄o et ita in via. sed qñq̄ꝫ incedit: quādoq̄ꝫ
q̄escit. Incedit qñ in bonis opibus crescit.
Quiescit qñ in via p grām sistit. ꝟ p veniale
culpā. ibi sistit sicut pueri q̄ et si a via nō de
uiāt. tñ attendēdo ad aliq̄s curiositates stāt
ꝟ q: pctō: est ex grām xp̄i. iō est extra viam.
Qui autē est assuetus pctō est longe a via
Qui v̄o nō est in pctō diu inueterat⁹ ē secus
viā. Qui in pctō pseuerat mendicat qñ ele-
mosinas dat orōnes alio꞉ sibi obligat ⁊ au
xilia postulat. nō aūt mendicat qñ elemosi-
nas nō dat. Tūc ḡ debet clamare ad xp̄m et
expiationē a culpa petere ⁊ miam. Clamat
ḡ qñ hoc orat: non clamat qñ nō orat. ꝟ qui
pibant increpabāt eū vt taceret. Isti q̄ p̄ce-
dūt sunt pctā p̄terita ⁊ delectatiōes pteri
te q̄ ad memoriā veñiūt et vt nō desistat a pec
cato nec miam petat sua delectatiōe inducūt
Et qñ hoc sentit dꝫ magis ac mag̃ clamare
sicut iste cecus. Jesus trāsit qñ in corde suo
ptritionē magnā nō sentit nec pfecte absti-
nere ppponit. iō tūc debꝫ mag̃ clamare ⁊ si bñ
orauerit et clamauerit. Jesus mādabit euꝫ
adduci ad se. nūcij xp̄i sṫ infirmitates ⁊ triba
latiōes. iste artāt nos venire ad xp̄m. Ecc⁹
ḡ sic clamās p infirmitates adduceṫ ad xp̄ꝫ
et videbit pfestī lumē grē infundēdo ⁊ ocu-
los cordis aperiēdo et sequetur eum bonis
opꝫibꝰ ip̄m confitendo et magnalia eius
cōmendando ⁊c.

Dñica p̄ma in .xl. Sermo. xxxi.

Si fili⁹ dei es dic vt la
pides isti panes fiāt. Matth. iiij.
et in euāgelio hodierno: Scḋm hiero. sup il

lo v̄bo. Naum p̄mo nō iudicat de⁹ bis in id-
ip̄m vel vt alia translatio hꝫ nō psurget du-
plex tribulatio. dicit sic: vt hṫ de pnia. dist. ii.
iiij. c. sunt plures. §. audeo. Ecce deus gen⁹ hu-
manum diluuio: sodomitas igne. egyptios
mari: israclitas in heremo pdidit. Secūdū
hoc tpaliter p pctis puniuit ne in eternū puni
ret q: nō iudicat bis deus in idip̄m. Super q̄
dicit magr̄ sniarū. li. iiij. dist. xv. c. iiij. Attēde
lecto: his v̄bis et caue ne de oībus generale
intelligas: ꝟ de his tñ q̄ inter ipa flagella pe
nitentiā egerūt credētes in deū hebreo꞉ quā
et si breuē ⁊ momētaneā tñ nō respuit deus
Qui aūt p tpalia flagella nō corriguntṫ post
eternalṙ puniunṫ. hꝫ ille. Sup quo pono talē
casum. Sint duo pctōres in pctis obdurati
vt lapides flagellet deus tribulatiō. hꝰ istū ⁊
illū vnus emolliṫ ad pniam: ali⁹ obdurescit
p culpā. iō moueo talē q̄ōnē. A Utrum
homini q̄ sine gratia dei nihil boni pōt opa
ri rōnabiṙ imputeṫ si ex lapide in panē non
mutet. Ad hanc q̄ōnē r̄ndent duo doctores
ecclie. Prim⁹ est aug. sup gen̄. ad lr̄as. vt hṫ
xxiij. q. iiij. c. nabuchodonoso: dicens sic. Na
buchodonoso: pniam meruit fructuosā. nō
ne post iniurias impietates flagellatus peni
tuit ⁊ regnū quod pdiderat rursus accepit.
Pharao aūt in ipsis flagellis durio: effect⁹
perijt. Dic mihi rōem reddat q̄ diuinū psiliū
nimis alte ⁊ sapienti corde diiudicat. Cur me
dicamentū vnius medici pfectū alij ad inte-
ritū: alij valuerit ad salutē: nisi q: xp̄i bonus
odo: est vite i vitā: alijs est odo: mortis in
mortē. Quātū ad naturā ambo hoīes erāt
q̄ntum ad dignitatē ambo reges. q̄ntum ad
cām ambo captiuū dei pplm possidebāt. q̄n-
tum ad penā ambo flagellis clemēter admo
niti. Quid ḡ fines eo꞉ fecit eē diuersos nisi
q̄ vn⁹ manū dei sentiēs in recordatiōe pprie
iniq̄tatis ingemuit. alter liber ꝯ dei misericor
dissimā veritatē pugnauit arbitrio. hꝫ ille. Se-
cūdus est scūs tho. lib. iij. ꝯ gētiles. c. xvi. di-
cens sic. Ad hui⁹ q̄ōnis solutionē psid. rādū
q̄ lꝫ aliq̄s p motū liberi arbitrij diuinā grām
nec pmereri nec aduocare possit. pōt tñ seipsꝫ
impedire ne eā recipiat. ḋ: eñ de q̄busdam.
Job xxi. Dixerūt deo recede a nobis. scientiā
viarū tuarū nolumus. ⁊ Job. xxiiij. Ipsi fue
runt rebelles lumini. Et cū hoc sit in ptāte li
beri arbitrij impedire: vel impedire diuine grē
receptionē nō immerito in culpā iputaṫ ei q̄
impedimentū p̄stat grē receptioni. De⁹ eñ
quātum in se est paratus est oībus gratiā
dare. Uult eñ oēs hoīes saluos fieri ⁊ ad

agnitionē veritatis puenire vt dr.ij thimo. ij.Sꝫ illi gfa puant q in seipsis gfe impedimētum pstant.Exemplū sicut sole mundū illuminate in culpā imputat ei q oculos claudit si ex hoc aliquod malū sequat licꝫ videre nō possit nisi lumine solis pueniat:Hꝫ ille.vñ pono quattuor flores: B

Primꝰ flos est iste.

Peccatores obdurati lapidibus cōparant sicut iusti charitate inflāmati panibꝰ assimilātur. Prima pars patet Josue.iiij.vbi dr ꝙ dñs mandauit abstrahi de medio aluei iordanis xij.lapides.Spūalit p lapidē intelligit peccator rōne supbie.iō nō pōt stare in celo supius.Exemplū de lucifero q ibi nō potuit permanere vt dicat supbus de se illud.ps.Iniquitates mee supgresse sunt caput meū ⁊ sicut onus gñe ḡuate sunt sup me.Scđo ppt frigiditatē.Nam pctōr est totus frigidus in exercēdis bonis opibus rōne accidie velut lapis.Tertio ꝑpter duritiā.Nam pctōr ē totus durus ad elemosinas largiēdas ratiōe auaritie.ppter hꝫ tria pctā pncipalia pctōres cōparant lapidibus.dicunt.xij.ppter decez pcepta legis ⁊ duo cōsilia xpi.s.vende oia q habes.aliud veni ⁊ seqre me.Per alueuz iordanis intelligit amor ⁊ honor terrenorū q ad instar fluuij est totꝰ trāsitoriꝰ.ḡ lapides sunt in iordanis alueo.i.pctōres sūt submersi in amore ⁊ honore terreno:tūc pcepto Josue abstrahunt qñ inspiratiōe diua p miaz ꝯūrunt.Scđa ps pꝫ Exo.xxv.vbi dñs pcepit moysi ꝙ poneret in tēplo mēsaz ꝑpōnis ⁊ offerret.xij.panes calidos ⁊ recētes.Spūaliter p istos.xij.panes intelligunt viri iusti ꝑpter tres ꝓpetates ꝯrias lapidibꝰ pdictis Primo ꝑp leuitatē.iusti em̄.sūt leues sicut panes ⁊ mutabiles rōne hūilitat ⁊ obedie. iō paulus q añ ꝯuersionē fuit pōderosus et supbus ad terrā cecidit.mox post ꝯūsionem factus est leuis hūilis obediēs ⁊ mutabilis dicēs.Dñe qd me vis facere.iō dr ei.Surge ⁊ ingredere ciuitatē.s.celestē ⁊ dicet tibi ⁊c. ⁊ rapꝰ est in padisum.Scđo ꝑpt calidditatē Nā sicut panes sunt calidi.vel formalr vl virtualr.ita iusti rōne adepte fortitudis.Pꝫ de scīs martyribꝰ.Tertio ꝑpt suauitatē.Nam sicut panes suauē pstant odorē ⁊ saporē.ita iusti sūt suaues ⁊ pij rōe pietat ⁊ elemosine dicunt.xij.ꝑpt decē pcepta ⁊ duplicia opera mie.s.corpalia ⁊ spūalia.dicunt calidi ⁊ recētes.q: in charitate feruētes:ponūt in tēplo .i.recōdūt i dei ecclia ⁊ fideliū collegio. C

Secundus flos est iste.

Pctōris ꝯūsio ⁊ de lapidibꝰ in pāes mutarō est maiꝰ opꝰ ꝙ totiꝰ mūdi creatio. Pꝫ p duos testes. Primꝰ ē scūs tho.pma.ij.q. cxiij arti.ix.in rn̄.dicēs.Aliqđ opꝰ pt dici magnū dupl.Uno mō ex pte modi agēdi.⁊ sic maximū ē opꝰ creatōis in q ex nihilo fit aliquid Alio mō pōt dici magnū opꝰ ꝑpt magnitudinē eiꝰ qđ fit ⁊ ꝫm hꝫ maius est opꝰ iustificatiōis impij q tminat ad bonū etnū diue pticipatōis ꝙ creatio celi ⁊ tre q tminat ad bonū creature mutabil.Jō augu.cū dixisset ꝙ maiꝰ est vt ex impio fiat iustꝰ ꝙ creare celū ⁊ terrā.Subiūgit celū em̄ ⁊ tra trāsibit pdestinatio aūt salꝰ ⁊ iustificatio pmanebit:Hꝫ ille. Scđs est Job.apo.xij.vbi dicit sic.Uidi ⁊ apitū est templū dei ⁊ fcē sūt voces fulgura terremotꝰ ⁊ grādo magna. Et signū magnum appuit in celo mulier amicta sole ⁊ luna sub pedibꝰ eius ⁊ in capite eiꝰ corona stellarū.xij. et in vtero hñs vt pariat.Spūalr p tēplū intelligit ecclia fideliū.s.tēplū māle in q audiunt voces.i.pdicatōes fulgura ⁊ coruscationes.i.ignite locutiōes.t remotꝰ.i.etne cōminatōes ⁊ grādo.i.tribulatōes pceptoꝝ et excōicatōes.Et ꝑpt istas pēas signū magnū appuit in celo ⁊c.Per mulierē intelligit aīa fidel q cito mlcet et inclinat a dyabolo vel mūdo et cito mulcet lachrymis cōpūctōis ⁊ ꝯtritōis dei filiū ad aōrē sui .in capite eiꝰ corona stellarū.xij.Quia in eius couersatione apparent.xij.mirabilia lucentia tanꝙ stelle Pria stella et mirabile est q: in ꝯūsiōe pctōris:celi mediū tre medio ꝯiūgit. Nā mediū celi ē iustitia. Sic em̄ celū pūcto voluit:ita qcqd fit i celo iustitia regit.mediū tre ē mia Sic em̄ oia trena et pōderosa tēdūt ad mediū tre.i.ad cētrū.ita hoies mūdani et pctōres tēdūt ad miaz quā appetūt. vl p mediū celi itelligit diuitas q a deo pte orta ē. p mediū terre itelligit xpi hūanitas. Jn diuitate fulget iustitia.in hūanitate mia.ps. Duo hꝫ audiui q: ptās dei ē et tibi dñe mia ⁊c.ḡ mia est in tra.ps . Mia dñi plena est terra. Et iustitia i celo.ps.Justitia d celo ꝓspexit. Celū aūt ē sursū.ḡ ⁊ iustitia:tra deorsū ḡ ⁊ mia. Celo attrahūt leuia ḡ ⁊ a iustitia.Terra attrahūt ḡuia ḡ ⁊ a mia. Justi trahunt sursuz iustitia. Pctōres sustinēt deorsū mia. Jsta duo media ꝯiūgūt in pctōris ꝯuersiōne.nā ex iustitia reus cognoscit culpam ⁊ petit veniam.⁊ ex mia deus sibi indulget et veniam tribuit:vt dicatur illud ps.Mia ⁊ vitas ⁊c.

Secunda stella ⁊ mirabile est q2 tūc fel in mel ⁊ amarū in dulce ꝯuertiť. vñ. iiij. Reg. iiij. dr. Qz qdā coxit in olla pulmentū ex vitibus silvestrib⁹ ⁊ cū hoīes degustassent dixerūt mors est in olla vir dei: ⁊ apposuit helize⁹ farinā ⁊ amaritudo in dulcedinē cōuersa est Spūalit ꝑ ollā intelliguntur corda nr̄a. p vitē silvestrē intelligiť mūdana ⁊ apparēs dulcedois in rei ṽitate amaritudo. Nā lz mūdi delectatiōes videant qdē dulcedīes tñ sūt amaritudies ⁊ āxietates. q̄ olla ē plēa vitib⁹ siluestrib⁹ amaricātib⁹ qñ cor nostrū est plenuz cogitationib⁹ terrestrib⁹ ⁊ anxietatib⁹. farina imittiť ⁊ dulcoraf: qñ gratia dei mētī infundiť ⁊ letificat. Ecce amarū in dulce. Tertia stella ⁊ mirabile est. q2 cū pctōr cōuertiť fons de rupe emittiť. vñ Numeri. xx. dr. Percussit moyses ṽga silicē ⁊ emanauit fons in abundātia. Spūaliter ꝑ silicē durū intelligiť pctōr induratus. pcutiť ṽga qñ affligiť pena. Bis pcutiť qñ ⁊ pdicatione rephendiť ⁊ afflictione terret fons fluit in abundātia qñ fluūt ab eo limpida verba ⁊ sancta opa.

Quarta stella ⁊ mirabile est q2 tūc pecus in hoiem ṽtiť. vñ Dañ. iiij. dr. Qz nabuchodonosor q vt pecus. s. vt bos fenū comedit septē ānis postq̄ fleuit ⁊ oclos ad celū leuauit sensus est sibi reddit⁹ ⁊ in regnū restitutus. Spūalit. ꝑ nabuchodonosor intelligiť pctōr q tpalibus q tanq̄ fenū crescūt ⁊ decrescunt vtiť ⁊ inuoluiť ⁊ vt pecus duciť: q2 rōne non regiť. ps. Erraui sicut ouis q periit. Septē tpa sunt septez pctā mortalia qb⁹ sic tenet qñ q lachrymat ⁊ ad deū cōuertiť tūc a pecude in hoiem. i. ab irrōnabilitate ad rōnabilitatē. ⁊ a ferocitate in māsuetudinē vertiť: ⁊ tūc in regnū restituiť q2 ad regimē spūale aie sue ⁊ corporis sui bm ṽtutes. Quinta stella ⁊ mirabile ē q2 debitor centū miliuz talentoꝝ ꝑ obolo dimittiť. vñ Math. xviij. dr. Qz seruus qdā erat obligat⁹ dño suo in decē milib⁹ talentoꝝ ⁊ iussit illū dñs venūdari ⁊ vxorez ⁊c. ⁊ ille pcidit se ad pedes eius ⁊ dñs indulsit sibi. Spūaliter ꝑ ſuū intelligiť pctōr q est debitor decē miliū talentoꝝ qñ est fractor decē dnoꝝ pceptoꝝ: qñ veniaz petit dñs eū liberat ⁊ dimittit. Sexta stella ⁊ mirabile est q2 reus ⁊ pditor in gradū pristinū restituiť. vñ dr. Gene. xl. Qz pincerna regis pharaonis dux esset positus in carcere vidit pdigiū ⁊ credidit ⁊ in gradū pristinū rex eū restituit. Spūaliter ꝑ pincernā regis administratorē intelligiť psona scā deo seruiēs, in carcere ponitur qñ in pctō ⁊ crimine detinet a quo petebat liberari dauid dicēs. Educ de carcere aiam meā vt ꝯfiteat nomini tuo dñe Videt pdigiū qñ diuinū verbū predicationis audit ⁊ credit ⁊ si tunc a pctō cōuertitur in amorē dei ⁊ gradum pristinū diuini seruitij restituiť. Exemplū de petro q ad pastoris officium post pctm̄ restituiť. Exemplū de filio pdigo. vt pz. Luce. xv. Septima stella ⁊ mirabile est q2 reipublice dilapidator tunc oim diuitiarū totius mūdi pnceps efficitur. Unde regi salomoni postmodū pctōri oēs reges terre tributū offerebant. vt dr. iiij. Reg. v. Spūaliter per salomonē pus fidelem intelligiť homo iustus q infidelis ob amorez mulierū efficiť qñ ob amorē terrenarum diuitiarū voluntati diuine opponitur. Salomon a dño visitat qñ peccator in amorem diuinū reformat. eiusm bonoꝝ munera sibi tribuunt qñ oim spūalium bonoꝝ ꝑ penitentiā particeps efficiť. ps. Participē me fecit deus. Octaua stella ⁊ mirabile est q2 pauperrimus tunc ditissimus constituiť. Nā vt diciť. Dañ. iiij. Ppl's isrl' ppter eoꝝ scelera fuit captiuat⁹ sub nabuchodonosor ⁊ afflictus. lxx. annis post quos penituerunt ⁊ clamauerunt ad dñm ⁊ restituta est eie hierusalem ⁊ vasa sancta etiā plura prioribus. Spūaliter per ppl'm israeliticuz dijs alienis seruientē intelligiť xpianus fide deū vidēs sed pctōr mundo carni ⁊ diabolo tanq̄ dijs alienis seruiēs. Captiuat qñ ab omipotente affligiť ⁊ flagellat. Cōuertiť qñ de pcō cōteriť ⁊ mox terra scā. i. corpus xpi ad cōicādum sibi restituiť. Uasa scā. i. opera bona prius in charitate facta sed post per pctm̄ deperdita qbus vinuz feruoris ⁊ deuotōis deo ppinat illico sibi restituūtur. Nona stella ⁊ mirabile est q2 pditor non ex alio seruitio nisi q2 a pditione desistit vt filius ver⁹ ⁊ legitimus heres regni celoꝝ assumitur. Naz vt diciť. Luce. xv. Homo qdam habuit duos filios ⁊ dixit adolescētior ex illis patri. Pater da mihi portionem substātie que me cōtigit q consumptis oibus cū meretricibus redijt ad patrē veniā petens ⁊ de nouo est indut⁹ calciatus ⁊ annulus sibi datus ⁊ bonis paternis admissus. Spūaliter per istum patrē itelligiť deus. Per illum filiū pdigum intelligitur homo peccator ⁊ prauus q diciť fili⁹ rone creationis: sed pdigus rōne cōsumptionis bonoꝝ spūalium: ⁊ pditor rōne subiectionis alteri dño, Veniā petit qñ recogno

scit petm̄ qñ humiliat qñ cõterit ⁊ mox sto la claritatis induit. Anulus grẽ ei confert. vitulo saginato assato in xp̄o crucifixo ⁊ passo in cruce in sacro pascit. ⁊ ad hereditatem paterne glorie admittitur. Decima stella ⁊ mirabile est qꝛ tunc totus cetus spũum beatoꝝ letus reddit. vñ .i. Reg. xviij. dꝛ. Cũ dauid qꝛ philisteũ pcussit ⁊ victoriaȝ obtinuit totuȝ pp̄lm israeliticuȝ. letificauit puellis ac currentib⁹ ⁊ cãtantibus. Saul pcussit mille ⁊ dauid decẽ milia. Spũaliter per dauid intelligit petõꝛ cõuersus ⁊ iustificat⁹. philiste⁹ spũrius deuincitur qñ a petõꝛe demon spũrius contritiõe repellit. pp̄lus israeliticus letatur qꝛ cetus angelicus deũ vidẽs letificatur. Luce. xv. Gaudiũ est angelis dei super vno petõꝛe pniam agente. Undecima stella ⁊ mirabile est qꝛ turba demonũ fugit ⁊ deuincit. vnde Judic. xv. dꝛ. Cũ sanson prius victus ⁊ delusus multos ph̄ilisteos fugauit Spũaliter per sansonem nazareũ delusum intelligit petõꝛ per baptismũ deo cõsecrat⁹ sed postmodum petõ fedatus. Carnis consensu deuincitur ⁊ deludit qñ delectatione peccati cõuincit. Excitat qñ ad deũ cõuertitur. philistei vincũtur qñ a dño repellunt demones: ⁊ q̃ prius gaudebant de culpa postmoduȝ tristant de venia. Duodecima stella ⁊ mirabile est qꝛ triũ maximoꝝ regũ mundi palacium peccatoꝛ cõstruit. vñ .iij. Reg. vi. dicit. Cũ salomon cõstruxit templũ dño in hierl'm. Spũaliter per tẽplum salomonis intelligit coꝛ viri iusti q̃d est tẽplum xp̄i qui est plusq̃ȝ salomon. Luce. xi. In hoc templo requiescet pater filius ⁊ spũssans. Joh. xiiij. Ad eum veniemus ⁊ mansionẽ apud eum faciem⁹. Ecce duodecim stelle in capite mulieris .i. aĩe penitentis q̃ est amicta sole .i. charitatis fulgoꝛe. ⁊ luna sub pedib⁹ eius .i. petã calcata ⁊ despecta cũ suis affectibus, cõcipit sanctum ꝓpositum ⁊ parit opus bonum ⁊ deo gratum. D

Tertius flos est iste. Peccatoꝛis conuersio ⁊ ex lapidibus in panes mutatio est actus tam mirabilis ꝙ eius nulla põt assignari rõ nisi voluntas dei ineffabilis. pꝫ Hiere. xviij vbi dicit sic. Factum est verbũ ad Hieremiã a dño dicẽs. Descende in domũ figuli ⁊ ibi audies verba mea. Et descendi ⁊ ecce faciebat opus suũ super rotam ⁊ dissipatũ est vas q̃d faciebat de luto manibus suis. Conuersusq̃ȝ fecit aliud vas sicut placuit in oculis suis vt faceret. Et dixit dñs ad hieremiã. Nunq̃d sicut fecit figulus iste non potero ego facere filijs israel. Et adiecit sicut lutũ in manu figuli: sic ⁊ vos in manu mea. Spũaliter per istam rotã intelligit mundi fortuna q̃ facit nos ascendere: nũc descendere: nunc supbire: nũc humiliari. p vas factum de luto intelligit corpus nostrũ ⁊ coꝛ de limo terre formatuȝ. Job. x. Manus tue dñe fecerũt me ⁊c. Manib⁹ premit qñ afflictionibus ⁊ tribulationib⁹ affligit ⁊ dissipat pmittendo in petõ ꝑseuerare: vl' in petm̄ ruere. Redificat p pniam ſm ꝙ placet in oculis suis. vñ sctũs Tho. lib. iij. ꝯ gentiles. ca. clxij. dicit sic. Licet aũt ille qui peccat impedimentũ gratie prestet ⁊ q̃tum oꝛdo rerũ exigit non deberet gratiã recipere: tñ qꝛ deus pter oꝛdinem rebus inditũ operari põt: puta cum cecũ illuminat vel moꝛtuũ resuscitat. interdum ex abundãtia bonitatis sue etiã eos q̃ impedimentũ grẽ prestant auxilio suo preuenit auertẽs eos a malo ⁊ ꝯuertens ad bonũ. Et sicut nõ oẽs cecos illuminat nec oẽs languidos sanat: vt etiã in illis quos curat opus virtutis ei⁹ appareat ⁊ in alijs oꝛdo nature seruet: ita non oẽs q̃ grãm impediũt auxilio suo preuenit vt auertãtur a malo ⁊ conuertant ad bonũ: sed aliquos in q̃bus vult suã miam apparere. ita ꝙ in alijs iusticie oꝛdo manifestet. Hinc est ꝙ ap̄lus dicit Ad Roma. ix. Uolens ostendere deus iram ⁊ notã facere potentiã suam sustinuit in multa patientia vasa ire apta in interitũ: vt ostẽderet diuitias gloꝛie sue in vasa mĩe que preparauit in gloꝛiã. Cum autẽ deus hoĩes qui in eisdem peccatis detinẽtur hos q̃dem preueniens cõuertat: illos autẽ sustineat siue pmittat ſm oꝛdinem rerũ peccare. non est rõ inquirenda quare hos cõuertat ⁊ non illos. Hoc enĩ ex simplici voluntate eius depẽdet sicut ex simplici voluntate eius pcessit ꝙ cũ oĩa fierent ex nihilo q̃daȝ facta sunt alijs dignioꝛa. Et sicut ex simplici voluntate artificis ꝓcedit vt ex eadẽ materia similiter disposita q̃dã vasa formet ad nobiles vsus ⁊ q̃dã ad ignobiles. hinc est ꝙ ap̄ls dicit. Ad Ro. ix. An non habet potestatẽ figulus luti ex eadẽ massa facere aliud quidem vas in honoꝛem aliud vero in contumeliam: hec ille. E

Quartus flos ẽ iste. Peccatoꝛis cõuersio q̃uis nobis videat difficil Est tñ deo valde facilis. pꝫ Math. ix. vbi qñ

xps matheo sedẽti ad theloneũ dixit. Surge seqre me: statim surgẽs secutus est eũ. iõ cẽturio dixit xpo. Math. viij. Tantũ dic xbo τ sanabit puer meus. s. corporalr τ spũaliter Si qs ẽ est induratus vt lapis τ velit cõuerti in panẽ roget filiũ dei vt verbo mãdet τ pcipiat hãc cõuersionẽ fieri. vñ Aug. i homel. sup illud. Nemo põt venire ad me nisi pater q misit me traxerit euz dicit sic. Magna gre cõmendatio. Nemo venit nisi tract. Quare hunc trahat τ illũ non trahat noli velle inuestigare si nõ vis errare. Nondũ traheris: ora vt traharis. h. ille. Quia xo multi sumus obdurati tanq lapis clamem dicẽtes. Si filius dei es dic vt lapides isti panes fiant. in quo xbo notant tres rñsiones ad tres qstiones

Prima qõ est qd possumus ei allegare ad insinuandã eius magnaz auctoritatẽ. rñdet filius dei es. Scda qõ est quẽ modum possumus assignare ad demonstrandz ei magnã facilitatẽ. rñdet. dic. Tertia qstio ẽ qd possumus ab eo postulare ad transmutãdã nostri cordis rigiditatẽ. rñdet. vt lapides isti panes fiãt. Hec tria patẽt in euãgelio hodierno. ad cui evidentiã sciendũ q p iesuz intelligit qlibet xpianus q est iesus a ptãte saluandi dictus τ actiue pximũ consulendo τ monendo: τ passiue pcepta decalogi obseruando. Iste spũ ducit in desertũ qñ spũ sancto inspirante a iordanis flumĩe i. a mundi vanitate τ fluxibili voluptate transfertur ad pnie statum que vocat desertũ rõne corporalis afflictiõis qz in deserto cõiter hoĩes affligunt. ptz de filijs isrl qñ erant in deserto Exodi. xvi. τ. xvij. Rõne spũalis consolationis qz in deserto viri sci fouent cõsolationibus interius. Ptz de filijs israel qui fuerunt refecti mãna. Rõne celestis pegrinatiõis qz desertũ est via tendẽdi citius ad celũ. ptz de filijs israel q p desertum venerũt ad terrã pmissionis. In istud desertũ ductus xpianus dz nõ solũ vicijs s etiã cibis ieiunare. Primo pp pestis curationẽ: qz ieiunio τ abstinẽtia curant nõ solũ pestes mẽtis: s etiã cauẽt infirmitates carnis. Scdo pp hostis repulsionẽ: qz ieiuniũ reddit hoiem magis habilẽ ad pugnãdũ q hostes τ q demonẽ. Tertio pp mẽtis eleuationẽ: qz ieiuniũ mẽtẽ disponit ad cõtẽplationẽ celestiũ. Et istud ieiuniũ dz durare p. xl. dies. i. p totũ tpus vite nre. In fine hui tpis sequit esuries τ fames celestis cõsolatiõis. Tẽptator accedit qñ diabol in pnia exñti suggerit cogitatões petõz.

Primo tẽptat de petõ gule suggerẽs cordi q si fili τ amic dei ẽ nõ dz se nimis affligere qz peccaret psulẽs ei vt corpus suũ qd de se cit ad tolerãda ieiunia. fortiora faciet panes suaues ad tolerãda debiliora. isti nõ dz credere s repellere qz est xbuz ecclie de ieiunio q hõ viuit mẽte mag q cibo materiali corpe Scdo tẽptat de petõ vane glie qz assumit eũ cogitatione sup sctãm ciuitatẽ. i. ecctiaz fideliũ τ sup pinnaculũ tẽpli. i. platũ. Cum plat cogitat se meliorẽ subditis: tẽptat q cadit deorsum qñ cogitat cõmittere aliqd petm. Nam tales frequẽter de multis tẽptant in qbus ex psumptione nõ credũt se peccaretiõ dz repellere nec in se cõfidere. Tertio tẽptat de petõ auaricie qñ eleuat mentẽ cogitatiõe τ auiditate ad aliquẽ gradũ honoris mũdi imitẽs gliaz fauorẽ diuitias delicias mẽti ei. q oia cõsequunt ad talẽ gradũ dicẽs. Hec oia tibi dabo si cõsenseris mihi. Sz dz repellere oia pdicta ptẽnendo: deũ diligẽdo: adorãdo mẽtaliter: clamãdo vocaliter. vade sathana nõ me tẽptabis. Tunc accedũt angeli offerẽdo deo nra merita τ victorias: imittendo sctãs cogitationes: τ cõsulẽdo in agẽdis: defendẽdo ab insidijs: τ tandẽ ad celũ aias nostras deferẽdo vt ibi viuam p eterna scla. Amẽ.

Dñica scda in qdragesima. sermo. xxxij.

Miserere mei dñe fili dauid. Math. xv. Et in euangelio hodierno. i. Mach. iiij. dr sic. Nũc clamem in celũ τ miserebit nri deus noster. Sup quo xbo talẽ moueo qstionẽ. Posito q aliqs in vita sua multa cõmiserit petã τ tũc nõ curauit confugere ad dei miam. Accidit q infirmat grauiter τ ad mortẽ tũc reclamat xpi miam lachrymãdo: cõfitendo: satisfaciẽdo τ mox migrat taliter ab hac luce. Quero vtrũ petõr in fine vite penitẽs xpi mia saluet: an poti eternis supplicijs deputet. Ad istã qõnẽ rñdẽt duo doctores ecclie. Primus est Leo papa vt habet de pnia distin. vij. ca. nemo d. ẽ sic. Nemo desperãdus est dũ in hoc corpore cõstitus est qz nõnunq qd diffidentia etatis differt cõsilio maturiore perficitur. hec ille. Secũdus ẽ Aug. vt habet ibidẽ. ca. quãq. dicẽs sic. Si qs positus in vltima necessitate sue egritudinis voluerit accipere pniaz τ accipit τ mox recõciliabit τ hinc vadit: fateor vobis non illi negam qd petit sed nõ psumimus qz bene hinc exit. Si secur hinc exie

rit ego nescio. pniam dare possumus: securitatem dare nõ possum⁹. Nunqd dico dãnabitur: sed nec dico liberab. f. Uis ẽ a dubio liberari: vis qd incertũ ẽ euadere. age pniã dum sanus es: si sic agis dico tibi ꝙ securus es. qꝛ pniam egisti eo tẽpe quo peccare potuisti. Si aũt vis agere pniã qñ peccare nõ potes: pctã te dimiserunt non tu illa hec ille. Tamen: pono quattuor flores. B

Primus flos est iste. In extremis penitẽtẽ saluari lz sit possibile: ẽ tñ valde difficile. Pria ps pz qꝛ istd tps vltimũ adhuc e. l intra tps ei ad pniam assignatuz. Exemplũ posito ꝙ aliqs ꝓ suis criminibus sit iudici accusatus ⁊ tps ad se purgandũ ⁊ cõparendũ ei a iudice assignatũ sit ãnus ⁊ dies. si iste nõ curat cõparere vsqꝫ ad vltimũ diẽ anni. adhuc põt se purgare de illato sibi crimie ⁊ ita miam cõsequi. Sic in ꝓposito q̃ libet pctõꝛ cõmittit crimẽ heretice prauitatis: qꝛ p pctũ diuidit a deo ⁊ ab ecclia sua. Cõmittit etiã crimẽ lese maiestatis: qꝛ insurgit cõtra dñm suũ: ⁊ adheret deo alieno ⁊ dei aduersario. s. dyabolo. Iste ꝓpria cõscia ⁊ facti euidẽtia tpo oĩz iudici accusat de crimine p̃fato cui prefigit ⁊ ꝓfert totũ tps vite sue ad se de crimine purgandũ excusandũ ⁊ supplicandũ. Totũ tps sanitatis est ãnus ⁊ tpus infirmitatis est dies. Si ẽ iste cõparet ⁊ penitet vltima die tpis assignati scꝫ in extrema infirmitate ante vltimã horã vel paucuz q̃ morit. Adhuc põt se purgare p cõfessionẽ. ⁊ si bene de crimine se purgat adhuc valet sibi Ergo possibile est ꝙ tunc penitẽs ⁊ veniaz petens miam ꝯsequat ⁊ saluet. Confirmat qꝛ ad pniã vtilẽ duo sũt necca. s. dolor de p̃terito ⁊ ꝓpositũ nõ peccandi de futuro: ã vtrũqꝫ põt esse in illo q̃ penitet sero. Exemplũ latro q̃ in cruce sero penituit indulgẽtiã ⁊ miaz cõsecutus est: qꝛ tãto dolore penituit vt liberationẽ a culpa ⁊ pena eterna ꝓmeruerit. Secũda ps pz qꝛ difficile est ꝙ deũ super oĩa diligat quẽ antea sup oĩa odibat. Exẽplum posito ꝙ q̃s sit maxime familiaris ⁊ amic⁹ regis anglie: naturalis tñ subditus regis frãcie: faciet vtc ⁊ obedit q̃ntum põt regi ãglie ⁊ nocet ⁊ cõtradicit ex toto posse regi francie. ⁊ durauerit hoc per. xl. vel. xxx. annos Eueniat casus ꝙ rex francie capiat istũ ⁊ in carcerem affligẽdo eũ: nunqd foret valde difficile ⁊ mirabile ꝙ iste sic captus totũ suũ affectũ subito verteret ⁊ amorẽ suũ deduceret ad regẽ francie: ita vt diligeret eũ super oẽs hoĩes mũdi: qꝛ tenꝫ eũ captiuũ ⁊ affligit quẽ antea nolebat videre. Et ecõtra amorẽ suuz auerteret a rege anglie ⁊ odiret sup oẽs homines mũdi: quẽ tanti ante dilexit ⁊ nullaz cãm ei de nouo dedit. Uticꝫ hoc esset valde difficile. Sic in ꝓposito deus ⁊ dyabol⁹ sunt reges oppositi affectu ⁊ effectu valde diuisi Ecce dauid ⁊ saul q̃libet nrm est naturaliter deo subditus ⁊ subiect⁹ qꝛ ab eo formatus ⁊ in p̃ria sua populatus. i. in terra que eius est ps. Dñi est terra ⁊ plenitudo eius ⁊c. qñ peccamus fugim⁹ ⁊ dyabolo adherem⁹: qñ in pctõ perseueramus voluntatẽ suã facim⁹ ⁊ mandata eius seruam⁹. illa q̃ sunt dei p̃cẽni mus: ⁊ ꝓximũ non diligim⁹. Tũc deus nos capit ⁊ ponit in carcerẽ qñ nos affligit infirmitate maxima ⁊ p̃sertim extrema. Lz ẽ tũc dyabolũ odiam⁹ ⁊ eius delectatiões quas forte. xx. vel. xl. ãnis tñ dileximus: ⁊ deum sup oĩa diligamus ponẽdo in corde nr̃o ꝙ si essemus sani vt prius idẽ facerem⁹. Uere si nõ est impossibile est tamẽ valde difficile. Presertim cũ dẽamus hr̃e tale ꝓpositũ ꝙ si essem⁹ sani vt p̃us nihilomin⁹ deo seruiẽdo ⁊ eũ supra oĩa amãdo faceremus qd nũc facimus. vñ Greg. dicit. Tanto diabolus grauiores tẽptationes ingerit: q̃tomagis pctõrez appropinquari fini conspicit. Si ẽ non potuimus paruas tẽtationes tolerare qñ cadẽremus qñ fuim⁹ sani quõ grauiores tolerabimus: qñ sumus infirmi. Uere est difficile Nunqd vulnus antiquũ difficile curat: nunquid sordes inueterati difficile abluunt: certe sic. Sic peccata grauiora scꝫ añeꝫ vulnera ⁊ sordes sunt praue ⁊ imunde cogitatões. Si ẽ sunt inueterata cũ mag̃ difficultate curant. vñ Prouerb. xxx. dr. Tria sũt mi difficilia. scꝫ via aq̃le i celo i. supbi. via colubri sup petraꝫ id ẽ auari. via nauis i medio mari. i. luxuriosi i cui⁹ figurã ppls isrl̃ q̃ lõgo tpe fuerat i ptãte pharaõis captiu⁹: ⁊ sub nabuchodonosor cũ mag̃ difficultate. pma vice sub moyse ⁊ scda vice a daniele fuit liberat⁹. Sic in ꝓposito vir xp̃ianus vidẽs deũ p fidẽ captiuat⁹ a pharaone. i. a demone pctis irretit⁹ cũ difficultate liberat ⁊ difficile deo recõciliat. C

Secũdus flos est iste. Talẽ penitentẽ miam ꝯseq est multũ dubitabile S. c ꝙ ei⁹ oppositũ est mag̃ opinabile. p̃ na ps pz qꝛ ꝙ sit plene ⁊ itegre ꝯfessus de oĩb⁹ pctis suis ẽ multũ dubitabile. exẽplũ põat ꝙ aliqs egerit negocia dñi sui ⁊ dispẽsauit illa p. l. vel. lx. annos. ⁊ iste fuerit ita imprudẽs

ꝙ nihil scripserit nec notauerit. Post quīquagīta annos dn̄s vocat eū die illi inexcogitata et vult oīno audire computum ꝛ rōciniū de his que dispensauit: non dans ei spaciū nisi vnā diez. Iste reddit coactus nunq̄d reddet clarū ꝛ integrū rōciniū oīm bonoꝝ? Certe ē valde dubiū: q2 dubitat an possit recordari oīm. Sic in ꝓposito deus cōmisit nobis oīa bona tꝑalia dispēsanda a pͥma die nr̄e natiuitatis vsq3 ad diē mortis. Cōmisit etiā nobis magnā pecunie quātitatem .s. duo milia q̄ngenta milia librarū .i. corpus ꝛ aīaz ꝛ q̄nq3 sensus corꝑis vt negotiemur dicēs nobis Negotiamini dū venio. Iste q̄ nō confitetur vsq3 in finē tenet istā dispēsationē ꝑ quīquaginta annos vel plus q̄bus viuit ꝛ nihil scribit nec ad mentē reducit. Deus vocat eū qn̄ in infirmitate vltia citat eū: n̄ hz nisi vnā diē vel duos quō poterit iste ꝑfecte ↄfiteri ꝛ oīz cogitationū .locutionū .opationū subito recordari? Certe est multū dubitabi'e. vn̄ eccl. xxvi. dr. Due species difficiles ꝛ piculose apparuerūt mihi. Difficile exuit negotiās a negligētia sua: ꝛ nō iustificabit caupo a peccat labioꝝ. Per negociatorē intelligit pctōr: et sic ꝑ cauponē. ꝛ Job. xxxviij. dr sic. Nūquid ingressus es ꝓfunda maris ꝛ in nouissimis abyssi ambulasti? quasi dicat. Quis pōt intrare interiora pctōris ꝛ nouissima eius scire. ꝛ sequit. Nunq̄d apte sunt tibi porte mortis ꝛ ostia tenebrosa vidisti ꝛc. Secūda pars ptz q2 magis est opinabi'e ꝙ tūc defleat ꝛ confiteat timore q̄3 amore. Exemplū ponat ꝙ aliq̄s iudex compꝛhēdat aliquē in furto multo tꝑe ꝑseuerantē. iudex mandat istū suspendi. videt iste ante se patibulū si tūc clamaret et veniā peteret cū ꝓposito nunq̄3 deinceps attentādi filia: magis posset opinari ꝙ hoc diceret timore mortꝭ q̄3 amore rei cōis vel iudicis. Sic in ꝓposito qn̄ deus tenz aliquē peccatorē in infirmitate tūc tenet eū in vinculo ꝛ carcere suo. tūc exponit q̄onibus qn̄ tribulat ꝑ criminibus. Videt patibulū āte se qn̄ videt mortē approximari: Si tunc fateatur ꝟitatē ꝛ confiteat pctā sua ꝛ petit mīam patibulo inferni ꝓpinquus magis est opinabile ꝙ hoc facit timore pene ifernalis q̄3 amore dei. Unde aug. lib. de pnīa ꝛ hr de pnīa dist. vij. c. hec aūt. dicit sic. Quē sero penitet opz nō solū deū timere iudicem: sed iustum diligere nō tn̄ de pena timeat: ſ anxietur de gloria Debet em̄ dolere de crimine ꝛ de omī eius p̄dicta varietate. Sed qm̄ vix vel raro est tam iusta cōuersio timendū est de pnīte sero. Quez em̄ morbus vrget ꝛ pena terret ad verā vix veniet satisfactionē. maxime cū filij q̄s illicite dilexerit sint p̄ntes: vxor ꝛ mūdus ad se vocet. multos solet serotina penitentia decipere: hec ille. D

Tertius flos est iste. Dignus est ↄfusione qui cū nō possit gliari de fructifera opatione. ptz ꝑ casum. Ponat ꝙ aliq̄s dn̄s multos adduxerit ad excolendaz vineā suā: aliq̄ opant: aliqui dormiūt: nihil volunt opari: sero facto dn̄s vocat eīs vt eis soluat. Iste aūt q̄ ↄtinue fuit ociosus videns ꝙ dn̄s soluit dixit dn̄o ꝙ ipe vult excolere vineā ꝛ tūc incipit laborare. Certe ille est dignus cōfusione. Sic in ꝓposito deus ↄduxit nos oēs ad laborandū ꝛ ad vepres .i. vitia anime extirpāda. Finis vite est tps solutionis nobis pmisse. Cū ḡ aliq̄s vsq3 tūc expectet ꝛ qn̄ sol vite sibi occidit vel vitia extirpare ꝛ solutionē petere: est dign' magna ↄfusione. Scōm exemplū ponat ꝙ tempore quo habuisti vn̄ soluere potuisti creditorib' tuis noluisti soluere: ꝛ qn̄ nihil hēs vocas creditores vt soluas eis nunq̄d fatu' reputaberis. Sic in ꝓposito tꝑe sanitatis habem' ꝟtutē faciēdi pniām ꝛ nolumus. tꝑe aūt infirmitatꝭ volum' ꝛ nō possumus. iō sumus digni cōfusione. Tertiū exemplū qn̄ q̄s est sanus ꝛ fortis dicit se nō posse pugnare qn̄ est debilis ꝛ infirmus ita ꝙ nō pōt se mouere: petit campū certamis: nunq̄d tal' est dign' ↄfusione. Sic in ꝓposito iste qn̄ fuit san' noluit campū pnīe intrare. Nunc aūt debilis et morti ꝓpinqu' vult pniam agere. ꝛ certe de nsorie: iō talib' loq̄t ioh. apo. viij. Ue. ve. ve. hitātib' in fra. Primū ve ↄ pctm̄ cogitatōis scōz ve. ꝑpt pctm̄ locutōis. tertiū ve. ꝑpt pctm̄ cōmissiōis. vl' pͥmū ve. ꝑpt penā mortꝭ. scōm ve ꝑpt penā dāni vētura. tertiū ve ꝑpt penam sens' futurā. pͥmū ve abijt ꝛ adhuc vēiūt duo ve. s. q2 pēa mortꝭ trāsit: ſ alie due pene super niūt mansure. In figurā hoꝝ dr Judi. xvi ꝙ sanson qn̄ hēbat fortitudinē ꝛ ptātē poterat vitare dalilā ꝛ sine morte sui peutē phylisteos ſ pmisit se vicit ari ꝛ radi ꝛ tūc fuit obcecat' et a pt' ꝛ deris' ꝛ tūc voluit ondere suā ptātē interfecit se ꝛ alios. sic i ꝓposito hō forē ad opa penitētie pmittit se a carne duci ꝛ n̄ agit pnīaz ſ ifirmitate debilitat' ꝛ ꝟtute nāli puat' vult agē pnīaz ꝛ sua adē dōnes. ꝛ ita ēt sic dign' confusione ꝛc. E

Quartus flos est iste. Ad dei miam implorandã nõ congruit tpus extreme infirmitatis sed vigor pfecte sanitat. pma pars ptz Apocal. x. vbi dr sic. Uidi angelũ tenentẽ pedẽ dextrũ sup mare ꝛ finistrũ sup terrã ꝛ leuauit manũ suam ad celũ ꝛ iurauit per viuentẽ in secula q creauit celum ꝛ ea q in eo sunt: ꝙ amplius non erit tempus Spũaliter p istũ angelũ intelligit xps q est angelus cõsilij natus de v̄gine q posuit pedem dextrũ sup mare ondendo miam petõribus cõuersis. Et finistrũ sup terrã ondendo iusticiã peruersis: q adinstar terre in malicio perseuerãt. Iurauit: qꝛ ab eterno pordinauit: ꝙ amplius nõ erit tps: scꝫ post mortẽ ad miam implorandã: ergo in morte nõ est tempus cõgruũ. vñ Aug. vt habet de pnia distin. vij. ca. nullus. dicit sic. Latro cũ ille lꝫ veniã meruisset de oi crimie in fine nõ tamẽ dedit baptizatis peccãdi ꝛ pseuerãdi auctoritatem: Tunc em baptizatus est q tunc primũ in cruce xpꝫ cõfessus est. hec ille. Exẽplũ ij. Machab. ix. dr. Qñ antiochus q ibat cõtra hierlm duris penis oppressus viscerũ: pmittebat se iudeos liberaturũ ꝛ tẽplũ dei puilegiaturũ ꝛc. tñ orauit scelestus dñs a quo nõ erat miam consecuturus. rõ est: qꝛ orauit nõ amore sed attritus pene dolore ꝛc: Secũda pars ptz. Math. xxv. vbi dr. Qñ qnqꝫ prudẽtes virgines q sumpserunt oleũ secũ in lampadibus ante aduentũ sponsi: ideo intrauerunt cũ eo ad nuptias. Quinqꝫ aũt fatue qꝛ congruo tẽpore non emerunt ideo nõ intrauerũt. Spũaliter per sponsum intelligit xps p vas cor nostrũ. p lãpades exteriores opationes. p oleum mie donũ. ergo ante tempꝰ iudicij ꝛ extreme infirmitatis emamꝰ a deo patre oleũ mie: ꝛ intrabimus palatium celestiũ nuptiarũ. vñ Aug. vt habet de peni. di. vij. ca. quãqꝫ. dicit sic. Baptizatus ad horam securus hinc exit. Agens pniam ꝛ recõciliatus dũ sanus est postea bñ viuens securus hinc exit. Agens pniam ad vltimũ ꝛ reconciliatus si securus hinc exit: ego non sum securus Unde securus sum dico ꝛ do securitatẽ. vñ securus nõ sum pniam dare possuꝫ securitatẽ dare non possum. Due sunt res aut ignoscit aut nõ ignoscit. Quid horꝫ tibi pro futurũ sit nescio: g tene certũ ꝛ dimitte incertũ. h ille. iõ dr Apoc. iij. sic. In mẽte habe qlr accepis ꝛ audieris ꝛ serua: ꝛ pniam age. Si nõ vigilaueris veniã ad te tãqꝫ fur ꝛ nescies q hora veniã ad te. ptz g solutio qõnis ꝙ q tñ i mſris pctis offendit si vult sine dubio veniã ipetrare dꝫ humiliter ꝛ lachrymabiliť xpi miam inuocare dũ sanꝰ est ꝛ dicẽ. Miserere mei dñe fili dauid. vt dicit v̄bũ ppositũ ꝛc. In q notanť tria q dꝫ facere petõr p mia iperranda. Primũ est mõstrare sue necessitatis indigẽtiã: cũ dr. Miserere mei. Secõm est cõmendare diue maiestat potentiã: cũ dr. dñe. Tertiũ e implorare supne pietat clemẽtiã: cũ dr. fili dauid. Hec tria patẽt in euãgelio hodierno. Ad cuiꝰ euidentiã sciẽdum ꝙ p mulierẽ chananeã intelligit qlibet persona: q est mulier: qꝛ mulcet ꝛ est mollis aer: qꝛ instar aeris ad modicũ ventũ temptationis flectit: ꝛ ad modicũ ictũ tribulatõnis psternit. Chananea a canis cõditiõe dicta: qꝛ sicut canis redit ad vomitũ: ita misera psona redit ad pctm̃ iaꝫ p miam abolitũ Hec hꝫ infirmã filiã. i. peccatricẽ aiam. A demonio vexat. i. a petõꝝ cogitatione q est a demone ptinue agitat. In terra chananeorũ morat: qñ in cogitationibꝰ petõꝝ ꝛ mũdanorꝫ delectat ꝛ q̃rat. Egredit a finibꝰ illius qñ custodit se a peccãdi occasionibꝰ. ad xps pro filia lachrymat: qñ miam a deo p aia sua postulat. Xps nõ rñdet v̄bũ nisi beat ppositũ cõfitendi eius ministro. Accedit ad discipulos tãqꝫ ad mediatores: qñ sacerdotibꝰ pctã sua pfitet vt eã absoluãt ꝛ p ea orẽt. discipuli p filia rogãt: qñ sacerdotes peccatricẽ aiaꝫ absoluũt: ꝛ deũ p ea exorãt. s infidelitas ei obijcit qñ petõꝝ grauitas ꝛ ingratitudo ꝛ spũalis infidelitas in corde eius rephendit a sacerdote q gerit vicez xpi cogitando quõ deo infidelis fuit: qꝛ ita p cũ peccauit. bñficia q deus ptulit amicis suis ꝛ gre in eius mẽte reuocant. ꝛ ex h aia peccatrix plus se ptẽnit ꝛ humiliat ꝛ canẽ redeuntẽ ad vomitũ se vocat: ideo nõ illas nec tales nec tãtas gras sicut hñt sui cari petit: s modicũ. s. dei miam non se reputãs dignã alia gra nisi petõꝝ remissione: ꝛ tũc si sic agit ex sua magna fide ꝛ deuotione obtinet grãm. i. petõꝝ veniã. Magna fides est credere ꝙ pfitens hoi sacerdoti mortali ꝛ petõri veniã obtineat petõꝝ. Et magna est humilitas ꝙ reges mũdi ꝛ pncipes ꝛ alij corã sacerdote genuflectãt ꝛ pctã sua occultissima ei detegãt. ppter quod cõsequimur gratiam in presenti ꝛ gloriam in futuro. Amen.

Dñica tertia in quadragesima de peccato lingue. Sermo xxxiij.

[L]ocutus est mutus

& admirate sunt turbe. Luce. xi. & in euãgelio hodierno. Bern. in quodã ſmõe dicit sic. Leuis quidẽ ſmo qr leuiter volat: ſed grauiter vulnerat. leuit trãſit: ſed grauiter vrit. leuiter aiam penetrat: ſ; nõ leuiter exit. leuiter pferf: ſed nõ leuiter reuocaf. Facile volat: ideo facile ẍitatẽ violat Tenerũ mẽbrũ lingua: attamẽ vix teneri pt. ſubſtãtia qdẽ infirmũ atq exiguũ inuenif & validũ eſt. hec ille. Sup quo verbo talẽ moueo qõnem. A Utrũ oĩs homo pueniẽter admiref ſi ppter petm locutionis tantaz aiarũ multitudinẽ demon lucref. Ad iſtã qõnem rñdent duo doctores eccl'ie. Prim^9 eſt Aug. lib. iij. de ẍbis dñi ſermone ſcdo circa finẽ dicẽs ſic. Propoſuit deus mercedẽ vitã: dies bonos. dies boni ſunt vita ſine fine. requies ſine labore. in tanta mercede pp oſita non iuſſ. t onera grauia portare: nec aliquaz machinã erigere: nec fodere iuſſit rẽ laborioſaz ſ; mẽbrũ qd inter oĩa mẽbra cito moues ipſum continere tibi precepit. Cohibe inqt linguam tuam a malo. Non eſt labor erigere fabricam: & labor eſt tenere linguam. Cohibe linguam tuam a malo noli loqui mendaciũ. noli loq criminationes. noli loq calũnias. noli loq falſa teſtimonia. noli loq blaſphemias. Cohibe linguã tuã a malo. vide quõ iraſceris ſi qs de te mala loqf. Quomodo iraſceris alteri qñ alter de te mala loquif: ſic iraſcere tu tibi qñ de altero male loquens. Labia tua ne loquanf dolũ: qd ẽ intus in corde tuo hoc dicaf foris: nõ aliud pectus tegat & aliud lingua deferat. Declina a malo & fac bonũ. Nam quõ dicturus ſum ei veſti nudum: qui adhuc vult ſpoliare veſtitũ Nam q pmit vicinũ ſuũ quõ h; ſuſcipere pegrinũ. ergo p ordinez prius declina a malo & fac bonũ. pus accinge lumbos tuos: & tunc accende lucernã & cũ hoc feceris ſecurus expecta vitã & dies bonos. hec ille. Scdus ẽ Hugo li. ij. de aĩa dicẽs ſic. Lingua dr qr lingit adulando. mordet detrahẽdo. occidit. mẽtiendo. ligat. & ligari non põt. labilis eſt & teneri non põt: ſi labif vt anguilla: penetrat vt ſagitta: tollit amicos: multiplicat inimicos: mouet rixas: ſemĩat diſcordias: vno ictu mltos pcutit: vulnerat & interficit: blanda eſt & ſubdola: & lata ad exhauriẽda mala & miſcẽda pata. Qui cuſtodit linguam ſuã: cuſtodit aĩam ſuã: qñ mors & vita in ptãte lingue ſũt poſita. h ille. Et Jacob^9 in epl'a ſua. iij. c. dĩc ſic. Ecce & naues cũ magne ſint & a vẽtis validis minenf circũ ferunf aũt a modico gubnaculo: vbi ipet^9 dirigent voluerit. ita & lingua modicũ qdẽ mẽbrũ eſt & magna exaltat Ecce quãt^9 ignis qz magnã ſiluã incẽdit. Et lingua ignis ẽ vniuerſe iniqtat. lingua cõſtituif in mẽbris nr̃is: q maculat totũ corp^9 & inflãmat rotã natiuitat nr̃e inflãmata a gehẽna. Oĩm em̃ natura beſtiarũ & volucrũ & ſerpẽtũ & ceterox domaf & domita ſunt a natura humana: linguã aũt null^9 hoim domare põt. inqetũ malũ eſt plena veneno mortifero. h ille. B Tamen p maiori declaratione ſciendũ ẽ qz de^9 creauit quandã ciuitatẽ q vocaf ciuitas iuſticie. de q dicit Joh. Apoc. xxi. ſic. Ego Jo. vidi ciuitatẽ ſctãz hierl'm nouã deſcendẽtẽ de celo a deo parã ſicut ſpõſam ornatã viro ſuo. Hec em̃ ciuitas dr hierl'm qr ex cultu iuſticie & ẍtutũ puenim^9 ad viſionẽ dei q eſt pax nr̃a. ps. Jbut de ẍtute in ẍtutẽ videbif deus deox in ſyon. dr etiã noua qr in hac ciuitate dẽmus deponere vicia. Juxta illud. Ephe. iiij Deponẽtes veterẽ hoiem cũ actib^9 ſuis: induite nouũ hoiez q ſm deũ creatus eſt in iuſticia ſctitate ẍitat. dr deſcẽdere de celo: qm̃ celeſtis eſt grã a qua de^9 fecit eã & ornauit. In hac ciuitate poſuit de^9 aiam humanã vt operef & cuſtodiret iuſticiã: quã armauit multipliciter. qr vt dr in euãgelio hodierno. Dũ fortis armat^9 cuſtodit atriũ ſuũ in pace ſunt oĩa q poſſidet. Et ſctus Effrem in ſmonib^9 ſuis dĩc ſic. Talẽ armaturã d; ſibi acqrere q p xpo certare inſtituit vt poſſit p eã & dyabolo reſiſtere & placere in pſpectu dei ſaluatoris nr̃i. h ille. Que aũt ſit hmõi armatura hũane aĩe. Sciẽdũ qz ip̃a pmo induit thoracẽ. i. fidẽ. vñ dñs ait. Si hũerit fidẽ ſic granũ ſinapis dicet mõti huic tollere & mittere in mare & fiet vob. Nã granũ ſinapis ẽ leue & rotũdũ nullã hñs ſciſſurã nec angulũ & pterea h; feruorẽ inſignẽ. Sic fides leuat hoiem ad celeſtia & facit eũ pfectũ & ignitũ ad oĩne op^9 bonũ. Exẽplũ petr^9 cũ pfuerẽf xpm eſſe filiũ dei viui. accepit claues regni celeſtis & adeptus eſt ptãtẽ oĩm celeſtiuz & terrenox. Qui g vult hitare in ciuitate iuſticie pmo aſſumat fidez. Ad Ro. x. Corde cred. f ad iuſticiã. h em̃ f. des dat aĩe intelligẽtiã diuez. Eſa. vij. Niſi credideritis nõ intelligetis: al's nõ pmanebit. dat vt nõ iudicet primũ dat vt curet infirmos dat vt erigat lapſos corde. dat vt ſit feruẽs pposito ad exequẽda mandata

¶p^c ad Thess. v. induti loricã fidei & galeam ſpem ſalutis:

saluatoris cui de⁹ dixit. Euge serue fidelis intra in gaudiũ dñi tui. Math. xxv. Scdo assumit aia galeã. i. spẽ futurorũ bonorũ q̃ oculus non vidit nec auris audiuit nec in cor hoĩs ascẽdit q̃ p̃parauit de⁹ diligẽtib⁹ se. Esa. lxiiij. ⁊ i. Corin. ij. Exẽplũ de Job q̃ dicit. Scio q̃ redẽptor meus viuit ⁊c. Reposita est h̃ spes mea in sinu meo. Hec em̃ spes dat cõsolatione aĩe inter afflictiões ⁊ vexatiões suas, exẽplũ scĩ martyres xp̃i inter eculeos ⁊ varia tormẽtorũ gñra p̃pter ⁊ liberter oĩa tolerabãt sũma spẽi virtute roborati. Tertio assumit aĩa baltheũ. i. charitatẽ pfectã in deũ ⁊ in p̃ximũ. Hec em̃ facit aĩam currere absq̃ vllo ĩpedimento. Naz q̃ baltheo accinctus est facit oĩa leuit᷑ ⁊ sollicite: sic q̃ se diuina charitate p̃cingit supat oĩa sũma facilitate. i. Corin. xiij. Charitas oĩa tolerat oĩa sustinet: ĩõ plenitudo legis est charitas. Exemplũ paulus succẽsus charitate dicebat. Quis infirmat᷑ ⁊ ego nõ infirmor? Quis scandalizat᷑ ⁊ ego nõ vror? Vidisti cõpassionẽ charitatis. Vidisti miseratiõis affectũ, p̃pterea dicit: bonũ certamẽ certaui cursum cõsummaui: fidẽ seruaui: in reliq̃ reposita ẽ mihi corona iusticie. Quarto assumit aia calciamẽta. i. humilitatẽ. Sicut em̃ calciamentũ iugiter calcat᷑: sic quẽ humilitas scã repleuerit studet ab oĩbus cõculcari: q̃m humilitas est calciamẽtuz spũale: nõ carnale. q̃ custodit aĩam ne offendat lapidẽ suũ. lapis em̃ est xp̃s. Humilitas ḡ custodit aĩam ne offendat xp̃m. Exẽpluz de dauid q̃ dicebat. ego aũt sum vermis ⁊ nõ hõ. Ecce regis ⁊ p̃phete regiñã humilitatem. deus maxime diligit humilitatez. ps. Qui in altis habitat ⁊ humilia respicit ideo dicit᷑. i. Petri. v. Humiliamini sub potenti manu dei. Quinto assumit aia scutũ. i. crucis signũ: signãs cor suũ ⁊ oia mẽbra corporis. Cant. viij. Pone me sicut signaculũ sup cor tuum. Hec em̃ armatura est validissima ⁊ nulli⁹ ei nocere poterit si hac fuerit pfecta aia. Exemplũ si q̃s ferat signaculũ regis terreni nullus audebit eũ ledere: q̃to magis aia nullũ timebit si portauerit signũ imperatoris celestis. Si ḡ volumus euadere laqueos tẽptationũ diaboli signemus nos signo crucis. Qualiter autem debeamus nos signare hoc signo docet Augusti. sermone p̃mo de vita xp̃iana dicens sic. Rogo vos vt attentius cogitemus quare xp̃iani sumus ⁊ crucem xp̃i in fronte portamus. Scire em̃ debemus q̃ non sufficit nobis q̃ nomen xp̃ianum accepimus si opera xp̃iana non fecerimus. Si⁹ quis em̃ christianum se dicat ⁊ iugiter se cruce xp̃i signet: ⁊ elemosynas b̃m vires suas nõ fecerit: charitatem ⁊ iusticiã ⁊ castitatem habere noluerit. nihil ei p̃dest nomen xp̃ianum. Magna res est signũ xp̃i ⁊ crux christi: ⁊ ideo taz preciosum est signaculum vt res magnas ⁊ preciosas signare debeat. Quid em̃ p̃dest si thesauro signũ facias ⁊ putridas paleas intus recludas. Quid p̃dest si signũ xp̃i in fronte ⁊ in ore portamus ⁊ intus inimici crimina ⁊ peccata recondimus? Qui em̃ male cogitat male loquitur: male operat᷑: si se emendare noluerit q̃n se signat peccatũ illius non minuitur sed auget᷑. Multi cũ ad furtum ⁊ ad adulterium vadunt si pedem impinxerint signant se ⁊ tamen de malo opere non reuocant, se: ⁊ nesciũt q̃ crimen includit in se magis demonem q̃ excludat. Qui vero a se cũ dei adiutorio vicia peccataq̃ repellit ⁊ quod bonũ est cogitare simul ⁊ implere contendit iuste signũ crucis labijs suis apponit. Talia oportet agere q̃ signũ crucis merent᷑ accipere ⁊ xp̃ianũ nomen non ad iudiciuz sed ad remediũ habere. hec ille. Sexto assumit aia arcum. i. orationẽ. ps. Posuisti vt arcum ereum brachia mea. Nam manus extẽse in oratione sunt arcus ꝯtra inimicos. Sagitta aũt emissa est attentio orant᷑. Qui em̃ orat ⁊ p̃mittit animũ vagari est similis ei q̃ tenet arcum in manu ⁊ sagittam nequit dirigere contra aduersariũ. Et interdum metus vulneris terret hostem dum cõsiderat arcuz sed dum videt alio diuerti sagittã metuz deponit. vnde Aug. in quodã s̃mone dicit sic. Oratio est aĩe sancte p̃sidium: angelo bono solatiũ: dyabolo suppliciũ: gratũ deo obsequiũ: ⁊ penitẽtie ac religionis laus tota p̃fecta gloria spes ⁊ sanitas incorrupta. h̃ ille. Septimo assumit aia gladium. i. timorem dei. Est em̃ velut gladius anceps concidens omem malam concupiscentiam. psal. Gladij ancipites in manib⁹ eorũ. vnde Augusti. super p̃ma canonica Johãnis home ix. dicit sic. Est timor quẽ charitas foras mittit ⁊ est timor castus permanens in seculum seculi. sicut sunt homĩes qui timent deum ne mittãt᷑ in gehennã: iste timor introducit charitatez. s; sic venit vt exeat. Si enim propter penas times deum: non amas non bona desideras sed mala caues. Si ex eo q̃ mala caues corrigis te ⁊ icipis bona desiderare cũ icipis bona desiderare ẽ in te timor cast⁹

scuto circũdabit te veritas ei⁹.

De baltheo ex. 29

q̄ est ne amittas ipsa bona. Sicut si ponas duas mulieres maritatas quarū vna velit adulteriū facere sed timet maritū ne veniat. hec diligit nequitiā τ onerosa est ei mariti p̄sentia. Altera amat virū τ nulla se adulterij immundicia vult maculare: optat p̄ntiā viri Timet illa timet ista. Illa timet virū ne veniat. ista timet virum ne discedat. Illa dicit timeo ne dānet: ista dicit timeo ne deserat. Pone hoc in aīo xp̄ianoꝝ τ videas timorem quē charitas foras mittit τ aliū timorē castū p̄manentē in seculū seculi. hec ille. ¶ Octauo assumit aīa tubā .i. scripturā diuinā. sicut enī tuba sonās cōgregat milites: ita scriptura diuina dū clamat ad nos cogitatiōes nostras colligit in timorē dei q: cogitatiōes nostre sunt milites resistentes aduersarijs reg. Et sicut tuba tēp̄e belli suo clangore excitat mentes bellatoꝝ τ auget voluntatē eundi ꝯ aduersarios: ita scriptura dīna auget p̄positum nostrum τ in melius excitat τ cōtra vitia passionesq3 corroborat. ps. Beati q̄ scrutantur testimonia eius: in corde exquirūt eū Et iterū. In iustificationib⁹ tuis meditabor nō obliuiscar sermones tuos. Et rursus. In corde meo abscondi eloq̄a tua vt non peccē tibi. Rursumq3. In quo corrigit adolescentior viam suā: in custodiendo s̄mones tuos. In hac ciuitate iusticie vt melius se ꝯseruet aīa edificauit de⁹ quattuor arces: q: ciuitas hec est in quadro posita. Et in quolibet quadro posuit vnā arcem τ vnū angelū custodē. ¶ Prima est arx veritat̄ q̄ custodit aīa3 ne cor discordet a lingua: sed sicut gerit mente sic loquat̄ ore. Nam v̄itas est adequatio totius vite hoīs: qua sc3 intentio τ sermo τ actus hoīs inuicē in bono concordātes: τ in vllo inter se dissentiunt. Hec enī arx est rotunda: q: veritas nō h3 angulos. Cu3 in oē3 sui p̄tem eadē sit. vn̄ Bern̄. in quodā s̄mōe dicit sic. Non amat v̄itas angulos: nō ei diuersoria placent: in medio stat: cōi vita: cōi disciplina: cōibus studijs delectat̄. hec ille. Ad hanc arcem vel turrim ascendit aīa per scalam triū graduū. vn̄ Bern̄. de gradib⁹ humilitatis dicit sic. Cum sint tres grad⁹ v̄itatis. ad primū per laborē humilitatis. ad secū dum p̄ affectionē cōpassionis. ad tertiū p̄ excessum ascendimus cōtemplationis. In primo veritas reperit̄ seuera. in secūdo pia. in tertio pura. Ad primu3 ratio ducit qua nos discutimus. Ad secūdum affectus p̄ducit q̄ alijs miseremur. ad tertium puritas rapit q̄

ad inuisibilia subleuamur. Sup hanc turri3 est vnus angelus custos q̄ custodit aīam ne deserat veritatem. Unde Bern̄. in sermone de angelis dicit sic. Ue nobis si qn̄ sancti angeli p̄uocati nostris negligentijs τ peccatis nos indignos iudicauerint sua presentia τ visione vltima: quorum presentia protegere nos τ p̄pulsare poterant inimicum. Et si tam necessariā habemus familiaritatem dignationis angelice cauenda est nobis eorū offensa: τ in hijs vnūquēq3 exercendu3 quibus eos nouimus oblectari. Hec aute3 placent eis que in nobis inuenire delectant: sc3 sobrietas: paupertas volūtaria: castitas. gemitus τ super hec oīa a nobis exigūt veritatem τ pace3. hec ille. Custodit ergo angelus veritatem in aīa nostra. de qua veritate loquit̄ sanctus Tho ij ij. q. cix. arti. i. ad tertiu3 dicendū sic. Ueritas cu3 sit virtus moralis est in medio inter sup̄fluū τ diminutū dupliciter. Uno modo ex parte obiecti Alio quidem modo ex parte actus. Ex p̄te q̄dem obiecti q: verū s̄m suam rōnem importat quādā equalitatē. Equale aūt est medium inter maius τ minus. Unde ex hoc ipso q̄ aliq̄s dicit verū de seipso tenet mediū inter eum q̄ maiora dicit de seipso τ inter eu3 q̄ minora. Ex parte aūt actus tenet mediū inq̄antu3 verū dicit qn̄ oportet τ s̄m q̄ oportet. sup̄fluū aūt cōuenit illi q̄ importune ea que sua sunt manifestat. Defectus aūt cōuenit illi q̄ occultat qn̄ manifestare oportet. hec ille. Na q: homo ē aīal sociale naturaliter: ideo vn⁹ homo d3 alteri illud sine quo humana societas cōseruari non posset. Non autē possent hoīes cōuiuere nisi sibiinuicē crederent tanq̄ sibijnuicem veritatem manifestātes. Unde qui vult habitare in ciuitate iusticie deb3 veritatem obseruare: quia veritas est pars iusticie prout attendit debitum morale inq̄tum sc3 ex honestate vnus homo alteri debet v̄itatis manifestationem. Angelus aute3 in hac custodia facit q̄ quotienscunq3 anima eliciat actum huiusmodi virtutis cum deliberatione: siue orando: siue predicando: siue disputando: siue confabulando: ipsa meretur. Ratio est: quia si de omni verbo ocioso reddituri sumus rōnem vt puniamur: ergo de omni verbo virtuoso nobis reddetur ratio vt premiemur. ¶ Secunda est arx discretiōis q̄ custodit aīa3 ne tacenda p̄ferat τ proferenda reticescat. Nam Greg. in pastorali capl̄o. xv. vt habetur. xliij. dist.

Tuba

Veritatis

Arx discretionis

e.fic.dr sic. Sit rector discretus in silētio: vtilis in verbo ne aut tacenda pferat aut pferenda reticeat. Nam sicut incauta locutio in errorem distrahit. ita indiscretū silentiū eos q̄ erudiri poterant in errore derelinquit. Sepe nāq̧ rectores improuidi humanā amittere grām formidātes loq̄ libere recta ptimescūt. Et iuxta veritatis vocē nequaq̄ iam gregi custodie pastor studio. sed mercenariorum vice deseruiunt. qr veniēte lupo fugiunt dum se sub silentio abscondūt. Hinc nāq̧ eos per pphetam dñs increpat dicens in Esa. Canes muti nō valētes latrare. hinc querit rursus dicens in ezechiele. Non ascendistis ex aduerso neq̧ posuistis vos murū p domo israel vt staretis in prelio in die dñi. Ex aduerso quippe ascendere est p defensiōe gregis libera voce huius mundi ptātibus ire. et in die dñi in plio stare: est pūis decertatio nibus iustitie amore resistere. Pastori enim recta timuisse dicere qd est aliud q̄ tacēdo terga pbuisse. Qui nimirū si p grege se obijcit murū p domo israel hostibus opponit. h ille. Ad hanc arcem vel turrim ascēdit aīa p scalam qnq̧ graduū. vnde hugo de disciplina monachor dicit sic. In affatu siue locutione: disciplina honeste puersationis et discretionis attendit. in qua q̄ sunt res qnq̧ obseruabunt. scilicet quid. cur. quomodo. vbi. et qn. dicat. Quid vt nunq̄ in smonibus ociosa adhibeant. Ociosa aūt sunt omnia que aut inutilia aut inhonesta aut nociua sunt. Inutilia sunt que nec dicētibus nec audiētibus psunt. Inhonesta sunt que vel illius q̄ loq̄t vel cui loquit et de quo loquit dignitati nō cōueniunt. Nociua sunt que suis suasionibus animos auditor ad errorē siue prauitatē inducūt. Ecce pmus gradus. Cur. pmo consideret an pter se an pter aliū loquat. si pter se videat q̄ ille talis sit de cuius colloquio sibi poss. et vtilitas puenire. si pter aliū caueat ne ille talis sit qui vel sua exhortatiōe nō indigeat vel estimat vt se corrigi pmittat. Si g̃ sic est nunq̄ nisi ad nrām vel aliorum eruditionē loq̄ debemus. ecce secūdus gradus. Quomodo: vt exhortemur ad circūspectionē timidos: ad timorē supbos. ad frugalitatem pdigos: ad liberalitatem auaros: ad humanitatē parcos: ad parcitatē gulosos. ad consiliū temerarios: ad silentiū vbosos: ad mansuetudinē impatiētes: ad indulgentiam crudeles: ad verecundiā peccatores: ad quietem pcipites. ad prudentiā incautos: et omnino quicquid dicere volumus et ipa prius nostri smonis qualitate colligamus. Ecce tertius gradus. Ubi. Quedā eīm sunt loca i quibus silentiū est suandū. quedā in qbus de intelligētia et expositione scripturarū cum disciplina et reuerētia sine ptentione et clamore verborum collocationes haberi possunt. Quedā in quibus p institutione mor vba habenda sunt. quedā in qbus magna loquēdi licētia laxat. ita vt nō solū de spūalibus: sed etiam de terrenor dispositione et prouisione smones admittunt. loca in qbus vana et superflua dici possunt nō inuenio. Ecce quartus gradus. Quādo. Est eīm tps qn nihil. et est tempus qn aliquid dicendū est. nullum vero tempus quādo dicenda sunt omnia. Tempus eīm loquēdi et tempus tacendi. vt dicit Salomon. Quia pus p silentium tempore tacendi discitur: quod postea p vbum tpe loquendi pferat. Sapiens eīm eque cauet ne quādo loqui debet p negligentiā sileat vel ne indebite loquēdo p multiloquium cadat. Recte g̃ tempus loquēdi discernit. si hō nō semp loquēda sileat nec semp qn lz loquat. Ecce quītus gradus: hec ille. Sup hanc turrim est vnus angelus custos q̄ custodit animam ne deserat discretionē vt loquēdo sciz obseruet modū. vnde hugo. vbi supra dicit sic. Modus aūt loquēdi in tribus psistit. s. quo gestu. quo sono. et qua significatione aliqd dicat. Discretio eīm iubet vt loquētis sit gestus moderatus humilis. sonus demissus et suauis. Significatio vo dulcis: h ille. Angelus aūt in hac custodia facit q̄ quicūq̧ medij incedūt inter nimiū temerarios tanq̄ verecūdiores his qui ad idebitos honores festina ambitione nitunt. et paulo pfidentiores his q̄ futuri iudicij metu etiā bonor actuū cuncta refugiūt merent sua discretione siue opando siue loquēdo. Patet p btm Berū. smone. xxiiij. sup cantica sic dicentē. Discretio qppe omni vtuti ordinē ponit. modū tribuit. decorē et ppetuitatē pfert. Est g̃ discretio vtus quedā moderatrix vtutū: ordinatrix affectuū: et doctrix mor. Tolle hanc et vtus vitium est. Ipaq̧ affectio naturalis in perturbationē magis conuertet: exterminiūq̧ nature. hec ille. ¶ Tertia est arx prudētie que custodit aīam vt sit cauta in loquendo vt prudēter loquat ne erroris vulnere feriat corda audientiū. Unde Gregorius vt habet. xlij. distin. c. sit rector circa medium: dicit sic. Sz cū rector se ad loquēdū pparat

4 arx prud.

sub quāto studio & cautela loquat̄ attendat ne si inordinate ad loquendū rapit̄, erroris vulnere audientiū corda feriant̄. Et cū forsan sapientē se videri desiderat: ꝟtutis compagem insipiēter abscidat. Hinc nāqȝ ꝟitas dicit in marco. Sal in vobis & pacē habete inter vos. Per sal quippe ꝟbi sapientia designat̄. Qui ḡ loqui sapiēter nitit̄ magnopere metuat ne eius eloq̄o audientiū vnitas cōfundat̄. hinc paulus ait ad Roma. Nō pl⁹ sapere ꝙ̄ oꝫ sapere: sed sapere ad sobrietatē: hec ibi. Et calixtus papa vt habet̄ .i. distin. c. ponderet dicit sic. Ponderet vnusqsqȝ ſmones suos & quod sibi loqui nō vult alteri nō loquat̄. vnde bene sacra scriptura ait. quod tibi nō vis fieri alteri nō facias. Nos em̄ tēpore indigemus vt aliqd maturius agamus: nō ꝑcipitemus cōsilia & opa nostra neqȝ eorum ordinē corrūpamus: hec ibi. Ad hanc arcem vel turrim ascendit anima ꝑ scalam qnqȝ graduū. Primus est cōsideratio nobilitatis lingue. nulli em̄ creature dedit de⁹ linguam ad vsum ſmonis nisi homini. Uere est magna nobilitas hoīs. Exemplū si esses mutus ꝙ̄tum beneficiū putares si redderet̄ tibi loquela? Plus em̄ amares ꝙ̄ si tibi daret̄ infinita pecunia. In cuius signū apparuit spūs sanctus in linguis igneis super aplos vnde greg. in homelia sup illud. Si quis diligit me &c. dicit sic. Spūs sanctus in igneis linguis apparuit: qr oēs quos repleuerit ardētes pariter & loquētes facit: hec ille. Scd'us gradus est moderatio locutionis. Nam magna pars sapiē consistit in moderatōe ſmonis. Prouerb. xvij. qui moderat̄ ſmones suos doctus [redacted] est & prudēs. Et eiusdē .c. Qui moderat̄ labia sua prudētissim⁹ est Unde prudens est qui loquit̄ qn̄ loquendū est. Ecclesiastici. xx. Homo sapiēs tacebit vsqȝ tp̄s. Prudentior est qui loquit̄ qualia debet scȝ qui loquit̄ ꝟba pura a falsitate: a proximi nocumēto: & a contumelia dei. Prouerb. xv. Sermo purus pulcherrimus. Prudentissimus est qui modū ſuat in ꝟbis .s. q̄ dulciter loquit̄ absqȝ clamore & asperitate qd̄ nō parum est vtile. Prouerb. xvi. Qui sapiens est corde appellabit̄ prudens: & q̄ dulcis est eloquio maiora reperiet. Tertius gradus ē deliberatio ſmonis. vnde Aulus gellius libro viij. dicit sic. Sapiēs ſmones ꝑcogitat & examinat prius in pectore ꝙ̄ pferat in ore. Qui em̄ sūt leues & faciles & importuni locutores nullo rerum pondere innixi ꝟbis humidis & latantibus eam orōnem bene estimant et in ore. cuius nec habent in pectore linguā: h̄ ille Et hiero. dicit sic. Prius veniat ſmo ad limā ꝙ̄ ad linguā. Quartus gradus est raritatio ſmonis. s. vt homo raro loquat̄. Exēplum beata ꝟgo raro loquebat̄. vn̄ in euangelio nō legunt̄ nisi septem ꝟba. Primum fuit Uinū nō habent. Scd'm Fili qd fecisti nob sic. Tertiū quodcunqȝ dixerit vobis facite. Quartum salutauit elizabeth. Quintū quō fiet istud qm̄ virū nō cognosco. Sextū ecce ancilla dn̄i. Septimum Magnificat anima mea dn̄m &c. Primū fuit pietatis. Secūdū charitatis. Tertiū instructionis. Quartum cōsolationis. Quintū discretiōis. Sextū humilitatis. Septimū orōnis & grāꝝ actiōis. Ideo & nos in locutōnibus nrīs raro loqui debemus. Eccl. xix. Qui odit loquacitatē extinguet maliciā. Et aulus gelius lib. viij. dic sic. Nūꝙ̄ tacet quē morb⁹ loquēdi &c. Hesiodus ait. Linguā nō vulgandā esse si recōdēdam & thesaurū eius esse grām optimam si modesta pauca & modulata sunt que loquit̄ h̄ ille. Quītus gdus est diuina cōmendatio. s. vt homo orando linguā suā deo cōmēdet: qr dn̄i est gubernare linguā. ps. Pone dn̄e custodiā ori meo & ostium circunstātie labijs meis. Non declines cor meū in verba malitie ad excusandas excusationes in peccatis. Sup hanc turrim est vnus angel⁹ custos q̄ custodit aīam ne deserat prudentiā in loquēdo. vn̄ angelus dicit anime illud pitagore i ꝑceptis suis. Quidā em̄ a pithagora querēs quomodo inter sapiētes discipulos computari posset. R̄ndit. ſua silētiū donec tibi loqui sit necessariū. si nihil dixeris nisi quod bene noueris si gesseris optima & loquens pauca. Naz silenciū signū est sapiē loquacitas aūt stulticie. nec festines rn̄dere donec fuerit finis interrogatiōis: nec qōnē in cōuentu soluere tentes cum sapientiores te interesse ꝑspexeris: hec ibi. Angelus autē in hac custodia facit vt maxima ps bonitatꝫ & meriti anime sit in custodia lingue. Unde Jacobi. iij. dr̄ sic. Qui aūt ꝟbo nō offendit h̄ pfectus est vir ille. Et puerb. xxi. Qui custodit os suū & linguā suā: custodit ab āgustijs aīam suam. R Quarta est arx fidelitatꝫ que custodit aīam vt loquat̄ sane sic qd̄ ad fidem consolidet. vnde lingua est deputata ad orandū ad deū laudandū ad sacrm̄ pi cōicandū ad sacra ꝟba pertractandū: que oīa exigunt sinceritatē in lingua. De primo dicit

Arx fidelit.

greg. Cum indignus ad intercedēdū mittitur irati animus ad deteriora ꝓuocatur. Nam lingua que totiens deū offendit nō de facili in orone exaudit. De secūdo dr Eccl.xv. Non est speciosa laus in ore pctōris. De tertio sciendū ꝙ sicut ille mltū peccat q in calice vbi corpus xpi recipit lutum immundū ponit. sic peccat qui os suum in quo corpus xpi recipit p pctm̄ inqnat. Nam homo quantum in se est eucharistiā polluit: cum ad ipam sumēdā indigne accedit. vnde pma. q. i. c. multi. in fine dr sic. Polluimus itaqꝫ panē. i. corpꝰ xpi qn̄ indigne accedimus ad altare ⁊ sordidi sanguinē mundū bibimus. De quarto dicitur Matth.vij. Nolite sanctū dare canibus. reliquie sancte sunt vba xpi que illuminauerūt cecos: sanauerunt infirmos: resuscitauerunt mortuos vt ps. Ad hanc arcem vel turrim ascendit anima p septem gradus de quibꝰ .ij. Petri. pmo dr sic. Vos autem curā omnium subinferētes ministrate in fide vestra virtutem: in vtute aūt sciam: in scia aūt abstinentiam: in abstinētia aūt patiam: in patia aūt pietatē: in pietate aūt amorē fraternitatis: in amore fraternitatis charitatē. Hec eni si nobiscū assint ⁊ supent nō vacuos nec sine fructu nos constituant in dñi nostri iesu xpi cognitione. Cui em̄ psto nō sunt hec cecus est ⁊ manu palpās: hec ille. Supra hāc turrim est vnus angelus custos q custodit aiam ne a fidei sanctitate deficiat. vn̄ crisostomꝰ in tractatu de simbolo dicit sic. Quid a te requirat immensa illa pietas nisi ꝙ facile possit implere nuda paupertas: despecta mediocritas: indocta simplicitas. Non p multas distrahit ambages: nec duris difficultatibus occupādus inuolueris quod a te et p te deposcit intra te est. i. oris famulatus et cordis affectus. sm illud corde creditur ad iustitiam. ore aūt ꝯfessio fit ad salutem. In aia ergo tua reposuit omnia anime psidia deꝰ tuꝰ. h ille. Hec fides est ad tria scꝫ ad deum vt illi reuerentiā exhibeas: ad teipm vt te immaculatum facias: ad ꝓximū vt ipm nō decipias. Angelus autem in hac custodia facit vt anima vtēs vbis ad quod instituta sūt mereatur. Unde Augu. Enchiridion vt habetur xxij. q. ij. c. Is aūt dicit sic. Et vtiqꝫ vba ꝓpterea sunt instituta nō vt p ea se inuicē homies fallant. sed vt eis quisqꝫ in alterius noticiam cogitationes suas ꝓferat. Verbis ergo vti ad fallaciam nō ad quod sunt instituta pctm̄ ē. h ibi. R. Ecce ciuitas iustitie optime munita. Est aūt circūcincta muro inexpugnabilis. s. silentio. De quo dr Esa.xxxij. Erit opus iustitie pax ⁊ cultus iustitie silentiū. ⁊ .xxx. c. dr sic. In silentio ⁊ in spe erit fortitudo nra. Et Jacobi pmo dr sic. Si quis putat se religiosum esse nō refrenans linguā suam. sed seducens cor suū: huius vana est religio. Sup isto muro est vnus angelus qui custodit eū vt scꝫ anima obseruet silentium ⁊ taciturnitatem pterꝙ in tribus casibus. Primo in peccati confessione. vt habetur de pnia dist. pma. §. taciturnitas vbi dr sic. Taciturnitas peccati ex superbia nascitur cordis. Ideo enim peccatum suum quisqꝫ celare desiderat ne iniquitas sua alijs manifesta fiat ne talis reputetur apud homines foris qualem se iam dudum exhibuit diuino conspectui quod ex fonte superbie nasci nulli dubium est. Spēs enī superbie est se velle iustum videri q peccator est atqꝫ hypocrita cōuincitur qui ad imitationem pmorum parentum vel tergiuersatione vborum peccata sua leuigare contēdit vel sicut cayn peccatum suū reticēdo penitus supprimere querit. Ubi aūt supbia regnat vel hypocrisis humilitas locū habere non valet. Sine humilitate vo alicui veniā sperare non lꝫ. nec ergo vbi est taciturnitas confessionis venia speranda est criminis: h ibi. Secūdo in veritatis defensione. Unde Aug. ad casulanum. vt habetur. xi. q iij. c. quisquis dicit sic. Quisquis metu cuiuslibet potestatis veritatem occultat: iram dei sup se ꝓuocat. quia magis timet hominē ꝙ deum. Uterqꝫ enim reus est ⁊ qui veritatem occultat et qui mendaciū dicit. quia ⁊ ille pdesse nō vult. ⁊ iste nocere desiderat. hec ibi. Et iohānes crisostomus vt habetur eadem. q. c. nolite timere dicit sic. Nolite timere eos qui occidunt corpus ne forte ꝓpter timorē mortis nō libere dicatis quod audistis nec fiducialiter predicetis omnibus quod in aure soli audistis. Sicut ergo ex his vbis ostēditur nō solum ille ꝓditor est vitatis qui transgrediens veritatē pro veritate palam mendaciū loquitur: sed etiā ille qui nō libere vitatē ꝓnūciat quā libere ꝓnunciare oportꝫ aut nō libere vitatem defendit quam libere defendere cōuenit ꝓditor est vitatis. Nam sicut sacerdos debitor ē vt vitatē quā audiuit libere pdicet: sic laicus debitor est vt vitatem quā audiuit a sacerdotibus ꝓlatam quidē in scripturis defendat fiducialiter quod si non fecerit pdidit veritatem. Corde enī creditur ad iustitiam ore autem fit

g marge

... qui mentit g id quod non sentit loquitur vo[lunta]te fallendi.

confessio ad salutē:hec ibi. Tertio in subdi-
torum correctione ꝓpt quod ꝑlatus canis
mut' dr:vt dr dist.in.xliij.c.sit rector ⁊c. Tūc
angelus dñi exhortaꝛ aiam dicens posside
ꝗ cum timore silentij quietē ⁊ nulla tibi no-
cebunt iacula inimici. Quies diuino timori
cōiuncta currus igneus est possessorē suū in
celū eleuans.ꝑsuadeat hoc tibi ꝓpheta hely
as qui dilexit quietē ac timorē dei assumpt'
ꝗ est in celuꝫ. Quies eñ silentij est murus
atqꝫ munitio certare volentiū ꝓpter regnuꝫ
celoꝝ hec pars optima quam elegit sibi ma
ria q nō auferetur ab ea. Itaqꝫ sume arma-
turam vt certamen bonū certare valeas et
conculcare oēm ꝟtutem inimici vt libereris
a ventura ira ⁊ inuenias grām ⁊ miām añ
conspectū xp̄i dilectissimi sponsi tui. Sed vt
dicit petrus rauēnas sup illud, Ductus est ie
sus in desertum ⁊c. Dyabolus mali auctor:
nequitie origo:rerū hostis.corruptor seculi:
hois semp inimicus:ille laqueos tendit:lap
sus parat.foueas fodit:stimulat corda:pun-
git aias:cogitatiões suggerit:⁊ immittit iras:
dat odio ꝟtutes:vitia addit:errores serit:dis
cordias nutrit:pacē turbat: affect' dissipat:
humana violat:diuina temptat.h̄ ille. Ideo
nititꝛ expugnare hanc ciuitatē anime ꝑ pec-
catum lingue quo vtiꝛ tanꝙ̄ gladio. Eccli.
xxviij. Lingua tertia multos cōmouit ⁊ disp
sit illos a gente in gētē. Ciuitates muratas
diuitū destruxit:⁊ domos magnatoꝝ effodit
Uirtutes populoꝝ cōcidit: ⁊ gentes fortes
dissoluit. Lingua tertia mulieres viratas eie
cit ⁊ ꝓuauit illas laboribus suis. Qui respi-
cit illam nō habebit requiē nec hēbit amicū
in quo requiescat. Flagelli plaga liuorē facit
plaga aūt lingue cōminuet ossa. Multi ceci
derūt in ore gladij:sed nō sic quō qui interie
runt ꝑ linguā suā:hec ibi. Et qꝛ ista ciuitas ē
in quadro posita.ideo dyabolus vt liberius
eā expugnet:instruit sexdecim castra.i.basti
as fortes. Et in omni quadro ponit ꝗttuor
bastias seu castra ⁊ munit ista castra mult
demonibus vt iaculent aiam diuersis sagit
et feriant ⁊ vincāt eā. M Primū castruꝫ
et bastia vocaꝛ lingua dyabolica ⁊ fallax.i.
mēdax que ideo dr dyabolica.qꝛ dyabolus
semp est mēdax:⁊ cū nō astringiꝛ a deo de pec
catis loquiꝛ ⁊ mēdacia loquitur. Ioh.viij.
Mendax est ⁊ pr̄ eius.i.hois mēdacis. qa
homo mēdax est filius dyaboli imitatione.
Ioh.viij. Uos ex pr̄e dyabolo estis. In hoc
castro est maxima multitudo demonū q cō
tra arcem sagittāt veritatis. Prima sagitta
est mendaciū officiosum quod nulli obest:ꝗ
magis ꝓdest. Ista sagitta vulnerate sunt ob
stetrices egypti:vt hr̄ exo.i.de quibus dicit
sanctus thomas.ij.ij.q.c.x.iiij.arti.iij. Ad se
cūdū dicendū ꝙ obstetrices nō sunt remūe
rate ꝑ mendacio sed ꝑ timore dei ⁊ beniuo
lentia ex qua ꝓcessit mendaciū. vnde signā
ter dr exo.i. Et qꝛ timuerūt obstetrices deū
edificauit eis domos. Mendaciū ꝟo postea
secutū nō fuit meritoriū:hec ille. Etiā ꝓpter
mendaciū punite sunt qꝛ remuneratio celes
stis habitationis in terrenā habitationē declina
uit.vt dicit greg.sup illo ꝟbo Exodi allega-
to supius.ꝗ ⁊c. Scd̄a sagitta est mendaciū
iocosum.i.causa cōplacendi vel iocandi vel
tribulatuꝫ subleuādi. Ista sagitta vulnerata
fuit raab meretrix que mētita est vt explora
tores filioꝝ israel a tribulatione subleuaret
vt dr Iosue.vi.que remunerationē tpalem
accepit qꝛ ceteris cesis illesa exiuit a hierico
vt pꝫ. Tertia sagitta est mendaciū ꝑniciosū
scꝫ mentiēdo cū damno vnius ⁊ vtilitate al-
terius.vel cuꝫ damno aliquoꝝ sine vtilitate
alioꝝ. Ista sagitta vulnerati sunt adā ⁊ eua
qñ dyabolus dixit.nequaꝙ̄ moriemini:sed
eritis sicut dij scientes.i.experientes bonum ⁊
malū vt dr gen.iij.vt satis pꝫ. Quarta sagit
ta est mendaciū libidinosum:qꝛ sic delectaꝛ
quis mentiri sicut luxuriosus in libidinosis
vnde phs.iiij. Ethi.dicit sic, ꝙ mēdax eo ꝙ
talis est sm habitum ip̄o mēdacio gaudet.
Ista sagitta vulnerati fuerūt ꝓphete mēda
ces qui suaserūt achab vt iret ad pugnam ⁊
haberet victoriā. qui tñ fuit vulneratus ad
mortē.iij. Reg.xxij. Etiā vulnerati fuerunt
alij ꝓphete tpe hieremie. de qbus dr Hiere.
xiiij. Falso ꝓphē vaticinaꝛ in noie meo visi
onem mendacē ⁊ diuinationē fraudulentaꝫ
⁊ seductionē cordis sui ꝓphetant vobis:hec
ibi.etiam multi alij vulnerati sunt ⁊c. vt pꝫ.
Quinta sagitta est mendaciū venenosuꝫ.i.
mētiendo ꝯ sanctā fidē ⁊ catholicā scripturā
et ꝯ spm̄ sanctū. Ista sagitta vulnerati fue-
runt ananias ⁊ saphyra vxor ei' ꝯtra quos
dicit petrus anania. Cur tēptauit sathanas
cor tuū mentiri te spūi sancto ⁊c. Actuū.v
N Secundū castrū et bastia est lingua au z
dax ⁊ sacrilega.i.ꝑiurantis.vnde hiero.sup
hieremiā vt habeꝛ.xij.ij.q.ij.c.aiaduertendū
est ꝙ iusiurandū hos habeat comites. veri
tatem iudiciū ⁊ iustitiā.si ista defuerūt neq-
ꝙ̄ iuramentū erit sed ꝑiuriū hec ibi. In hac

bastia est multitudo demonū qui sagittāt ꝯ
arcem veritatis multiplicibus sagittis morti-
feris. Prima sagitta est iuramentū de ve-
ritate ignota: et hoc est ꝓhibitū vt hiero. dicit
in ep̄la ad celantiam. Mentiri atq3 iurare
lingua tua prorsus ignoret tantusq3 in te sit
veritatis amor: vt quicq̄d dixeris iuratū pu-
tes: h̄ ille. Ista sagitta vulnerat⁹ fuit dauid
qui audita parabola de hoīe qui tulerat ouē
pauperis. Iurauit ꝙ ouem in quadruplo red
deret et filius mortis esset. ij. Reg. xij. Et tñ
ignorauit quid diceret. Scd̄a sagitta ē iu
ramentū de falsitate nota de quo dicit aug.
de vbis apl̄i sermone. xviij. vt habet. xxij. q. ij.
c. homines sic. Aliquis scit falsum esse et dicit
verū eē et iurat tāq̄ verū sit quod scit falsū
esse. Videte ꝙ ista sit detestanda belua: et de
rebus humanis extermināda: hec ille. Ista
sagitta vulneratus est petrus mentiēdo se
xpm nullatenus cognouisse quā falsitatem
confirmauit iuramēto: vt d3 Matthei. xxvi
Tertia sagitta est iuramentū sine nc̄itate
sc3 extra iudiciū. vnde hiero. vt habet. xxij. q.
pma. c. habemus. dicit sic. Habemus ī lege
dei scriptum. Non piurabis in nomine meo
nec pollues nomen dei in vanū. Ideoq3 ad-
monēdi sunt oēs vt diligēter caueant piuri
um nō solum in altari seu in sanctorum reli
quijs: sed etiā in cōmuni loquela. h̄ ille. Ista
sagitta vulneratus fuit herodes q̄ male iura
uit et pessime s̄uauit iuramentū. s. dare salta
trici quicq̄d peteret cū cōcessit ei caput ioh̄ā-
nis baptiste vt d3 marci. vi. Quarta sagit
ta est iuramentū de veritate in iudicio: s̄ nō
zelo iustitie sed ex odio vel alia passione et h̄
est ꝓhibitū vt habet. iiij. q. iij. §. Item si qs.
Ista sagitta vulnerati fuerūt isti duo testes
q̄ suis mēdacibus assertionibus et iuramēt
sc3 asserētes blasphemasse deū naboth virū
iustū fecerūt eū lapidari vt d3. iij. Reg. xxi.
Etiā illi duo senes sacerdotes vulnerati fue
rūt ista sagitta. qñ testioniū falsum iuramē
to firmauerūt cōtra susannā. vt d3 Dan. xiij.
Quinta sagitta est iuramentū p creaturā
nō referēdo in creatorē siue de preterito vt iu
ramētū assertoriū siue de p̄nti aut de futuro
vt iuramentū ꝓmissoriū. Unde hiero. super
Mattheū vt habet. xxij. q. i. c. ꝯsidera dic̄ sic
Considera ꝙ saluator nō p deū iurare ꝓhi
buit sed p celū et terrā et p hierosolymam et
per caput tuū. et hoc quasi paruulis fuerat con
cessum lege vt quō victimas deo imolabāt:
ne eas immolarēt ydolis, sic iurare ꝓmitte-
rent̄ in deū non ꝙ recte hoc facerent sed ꝙ
melius esset deo id exhibere ꝙ demonijs: h̄
ille. Ista sagitta vulneratus fuit nabuchodo
nosor rex q̄ iurauit p thronū suū ꝙ vindica
ret se de filijs israel vt d3 Judith. i. Ter-
tium castrū et bastia est lingua ambitiosa de
qua dicit bern. in sermone. xl. sic. Ambitio sub
tile malū: secretum virus: pestis occulta: doli
artifex: mater hypocrisis: liuoris parēs: vitio
rum origo: tinea sanctitatꝭ: excecatrix cordi
um: ex remedijs morbos creans: ex medici-
na lāguorē. In hac bastia est maxima mul-
titudo demonū sagittantiū ꝯ arcem veritatis
multiplicibus sagittis. Prima sagitta est cō
tentio. s. cū clamore defendēdo veritatem. vel
quod deterius est veritatem impugnādo aut
falsitatem defensando. Unde ambro. lib. de
patriarchis dicit sic. Est impugnatio veritatis
cū confidētia clamoris. Ista sagitta vulne-
rati sunt pharisei et saducei. Cum Paulus
disputasset cum eis de veritate resurrectionis
mortuorum. vt habet actuū. xxiij. Scd̄a sa-
gitta est iactātia sc3 cū aliqs laudat se et sua
ad inanē gl'iam: aliqñ cū veritate: aliqñ cū mē
dacio: aliqñ cū depssione aliorum nō solum p-
rumpendo in ꝓpriam laudē. s3 et in aliorū vi
tuperium et ꝯfusionē. Unde Aug. lib. de vera
innocētia. c. cclxxxviij dicit sic. De diuitijs et
honorib⁹ et maiorum nobilitate te iactas et ext-al
tas ō p̄sia et pulchritudīe corpis et honorib⁹
q̄ tibi ab hoīb⁹ deferunt̄. Respice teipm q3
mortalis es et in terrā ibis rc. Ista sagitta
vulneratus fuit phariseus q̄ ingressus tem-
plū dixit. Gr̄as ago tibi dn̄e q3 nō su3 sicut
ceteri hoīm: vt d3 Luce. xviij. Tertia sagit
ta est arrogātia. s. cū aliquis maiora dicit de
se ꝙ sint l3 aliqualia fuerint. Unde greg. in
moralibus. lib. xxiij. parte. v. c. xij. vt h3 disti.
xl. vi. dicit sic. Hoc habet ꝓprium doctrina ar
rogantiū vt humilit' nesciant inferre qd̄ sen-
tiunt et docent: et ea que sapiūt recte. etia3 re
cte nequeūt ministrare. Et Isidorus li. ethi
mologiarū dicit sic. Arrogātia ē animi mo
tus quo quisq3 mouet̄ ad iactandū se habe
re quod nō habet. Et grego. moral. dicit sic.
quatuor sunt spēs q̄bus omnis tumor ar-
rogantie demonstrat̄. s. cum bonū aut a se-
ipsis habere se estimāt. aut si sibi datū de su
per credūt p suis se accepisse meritis putant
aut cum certe iactant se habere quod nō ha
beant: aut despectis ceteris singulariter vide
ri appetunt se habere quod habent: hec ille.
Ista sagitta vulnerati fuerūt aaron et maria

qui supbe ꝛ arrogāter dixerūt. Num p solū moysen locutus est dñs. Nōne ꝛ nobis silr est locutus. vt habet Nume. xij. ecce arrogātia eoꝝ. Quarta sagitta est extollētia. s. cum quis laudat se sup alios vt maiorē gl'iam inde acquirat. vnde cassiodorus in epl'a dicit sic. Familiare est hoībus extolli. cū bene de se cognouerit estimari. Ista sagitta fuit vulneratus nichanor. Nam dicētibus iudeis ē deus viuēs potēs in celo qui iussit celebrari septimū diem. Rñdit nichanor. Et ego potens sum sup terrā q̄ impo sumi arma. ij. macha. xv. Quinta sagitta est yronia. s. cū aliqs minora de se dicit q̄ sint aut bona que in se sunt negādo aut viciosa de se affirmādo. ꝛ h̄ vt acquirat laudē et gl'iaꝫ mundanā. Unde Aug. de v̄bis apl'i vt habet. xxij. q. ij. ca. cuꝫ humilitatis causa mētiris si nō eras peccator anteq̄ mētireris mētiendo efficeris q̄d vitaueras. Ueritas in te nō est nisi te ita dixeris petōrē vt etiā esse cognoscas, veritas aūt ipa est vt quod est dicas. Nam quomō est humilitas vbi regnat falsitas: h̄ ille. Ista sagitta vulnerata fuit michol vxor dauid q̄ cuꝫ ex magna deuotione saltasset corā arca dñi audiuit ab ea ironice loquēte. q̄ gloriosus fuit hodie rex israel. ij. Reguꝫ. xvi. ¶ Quartū castrū ꝛ bastia est lingua dētosa similis lingue tinche vel carpionis habentiuꝫ dentes sup linguā. vbi alia aīalia ꝛ pisces habent in maxillis. vnde iudas in epl'a sua dic Istis pcella tenebrarū in eternū suata ē. pphetauit aūt ꝛ de his septimus ab Adam. Enoch dicens. Ecce venit dñs in sanctis milibus suis facere iudiciū ꝫ omēs ꝛ arguere oēs impios de oībus opibus suis impietatis eoꝝ qbus impie egerūt ꝛ de oībus duris que locuti sunt ꝫ eum petōres impij. Hij sūt murmuratores querulosi sm desideria sua ambulātes ꝛ os il'oꝝ loquit supbiam: h̄ ille In hoc castro ꝛ bastia est maxima multitudo demonū sagittantiū contra arcē v̄itatis. Prima sagitta est murmurare contra bonū scꝫ cōtra opa dei atq; iudicia eius. Cū aliqs vult deuꝫ iudicare dicēs. quare facit mihi h̄ malū ꝛ nō illi. quare illi confert bona ꝛ alijs magis q̄ mihi: ꝛ ita murmurat de infirmitate: de paupertate: de tpis importunitate: de malorum psperitate: ꝛ bonoꝝ aduersitate. vnde Greg. in quadā homelia dicit sic. Perfecte aduersarius vincit qñ mēs nostra in tēptamenta eius ad delectationē atq; consensuꝫ nō trahit ꝛ inter cōtumelias pximi ab odio custodit: ꝛ inter flagella dei a murmuratiōe compescit: hec ille. Ista sagitta vulnerati fuerāt moyses ꝛ filij israel q̄ murmurauerunt ad aquā ꝯdictiōis. vt dr nūe. xx. Scda sagitta est diminuē bonū cū aliqs audit quēpiā laudari de bono: ita apte q̄ nō pt negari tūc dētib' diminuit dicens. O forte non est tā q̄tum dr nec forte fit ita bono animo recta intētione ꝛ similia. vnde Hiero. sup osee dic sic. Nihil tam facile q̄ ociosum ꝛ dormiēteꝫ de alioꝝ labore ꝛ vigilijs disputare. Ista sagitta vulnerati fuerūt operarij murmurantes contra prēmfamilias qr modico tpe laborātibus fuit largus. Mat. xx. Tertia sagitta ē puertere bonū in malū. s. cū aliquis dicit virum humilē: virum elemosinariū: virum indulgentem: virum abstinentē: virum castū: virum increpantē vicia: virum corripientem pximuꝫ esse hypocritā. vnde Bernardus in quodā s̄mone dicit sic. Si paupes obloquētes vilem te reputāt ꝛ abiectū. si diues: ambiciosum cupidū ꝛ auarū. si affabilis: dissolutum. si p̄dicator vel doctor: honoris ꝛ humani fauoris quesitorē. si taces: inutilem. si ieiunas: hypocritā. si comedis vorator ē. hec ille. Ista sagitta vulnerati fuerūt p̄ncipes sacerdotum q̄ audiētes pueros clamātes. Osanna filio dauid murmurabāt ꝫ xpm. Lu. xix. Quarta sagitta est detractio. s. cum aliquis obloquit de homine in absentia ei' hincinde famā eius diminuēdo ꝛ qui p bonam famā viuit in mētib' hominū suis dētibus occidit et mactat occulte ꝛ publice de multis obloquēdo: nō tñ in cōspectu eius. vnde cassiodorus sup ps dicit sic. Dentes dicti sunt a demendo: ideo pulchre lingue detrahentiū dētes vocant: quia sicut dentes illoꝝ ciboꝝ partes demūt: ita ꝛ isti hoīm opiniones corrodūt: hec ille. Ista sagitta vulnerati fuerūt principes qui detraxerūt dauid apud achis. pmi Reg. xxix. Etiam p̄ncipes popl'i detraxerunt hieremie apud sedechiā regem vt dr Hiere. xxxviij. ꝛ hoc fuit pꝑter inuidiā vel pꝫ Quinta sagitta est infamia. s. cū aliqs pctā occulta pximi manifestat multis qui nesciebāt. vnde talis assimilat scabronibus q̄ semper morant in fecibus ꝛ stercoribus de quibus dr Exo. xxiij. Cunctoꝝ inimicoꝝ tuoꝝ coram te terga vertam emittens scabrones ꝑus. Ista sagitta fuit vulneratus Symon ppositus templi qui suis malis relatōibus fecit templū spoliari. ij. Machab. iij. vt satis patet. Sexta sagitta est criminatio. scꝫ cum

aliquis ex seipso falsum crimen imponit proximo vel quod false impositū est cito credit et subito illud disseminat in auribus multorū. Iste assimilat illi bestie de qua dr Dañ. vij. que similis erat urso et habebat tres ordines dentium quia talis criminator tribus modis lacerat homines. s. falsa crimina imponēdo: false imposita cito credendo: et aliorū perā in auribus multorum seminando. Ista sagitta fuit vulnerata arsenetb dña ioseph q̄ apud virum suum falso imposuit ioseph q voluisset eam opprimere. Gen. xxxix. Et sic patet primum bellum.

C Contra arcem discretionis que est in scdo quadro ciuitatis iustitie erigit dyabolus quatuor alia castra et bastias vt expugnet hanc ciuitatē et munit istas bastias sagittis &c. Primū castrū et bastia contra arcem discretionis est lingua scandalosa. vñ Hiero. sup illud Math. Necesse est vt veniant scandala dicit sic. Sicut necesse est ignē calere et niuē frigere: ita necesse est vt iniquitas mūdi erroribus plena scandala generet et pariat. Perfectorū vo charitas pleraque operibus luceat. hec ille. In hac bastia est maxima multitudo demonū sagittantiū multipl'r Prima sagitta est multiloquiū in quo nō deest peccm maxime cū homo nō possit omnia vba sua cum statera rōnis ponderare precipue loquēdo de factis alienis. vnde ambro. lib. pmo de officijs dicit sic. Alliga sermonē tuum ne luxuriet ne lasciuiat multiloquium peccata sibi colligit fit restrictior et ripis coerceatur cito lutum colligit amnis exundans: iugū sit vbis tuis et statera atque mensura vt sit grauitas in sensu: in sermōe pondus: atque in vbis modus: hec ille. Ista sagitta vulnerata fuit rachel q̄ dixit iacob. da mihi liberos: q̄ si in eius ptāte foret. geñ. xxx. Scda sagitta est vaniloquiū. s. loquēdo vba ociosa ad nullius vtilitatē loquēdo de vanitatibus mūdi cum pditione temporis cum risibus et dissolutis gestibus sicut hystriōes et ioculatores vnde Hugo lib. ij. de anima dicit sic. Vanus sermo vane conscie est index. Mores enī hominis lingua pandit et qualis sermo ondit'r talis animus approbat. Qm ex abundātia cordis os loquit'. Sermo vanus nō erit absque iudicio: qui ab omni statu rectitudinis depreciat: qui p vana vba dilabunt: h ille. Ista sagitta vulnerata fuit samaritana anteq xp̄s cognosceret vt habet Joh. vi. Tertia sagitta est stultiloquiū loquendo vba scurrilia sine rōne sine dei timore quasi fatui et amētes non habendo respectum ad xpām psonam dignitatem: officium: nō ad tempus: nō ad horam: non ad locum deuotionis: nō habendo respectum: ad astantes coram quibus loquit: quia se inhonestat et pbet malū exemplum. vnde Hieronymus sup Mattheum libro pmo dicit sic. Qui scurrilia recitat et cachīnis ora dissoluit et aliquid turpitudinis pfert non ociosis vbis sed criminosis reus est. hec ille. Ista sagitta vulnerata fuit vxor Job que quasi vna de stultis mulieribus locuta est: vt habet Job secūdo. Quarta sagitta est turpiloquiū loquendo de turpibus factis de inhonestatibus maxime ptinētibus ad carnalitatem ppter que loquētes et audiētes puocantur ad luxuriam. tanto grauius peccātes quāto magis assuescūt. et quāto plures inficiunt et quāto habent intentionem magis corruptam. vnde Ambrosius libro de virginitate. Ingreditur mors per ostium tuum si falsum loqueris: si turpiter: si procaciter. Ista sagitta vulneratus fuit Amon turpiter loquens sorori sue. secūdi Regum. xiij. Quinta sagitta fuit sermo nepharius loquendo de tam inhonestis et occultis q non licet dicere immo nec cogitare sine magna verecūdia et rubore. vnde Ephesios quinto dicitur Turpitudo aut scurrilitas nec nominet in vobis sicut decet sanctos dei. Ista sagitta vulneratus fuit hisboseth qui respondit Abner q fuerat ad concubinas ingressus qui ambo occisi sunt vt habetur. ij. Reg. iij. R

Secundū castrum et bastia est lingua nequissima que loquitur contra legem: contra iustitiam: contra equitatē: contra pupillos: orphanos: viduas: pauperes: et iustos. vnde Beda super illud Prouerb. statera dolosa &c. dicit sic. Statera dolosa non solū in mensuratione pecunie: sed etiam in iudiciaria discretione tenetur. Qui enim aliter cām pauperis aliter potentis: aliter sodalis: aliter audit ignoti: statera libat dolosa et iniq: h ille. In hac bastia est maxima multitudo demonum sagittantiū contra arcem discretionis Prima sagitta est calumnia. scilicet de falso in iudicio accusando. Unde. ff. de abolitionibus criminū accusatorum et allegatur. secunda. q. iij. c. si quem penituerit. §. notandū quoque &c. dicitur sic. Temeritas tribus modis detegitur et tribus penis subijcitur: aut enī calumniant: aut puaricant: aut tergiuersant. Calūniari ē falsa crimina intēdere. Preuaricari vo crimina abscōdere. Tergiuersari in

vniuersum ab accusatione desistere. hec ibi. Ista sagitta vulnerati fuerunt principes et satrape darii regis persarum qui falso accusauerunt danielem. vt dicitur Dan. vi. et xiiij. vt satis patet. Secunda sagitta est testimonium falsum contra deum contra conscientiam contra veritatem et hoc scienter. vnde Isido. de summo bono lib. iij. et habetur extra de crimine falsi. ca. i. dicit sic. Falsidicus testis tribus est personis obnoxius. primo deo cuius presentiam periurando contemnit. secundo iudici quem mentiendo fallit. tertio innocenti quem falso testimonio ledit. hec ille. Ista sagitta vulnerati fuerunt iudei qui falsum testimonium dixerunt contra iesum vt dicitur Math. xxvi. Etiam duo falsi testes loquentes contra stephanum. vt habetur. Act. vi. Tertia sagitta est aduocatio et procuratio ex peruerso intellectu legis et iuris. Unde Bern. lib. de consideratione ad eugenium papam dicit sic. Miror quomodo religiose aures tue audire sustinent huiusmodi disputationes aduocatorum et pugnas verborum cum magis ad subuersionem quam inuentionem faciant veritatis. nihil enim ita absque labore manifestam ostendit veritatem et facit sicut breuis fidelis et pura narratio. Precide ergo linguas vaniloquas et labia dolosa claude. Hii sunt qui linguas suas docuerunt loqui mendacium. loqui grandia cum operantur exigua. diserti aduersus iustitiam. eruditi pro falsitate. sapientes vt faciant male. bene autem facere nescierunt. loquentes vt impugnant verum. hec ille. Ista sagitta vulneratus fuit demosthenes. de quo dicit Helynandus. Demosthenes cum aristodemum actorem fabularum interrogasset quantum mercedis vt ageret accepisset et respondisset talentum. At ego demosthenes ait plus accepi vt tacerem. Ita causidicorum lingua damnifica est nisi eam vt dici solet funibus argenteis vincias. hec ille. Quarta sagitta est stipulatio in sententia iniqua scienter. vnde Petrus rauennas in quodam sermone dicit sic. Hii sunt martyres seculi mundi confessores: discipuli curie terrestris. milites dyaboli. Per multas siquidem tribulationes intrant iusti in regnum celorum. Hii vero per multas tribulationes merentur infernum. hec ille. Ista sagitta vulneratus fuit quidam qui falsam confecit scripturam. vt habetur extra de fide instrumentorum. ca. inter dilectos. Quinta sagitta est malignitas sententie promulgate per iudicium suspiciosum vsurpatum peruersum. vnde Isido. lib. de summo bono dicit sic. Sepe iudices praui cupiditatis causa aut differunt aut peruertunt iudicium nec finiant cepta partium negocia quousque eorum qui causantur exhauriant marsupia. hec ille. Ista sagitta vulnerati fuerunt scribe et pharisei qui conscripserunt noua mandata contra mandata legis. contra quos dicit xps. Quare et vos transgredimini mandata dei propter traditiones vestras. Math. xv.

D Tertium castrum et bastia est lingua stultissima: scilicet fatue vouentium. vnde Hiero. tractans illud. Iudic. xi. de yepte quod votum vouit etc. dicit sic. In vouendo fuit stultus quia discretionem non adhibuit: et in reddendo impius quia persoluit. In hac bastia est maxima multitudo demonum sagittantium. Prima sagitta est vouere vana. scilicet non comedere de capite vel alio membro animalis vel piscis. vnde Aug. ser. vi. de natiuitate domini dicit sic. Sunt multi qui vouent alius oleum: alius ceram ad luminaria noctis: alius vt vinum per aliquos annos non bibat: alius vt ieiunia certo tempore faciat: alius vt carnes non comedat non istud votum optimum nec perfectum: non hoc eligit deus: sed illud quod in te redemit: hoc est animam tuam. hec ille. Ista sagitta vulneratus fuit yepte qui promisit immolare quod sibi primo occurreret. Iudic. xi. Fuit enim votum indiscretum et vanum. vt patet. Secunda sagitta est vouere bona vano fine puta vt habeat pulchros capillos vt sit sana in die festo vel die tempore dij: vt habeat somnium de amasio suo. vt sciat quis debet esse maritus suus. vnde Isido. lib. ij. vt habetur xxij. q. iiij. c. in malis. dicit sic. In malis promissis rescinde fidem: in turpi voto muta decretum: quod incaute vouisti non facias. impia est promissio que scelere adimpletur. hec ibi. Ista sagitta vulnerata fuit dyna filia iacob que volens videre mulieres regionis illius capta fuit et vi oppressa vt diffuse dicitur Gen. xxxiiij. Tertia sagitta est vouere inane et credule. s. petere a deo mala contra proximum. vnde Beda homel. xliij. vt habetur xxij. q. iiij. c. si aliquid dicit sic. Si aliquid forte nos incautius iurare contigerit quod quidem obseruatum maiorem vergat in exitum et peiorem: libere illud salubriori consilio mutandum decreuimus ac magis instante necessitate peierandum nobis quam pro vitando periurio in aliud crimen grauius esse diuertendum. hec ibi. Ista sagitta vuulneratus fuit absalon qui per indiscreta et mala causa vouit volens rebellare patri suo. vt dicitur plene. ij. Reg. xv. Sexta sagitta est vouere maliciose: scilicet verbo promittendo et corde non consentiendo in voto solenni vel priuato. vnde Nicholaus pap. vt habetur. xxvij. di. decreti. ca. quod interrogasti dicit sic. Quod interrogasti de femina que post obitum mariti sui sacrum velamen super caput suum imposuit et firmiter

se sub eodē velamie sctimonialē esse postea vero ad nuptias rediit bonū mihi videt qꝛ ꝑ ypocrisim ecclīasticā regulā cōturbare voluit ꝛ nō legitime in voto suo pmāsit pniāz agat de illusione nephāda: ꝛ reuertat ad id qđ spospondit ꝛ in sacro ministerio pmaneat qđ inchoauit. h ibi. Ista sagitta vulneratus fuit antiochus q̄ postq̄ percussus fuit a dño plaga insanabili vouit se mirabilia facturū ꝛ hoc ficte vt clare ptz. ij. Machab. ix. Quinta sagitta est vouere supstitiose scʒ nō ieiunare in quadragesima nō ire ad ecclesiā nō signare se qñ vadit dormitū: nō confiteri non dare elemosynā: nō subuenire ꝓximo: comedere carnes prima die quadragesime: nō comedere carnes die pasche. vñ Cassio. lib. iij. epłarū dicit sic. Bonū est qđ deo votū sit tñ ibi qđ non āmisceat aduersum. nam licet vbiq; deceat iusticiā custodiri in illis rebꝰ maxime q̄ diuinis obtutibꝰ offerūt nec putemꝰ ignorare deū vnde accipiat si fraudatis oblationibꝰ acquiescat. hec ille. Ista sagitta vulnerati fuerūt impij iudei dicētes, deuotione deuouemꝰ nos nihil gustare donec occidamꝰ paulū. Act. xxiij. ¶ Quartū castrum ꝛ bastia ē lingua patētissima q̄ nullū in se absconditū reseruat secretū. ps. Sepulchrū patens est guttur eoꝝ linguis suis dolose agebāt. venenū aspidū sub labijs eoꝝ quoꝝ os maledictione ꝛ amaritudine plenuʒ est. In hac bastia ē maxima multitudo demonū sagittantiū. Prima sagitta ē reuelare secretū celandū sua cōditione. Exēplum. quedā tibi dicunt q̄ licet non imponant a loquēte vel opante celāda: tñ tu debes celare scʒ qñ conscientia tua dictat ꝙ reuelādo illa pōt inde seq̄ aliqđ notabile malum. vtputa pctm̄ ꝓximi tui tibi soli notum. vt occulta infirmitas hoīs vel mulieris si tu es medicus. vt deliberata in cōsilio si tu es cōsultor publicus vel ꝓuatus. vt dispositio testamēti vel instrī nōdū stipulati. si tu es notarius: vt cā tui principalis si tu es aduocatus vel ꝓcurator. Etiā si illam tanq̄ iniustā non vis defendere: vt gesta ꝛ facta in domo. si tu es filiusfamilias vt q̄rele amici tui de suo inimico. si tu es consolator salte audiendo. ꝓximū tecū conferētēʒ. vñ Ecci. xxvij. dꝛ sic. Qui denudat archana amici ꝑdit fidem ꝛ non inueniet amicuʒ ad animū suum. Dilige ꝓximū ꝛ coniungere fide cū illo h ibi. Ista sagitta vulnerata fuit vxor sansonis q̄ statim vt didicit ꝓpositionē a marito in dānuʒ eiꝰ alijs reuelauit. Iudic. xiiij. vt ptz. Secūda sagitta est reuelare secretum. vñ Ecci. xxvij. dꝛ sic. Denudare amici mysteria desperatio est aīe infelicis. Ista sagitta vulnerata fuit dalila q̄ sciens vbi esset fortitudo sansonis statiʒ reuelauit inimicis Iudic. xvi. Tertia sagitta ē reuelare secretuʒ celandū sigillo vt oīne qđ suscipis sub sigillo cōfessionis ꝛ pnīe licet non sis cōfessor ꝛ clericus. vñ Ecci. xxij. dꝛ sic. Est em̄ cōcordatio excepto cōuicio ꝛ improperio ꝛ supbia ꝛ misterij reuelatione ꝛ plaga dolosa in hijs oībus effugiet amicus. h ibi. Ista sagitta vulnerata fuit vxor thobie q̄ cum rixa ei cōuiciādo rñdit vana facta est spes tua. Thobie. ij. Quarta sagitta est reuelare secretū. vñ Prouerb. xxv. dꝛ sic. Que viderūt oculi tui ne ꝓferas in iurgio cito ne postea emendare nō possis cū dehonestaueris amicū tuū. Causaʒ tuā tracta cū amico tuo: ꝛ secretū cuʒ extraneo ne reueles ne forte insultet tibi cū audierit ꝛ exprobare non cesset. hec ibi. Ista sagitta vulnerata fuit ancilla sarre que iuste reprehēsa ab ea rñdit. amplius nō videamꝰ et te filiū. Thob. iij. Quinta sagitta est reuelare secretū celandū interp̄tatiōe scʒ cū extraneus vult cōfiteri nec scit linguā nostrā nec sacerdos suā tu aūt scis vtrāq; ꝛ ab vtroq; es electus interp̄s q̄cquid habes in ista interpretatione debes celare ꝛ nemini dicere. vñ Aug. in homel. de pnīa. vt habet. ij. q. i. ca. si peccauerit d. cit sic. Si solus nosti qꝛ peccauit ꝛ eū vis corā oībꝰ arguere nō eris corrector erroris: sed ꝓditor. Sic agamus ꝛ sic agenduʒ est non solū qñ in nos peccat: sed etiā qñ peccatur ab alio. vt ab alio nesciatur hec ibi. Ista sagitta vulneratus fuit symon phariseus q̄ pctā magdalene ceteris astātibus reuelabat dicēs. Hic si esset ꝓpheta sciret vtiq; q̄ ꝛ qualis est mulier ista. Luc. vij. Sexta sagitta est reuelare secretū celandaʒ sacramētali ꝯfessione q̄ nullo modo est reuelanda. Etiā si cōfessus daret tibi licētiā imo si rogaret ꝙ pctm̄ suuʒ manifestares alteri. vñ Magr̄ sniarum lib. iiij. dist. xxi. ca. vlti. ꝛ habet de pnīa dist. vi. ca. sacerdos. ante oīa caueat ne de ijs q̄ cōfitent ei pctā sua: alicui recitet: non ꝓpinquis: nō extraneis: neq; qđ absit ꝓ aliquo scandalo. nam si hoc fecerit deponat ꝛ oībus diebus vite sue ignominiosus peregrinādo pergat. hec ibi. Ista sagitta vulnerati fuerūt sacerdotes legis q̄ peccatū adultere reuelauerūt corā oībus. vt habetur Ioh. viij. ¶ Contra arcē prudentie q̄ est

ꝯ prude

In tertio quadro ciuitatis iusticie erigit dyabolus quattuor castra seu bastias fortissimas quas munit diuersis sagittis ad feriendum aiaʒ humanã. Primũ castrũ et bastia est lingua dolosa: scʒ adulatoria. de qua Alanus li.b. de cõplanctu nature d.c.t sic. Hui⁹ pestis pestilentia pcutiunt pncipũ laterales: palatini canes: adulatiõis artifices: fabri laudis figuli falsitatis. Hij sunt q dolosa cõmendationis tuba in diuitũ aurib⁹ cythariʒant qui mellite adulationis fauos eructãt foras: qui vt emũgant munera caput diuitis oleo adulationis inũgunt: plator auribus plumaʒ laudis subijciũt: q ab eoꝝ pallijs aut fictitiũ puluerẽ excutiũt: aut vestẽ deplumãt. h ille. Cui⁹ exẽplum ponit Seneca epla.lx. dicens sic. Alexander cũ in obsidione cuiusdã vrbis occubuisset: ictu sagitte percussus: cum represso sanguine sibi vulneris dolor cresceret et crus obstupuisset coactus absistere. omẽs inqt innuunt me esse iouis filium: sed vulnus hoc hoĩem me esse clamat. ideʒ nos faciamus. dicamus vos qdã dicitis me esse prudentẽ: ego aũt video φ multa inutilia cõcupiscã: nocitura optẽ. hec ille. In hac bastia est mag⁹ multitudo demonũ sagittariũ. Prima sagitta est circũueniendo hoiem. s. pcurando φ prũpat in aliqd ṽbũ vt capias ex ore suo aliquod secretũ quo ipsum possis accusare: sicut faciunt exploratores: q male dicunt de dñis et dñis vt alios inducãt ad male dicẽdũ cã accusandi eos. vñ Hugo de scõ victore dicit sic. Adulator est amicus in obsequio et verbo: hostis eñ in aio: cõptus in ṽbo: turpis in facto: letus ad psp̃era. fragilis ad aduersa: inflatus ad obseqa: anxius ad obprobria: imoderatus ad gaudia: facilis ad hũana difficilis ad honesta. hec ille. Ista sagitta fuerũt vulnerati pharisei volentes iesum capere in sermone. Math.xxij. Secũda sagitta est laudãdo hoiem vt ipsuʒ decipias Etiã si de veris ipsum laudes et h qr habes intentionẽ corruptã. vñ Cassiodorus sup illud ps. Oleum aũt pcõris dicit sic. Oleuʒ pcõris est adulatio simulata verboꝝ q adulationibus et blãdimentis mẽtes velut olei pinguedo libenter ingrediẽs rigorẽ ṽitatis emollit: et ad noxias cogitatões amoris fieri potius hortatione pducit. h ille. Ista sagitta vulnerat⁹ fuit absalon q vt cãm in curia patris habentibus cõplaceret. cuilibet dicebat videnĩ mihi sermones recti. vt hẽr. ij. Reg. xv. Tertia sagitta est laudãdo hoiem de falsis: scʒ de ṽtutib⁹ quoꝝ vicia sunt in eo et sunt tibi manifesta. vñ Cassiodo. in quadã epla dicit sic. Adulatio blanda oibus applaudit oibus salue dicit. pdigos vocat liberales: auaros et sapiẽtes lasciuos: curiales garrulos affabiles: obstinatos constãtes: pigros maturos et graues. h sagitta leuit volat. cito infigit. h ille. Ista sagitta vulnerati fuerũt consiliarij regis assueri q adulantes ei dixerũt iusta est indignatio tua. Hester.i. Quarta sagitta est laudãdo hoi vicia et viciosa vt viciosus fiat. vñ Greg. lib.xviij. moral. pte.iiij c. iij. vt habet. xliij. dist. c. sunt dicit sic. Sũt nõnulli q dum male facta hoĩm laudibus efferũt: augent q increpare debuerãt. hinc eñ p pphaʒ dr. Ue illis q consuũt puluillos sub omi cubito man⁹ et faciunt ceruicalia sub capite vniuerse etatis. Ad hoc autem sub capite puluillos vel ceruical sub capite iacẽtis ponit vt molliĩ qescat. Quisqs ergo male agentibus adulat puluillũ vel ceruical sub capite vel sub cubito iacentis ponit: vt q corripi ex culpa debuerat in ea fultus laudibus molliter qescat. hec ibi. Ista sagitta vulnerati fuerũt amici aman q volẽtes ei cõplacere dixerũt iube pari excelsam trabem. vt dicit. Hester.v. Quinta sagitta est cõmendãdo viros viciosos in vicijs vt iste fiat similis eis. Vñ Aug. vt habet. xi.q.iij. ca. nemo. dic sic. Nemo peritoꝝ aut prudentiũ putet φ min⁹ sit piculum in ṽbis lingua mentiẽdo q manib⁹ sanguinẽ fundendo. Melius aũt est p ṽitate pati suppliciũ qʒ p adulatione asseq beneficiũ. hec ibi. Ista sagitta vulnerati fuerũt duo latrones q occidẽtes ysboseth attulerunt caput eius regi dauid credẽtes ei cõplacẽ quos iussit occidi. ij. Reg. iiij. ✠ Secundũ castrũ et bastia est lingua venenosa q maledictiõe plena est de q Hiero. sup eplaʒ ad Tytũ. vt habet. xxiiij. q. iij. c. si michael dicit sic. Si michael non fuit ausus dyabolo et certe maledictionis dignissimo iudiciũ inferre blasphemie: qñto magis nos ab oi maledicto puri esse debem⁹. Merebat dyabolus maledictũ: sed per os archãgeli blasphemia exire non debuit. hec ibi. Ad euidentiã hui⁹ sciendum φ qdaʒ ppheta vidit φ post. lxx. ãnos captiuitatis hierlm michael ante deũ dicebat. Dñe deus miserere pplo tuo vt pmisisti et dyabolus ꝯ aiebat. pmisit sed sub ꝯditione: si euʒ vltra non offenderent. ad qd michael nõ cũ maledixit: sʒ inqt Imponat tibi de⁹ silentiũ ppterea dicit. si michael et cetera. Ita

illa bastia est maxima multitudo demonũ sagittantiũ. Prima sagitta est imprecando mala: scʒ infirmitates: paupertates: abiectionẽ deiectionẽ: dño℞ indignationẽ: mortẽ in se in filijs: in amicis: aut precipiendo: aut cõsulendo: aut oprãdo. vñ Valerius eps in quodã sermone dic̃ sic. Plena victoria est ad clamantem tacere ꝛ non respondere ꝓuocãti. habes eñ mercedẽ de tua patientia ꝛ de fratris medela: si obliuioni det̃ iniuria. Sicut nihil est deformi⁹ rñdere furiosis: ita nihil vtili⁹ tacere ꝓuocat̃. Null⁹ eñ finis inimicitijs nisi ad tp̃us obtemperemus iratis. hec ille. Ista sagitta vulneratus fuit Golias q̃ maledixit dauid ꝛ dijs suis. Unde in prelio occisus fuit ab eo. vt habet̃. i. Reg. xvij. Secũda sagitta est iustos deridendo ꝛ hoc vt ipsi viuere de iusto erubescant vel saltem alij ꝓpter tuas derisiones verecũdent̃ bene ꝛ honeste viuere. Unde Augusti. libro de vera innocentia ca. xxxij. dicit sic. Omẽs qui in xp̃o volunt pie viuere necesse est vt ab impijs ꝛ dissimilibus patiãtur obprobria ꝛ despiciantur quasi stulti ꝛ insani q̃ presentia bona ꝑdunt ꝛ inuisibilia sibi ac futura ꝓmittũt: sed hec despectio ꝛ irrisio retorquebitur in eos: cum ꝛ abundantia eo℞ in egestatem: ꝛ supbia transierit in confusionẽ. hec ille. Ista sagitta vulnerati fuerunt Sanaballath ꝛ thobias qui deridebant edificantes hierl̃m. vt dicit̃. Nee. iiij. Quia mali deridebãt bonos ĩ bonis operibus. Tertia sagitta est homini cõminãdo scʒ intentione ꝓuocandi ꝓximũ ad iram rixam homicidiũ quã intentionẽ si non habes saltē mine sunt sufficientes ad ꝓuocandũ eum. Unde Isido. lib. iij. de summo bono. ca. xli. dicit sic. Qui diligentẽ superbo vel odioso aĩo corripit non emendat: sed ꝑcutit. Quicq̃d eñ ꝓteruus vel indignans animus pertulit obiurgãtis furor est non dilectio corrigẽtis. hec ille. Ista sagitta vulnerati fuerunt pastores abrahe ꝛ loth ꝓpter iurgia eo℞. Geñ. xiij. vt p̃ʒ. Quarta sagitta est maledicẽdo: scʒ deũ ꝛ sctõs viros iustos mortuos: viuos: patrẽ: matrem: parẽtes: cognatos ꝛ bona ꝓximi tui. mobilia ꝛ ĩmobilia. Unde Hiero. in leuitico. vt habet̃. xxiiij. q. iij. ca. qui negligant. dicit sic. Qui negligũt oris maledicti cõsuetudinẽ resecare. etiã si non corde maledicãt tñ immũdiciã labio℞ ꝛm esaie verbũ: ꝛ inq̃namẽta oris incurrũt. hec ille. Ista sagitta vulnerat⁹ fuit semey q̃ maledixit dauid fugientẽ ab absalone. vt p̃ʒ. ij. Reg. xvi. ꝛ. iij. Reg. ij. Quinta sagitta blasphemãdo deũ. scʒ negãdo eius potentiã sapiam: iusticiã: prudentiã: bonitatẽ: miam: ꝛ sancto℞ sanctimoniã. Unde Aug. libro ꝯ mendaciũ aduersus priscilianistas dicit sic. Peius est blasphemare q̃ peierare: qm̃ peiorando false rei adhibetur testis deus: blasphemãdo autẽ falsa dicunt̃ de ipso deo. Tãto est aũt quisquis inexcusabilior siue periurus siue blasphemus q̃nto magis ea que peiorando vel blasphemando asserit falsa esse nouit vel credit. hec ille. Et sup illud Math. xxvi. blasphemauit. dicit sic. Nõ min⁹ peccãt q̃ blasphemant xp̃m regnantẽ in celis: q̃ʒ q̃ crucifixerunt ambulantem in terris. hec ille. Ista sagitta vulnerati fuerunt serui senacherib. regis assirio℞ qui blasphemauerunt deũ celi vnde mortui sunt. clxxv. milia ex eis. iiij. Reg. xviij. ¶ Tertiũ castrum ꝛ bastia est lingua pniciosa semp loquẽs in dãnum ꝓximi. Unde Crysosto. lib. de cõpunctione cordis dicit sic. Ubi amicitia ꝑmanet facile credit̃ nihil facile reperit̃ q̃d dissidium possit opari. Si vero inimicicie semel occupauerint aĩos omnia que fiunt ꝛ que dicũtur ita accipiũt̃ ꝛ intelligunt̃ vt ad maiores ꝛ lõgiores ꝓficiant inimicitias. Si quid enim boni dicatur de inimico non credit̃. Si q̃d autē mali hoc solum credit̃ ꝛ ꝓ vero firmat̃. hec ille. In ista bastia est maxima multitudo demonũ sagittantium cõtra aĩam humanam. vt p̃ʒ. Prima sagitta est vicia ꝓximi non corripiendo aut ita lente q̃ videtur adulari aut ita acriter q̃ videtur inimicari. Unde sequit̃ q̃ in primo casu peccãtor capit audaciã in secundo facit inimiciciã. ꝛ ex vtroq̃ʒ fit q̃ perseuerat in malicia. Unde Greg. lib. xix. moral. dicit sic. Regat discipline vigor mansuetudinem ꝛ mansuetudo ornet vigorem: ꝛ sic alterum ex altero cõmendet̃. vt nec vigor sit rigidus: nec mansuetudo dissoluta. Ista sagitta vulneratus fuit hely summus sacerdos q̃ neglexit correctionem filio℞ scʒ ophim ꝛ phinees. Uñ ipse ꝛ filij mala morte perierunt. i. Reg. iiij. Secũda sagitta est consulendo male ꝓximum. Unde Ambro. lib. ij. de officijs dicit sic. Aduertendũ q̃ in acqrendis cõsilijs plurimũ valet vite ꝓbitas ꝟtutũ ꝓrogatiua beniuolẽtie vsus facilitas grã. Quis enim in ceno fontem requirat Quis de turbida aqua potum petat. itaq̃ʒ vbi luxuria est: vbi intemperantia: vbi viciorum effusio. Quis inde aliquid hauriendũ

sibi extistimet? Quis vtilē iudicet cause alie ne quē videt inutilē vite sue? Quomodo eū petero iudicare superiorem quem video moribus inferiorē. supra me debet esse cui me cōmittere paro: an eū ydoneū putabo q̄ mihi det consiliū quod nō dedit sibi: et mihi eū vacare credam qui sibi nō vacat? Cuius animū voluptates perturbant: hec ille. Ista sagitta vulnerati fuerūt multi Primo achitofel per maliciā in fastigiis ij. Reg. xvij. Secūdo iesabel in diuitijs iiij. Reg. ix. Benadab i lascivijs. iij. Reg. xx. Absalon in iniurijs. ij. reg. xvi. Fratres ioseph in inuidijs. Gen. xxxvij Aman in inimicitijs. Hest. iij. Balaam in diuinis. Numeri. xxiiij. Roboam filius salomonis in angarijs. iij. Reg. xij. Amō in dehonestatibus. ij. Reg. x. Tertia sagitta est maioribus supplicādo. s. fidei charitatem proximi amicitiā: contra iustitiā legalē: contra iustitiā distributiuā. cōtra iustitiā commutatiuam. vnde ambrosius lib. de officiis. et hr xxij. q. iiij. c. vnusquisque dicit sic. Vnusquisque simplicē sermonē proferat: vas suū in sanctificatione possideat nec frēs circūscriptione inducat vbi bonum: nihil permittat inhonestum: aut si permiserit tolerabilius est permissum non facere q̄ facē quod turpe sit: hec ibi. Ista sagitta multi vulnerati fuerūt. Primo dauid nō procurando bonū vtile proximi. Secūdo herodias procurando mortem Johānis baptiste. Tertio saul p̄ponēdo filiū bono viro. Quarto iudei post ponētes iustū ipsū petētes magis barrabā q̄ xp̄m. Quinto filij zebedei petentes p̄miū sine merito. Etiā multi petētes seruitia pauperū a dn̄is sine stipēdio. et in hoc nūero est maxima hoīm multitudo. Quarta sagitta est minoribus p̄cipiēdo: vt magr discipulo: vt platus subdito: vt dn̄s suo: vt pater filio. vnde Cyprianus vt habet distin. l. ca. si quis p̄postera dicit sic. Mandāt aliq̄ martyres. s. cpi fieri. sed si iusta: si licita: si nō contra dn̄m ac dei sacerdotes sunt. facienda sūt si obtemperātis facilis et prona confessio est: si p̄sidētis fuerit religiosa moderatio. Mandāt martyres aliqua fieri: sed si scripta non sunt in lege dn̄i que mādant: ante est vt sciamus illos de deo impetrasse que postulant et tūc facere qd̄ mandāt: hec ibi. Ista sagitta vulneratus fuit Sedechias q̄ iussit p̄ncipibus hieremiā occidi. Hiere. xxxviij. Quinta sagitta est denūciando vt maiores statuū in ciuitatibus et villicus et q̄libet ad quē spectat denūciare et vnū p alio scienter denūciat vnde denūciars et in p̄batione deficiēs ab officio et beneficio suspēdit: vt hr ex. de cal'niatoribus. c. ij. Ista sagitta vulneratus fuit doech ydumeus q̄ referēs sauli q̄ a bimelech confortauit dauid saul occidit. lxxxv. viros indutos ephot et mulieres etc. i. Regum. xxij. Et

Quartū castrū et bastia est ligua insaniosa. s. coopta et plena insanie et putredine: nō q̄ insaniē tergat a vulneribus sed q̄ lingēs vulnera peccatoꝝ facit illa grauiore putredinē insanie. s. p excusationē. ps. Pone dn̄e custodiam ori meo et ostiū circūstantie labijs meis nō declines cor meū in vba malitie ad excusandas excusationes in pctis. Sup quo cassiodorus dicit sic. Hoc enī maximū vitiū est quo laborat humanitas vt post peccatū suū ad excusationis confugiū quasi penitudinis sue cōfessione psternat. quod facinus inter summa pctā cōstat esse numeratū: q̄a inde nascit vnde reus ad pniam tardius venire videat: hec ille. In hac bastia est maxima multitudo demonū etc. Prima sagitta est sua pctā negare. s. in foro contētioso vel conscientie qn̄ necesse est cōfiteri. vnde greg. in pastorali. c. xxxviij. dicit sic. Vulnera clausa plus cruciant. Nam cū putredo que interius feruet eijcit: ad salutē apitionis dolor opat: hec ille Et valerius eps in quodā sermone dicit sic. Venia dignus est qui de pctō excusationem nō querit. sed pure confitendo detegit. vbi enī confessio ibi remissio: q̄ primū ad innocentiā vsecūda pcti confessio locū tenet. hec ille. Ista sagitta vulnerati fuerūt adam et eua excusantes pctm̄ suū: vt d̄r Gen. iij. Secūda sagitta est pctā sua palliare et nō apte accusare ne reputent mali. vnde psper libro de vita contemplatiua dicit sic. Supbus vult credi se esse constantem: pdigus liberalē: auarus diligētem, temerarius fortē: inhumanus parcū: gulosus humanū: grauis quietū: timidus acutum: sic vitia sub pallio se occultant virtutum: hec ille Eandē sniam hz seneca epla. lv. dicens sic. Nemo se auarū intelligit esse: nemo cupidū Ceci enī ducem querūt: nos sine duce erramus et dicimus. Non ego ambitiosus sum: s nēo alit rome viuit pōt. Nō ego sumptuosus sū s vrbs ista magnas ipensas exigit. Nō ē meū vitiū q̄ iracūdus sū: adolescētia h facit. q̄d nos decipimus nō ē extrinsecus malū nrm̄: intra nos ē. in visceribus ipis sedet. et iō difficulter ad sanitatē venimus q̄ nos egrotare nescimus h ille. Hac sagitta vulneratus fuit pharao q̄ lz diceret pctā nū: h enī dixit palliare et nō apte. Exodi. x. ca.

Tertia sagitta est sua petã in genere accusare nõ descendẽdo ad pticularitatẽ τ circũstãtias. vñ Aug. li. de pnia. vt hẽr de pe. di. v. c. i. dic sic. Cõsideret q̃litatẽ crimis: in loco: ĩ tpe in pseuerantia: in varietate psone: τ quali h̃ fecerit tẽptatione: τ in ipsius vicij multiplici executione. Oĩs ista varietas cõfitenda est τ deflenda. Cum aũt cognouerit ꝙ pctm̃ est multũ: cito inueniat deũ ppiciũ: in cognoscẽdo augmentũ pctĩ cito inueniat in se cuius fuerit etatis: cui⁹ sapie τ ordinis τ statũ oẽz s leeri⁹ nõ peccãri s. h̃ ille. Ista sagitta vulneratᵘ fuit caym q̃ se excusauit de pctõ. Geñ. iiij. Quarta sagitta est sua petã diuisiꝫ accusare. s. dicẽdo vnã ptem pctõꝝ vni sacerdoti τ alterã alteri. vñ de pe. dist. v. §. i. in fine d̃r sic. Caueat penitẽs ne verecũdia ductus diuidat apud se cõfessionẽ vt diuersa diuersis velit sacerdotib⁹ manifestare. Quedam eñi vnĩ celat q̃ alij manifestanda pseruat: qd̃ est se laudare τ ad ypocrisim tendere: τ semper venia carere: ad quã p frusta putat totã peruenire. h̃ ille. Ista sagitta vulneratus fuit iudas q̃ non integre cõfessus est reatũ suum: sed quedã tm̃ dixit sacerdotibus cũ ait. peccaui tradens sanguinẽ iustum. Math. xxvi. Quinta sagitta est sua petã in aliũ retorq̃re scꝫ excusando se τ culpando demones: sydera: mundũ. hoĩes mũdi: ppriã cõpletionẽ: ppriũ habitũ: malã cõsuetudinẽ: ppter fragilitatẽ: societatẽ: ignorantiã. vñ Seneca ĩ quadã epl'a dicit sic. Puerũ etas excusat: feminã sexus extraneũ libertas: domesticũ familiaritas. Amicus est q̃ offendit: fecit qd̃ voluit: inimicus est fecit qd̃ debuit: prudẽtiori cedimus: stultiori remittimus h̃ ille. Ista sagitta vulneratus fuit saul q̃ se excusauit apd̃ samuelẽ de inobedientia ad deũ. vt pꝫ. i. Reg̃. xv. BB ¶ Contra quartã arcẽ scꝫ fidelitatẽ q̃ est in quarto quadro ciuitatꝭ iusticie instruit dyabolus quattuor castra τ bastias τ munit eas demonib⁹ τ sagitt̃ diuersarum spẽrum vt sagittẽt τc̃. Primũ castrũ τ bastia est lingua iniuriosa. vñ Aug. lib. de v̾bis dñi s̾mone pmo dicit sic. Hoĩes faciles sunt ad irrogãdas iniurias: τ difficiles ad cõcordiã reqrendã. in illa ẽ maxima multitudo demonũ sagittantiũ. Prima sagitta est offendendo ximũ in fide: scꝫ p biloquiũ. nã de te cõfidit tecũ confert facta sua: τ tu vnũ dicis in eius pñtia: τ aliud in ei⁹ absentia: τ q̃ ei laudasti alijs vituperasti. vñ nõ põt de te cõfidere. vñ Prouerb. xviij. d̃r sic. Verba biliguis quasi simplicia: τ ipsa pueniunt vsqꜫ ad interiora ventris. h̃ ibi. Quia sub pt̃extu ioci vel bone intentionis loquit̃: vñ cor audientẽ multum ledit. ps. Molliti sunt sermones ei⁹ sup oleum τ ipsi sunt iacula. Et Amb. lib. de paradiso dicit sic. Bilinguis serpẽs habet atqꜫ letalis: eo ꝙ diaboli minister est cũ aliud lingua loquat̃: aliud corde meditet̃. Ista sagitta vulneratus fuit adolescens q̃ narrãs dauid mortẽ saul inimici sui iussus fuit occidi. vt habet̃. ij. Reg. i. Secũda sagitta ẽ offendendo ximũ in amicis p susurrationeꝫ scꝫ occulte τ sic in aurib⁹ amici ximi tui taliter loquendo ꝙ de amico facis inimicũ τ inter ɔcordes seminas discordias. vñ Bern. sup cantica s̾mone. xxiiij. dicit sic. Susurrones quodã simulate verecũdie fuco conceptam maliciã quã retinere nõ pñt: adumbrare conantur. Videas a susurrone alta suspiria: sicqꜫ cũ quadaꝫ grauitate τ tarditate: vultu mesto: demissis supcilijs: τ voce plangenti egredi maledictionẽ: τ q̃dem tanto persuasibiliorẽ q̃nto credit̃ ab ijs q̃ audiũt corde mũdo τ magis condolẽtis affectu q̃ maliciose pferri. Doleo inq̃t vehemẽter p eo ꝙ diligo eũ satis: τ nunqꜫ potui de hac re corrigere eũ τ alias mihi q̃dẽ cõpertũ fuerat de eo istud sed p me nunqꜫ innotuisset. at qñ p alterũ patefacta res est veritatẽ nõ possuꝫ negare reuera ita est. h̃ ille. Ista sagitta vulnerati fuerunt pharisei q̃ viso miraculo s. ꝙ eiecto demone locut⁹ est mut⁹ dicebãt in beelzebub principe demonioꝝ eiecit demonia. Luce xi. Tertia sagitta est offendendo ximũ in gloria pvilipẽdiũ. vilipẽdo. s. ximũ de vili ꝓgenie: de turpi psona: de moribus incõpositꝭ de ignorãtia: de paupertate: de infirmitate. vñ Greg̃ lib. v. moral. dicit sic. Patiẽter q̃ppe illatã iniuriam tolerat q̃ pie meminit qd̃ ex se habeat quo ipse tolerari debeat Et quasi in aqua ignis extinguit̃: cũ surgẽte furore animũ sua cuiqꜫ ad mentẽ culpa reuocat̃. Quia erubescit pctĩs alienis nõ parcere: q̃ deo vel ximo sepe se recolit parcẽda peccasse. hec ille. Ista sagitta vulnerati fuerũt parẽtes τ cognati thobie q̃ vilipendebant eũ dicentes. Ubi est spes tua p qua elemosynas τ sepulturas faciebas? Thobie. ij. Quarta sagitta est offendendo ximũ in honore debito v̾tuti p verba cõtumeliosa in faciẽ suã recitãdo τ affirmãdo petã q̃ alias perpetrauit licꝫ de ijs sit modo correctus vel etiã recitando petã de q̃b⁹ fuit infamis suspectus accusat⁹

et examinatus. vñ Seneca in pverbijs dicit Cõtumeliã nec fortis põt nec ingenu9 pati. Graue crimen etiã cũ leuiter dictũ est nocet heu q̃z miserũ est ab illo ledi de quo nõ possum credi. Iniuriarũ remediũ est obliuio earũ. in calamitoso etiã risus est iniuria. Multis minat̃ q̃ vni facit iniuriã. hec ille. Ista sagitta vulnerati fuerũt pharisei dicẽtes ceco nato. in pctis natus es totus &c. vt habetur Joh ix. Quinta sagitta est offendẽdo pximũ in honore debito bono naturali p cõuiciumscz asserendo pximũ abiectũ: depauperatũ: incarceratũ: mẽbris mutilatũ: curuum: claudũ: cecũ: & alijs defectib9 penalibus occupatũ: ppt ppa pctã pris aut mris seu alioz parentũ suoz. vñ Greg. lib. xxx. moral. dicit sic. Tunc illata cõuicia bene toleram9. cũ in secreto mẽtis ad mala ppetrata recurrimus. leue qppe videbit cum iniuria pcutimur: dũ in actione nostra cõspicimus qd peius est digne meremur. Sicq3 fiet cõuicijs gr̃a magis q̃ ira debeat: quoz interuẽtu deo iudice pena grauior declinari posse cõfidit. hec ille. Ista sagitta vulnerati fuerũt viri soccoth q̃ deridentes gedeonẽ & cõuiciantes ei induxerũt eũ ad nocendũ eis q̃ prius nocere nolebat. Judic. viij. Sexta sagitta est offendendo pximũ in honore debito humane felicitati dum homo p suã industriã dei gr̃a cõcomitante de infimo statu scit pvenire ad altũ & diuitez & hec impugnat lingua improperando ei beneficia collata q̃n fuerit in aduersitate: infirmitate: paupertate: & alijs miserijs. vñ Rabanus sup illd. Math. v. gaudete & exultate &c. dicit sic. Nescio q̃s nostrum possit implere: vt laceret obprobrijs fama nostra & exultem9 in deo. Elegãter eni in q̃dam volumine legimus. q̃ si nõ q̃ras gl'iam nõ dolebis cũ iniuriatus fueris. h ille. Ista sagitta vulneratus fuit nabal q̃ concitauit c̃ se dauid & socios eius ppter improperia nũcijs coz illata. vt habet̃. i. Reg. xxv. BB

Scdm castrũ & bastia est lingua seditiosa. vñ Greg. lib. ix. moral. dic̃ sic. Peruerse mẽtes si semel ad studiũ c̃tentionis eruperint siue prauũ siue rectũ q̃d a ptradicẽtibus audiãt aduersus hoc rõnib9 ipugnãt: q: cũ psone p c̃tentionẽ displicent nec recta q̃ ptulerint placent. Ac c̃ bonoz corda q̃bus in odiũ psone nõ veniunt sed culpe: sic pversa dijudicãt: vt q̃ recta dicunt̃ assumãt: & sic male plata respuunt: vt nil approbent q̃ ex veritate cognoscunt. hec ille. Ista bastia est munita maxia multitudine demonũ & sagittarũ. vt px. Prima sagitta est seminare discordiã in familia scz inter virũ & vxorẽ: inter patrẽ & filiũ: int̃ fratres & sorores: inter cognatos & attinentes: inter amicos & sodales. vñ Prouerb. vi. dr̃ sic. Sex sunt q̃ odit deus & septimũ detestat̃ aĩa eius. oculos sublimes: linguã mẽdacẽ: manus effundẽtes innoxiũ sanguinẽ: cor machinãs cogitationes pessimas: pedes veloces ad currẽdũ in malũ: testẽ fallacẽ: & eũ q̃ seminat inter fratres discordias. h ibi. Ista sagitta vulnerati fuerũt apl'i inter quos fuit cõtentio q̃s eoz esset maior. Luce. xxij. Secunda sagitta est semiare discordiã in eodez regno & ciuitate inter domũ & domũ ptes & partes. vñ Luce. xi. dr̃ sic. Omñe regnuz in se diuisum desolabit̃ & domus supra domũ cadet. Ista sagitta vulneratus fuit hysmael de quo Dist. lvi. dr̃ sic. Hysmael vt separaret̃ a pplo dei nõ obfuit mater ancilla: sed obfuit fraterna discordia. Nec pfuit ptãs vxoris. s. sarre eni9 magis filius erat q: p ipsius iura cõiugalia & in ancilla semiat9 erat & ex ancilla suscepe9. Tertia sagitta est semiare discordiã inter ciuitatẽ & ciuitatẽ: regnũ & regnum castrũ & castrũ. villã & villam. vñ Amb. lib. de patriarchis dicit sic. Nulla spacia pñt satis esse discordib9: q̃etis & pacificis etiã angusta abũdant. dissensionis morbus etiã spaciosa arctant. h ille. Ista sagitta vulnerati fuerunt reges sodomoz q̃ recesserunt a seruitute chodorlaomor ppter qd factũ est bellum q̃ttuor regũ c̃ q̃nq3 reges. vt diffuse habet̃. Gen. xiiij. Quarta sagitta ẽ semiare discordiã inter clerũ & pplm: religiosũ & religiosũ. Nam vnitas est cã ɔcordie & dualitas est cã discordie. vñ Hiero. ad rusticũ monachũ. vt habet̃. vij. q. i. c. in apibus. dicit sic. In apib9 pnceps vnus est: grues vnã sequunt̃ ordine litato: imparor vn9: iudex vn9 pvincie. Roma aũt cõdita. duos fratres simul reges habere non potuit & fratricidio dedicat̃. In rebecce vtero esau & iacob bella gesserũt. h ibi Ista sagitta vulnerati fuerũt illi iudei q̃ erãt ex circũcisione fideles discordantes ã cornelio gentili baptizato a btõ petro. Actuum. xi. Quinta sagitta est seminare discordiã in eccl'ia p scismata & diuisiones. vñ pelagius pp vt habet̃. xxiiij. q. i. c. scisma. dicit sic. Scisma siquidẽ ipsum qd grecum nomen est scissurã sonat. Sed in vnitate scissura esse nõ põt Non ergo vnitati cõicat q̃ scismaticis cõicat ptes ip'is sibi fecerunt ab eo qd vnũ est. hec

tbi. Ista sagitta vulnerati fuerunt discipuli
xpi qbus cu diceret xps. Nisi mãducaueri-
tis carnē filij hois non habebitis vitā in vo
bis statim abierunt retrorsum. vt habet de
p̄secra. di. ij. ca. p̄ma q̄dē. ¶ Tertiū ca
strū ⁊ bastia est lingua piculosa. vñ Greg. i
pastorali dicit sic. Sicut nihil est precio sius
deo ꝟtute dilectionis: ita nihil est desidera-
bilius dyabolo extinctiōe charitat. Quisqs
ergo seminando iurgia dilectionē ꝓximorū
ꝑimit: hosti dei familiaritus seruit. h ille. In
ista bastia est maxima multitudo demonuz
sagittantiū. Prima sagitta est piculū orato-
ris in sua ambasiata tractans ꝯ bonū cōita
tis: ꝯ pacē cōpatriotarū. vñ Tullius lib. i. de
officijs dicit sic. Scire debemus q̄ in terris gi-
gnunt ad vsum hois creari oia: hoies autez
hoim cā fuisse genitos: vt ipsi inter se alij a-
lijs ꝓdesse possent. In h̄ q̄ debem⁹ naturaz
ducez seq ⁊ cōes vtilitates afferre i mediū
hec ille. Ista sagitta vulneratus fuit balaam
q̄ sua mala suggestione suasit balach q̄ face
ret fornicari filios israel. vt habet. Numeri.
xxv. Secūda sagitta est piculū ꝓditoris qui
ponit in periculo quēcūqz in eo cōfidentem
Unde Hiero. in epl'a ad rusticū monachuz
dicit sic. Iudas de apl'atus fastigio in ꝓditio
nis tartarū labit. q̄ nec familiaritate cōuiuij
nec intinctione buccelle: nec obsequij gratia
frangit: qn hoiem tradat quē filium dei no-
uerat. hec ille. Ista sagitta vulneratus fuit
Ioab qui ꝓditorie occidit amasa. vt habetur
ij. Reg. xx. Tertia sagitta est piculuz docto-
ris: q: subuertit intellectū multoꝝ sua mala
⁊ falsa doctrina. vñ Aug. lib. iiij de doctrina
xpiana dicit sic. Debet diuinarū scripturarū
⁊ fidei doctor ac debellator erroris: bona do
cere ⁊ mala dedocere ⁊ hoc ope ⁊ sermōe. cō
ciliare aduersos: remissos erigere: nescienti
bus qd agit quid expectare debeāt intimare
hec ille. Ista sagitta vulnerati fuerūt pha-
risei q̄ falsas doctrinas predicabant ⁊ doce-
bant dicētes. Munus quodcūqz est ex me
tibi ꝓderit. vt d: Mathei. xv. Quarta sagit
ta est periculum inuētoris q̄ suis cantilenis
multos ꝓuocat ad luxuriā. vñ dist. xxxv. ca.
presbyteri. d: sic. Presbyteri dyacones sub
dyacones vel deinceps qbus ducendi vxo-
res licētia non est. Etiā aliarum nuptiaruz
caueāt cōuiuia: nec hijs cetib⁹ misceant. vbi
amatoria cātant ⁊ turpia aūt obsceni mot⁹
corpoꝝ choreis ⁊ saltatoib⁹ efferunt. ne au
ditus ⁊ obtutus sacris mysterijs deputat⁹
turpiū spectaculoꝝ atqz verboꝝ contagione
polluant. hec ibi. Et Seneca libro de breui-
tate vite dicit sic. An non illi ociosi sunt qui
in cōponendis audiendisqz canticis opera-
ti sunt dum vocē cui⁹ rectū cursum natura ⁊
optimū ⁊ simplicissimū fecit: inflexu modu-
latiōis inertissime torquent. quoꝝ digiti ali-
quod inter se carmen metiētes semꝑ sonāt
Quoꝝ qui ad res serias etiam sepe tristes
sunt adhibiti. exaudita cantica mollificant.
Non habent isti ocium sed iners negocium
hec ille. Ista sagitta vulnerate fuerūt mulie
res que suis persuasionib⁹ ⁊ amatorijs car-
minibus subuerterūt cor salomonis. iij. Re
gum. xi. Quinta sagitta est periculū media-
toris: q: si mediat vt sensalis inter mercato-
res est causa multoꝝ cōtractuū vsurarioꝝ.
Si aūt mediat inter viros ⁊ mulieres est cā
q̄nqz adulterij. q̄nqz stupri: q̄nqz incestus:
q̄nqz sacrilegij: q̄nqz simplicis fornicatiōis
Unde Aug. lib. i. de ciuita. dei. ca. xxxij. dicit
sic. Dij ꝓpter sedandā corpoꝝ pestilentiam
ludos sibi scenicos exhiberi iubebant. ponti
fex aūt scz scipio nasica ꝓpter aioꝝ cauēdā
pestilentiā ipsam scenā cōstrui ꝓhibebat. h
ille. Scena erat quedā domus in qua poete
recitabant lenocinia seruoꝝ erga domi-
nos suos: ⁊ gestibus corporis ⁊ ludis. Hy-
striones ista effigiabant vt dicit Ualerius
libro. ij. Ratione. i. versus finem. Ista sagit
ta vulneratus fuit Ionadab qui fuit medi-
us inter Amon ⁊ Thamar ad committen-
dum incestum. vt habetur. ij. Regum. xiij. c.
DD ¶ Quartum castrum ⁊ bastia est lin-
gua odiosa. Unde Augustinus in epistola
ad Marcellinum dicit sic. Non enim mihi
placet sententia Tullij maximi oratoris et
auctoris Romani eloquij qui nullum vnq̄
verbum quod reuocare vellet emisit: que qui
dem laus q̄uis preclarissima videatur: ta-
men credibilior de nimium fatuo q̄ de sapi
ente perfecto. Sed si in bonā partem accipi
tur: vt quēpiam talem fuisse credamus qui
cum sapienter omnia loqueretur nullum vn
q̄ verbum quod reuocare vellet emisit. hoc
potius de hominibus dei que sp̄ritu san-
cto locuti sunt q̄ de illo quem sic Cicero lau
dat saluberrima pietate credendum est. hec
ille. In hac bastia est maxima multitudo de
monum sagittantum diuersis sagittis.
Prima sagitta est inducere hominē ad ydo
latriaz ad heresim ⁊ ad oēm infidelitatē. vñ
Augustinus lib. xviij. de ciuitate dei. capli.

dicit sic. Uidēs dyabol⁹ tēpla demonū deseri ⁊ in nomē liberant̄ mediatoris currē gen⁹ humanū hereticos mouit q̄ sub vocablo xp̄i ano doctrine resisterēt xp̄iane q̄si possent indifferēter sine vlla correptiōe haberi in ciuitate dei: sicut ciuitas ↄfusiōis indifferēter hūit p̄hos inter se diuersa ⁊ aduersa sentientes. h̄ ille. Ista sagitta vulnerat⁹ fuit p̄mo arri⁹ ⁊ post eū multi alij. vt hēr dist. xvi. c. xl. sinodus. Sc̄da sagitta est inducere hoīez ad apostasiā a religione p depositionē tōsure ⁊ habitus religiōis ⁊ sp̄ualis vite. x. q. ij. c. si in qualibz et dz sic. Quisq̄s aūt vel abolitiōe tōsure vel secularis vestis assumptiōe detect⁹ fuerit attigisse trāsgressionē: etiā excōicatōis cēsurā accipiat ⁊ religiōi semp inhereat. hec ibi. Ista sagitta vulnerati fuerūt ap̄li q̄ relicta religione a fide xp̄i ipsam deseruerūt ⁊ vitā eius cū ad mare piscaturi redierūt. vt hēr Joh. xxi. Tertia sagitta ē inducere hoīez ad temeritatē ↄ diuinā iusticiā p exēpla q̄b⁹ deus fuit cōminatus ⁊ postea placatus. Un̄ dist. xxi. ca. nolite. dz sic. Nolite vos existimare facta cuiuscunq̄z p̄rimoꝝ vr̄oꝝ q̄ sunt digna rep̄hensione velle defendere: sed q̄ ita velim filios circa sp̄ūalē patrē ⁊ discipulos erga magr̄m deuotos esse ⁊ sobrios: vt nulla penit⁹ temeritate ad eoꝝ vitā vt nō dicam⁹ dijudicandā: s; nec saltē tenuiter rep̄hēdēdā p̄siliāt. h̄ ibi. Multomagis facta dei nō sunt temere iudicanda. Ista sagitta vulnerati fuerunt hieremias ⁊ dauid quoꝝ p̄im⁹ dixit. Quare via impioꝝ p̄sperat. Sc̄s dixit. q: zelaui sup iniquos pacē petoꝝ vidēs. Quarta sagitta est inducere hoiem ad impn̄iam ↄ diuinā clementiā sc; p obstinationē. vn̄ hugo de. xij. abusionib⁹ dicit sic. Tres sunt spēs obstinatoꝝ. Prima eoꝝ q̄ ex correptiōe p̄ficiūt. Sc̄a eoꝝ q̄ ex cōmonitione deteriores fiunt. Tertia eoꝝ q̄ emendationē p̄mittunt sed nō faciunt. Ex correptiōe manasses factus ē melior. nabal ex cōmonitiōe deterior pharao ex afflictione durior. h̄ ille. Ista sagitta vulnerati fuerūt impij de q̄bus dz. Sapie ij. Dixerūt impij cogitātes apud se nō recte Exiguū ⁊ cū tedio est tp̄s vite nr̄e ⁊ nō ē refrigeriū i fine hoīs ⁊c̄. Uenite ḡ fruamur bonis q̄ sunt ⁊c̄. Quīta sagitta ē inducē hoīez ad desperationē. vn̄ Amb. sup luc. dic̄ sic. Nemo diffidat nēo veterū p̄sciꝰ petoꝝ p̄mia diua desperet. nouit dn̄s mutare sn̄iam si tu noueris emēdare del crū. h̄ ille. ⁊ Ualerius i quodā s̄mone dicit sic. Quāuis sint aspera ⁊ difficilia q̄cūq̄z sunt in excelsis posita nō tn̄ hic sit vt in apertū cāpū veniāt si itinerāib⁹ nihil desp̄atiōis occurrat. h̄ ille. Ista sagitta vulnerat⁹ fuit iudas. de q̄ Aug. lib. de vtilitate agēde pn̄ie dic̄ sic. Nemo desperet iudam traditorē nō tam scelus qd̄ cōmisit q̄ qd̄ de indulgētia desperauit fecit penit⁹ interire. h̄ ille. Ecce sedecim bastias ⁊ castra q̄ instruit dyabolus ↄ ciuitatē iusticie moralis vt capiat aīam humanā q̄ est in certamie. iō Aug. sup p̄s. xxxij. dic̄ sic. Iust⁹ ex fide viuit. fides tua est iusticia tua: q: vtiq̄z si credis caues: si caues aūt conaris: ⁊ conatū tuū deus nouit ⁊ voluntatē tuā inspicit ⁊ luctā cū carne cōsiderat. ⁊ hortat̄ vt pugnes: ⁊ adiuuat vt vincas: ⁊ certantē spectat: ⁊ deficiētē subleuat: ⁊ vincentē coronat. h̄ ille. Et. xxi. q. ij. ca. visus dz sic. Nā ei v̄sutus hostis mille nocēdi mōs nec ignoram⁹ astutiā ei⁹. Conat̄ nāq̄z a p̄ncipio ruine sue: vnitatē ecclie rescindere charitatē vulnerare: sctōꝝ operū dulcedinē inuidie felle inficere: ⁊ oib⁹ mōis humanū gen⁹ euertē ⁊ perturbare. dolet ei sat̄ ⁊ erubescit charitatē quā i celo nequit hr̄e: p̄stātes ex lutea materia in terra tenere. iō oz ḡrā fragilitati nr̄e cōcedit: vt oēs adit⁹ nocēdi ei⁹ versutie muniam⁹. Ne mors ingrediat̄ portas nr̄as h̄ ibi. Qualr̄ aūt istud fiat declarat̄. xi. q. i. ca. ex merito. vbi dz sic. Officiū singuloꝝ sit dilectissimi nō solū oculos castos suare s; ⁊ linguā. ne q̄d i cuiusq̄ domo agat̄. Hēant oēs simplicitatē colūbe: ne cuiq̄z machinent̄ dolos: ⁊ serpentis astutiā hēant ne alioꝝ supplantent̄ insidijs. h̄ ibi. Propterea petr⁹ rauēnas in quadā ep̄la dicit sic. Fili accedens ad seruitutē dei sta in iusticia ⁊ timore ⁊ prepara aīam tuā ad tēptationē. Mundus aduersus desertores suos forti⁹ pugnat ⁊ egredientes vite secularis illecebras grauiores cōgressus expectāt. Nam in exitu isrl̄ de egypto pharao vehemētius exardescit: ⁊ sathanas egrediēs ab hoīe quē ab infantia tenuerat ipsuz graui⁹ ingressu eius discerpit. Discursus vite p̄ntis est tēptationib⁹ app̄hēdi Nam ad x̄tutis exerciciū hierosolimis iebuseus relinquit̄: ⁊ ap̄lo paulo sp̄us sathane ē datus: ne reuelationibus extollat̄. Arenam pugne ācipitis ingressus es: in q̄ nō app̄hēdes brauiū nisi curras. nō corōaberis nisi pugnes h̄ ibi. ⁊ q: pauci currūt ⁊ pauciores pugnāt nō refrenātes linguas suas hinc est q̄ demō tot aīas lucrat̄ p pctm̄ locutiōis. ⁊ sic p̄z r̄n̄sio ad dubiū in p̄ncipio adductum.

De eadē dñica. vel dñica pma post festum trinitatis Sermo. xxxiiij.

v T refrigeret linguā meā qr crucior in hac flāma. Luce. xvi. et ī euāgelio hodierno. Salomon Eccli. xxviij. dicit sic. Verbis tuis facito staterā et frenos ori tuo rectos: et attende ne forte labaris ī lingua et cadas in ɔspectu inimicoꝝ insidiātiū tibi: et sit casus tuus insanabilis in mortē. h ille. Sup quo verbo moueo talē qstionē. Q Utrū homo ī sempiternū igne gehēne debeat cruciari ppt peccatum locutionis quo in hac vita videt inflāmari? Ad istā qstionē rndet Greg. in homelia hodierna dicēs sic. Mos qppe ē sacri eloquij vt aliqd aliud dicat: ſ ex eodē dicto aliud innuat. Superi⁹ aūt hūc sup bū diuitē nō loqcitati vacantē dixerat: ſ sup flue cōuiuantē. Nec hunc de loqcitate narrauit: ſ cū clarē et tenacia de edacitate peccasse. Sz qr abūdare ī cōuiuijs loquacitas solet: is q hic male puiuat⁹ dicit apud infernū graui⁹ ī lingua ardere pbibet. Pria nāqz male cōuiuātibus famulat culpa loqcitat: post loqcitatē ludendi etiā leuitas sequit. Nā qz edacitatē ludus sequat testat sacra scriptura que ait. Sedit ppls manducare et bibere et surrexerunt ludere: ſ prius qz ad ludū moueat corp⁹ ad iocos ac vba inania mouet ligua. Quid g est qz inuit qr in tormētis posit⁹ diues linguam suā refrigerari postulat: nisi qz is q in cōuiuādo magis de loqcitate peccauerat: p retributionē iusticie in ligua atroci⁹ ardebat. hec ille. Nam q nō refrenat linguā suā a male loqndo est q̄ſi dom⁹ sine porta. Exēplū legit in vitis patrū qz qdā senex ibat cū duobus fratrib⁹ ad sanctū anthoniū et audiuit multa ab eis de sacra scptura et de opib⁹ manuū suarū: ſ ipse p oia tacebat. et cū venisset ad locū dic anthoni⁹ seni. Bonos fruct⁹ itineris tui habuisti. Et senex. Boni sunt qdē sed habitatio eoꝝ nō hz ianuā: q vult intrat stabulū eoꝝ et soluit asinū. Qui g vult custodire domū i. aiam suā custodiat portā. i. linguā. ps. Dixi custodiā vias meas vt nō delinquā in lingua mea. Posui ori meo custodiā et c. Proseqre vt in priori sermone.

Dñica qrta qdragesime Sermo. xxxv. de penitentia valde notabilis.

m Ultitudo magna venit ad eū. Joh. vi. et ī euāgelio hodierno. Ezechiel. xviij. dr sic. Conuertimini et agite pnias ab oib⁹ iniqtatib⁹ vris et nō erit vobis in ruinam iniqtas. Proijcite a vobis oēs cogitatōes vestras ī qb⁹ puaricati estis et facite vobis cor nouū et spm nouū. h ille. Sup quo moueo talē qstionē. Q Utrū sit aliqd petm tante culpabilitatis qd p pniam in hac vita nulli⁹ sit remissibilitatis? Ad istā qstionē rndent duo doctores eccle. Prim⁹ est Aug. li. de pnia hmōe. v. dicēs sic. Scit de⁹ noster nō semp hoiēz integrū stare: sed freqnt aut peccare corpore aut vacillare sermone: ido pnie viā docuit p quā possit et destructa corrigere et lapsa recuperare. Secur⁹ itaqz semp ad veniā hō semp debz de culpa suspirare. Quāuis aūt mult̄ vulnerib⁹ cōditio hūana laboret: tñ nemo desperet qr dñs satis larg⁹ ē. Contra oēs languētes mie sue bona libent impēdit. Sz forte dicit aliqs nō se hre qd plangat: recurrat vnusqsqz ad conscientiā suā: et in pectore suo interpellabit peccatū. vn⁹ cordis plaga: alter corpis laborat luxuria. Unū arguit falsitas: alterū p auariciā maculat aliena paupertas. Uni dominat auaricia: alterū dehonestat damnosa luxuria Unū deturpat ebrietas: alterū inflat cupiditas. Un⁹ p effusionē sanguis hūani polluit alter vilissime mulieris amore sordidatur. Ad has tātas attamē pcipuas siue mentis siue corpis plagas quō nō est q ingemiscat: vel q dño supplices lachrymas fundat. Neminē g pudeat deo ondere vulnera sua. nūqz ad remediū puenit q curā erubescit. Omnes egritudines alie faciles sunt alie difficiles: nullū graui⁹ infirmātiū gen⁹ qz aliquē morbos suos nolle sanare. Null⁹ qui q̄suit remediū perijt. null⁹ q ptēpsit euasit. h ille. Secūdus ē sctūs Tho. iiij. pte. q. lxxxvi. arti. i. In respon. dicēs. Q aliqd petm p pniā deleri nō posse: ptōt ptīgē dupli. Uno modo qr aliqs d petō penitē n pōt. Alio modo qr pnia n pōt delere petm. Primo modo n possūt deleri petā demonū et etiā hoiz dānatoꝝ qr affect⁹ eoꝝ sūt ī malo pfirmati: ita qz nō pōt eis displicere petm inqtū est culpa: ſ solū displicet eis inqtū est pena quā patiunt: rōe cui⁹ aliquā pniam ſ infructuosam habēt. ſm illd Sap. v. Penitētiam agētes et p angustia spūs gemētes. Un talis pnia nō est cū spe venie: ſed cū desperatiōe. Tale aūt nō pōt eē petm aliqd hoīs viatoris cui⁹ liberū arbitriū flexibile ē ad bonū et ad malū. Un dicere qz aliqd peccatū sit in hac vita de quo aliqs penitere nō

posse est erroneū. Primo quidē q: p hoc tolleretur libertas arbitrij. Secūdo q: derogaretur virtuti grē p quā moueri pōt cor cuiuscunq3 petōris ad penitendū. Fm illud Prouerb. xxi. Cor regis in manu dei: z quocūq3 voluerit inclinabit illō. Et aūt secūdo modo nō posse p verā pniam aliqō peccm̄ remitti est etiā erroneū. Primo quidē q: repugnat diuine mie. de qua dr̄ Johel. ij. Benignus z mis.cors ē dn̄s z multe mie z p̄stabilis super malicia. Uinceret eñ quodāmodo de⁹ ab hoie si hō peccm̄ vellet deleri qō de⁹ delere nō vellet. Secūdo q: hoc derogaret virtuti passionis xp̄i p quā pnia operat̄ sicut z cetera sacramēta: cū scriptū sit. i. Joh. ij. Ip̄e est ppiciatio p pctis nostris: nō solū nostris s̄ z toti⁹ mūdi. Uñ simpliciṫ dicēdū est q̄ oē peccm̄ in hac vita per pniam deleri pōt. h ille. B ¶ Tamē p clariori noticia sciēdū q̄ due sunt ciuitates quarū vnā fundauit de⁹ s3 ciuitas hierl̄m q̄ est aula3 virtutis. ps. Hierusalē q̄ edificat̄ vt ciuitas cui⁹ participatio ei⁹ in idipm̄. Altera quā fundauit dyabol⁹ s3 ciuitas babylonie q̄ est ciuitas viciorum In pma ciuitate habitāt iusti: in secūda habitant pctōres. Qui g̃ vult saluari necesse ē vt fugiat a ciuitate babylonis z vadat ad ciuitate hierl̄m. Unde Bern̄. in quodā s̄mōe dicit sic. Fugite de medio babylonis z saluate aīas vestras. Cōuolate ad vrbē refugij. s. hierl̄m ciuitatē sanctā: vbi possitis z de p̄teritis agere pniam z in p̄senti obtinere grām: z futurā gloriā fiducialiṫ prestolari. Nō vos retardet cōscientia: q: vbi abūdauit delictum supabūdare psueuit z grā. Nec pnie austeritas ip̄a deterreat. Nō eñ condigne sunt passiones hui⁹ tēporis ad p̄teritā culpā q̄ remittitur: nec ad futurā gloriā q̄ repromittiṫ. Si verbis nō creditis operib⁹ credite: exēplis acquiescite plurimoꝝ. Currūt vndiq3 peccatores ad pniam: z natura parit̄ z psuetudine delicati. Nihil eñ credētib⁹ impossibile: nihil amātib⁹ difficile: nihil asperū mitib⁹: nihil arduū humilib⁹ repentīs: quib⁹ z grā fit in auxiliū z obediendi deuotio lenit imperiū. h ille. De hijs duab⁹ ciuitatib⁹ Aug i homel. xvi. sup Apoc dic̄ sic. In vna domo in vna ecclesia z i vna ciuitate sūt simul babylonij cum hierosolymitanis: z tñ q̄diu nec boni psentiunt malis: nec mali puertunṫ ad bonos. z in bonis hierl̄m z in malis babylon esse cognoscit̄. simul habitāt corpe s̄ lōge diui. i sūt corde: q: maloꝝ puersatio semp in terris est q: terrā diligūt z oēm ac totā intētionē animi sui in terra pstituūt. Bonoꝝ vo mēs fm aplm̄ in celis ē: q: q̄ sursū sunt sapiūt. h ille. Sed homel. i. dic̄ sic. Dū inspirāte deo puertunṫ mali ad bonū. babylonia dr̄. z pars illa q̄ ab ea discesserit hierl̄m dr̄. Quotidie eñ z de babylonia transferuntur ad hierl̄m: z de hierl̄m reuertunṫ ad babyloniā. dū z mali p pniam cōuertunṫ ad bonū: z q̄ videbanṫ in hypocrisi boni: manifestanṫ publice mali. h ille. De ista ciuitate babylonie z de pctōrib⁹ habitātib⁹ in ea dicit Johes Apoc xvij. sic. Uidi mulierē sedentē sup bestiā coccineam plenā noib⁹ blasphemie habētē capita sep̄tē z cornua decē. Et mulier erat circūdata purpura z coccino: z inaurata auro: z lapide p̄cioso: z margarit̄ habēs poculū aureū i manu sua plenū abominatōe z imūdicia fornicationū ei⁹. Et in fronte ei⁹ nomē scriptum mysteriū babylon magna mat̄ fornicatōnū z abominationū terre. hec ibi. Spūaliter p istā mulierē intelligit̄ aīa peccatrix quā dyabolus mulcet q̄n ad psensū pctī trahit. quā xp̄s veniēs in hūc mūdū circundedit purpura. i. pietate z clemētia. Cocco induit. i. iusticia z fortitudine. Auro decorauit. i. sapiētia z cognitōe. Lapide p̄cioso insigniuit. i. mūdicia z castitate. Margaritis ornauit. i. fide spe z charitate. Sed mox vt dyabolo cōsensit. habuit poculū in manu. i. prauū psensum plenū abominatōe. i. praua delectatiōe q̄ est deo abominabilis. Sedet aūt sup bestiā. i. carnē hūanā in cui⁹ operib⁹ aīa misera z peccatrix delectat̄ z quiescit. Et dr̄ bestia q: naturaliṫ est sine rōne: sine rubore: sine honore ps. Homo cū in honore esset nō itellexit cōparat⁹ est iumentis insipiētib⁹ z similis factus est illis. Habet aūt decē cornua. i. decē incitamenta ad nō seruandū decem p̄cepta legis. Sep̄tē capita sunt sep̄tē turres hui⁹ ciuitat̄: in q̄rū q̄libz psidet vn⁹ demon q̄ inficit aīas peccatricē quodā veneno sōnifero z mortifero: z h ē abomiatio hui⁹ ciuitat̄ vt pz. C Prima turris ē supbia cui p̄sidet lucifer de quo habet̄ Esa. xiiij. Quomodo cecidisti de celo lucifer q̄ mane oriebaris zc̄. Iste demō inficit aīam peccatricē veneno supbie z inficiat aīam tripliciṫ. Primo pturbat intellectum ei⁹ inducēdo tria q̄ incitāt ad supbiā Primū est generis nobilitas. Secūdū collata potestas vel officij dignitas. Tertiū forme vel sapiētie speciositas. Iste demō facit aīa3 cogitare q̄ est nobilis genere: q̄ est po

testatis magne: qȝ est speciose forme vel sa-
pientie: ⁊ in hijs perturbat eiꝰ intellectuȝ vt
moueatur ɔtra deū: ⁊ isto veneno inficitur ⁊ de-
bilitatur intellectꝰ. Secūdo perturbat eiꝰ af-
fectū desiderādo tria in quibꝰ stat pctm̄ sup-
bie. Primū est qñ aliq̄s credit vel opinatur
bonū qd̄ habet siue tēporale siue spūale ha-
bere ex se ⁊ suo labore ⁊ sua industria: ⁊ nō
deo misericorditer concedēte. Secūdū est qñ
aliq̄s credit bonū qd̄ habȝ q̄uis a deo habe
attamē se habere suis meritꝪ ⁊ non sola dei
gr̄a. Tertiū est quando aliq̄s credit ꝙ habe
at a deo ⁊ nō suis meritis: tamē contemnit
alios volens singulariter videri. Exemplum
de phariseo contēnente publicanū. Et ex isto
tertio consurgit pctm̄ vane glorie: qd̄ inficit
aīam dupliciter. Primo quādo aliquis deli
berate ⁊ scienter facit aliquid vel dicit qd̄ est
de genere bonoꝝ magis ꝓpter laudem sui
q̄ ꝓpter amorē dei vel ꝓximi. Secūdo qñ
illud qd̄ facit vel dicit facit p̄ncipaliter amo
re dei: tamē contingit vt cōmendetur ⁊ ex hac
cōmendatōe plus accendit q̄ sine cōmēda-
tione. si alias nō accenderetur: est pctm̄ vane
[Innoc.] glorie. Istis modis inficit hoc venenū affe-
ctum hoīs ꝓut declarat Innocentiꝰ libro
de vilitate ɔditōis hūane dicēs sic. Supbia
p̄mū angelū de celo eiecit: turrim euertit: lin
guas confudit: goliam ꝓstrauit: pharaonē
necauit: saulem regno priuauit: aman suspē
[Reg. 4.] dit: oziam interfecit: nabuchodonosor in be
[Para. 26] stiam mutauit: sennacerib interemit: nicha-
norē ⁊ anthiocum peremit. hec ille. Oēs isti
fuerūt in hac turri babylonie veneno supbie
infecti vt satis pȝ. Tertio cruciat sensuȝ in-
ferendo tria. Primo rōnē excecat. Secūdo ad
iurgia ⁊ lites ꝓuocat. Tertio impetuose in
[Apoc.] ꝓfundū precipitat. que declarat Joh. Apoc.
xij. dicēs sic. Factū est pliū magnū in celo
michael ⁊ angeli eiꝰ preliabantur cum dracho
ne ⁊ ꝓiectꝰ est dracho ille magnꝰ ⁊ serpens
antiquus ꝓiectꝰ est in terrā ⁊ angeli eius cū
eo. hec ibi. Secūda turris ē auaricia cui
presidet māmona .i. demon diuitiarū ⁊ cupi
ditatis. de quo dr̄ Math. vi. Non potestis
deo seruire ⁊ māmone. Iste demon infundit
venenum auaricie in animam peccatricem
tripliciter. Primo q̄tum ad intellectū: quē per
turbat tribꝰ modis quo ad incitamēta tria.
Primū est timor inordinatꝰ ne sibi aliq̄d de-
ficiat. Secundū est amor innatꝰ vt filijs su-
is ꝓuideat. Tertiū est error ꝓuatꝰ q̄ diu viue
reputat. Secūdo immutat eiꝰ affectū q̄tum
ad desideria multa. Primo in retinendo scȝ
qñ videt aliquē in vltima egestate ⁊ nō dat
vel qñ attēta sua ɔditione ⁊ negocijs cōmu
nibus ⁊ periculis cōmuniter emergētibꝰ ⁊ hȝ
aliq̄d supflui ⁊ nō dat indigētibꝰ positis in
extrema necessitate vel nō extrema. Secun
do tēporalia acq̄rendo circa q̄ peccat tribus
modis. Primo supflua sollicitudie .s. qñ exces
siue sollicitatur i acq̄rēdis diuitijs vltra ꝙ ex-
pediat sue ɔditōi. Secūdo supflua locutōe. scȝ
qñ aliq̄s vtitur i suis ɔtractibꝰ ⁊ negocijs aliq̄
dolo. Tertio supflua opatōne. s. qñ aliq̄s in
sua opatōe vtitur fraude de facto res sophisti-
cando vel q̄modolibȝ aliter decipiēdo. Tertio
in accipiēdo. ⁊ hoc dupliciter. primo accipiēdo secre-
te: ⁊ hoc ē furtū. scd̄o accipiēdo palā ab eo cuiꝰ
res ē vidēte ⁊ resistēte: ⁊ hoc ē rapina. Tertio
cruciat sensuȝ iferēdo dāna tria. Primo facit
hoiēȝ nudū ⁊ mirabilē spūalia substrahēdo
Scd̄o imūdū ⁊ abomiabilē cū alijs ɔiūgēdo
Tertio lupū isatiabilē ɔtinue rapiēdo. Quot
aūt istud venenū ifecit declarat Innocē. de vi
litate ɔditōis hūane dicēs sic. q̄ multos se-
ducit cupiditas: q̄ m̄ltos perdidit auaricia.
Nā balaā asina redarguit: ⁊ pedē sedentꝪ at-
triuit q̄ captꝰ cupidine ꝓmissoꝝ disposuerat
maledicere israeli. Achor ppl's lapidauit q:
de anathemate iericho aurū ⁊ argentum tulit.
naboth decrepitꝰ extitit q: achab vineā p̄cio
nō ɔcessit. giezi lepra ꝑfudit: q: sub noīe he-
lysei argētū ⁊ vestes petijt ⁊ recepit. Judas
laqueo se suspēdit: q: xp̄m tradididit pecunia
atq3 vendidit. Ananiā ⁊ saphyrā subitanea
mors extīxit: q: de pecunia agri aplm̄ defrau
dauit. hec ille. Oēs isti fuerūt veneno auaricie
infecti. ~~de quo dr̄ Dan. vi. Q. est idolū a quo~~
~~daniel expulit demoniū.~~ ¶ Tertia turris
est luxuria cui presidet beemoth .i. bestia vel
bestialiter viuēs. de quo dr̄ Job. xl. Ecce bee-
moth quē feci ⁊ fortitudo eiꝰ in lumbis eius
⁊ virtus eius in vmbilico ventris eius. Iste
demō infundit venenū luxurie in aīam pec-
catricē tripliciter. Primo q̄tum ad intellectū
quē perturbat tribus modis quo ad incita-
menta tria. Primū oritur ex carne predomi
nante. Secundū ex cibo ⁊ potu pregrauāte
Tertiū ex aspectu illicito illaq̄ante. Secūdo im
mutat eiꝰ affectuȝ q̄tū ad desiderabilia tria in
q̄bꝰ hoc pctm̄ cōmittitur. Primo naturaliter in suā
vxorē. s. qñ accedit ad eā modo ⁊ tpe incon
gruo. Scd̄o in nō suā. s. per adulteriū ꝑ ince
stū ⁊c. Tertio contra naturā. s. ꝑ sodomiam
per vicium brutale ⁊c. Tertio cruciat sensuȝ

inferendo damna tria. pmo illaqueat hoies
vniuersa r. secūdo infamat totaliter. tertio
exterminat finalr. Quot aūt istō venenū īfe
cit declarat Innocētius de vilitate pditiōis hu
mane dicēs sic. Quis eius multiplices enu-
merare valeat species: Hec enī pē. hapolim
cū adiacēti regione subuertit. Hec sichen cū
oīn pplo suo interemit. hec filios iude peus
sit. Hec iudeū r madianitidē pugione trans
fodit. Hec tribū beniamin pro vxore leuite dele
uit. hec filios hely sacerdotis in bello pstrauit
hec vriā occidit. hec annō interfecit. hec plu
rimos lapidauit. hec ruben maledixit. hec sā
sonē seduxit. hec salomonē subuertit. hec da
uid dilectuz deiecit. Verū est ḡ qd legit ppt
speciē mulierū multi perierūt. h ille. Oēs
isti fuerūt veneno luxurie infecti a deo vt fi-
guratiue fuit illi porci in quos demonia intra
uerūt. vt hr Luc. viij. ¶ Quarta turris ē
ira cui psidet leuiathā .i. psequēs. de q dicit
Esa. xxvij In die illa visitabit dñs i gladio
suo magno duro r forti sup leuiathā serpen
tem tortuosū. Iste demon infundit venenū
ire in aiam peccatricē tripliciter. Prio qtum
ad intellectū quē pturbat trib9 modis q ad
incitamēta tria. pmū est malū apprehensuz
secundū est vbū pūgitiuū r accensū. Tertiū
est factū lesiuū r impēsuz. Secundo inuitat
ei9 affectū qtū ad desiderabilia tria qb9 cō-
mittit h peccm. Primo i corde .s. qñ aliqs ex
turbatiōe r deliberatōe ppōnit r psentit ali
cui nocere. Scdo i ore .s. qñ aliqs ex turbati-
one animi īteri9 prūpit in vba ptumeliosa
exteri9. Tertio i ope .s. qñ aliqs post cogita-
ta r locuta prūpit ad vulnera. Tertio cruci-
at sensuz q ad dāna tria. Prio obnubilat ra-
tionē. Scdo tollit rectā opatōez. Tertio sub
ingerit alioz maledictionē. vñ Greg. lib. v.
moral dic sic. Per irā iustitia relinqt: qr dū
pturbata mēs iudiciū sine rōne exasperat.
oē qd furor suggerit rectū putat. Per iram
etiā gra vite socialis amittit: qr q se ex hūa-
na rōe nō tēperat ē necesse vt bestialit p cō
temptā viuat. Per irā māsuetudo amittit.
p irā pcordia rūpit p irā lux veritat amit
titurqz cum mētē iracūdia tenebras incutit:
huic deus radiū sue claritat abscōdit. Per irā
spūssci splendor excludit r sup hūilē r quie-
tum reqescere phibet: qr cū ira quietē mētī
subtrahit suā ipūsctō hab. tationē claudit:
cui9 discessu anim9 vacuus ad apertā mortē
insaniā ducit r vsqz ad supficie ē ab intimo
cogitationū fundamēto dissipatur. hec ille.

Quot aūt istud venenū iracūdie infecit ptz
ex sacra scriptura. Nam irat9 est cayn cōtra
abel fratrē suū vehement r cōcidit vult9 ei9
Gen. iiij. Saul irat9 est cōtra dauid. i. Reg.
xviij. Magistrat9 holofernis irati sūt cōtra
achior. Judith. v. Nabuchodonosor irat9 est
cōtra tres pueros quos iussit mitti in forna
cem. Dan. iij. Ozias rex irat9 est cōtra sacer
dotes qb9 minabat. ij. Paralip. xxvi. Oēs
isti fuerūt veneno iracundie infecti vt fuit fi
guratiue ille demoniac9 q clamabat elidebat
dissipabat r spumabat. Luc. ix. ¶ Quin
ta turris est gula cui psidet beelzebub .i. vir
muscarū de quo dicitur. iiij. Reg. i. Et misit
ochozias nūcios ad psulendū beelzebub deū
um accaron. Iste demon infundit venenum
gule in aiam peccatricē tripliciter. Prio per-
turbat intellectum quo ad incitamenta tria
Primū est appetit9 inordinat9 r imoderat9
Secūdū est frenū nimis relaxatū Tertium
est vsus cōtinuat9. Secundo inuitat ei9 affe-
ctum quo ad desideria tria quib9 cōmittitur
illud viciū. Primū est delectatio scz qñ tātū
de victu sumit qd notabilit nocumentuz in-
currit. Secūdū est ebrietas p quā rōnē pdit
Tertiū est delicatio scz qñ nimis delicate vi-
uit alio remanēte in egestate ipo sciēte. Exē
plū de diuite epulone. Tertio corrūpit sen-
sum quo ad damna tria. Primū est mentis
brutalitas. Secundū est corpis infirmitas.
Tertiū est oris loqcitas. Quot aūt infecit h
venenū ostēdit Innocenti9 d vilitate pditio-
nis hūane dicēs sic. Gula paradisuz clausit
pmogenita vendidit. pistorē suspēdit. bapti
stam decollauit. nabuzardan pnceps coquo
rum tēplū incēdit r hierlm totā euertit. bal
thasar in cōuiuio manū cōtra se scribentem
aspexit Manetechel phares: r eadē nocte in-
terfect9 est a caldeis. hec ille. Oēs isti fuerūt
veneno gule infecti. vt gulosus sit figurati-
ue ille demoniac9 qui nō potuit ab aplis libe
rari. de quo dicit xps. Hoc gen9 demonioruz
nō eijcit nisi oratōe r ieiunio. Marci. ix. H
¶ Sexta turris ē inuidia cui psidet sathanas
id est aduersarius. de quo dr Job. i Cum ve
nissent filij dei r assisterēt corā dño affuit in-
ter eos r sathan rc. Iste aduersarius est iob
inuidēs eius psperitati r sanctitati. Iste de-
mon infundit venenū inuidie in aiam pec-
catricē tripliciter. Primo pturbat intellectum
quo ad incitamenta tria que in memoriam
inducit. Primū est cogitare alienā pspērita
tem. Secundū est ppriā infirmitatē. Tertiū

est exercere iniuriã maliciã et iniquitatẽ. Secundo inuitat eius affectũ quo ad desideria tria quib⁹ cõmittit hoc viciũ. Primũ est de bono alteri⁹ dolere. Secundũ est de malo alteri⁹ gaudere inq̃ntum nõ redundat in bonũ eius spũale: qꝛ gaudere de malo tẽporali alterius inq̃ntũ redundat in bonũ spũale nõ ẽ pctm̃. Tertiũ est verbo alicui detrahere: qđ fit qnq̃ modis. Prio crimen falsuz imponere et tũc reqrit reuocatio dicẽdo qꝛ dixit falsũ Secũdo crimẽ verũ sed occultũ nõ vt psit sed vt obsit ordinẽ fraterne correctõis omittendo reuelare. Et tũc requirit reuocatio dicendo se dixisse qđ nõ debuit. Tertio crimẽ notoriũ vt ampli⁹ diffamet recitare: et tunc nõ reqrit reuocatio. Quarto aliud crimẽ ꝟo addere: et tũc tenet additũ reuocare. Quinto de bono diminuere vel ipz habuisse prauã itẽtionẽ et tũc tenet dicere qꝛ nescit illũ habuisse prauã intentionẽ: et hoc si ita est. Tertio corrumpit sensum quo ad damna tria. Primũ est qꝛ ferit ꝓximũ. Secũdũ est qꝛ ledit suũ subiectũ. Tertiũ ẽ qꝛ tollit suũ ꝑfectũ. Quot aũt inficit hoc venenũ inuidie oñdit Augu. quodã sermõe dicẽs sic. Inuidia est odium aliene felicitatis respectu inferiorum ne sibi equent: respectu superioꝝ qꝛ eis nõ equatur respectu eqliũ qꝛ sibi equant. Sic em̃ cayn inuidit abel ꝓsperitati: rachel lye fecũditati. saul dauid felicitati. serpẽs humani generis iusticie originali. pharisei fame et opinioni xp̃i. per inuidiam ꝓcurat⁹ est lapsus mũdi et mors xp̃i. hec ille. Om̃es isti fuerũt veneno inuidie infecti vt sit figuratiue inuidus ille serpens antiquus quẽ intrauit demon callidus qui adam decepit et euã. Gen̄. iij. ¶ Septima turris est accidia cui p̃sidet asmodeus. de quo dr̃ Thobie. iij. Qꝛ impediebat cõiunctionẽ sarre et viroꝝ eius ne ꝓles seq̃retur. Iste demon infundit venenuz accidie: qꝛ impedit ne aĩa bonũ opus pariat: et hoc tripliciter. Primo ꝑturbat intellectuz quo ad inciramenta tria que ad intellectum reducit Primũ est ꝙ in spũalib⁹ nõ percipit saporẽ Secũdũ est ꝙ in talib⁹ ꝯspicit laborẽ. Tertium est ꝙ eoꝝ nõ concipit valorem. Secundo inuitat ei⁹ affectuz quo ad desideria tria quib⁹ cõmittit hoc pctm̃. Primũ est quãdo ex pigritia dimittit illud ad qđ obligat ex p̃cepto dei: vt sabbata sanctificare et parẽtes honorare. Secundũ est qñ dimittit il'ud ad qđ obligat ex precepto ecclie: vt audire missam dieb⁹ dñicis. Tertiũ est qñ negligit illđ ad qđ obligat ex precepto cõfessoris. scz penitentiã iniunctã ꝑficere. Tertio corrumpit sensum quo ad dãna tria. Primuz est qꝛ accumulat pctã. Secũdũ ẽ qꝛ negligit mãdata Tertiũ est qꝛ tollit bona data. Quot aũt hꝫ venenũ accidie inficit ostẽdit sacra scriptura. Nam filij iacob accidiosi erant quos increpauit dicẽs. Quare negligitis ꝛc. Gen̄. xlij. Leuite accidiosi erãt quos arguit ioab. ij. Paralip. xxiiij. Filij israel ex accidia murmurabant de mãna. Numeri. xi. Dauid ex accidia adulteriũ cõmisit. ij. Reg. xi. Ysboseth dormiens sup lectũ a latronũ p̄ncipib⁹ occisus est. ij. Reg. iiij. Omnes isti veneno accidie infecti sunt. vt accidiosus figuratiue sit ille demoniac⁹ qui inter sepulchra latitabat. Luc. viij. Ecce q̃liter demones inficiunt aĩaz diuersis venenis in ciuitate babylonie ¶ Anima vero peccatrix sentiẽs se venenatã tanq̃ egra currit ad xp̄m medicuz supplicit orat. vt Aug. dicit lib. soliloquioꝝ. c. xv. sic. Pretende dñe sup nos alas tuas vt fugiamus sub eis a facie serpẽtis hui⁹ q̃ nos ꝑsequitur et scuto tuo libera nos a cornib⁹ eius. Hoc em̃ est ꝯtinuũ studiũ hoc vnicũ desideriũ suũ vt deuoret aĩam quã creasti. Ideo ad te clamam⁹ libera nos ab aduersario nostro quotidiano q̃ siue dormiam⁹ siue vigilem⁹ siue comedam⁹ siue bibam⁹ siue quodcũq̃ opus operemur instat modis om̄ib⁹: die et nocte: fraudib⁹ et artib⁹: nũc palam nunc occulte sagittas venenatas ꝯtra nos dirigens vt interficiat aĩas nostras. Et tanta est dñe pessima insania nostra qꝛ cũ continue videamus cõtra nos drachonẽ ore aperto ad deuorãdũ: nihilomin⁹ dormim⁹ et lasciuim⁹ in pigricijs nostris tanq̃ securi ãte eũ q̃ nihil aliud desiderat q̃ vt nos pdat. hec ille. Et sequit ibidẽ. ca. xxix. sic. Facies dñe angelos tuos sup me qb⁹ mãdasti vt custodiãt me ĩ om̄ib⁹ vijs meis ne forte offendã ad lapidẽ pedẽ meũ. Hij sunt custodes sup muros noue hierl'm et mõtes in circuitu ei⁹ vigilantes et custodientes vigilias noctis sup gregem suũ: ne qñ rapiat vt leo aĩas nostras dũ nõ esset ille q̃ eriperet. Ille antiqu⁹ aduersarius noster q̃ quasi leo rugiens circuit q̃rens quẽ deuoret. Hij sunt ciues tuẽ ciuitatis hierl'm supne in ministeriũ missi ꝓpt̃ eos q̃ hereditatẽ capiũt salutis vt eos liberarẽt ab inimicis suis et custodiãt in oĩb⁹ vijs suis: et confortẽt quoq̃ ac moneãt et orationẽ meã offerant ĩ cõspectu maiestat̃ glie tue. h̃ ille. ¶ Facta aũt

oratione subito apparuit angelus ipsi anime peccatrici qui audita causa infirmitatis anime propter venena que in eam dyabolus infuderat prebuit ei septem remedia et consilia. ℞ Primum consilium fuit contra superbie venenum ex triplici consideratione. Primo considerare propriam fragilitatem. Secundo detestari super se dyabolicam potestatem. Tertio abominabilem infirmitatem: quia superbum omnis homo abominatur. Secundum consilium fuit contra avaricie venenum considerando tria. Primo vite hominis brevitatem. Secundo christi paupertatem. Tertio diviciarum inutilitatem. ps. Ne timueris cum di. fi. f. ho. etc. usque gloriam eius. Tertium consilium est contra luxurie venenum considerando tria. Primo carnem macerare. Secundo a muliere se elongare. Tertio mentem circa honesta occupare. Aug. in regula. Carnem vestram domate ieiuniis. Quartum consilium fuit contra ire venenum considerando tria. Primo per patientiam se refrenare. Secundo defectus proprios recogitare Tertio motiuum ire a corde extirpare. Apostolus Sol non occidat super iracundiam vestram. Quintum consilium est contra gule venenum considerando tria Primo pravam societatem evitare. Secundo sanctam parcitatem assumere. Tertio eternam felicitatem expectare. Greg. Corporali ieiunio vicia comprimis mentem elevans. Sextum consilium est contra invidie venenum considerando tria. Primo fraternam charitatem. Secundo internam in homine ceci-tatem. Tertio naturam sequi que inclinat ad humanitatem. his tribus expellitur invidie venenum. Septimum consilium est contra accidie venenum considerando tria. Primo futurum premium. Secundo eternum supplicium. Tertio presens expulsio fugiendum. Ecce septem consilia angeli missi a deo ad animam curandam a peccatis. Tunc anima erecta ad deum ex consiliis angeli oravit sic. ut dicit Aug in quadam oratione. Quia caro cum qua inhabito semper me ducere vult ad peccatum. mecum vult coronari sed non mecum decertare. nullum peiorem patior hostem quam corpus in quo habito Est enim quasi leo adversor in domo mea. undique me pestifero morsu dilacerando consumens. Ideo longa trahens suspiria clamitando dicam. Infelix ego homo quis me liberabit de corpore mortis huius? Gratia dei. Per quem? Per iesum christum dominum nostrum. Hec ille. O iesu salvator bone redemptor optime hec deprecor quia precioso sanguine tuo redempta sum ut propter carnis corruptionem non peream ineternum non veniam in mortem secundam neque in terram oblivionis. Hec vox mea in auribus pietatis tue sonet ut iam non carnis faciam voluntatem, et omnis mea mens te meditetur in te delectetur te sequatur te confiteatur. hec ille. Dixit autem angelus anime. Video quod consilia mea in te proficiunt forti animo esto in primo est ut a deo caveris assume iugum christi suave et onus eius leve. Super quod dicit Hylarius super Matheum. Quid iugo christi suavius? Quid eius onere levius? A scelere abstinere: bonum velle: omnes amare: nullum odisse: eterna consequi: presentibus non capi: nolle inferre alteri quod sibi ipsi sit molestum perpeti. hec ille. Et conversa ad carnem dixit illud quod ponit Aug. lib. de salutaribus documentis sic. Ue tibi anime misere quam sic caro persequitur. Caro misera prinue contra animam pugnas. O caro bestia crudelis quid habes? quid gravas animam que nihil desiderasset nisi deo servire et tibi inimice non se innexisset. Tu autem caro misera non solum teipsam occidis sed etiam animam occidis. Non sufficit tibi perditio tua: sed adhuc vis animam ad infernum demergere. Ue tibi anima que carnem accepisti contrariam: que nec ipsa intrat nec te permittit intrare in regnum celorum. O caro mala quid vis? quid desideras? Non vis laborem sustinere: non vis ex quiete quiescere. Suffocas animam ut versa vice tu sis domina et illa ancilla rogo quare gravas animam que molesta non est tibi: Nec tu effugies penam quam ipsa patietur nec sine te poterit iudicari in die iudicii. Quare ergo non consentis spiritui sicut evangelium te hortatur dicens. Esto consentiens adversario tuo dum es cum eo in via. i. in hoc seculo: ne forte tradat te iudici i. christo. iudex tradat te ministris. i. angelis malis. et ministri mittant te in carcerem. i. in gehennam. non exies inde donec reddas novissimum quadrantem. i. minimum peccatum. Que es tu? quid prestas anime nisi detrimentum anime? Qui te nutrit: ad maleficium nutrit. hec Augu. Tunc anima cognoscens quod vera sunt que dicuntur per angelum ipsa conversa ad carnem clamat dicens illud Augu. li. de salutaribus documentis sic. Ego de celo veni a deo concessa tibi: et tu de terra es: melius est ut tu mecum ascendas ad celum: quam tu me trahas tecum in infernum. dum vivimus et sumus unum corpus operemur manibus nostris quod bonum est. i. elemosynis ieiuniis: castitate: hospitalitate: et in operibus bonis vivamus ut per bona que hic agimus ascendere mereamur. Ubi iam non est solutio corporis: sed incorruptionis veste induemur. Ubi iam non fetor: sed odor suavissimus est. Ubi iam non sunt tenebre: sed lux perpetua micat. Ubi iam non vermium multitudo: sed angelorum caterva et innumerabilia sanctorum agmina celesti regi hymnum canentia cum ipsis eternis gaudiis perfruamur. hec ille. Caro autem consentiens anime dicit illud quod ponit sanctus Effrem in quodam sermone sic. Anima queso ne perdas

neqꝫ affligaris. Et si multitudine peccõꝝ opprimaris noli ad teipsum eternũ ignẽ attrahere ne dixeris. Proiecit me dñs a facie sua. Neqꝫ eñ placet deo huiusmodi sermo. nã ecce ipse ad te clamat ꝛ dicit. Popule me⁹ qd feci tibi aut in quo contristaui te aut qd molest⁹ fui tibi? Nõne q cadit resurget aut qui auersus est nõ reuertet. Audi aĩa dñi benignitatem Nõ eñ sub manu ꝑncipis aut ducis vẽdita es qsi dãnata. Noli affligi qm exinanisti diuitias tuas: noli ꝯuersionẽ erubescere. Sꝫ potius dicito surgẽs ibo ad patrẽ meũ. surge ꝓficiscere: suscipiet te neqꝫ exprobrabit tibi: imo gaudebit pocius ĩ ꝯuersione tua: expectat te parat⁹ vlnis ineffabilis sue pietatis amplectitu tãtũ noli erubescere sic adã: neqꝫ abscõdaris a facie dei. Propter te crucifix⁹ ẽ xp̃s: ꝛ te abijcere poterit? Absit. Nouit eñ q sit qui tribulat nos ꝛ nemo ẽ q adiuuet nisi sol⁹ ipse Nouit xp̃s te ꝛ me qꝫ ĩ erũna sim⁹. Nõ ergo pusillanimes aut desides sim⁹: q̃si iã igni sempiterno deputati Nõ op⁹ hꝫ xp̃s te ignib⁹ tradere. Nõ sibi lucrũ cõputat si nos in suppliciũ mittat. Exurge excute oẽꝫ materiã seculi imitare ꝓdigũ filiũ q ꝯsũpt̃ oib⁹ venit ad patrẽ. h ille. Viri aũt ꝛ mulieres q erãt ĩ ciuitate babylonie onusti peccãs: videntes qm caro ꝛ aĩa ꝯuenerãt simul ad ꝓpriã salutẽ q̃rẽdã dixerũt ad inuicẽ illõ qd ponit Aug. ſmone de purgatorio dicẽs. Sic lugeam⁹ aĩaꝫ nostrã quõ alienã carnẽ mortuã plãgim⁹. Si vxor aut fili⁹ aut marit⁹ mortui fuerint int̃ se allidunt hoĩes capillos detrahẽdo: pectora tundunt: ꝛ ĩ luctu ꝛ ĩ abstinẽtia vel ĩ lachrymis: nõ paruo tp̃e ꝑseuerãt Itaqꝫ exhibeam⁹ aĩe nr̃e qd illi exhibẽt carni aliene. videte qꝫ malũ sit vt q̃ram⁹ qd nõ possim⁹ suscitare: ꝛ animã nr̃am nõ p̃ãgim⁹ quã suscitare possum⁹ ꝛ ad statũ ꝑstinũ reuocare. Sꝫ qd nob peius est: corp⁹ mortuũ plãgim⁹ qd amam⁹: aĩam vero mortuã quã nõ amam⁹ nec dolem⁹ nec plãgim⁹. Et iõ mutata vice pl⁹ dñũ qꝫ seruũ amare icipiam⁹: pl⁹ dñaꝫ qꝫ ãcillã. i. aĩaꝫ ad imaginẽ dei factã qꝫ carnẽ de limo terre formatã. vt cũ die vltimo caro nr̃a putrescere ꝛ a vmib⁹ deuorari ceperit ĩ sepulchro: aĩa nr̃a in abrahe gremio angeloꝝ manib⁹ eleuet: ꝛ in die iudicij recepto ꝑ resurrectionẽ corpore audire mereamur. Euge serue bone ꝛ fidelis intra ĩ gaudiũ dñi tui. h ille. Peccãtes aũt nõ valẽtes trãsire ad ciuitatẽ hierlm ꝯgregauerunt ꝯsiliũ inter se dicentes illud Ambrosij ep̃la. iij. ad Simplicianũ sic. Nihil peccare solius dei est: corrigere erratũ/ pñiam agere ꝛ emendare sapientis est. Id tamẽ difficile ẽ in hac vita homi. Quid eñ tam raruꝫ qꝫ qꝫ inuenias virũ q seipsum coarguat: ꝛ factũ suũ prauũ cõdẽnet atqꝫ despiciat? Itaqꝫ ꝯfessio vera de peccõ rara in homib⁹ ꝛ etiã penitẽtia: verbi hui⁹ assertio dura. Repugnat eñ natura: repugnat verecũdia. natura qꝛ oẽs sub peccõ. Qui carnem gerit culpe obnoxius est. Repugnat ergo illecebra carnis ꝛ seculi innocentie ꝛ integritati. Repugnat verecundia quia erubescit vnusquisqꝫ ꝓpriam culpã fateri dum presentia magis cogitat qꝫ futura. hec ille. M ¶ Statimqꝫ angelus huic ꝯsilio affuit qui confortãs peccatores ad penitentiã dicit illud qd ponit Crisostom⁹ de reparatiõe lapsi sic. Nunqꝫ spernit deus penitentiã si ei sincere ꝛ simpliciter offeratur. Etiam si ad summũ peruenerit quis maloꝝ ꝛ inde tamẽ velit reuerti ad virtutis viam deus libenter suscipit ꝛ amplectit̃ penitentẽ Non eñ temporis longitudine sed affectus sinceritate penitudo pensat̃. Et declarat per exempla dicẽs sic. Latro ille qui pẽdebat in cruce nõ eguit prolixitate temporis vt mereretur cum christo ingressum beatitudinis: sed tantũ ei spacium suffecit qꝫtum expendi potuit donec vim posset vnius perferre sermonis: ita vt intra momentuꝫ temporis: totius sue vite absolutus sceleribus precedere ad paradisum etiam apostolos mereretur. hec Crisostom⁹. Adducit etiam alia exempla confirmando dicẽs illud quod ponit petrus rauẽnas in quodam sermone sic. Attedite ꝛ videte: quis in seculo peccauit enormius paulo? Quis ĩ religione grauius petro? Illi tñ ꝑ pñiam meruerũt asseq nõ solũ ministeriũ sed etiã magisteriũ sctitat̃. Memores estote mie quã filio ꝓdigo pat̃ euãgelic⁹ legitur impẽdisse Nolite ergo ãte tp̃s iudicare quousqꝫ veniat dñs ꝛc. Nãqꝫ multa sunt q de iudicio dei hoĩes ignorãt: ꝛ fortasse multa q̃ vos laudatis ille reprehendet: ꝛ que vos reprehẽditis ille laudabit. hec petrus rauẽnas. Peccatores autẽ auditis verbis angeli suspirantes gemendo ꝛ flendo eleuãtes oculos versus hierusalẽ dixerunt illud quod ponit Gregorius homel. iiij. super illud Math. ij. Cuꝫ natus esset iesus ĩ bethleem sic. A regione nostra superbiendo: visibilia sequẽdo: cibũ vetitũ gustãdo discessim⁹: sꝫ ad eã necesse est flẽdo obediẽdo: visibilia ꝯtẽnẽdo atqꝫ appetitũ carnis refrenãdo redeam⁹. Per aliã ergo viã ad

regionē nostrā regredimur: qm̄ qui a paradisi gaudijs p delectationē recessim⁹: ad hec p pnie lamēta reuocamur. h ille. Cognouit aūt angelus affectū & intētionē bonā hoim pueror. Sed erant ibi quidā iuuenes egre ferentes derelinqre delectabilia mūdi, quos angel⁹ dulcit reprehēdit & arguit dicēs illud qd ponit Aug. smone.xi. de aduētu dn̄i ad iudiciū sic. Forte qn̄ oms ad pniam puocamini aliqs intra se cogitat dicēs. Ego iuuenis hō vxorē habēs quomodo possuz aut capillos tōdere aut religionis habitū assumere. Nec istud dr vobis fratres: nō h vobis p dicorꝫ iuuenes q cōiugia hr euident: habitū mag q̄ mores debeāt cōmutare. Quid em̄ hoi habēti vxorē nocet si mores pditos voluerit ad opera bona vel honesta puertere? Si pctōꝝ suoꝝ vulnera elemosynis: ieiunijs orationib⁹ ad sanitatē pristinā studeat reuocare. Uera em̄ puersio sine vestimentoꝝ cōmutatōe sufficit sibi. Uestimēta em̄ religiosa sine bonis opib⁹ nō solū remediū habere non poterunt: s etiā iustū dei iudiciū sustinebunt. Cōuertimini g ad meliora dū in vr̄a sunt ptāte remedia. Hic extinguite mortem moriēdo pctis. hic vitā vite meritis acq rite etnā. hec Aug. N. Uidens aūt belial astutissimus demon q iuuenes indignabant mutata facie timēs ne eos pderet & de ciuitate babylonis exirent statim affuit seducēs corda eoꝝ dicēs illud qd ponit scūs Effrem in quodam sermone sic. Interim dum iuuenis es fruere pcupiscētijs tuis. Quot em̄ putas esse in seculo delitijs deditos necꝫ tn̄ celesti regno puatos. Et tu g dū iunior es comede bibe fruere voluptatib⁹ seculi: & cum pueneris ad senectutē tūc demū pniaꝫ ages. Quid em̄ ab ipo statim etatꝭ flore te crucias? Quid ante tps corp⁹ tuū p abstinentiā maceras? Uide ne forte egritudinem incurras. h ille. Tūc iuuenes rn̄derūt dicētes illud qd ponit idē Effrem subseqnt sic. Quid si in iuuētute dephendar nec pueniā ad senectutē? Quid rn̄debo cū ante xpi tribunal astabo? Uideo em̄ iuuenes plurimos in ipo iuuentutꝭ flore defungi: senib⁹ itidem etatis spacia ptendi. Sunt em̄ inuestigabilia dei opa, & quo modo tu me supplātare moliris admonēs cum senuero pniam agā. Nū iudici satisfacere potero dicēs. Iuuenis defunct⁹ sum: s dimitte me modo vt pniam agā. Nōne si istud obtēdero mihi quocꝫ prhin⁹ & ipe respondebit dicens. Tot annos dimisi te sepiusqꝫ peccantem equanimiter pertuli: necꝫ te primo ocēdisti dans tēpora loca & momenta quib⁹ pnie iactare semia posses. Tu vero tot annos q̄ tibi ad pniam prestiti in pctis & voluptatib⁹ cōsumpsisti. h ille. Statimqꝫ angelus affuit pfortās iuuenes in isto bono pposito: dicēs illud qd sequit ibidē sic. Scias g frater q si despicias timorē dei peccatisqꝫ teips tradas eterna seueritate plecteris. Nam q volupta ti sua exposuit mēbra: nō modo in futuro verum in presenti quocꝫ seculo dolore digno cruciabit nisi cito pniaꝫ egerit. Erit em̄ similis abiecto pāno q vbi in vsum oim cesserit: postremo ingrat⁹ erit atqꝫ pedib⁹ pculcabit. Sꝫ tu si te ab omib⁹ tuleris ac xp̄o dn̄o placere volueris: obseruās castitatē corpis tui in charitate dei que virtutū oīm culmen est: regie purpure similis eris: fulgebisqꝫ luminaris in morē in medio fratrū: eosqꝫ q in te surgūt auertet dn̄s atqꝫ psternet. Nā timor dei quē dilexisti p muro erit tibi & inuenies grām apud deū & hoies. Uigila ergo sobri⁹ & attende tibi ipi sciēs & illud q nō ignorat astut⁹ inimic⁹ etiā intra claustra & vectes latari aīas desidie torpore languētes. hec ille. Iuuenes aūt vt magis animarent ab angelo & pfirmarent cōtra tēptatōes dyaboli dixerunt angelo illud qd sequit ibidē sic. Non queo resistere subrepentib⁹ vicijs: verū ptin⁹ affectu pessimo deuincior & in assensum trahor. Rn̄dit angel⁹ dicēs sic. Noli in isto gloriari: nō est em̄ ista religio s desidia & insipientia. Ne glorieris necꝫ suscipias faciē aīe tue ne pfundaris in ruina tua. Nā oro si senseris latronē suffodientē parietē tuū iacere sustinebis & rapi que int⁹ sunt? Nōne surgēs latronē psēqris? Et quomodo si tibi cura ē castitatꝭ tue. sed tēplū dn̄i prodis exponisqꝫ corruptele. Uide q̄to de⁹ honore dignet illos q sibi a iuuētute vsqꝫ ad senectutē fuiūt Dicit em̄ ad hieremiā pphetā. Memorat⁹ sum mie iuuētutꝭ tue & charitatꝭ psectionis tue vt seqris post sem̄ israel. Porro q a iuuētute vsqꝫ ad senectutē vicia sequunt: eos ita ppha redarguit. Inueterate dierū maloruꝫ nūc venerūt pctā tua que faciebas pri⁹. Idcirco beatificat spūssanctus q sup se iugum xp̄i tulere, cū per pphām iterū dicit. Bonū est viro cū portauerit iugū dn̄i ab adolescentia sua. hec ille vbi sup. O Erant aūt ibi adolescentule quedā mulieres vestib⁹ deaurātis & variatis ornate mundi illecebris dedite que dubitātes facere penitētiā de pctis

fuis. dixerũt illud qḋ ponit Ambro. i libro. i. de viduis sic. Uicina est lapsib' adolescentia q: variarum estus cupiditatũ feruore calens inflãmatur etatis. hec ille. Quibus respõdit angel' dicens illud quod ponit Augusti. in sermone de reprehẽsione iuuenũ sic. Uos filias charissimas moneo iuuenilia desideria fugite: nupte susannã, annã vidue: virgines mariam cogitate: nec in dñicum templũ propterea procedatis: vt florem feni vestri: oculis hominũ ostentare cupientes in domo vite mortem queratis. Omnis enĩ caro fenũ et pulchritudo hominis: vt flos feni. Quid ergo facietis cum fenũ aruerit flos deciderit ante verbũ dñi quod manet ineternum? Ciues vestros faciles inuẽturas putatis: quos nunc superbia estatis viriditate contẽnitis. Ecce iterum dico atq; contestor: iuuenilia desideria fugite. si auditis hoc: si obtemperat si tanq̃ dei verbum cum honore et timore suscipitis: nõ solum pulchre ante oculos dei: s etiã sane eritis. hec ille. Auditis ergo exhortationibus angeli statuerunt peccatores mittere ambassiatorem fidelem ad iesum xp̃m: vt recõciliarentur ei: et reciperet eos in ciuitatem ihrlm: qui consuluerunt angelum petentes ab eo quem digne mitterent. Quibus respõdit angelus. fidelissim' ambasiator erit dña penitentia. de qua dicit Aug. libro de penitentia sic. Quã sit appetenda penitentie gratia oĩs clamat auctoritas: omnis bonorum vita conatur ostendere. Languores enim sanat: leprosos curat: mortuos suscitat: sanitatem auget quã conseruat. claudis gressum: aridis copiam: cecis restituit visum: vicia fugat: virtutes ornat: mentem munit et roborat: oĩa sanat: omnia reintegrat: tẽperat successus: constringit impetus: moderatur gressus. ignorans semp hanc recognoscet: querens semp hãc inueniet. Hec ẽ que hoĩes ad angelos ducit: et seruũ creatori reddit. Ista ouem pditam mõstrauit quererẽti: et decimam dragmã obtulit anxiãti. Hec dissipatorẽ filium ad patrem reducit: et vulneratũ a latronibus custodi curandũ tradidit. In hac omne bonũ inueniť. p hanc oẽ bonũ pseruať. fugat tenebras et clarã inducit lucẽ. hec Aug. et Hiero. dic. Et scd̃a tabula post naufragiũ est pnia. qḋ exponit scũs Tho. iij. pte. q. lxxxiiij. ar. vi. in fine. Et dic sic. Nã primũ remedium mare transeũtibus est vt pseruẽtur in naui integra. Scd̃m aũt remediũ est post naui fractã. vt aliqs adhereat tabule. Ita etiã in mari hui' vite. Primũ remediũ est q̃ hõ integritatẽ seruet. Scd̃m aũt remediũ ẽ si p pctm̃ integritatẽ pdiderit qḋ p pniam redeat. hec ille. Et magr̃ sen. li. iiij dist. xiiij. ca. i. dicit sic. Si quis vestẽ inocẽtie in baptismo receptã peccando corrupit pnie remedio reparare pt. Prima tabula est baptism' vbi deponit vet' homo et induit nou'. Scd̃a tabula est pnia qua post lapsũ resurgim' dũ vetustas reuersa repelliť: et nouitas pdita resumiť post baptismũ. Post lapsum p pniam renouari valet: si nõ p baptismũ. Licet homini sepi' penitere: si nõ baptisari. h magr̃. Dixerũt pctõres ad angelũ. Nõne meli' esset mittere dñam charitatẽ: q: puer. x. dr sic. Uniũsa delicta opit charitas. Et si hec nõ est sufficiens mittem' dñam fidẽ: q: puer. xv. dicit sic Per fidẽ purgãť pctã. Etiã si ista nõ est sufficiẽs mittem' dñam miam: q: ps. dicit sic. Quomodo misereť pr filiorũ misert' ẽ dñs timẽtibus se: qm̃ ipse cognouit figmentũ nostrũ. Nos enĩ pctõres habem' fidẽ xp̃i. Maxime nos xp̃iani adoramus vnũ deũ: reueremur ecclias: vadimus ad missas et ad officia et ad pdicationes. Nõ blasphemam': nõ periuramus: dies sanctos celebramus et custodimus: nos pctõres neminẽ odim': nõ furamur: nõ occidim' hoĩes: nõ facimus vsuras: neminẽ defraudam': cuiq; suum debitum damus etc. Nos peccatores elemosynas damus. Infirmos visitam': in carcere positos nostris pecunijs extrahim'; tribulatos psolamur etc. Nõne sufficiunt nobis ista sine penitẽtia. Respõdit angel' dicẽs illud qḋ ponit sanct' Thomas. iij. pte. q. lxxxiiij. ar. v. ad scd̃m dicendũ sic. Ex q̃ aliquis pctm̃ incurrit charitas et fides et mia nõ liberant hoĩes a pctõ sine pnia. Requirit enĩ charitas q̃ hõ doleat de offẽsa in amicũ pmissa: et q̃ amico recõciliari studeat. Requirit etiã ipa fides vt per virtutẽ passionis xp̃i: que in sacris ecclesie opatur querat iustificari a pctis. Requirit etiã ipsa mia ordinata vt hõ subueniat penitẽdo sue miserie quã p pctm̃ incurrit. sm illud puer. xiiij. Miseros facit pplos peccatũ. vnde Eccl. xxx. dr. Miserere aie tue placens deo. hec Thomas. Dixerũt pctõres ad angelũ. Nõ videtur nobis q̃ talis ambasiator s. dña penitẽtia sit nobis necessari' ad reconciliandũ nos deo: et remittendã offensas in deum cõmissam. Ratio est: q: maior ẽ misericordia dei q̃ mia hominis. sed homo interdum remittit offensam suã homini ẽt nõ pe

nitenti. Unde ipse deus mandat. Mat. v. Diligite inimicos vestros: benefacite his q̄ oderunt vos: q̄ multo magis deus dimittit offensā suā hoibus nō penitentib⁹? Respōdit angelus dicēs illud quod ponit sanctus Tho. iij. pte. q. lxxxvi. ar. ij. in Respō. sic. Impossibile est peccm̄ actuale mortale sine penitentia remitti: loquēdo de pnia sm̄ q est virt⁹. Rō ē quia cum peccm̄ sit dei offensa eo modo deus peccm̄ remittit quo remittit offensam in se cōmissam. Offensa aūt directe opponit gratie Ex hoc enī aliqs dr̄ alteri esse offēsus q repellit eū a gr̄a sua: sꝫ hoc interest inter grāz dei et grām hominis. Qr gratia hois nō causat sed presupponit bonitatē verā vel apparentē in hoie grato: sed gratia dei causat bonitatē in hoie grato eo q bona voluntas dei que in noie gratie intelligit est cā boni creati. Unde pōt ptingere q homo remittit offensaz qua offensus est alicui absqꝫ aliqua imutatione volūtatis eius: non aūt pōt cōtingere q deus remittat offensā alicui absqꝫ imutatione voluntatis ei⁹. Offensa enī pecti mortalis pcedit ex hoc q voluntas hois est auersa a deo per conuersionē ad aliqđ bonū cōmutabile. Unde reqritur ad remissionē diuine offēse q voluntas hois sic imutetur q cōuertat ad deū cū detestatione pdicte cōuersionis: et cū pposito emende quod ptinet ad rōem penitentie sm̄ q est virtus. Et ideo ipossibile ē q peccm̄ alicui remittatur sine penitētia sm̄ q est virtus. Sacramentū aūt penitētie pficitur p officiū sacerdotis ligātis et soluentis sine quo pōt deus peccm̄ remittere: sicut remisit xps mulieri adultere. vt legitur Joh. viij. Et peccatrici vt legit. Luce. vij. Quibus tm̄ nō remisit deus pctā sine virtute penitētie hec Tho. Confirmat: qr dn̄s dixit Jere. xviij. sic Si penitentiā egerit gens illa a malo qđ fecit agam et ego penitentiā a malo quod cogitaui vt facerem ei. hꝫ ille. Uidete itaqꝫ qm̄ si homo penitentiā nō agat deus non remittit ei offensam etc. Petōres auditis verbis āgeli deliberauerunt īter se assumere dn̄am penitentiā in ambasiatricem mittendā deo et exhortabātur seipsos ad pniam: dicētes illud Aug. lib. de salutaribus documētis sic. Dum tps habemus laboremus p bōa opera placitaqꝫ deo vna cum dei adiutorio illa facere studeamus: ne subito pōccupati die mortis spacium queramus penitentie et inuenire nō possimus. Dum sumus in hoc corpore seminare nos oportet: tempore enī suo .i. post mortē sez in die iudicij metemus qđ in vita eterna habere debem⁹. Hic enī laboremus et inuicez onera nostra portem⁹. Quo enī precessit caput et mēbra sequentur. hec ille. Uidens aūt belial q aīma pposuerat accedere ad deū cū penitentia: dixit ei illud quod ponit Aug. lib. de cōflictu vicioꝝ sic. Si lectioni continuato studio semp insistis oculoꝝ caliginē icurris: si indefinenter lachrymas fundis ipsos etiā oculos amittis. Si protelatis vigilijs psalmoꝝ censum psoluis insaniā capitis acqris si quottidiano te labore conficis ad op⁹ spirituale qn̄ consurgis. hꝫ Aug. Etiam multis alijs modis dissuadet belial pniam dicens. Quid mali facis in hac vita. Ecce tu pcessis vteris: aliena nō queris: et si digna nūc retributione nō agis nulla tm̄ puersa cōmittis. Anima vero intellectis suggestionib⁹ belial despiuit et pposuit dimittere pniam dicēs intra se: difficile ē pniaz assumere. Tot enī sunt obstacula que me impediūt q nūqꝫ potero cū ea pcedere. Mund⁹ insidiatur mihi amici me retrahūt. inimici derident: vxor maledicit: filij clamant: rectores ciuitatū officijs publicis me occupāt: et nisi multo labore victum et vestitum quesiuero famelicus et nudus ero. habeo nephādissima scelera que dimittere nō possum. Statimqꝫ affuit angel⁹ aīe: confortās et arguens eam de negligētia dicēs illud quod ponit sanctus Effrem i sermone de compunctione dicēs sic. Heu heu infelix aīa cui⁹ modo rei gr̄a neglexisti tam salutēqꝫ tuā. Cur elata incedis et marcescis ocio breue hoc tēpus negligis quod tibi ad penitentie remediū indultū est. Nescis quia subito erit vocatio tua? Quid ergo illic actura es: si modo in negligētia viueris ante tremētis iudicis tribunal quid p excusatōe tua respōdere poteris? Nō intelligis misera: quomō subrepat tibi inimicus? Quomodo tibi celestes diuitias quottidie furetur: ignoras? Respice queso et euigila o aīa: deprecatione intentissima cū lachrymis dei opem iplora: in die belli clama ad illū cū gemitu cordis: et cōtinuo mittet tibi auxiliū de celo: vt ab oī periculo te liberet et ab oī pfusione inimici. Sollicite pcaue ne mortis tpe in tristiciā et gemitū incidas: atqꝫ ineternū inutiliter plangas. Tunc redibūt tibi oīa in mēte in hora illa dicesqꝫ i temetipsa acriter dolens atqꝫ a fundo cordis imugiens. Ego ista quottidie remiscebar et ponebāqꝫ apud meipsam dicēs. Peragam profecto dies meos quib⁹ in terra sū

vt vltra nõ peccem: neq3 a diuinis mãdatis iterum erraui amplius: sed cũ alacritate multa que illi placẽt perficiam semp. Nũc aũt inanis inuenior: nulliq3 prorsus boni operis meritũ habeo. redi ad teipsam o aĩa: certa iugiter ac fidue time. desidera deũ tuũ: et obsequere illi in operib9 bonis: vt cũ hora mortis et separationis aduenerit: inueniat te promptam atq3 paratam cum ineffabili gaudio prestolantẽ illam. Cõsidera o aĩa et diligenter examina cõuersationẽ tuã: vocationẽq3 dei. hec ille. Tũc anima cõfortata verbis angeli cõuersa ẽ ad xp̃m: sic spũalit orans vt seqt in p̃dcõ sermõe. Salua me piissime dñe: salua me fi'i dei q solus sine pctõ es xp̃e: et da mihi saluator eterne vite iugem meditationẽ vt nihil vnq̃ in corde habeam p̃ter meditationem istam: vt voluntatẽ tuã faciaz semp cooperante mihi peccatrici gratia tua: promptaq3 sim ad tua exequẽda mandata: vt rite negociari possim in pecunia quaz ipse dedisti mihi rex celestis: pactaq3 negotiatõe in tuo agro saluator laudes consequi merear. Dicamq3 cũ fiducia et gaudio et mũdo corde dum veneris: beata sum qm̃ aduenisti dñe vt induas me veste digna: et nuptijs cõgrua sponsi imortalis quã acquisiui per gratiam tuã. Accẽdã et lãpadẽ quã mihi p̃stitit xp̃e gr̃a tua et lõganitas tua. Exeã cũ gaudio in occursũ tuũ laudãs et glorificans et benedicens celestem sponsũ: vt iustoz atq3 sanctorum qui tibi placuerint particeps fieri merear in secula sempiterna. hec ille. Peccatores autẽ cognoscentes ppositum aĩe iustum et sanctũ dixerũt angelo. placet nobis mittere dñam penitentiã pro ambasiatrice nostra ad xp̃m: sed volum9 q honorifice vadat cum comitiua valde cõdecenti. Quas ergo virgĩes et domicellas assumemus pro eius societate. Respõdit angelus iste erunt. R Prima domicella est dña iusticia d q̃ aug. sup p̃s lxxxiiij dic̃ sic. Iusticia de celo pspexit: tanq3 dicẽtis. Parcam9 huic misero homini. qr ipse nõ pepercit sibi cõfiteri. Ignoscam9: qr ipse agnoscit. cõuersus est ad puniendũ pctm̃ suum. cõuertere et tu de9 meus ad liberandũ eum. hec ille. Quod declarat sanctus Tho. iij parte. q lxxxv. ar. iij. in. R dicens sic. Est enim quedã iusticia inter illos: quorum vn9 est sub potestate alterius: sicut seruus sub domino: filius sub patre vxor sub viro: et talis iusticia consideratur in penitentia. Unde penitens recurrit ad deum cum emendationis pposito sicut seruus ad dñm. p̃s. Sicut oculi seruoz in manib9 dñorum suoz: ita oculi nostri ad dñm deum nostrum donec misereatur nostri. Et sicut fili9 ad patrem Luce. xv. Pater peccaui i celum et coram te: et sicut vxor ad virũ Iere iij. Tu autem fornicata es cũ amatoribus multis: tamen reuertere ad me dicit dñs. Penitentia enĩ est virtus ex eo q penitens dolet de pctõ cõmisso inq̃tum est offensa dei cum emẽdationis pposito. Emendatio aũt offense contra aliquẽ cõmisse fit nõ per solã cessationez offense: sed exigit vlteri9 quedã recõpensatio que habet locũ in offensis in alterum cõmissis sicut et retributio: nisi q recõpensatio est ex parte eius qui offendit: vt puta cum satisfactiõe. Retributio autez est ex pte eius in quẽ offensa fuit cõmissa. Utrũq3 autem ad materiã iusticie pertinet: qr vtrunq3 est cõmutatio quedã. Unde manifestum est q penitentia s̃m q est virtus est pars iusticie. h̃ Thomas. Hec enĩ iusticia est dei operatio cõuertentis cor s̃m illud Trenorũ. v. Cõuerte nos dñe ad te et cõuertemur. Hec domicella signatur in euãgelio hodierno cum dicit Iesus. Malach. vl. i. Orietur vobis timentib9 nomen meũ sol iusticie. Secunda domicella est dña libera que facit vt sicut voluntarie peccastis sic et voluntarie peniteatis. et non cum tedio: sed cum gaudio. Unde Leo eps vt habetur de penitentia distinctio. prima. §. Serpens dicit sic. Multiplex misericordia dei ita lapsibus hũanis subuenit: vt non solum per baptismi gratiam: sed etiam per penitentie medicinam spes vite reparetur eterne: vt qui regenerationis dona violassent: pprio se iudicio cõdemnantes ad remissionẽ criminũ peruenirent. hec ille. Quod declarat sanctus Thomas. iij parte. q lxxxv ar. iiij. in R. dicẽs sic. Penitẽtia vt est virtus est spẽs iusticie. Iusticia aũt h3 p subiecto appetitũ rõnis qui est volũtas. Ideo pnĩa est sacrificiũ quoddã s̃z illud. p̃s. Sacrificiũ deo spũs contribulat9. Sed offerre sacrificiũ ẽ act9 volũtatis. p̃s. Uolũtarie sacrificabo tibi. g̃ pnĩa ẽ in voluntate. h̃ Tho. Ideo scd̃a domicella ẽ dña libera. i. volũtas: et hoc ostẽdit euangelium cũ dic̃ Abiit. i. libere ad pnĩaz accessit et c. Tertia domicella est dña lachrymosa que facit vt cũ amaritudine defleatis pctã cõmissa sicut Ambrosi9 in quodã sermõe dicit sic. Quando sic penites vt tibi amarũ sapiat in oĩa quod prius dulce fuit in vita: et quod prius te oblectabat in corpore: ipsum te cruciat

in corde. Iā tunc bene ingemiscis ad deū. h̄
ille. Et Hiero in ep̄la dicit sic. O lachryma
humilis tua ē potētia: tuū est regnum: tri bu
nal iudicis nō vereris: amicorū tuorū accusa
torib⁹ silentium īponis: nō est qui te accedē
vetet: si sola intras vacua nō redis: mag⁹ cru
cias diabolum q̄ pena infernalis. Quid plu
ra? Vincis inuīcibilē: ⁊ ligas oīpotentē: incli
nas filiū virginis ad omne qd̄ poscis. h̄ ille.
Et sanct⁹ Effrem in s̄mone de cōpunctione
dicit sic. O lachrymarū virt⁹ quousq̄ pertin
gis: que celū ip̄m īgredi cū fiducia: nullo ma
cularū obice retardata: nullis impedita reti
naculis penetras. O eximia lachrymarum
vis in cui⁹ ɔfidentia angeli omnes celestes
q̄ virtutes sp̄ exultant. O virtus lachryma
rū q̄ si volueris p̄uales ante sanctū ac subli
me soliū dn̄i imaculati cū gaudio ɔfidenter
assistere. O vis sūma lachrymarū: quo mō
in ictu oculi in celos veheris. Ascēdis p̄ peri
bus sublata pennis: ⁊ a deo que postulaue
ris accipis. occurrit tibi festin⁹ hilariter eun
ctisq̄ petitionib⁹ ānuit. hec ille. Ideo tertia
domicella est dn̄a lachrymosa. Et hoc ostē
dit euangeliū cū dicit trans mare. Qui eniȝ
vadit trās mare p̄mo degustat mare. i. ama
ritudineȝ sic penitēs facere debet. Quarta
domicella est dn̄a timorosa q̄ facit φ pctm̄ i
cipit pctōri displicere ꝓpter supplicia: q̄ sp̄i
cit timor seruilis: q̄ mot⁹ timoris ꝓcedit ex
actu dei cōuertētis cor. Vn̄ d̄r Deutrono. v.
Quis det eos talē h̄re mentē vt timeant me?
Et iō q̄r pn̄ia a timore ꝓcedit nō tollit qui
ꝓcedit ex actu dei cōuertentis cor. Vn̄ Hie
remie. xxxi. d̄r sic. Postq̄ cōuertisti me egi
pn̄iam. Et Hugo li. iij. de aīa dic̄ sic. Si te
tenere nō pōt amor dei: saltē te teneat ⁊ ter
reat timor iudicij: metus gehenne: laquei mor
tis: dolores inferni: ignis vrens: vermis cor
rodēs: sulphur fetēs: flāma tartarea: et mala
oīa. h̄ ille. Et sctūs Effrē in quod̄ s̄mone di
cit sic. Euigilemus dilectissimi ne forte sūma
diuīe bonitatis lōganimitas nobis ad iudi
ciū fit: dū pn̄iam agere nolum⁹: s; dieb⁹ sin
gulis quod̄ pctīs nostris adijcimus. Quis
putas dic̄ iudiij absq̄ horrore aio versat. Cō
siderem⁹ q̄ dicūtur dilectissimi. Cuȝ venerit
estas: estusq̄ incāduerit: dicim⁹ alij duo sup
sunt mēses ⁊ trāsiet est⁹. Quid faciem⁹ dile
ctissimi si eterni ignis īcendijs cremādi dāne
mur? Rursus cū venerit hyems dicim⁹: duo
restant aut tres alij mēses ⁊ vis algoris ex
tinguet. Quid faciemus frēs si in inferiori
bus terre post mortem dānati religemur. Si
quis itez in malā valitudinē incidat noctur
noq̄ destituat somno. Tunc ille ꝯ ostium do
mus aciē dirigit lucē videre desiderans. Nos
qd̄ faciem⁹ frēs si in exteriorib⁹ dānemur te
nebris: vbi fletus est ⁊ dentium stridor: vbi
nulla spes vidēde vn̄ p̄ lucis supest in secla
sclo꞉? Similr et qui exilio dānatus est dies ali
quot aut mēses aut ānos: enumerat quotti
die q̄tum sibi restat spaciū tēporis in ea re
legatione faciendū: ac post p̄stitum tp̄us pa
trium soliū visurū expectans ea ɔsolatōe re
creatur. Porro qui in futuro seculo dānabit
neq̄ dies nūerare p̄ualet: neq̄ noctes neq̄
mēses neq̄ annos sūt eīm infinita ⁊ imorta
lia secula in quib⁹ hi q̄ mō lugent ⁊ deflēt cō
solabūtur. hec ille. et Esa. xxvi. d̄r sic Sicut q̄ Esa.
concepit cū appropinquauit ad ꝑtum dolēs
clamat in doloribus suis: sic facti sumus. s. p
pn̄iam. Et postea subditur s̄m aliam litterā
A timore tuo dn̄e cōcepim⁹ ⁊ parturiuimus ⁊
peperimus sp̄m salutis. i. pn̄ie salutaris. Et
isto timore seruili ꝓcedit timor filialis quo
ꝓpter reuerentiam dei aliquis emēdam deo
volūtarius offert. Ista domicella signatur i
euāgelio cū dicitur. galilee. i. transmigratio a
peccatis ad virtutes. Quinta domicella est
dn̄a fides q̄ facit vt penitēs credat deū eē iu
stificatorē hoīm p ministeriū xp̄i. Vn̄ dicit
Ro. iiij. Credenti in eū qui iustificat impiū
reputabit fides ei⁹ ad iusticiā s̄m ꝓpositum
grē dei. Quod declarat sāct⁹ Tho. i. ij q. cxiij.
ar. iiij. in. Re. dicēs sic. Mot⁹ liberi arbitrij re
q̄ritur ad iustificationē impij s̄m φ mēs ho
minis mouet a deo. Deus autē mouet ani
mā hoīs cōuertendo eam ad ipsum. vt d̄r in
ps. s̄m aliam litterā. Deus tu cōuertens vi
uificabis nos. Et ideo ad iustificationē ipij
reqritur mot⁹ mētis quo cōuertit in deū. Pri
ma aūt cōuersio in deū fit p fidē s̄m illō He
bre. xi. Accedentē ad deū opȝ credere q̄r est ⁊
φ credentibus in se remuneratorus fit. Hec
Thomas. Nam in baptismo anima despon
satur deo per fidem s̄m illud Osee secundo
cap̄. Sponsabo te mihi in fide. sed per pecca
tum sequens anima frangit hanc fidem. Iō
cōminatur sibi deus. Apocalips. secundo di
cens. Memor esto vnde excideris: ⁊ age pe
nitentiam. Qui ergo vult reconciliari deo
oportet φ in penitētia assumat fidem quā
perdidit s̄m illud ad Romanos quito capi.
Iustificati ergo ex fide pacem habeamus
ad deum. Ista etiam domicella significatur

in euangelio cũ dr. Qd̃ est thyberiadis .i. vi
dens testimoniũ: q2 fides ẽ testioniũ. Sexta
domicella est dña sollicita q̃ suadet aie vt a-
gat pniam festinãter absq3 tardatione dicẽs
ei illud Eccl.v. Ne tardes conuerti ad dñm ⁊
ne differas de die in diẽ. Sup q̃ Aug i cõib9
smonib9 smone .xxi.ij. dicit sic. Pro maiori-
b9 petis elemosynas dem9 vt nũq̃ ad ip̃a cri
mina redeam9. Nõ sanitati credenduz ẽ: nõ
tractãd remediũ salutis sue sp est tard9 qui
vite ẽ incert9. O si tp̃s pnie sic cognoscẽt qñ
est in nr̃a ptãte positũ: sicut cognoscet amis-
sũ. Nos g quib9 adhuc sub icerta breuitate vi
uere pcedit: curem9 maculas lauare culpa-
rũ emẽdare pterita: puidere ⁊ cauere futu-
ra: totis virib9 laborem9: vt qd̃ viuim9 mor
ti nõ pficiat s̃ saluti. Sunt in nob9 gemit9 effi-
caces q̃ petã in ossib9 pscrutẽtur ⁊ in medul
lis crimia psequãtur. Nihil itacitũ fiet9. nihil
incuratũ pnie dolor relinq̃t. qd̃ ꝯ nos in die
discussiõis assurgat: qd̃ post vetera scel'a repẽ-
te in nouũ reatũ male cõscie mẽtis appeat.
Festinem9 emendatã vitã dño anteq3 aufe
rat offerre. Hic extingam9 mortẽ moriendo
petis. hic vitã vite meritis acq̃ram9: nec nos
ad tp̃s senectutis ad pniam reseruem9. Qui
eñ dixit petõr: q̃cunq3 hora pu̇sus fuerit ⁊c̃.
Ipse dixit noli tardare cõuerti ad dñm. Si
te faciebat pmissio illa securũ: te faciat presta
no ista so licitũ audi scripturã. Memẽto fili
mors nõ tardat h̃ ille. De tardãtib9 dr̃ So
phonie .ij. Vox cantãs in fenestra: coruus
in superliminari. Nã cãtat coru9 cras cras. Jõ
tp̃s pnie pdunt. figura de v̇ginib9 fatuis que
nõ sumpserũt oleũ .s. mie et pnie in vasis su-
is ppterea clause fuerũt et portã. Exemplũ
narrat btũs Aug. de quodã nobili cui nomẽ
Cesari9 erat: pleno vitijs qui ad extremã ve-
niẽs horã vidit nigerrimos spũs añ se: cepit
q3 tremere ⁊ expauescere et magnis vocib9
īducias petere. vocauitq3 filiũ suũ noĩe Ma
ximus quo accersito cepit clamare inducias
sicq3 cũ illis clamorib9 migrauit a corpe de-
dit9 ptãti demonũ. Ista domicella designat i
euãgelio cũ dr̃ subijt .i. cito ire q2 si tardauit
⁊c̃. Septima domicella est dña spes q̃ sua
det penitẽti: vt sp pfidat de mia dei: q2 nunq̃
apud deũ est sera pnia vñ Jero. vt habet di.
xxiij ca. Diaconi sunt q̃s in fine dicẽ sic. Mo
deratio eñ dei ac pietas solũ nostrũ reditum
requirit ac nos cupit longa bonitate saluari.
si nõ cõuertimur: si duri colli sum9: si in petis
vsq3 ad mortẽ illicite pdurã9: tñ. due pec-
cãtiũ nõ misereť de9. h̃ ille. Dubitať q̃re xp̃s
tradidit claues regni celoꝝ Petro ⁊ nõ Jo
hãni baptiste. Nõne Johes fuit virgo reliq̃t
seculũ: austerã duxit vitã nũq̃ petm mortal
le cõmisit: certe sic. Petrus aũt negauit xp̃z
piuriũ cõmisit: mortaliter peccauit: xp̃m reli-
quit. Quare g tradidit xp̃us claues regni ce
loꝝ petro ⁊ nõ iohãni baptiste. Respondet
hec domicella dicẽs. O petõres res vr̃a agi
tur. Peccastis pfidite: q2 p pniaz saluabim̃. Jn
ni. Ecce ascendim9 hierosolimã pn̄tabimus
vos ad portã paradisi dicet Petr9 quid vul
tis. Rñdebim9 p petõrib9 exorare dñm ve
nim9. dicet petr9. Nolite orare p pplo isto q̃r
petõr est. Respõdebim9. Et tu quid fuisti.
O pditor magistri tui o abnegator veritat-
is o diminutor fidei tue quomõ audes petõres
ab ingressu celi repellere. dicet petrus. Pecca
tor fui s̃ pniam egi. Dicet dña spes. Nonne
ego dedi tibi fiduciã agẽdi pniam ⁊ huc te i-
troduxi. Respõdebit petr9. O sctissima dña
vere nõ est rõnabile neq3 iustum tibi portas
paradisi obserare: et statim aperiet ianuã ce
li. Vñ Greg. in homel. de resurrectiõe xp̃i di
cit sic vt hr̃ di. l. v. ca. psiderandũ nobis ẽ.
cur omip̃s de9 eũ quẽ cuncte ecclie pferre dis
psuerat: ancille vocẽ pertimescere ⁊ seipsum
negare pmisit. quod nimirũ magne actũ pie
tatis dispensatõe cognouim9: vt is qui futu-
rus erat pastor ecclie: in sua culpa disceret q̃
liter alijs misereri debuisset. Prius itaq3 eum
ostẽdit sibi et tunc pposuit ceteris. vt ex sua
infirmitate cognosceret q3 misericordiť alie
na tolerare. hec ibi. Forte dices tã grãdia et
grauia sũt petã mea q̃ nũq̃ veniã merebor
Respõdet dña spes dicẽs illud Ber. in quo
dã sermone sic. O homo securũ accessuz ha
bes ad deũ. Ubi mať ante filiũ: filius añ pa
trem. Mater ostẽdit filio pect9 ⁊ vbera: fili9
ostẽdit patri lat9 ⁊ vulnera. Nulla ibi põt eẽ
repulsa: vbi tot pcurrũt charitatis indicia. h̃
ille. Jsta domicella designatur i euãgelio cũ
dr̃. Jn mõtẽ ps Leuaui oculos meos i mõ
tes ⁊c̃. Octaua domicella est dña veritas q̃
docet agere pnias veraciter ⁊ nõ fallaciť de
petis oibus. vt habeť de pnia dist iij. §. Sⁱ te
aliquis dicat vbi sic dicit. Nam sicut vera pe
nitẽtia deum promereť ita simulata deũ irri
tat. q2 spũssanctus discipline effugiet fictũ
hec ibi. Propterea dr̃ Joelis .ij. Cõuertimini
ni ad me in toto corde vr̃o. Nam vt habetur
de pnia di .i. §. hoc idẽ pbatur. Cõuersio dici
tur quasi cordis vndiq3 versio. Si autẽ cor-

nostrū a malo vndiq; ad deū cōuertit: mox sue ꝯuersionis fructū meret: vt drꝰ ab ira ad miam cōuersus peccatori prestet indulgentiam cui primo preparabat vindictā. h ibi. Et sequitur. scindite corda vestra τ nō vestimēta vestra. Exemplū legit i vitis patrū de visiōe fcā cuidā seni q vidit aīaz cuiusdā q putabat seruꝰ: τ cuiusd alterꝰ q putabat petōr: q2 pmꝰ faciebat pniaz in aperto τ fallaciter. scds in occulto τ veraciter. Aiam primi vidit p stridentes demonē trahi ad infernū. Aiam scdi vidit p angelos dei deferri in celū τc. Ideo dr Math. vi. Nesciat sinistra tua quid mō faciat dextera tua. Ista domicella signat in euāgelio cū dr. iesus i. veritas. Jo his. xiiij. Ego sum via veritas τ vita. Nona domicella est dña pseuerātia que docet nūq cessare a penitētia nec vnq redire ad petā priora. vnde magr sen. lib. iiij distin. xiiij. ca. in. dic sic. Penitētia est virtꝰ vel gra qua cōmissa mala cū emēdationis pposito plangimus τ odimꝰ τ plangēda vlterius cōmittere nolumus. Et sic penitētia vera est in aīo dolere et odire vicia. hec ille. Forte dicitis quō possumus ꝯtinue facere penitentiā: habemꝰ intendere artibus nris τ seruire dñis τ maioribꝰ nostris. Respondet dña pseuerantia dicēs. illud qd ponit sanctꝰ Tho. iij pte. q lxxxiiij. ar. ix. in. re. sic. Penitere dr dupliciter. s. fm actum τ fm habitū. Actu quidē impossibile est q homo cōtinue peniteat: q2 necesse est q actus penitētis siue interior siue exterior interpolletur ad minꝰ somno τ alijs que ad necessitatem corporis ptinent. Alio mō dicit penitere fm habitū: τ sic opz q homo cōtinue peniteat. s. q̄tum ad hoc q homo nunq aliquid ꝯtrariū faciat pnie p quod habitualis dispositio penitētis tollat. Et q̄tum ad hoc qd debet in pposito gerere. s. vt semper petā preterita sibi displiceant fm illud. ps. Ascensiones in corde suo disposuit in valle lachrymarum. h Tho. Ideo dicit Aug. Dolor in penitētia cōtinue custodiat. Ista domicella signat in euāgelio cū dr Et ibi sedebat cum discipulis suis. In sessione perseuerantia in bono significatur. Decima domicella est dña prudentia q docet agere penitentiā pportionabiliter siue cōmensurabiliter de cōmissis τ omissis: cōsiderando numerū peccatorū τ multitudinē put est possibile. temporis diuturnitatem: libidinis feruorē. circunstantiarū qualitatem. intentionis puersitatē: τ sic flere. Unde dr Luc. vi. Beati qui nunc fletis: q2 ridebitis. super q dicit glosa. Ecce prudētia per quā ostendit q hec terrena sint misera: q beata celestia. Io dr Leuitici. v. Anima si peccauerit τ peccati rea intellexerit iniquitatē suam offerat arietem immaculatū iuxta mensurā τ estimationem peti. Exēplū de magdalena de q Greg. homel. xxxiij. dic sic. Quot hūit i se maria oblectamēta tot de se inuenit holocausta. Conuertit numerū criminū in numerū virtutum vt tm seruiret deo in penitētia: q̄tum ex se deum offenderat in culpa. hec ille. Ista domicella signat in euāgelio cum dr Erat aūt pximū pascha. i. transitus. s. de vicijs ad virtutes: τ de statu culpe ad statum gre τc. Undecima domicella est dña erubescētia. i. vergognosa: que docet vt pter verecundiā nō desistamus facere penitentiā. vnde Aug. vt habet de penitētia distin. i. §. quē penitet dicit sic. Erubescētia ipsa ptem habet remissionis: ex mīa em̄ precepit dñs vt neminē pniteret in occulto In hoc q per seipsum dicit sacerdoti: τ erubescentiā vincit timore offensi fit vēia crīs. Fit ei veniale p ꝯfessionē qd criale erat i opatōe. Et si nō stati purgat fit tamē vitale vel veniale qd ꝯmiserat mortale. Multum em̄ satisfactionis obtulit qui erubescentie dñans nihil eorum que cōmisit nūcio dei denegauit. Laborat em̄ mens patēdo erubescentiā: et qm̄ verecundia magna ē pena: qui erubescit pro xpo fit dignus venia. hec ille. Ista domicella signat i euāgelio cū dr. Dies festus iudeorum. i. verecūdia cōfessionis petōrum τc. Duodecima domicella est dña humilitas que docet ea que humilit sunt agenda in pnia. s. vt si homo quēpiā offendit studeat illi recōciliari petendo veniā ab eo: humiliter loquēdo illi: τ cōuersando cū eo: subueniendo ei. vnde Aug. ad Felicianū vt habet de penitētia di i. §. tres aūt sūt actiones τc. dicit sic Est enim penitentia humiliū τ bonorū fidelium quottidiana pena: in q pectora nostra tundimꝰ dicētes. Dimitte nobis debita nostra. Neq; ea dimitti nobis volumus que dimissa in baptismo nō dubitamus. sed illa vtiq; que humane fragilitati q̄uis parua tm̄ crebra subrepunt que si collecta circa nos fuerint: ita nos grauabūt et oppriment sicut vnū aliquod grande petm̄. Quid em̄ interest ad naufragiū. vtrum vno grādi fluctu nauis operiatur τ obruat: an paulatim subrepens aqua in sentinā τ p negligentium culpā derelicta atq; ꝯtempta impleat nauem atq; submergat. Propt hec ieiunia ele

mosyne orationes inuigilāt in quib⁹ cuʒ di-
cimus. Dimitte nobis debita nr̃a. Manifes-
stam⁹ ðñe nos qd̃ nobis dimittat̃: atq; i hijs
verbis humiliātes aīas nostras quodā mō
agere penitentiā nō cessamus. hec ille. Licet
eñi aliquis esset sine ꝯsciā pcti mortalis: ta-
men debet facere pniam de venialib⁹. Ista
domicella signat̃ in euangelio cum dr̃. Erat
aūt fenū multū in loco sup quo sedebāt ho-
mines ꝑ ꝯsiderationē ꝓprie fragilitatis. ℞

Dicit ğ angel⁹ aīe iste sūt duodecim domi-
celle que debent associare sanctissimā pniaʒ
que ibit ad xp̄m ad interpellandū pro vobis
pctōribus. Dixerūt aūt pctōres illud quod
ponit Aug. lib̃ de ecclesiasticis dogmatib⁹ sic.
Penitentia aboleri pctā indubitanter credi
mus, etiā si in vltimo vite spū cōmissoꝝ pe-
niteat vbi publica lamētatione peccata pro-
dātur: q2 ꝓpositū dei quo saluare decreuit qd̃
perierat stat immobile. Et ideo q2 voluntas
eius nō mutatur sine emēdatione vite si tē-
pus conceditur: siue supplici cōfessione si cōti-
nuo vita exceditur venia pctōꝝ fideliter ꝑsu
matur ab illo qui nō vult mortē peccatoris: s;
vt cōuertat̃ a ꝑditione penitēdo ꝛ saluatus
miseratiōe dñi viuat ħ ille. ¶ Tunc dñā pnia
sil cū duodecim domicellis sibi ab angelo de
putatis, ascēdit nauēʒ ꝑparatā ꝛ munitam
ab eo: que nauigauit per mare. i. amaritudi-
nē mūdi huiꝰ: vt pueniret ad ciuitatē ihrl̃m
pro īpetranda venia pctōribus, dicens illud
Bern. in quodā sermone sic. Festinemus ad
locum tutiorē: ad agrū vberiorē: ad pastū sa
niorē, vbi habitem⁹ sine metu: abundemus si
ne defectu: epulemur sine fastidio. ħ ille. Pec
catores aūt audientes verba dñe pnie stati
ordinauerūt sex magnas naues vt secum trāsi
rēt a babylone in ihrl̃m. In prima erat A-
dam cū pueris ꝛ adolescētib⁹. In scd̃a erat
Noe cū decrepitꝭ ꝛ senib⁹. In tertia erat moy
ses cū doctorib⁹ ꝛ sapiētib⁹. In quarta erat
Dauid cū dñis ꝛ regib⁹. In qnta erat hely-
as cū clericis ꝛ sacerdotib⁹. In sexta erat io-
hānes baptista cū ꝑplis ꝛ artificib⁹. Omēs
ascēderūt naues suas vt associarēt dñāʒ pe
nitentiā. O pueri: o iuuenes Adā vocat vos
ad faciendū pniam: si dubitatis ascēdite na
uē cū eo ꝛ saluabimini. Ecce adā fecit pniaʒ
ꝓ pctō suo centū ānis: et vos nō potestis fa
cere pniam vna quadragesima. Vñ Adam
dicit illud qd̃ ponit Hugo lib. iij. de claustro
aīe ca. iiij. Sicut in illa etate qñ flauescūt cri
nes: eburnea caro nitescit: oculoꝝ gēnis fa-
cies rosea decoratur: valitudo corpis ꝛ vires
subsistunt: iuuenilis etas longioris vite spa
cium repromittit: qñ viget ratio: vigēt ꝛ cor-
poris sensus: visus acutior: auditus prōptior:
incessus rectior: vultus iocundior: qui in hac
etate se domant; ꝛ deo se sociant ꝑmiū a deo
expectāt. hec ille. O senes: o decrepiti o iuete
rati maloꝝ. Noe vocat vos ad archā suā vt
faciatis penitentiā sicut ipse fecit centū ānis
quibus fabricauit archam tantam sarcinaꝫ
peccatoꝝ nō potestis ferre. Ecce totū tp̄s vi
te vestre exposuistis voluptatib⁹ cōcupiscen-
tijs ꝛ libidinibus carnis. Nūc aūt illud mo
dicum tēporis qd̃ vobis cōcessit deus expen-
dite in pnia. Vnd̃ Noe clamat ad vos dicēs
illud qd̃ ponit Hugo vbi supra sic. Audiat ħ
senū sera cōuersio qb⁹ effectu senectutis au-
res obturātur: oculi turbant̃: ꝛ vt cuncta bre
uiter ꝯstringam, ipsi in se per se deficiunt: hij
nō offerunt agnū īmaculatū: sed vt ita dicā
porcū turpatum. Sicut eñi porcus in īmūdi
cijs: sic senes iacēt in vicijs. Et sicut porc⁹ sili
quis pascitur: sic senes fabulis ꝛ rumoribus
delectāt̃. hec ille. O doctores: o sapiētes mū
di: o iudices ꝛ aduocati: o ꝓcuratores ꝛ no-
tarij Moyses vocat vos ad penitentiā: sicut
ipse quadraginta diebus ꝛ totidem noctib⁹
egit penitentiaꝫ: vt esset iustus iudex populi
dei. Vos negatis ciuitatibus inducias: mer
catorib⁹ nūdinas: emptoribus mensuras: re
uerentiā clericis: originē nobilib⁹: locuʒ prio-
ribus: priuilegia cūctis iure distinctis quib⁹
nullum genus hoīm ordinum temporꝫ extat
cordi. Unde Moyses clamat ad vos dicēs
illud quod ponit Bernar. in quadā ep̄la sic.
Utinā saperes ꝛ itelligeres ac nouissima ꝓ
uideres: saperes que dei sunt: itelligeres que
mūdi sunt: puideres q̄ inferni sunt: profecto
inferna horreres, superna appeteres: q̄ etiaꝫ
ad man⁹ sunt contemneres. hec ille. O recto-
res ciuitatū: o principes mūdi: o gubernato-
res hoīm Dauid vocat vos ad pniam. Pec
cauit dauid qd̃ etiā solēt reges: s; pniam ges-
sit fleuit ingemuit quod nō solent reges. Cō
fessus est culpā ꝛ obsecrauit indulgentiam.
Vos autem quot tyrannides: quot imposi-
tiones: quot extorsiones: quot grauamina:
quot iniusticias: quot homicidia imposui-
stis subditis vestris et pro hijs nō agitis pe
nitentiam? Unde Dauid clamat ad vos di-
cens illud Senece sic. Quomodo aut cui tā
dem hic libere imperabit qui non potest
suis cupiditatibus imperare? Refrenet hō

pri⁹ libid'nes ſpnat vo'uptates. iracũdiã te
neat: exerceat auaritiã: ceteraſq3 aimi labes
repellat: nũc alijs icipiat iperare cũ ipſe ipro
biſſimis dñ'is dedecori ac turpitudini deſierit
parere. Nã q̃ his obedierit lib̃ habend⁹ oĩno
nõ erit. hec ille. O prelati. O paſtores eccl'ie
O ſacerdotes. O clerici. Helyas vos vocat
ad pniam ſicut ipſe ieiunauit q̃draginta die
bus donec pueniit ad mõtẽ dei. Noui nõ pau
cos ydoneos ſuimet fuiſſe rectores: multũ
in abſtinẽtia ⁊ ieiunijs laborantes quib⁹ q̃3
diu licuit eſſe puatos ⁊ nihil aliud curare q̃3
ppria ⁊ deo placebant: ⁊ indies nõ modica
incremẽta pbie capiebant. At vbi in pplo p
dierũt ⁊ multoꝝ iperitias emendare neceſſe
fuit. Aliq̃ tantũ inter exordia ſuſtinere põd⁹
nõ potuerũt officij: qui vero tolerare coacti
ſunt pdentes ꝯſtantiã ⁊ virtutẽ priorem ⁊ ſi
bi magna diſpẽdia intulerũt: ⁊ nihil alijs p
fuerũt. Hec ſunt ṽba criſoſt. i ſuo dyalogo li.
iiij. Unñ helyas clamat ad vos dicens illud
Bernar. de ꝯſideratõe ad Eugenium li. ij. ſic.
Nũc audi canticũ meũ min⁹ ſuaue: ſ3 ſaluta
re. Monſtruoſa res eſt gradus ſũmus ⁊ ai
mus infim⁹: ſedes pma ⁊ vita yma: lingua ma
gniloqua ⁊ man⁹ ocioſa: ſermo mult⁹ ⁊ fru
ctus null⁹: vult⁹ grauis ⁊ actus leuis: caput
canũ ⁊ cor vanũ: facies rugoſa ⁊ lingua nu
goſa: ingens auctoritas ⁊ nutans inſtabili
tas. h̃ ille. O pplares: o artifices: o ſtipẽdia
rij: o officiales coĩratum: Johes baptiſta vo
cat vos ad pniam. vñ ipſe clamat dicẽs. Fa
cite fruct⁹ dignos pnie. Et ſubdit illõ Aug.
in ſmone de timore ſic. Quid dicis de ill' mi
ſeris diuitib⁹ ⁊ artificib⁹ qui theſaurizant et
ꝯgregant ⁊ neſciũt cui ꝯgregãt: nec agũt pe
nitentiã: nec elemoſynas iuſtas faciũt: lucrã
tur terrena mũera ⁊ pdũt celeſtia pmia: lu
crãtur pecunias ⁊ pdunt aias. Attendũt q̃d
acq̃rant ad tps: ⁊ nõ ꝯſiderãt q̃d pdãt ietet
nũ. tales ceci ſunt ⁊ in luce ſe eſſe ſperãtes a
foris ſe eſtimãt claros cũ ſint int⁹ tenebroſi.
hec ille. Ecce q̃mõ ciues babylonij vocãtur
ad pniam: vt exeant a confuſione pctõꝝ: et
fiant ciues ciuitat̃ ihrl'm qui velociter aſcen
derũt naues ad quas vocati ſunt ⁊ cũ leticia
et exultatõe intrauerũt mare. i. ſumpſerũt a
maritudinẽ penitẽtie. Et ecce angel' dei ſubi
to affuit ⁊ ꝯfortauit eos dicẽs illud Jeroni.
Sup illo ṽbo marci penitemi ⁊ credite euã
gelio ſic. Amaritudinẽ radicis dulcedo po
mi cõpẽſat: picula maris ſpes lucri dulceſcit
dolorẽ laboris mitigat ſpes ſalutis. Qui de

ſiderat nucleũ frangit nucẽ ſic pniã agat q̃
eterno bono adherẽ deſiderat. Preconia xp̃i
narrare pñt qui ad palmã indulgẽtie perue
nire meruerũt. h̃ ille. Illi aũt nauigantes co
hortabãtur ſe inuicem dicẽtes. Eya milites
xp̃i abijcite opa tenebrarũ ⁊ induimini arma
lucis. Cũq3 ſic nauigarẽt puenerũt ad quedã
loca vbi erant xij. magni ſcopuli q̃s vt iſti vi
derũt pterrefacti nõ audebãt vlterius pgre
di: q2 dyabol⁹ vidẽs hoĩes facere penitentiã
oſtẽdit eis. xij. magnitudines pctõꝝ quibus
retrahãtur a bono propoſito incepto. ¶
¶ Prim⁹ ſcopulus eſt magnitudo pcti ifecti
ui. ſ. p originale pctm̃: quo oẽs hoĩes inficiũ
tur. Iſti enĩ cognouerũt q̃ ſubito q̃n vir vel
mulier naſcit̃ in hoc mũdo p naturalẽ gñati
onem ⁊ ppagatõez ĩhit pctm̃ originale. vñ
apl's ad Ro. v. dicit. Per vnũ hoĩem pctm̃
intrauit in mundũ. materia enĩ corpis nr̃i ẽ a
matre nr̃a que materia eſt vas ſuſcipiens vi
nũ. i. aĩam: ſi vero eſt infectatẽ: vinũ infi
cit̃. Cũ ergo materia quã habem⁹ a m̃re ſit
infectatẽ: aĩa inficit̃. Quis ẽ poterit eua
dere hunc ſcopulũ: certe null⁹. put declarat
ſctũs Aug. vt hẽt̃ de ꝯſecra. di. iiij. ca. firmiſſi
me per totũ. In hũc ſcopulũ incidit nauis
ade. Ideo nautẽ ſubſtiterũt dicẽtes. Natura
nos iclinat ad malũ. iux̃ illud Geñ. viij. Sẽ
ſus ⁊ cogitatio cordis hũani pna ſũt ad ma
lũ ⁊c. Apparuit aũt angel⁹ dñi ade ꝯfortans
eũ ⁊ dicẽs. O ſocij neq3 enĩ ignar⁹ ſum ãte
maloꝝ cognoſco hunc ſcopulũ ne timueritis
qm̃ ptrãſibitis eũ p baptiſmũ ſequẽdo peni
tentiã ſm illud act. ij. Pniam agite et bapti
ſet̃ vnuſq̃ſq3 vr̃m. Nã vt dicit ſctũs Tho. iij.
pte. q. lxix. ar. i. ad ſcõ3 dõ3. Nulli⁹ pcti remiſ
ſio fieri põt. niſi p virtutẽ paſſionis xp̃i. vñ
⁊ apl's dic̃ Hebre. ix. ca. Et ſine ſanguis effu
ſione nõ fit remiſſio. Unñ mot⁹ volũtat̃ hũa
ne nõ ſufficeret ad remiſſionẽ culpe niſi adeſ
ſet fides paſſionis xp̃i ⁊ ppoſitũ pticipandi
ipam vel ſuſcipiẽdo baptiſmũ vel ſubijcien
do ſe clauib⁹ eccl'ie. 10 q̃n aliq̃s adult⁹ peni
tẽs ad baptiſmũ accedit ꝯſeq̃tur quidẽ remiſ
ſionẽ pctõꝝ ex ppoſito baptiſmi pfecti⁹ aũt
ex reali ſuſceptõe baptiſmi h̃ ille. Secũs ſco
pul⁹ ẽ magnitudo pcti adheſiui. ſ. p pctm̃ car
nis. Nã Aug. dic̃ ſup leuiticũ. Et dyabolus
maxie gaudet de pctõ luxurie ⁊ ydolatrie: cu
ius rõe3 aſſignat ſctũs Tho. pma ij. q. lxxij.
ar. v. ad ſcõm dõm. Et dr̃ diabol⁹ maxime
gaudere de pctõ luxurie: q2 ẽ maxie adheren
tie ⁊ difficile ab eo hõ põt eripi. inſatiabilis

eni est delectabilis appetit⁹. vt dicit phs iij. Ethicoꝝ. hec ille. Quis enim poterit euadere hunc scopulum certe nullus: qz vt dic Aug lib. de conflictu vicioꝝ. Iste scopul⁹ clamat. Cur te in voluptate tua modo nō dilatas cū te qd sequaꝝ ignoras? Acceptū tēp⁹ in desiderijs pdere nō debes: qz q̄citius pterāseat nescis. Si enim deus misceri hoīem in voluptate carnis voluisset in ipo hūani generis exordio masculū ꝛ feminā nō fecisset. h ille. In hūc scopulū incidit nauis ede cū nautis suis. de q̄bus dr ad Rom. i. Propterea tradidit illos de⁹ in passiones ignominie. Nā femine eoꝝ mutauerūt naturalē vsum in eū vsum q̄ est contra naturā. Similiter aūt ꝛ masculi relicto naturali vsu femīe exarserūt in desiderijs suis in inuicē masculi in masculos turpitudinem opārātes. hec ille. Apparuit aūt angel⁹ dñi ꝯfortās eos ꝛ dixit. Ne timueritis hūc scopulū qm̄ pertransibitis eū p penitētiā. Uñ mgr sentē. lib. iiij dist. xv. ca. [illegible] vult gen⁹ humanū qd periit diluuio nō ex toto esse damnatuꝫ: qz illi q̄ inter ipa flagella diluuij pniam egerunt licz breuē ꝛ momētaneā euaserūt hunc scopulū: qz sunt saluati ꝛ nō dānati. Nā paruam pniam acceptat de⁹ sicut ꝛ magnam.

Terti⁹ scopul⁹ est magnitudo pcti volūtaria scz in q̄tū pl⁹ participat de voluntario qd contingit qn̄ voluntas est in suo ꝓposito magis radicata q̄to min⁹ habz de ignorantia q̄to min⁹ participat de passione q̄to min⁹ de timore. sicut fuit pctm̄ cayn occidēdo abel fratrē suū q̄ fuit percussus a deo vt dr Geñ. iiij. In hūc scopulū incidit nauis noe cū nautis suis qn̄ loth ꝑsentauit filias virgines sodomitis ne macularēt angelos dei. vt dr Geñ. xix. Qui eciā cōbusti sūt igne ꝛ sulphure. Apparuit aūt angel⁹ dei ꝯfortās istos ꝛ dicens q̄ si haberēt decē opa v̄tuose pnie euaderēt hunc scopulū. vt dr Geñ. xviij. Quart⁹ scopul⁹ est magnitudo pcti punitiua scz in q̄tū magis punit. Uñ xxiiij. q. i. c. Nō afferam⁹. dicit sic. Nō afferam⁹ stateras dolosas vbi appēdam⁹ qd volum⁹ p arbitrio nostro dicentes Hoc graue hoc leue est: sed afferam⁹ diuinā staterā de scripturis sacris tāq̄ de thesauris dñicis. Et in illa q̄d sit grauius appendamus: tempore quo dñs priora delicta recentibus penarū exemplis cauēda monstrauit. Et idolū fabricatū atq3 adoratū: ꝛ ꝓphetic⁹ liber ira regis contēptoris incēsus: ꝛ scisma temptatum. Et ydolatria gladio punita est: exilio libri bellica cede ꝛ peregrina captiuitate: scisma hiatu terre sepultis auctorib⁹ viuis ꝛ ceteris celesti igne consumptis. Quis iam dubitauerit hoc esse sceleratius cōmissuꝫ qd est grauius vindicatū. hec ille. In hunc scopulum incidit nauis noe qn̄ cham derisit patrem suū. Unde ꝛ chanaan descēdēs ab eo fuit maledict⁹. vt dicit Geñ. ix. Apparuit aūt angelus confortans istos nautas dicens. Ne timueritis hunc scopulū: qz vt dic Aug. lib. de vera innocētia c. cxxiij. Peccata siue magna siue parua impunita esse nō possunt: qz aut homīe penitēte aut deo vindicante plectunt. Cessat autē vindicta diuina si conuersio ꝓcurrat humana. Amat enim deus confitētib⁹ parcere ꝛ eos q̄ semetipos iudicant non iudicare. hec ille.

Quint⁹ scopulus est magnitudo pcti oppositiua scz qz cōtra magnā virtutē vel contra magnū virtuosum cōmittit. Nā q̄to virt⁹ fuerit maior tanto magis elongat hoīem a pctō sibi contrario: ita qp nō solū ipm pctm̄ sed etiā inducentia ad pctm̄ cohibet. ꝛ sic q̄to aliq̄ virt⁹ fuerit maior tanto etiā minora pctā cohibet. sicut etiā sanitas q̄to fuerit maior: tāto etiā oīa minores discrepātias excludit. Ideo peccatū est grauius qd cōtrariatur maiori virtuti. ~~Exemplū odiū dei qd cōtrariatur amori dei.~~ In hunc scopulū incidit nauis moysi quando ipe ꝛ aaron murmurauerūt contra dñm ad aquā ꝯtradictōis. vt dr Nūeri. xx. ꝛ. xxi. Apparuit angel⁹ dei ꝯfortans istos nautas ꝛ dicēs Licet peccaueritis tñ penitētiā agite: qz dñs cōmutauit penā eternā in penā tēporalē. vt dr Deuterono. xxxi. ꝛ. xxxiiij. quia nemo eoꝝ q̄ murmurauerūt cōtra dñm intrauit terrā ꝓmissionis.

Sext⁹ scopul⁹ est magnitudo pcti peruersiua scz ꝓpter maiorē auersionē a deo: ꝛ sic pctā spūalia sunt grauiora q̄ pctā carnalia: qz pctā spūalia pertinent ad spm̄ cui⁹ est cōuerti ad deū ꝛ auerti ab eo: sed pctā carnalia consūmant in delectatione carnalis appetit⁹ ad quē p̄ncipalit ptinet ꝯuerti ad bonū corporale. Ideo pctm̄ carnale habz plus de ꝯuersione: sed peccatū spūale habet plus de auersione: ex qua pcedit ratio culpe: ꝓpterea pctm̄ spūale est maioris culpe. In hūc scopulum incidit nauis moysi qn̄ balaam venit maledicere ppło dei vt habet Nūeri. xxiij. Et p̄ncipes ppłi isrł fornicātes cū moabitis adorauerūt ydoluꝫ beelphegor. vt habet Nūeri. xxv. Apparuit aūt angelus confortans eos ꝛ dicēs. Istis oīb⁹ pepercit de⁹ zelo phinees. vt dicitur

v

uidē. ꝛ sic ꝑ penitētiā saluati sunt. Septimus scopulus est magnitudo peti effectiua. s. qñ vnū petm̄ causat tanꝗ̄ effect⁹ multa alia petā. Cū enī ꝑ vnū actū peti hō amittit grām vel charitatē vel verecundiam vel quodcunqꝫ aliud retrahēs a petō incidit ex hoc in aliud petm̄: ꝛ sic pmū est causa secūdi vn̄ Greg. dicit sic. Petm̄ qḋ ꝑ pniam nō diluitur: mox suo pōdere ad aliud trahit. Etiā vnū petm̄ est causa alteri⁹ inꝗ̄tuȝ preparat ei materiā. Exēplū. auaricia pparat materiam litigio qḋ plerūqꝫ est de diuitijs ꝯgregatis. In hunc scopulū incidit nauis dauid qñ post petm̄ adulterij cū bersabee cōmisit peccatū homicidij iubens occidi vriā virū eius: vt habet. iij. q. vij. ca. Saul infamat. Apparuit aūt angelus dñi ꝯfortās eos q̄ erant in naui cū dauid dicēs illud qḋ ponit de pnia dist. iij. §. Dauid quoqꝫ per pniam adulterij simul ꝛ homicidij veniā impetrauit. De cui⁹ pnia scribit Hiero. ad rusticū sic. Totā penitentiā petōris ostēdit psalm⁹ ꝗnquagesim⁹ qñ ingressus est dauid ad vxorē vrie ꝛ a nathan ꝓpheta corept⁹ dauid respōdit dicēs Peccaui statimqꝫ meruit audire ꝛ dñs trāstulit a te petm̄ tuuȝ. Adulterio enī iunxerat homicidiū ꝛ tn̄ cōuersus ad lachrymas ait. Miserere mei de⁹ ꝫm magnā mīsicordiā tuā Magnū enī petm̄ magna īdiget mīa. vnde dixit. Multū laua me ab iniqtate mea. h̄ ibi Octau⁹ scopul⁹ est magnitudo peti regnatiua. s. per supbiā q̄ est petoꝝ initiatiua. Vñ Eccli. x. dr̄. Initiū oīs peti supbia. Qḋ declarat scūs Tho. i. ij. q. lxxxiiij. arti. ij. in respon. sic. Considerādū est ꝙ in actib⁹ volūtarijs cuiusmodi sunt petā duplex ordo inuenitur. scilȝ intētionis ꝛ executiōis. In primo qdē ordine finis habȝ rōnē pncipij. Finis autē in oib⁹ bonis tēporalib⁹ est vt hō ꝑ illa quādā pfectionē singularē ꝛ excellentiā habeat. ideo ex hac parte supbia q̄ est appetit⁹ excellētie ponit initiū oīs peti. sed ex parte executiōis est pmū qḋ pbet oportunitatē adimplendi oīa desideria peti. qḋ habȝ rōnē radicis. s. diuitie. Ideo ex hac parte auaricia ponit esse radix oīm maloꝝ. vt dr̄. i. ad Thiñ. vlti. hec thomas. In hūc scopulum incidit nauis dauid qñ ex supbia numerauit ppl̄m israel. ꝓpter cuius petm̄ mortui sunt. lxx. milia viroꝝ. vt habet. i. Paralipo. xxi. Etiam nabuchodonosor q̄ v̄sus ē in bestiaȝ. vt hr̄ Dan. iiij. Apparuit aūt angelus dñi istis nautis confortās eos ad pniam ꝛ dicēs. Ego sum ille angelus qui iussu dei occidi tot viros: sꝫ

visa pnia tua cessaui a plaga. vt habet. Paralipo. xxi. Etiam nabuchodonosor pacta penitētia in pristinū gradū ꝛ honorē restitutus est. vt habet. xxiij. q. iiij. ca. Nabuchodonosor. Nonus scopul⁹ est magnitudo peti nociua. Unde Aug. vt habet. dist. lxxxiij. dicit sic. Nemo quippe in eccl̄ia nocet amplius ꝙ̄ qui peruerse agens nomē vel ordinē sanctitatis ꝛ sacerdotis habet. Delinquentem nāqꝫ hunc redarguere nullus presumit. Et in exemplū culpa vehemēter extendit quando ꝑ reuerentia ordinis petor honorat. hec ille. In hunc scopulū incidit nauis helye qñ petrus apl̄s ꝛ ceteri apl̄i qui erant sacerdotes xp̄i negauerunt xp̄m tēpore passionis vt dr̄ Matth. xxvi. Apparuit aūt angel⁹ dñi de celo confortās istos nautas dicens illud qḋ ponit dist. l. c. Pōderet sic. Beat⁹ quoqꝫ petrus amarissimas lachrymas fudit quando deum negasse penituit: sed tamē apl̄us permansit. hec ibi. Decim⁹ scopulus ē magnitudo peccati obiectiua. Nam xp̄s voluit quidē suā passionē sicut ꝛ deus voluit: iniquam tn̄ actionē iudeoꝝ noluit. ꝛ ideo occisores xp̄i ab iniusticia non excusant. Et tamen sicut ille qui occidit hoīem iniuriā facit non solū homī sed etiam deo ꝛ reipublice. Etiam ꝛ ille q̄ occidit seipm̄. vt phs dicit. v. Ethicoꝝ. Unde dauid dānauit illū ad mortem qui non timuerat mittere manū vt occideret xp̄m dñi ꝙ̄uis eo petente. vt habetur ij. Reg. i. In hunc scopulū incidit nauis helye quādo pncipes sacerdotū crucifixerunt xp̄m. ꝫm illud Job. xviij. Gens tua ꝛ pontifices tui tradiderūt te mihi. Quoꝝ petm̄ fuit grauissimū. Tum ex genere peti. Tum et malicia volūtatis. Apparuit aūt angel⁹ dñi de celo cōfortans eos ꝛ dicens illud Augu. lib. i. de ciuitate dei. vt habet. xxiij. q. v. ca. Si non licet. sic. Iude factū merito detestamur eumqꝫ veritas iudicat cū laqueo se suspēdit sceleratē illi⁹ traditionis auxisse poti⁹ ꝙ̄ expiasse cōmissuȝ: qñ de dei mīa desperando exitiabilit penitēs nullū sibi salubris pnie locum reliqt. hec ibi. Similit etiā xp̄s pendēs in cruce orauit ꝑ ꝑsecutorib⁹ suis. Vñ super illud Luc. xxiij. Nesciūt qḋ faciūt. Dicit Beda. Pro illis rogat qui nescierūt qḋ fecerūt zelum dei habēres: sed q: penitentiā nō egerunt: ideo saluati non fuerūt. Undecimus scopulus est magnitudo peti deturpatiua. s. ꝑ circūstantias. Vñ sanct⁹ Tho. i. ij. q. lxxiij. arti. vij. in respōsione dicit sic. Unūquodqꝫ ex eodē natū est augeri ex quo causat. vnde

ꝓbs. ij. Ethicoꝝ. de habitu virtut. Peccatū aūt causat ex defectu alicui⁹ circūstātie. Ex hoc enī recedit ab ordine rōnis ꝙ aliqs in operādo nō obseruat debitas circūstantias: ergo peccm̄ natū est aggrauari per circūstantiam. hoc aūt cōtingit tripliciť. Uno modo inꝙtū circūstantia transfert in aliud genus peccī. sicut peccm̄ fornicatōis cōsistit in hoc ꝙ homo accedit ad nō suā. Si autē addat hec circūstantia. s. vt illa ad quā accedit sit alterius vxor transfert iam in aliud gen⁹ peccī scꝫ in iniusticiā inꝙtū hō vsurpat rem alterius Et ſm hoc adulteriū est graui⁹ peccm̄ ꝙ̄ fornicatio. Secūdo modo circunstantia aggrauat peccm̄ quasi trahens in aliud gen⁹ peccī: ſ solum q: multiplicat rōnē peccī: sicut ꝓdigus dat qn̄ nō debet ⁊ cui nō debet multiplicat peccm̄ eodē genere peccī: plus enī peccat ꝙ̄ si solū det cui non debet: ⁊ ex hoc ipo peccm̄ fit grauius. sicut etiā egritudo ē grauior que plures partes corporis inficit. Unde ⁊ Tulli⁹ in paradoxis dicit ꝙ in patris vita violāda multa peccant. Violat enī is q̄ procreauit qui aluit erudiuit q̄ in sede ac domo atqꝫ in rem publicā collocauit. Tertio modo circūstātia aggrauat peccm̄ ex eo ꝙ auget deformitatē ꝓuenientē ex alia circunstātia sicut accipere alienū ꝯstituit peccm̄ furti. Si aūt addat hec circūstātia vt multū accipiat de alieno ē peccatū grauius. ſ̄ illc. In hūc scopulū incidit nauis iohānis baptiste qn̄ cabellarij ⁊ officiales cōmunitatū ⁊ daciarij defraudāt bona cōmunitatū ⁊ reipublice. vn̄ Amb. sup Lucam. vt habet dist. lxxxvi. c. In singulis. dicit sic. In singulis quoqꝫ generib⁹ hoim conueniens tribuit sanct⁹ baptista respōsum. publicanis ne vltra ꝓscriptū exigant: militib⁹ ne calūniā faciant ⁊ ne predā requirant. docens idcirco stipendiū constitutū militie ne dū sumptus queritur predo grassetur. hec ibi Statimqꝫ apparuit angel⁹ confortās eos ⁊ dicens. Nōne zache⁹ publican⁹ fuit ⁊ tamē penitentiā egit. Si quē enī defraudauerat reddebat quadruplū: ⁊ tamen salus domui eius a deo facta est. Nonne mathe⁹ fuit thelonean⁹ ⁊ tn̄ pniam egit ⁊ p̄m⁹ euāgelista fuit. Quid dicem⁹ de publicano q̄ nō audebat oculos ad celū leuare: ſ percutiebat pect⁹ suū dicēs. De⁹ ꝓpici⁹ esto mihi peccōri. Nam descēdit iustificat⁹ in domū suā. Nōne centurio fuit dux exercit⁹: ⁊ tn̄ egit pniam dicens. Dn̄e nō sū dign⁹ vt intres sub tectū meū ⁊c. ⁊ saluat⁹ est. Nōne ali⁹ cēturio tpe passionis xpī fuit dux exercit⁹: ⁊ tn̄ egit pniam: q2 viso terremotu ⁊ alijs que fiebant dixit. Uere filius dei erat iste ⁊c. ¶ Duodecim⁹ scopul⁹ est magnitudo peccī aggrauatiua scꝫ offendētis cōditiōe. Un̄ scđs Tho. ij. ij. q. lxxiij. articulo in respon. dicit. Quedā sunt peccā ex deliberatōe ꝓueniētia q̄ tanto magis alicui imputant ꝙto maior est. Et hoc pōt esse ꝓpt quattuor. Primo q̄dē q2 facili⁹ possunt resistere peccō maiores ꝓpt q̄ excedūt in sciētia ⁊ virtute. Unde dn̄s dicit Luce. xij. ꝙ seru⁹ sciens volūtatem dn̄i sui ⁊ nō faciēs plagis vapulabit multis. Secūdo ꝓpt ingratitudinem: q2 om̄e bonū quo aliqs magnificat ē dei benef. cui⁹ cui homo ingrat⁹ peccādo: etiam ꝙtum ad hoc ꝙ maioritas in bonis temporalib⁹ peccm̄ aggrauat. ſm illđ Sapie. vi. Potentes potent tormēta patient. Tertio ꝓpter specialē repugnantiā act⁹ peccī ad magnitudinē ꝑsone. sicut si p̄nceps iusticiā violet q̄ ponit iusticie custos. ⁊ si sacerdos fornicat q̄ castitatē vouit. Quarto ꝓpter exemplū siue scandalū: q2 ad pluriū noticiā perueniunt peccā maioꝝ. Et magis ea homīes indigne ferūt. h illc. In hunc scopulū incidit nauis iohānis baptiste qn̄ ipe dixit pharisseis. Progenies viperarū qs docuit vos fugere a vētura ira dei: Etiā qn̄ paul⁹ ꝑseqbatur ecclīaꝫ xpī. Etiā qn̄ magdalena erat i ciuitate peccatrix. Etiā mulier dephēsa i adulterio. Etiā chananea cui⁹ filia vexabat a demonio. Stati apparuit āgel⁹ dn̄i ꝯfortās istos ⁊ dicens. Facite fruct⁹ dignos pnie. dico enī vobis qm̄ potēs ē de⁹ de lapidib⁹ istis suscitare filios abrahe: itaqꝫ secure de mia dei agite penitētiā. Tūc iste naues sic ꝯfortate ab āgelo ꝑseuerabāt ceptū iter ⁊ euaserūt ꝑicula horū duodecī scopuloꝝ atqꝫ dixerūt illđ qđ pon e Aug. li. de fide ad petrū pre. i. c. xvi sic. Tēp⁹ acqrēdi vitā etnā i ista tātū vita de⁹ nob dedit vbi eē voluit pniaꝫ fructuosā. Ideo aūt h̄ pnia fructuosa ē q2 pōt hic hō deposita malicia bn̄ viuere ⁊ mutata volūtate iniusta mores vita sil' opa qꝫ mutare: ⁊ i timore dei ea agere q̄ placēt deo. qđ q̄ i hac vita n̄ fecerit hēbit q̄dē pniaꝫ i futuro sclo: ſ̄ malor suor̄ idulgētiā in ꝯspectu dei n̄ iueniet. q2 ⁊ si erit ibi stimul⁹ mīstudis nulla erit correctio volūtat. a talibus ei ita culpabit iniqtas sua vt nullaten⁹ possit vel diligi vel desiderari iusticia. Volūtas enī eorum talis erit vt habeat in se semper malignitatis sue suppliciū. Nunq̄ tamē possit recipere bonitatis effectū. Quia sicut

filii qui cū xp̄o regnabūt nullā in se male vo-
luntatis reliq̄as habet unctura illi q̄ erunt in
supplicio ignis eterni cū dyabolo ⁊ angelis
ei⁹ deputati. sicut nullā vlteri⁹ habebūt req̄-
em: sic bonā nullaten⁹ poterūt habere volun
taté. Et sicut coheredib⁹ xp̄i pfecto gr̄e da-
bitur ad eternā gloriā: sic cōsortib⁹ dyaboli
cumulabit ip̄a malignitas penā: qm̄ exterio
ribus deputati tenebris nullo illustrabūt in-
teriori lumine veritatis. Proinde omi homī
in hac vita vtilis esse pōt pnia quā q̄cunq̄
tpe homo gesserit q̄tūlibʒ iniquus: quā-
tumlibʒ annosus: si toto corde renūciauerit
pctis p̄teritis ⁊ p̄ eis in cōspectu dei nō so-
lum corporis sed etiā cordis lachrymas fude
rit. ⁊ maloꝝ operū maculas bonis operib⁹
diluere curauerit: oim pctōꝝ indulgentiam
mox habebit. hec Aug. Oēs aūt q̄ erant in
nauib⁹ sic animati cū magna fiducia naui-
gabant associātes nauē pnīe donec venirēt
ad portū salutis. ¶ Uidēs aūt belial qm̄
fere oēs exiuerant a babylone ⁊ sequebant
nauim pnīe. Et iam euaserant scopulos. i.
magnitudines pctōꝝ timēs ne illi peruenī
rent ad portū salutis: ⁊ sic eos perderet sua
negligētia quos sibi subiugauerat fraudulē
ta astutia volēs eos recuperare: statim ascē
dit nauim false pnīe ⁊ trāsfigurans se in an
gelū lucis: vt sic facili⁹ illos deciperet naviga
uit per mare hui⁹ mūdi quousq̄ deuenit ad
istas sex naues. Et vt dicit Grego. lib. xxix.
moral. Pri⁹ cōspersionē ~~conuersationē~~ vni-
uscuiusq̄ antiquus aduersari⁹ pspicit: ⁊ tūc
tēptatōis laqueos apponit. Ali⁹ nāq̄ letis
ali⁹ tristib⁹: ali⁹ timidis: ali⁹ elatis moribus
existit. Quo ergo aduersari⁹ occultus facile
capiat: vicinas cōspersionib⁹ tēptatiōes pa
rat: q: letitie voluptas iuxta est: letis mori-
bus luxuriā pponit. Et q: tristicia in irā fa
cile labitur: tristib⁹ pctm̄ discordie porrigit:
q: supplicia formidāt pauētib⁹ terrores in-
tēntat: q: elatos extolli laudib⁹ cōspicit: eos
ad quecunq̄ voluerit blādis fauorib⁹ trahit
Singulis ergo hoīb⁹ vicijs cōuenientib⁹ insi-
diatur sup terrā. hec ille. Et Leo papa in q̄
dam sermone dicit sic. Non desinit antiquus
hostis tēptationū laqueos vbiq̄ p̄tendere
vt quoq̄modo pniam fideliū valeat corrū-
pere. Nouit enī cui illecebras carnis ingerat
cui virus iracūdie infundat: cui incitamēta
luxurie imponat. Nouit quē gaudio fallat:
quē merore perturbet: quē metu opp̄mat: quē
admiratōe seducat: qm̄ discutit mores oim

ventilat causas oim: scrutat affectus oim: ⁊
ibi querit causas nocendi vbi viderit quēq̄
diligēti⁹ occupari. hec ille. Cū aūt dyabolus
iste scilʒ belial cognouisset maximā multitu
dinē hoim ⁊ mulierū in illis sex nauib⁹ satis
promptā ad ↄsentiendū tēptatōnib⁹ sugge
stionib⁹ suis tūc fecit illud qd̄ ponit Greg.
in q̄dā homel. dicēs sic. Cū in graui pctō mi
ser homo labit: suadet ei dyabol⁹ ne peniteat
at ne cōfiteat pctm̄ leue ⁊ modicū in corde
affirmat: misericordiā predicat: longissimū tē
pus vite pmittēdo securat. Et sic in ↄtēptū
dei ⁊ desperationē sui inducit ⁊ pdit. hec ille.

Ubi nota q̄ belyal suadet istis nautis ne
penitētiā agant duodecī inclinātib⁹ vt patʒ
¶ Prima suasio est pctōꝝ alleuiatōne di-
cens. Talem estimationē facit de⁹ de pctis
nostris qualē vos facitis de pueris vestris
qm̄ peccant. Cū videtis pueros vestros pec
care dicitis: qm̄ leue pctm̄ ē eo q̄ nō cogno
scant: ita facit de⁹ de vobis qm̄ peccatis. exē
plum. xp̄s in cruce dixit patri. Ignosce illis
q: nesciūt qd̄ faciūt. Luc. xxiij. Erat enī xp̄s
velut bona mat̄ que dicit patri si velit ver-
berare puerū parce illi q: ignorant fecit ⁊c̄.
Nam isti p̄dicatores qd̄ dicunt nō credunt
nec faciunt sed aggrauant pctā ad terrorē ve-
strum ⁊ sui lucrū. s. vt faciatis elemosynas
⁊ faciatis dici missas vt habeant pecunias
nō credatis ista. De⁹ enī non fecit hoiem tā
nobilē creaturā: neq̄ mortuus fuit in carne
tantas passiones nō sustinuit vt ip̄m dāna
ret. Statimq̄ angel⁹ dñi affuit ⁊ videns q:
multi ex nautis ↄsentiebāt huic suasioni cō-
fortauit eos dicēs illō Grego in registro sic.
Salubrit̄ de morte resurgere pctī nequaq̄
possum⁹. q: q̄ iniuste egimus nō iuste pōde-
ram⁹. h̄ ille. Hoc enī est gn̄ale in oī malo q̄
si malū alleuiat̄ hʒ pessimū euentū. Exēplū
infirmitas corporalis si alleuiet̄ ⁊ nō ei puī
deatur debito tpe ⁊ oportunis remedijs tā-
tum inualescat malicia vt fiat egritudo incu
rabilis. Hec fuit ruina tua o adā. vt dic̄ Au
gu. ⁊ mḡr sentē. lib. ij. quia putasti pctm̄ tuū
esse veniale ⁊ leue ido nō curasti deū ↄtem-
nere ⁊ totā posteritatē tuā damnare. O vi-
ri fortes ⁊ robusti audire paulū clamantē ⁊
dicentē ad Eph. v. Nemo vos seducat inani-
bus verbis. ppter hec venit ira dei in filios
diffidentie: nolite ḡ effici participes eorum:
Tūc surrexit Salomō ⁊ dixit illud Eccli. v.
sic. Noli attēdere ad possessiones iniquas ⁊
ne dixeris. est mihi sufficiēs vita. nihil pde

cit in tempore vindicte et obductionis. Non sequaris concupiscentias cordis tui et ne dixeris quam potens sum aut quis me subiciet propter facta mea. Deus enim vindicans vindicabit. Ne dixeris peccaui. Et quid accidit mihi triste? Altissimus enim est patiens redditor. De propiciatu peccatorum noli esse sine metu neque adiicias peccatum super peccatum dicens. Miseratio dei magna est multitudinis peccatorum meorum miserebitur. Misericordia enim et ira ab illo cito approximat et in peccatores respicit ira illius. Subito enim veniet ira illius et in tempore vindicte disperdet te. Non ventiles te in omnem ventum et non eas in omnem viam. Esto firmus in via domini et in veritate sensus tui et scientia et prosequatur te verbum pacis et iusticie. hec ibi. Angelus autem confirmauit dictum salomonis dicens sic. Exemplum huius quod dixit salomon habetis. iiij. Reg. xxi. de amon filio manasse. Nam manasses iste fecit multa mala in conspectu dei et tamen mortuus est in bona prosperitate sine vindicta suorum peccatorum. Amon autem filius eius succedens ei exemplo patris cepit multa mala agere et mala addere malis credens illa non grauari a domino quemadmodum non fuerunt grauata peccata patris. Unde secutum est quod dum alleuiaret peccata sua credens consequi misericordiam et indulgentiam a domino in fine vite sue a seruis suis miserabiliter occisus est: et sic confutatur prima suasio. Secunda suasio est ad peccata maiorum inspectione. Dicit enim belyal. Cur tantum grauatis peccata vestra. ecce maiores vestri vt episcopi sacerdotes religiosi predicantes ad quos spectat corrigere et emendare talia peccata que etiam magis cognoscunt ea quam vos committunt maiora et de penitentia non curant. Unde Crisosto. super Math. dicit sic. Quis aliquando videt clericum cito penitentiam agentem qui deprehensus humiliauit se: sed non ideo dolet quia peccauit sed confunditur quia gloriam suam perdidit. hec ille. Ubi est maior symonia maior superbia: maior auaricia: maior luxuria quam in clericis? et tamen isti sunt semper in prosperitate et abundantia et cetera. Statimque angelus domini affuit et vidit quod multi et nautis consentiebant huic suasioni. Unde dicit illud quod ponit Claudianus ad theodosium. Semper mutatur cum principe mobile vulgus. Ideo Aug. lib. de pastoribus dicit. Omnis qui male agit in conspectu eorum quibus prepositus est eos occidit. Licet autem isti male faciant assumite tamen vos doctrinam christi dicentis Math. xxiij. Omnia quecumque dixerint vobis seruate et facite: secundum vero opera eorum nolite facere. Unde dist. lxxxiij. §. vltimo dicitur sic. quod sacerdotes tam a suis quam ab alienis criminibus expedite at esse immunem: tamen si aliorsum se se habuerit non ideo verba sue predicationis debent contemni. Sicut enim Hiero. ait. vt lixiuium per cinerem humidum fluens lauat et non lauatur: ita bona doctrina per malum doctorem animas credentium et penitentium lauat a sordibus peccatorum. hec ibi. Surrexit autem Prosper et dixit illud quod ponit lib. de vita contemplatiua sic. Fili hominis speculatorem dedi te domui israel. Si impio locutus non fueris vt se ab impietate sua custodiat et ille perierit sanguinem eius requiram de manu tua. Hoc est dicere si peccata sua ei non annunciaueris vt ab impietate sua conuertatur et viuat: te qui non annunciasti et eum qui te tacente peccauit flammis perennibus perdam. Rogo quis tam sani pectoris: quis tam ferreus est quem sententia ista non terreat? Quis tam alienus a fide qui isti sententie non credat? Quis ad hec non pertimescat? Quis ista sine intolerabili metu future estimationis accipiat: nisi is qui hec non intelligit aut futura non credit? Si autem annunciaueris te ad impium vt a viis suis conuertatur: non fuerit conuersus: ipse impius in iniquitate morietur: tu autem animam tuam liberasti. Ecce euidenter ostenditur quod siue proficiant siue non proficiant auditores: tacere eis non debent sacerdotes. nec ideo rei sunt si forte populi verba eorum non audiunt vel facere audita contemnunt: sed ab eis corrigendis abstinent. hec ille. et sic patet. Tertia suasio est peccantium multiplicatione. Dicit enim belyal. Iusticia humana exemplatur a iusticia diuina: sed in iusticia humana non est ferenda sententia quando multitudo est in causa. vel quando ille peccat qui sociam habet multitudinem. vnde Aug. lib. ij. contra epistolas permeniani. vt habetur. xxiij. q. iiij. c. Non potest. dicat sic. Non potest esse salubris a multis correptio nisi cum ille corripitur qui non habet sociam multitudinem. Cum vero idem morbus plurimos occupauerit nihil aliud bonis restat quam dolor et gemitus. Per illud signum quod ezechieli seruo reuelatum ille si euadere ab illorum vastatore mereantur. Et infra. Reuera cum contagio peccati peccandi multitudinem inuaserit: diuine discipline seuera misericordia necessaria est. hec ibi. Similis sententia habetur eadem causa et eadem q. ca. Comessationes. et dist. l. c. Ut constitueretur. Et l. q. vltima. ca. Quotiens. Ergo etiam sic est de iusticia dei. Statimque angelus domini affuit et videns quod multi et nautis consentiebant huic suasioni. dixit illud quod ponitur. ij. q. i. c. Multi corriguntur: sic. Non temere aut quomodolibet sed per iudicium auferendi sunt mali ab ecclesie communione: vt si per iudicium auferri non possunt

tolerentur potiꝰ ne puersẽ malos euitando ab ecclĩa ipe discedẽs eos quos fugere videtur viciat ad gehennã. Quia etiã ad hoc nobis in scripturis exẽpla sunt posita. velut in messe vt palea sufferatꝰ vsqꝫ ad vltimũ ventilabrum. vel intra rethia illa vt pisces boni cũ mal' ad segregatõnẽ q̃ futura ẽ ĩ litore. i. in fine seculi equo aĩo tolerẽt. Et infra. Nõ ergo illi quos monemꝰ agere pniam q̃rant sibi comites ad supplicia. nec gaudeãt quia plures iueniũt sibi similes. Nã non ꝓpterea minꝰ ardebũt qꝛ cũ multis ardebũt. hec ibi. Surrexit aũt Baruch ꝓpha ꝛ dixit illud qđ ponit iij. c. sic. Ubi sunt p̃ncipes gentiũ qui dominantꝰ sup bestias q̃ sunt sup terrã. qui in auibꝰ celi ludũt. qui argentũ thesaurizant ꝛ aurũ in quo ꝯfidũt hoĩes: ꝛ nõ est finis acquisitiõis eoꝝ. Qui argentũ fabricãt ꝛ solliciti sunt nec ẽ inuẽtio operũ illoꝝ. exterminati sunt ꝛ ad inferos descenderũt. h' ille. Licet ergo iusticia hũana nõ puniat totã multitudinẽ qꝛ sperat eiꝰ emẽdationẽ ƀm dei iudicium tñ in alia nõ sperat̃ ƀ correctio. ¶ Quarta suasio ẽ peccãdi assuefactõne. dicit eñ belyal illud Aug. lib. vi. cõtra iulianũ. c. viij. sic Consuetudini male difficile resistit̃. Unde vehemẽtiꝰ vidua q̃ virgo ꝛ vehemẽtiꝰ meretrix q̃ casta temptat̃. Et tanto plus in ea superãda voluptas laborat: q̃to ei maiores vires ꝯsuetudo dedit. h' ille. Exẽplũ ponit beda sup illud Prouerb. xxij. Adolescẽs iuxta viã suã etiã cũ senuerit nõ recedet ab ea: dicit sic. Greca narrat hystoria alexandrũ potentissimũ regẽ orbisqꝫ dñatorẽ egregiũ: ꝛ moribus ꝛ incessu leonidis pedagogi nõ potuisse carere vicijs quibꝰ paruulꝰ fuerat imbutus. h' ille. Si g̃ alexander tantꝰ hõ nõ potuit vincere malã consuetudinẽ suã: a fortiori nec vos vestrã. vñ Hierem. xiij. dr̃ sic. Sicut põt ethyops mutare pellẽ suã ꝛ pardus varietates suas. sic ꝛ vos potestis bñ facere ꝛc̃. q̃si dicat q̃ valde difficile est imutare cõsuetudinẽ viuẽdi ꝛc̃. Statimqꝫ affuit angelus dñi ꝛ vidẽs q̃ multi ex nauis cõsentiebãt suasioni dixit illđ Aug. in encheri. c. lxiiij. sic. Peccã q̃uis magna ꝛ horrẽda sint: cũ in cõsuetudinẽ venerint aut parua aut nulla esse creduntꝰ: adeo vt nõ solũ nõ occultanda verum etiã p̃dicãda ꝛ diffamãda videant̃. q̃m scriptũ est. Laudat̃ peccõr in desiderijs aie sue ꝛ iniquus benedicit̃. Talis in diuinis libris iniqtas clamor vocat̃. Unđ est illud in Genesi. Clamor sodomoꝝ ꝛ gomorreoꝝ multiplicatꝰ est corã me: qꝛ nõ solũ iam apud eos nõ puniebant̃ illa flagitia. verũetiã publice velut lege freq̃ntabãt̃. h' ille. Quedã eñ vicia mirabilit̃ grauabant̃ ꝛ puniebant̃ antiquitꝰ q̃ a maiori parte hoĩm hodie freq̃ntant̃. s. luxuria: adulteriũ: sodomia: vsura ꝛc̃. q̃ inuerecũde cõmittunt̃. qꝛ vt dicit Seneca epla. xxviij. Tunc desistit esse remedij locus qñ ea q̃ fuerũt vicia mores sunt. Ratio est qꝛ ille q̃ est assuetꝰ in peccõ hꝫ gustũ spũalem infectũ. i. inordinatũ amore sui. Jđo penas q̃ debent̃ peccãs nõ gustat. i. nõ timet. Tunc surrexit Dauid ꝓpha ꝛ dixit. Nõ me demergat tẽpestas aq̃ neqꝫ absorbeat me ꝓfundũ neqꝫ vrgeat sup me puteꝰ os suũ. Tẽpestas aque demergit hoĩem in ꝯsensu pcĩ mortalis. Profundũ absorbet hoĩem cũ opus pcĩ additur. Puteꝰ vrget os suũ: qñ hõ in seruiturẽ male ꝯsuetudinis redigit̃. Tanta ẽ vis ꝯsuetudinis vt qđ hõ ꝯsueuit facere vigilãs facit etiam dormiẽs: ꝛ qđ cõsueuit facere viuens interdũ faciat moriẽs. Exẽplũ fert de quodã medico cui debebant̃ tredecĩ libre ad tres annos soluẽde: q̃ cũ laboraret in extremis ꝛ admoneret̃ vt ꝯfiteret̃ ꝛ eucharistiã sumeret: nihil aliud poterant ab eo audire nisi tredecim libre ad tres annos. ꝛ sic loquens expirauit. Jđo dr̃ impiꝰ cũ in ꝓfundũ venerit peccõꝝ ꝯtẽnit ꝛc̃. ¶ Quinta ꝑsuasio ẽ pcĩ cõfusione. dicit eñ belyal. Ecce habes bonũ nomẽ ꝛ magne sanctitat̃ in ciuitate ꝓpter multa bona opa tua. vñ oẽs veniũt ad te ꝓ ꝯsilio. Juxta dictũ salomonis. Meliꝰ ẽ nomẽ bonũ q̃ diuitie multe: ideo curã habe de bono noĩe. Si facis pniam ꝑdes bonã famã: qꝛ dicet̃ tibi hẽc nõ facis ꝓpt̃ bona opera tua: s ꝓpt̃ scelera tua. Et ille sacerdos q̃ prius habebat bonã opinionẽ đ te audita cõfessione tua ꝯfundet̃ in semetipõ ꝛ nõ audebit ampliꝰ testificari bonũ de te qꝛ diceret cõtra ꝯscientiã suã: ꝛ sic vituperaberis ꝛ ꝯfunderis. Uñ Jobes Criso. vt hr̃ de pnia di. i. §. Hijs auctoritatibꝰ assent̃ ꝛc̃. Et allegat̃ a mgr̃o sentẽ. li. iiij. dicẽte sic. Nõ tibi dico vt te prodas in publicũ neqꝫ apud alios te accuses: s obedire te volo ꝓphe dicẽti. Reuela dño viã tuã ꝛ spera ĩ eo. Statimqꝫ affuit angelꝰ dñi q̃ vidẽs q̃ mltos ex nauis sedaxerat ista suasio dixit illđ qđ ponit̃ de pe. dis. iij. §. Inter h'. sic. Pigra ẽ ꝛ verecũda est penitẽtia q̃ p̃sentiũ pudore p̃mit̃. Solis eñ intendit futuris: q̃ꝛ spes sera tardior: fructus interim p̃euritur impudẽtia ꝛ spe p̃sen

tium pnīa exclud.f:⁊ affectus eius extinḡ ⁊ abolef.h ibi. Nā futura ꝯfusio maxime d̄ beret nos mouere ad pniaꝫ q̄ dñs minaṫ no bis dicēs illud Hiere xx. Cōfundent̄ vēṫe hement̄ q̄ nō intellexerūt opprobriū sempi ternū qḋ nūq̄ delebit̄. Et p̄ ꝓphā aliū di. cit. Reuelabo pudēda tua ī facie ⁊ ignomi niā tuā corā gentibꝰ. Tūc surrexit Aug. ⁊ ꝓ tulit illud qḋ ponit̄ sup ps. l. sic. Sunt multi q̄s peccarē nō pudet agere pudet aūt penitere. O incredibil̄ ⁊ amara insania. de vulnere ip̄o nō erubescis: erubescis autē de ligatura ⁊ cu ra vulneris. Nōne vulnꝰ fedū est ⁊ putridū: cōfuge ergo ad medicū age pniam. dic iniq̄ tates tuas vt euadas penas. dic iniq̄tatem meā ego cognosco ⁊ delictū meū cōtra me ē semp. Tibi soli peccaui: q̄ tu solꝰ es sine pec cato. ¶Sexta ꝑsuasio est pnīe difficili actiōe dicit em̄ belyal illud qḋ ponit̄ de pnia dist. i. ~~§ Nō nulli possunt.~~ sic. Facilꝰ inuenies q̄ iuste seruauerit innocētiā q̄ꝫ q̄ cōgrue egerit pniam. vbi acq̄rende ambitio dignitatꝫ. vbi vini effusio: vbi ip̄ius copule cōiugalis vsus. Renūciandū seculo est ⁊ ip̄i somno minus indulgendū est q̄ꝫ natura postulet. Interpel landū est gemitibꝰ: interrū pendū ē suspirijs seq̄strādū orōnibꝰ: viuēdū ita vt vitali huic moriaṫ vsui: ip̄m hō abneget ⁊ totꝰ īmute tur. h ibi. Ecce quanta oportet vos facere si dignā ⁊ fructuosaꝫ vultis agere pniaꝫ. Sta timq̄ꝫ affuit angelꝰ dñi: qui videns q̄m mul ti ex timore ꝑterrefacti erāt dixit. O viri pe nitentes ad q̄d vocasset vos deꝰ ad hoc san ctum viagiū nisi vellet vos iuuare. Iugū em̄ xp̄i suaue est ⁊ onus eiꝰ leue. Sup quo dicit Aug. sic. Iuguꝫ meū leue est: ⁊ sarcina mea leuis. Hec sarcina nō est pōdus onerās via toris sꝫ ala est potius volatori. Habent em̄ ⁊ aues pēnarū suarū sarcinas. Et q̄d dicimꝰ: Portauit ala illā in terrā. Sic portanṫ ⁊ huī ab illis in celū. h ille. Ecce quō pnia non est ponderosa nec grauis cupiēti volare ad celū. Quis em̄ ex se sit ardua tm̄ ex dei auxilio ē ve lut ala deducēs penitētē ad celū. De istis vo lantibꝰ ad celū p̄ pniam dicit Greg. in qua dam homel. sic. Debemꝰ charissimi inspice re inmēsam miam cōditoris q̄ nobis velut in signo exemplū pnie posuit eos quos p̄ pe nitentiam post lapsum recepit. In fide lapsꝰ est aliq̄s: aspiciat petrū q̄ fleuit amare qḋ ti mide negauit. aliꝰ ꝯtra ꝓximū i malicia cru delitatis exarsit. aspiciat latronē qui in ip̄sa hora mortis ad vite p̄mia penitendo perue

nit. Aliꝰ auaricie estibus anhelās aliena diripuit. Aspiciat zacheū qui si q̄d abstulit quadruplū reddidit. Aliꝰ igne libidinis suc census carnis mūdiciā ꝑdidit. Aspiciat ma riam magdalenā que ī se amorē carnis igne diuini amoris excoxit. Ecce deus vbiq̄ꝫ ocu lis nostris que imitari debemꝰ obijcit. vbiq̄ꝫ exempla sue mīe apponit. hec ille. Tunc sur rexit Grego. ⁊ dixit. O viri constantes ore mus ad dñm ⁊ humilit̄ dicamꝰ. Actiones nostras quesumꝰ dñe aspirando preueni et adiuuādo prosequere vt cuncta nostra ope ratio a te semp incipiat ⁊ per te cepta finia tur amen. ⁊ sic perijt timor a mentibus eoꝝ. ¶Septima ꝑsuasio est vite ꝓtractione. di cit em̄ belyal. Ad q̄d maceratis vos tādiu per pniam: Diutius vobis concessum est vi uere. sufficiet vobis penitētia hora extrēa aie a corpore. sicut habeṫ xxvi. q. vi. c. Si p̄sbyt. vbi dicit̄ sic. Si presbyter penitentiā abne gauerit morientibꝰ reus erit aiarū: q̄ dñs di xit. Quacūq̄ꝫ hora peccator fuerit cōuersꝰ ad penitentiā vita viuet ⁊ non morieṫ. Ve ra em̄ cōfessio in vltimo tempore potest esse quia dñs non solum temporis sed etiā cor dia inspector est. sicut latro vnius momen ti penitētia meruit esse in paradiso in hora vltime ꝯfessionis. hec ibi. Et ca. sequenti di sic. Agnouimꝰ morientibꝰ penitentiā dene gari nec illoꝝ desiderijs annui qui obitꝰ sui tempore anime sue cupiūt hoc remedio sub ueniri. Horremꝰ tante fateor impietatis ali quē reperiri vt de dei pietate desperet quasi non possit ad se quouis tēpore concurrenti succurrere ⁊ periclitantē sub onere peccato rum hoīeꝫ redimere quo se velle expediri de siderat ⁊ liberari. Quid ergo hoc rogo aliud est q̄ꝫ morienti mortem addere eiusq̄ꝫ aiam sua crudelitate ne absoluta possit esse occide re: Cum dñs ad subueniendū paratus inui tat ad pniam: ⁊ sic ꝓmittit peccatori. In q̄ cunq̄ꝫ hora ⁊c̄. Et iterū. Nolo mortem pec catoris sed vt magis cōuertaṫ ⁊ viuat. Sa lutem ergo homis adimit quisquis mortis tempore penitentiā sibi denegauerit: ⁊ despe rat de misericordia dñi: qui eum ad subueniē dū morienti sufficere vel in momēto posse nō credit. Perdidisset vtiq̄ꝫ ī cruce p̄miū ad xp̄i dexterā pendēs: si illū hore vnꝰ pnia nō iu uisset. Cū esset in pena penituit. ⁊ p̄ vniꝰ ꝯfes sione sermonis habitaculū paradisi eo ꝓmit tente ꝓmeruit. Vera ḡ ad deū conuersio in vltimis positoꝝ mēte potiꝰ est estimāda q̄ꝫ

tēpore: ppheta hoc totalr̄ asserēte. Cū cōuersus ingemueris tūc salu⁹ eris. Cū ḡ dn̄s sit cordis inspector quouis tēpore nō est denegāda pnia postulāti. cū illi se obliget iudici cui occulta oīa nouerit reuelari. hec ibi. Ecce qualr̄ oī tēpore fieri pōt fructuosa penitētia: etiā in vltimo vite tēpore fieri potest fructuosa pnia: vt p3. Statimq3 angel⁹ dn̄i affuit q̄ videns q̄ multi ex nautis pposuerant retrocedere dicit illud qd̄ ponit̄ de pnia dist. vij. sic. Dū vix vel raro ē iusta ꝯuersio: timendū est de penitēte sero. Quē enī morbus vrget ⁊ pena terret: ad verā vix veniet pniam satisfactionē ⁊c̄. Maxime cū filij q̄s illicite dilexerat sint p̄sentes: vxor ⁊ mūdus ad se vocet. multos solet serotina pnia decipere: ~~sed qm̄ de⁹ semp potēs est. semp etiā in morte iuuare pōt qd̄ placet. S3 qm̄ multa sunt q̄ impediūt ⁊ languentē retrahunt pericolosissimū est ⁊ interitui vicinū ad mortē ptrahere pnie remediū~~ h̄ ibi. Magna enī p̄sumptio est diffinire sibi temp⁹ ad pniam. qm̄ vt dicit Bern̄. Quid de futuro temerarie p̄sumis tanq̄ pat̄ tēpora ⁊ momenta in tua non i sua posuerit ptāte. An ignoratis illud qd̄ dr̄ Eccl'a ix. Nescit homo finē suū: s3 sicut pisces hamo: ⁊ aues cōprehēdunt̄ laqueo: sic capiunt̄ hoīes in tpe malo. Exemplū de illo diuite q̄ vt habet̄ Luce. xij. dicit. Aīa mea habes multa bona reposita in annos plurimos: sede: gaude: epulare. Cui dictū ē. Stulte hac nocte dyaboli a te repetent aīā tuā. Cui⁹ erūt hec q̄ cōgregasti? Jdō dr̄ Luce. xij. Veniet dn̄s serui illius in die qua nō sperat ⁊ hora quam ignorat. Tunc surrexit Esayas ⁊ dixit illud qd̄ ponit̄ xxviij. ca. Erit verbū dn̄i. manda remāda. expecta reexpecta modicū ibi modicū ibi. vt vadāt ⁊ cadāt retrorsum ⁊ coterant̄. i. verbū dei est multis occāsio dānatiōis: q: cū admonent̄ de ꝯuersiōe sua respōdent ⁊ dicūt. manda remāda ⁊c̄. ⁊ sic vadunt ad īfernū q̄ a iusto dei iudicio fit vt q̄ in vita sua oblit⁹ est dei in fine obliuiscatur sui. Hec enī est fatuitas hoīm credere q̄ diutr̄ viuāt ⁊ in fine peniteant. Octaua psuasio est prauorū ⁊ carorū affectione. Dicit enī belyal illud Crisostomi super illo verbo Math. xix. Relinq̄t homo patrē ⁊ matrem sic. Quod enī in herbis aut in arboribus humor: hoc agit in hoīb⁹ amor. Sicut enī herbe humore nascunt̄ ⁊ crescūt sic homīes per amorē incipiūt ⁊ augent̄. Humor enī de radicibus ascendit in herbā. de herba vel arbore ad fructū. non reuertit̄ ad radices sed sursum transmittit̄ in semē. sic ⁊ amor de parētib⁹ ascendit in filios: de filijs aūt naturalr̄ nō reuertit̄ ad parētes: nisi spūalr̄ reuertat̄. Jō parētes q̄ filios diligūt: s3 nō tātū a filijs diligunt̄. h̄ ille. Quia ergo naturalr̄ debetis puidere filijs vestris sustētando eos: thesaurizando eis ⁊c̄. nō potestis hoc facere ⁊ ꝯtinuā agere pniā3 ⁊c̄. Statimq3 angelus dn̄i affuit ⁊ vidēs q̄m multi pposuerāt retrocedere ppt amorē filiorū: q: dicebāt q̄ non est minoris meriti nutrire filios suos ⁊ vxores ⁊ alios attinētes q̄ agere pniam de pctis suis: dicit sic. Carnis affectio ⁊ maxie carorū incepta bona impedit ⁊ futura pturbat ⁊ refugit. Nā radix oīs mali ē timor male hūilians ⁊ amor male inflāmans. Vn̄ cōmētator. ij. polincorū dicit. Filij sup̄ oīa debent nutriri a parētib⁹ in his q̄ ad religionē spectant: q: quo semel est imbuta recens seruabit odorē testa diu. S3 q̄m̄ faciant parētes istud aduertite. Non enī ducunt filios ad ecclīam: nō ad missam: nō ad predicationes: sed ad plateā: ad spectacula turpia. Assuescunt eos dormire in lecto. ludere: non ieiunare: nō orare: sed iurare blasphemare: nō esse hūiles: nō mā suetos: s3 suphos furibundos. Et tot criminib⁹ ip̄os onerant q̄ multotiens in penā suorū pctōrū filij sunt iudices parentū suorū. Exemplū. multotiēs filij sunt inobediētes parētib⁹ suis: spoliant eos bonis suis: dissipant in ludis q̄ illi multis laboribus ⁊ dolorib⁹ ⁊ sudorib⁹ acq̄sierūt: eos de domo expellūt: ⁊ multis verbis ⁊ verberib⁹ affligūt eos. Et dato q̄ in hac vita aliq̄n nihil horū patiant̄: tamē i alia vita grauissime puniuntur propter filios irreligiose nutritos. Exemplum. Quidā filius semel rogauit dn̄m vt reuelaret sibi statū patris sui: q̄ satis iuuenis fuerat. cui tandē hec reuelatio facta est. Videbat enī quandā scalā cū multis scalonib⁹. ⁊ ad pedē illi⁹ scale vidit q̄tuor viros antiq̄s ⁊ vnū iuniorē q̄ sigillatī ascēdebant grad⁹ scale: ⁊ cū esset in vltimo videbat poni funē in collo p̄mi: ⁊ ip̄m proiīciēdo de scala p gulā suspēdi. vidit secundū similiter suspēdi. ⁊ tertiū ⁊ quartū remanere ⁊ interrogauit qui erāt illi: ⁊ respōsum est sibi. Primus fuit abauus patris tui. secundus fuit auus patris tui. tertius fuit pat̄ patris tui. quartus ē pat̄ tuus qui adhuc nō est suspensus: q: tu nondū per mala exempla ⁊ mores corruptos quib⁹ te instruxit pat̄ tuus: illuc

accessisti. Unde timore correptus vitam mutavit in melius &c. Tunc surrexit Amb. et dicit illud quod ponit in quodam sermone sicut habetur v. q. v. ca. Non osculatur semper pater filium: sed aliquando castigat. Ergo quando castigatur qui diligitur: tunc circa eum pietas exercetur. Habet enim et amor plagas suas que dulciores sunt cum amare inferuntur. Dulcior est enim religiosa castigatio quam blanda remissio. Unde ait propheta Dulciora sunt vulnera amici quam voluntaria oscula inimici hec ille. Ecce quod amor filiorum non impedit penitentiam. ¶ Nona persuasio est peccati recidivatio et dicit enim belyal illud quod ponit Criso. in quadam homelia sic. Cogita o homo graviorem esse culpam post veniam renovatum vulnus peius dolere post curam: molestius hominem sordidari post gratiam. Que sunt indulgentie ingratus est qui post veniam peccat. sanitatis indignus est quia semetipsum postquam sanatus est vulnerat nec mundari meretur qui semetipsum post gratiam sordidat hec ille. Unde apostolus ad Heb. vi. dicit. Impossibile est eos qui semel illuminati sunt et gustaverunt donum celeste et participes facti sunt spiritus sancti: et prolapsi sunt rursus renovari ad penitentiam. Sed vos penituistis et fuistis illuminati et accepistis donum spiritus sancti. Si ergo peccastis post penitentiam non poteritis iterato penitere. Nam ut habetur de penitentia di. iij. §. Item sinaragdus. Ille penitentiam digne agit qui sic preterita mala deplorat ut futura iterum non committat. Nam qui plangit peccatum et iterum admittit peccatum quasi quis abluerit laterem crudum. quem quanto magis abluit tanto magis lutum facit. hec ibi. Et infra dicit Aug. lib. soliloquiorum et allegatur a magistro sen. li. iiij. di. xiiij. ca. ij. sic. Inanis est penitentia quam sequens culpa coinquinat. Vulnus iteratum tardius sanatur frequenter peccans et lugens veniam vix meretur. Nihil prosunt lamenta si replicantur peccata. Nihil valet a malis veniam poscere et mala denuo iterare. hec ibi. In cuius exemplum miracula quibus dominus infirmitates corporales sanavit significant sanationem spiritualium infirmitatum. s. quibus homines liberantur a peccatis: sicut dicitur de penitentia di. iij. §. item quod frequenter penitentie. Quem cecum bis illuminavit? Quem leprosum bis mundavit? Quem mortuum bis suscitavit? Non lazarum quem dilexit: non filium vidue quem misertus matri reddidit non filium dissipatorem legitur bis suscepisse: non filiam abrahe bis a demonio liberasse. In nulla persona iteravit factum doces ut aiunt non sepe a domino fieri remedium hec ibi. Statimque angelus domini affuit et videns quod quam pleros que seduxerat ista persuasio. dixit illud quod ponit sanctus Tho.

iiij parte. q. lxxxiiij ar. in Sum. sic. Circa penitentiam erraverunt quidam dicentes non posse hominem per penitentiam secundo consequi veniam peccatorum: quorum quidam s. novatiani in tantum extenderunt hoc quod dixerunt post primam penitentiam que agitur in baptismo peccantes non posse per penitentiam iterato restitui. Alii vero fuerunt heretici: ut Aug. dicit lib. de penitentia: Qui post baptismum dicebant quidem esse utilem penitentiam non tamen pluries sed semel tantum. Videntur autem huiusmodi errores ex duobus processisse. Primo quidem ex eo quod errabant circa rationem vere penitentie. Cum enim ad veram penitentiam charitas requiratur sine qua non delentur peccata: credebant quod charitas semel habita non possit amitti: et per consequens quod penitentia si fuerat: nunquam per peccatum tollatur ut sit necesse eam reiterari. Sed ostensum est quod charitas semel habita propter libertatem arbitrij potest amitti: et per consequens post veram penitentiam aliquis peccare mortaliter. Secundo et eo quod errabant circa estimationem gravitatis peccati. Putabant enim adeo grave esse peccatum quod aliquis committit post veniam impetratam: quod non sit possibile ipsum remitti in quo quidem errabant. Et ex parte peccati quod etiam post remissionem consecutam potest esse et gravius et levius. Etiam quam fuerit ipsum primum peccatum remissum: et multo magis contra infinitatem divine misericordie que est super omnem numerum et magnitudinem peccatorum: secundum illud. ps. Miserere mei deus secundum magnam misericordiam tuam. Et secundum multitudinem miserationum tuarum dele iniquitatem meam. Unde reprobatur verbum cayn dicentis. Maior est iniquitas mea quam ut veniam merear. Et ideo misericordia dei peccantibus per penitentiam veniam prebet absque ullo termino. Unde dicitur ij paralippo. ultimo. Immensa et investigabilis misericordia promissionis tue super malicias hominum. Unde manifestum est quod penitentia est pluries iterabilis: in cuius signum homo inducitur ad misericordiam exemplo divine misericordie secundum illud Luce. vi. Estote misericordes sicut pater vester celestis misericors est: sed dominus hanc misericordiam discipulis imponit: ut sepius remittant fratribus contra se peccantibus. Unde dicitur sic Math. xviij. petro querenti quotiens peccabit in me frater meus et dimittam ei usque septies. Non dico tibi usque septies: sed usque septuagiesseptiens. Ergo etiam deus sepius per penitentiam veniam peccantibus prebet: presertim cum doceat nos petere. dimitte nobis peccata nostra sicut et nos dimittimus debitoribus nostris. hec Tho. Sed attendite quod apud iudeos secundum legem erant instituta quedam lavacra quibus pluries se ab immundicijs purgabant. Ideo credebant quidam iudeorum quod etiam

Charitas opit ... peccatorum

per lauacrum baptismi aliq̄s pluries possit purificari ad quod excludendū dicit aplus. Impossibile ē eos qui semel illuminati sunt sc3 per baptismū rursum renouari ad pniam scz per baptismū q̄ est lauachrū regenerationis ꝛ renouatōis spūssancti. Ut dr ad thitū iij Et ratiōnē assignat et h̄ ꝙ ꝑ baptismum homo xp̄s morif. Unde dr rursus crucifigētes in semetipsis filiū dei. hec Tho. ibid ad ꝑ mū dōm ꝛc. Ẽ aūt multos cecos ꝛ in diuerso tpe illuminauit ꝛ multos debiles ꝯfortauit ostēdit in diuersis illis eidē sepe pctā dimitti vt quē prius sanauit leprosum: alio tpe illumineet cecum. Ideo enī tot sanauit claudos cecos ꝛ aridos ne desperet sepe pctōr: ideo non scribif aliquē nisi semel sanatū vt, quisq̄3 timeat mergi pctō. Uidem⁹ adhuc quotidie ī ecclīa sepe febricitātes: sepe languidos: sepe passionib⁹ captos: sepe liberari vt appeat totiens opus miserātis quotiēs cōfessio fit penitentis. Quemodo enī corp⁹ qd vilius ē et ab ipso dissimili⁹ sepe sanaret: ꝛ aīaz digniorem ꝛ redēptam nō totiens liberaret? Medicū se vocat ꝛ nō sanis: sed male habētib⁹ oportunum. Sed qualis hic medic⁹: qui malū iteratū nesciret curare. Medicoꝝ enī ē cēties infirmū: centies curare qui ceteris minor esset si alijs possibilia ignoraret. hec Aug. vt hēm̄r de pnia di. iij. §. item quod frequēter ꝛc. Tunc surrexit Hiero. ꝛ dixit illud qd hēf de penitentia di. iij. §. ꝙ aūt ꝑ pniam sic. Septies cadit iustus ꝛ resurgit. si cadit quō iustus si iustus: quomō cadit? sed iusti vocabulūz nō amittit q̄ per pniaz semp resurgit. Et nō solum septies: s3 etiā septuagies septies delinquēti si cōuertatur ad pniam peccata donātur hec ibi. Et sic pz ꝙ ista suasio non cogit.

¶ Decima ꝑsuasio est. Nulla in ꝑstinum gradum restitutione. Dicit enī belial ad quid iuuat facere pniam: que nō restituit hoiem ad ꝑstinā dignitatē. Nā sup illō Amos. v. Uirgo israel cecidit, dicit glo. Non negatur resurgat s3 vt resurgere virgo nequit: q2 semel oberrans ouis ꝛ si reportet in humeris pastoris nō h3 tantā gl'iam q̄ntam q̄ nūq̄3 errauit. ergo ꝑ pniam nō recupat hō ꝑstinā dignitatē. Et innocenti⁹ pap̄ dicit ꝙ apud nicenā ꝯstituti canones penitētes etiā ab infimis clericoꝝ officijs excludūt in cui⁹ exemplū dicif Ezechie. xliiij. leuite qui recesserūt a me nunq̄ appropinquabūt mihi vt sacerdotio fungant. Et sicut habef in decret di. l. in hylerdensi ꝯcilio legitur. Hij qui in sacro altario deseruiūt si subito flenda debilitate carnis corruerint et dño respiciēte penituerint officioꝝ loca recipiant nec possent ad altiora officia vlterius promoueri: ergo penitētia non restituit hoiem in ꝑstinam dignitatē ꝛ gradū ꝛc.

Statimq̄3 angel⁹ dñi affuit qui vidēs multos ex nautis retrogradi velle: dixit illud sancti Tho. iij. parte. q̄st. lxxxix. Homo per pctm̄ duplicē dignitatē amittit vnā q̄ntum ad deū aliam vero q̄ntum ad ecclīam: q̄ntū3 aūt ad deum amittit duplicē dignitatē. vnam principalem q̄ s. cōputatus erat inter filios dei per gratiā: ꝛ hanc dignitatē recuperat ꝑ penitentiam: qd significaf. Luce. xv. De filio pdigo cui pr penitenti iussit restitui stolā primā et annulū ꝛ calciamēta. Aliā vero dignitatē amittit scd̄ariam. s. inocentiam: de qua sicut ibidē legif gloriabaf filius senior dicēs. Ecce tot annis seruio tibi ꝛ mandatū tuū nūq̄3 p̄teriui ꝛc. Et hanc dignitatē penitēs recuperare nō p̄t. Recuperat tñ q̄nq̄3 aliquid mai⁹ q2 vt Greg. dicit in homelia de centū ouib⁹ qui errasse a deo se considerant dāna precedentia lucris sequētibus recōpensant. Maius ḡ gaudiū de eis fit in celo: q2 ꝛ dux in prelio plus eum militem diligit q̄ post fugam reuersus fortiter hostē p̄mit q̄3 illum qui nūq̄3 terga p̄buit: ꝛ nūq̄3 fortiter aliquid fecit. Dignitatē aūt homo ecclesiasticā per peccatū ꝑdit qui indignū se reddit ad ea q̄ cōpetūt dignitati ecclīastice exercēda. Quāquid recuperare ꝓhibentur quattuor modis. Primo modo: q2 nō penitet. vnde Ysido. ad Missanū epm̄ sicut di. l. legif ca. dño dic. Illos ad ꝑstinos gradus canones redire ꝑcipiūt: q̄s penitētie ꝑcessit satisfactio vel ꝯdigna pctōꝝ ꝯfessio. Argumentū cōtra. hij q̄ a vicio corruptionis nō emēdanf nec gradū honorū nec grām recipiūt cōionis. Scd̄o modo q2 pniam negligēter agunt. Uñ in ead dic. si quis dyacon⁹ dr sic. Cū in aliq̄bus nec cōpūctio humilitatis nec instantia orandi apparear, nec ieiunijs vel lectionibus eos vacare viderim⁹: possum⁹ agnoscere si ad grad⁹ pristinos redirent cū quāta negligentia ꝑmanerent. Tercio modo si cōmisit aliq̄d peccatū hñs irregularitatē aliquā admixtā. Unde in eadē di. ex ꝯcilio Martini pape dr. Si quis viduā vel ab alio relictā duxerit nō admittaf ad clerū. Qd si irrepserit deijciaf. Sic si homicidij aut facto aut precepto aut ꝯsilio aut defensione post baptismū cōscius fuit. s3 hec nō est rōne pcti, sed ratione irregularitatis.

nec bonum David imittentur qd Lauabo ꝑ singulas noctes lectum & illud cinerem tanq̄ panem ꝛc

Quarto modo ppter scandalū. Unde ī ca dē di. legit ca. de hijs vero Raban' dicit. Hij qui deprehensi vel capti fuerint publice in periurio furto aut fornicatōe et ceteris criminib' sm canonū sacroz instituta pprio gradu decidāt: qr scandalū est populo dei tales personas suppositas hr̄e. Qui aūt de pdictis peccatis abscōse a se cōmissis sacerdoti ofitetur si se p ieiunia et elemosynas vigiliasq3 et sacras orōes purgauerit hijs in pprio gradu seruato spes venie mia dei pmittenda est. Et hoc etiā dr extra de qualitate ordinādoz ca. quesitū. Si crimina ordine iudiciario pprobata vel alias notoria nō fuerint pter reos homicidij post pniam in susceptis vel iā suscipiendis ordinibus ipediri nō pñt. hec Tho. vbi sup. Tunc surrexit ysidor' qui dixit illud qd hētur di. l. ca. dño sacro sic. Necesse ē illos restaurari in loco honoris: q per pniam merētur recōciliationē diuine pietat. Et cōfirmauit p exēpla vt habetur ead di. §. ecōtra sic. Maria eni soror Aaron postq̄ lepra pcussa est: qr in Moysen murmurauit: accepta penitētia mūdata est et pstinā gratiā pphetādi accepit. Aaron post cōflatu vitulū in summū sacerdotē est cōsecrat'. Dauid post adulteriū et homicidiū spm̄ pphetie recepit: et in pprio gradu pmāsit. Achab post mortē Naboth viri sanctissimi p pniam humiliat' i regia sede remāsit. Et vt pterēamus multa exempla veteris testamēti Petr' negauit xp̄m et tn̄ postea princeps aploz fact' est. Paulus stephanū lapidauit: et tn̄ a deo i apl3 electus est. h ibi. et sic p3. ¶ Undecima psuasio est peccati ipossibili curatione. Dicit eni belyal. Multi ex vobis peccauerunt ex certa malicia: s3 talr̄ peccare est pctm̄ in spm̄ sanctū3 de quo dr Math. xij. Qui dixerit verbū ɔtra spm̄ sanctū nō remittet ei neq3 in hoc seclo neq3 in futuro. Et Johes in pria sua epl̄a canonica ca. v. dicit. Est pctm̄ ad mortē nō p eo dico vt roget quis. Et Aug. in smōe dñi in mōte dicit sic. Tanta est labes illi' peccati sez cū post agnitionē dei per gratiā xp̄i oppugnat aliqs fraternitate3 et aduersus ipsam gratiā inuidie facib' agitat vt depcandi hūilitatē subire nō possit. Etiā si pctm̄ suum mala ɔsciā cognoscere et annūciare cogat. hec ille. Et Job. xxxiiij. dicit. Quasi impios pcussit eos in loco videntiū: q quasi de industria recesserūt ab eo: et oēs vias ei' itelligere noluerūt. Nō ne videris q mali et iniqui psperātur in hoc mūdo et boni affligūtur: et qr̄to magis bn̄ fecerint tāto grauius patiūtur aduersitates: ī pniam facere disponit. ppara te vos ad passiōes durissimas et graues disciplinas. Statimq3 angel' dñi affuit et videns multos ex nautis in desparationē labi dixit illud qd ponit sanct' Tho. scōe. ij. q. xiiij. ar. i. in fine Rñ. sic. Peccare ex certa malicia ɔtingit dupl'r. Uno mō ex iclinatōe habit' viciosi: q malicia dr. Et sic nō est idē peccare ex malicia qd peccare in spm̄ scm̄. Alio mō ɔtingit ex eo q p ɔtemptū abijcit et remouet id qd electionē pcti poterat ipedire sicut spes p desperationē et timor p psumptiōe3. Hec aūt oīa que pcti electionē ipediūt sunt effect' spūssancti in nobis: et iō ex malicia sic peccare ē peccare in spm̄ sanctū h Tho. vbi sup. Uerbū aute3 qd dr ɔtra spm̄ sanctū ē finalis ipnia: vt Augu. dicit in li. de vbis dñi q penit' est irremissibilis: qr post finē hui' vite non est remissio pctōz. vel qr nō remittit de facili vel qr pro tali pctō punit quis in hoc seculo et in futuro: et p tali pctō nō est orandū. vt dicit mgr sentē. li. ij dist. xliij ca. v. ~~Quis~~ p aliq̄ peccāte ad mortem vel in spm̄ sanctum postq̄ finierit hanc vitam nō oremus: dū aūt in hac vita ē nec pctm̄ illi' iudicare nec de illo desparare s3 p illo orare debem'. et licet hūilitatem subire nō possit. s. de facili sm q ille dr nō posse sanari qui nō pōt de facili sanari. pōt tn̄ h fieri p virtute3 diuine grē: que etiā interdū in profundum maris auertit: vt dicitur in ps. Multi eni obstinatissimi et desperatissimi cōuertūtur: vt ait Augu. super illud ps. Cōuertam in pfundum maris. i. eos qui erant desperatissimi. Talium cōuersio ibi etiam euidēter ostenditur. vbi ait. Qui educit victos in fortitudie: silr eos q habitāt i sepulchris. Tunc surrexit crisostomus et dixit illud quod ponit in epl̄a ad heliodorum monachum sic. Non est graue cadere luctantē: nō magnum iacere in terra: sed nō resurgere deiectū. Nō est semper viciosum in prelio vulnerari: sed post vulnus acceptum desperatione non curari. Sepe etiam athletas videbis post frequētes lapsus et deiectiones pulcherrimos coronatos. Militē q3 scim' post fugas multas virū fortē et ɔstantē fuisse et victores vicisse. hec ille. ¶ Duodecima psuasio est venie facili impetratione. Dicit eni belyal sic. Misericordia dñi omnib' pctōrib' in quibusc3 peccatis pseuerantib' tamen credentib': quia

deus liberat deus ignoscit. Ita in fine pata e vt nemo fideliu ii eorum pereat. i. nemo peat eorum qui sibi credut. quicqd faciat qtuslibet facinoribus et flagitiis icqnetur. qrum libz preret Dica libera me deus sm magna miam tuam qr credidi in te: saluabit. Unde dico vobis q no opz graues vos agere pniam qm oes saluabuntur in die iudicii. Primo infantes et pueri qm vt dicit Aug. lib. xxi. de ciuitate dei ca. xvi. Tanta est dei mia in vasa mie q ppa rauit in gliam vt etia prima hois etas. i. infantia q sine vllo renisu subiacet carni. Et secuda que pueritia nucupatur vbi ratio nodum suscepit hanc pugna: et fere sub oibus viciosis iacet delectationibus: qr licet fari iam valeat: et ideo infantia transire videatur: nudum in ea est pcepti capax firmitas mentis: si sacramenta mediatoris accepit. Etiam si hac in eis annis vita finiat traslata. s. a ptate tenebrarum in regnu dei no solum penis no preparatur eternis: sed nec vlla quid post morte purgatoria tormeta patiatur. Sufficit em sola spiritualis regeneratio ne post mortez obsit qd carnalis generatio cu morte otraxit. hec ille. Scdo oes infideles saluabuntur. s. iudei et pagani. ps. Hoies. i. iudei et iumeta. i. paganos saluabis dne quemadmodu multiplicasti miam tuam deus. Naz donabit eos misericors deus pcibus et intercessionibus sanctorum suorum. Si em orabant pro illis qm eos patiebantur inimicos: quanto magis qn videbut humiles supplices q psiratos. Neqz em credenda est: tunc amissuros scos viscera mie cu fuerint plenissime sanctitatis: vt qui tuc orabant p inimic suis qn et ipsi sine pcto no erant: tuc no orent pro supplicibus suis qm nullum ceperint hre pcm. Aut vero deus tunc no exaudiet tot et tatos suos filios qm in tata eorum sanctitate nullu inueniet orationis eorum ipedimentu. Ideo dicit. ps. Nunquid obliuiscetur misereri deus aut cotinebit in ira sua mias suas. Tertio heretici saluabuntur: qr pticeps fiut corporis xpi quomodolz vixerint: sed Joh. vi. dr. Hic e panis viuus qui de celo descendit. si quis manducauerit ex hoc pane viuet ineternu: g necesse e istos erui ab eterna morte et ad vita qnqz pduci sempiterna. Quarto fideles et male viuetes saluabuntur: qr vt dr in euagelio. Qui pseuerauit vsqz in fine hic saluus erit. Sz isti quis male viuat pseuerant in fide xpi vsqz in fine: ergo saluabuntur. ideo dicit aplus. Fudamentu aliud nemo pot ponere preter id qd positu est qd e xps iesus. Si quis aute edificat sup fundamentu hoc auru argentu lapides pciosos lignu fenu stipula vniuscuiusqz opus manifestabitur. Dies em dni declarabit: qr in igne reuelabitur et vniuscuiusqz opus quale sit ignis pbabit. Si cuius opus pmanserit qd supedificauit mercede accipiet. Si cuius opus aut arserit detrimentu patietur ipse aut saluus erit: sic tm quasi p igne. hec ille. Ergo catholici pseuerantes in fide quis sint pctores salui fient p igne. i. post pena ignis in vltimo iudicio. Quinto oes misericordes qtumlibet mali saluabuntur: qr Jacobi. ij. dr. Judiciu sine mia erit ei q est sine mia. Unde i iudicio vniuersali no examinabuntur hoies nisi de opribus mie vt dr Mat. xxv. Ergo isti misericordes psequentur salute: qm vt dr Math. v. Beati misericordes qm ipsi miam psequentur.

Statimqz angelus dni affuit et vides qm infinita multitudo nautarum iclinabatur ad reliquenda viam pnie dixit illud. ps. Semel locutus e deus. duo hec audiui qr ptas dei est et tibi mia dne: qr tu reddes vnicuiqz iuxta opera sua. Sed vos no attenditis nisi ad miam dei et no ad iusticia eius. Non aduertitis qd dicturus e vobis xps in iudicio. s. discedite a me maledicti in ignem eternu q parat9 e diabolo et angelis eius. Et apoc. xx. dr sic. Diabolus q seducebat eos missus e in stagnu ignis et sulphuris quo et bestia et pseudo pphe cruciabuntur die et nocte in scla sclorum. Uidetur g q pene iferni no sint hiture finem: ideo concludit sacra scriptura. Et ibunt hij in suppliciu eternuz iusti aut in vita eterna. Ista em se hnt pariter scz vita eterna et suppliciu eternu quo ad diuturnitate: ppis no dicit Job. In inferno nulla e redemptio. Quo ad adolescetes dicit Aug. lib. xxi. de ciuitate dei ca. xvi. sic. Paucissimi aut sunt tate felicitatis: vt ab ipa incunte adolescetia nulla danabilia peta omittat vel in flagitijs vel in facinoribus vel in nepharie cuiusqz ipietatis errore: sed magna spus largitate opprimat quicquid in eis possz carnali delectatione dnari. hec ille. Ecce q adolescentes nisi penitentia egerint pro peccatis eorum commissis in adolescetia saluari no possunt. ido Bernar. in quodam sermone dicit sic. Non maius miraculum: q tot iuuenes: tot adolescetes: tot nobiles vniuersi denicqz quos hic video velut in carcere aperte tenetur sine vinculis solo dei timore costricti: q in tanta afflictione perseuerant pnie: vltra virtute humanam supra naturam: contra consuetudinem. hec ille. Ecce quomodo adolescetes no saluabuntur.

tiā p pniam. Quo ad īfideles dīc Aug. lib. xx. de ciui. dei ca. xxiij. sic. Hec ḡ causa qua fit vt nūc ecclia nō oret p malis angelis quos suos nouit inimicos esse: eadē ipsa cā est q̄ fi et vt in illo tunc iudicio etiā p hoīb⁹ eterno igne cruciādis quāuis p̄fecta sit sanctitate nō oret: nūc ppterea pro eis orat quos in genere hūano hz inimicos: q: tps ē penitētie fructuose. Nā quid maxime pro eis orat: nisi vt det illis deus pniam sicut dic apls. Et resipiscāt de dyaboli laqueis a q̄ captiui tenētur ɓm ipsius volūtatē. Deniq; si de aliqbus ita certa esset vt q̄ sint illi nosset q̄ licet adhuc i hac vita cōstituti tñ p̄destinati sunt in etnū ignē cū diabolo tā p eis n̄ oraret q̄ nec p ipso. Sz q: de nullo certa est: orat p oīb⁹ hoīb⁹ īimicis suis in hoc corpe ɔstitutis. hec ille. Auctoritates aūt ille intelligūtur de mīa dei solum in hac vita p̄ñci vt ipse declarat ibidē. Quo ad hereticos dicit apls. Manifesta aūt sūt opera carnis q̄ sunt fornicatio imūdicia. luxuria ydoloꝝ seruit⁹: veneficia: inimicicie: ɔtentiones: emulationes: aīositates: dissessiōes: hereses: inuidie: ebrietates: comessatōes: hijs silia q̄ p̄dico vobis sicut p̄dixi: qm̄ qui talia agunt regnū dei nō possidebunt. Licet āt aliqñ manducauerint corp⁹ xpi: nō tñ pseuerauerūt in vnitate fidei xpi et eccl'e. ppterea ēt nō saluātur. Quo ad fideles male viuētes dicit apls Jacobus in epla. Si qs dicat se fidem hr̄e opa aūt nō hēat nūqd fides poterit saluare eū: q̄si dicat nō. Quisqs ḡ hz xpm in corde sic vt nō ei tpalia terrena nec ea que sunt licita p̄ponat fundamentum habet xpm Si aūt p̄ponit et si videat hr̄e fidē xpi nō est tñ in eo fundamentū xps cui talia p̄ponuntur. Quo ad misericordes dico q̄ illi saluabūtur q̄ dignas p suis pctīs elemosinas faciūt et qui pri⁹ eas a seipsis facere incipiūt. Indignū est enī vt in se nō faciat q̄ facit i ,pximū cū audiat dn̄m dicētē. Diliges ,pximū tuū sicut teipsū. Itaq; cōuigit Eccl' xxx. Misere aīe tue placēs deo. Hanc elemosinā .s. vt deo placeat nō faciēs aīe sue quō dignas p pctīs suis elemosinas facere dicend⁹ est: Ad hoc enī etiā illud scriptū est qui sibi malign⁹ ēēt cui bon⁹ erit: Orōnes enī adiuuēt elemosinē: et vtriq; intuendū est qd̄ legimus Eccl. xxi. Fili peccasti nō adijcias iterum: et de p̄teritis deprecare vt tibi dimittātur. Pro p̄ter hoc ḡ elemosine faciende sunt: vt cū de p̄teritis pctīs deprecamur: exaudiamur non vt in eis pseuerātes licentiam malefaciendi nos p elemosinas ɔparare credam⁹. Examinabit aūt xps gen⁹ humanū de operibus elemosine in illo destricto iudicio vt ostēdat q̄ntum elemosine valent ad priora delenda: nō ad ppetua īpune cōmittenda peccā: vt deducit Aug. li. xxi. de ciuitate dei ca. xxvij. Ecce q̄ nemo saluat nisi p viā pnie. ideo hortor vos vt ambuletis digne cū pnia ambassiatrice vestra donec salui puenatis in ihrl'm. Inter istos nautas plurimi acqeuerunt cōsilio angeli qui ambulauerūt cum dn̄a pnia vt tandē reportarent fructū et mercedē laboꝝ suoꝝ: sed īfinita multitudo recessit a comitiua dn̄e penitētie et intrauit nauē false penitētie cū belial ei⁹ gubernatore. Et tāta fuit hec multitudo discedētiū q̄ nō remāserūt nisi qnq; naues Fuerunt aūt xij. genera hoīm qui recesserūt a vera pnia. ✠ Primū gen⁹ est illoꝝ q̄ se ipsos ex īrentōe occidunt quoꝝ p̄nceps fuit iudas de quo leo papa in sermone q̄ incipit Inter oīa vt habet de pnia di. ij. ca. sceleratior dicit sic. Sceleratior oībus o iuda et infelicior extitisti: quē nō penitētia reuocauit ad dominū: s̄ desperatio traxit ad laqueum. Expectasses cōsummationē criminis tui: et donec sanguis xpi p pctōrib⁹ funderet informia leti suspendiū distulisses. hec ille. Sua sit āt belyal iude vt seipsum occideret ppt turpitudinē pcti sui q̄ deū et hoiem vēdidit et morti iiuste tradiderat: s̄ ista pnia est falsa: quia nō licet alicui seipsum occidere pter scelus cōmissum vt declarat sanct⁹ Tho. scd̄a. ij. q. lxiiij. ar. v. ad tertiū dn̄m p duas rōnes. Primo: q: in hoc sibi maxime nocet q̄ sibi adimit necessariū pnie tpus. Scd̄o q: malefactorē occidē nō lz cuiq; nisi p iudiciū publice ptātis hec ille. Scd̄m gen⁹ est illoꝝ qui de venia desperant quoꝝ p̄nceps fuit cayn de q̄ dr̄ de pnia di. i. §. Ex hijs ita apparet et c̄. sic. Cayn q̄s eā prime p̄uaricationi fratricidium addidisset sit a dn̄o de culpa reqsitus est cū dr̄ ei vbi ē abel frat̄ tu⁹: s̄z q: sup̄bus pctm̄ suū cōfiteri noluit pot⁹ mē dacitet negando dn̄m fallere conat⁹ est dicēs. Nūquid custos fratris mei sum ego: indign⁹ venia iudicatus est. Un̄ in desperatōnis pfundū mersus est dū ait Mea iniquitas maior est q̄ vt veniam merear. Ideo vag⁹ et pfug⁹ exijt a facie dn̄i hec ibi. Suasit aūt belyal ipsi cayn vt de venia desperaret dicēs Pctm̄ tuū ē grauissimū et insanabile ɓm illud Hiere. xxx. Insanabilis fractura tua pessima plaga tua. hoc aūt ē peccatū tuū q̄ occidisti frēm tuū inocentē. Tūc

dixit Cayn illud Ge. iiij. Maior est iniquitas mea quam ut veniam merear. Et illud Hiere. xv. Plaga mea desperabilis: renuit cõsolari. Sed ista pnia est falsa qr desperatio est grauissimũ pctõrum vt declarat Tho. scdã. ij. q. xx. ar. iij. in Rñ. dicẽs. Desperatio est piculosissima: qr p spem reuocamur a malis: r introducimur in bona psequẽda. Et idõ sublata spe irrefrenate hoĩes labũtur i vicia a bonis laboribus retrahũtur. Vñ sup illud puer. xxiiij. Si desperaueris lapsus in die angustie iminuetur fortitudo tua. dicit glosa. Nihil est execrabilius desperatione: quã qui hz et in gñalib⁹ huiꝰ vite laborib⁹ r qđ peiꝰ est i fidei certamĩe ɔstantiã pdit. Et ysidor⁹ lib. de sũmo bono dicit. Perpetrare flagitiũ aliquod mors aie est: sed desperare ẽ descẽdere in infernũ. hec Tho. vbi sup. Tertiũ gen⁹ est illorum qui penitẽt more dãnatorum. s. nõ de pctõ vt est offensa dei: sed ppt penã tm̃ quorum princeps fuit antiochꝰ: de quo dr. ij. machabe. ix. Orabat celestꝰ ille dñm a quo nõ erat miam ɔsecuturus. sed ista pnia fuit falsa: qr nõ vere penituit. Dolebat em̃ de culpa pterita nõ ppt offensam dei: sed ppt infirmitatẽ corporalem quã patiebatur vt dicit sanctus Tho. iij. pte. q. lxxxvi. ar. i. ad primũ dñm. Quartũ gen⁹ est illorum qui penitet de pteritis r alia cõmittere pponũt: quorum pnceps fuit Esau. de quo dr ad Heb. xij. Et esau nõ iuenit locum pnie qꝫ vis cũ lachrymis inqsisset eã. i. nõ inuenit locum venie r benedictionis p pniam. Unde de pnia di. iij. capitu. Pniam quippe dr sic. Penitentiã quippe agere est r ppetrata mala plangere r plangenda nõ ppetrare. Nam qui sic alia deplorat: vt iterũ alia cõmittat adhuc pniam agere aut ignorat aut dissimulat Quid em̃ pdest si pctã quis luxurie defleat: et tñ adhuc auaricie estib⁹ anhelat. hec ibi. Sed ista pnia fuit falsa: qr esau nõ vere penituit. qđ patet ex hĩs qꝫ dixit. Venient dies luctus pris mei r occidam Jacob frẽm meum

Quintũ gen⁹ est illorum quos penitet penituisse quorum princeps fuit pharao de quo dicitur Exo. xiij. Et vt cognouit se p pctã flagellari penituit: sed cessãtib⁹ plagis doluit penituisse: sed ista pnia fuit falsa. qr vt dic Amb. libro de pnia vt hetur. xvij. q. iiij. ca. Sunt q̃ opes suas tumultuario mẽtis ipulsu: nõ iudicio p petuo vbi ecclie cõtulerũt postea reuocãdas putauerũt: qb⁹ nec prima merces ẽgta est nec scda: qr prima iudiciũ nõ hũit: r scda quidẽ habuit sacrilegiũ. sunt quos penituit opes suas diuisisse paupib⁹: sic eos q̃ pniam agunt hoc solũ timere oportet ne ipsi⁹ pnie agant pniam. hec ibi. Ecce ad qđ deducit belial sua tẽptatione. Sextũ genus est illorum qui nolũt restituere r habẽtes vnde restituant: quorum princeps fuit Saul de quo dr i. Re. xv. Cum hñs vñ offerret sacrificiũ deo percepit bona amalech ex auaricia. cũ aũt audisset priuationem sui a regno penituit: sed nõ fuit exauditꝰ: qr q̃ dei erant deo nõ reddidit: sed talis penitẽtia fuit falsa. Vñ Aug. in epla ad macedoniũ dic vt hẽtur. xiiij. q. vi. ca. Si res aliena ppt quã pctm̃ est: reddi põt r non reddit: pnia non agit: sed simulatur. Si aũt veracit agit nõ remittit pctm̃ nisi restituat ablatũ. si vt dixi restitui põt. Hec aug. vbi sup. Septimũ gen⁹ est illorum quos penitet de oib⁹ vno solo reseruato: quorum princeps fuit Nabuchodonosor qui in fornace vidit filiũ filio dei ppter qđ egit pniam: sed nõ de aliis pctĩs penituit. vt habetur Daniel. iij. Sed illa est falsa penitẽtia qr vt dicit Aug lib. de pnia di. iij. §. hijs autem rationib⁹. Sunt plures quos penitet peccasse. sz nõ oino: reseruantes sibi quedã in quibus delectãtur nõ aĩaduertẽtes dñm sil mutum r surdũ a demonio liberasse. per hoc docẽs nos nũqꝫ nisi de omibus sanari hec ibi. Nam agere pniam de vno r nõ de alio ẽ quasi crudũ laterẽ lauare. r sctũs Tho. iij. parte q. lxxxvi. ar. iij. in Rñ. dicit sic. Impossibile ẽ p pniam vnũ pctm̃ sine alio remitti. Primo quidẽ qr pctm̃ remittitur: inqꝫtum tollitur dĩ offẽsa p gratiã. vnde nullũ pctm̃ põt remitti sine gr̃a. Omne aũt pctm̃ mortale ɔriatur gr̃e r excludit eam. vñ ipossibile est qꝫ vnũ pctm̃ sine alio remittatur. Scdo qr omne pctm̃ mortale nõ põt sine gratia remitti p verã pniam ad quã ptinet deserere pctm̃ inqꝫtũ est ɔ deũ qđ quidẽ est cõe oibus peccatis mortalib⁹. Ubi aũt eadẽ rõ est r idẽ effect⁹. Unde nõ potest esse vere penitens qui de vno pctõ penitet et nõ de alio. Si em̃ displicet ei illud pctm̃ qđ ẽ ɔtra deũ sup oia dilectũ quod requirit ad rationẽ vere pnie seqretur qꝫ de oibus peccatis peniteret. Unde sequitur qꝫ impossibile sit vnũ pctm̃ sine alio dimitti. Tertio qr hoc esset cõtra pfectionem mie dei cuiꝰ pfecta sunt opera. vt dr Deutrono xxxij. Unde cui⁹ miseretur totaliter miseretur: et hoc est qđ Aug. dicit in libro de pnia. Quedã impietas fidelitatis ẽ ab illo qui iustus r iusticia est dimidiã sperare veniã. hec Tho. Octauũ genus est illorum qui cõterũtur cum pposito confitendi quod postea facere contemnunt: quorum princeps fuit Adam qui peccãdo cogitauit de venia: r ta

men requisit' a deo de peccato suo retorsit illud in mulierē. ideo dr de penitentia dist. i. §. ex his rc. sic. Peccato transgressionis primi parētes corrupti a dño sunt requisiti de cl'pa vt peccatū qđ transgrediendo cōmiserant cōfitendo delerent. hec ibi. Sed ista penitentia est falsa: q2 vt dicit sanctus Tho. iij. parte. q. lxxxiij. ar. ij. in fine Rx. Ad actum vere penitētie ptinet vt penitens ꝓponat se subijcere clauib' ecclesie p cōfessionem ſm illud. ps. Confitebor aduersuz me iniusticiā meā dño 7 tu remisisti impietatem pctī mei. Contra hoc facit qui contēnit cōfiteri ſm quod xpo sacerat. hec ille. Nonū gen' est illoꝝ qui ↄtriti et cōfessi nō remittunt iniurias primis suis quoꝝ princeps fuit seruus neq̄3: cui vt dr Mathei. xviij. Dimiserat decē milia talentorū: qui tn̄ noluit remittere centū denarios cōseruo suo. Sed ista penitentia est falsa: quia vt dicit sanct' Thomas. iij. pte. q. lxxxviij. arti. ij. in Respō. Ingratitudo cōmittitur non solum faciendo ↄtra ipsum beneficium: ſʒ etiā ↄtra formā beneficij prestiti: quequidē forma si attendat ex pte benefactoris: ē remissio debitoꝝ. Unde cōtra hanc formam facit q̄ fratri petenti veniā nō remittit. sed odiū tenet. 7 hoc est qđ Greg. lib. xviij. moralū dicit. Ex dictis euangelicis cōstat quia si quod in nos deliquitur ex corde nō dimittim': etiam illud rursus exigetur quod nobis iam p penitentiā dimissuz fuisse gaudebamus. h̄ Tho. vbi supra. Et sic patet. Decimū genus ē illoꝝ q̄ penitent sine dolore veraci: quoꝝ princeps fuit achan: qui penituit ꝙ accepisset de anathemate: vt dr Josue. vij. Sʒ non doluit veraciter. s. ꝓpter displicentiam pctī in se sed magis quia lapidari debebat. Sʒ ista pnīa ē falsa: q2 in vera penitentia requiritur dolor. acer acrior acerrimus: vt dicit Ber. Acer q2 offendimus dñm creatorem oīm: acrior q2 patrem nostrum celestē qui nos pascit multipliciter. Acerrim' q2 redemptorem nostrū qui nos liberauit ꝓprio sanguine a vinculis peccatorum: a crudelitate demonum: 7 acerbitate gehenne rc. Undecimū genus est illorum qui penitēt sine voto cōfitendi sacramentalit̄ quoꝝ princeps fuit Oza de quo dr ij. Re. vi. Qr temerarie ausus fuit tāgere archam dñi. Nā nocte p̄cedenti fuit cuʒ vxore ꝓpria 7 nō se purgauit a facinore. sic multi credunt sibi sufficere pnīam sine voto ↄfessionis: 7 ita accedunt ad eucharistie cōionem Sʒ ista pnīa est falsa: q2 vt dicit scūs Tho. iij. pte. q. lx. ar. ij. in Rn̄. Alio mō fit recōpensatio offense in pnīa 7 in vīdicatiua iusticia Nam in vindicatiua iusticia fit recōpēsatio ſm arbitriū iudicis: nō ſm voluntatē offendentis vel offensi: sed in penitētia fit recōpēsatio offense ſm voluntatē peccātis 7 ſm arbitriū dei in quē peccat: q2 hic nō q̄ritur sola reintegratio eq̄litatis iusticie: sicut ī iusticia vindicatiua. sed magis recōciliatio amicicie qđ fit dū offendēs recōpensat ſm voluntatē eius quē offendit. Sic g̃ reqrit ex pte penitētis. Primo quidē voluntas recōpensandi qđ fit p cōtritionē. Scđo ꝙ se subijciat arbitrio sacerdotis loco dei qđ fit in cōfessione. Tertio ꝙ recōpenset ſm arbitriū ministri dei qđ fit in satisfactione. h̄ ille. Et sic pʒ. Duodecimū gen' est illoꝝ qui penitent sine affectu satisfaciēdi realiter. quoꝝ p̄nceps fuit phariseus ↄtra quē dixit xp̄s Luce. vij. Intraui ī domū tuam: aquam pedib' meis nō dedisti: osculuʒ mihi nō dedisti: oleo caput meū non vnxisti rc. p aquā signatur ieiuniū. p osculū sig̃tur oratio. p oleū elemosine: q̄ sunt ptes satisfactiōis: ſʒ ista est falsa pnīa qn̄ ista tria deficiunt. Un̄ Leo pap̄ in sermōe de ieiunio dicit sic. Orōne ꝓpiciatio dei querit: ieiunio ↄcupiā carnis extinguit: elemosinis pctū redimit: simulq3 p oīa dei ymago renouat. hec ille. Ecce. xij. genera hominuʒ qui suasionib' belyal. relinquūt nauem vere penitētie et redeunt ad ciuitateʒ Babilonie a qua primo exierant. Et sic de sex nauibus nō remāserūt nisi quinq3 naues vere penitentiū. False autem penitentes receperunt se ad sextam nauem 7 discesserunt ab istis quinq3 que significant per quinq3 milia hoīm: de quib' fit mētio in euangelio hodierno quos angelus cōfortauit: vt pseuerarent in bono ꝓposito. Y

¶Tunc dña penitētia simul cum domicell' suis et aīa rationali puenit in ihr'lm celestē remanētibus illis quinq3 nauibus in mari huius mūdi 7 genuflexa coram xp̄o cum debita deuotione 7 reuerentia ꝓposuit embasiataʒ suā in hunc modū: vt dicit sanct' Effrem in quodā sermone sic. Indultor bonorum oīm fonsq3 sanitatum: 7 thesaurus miserationū: aīa angustijs pressa accedit ad te: 7 cum lachrymis iterpellat te aduersus corruptorem inimicū: 7 cuʒ hūilitate ꝓpedit tibi aduersus hostē te iplorans ↄ vexantē se aduersariū te depcatur. Quoniā ergo ↄstanter accedit exaudi illam celeriter: que ad te sancta improbitate cōfugit: immo vero summo desiderij

affectu visita illam diligēter et ꝓtege. Si af flictas despicias perijt. si angustijs pressā au de differs deficit. Si illam tuis miseratio nibus visites invenit. si respicias in eā sal ua efficitur. si exaudias roborat. Emulare pro illa qm̄ despōsata tibi est. Id quippe sibi Paulꝰ apl's qui tibi illā despondit ait. Im mortalis quippe zelator ne despicias eā ne qm̄ arbitret inimicꝰ te illi libellū repudij de disse atq; abste dimisisse. hec ille. Cūq; dn̄a penitētia cōplesset sermonē suū: statim p̄sen tauit xp̄o aīam rōnalem que erat secū in co mitiua. Aīa autē rationalis accepta fiducia cū maxima humilitate et cōpunctione genu flexa corā xp̄o orauit sic vt dicit sanctꝰ Effrē vbi supra. Exaudi me dn̄e sancte: ꝓpter mise rationes tuas: et ne tradas me in manū cor ruptoris. Ecce eñ intellexi cogitationes me as de longe: nec invenio in me quippiā boni qd̄ in cōspectu tuo memorari possit: nisi hec solū q̄ p̄ter te aliū ignoro. pelagꝰ imensū ē curationū tuarū: largissima gr̄a: cunctisq; ad te venientibꝰ sanitatē prestas. Curāt vulne ra mea miseratōnibꝰ tuis: et denuo putrescūt ꝓprie desidie vicio. At nūc oblita sum medi ci in sanitate mea: et meī oblitꝰ est medicꝰ in īfirmitate mea. Naz q̄ molesta tibi sint peccā mea: et q̄ miam cōsecuta te ad iracūdiā dn̄e ꝓuocē: scio. Et q; castiges me ex imēsa pie tate tua nō ignoro tanq; īdulgētissima mat que et si irritat ab infantulo suo: nō tm̄ ideo illū spernere sustinet: qm̄ pietatis visceribus vincit: si sic illa: q̄tomagis gr̄a tua? Ostēde ḡ in me dn̄e imensam pietatē tuā et remitte mihi vt a pniciosi seductoris nexibus libe ter qui me vulnerauit cominus irridet me ac sicuti pturbati in mari discipli ad te acces serunt et per benedictaz oris tui vocē sedata ē ꝓcella venti et fluctuū cōmotio tranquilla facta est. Ita exaudi lachrymas meas quo niam die ac nocte excitant te. libera queso afflictā aīam et ab exprobratione vexantis me inimici pijssime medice. Ostēde in mem bris meis ingentē sapientiā tuā et incōtami nata cōserua: sana dn̄e vulnera mea eisq; ī pone virtutū decorē. predicet in me gr̄a tua: qm̄ ipsa eripuit me. O agne imaculate qui pro salute orbis occisus es: et per tuū sangui nē pacificasti celū et terrā. Noli me obsecro a te iportune accedentē abijcere: neq; mihi exprobrans dixeris in die illa terribili et me tuenda, quid ꝓ me passus sis. Equidez dn̄e afflicto et attrito aīo iam ānos plurimos cla mo ad te atq; aduersus hostē iterpello sūꝰ vndiq; telis fatigata. Vide domine et esto mihi refugiū. Illiusq; coerce conatus incre patē e tua: ad te cōfugio ꝓpter vniuersā pie tatem tuam. Te irritaui: ad te redeo ꝓpter in finitam clementiā tuam. Te ad iracundiam prouocaui: ad te cōfugio ꝓpter summā beni gnitatē tuam atq; bonitatē tuā. Nihil enim habeo quod tibi offeram: nō opus bonum: nō mundiciā cordis: sed ꝯfido in miseratio nibus tuis proijcio me in eas: vt crees in me cor mūdum et spiritu principali ꝯfirmes me: ne denuo facile in pctm̄ relabar: atq; et nūc seruiā tibi in sanctitate et iusticia oībus diebus meis: qz tuū est regnū et īperiū in se cula seculoz. Amen. hec ille. et pz oratio. ¶ Tunc xp̄s motꝰ precibꝰ dn̄e penitētie et ora tione aīe humane subleuauit oculos suos q̄ sunt septē vt dicit Ioh apoc. v. Et septē mo dis pijssime respexit mūdū p suas etates. Primā etatē aquarū diluuio deficiētē respexit et mi sericordiā intulit dando archaz in qua mira biliter cunctoz aīalium etiā ferocium species saluate sunt. vt hētur Geñ. vi. Secundam etatē deprehensam a caldeis volentibꝰ veri rā fidē destruere et ignē adorare: vidit deꝰ mi sericorditer et extraxit abraham de hur. i. de igne caldeoz: vt habet Geñ xi Trahebant eñ eum caldei nolentē ignem adorare p ip sum ignē vt sic ꝓpter penā martyrij adora ret ignem vel in ipso cōbureret: sed deus eū ꝯseruauit illesum a billa pena. Terciā eta tem afflictam fame. vt habet Geñ. xlij. re spexit deus mia faciens ioseph dn̄m egypti q̄ pauit iudeos Geñ xlvij. Eandē etatē sub iugatam seruitute graui: respexit liberando in manu moysi mirabilibꝰ multis. Eandē fa me et siti in deserto laborantē: respexit dādo māna de celo et aquā de petra. vt hētur Exo. p totū. Eandē etatē varijs tpibꝰ respexit li berando a seruitute sub iudicibꝰ multis: vt habet Josue et Judicū p totū. ¶ Quartā eta tem q̄ incepit a dauid laborantē ydoloz cul tura: vt hētur in libris regū: respexit multipli cando ꝓphas scōs q̄ vnū deū eē icessāter p̄ dicauerūt: vt habet ibidē et in libris ꝓpheta rū. ¶ Quintā etatē que icepit a transmigrati one babilonis gementē incircūcisoz p̄ssura vt in lib. machabe. habet deus respexit pijssi mo oculo iestimabili charitate et mia infini ta: qm̄ in vterū v̄ginis descendit indutꝰ carne hūana: vt nos a misera bili s̄uitute redime ret et c. ¶ Sextā etatē fla gellatam ab impra

poribus mūdi vt xp̄i nomē extinguerent re-
spexit miserando cū miraculoꝝ multitudine
et ꝯtinuo augmēto xp̄ianoꝝ et veritate sacra
mentoꝝ ecclie et cꝫ. Septimā etatē tēpo anti-
christi domandā et sua ꝑsidia corrūpendam
ꝓ posse suo respiciet xp̄s: dando enoch et he
lyam. etiā fm aliquos iohānē euāgelistā vt
sint testes ex oīni lege. i. nature. scripture. et
grē. Eandē respiciet mittendo angelū suū q̄
caput antixp̄i feriat et occidat. Eandē respi-
ciet igne purgādo quo facto corpora suscita
bunt imortalia et ab oī passione totalit alie
na reddent: q: nullis miserijs amplius natu-
ra subiacebit hūana. Ecce quomodo septem
oculis xp̄s respicit naturā humanā: vt sic ei
misericordit subueniat ne pereat. Cū subleuas
set ergo oculos iesus et vidisset quia multitudo
maxima venit ad eū scilicet ꝑ pniam: habuit
colloquiū cū dn̄a sapientia q̄ designat ꝑ phi
lippū cū dicit. dixit ad philippū. i. ad sapien-
tiam. et cū dn̄a innocētia q̄ designat ꝑ puerū
cū dr. Est puer vnus hic. Et locutus est eis sic.
Ego ꝓpt aiam incarnatus sum: ꝓpt aiaꝫ ma
nifeste in terra ambulaui: ꝓpt aiam cesus:
expalmatus: crucifixus ligno affixus: aceto q̄ꝫ
potatus sum: vt aiam scām ac celibē facerem
regnū meū donaui ei: eamq̄ꝫ ad meipꝫ inui-
taui: patri q̄ꝫ obtuli: eiq̄ꝫ scm̄ spm̄ misi. Ve-
ni em̄ in mundū vt eos q̄ in vigilijs: ieiunijs
lachrymis: orōnibus: et psalmodijs se exercue
rint. laboresq̄ꝫ ptulerint varios mea illustra
tione letificē. Ueni vt misericordes peregri
norūq̄ꝫ susceptores ac pupilloꝝ nutritores
ꝓ impēsa miseratōe coronē. Ueni vt varijs
vexationibus afflictos beatificē. Ueni vt ꝯso
larer eos q̄ sup pctīs suis ingē luctū habue
runt. Ueni vt eos glificē q̄ ꝓ noīe meo pau
peres esse delegerūt: q̄ nō dilexerūt mundū
neq̄ꝫ ea q̄ in mundo sunt: s; oīa reliquerunt: vt
tollentes crucē suā nudi expeditiq̄ꝫ me seq̄-
rent. Ecce nūc clamāt ad me et ego exaudiā
eos: et ex oībus tribulatōibus eoꝝ liberabo eos
vt cognoscāt qm̄ sum adiutor eoꝝ in oportu
nitatibus in tribulatōne. Tūc sapiētia et inno
centia ꝯfirmauerūt sentētiā xp̄i dicētes. Oīa
in sapiētia fecisti: impleta ē terra possessiōe
tua. Ue q̄ dereliq̄rūt te sapiam et innocētiā
ducē: et oberrant in vestigijs tuis q̄ nutus tu
os obliuiscuntur. O suauissima lux purgate
mentē sapia. Non em̄ cessas innuere q̄ et q̄ta
sis et nutus tui sunt oīe creaturarū decor. Tūc
sapientia ꝯuersa ad dn̄am pniam et ad aiaꝫ
hūanā dixit illud Grego. lib. x. moral. expo
nentis illud Iob. xij. Deridetur iusti simplici-
tas et cꝫ. sic. Huius mūdi sapia ē cor machina-
tionibus tegere: sensum verbis velare: que ve
ra sunt falsa demōstrare. Hanc q̄ sciunt cete
ros supbiendo despiciunt. Hanc q̄ nesciunt
supbi et timidi in alijs ipaꝫ mirant. Hec si-
bi obsequentibus precipit honoꝝ culmia q̄re
re: adepta tēporalis glorie vanitate gaude-
re. Sibi irrogata ab alijs mala multiplicius
reddere: cū vires suppetūt nullis resistētibus
cedere: cū virtutis possibilitas deest q̄cq̄d ꝑ
maliciā explere nō valet: hoc in pacifica bo-
nitate simulare. Iustoꝝ aūt sapia est nil per
ostentationē fingere: sensum verbis aperire
vera vt sūt diligere. falsa deuitare: bona gra
tis exhibere: mala libentius tolerare q̄ facere
nullā iniurie vltionē querere: ꝓ veritate con
tumeliā lucrum putare. Hec iustoꝝ simplici
tas deridet a mūdi sapientibus et fatuitas re
putat. Quid em̄ in hoc mūdo stultius q̄ amis
sa nō querere: possessa rapientibus relaxare:
nullā ꝓ acceptis iniurijs ꝯtumeliā reddere:
imo adiūctis alijs patiētiā ꝓbere. hec Gre-
gorius. Nūc aūt qm̄ hūanū genus hanc veram
sapientiā ꝑ pctm̄ amisit: si eā recuperare vo
luerit ꝑ pniam expedit vt comedat q̄nq̄ꝫ pa
nes ordeaceos quos vobis trado eidē offe
rendo sine quoꝝ comestione ad hanc ciui-
tatem ꝑuenire nō poterit. AA Primus
panis est peccatoꝝ cognitio. de quo dicit ps
Panis cor hoīs cōfirmet. Iste panis con
firmabit aiam hūanā si obseruauerit tria in
eius comestione. Si numerabit quot et quāta
mala cōmisit: qm̄ multiplicata sunt sup nūe
rum. Sed valde dolēdū est q: scit qs nume
rat quot solidos perdidit: et nescit quot pctā
cōmisit. Et licꝫ ipa nō numeret tn̄ xp̄us oīa
eius pctā numerat. Unde Iob. xiiij. dicit ad
eū. signasti quasi in sacculo pctā mea et cꝫ. Eti
am si appēdet pctā sua dicēdo pondus et cir
cunstātias pctoꝝ. Etiā si diuiserit. i. mēsura-
uerit tempus quo iacuit i pctō et seruiuit dya-
bolo i ciuitate babylonis. Un̄ dn̄s q̄siuit de
lunatico. Quantū tempus est ex quo hoc illi
accidit. Marci. ix. Secūdus panis est dolor
de amissis bonis. de q̄ dic ps. Surgite post q̄
sederitis q̄ manducatis panē doloris. Iste
dolor q̄lis esse debeat declarat Michee. iiij.
Dole et satage filia syon sicut parturiēs. Et
Paulus. ij. Cor. vij dicit sic. Que em̄ fm deū
tristicia est penitentiaꝫ in salutē stabilē ope-
ratur. Et ponit consequenter septē effectus illius
doloris dicēs sic. Ecce em̄ hoc ipm̄ fm deū

contristari, vos q̄tam in vobis operat̄ solli
citudinē: sȝ defensionem: sȝ indignationē: sȝ ti
morē: sȝ desideriū sȝ emulationē sȝ vindictam.
Isti sunt septē effect⁹ doloris. Prim⁹ est sol
licitudo scȝ emēdandi iniuriā quā fecit deo.
Job. xxiij. A facie ei⁹ turbat⁹ suȝ ⁊ ꝯsiderās
eū timore sollicitor. Secūd⁹ est defensio cō
tra temptatōnes ⁊ ꝑctā. Eccli. iiij. Usqȝ ad
mortē certa ꝓ iusticia ⁊ de⁹ expugnabit pro
te inimicos tuos. Terti⁹ est indignatio con
tra seipm̄. Ezech. iij. Abij amar⁹ in indigna
tione spūs mei. Quart⁹ est timor de casu. ad
Roꝫ. xi. Noli altū sapere sȝ time. Nā subito
casu q̄ valuere ruunt. Quint⁹ est desideriuȝ
ꝓficiendi in meli⁹. Phil. iij. Ego nō arbitror
me cōprehēdisse. scȝ ꝑfectam cognitionē vel
virtutē. Sext⁹ est emulatio ⁊ imitatio bono
rum. Apoc. iij. Emulare ⁊ pniam age. i. emē
datius in futurū viue. Septim⁹ est vindicta
in seipō. i. Cor. xi. Quod si nosmetipsos iudica
remus nō vtiqȝ a dño iudicaremur. Terti⁹
panis est pudor de malis cōmissis, de quo
dicit ps̄. Fuerūt mihi lachryme mee panes
die ac nocte. s. vt aīa erubescat ante faciē pa
tris q̄ in celis est. Unde Bern̄. dic̄ sic. Qua
fronte attollo iam oculos ad vultū tam bo
ni patris: tam mal⁹ fili⁹: pudet idigna gessis
se genere meo. Pudet tanto patre vixisse de
generē. Confundor audire si ego pat̄ vbi ē
amor me⁹. H̄ ille. ⁊ sic pȝ. Quart⁹ panis est
custodia cordis. de quo dic̄ Ezech. xij. Panē
tuū in ꝯturbatōe comede. Nā dyabol⁹ exclu
sus a corde hoīs nitit̄ rumpere domū a qua
exiuit. Jdō dr̄ Deuteroñ. iiij. Custodi temet
ipm̄ ⁊ aīam tuā sollicite. sic leuita custodiēs
tabernaculū ⁊ vasa ei⁹. i. cor ⁊ mot⁹ ei⁹. Et
Prouerb. iiij. dr̄. Omni custodia serua cor tu
um qm̄ ex ipō vita ꝓcedit. Tria aūt debȝ fa
cere aīa circa hanc custodiā. Prio cohibere
sensus ne mors ꝑ fenestras intret ad ipam
Secūdo reprimere cogitatōnes malas. ps̄.
Circūdederūt me mala quoꝝ nō est nume
rus. Tertio restringere res tēporales ne suf
focent ipam superfluitate curarū. Quintus
panis ē sollicitudo salutis. de quo Eccli. xv.
Cibauit illū pane vite ⁊ intellect⁹. Jn specia
li magis declarat Micheas. vi. sic. Jndicabo
tibi o hō qd̄ sit bonū: ⁊ qd̄ dñs requirat a te
Utiqȝ facere iudiciū: ⁊ diligere miaȝ: ⁊ solli
cite ambulare cū deo tuo. Judiciū debes fa
cere de teipō discutiēdo ⁊ districte puniēdo
queq̄ cōmisisti ꝯtra deū. Un̄ Bern̄. d. cit sic
Jntima cogitatōis ingredere atqȝ illic corā
oculis dei cause tue iudiciū suscipe. Et q̄ mi

serico: dic̄ suscepisti vel q̄ cōtulisti discerne.
H̄ ille. Misericordiā debes facere primo iniu
riā remittēdo: ne patiaris sententiā reuocati
onis in hulturē etnā. vt huius ille nequā qui
ꝯserui sui noluit misereri. Etiā elemosynas
tribuēdo indigēti. Thob. iiij. Ex tua substā
tia fac elemosynā: ⁊ ne auertas faciē tuā ab
vllo paupere. Jta eī̄ fiet vt nō auertat̄ a te
facies dei. Sollicitudinē debes deo: vt ei deuo
te huias. Affectuosas orones ad eū q̄tidie
fundas: humanā gloriā fugias ⁊c̄. ⁊ sic pȝ.
Tūc aīa hūana ꝯtemplās dulcedinē ⁊ vigo
rem istoꝝ panū genuflexa deuote corā xp̄o
dixit illud Aug. li. meditationū. c. iiij sic. Da
mihi dñe in h̄ exilio panē doloris ⁊ lachry
marū quē esurio sup̄ oīa copiā deliciarū. Sint
mihi dñe in terra lachryme mee panes die
ac nocte: donec dicat̄ mihi. Ecce de⁹ tu⁹. do
nec audiā. ecce spōsus tuus. Pasce me dñe
interī singul̄ib⁹ meis. refocilla me dolorib⁹
meis. H̄ ille. Et xp̄s intuēs dñam sapiaȝ ait
Tribue hos q̄nqȝ panes aīe hūane quos in
stanter petit vt saturet̄ totū gen⁹ penitentiū
virtuose. ⁊ statim aīa hūana extēdit mātile
albissimū scȝ puritatis ⁊ sinceritatꝫ ꝯsciētie
in quo posuit illos q̄nqȝ panes dña sapia vt
diligenter custodiret eos donec rediret ad
naues vere penitētiū. Dña v̄o innocētia au
diens maximā benignitatem dei ꝯuersa ad
aīam hūanā dic̄ illō Aug. li. de vita xp̄iana
sic. Nihil est ampli⁹ a xp̄iano q̄rendū: nihil
desiderandū magis: nihilqȝ plus totis virib⁹
est nitēdū q̄ꝫ vt maliciā a suo excludat cor
de: q̄ꝫ vt neq̄ciā intra pectoris sui ꝯscientiā
nō admittat: q̄ꝫ vt bonitatē teneat. Justiciā
seruet: puritatē mētis custodiat. Esto inno
cens si vis cū deo viuere. Esto simplex si vis
regnare cuȝ xp̄o. Quid tibi ꝓdest malicia q̄
te ad mortē trahit? Quid neq̄cia q̄ prohibet
regnare cū xp̄o: q̄ se habētē extminat sic scri
ptū ē. Alia eī̄ neq̄ā disꝑdet q̄ se hȝ. Si vis
viuere audi ꝓphetā qd̄ loquit̄. Si regnū xp̄i
dilig̃ audi quō illō merearis adipisci. Quis
est inq̄t hō q̄ vult vitā ⁊ cupit dies videre bo
nos. Cohibe linguā tuā a malo ⁊ fac bonuȝ
inq̄re pacē ⁊ seq̄re eā. Huiusmodi hoīes de⁹
honorat ⁊ diligit q̄ malum nesciūt: q̄ mētiri
nō norūt: quoꝝ labia doluȝ nō loquunt̄. Jn
q̄b⁹ nō nisi bonitas eē videt̄ ⁊ puritas. Jn
nocētia q̄ nos cōmendet deo: simplicitas q̄
nos faciat regnare cum xp̄o. Quō aūt deus
nō nisi inocētes diligit ⁊ sibi velit eē plācitos
testimonijs plurimis declaratur sicut in ps̄.
scriptū est. Jnnocētes ⁊ recti adheserūt mi

bi. Et alibi etiã dr. Custodi innocẽtiã ⁊ vide eq̃tatẽ qm̃ sunt reliq̃e hoĩ pacifico. Quãtũ innocẽtia hoĩ prestet ⁊ pferat etiã si sero ser uef ꝑphe dauid testimonio cõprobaf: q cũ grauit peccasset ⁊ postea iudicare se nõ time ret ex quo innocẽtiã nosset ĩ se ipe dixit. Iu dica me dñe qm̃ ego ĩ innocẽtia mea ingres sus sum. Sciebat ꝙ sibi iam nõ metuẽdã q̃ innocẽtiã vel sero cognouerat. ⁊ alio ĩ loco dicit. Me aũt ꝑpt inocẽtiã suscepisti. Susce pit post modũ ꝑpt innocẽtiã de⁹ quẽ ꝑpter maliciã ante reppulerat. Insontes vero nec ɔfundi corã deo posse manifestũ est: cũ dicif Quãto tpe innocẽtes custodierint iusticiã nõ ɔfundanf. Nihil enĩ deo digni⁹ nihil cha rius esse põt ꝙ vt inocẽtia tota obseruatõe teneaf. Licz q̃s in alijs operib⁹ deuot⁹ appa reat si illã nõ habuerit sibi frustra blanditur ꝭ ille. Quib⁹ dictis statim iussu xp̃i ꝓtulit du os pisces quos manu gestabat ⁊ dedit man ducandos cũ panib⁹ aĩe hũane vt ip̃a appo neret toti vniuersitati vere penitẽtiũ. BB Prim⁹ piscis est timor q capif in aqua salsa scz in lachrymis cõpunctõnis q̃s generat ti mor incendij sempitni. Vñ Iob. x. Dimitte me vt plãgã paululũ dolorẽ meũ anteꝙ va dam ⁊ nõ reuertar ad terram tenebrosam ⁊ opertã mort caligine ⁊c̃. Secũd⁹ piscis est spes q capif in aqua dulci. s. in lachrymis de uotõnis q̃s generat amor ⁊ desideriũ regni. Vñ p̃s. Quãdo veniã ⁊ apparebo ante fa ciem dei. Fuerũt mihi lachryme mee panes die ac nocte. Hos pisces ꝓmisit tibi xp̃s qñ per p̃s. dicit. Ponã in mari manũ ei⁹ ⁊ in flu minib⁹ dexterã ei⁹. Prim⁹ piscis fugat elatio nẽ ne hõ sit p̃sũptuosus. Secũd⁹ tollit despe ratiõnẽ ne sit vltra modum meticulosus. Et ita pñia nõ videf tam aspera ꝭ magis leuis ⁊ placida vt satis pz. Alia aũt hũana accept̃ q̃nq3 panib⁹ ⁊ duob⁹ piscib⁹ reuerent genu flexa orauit: sic dic̃ Aug. li. soliloqorũ. c. xvij sic. Multa tua bñficia exhibuisti mihi dñe ⁊ ego nõ cognoui donec me illuminasti. En il luminasti me lux mea de⁹ me⁹ ⁊ cognosco te q: viuo p te. Gratias tibi ago: sz viles ⁊ exi les ac beneficijs tuis impares: q̃les tñ mea fragilitas hz affero: q: tu es solus de⁹ crea tor me⁹ benign⁹ q me educasti post bñficiũ creatõis. ɔfirtor bñficia tua mag qñ eripui sti me õ iferno semel. scdõ tertio: centies ⁊ mil lies ⁊ tu sp me ducebas. ⁊ cũ iuste millesies dãnasses si voluisses: noluisti q: amas aĩas ⁊ dissimulas peccã ꝑpt pñiã; dñe deus me⁹ nihil te mihi ĩ oĩb⁹ vijs tuis. ꝭ ille. Et his dict̃ discessit pñia ⁊ aĩa cũ bñdictõe xp̃i. Tũc dña pñia simul cũ aĩa hũana ⁊ reliq̃ comitiua ꝑuenit ad naues vere penitẽtiũ ⁊ obtulerũt eis q̃nq3 panes ordeaceos ⁊ duos pisces q̃s accepe rent cũ magna deuotõne. Primũ panẽ acce pit Iob cum multis alijs dicẽs illud. vi. ca. Vtinã appenderenf peccata mea quib⁹ irã merui ⁊c̃. Secundũ panẽ accepit magdale na cũ multis alijs que Luce. vij. lachrymis cepit rigare pedes eius ⁊c̃. Tertium panem accepit filius ꝓdigus cũ multis alijs dicẽs Luce. xv. Pater peccaui in celũ ⁊ coram te iam non sum dign⁹ ⁊c̃. Quartũ panẽ acce pit dauid cum multis alijs dicẽs in p̃s. Di xi custodiam vias meas ⁊c̃. per totũ vt pz. Quintũ panẽ accepit enoch cũ multis alijs qui ambulauit cum deo ⁊ nõ apparuit quia tulit eũ deus. Geneb. v. Primũ piscem acce pit thobias cũ multis alijs qui plus timẽs deũ ꝙ regem sepeliebat corpora defunctoꝝ Thobie. i. ⁊ ij. Secundũ piscem accepit sy meon iustus ⁊ timoratus cum multis alijs qui expectabant consolationẽ israel. Luc. ij. Quos cum accepissent deuotissime mandu cauerant ⁊ saturati sunt id est confirmati in gracia perseuerandi. Angelus autẽ dñi ius sit dñe penitẽtie ⁊ domicellis suis vt collige rent fragmenta id est remissionẽ oĩum pec catorũ. Collegerunt ergo ⁊ impleuerũt duo decim cophinos fragmentorũ id est duode cim remissiones peccõꝝ. de quib⁹ Aug. ĩ tra ctatu. iij. de pñia sic dic̃. Prĩa itaq3 remissio peccõꝝ est q baptizamur materia. sic scptũ ẽ. Nisi q̃s renat⁹ fuerit ex aqua ⁊ spũscto. Se cũda remissio charitatis ẽ affect⁹ vt ẽ illõ Re mittunf ei peccã multa qm̃ dilexit multũ. Ter tia remissio elemosynarũ est fruct⁹ ꝭm ꝭ. s. c̃ a q̃ extinguit ignẽ ita elemosyna extinguit pec catũ. Quarta remissio ẽ ꝓfusio lachrymarũ dño dicẽte. Qr fleuit ĩ ɔspectu meo ⁊ ãbula uit corã me tristis nõ iducã malũ ĩ dieb⁹ ei⁹ Quita remissio ẽ criminũ ɔfessio. p̃s testãte Dixi ɔfitebor aduũsũ me iiusticiã. ⁊c̃. Sexta remissio ẽ afflictio cordis ⁊ corpis aplo ɔso lãte. Dedi hmõi hoĩez sathane ĩ interitũ car nis vt spũs sit saluus ĩ die dñi nr̃i iesu xp̃i. Se ptima remissio ẽ emẽdatio moꝝ. s. abrenũci atio vicioꝝ. euãgelista testãte. Iã san⁹ fact⁹ es noli vlteri⁹ peccare ne deteri⁹ tibi ɔtingat Octaua remissio ẽ orõ scõꝝ. vt ẽ illõ. Si q̃s infirmaf ĩ vob induc̃at p̃sbyteros ⁊ orẽt p eo ⁊c̃. Nona remissio est misericordie ⁊ fidei

siamat flere dulce hẽt. ⁊ nõ sine mlto gemitu cogit reddire ad cõstãm [illegible]
[illegible] a lumine dei ad qd fuerã [illegible] ad fr̃es de morte di.

meritū. ſm illud. Beati miſericordes qm̄ ipi miſericordiā ꝯſequent. Decima remiſſio eſt ꝯuerſio ⁊ ſalꝰ alioꝝ iacobo apl̄o ꝯfirmante Qui cōuerti fecerit pctōrē ⁊c. vſqꝫ charitas operit mltitudinē pctōꝝ. Undecia remiſſio eſt indulgētia ⁊ nra remiſſio. Ueritate promittēte. dimittite ⁊ dimittet vobis. Duodecima remiſſio eſt paſſio martyrij ſpes vnica ſalutꝭ idulgētie latroni fuit dicēte dño. Amē dico tibi hodie mecū eris i paradiſo. h aug. Ecce duodeci modos remiſſionis culpe per pniaꝫ. ⁊ ſic nō eſt aliqđ pctm̄ tāte grauitatꝭ qn poſſit remitti p pniaꝫ i hac vita. Illi aūt hoīes cū vidiſſent ſignū qđ fecerat ieſus in acceptatōe pnie ⁊ aīe hūane ad ſalutē etnā dixert. Quia hic ē vere ꝓpha q̄ venturꝰ ē in mundū i ſcđo aduētu: vt vere penitētes ſecū itroducat i ciuitatē hierl̄ꝫ celeſtē. ad quā ⁊c.

In feſto annūciatōis btē Marie ꝟginis Sermo pm̄ꝰ de hoc nomine Maria.

Nomen virginis maria. Luc. i. ⁊ in euāgel. pſentꝭ ſolēnitatꝭ. Propheta Malachias. i. c. de noīe btē ꝟginis i ſpū ꝓpheās dicē ſic Ab ortu ſolis vſqꝫ ad occaſum magnū eſt nomē meū in gentibꝰ. Et ps. dicit ſic. In iſrael magnum nomē eiꝰ. Sup quibꝰ moueo talē queſtionē. A Utrū beatiſſima virgo Maria fuerit cōueniēs mediū hūane reparatōis ex ſacratiſſima dignitate ſue nomiatiōis? Ad iſtā qſtionē rñdet p duas auctoritates Prima eſt ſacre ſcripture. ij. Reg. vij. vbi dr̄ ſic. Feciqꝫ tibi nomen grande iuxta nomē magnoꝝ q̄ ſunt in terra. Secunda eſt Bede in homel. hodierna dicēs ſic. Nec pteretūdū q btā dei genitrix meritis pcipuis etiā noīe teſtimoniū reddit. Maria em̄ interptat̄ ſtella maris: ⁊ ipa q̄ſi ſydus eximiū int̄ fluctꝰ huius ſeculi labentes gr̄a pilegij ſpecialis refulſit. h ille. Tamē p maiori declaratōe pono quattuor flores.

Primꝰ flos eſt iſte. Iſtud nomē maria eſt tam pcioſū q cūctis creaturis ē valde fructuoſuꝫ. Pꝫ q: ſicꝫ h nomē tetragramatō ē mira icludēs ⁊ imēſa ſacramēta ⁊ diuinas pfectōes abſcōdēs idicatū ſcīs patribꝰ: ſic h nomē maria. Nam iſtud nomē maria hebraice ⁊ latine ſcribit̄ qnqꝫ litteris Pria dr̄ mem q̄ eſt tertiadecia apud eos: ⁊ apud nos ē duodecia. apđ eos ſignat q̄draginta: ſꝫ apud nos ſignat mille. apud eos eſt pma dupla q nunq̄ ſcribit̄ in fine alicuiꝰ dictionis ſꝫ tantū in pncipio vel i medio. Nam p fine habēt men. ⁊ pncipiū vel mediū ſuſcipit mem. Secūda ⁊ qnta huiꝰ nomis lr̄a eſt aleph ⁊ idē eſt q a apđ nos. i vero ⁊ cꝫ a phabero ē pria lr̄a ⁊ apud eos ſignat vnū i nūeroꝝ: ſꝫ apđ nos nihil. Tertia lr̄a ē Res ⁊ idē eſt q r apud nos. que apud eos ſignat ducenta: ⁊ aliqñ ſeptingenta qn̄ pcedunt eam qnqꝫ lr̄e duplicate q̄ ſm eos ïnūerā ponūt. ⁊ eſt vigeſima i alphabero eoꝝ: ſꝫ apud nos eſt decimaſeptima. ⁊ nō ſignat numerū aliquē. Quarta lr̄a eſt ioth apud eos: ⁊ apud nos eſt i. apud eos eſt decima ⁊ ſignat decē ſed apud nos eſt nona ⁊ ſignat vnū. Ex his colligit̄ q hoc pcioſum nomē maria īnportat ſex numeros ꝯtēplandos. Primꝰ nuꝰ eſt mille ⁊ vnū: ⁊ iſte numerꝰ colligit̄ ſm ſignificationē latinā vt pꝫ. Secūdꝰ numerꝰ ē q̄draginta ⁊ iſte numerꝰ colligit̄ ex quotatꝭ lr̄is in alphabeto latino. ſcꝫ xl. Tertiꝰ numerus eſt q̄draginta cū qnqꝫ. ⁊ iſte numerꝰ colligit̄ ex quotatis lr̄is in alphabeto hebreo. Quartꝰ numerꝰ ē ducēta qnquaginta duo ⁊ iſte numerꝰ eſt oīꝫ pdictoꝝ elemētoꝝ. ſi res id eſt r apud eos ſignat ducenta. Quintus nūerꝰ eſt ſeptingēta ſexaginta duo. Adiūgamꝰ em̄ qngenta ad hanc lr̄am res. ſi qnqꝫ duplicate pcedētes illā ponūt innumerum. Sextꝰ numerꝰ eſt duo milia ⁊ centum. Iſte em̄ numerꝰ eſt ſūma oim pdictoꝝ numeroꝝ Quid aūt ſacramēti cōtineāt iſti ſex numeri videamꝰ clarꝰ. Primꝰ nāqꝫ numerꝰ ſignat q hoc nomē maria eſt nomen etnalis ſocietatis. Nā iſte numerꝰ mille i ſacra ſcriptura ſumit̄ p deo. Un̄ btā virgo dicit illud Canticoꝝ. v. Dilectꝰ meꝰ candidꝰ ⁊ rubicūdus electus ex milibus. In cuiꝰ ſignū miles dr̄ q̄ eſt electꝰ ex milibꝰ vel q̄ pponit̄ mille homibꝰ. Unū vero qđ ē pncipiū nūeri ſignat hoīem indiuiſū nō dilapſū in multa: ſꝫ ſolū tendētē in deū. ſic xp̄s orauit p diſcipulis. Ioh. xvij. Uolo pat̄ vt ipi ſint vnuꝫ in nobis; ſic tu ⁊ ego vnū ſumꝰ. Sic q̄ cū dico maria eſt ac ſi dicerē ſola eſt: ſꝫ dñs tecū. Ideo angelus ingreſſus ad virginē nō noīauit eā mariā: ſꝫ dixit Aue gr̄a plena dñs tecū. Fuiſſet em̄ ſupfluū. nā ſic ſalutādo virginē ⁊ recte pculit ſignificatū huiꝰ nomis maria. Un̄ euāgeliſta dicit. Ingreſſus angelus ad eā. Ecce q ſola erat dixit Aue. ecce q nō erat p aliqđ ve in partes diuiſa. Gratia plena. Ecce q erat pfecta q̄ nō patit̄ vacuū. Dñs tecū. q̄ſi dicat

Mille est tecũ q̄ es vna ista q̄ mille est p̄iun-
ctũ vni in tuo sacratissimo vtero. Quapro-
pter tu es vere maria rõne p̃mi numeri. Se-
cũdus nũer⁹ ē q̃draginta ⁊ signat q̄ h̄ nomē
maria est nomē diuinalis capacitat̄. Nam
partes aliquote hui⁹ nũeri q̄ sũt septē simul
sumpte ascẽdũt ad nũerũ q̄nq̄genariũ q̄ nu-
merus est iubilei ⁊ remissionis. Et signat q̄
btissima ṽgo maria tota diuina p̄ bona ope-
ra ⁊ dona spũsſcti impetrauit nob̄ veniã ⁊
remissionē oĩʒ peccõꝝ. Uñ iste nũer⁹. s. q̃dra-
ginta ē nũer⁹ sacrat⁹ a deo in ꝓpriis opib⁹
q̄ solus fecit. Naʒ quadraginta horis iacuit
mortuus. xl dieb⁹ ieiunauit. q̃draginta heb-
domadis fuit in vtero matris ṽginis. xl mē-
sibus p̄dicauit. q̃draginta annis ꝓtim⁹ fuit
generationi illi cui tãto tp̄e pluit mãna i de-
serto ⁊ p̄ oēs istos act⁹ reducēs nos ad gra-
tiã vel gloriã. Post p̄mũ spaciũ surrexit glo-
riosus: post secũdũ p̄ualuit de hoste victo: lo-
sus. post tertiũ apparuit cãtãtib⁹ angelis to-
tus gratios⁹. post q̃rtũ mõstrat⁹ est charita-
te matris viscerosus. post q̃ntũ fessus ꝓplus
terrã ꝓmissionis intrauit gaudios⁹. Et h̄ sin-
gula repriunt̄ in btissima ṽgine maria. vñ
Bern. in q̃dã s̄mone dic̄ sic. Si criminũ es
imanitate turbat⁹. si ↄsciētie feditate ↄfusus
si iudicij horrore perterrit⁹. si baratro despati-
onis absorpt⁹: Mariã cogita: mariã inuoca
nõ recedat a corde: nõ recedat ab ore. Nam
ipam cogitãs nõ erras: ipaʒ rogãs nõ despe-
ras: ipam seq̄ns nõ deuias. Ipsa tenēte nõ
corruis: ipa ꝓtegēte nõ metuis: ipa duce nõ
fatigaris: ipa ꝓpicia puenis. Et sic in temet
ipo experiri potes q̄ ꝓuenienter dictũ sit no-
men ṽginis maria. i. maris stella. h̄ ille. Ec-
ce quõ iste nũer⁹ ↄuenit huic noi maria ⁊c.
Tertius numer⁹ est q̃draginta q̄nq̄ ⁊ signat
q̄ h̄ nomē maria ē nomē vniuersalis scitatis.
Nã iste nũer⁹ signat grad⁹ bonitat̄ p̄ q̄s
discurrēs meruit xp̄s suscipe ⁊ vsq̄ ad mor-
tem ipm nõ deserere q̄ñ q̃dragita q̄nq̄ fue-
runt p̄res q̄s scriptura noiat ab abrahã inclu-
siue vsq̄ ad xp̄m de ṽgine natũ q̄s mathe⁹
dicit q̃draginta duos omittēs tres int̄ iorã
⁊ osiam: sic volũt spũsſctũs vt veritas noui
testamēti et vaticinijs veteris testamēti eēt
roborata. Etiã iste nũer⁹ cõstat ex q̄nq̄ nu-
meris aliēis cõponētib⁹ nũerũ annoꝝ iesu
xp̄i q̄ sunt isti. s. vnũ p̄ quē signat̄ charitas
vnitat̄. tria p̄ quē signatur fides trinitatis.
q̄nq̄ p̄ quē signat̄ scientia deitat̄. ꝓpt̄ q̄nq̄
rationes. s. innasabilitas: paternitas: filiatio

spiratio actiua: spiratio passiua. vt dicūt the-
ologi. Nouē p̄ quē signat̄ in angelis innocē-
tia puritat̄. q̄ndeci p̄ quē signat̄ ascēsus ad
gloriã sũme felicitatis. Ista q̄nq̄ notissima
sũt de btissima ṽgine maria. vt p̄ʒ cũ oĩa ista
habuerit. Hos q̄nq̄ numeros. s. vnum tria
q̄nq̄ nouē q̄ndeci: si collegeris faciēt trigin-
ta tria: q̄ est nũer⁹ filij virginis i hac vita vi-
uentis. Quart⁹ nũer⁹ est ducēta q̄nq̄ginta
duo. ⁊ signat q̄ h̄ nomē maria ē nomē sup-
nalis dignitat̄. Nã iste nũer⁹ signat beatam
ṽginē excedere oēʒ hũani ingenij facultatē:
vt nõ nisi elingues de ipa loq̄ possim⁹. Unð
Hieroñ. in s̄mõe de assumptione ei⁹ dic̄ sic.
Quid nos tãtilli: q̄d actõe pusilli: q̄d de eius
laudib⁹ referam⁹: cũ etiã si oĩm nostrũ mē-
bra verterent̄ in liguas: null⁹ eã laudare suf-
ficeret. Altior eñ celo ē de q̄ nitimur. abysso
ꝓfundior cui⁹ laudes dicere conamur. Si ce-
lũ inq̄ã vocē altior es. si matrē gentiũ: p̄ces-
dis. si formã dei te appellē: digna existis. Si
dñam angeloꝝ: parata esse ꝓbaris. Quid ḡ
digne de te dicã: h̄ ille. B Iste eñ nũer⁹ ē
valde supabũdans cui⁹ partes aliquote si-
mul sũpte trãscendũt nũerũ p̄ncipalē. Red-
dunt eñ trecenta sexaginta. Etiã ē supabũ-
dans cũ surgit in q̃dringēta octogita sex. Eti-
am ē supabũdãs cũ reddit sexcēta septuagi-
ta sex. Aliq̄ñ aũt iste nũer⁹ ē imperfect⁹ ⁊ in-
cipit declinare cũ reddit q̄nq̄ginta septuagi-
ta nouē. Sʒ deficit magis q̄ñ cadit i cētũ no-
nagita septē ad quē est stat⁹: q̄ nõ h̄ʒ ptes
aliquotas p̄t̄ vnũ. Iste nũer⁹ h̄ʒ misticam
significationē: q̄ designat hãc ṽginē glorio-
sam ter fuisse q̄sitã a sctis patrib⁹ in mulieri-
bus. Uidēdũ ē q̄ñ ceperit patrũ amor ardē-
tissim⁹ ad mulieres ⁊ q̄ñ cessauerit s̄m scri-
pture tenorē. Incepit aũt ab adam cũ dixit.
Relinq̄t hō patrē ⁊ matrē ⁊ adherebit vxo-
ri sue. Sei[illegible] amor viri ad vxorē ē ita
naturalis vt nõ possint viri a mulierib⁹ sepa-
rari. Uñ filij dei. i. filij seth moti pon⁹ bestia-
liter q̄ naturalit̄ acceperint sibi filias hoim i
vxores ꝓpt̄ qđ delictũ diluuiũ terrã deleuit:
q̄ñ imagire ⁊ ante tempus atq̄ indebite il-
lam req̄rebãt. de cui⁹ vtero supma veritas
nasceret̄. Quidã ꝗ̃ feruor p̃cipu⁹ ñ dãnat⁹
post p̄mã ꝓmissionē factã abrahe de filio dei
incarnaturo nosciē exort⁹ in patrib⁹ appro-
batis. Exemplũ. Nos legim⁹ q̄ abrahã licet
susceperit iuuēculã speciosissimã i vxorē quã
tñ cune saʒ amasse post ꝓmissionē sacra scri-
ptura demõstrat. in signũ q̄ mox facta ꝓmis-

sione mulieres sunt magis dilecte a patrib⁹ qm̄ beatissimam virginē mariā intuebant in ipsis. Et ne h̄ vertat in dubiū iste nou⁹ amor pdurauit vsq₃ ad salomonē cui⁹ pari alia p missio clara facta nō dubitatur: qui erravit amādo sicut ⁊ p̄mi: qm̄ sicut ⁊ ill'i accepit ex oīb⁹ quas elegerat. Hoc aūt totū factū ē vt declararet φ maria erat caste q̄rendain bonis honorādaz ⁊ nō ɔcupiscibilit̄ s̄m carnē amādaz. Hic aūt salomō fuit s̄ delect⁹ vt p̄mi qm̄ verbis curauit vulnera. i. peccatā q̄ ɔduxerat ope: cū sc̄tē virgini in vltimo vite sue illis carnalib⁹ feminis abdicat: cātica cāticoꝝ ad mirā innocētiā ⁊ p̄coniū singulare a'tissime decātauit. Hij aūt q̄ precipue feminas amauerunt a deo fuerūt mag̃ dilecti ⁊ ad celestium ar.hana familiari⁹ admissi q̄ incōtinentibus nūq̄ fuere ɔcessa vt clare scribit Hiero. cōtra Jouinianū. Quāto studio petita ē rebecca ⁊ q̄to recepta gaudio ab ysaac ei⁹ p̄sentia dolore cessāte de morte matris. Quo zelo fuit dilecta rachel a iacob p q̄ vir tant⁹ q̄ttuordeci ānis se subdidit suuturi. Joseph quoq₃ purior v̄ginib⁹ arseneth sup̄ modum amauit. Celic⁹ moyses in tātū ethyopissam amauit φ q̄uis foret mitissim⁹ sup̄ oēs homines: tn̄ ppt̄ ipaz sustinuit vt dilecti frater ⁊ soror ad displicentiā nō modicā ducerent̄. Quid dicā de scrificato i vtero sansone qui vt sic loquar ad tantā in'aniā deuenit ppter amorē mulierū: vt etiā scient̄ in sinu vni⁹ se exposuerit morti. Quid dicā de psalmista seraphico dauid: pl⁹ in celo q̄ i terra habitāte cui erat tediosum celū ⁊ terrā ⁊ q̄cq̄d preter deuz sibi posset ɔponi: q̄ tn̄ amore mulieris ad philisteū accessit tremēdū intrepid⁹ ducētis p̄putijs aliā emit: ppt̄ aliā viru sem̄ iussit occidi: ⁊ nō ē passus mori extra sinū speciose iuuēcule oī castitate suata. Quid igitur voluīt i castissimis viris amores (vt videt̄) incasti: nisi q₃ a lōge q̄rebāt mariā. Predicabant mariā totis virib⁹ post deū venerabāt̄ mariā. Hoc expressest̄ illi iuuenes doctissimi i.Esdre.iij. ⁊.iiij. q̄ soluētes q̄stionē ɔpositā q̄d i reb⁹ eēt fortissimū moti a spūsc̄tō scripserūt vnusq̄sq₃ suuz videre. Prim⁹ dixit. Fortis ē rex: iusticia q̄ tenet hoīez a paradiso repulsū. Secūd⁹ dixit. Fort⁹ ē vinū: marie letabūde q̄ sup̄ iusticiā gradiēs ad īncarnādū deū disponit. Terti⁹ dixit. Fortior ē mulier. i. beā virgo maria q̄ effectualit̄ deū trahit et [illegible] ⁊ regē tenet in sinu. ⁊ cetera q̄ ibi sequūt̄. Uerū tn̄ fortissima ē veritas q̄ de terra orta ē. i. ex vtero tāte v̄ginis ⁊ celū ab̄strusū reserauit suo sanguīe p̄tioso i ara cruc̄ in p̄ciū nr̄e redēptionis effuso. ⁊ p cruc̄ ve illū superato humani gn̄is hoste crudeli. Ecce φ reuersuri ad ciuitatē hierl'm terrenā cōuen ētissime ɔphetātes de illa hierl'm ciuitate celesti venerantur iusticiā: mariā extollūt: mariā ɔponūt alteris eam ⁊ ductricē regē tui. Sup oīa aūt increatam veritatē ex regina celoꝝ nascēdā sic patrū desideria ɔcludētes ⁊ sens⁹. Sic ḡ amor mulierū fuit p̄mo sub patriarchis ⁊ tūc creuit ⁊ abūdauit ppl's hebreoꝝ. Scdō sub ɔphet̄ ⁊ iterū auct⁹ est ppl'us ille. Tertio sub regib⁹ ⁊ tūc etiā marie sub duob⁹ q̄rētib⁹ beatā v̄ginē. s. sub dauid ⁊ salomone quoꝝ tpe dilatata est dom⁹ hebrea. At vbi se auaricie dederūt ⁊ carni ⁊ ephebꝰ p̄ncipatū in hierosolymā receperūt imperfectionē senserūt ad parū. Tandē vltio i etate p̄senti qm̄ nō solū negligūt s̄ mariā blasphemāt. venerūt ad extremū opprobriū misere seruitut̄ q̄d i mi⁹ vituperiū nō patit̄ puenire: ⁊ sic nō pōt partiri. sic nec vnicas q̄ est o īno īdiuisibil̄: vt ps. Quit⁹ nūer⁹ est septingēti sexagita duo: ⁊ significat φ h̄ ē nomē humanalis libertat̄. Nā p hanc piam v̄ginē donat̄ libertas ɔsecrato toti mūdo: cum illū genuerit q̄ verissime dixit Joh.viij. Si fili⁹ vos liberauerit vere liberi eritis. Vn̄ sciendū φ int̄ ceteras captiuitates q̄s passi sūt hebrei due sūt mag̃ famose ⁊ q̄ nūc ē tertia famosissima. Prīa fuit sub pharaone rege egypti q̄ intercepta ē p totū tps ab egressione de egypto vsq₃ ad regimē iudicū. In ipo aūt coꝝ regimie sepe recapitulata ē captiuitas. Vn̄ vsq₃ ad hely sacerdotē vel parū āte nō plene possūt dici fuisse liberi s̄ libertat̄ p̄sagia aliq̄n sensisse. Referūt aūt iudices ppl'm āni sa ferme trecent. ab ingressu aūt ioseph i egyptū vsq₃ ad tpa iudicum fluxerūt āni circit.cccl. Additis vero annis qb⁹ nō erat rex i isrl' q̄s hebrei nō paucos fuisse patāt clare habebim⁹ nūerū pfatū quē ipoꝛtat h̄ nomē maria sic ista q̄ntitas accepto nūeri sonat. Et sic illo tpe legit̄ q̄daz maria cui⁹ nō legim⁹ virū ɔtra ɔsuetudinē scripturarū q̄ raro ponūt noīa mulierū q̄n viros adiūgant vel preritos vel p̄sentes choꝛuz duces sodaliū p libertate ppl'i. Sic nr̄a maria q̄ virum nuptiarū nō habuit p captiuitate gn̄is hūani terminata choreas āgeloꝝ duxit. Secunda captiuitas famosa cepit sub ionatha rege iuda ex decē tribub⁹ fere trib⁹ ducti i suitutē p assyrios. Tūc nati sūt rem⁹ ⁊ romul⁹

qui iuuenes cõdiderũt vrbẽ romanã. Nat⁹ est aũt xp̃s de ꝟgine maria ãno ab vrbe condita septigẽtesimo q̃nq̃gesimo secũdo. Vñ p3 q̃ ꝑpe maria cuius nomen signat septingenta sexaginta duo libertatem mundo importat: q2 tñ tẽpis fluxit ab hac captiuitate vsq3 ad ꝯceptionẽ xp̃i p quẽ facta ẽ plena libertas toti hũano gñi ⁊c. Sctr⁹ nũer⁹ ẽ duo milia ⁊ cẽtũ. ⁊ signat q̃ h̃ nomẽ maria ẽ nomẽ popularis alacritat. Nã ille nũer⁹. s. duo milia ⁊ cẽtũ apte demõstrat mariã fuisse ꝓmissã ĩ lege ⁊ a patrib⁹ summe optatã. Repromissio nãq3 ad abrahã facta ẽ. Nũera g̃ a die ꝓmissionis vsq3 ad natiuitatẽ ei⁹ reperies decurrisse annoꝝ duo milia ⁊ centũ. De a morte abrahe vsq3 ad xp̃i natiuitatẽ trãsierunt ãni ferme duo milia duodeci. A ꝓmissione ꝟo vsq3 ad mortẽ abrahe fluxerũt ãni octogita ⁊ vltra si seriẽ genesis inspexerim⁹ Et sic p3 q̃ istud nomẽ maria ẽ tam p̃ciosum q̃ cunctis creaturis est fructuosum. ⁊ sic patet ⁊c. ¶

Secũd⁹ flos ẽ iste. Istud nomẽ maria ẽ tam gl̃iosũ q̃ oib⁹ gñatiõib⁹ bñdicẽdis ẽ copiosũ. p3 p btm̃ Berñ. in q̃dã ꝟmone dicẽtẽ sic. Maria oib⁹ oia facta ẽ sapiẽtib⁹ ⁊ insipiẽtib⁹ debitricẽ se fecit copiosissima charitate vt de plenitudine ill⁹ accipiant vniuersi: captiu⁹ redẽptiõẽ: eger curatõez tristis ꝯsolat õez: petõr veniã: iust⁹ grãz: ãgelus letitiã deniq3 tota trinitas gl̃iã: filij ꝑsona carnis hũane substãtiã: vt nõ sit q̃ se abscondat a calore ei⁹. h̃ ille. Sciẽdũ q̃ interp̃tatio lrãꝝ hui⁹ noĩs maria oñdit gl̃iaz btĩssime ꝟginis. Nã p̃mũ elemẽtũ ⁊ lrã ẽ m q̃d apd hebreos duplicat. ⁊ men apd eos nũq̃ ponit ĩ p̃ncipio alicui⁹ dictõis vl medio ei⁹ nĩsi ĩ h̃ solo noĩe maria q̃d de vna tm̃ verificat apd eos: qb⁹ oĩa ꝯtigebãt in figura: qm̃ figurabat illã q̃ similẽ nõ h3 neq3 parẽ Est ãt differẽtia int̃ mem ⁊ men apd eos. q2 p̃mũ aptũ ẽ inferi⁹ ⁊ clausũ sup̃i⁹. secũdũ ꝟo ecõuerso ẽ inferi⁹ clausũ ⁊ sup̃i⁹ patẽs. Uidete q̃ subtilissime sp̃usscẽtus ꝓdixit hebreis ĩ h̃ elemẽto mariã virginẽ futurã incognitã viro: plenã replẽdã de celo q̃d nulli alteri ꝯced. ⁊ cum nullũ aliud nomẽ cũ ista lrã men sumat initiũ. Si vero alioꝝ noĩa terminãt p men nõ est mirũ q2 oẽs btĩ ĩ celo erũt ꝟgines sic angeli dei ĩ celo q̃ nec nubẽt neq3 nubẽt. si vt dicit Ambrosius Btĩ imaculati. Men iterp̃tat viscera vel ex ip̃is. In h̃ autẽ tã dignitas q̃ charitas actiue ⁊ passiue denotat btẽ ꝟginis. Dignitas ei⁹ est in h̃ q2 in suis viscerib⁹ fuit aliq̃n realis habitatio xp̃i vt dicat vere tẽplũ p̃tis. dom⁹ filij. sacrariũ sp̃usscti. Charitas actiue demõstrat ĩ h̃ q̃ pietatq̃ viscera ad peccatores singulos gerit interpellãs assidue ꝓ nr̃a oĩumq3 salute. vñ Berñ. ĩ q̃dã ꝟmõe dic sic. Per te ꝟgo regia accessuz habeam⁹ ad filiũ O bñdicta inuẽtrix grẽ: genitrix vite: mat salutis: p te suscipiat nos q̃ p te dat⁹ ẽ nobis. Excuset apd ip3 tua itegritas nr̃e corruptionis culpas: ⁊ tua hũilitas deo grata: nostre veniã impetret vanitati. Copiosa charitas tua nr̃oꝝ cooperiat multitudinẽ petõꝝ: ⁊ fecũditas gl̃iosa fecũditatẽ nob cõferat meritoꝝ. h̃ ille. Charitas passiue demõstrat ĩ h̃ q2 fuit ab oib⁹ desiderata. vt p3 ex h̃ q̃ dr̃. Ex ip̃is q̃si ex ip̃is patrib⁹ fuit viscerose expectata ꝓgenita ⁊ cõmẽdata. Vñ ip̃a dixit de se illd Eccli. xxiiij. Et radicaui ĩ ꝑplo honorificato ⁊ ĩ ꝑtes dei mei hereditas illi⁹ ⁊ ĩ plenitudie scõꝝ detẽtio mea. O viri signate ꝟbũ ⁊ notate mysteriũ. Radices figit ĩ ꝑplo honorificato btã ꝟgo. Duplex ẽ ꝑpls honorificat⁹. Prim⁹ ẽ ꝑpls hebreoꝝ q̃ dicebat ꝑpls dei peculiaris: cui⁹ radix fuit abrahã. Trunc⁹ ꝟo ex radice ꝓduct⁹ ⁊ rami fuerũt vniũsi q̃s in gñatiõe xp̃i designat mathe⁹. Mat. i. Sum⁹ hui⁹ honorificati ꝑpli ẽ p̃ncipiũ ꝟtutũ marie ⁊ vbi illi terminãt ista icipit. Culmẽ ill⁹ ẽ fũdamẽtũ isti⁹. Flos hui⁹ ꝑpli honorificati ẽ radix virginis matris. Ascẽdat oĩs creatura q̃tũ potest vix perueniet ad plantã pedis marie. In altitudine arboris sanctoꝝ patrũ ponam⁹ ioachim vel alium qui fuerit verior pater virginis (ne affirmem q̃ diuus Augu. lib. xxxvi. contra Faustũ dubitare videtur ⁊ non tractat) Ex hoc alto fastigio nascitur flos fructusq3 maria. ⁊ fit radix populi sequentis cui⁹ arbor est xp̃us filius eius ⁊ rami oẽs veri xp̃iani. Unde sancta mater ecclia cantat sic. Stirps iesse virgã produxit virgaq3 florem. Et super hunc florẽ requiescit spirit⁹ almus. Uirgo dei genitrix virga est flos fili⁹ eius. Tantoq3 fit eminentior populus xp̃ianoꝝ populo hebreoꝝ: quãto radix scz btã virgo est nobilior abrahã qui fuit radix illi⁹ ꝑpli: ⁊ quanto arbor illius populi que ẽ xp̃s est p̃ciosior ysaac qui fuit quodãmodo arbor illius: cuz iacob ⁊ ceteris q̃si ramis. Secund⁹ ꝑplus honorificat⁹ ẽ ꝑpls spirituũ btõꝝ. Nã pat etern⁹ nõ habet radices sed est radix ⁊ fons ⁊ origo toti⁹ diuinitatis

Filius ꝓcedit ab hac. Spũssctũs ab vtroqꝫ ꝓcedit q̃si a radice Deide ãgeli ſm ordines coꝝ vſqꝫ ad seraphim q̄ ẽ in maxia altitudīe ⁊ ſupm⁹ int̄ spũs btõs. Btissima virgo maria i ſupmo ãgelo radicauit ⁊ stati vt creuit caput ĩtra diuinitatẽ extulit: sicqꝫ ascẽdit vt mat̄ dei fieret. ꝓpt̄ea dicit. Et i ptes dei mei hereditas illi⁹.ſ. radic̃ quã radicaui in pplo honorificato. Nã hereditas q̃rũdã ẽ i angel̃ q̄ solũ radicauerit in sacramẽtoꝝ susceptiõe quorũdã aũt i archãgelis ꝑ custodiã sui ab vniuersis pctis: ⁊ sic de singulis ascẽdẽdo. vt deducit btũs Greg sup Ezechielẽ tractans illd̃. Oĩs lapis p̄ciosus idumẽtũ tuũ. Necesse est ẽ ꝙ si aliq̃ creatura in p̄senti vita posita radicauerit i angelo supmo ꝑ charitatẽ ꝑfectã diligẽs deũ ex toto corde ⁊ tota aĩa: ⁊ tot virib⁹ ꝙ trunc⁹ ⁊ oẽs rami ei⁹: folia ⁊ fruct⁹ ⁊ flores sint i deo imediate. Sed talis charitas hic i via nũq̄ fuit i aliq̃ creatura sic i btã v̓gine: q2 talis charitas fuit i ea hic i via: q̃lis ẽ in celis sctĩs i patria. idõ ꝯcludit. Et in plenitudie sctõꝝ detẽtio mea. Quia plenitudo btõꝝ spirituũ simulqꝫ electoꝝ oĩm p̄tinebat i btã v̓gine q̄ ad merita p̄mijs digna q̄ ad v̓tutes practicas etiã dum foret i via. Hinc ẽ ꝙ nõ hꝫ locũ infra deũ: ſꝫ p̄cise i deo. Nã sic in tẽporali sabbato vnusqsqꝫ manebat i seipõ ⁊ apud seipm: sic in et̃nali sabbato. i. in patria qlibꝫ i seipõ manet. Cũ ẽ fili⁹ dei sit pars btẽ v̓ginis q̄ illũ carne vestiuit. ꝯseq̄ns ẽ vt ipa i deo maneat. Idõ cãtat sancta mat̄ eccl̃ia. Et habitare eam facit i tabernaculo suo. Vñ i figurã hui⁹ dr̄ Math. xvij ꝙ petr⁹ dixit xp̄o in transfiguratõne. Dñe si vis faciam⁹ hic tria tabernacula ⁊c̃. Tanto amore erat replet⁹ ꝙ non curabat facere tabernaculũ ꝑ se aut ꝑ dilecto iohãne: neqꝫ fuit ausus postulare ꝙ maneret i tabernaculo xp̄i: q2 sciebat nullũ fore dignũ habitare i tabernaculo verbi nisi beatã v̓ginẽ. q̄ illd̃ de sua purissimis sanguinib⁹ fabricauit ⁊ suũ ẽ effectiue sic xp̄i possessiue. Nesciebat eñ q̄d diceret q̃m tria tabernacula iam facta erant: p̄mũ qd̃ reciperet oẽs ꝯtẽplatiuos. secũdũ qd̃ reciperet oẽs actiuos. tertiũ qd̃ reciperet solã v̓ginẽ matrẽ dei. ps. In sole posuit. s. virgo maria tabernaculũ suũ. Et Canti. vi. dr̄. Que est ista q̄ ꝓgredit̄ q̃si aurora ꝯsurgẽs: pulchra vt luna electa vt sol. Aurora quippe fuit i ortu. luna concipiẽdo filium dei. sol aũt ascendens in celũ. Sol eñ q2 sola est in gl̃ia patris nõ habẽs sibi similẽ. qd̃ de nullo beatoꝝ dici põt. Ad cui⁹ euidentiã sciẽdum ꝙ sicut de⁹ vidit in p̄ncipio creatõnis mũdi nõ esse bonũ esse hoiem solũ: ideo formauit mulierẽ similẽ specie ipi ade: lꝫ nõ sexu. Sic vidit ⁊ approbauit ꝑ illud idẽ bonũ ꝙ null⁹ angel⁹ foret sol⁹ in gl̃ia sua. Ideo vnicuiqꝫ btõꝝ spirituũ sociauit hoiem vt duo ⁊ duo mũdi habeant̄ in archa dñi q̄ tñ intrauerũt septeni ⁊ septeni ꝓpt̄ spũssctĩ grãm q̄ septẽ donis replent̄ exclusis idẽ bestialib⁹ ⁊ imũdis q̄ etiã intrauerũt bini ⁊ bini: q̃si cõbinati fuissent vt ceteri si stetissent. iuxta illd̃ Deuteronõ. Cõstituit termĩos populoꝝ iuxta numerũ filioꝝ israel. Terminus eñ signat numerum ⁊ meritũ. Iam adimplet̄ sine culpa illd̃ Geñ. vi. Qꝫ filij dei videntes filias hoim ꝙ sint pulchre accipiũt sibi ex oĩb⁹ q̃s eligunt q̃m filis ad similẽ inclinat̄ ⁊ delectabilit̄ sociat̄. Est aũt vir. i. angel⁹ aĩab⁹ pfectior i natura: ſꝫ iste tales viores sunt subiectõe viroꝝ vernãtiorib⁹ vestib⁹ induunt̄ ꝓpt̄ stolas corporis glorificati q̃s accipiunt cum armillis ⁊ margarit̄ aĩe ⁊ nõ angeli sicqꝫ socie mag̃ q̄ sponse nõ nubẽt neqꝫ nubent: ſꝫ erũt oẽs sicut angeli dei. Int̄ oẽs aũt angelos Iohes baptista sociat̄ supmo, ⁊ btã virgo q̄ est maior iohãne baptista parẽ nõ habꝫ. Sic ẽ plures erũt hoies q̄ angeli: q2 virgo maria q̄ est hõ ⁊ xp̄s q̄ est hõ sunt sup angelos. Iste sol⁹ ⁊ ista sola. iste de⁹ ⁊ ista dea: tñ ineq̃les ſꝫ affines ⁊ similes. sicut oẽ sile generat sibi similẽ Ille hãc creauit similẽ sibi: ⁊ ista hũc similẽ genuit sibi. Quilibꝫ hõ ẽ sociat̄ ãgelo similĩ sibi ⁊ v̓go maria vnit̄ magni cõsilij angelo. Idõ cãtat sctã mat̄ eccl̃ia. Exaltata es sctã dei genitrix sup choros ãgeloꝝ ⁊c̃. Secũdũ elemẽtũ ⁊ lr̃a est Aleph siue A ⁊ interpretatur doctrina in q̄ ei⁹ vtilitas p̄dicat̄. Est eñ btã virgo doctrina salutaris oĩm viuentiũ ⁊ speculũ directiuũ toti⁹ hũane vite militãtiũ Ipa eñ p̄cognoscebat oĩa futura clare ⁊ apte magis q̄ angeli dei i celo. Ratio est. Quia dic̃ phs. ij de aĩa ꝙ act⁹ actiuoꝝ sunt in patiẽte p̄disposito. Sed v̓go mat̄ nõ minus erat disposita q̄ angeli ad cognitionem futuroꝝ in q̄ essentialit̄ erat de⁹: ⁊ de aĩa sua fecerat aulã celestis paradisi: q̄ maiori grã possidebat deũ. ẽ tam verũ est ꝙ btã virgo sciuerit futura q̄ verũ est ꝙ angeli deo presentes cognoscũt vniuersa. Vñ sanct⁹ Thomas iij. parte. q. xxvij. arti. v. ad tertiũ dicendum dicit sic. Non est dubitãdũ ꝙ beata virgo acceperit excellent̄ donũ sapiẽtie ⁊ grãm.

virtutū: ꝛ etiā grām ꝓphie sicut hūit xp̄us.
Non tm̄ accepit vt haberet oēs vsus harū ꝛ
silium gratiarū sicut habuit xp̄s: sed ſm ꝙ
cōueniebat cōditioni ipſi⁹. Habuit em̄ vsuȝ
sapie in contēplando ſm illud Luc.ij. Ma
ria aūt ꝯseruabat oīa verba hec cōferens in
corde suo. Non aūt habuit vsum sapie q̄tuȝ
ad docendū eo ꝙ hoc nō conueniebat sexui
muliebri ſm illō .ij. thimo.ij. Docere aūt mu
lieri nō ꝑmitto. Miraculoꝝ aūt vsus sibi nō
cōueniebat dū viueret: qꝛ tunc tp̄is ꝯfirmāda
erat doctrina xp̄i miraclis: ꝛ iō soli xp̄o ꝛ ei⁹
discipulis qui erāt baiuli doctrine xp̄i cōue-
niebat miracula facere. ꝓpter qd̄ de iohe ba-
ptista dr̄ Joh.x. Signū nullū fecit. s. vt oēs
in xp̄o intenderent. Usum aūt ꝓphie habu
it. vt pȝ i cantico qd̄ fecit. s. Magnificat aīa
mea dn̄m. hec Tho. Et sanct⁹ Ambro.li.ij.
de virginitate dicit sic. Talis fuit maria vt ei⁹
vni⁹ vita sit oīm disciplina. Sit igr̄ nobis
tanq̄ in ymagie descripta vita marie in qua
velut in speculo refulget species castitatis et
forma virtutis. Hinc sumatis exēpla viuen
di vbi tanq̄ in exēplari magisteria expssa ꝓ
bitatis: quid corrigere: qd̄ fugere: qd̄ tenere
debeatis ostendūt. hec ille. Ecce qualis ē do-
ctrina bte virginis. Tertiū elementū et lr̄a
est res siue R. et īterpretat̄ Caput in q̄ ei⁹ ī
mēsitas gl'iosa sue capacitatis designat̄. Ca
pit em̄ caput oīm nostrū: qꝛ caput nostrū est
xp̄s ꝑles marie. Caput em̄ est quodāmō no
stre salut: q̄ caput natricēs salutare caput āti
qui serpētis contriuit. Capit oēs spūs intelli
gentie: q̄ mat̄ est sapie. Capit oēs grad⁹ glo-
rie q̄ regina est vie sil' ꝛ p̄rie. Capit cunctos
modos īdulgētie: q̄ mater est mīe. Capit q̄s-
q̄ status virtutū excellētie q̄ mater ē oīs grē
Capit oēs beatos velut magna sporta: q̄ ē
felix celi porta. vn̄ Hiero. in ſmone de assum
ptione bte v̄ginis dicit sic. Ceteris v̄ginib⁹
per partes p̄stat̄ grā. Marie vero se totam
īfudit grē plenitudo q̄ fuit in xp̄o: q̄ p̄ aliter
et alit̄: qꝛ in xp̄o fuit plenitudo grē tanq̄ in
hoie ꝑsonalit̄ diffinito: in maria v̄o vt in tē
plo singularit̄ cōsecrato. Uel alit̄. in xp̄o fuit
plenitudo grē vt in capite: in maria v̄o sicut
in collo transfusa. hec ille. Quartū elemētū ꝛ
lr̄a ē ioth siue J. ꝛ int̄pretat̄ scīa siue ꝯfessio
aut principiū in quo virginis humilitas ꝓ-
funda ꝛ virtuosa colorat̄. Nam humilitas ē
scīa vera: ꝛ sui cognitio atq̄ principiū bono
rū oīū i celo ꝛ i terra: vt Aug. scribit ad dyos
coꝝ. Ad cui⁹ declarationē p̄mitto tria. Pri-
mū est ꝙ q̄nto quis est ꝑfectior: tanto se dete
riorē cognoscit. Scdm̄ est ꝙ quāto quis est
deo vicinior: tanto se videt remotiorē ab eo.
Tertiū est ꝙ q̄nto q̄s est maior tāto se ma
gis hūiliat in oībus. Ratio istoꝝ est qꝛ: q̄nto
quis clari⁹ deū cognoscit: tanto seipsum ꝑfe
ctius videt: qꝛ in cōparatione vere lucis oīs
alia lux euanescit ꝛ obtenebrescit ex toto. cū
aūt quis hos duos termīos sic cognoscit di
stantes ꝑ infinitū quoꝝ vn⁹ ē maximū ens
necesse est vt aliū videat: aut nihil aut quasi
nihil: q̄m respectu infiniti oē aliud ens videt̄
q̄si nulli⁹ magnitudinis. Sil'r supra mēsuraȝ
cognitōis ꝯsequitur grad⁹ dilectionis. vnd̄ fit
vt plus amet' qui plus nouit. Et qꝛ recte exi
stimat deū amandū ꝛ amabilē q̄tuȝ amare
nō p̄t: qꝛ videt illū diligibilē in īfinitū: ꝛ actū
sue dilectōis fore finitū: iudicat se min⁹ ama
re q̄it. licet ille qui min⁹ amat sicut min⁹ co
gnoscit. Et ita appet ꝙ q̄nto quis ē melior ꝛ
sanctior: tanto ē humilior ꝛ iꝑfectiorē se cre-
dit pȝ de abraā q̄ dixit Loq̄r ad dn̄ȝ meū cū
sim puluis ꝛ cinis. pȝ de Job q̄ dic̄. Uētus ē
vita mea. pȝ de Dauid q̄ dicit, Ego aūt sū ver
mis ꝛ nō homo. pȝ de Johe baptista q̄ dicit
Ego vox clamātis in deserto. pȝ tandē in btā
v̄gine q̄ dic̄. Ecce ācilla dn̄i. sic ḡ pȝ cognitio
ꝛ ꝯfessio bte v̄g. q̄ ad sepaȝ. Quītū elemētū
et lr̄a est aleph siue A qd̄ īterp̄tat̄ sūma cla
ritas in gloria. Nā sicut in via btā virgo ē do
ctrina viuendi: sic in patria ē claritas deum
videndi ꝛ gaudiū deo fruēdi. Si quis peteret
Si de⁹ volebat repare celum ꝛ restaurare rui
nā angelicā: quare poti⁹ id nō fecit de illa por
tione angelica q̄ ꝑierat cū sit nobilior creatu
ra q̄ de terrestri hoie grauit. Respōdet criso.
dicēs ꝙ celū debuit repari de maiori gaudio
ꝛ nō minori siue ad mai⁹ gaudiū ꝛ nō ad mi
nus. Sed mai⁹ gaudiū resultat de humana
natura q̄ de angelica. Primo qꝛ est duplex
gaudiū angelis dei de redēptōne humane na
ture. s. quo ad carnem ꝛ quo ad spirituȝ. Ex
eo em̄ ꝙ verbum assumpsit carnem et spiri-
tum: gaudent angeli in fruitōe ꝛ visione vtri
usq̄. Si aūt assumpsisset illā portionem an-
gelicam iam dictā nō fuisset gaudium eoꝝ:
nisi quo ad spm̄. Scdo qꝛ maior est numer⁹
hominū saluandoꝝ q̄ spirituū damnatorū
Sȝ ex hoc accrescit gaudiū angeloꝝ. iō dixit
xp̄s Luce.xv. Gaudiū est angelis dei super
vno petōre pniam agente: q̄ sup nonagin-
tanouem iustis qui nō indigent penitentia.
vn̄ Bern. in quodā ſmōe dicit sic. Ad beatā

virginē sicut ad mediū: sicut ad archanū dei sicut ad terrā cāum: sicut ad negociū scloꝝ respiciūt ⁊ qui in celo sunt: ⁊ qui in iferno habitāt: ⁊ qui nos precesserūt ⁊ nos qui sumꝰ et qui nos sequentur: ⁊ nati natoꝝ: ⁊ qui nascēnt ab illis. Illi qui sunt in celo vt restaurent: ⁊ qui in iferno vt eripiātur: ⁊ qui ꝑcesserunt vt ꝓphe fideles iueniātur: ⁊ qui sequētur vt gloriam assequātur. hec ille. D

Tertius flos est iste. Magnitudinē factoꝝ a sūma diuinitate comprehendit hoc nomen maria in veritate. Pꝫ ꝑ duos testes. Primꝰ est Amb. sup Luc. ꝯtra hereticū dic sic. vt allegat a magro sen. lib. I. dist. ix. ca. vi. Mihi enī impossibile est gnātionis scire secretū. Deficit animꝰ ⁊ mens deficit. vox silet nō mea tm̄: sed etiā angeloꝝ. Supra potestates: sup angelos: supra cherubin ⁊ supra seraphin: ⁊ sup oēm sensū ē: qꝛ scriptū est pax xp̄i sup oēm sensum est. Et si pax xp̄i sup oēm sensum est: quō nō est sup oēm sensū tanta generatio. Tu ergo os manū admoue: scrutari nō licet diuina mysteria licet scire ꝙ natꝰ sit: nō licet discutere quō natus sit. Illō negare mihi nō lꝫ: hoc qrē metꝰ ē Ineffabil ei ē illa gnātio. vñ esa. ait Gnātionē eiꝰ ꝗs enarrabit: Nec hūanū sēsū ⁊ mūdi itelligētiā excedit. Hoc nō capit hūane itelligentie. rōn̄ ſꝫ prudentia est fidelis ꝓfessio. hec ille. Scḋs est Marimꝰ in ſmone de natali dicēs sic. Gnātio xp̄i enarrari n̄ potest: credi pōt. Lingua deficit fides ꝓficit. Magnꝰ enī ꝓfectꝰ est fidei cū tm̄ de deo suo mens pōt cōcipere quantū ſmo nō pōt ꝓferre. hec ille.

Nā oīa magna q̄ olim fecerat deus in mūdo hodie cōpleuit in maria. Magnū fuit ꝙ deꝰ creauit celū ⁊ terrā: ⁊ oēs ornatus eoꝝ: sed maius fecit in maria: qꝛ celū ⁊ terrā nō fuerunt capacia dei: ſꝫ in vtero virgīs formauit minimū corpus in quo totus deꝰ essentialr̄ cōtinet. vnde cātat scā mater eccl̄ia. Sacra ⁊ imaculata virginitas quibꝰ te laudibꝰ referā nescio: qꝛ quē celi capere nō poterāt tuo gremio cōtulisti. Iterꝫ magnū fuit ꝙ liberauit frequēter hebreos in manu forti signis mirandis ⁊ portētis insolitis: ſꝫ maiꝰ fecit in maria: qꝛ in virgine liberauit totū genꝰ hūanū: inferno spoliato. Nam fuit in vtero virginis mensibꝰ nouē. Preterea magnū fuit ꝙ pauit ppl̄m suum. xl. annis in deserto māna celi: ſꝫ maiꝰ fecit in maria: qꝛ in eiꝰ vtero formatꝰ ē panis oīm ang̃loꝝ ⁊ hoim. ꝑs. Panem angeloꝝ māducauit hō. Amplius magnū fuit ꝙ mel eduxit d̄ petra. oleūqꝫ de saxo durissimo: ſꝫ maiꝰ fecit in maria: quia de vtero v̄ginis emanauit ille ad quē oīa sub figura tendebāt. Adhuc magnū fuit ꝙ iordanis cōuersus est retrorsū: ſꝫ maiꝰ fecit in maria: qa antiquꝰ dierū: ⁊ canꝰ eternitate visa v̄gine retrocessit ad ifantiā vniꝰ diei. Sūt etiā alia magna ⁊ miranda q̄ deꝰ fecit in veteri testamento ipleta in maria. Magnū fecit deꝰ Abrahā patriarchā cui dixit deꝰ: ego sū merces tua magna: ⁊ faciā te crescere i gentē magnā. ⁊ magnificabo nomen tuū ⁊c̄. Magnꝰ sed cui magna ꝓmisit: sed maiꝰ fecit in maria: qꝛ quē Abrahā ꝓ mercede deū expectabat: maria illū in vtero gestabat. Quod abrahā figurabat Maria v̄ificabat. Abrahā fuit pr̄ ppl̄i electi: maria fuit vera mr̄ vnigeniti dei. Magnū fecit deꝰ moysen ꝓphetā. Iuxͣ illō Exo. xi. Fuitqꝫ moyses vir magnꝰ valde in terra egyptiꝫ maius fecit in maria: qñ xp̄s descēdit in egyptū. i. mundū istū arcolā repperit aromatū que irrigabat sicut padisus d̄ itrare quā intrauit vt pascat ibi: ⁊ lilia colligat. In hac arcola factꝰ ē ille ꝓpheta de quo oīs plebs aliqñ clamabat. ꝓpheta magnꝰ surrexit in nobis ⁊ qꝛ deꝰ visitauit ⁊c̄. Magnū fecit deꝰ dauid regē iuxta illud. i. Reg. xxv. Fuit homo ille magnus nimis iuxͣ nomen magnoꝝ qui sunt in terra: qꝛ vera magnitudo nō iuenit i terra cū sit exigua ad instar pūcti: mūdus tñ vocat tales magnos qꝛ s̄t v̄r vestigia magni dei q̄ est rex regū ⁊ dn̄s dn̄antiū: sed maiꝰ fecit in maria: qꝛ dedit sibi nō vt ancille: nō vt nutrici: nō vt doctrici: sed vt dilecte matri dominū vniuersoꝝ cuiꝰ regni nō erit finis. Ex quo facta est migatrix omium potens ⁊ gloriosa. habēs iperare reg̃ idoneꝰ: qꝛ erat subditus illi. vt dr̄ Luc. ij. Uere ḡ magna fcā ē inter. imo sup oēm creaturā q̄ dicit de se luc. i. Fecit mihi magna q̄ potens est. Magnꝫ fecit deus mulierē quē cenaculū edificauit in domo sua in quo reciperet helyseū qui interp̄tatur deus saluator meus. sed maius in maria in cuiꝰ vtero reciperet filius dei qui expādit se sup defunctꝰ. s. genus humanū: ⁊ fctā sunt organa hoīs mēbra dīna discurrēs huc atqꝫ illuc ſm humanitatē assumptā ꝑ iudeā et galileā et adiacētes ꝓuincias calefecit beneficijs verbis exemplis caruem defūcti. Et septies oscitauit imꝑfecte ꝓtestans tonēs ꝙ esset ꝓpheta ꝓmissus in lege. Tandēqꝫ locatus in lectulo crucis: surrexit qui erat mor

ne cepitq loq dicens. Vere filius dei homo erat iste: et restitutus est viu⁹ matri sue q̄ sta bat iuxta crucē: hoc munus expectans. Magnū fecit deus celū et terrā et sup oīa veritatē. Celū valde distat a terra iuxta illud: sicut ex altant celi a terra: sic exaltate sunt vie mee a viis vestris: sed maius fecit in maria. in cui⁹ vtero veritas i. filius dei cōiungit rōnali aīe que est celū: et carni humane q̄ est terra. ps. Veritas de terra orta est et c̄. Magnū fecit de us hoiem timentē se Iudith. xvi. Qui timēt te magni erūt apud te. Hos eñ fecit mag⁹ ratione p̄destinationis ad vitā: sed mai⁹ fe cit in maria: que ad salutationē angeli timu it casto quodā timore. Unde fuit p̄destinata esse cōformis ymagini filij dei: plusq̄ omīa alia creatura. Hec fuit a patre vocata: a spū sancto sanctificata: ab angelo in spōsam dei electa: et tandē a filio magnificata. Magnū fecit deus subiectū sacre scripture iuxta illud Prouer. viij. Audite me qm̄ de reb⁹ magnis locutura sum. s. de tribus psonis diuinis: et de iis q̄ ad gloriam earū ptinent: sed mai⁹ fecit in maria. Nam scriptura de xp̄o multa loqui tur: sed in virginis vtero ↄcipit. Illa regit eū multiplici figura: hec vestit eū carne pura. Il la pmittit hec ostendit. Ibi multiplicit glo saf. Hic mirabiliter humanaf et adoraf et c̄. Magnā fecit deus miam suā iuxta illud Ec cle. xviij. Magna est mia dei solius. Hec ē val de lata: q: mia dn̄i plena est terra. Valde lō ga: q: vniuerse vie dn̄i mia et c̄. Valde pfun da: q: si descendero ad infernū ades. Valde sublimis: q: mia dn̄i sup oīa opa eius. Ita domestica: q: cōplet viscera dei. Ita mobilis q: mia eius a pgenie in pgenies. Ita dura bilis q: mias dn̄i in eternū cantabo: sed ma ius fecit in maria: vt merito dicaf mater gra tie mr̄ mie. vn̄ dr̄ Salue regina mie et c̄. Ma gnū fecit deus tēplū reedificatū post captiui tatem babylonis iuxta illud Agge. ij. Magna erit glia dom⁹ istī⁹ noui q̄ prime dic dn̄s exercituū. s; hoc nō pōt itelligi de illo tēplo materiali: q: in esdra legif q̄ seniores q̄ vi derāt primā domū edificatā p Salomonē flebant: q: hec domus longe deficiebat a glo ria prie. Nam in ista scd̄a domo defecerūt sex que fuerant in prima domo s. archa testi ta bule legis: virga aaron que floruit: vrna in q̄ erat māna: aqua expiationis et pp̄hia. Intel ligif q̄ hec gloria quo ad pn̄tiā messie iuxta il lud Malachie. iij. Statim veniet ad templū suum dn̄ator: quē vos queritis: et angelus te stamenti quē vos vultis. Hoc aūt impletū fuit per beatā virginē: vt p3 et c̄. E

Quart⁹ flos est iste. Li cet cōceptus virginis p̄nūciatus fuerit p: o phetia p̄destinatiōis: nō tñ sine arbitrio cō sentiente consummatū est op⁹ diuine icarna tionis. Patet p duos testes. Prim⁹ est san ct⁹ Tho. iij. pte. q. xxx. ar. i. ad i dicēdū q̄ dic sic Prophetia p̄destinatōis ↄplef sine nr̄o arbi trio causante: nō tñ sine nostro arbitrio con sentiente. h ibi. Incarnatō xp̄i pmissa fuit Esa. vij. Ecce virgo cōcipiet et pariet filiū. Matri moniū quoddā ↄtrahebatur inter deū et bea tam virginē s̄m illud canti. iiij. Ueni de liba no sponsa mea. Sed vt dr̄ xxvij q. ij. in prin. Consensus facit matrimoniū. Item iob̄es criso. sup Math. Matrimoniū quid nō fa cit coitus: s̄ voluntas. hec ibi Scd̄s est san ctus Epiph[illegible] q in quodā sermone dic. Cū beata virgo dū legebat illum psalmū. Bene dixisti dn̄e terrā tuā et c̄. et puenisset ad illum versū. Audiā quid loquaf in me deus: qm̄ lo quef pacem in plebē suā: statī angel⁹ igres sus ē ad eā: et dixit. Aue gr̄a plena dn̄s tecū. Ecce quomō voluntas virginis pbaf ad ↄsentiendū in matrimoniū dei. Fuerunt aūt i isto sacratissimo ↄiugio q̄tuor requisita ad verum matrimoniū. Primo fuit initiatū cū dicif Luce. i. Missus est angel⁹ et c̄. Hec aūt initiatio designatur per sex. Primo per electi onē tpis. cū dicaf in mense aūt sexto. Secun do p nomē nūcij. cū dicaf Missus ē āgel⁹. gabriel. Tertio p dignitatē mittētis. cum dr̄ A deo. Quarto p ↄdecentiā loci ad quē mis tit cū dr̄ In ciuitatē galilee cui nomē naza reth. Quīto p magnificentiā psone ad quam mittif. cū dr̄ Ad virginē desponsatā viro cui nomen erat Ioseph de domo dd. Sexto per manifestationē visionis electe sponse. cū dr̄ Et nomē virgīs maria. Quantū ad primū de us in p̄simonio mittat ↄposuit filio et spūi scō quo tpe debebat matrimoniū istud initiari. Cui rn̄sum est q̄ in mense sexto ppf duas rōnes. Pria vt veritas correspōdeat figure Nā sicut hō sexto die fact⁹ est ad ymaginem dei: et initiauit matrimoniū cū eua: sic sub cō s. In senario debet fieri xp̄s homo plenior dei ymago et initiari matrimoniū cum virgine dilecta. ps. Tep⁹ miserendi ei⁹: qm̄ venit tē pus. Et Paulus Gala. iiij. At vbi plenitudo venit tēporis misit deus filium suū factum ex muliere. Scd̄a ratio est q: post quinq̄

nobiles decursus synagoge debebat nūciari matrimoniū istud. ps. Sacrificium ꝛ oblationem noluisti: aures aūt pfecisti mihi. Holocaustum ꝛ p peccato nō postulasti: tunc dixi ecce venio. s. hoc tpe sexto. Primo em̄ fuit synagoga sub circūcisione per quadringētos annos. Scđo accepta lege fuit sub iudicib⁹: p tantūdē tpis. Tertio fuit sub regibus pficiens in regnū ꝛ dñium. Quarto assūpto pleni⁹ spū pphico fuit sub pphis solēniorib⁹. s. sub Esaia Hieremia ꝛc. Quinto restituto tēplo ꝛ ciuitate fuit sub pōtificib⁹ q̄ b⁹ p Aggeū: zachariā: ꝛ malachiā. iterata pphia de xpo ꝛ ei⁹ pcursore factū est silentiū ppharū: ita q obmutuit cetus sacerdotuꝫ vsqꝫ ad iobis ortū. Et ideo in eiusdē q̄nti tpis sexto cētenario: cōueniēt initiatū ē matrimoniū istud. Quantū ad scđm pposuit de⁹ pr̄ filio ꝛ spūi scō. Quis erit nūci⁹ fidelis ad tm̄ sacrꝫ nūciandū: an hō: an angel⁹. Cui respōsū est q angel⁹ ppt̄ tres rōnes q̄s assignat sanct⁹ Tho. iii. p. te. q. xxx. ar. ii. in. R. dicēs sic. Conueniens fuit matri dei annūciari p angelū diuine īcarnationis mysteriū. Primo quidē vt ī hoc etiā seruaret̄ diuina ordinatio s̄m quaꝫ mediātib⁹ āgelis dīna ad hoīes pueniunt. vñ dicit dyo⁹. iiij. ca. celestis hierarchie: q diuinū iesu benignitat. mysteriū: āgeli pmū edocti sūt: postea p ipsos ad nos cognitiōis gr̄a trāsiuit. Sic g̃ diuinissim⁹ gabriel zachariā quid docebat pphiam eē futuruꝫ et ipso: mariam autē quō in ipsa fieret thearchicum ineffabilis dei formationis mysteriū. Scđo hoc fuit cōueniens repationi humane: q̄ fiebat p xp̄m. Unde Beda in homelia dic̄. Aptū humane repationis pncipium: vt angelus mitteret̄ a deo ad virginē partu ꝯsecrandam diuino: q̄ꝛ prima perditionis hūane fuit cā: cū serpens a diabolo mittebat̄ ad mulierē spū supbie decipiendam. Tertio: q̄ꝛ h̄ cōgruebat virginitati matris dei. Unde Hiero. dicit in s̄mone assūptionis. Bene angel⁹ ad virginē mittit̄: q̄ꝛ semp est angelis cognata virginitas. Profecto in carne preter carnē viuere: nō terrena vita est: s̄ celestis. hec Tho. Et iste fuit āgel⁹ gabriel: qui fortitudo dei interpretat̄. Et illū debebat ānunciare: q̄ esset fortitudo nr̄a. Esa. ix. ca. Uocabitur nomen ei⁹ admirabilis: ꝯsiliari⁹: deus fortis ꝛc. Et ps. Quis est iste rex glie: r̄ndit. Dñs fortis ꝛ potēs: dñs potēs in prelio ꝯ diabolū. s. Quantū ad tertiū dic̄ Bern̄. Super missus est: q ideo d̄: missus a deo: ne de⁹ alicui bea

tor angeloꝝ suū cōsiliū priusq̄ꝫ virgini reuelasse putaret̄: excepto dūtaxat āgelo gabriele: cui ꝛ seruāda ab initio tradita fuisse credenda est. Et exponēs se subdit. Suū ꝯsiliū dicit nō de opē: sed de opis tpe. de loco: de modo: ꝛ psōe q̄ꝫ electōe. Modū āt vocat illū quē virgo req̄suit dicēs. Quō fiet istud? Cui etiaꝫ sibi exprimit̄ dū d̄r. Spūssanct⁹ supueniet in te ꝛc. Quantū ad quartū: de⁹ pr̄ ordinat gabrieli archāgelo: vt vadat ad ciuitatē nazareth: que est sita in puincia galilee. Quia nazareth interpretat̄ flos vel sanctitas: ꝛ galilea transmigratio: ꝛ sig̃t q in loco a mūdi fastu ꝛ supbia segregato: ꝛ hūane noticie ꝛ expientie abscōso: ꝛ vli cōuersioni gentiū vicino: ꝛ in deū ꝛ eternā patriā suspirante ꝛ transmigrante. ꝛ puritate ꝛ sanctitate florido: ꝛ rationabiliū affectuū ꝛ ciuiū collegio instar ciuitatis: debet cōcipi verbū eternū. Quantuꝫ ad q̄ntū Petrus rauēnas in s̄mōe hui⁹ diei dicit sic. Ad virginē deus aligerū pcitorē mittit. Nam dat Arrā: datā suscipit: qui fert gratiā: fidem refert: ꝛ tradit munera virtutis: q̄ mox virginici consensus resoluat sponsionē: puolat ad sponsam festin⁹ interpres. vt a dei sponsa hūane dispōis arceat ꝛ suspendat affectū. Necꝫ auferat a Joseph virginē: s̄ reddat xpo: cui est in vtero pignorata cum fieret: xp̄s ergo suam sponsam recipit: nō preripit alienam: nec separationē facit: q̄n sibi suam totam iungit in vno corpore creaturam. hec ille. Et Ambrosius in homelia hodierna dicit sic. Unde vtrūqꝫ posuit scriptura vt et desponsata esset ꝛ virgo. Uirgo: vt expers virilis consortij videretur. desponsata: ne temerate virginitatis adureretur infamia: cui grauis aluus corruptele videretur insigne pferre. hec ille. Et Beda in homelia hodierna dicit sic. Cur autem ipse nō de simpliciter virgine: sed de desponsata viro concipi ꝛ nasci volait: plurime a patribus rationabiles cause proferuntur. Ex quibus permaxima est ne velut stupri rea damnaretur: si virum non habens filium procrearet. Deinde etiā que domestica cura naturaliter exigebat: puerpera solatio sustentaretur virili. Oportebat ergo beatam mariam habere virum: qui et testis integritatis eius certissimus: ꝛ nati ex ea domini ꝛ saluatoris nostri esset nutricius fidelissimus. hec ille. Quantū ad sextū dicit sanctus Thomas. iii. parte q̄st. xxx. articulo iiii in. R. Qꝫ angelus ānunciās apparuit matri dei corporea visione: et hoc conueniens

fuit primo quidē cōgruum ad id quod ānūciabatur. Venerat enī angelus annūciare incarnationē inuisibilis dei. Unde etiā cōueniēs fuit vt ad huius rei declarationē inuisibilis creatura formā assumeret in qua visibiliter appareret. cū etiā oēs apparitiones veteris testamēti ad hanc apparitiōem ordinētur: qua filius dei in carne apparuit. Secūdo congruū fuit dignitati matris xpi que nō solum in mente: sed in corporeo vētre erat dei filiū receptura. Et ideo nō solum mens eius: sed etiā sensus corporei erant visione angelica fouendi. Tertio cōgruit certitudini eius qđ annūciabatur. Ea enī que sunt oculis subiecta certius cōprehendimus: quā ea que ymaginamur. vn̄ dicit Crisosto. sup Mat. Ideo angelus nō in somnis: sed visibiliter virgini astitit. Nā quia magnā valde relationē ab angelo accipiebat: ideo egebat tāte rei euentus visione solēni. hec Tho. Sed hoc nomen maria interpretatur illuminatrix dicitur et nomen virginis maria. i. illuiata et luiosa apparitione angeli ad eā et cetera. Secundo istud matrimoniū fuit cōtractū per verba de presenti cum dicitur ingressus angelus ad eā dixit sic. In quo matrimonio fuit triplex bonū. s. fides: proles et sacrm. sicut declarat Aug. lib. de bono cōiugali. et habetur. xxvij. q. ij. ca. Omne dicit sic. Omne itaq; nuptiarū bonū impletū est in cōceptione xpi. proles: fides sacrm. Prolem acceptimus xpm dnm. fidem: quia nullū adulteriū Sacramentū: quia nullū diuortiū hic ibi. Angelus primo salutat virginē dicēs. Aue. Sup quo petrus rauēnas in sermone hodierno dicit sic. In hac voce oblatio est Oblatio muneris nō simplex salutationis officiū: Aue hoc est gratiā accipe. ne trepides ne sis sollicita de natura. plena: quia in aliis gratie per te veniet plenitudo dn̄s tecū. Quid est in te dn̄s est? Quia ad te nō visitādi studio venit: sed in te nouo nascēdi sacro sacro. Adiecit cōgrue Bn̄dicta tu in mulieribus. Quia in quibus eua maledicta puniebat viscera nūc in illis gaudet honoratur: suscipitur maria benedicta. Et facta est nūc vere mater viuentiū per gratiā que mater erat moriētium per naturā. hec ille. Post hec angelus salutauit beatā virginē dicēs. Aue. Cōtinuo subiūxit illa tria bona matrimonij. Primo subiūxit bonū fidei dicēs. Gra plena. Sup quod Ber. dicit sic. In ventre gratia deitatis. in corde gratia charitatis. in ore gratia affabilitatis: in manibus gratia mie et largitatis. hec ille Et Aug. sup illud Luce. xi. c. Beati qui audiunt verbum dei et cetera. dicit sic. Felicior partus spiritualis quam carnalis. Beatior enī fuit virgo percipiēdo xpm fide: quā carne. Materna enī propinquitas nihil ei profuisset: nisi felicius ipsum fide. quam carne gestasset. hec ille. Secundo subiūxit bonū prolis: dicit Dn̄s tecum. Sup quo dicit Bern. Dn̄s pater tecū qui genuit dn̄s tecū quē cōcipis. Dn̄s spūs sanctus de quo cōcipis: et dn̄s filius quē carne tua induis hec ille. Tertio subiūxit bonū sacri dicēs Benedicta tu in mulieribus. i. super omēs mulieres: quia eris mater et virgo. Sup quod Beda in homelia hodierna dicit sic. Uere bn̄dicta in mulieribus. quia sine exēplo muliebris cōditionis cū decore virginitatis gaudia est honore pentis: quodq; virginē matrē decebat dei filium procreauit. hec ille. Que cū audisset: turbata est in sermone eius: et cogitabat qualis esset ista salutatio. Sup quo petrus rauen. in sermōe hodierno. dicit sic. Quid est quod psonā videt: et de sermone turbatur? Quia venerat angelus. blādus in specie. fortis in bello: mitis in habitu: sermone terribilis: hūana presens: diuina repromittēs. Unde et virginem quā leniter visus sollicitauerat: nimiū turbauit auditus: et quā missi pn̄tia parū mouerat: cōcussit toto pōdere mittētis auctoritas. hec ille. Origenes sup Luc. dicit sic. Si virgo sciuisset ad aliū quempiam similem esse factū sermonē vt pote que legis habebat scientiā: nunquā eā quasi peregrina talis salutatio terruisset. Angelus apparens sciens hanc esse humanam naturā primū perturbationi humane medetur Unde tā zacharie quā marie post turbationē dixit. Ne timeas. hec ille. Hec ei turbatio virginis cōueniens fuit verecūdie virginali: quia vt Amb. dicit sup Luc. Trepidare virginū est et ad oēs viri ingressus pauere: oēs viri affatus vereri. Quid tn̄ dicitur quod cū beata virgo assueta eēt visionibus angelorum nō fuit turbata in visione angeli: sed in admiratōe eorum que ei ab angelo dicebantur: quia de se tā magnifica nō cogitabat vnde euāgelista nō dicit: quod turbata fuerit in visione angeli: sed in sermōe eius quo i spōsam dei eligebatur. Cogitat ergo beata virgo: quia cito respondere est facilitatis hūane. cogitare vero est pōderis matri: et iudiciū pmaturi. Pauet celū: stupēt et tremūt angeli creatura nō sustinet: natura nō sufficit considerare īmensitatē dei: et vna puella sic intra sui pectoris angustias deum recipit: oblectat hospitio vt pacem terris: celis gloriam: salutem perditis: vitam mortuis: terrenis cum celestibus parentelā: ipsius dei cum carne cō

mercium: pro ipsa domo exigat pensionē: p ipso vero mercedem conquirat: τ impleat illud prophete. Ecce hereditas domini filij merces fructus ventris. Agit angelus cum maria de salute: qr cum Eua angelus egerat de ruina. Audistis angelū de limo nostre carnis construentē templū diuie maiestatis: arte ineffabili. Audistis in terris deum: in celis homines: sacramento incomprehensibili collocari. Audistis inauditā rationē in vno corpore deū hominēq₃ misceri. Audistis nostre carnis fragilem naturam ad portandam totam deitatis gloriā angelica exhortatione roborari. Quis nō stupeat? Quis non miretur? Quis nō turbetur? Nam cum splēdida esset facies Moysi: videntes seniores claritatem vultus eius admirantes timuerunt valde: quāto incomparabilius timēdum' est in visione claritatis diuine? Denicq₃ ne tanto ponderi et celesti fabrice in maria subtilis et minuta nostri corporis arena succumberet: τ in virgine toti' generis humani portatura fructum: virga tenuis frāgeretur: fugat metum vox angeli dicēs. Ne timeas maria: id ē ne dubites ista compleri in te: quia iuenisti gratiam apud deum. Qui enim inuenit gratiam nescit timere. Tu vero inuenisti gratiā. Apud quem? apud deum. Beata que inter homines audire sola meruisti pre oībus inuenisti gratiam. Quantā? quantam superius dixerat plenam. Vere plenam: que largo imbre totam infunderet creaturam. Ecce quia angelus eadem bona matrimonij reperit. fidem cum dicit. Inuenisti gratiam apud deū. Per hanc enim fidē meruit eē mater christi. Unde sanctus Thomas .iij. parte .q ij. articulo xi. ad tertium dōm dicit. Qr beata virgo meruit portare dominū xpm: nō qr meruit deū incarnari: sed quia meruit ex gratia sibi data ſm illum puritatis τ sanctitatis gradum vt congrue posset esse mater dei. hec ille. Ideo cātat ecclesia. O gloriosa dei genitrix virgo semper maria que dominū omniū meruisti portare. De principio aūt hui' meriti dicit angelus inuenisti gratiam apud deū. Etiam confirmat bonū plis cum dicit. Ecce concipies in vtero τ paries filium: τ vocabis nomē ei' Iesum. Tandem cōfirmat bonū sacramenti qd̄ est inter deum τ animam: dicēs. Hic erit magnus τ filius altissimi vocabitur τc. Tertio istud matrimoniū fuit ratificatum: cū dicitur. Dixit aūt maria ad angelum. Quomō fiet istud: qm̄ virum nō cognosco? Ergo quo

Petr' rauēnas in sermone hodierno dic̄ sic. Ecce maria interrogat: τ si qui interrogat dubitat. Cur solus zacharias velut querul' percontator penam incurrit? Quia pectorū cognitor non verba: sed corda preuidit. Nō quid dixerit: sed quid senserit iudicauit. Erat eñ interrogantiū causa dissilis: spēs pdiuersa. Hec cōtra naturam credidit: ille dubitauit p natura. Hec itegre rei ordinē qrit: ille q̄ deus iubet fieri nō posse pscribit. Ille impulsoribus exēplis nō accedit ad fidem: hec sine exemplo pcurrit ad fidem. Hec miratꝰ de partu virginis ille de cōceptu disputat ꝯiugali. hec ille. Ut ergo istud matrimoniū ratificetur instigat nō dubitando de facto ſ; modū τ ordinem querit. Vñ Amb. expresse dic̄ sup luca qꝫ beata virgo de verbis angeli non dubitauit dicēs sic. Temperatior est marie respōsio q̄ꝫ verba sacerdotis. hec ait. Quō fiet istud? ille rn̄dit. Unde hoc sciam? Negat ille se credere que negat se scire. Ista nō dubitat eē faciendū: quod quō fieri possit inquirit. Aug. tñ videtur dicere qꝫ dubitauerit. Dicit em̄ li. questionū veteris τ noui testamenti. Ambigenti marie de ꝯceptu: possibilitatem angelus pdicat. Sed vt dicit sanct' Thomas .iij. pte q. xxx. ar. iiij. ad scd̄m dōm. Talis dubitatio magis est admiratōis: q̄ꝫ icredulitat. et iō āgel' pbationē iducit nō ad auferendā incredulitatem: sed ad remouendā admirationē. ſm Tho. Nam ratificatio ꝯfirmat mr̄imoniū qr qd̄ abinitio nō valuit: nec tenuit: rati habitione valet: vt dr̄ Extra qui matrimoniū accusare possunt. c. i. sup adiecisti. Ut ergo istd̄ matrimoniū fiat ratū: qrit beata virgo de modo hui' matrimonij: dic̄. Quō fiet istud? Si modo spirituali q̄d ad me ptinebit? Si mō supernali modū refera. Si mō naturali virū nō cognosco .i. me nō cognoscere pposui: qm̄ virginitatē meā deo deuoui. O virgo pudorata: quē virū queris? Nūquid queris virū quē tu in padiso pdidisti? Redde virū virgo sancta: redde depositū dei. redde et te: que eum pdidit et se. Pretermitte nature ordinē: recognosce ordinē creatoris. Ille et te assumet τ faciet virū: q̄ in pncipio feiam fecit τ assumpsit et viro. ne qras virū. Cesset op' hoīs: qr ad repationē hoīs sufficit ars diuina. hic est qꝫ deus ipe ad te venit: qr te penituit ad hoīes puenisse. Nec iā caro ad carnē: sed spūs sanct' superueniet in te: qr qd̄ de carne natū est caro est: τ qd̄ de spū sancto est spūs ē: qr de' spūs est. Qui ḡ de spū nascit: sine cōtrouersia de'

est. Iō rñdens angel⁹ dixit ei. Spūs sanct⁹ supueniet in te:q2 vt dicit Hugo de scō victore. Motiuū ad ɔceptōem naturalē ē amor viri in mulierē ꝛ amor mulieris in virū. Sic in ꝟgine q2 in ei⁹ corde amor spūssancti singulariter ardebat:iō in carne ei⁹ amor spūs scī mirabilia faciebat. scđm Tho.iij. pte.q.xxxij.ar.i.ad.i.dō3.dicē sic. Op⁹ ɔceptōis xpi cōe quidē ē toti trinitati scđm tñ mod aliqđ attribuit singul psonis. Nā prī attribuit auctoritas respectu psōe filij q p h⁹ ɔceptōe3 nat a3 hūanā assūpsit. Filio āt attribuit ipa carnis assūptio. Spūi scō attribuit formatio corporis:qđ assumit a filio. Nā spūsscūs ē spūs filij. scđ3 illō gal.iiij. Misit de⁹ spm filij sui. Sicut aūt ꝟtus aie q est in semie p spūz quiᵭ seie ɔcludit format corp⁹ i gn̄atōe alioz hoiz ita ꝟt⁹ dei que ē ipse fili⁹ scđm illud. i. Corin.i. Xpm dei virtutē. p spm scm̄ corp⁹ formauit qđ assūpsit. ꝛ h̄ ēt demōstrāt ꝟba āgłi dicēt. Spūsscūs supueniet i te. q̄si ad pparandā ꝛ formandā materiā corpis xpi. Et ꝟt⁹ altissimi .i. xp̄s obūbrabit tibi. i. corp⁹ humanitatis i te accipiet incorporeū lumen diuinitatis. Umbra em a luie formaᵭ et corpe vt gre. dicit. xviij. moraliū. Altissim⁹ aūt intelligiᵭ pr cuius ꝟtus est fili⁹. h̄ Tho. Ratificat ēt āgel⁹ h̄ mrīmoniū exēplo. helysabet dicēs. Et ecce helysabet cognata tua ꝛc. Sup quo sanctus Tho iij. pte.q.xxx.ar.iiij.ad tertiū dōm dicit sic. Sic Amb dicit in hexameron. Os h̄ multe steriles puenerūt:vt ptus credaᵭ virgīs: ꝛ ideo ɔcept⁹ helysabet steril inducitᵭ:nō q̄si sufficiēs argumentū:s3 quasi quoddā figurale exemplū:ꝛ iō ad ɔfirmatiōem hui⁹ exēpli subditᵭ argumentū efficax ex oipotētia diui. cum dicit. Qm̄ nō erit īpossibile apud deum omne verbū ꝛc. ¶ Quarto istud matrimoniū fuit ɔsūmatū:cu d. Ecce ancilla dñi fiat mihi scđm verbū tuū Consensit em̄ beata virgo huic cōiugio cū dixit. Ecce ancilla dñi. Nam vt dicit Magr̄ sen̄.li.iiij.di.xxix.ca.i. Cōsensus cohabitatōis vel carnalis copule nō facit ɔiugiū:s3 cōsensus cōiugalis societatis ver bis scđm p̄sens tēpus expssus. Sed huc talē ɔsensum expssit beata ꝟgo cum dicit. Ecce ancilla dñi que societas cōiugalis appet in ɔceptōne xpi Un̄ scđm Tho.iij. pte q.xxxij. ar.iiij.ad.i.dō dicit sic. Ista cōceptio tria priuilegia huit. s. q eēt sine petō originali:q esset nō puri hois:s3 dei et hois. Itez q esset cōceptio virgīs ꝛ hec tria habuit a spū sancto. Ideo dicit Damas.lib.iij. Circum ad pinū q spūs sanct⁹ supueniet virgini purgās ipsa3 .i. pseruans ne cum petō originali cōciperet. Quātum ad scđm dicit. Et virtutē susceptiuā verbi dei tribuēs .i. vt cōciperet verbū dei. Quātū ad tertiū dicit. Siml aūt ꝛ gn̄atiuā .s. vt manens virgo posset generare. hec ille. Et quia ista sibi angel⁹ pmiserat:iō ɔsentiens i matrimoniū ista tria petit ipleri dicēs. Fiat mihi scđm verbum tuum ꝛc.

In eodē festo ānūciatōis marie. Ser.ij.

Ave gratia plena. luce.i. ꝛ in euangelio p̄sentis solēnitatis Beat⁹ Hieronī. in sermone de assūptione dicit sic. Talib⁹ nāqꝫ decebat virginē oppignerari munerib⁹ vt esset gratia plena:que dedit celis gliā: terris deū pacēqꝫ refudit:fidē gentibus: finē vicijs vite ordinē:morib⁹ disciplinā. h̄ ille. Super quo ꝟboralem moueo q̄stionem. ¶ Utrū beatissima ꝟgo maria p diuinissima3 salutationē obtinuerit grē plenitudinē atqꝫ pfectionē. Ad istam qōem rñdēt duo doctores ecclie. Prim⁹ est sanctus Tho.iij. pte.q.xxvij.ar.v.in.R. dicēs sic. Quāto magis appropinquat aliqđ principio in quoli3 gn̄e: tanto magis pticipat effectū illius principij. Un̄ dicit dyo⁹.iiij.ca. celestis hierarchie q āgeli q sunt deo ppinquiores magis pticipant de bonitatib⁹ diuinis q hoies. xp̄s aūt est principiū gratie scđm diuinitatē qdē auctoritatiue scđm humanitatē vero instrumentalr. Un̄ Ioh.i. h̄ dicit. Gratia ꝛ veritas p iesū xp̄m facta est. Beata em̄ ꝟgo maria ppinq̄ssima xp̄o fuit scđm humanitatem: quia ex ea accepit humanam naturam. Et ideo pre ceteris maiorem a xp̄o obtinuit gratie plenitudinē Nam vnicuiqꝫ a deo datᵭ gratia scđm hoc ad qđ eligitur. Et quia xp̄s inq̄tum est homo ad hoc fuit predestinatus ꝛ electus: vt esset predestinatus filius dei in virtute sanctificationis. h̄ fuit principium sibi:vt haberet talē plenitudinem gratie:q redūdaret in omnes scđm q dicitᵭ Iohānis.i. De plenitudine eius nos omnes accepim⁹. Sed beata virgo maria tantam gratie obtinuit plenitudinem:vt esset ppinquissima auctori gratie:ita q eū q est plenus omni gratia in se reciperet:et eu3 pariēdo quodāmodo gratiam ad omnes deriuaret. Ideo angelus ad ea3 dicit. Aue gratia plena. Quod exponēs Hieronim⁹ in sermōe de assumptōe dicit. Bene gr̄a plena:q2 ceteris per partes prestatur. Marie vero

... totā simul infudit grē plenitudo. hec Tho.
... sup. Secūdus est Beda in homel. hodi
erna dicēs sic. Uere enī gfa erat plena cui di
uino munere collatū est: vt pma inter femi
nas gloriosissimū deo virginitatis munus
offerret. Unde iure angelico aspectu simul
et affatu meruit perfrui q angelicā vitā stu
duit imitari. Uere gfa erat plena cui ipm p
quē gfa et veritas facta est iesum xpm gene
rare donatū est. hec ille. Tamen pro maiori
declaratōe pono quattuor flores. B

Primus flos est iste. Tam
ineffabilis angelus virginē salutauit, q3 mi
rabilis de⁹ eā sanctificauit. Pz qm angel⁹
salutauit beatā virginē dicēs Aue. que salu
tatio nūq ab aliquo ante beatā virginē fuit
intellecta. Dignū enī erat vt singularissime
virgini singularissimū reuelaret archanum
Cū aūt sit cōsuetudinis angeli eo ydioma
te vel qō nouit psona ad quā loquit. veri si
mile est q angel⁹ hebraico sermone saluta
uerit beatā virginē dicēs Aue. Ad cui⁹ eui
dentiā nota q apud hebreos eua scribit tri
bus litteris. Prima q est octaua in alphabe
to eoz est, Eth et format sic ח. Secūda que
vi. est eis dicit vau. et talit figurat ו Tertia
vero littera et in ordine quīta est he que h mo
do scribit ה. Cuz g ipi hebrei scribāt ordine
retrogrado et legāt q nos. q2 incipiūt a de
xtra et vadūt ad sinistrā nos aūt incipimus
a sinistra et vadim⁹ ad dextrā. pz q eua scri
bunt sic הוח. Litterā pmā nec nos pferre
valem⁹ neq3 pprie nostris lrīs significatio
nem ei⁹ notare. Hec enī est ppt quā pferen
dam beat⁹ Hieronym⁹ passus ē partes dē
tium sibi secari. Nam hebrei nō dicunt eua
sed poti⁹ eue. q2 pma lrā est eth. secūda est
vau p qua bñ vtimur v. et tertia he q apud
nos est e: necesse est q dicāt eue vel pprius
ethue. Nō enī in eua habēt aleph sine q q2
nos nō possum⁹ int pmā et tertiā lram no
tare differentiā loquēdo et lrā tertia figurat
vt nostrū a. Prudent Hieronym⁹ p ethue
dixit eua. Angel⁹ aūt salutās beatā virginē
dixit sic q si lre ei⁹ scriberent vt pferim⁹ ha
berent sic eueth. p quo nos recte dicim⁹ aue.
Istud aue signat sex pfectiōes in beata vir
gine. Prima est virginitas. Nā hoc mirificū
aue ab hebreis nō pōt intelligi qm adhuc ē
velamē ante faciē moysi descendētis a glo
ria dei loquētis in mōte vt nō capiāt gloriā
virginitatis marie. Uiderat enī moyses ru
bum ardentē incōbustum: vt dr Exo. iii. q
arbor iuxta expōem grecoz fuit morus. Et
significat corp⁹ btē marie virgīs a quo tra
hit sanguis hūane redēptionis et charitate
pfis. q vt dr Ro. viii. Proprio filio suo nō pe
percit. s p nobis oībus tradidit illum. Et et
charitate sanctissime aīe iesu xpi: q vt dicit
Apoc. i. Dilexit nos et lauit nos a pctīs nrīs
in sanguīe suo. Sup hāc virginē erat rubus
tanq ignis. q2 deus noster ignis est: et arde
bat charitate q2 ex charitate descēdit in vte
rū virginis. Je. xxx. In charitate ppetua dile
xi te: ideo attraxi te miserās Et nō cōsume
bat. q2 virginitatē nō abstulit a maria. Un
Ambro. sup Luc dicit sic. Incredibilis est et
inaudita generatio. Enī audiri debuit vt cre
deret virginē parere diuini est signū myste
rii nō humani: deniq3 accipe hoc tibi signum
Ecce virgo in vtero accipiet et pariet filiū. Le
gerat hoc maria. ideo credidit futurū. Sed
quō fieret ante nō legerat. Nō enī quemad
modū fieret. vel ppheta tanto fuerat reuelatū
Tanti enī mandati mysteriū non hoīs fuit
s angeli ore promēdū. Hodie primū audit
sps sanctus supueniet in te. Et erat cogitās
qualis esset ista salutatio. Et ideo cū verecū
dia q2 pauebat cū prudentia q2 benedictōis
nouā formulā mirabat: que nusq lecta est:
nusq3 ante cōperta. Soli marie hec salutatio
seruabat. hec ille. Secunda est claritas. cū
enī angelus dixit Aue. demōstrauit q intel
lectus hebreis in sacris lrīs erat terminatus
et q virgo beata erat aurora sanctarū litte
rarū: et filius eius velut lux meridiana. Dixit
nāq marie nomen hebraicū qō est eua mo
do retrogrado qō est Aue. Insinuauit enī p
hoc q scriptura sacra nō est de cetero a dextra
in sinistram legēda. sed a sinistra terminan
da in dextrā. Sps enī sanct⁹ qui significat
per dextrā reuelauit sacrā scripturam sanctis
pphis qui significātur per sinistrā vt eā po
pulo pdicarent. sm illud. ii. petri. i. Non enī
voluntate hūana allata est aliqn pphetia: s
spū sancto inspirati locuti sunt sancti dei ho
mines. hec ibi. At vbi venit plenitudo tēpis
legenda est scriptura sm lrām et interpetan
da sm spm. Littera enī occidit. ecce sinistrū
spūs āt viuificat ecce dextrum. Oia enī in fi
gura cōtingebant illis ecce sinistrū: s predicā
bant xpm dei virtutē et dei sapientiā in my
sterio abscōditam. ecce dextrum. Cum ergo
hui⁹ noui modi scribendi atq3 legendi vir
go sit principium et fili⁹ eius vbiq3 intentus

seq̄tur ꝙ virgo beata est vere sapiētie splendida aurora. ſm illud Cāti. vi. Que ē ista q̄ ꝓgredit̄ q̄ſi aurora ↄſurgens ⁊c̄. Tertia est simplicitas. nā hūane nature terminatꝰ est obliquus incessus ⁊ inchoatꝰ directꝰ: cuꝫ dr̄ Aue. Genꝰ quippe hūanū iter suū agere cepit a dextra innocētie in q̄ fuit creatū ad leuam culpe ꝓpt̄ quā de dextra fuit eiectū: ideo fecit eua ⁊ ꝑdidit simplicitatē inocētie. Venit ḡ angelꝰ ad virginē sanctā: ⁊ eua vertit ī aue: q: vertit sinistrū in dextrū: eo ꝙ hō per virginis partū a leua culpe debebat regredi ad statū simplicitatꝭ ⁊ innocētie. Unde Fulgentiꝰ in ſmōe de nati. dn̄i dic̄ sic. Uenit ad euā dyabolꝰ vt vitā nobis malignꝰ auferret: venit ad mariā gabriel vt vitā reddendā hominibꝰ nūciaret ħ ille. Quarta ē diuinitas. Nā ex significatōe numeroꝝ in his tribꝰ lr̄is ↄtentoꝝ designat̄ ꝙ per beatā virginē efficimur diuini ꝑ participationē. Hanc enī scripturā Aue q̄ apud hebreos ⁊ nos signat vitam. Legūt ab e: h que ſm eos signat octo. transeūt ꝑ vau q̄ signat sex: ⁊ veniūt ad he. que signat q̄nqꝫ. Nos aūt cū angelo ad pedes marie ecōtrario legentes incipimus a q̄nqꝫ transiuꝰ ꝑ sex ⁊ ꝑuenimꝰ ad octo. Ratio ē q: ipi per euā carnalē intrātes ad vitā exordiunt̄ a patria paradisi terrestris transeunt ꝑ ꝑfectū creatōis oīm rerū: ⁊ sub arbore mali partē nutriūt sensitiuā. Scimꝰ enī ꝙ nūerꝰ octonariꝰ designat vitā futurā ꝓpter octauā resurrectōis. Senariꝰ ꝑtinet ad creationē: q: in sex diebꝰ deus creauit vniuersa. Quinariꝰ nūerꝰ correspōdet q̄nqꝫ sensibus corporis: nos vero ad vitā ꝑ virginē matrem currētes tanq̄ infecti. ꝑmo sumꝰ carnales ⁊ aīales hoīes. ⁊ tales nos esse hūiliter fatemur. Inde venimꝰ ad ꝑfectū qđ est xp̄s per fidem baptismatꝭ ⁊ susceptionē alioꝝ sex sacramētoꝝ vt sic finis noster sit in octaua felicitatē etne ꝑ participationē diuinitatꝭ. Eua carnalis facta de se quosqꝫ facit carnales: ſꝫ aue sctissima carnales reddit diuinos. Uñ Leo papa in ſmone de nati dn̄i dic̄ sic. Tibi enī quondaꝫ abiecto: tibi extruso a paradisi gaudiis: tibi ꝑ exilia longa morienti in cinerē ⁊ puluerē dissoluto: cui iam nō erat spes vlla viuēdi: ꝑ incarnationē verbi potestas data ē vt de longinqro ad tuū reuertaris auctorē recognoscas parentē: liber efficiaris ex ſuo de externo ꝓueharis in filium: vt q̄ ex carne natꝰ es corruptibiliter dei spū renascaris: ⁊ obtineas ꝑ grām qđ nō habes ꝑ naturam.

hec ille. Quinta est felicitas. Nā vbi hebreꝰ scribēs vel legēs eua modo suo scribit decē ⁊ nouē: xp̄ianꝰ aūt demit q̄ttuor ⁊ scribit siue profert q̄ndecim: q: si he mutamꝰ in A siue aleph vt dictū est: tūc q̄nqꝫ mutamꝰ in vnū. Numerꝰ aūt decē ⁊ nouē nō inuenit̄ sacratus in sacra scriptura: ſꝫ q̄ndenariꝰ tam in veteri q̄ in nouo testamēto est sacramētis replerꝰ. Iuxta enī traditionē Hiero. hic nūerꝰ est nūerꝰ orōnis ꝓpt̄ q̄ndecim gradꝰ tēpli. Nā beā virgo nōdū annos discretiōis attingens immo neqꝫ ſm cursuꝫ nature verbum vtcūqꝫ sciens formare ascēdēs q̄ndeci gradus tēpli pedibꝰ suis celū mēte cōscēdit per q̄ndeci psalmos graduales quos dr̄ recitasse. Primꝰ enī est de tribulatōibꝰ ad deum clamare: dicēdo. Ad dn̄m cū tribularer clamaui ⁊ exaudiuit me. Secūdꝰ est deū intueri: ⁊ inuocare. s. vt paret ascensū: dicēdo. Leuaui oculos meos in mōtes vn̄ veniet auxiliū mihi. Tertiꝰ est iam ex hilari mēte spe certa cōcepta d̄ futuro ascēsu etiā ↄfiteri: dicēdo. Letatus sum in his q̄ dicta sunt mihi in domū dn̄i ibimꝰ. Quartꝰ est in creatore oculos fixos lꝫ adhuc sit a longe tenere ⁊ modulari dicēdo. Ad te leuaui oculos meos ⁊c̄. Quintus est iam sentire ⁊ videre dei bonitatem a multis icursibꝰ ↄseruātē ⁊ fateri dicēdo. Nisi q: dn̄s erat ⁊c̄. Sextꝰ est int̄ insidias hostium ↄtēplanti paratas anchorā fixā videre ī dn̄o ⁊ dicere. Qui ↄfidūt in dn̄o ⁊c̄. Septimus ē cōsolari de hoste retro cōuerso ⁊ roborari circa lachrymosū laborē ꝓpt̄ spem fertilis messis dicēdo. In cōuertēdo ⁊c̄. Octauꝰ est intueri oēm sufficientiā nostrā esse a deo vanūqꝫ fore aliquid sine illo tētare dicēdo. Nisi dn̄s edificauerit ⁊c̄. Nonꝰ est respicere vberes fructꝰ laborantiū in vinea dn̄i sabaoth ⁊ ipos gustare: dicēdo. Beati omēs ⁊c̄. Decimꝰ est in grātū actionē trāsire ↄspecta distātia int̄ bonos ⁊ malos dicēdo. Sepe expugnauerūt ⁊c̄. Undecimꝰ est ꝓfunda ꝓfūde a ꝓfundis viribꝰ rimari ⁊ orōnis secretū transire dicēdo. De ꝓfūdis ⁊c̄. Duodecimꝰ est in luce claritatꝭ superne sese cognoscere ⁊ nō extolli ſꝫ illuminari dicēdo. Dn̄e nō ē exaltatū ⁊c̄. Decimustertiꝰ est charitate diuina medullitꝰ inflāmari ⁊ ꝓximoꝝ salutē etnaꝫ postulare: dicēdo. Memēto dn̄e dauid. Decimusq̄rtus ē bonoꝝ oīm viuentiū vnitateꝫ videre ⁊ a solo deo scire illos fore beatos: dicendo. Ecce q̄ bonū ⁊c̄. Decimusq̄ntꝰ est illis supernis choris admisceri atqꝫ resolui in

Quindecim psalmi graduales.

laudes creatoris: dicēdo. Ecce nūc bñdicite
dñm ⁊c̄. Sic ascēdit aut q̄nqȝ aut triū anno
rum vel ad plus puella septēnis ad templū
manu factū: q2 mens ei⁹ ꝑ spm̄sctm̄ sic inui-
sibilit̄ rapta fuerat ad celū: vt iam sua ꝯuer-
satio nisi cū angelis nō esset ad contēplādū
deū magis ꝙ̄ mens pauli in raptu triū die-
rum. Etiā nūer⁹ q̄ndenari⁹ est nūer⁹ susce-
ptiuus spūsscti ꝓpt̄ centū viginti sup quos
descēdit visibilit̄ spūssctūs. vt dr̄ Act. i. Qui-
denari⁹ em̄ nūer⁹ in se collect⁹ ꝯsurgit ad cē
tū viginti. hoc modo vnū ⁊ duo faciūt tria.
sed tria addita trib⁹ priorib⁹ faciūt sex q̄ttu-
or addita sex faciūt. x. ⁊ sic ꝓcedēdo vsqȝ ad
q̄ndecim. Iste nūer⁹ copulat ecclīam militā
tem cū triūphāte. hec aūt oīa notauit ange-
lus dicēs. Aue. Sexta ē scitas. Nā cūa ver
sum in latinū s. in aue addit in nūero septē
sup hebreū. vt em̄ dictū est tres hebreoꝝ lr̄e
simul iuncte ascēdūt ad decē ⁊ nouē: q2 octo
⁊ sex ⁊ q̄nqȝ faciūt decē ⁊ nouē. Sȝ ponēdo
vnū pro A ⁊ viginti ꝓ v ⁊ quinqȝ ꝓ e ascē
dunt ad viginti sex qd̄ superat decē ⁊ nouē ꝑ
septē. Hoc aūt ideo factū est vt sciam⁹ mari
am replerā septiformi spūsscti grā. Et solis
illis dari q ad eā deuote ⁊ fidelit̄ recurrūt in
cui⁹ signū spūsctūs nō fuit dat⁹ in cenaculo
nisi illis q erāt cū maria matre iesu. vt habe
tur Act. i. Ideo sctūs Tho. iij parte. q xxvij.
arti. i. in respō. dic̄ sic. Rationabilit̄ argumē
tari possum⁹ ꝙ btā virgo fuerit sanctificata
in vtero. Rationabilit̄ em̄ credit̄ ꝙ illa que
genuit vnigenitū a patre plenū grē ⁊ verita
tis. Pre oīb⁹ alijs maiora grē ꝑuilegia ac
cepit. Uñ leg̃ Luc. i. ꝙ angel⁹ dicit ei Aue
grā plena. Inuenim⁹ aūt quibusdā alijs hoc
ꝑuilegialit̄ esse ꝯcessum vt in vtero sanctifi
carent̄ sicut hieremias cui dictū ē Hiere. i.
Anteꝙ̄ exires de ventre sctificaui te. Et sic
Johānes baptista de quo dictū est Luce. i.
Spūsctō replebit̄ adhuc ex vtero matris sue
Uñ rōnabilit̄ credit̄ ꝙ btā virgo sanctifica
ta fuerit anteꝙ̄ ex vtero nasceret̄. hec Tho.
Et Bern̄. in ep̄la ad canonicos lugdunēses
dicit sic. Ego puto ꝙ copiosior sctificatōis
benedictio ꝙ̄ in alijs sctis ab vtero sctificat̄
in eam descenderit que nō solū ipius ortum
sed etiā vitā ei⁹ ab oī pctō deinceps imunē
ꝯseruaret: qd̄ alteri nemini i natis q̄dē mulie-
rū credit̄ eē donatū. h̄ ille. Ecce singularis
sctificatio v̄gīs ex ineffabili salutatōe ⁊c̄. ¶

Secūdus flos ē iste, Bea

ta virgo Maria oīm plenitudinē gratie suf
ficientis habuit ad statū electōis cōdecent̄.
Patȝ ꝑ sctm̄ Thomā iij. parte. q. vij. arti. x.
in respon. dicentē sic. Plenitudo grē pōt at
tendi dupliciter. Uno modo ex parte ipi⁹ grē
Alio modo ex parte habētis grām. Ex par-
te quidē ipi⁹ grē dr̄ esse plenitudo eo ꝙ ali-
quis ꝑtingit ad sūmū grē ⁊ q̄ntū ad essentiā
⁊ q̄ntū ad virtutē s. ꝙ habȝ grām in maxima
excellētia q̄ pōt haberi: ⁊ in maxima extēsio
ne ad oēs effect⁹. Et talis grē plenitudo est
ꝓpria xpi. Ex parte vero subiecti dr̄ grē ple
nitudo: q̄ñ aliq̄s hȝ plene grām ꝭm suā cōdi
tionē: siue ꝭm intētionē. s. put in eo est intē-
sa grā vsqȝ ad terminū ei p̄fixū a deo. ꝭm il-
lud Ephes. iiij. Unicuiqȝ nostrū data ē grā
ꝭm mēsurā donatōis xpi. siue etiā ꝭm virtu
tem. s. inq̄ntū hȝ facultatē grē ad oīa que ꝑti
nent ad suū statū siue officiū sicut ap̄ls dice
bat Ephe. iij. Mihi aūt oīum sctōꝝ minimo
data est grā hec illuminare hoīes ⁊c̄. ⁊ talis
grē plenitudo nō ē ꝓpria xp̄o ſ; cōmunicat̄
alijs ꝑ xp̄m. Uñ btā virgo dr̄ grē plena nō
ex parte ipi⁹ grē: q2 nō habuit grāȝ in sūma
excellētia q̄ pōt haberi: nec ad oēs effectus
grē ſ; dr̄ fuisse plena grē ꝑ comparationē ad
ipam. s. q2 habebat grāȝ sufficientē ad statū
illū ad quē erat electa a deo. s. vt esset mater
dei. hec Tho. Sciendū ꝙ aliq̄s pōt habere
grām tripliciter. Primo q̄ntū ad grē q̄ntitatē
intēsiuā s. dū q̄s habȝ grām ꝙ̄ ūi ipa nata ē
haberi. E. ēp'uȝ. Si dicā aliquē plene hr̄e al
bedinē si habeat eam q̄ntū nata est haberi. ⁊
isto modo xp̄s habuit grām q̄ vocat̄ gratia
vnionis. Unō sctūs Tho. iij. pte. q. ij. arti. x.
ad secūdū dicēdū: dic̄ sic. Gratuitū dei donū
qd̄ est vniri diuine ꝑsone ꝑtinet ad totā na-
turā hūanā q̄ cōponit̄ ex aīa ⁊ corpe. Et ꝑ
hunc modū dr̄ Col. ij. ꝙ in xp̄o habitat oīs
plenitudo diuinitat̄ corporalit̄: q2 est vnita
diuina natura non solum aīe ſ; etiā corpori.
Quis etiaȝ possit dici ꝙ dr̄ habitasse in xp̄o
corporalit̄. i. nō vmbralit̄ sicut habitauit i sa
cramētis veteris leg̃. de qb⁹ ibidē subditur
ꝙ sunt vmbra futuroꝝ corp⁹ aūt ē xp̄s. s. ꝑ
ut corp⁹ ꝯtra vmbrā diuidit̄. Dicūt etiā q̄dā
ꝙ diuinitas dr̄ in xp̄o habitasse. s. trib⁹ mo-
dis. sicut corp⁹ hȝ tres dimēsiones. vno mo-
do ꝑ essentiā p̄sentiā ⁊ potētiā sicut in cete-
ris creaturis. Alio modo ꝑ grām gratūfaci
entē: sic in sctis. Tertio modo ꝑ vnionē ꝑso
nalem qd̄ ē ꝓpriū xp̄o. h̄ Tho. Huic modo
succedit btā virgo: nō ꝙ ei eq̄paret̄ ſ; similit̄

tudinarie: qm̄ sicut xp̄s habet grāz vnionis psonalis: sic beata v̄go habuit grām vt illa vnio fieret in ei⁹ vtero. Ideo dic̄ Bern̄. in q̄dā s̄mōe sic. O vent̄ capacior celis: diffusior terris: latior elemētis q̄ illū ↄtinere valuit quē tot⁹ mūd⁹ cōprehēdere nō potuit: ⁊ qui trib⁹ digit̄ molē terre appendit. h̄ ille. Scd̄o pōt q̄s h̄re grām magnā ex cōparatōe eius ad effectū. sic ignis q̄ est causa caloris i oīb⁹ calidis ē maxime calid⁹. Et sic xp̄s accepit grām vt eā q̄dā modo trāsfunderet i alios. vn̄ oportuit ꝙ eēt maxima. Sic btā v̄go tātam accepit grām ꝙ in se habens fontē grē oīb⁹ emanat grām nō inspirādo. vn̄ Bern̄. in q̄dā s̄mone dic̄ sic. Oīb⁹ gn̄atioīb⁹ vitā ⁊ grām genuisti. In te em̄ angeli leticiā: iusti grām: pctōres iuenīūt vitā in et̄nū. Merito in te respiciūt oculi oīs creature: qꝛ in te ꝑ te ⁊ de te benigna man⁹ oīpotent̄ q̄cq̄d creauit recreauit. h̄ ille. Tertio pōt quis h̄re magnā grām q̄ntū ad v̄tutē. Exēplū. Si q̄s dicat̄ plene h̄re vitā: qꝛ h̄z eā s̄m oēs effectus vel opatiōes: ⁊ sic plene habz vitā hō: nō aūt aīal brutū vel plāta. Et isto modo xp̄us habuit maximā grām. i. ad oēs effect⁹ grē ⁊ p̄cipue in h̄ qꝛ illa hūanitas fuit instrumentū diuinitat̄ ad redimēdū. Hoc etiā modo btā v̄go fuit plena gratia: qm̄ fuit instrumētū ⁊ mat̄ illi⁹ hūanitat̄. Vn̄ si noe fuit iust⁹ in generatiōib⁹ suis: multo maḡ fuit btā v̄go in hac gratiosa filij dei cōceptiōe. Et sic ille fuit instrumētū ad saluādū gen⁹ hūanū corporaliter ꝑ archā. mlto maḡ btā v̄go fuit instrumentū ad saluādū gen⁹ hūanū corporalit̄ ⁊ sp̄ūalit̄ ꝑ iesuz xp̄m filiū suū. Propterea dicit Amb. sup Luc̄. sic. Nō mirū si de⁹ redēptur⁹ mūdū opatiōnē suā inchoauit a maria vt ꝑ quā sal⁹ oīb⁹ parabat̄: eadē psona fructum salutꝭ hauriret ex pignore. h̄ ille Ecce quō plenitudo grē fuit in beata virgine. D

Terti⁹ flos est iste. Beata v̄go digne fuit grā plena: q̄ est oīs grē et v̄tutis vena. Pꝫ ꝑ btm̄ Bern̄. i q̄dā ser. dicētē sic. Quis mīe tue o bn̄dicta lōgitudinē ꝓfunditatē sublimitatē queat inuestigare: Nā lōgitudo ei⁹ vsqꝫ ad nouissimū diē inuocātibus eā subuenit vniuersis. Latitudo ei⁹ implet orbē terrarū: vt sua mīa plena sit oīs terra: sic ⁊ sublimitas ei⁹ ciuitat̄ supne inuenit restaurationē. Et ꝓfundū ei⁹ sedētib⁹ in tenebris ⁊ vmbra mort̄ obtulit redēptōez. h̄ ille. Naz fuit plena grā grat̄ data. fuit plena grā gratuita. fuit plena grā gratū faciēte. fuit plena grā glīose ꝑficiēte: q̄ oīa senati videam⁹. Pmo fuit plena grā grat̄ data. nā multi ꝑfuerūt felicitatē terrenā ⁊ politicā i nobilitate gn̄is q̄dā i elegātia corꝑis q̄dā i sanitate corpis. q̄dā i familia copiosa. q̄dā i grā ciuiū. q̄daz i fama. q̄dā in diuitiarū copia. vt h̄r. i. Ethi. Sꝫ btā v̄go habuit oēs istas gratias vt pꝫ. Quātū ad nobilitatē gn̄is btā virgo fuit de stirpe dauid. Vn̄ sctūs Tho. iij. pte q. xxxi. arti. ij. ad secūdū dicēdū dic̄ sic. Aarō q̄ fuit prim⁹ sacerdos s̄m legē duxit ex tribu iuda ↄiugē helisabeth filiā aminadab. Sic ꝗ potuit fieri vt pat̄ helisabeth vxoris zacharie. vt dr̄ Luc̄. i. Aliquā vxorē habuerit ō stirpe dauid rōe cui⁹ btā v̄go q̄ fuit de stirpe dauid esset helysabeth cognata vl̄ poti⁹ ecōuerso ꝙ pat̄ beate marie de stirpe dauid existēs vxorē habuerit de stirpe aaron. vel sic Aug. dic̄. xxvi. cōtra Faustū. Si ioachī pat̄ marie de stirpe aaron fuit vt faust⁹ heretic⁹ ꝑ q̄sdā scripturas apocrifas asserebat. credēdū est ꝙ mat̄ ioachim fuit de stirpe dauid vel etiam vxor ei⁹: ita ꝙ ꝑ aliquē modū mariā dicam⁹ fuisse ō ꝓgenie dauid h̄ ille. Vn̄ cātat eccl̄ia Natiuitas glīose v̄gis marie ex semie abrahe orta de tribu iuda clara ex stirpe dauid. Quātū ad speciositatē ei⁹ cātat ecclīa. Ista est speciosa int̄ filias hierl̄m: quā sp̄ūs sctūs q̄ eā formauit nō solū s̄m aīaz: verūetiā s̄m carnē laudat dicēs illud Cātico᷎. iiij. Tota pulchra es amica mea ⁊ macula nō est i te. Quātū ad familiā dic̄ apl̄s Gal̄. iiij. Multi filij deserte magis ꝙ ei⁹ q̄ hꝫ virū. Et ps. Filij tui sic nouelle oliuarū in circuitu mēse tue. Quātū ad gratiā ciuiū ē speculū sctitatꝭ ⁊ mo᷎. Docet nāqꝫ suis exemplis infantes ascēdere tēplū: pueros ⁊ puellas vitare suspecta ↄsortia adolescētes virginitatē amplecti. iuuenes cū dolore triduo q̄rere xp̄z. Robustos hoīes insudare opib⁹ mīe ⁊ pietat̄. senes stare iuxta crucē dn̄i ⁊ cū sctis ꝑseuerare in orōnib⁹ ⁊ bonis opibus. decrepitos vero ascendere celum. hec instruit nobiles comitatē: diuites charitatē. oēs volūtariā paupertatē. miseros patientiā felices humilitatem. virgines reclusionem nuptas casta ⁊ indiuisa consortia sponso᷎. Viduas visitare frequentius loca diuina ⁊c̄. Per hanc addiscunt contemplatiui scꝫ clerici ⁊ religiosi expectare recipere ⁊ conseruare spiritum sanctū. Actiui vero deo ⁊ hominibus obedire integraliter. Et sicut pro oīb⁹ huic mundo

edidit xpm lucē illuminantē oēm hoiem venientē in hūc mundū: sic exhibuit se cunctis lucernā irreph̄ensibil' vite. Quātū ad famā dicit Luc. i. Beatā me dicent oēs generatiōnes. Quātū ad diuitias. Ecce magi offerūt munera: aurū: thus τ mirrā. Jdō dicit Salomon. Multe filie ꝯgregauerunt diuitias: tu supgressa es vniūsas: qꝛ illū habuit ī sua potestate in quo sūt oēs thesauri sapiētie τ sciēntie dei absconditi. Nihil em̄ pōt inueniri ad hoc gen⁹ ptinēs: qd̄ nō sit copiosissime ī maria. Scd̄o fuit plena gr̄a gratuita: quā aplūs diuidit ī nouē riuulos. i. Coz. xij dicēs. Alij quidē p spm̄ daf ̄mo sapie: alij aūt ̄mo sciētie ̄m eūdem spm̄. alij fides in eodē spū. alij gr̄a sanitatū in vno spū. alij opatio xtutū. alij pphetia. alij discretio spirituū. alij interp̄tatio ̄monū. alij gn̄a linguarū τc. ̄ ibi que oīa fuerūt in v̄gine gloziosa. Quantum ad sapiam dr̄ Luc. ij. Maria aūt ꝯseruabat oīa verba hec cōferens in corde suo. Audierat em̄ a iesu xpo filio suo archana verba q̄ nō licz homī loqui. Siquidē beata virgo cū sus vires inferiores τ sensualitas ip̄a nullo modo repugnabant rōni: immo totaliter ei subdebāf nequaq̄ remouebaf a diuina cōtemplatione sicuti nec adā in paradiso terrestri. q̄ ideo delectabaf: qꝛ p intellectū deū cōtēplabaf. Nā si moyses post ieiunium. xl. dierū vidit dn̄m facie ad faciē. Et paul⁹ post sui hūiliationē rapt⁹ fuit ad terciū celū: non mirū si btē virgini prebito hūili cōsensu ad conceptionē filij dei aut certe in suaui partu diuinitas fuit ostensa: vt sic fructu ꝯtēplationis dulcorata esset p diuinā gr̄az. vt diceret cū ps. q̄ dulcia faucib⁹ meis eloq̄a tua sup mel ozi meo. Quātū ad sciam dicit beatus Augu τ allegaf a mgr̄o sentē. lib. ij. di. xxiij. c iij. sic. Fuitq3 hō p̄mi⁹ ante lapsum triplici cognitōe p̄dit⁹. rerū. s. ppf se factarū: τ creatoris: τ sui. Rerū quippe cognitionē hominis accepisse pspicuū est: cū non ip̄e creatoz vel aliqs angel⁹. s hō aiantib⁹ oīb⁹ noīa imposuerit vt ostenderet q̄ singulop noticiā hō ip̄e haberet. Que em̄ ppf illū creata erant: etiā ab illo regenda τ disponēda erant. hoz oīm de⁹ illi sciētiā tribuit τ ꝓuidentiā atq3 curā reliquit. Cognitōnē quoq3 creatoris p̄mus homo habuisse credif. Cognouit em̄ a quo creatus fuit: non eodē modo cognoscēdi quo ex auditu solo percipif quo modo a credentib⁹ absens querif: sed quadā interiori aspiratōe qua dei presentiā cōtemplabaf

non tamen ita excellenter sicut post hanc vitam visuri sunt. Nec3 ita in enigmate qualiter in hac vita viderun⁹. Porro sui cognitionem idem homo talē accepisse videf: vt q̄d deberet supiori: quid equali τ inferiori non ignoraret. hec ibi. Hoc lumē scientie non defuit beate virgini que dei filium gerebat in ventre qui est lux vera que illuminat omnē hoiem venientē in hunc mūdum. Joh̄is. i. Jmmo habuit plene scientias oīum que ad beneviuendū sunt necessaria magis q̄ adā qui non fuit sui casus presciuis. vt dicit magister sentētiarū vbi supra. Ipsa x̄o p grāiā cognouit statū suum gratiosum cū moyse cum abrahā: cū paulo qb⁹ fuit reuelatū q̄ erant in gratia. Unde Ambrosi⁹ super illo verbo Luce. ij. Tuam ipsius aīam pertransibit gladius: dicit sic. Per gladiū designatur prudentia marie: non ignara mysterij celestis. Uiuū est em̄ verbum dei τ validum τ acutius oīni gladio ancipiti. i. acutissimo Quantū ad fidem dicit helysabeth Luc. ij. Beata que credidisti quoniā perficiētur in te que dicta sunt tibi a dn̄o. Unde sola ipsa fidem cōseruauit que tempore passionis recedentibus discipulis xpm associauit. Stabat em̄ iuxta crucē maf ei⁹. Joh. xx. Quantū ad gr̄am sanitatū dic̄ Cassiodor⁹ in epl̄a sic. Tu patrona humani generis: tu afflictis medica singularis: q̄a tuo non eget munere cū sit peccare cōe τc. Quātū ad gr̄am virtutum dic̄ Bern̄. ̄mone. lxxxviij sup cantica sic. Per te virgo scā celū impletū τ infern⁹ euacuat⁹ est: restaurate ruine celestis hierlz expectantib⁹ miseria vita perdita data est. Quantū ad ꝓphetiā dic̄ Ambrosi⁹ sup Lucam sic. Marie quo p̄sona melioz eo ꝓphetia plenioz. Nec ociosum videf q̄ τ ante iohānē helysabeth ꝓpherat: τ maria ante dn̄i generatōnē: cū dicit Magnificat τc. Quantum ad discretionē spirituū oēs cedūt virtuti noīs eius. de hac em̄ dr̄ Gen̄. iij. Ipa cōteret caput tuū. Et loquif de potestate demonum quā beata virgo cōculcauit. Quantū ad genera linguarū in die penthecostes ip̄a accepit spm̄ scm̄ sicut τ ceteri apostoli: τ in maiori plenitudine q̄ illi: cū esset magis disposita. Quantū ad interpretationē sermonum audi virginē interpretantē sermonem filij sui ad vniuersos qui erāt in nuptijs. Dixit em̄ xps matri sue Joh. ij. Quid mihi τ tibi est mulier: nondū venit hora mea. Pro cui⁹ intellectu notandū q̄ filius acceperat

in mandatis a beata virgine ne vnq̄ eā matrē noīaret: sed ancillā: ⁊ si nollet eā vocare ancillā ꝑpt reuerētiā saltē eā vocaret mulierem. Xp̄s aūt tanq̄ fili⁹ obediēs annuit mādato matris: ideo dixit. Quid mihi ⁊ tibi est mulier: q̄si dicat. Nūq̄d vis ire ad stagnū vt ancilla: ydrias implere: scapulis tuis deferre ⁊ ante hanc turbā ꝑonere aquā quā cōuertam in vinū. Nolo q̄ hic tm̄ hūilieris. Quid tibi mulier: mater es ⁊ mulier vocaris: nō te dicā ancillā. Q̄d te hoc op⁹ spectaret si esses ancilla queadmodū cupis. Sz ego certe debeo hau ire aquā: ⁊ tanq̄ seru⁹ debeo in aq̄ seruire discipulis meis q̄ sunt hic presentes. Verū nōdum venit hora mea vt aq̄s ministrem. Et ideo q̄d mihi: q̄si dicat Nec ego nūc debeo aq̄s deferre nec tu aliq̄n. Quid ē mihi ⁊ tibi mulier: nendum venit hora mea Tunc btā virgo intellexit sermonē xp̄i ⁊ ait ad ministros quoꝝ erat aq̄s deferre. Quodcunq̄ dixerit vobis facite. Ut aūt xp̄s cōfirmaret interp̄tatōē ꝫ fmonis dixit. Implete ydrias aqua ⁊c. Tertio fuit plena gr̄a gratum faciēte. Nā in vētre matris fuit sanctificata ⁊ in natiuitate ei⁹ fuit h̄ gr̄a augmentata cū ablactata secessit in tēplū. In cui⁹ figuram dr̄ Gen. xxi. Q̄ abrahā fecit grāde conuiuiū ablactato ysaac puero suo. q: de⁹ pater grandē leticiā imisit in oēs angeloꝝ choros et ablactatōe v̄ginis glīose. Hec gr̄a creuit q̄n ad pubertat annos veniēs in tēplo manens votū emisit cōditionatū tn̄ sub voluntate diuina ꝑpetue castitat. vt̄ Aug. vt habet. xxvij. q. ij. c. Btā. dic̄ sic. Btā maria ꝑposuit se cē seruaturā votū v̄ginitat in corde ꝫ ip̄m votū v̄ginitat nō expressit ore. Subiecit se diuine disposit̄ōni dū ꝑposuit se pseueraturā v̄ginē nisi de⁹ aliē ei reuelaret. h̄ ibi. Hec gr̄a fuit augmētata p oēm actū a volūtate ei⁹ egredientē vsq̄ ad finē vite ipi⁹: q̄m oīs effect⁹ hui⁹ gr̄e plenissime in se habuit vt pōt patere cōsiderāri Primū effectū huius gr̄e habuit q̄ est i gr̄a posse stare ⁊ posse nō peccare, sicadā habuit in statu inocētie. Secūdū effectū hui⁹ gr̄e habuit q̄ est facere gratū deo ip̄m habēte. ⁊ de ea dicit̄ Luc. i. Inuenisti gr̄am apud deū. Tertiū effectum hui⁹ gr̄e habuit q̄ ē posse sibi mereri. Et meritū eius fuit sub deo maximū. Quartū effectū hui⁹ gr̄e habuit q̄ est acq̄rere alteri salutem Et ip̄a vobis genuit ip̄m saluatorē mūdi. Quintū effectū hui⁹ gratie habuit q̄ est nō posse peccare mortaliter. Et de ip̄a dicit Aug. vt allegat̄ a mḡro sentē. li. iij. di. iij. c. ij sic. Excepta inq̄ sancta virgine maria de q̄ ꝓpter honorē dn̄i nullā prorsus cum de pctīs agit̄ habere volo q̄stionē. Inde etiā scimus q̄ ei pl⁹ gratie sit collatū ad vincēdū ex omni parte pctm̄ q̄ cōcipere ⁊ parere meruit quē ꝯstat nullū habuisse pctm̄. hec ibi. Ecce quō hūc effectū habuit. Sextū effectū hui⁹ gratie habuit q̄ est nec veniali maculari pctō: q: singulari modo dei fili⁹ q̄ est dei sapiā in ip̄a habitauit: nō solū in aīa ꝫ etiā i vtero. dicit̄ aūt Sapie. i. In maliuolā aīam nō itroibit sapiā neq̄ habitabit i corpe subdito pctīs. Propterea btā virgo nullū actuale pctm̄ imo nec veniale cōmisit. Septimū effectū huius gratie habuit q̄ est immunitas a tēptatiōe: q: nullo modo tēptari potuit de aliquo pctō Octauū effectū hui⁹ gratie habuit q̄ est nō posse nō mereri q: in oi actu suo volūtario merebat̄. Nonū effectū hui⁹ gratie habuit q̄ est securitas patrie future: q: btitudinē suaꝫ etiā in hoc mūdo habebat ꝑpt sui maximā vnionē ⁊ ꝓpinq̄tatē ad deū. Luc. ij. Exultauit spūs me⁹ in deo salutari meo. Quarto fuit plena gratia glorificāte q̄ est ip̄e de⁹ essentialit̄ ⁊ in v̄gine erat dicēte angelo. dn̄s tecū. De ista eadē gratia dic̄ angel⁹ Luce. i. Inuenisti gratiā apud deū. Pro cui⁹ intellectu sciendū q̄ gratia ē pat̄ gratia ē filius gratia ē spūs sctūs. Et hij tres vna gratia sūt Sed pat̄ nō dicit̄ gratia apud deū: q: a nullo ꝓcedit. Fili⁹ aūt dicit̄ gratia apud deū: q: a deo patre. sicut verbū a deo patre gignit̄ ⁊ nascit̄. iuxta illō Joh. i. Et verbū erat apud deū. Hanc gratiā apud deū oēs tam mares q̄ femine vnius dei noticiā habētes ab exordio hūani gn̄is q̄sierūt ⁊ petierūt ⁊ nō inuenerūt neq̄ acceperūt: ꝫ sola v̄go maria cūctos excedēs ⁊ angelos vniuersos trāscendens inuenit apud deum ⁊c. E

Quart⁹ flos est iste. Cantā i icarnatione verbi rectitudinē ⁊ eq̄tateꝫ

de⁹ pat̄ demōstrauit q̄ maximarū v̄tutum limpitudinē ⁊ dignitatē ꝯseruauit. Pꝫ per duos testes. Prim⁹ ē Amb sup Luc. dicēs sic. Ille iust⁹ venit ad nos pctōres vt ex peccatorib⁹ faceret iustos. Pi⁹ vēit ad ip̄os vt facēt pios. hūilis ad supbos vt ex supbis facēt hūiles. hec ille. Secūdus est Damascen⁹ in ꝓncipio tertij libri d cēs sic. Per incarnationis mysteriū mōstrat̄ simul bonitas ⁊ sapientia ⁊ iusticia ⁊ potētia dei vel virt⁹ Boni

tas quidē q̄ñ non despexit ꝓprij plasmatis infirmitatē. Sapiētia vō q̄ñ inuenit difficillimi decentissimā solutionē. Justicia vō q̄ñ hoīe victo nō aliū facit vincere tyrānū neq̧ vi eripit ex morte hoīem. Potentia vō fuit virt⁹ infinita q2 nihil ē mai⁹ q̄ deū fieri hominē. h. ille. Ad intelligēdū diuine incarnationis mysteriū sciēdū q̄ in ɔsistorio sctissime trinitatꝭ de⁹ pater ꝓposuit filio suo ⁊ spūi sctō redēptionē hūani gñis isto modo. vt ponit sctūs Tho. iij senten. di. i. q. i. arti. ij. sic. dicēs. Nō est ɔueniēs vt vna nobilissimarū creaturarū a suo fine totalit' frustret'. Sȝ humana natura ē int' nobilissimas naturas: cū ergo tota corrupta fuerit p̄ pctm̄ in p̄mo parente ⁊ ita btitudine p̄uata ad quā instituta erat: cōgruū est ipām reparari. Sed reparatio nō pōt fieri nisi pctm̄ dimittat'. nec iustū est vt pctm̄ sine satisfactiōne dimittat': ḡ oportet p̄ pctō toti⁹ hūane nature satisfieri. Sȝ satisfactio fieri decent' nō pōt nisi ab eo q̄ debȝ satisfacere ⁊ pōt. Sȝ nō debet nisi hō q̄ peccauit: nec pōt nisi deus: q2 q̄libȝ creatura totū suū esse debȝ deo nec hȝ vt p̄ alio satisfacere possit. Et sic nulla pura creatura p̄ homine satisfacere pōt. nec ipē p̄ se cū pctō indign⁹ reddat'. hec Tho. Oportet ḡ vnū ex nobis p̄ hoīe satisfacere. Statim q̧ assurgit dña mia q̄ erat ad pedes pris ɔstrata ⁊ dixit sic. Quia tu de⁹ excelsus sūme bon⁹ ⁊ misericors es: decet vt nulli nature neges hoc cui⁹ est capax. Vñ cū natura hūana sit lapsa ⁊ nihilominus sit reparabilis: decet vt eā repares. Cui cōsentiens dña iusticia inclināns reuerent' corā pr̄e dixit sic. Justicia tua deus est imutabilis: cui⁹ lege sancitū est vt nunq̄ pctm̄ sine satisfactiōe dimittat'. ḡ decet vt in hūana natura instituat' vnus qui satisfaciat q2 homo ex se satisfacere non pōt. Quis em̄ clemētissime pater sis sūme mīsericors: tñ tua mia in nullo debȝ derogare tue iusticie: q2 misericordia q̄ iusticiā tollit mag' iniusticia q̄ virt⁹ dici debȝ: ⁊ ita deū nō decet. ꝓpterea tuā infinitā mīsericordiā sic manifestare debes vt in nullo tue iusticie deroges. Qō fiet si deus fiat hō vt p̄ hoīe satisfaciat. in q̄ etiā abūdātior mia tua apparebit q̄ si pctm̄ hoīs sine satisfactiōe dimittat' insup̄ hūanā naturam mag' exaltabis. Vidēs aūt sanctissima trinitas q̄ñ decētissimū erat vt hūana natura redimeret' ⁊ h̄ p̄ incarnationē filij: vt q̄ erat in diuinitate dei fili⁹ in hūanitate fieret hoīs fili⁹: vocauit duodeci dñas valde honorabiles quarū ɔsilio ɔficeret' opus sanctissime incarnatiōis quo ad modū ɔuenientissimū renendū: vt patebit. Primo fuit vocata dña fides q̄ genuflexa corā sctissima trinitate dixit illō qō ponit sctūs Tho. q. ij. arti. vij in respō. sic. Illud ꝓprie ⁊ p̄ se p̄tinet ad obiectū fidei p̄ qō hō btitudinē ɔsequit'. Via autē hoīb⁹ veniēdi ad btitudinē ē mysteriū icarnatiōis ⁊ passionis xp̄i. dr̄ em̄ Act' iiij. Non ē aliud nomē datū hoīb⁹ in q̄ oporteat nos saluos fieri. Jdō mysteriū incarnatiōis xp̄i aliqualit' oportuit oī tp̄e eē creditū apō oēs diuersimode tñ ɓm diuersitatē tēpoꝝ ⁊ psonarū. Nā ante statū pcti hō hauit explicitam fidē de xp̄i icarnatiōe ɓm qō ordinabat' ad ɔsūmationē glie: nō aūt ɓm q̄ ordinabatur ad liberationē a pctō p̄ passionē ⁊ resurrectionē: q2 hō nō fuit presci⁹ pcti futuri. Videt' aūt incarnatiōis xp̄i presci⁹ p̄ h̄ q̄ dixit ꝓpt' h̄ relinq̄t hō patrē ⁊ matrē ⁊ adherebit vxori sue ⁊ erūt duo i carne vna. vt hr̄ Gen. ij. Et h̄ aplūs ad Ephe. v. dic. Sacramētū magnū in xp̄o eē ⁊ in ecclīa. Qō q̄dē sacramētū nō ē credibile p̄mū hoīēȝ ignorasse. Post pctm̄ aūt fuit explicite creditū mysteriū xp̄i nō solū q̄ñtū ad incarnationē: s; etiā q̄ñtū ad passionē ⁊ resurrectionē: q̄b⁹ hūanū gen⁹ a pctō ⁊ morte liberat'. Aliut' em̄ nō p̄figurasset xp̄i passionē q̄busdā sacrificijs: ⁊ ante legē ⁊ sub lege: quoꝝ q̄dē sacrificioꝝ significatum explicite maiores cognoscebant minores aūt sub velamie illoꝝ sacrificioꝝ credentes ea diuinit⁹ esse disposita: de xp̄o venturo q̄dāmodo habebāt velatā fidē. Mult̄ etiā gētiliū facta fuit reuelatio de xp̄o. vt pȝ p̄ ea q̄ p̄dixerūt. Nā Job. xix. dr̄. Scio q̄ redēptor me⁹ viuit. Sibilla etiā q̄dā ꝓphetauit d̄ xp̄o vt dic̄ Aug. li. xviij. de ciui. dei. Jnuenit' etiā i hystorijs romanoꝝ q̄ tp̄e cōstātini augusti ⁊ helene matris ei⁹ inuētū fuit q̄ddā sepulchrū in q̄ iacebat hō aureā laminā habēs in pectore in q̄ sciptū erat. Xp̄s nascet' ex v̄gine ⁊ credo i eū. O sol helene ⁊ ɔstātini tēporib⁹ iterū me videbis. Si q̄ tñ saluati fuerūt q̄b⁹ reuelatio nō fuit facta: nō fuerūt saluati absq̧ fide mediatoris. Quia ⁊ si non habuerunt fidē explicitā habuerūt tñ fidē implicitā in diuina ꝓuidētia credētes deū eē liberatorē hoīm ɓm modos sibi placitos ⁊ ɓm q̄ aliq̄b⁹ v̄itatē cognoscētib⁹ ipē reuelasset. ɓm illud Job. xxxv. Qui docet nos sup iumēta terre ⁊c. hec Tho. Sȝ nō ē determinare sub fide cadēs xp̄i icarnatiōis p̄ quā [illegible] hoc fit

implendũ. Uñ cũ maioris fidei sit miracu-
lũ fiẽdũ in ↄceptõe xpi ex vgine q̃ in ↄcepti
one iohis ex sterili. Et ↄceptio iohis p āge
lũ pnũciata fuit ne fortuito s; ex dei puidẽtia
accidere putaret. g multo ampli⁹ ↄceptionẽ
xpi ãnũciatio p ãgelũ pcedere debz. Sz illã infi
ma ierarchia hz officium dirigẽdi hoies sm
quãdã limitationẽ. vl vni⁹ puincie sic ordo
pncipatuũ. vel vni⁹ hoīs sic ordines ãgeloꝝ
⁊ archãgeloꝝ q differũt. Quia ad ãgelos p-
tinet dirigere i actib⁹ alicui⁹ homis q ad ips
tãtũ ptinet. vñ dicunt minima nũciare. Ad
archãgelos vo ptinet dirigere i actib⁹ alicu
ius hois q tm i [illegible] mltitudinẽ redũdãt vñ
⁊ medij sunt int pncipat⁹ ⁊ ãgelos: qd etiã
eoꝝ nomẽ oñdit. Dicũt em archãgeli q̃si p n
cipes ãgeli. Quia g ↄsens⁹ btẽ vginis q per
annũciationẽ reqrit ẽ act⁹ singularis psone
in mltitudis salutẽ redũdãs sumo toti⁹ hũa-
ni gñis. g ãnũciãs dz eẽ d ordine archãgelo
rũ ⁊ int eos sũm⁹. Itẽ in ↄceptõe xpi dz ↄtra
hi matrimoniũ p īdiuisibilẽ ↄiũctõez diuine
⁊ hũane nature. Sz i matrimonio reqrit cõ
sensus q p vba nũcioꝝ exigit ⁊ ↄciliat. g de-
cet vt ifinita tua maiestas p archãgelũ tuũ
ↄsensũ exqrat vginis de q̃ hũanã naturã as
sumat fili⁹ tu⁹ i vnitatẽ psõe. Cũq; sic locuta
fuisset dña fides: iussit sctissima trinitas ga-
brieli archãgelo vt iret i ciuitatẽ nazareth p
uincie galilee ⁊ itraret domũ marie virginis
cũ debita reuerẽtia reqrens ab ea consensũ
in incarnationẽ xpi. qd ⁊ fecit. vñ Luc. i. ca.
dicit sic. Missus est angel⁹ gabriel a deo in
ciuitatẽ galilee cui nomẽ nazareth. Secũdo
fuit vocata dña sapiẽtia que genuflexa corã
sanctissima trinitate dixit illud qd ponit san
ctus Tho iij. parte. q. xxix. articu. i. in respõ.
sic. Clemẽtissime dñe ↄueniẽs est xpm de de-
sponsata virgine nasci. Tum ppter ipm Tũ
ppter matrẽ. Tum ppter ipos hoies. Pro-
pter ipm quidẽ xpm ppter quattuor ratio-
nes. Primo quidẽ ne ab infidelib⁹ tanq̃ il-
legitime natus obijciat. Unde Ambrosius
dicit super Lucã. Quid iudeis quid herodi:
posset ascribi: si natũ viderent ex adulterio
persecuti? Secũdo vt consueto modo eius
genealogia p viruz describeret. Unde dicit
Ambrosi⁹ sup Lucã. Qui in seculũ venit: se
culi debuit more describi. Uiri aũt psona q̃-
ritur q in senatu ⁊ reliquis curijs ciuitatũ ge
neris asserit dignitatẽ. Cõsuetudo etiã nos
instruit scripturarũ q semp viri originẽ querit
Tertio ad tutelã pueri nati ne dyabol⁹ ↄtra
eum vehemẽti⁹ nocumẽta pcuret. Sed ideo
Ignati⁹ dicit ipam fuisse desponsatã vt par
tus ei⁹ dyabolo celaret. Quarto vt a ioseph
nutriret. vñ ⁊ pat ei⁹ dict⁹ est q̃si nutrit⁹. Est
etiã cõueniẽs ex parte virginis. Primo qui-
dem q: per hoc reddit imunis a pena. s. ne la
pidet a iudeis tanq̃ adultera. vt Hiero. dic.
Secũdo vt p hoc ab infamia liberet. vñ dic
Amb. sup Lucã Qz desponsata est ne teme
rate vginis aduret infamia cui grauis al
uus corruptele videret insigne pferre. Ter
tio vt ei a ioseph ministerium exhibeat. vt
Hiero. dicit. Ex parte hoim etiã h est ↄueni
ens. Primo qdẽ eo q testimonio ioseph ↄm
probabit xpm ex vgine esse natũ. vñ Amb.
dicit super Luc. Locupletior testis pudoris
maritus adhibet qui possit ⁊ dolere iniuriã:
⁊ vindicare opprobriũ si non agnosceret sa
cramentũ. Secundo q: ipa verba virginis
magis credibilia reddent suã virginitatem
asserentis. vnde Ambrosi⁹ dicit super Luc.
Fides marie verbis magis asserit si mẽda-
cij causa remouetur. videretur em culpã ob-
umbrare mẽdacio voluisse innupta pgnãs
Causam autẽ mentiendi despõsata non ha
buit: cũ coniugij premiũ ⁊ gratia nuptiarũ
partus sit feminarũ. Que quidẽ duo ptinẽt
ad firmitatẽ fidei hoim. Tertio vt tollatur
excusatio virginibus q ppter incautelã suã
non vitant infamiã. Unde Ambrosi⁹. Non
decuit virginib⁹ sinistra opinione viuentib⁹
velamẽ excusatiõis relinq quo mat dñi vide-
retur. Quarto p hoc designat vniũsa ecclia
que cum virgo sit: desponsata est tamen vni
viro xpo. vt Aug. dic lib. de sancta virginita
te. h Tho. Cumq; sic locuta fuisset dña sapiẽ
tia: cõmisit sctissima trinitas gabrieli archã-
gelo vt iret ad virginem desponsatã. Ideo
euangelista sic esse factũ ostendit dicẽs ↄse-
quẽter. Ad virginẽ desponsatã viro cui no
men erat ioseph. Inter quos fuit veruz ma-
trimoniũ q: vterq; consensit in copulã cõiu-
galẽ. Nõ aũt expresse in copulã carnalẽ nisi
sub conditione. s. si deo placeret. Tertio fuit
vocata dña veritas que genuflexa corã san
ctissima trinitate: dixit illud qd ponit sanct⁹
Thomas. iij parte. q. xxxi. arti. ij. in respon.
sic. Summe deus xpus specialiter duorum
antiquorum patrum filius esse debet. s. abra
he ⁊ dauid. vt pz Math. i. Cuius ratio est
multiplex. Prima quidẽ q: ad hos specialiter
de xpo repromissio facta ẽ. Dictum est em
abrahe Gen. xxij. Benedicent in te omnia

gentes terre. Qđ apl's de xp̄o exponit dicēs Gal. iij. Abrahe dicte sunt ꝓmissiones ⁊ semini ei'. Nō dicit ⁊ semib' q̄si in multis sed in vno: ⁊ semini tuo q̄ est xp̄s. Ad dauid autem dictū est. De fructu vētris tui ponā sup sedē tuā. Vn̄ ⁊ ppl'i iudeoꝝ xp̄m vt regē honorifice suscipiētes dicebāt math. xxi. Osanna filio dauid. Secūda rō est q2 xp̄s futur' est rex ꝓpha ⁊ sacerdos. Abrahā aūt sacerdos fuit vt pꝫ ex hoc ꝙ dn̄s dixit ad eū. Genes. xv. Sume tibi vaccam triennē ⁊c. Fuit etiā ꝓpha s̄m qđ dicit̄ Genes. xx. Propheta est ⁊ orabit ꝓ te. Dauid aūt rex fuit ⁊ ꝓpheta. Tertia rō ē q2 in abrahā p̄mo incepit circūcisio. In dauid aūt maxime manifestata est dei electio. s̄m illud qđ dr̄. i. Reg. xiij. Quesiuit sibi dn̄s virū iuxta cor suū. Et idō vtriusq3 fili' xp̄us specialissime dici debet vt ostendat̄ esse in salutē circūcisioni ⁊ electiōi gentiliū. Ideo vt veritas appareat in tua ꝓmissione xp̄us debꝫ esse de domo dauid. hec Tho. Cūq3 sic locuta fuisset dn̄a veritas cōmisit gabrieli archangelo vt iret ad virginē desponsatā ioseph q̄ esset de domo ⁊ descēdētib' a dauid. Ideo euangelista sic factū esse ōn̄dit dicēs de domo dauid q̄m Amb. dixit xp̄m de semine iecconie descendisse. Quarto fuit vocata dn̄a v̄ginitas q̄ genuflexa corā sctā trinitate dixit illud: qđ ponit sctūs Tho. iij. pte. q. xxxi. arti. iiij. in respō. sic. Licet fili' dei carnē hūanā assumere posset de quacūq3 materia voluerit: cōuenientissimū tn̄ ē vt de femina carnē accipiat ꝓpt̄ tres rōnes. Primo q̄dē q2 ꝑ h' tota natura hūana nobilitabit̄. vn̄ Augu. dic̄ li. lxxxiij. q. ꝙ hoīs liberatio in vtroq3 sexu debuit apparere. Ergo q2 virum oportebat suscipere q̄ sexus honorabilior est: ꝯueniēs erat vt feminei sexus liberatio hinc appareat q2 ille vir de femia nat' est. Secundo q2 ꝑ hoc veritas incarnatōis astruit̄. vn̄ Amb. dic̄ li. de incarnatōe. Multa s̄m naturā inuenies ⁊ vltra naturā. Secūdū em̄ ꝯditionē nature i vtero feminei corpis fuit: Sꝫ sup̄ ꝯditionē v̄go ꝯcepit. v̄go gn̄auit: vt crederes q2 de' erat q̄ inouabat naturā ⁊ hō erat q̄ s̄m naturā nascebat̄ ex hoīe. Et Aug. dic̄ in ep'la ad volusianū. Si oipotēs de' hoīem vbicūq3 formatū nō ex matno vtero crearet s3 repētinū inferret aspectib': nōne opinionē ꝯfirmaret erroris: nec hoīem verū suscepisse vllo modo crederet̄: ⁊ dū oīa mirabilit̄ facit auferret qđ misericordit̄ fecit. Nūc v̄o ita inter deū ⁊ hoīeꝫ mediator apparuit vt i vnitatē

ꝑsone copulās vtrāq3 naturā ⁊ solita sublimaret insolitis ⁊ insolita solitis tēperaret. Tertio q2 ꝑ hūc modū ꝯplet̄ oīs diuersitas gn̄ationis hūane. Nā p̄m' hō ꝓduct' est ex limo terre sine viro ⁊ femīa. Eua v̄o ꝓducta est ex viro sine femina. ceteri v̄o hoīes ꝓducūt̄ ex viro ⁊ femia. vn̄ hec q̄rtū q̄si xp̄o ꝓprium relinq̄bat̄ vt ꝓduceret̄ ex femia sine viro. h' ille. Cūq3 sic locuta fuisset dn̄a v̄ginitas cōmisit sctissima trinitas gabrieli archangelo vt annūciaret bt̄e v̄gini ꝙ ex ea xp̄s carnē assumeret. Ideo euāgelista sic esse factū dicit ⁊ nomen v̄ginis maria. Quinto fuit vocata dn̄a puritas q̄ genuflexa corā sctissima trinitate: dixit illđ qđ ponit sctūs Tho. iij. pte. q. xx. arti. iiij in respō. sic. Que a deo sunt ordinata sūt. vt dr̄ Rom. xiij. Angel' aūt mittit̄ a te sūmo deo ad h' ꝙ v̄gini ānūciet incarnationē verbi. vt dr̄ Luc. i. Ergo ordinatissime debꝫ ānūciatio ꝑ angelū cōpleri. Ordo aūt est reddere mētē virginis attētā ad tāte rei considerationē ne videret̄ illudi. Cognouit aūt sctissima trinitas q̄d intēderet dn̄a puritas: ⁊ cōmisit gabrieli archāgelo ānūciatōeꝫ fiēdā ꝯgruo ordine. Qđ q̄dē fecit eā salutando: q̄dā noua ⁊ isolita salutatōe dicēs Aue vn̄ Orige. dic̄ sup Luc. Qr si sciuisset ad aliū quēpiā similē eē factū s̄monē: vt pote q̄ habebat legis sciām: nūq̄ eā q̄si ꝑegrina talis salutatio terruisset. In q̄ q̄dē salutatōe p̄misit idoneitatē ei' ad ꝯceptū i eo ꝙ dixit Gratia plena. Expssit ꝯceptū i eo ꝙ dixit. dn̄s tecū ⁊ p̄nūciauit honorē ꝯsequētē: cū dixit. benedicta tu i mulierib'. h' Tho. Sexto fuit vocata dn̄a prudētia q̄ genuflexa corā sctissima trinitate dixit illđ qđ ponit sctūs Tho. iij. pte. q. xxx. arti. iij i respō. sic. Angel' ānūciās matri dei debuit corporea visione apparere. ⁊ h' ꝯueniēs ē ꝓpt̄ tria. Primo q̄dē ꝯgruū ad id qđ ānūciat̄. Venerat em̄ angel' ānūciare icarnationē inuisibilis dei. Vn̄ etiā ꝯueniēs ē vt ad hui' rei declarationē inuisibil' creatura formā assumat in q̄ visibilit̄ appareat. Cū etiā oēs apparitōes veteris testamēti ad hāc apparitionē ordinent̄ q̄ fili' dei i carne apparuit. Scđo ꝯgruū ē dignitati m̄ris dei q̄ nō solū i mēte s3 etiā in corporeo vētre ē dei filiū recceptura: ⁊ iō nō sola mēs ei' s3 etiā sens' corporei sūt visione āgelica refouēdi. Tertio cōgruit certitudini ei' qđ ānūciat̄. Ea em̄ q̄ sūt ocul' subiecta certi' hoīes cōprehēdūt q̄ ea q̄ imaginat̄. vn̄ dicit Criso. sup Mat. Qr angel' nō in sōnis imo visibilit̄ v̄gini astitit.

Nam q2 magnā valde relatiōem ab angelo accipiebat:egebat tāte rei visione solēni.hec tho. Tūc angel⁹ dixit dn̄e prudētie. Corpalis visio sp̄ualis sub͡e stupefacit vidētes. Sz me li⁹ est q̄ a tali turbatōe mens btē virgīs p̄e seruet. Nō ḡ ɔgruit vt hec ānūciatio fiat per corpalē visionē. R̄ndit prudētia dic̄ illud q̄ ponit sctūs Tho. vbi sup ad tertiū dōm sic. Sicut Amb. dic̄ sup Luc. Perturbamur et a n̄ro alienamur affectu qñ restringimur ali cui⁹ supioris ptāt occursu. Et h̄ nō solū ɔti git in visiōe corpali:s̄z etiā in visiōe ymagina ria.vn̄ Gen̄.xv.ca.d: Cū sol occubuisset sopor irruit sup abrahā:ꝛ horror magn⁹ ꝛ te nebrosus iuasit eū. Talis tn̄ pturbatio hōis nō tn̄ hoī nocet:vt ppt eā debeat angelica appitio p̄termitti. P̄rio quidē q2 et h̄ ipso q̄ hō sup̄ seipm̄ eleuat q̄d ad ei⁹ ptinet digni tatē ps ei⁹ iferior debilitat:ex q̄ ɔuenit ptur batio p̄dicta. Sicut calore naturali ad iterio ra reducto exteriora tremūt. Scdo q2 sicut origenes dic̄ sup Luc. Angel⁹ apparēs:sci ens hāc eē hūanā naturā. Primū pturbati oni hūane medet.vn̄ ꝛ zach.post turbatiōez dixit. Ne timeas zach. Et ppt h̄ vt legit i vi ta btī Anthonij. Nō difficilis est bonoꝝ spi rituū maloꝝq̄ discretio. Si eñ p⁹ tiorē suc cesserit gaudiū a dn̄o venisse sciam⁹ auxiliū q2 securitas aīe p̄ntis maiestatis indiciū est Si aūt icussa formido pmāserit hostis ē q̄ vi det h̄ Tho. Tūc sanctissima trinitas cōmi sit gabrieli archangelo vt visibili forma bea te v̄gini appereret:ꝛ ei annūciaret q̄ in salu tatōe ɔtinētur. Quod ꝛ fec. Que cū audisset sez btā v̄go turbata ē in s̄mone ei⁹ꝛ cogita bat qualis esset ista salutatio. Hec eñ turbatio virginis ɔueniēs fuit verecundie virginalis: q2 dicit Amb sup Luc. Trepidare virginum est ꝛ ad oēs viri igressus pauere omēsq̄ viri affatus vereri. Quidā tn̄ dicūt q̄ cū btā vir go assueta eēt visiōib⁹ angloꝝ.nō fuit turba ta in visione angeli:s̄z in admiratōe eoꝝ q̄ ei ab angelo dicebāt:q2 de se tā magnifica non [illegible]tabat.vn̄ ꝛ euāgelista nō dicit q̄ turba ta fuit in visione angeli s̄z in s̄mone ei⁹. Nā aīo hūili nil est mirabili⁹ q̄ audit⁹ sue excel lentie ꝛc. Septimo fuit vocata dn̄a itellig̃ē tia:q̄ genitrix erat corā sanctissima trinitate di cit illud qd̄ ponit sanct⁹ Tho iij pte.q.xxvij. ar.i.in R̄n.sic. Cōuenientissimū est matrē xp̄i v̄ginē cōcipere ppter q̄ttuor. Primo p pter patris mittētis dignitatē ɔseruādā. Cū eñ xp̄s sit ver⁹ ꝛ naturalis dei fili⁹ nō est cō ueniens vt aliū patrē habeat q̄ deū:ne dei di gnitas transferat ad aliū. Scdo h̄ est cōue niens ppietati ip̄i⁹ filij q̄ mittit:q̄ est verbū dei.verbū aūt absq̄ oī cordis corruptōne cō cipit q̄nimmo cordis corruptio pfecti verbi ɔceptionē n̄ patit. Q2 ḡ caro sic a v̄bo dei as sumi dz vt sit caro verbi dei:cōueniens est q̄ ēt ip̄a sine corruptōe m̄ris ɔcipiat. Tertio h̄ est cōueniens dignitati hūanitatis xp̄i:in q̄ locū habere pctm̄ nō dz:p quā pctm̄ mundi tollit.s̄m illud Joh.i.Ecce agn⁹ dei.s.innocēs qui tollit pctā mundi. Nō pōt aūt esse q̄ in natura iam corrupta ex ɔcubitu caro nascē tur sine ifectione originalis pcti. Vn̄ Aug.di cit li.de nuptijs ꝛ ɔcupia. Solus ibi nuptialis cōcubitus nō fuit.s.in matrimonio marie et ioseph:q2 in carne pcti fieri non poterat sine vlla carnis ɔcupia que accidit ex pctō:sine q̄ cōcipi voluit qui futurus erat sine peccato Quarto ppter ip̄m finē incarnationis xp̄i: qui ad hoc est:vt homines renascant in fili os dei nō ex volūtate carnis neq̄ ex volūta te viri:s̄z ex deo.i.ex dei virtute. Cui⁹ rei exem plū debet apparere in ip̄a ɔceptōe xp̄i. vn̄d Aug.li.de sancta virginitate dicit. Oporte bat caput n̄m insigni miraculo s̄m corpus nasci de virgine vt significaret sua mēbra de virgine ecclia s̄m sp̄m nascitura hec Tho. Cūq̄ sic locuta fuisset dn̄a itelligentia cōmi sit sanctissima trinitas Gabri.li archāgelo vt annūciaret beate virgini q̄ sicut v̄tute di uina fieri potuit:vt prim⁹ homo de limo terre formaret:ita etiā diuina virtute fieri pōt vt corp⁹ xp̄i formet de virgine absq̄ virili semi ne. Tūc angel⁹ vidēs beatā virginē turbari i sermōe ei⁹:dedit itelligentiā eoꝝ que dixerat dicēs. Ne timeas maria. Inuenisti eñ grām apud deum. Et vt clare intelligat:istruit eā de misterio incarnatōis qd̄ in ea erat īplen dū. Quod quidē fecit p̄nūciando ɔceptum ꝛ partū dicēs. Ecce concipies in vtero ꝛ pari es filiū. Et declarat sex magnalia de eo. Pri mo q̄ erit saluator mundi cū dicit. Et voca bis nomen ei⁹ iesum. Scdo q̄ erit glorifica tor mundi.cū dicit Hic erit magn⁹. Tertio q̄ erit de⁹ ꝛ homo.cū dicit Et filius altissimi vocabit. Quarto q̄ spiritualis regni fidei ꝛ gratie erit possessor.cū dicit Et dabit illi dn̄s deus sedem dauid patris eius. Quinto q̄ to tius synagoge et ecclie p eternitatem erit verus doctor:cū dicit. Et regnabit in domo iacob ineternū. Sexto q̄ oīm electoꝝ erit se pitern⁹ remunerator.cū dicit Et regni eius

nō erit finis. Ex istis pōt intelligere beā virgo magnū sacramentū. Octauo fuit vocata dña discreta que genuflexa corā sanctissima trinitate dixit illud qđ ponit sanctus Tho. iij. pte q. xxviij. ar. iiij. sic. Perfectionis opa magis sunt laudabilia si ex voto celebrent. q̄ si ex simplici deuotōe procedāt. Uirginitas āt in matre dei p̄cipue debuit pollere: ideo cōueniens fuit vt v̓ginitas ei⁹ ex voto eēt deo cōsecrata. verū q: tpe legis oportebat generationi insistere tam mulieres q̄ viros: q: ꝫm carnis originē cultus dei ꝓpagabat. Anq̄ ex illo ppl'o xp̄s nasceretur. mr̄ dei anteq̄ desponsaret Joseph: nō vouit absolute v̓ginitatē: licet eā in desiderijs habuerit sup hoc tamen voluntatē suā diuino cōmisit arbitrio. Postmodū vero accepto sponso: ꝫm q̄ mores illi⁹ tpis exigebāt simul cū eo votum virginitatis emisit. hec Tho. Ideo beata virgo cū angel⁹ sup̄dicta ei annūciaret: dixit. Quō fiet istud: qm̄ virū nō cognosco. vn̄ dic̄ Augu. li. de sancta virginitate. Annūcianti āgelo maria r̄ndit: quō fiet istud: qm̄ virū nō cognosco: qđ ꝓfecto nō diceret: nisi se virginē deo ante vouisset. Nono fuit vocata dña charitas: que genuflexa corā sanctissima trinitate dixit illud. qđ ponit sanct⁹ Tho. iij. pte. q. xxxij. arti. i in r̄n̄. sic. Licet cōceptionē corporis xp̄i tota trinitas operet: tn̄ deb; attribui spiritui sancto triplici rōne. Primo quidē q̄a hoc ꝯgruit cause incarnatiōis q̄ considerat ex pte dei. Spūs enī sanctus est amor p̄ris ꝛ filij. hoc aūt ex maximo dei amore ꝓuenit vt filius dei carnē assumat in vtero v̓ginali. vn̄ dr̄ Joh. iij. Sic deus dilexit mundū: vt filiū suū vnigenitū daret. Scđo q̄ hoc ꝯgruit cāe incarnationis ex pte nature assumēde: q: p hoc datur itelligi q̄ hūana natura assumenda est a filio dei nō ex aliq̄b⁹ meritis: sȝ ex sola grā q̄ spūi sancto attribuit ꝫm illud. i. Corin. xij. Diuisiones grārum sunt: idē aūt spūs. Et Aug. dicit in Encheridion. Iste mod⁹ q̄ est natus xp̄s de spū sācto insinuat nob gratiā dei: qua homo nullis p̄cedentibus meritis ex primo exordio nature sue quo esse cepit verbo dei copularetur in tantā vnitatem psone vt idē ipe esset fili⁹ dei. Tertio: q: h̄ cōgruit termino incarnationis. Ad h̄ enī terminata est incarnatio: vt homo ille qui concipiebatur sit sanct⁹ ꝛ filius dei. vtrūq̄ aūt horum attribuitur spūi sancto. Nam p ipsum efficiūtur homies filij dei ꝫm illud Gala. iiij. Qm̄ estis filij dei misit de⁹ spm̄ filij sui in corda vestra clamantē. Abba pater. Ipse etiam est spūs sanctificatōis vt dr̄ Ro. i. ca. Sicut ergo alij p spiritū sanctū sctificant spiritualiter vt sint filij dei adoptiui: ita xp̄s per spiritū sanctū debet in sanctitate cōcipi vt sit fili⁹ dei naturalis. vn̄ Ro. i. ꝫm vnam glosā. Quod p̄mittit qui predestinat⁹ est filius dei in virtute manifestat per id q̄ imediate sequitur ꝫm spiritū sāctificatōis. i. per hoc q̄ concept⁹ est de spiritu sctō. h̄ Tho. Cū q̄ sic locuta fuisset dña Charitas cōmisit sanctissima trinitas gabrieli archangelo vt prenūciaret beate virgini duarū personarū diuinarū aduentū in eam. s. psonam spūs sancti ad purgandū: ꝛ potentiā generatiuā p̄stendū. Et psonam filij ad carnē assumendū. Quō sic esse factū euāgelista testatur dicēs. Et r̄ndens angelus dixit ei. Spūs sanct⁹ superueniet in te: ꝛ virtus altissimi obumbrabit tibi. Uirtus enī altissimi p susceptionē nostre infirmitatis obūbrata est. Que verba exponēs Johes damascen⁹ vt allegat a magistro sen. lib. iij di. iij. cap. i. dicit sic. Preuenit in ipsā ꝫm verbū dñi qđ dic̄ angel⁹ purgās ipsā ꝛ potentiā verbi receptiuā pparans: sil' aūt ꝛ generatiuā. Et tunc obūbrauit ipsā dei altissimi p se sapia ꝛ virt⁹ exn̄s. i. fili⁹ dei patri homousios. i. ꝯsubstātialis ꝛc. Et hoc p assumptionē nr̄e humanitatis. Decio fuit vocata dña sāctitas: q̄ genuflexa coram sanctissima trinitate dixit illud qđ ponit sctūs Tho. iij. pte. q. xxxiiij. ar. i. in r̄n̄. sic. Abūdātia gratie sanctificātis aiam xp̄i deriuatur ex ipsa verbi vnione ꝫm illud Joh. i. Uidim⁹ gl'iam ei⁹ gl'iam quasi vnigeniti a patre plenū grē ꝛ veritatis. Sed in primo instanti cōceptionis corpus xp̄i d; esse aiatum: et a verbo dei assumptū: ergo in illo primo instāti cōceptionis: xp̄s debet habere plenitudinē gratie sanctificātis aiam ꝛ corpus ei⁹. Sanctificari aūt est aliquid fieri sanctū. Fit autē aliquid nō solum ex ꝯtrario: sed etiam ex negatiue ꝛ priuatiue opposito: sicut albū fit ex nigro et etiā ex nō albo. Hoies autē ex peccatorib⁹ efficiunt sancti ꝫm illud. i. corin. vi. Et h' q̄dem fuistis aliqn̄. s. peccatores. Sed abluti estis: sed sanctificati estis. Et ista sanctificatio hominū est ex peccato. Sed xp̄s quidē ꝫm hominē factus est sanctus: q: hanc gratie sanctitatē nō sp habuit nō tamen factus est sanctus ex peccatore: q: peccatū nūq̄ habuit. sed factus est sanctus: ex nō sancto ꝫm hominē nō quidem priuatiue. s. vt aliquando fuerit homo ꝛ nō fuerit sanct⁹. sed nega

tiae.s.q: quando nō fuit homo: nō habuit sā
ctitatem humanam. Et ideo simul debet fie-
ri homo et sanctus homo. hec Thomas. Cū
q3 sic locuta fuisset dña sanctitas: cōmisit sā
ctissima trinitas Gabrieli archangelo vt an
nūciaret virgini cōceptū eius fore sanctissi-
mum ꝓpter qō angelus dixit Luc. i. Quod
eīn nascetur ex te sanctū: vocabit filius dei.
Quod exponēs G. li. xviij. moraliū dicit sic.
Ad distinctionem nostre sāctitatis iesus sā
ctus nasciturus asseritur. Nos quippe si san
cti efficiamur: nō tñ nascimur: q: ipsa nature
corruptibilis cōditione ꝯstringimur. Ille au
tem sol⁹ veraciter sctūs nat⁹ est qui ex cōiun
ctione carnalis copule cōceptus nō est. hec
ille. Ideo dr̄ Jobis [redacted]. Quē pater sanctifi
cauit et misit in mundū etc. ¶ Undecimo fuit
vocata dña oīpotentia: q̄ genuflexa corā san
ctissima trinitate dixit illud qō ponit sanct⁹
Tho. iij. parte. q. xxx. arti. iij. [redacted]
sic. In hoc sacratissimo mysterio intendim⁹
principal'r aīm virginis inducere ad consen
sum: qō quidē fiet exemplo helysabet: et rōne
ex diuina potētia sumpta. Et sicut Amb. di
xit in hexamerō. Ob hoc multe steriles ꝑue
nerunt vt ptus credatur virginis: et ideo cō
ceptus helysabet sterilis inducit nō q̄si suf-
ficiens argumentū cum maius nō possit suf-
ficiēter ꝓbari per minus. Sed maius est vir
ginē peperisse q̄3 vetulam. Inducit autem quasi
quoddam figurale exemplū. Et ideo ad con
firmationē hui⁹ exēpli subdatur argumentū
efficax ex omnipotētia diuina hec Thomas.
Cūq3 sic locuta fuisset dña omnipotentia cō
misit sanctissima trinitas Gabrieli archāge
lo vt conceptum virginis manifestaret ex cō
ceptu senis et ex efficacia ṽtutis diuine. Qō
sic factum esse euangelista testatur cum an
gelus dixit Luc. i ad virginē. Et ecce helysa
bet cognata tua et ipa c. fi. in s. s. Et hic in ē
s. i. q. v. ste: q: nō erit impossibile apud deum oē
verbum. etc. ¶ Duodecimo fuit vocata dña
obedientia q̄ genu flexa coram sanctissima
trinitate dixit illud qō ponit sanct⁹ Thōas.
iiij. sen. di. xxviij. sic. Quedā sunt necessaria sacra
menti matrimonij quib⁹ omissis non est sa
cramentū: quedā aūt ad solēnitatē ptinēt
quib⁹ omissis verū pficit sacramentū. tñ pec
cat qui omittit. Sic ḡ ꝯsensus expssus ꝑ ver
ba de p̄senti int legitimas psonas ad ꝯhendū
verū facit matrimoniū. Sed spūale quoddā
matrimoniū reqrit inter filiū dei et hūanā na
turā. Et ideo ꝑ annūciationē expetit ꝯsēsus
virgis loco toti⁹ humane nature. Nā de⁹ nō
diligit coacta s3 volūtaria seruitia vt q̄ obse-
quūtur ex ipso mysterio mereāt. vñ cū bea
ṽgo singl'r excellēt i dī misteriū eligat: quē
vtero dz portare lacte alere: et brachijs baiu
lare deceret ꝯsēsus ei⁹ āgelo nūciante reqrat
hec Tho. Cūq3 sic locuta fuisset dña obediē
tia: cōmisit sctissima trinitas gabrieli archā-
gelo: vt ꝯsensū virginis ad tā celebre sacrm
exigeret. Quē beā ṽgo hūiliter ꝑhens: ad ob
sequiū se sedulā ac prōptā obtulit dic. Luc. i.
Ecce ancilla dñi: fiat mihi s̄m verbū tuū. Ec
ce qualiter. xij. dñe fuerūt vocate a sanctissi-
ma trinitate vt consulerent sup modo tenē-
do in incarnatione filij dei vt vere dicat bea
ta virgo: gratia plena. Quam nobis conce-
dat etc. Amen.

In eodē festo annūciationis beate virgi-
nis marie. Sermo iij. numero. xxxviij.

Benedicta tu in mulie
ribus. Luce. i. et in euāgelio p̄ntis
solēnitatis. beat⁹ Ber li. v. de cō si-
deratōe dicit sic. Mulier euāgeli-
ca que cōmiscuit tria sata farine fuit beata
ṽgo que in incarnatōe fermēto fidei sue cō-
miscuit tria sata. Nouū antiquum eternum
scilicet animā christi de nouo creatam: et cor-
pus antiquum de natura Adam: et eternum
in vnione diuinitatis. Hec ille. Sed hoc nō
potuit fieri nisi per modum meriti: ergo bea-
ta virgo meruit incarnationem per eam fie-
ri. A Sup quo verbo moueo istam questi
onem. Utrū beatissima virgo per sui admi
rabilē benedictionē: meruit in suo vtero fie-
ri diuinalē incarnationem. Ad istam que-
stionē respōdent duo doctores ecclesie. Pri
mus est Beda in homelia hodierna dicens
sic. Uere benedicta in mulierib⁹: que sine ex
emplo muliebris conditionis cū decore vir
ginitatis gauisa est honore parentis. Quē q̄3
virginē matrem decebat: dei filium pcreauit
hec ille. Secūdus est sanct⁹ Thomas. iij. p-
te. q. ij. arti. xi. in ꝯñ. dicēs sic. Necq3 etiā ope
ra cuiuscūq3 alterius hominis potuerūt esse
meritoria huius vnionis ex condigno. pro-
pter tria. Primo quidem: q: opera meri-
toria hominis ꝓprie ordinātur ad beatitu-
dinē que est virtut⁹ ꝓmium et consistit in ple
na dei fruitione. vnio autem incarnationis
cum sit in esse personali transcendit vnionem
mentis beate ad deum: que est per actum fru
entis. Et ita nullo modo potest cadere

sub merito. Scḋo q: grā nō pōt cadere sub merito cū sit merendi pricipiū. vñ multo minus cadit incarnatio sub merito que ē ꝑnci piū grē ſm illud Ioh.i. Gratia ⁊ veritas ꝑ iesū xp̄m facta est. Tertio: q: incarnatio xp̄i est reformatiua toti⁹ humane nature. Et iō nō cadit sub merito alicuius singlaris hoīs Q: bonū alicui⁹ puri hoīs nō pōt ēē cā hōi toti⁹ nature. Ex ꝯgruo tñ meruerūt scti prēs īcarnationē xp̄i: desiderādo ⁊ petēdo. Cōgruum enī erat vt de⁹ exaudiret eos q̄ ei obediebāt. ſꝫ ibi. Et.iij.sen di.iiij.q.iij ar.i. ad sextū dōm dicit sic Btā virgo nō meruit incarnatōēꝫ: ſꝫ suppositā īcarnatōē meruit ꝙ ꝑ eā fieret nō q̄ḋ merito ꝯgrui iq̄tum decebat vt dei mater ēēt purissima ⁊ ꝑfectissima. hec Tho. Tamen pono quattuor flores. B

Primus flos est iste. beatissima virgo maria ē ꝟe ꝑadisus terrestris in quo posit⁹ est scḋs adam celestis. Patꝫ ꝑ duos testes. Prim⁹ ē Salo. Canti.iiij dicēs sic. Ortus ꝯclusus soror mea spōsa: ort⁹ conclusus fons signatus. Emissiones tue paradisus maloꝝ punicoꝝ cū pomoꝝ fructibus. Scḋs est aug. in quoḋ sermone dicꝭ sic. De illa canitꝭ in canticis. Ort⁹ cōclusus fōs signatus emissiones tue paradisus. vere ortus deliciarū: in quo cōsita sunt vniuersa genera florū ⁊ odoramenta virtutū. Sicqꝫ ꝯclusus vt nesciat violari nec vllis insidiarū fraudibus corrūpi. Fonsqꝫ sigillo toti⁹ trinitatis signatus ex quo fons vite manat in cui⁹ luce oēs videm⁹. hec ille. Nam beatissima virgo maria assiīlatur ꝑadiso terrestri ꝓpter quattuor rōes. Prima ē ꝓpter suus dignitatem. Vñ sanct⁹ Tho. parte.i.q.cij ar.i in. Rñ. dicit sic. Est ꝗ paradisus vt ysido. dicit li. Ethimologiarū. Locus in orientis ꝑtibus ꝯstitut⁹: cui⁹ vocabulum a greco in latinū vertitꝭ ort⁹. Cōuenient̄er ꝗ in pte orientali ḋr sit⁹: q: credendū est ꝙ in nobilissimo loco toti⁹ t̄re sit cōstitutus. Cū enī oriēs sit dextera celi vt pꝫ ꝑ pħm scḋo de celo. Dextera aūt nobilior est q̄ꝫ sinistra, cōueniēs fuit: vt in oriētali pte ꝑadisus terrenus institueretꝭ. hec Tho. Sic gl'iosa virgo maria ē ꝑadisus terrestris nobilior ⁊ dignior ꝑadiso Naꝫ si in illo ponitꝭ adam hō a deo fact⁹: vt ḋr Geñ.ij. In btā ꝟgine ponitꝭ dei fili⁹ homo nouus qui ſm deū creatus ē: vt ḋr Eph.iiij.ca Si in illo eua formatꝭ ex adaꝫ In btā virgine fabricatꝭ ecclīa ex iesu xp̄o. Si ille est in dextera celi ⁊ beata virgo est in dextera dei. tū ꝓpter sanctificationē ei⁹ in vtero. tū ꝓpter sanctificationē eius in xp̄m cōcipiendo. Scḋa est ꝓpter necessarioꝝ vbertatē. vñ sanct⁹ Tho.i.parte.q.xcvij.ar.iiij.in Rñ. dicit sic. Duo remedia ad ꝯseruationē vite habebat homo in ꝑadiso ꝯtra duos defectus. Prim⁹ defect⁹ est deꝑditio humidi ꝑ actōem caloris naturalis q̄ est aīe istrm. Et ꝯtra hunc defectū subueniebatꝭ homini ꝑ esū alioꝝ lignoꝝ ꝑadisi: sicut ⁊ nūc subuenitꝭ nobis ꝑ cibos quos sumim⁹. Scḋs aūt defect⁹ est: q: vt dicit pħs.i. de gñatione. Illuḋ qḋ aggeneratꝭ ex alimēto extraneo adiunctum ei qḋ pri⁹ erat humido preexñti minuit virtutē actiuā speciei. Sicut aqua adiūcta vino cōuertitꝭ quiḋ in saporē vini: sed ſm ꝙ magis additꝭ: diminuit vini fortitudinem: ⁊ tandē vinū fit aquosum: sic ꝗ videm⁹ ꝙ in principio virtus actiua spēi est adeo fortis ꝙ pōt conuertere de alimento non solū ꝙ sufficiat ad restaurationē deꝑditi: sed etiā ꝙ sufficiat ad augmentū. Postmoduꝫ vero qḋ aggeneratꝭ nō sufficit ad augmentū: sed solū ad restaurationē deperditi Tandē vero in tpe senectutis nec ad hoc sufficit. vñ seqtur decrementū et finalitꝭ dissolutio corporis. Et ꝯtra hūc defectū subueniebatꝭ hoī per lignū vite. Habebat enī vim fortificandi virtutē spēi ꝯtra debilitatem ꝓuenientē ex āmixtione extranei. vñ Aug. dicꝭ.xiiij lib. de ciui dei.c.xxvi. Cibus aderat homini ne esuriret: potus ne sitiret. lignum vite ne illū senecta dissolueret. Et libro de questionib⁹ noui ⁊ veteris testamenti dicit ꝙ vite arbor medicine modo corruptioneꝫ hominū ꝓhibebat. hec Thomas. Spiritualiter beata virgo est paradisus efferēs cibum sacramentalem. s. corpus xp̄i quo anima pascitur. et potum. s. sanguinem xp̄i quo mens deuota satiatur. Vñ xp̄us dicit. Ioh.vi. Caro mea vere est cibus: ⁊ sanguis me⁹ vere est potus. Lignum vite est diuinitas xp̄i: que est vita ꝑ quā anima in gratia ꝯseruatur: qm̄ lignum vite est hijs qui apprehenderunt eam. Vt dicitꝭ prouerbio iiij. [illegible] ipsa beata virgo est cibus et potus anime: ſm illud Ecclesia. xxiiij. Qui edūt me adhuc esurient: ⁊ qui bibunt me adhuc sitient. Ipsa etiam est lignum vite. de qua dicit Augusti. in quodā sermone sic. Virgo vere plāta celestis: planta preciosior cunctis sanctis vniuersis. O vere lignum vite qḋ solum dignum fuit portare fructum salutis eterne. Hec ille. ¶ Tertio propter excelētiā suauitatis

tem. dr em̃ Gen̄.ij. Tulit dn̄s deus hoiem ⁊
posuit eum in padisum voluptatis vt opera-
ref ⁊ custodiret illũ. Sup q̃ vbo sc̃s Tho.
pte.i.q.cij.ar.iiij.i R. dic. ⁊ q̃ pt expeni[illegible]pli-
citer. sicut Aug dicit li.viij. sup Gen̄. ad lit
terā. Uno mō sicq̃ deus posuit hoiem in pa
radiso vt ipse de' opraref ⁊ custodiret hoiez.
opraref inq̃ iustificando ip̄m cui' opatio
si ab homie cessaret ptinuo obtenebraf. Sicut
aer obtenebraf si cessaret influētia luis. Custo
diret vero ab omni corruptōe ⁊ malo. Alio
mō pōt intelligi vt homo oparef ⁊ custodi-
ret paradisũ: nec em̃ illa operatio eēt laborio
sa: sicut post pctm̄ sz fuisset iocũda pp̄ter ex-
perientiā virtutis actiue. [illegible] pōt itel-
ligi q̃ custodia illa nō esset cōtra inuasores:
sz eēt ad hoc vt hō sibi padisuz custodiret ne
ip̄m peccādo amitteret. Et sic ordinaf para-
disus ad bonũ hois. hec Tho. Spiritualiter
paradisus est beata virgo in quo positus est
homo iesus xp̄s: vt opraref in ea.s. mirifica
sicut ipsa dicit Luce.i. Fecit mihi magna q̃
potens est. vñ Bern̄. in quodā smone dic sic.
Tria opa tres mixturas fecit illa sũma ma-
iestas in assumptione nostre carnis mirabi-
liter singularia: ⁊ singularif mirabilia: a n̄ nō
[illegible] facta nec ampli' facienda sup terrā. Cō
iuncta quippe sunt adinuicē de' ⁊ homo ma
ter ⁊ virgo: fides ⁊ cor humanũ. Verbũ ei
aia ⁊ caro in vnā cōuenere psonam: ⁊ h tria
vnũ sunt nō in cōfusione substātie: sz in vni-
tate persone. Hec est prima et superexcellens
mixtura. Secũda est virgo ⁊ mater: vtiq̃ ad
mirabilis ⁊ singularis: a seculo nō est auditũ
q̃ virgo esset que peperit: q̃ mater esset que
virgo pmansit. Tertia est fides ⁊ cor huma-
nũ. ⁊ hec quidem inferior: sz nō min' fortisā
fortis. Mirũ est em̃ quo modo cor humanũ
hijs duobus fidem accōmodauerit: quomō
credi potuit q̃ deus homo esset q̃ virgo fue
rit que pepisset. sicut ferrũ cũ testa iungi nō
possunt. sic nec ista duo poterant cōmisceri si
ne glutino spũs sancti Et hec quidē mixtu-
ra excellens. Scda excellentior. Tertia excel
lentissima declaraf. hec ille. Scdo posit' est i
beata virgine homo xp̄s iesus: vt custodiret
eam ab omni corruptione ⁊ infamia. vñ am
bro. sup Lucā dicit sic Maluit dn̄s aliquos
de ortu suo q̃ de m̄ris pudore dubitare. Sci
ebat em̃ tenerā esse virginis verecũdiam: et
lubricā famā pudoris. Nec putauit ortu' sui
fidē: matris iniurijs astruendā. Seruaf ita-
q̃ sācte marie sicut pudore integra: ita inio-

labil's opinione virginitas. Oportet enim
sciās ⁊ ab hijs q̃ foris sunt testimoniũ hr̄e.
Nec decuit virginib' velamen excusationis
relinqui q̃ ifamata mater dn̄i q̃ quo mō videre
tur. hec ille. Quarto pp̄ter loci tranq̃llitatez
vnde sc̃s Tho. pte.i.q.xcvij.ar.ij.in.R. dic
sic. Passio dicif dupl'r. Uno mō pp̄rie: ⁊ sic
pati dr qd a sua naturali dispōne remouef
Passio em̃ est effect'. In reb' aũt naturalr
pria agant ⁊ patiũtur adinuicē: quoz vnum
remouet alterũ a sua naturali dispositione.
Alio mō df passio cōiter fm quancũq̃ inmu
tationē. et si ptineat ad pfectionē nature sic
itelligere vel sentire dr pati quoddā. Hoc g
scdo mō hō in statu innocētie passibilis erat
⁊ patiebaf fm aiam ⁊ fm corpus. Primo
aũt modo dicta passione erat impassibilis ⁊
fm aiam ⁊ fm corp'. sicut ⁊ imortalis. Po-
terat em̃ passionē phibere sicut ⁊ mortem si
absq̃ pctō pstitisset. Uñ corpus hois in sta
tu inocentie poterat pseruari ne pateref lesi
onē ab aliq̃ duro. partim quidē p pp̄riā rati-
onē per quā poterat nociua vitare. partim et
per diuinā puidentiā que sic ipsum tuebaf:
vt nihil occurreret ex īprouiso: a quo lederet-
tur. hec ille. Ideo Aug. lib. xiiij de ciui. dei ca.
xxvi. dicit sic. Nihil corruptōis in corpore vel
ex corpe ullas molestias vllis eius sensib'
ingerebat: nullus interinsec' morbus nullus
ictus metuebaf extrinsecus. Summa in car
ne sanitas erat: in aīo tota tranquillitas. Si
cut in padiso null' estus: aut frigus: sic in ei'
habitatore nulla ex cupiditate vel timore ac
cidebat bone voluntatis offensio. h ille. Spi
ritualiter beata virgo fuit padisus fm aiam
et fm corpus. Qr vt dicit sanctus Tho pte
iij.q.xxvij.ar.iij.in.R. Per sanctificationem
virgīs in vtero.s. per grām abundātem quā
in sanctificatiōe acceperat: ⁊ etiā pfectius per
diuinā puidentiā sensualitas ei' ab omni in
ordinato motu phibebatur. Post modũ ve
ro in ipsa cōceptione carnis xp̄i. in qua p̄mo
debuit refulgere peccati imunitas: credendũ
est q̃ ex ple redũdauerit in matrem totalit
a fomite subtractio. Et hec figuratur Ezech.
xliij. vbi dicitur. Ecce gloria dei israel igredie
batur per viam orientalē. i. per beatam virgi
nem ⁊ terra. i. caro ipsius splendebat a ma-
iestate ipsius. s. xp̄i. hec ille. Unde illud qd
habuit Adam in paradiso terrestri fm origi
nalem iusticiam idē habuit beata virgo ma
ria per gratiā in sanctificatione ⁊ in xp̄i con
ceptione. Ipsa est ergo vere paradisus terre

fris: vt dicit prim⁹ flos ꝛc. ¶

Secundus flos est iste.

Beatissima v̄go maria sui puritate mat̄ dei efficit: que oim creaturarū pfectionibus sui humilitate cingitur. Patet p beatū Ber. in quod sermone dicentē sic. Signū magnum apparuit in celo. Mulier amicta sole ꝛ luna sub pedib⁹ ei⁹: ꝛ in capite ei⁹ corona stellarū duodecim. Licet de p̄senti eccl'ia intelligendū ppheticevisiōis series demōstret: ipa tñ nō incouenienter marie videt tribuendū. Nimirū ea est q̄ alterā solē induit sibi. Vt queadmodū ille sup bonos ꝛ malos indifferenter orit: sic ipsa q̄z nō discutit merita: sed omib⁹ sese exorabilē: oib⁹ clementissimā pbet: oim q̄ necessitates āplissimo quod miserat affectu. Nam ꝛ defectus oīs sub ea est: ꝛ quicq̄d fragilitat̄ seu corruptionis est amplissima quadā sublimitate excedit. Supgreditur beata virgo creaturas oēs vt merito sub pedib⁹ ei⁹ luna esse dicat. Alioquin nihil magnū dixisse videbimur: vt sit luna sub pedibus ei⁹: quā sup oēs angelorū choros: sup cherubin quoq̄ ꝛ seraphin exaltatā: nephas est dubitare. hec ille. In capite ei⁹ est corona stellarū duodecim. s. nouē ordinū angelorū: ꝛ triū statuū hoim. s. virginū cōiugatorū ꝛ viduarum. Quo ad ordines angelorū sciendū q̄ beata virgo se humilians infra ordines āgelorū meruit eleuari ad pfectiones eorū. Ois em̄ qui se humiliat exaltabitur Luc. xiiij. Prima stella est charitas seraphin. Unde magr̄ sen. li. ij. di. ix ca. ij. dicit sic. Seraphin em̄ interpretatur ardens vel succendēs hec ille. Naz ppriū est seraphi in amorē dei ardere: alios ad incendiū diuini amoris inflāmare: ꝛ deū ordinate diligere. Isti imediate deo iungūtur. Hanc charitatē habuit beata virgo p quam loqtur ad ipsam dei filius canti. ij. dicēs. Veni formosa mea. iam em̄ hyems transijt. vbi glosa dicit sic. Anq̄z diverbū v̄go pciperet hyems erat: at vt ī verbum dei recepit facta est estas. Deniq̄z feruore sancti spūs vaporata flos cepit esse: ꝛ spirare odorē. h ibi. Ad hanc charitatē ascēdit sui hūilitate q̄m caritas seraphim immobiliter manet. sed ipa ꝛ amore ... crucē amorē filij sui trāstulit in iohēn cuā ... xpo dixit ei. Mulier ecce filī⁹ tu⁹ ... Iohēs. Scda stella ē sapia cherubi. vn̄ mgr̄ sen. vbi sup̄ dic sic. Cherubin p̄ alijs in scia peminēt. Cherubin em̄ iterptat pleni tudo scie. h ille. Nā cherubin pncipalr relucet diui luis radio: p eo q̄ veriue pre ceteris iūgunt: quorū officiū ē pmouere hoīes ad diuinā cognitōnem. Et p ceteris dicit lucere: q: plenitudinē quā suscipiūt alijs iferiorib⁹ cōicando ifundūt. Hāc sciam hūit btā virgo cū dic luē. in Bzēn me diret oēs ... Ad quā sapia ꝛ ascēdit sui hūilitate qn̄ dic ... cū oibus post tridūū inuento filio. Fili quid fecisti nobis sic. Ecce ego ꝛ pr̄ tu⁹ dolentes q̄rebam⁹ te. Tertia stella ē iustitia tronorū. vn̄ mgr̄ sen. vbi sup̄ dicit sic. Tron⁹ dr̄ sedes. Troni autē vocant: et btūs Hait/ qui tāta diuinitatis gr̄a replent: vt in eis sedeat de⁹: ꝛ p eos sua iudicia decernat. h ille. Nā i ijs pcipue relucet rectitudo diui iudicij: h q̄z virtutē dei quā sup se accipiūt ad inferiores trausfundūt. Hāc iustiā hūit btā v̄go que sua mīa eq̄ssima supat tenacē rigorē iusticie tronorū: de q̄ Ber. in quod fmōe dic sic. O admirabilis thalam⁹: de quo speciosus p dūt spōsus lux gentiū: tron⁹ celestis cui apostoli sacrū reddūt obsequiū: ... cui⁹ glie āgeli canūt triūphū: quā xps āplexat. h ille. Ad hanc iusticiā ascēdit sui hūilitate qn̄ filio dixit in nuptijs: vinū nō hūt. Et dixit illi filius Quid mihi ꝛ tibi ē mulier: nōdū venit hora mea: vt hēt io. ij. Quarta stella ē ... dñationū. vn̄ magr̄ vbi sup̄ dicit sic. Dñationes vocant: q̄ pncipat⁹ ꝛ ptātes trascēdūt h ille. Nā dicūtur dñatōes q: ceteris angelis dñant ab oi oppssione sūt liberi: ꝛ nulli iferiori subijciūt. horū officiū. ẜm gre. ē in bello spūali istruere q̄liter opteat officiū platōis excercere: ꝛ q̄liter debeāt subditis dñari. Horū officiū ẜm dyonisiū est timore secu'i ... fixo in deū moueri ꝛ incessanter ei famulari. Hāc speculationē hūit btā v̄go: q̄ fuit plata spāl'r senatorib⁹ fr̄e: q: apli fuere cstituti pn cipes fr̄e. ps. Cōstitues eos pncipes sup oēz terā: q̄ et sctōs angelos debent iudicare ẜm aplm. Istis aplis p̄posuit xps beatā v̄ginē qn̄ moriens in cruce dixit Iohi qui astabat cruci in psona aplorū. Ecce mr̄ tua Io. xix. q̄si dicat. Hāc oibus vobis aplis vt matrē ppono vt sibi reuerentiam exhibeatis ... matri a qua reuerētia: q: naturalr̄ debet. nulla dignitas spūalis aut tēporalis absoluitur Ad hanc ... ascendit sui hūilitate cū angelo suo sic disputāo dixit. Quomō fiet istud qn̄ virū nō co. ... Luc. i. In illo dignitatis fastigio ē in vltimo loco cūctos filios suos sibi p̄mittēs. Nā actu. i. Hij erātis duodecim aplis dr̄. Hij oēs erāt pseuerātes

quid ... sapie ... sapia ... latitabat: christū ... ... filios dei ... ... condiri ... ...

in orōe vnanimiť cū mulierib⁹ ⁊ maria mře
iesu. Ubi lucas ꝑmittit peccatricē v̄gini nar
rans p ordinē sic locabant orātes. vt sentit
Ber. in ſmone assumptōis. Quīta stella est
imperiū principatuū. vn̄ magř sen. vbi sup̄ dic
sic. Principat⁹ dicūtur qui sibi subiectis que
sūt agēda disponūt eisqȝ ad explēda dīa my
steria pncipant. hec ille. Nā principat⁹ ange
lis ꝑsunt ⁊ eos ad ministeriū diuinū explē
dū disponūt. Ad hos ptinet ſm dyonisiū re
gimē vniuerse gentis ducere in dei similitudinē
Ministeriū eoꝝ ſm. G. est docere hoīes et
hibere reuerentiā ſm gradū suū. Hoꝝ est et
ꝓmouere hoīes vt nō ꝓpter vtilitatē ꝓpriā
ſ ꝓpter solū⁹ dei amorē ⁊ honorē faciāt iusti
ciā. Ad hoc imperiū ascēdit beata v̄go: cū deus
eam sibi ꝓposuit eligens in matrē cui humili
ter obediret ⁊ fuiret deuote. Luc. ij. Descēdit
puer iesus cū eis ⁊ venit nazaret ⁊ erat sub
ditus illis. Ad hoc imperiū ascendit maria sui
hūilitate quā cū esset regina mūdi ⁊ dn̄a ce
loꝝ nō est dedignata fuire helysabeth pari
enti: nec ē ausa se vocare matrē dn̄i sed āci
llam vt satis pȝ Luc. i. Sexta stella est pte
ctio ptātum. vn̄ magř sen̄. vbi sup̄ dic sic. Po
testates noiant hij qui hoc certis potētius in
suo ordine acceperūt vt virtutes aduerse eis
subiecte eoꝝ refrenētur ptāte. ne hoīes tēta
re tantū valeant. q̄tum desiderāt h̄ ille. Naꝫ
ptātibus ſm ysidoꝝ virtutes aduerse sunt
subiecte: ne tm̄ noceāt q̄tum cupiūt. Hoꝝ
officiū ſm G. est illos qui spūali certamine
desudāt cōfortare ⁊ ne regnū spirituale amit
tant defendere. Hanc ptectionē habuit bea
ta v̄go ptegēs nos ab hoste maligno de q̄
dī Gen. iij. Ipsa conteret caput tuū. vn̄ Au
gu. in quodā ſmone dicit sic Est itaqȝ mater
v̄go mulier quodā a deo ꝓmissa ⁊ serpētis ca
put virtutis pede ptritura. Nā ⁊ ptinuo dra
co ille p herodē isidiat⁹ est parienti vt nascen
tem excipiēs deuoraret filiū virginis: eo ꝙ ini
micitie ēent int semē illi⁹ ⁊ dracōis. h̄ ille. Ad
hanc ptectionē ascēdit beata virgo sui hūi
[illegible]quā ex pn̄ti seculo nequā ⁊ maligno mi
gratura ne demonē videret suppliciter postu
lauit. Septia stella est auctoritas virtutū. vn̄
magř sen̄. vbi sup̄ dicit sic. Uirtutes vocant
illi p quos signa ⁊ miracula frequēter fiunt
hec ille. Nā v̄tutes sunt ifatigabiles ad exec
tionē fiendoꝝ: ⁊ robusti ad perceptionē mūe
rum. Hoꝝ officium est ſm dyonisiū docere
platos: vt faciliter ⁊ pseueranter que ad

officiuꝫ plationis ptinent exequātur: ⁊ one
ra sustineant patienter. Per istos fiunt mi
racula: ⁊ virtutes faciendi mirabilia p istos
perfectis viris conceduntur. Hanc auctoritatē
hūit beata virgo. vn̄ Bern̄. in quodā ſmone
dicit sic. Oportet vniuersos xp̄icolas int flu
ctus hui⁹ seculi nauigātes attēdere hanc ma
ris stellā q̄ primo cardini. i. deo est ꝓxima et
respectu exēpli ei⁹ cursum vite dirigere. Qd
q̄ fecerit h iactabit. vero vane glie: nec frāget
scopulis aduersoꝝ: nec absorbebit sylla vo
ragine voluptatuū: ꝓspere ꝑueniet ad quie
tis eterne portum hec ille. Ad hanc auctori
tatē ascendit btā virgo sui humilitate: q̄ cum
fuisset requisita a ministris vt defectū supple
ret respōdit. Quodcūqȝ dixerit vobis facite
vt habet Joh. ij. Quasi diceret mihi nō licꝫ
nunc miracula facere. Septia stella est illu
minatio archangeloꝝ. vn̄ magř sen. vbi sup̄
dicit sic. Archangeli sunt qui maiora nūciāt
hec ille. Nam archangeli sūmi nuncij nūcu
pantur: q: sūma nunciant. Hoꝝ officium est
ſm. G. Illuminare de hijs que ptinent ad p
motionē fidei vt de natiuitate xp̄i ⁊ sanctis
eius. Hoīes etiā expediūt in sanctis opibus
agendis: ⁊ ab eis demones repellūt. ſm dyo
nisiū ꝓphias reuelant Isti illuminatiōes q̄s
suscipiūt superioribus inferioribus ānūciant: ⁊
per eosd nobis. Angeli sunt in celesti dispōe
vltimi ⁊ hoībus magis ꝓxi. Hanc illumina
tionē habuit beata virgo: q: sumūt de verbo
suo archangeli verbū. Un̄ Hiero in ſmone
de assumptiōe dic sic. Qd nō habuit natura:
vsus nesciuit: ignorauit ratio: mēs nō capit
hūana: pauet celū: stupet fra: creatura oīs et
celestis mirat hoc totū est qd per gabrielē ma
rie diuinitus nūciatur. et per xp̄m ꝑfecti⁹ ad
impletur. hec ille. Ad hanc illuminationem
ascendit beata virgo maria sui humilitate q̄
velut eliguis raro loquebatur sed conserua
bat omnia verba diuina conferens in corde
suo: vt dr̄ Luc. ij. Nona stella est obsequium
angelorum. Unde magister senten. vbi sup̄
dicit sic. Angeli dicuntur qui minora nunci
ant hec ille. Nam angeli minora nunciant: ⁊
homines ad diuinam cognitionem ducunt:
et vt iuste viuant instruūt: hij se sursum extē
dant per dilectionem dei: et in semetipsis fir
mantur per custodiam sui: ac sub se ꝓgrediū
tur ad auxiliū ꝓxi. h̄ obseqū hūit btā v̄go in
q̄ tanqȝ in speculo noscūt angeli ad q̄d debe
ant dirigē subditos eis. Et Bernar. in quodā

smone dic sic. In te enī angeli leticiā ⁊ iusti grām: peccōres veniā inuenerūt in eternū. hec ille. Ad h̄ obsequiū ascēdit btā v̄go cū castissimū ⁊ virginē virū velut sue custodie deputatū nūq̄ꝫ deseruit quocūq̄ꝫ pgeret necītate cōpulsa nō vagādi cupiditate: ne videret sibi vsurpare angeloꝝ officiū quo custodiūt iuisibilit creaturas sibi a deo cōmissas: vt docet sacer Hiero. Decima stella est puritas v̄ginū. vñ Amb li. de viduis dicit sic. Suggradit v̄ginitas cōditionē hūane nature: p quā hoies āgelis assilant in puritate. Maior tñ est victoria virginū q̄ꝫ angeloꝝ. Angeli enī sine carne viuendo militāt: v̄gies vero i carne triūphant. h̄ ille. Hec puritas fuit in beata v̄gine. vñ Ambrosi⁹ lib. de officiis dic sic. Quāta est virginis mris gr̄a q̄ meruit a xp̄o eligi vt esset corpale templū dei. in q̄ corpaliter habitauit plenitudo diuinitatis: virgo mundi salutē genuit: v̄go vniuersoꝝ vitā pperit hec ille. Ad hanc puritatē ascēdit beata virgo sui hūilitate. vñ Ber in quodā smone dic sic. Felix maria cui nec hūilitas defuit nec v̄ginitas. Hiis nimirū virgo regina gēmis coronata virtutū: spē sua ⁊ pulchritudine sua in celestibus cognita: ciuiū celestiū in se prouocauit aspectus: ita vt ⁊ regis aīm in sui cōcupiscētiā iclinaret: ⁊ celestē nūciū ad se de supnis educeret. h̄ ille. ¶ Undecima stella ē castitas cōiugalis vñ Aug li. de cōti viduali dic sic. In cōiugali vinculo si pudicitia pseruat dānatio nō timeat. h̄ ille. Hanc pudicitiā habuit btā virgo q̄ cōiugata virginitatē voto exp̄ssit cū spōso suo ioseph. vñ cris sup mat. dicit sic. O inestimabilis laus marie: ioseph plus credidit sue castitati q̄ꝫ vtro itumescēti: plus gr̄e q̄ nature: ɔceptionē vidit & fornicationē nō estimauit. Possibili⁹ credidit mulierē sine viro ɔcipe. q̄ꝫ mariā posse peccare. h̄ ille. Ad hāc castitatē ascendit beata v̄go sui hūilitate. Dixerat enī ei angel⁹ Luc i. Ecce cōcipies in vtero ⁊ paries filiū: ⁊ vocabis nomen ei⁹ iesum ⁊c. Credidit v̄go ⁊ nullaten⁹ dubitauit: & cogitabat illud qḋ scribit in [redacted] Et erūt duo i carne vna. ex hiis duobus ipsa erat vna ⁊ virū nō cognoscebat sibi parē ad h̄: q: nullū sibi similem vel sociū de⁹ creauerat. de carne hui⁹ v̄gīs gñand⁹ erat fili⁹ sicut oīa v̄go de costa viri fuit formata: vt iam āplius femina viro obligata nō eēt. Virū ḡ nō cognosco tanto filio dignū: tanto habile ɔsortio Dic ḡ tu sp̄s btē: qs erit scōs i carne vna: qs soci⁹ v̄ginis intacte. Transcēdit ille mot oēs creaturā: quarū nullā reppit parē ⁊ sociū habilē ⁊ uisibilē tanti p̄ris futurū exp̄ssit. s. creatorem oīm deum: ⁊ ait. Sp̄ūs sanctus supueniet in te ⁊ virt⁹ altissimi obūbrabit tibi. He[illegible] psone vnū sūt ⁊ tu es scōa: sicq̄ꝫ plata es mihi ⁊ ceteris creaturis vniuersis. Hec s̄la vt itellexit nō supbiuit: s̄ hūilit rñdit dicēs. Ecce ancilla dñi Luc. i. ¶ Duodecima stella est ɔtinētia vidualis. vñ di hieri. ca. vidue: dī sic. Vidue q̄ stipēdio eccle sustētant: tā assidue in dei ope esse debent: vt meritis ⁊ orōnib⁹ suis eccliam adiuuēt. h̄ ibi. Et Aug li de vita xp̄iana dicit sic. Qualis autē esse xp̄i vidua debeat: aplus docet dicēs. Que aūt vere vidua est: spat in dño ⁊ instat orōibus die ac nocte. Hanc ɔtinentiā pseruauit beata virgo vsq̄ꝫ ad finē vite sue cū maria hūilitate vt satis potest patere ei⁹ vitā inspicienti diligēter. Et sic patet scōs flos. D

Tertius flos est iste.

beatissima virgo maria oīm sanctarū mulierū bñdictiōes excedit: quā pat etern⁹ p̄ oīb⁹ eligit. Pꝫ p duos testes. Prim⁹ est Aug. smone. v. de ei⁹ assūptione dic sic. Benedicat per ipsam oēs mulieres. Iam vltra femina in maledictōe nō erit. Curat enī eua. diluit egiptia sepelit dalila. obliuiscit iezabel. imēor efficitur herodias. Et nūc miratur mulierum descriptio. Laudatur sara sicut populi princeps. Honorat rebecca sicut benedictionū astutia. Cōmēdat lya sicut mater fecunda: Laudat delbora sicut p naturā ppli ductrix effecta. Beatificat helysabeth sicut p̄pollēs gr̄a in exultatōe p̄cursoris. Adorat et maria q̄m facta est mater ex ancilla. Nubes thalam⁹: ⁊ archa dñatoris oīm. hec ille. Secūd⁹ est Hiero in smōe de assumptōe dic sic. Sicut in cōparatione dei nemo bon⁹ ita et in cōparatione matris dñi nulla iuenit pfecta: q̄ꝫuis virtutib⁹ eximia cōprobetur. Unus est pater vester q̄ in celis est: vn⁹ ⁊ magr. vna ē ⁊ forma virginitatis in maria cui vos oēs: vt ymaginē reformetis itegritatis: [illegible] mere debetis in sculptura sp̄ūsācti. Ad qua nulli potuerūt doli irrumpere: neq̄ꝫ preualuit fraus iimici: s̄ pmansit sancta mēte ac corpore: multis donoꝝ p̄uilegiis sublimata. h̄ ille. ¶ Sciendū q̄ cōit dubitāt doctores. Quare fili⁹ dei n̄ fuit icarnat⁹ subito post peccm̄ ade. Rñdit beda in smone de natiuitate btē v̄gīs dic sic. Sicut peccm̄ a mulierib⁹ cepit: ita etiā bona a mulierib⁹ ichoarī: vt femie quoq̄ꝫ

muliebria opera deponentes infirmitati renū ciant: ⁊ aīa q̄ nūc habz sexum: vt maria ⁊ nescit errorē religiose deo seruit efficio. h̄ ille. Quasi dicat: istud opꝰ incarnatiōis p mulierē imunē a peccō fieri debet ſm illud Geñ. ix. Hoc erit signū federis int̄ me ⁊ terrā arcum meū ponā in nubibꝰ celi. Iste arcus est filius dei. vt dr̄ Apoc. iiij. Nubes est btā virgo de q̄ nasci debebat filius dei. Promiserat aūt deꝰ abrahe dicēs Geñ. xij. In te bñdicent̄ vniuerse cognatiōes terre. Jō expectabat hanc bñdictionē ⁊ magnis ⁊ deuotis suspirijs desiderabat tantū sacramētū. Cui deus volēs satisfacere determinat mittere gabrielem in mūdū vt diligent̄ inuestigaret ⁊ perquireret si foret aliqua mulier imunis a peccato quā filio suo cōsecraret matrē: de q̄ carnem purissimā susciperet. demōstrās qm̄ deꝰ paratꝰ erat ex se redimere mūdū. Incepit g̃ angelꝰ discurrere p mundū. Primo intrauit angelꝰ in domū abrahe cui exposuit distincte volūtatē dei sup salute gn̄is hūani: dummodo inueniret̄ mulier apta ad tantū ministeriū. Interrogauit g̃ ipm̄ si haberet dñaz sufficiētē ad hoc sacramētū. Respōdit abraham dicēs. Habeo vxorē noīe sarai que est pulchra. ſm illō Geñ. xiij. Noui qꝫ pulchra sis mulier. ⁊ m̄ltas p̄missiones habuit a deo ſm illud Geñ. xvij. Sarai vxorē tuā nō vocabis sarai ſʒ saram ⁊ bñdicā ei: ⁊ ex illa dabo tibi filiū cui bñdicturꝰ sum. eritq̄ʒ in nationes ⁊ reges populoꝝ orient̄ ex eo. hec ibi. Dixit aūt ei angelꝰ. Uxor tua nō est imunis a peccō nec etiā tu vt hoc ex vobis fiat. offendistis em̄ dn̄m in incredulitate vestra. Nam tu risisti in corde tuo dicens. Putas ne centenario nascet̄ filiꝰ ⁊ sara nonagenaria pariet. Nunq̄d deo est quicq̄ʒ difficile: sed ⁊ sara similit̄ risit ⁊ mētita est dicēs. Non risi timore perterrita. vt habet̄ Geñ. xviij. Itaqꝫ deus hanc non elegit sibi in matrē. vale. Secūdo intrauit angelꝰ i domū ysaac quo requisito an in domo eiꝰ foret dn̄a q̄ digne foret mat̄ dei. Respondit. Est apud me rebecca vxor mea pulchra valde: cui benedixit deꝰ p angelū suū p q̄ depcatꝰ sum dn̄m eo qꝫ esset sterilis. qui exaudiuit me ⁊ dedit ceptū rebecce. cui dixit dn̄s. Due gētes in vtero tuo sūt ⁊ duo populi ex ventre tuo diuident̄. Geñ. xxv. Dixit aūt angelꝰ. offendisti ambo deū in peccīs vr̄is. Tu em̄ mētitꝰ es eā tibi esse sororē ppt̄ timorē. Un̄ dr̄ Geñ xxvi. Timuerat enī cōfiteri qꝫ sibi sociata esset pinguior res putans ne forte interficerēt eū ppt̄ illiꝰ pulchritudinē. Cur mētitꝰ es sororem tuā esse? Respōdit. timui ne forte morerer ppt̄ eam Sed ⁊ rebecca dixit modicū cōfidēs in dn̄o. Tedet me vite mee. Et si acceperit iacob vxorem de stirpe huiꝰ terre nolo viuere. vt dr̄ ibidem. vale. Tertio intrauit angelꝰ in domuz iacob cui facta est p̄missio magna in visione scale. dicente sibi dn̄o Geñ. xxviij. Ego sum dn̄s deꝰ abrahā patris tui ⁊ ysaac. terrā in q̄ dormis tibi dabo ⁊ semini tuo. eritq̄ʒ germe tuū sicut puluis terre. Dilataberis ad orientem ⁊ occidentē ⁊ septētrionē ⁊ meridiē ⁊ bñdicent̄ in te ⁊ in semīe tuo cūcte tribus terre. Quo requisito an apud ipz foret dn̄a sufficiēs ad tā excellēs sacramētū: Respondit. Est apud me lya ⁊ rachel ſʒ lya lippis oculis ⁊ fecūda: cuiꝰ dn̄s vidit humilitatē ⁊ bñdixit ei. Dicit em̄ Geñ. xxx. Hoc p beatitudine mea. beatā q̄ppe me dicēt oēs mulieres. Rachel aūt decora facie ⁊ venusto aspectu cui bñdixit dn̄s. Dixit em̄ Geñ. xxx. Abstulit deꝰ opprobriū meū. Dixit aūt angelus Nemo vestrū est imunis a peccō. nō tu quia supplantasti fratrē tuū surripiēs ab eo benedictionē p̄mogeniture. Non lya ppt̄ infructuositatē q̄r cessauit parere. Geñ. xxix. Nō rachel ppt̄ impatiētiā. Un̄ dixit Geñ. xxx. Da mihi liberos alioq̄n moriar. Etiā q̄r vt dr̄ Geñ. xxxi. Furata ē ydola p̄ris sui laban Ergo neutra earū pōt esse digne mater xp̄i. vale. Quarto intrauit āgelꝰ in domū aaron quē elegerat dn̄s in summū sacerdotē super israel: quo req̄sito simul cuz moyse an apud eos esset vlla dn̄a apta incarnationi filij dei ſm qꝫ dictū fuerat moysi. Deut̄. xviij. Prophetā suscitabit vobis dn̄s de fratribꝰ vr̄is: ipz audite. Ois ei aīa q̄ nō audierit pphāz illū ext̄minabit̄ de pplo suo. Rn̄derūt aaron ⁊ moyses. Est apud nos maria soror nr̄a. q̄ vt dr̄ Exo. xv. Sūpsit maria pphetissa tympanū i manu sua. Egresseq̄ʒ sunt oēs mulieres post eā cū tympanis ⁊ choris q̄bꝰ p̄cinebat dicēs. Cantemꝰ dn̄o gl'iose em̄ magnificatꝰ ⁊c̄. Dixit aūt āgelꝰ. Nemo vr̄m est imunis a peccō. Nō aaron ⁊ maria ppt̄ murmurōnē ꝯ moysen dicētes. Nū p moysē solū locutꝰ ē dn̄s: Nōne ⁊ nob̄ sil'r ē locutꝰ. Et statim punita ē maria. apparuit em̄ cādens lepra. vt dr̄ Nūeri. xij. ergo est inhabilis ad h̄ sacramētū. vale. Quinto intrauit āgelꝰ i domū manue p̄ris sansonis: q̄ req̄sito an apō se foret dn̄a apta incarnatiōi xp̄i: Rn̄dit se

habere vxorē.cui apparuit angel⁹ ⁊ dixit ad eā. Sterilis es ⁊ absq; liberis ſ; cōcipies ⁊ paries filiū.at ego dubitās oraui dñz vt iterū mitteret āgelū suū rursumq; apparuit.vt dr̄ Judic.xiij.dixit aūt āgel⁹. Quia temptastis dñz vt iterū mitteret āgelū suū nec fuistis fideles pmis ſmōib⁹ ei⁹ idcirco corripuit vos dñs ne eum agnoscad. vñ dixit vobis. Cur queritis nomē meū qḋ ē mirabile.ppt qḋ stupefacti proni cecidistis i terrā ⁊ dixistis morte moriemur q: vidim⁹ dñz.ergo vxor tua inhabilis ē.vale. Sexto intrauit āgel⁹ i domū lapidoth q̄ req̄siuit an apḋ se foret dña apta cōceptōi xpi. Rñdit se hr̄e vxorē noīe delborā.que: vt dr̄ Judic.iiij. est pphetissa ⁊ iudicat pplm isto tpe ad quā ascēdūt filij israel in oē iudiciū.dixit aūt āgel⁹. Quia venit domin⁹ facere miaz ⁊ nō iudiciū:vultq; matrē innocētē eē ab homicidio ⁊ sanguie hoīm.h aūt pcessit i vindictā hostiū:sic dr̄ ibidē. Surrexit itaq; delbora ⁊ pcessit cū barach pncipe exercit⁹ isrl̄ in cedes. Et expugnauerūt sisarā pncipē exercit⁹ iabin cū multitudine sua in mōte thabor.vale. Septio intrauit āgel⁹ in domū aber cynei q̄ req̄siuit an apḋ se foret dña apta cōceptōi xpi. Rñdit se hr̄e vxorē noīe iael.de q̄ dr̄ Judic.v. Bñdicta inter mulieres iael vxor aber cynei ⁊ bñdicat̄ i tabernaculo suo. Hec eī dedit victoriā pplo isrl̄ de hostib⁹.dixit āt āgel⁹. Hec nō ē imunis a pctō qm̄ pditorie occidit i domo sua sysarā pncipē militie iabin reg chanaā clauū malleo defigēs i cerebrum ei⁹. vt dr̄ Judic.iiij. Hāc nō elegit de⁹.vale. Octauo itrauit āgelus i domū elymelech: q̄ req̄siuit an apud se foret dña apta cōceptōni xpi. Rñdit se hr̄e vxorē noīe noemi de q̄ dr̄ Ruth.i. Et cū ingressa esset bethleē velox apḋ cūctos fama pcrebuit.dicebātq; mulieres. Hec ē illa noemi.i.pulchra a deo electa.dixit aūt angelus Hāc nō elegit de⁹ in matrē ppt impaciētiā suā:q: ꝑ amaritudine dicebat nurib⁹ suis. Jā eī senectute cōfecta sū nec apta vinculo cōiugali.vñ dicebat. Nolite me vocare noemi id ē pulchrā:ſ; vocate me mara.i.amarā: q: amaritudie valde repleuit me dñs.vt dr̄ eodē ca.ppt pctm̄ eī suū hūiliauit eā dñs ⁊ afflixit.vt ip̄a met cōfitet̄ ibidē.vale. Nono intrauit āgel⁹ i domū booz potētis ⁊ diuitis viri:q̄ req̄siuit an apḋ se foret dña apta cōceptioni xpi. rñdit se hr̄e vxorē noīe ruth.de q̄ dr̄ Ruth.iij. Bñdicta es inq́ꝫ a dño filia.scit eī oīs ppl's q̄ habitat itra portas vrbis bethleē mulierē te esse virtutis.dixit aūt angel⁹. Hāc nō elegit sibi de⁹ in matrē:qm̄ non ē de pplo dei electo cū sit moabitis. Etiā q: lauit ⁊ vncit se induitq; cultiorib⁹ vestimentis:⁊ in lecto meo tecū dormiuit.vt dr̄ ibidē.vale. Decio intrauit āgel⁹ in domū helchane:q̄ req̄siuit an apḋ se foret dña apta cōceptōi xpi. Rñdit se hr̄e vxorē nomie annā.de q̄ dr̄.i.Reg.i. Que orauit ad dñz dicēs. Dñe exercituū ſi respiciēs videris afflictōēz famule tue ⁊ recordat⁹ mei fueris nec oblit⁹ ancille tue:dederisq; serue tue sexū virilē dabo eū dño oīb⁹ dieb⁹ vite ei⁹. Cui dixit hely sūm⁹ sacerdos.vade in pace ⁊ det tibi de⁹ israel petitōnē quā rogasti eū. Insup etiā magn⁹ spūs pphetie ē in ea: qm̄ cecinit dño dicēs. Exultauit cor meū in dño ⁊c.vt dr̄.i.Reg.ij. Dixit aūt āgel⁹ ad eū Hāc nō elegit sibi de⁹ in matrē:qm̄ dñs cōclusit vuluā ei⁹.affligit̄ eñ vehement̄ ab emula sua ppt qḋ flet ⁊ nō capit cibum.vt dr̄.i.Regū.i. immo etsiā hz emulā suā.vale. Undecimo itrauit āgel⁹ i domū saul:q̄ req̄siuit an apḋ se foret dña apta cōceptōi xpi. Rñdit se hr̄e filiā noīe michol pulchrā valde ⁊ magne prudētie. Nā sua prudētī rñsione liberauit dauid de manu mea.vt dr̄.i.Reg.xv. dixit āt angel⁹ ad eū. Hāc nō elegit sibi dñs i matrē q: tulit michol statuā ⁊ posuit eā sup lectū ⁊ pellē pilosā caprarū sup caput dauid ⁊ operuit eā vestimentis ⁊ sic illusit tibi. vt dr̄ ibidē Etiā cū intrasset archa dñi i ciuitatē dauid michol pspiciēs p fenestras vidit eū saltātē corā dño ⁊ despexit eū.ij.Reg.vi.vale. Duodecio itrauit āgel⁹ i domū nabal magni viri ⁊ potētis:q̄ req̄siuit an apḋ se foret dña apta incarnatōi xpi. Rñdit se hr̄e vxorē noīe abigail.de q̄ dicit dd.i.Reg.xxv. Bñdict⁹ dñs de⁹ isrl̄ q̄ misit te hodie i occursū meū ⁊ bñdictū eloquiū tuū ⁊ bñdicta tu q̄ phibuisti me ne irem hodie ad sāguinē ⁊ vlciscerer me manu mea.dixit aūt āgel⁹ ad eū q: tu dur⁹ ⁊ pessim⁹ ⁊ malicios⁹ hō es. vino inebriaberis ⁊ morieris mala morte. Abigail āt q: cōsensit in mrīmoniū dauid spernit eā de⁹.va... [De]cimotertio itrauit angel⁹ i domū vrie ethei: q̄ req̄siuit an apḋ se foret dña apta gñationi xpi. Rñdit se hr̄e vxorē noīe bersabee q̄ vt dr̄.ij.Reg.xi. Sctificata ē ab imūdicia sua ⁊ ē pulchra valde.dixit aūt āgel⁹ ad eū. Hāc nō elegit sibi dñs in matrē ppt pctm̄ adulterij qḋ cōmisit cū dauid dormiēs cū eo. Etiā fuit causa vt dauid te occideret. vt dr̄ ibidē. vale ⁊c. Decioq̄rto itrauit angel⁹ domū da

nid. quo req̄sito an apud se foret dña apta
ꝯceptōni Rñdit se habere puellā noīe aby
sach sunamitē de q̄ dr̄. iij. Reg. i. Erat autē
puella pulchra nimis ac speciosa ī oīb⁹ fini-
bus isr̄l. dixit aūt āgel⁹ ad eū. Hāc nō elegit
sibi dñs ī matrē q2 eā adamauit fili⁹ tu⁹ ado
nias quā petiuit sibi dari vxorē vt auferret re
gnū a salomone ⁊ vidicaret se ꝯ eo. vt dr̄. iij.
Reg. ij. ꝓpt̄ qđ adonias mortu⁹ ē vñ spre-
uit eā de⁹. vale. Decioq̄nto ītrauit āgel⁹ ī do
mū absalon: q̄ req̄sito an apud se foret dña
apta ꝯceptōi xp̄i. Rñdit se hr̄e sororē noīe
thamar q̄ inocētissima ⁊ v̄go ē. vt dr̄. ij. Re
gū. xiij. dixit aūt āgel⁹ ad eū. Hāc nō elegit si
bi dñs ī matrē qm̄ amon frat̄ tu⁹ vi oppssit
eā tu āt illū occidisti ī cōuiuio. vale. Deciose
xto intrauit āgel⁹ ī domū ochozie: q̄ req̄sito an
apđ se foret dña apta ꝯceptōi xp̄i. Rñdit se
hr̄e matrē noīe athaliā. q̄ vt dr̄. iiij. Reg. xi.
Regnauit potentissime sup̄ terrā. dixit autē
angel⁹ ad eū. Hāc nō elegit sibi dñs ī matrē
s̄ oīno spreuit eā: q2 interfecit oē semē regiū
ꝓpt̄ qđ ⁊ ipa interijt. vale. Deciosepṫo itra
uit āgel⁹ ī domū thobie āṫq̄oris: q̄ req̄sito an
apud se foret dña apta ꝯceptōi xp̄i. Rñdit
se hr̄e vxorē noīe annā q̄ deū timet ⁊ labore
manuū suarū viuit. vt dr̄ Thob. ij. dixit autē
angel⁹ ad eū. Hāc nō elegit sibi de⁹ ī matrē
p̄ eo q2 irata ꝯtra te improperat tibi elemo
synas tuas. vt dr̄ ibidē. vale. Deciooctauo
intrauit āgel⁹ ī domū thobie minoris: q̄ req̄
sito an apđ se foret dña apta īcarnatōi xp̄i.
Rñdit se hr̄e vxorē noīe sara filiā raguelis
que orās apđ deū dixit vt hr̄. Thob. iij. Tu
scis dñe q2 nūq̄ ꝯcupiui virū ⁊ mūdā serua
ui aīaʒ meā ab oī ꝯcupiscētia ⁊c. dixit āt an
gel⁹ ad eū. Hāc nō elegit ī matrē q2 tradita
fuit septē viris q̄s demon occidit. vale. Decio
nono itrauit āgel⁹ ī domū manasses: q̄ req̄si
to an apud se foret dña apta ꝯceptōni xp̄i.
Rñdit se hr̄e vxorē noīe iudith elegāti aspe
ctu nimis ⁊ ī oīb⁹ famosissimā qm̄ timebat
deū valde ⁊ nō erat q̄ loq̄ret̄ de illa v̄bū ma
lū. vt dr̄ Judith. viij. dixit aūt āgel⁹ ad eum.
Hāc sibi nō elegit dñs ī matrē qm̄ blādicijs
suis decepit holofernē cui⁹ caput abscidit. vt
dr̄ ibidē. xiij. vale. Vigesimo itrauit āgel⁹ in
domū mardochei: q̄ req̄sito an apđ se foret
dña apta ꝯceptōi xp̄i Rñdit se hr̄e filiā ado-
ptiuā noīe hest̄ pulchrā nimis ⁊ decorā facie
q̄ liberauit pp̄lm suū a ꝑsecutōe aman. vt dr̄
Hester. vij. dic̄ angel⁹. Hec simulato habitu
decepit mentē regis assueri quē inebriauit ī
cōuiuio suo ⁊ impetrauit mortē aman Vñ
hanc de⁹ nō elegit sibi in matrē ⁊c. vale. Vl
timo intrauit angel⁹ in domū ioseph de stir
pe dauid: quo req̄sito an apud se foret dña
apta cōceptioni xp̄i. Rñdit se hr̄e vxorē no
mine mariā quā spūsscūs scificauit in vte-
ro matris q̄ ab infantia sua ꝑmāsit in tēplo
cū oī pudicicia ⁊ sctītate solita apparitiōib⁹
angeloꝝ. Hanc elegit spūsscūs q̄ virginita
tem suā deo ꝯsecrauit Nec pctm̄ nullū vnq̄
cōmisit sed immaculata ⁊ intacta ꝑseuerat.
dixit illi angel⁹. Hanc elegit dñs in habita-
tionē sibi ꝑ quā oīs maledictio toll̄t̄ a mū-
do ⁊ bñdictio inducat̄. Per hāc fili⁹ dei car
nem assumet: ioseph autē tacit⁹ cōsiderabat
magnitudinē sacramēti dñice incarnatiōis
⁊ tandē angel⁹ discessit ab eo ⁊ intrauit ī do
mū virginis marie cū maxima reuerētia sa-
lutans eam. ⁊ dixit sic. Benedicta tu in mu
lieribus ⁊c. ❡

Quart⁹ flos est iste. Tem

plum corporis xp̄i qđ in Maria virgine fa-
bricatur sonitū mallei infamie oīno dedi-
gnatur. Sciendū est q̄ beata virgo est cōue
niens instrumentū ad fabricandū templuʒ
corporis xp̄i ꝓpter quattuor rationes. Pri
ma ratio est quia sicut ab edificatione tem-
pli materialis vir sanguinū scʒ dauid repel-
litur. vt habet̄ i. Paralip. xxviij. sic In cōce
ptione filij dei generans solūmodo ꝫm car-
nem repellit̄. Ubi nota q̄ ē q̄ntuplex gñatio
Pria ē tantū carnis ⁊ ista ē qua ꝫm carnē
viuētes generāt filios ꝫm ꝯcupiscētiam car
nis. s. extra legitimū m̄rimoniū. Exēpluʒ vt
dauid salomonē ex bersabee vxore vrie. vt dr̄
ij. Reg. xi. Scđa ē tātū spūs de q̄ dicit̄ Jo-
han. i. Dedit eis ptātē filios dei fieri. Tertia
est carnis ꝫm spm̄. s. q̄n rō totalit̄ iꝑrat car-
ni carne ī nullo ꝯtradicēte: ⁊ ista fuisset ī sta
tu inocētie ꝫm Aug li. xiiii. de ciui. dei. c. xxvi.
Quarta ē spūs ꝫm carnē ⁊ ista ē q̄n caro cō
cupiscit aduꝰ spm̄ tēdēs ad gñationē cuius
motū rō sequit̄: s̄ nō nisi infra limites sacra
menti: ⁊ ista est int̄ virū ⁊ vxorē ex legitimo
matrimonio: vt̄ int̄ abrahā ⁊ sarā. Gen. c.
xviij. Quinta ē in carne ꝫm spm̄: nō de car-
ne ⁊ sanguine s̄ de spū. ⁊ ista fuit tantū ī btā
v̄gie q̄ filiū ꝯcepit ī carne de spūsctō ꝫm ei⁹
spm̄ ꝑbentē fidē ⁊ ꝯsensū. Vñ vir sāguinuʒ
ab ista repellit̄ s̄ vir v̄go ꝑꝑetua v̄ginitate ī
custodiam eidē virgini sponsus eligit̄ simul
voto virginitatis cū illa astrict⁹. vt habetur

hac cond
gelij exp̄

xxiij.q.ij.§.i. Secūda ratio ē q̄ illud tēplū τ istud ꝓportionalit̄ ꝑficit̄. Ubi nota q̄ iudei audientes xp̄m dicentē. Soluite tēplū h̄ τ in trib⁹ dieb⁹ reedificabo illud: mirati fuerunt dicentes. Quadraginta sex annis edificatū est tēplū istud: τ tu dicis in trib⁹ dieb⁹ reedificabo illud. Sȝ euāgelista declarat hoc dicēs. Hoc aūt dicebat de tēplo corporis sui. Ad cui⁹ euidentiā sciendū est q̄ bis edificatū fuit tēplū dei i hierl'm. Primo a salomōe vt hr̄.iij. Reg.vi.τ.viij.τ.ij. palip.iij.τ.iiij. vbi dr̄ q̄ septē ānis fuit cōpletū. Secūdū orige. xl. annis fuit edificatū computādo totū t̄ps qd̄ fluxit a p̄ma p̄paratione quā fecit dauid vsq̄ ad vltimā ꝯsumatōnē quā fecit salomō. Scd̄o fuit reedificatū p zorobabel postq̄ fuit destructū p regē nabuchodenosor. Nā zorobabel post reuersionē filioꝝ captiuitat̄ obtinuit licētiā reedificādi illud a ciro rege persarū τ p multa impedimēta nō fuit ꝑfectuȝ nisi t̄pe secūdi āni darij vltimi reḡ persarū. Uñ ab inchoatōe vsq̄ ad ꝯsūmationē fluxerūt āni.xlvi. vt colligit̄.i. Esdre.v.τ.viij. puta etiā hr̄.xvi.q.vij.c. Et h̄ dictum⁹. Ad ꝓpositū ſm adaptationē quā facit btūs Augu. lib. lxxxiij. q̄stionū.q.lvi. Calculādo dies.ab.viij kal. ap̄lis.i.xxv. die martij in q̄ fuit xp̄s ꝯceptus i vtro v̄gis vsq̄ ad.viij. kal. ianuarij.i. xxv. decēbris in q̄ xp̄s nat⁹ ē. trāsierūt mēses nouē τ dies sex deputādo cuilibȝ mēsi dies xxx. qui faciūt dies.cclxxvi. qui diuisi p senariū τ senariū faciūt nūeros senarios.xlvi. τ sic btā virgo tot senarijs edificauit in vētre suo ꝑfecte tēplū corpis xp̄i sicut illō templū materiale fuit edificatū.xlvi. annis. ¶ Tertia rō est: q: ad ip̄m vterq̄ pp̄l's admittit̄. Pro quo sciēdū q̄ in veteri lege fuerit p̄cipue duo loca vbi de⁹ adorabat̄ in q̄b⁹ dabat r̄spōsa scȝ tabernaculū factū t̄pe moysi, τ tēplū factū a salomone. int̄ q̄ erit differētia q: tabernaculū erat portabile τ mobile τ ad ei⁹ edificationē nō interfuit nisi pp̄l's iudaic⁹: s̄ templū edificatū t̄pe pac.i. salomonis fuit stabile τ ad ei⁹ edificationē īterfuit nō solū pp̄l's dei s̄ etiā gētilis tyri τ sydonis. Tabernaculū τ tēplū figurāt xp̄ȝ. Nā tabernaculū figurat corp⁹ xp̄i mysticū.i. ecclīam mutabilē de figuris τ ꝓphetijs ad veritatē q̄ñ oīa i figura cōtingebāt illis. Sȝ tēplū stabile figurat xp̄i diuinitatē τ h̄ūanitatē ꝓpt̄ gl'iosam potestatē q̄ñ i noīe iesu oē genu flectit̄. Et sic tabernaculū solis ptȝ iudeis: sic incarnatio xp̄i figurat̄ solū in veteri lege. Tēplū v̄o primo pȝ iudeis deinde paganis τ gētib⁹: sic xp̄us nat⁹ p̄io reponit̄ int̄ bouē.i. pp̄lm iudaicū τ int̄ asinū.i. pp̄lm gētilē. Etiam xp̄s nat⁹ p̄io manifestat̄ pastorib⁹ deide magis gētilib⁹. Et maria i purificatōe p̄io p̄sentauit iudeis xp̄ȝ i tēplo deīde gētilib⁹ i egyptū fugiēdo. ¶ Quarta rō est q: sicut i fabrica tēpli materialis sonit⁹ mallei aut securis nō percipit̄, vt hr̄.iij. Reg.vi.ij.viij ca. Sic q̄ñ maria cōstruit tēplū corpis xp̄i son⁹ alicui⁹ infamie nō intelligit̄, vt pȝ discurrēdo p modos īfamie cū partib⁹ euāgelij. Primo causat̄ īfamia i iuuēcula q̄ñ sola cū solo iuuene i secreto colloquit̄. Hic son⁹ mallei infamie nō audit̄ de maria. q: iste q̄ cū ea loq̄t nō ē hō: s̄ āgel⁹ idō dr̄ miss⁹ ē angel⁹. vñ Amb. sup Luc. dic̄ sic. Clauso ostiolo orabat maria patrē in abscōdito. Nō ē em̄ putādū ostiolū virginis aptū ne vel orātis silētiū vel ꝯtinenq̄ castitas tēptaret̄ quā sol⁹ angel⁹ repperit solam sine comite solā sine teste. h̄ ille. Scd̄o causat̄ infamia i iuuēcula q̄ñ nūci⁹ suspect⁹ τ minim⁹ mittit̄. hic son⁹ mallei infamie nō audit̄ de maria: q: iste q̄ mittit̄ ē archāgel⁹ τ vn⁹ de sup̄mis: idō dr̄ gabriel. vñ Beda i homel. dic̄ sic. Sicut i p̄diso serpēs mittebat̄ ad mulierē sp̄ū sup̄bie decipiēdā: ita aptū humane restauratōis p̄ncipiū fuit: vt āgel⁹ mitteret̄ ad v̄ginē partui ꝯsecrādā diuino. h̄ ille. ¶ Tertio causat̄ infamia i iuuēcula q̄ñ p̄sona mittēs ē suspecta τ viciosa. hic son⁹ mallei n̄ audit̄ de maria: q: iste q̄ mittit ē de⁹, idō dr̄ a deo. vñ Beda i homel. dic̄ sic. Ideo āgelū a deo missuȝ narrat vt nouā natiuitatē i carne filij dei p̄dicaret: p quā nos abiecta vetustate noxia renouaři atq̄ int̄ filios dei cōputari possim⁹. h̄ ille. Quarto causat̄ infamia in iuuēcula q̄ñ i loco inhonesto habitat τ ꝯuersat̄. hic son⁹ mallei īfamie nō audit̄ d̄ maria. q: a tertio etat̄ sue āno ꝯtinue fuit i tēplo diuinis vacās obsequijs. s̄ decioq̄rto āno diuinit⁹ d̄spōsata ioseph āteq̄ ip̄aȝ duceret in bethleē ciuitatē suā ad quā iuerat ad parandas futuras nuptias: interim ponit̄ in nazareth ꝓuincie galilee i domo p̄ris. iō dr̄. i. ciuitatē galilee cui nomē nazareth. vñ Bern. dicit. Flos nasci de flore i flore t̄pe floris.i. xp̄s de v̄gine t̄pe veris i nazareth.i. flore. h̄ ille. Quinto causat̄ infamia i iuuēcula q̄ñ pregnans reperit̄ sine viri noīe. hic son⁹ mallei infamie nō audit̄ de maria: q: erat desponsata. ideo dr̄. ad virginē desponsatā viro. Unde Beda in homel. dicit sic. Cur autē ipse non

de simplici virgine sed de desponsata viro cõcipi et nasci voluerit pmaxima causa est ne velut stupri rea dãnaret si virũ nõ habẽs filiũ pcrearet. h' ille. Sexto causat infamia in iuuẽcula si anteq̃ ducat pregnãs a viro repudiat. Hic sonꝰ mallei infamie nõ audit de maria. ideo dr. Cui nomẽ erat ioseph de domo dauid: et nomẽ virginis maria. Dauid interptat decorꝰ: et signat decore iusticie in ioseph: p cuiꝰ iusticiã fuit defensata fama vginis marie iam pgnãtis anteq̃ duceret. Unde dr Math. i. Cũ eẽt desponsata ioseph maria mat iesu anteq̃ conuenirẽt iuẽta ẽ in vtero habens de spũsctõ. Ad h' aũt fuit puisuz dupliciter. Primo p iusticiã ioseph q̃ potꝰ voluit spam dimittere q̃ vel leuit infamare. Ideo dr Ioseph aũt cũ esset vir iustꝰ noluit eã traducere .i. diffamare in publicũ: sz voluit occulte dimittere eã. Si eñ fuisset dimissa domi fuisset diffamata qñ multi fuissent mirati q̃ desponsata nõ duceret a viro. Hinc aũt puisum ẽ scdõ p angelũ q̃ apparuit in sõnis ioseph dicẽs. Ioseph noli timere accipe mariã cõiugẽ tuã. Qd eñ in ea natũ est de spũ sctõ est: et sic duxit eã ioseph iustꝰ. vt habet Math. ij. Et sic ille malleꝰ infamie nõ ẽ auditꝰ. Septio causat infamia in iuuẽcula qñ sine cõsensu vi rapit. Hic sonus mallei infamie nõ audit de maria. vñ dr. Et ingressꝰ angelus ad eã dixit Aue. Nã pmũ psensus virginis erequirebat et dei matrimoniũ annũciatũ absq; pena culpe vel pene. Licet aũt btã virgo expressam fidẽ haberet incarnatõis future nõ tñ alta de se sapiebat. ideo sup h' erat instruẽda. s. vt seruaret congruus ordo cõiũctionis filij dei ad vginẽ. s. vt mens eiꝰ prius de xpo instrueret q̃ carne cũ cõciperet. Qd q̃dẽ angelꝰ pfecit etc. et sic pz. Octauo causat infamia in iuuẽcula qñ a viro pendẽti et bono post reqsitũ psensuz repudiat. Hic sonꝰ mallei infamie nõ audit de maria. Uñ dr. Aue grã plena: q: a spõso dilecto. s. patre eterno fuit dilecta cũ esset plena grã s ad statũ illum ad quẽ erat electa vt esset spõsa patris eterni et mat dei. Uñ helyseus fuit plenꝰ grã vt pphetaret et miracula faceret. iiij. Regum. ij. Paulꝰ ad faciẽdũ miracula et ad illuminandum pplz sua doctrina. Eph. iiij. Stephanꝰ ad faciẽdũ pdigia et ad disputandũ. Act. i. Oẽs scti ad merendũ vel ad pficiendũ pro xpo. Eph. iiij. Sed q: officiũ ad qd electa fuit beata virgo erat excellentiꝰ ceteris. ideo p ceteris dixit ei angelus gratia plena. Nemo causat infamia in iuuencula qñ vir ab ipsa vel illa ab eo sui culpa p diuortiũ separatur. Hic sonꝰ mallei infamie nõ audit de maria. Uñ angelus dixit ei. Dñs tecũ. Sciẽdum q̃ in veteri et nouo testamẽto deꝰ fuit multiplicit cũ q̃busdã. Primo mentalit p fidẽ cũ quibꝰ nõ fuit corporalit in carne. Exẽplũ cũ abrahã cui dictũ ẽ a dño. Gen. xvij. Ambula corã me et esto pfectꝰ. Secũdo fuit cuz quibusdã corporalit et non mẽtalit. Exẽplũ cũ pfidis iudeis q̃bꝰ dixit xps Math. xxvi. Quotidie vobiscũ erã docẽs in tẽplo. s. corporalit: et nõ me tenuistis. s. p fidẽ mẽtalit. Tertio fuit cum quibusdã mẽtalit q̃s pterijt corporalit. Exẽplũ cum iacob qui ait Gen. xxviij. Si dñs deꝰ meꝰ fuerit mecũ i via ista p quã ego ambulo et custodierit me. Quarto fuit cũ q̃busdã mẽtalit eos satiãdo i gratuitis spũaliter. Exẽplũ cũ Hieremia cui dixit deꝰ. i. c. Noli dicere q: puer ego sum qñ ad oĩa q̃ mittã te ibis. Quinto fuit cũ q̃busdam mẽtalit a quibꝰ recessit tẽporalit. Exẽplum cũ dauid et petro a q̃bꝰ recessit qñ eos peccare pmisit. Sexto fuit cũ q̃busdã a q̃bꝰ nunq̃ recessit q: nũq̃ peccauerũt mortalit q̃uis venialit peccauerint. Exẽplũ de Iohe baptista sctificato in vẽtre matris. Septio fuit cũ q̃busdã intrinsece a q̃bus videbat recessisse extrinsece. Exẽplũ cũ aplis cũ quibꝰ erat intꝰ et non extra: q: pmittebat ipos maledici et iniuriari ab hoibꝰ. Octauo fuit cum btã virgine mẽtalit et corporalit et excellẽtissime q: nũq̃ peccauit mortalit nec venialit q: mirabilit fuit sanctificata vt esset mat dei.

Decimo causat infamia in iuuẽcula qñ per sterilitatẽ ple puat aut viciosa ple circũdat et hoc pcipue tpe legis antiq̃ qñ patres seqbant illã bñdictionẽ. Crescite et multiplicamini. Gene. i. Et qñ discipuli dixerũt xpo. Rabbi q̃s peccauit hic aut parẽtes eiꝰ vt cecus nasceret. Ioh. ix. Hic sonus mallei infamie nõ audit de maria. vñ angelus dixit ei. Bñdicta tu in mulieribꝰ. Nam bñdictio dei importat virtute multiplicãdi q̃ virtꝰ excellẽtissime fuit in btã vgine. Uñ habuit illã primo in corporalibꝰ q: fuit p spũsctm fecũdata ad generãdũ nõ solũ hoiem sz deũ et hoiez nõ cũ pctõ sz sine pctõ: nõ cũ grauitat penalitate sz cũ suauitate. Scdõ in spũalibꝰ pcipiẽdo nõ solũ filiũ dei sz p ipm deũ et hoiez multiplicãdo filios dei sm illud Ioh. i. Quotq̃t aũt receperũt eũ etc. Undecimo causat infamia in iuuẽcula qñ respõdet pcesum ...

vel improuidenter sine ꝑuia premeditatione. Hic son⁹ mallei infamie nō audit̄ de maria. Uñ dr̄. Que cū audisset turbata est in sermone ei⁹ ⁊ cogitabat qualis esset ista salutatio. Ita aīo bēati nihil est mirabili⁹ ꝙ audit⁹ sue excellentie: admiratio autē causat attentionē animi. Cūq; ipa sic foret attenta declarauit angel⁹ ydoneitatē ei⁹ ad ↄceptū dicēs. Ne timeas maria inuenisti enī grām apud dnm̄. Et instruxit ea de mysterio incarnatōis filij dei qd̄ ī ea erat implendū ꝓnūciādo ↄceptū ⁊ partū dicēs. Ecce ↄcip es ī vtero ⁊ paries filiū ⁊ vocabis nomē ei⁹ iesum. Etiā declarauit plꝰ dignitatē cū dicit. Hic erit magn⁹ ⁊ fili⁹ altissimi vocabit̄. Duodecimo causat̄ infamia in iuuēcula ꝓpt̄ boni ꝓpositi instabilitatē ⁊ cordis ad vitā lubricā animo fixatē. Hic son⁹ mallei infamie nō audit̄ de maria. q: in bono ꝓposito virginitatꝫ se ꝑmāsuram vouit nisi de⁹ aliť disponeret. Uñ ipa dixit. Quō fiet istud qm̄ virū nō cognosco. Nam mirat̄ quō fieri possit ꝙ sit mat̄ ⁊ vgo dicēs qm̄ virū nō cognosco. s. ꝓpt̄ ꝓpositū voti virginitatis. Nec fuit in ea hui⁹ ꝓpositi mutabilitas q: simul cū viro votū virginitatꝫ emisit. Decimotertio causatur infamia in iuuēcula qn̄ cū viro seruat castitatē ⁊ ex alio ꝙ ex viro ꝓprio suscipiat ꝓlis fecūditatē. Hic sonus mallei infamie nō audit̄ de maria. Uñ dixit ei angel⁹. Spūsscūs superueniet in te ⁊ virt⁹ altissimi obumbrabit tibi. q.d. dicat. Spūssanctus superueniet in te. i. ad ꝑparādā ⁊ formādam materiā corpis xpi. Et virt⁹ altissimi. i. fili⁹ dei obūbrabit tibi. i. corp⁹ hūanitatꝫ accipiet in te ⁊c̄. Decimoq̄rto causat̄ infamia ī iuuēcula qn̄ fili⁹ hꝫ cū p̄re dissimilitudinē ⁊ cū alio nō attinēte hꝫ similitudinē. Hic son⁹ mallei infamie nō audit̄ de maria: q: in moribus vita ⁊ disciplina fuit similis deo patri ⁊ dissimilis hoīb⁹ carnalib⁹. Uñ dr̄. Qd̄ enī ex te nascet̄ scm̄ vocabit̄ fili⁹ dei. Ita abundātia grē sctificantꝭ aīam xpi deriuat̄ ex ipsa ↄ̄bi vnione. ſm illō Joh. i. Uidim⁹ gloriam ei⁹ gl̄iam q̄si vnigeniti a p̄re plenū grē ⁊ veritatꝭ. Uñ in p̄io instāti sue ↄceptōis habuit plenitudinē grē sanctificantꝭ aīaꝫ ⁊ corp⁹. Hec aūt fore vera suadet angel⁹ ꝑ sterilem fecūdatā et ꝑ dei potētiā illuminatā dicens. Et ecce helisabeth ⁊c̄. Decimoq̄nto causat̄ infamia ī iuuēcula qn̄ allectrice magnū q̄d ei ꝓmittit̄: ⁊ post ↄsensum decipit̄. Hic son⁹ mallei infamie nō audit̄ de maria: qm̄ āgelo nūciante ⁊ spūscō adueniēte mox verbū in vtero: mox intra vterū verbū caro. Nam sup hominē operat̄ xp̄s ea q̄ sunt hoīs ꝓptea petit btā vgo ista impleri: dicēs. Ecce ancilla dñi fiat mihi ſm verbū tuū. s. vt dns meeu sit ꝑ incarnatione ad salute hūani gn̄is. Ecce q̄liter btā vgo fuit ↄueniēs instrumētū ad formandū corpus xpi. hec fuit singularis bn̄dictio per quā meruit vt in ea fieret diuinalis incarnatio ꝑ gratiā ⁊c̄. Amen.

Dñica in passione dñi de imprestitis venetiarum Sermo. xxxix.

Quis ex vobis arguet me de pctō? Joh. viij. ⁊ in euāgelio hodierno. Btūs Hierony. sup Ezechielē li. vi. vt habet̄. xiiij. q. iij. c. Putant. dicit sic. Putant q̄dā vsuras tantū esse in pecunia. qd̄ ꝓuidēs diuina scriptura oīs rei aufert supabūdātiā vt plus nō recipias ꝙ dedisti. hec ibi. Et infra ex concilio agathensi. ca. Usura: dr̄ sic. Usura ē vbi ampli⁹ reqrit̄ ꝙ qd̄ dat̄. verbi grā. Si solidos decē dederis ⁊ ampli⁹ q̄sieris. vel dederis frumēti modiū vnū ⁊ sup al̄ q̄d exegeris. h. ibi. Sup quo⁹ moueo talē questionē. A. Utrum de imp̄stitis que fiunt venetijs annuū redditū ꝑcipere sit vsuram ī ↄtractū cōmittere? B. Ad cui⁹ q̄stionis intelligentiā pono talē casum. Iminētib⁹ necessitatibus in cōi illustris ducalis dn̄atio venetoꝝ ꝑ statuta ꝓdit ꝙ ciues ⁊ subditi soluāt pecunias in cōi ⁊ certū q̄d puta quinq; ꝑ cētenario de eo qd̄ soluūt annuati ꝑpetuo recipiāt a cōi. Sortē autem nūq̄ reddit ⁊ vulgarit̄ vocantur imprestita sic ꝙ ciues ⁊ subditi ad soluendū cōpulsi annuū illū redditū ꝑcipiūt. Itē habentes hec imprestita in cōi descripta diuersis titulis ī alios trāsferūt: s. frequēti⁹ titulo vēditōis q: vendūt huiusmodi imp̄stita alijs ⁊ coꝝ preciū crescit ⁊ decrescit ſm cōditionē aliarū rerum q̄ versant̄ in cōmercio hoīm. Naꝫ qn̄q; cētenariū descriptoꝝ ī cōi valet triginta qn̄q; q̄draginta qn̄q; q̄nq̄ginta ſm varietatē temporꝫ ac reꝝ. Reddit⁹ etiā q̄ ex eis ꝑcipitur multotiens variat̄ a cōi ꝑ ꝓuisione ⁊ statuto qn̄q; plus qn̄q; min⁹ ꝑ cētenario recipiēdo ⁊ dicta imp̄stita sic descripta subijciūtur onerib⁹ cōi iminētib⁹ sicut bona imobilia. s. vt q̄ plura hꝫ pl⁹ cōferat in cōi. Circa cōpulsos aūt ad soluēdū ⁊ circa ipos q̄ voluntarie emūt dubitat̄ q̄tidie an ꝑcipere dictū ānuū redditū sit vsura vel nō. Pro cui⁹ declaratione pono quattuor flores. B

Prim⁹ flos est iste. Hui⁹ dubitationis decisio nō ē iuris theologici s₃ poti⁹ canonici. Pʒ q₂ de iure theolog. e ē interpretari ius diuinu quo ad opa dñi nr̄i iesu xpi. Et dr̄ nouū ꝛ ver⁹ testamentum, vt hʒ dist. xr. ca. Quis nesciat. De iure aūt canonico est interpretari dubios casus ptinētes ad philosophiā moralē. Nā in toto volumie decretoꝝ videm⁹ decisiones summoꝝ pōtificū sup dubijs iuris naturalis ꝛ diuini. Etiā in decretalib⁹. s. in materia de decimis ꝛ baptismo: de voto de matrimonio: de vsura: de symonia: de homicidio: de furtis: quoꝝ pprium ē clarificare dubia q̄ oriunt̄ in p̄dict̄ materijs trahētib⁹ originē a iure naturali ꝛ diuino. Ergo interptatio iuris naturalis ꝛ diuini q̄tenus tendit ad moralitatē q̄ dirigit act⁹ nros in deū ptinet ad canonicū q̄ ex p̄stitutōnib⁹ canonicis ꝛ decret̄ sctoꝝ patrū debʒ ius theologicū adiuuare corrigere supplere. vt notat Innocenti⁹ ext̄ de p̄suetudine. c. finali. Et Johannes andree post ipm ꝛ alij. Hoc aūt ius canonicū recipit scra mat̄ eccl̄ia sicut nouū ꝛ ver⁹ testamētū vt hʒ. dist. xv. c. Scā romana eccl̄ia vbi dr̄ sic. Sʒ ꝛ si q̄ sunt p̄cilia a sāctis patrib⁹ instituta post iiij. oꝝ q̄tuor p̄ciliorū auctoritatē ꝛ custodiēda ꝛ recipienda decreuim⁹. & ibi. Idē hʒ dis. xix. p totū ꝛ maxie in ca. In mēoriā. ꝛ ca. Enumuero ꝛc̄. Prout aūt ius diuinū tendit ad sp̄ualitatē ꝛ tuitionē nr̄e fidei p̄tra hereticos iudeos inf. deles spectat ad theologiā q̄ huiusmodi errores hʒ corrigere ꝛ sinceritatē fidei exponere defensare ꝛ declarare. vt pʒ. ij. Thi⁹. iij. vbi dr̄ sic. Ois scriptura diuinit⁹ inspirata vtilis est ad docēdū in iusticia vt pfect⁹ sit hō dei ad omne opus bonū instructus. ❧

Secūdus flos ē iste. Contract⁹ impstitoꝝ hʒ reddit⁹ certitudinē ꝛ tēporis incertitudinē. Pro cui⁹ intellectu sciēdū q̄ ois p̄tract⁹ reducit̄ ad q̄tuor casus. vt p̄siderāti iura. Prim⁹ casus est q̄n q̄ reddit⁹ siue fruct⁹ q̄ emunt̄ sūt certi ꝛ tp̄s ē incertū. Exēplū. Emo vsufructū vni⁹ possessionis ad vitā meā. ꝛ iste p̄tract⁹ ē licit⁹ q₂ titulo emptōis in corp⁹ q̄ me⁹ sit vsufruct⁹ p̄stitui pōt sicut ꝛ legari ꝛ alijs pactōib⁹ ꝛ stipulationib⁹ p̄stitui. vt hʒ in. ff. de vsufructibus l. in p̄ncipio ꝛ in insti. e. §. Si tesīo. ꝛ. ff. De p̄t. ꝛ cōmo. rei vēdite. l. Necessario. §. Qz si pendēte. Tamē ꝛ Raymūdus ꝛ Goffred⁹ dixerūt hūc p̄tractum fore vsurariū eo q̄ homines sperāt diuti⁹ viuere ꝛ sic sperāt se ampli⁹ pcipe. de prouētib⁹ talis possessionis q̄ fuerit in pecunia quā dederūt ꝛ sola spe contrahit̄ vsura. Et etiā eo solo q̄ aliq̄s ē plus verisimilit̄ post tp̄s pceptur⁹ q̄ fuerit p̄ciū. vt hʒ extra de vsuris. ca. Nauiganti. ꝛ. c. In ciuitate, vbi dicit̄ q̄ solū rōne incertitudinis tolerat̄ lucrū excedēs rei p̄ciū. Sʒ istoꝝ opinionē reprobat Hostiensis in sūma. titulo de vsuris. §. An aliquo casu. vbi dicit̄ q̄d de hijs q̄ emūt. Nā s̄m eū vsura nō p̄trahit̄ nisi in cōtractu mutui. hic autē nō est mutuū s₃ emptio vsufruct⁹ p certo p̄cio. Nec obstat q̄ sit verisimilit̄ ampli⁹ pceptur⁹. Hoc eñ nō est verū q₂ vita homis est incerta ꝛ pōt aliquis plus ꝛ min⁹ viuere. Ideo rōne incertitudinis iste p̄tract⁹ toleratur. vt notat̄ in dicto ca. Vn̄ de mente Hostiensis est q̄ etiā si verisimilit̄ ꝛ s̄m cōputationē iuris de vita homis p̄sumenda quā facit iuris consultus ff. ad legem falcid. l. Hereditatū. Iste emptor plus sit pceptur⁹ puta adolescēs p mille ducatis emit vsufructū vni⁹ possessionis: qui verisimilit̄ annuatim reportabit tot redditus q̄ valebūt centū ꝛ sic in decem annis habebit capitale suū vltra hoc verisimilit̄ victurus tñ licite pcipiet. Hec ē sentētia innocentij ꝛ iohānis andree in dicto. c. In ciuitate. vbi dicit̄ q̄ iste p̄tract⁹ emptōis reddit⁹ nō ex eo pōt rescindi q̄ emptor sit amplius pceptur⁹: s₃ ex eo q̄ sit deceptio vltra dimidium iusti p̄cij. Nā i isto cōtractu ꝛ certis alijs vsq₃ ad dimidiū iura tolerēt istam lesionem vt hʒ extra de emptiōe ꝛ vēditiōe. c. Cū dilecti. Pro isto facit q̄d notat dñs Johes calderini in cōmēto dicti c. Nauigāti q. viij. vbi tenet q̄ licitū ē emere vili⁹ ꝛ vēdere carius: p suis necessitatib⁹. Et adducit Tho. ij. ij. q. lxxvij. arti iiij. dicentē q̄ si negociatio sit ppt̄ lucrū q̄d ordinat̄ ad aliquē effectum necessariū vel honestū ē licita. Qd̄ dictū hʒ veritatē s̄m iohānē calderini q̄n sit mutatio dicte rei empte in sub̄a vel respectu loci vl̄ respectu tp̄is: s₃ oīa ista p̄currūt i h̄ casu q₂ iste emit vsufructū p se ꝛ nō causa vēdēdi ꝛ sic p causa magl̄ licita ꝛ honesta. Itē vsufruct⁹ pcipit̄ cū cultura ꝛ cura cui⁹ sola rōe ē licitū pcipere aliq̄d vltra sortē. s. vltra p̄ciū rei. vt hʒ extra de reb⁹ eccl̄ie nō alienādis c. Ad nr̄am. Qd̄ optime facit ad ppositum: q₂ vt dr̄. Ibi emptor pcepit tantū de fructib⁹ q̄ tñ dederat noīe p̄cij: ꝛ tñ papa plurimoꝝ annoꝝ fruct⁹

perceptos postea sibi dimittit et precium integrum restitui iubet quod non faceret si sentiret vltra precium lucrum fructuum esse illicitum. Sed aduertendum quod ibi loquitur cum illa possessio fuit data in feudum et pro paruo precio. Et sic ille erat plus verisimiliter perceptur ppter terminum magis perpetuum et transmissibilem ad heredem vt habetur in autē.iiij.collatē. Qui feudum dare possunt post principium vbi papa mandat rescindi istum contractum non ex eo quod emptor amplius perceptur sit sed eo quod valde nimis vltra: ppter quod monasterium erat lesum enormiter in casu isto. Et sic ratione talis enormis lesionis vult istum contractum rescindi per dictum capitulum Cum dilecti C.de rescinden.venditione,l.ij non obstante dicto ca.in ciuitate et ca.nauiganti.vbi dicitur quod plus percipere de presenti ppter dilatam solutionem precij non videtur licitum nec econtra minus emere presenti pecunia quam res valeat de presenti ppter dilatam solutionem rei vt habetur in dicto ca. Nauiganti.§.Ille quoque. Nam intelligo illa capitula in casibus de quibus loquuntur.scilicet cum quis vendit merces et sic res venales quarum alia ratio est quam aliarum rerum. Idem enim iudicium est de pecunia et de mercibus que traduntur cum sint pecunie destinate.ff.de legatis.i l. Cetera.§. Sed si parauit. Hinc est quod legato muliebri ornamento non venit in legato ornamentum quod testator venale habebat.vt quia ppter destinationem animi non videtur esse suum.vt ff de auri et argē.l pedicul §. Idem cum quereretur. Recipiendo ergo de mercibus plus quam valeant ppter terminum videtur recipere illud plus quam si de pecunia: et sic est vsura. Item in illo ca. Nauiganti. Iste paragraphus. Ille quoque loquitur in emptione frumenti vini olei: et sic de consimilibus rebus in quibus consistit mutuum. Unde ppter dilatam traditionem talium rerum non est licitum eas vilius emere presenti pecunia quam verisimiliter sint valiture tempore solutionis:quia ipsarum bonitas non consistit nisi in estimatione pecunie ita quod cum precio prius dato recipiunt functionem omnimodam et pro tanto perinde habetur ac si minor quantitas tradetur pro maiori soluenda post diem et sic est vsura. notanter ergo intelligo illa capitula in mercibus venalibus. Secundo in rebus in quibus consistit mutuum. Sed in equo possessionibus et alijs vendimus et statim traditis ppter dilatam solutionem precij credo licitum plus posse vendere quam valeant de presenti et econtra ppter retardatam traditionem talium rerum posse minus emere quam valeant de presenti. Ratio est quia in primo casu emptor fruitur rebus statim sibi traditis et licitum ergo est quod plus sibi vendere potuerit quam valuerit ppter dilatam solutionem precij et econtra ppter dilatam traditionem talium rerum venditor fruitur ipsis rebus ergo et emptor. potuit licite minus emere ex eo quod precium statim soluit. Hunc intellectum in dictis capitulis habuit dominus baldus in rubrica de vsuris.q.iij. Concludo ergo in hoc primo casu quod ad tempus incertum puta ad vitam et ad tempus perpetuum licite possum emere vsufructum possessionis nec ex eo verisimiliter plus recipere debeam est vsura censenda. Eandem sententiam tenet Iohannes andree in additionibus speculi titulo de vsuris. Duplex enim incertitudo .scilicet fructuum et temporis excludit vicium vsurarum. Ratio est quia alterum horum hoc facit.vt habetur in dicto ca. Nauiganti.et ca.in ciuitate. Cynus autem et baldus recitant fratres tenere contractum in casu quo inuenis emeret illos fructus ad vitam et esset verisimiliter plus perceptur quam sit certum precium ppter spem verisimiliter plus viuendi.vt dicta lege hereditatum. Et notatur C. de inofficioso testamento.l. Si pater puelle per Cy.et baldum.n. Secundus casus est quando omnia sunt certa scilicet tempus et redditus Exemplum redditus censualis omnino certus vsque ad tres vel quattuor annos vel plures pro certo precio et minori quam dicto tempore perceptur sit puta in quinque annis emit annuatim censum pro trecentis vel quadrigentis et tunc annuum redditum de nouo in persona tertij constitutum pro minori precio: dicunt Innocentius et Hostiensis et Iohannes andree fore illicitum et a fidelibus omnino abstinendum. Idem et fortius si constituat dictum annuum redditum in personam suam:sed hunc redditum constitutum ab antiquo videtur licite emi posse sicut etiam licite potest emi ad tempus incertum.vt notatur in dicto.c. In ciuitate vbi sup. Sed Iohannes andree in additionibus speculi eodem titulo de vsuris tenet quod quando redditus sunt certi puta censuales non subiacent fortune et tempus est certum adhuc magis traheret contractum ad vsuram hoc dictum intelligo cum ille census recipitur in maiori et sic magnam vicinitatem habet cum mutuo ista emptio temporalis. Si autem queras de ratione differentie quare magis est permissa emptio annuorum redditum omnino certorum ad tempus perpetuum vel incertum et non ad modicum tempus licet certum. Respondeo quia in primo casu est vera emptio in qua et redditus ille certus spectat perpetuo ad emptorem et precium ad venditorem Si vero fiat ad modicum tempus tunc non est vera emptio:quia redditus est in proximo reuersurus ad venditorem Item non est proprie locatio quia pecunia statim soluitur pro illa pecunia annuatim recipienda et in quantitate maiori vt dixi. Unde accedit quodammodo ad contractum mutui postquam in breui receptus est fortem suam cum incremento

Unde ad naturā mutui accedit iste census tēporalis magis ꝙ ad naturā emptiōis vel locationis vt tenet Bernbo. in lege cū stipul. simplici. ff. de verboꝝ obli. Ex quo sequitur prima cōclusio ꝙ si quis emeret iura īprestita ad vnū duos vel tres annos p minori p̄cio ꝙ̄ percepturus sit puta centū in anno pro octoginta ⁊ lucratur viginti quolꝫ anno de dictis duob⁹ vel trib⁹ annis foret vsura s̄m Jo. ādree in additionib⁹ speculi eodē titulo. Licet Innocēti⁹ ⁊ hostiēsis tolerent hūc cōtractū annui reddit⁹ ad certū tp̄s: q̄ñis in pecunia ꝯsistat vt notant sup illo ca. In ciuitate sed credo veri⁹ qd̄ predixi. Si aūt diceris: si soluo pecuniā meā statim sub noīe precij q̄re nō est licitum ꝙ recipiam annuatim plus de censu. Nam iuris fictione nō videoꝛ plus recipere potiꝯ ꝙ̄ tardi⁹ recipio: vt habet extra de plus petitionib⁹ ca. i. Et instituta de actio. §. plus aūt. Item interiussoriū medij tēporis est lucrū approbatū a iure: vt habetur. ff. so. ma. l. si ꝯstante. §. quotiēs. Et vere ista iura obstant preallegatis capi. s. nauiganti. et in ciuitate in qu. b⁹ phibetur ꝯuentio maioris precij ꝓpter dilatam solutionē ipsius. vel minoris ꝓpter merciū retardatā traditionem. R̄ñd. o ꝙ speratū lucrū ꝯueniēs ex pecunia nō est licitū in cōuentiōe deducere: s; post moram debitoris bene est licitū: tanꝙ̄ interesse petere. Nam si in pecunia mutuata restituenda post terminū esset licitū cōuenire de pluri tanꝙ̄ de interiussorio siue interesse vel tanꝙ̄ ꝓpter terminū nō plus reddere videat: eēt parata via ad fen⁹ exercendū. Semp enim mutuans ꝓpter solutionē retardande pecunie sue fingeret interesse ⁊ posse cū ea multū lucrari ⁊ sic velle illud interiussoriū recipere a debitore: ⁊ sic esset parata via fraudib⁹ ad fenus exercendū: contra caplm Quāto. Extra de diuortijs ratione aūt more facte in restitutione etiā de pecunia pōt cōsequi interesse vt dr̄ cōiter. Sed dubiū est cū redditus nō ꝯsistat in pecunia: s; i fructu. s. frumēto: vi . . . seruitio: operis: ⁊c. An sit licitū ista emere ad certū tēpus ⁊ certas mēsuras presenti pecunia. R̄ñdeo ꝙ nō: si sunt tēpore perceptionis verisimiliter plus valitura vt notat in ca. Nauiganti. §. ille quoqꝫ. Et hoc si talis constitutio redditus creatur de nouo ⁊ in gn̄e nō relata ad certum fundū vel personā et sic pro ea cōpetit actio psonalis: ⁊ nullum q̄ i periculum spectat ad creditorē. vt ff. S. certū petatur. l. incendium. Et ad hoc facit quod notat Jo. andree in dicto ca. i. ciuitate. Si vero illa obligatio referat ad certum fundū: quo ad fructus vel certā psonā quo ad operas ⁊ seruitutē. Etiam si de nouo creet credo valere licet sit plus percipiur⁹. Nā possis min⁹ percipere fructib⁹ nō natis vel persona defuncta que ad operas tenebat. ꝓpter i lud ꝫ dubiū hoc videt pmissum vt notat dicto. §. ille quoqꝫ. Et C. de vsuris. l. si ea lege. Idem si cultura pdij spectaret ad istū ēptorem. Nam sicut ꝓpter culturā possis pl⁹ percipere de fructibus ꝙ̄ fuerit preciū: vt habetur ex. de rebus eccłie nō aliēādis ca. ad nostrā. Idem videt posse cū verisimilit sint pluris estimationis ꝙ̄ preciū de presēti solutū vt sic opa suppleat qd̄ deest in precio. Et ita satis patet q̄ñtū ad istū scd̄m casum. Tertius casus est q̄ñ reddit⁹ sunt incerti ⁊ tēpus certū. Exemplū cū emo fruct⁹ fundi vsqꝫ ad q̄nqꝫ annos et videt licitū. licet verisilr sim amplius percepturus ꝙ̄ sit preciū et si de nouo ꝯstituat alias iura q̄ approbāt locationem ad modicū tp̄s reddit⁹ beneficioꝝ oporteret intelligi ꝙ exinde emptores nō essent āpli⁹ verisimiliter percepturi ꝙ̄ sit preciū solutū: vt notat extra de reb⁹ ecclesie nō aliēādis ca. pmo. Et ne prelati vices suas ca. finali. ⁊ ca. ꝓpter de locato. ⁊ ca. ij quod eēt nimis restrīgere illa iura ⁊ alterare naturā locatōnis: in quo nō fit diminutio pēsiōis nisi ꝓpter sterilitatē. Necꝫ augmentū nisi ꝓpter velut item nimiā: vt notat in dicto ca. ꝓpter sterilitatē ff. de loca. l. si vno. §. item cū quid. Facit etiaꝫ ad hoc qd̄ di. i sup de mēte Jo. calderini in cōmento ⁊c. Quart⁹ casus est q̄ñ reddit⁹ sūt certi ⁊ tp̄s ꝑpetuū vel incertū. Exemplū reddit⁹ census . . . qt̄tuoꝛ aureoꝝ p me ⁊ meis heredib⁹ vel ad vitā meam cuiusmodi sunt ista īprestita: sed q̄ñ ꝫ cōtingit ꝙ dicta emptio annui reddit⁹ est certa ⁊ transmissibilis ad heredes ⁊ alios q̄uoslibet quocūqꝫ titulo ⁊ de hoc erat questio nr̄a. s. de īprestitis quē sunt talis nature vt dictū est sup. D

Tertius flos est iste. Contractus im ꝓ ditoꝝ nō est vsurarius necꝫ i ciuibus coactis soluere necꝫ in alijs volentibus emere. Patet auctoritate innocentij hostiens. Jo. andree. Tamē probat per quattuoꝛ rationes Prima ratio est Tulius in pħemio primi libri de offi cijs dicit sic. Omnis que a ratione suscipitur de aliqua re institutio a diffinitione debet pficisci: vt intellig . . . qd̄

perceptos postea sibi dimittit et preciū integrū restitui iubet qd nō faceret si sentiret vltra preciū lucrū fructuū esse illicitū. Sed aduertendū qd ibi loquit cum illa possessio fuit data in feudū et p paruo pcio. Et sic ille erat plus verisimilit pceptur⁹ ppt terminū magis ppetuū et transmissibilē ad heredē vt hr in autē.iiij.collatiōe. Qui feudū dare possūt post pncipiū vbi papa mandat rescindi istū contractum non ex eo qd emptor amplius pceptur⁹ sit sȝ eo qd valde nimis vltra: ppt qd monasteriū erat lesū enormit i casu isto. Et sic rōne talis enormis lesionis vult istuȝ ɔtractū rescindi p dictū capitulū Cū dilecti C. de rescinden. venditione, l.ij nō obstante dicto ca. in ciuitate et ca. nauigāti. vbi dicitur qd plus pcipere de psenti ppt dilatam solutionē pcij nō videt licitū nec ecōtra minus emere psenti pecunia qȝ res valeat de psenti ppt dilatam solutionē rei vt hr in dicto ca. Nauigāti. §. Ille quoqȝ. Nā intelligo illa capitula in casib⁹ de qbus loquunt. s. cū qs vēdit merces et sic res venales qrū alia rō est qȝ aliarū rerū. Idē em̄ iudiciū est de pecunia et de mercib⁹ q tradunt cū sint pecunie destinate. ff. de legatis. i l. Cetera. §. Sȝ si parauit. Hinc ē qd legato mulieb̄ri ornamēto nō venit in legato ornamentū qd testator venale habebat. vt qȝ ppt destinationē animi nō videt esse suū. vt ff. de auri et argē. l. pedicul. §. Idē cū qreret. Recipiēdo ḡ de mercatus plus qȝ valeāt ppt terminū videt recipe illud plus q̄ si de pecunia: et sic ē vsura. Itē in illo ca. Nauiganti. Iste paragraph⁹. Ille qqȝ loquit in emptiōe frumēti vini olei: et sic de cōsimilib⁹ reb⁹ in qb⁹ cōsistit mutuū. Uñ ppt dilatā traditionē taliū rerū nō est licitū eas vili⁹ emere psenti pecunia qȝ verisimilit sūt valiture tpe solutiōis: qȝ ipaȝ bonitas non cōsistit nisi in estimatiōe pecunie ita qd cū pcio pri⁹ dato recipiūt functionē oīmodam et p tāto pinde hr ac si minor qtitas tradet p maiori soluenda post diē et sic ē vsura. Notant ḡ intelligo illa capitula in mercib⁹ venalib⁹. Scdo in reb⁹ in qb⁹ cōsistit mutuum. Sȝ in equo possessionib⁹ et alijs vēdītis et statim traditis ppt dilatā solutionē pcij credo licitū pl⁹ posse vendere qȝ valeāt de psenti et ecōtra ppt retardatā traditionē taliū rerū posse min⁹ emere qȝ valeāt de psenti. Ratio ē qȝ in prio casu emptor fruit reb⁹ statim sibi traditis: licitū ḡ est qd pl⁹ sibi vendere potuerit qȝ valuerit ppt dilatā solutionē precij et ecōtra ppt dilatā traditionē taliū rerū vēditor fruit ipis reb⁹ ḡ et emptor potuit licite min⁹ emere ex eo qd pciū statim soluit. Hūc intellectū in dictis capitulis habuit dñs baldus in rubrica de vsuris. q.iij. Cōcludo ḡ in hoc prio casu qd ad tps incertū puta ad vitā et ad tps ppetuū licite possuȝ emere vsufructū possessiōis nec ex eo verisimilit pl⁹ pcipe debeā ē vsura censenda. Eandē sniam tenet Iohes andree i additiōib⁹ speculi titulo de vsuris. Duplex em̄ incertitudo. s. fructuū et tēporis excludit viciū vsuraȝ. Ratio est qȝ alterū hoȝ hoc facit. vt habet in dicto ca. Nauigāti. et ca. in ciuitate. Cynus aūt et baldus referūt fratres tenere ɔtrariū in casu q̄ quis emeret illos fruct⁹ ad vitā et esset verisimilit plus pceptur⁹ qȝ sit eoȝ preciū ppt spem verisimilit pl⁹ viuēdi. vt dicta lege hereditatū. Et notat. C. de inofficioso testamēto. l. Si pat puelle p Cy. et bal. d. n. Secūd⁹ casus est qñqȝ oīa sunt certa s. tps et reddit⁹. Exemplum reddit⁹ censualis oīmo cert⁹ vsqȝ ad tres vel qttuor annos vel plures p certo precio et minori qȝ dicto tpe pceptur⁹ sit puta i qnqȝ annis emit annuatim centū p trecentis vel qdrigētis et tūc annuū redditū de nouo in psonā tertij ɔstitutū p minori precio: dicunt Innocenti⁹ et Hostiensis et Iohes andree fore illicitū et a fidelib⁹ oīno abstinēdū. Idē et forti⁹ si ɔstituat dictū annuū redditū in psonā suā m̄: sed hunc redditū ɔstitutū ab antiquo videt licite emi posse sicut etiā licite pōt emi ad tps incertuȝ. vt notat in dicto c. In ciuitate vbi sup. Sed Iohes andree in addiciōib⁹ speculi eodē titulo de vsuris tenet qd qñ reddit⁹ sūt certi puta censuales nō submissi fortune et tps ē certū adhuc magis traheret cōtractū ad vsurā hoc dictū intelligo cū ille census recipit in maiori et sic magnā vicinitatē hȝ cū mutuo ista emptio tēporalis. Si aūt qras de rōe differētie qre magis est pmissa emptio annuoȝ redditū oīmo certoȝ ad tps ppetuū vel incertū et nō ad modicū tps lȝ certū. Rñdeo qȝ i pmo casu est vera emptio in q et reddit⁹ ille cert⁹ spectat ppetuo ad emptorē et pciū ad vēditorē Si vo fiat ad modicū tps tūc non est vera emptio: qȝ reddit⁹ est in primo reuersur⁹ ad venditorē Itē nō est pprie locatio qȝ pecunia statim soluit p illa pecunia annuatim recipienda et in quātitate maiori vt dixi. Unde accedit qdāmodo ad ɔtractū mutui pro eo qȝ in breui receptur⁹ est sortē suā cū incremēto

Unde ad naturā mutui accedit iste cētus tēporalis magis q̄ ad naturā emptōis vel locationis vt tenet Bertho. in l. ge cū stipul. simplici ff. de verbo⁊ obli Ex quo sequitur prima cōclusio q̄ si quis emeret vna ipestita ad vnū duos vel tres annos p minori p̄cio q̄ perceptu⁊us sit puta centū in anno pro octogi nta ⁊ lucratur viginti quol⁊ anno de dictis duob⁹ vel trib⁹ annis foret vsura s̄m Jo. an. ⁊ andree in additionib⁹ speculi eodē titulo. Licet Innocēti⁹ ⁊ hostiēsis tolerent hūc cōtractū annui reddit⁹ ad certū tp̄s: q̄nis in pecunia ꝯsistat vt notant sup illo ca In ciuitate sed credo veri⁹ qd̄ predixi. Si aūt diceris: si soluo pecuniā meā statim suo noīe precij q̄re nō est licitum q̄ recipiam annuatim plus de censu. Nam iuris fictione nō videor plus recipere postq̄ tardi⁹ recipio: vt habet̄ extra de plus petitionib⁹ ca. i Et instituta de actio. §. plus aūt. Item īteriusoriū medij tēporis est lucrū approbatū a iure: vt habetur. ff. so. ma l si ꝯstante. §. quotiēs. Et vere ista iura obstant preallegatis capi s. nauiganti. et in ciuitate in quib⁹ phibetur ꝯuentio maioris precij pp̄ter dilatam solutionē ipsius. vel minoris pp̄ter mercium retardatā traditionem. R̄n̄deo q̄ speratū lucrū ꝯuenīēs et pecunia nō est licitū in cōuentiōe deducere: s̄ post moram debitoris bene est licitū: tanq̄ interesse petere. Nam si in pecunia mutuata restituenda post term nō esset licitū cōuenire de pluri tanq̄ de interusorio siue interesse vel tanq̄ pp̄ter terminū nō plus reddere videat̄: esset parata via ad fen⁹ exercendū. Semp enim mutuans pp̄ter solutionē retardande pecunie sue fingeret interesse ⁊ posse cū ea multū lucrari ⁊ sic velle illud interusoriū recipere a debitore: ⁊ sic esset parata via fraudib⁹ ad fenus exercendū: contra capl̄m Quāto. Extra de diuortijs ratione aūt more facte in restitutione etiā de pecunia pōt cōsequi interesse vt d̄r cōiter Sed dubiū est cū redditus nō ꝯsistat in pecunia: s̄ i fructu. s. frumēto: vi[illegible] rō seruitio: operis: ⁊c̄. An sit licitū ista emere ad certū tēpus ⁊ certas mēsuras presenti pecunia. R̄n̄deo q̄ nō: s̄ sunt tēpore pceptionis verisimiliter plus valitura vt notat̄ in ca. Nauiganti. §. ille quoq̄. Et hoc si talis constitutio redditus creatur de nouo ⁊ in gn̄e nō relata ad certum fundū vel personā et sic pro ea cōpetit actio psonalis: ⁊ nullum q̄ i periculum spectat ad creditorē. vt ff. S. certū petatur. l. incendium. Et ad hoc facit quod notat Jo. andree in dicto ca. i. in ciuitate. Si vero illa obligatio referat̄ ad certum fundū: quo ad fructus vel certā psonā quo ad operas ⁊ seruitutē. Etiam si de nouo creet̄ credo valere licet sit plus pceptur⁹. Nā possis min⁹ pcipere fructib⁹ nō natis vel persona defuncta que ad operas tenebat̄. pp̄ter istud ꝫ dubiū hoc videt̄ pmissum vt notat̄ dicto. §. ille quoq̄. Et C. de vsuris. l. si ex lege Idem si cultura p̄dij spectaret ad istū ēptorem. Nam sicut pp̄ter culturā possis pl⁹ pcipere de fructibus q̄ fuerit preciū: vt habetur ex̄ de rebus ecclie nō alienādis ca. ad nostrā Idem videt̄ posse cū verisimilit̄ sint pluris estimationis q̄ preciū de presenti solutū vt sic opa suppleat qd̄ deest in precio. Et ita satis patet q̄rū ad istū scd̄m casum. Tertius casus est qn̄q̄ reddit⁹ sunt incerti ⁊ tēpus certū Exemplū cū emo fruct⁹ fundi vsq̄ ad quinq̄ annos et videt̄ licitū. licet verisilr̄ sint amplius pceptur⁹ q̄ sit preciū et li. et de nouo ꝯstituat̄ alias iura q̄ approbāt locationem ad modicū tp̄s reddit⁹ beneficio⁊ oporte: et intelligi q̄ exinde emptores nō essent āpli⁹ verisimiliter pcepturi q̄ sit preciū solutū: vt notat̄ extra de reb⁹ ecclesie nō alienādis ca. p̄mo. Et ne prelati vices suas ca. finali. ⁊ ca. pp̄ter de locato. ⁊ ca. ij quod eēt nimis restringere illa iura ⁊ alterare naturā locatōnis: in quo nō fit diminutio pēsiōis nisi pp̄ter sterilitatē. Nec augmentū nisi pp̄ter vtilitatem nimiā: vt notat̄ in dicto ca. pp̄ter sterilitatē ff. de loca. l. si vno. §. item cū quid. Facit etiā ad hoc qd̄ di. i sup de mēte Jo. calderini in cōmento ⁊c̄. ¶ Quart⁹ casus est qn̄q̄ redditus sūt certi ⁊ tp̄s ppetuū vel incertū. Exemplū reddit⁹ census .x. quattuor aureo⁊ p me ⁊ meis heredib⁹ vel ad vitā meam cui⁹ modi sunt ista ipestita: sed qn̄q̄ cōtingit q̄ dicta emptio annui reddit⁹ est certa ⁊ transmissibilis ad heredes ⁊ alios quoslibet quocūq̄ titulo ⁊ de hoc erat questio nr̄a. s. de ipestitis que sunt talis nature vt dictū est sup. D

Tertius flos est iste. Contractus im p̄dicto⁊ nō est vsurarius neq̄ i ciuibus coactis soluere neq̄ in alijs volentibus emere. Patet auctoritate innocentij hostiens Jo. andree. Tamē probat̄ per quattuor rationes Prima ratio est Tulius in p hemio primi libri de offi cijs dicēs sic. Omnis que a ratione suscipitur de aliqua re institutio a diffinitione debet pficisci: vt intelligat̄ q̄d

sit illud de quo disputatur. Supponam⁹ ergo primo qd est vsura. Usura est lucrum qd prouenit solum ex cõtractu mutui et cõmittitur solum in hijs rebus que cõsistunt in nũero pondere et mẽsura. Quodcũq3 enim lucrum ex hijs reb⁹ pcipit vltra sortẽ est vsura: vt habet. xiiij. q. iij. ca. plerics. Nã etiã percipiẽdo ex pacto seruitiũ verbale vel operis pro pecunia mutuata puta vt pro ipso roget vel scholas suas intret vel vt ad suũ molendinum et nõ ad aliud vadat: si ex hijs lucrum sentiat vsurã cõtrahit: vt notat Joh. calderini i ca. nauiganti. Extra de vsuris. q. v. Sic et in symonia prohibitio includit nõ solum munus a manu: sed a lingua et obsequio vt habet. i. q. i. ca. sunt nõnulli. Et extra de symonia cap. Et si qões. Licet aũt quicquid vltra sortem percipitur sit vsura: tamen oportet hec emolumẽta prouenire de rebus. in quib⁹ consistit mutuũ vt in rebus ɔsistentibus in numero pondere et mẽsura. Quare aũt magis cõmittatur vsura in istis reb⁹ ꝙ in alijs. Nota Johannẽ ãdree in ca. peccatũ de regulis iuris libro. vi. in mercurialib⁹ ar. i. et sequẽti. Hoc ergo premisso ꝓbatur: quia ex hijs imprestitis nõ resultat cõtractus mutui: qr suscipiẽs mutuũ obligatur reddere tantũ d in eodem genere et eadẽ qualitate et quãtitate. vt habetur. ff. si certum petatur. l. cum quid: et. l. ij. Sed in hijs imprestitis supponitur ꝙ cõmune nũꝙ restituit sortem. Item in mutuo cõtrahit obligatio personalis qua tenetur debitor ad reddendũ. vt. ff. si certũ petatur. l. certi condic. io in principio. Sed in hijs impstitis ɔtrahitur quedã obligatio realis ad solutionẽ annui reddit⁹: vt extra de electionib⁹ ca. querelam quã obligationẽ in se cõmune cõstituit et de nouo creat ꝓ suis necessitatibus sublẽuãdis et sic ex causa licita: vnde deducto annuo reddito iudicamus idẽ qd in re imobili et inter imobilia cõputatur: vt in clemen. de verboꝝ significatione ca. exiui. §. cũq3 in autent. de nõ alienand. coll'one ij. l. ij. iubem⁹ in principio. et ibi nota de sacrosanctis ecclesijs. Emptio aũt hui⁹ annui reddit⁹ nõ accedit ad naturam mutui: sed vni⁹ possessionis immobilis. Nam soluitur pro eo pecunia vt precium nõ vt mutuũ. Qr autem sit in eis cõtractus emptionis et venditionis verius ꝙ mutui. Probatur primo ex natura rei in cõuentione deducte. Nam in istis imprestitis variatur estimatio sm tempora sicut aliarũ rerum: qr quandoq3 valẽt plus quãdoq3 minus et quãdoq3 cõmuniter vendi possunt vt ff. ad legem falcidiã. l. precia rerum. In mutuo vero ex tempore non crescit vel decrescit estimatio: sed semp debet in eadem qualitate et quãtitate restitui vt. ff. si certum petatur lege cum quid. Item subiacẽt honoribus sicut bona imobilia qd in mutuo nõ contingit. Item qd soluitur nomiẽ precij pro emptione imprestitoꝝ nõ repetitur: sed pecunia mutuata sic nõ eadẽ in specie sed in suo genere: vt. ff. si certum petatur. l. ij. in principio Et. C. de actione emptionis. l. vendica actio. ergo etc.

Secũdo idem patet ex natura diuersarũ usq3 contract⁹. Nam ad substãtiam contractus emptionis et venditionis requirit res et precium vt institut. de cõtrahenda emptione. §. precium. et. ff. de contrahend. empt. l. pena conuẽta. Sed i mutuo est sola pecunia: vt. ff. si certum petatur. l. ij. Sed in ista emptione imprestitorum inuenitur res que vẽditur. i. ipsum ius exigendi annuũ redditum quod est ius incorporale sicut vsufruct⁹ ius decimandi. et alie huiusmodi ꝙ adherẽt quãq3 rebus corporalib⁹ et quãq3 nõ. Item est precium ex parte emptoris. Ex quib⁹ patet ꝙ iste nõ est cõtractus mutui: sed emptõis et venditionis. Et hanc rationẽ tãgit Innocent⁹ i ca. in ciuitate extra de vsuris. Si ergo ista ẽ emptio et vẽditio et nõ mutuũ: licite emptor post cõtractum percipit oẽm fructũ et emolumentũ proueniens ex re empta: vt. C. de actione emptionis. l. vii. §. si fructibus: et. §. ex vendito. Tertio hoc probat consideratio cause et originis cuiuscũq3 rei. Principium enim velut radix et maxima pars cuiuscũq3 rei debet inspici vtrũ sit infecta vicio. vel licita et ꝑmissa. Que enim malo sunt inchoata pricipio nũꝙ bono peragũtur exitu: vt habetur. i. q. i. ca. principatus et capi. vulneratos: et libro. vi. de regulis iuris. ca. nõ firmatur. Que aut. q3 habent radicem fixam et stabilem nõ mutãtur: licet perueniant ad casum a quo nõ possent incidere: vt. C. de verborum obligatio[...] lege plurib⁹. §. ij si placeat Et plene de isto principio in rebus agendis cõsiderando habetur extra de electione capi. dudum. Item lex dicit ꝙ primordio tituli. posterior quoq3 formatur euẽtus. vt. C. de iur. lucra. l. p. ima ad fine3. vbi dicit glosa ꝙ ex origine contractus et cause cuiuslibet rei qd sit statuendum distinguitur: vt. ff. de donationibus. l. e. quib⁹

sed quod in principio. Et ff. qui sunt sui vel alieni iuris. lege pro furioso. Sz causa et origo istorũ imprestitorum est iustissima et fundata super bono reipublice: quia ciues cogũtur subuenire cõmuni in necessitatibus. Necessitas enim facit vt que sunt prohibita iure diuino fiant licita. vt furtum. homicidium prout habetur extra de furtis cap. si quis per necessitatem. Et in clemen. titulo de homicidio capi. primo et de ferijs ca. licet. Item cõmune velut pater per legem suam prouocat subiectos velut filios nõ pactionibus: sz premijs ad subuentionẽ cõmunis: et hoc merito cõmendat lex in similibus scz meritis filios magis ad paterna obsequia prouocandos quam pactionibus astringendos: vt codice de inofficioso testã. lege si quã. §. illud. Et ff. de iusticia et iure. lege prima. Ex parte etiam ciuium in ista subuẽtiõe nõ ẽ coniũcta intentio malo principio nec propter dictum premiũ ad talem subuentionem accedunt. Nullus enim reperietur qui sine coactione solueret causa consequẽdi dictum redditum: et hoc presupponitur pro veritate in facto. Et licet ciues vltro se offerant ad dictam subuentionẽ tamen postquam precedit legis ordinatio compulsiua videntur coacte soluere: vt. ff. Quõ fal. cu. au. lege nouissime: et qõ ibi notatur per dñm baldum. Item nec cõmune consueuit recipere pecunias sub fenore cum sit semper diues et soluendo. Nec etiam ciues sub vsuris mutuare. Sunt enĩ viri iusti et catholici detestãtes vicia: ad propositum ergo applicãdo predicta. Cõcludo quod cum hic nulla precedat pactio: sz cõmune soluat sponte istum annuum redditũ fundatum ĩ iusticia: licite potest recipi postquam sponte offertur. Nam vt dicit canon obligatio nullã culpe maculam ingerit que nõ ex ambiẽtis petitione processit: vt habetur prima. q. ij. capi. sicut epus. Et prima q̃stio. i. capi. quam pio. Et distin. xviij. capitu. de eulogijs. Et xiij. q. ij. capi. questa ẽ. Secũda ratio est: quia si ista perceptio annui redditus ex imprestitis est vsuraria: maxime est propterea quod iste est perpetuo amplius percepturus quam veram sortem. Nam si tantũmodo veram sortem percepturus esset nullus diceret hic vsuram cõmitti. Sed ex eo quod quis ẽ amplius percepturus quam veram sortem nõ debet iudicari cõtractus vsurarius: quia hoc contingit in emptiõe cuiusdam possessionis ex qua per temporum curricula sm cursum inferiorum causarum plus percipiet quam faciat preciũ. Et est ratio in dicto capi. in ciuitate. Confirmatur: quia iura valorem rei vendite statuunt per relationem ad fructus qui ex ea possunt percipi quãdoque in. xx. annis: vt in auctent. de rebus ecclesie nõ alienandis. §. quia vero leones. quãdoque quãtum potest colligi in. l. annis vt in auctent. de a'ien. et emphiteo. §. sanctissimas quãdoque estimatur quãtum cõmuniter venire potest: vt. ff. ad legem falcidiam. lege precia rerũ. Preterea iste nõ potest dici amplius percipere propter particulares solutiones per temporũ interualla dilatas. Etiam vtroque iure cauetur quod plus et minus soluatur tempore vt habetur extra de plus petitionibus ca. primo et institutis de act. §. plus autem. Ex centum ergo de presenti solutis in cõmuni: si in. xxv. vel xxx. annis plus ptibiliter percipio puta annuatim quinque vel sex non possum dici amplius percepisse. Nam post tã longum tempus de vna possessione possez hoc licite percipere vltra verũ rei precium vt dictum est. hinc est quod debitum põt exigi in die tẽporis propter cõmodum representationis. Exemplũ si dos cõsistens in pecunia soluto matrimonio soluenda annuatim bina trina die soluatur: statim potest deduci interusurium medij temporis propter cõmodum representatõis: vt. ff. sol ma. lege si constante. §. quotiens. Idem in falcidia detrahẽda de debito in diem pure legato. Detrahitur enĩ falcidia de cõmodo qõ cõsistit in representatione quia ante diem soluitur quia pure legatũ: vt ff. de dote prele. lege. i. §. verum est: et lege. ij. §. idem querit. et lege cum quis. Preterea hoc videmus in cõtractu emptionis et vẽditionis. Ubi si apponitur pactum de reuẽdendo post vnum annum vel plures emptor interim omnes fructus lucratur et in termino integrum precium sibi restituitur. Nec istud lucrum fructuum potest alia ratione contingere nisi quia solutio precij ẽ dilata: vt. C. de pactis inter emptorem et venditorem lege si fundum. Et istud pactum videtur approbare constitutio canonica nisi in homine consueto fenerare. Et alijs concurrentibus de quibus habetur Extra de pignoribus capitulo illos nos. Preterea propter moram etiam in solutione pecunie: nedum aliarum rerum cõstat esse licitum recipere vltra sortem. nedum damni: sed etiam lucri interesse cessante: vt diligentissime notat dñs Cynus. C. de

vsuris in aucl. ad hoc. Sed ꝙ licet et post facto i post terminū nō aūt est assignare rationem q̄re ꝓpter dilatā solutionē pecunie ex conuētione prius facta nō liceat plus recipere vt illud qđ licet ex post facto ꝓpter morā liceat a principio ꝓpter dilationē cōuentionalē. Ex quo seqtur ꝙ ꝯtract⁹ īprestitoꝝ nō est vsurarius: qꝛ ille qui emit ista impstita est pceptu rus vltra q̄ȝ dederit. Nā ex quo recipit minutim ꝛ post longa tēpora nō videtur amplius pcipere. Et si videreť: hoc licet in isto cōtractu sicut in alijs de q̄bus dictū est. Et si diceremus ꝯtra: tūc esset corrigere oīa iura que dicūt posse plus et min⁹ pcipi ꝓpter tēpus solutioni ꝑfixum vel repsentationē ꝛc. Tertia ratio est qꝛ ꝓpter varias opiniones doctorū videť esse dubiū. An iste ꝯtract⁹ impstitorū sit vsurari⁹ vel nō sed in talib⁹ dubijs sequēda est cōsuetudo q̄ est optima legis interpres vt. ff. de legibus. l. nonne. l. sed ca. l. si de interpretationib⁹. Sicut em̄ lex positiua modificat ꝛ īterpretať legē diuinā vt notat Innocenti⁹ extra de ꝯstitutionib⁹ ca. q̄ in eccle. Item cōsuetudo et statutū certi loci dicūtur pars iuris ciuilis vt. ff. de iustitia ꝛ iure l. omnes populi. Sed a tpe cui⁹ ꝯrij memoria nō existit fuerūt creata ista īprestita venetijs ꝛ credere debent hoīes moderni tp̄is eoꝝ antiquos q̄ fuerūt catholici ꝛ deuoti vt testantur corpa scōꝝ multitudo monasterioꝝ ꝛ ecclesiarū ꝛ eoꝝ magnifica ornamenta: ista īprestita nō instituisse sine magna ꝓuidētia ꝛ cōsilio. Nec etiā est credēdū ꝙ īdifferēter oēs emerent ꝛ venderēt nisi firmiter credidissent hoc esse licitū ꝛ permissum. Facit ad hoc illđ qđ notatur extra de iure patronatus ca. circa Ubi habeť ꝙ etiam in hijs que possidētur ꝯtra ius cōmune debent credere successores eorū auctores habuisse iustū principiū. Et libro. vi. de pscriptionib⁹ ca. i. habeť: ꝙ cōtra institutionē ꝑscribitur tanto tēpore cui⁹ ꝯtrarij mēoria nō existit. Si ḡ toto tēpe roborať cū expresse iura cōmune resistit, multomagis debet firmari tā longa ꝯsuetudo cū illud sup quo inducit est dubiū. Dubius em̄ ē similis ignorāti: vt habeť lib. vi. de postula prelatoꝝ ca. pmo vbi dr̄ Cū illud quod agiť pretextu ꝯsuetudinis sup eo de quo facientes dubitāt valet ꝛ tenet nec rescīdiť: licet dicta cōsuetudo postea p supiorez reprobeť. Facit ad hoc illud qđ habeť extra de translatōib⁹ ca. inter corporalia ibi in ma [illegible] erroꝛ ꝛc. Preterea ab illo tpe citra fuerūt multi sācti patres ꝛ etiā epi in illa ciuitate insup ꝛ romani pontifices viri iusti ꝛ sancti qui consuetudines prauas eoꝝ per suas constitutōnes reprobauerunt vt habeť libro. vi. de electione ca. qꝛ frequēter. Nūq̄ aūt cōsuetudinē de istis īprestitis nunq̄ reprobauerūt. Nec pōt dici ꝙ eā ignorauerint Cū apud oēs principes ꝛ ciuitates xp̄ianitatis nota sint ꝛ habeant ibi dicta impresti ta. Etiam cardinales ꝛ alij curiales. Nō est ergo credendū eos sub dissimulatione tolerasse si cognouissent ea sapere vsurā: cū videretur approbare errorē: nutrire pctm̄ ꝛ relinquere veritatē: ꝛ hec periculosa sunt in p̄latis, vt habeť di lxxxiij. ca. i. ij. ca. ꝛ sentire ca. quid em̄ ꝛ ca. nihil. Pro isto facit qđ habeť di. xij. c. sicut quedā: vbi diciť. In hijs que dubia fuerint aut obscura id nouerim⁹ sequēdū quod nec preceptis euangelicis ꝯtrium nec decretis sanctoꝝ patrū inueniatur aduersuȝ Ex quo seqtur ꝙ ꝯsuetudinis antiq̄ interp̄tatio: antiquoꝝ īmutatio: romanoꝝ pontificum opinio: sanctoꝝ patrum ꝛ epoꝝ non reprobatio: ꝛ xp̄ianorum nulla cōtradictio necessario ꝯcludunt ꝙ qui emit dicta impresti ta non possit argui de vsura nec de peccato.

Quarta ratio est. Innocēti⁹. hostieň. Jo. andree. Extra de vsuris ca. in ciuitate expresse tenent ꝙ in reddi. tu creato aū contractuȝ vel venditionē illa emptio sit licita siue sit cōstitutus redditus in re: scȝ in domo possessione vel alijs hmōi: siue in persona: scȝ ssu liberti vel rustici. Item siue sit certus reddit⁹ scȝ quia reddit decem: siue incertus scȝ quia reddit quartam partem fructuū qui percipiunť de aliqua domo. Item siue sit ꝑpetu⁹ cōtractus: scȝ quia extenditur ad heredes vtriusq̄ ꝯtrahentiū: siue sit ad vitam hoīs: siue ad certum tempus: scȝ vsq̄ ad quinq̄ annos Item siue sit reddit⁹ in pecunia siue in alijs rebus siue in facto. In hijs em̄ casibus semper reputant hos ꝯtract⁹ licitos qꝛ est ibi puris cōtractus ꝛ licitus venditionis. Cū ē ibi preciū scȝ certa quātitas pecunie. Et ē ibi certus redditus vel causa vel annona: vt C. de sacrosanctis ecclesijs. l. iubemus Et in au tenť de rebus ecclesie non alienandis [illegible] anastasio. Nō ꝙ sit plus percepturus cuȝ emit pro se ꝛ suis heredibus q̄ȝ precium qđ soluit vt supra dictum est Ex quorum dictis sequitur ꝙ licet redditus imprestitorum cōsistant in pecunia licet sint omnino certi: licet emptor sit plus percepturus q̄ȝ soluerit: nihilominus tamen talis emptio est licita.

Pro ɔfirmatione dictoꝝ allego casum in autent. vt hij q̄ obli. here. se phibent res mi. §. licebit ɔiuncto principio collatōne. vi. In pncipio Ibi eñi iperator Justinianus qui fuit xpianissim⁹ pmittit ꝙ intētio ei⁹ est auferre oēm peccandi materiam. Et in dicto. §. licebit monet tutores ꝛ curatores: vt de pecunijs mioꝝ curēt caute inuenire ꝗ poterūt reddi tus modicis functionib⁹ obligatos vēditione habētes ydoneos ꝛ opulentos redditus Et glosa itelligit ibidē de redditib⁹ annuis. Et quo pꝫ ꝙ emere illos ānuos reddit⁹ opulētos nō est petm̄. Aliter iustinian⁹ peccatū nō tolleret vt pmittit. Si ḡ hoc nō est petm̄ nec vsura. Ex quo pꝫ ꝙ emptio nō ō: viciosa: qꝛ res q̄ emitur nō subiacet periculis: ꝗ est in tuto collocata. Nam ꝛ canō. dicit Or percipere de re emphitcotica est tuti⁹: qꝛ sp̄ debet licet emphitcota nihil pcipiat. Et sic patꝫ ꝙ emere ista ipꝛestita nō est vitiū vsure. et iste erit terti⁹ flos. E

Quart⁹ flos est iste. nulla euidēs ratio potest recte ɔuincere fore vsuram hunc ānuū ipꝛestitoꝝ redditū pcipere. Pro cui⁹ itelligētia. sciendū ꝙ due dn̄e valde venerabiles. s. dn̄a ɔsciētia ꝛ dn̄a iusticia cōparuerūt corā dn̄a ratiōne tanꝙ iudice arbitraria ɔstituta ad decisionē litis ꝛ cōtrouersie inter eas sup dubitatione ipꝛestitoꝝ: quarū cōtrouersia ꝛ lis erat ista. Nam dn̄a ɔsciētia p̄sentās se iudici: dicit illud. ps. Dn̄e dilexi decorē domus tue: ꝛ locū habitatōis glorie tue. Ne pdas cum impijs deus aiam meaꝫ et cū viris sanguinū vitā meam. In quorum manib⁹ iniq̄tates sunt dextera eoꝝ repleta est munerib⁹. Ego aūt in inocentia mea ingressa sum. Pes eñi meus stetit in via recta sed pcipere ānuū redditū istorum impꝛstitorum que sūt venetijs nō est stare in via recta cū sit cōtractus vsurarius vt pbabo per decem rōnes: ideo dn̄e iudex peto hunc ɔtractum amoueri vt sic in ecclesijs benedicā te dn̄e cum oibus ciuibus meis viuētibus ꝭm [illegible] tiā. Prima ratio quā adduco est ista: [illegible] bene considero diffinitionē vsure video ꝙ iste ɔtractus impꝛstitoꝝ est vsurarius. Nam [illegible] sura est lucrū ex mutuo pacto debitū vel exactū: vel vsura est q̄cquid sorti accedit ex pacto vel intētione precedēte quas diffinitiones ponit Joh. andree libro. vi. de regulis iuris sup regula petm̄. Et probātur. xiiij. q. i. c. [illegible] ꝫ. ca. putant quid. ca. vsura. Ubi dicit ꝙ vsura est cuꝫ amplius recipit ꝙ̄ detur. Et notat. ff. si certū petatur. l. rogasti. §. si tibi. Sꝫ ille qui mutuat pecuniā cōmuni plus ab eo recipit ꝙ̄ dederit. s. annuatim sex vel octo pro cētenario: ꝛ hoc perpetuo. ꝛ tm̄ in. xxv. annis vel triginta percipiet sortem suā ꝛ adhuc amplius: ergo i eo ꝙ pl⁹ recipit ꝙ̄ soluit est vsurari⁹ censend⁹. Statī affuit dn̄a iusticia plene docta vtriusqꝫ iuris dicens illud Ambro. libro de officijs. Justicia est que nil alienū vendicat: que cuilibet dat quod suuꝫ est: negligit ppꝛiam vtilitatem vt seruet cōem equitatem. Prima nāqꝫ iusticia est in deum. Scd̄a in patriā. Tertia in parentes. Quarta in oēs. hec ille. Nunc autem ciues ꝛ nobiles veneti seruant iusticiaꝫ in deū: quo ad diuinū cultum magna deuotione ꝛ reuerentia cōueniētes ad diuina officia ꝛ predicatōes ꝛc. Seruant iusticiā in patriā subueniendo necessitati cōis in hmōi ipꝛestitis. Et dato ꝙ pcipiant alique redditū ex hoc a cōmuni nō tamen iniuriā faciūt tibi dn̄e ɔscientie p vsure viciū: quia licꝫ in mutuo nō sit licitum plus accipere ꝙ̄ homo soluerit in alijs tamē ɔtractib⁹ permittit pl⁹ posse accipere de re empta ꝙ̄ fuerit preciū ꝛ licitū est a principio min⁹ emere ꝙ̄ valeat: vt. ff. de mino. l. in causa. §. penultimo: ꝛ ita hic nō est vsura vt satꝭ patꝫ. Scd̄o replicauit dn̄a ɔscia dicens sic. O dn̄a iusticia in istis ipꝛestitis ē multiplex prohibitionis ratio: sicut in vsuris: qm̄ lucrū prouenies ex vsura est certius et tuti⁹ ꝙ̄ lucrum pueniens ex cultura prediorum eo ꝙ istud lucrū subiacet per totū annū iudicio dei ꝛ multa accidunt ppter que nihil percipitur vt habet extra de locato ꝛ conducto ca. si pꝛpter sterilitatem. Hoc auteꝫ in lucro pecunie nō contingit cum vsurarij sēp sibi prouideant de pignorib⁹ cautionib⁹. ꝛ alijs vt notat Johānes andree Extra de emptione ꝛ vendítione ca. ad nostrā Quia ergo iuris cōsilium est tenere certum ꝛ dimittere incertū: vt de penitentia disti. vij ca. ij. Omnes intenderēt pecunijs fenerādis ꝛ desererent agriculturam: ꝛ sic pauperes perirēt fame cum nō habentes pecunias nō possint deseruire agriculture que sumptibus multis eget: nec etiā fenerare. ergo ppter bonum publicuꝫ quod in agroꝝ cultura versatur: vsura prohibet. multo ergo magis in hijs impꝛestitis. Tunc domina iusticia respondit dicens. ne ɔturbemini dn̄a ɔscientia: qm̄ nō quero nisi innocentiā ꝛ sinceritatem ciuium quā etiā vos que-

ritis. Nunc aūt dico ꝙ nō est similitudo inter ista iprestita ꝛ mutuū. Nam maior certitudo lucri nō arguit cōtractū esse vsurariuꝫ vt dictum est in .xi. flore. Nec etiam ꝑ dicta imprestita deserif agricultura. Cū ciues nostri veneti nō intendāt ad agriculturam qm̄ mare est eoꝝ territoriū per quod nauigātes parant sibi frumentū vinū ꝛ diuitias ꝛc. Tertio replicauit dn̄a ꝯscientia dicens. Ego maxime attendo inflāmare mentes ciuiū venetoꝝ ad charitatem sine qua etiā qui facit miracula nihil est Sed ista charitas extinguif in eis qui pecunias suas fenori potius exponūt ꝙ̄ gratis mutuent qm̄ cognatio quā inter homines natura cōstituit, vt habef. ff de iusticia ꝛ iure. l. vt vim. etiam de medio tolleretur ꝛ sequerentur multa delicta. q2 vt dicit Salomon Eccl. xxvij. Propter inopiā multi deliquerunt. ergo ista iprestita nō sunt absꝙ pctō. Tunc dn̄a iusticia respondit dicens Certe dn̄a ꝯsciētia in nullo derogatur charitati quā intenditis: quia hec est maior charitas cuꝫ homo homini subueniat neqꝫ perditur ꝓpter ista imprestita. Nam ciues nr̄i veneti magis vacāt mercimonijs ꝙ̄ i illis emēdis cum ex mercibus plus lucrātur vt bene nostis. Quarto replicauit dn̄a ꝯsciētia dicens. Maxime odio habeo ista imprestita qm̄ sunt ꝯtra naturam. Nam ꝑ vsurā res que nō parit fructū generat lucrū. Unde dicit canō. xlvij. di. ca. sicut hij ꝙ vsure arte nequissima ex auro: aurum nascif. Et idem dicif primo politicoꝝ. Sic est in istis imprestitis. ergo videtur ꝙ sint ꝯtra naturam. Tunc dn̄a iusticia respōdit dicens. Ciues nostri nihil agūt ꝯtra naturā ꝓpter hmōi imprestita q2 hoc qd̄ dicitis habet veritatē in mutuo nō aūt in ꝯtractu emptionis annui reddit᷑ etiaꝫ cōsistēris in pecunia. Quinto replicauit domina ꝯsciētia dicens. Uultis videre dn̄a iusticia ꝙ ista iprestita sint ꝯtra naturā. Nam ꝯtra naturā est ꝙ ad euū spectet cōmodū ad quē nō spectat periculū: vt habef in clemētinis de censib᷑ ca. i. et. ff de regulis iuris. l. ꝯm naturā. Sed ad creditorem nō spectat periculū pecunie mutuate. vt ff. si certū petatur. l. incendiū: ergo iniquū est ꝙ ad euꝫ spectet lucrum. Tunc dn̄a iusticia respōdit dicēs. video ꝙ valde zelatis dn̄a ꝯscīa ꝙ ciues nr̄i veneti nihil agāt ꝯtra naturā: ꝛ ego ideꝫ requiro q iusticia nō pōt cū scelerato homie habere ꝯsortiū vt dr̄ extra de verboꝝ significatione ca. forus in fine. Uñ ista ratio hꝫ veritatē in mutuo a quo elongātur ista iprestita. Sexto replicat dn̄a ꝯscīa dicēs. miror ꝙ vos domina iusticia defendatis ista iprestita cū sint cōtra vos. Nam iustū est ꝙ ciues vltro se offerāt ꝛ subueniāt necessitatib᷑ reipublice vt habef. xxiij. q. vi. §. ex hiis ꝯtus: tunc sic. de eo qd̄ debet grat s ꝛ nec io impēdi nō debet pecunia recipi: nec aliquid aliud. Alias turpiter agit ꝛ mortal'iter pecc: t. vt pꝫ in collationib᷑ bñficioꝝ ꝛ ordinū: vt habef. i. q. iij. ca. ꝙ̄ pro Extra de symonia ꝑ totum. Pꝫ in iudice qui pro sua cā dꝫ gratis ministrare iusticiā. nō etiā ꝑ bona snīa pecuniā turpiter recipit. vt habef ex de vita. ꝛ honestate clericoꝝ ca. cū ab omni ꝛ. ff. de ꝯdicto ob turpē cām. le. ij. §. sed si dedi. Et ita videf ꝙ recipe lucrū ex subuētione cōis sit pctm̄. Tunc dn̄a iusticia respōdit dicēs Si cōmune faceret hoc aliqua pactione pcedēte bene faceret ꝯ me. nūc aūt facit hoc sine vlla pactione: imo ex mera liberalitate: ꝛ ciues suos ꝯfirmat in charitate bñficijs. Septimo replicat dn̄a ꝯscīa dicēs. in iure sunt certi casus in qbus de pecunia mutuata pōt aliqs recipere vltra sortē: q enūcrātur ca. i. extra de vsuris Et plene ꝑ hostieñ. in sūma eodē titulo. §. an aliquo casu. Ubi ponit hos vsus. Feuda fideiussor: ꝑ dote stipēdia cleri. Uēditio fructus. cui velles iure nocere Uēdēs sub dubio pciū vel tpa soluens. Pena: ne in fraudē: lege cōmissoria: gratis. Dās socijs pompa: plus sorte modis datur istis. Sed iste casus nō enūeraf inf illos ꝙ iste casus ipstitoꝝ nō fugit viciū vsure: q2 exceptio aliquoꝝ casuum cōfirmat illa in casib᷑ nō exceptis vt dr̄ libro vi. de regulis iuris. Tūc domina iusticia respōdit dicens. Si bene aduertit dn̄a ꝯscīa iste casus impstitoꝝ habet maiorem rationē exceptionis ꝙ̄ supra nominati in quib᷑ aliqd recipif vltra sortem. Naꝫ in illis versaf priuatū cōmodū: hic publicum dum spe premij ꝓuocantur ciues ad onera reipublice subeunda. Unde si marit᷑ potest pcipere vltra sortē: q2 sustinet onera matrimonij. vt habef extra de donationib᷑ inter virū ꝛ vxorem. ca. per vr̄as. ergo etiā ciues q[illegible] stinēt onera reipublice. Nam maius bonum minori ꝛ publica vtilitas pu͛ate preferf: vt dicif extra de postulatione prelatoꝝ ca. bone primo ꝛ maxime qñ sponte ꝛ sine vlla pactione precedente cōfer: vniuersaliter habef in canone prima. q. ij. ca. sicut debet ꝛc. Octauo replicat dn̄a conscientia dicēs. Ex isto ꝯtractu imprestitoꝝ datur via ceteris contracti

tùs vsurarijs: q̇ð est contra capi. cõsto extra
de diuortijs. Indigens enim mutuo pecunia
cõueniret pro centū mutuatis dare ānuatī
decem titulo emptionis vel habēs nomen de
bitoris ad mille soluēda vsq̧ ad annū reperi
ret emptorem istius nomīs ꝓ sex cētis p̄sen
ti pecunia: vel ꝓ centū presenti pecunia solu
tis emeret quis fructus vni⁹ possessionis. ex
qua foret verisimiliter plus ꝑcepturus vel
decimas p̄diales: tributū vel ad fruct⁹ ꝑcipiē
dos in posterū emeret p̄senti pecunia pro mi
nori precio q̄̄ esset debito tempore ꝑceptur⁹.
Sed isti contractus videntur inniti in frau-
dem vsurarū eo ꝙ plus ꝑcipitur q̄ȝ datur. vt
habet̄ dicto capi. putauit quið. ⁊ ca. plerīq̧
Item solum ꝓpter dilationem appositaȝ so
lutioni eius quod emit in singulis supradi-
ctis exemplis soluit minus in p̄senti q̄ȝ fit ve
risimiliter percepturus post tēpus: ⁊ hoc so-
lum sufficit vt contractus iudicetur vsura-
rius: vt habet̄ extra de vsuris ca. ꝯsuluit ⁊ ca
pi. in ciuitate. Emere enim vilius q̄ȝ ꝑcipere
debeat cõuenit solum ꝓpter solutionē dilatā
ex parte vēditoris. Nam si essent oīa in p̄nti
nō caderet venditio pro minori precio. Hoc
aūt est penit⁹ improbatū: ergo ideȝ q̇ð supra
Tunc dn̄a iusticia respondit dicens. si nou⁹
redditus in pecunia ꝯsistens crearetur de no
uo ⁊ venderet̄ ad certum tēpus et pro certo
precio ⁊ minori illud esset vsura. Sȝ nos loq̄
mur in redditu iam creato ⁊ ab antiquo ⁊ ex
causa necessaria ac pia. s. pro bono reipubli-
ce. ideo est iust⁹ ⁊ sup eo licite ꝯtrahit̄ ꝺm in
nocentiū hostiensem ⁊ alios doctores iuris
in dicto ca. in ciuitate Extra de vsuris. No-
no dn̄a ꝯscientia dicit nimia frequētia bonū
imprestitorum facit cõtractum esse illicitum
Nā magni dn̄i ⁊ tyrāni fiūt forēses. Hij eñ ex
gratia ciues mei veneti generaliter aūt oēs
cõuertūt pecunias suas in dicta emptione i-
prestitorꝫ. Sed hec frequentia cõtingit quia
redditus est magnus certus ⁊ tutus: nec de
facili variatur: nec habent onera annexa ni
[illegible] de nouo guerre vel alie necessitates ī-
mineāt cõmuni ꝓpter quas diminuitur aliq̄
liter redditus demū redit ad primū: ergo ⁊c̄.
Tunc domina iusticia respondit dicens. Ex
tali frequētia nō appet dānū siue lesio ibi vbi
homines magis vacant alijs vt dixi supra.
Nō eñi a tanto tempore fuissent tolerata im
prestita si ex frequētia resultasset detrimen-
tum in populo. Sic ergo nō habes cõturba-
ri propter talem frequentiam ⁊c̄. Decimo
replicat domina conscientia dicens. Unum
est quod me facit valde ꝑplexā. Nam apud
theologos ⁊ ꝑitos in vtroq̧ iure quos a diu
cõsului. Ista questio est valde dubia. Sȝ ꝑ
talibus dubijs pro salute anime tuti⁹ est ab
stinere. Ut habetur extra de vsuris capi. in ci
uitate. Nam semp in casibus dubijs via tuti
or est eligenda: sed ciues mei veneti sunt p̄-
diti prudentia naturali: ergo debent abstine
re Tunc domina iusticia respōdit dicēs. ista
questio nō est dubia nisi hominibus scrupu-
lose ꝯscientie. Cum eñ ista ip̄restita funden
tur sup cõsuetudine tam vetusta a sūmis re
tro pōtificibus ⁊ viris catholicis tolerata: cre
dendum est firmiter ꝙ ratione fundentur ni
hilominus tamen quia constituimus dn̄am
rationem iudicē arbitrariam inter nos vide
tur mihi ꝙ eius sententiā diffinitiuā audia-
mus: a qua nō licebit appellare qm̄ ipsa vtrā
q̧ nostrū habet dirigere ⁊ ꝯsulere. quicquid
illa statuerit iusserit diffinierit tanq̄ȝ legē iu-
stam amplectamur. Ita vt nō oporteat dein
ceps nos litigare: tamen multi doctores ca
nonum tenent q̇ð ego vt patet in dicto capi.
in ciuitate. Tunc ratio velut iudex in diffini
endo ⁊ terminando hāc litem cõuocatis ꝑti
bus s. dn̄a conscientia ⁊ dn̄a iusticia dicit sic
Ego in hac cā terminanda ex consensu vtri-
usq̧ vestrum nihil in grauamen alterius iu
dicabo: quia vt habetur in nouella innocen
tij. extra de sententia ⁊ re iudicata capi. cum
eterni. Si iudex ecclesiasticus ordinari⁹ aut
delegatus cõtra conscientiā ⁊ cõtra iusticiaȝ
in grauamen ꝑtis alterius in iudicio quicq̄
fecerit per gratiam vel per sordes ab executi
one officij nouerit se suspensum per annū ad
estimationem litis parti quaȝ leserit nihilo-
minus condēnandus ⁊c̄. Et quia iudex de-
bet esse ꝑit⁹: nec debet querere ab alijs quid
eum loqui oporteat: vt habetur in autent. de
iudicio in principio coll. vi. Et extra de ꝯsan
guinitate ⁊ affinitate capitulo ex litteris in
fine. Et Ber. in glosa extra de rescriptis su-
per capi. sciscitatus es ⁊c̄. Quoniam diffini
tiua sentētia debet ꝓferri ab ipso iudice ⁊ nō
ab alio: vt extra de consuetudine capi. ad no
stram. Et iudex debet habere scientiā legum
Idcirco in hac questione diffinienda pono
quattuor ꝯclusiones. ¶ Prima ꝯclo ē ꝙ
ciues tenet̄ cõitati sue pecuniā mutuare qñ
indiget. Probat̄: q: tenetur ꝓ statu ciuitat̄
sue si necēe fuerit vitā et ponere corporalē: g̃ a
fortiori pecuniaȝ. Añs pȝ ex q̄druplici lege.

Primo lege naturali. Nam lex nature vult vt alijs faciamus quod nobis fieri volum⁹ Scd'o lex nature vult vt q̄ōlz mēbrū corpis teneat̄ ad ɔseruatōem corpis. Tertio lex natura vult vt mai⁹ bonū preeligat̄ minori bono. Ex q̄bus arguo sic. ciues tenētur facē cōmunitati. qd' sibi vellēt a cōitate fieri: vt dicit primū p̄ceptū leḡ naturalis: s̄ ciues vellent cōitatē tueri eoꝝ vitā corporalē: g̃ etiā ꝓ salute cōitatis ciues tenētur vitā exponere corporalē: maxime cū sint mēbra cōitatis: vt dicit scd'm p̄ceptū. Et q: bonū cōitatis est maius ⁊ meli⁹ q̄ȝ bonū ciuiū in p̄ticulari. Sic eñ legim⁹ fecisse romanos. Nā Camill⁹ rogauit deos vt oīa mala reipublice in domū suā trāsferrēt. qm̄ eque v̄tutis ē bona patrie auxisse ⁊ mala in se trāsferri voluisse. Liberauit eñ romā a gallis vt narrat Ualeri⁹ lib.i. rub.iij. Etiā Brutus filios suos qui rēpublicā conabātur destruere securi pcussit. Insup Cassi⁹ filiū suū iussit necari q̄ tētauit subripe dn̄iuȝ reipublice. Curci⁹ se in hiatū ꝓiecit vt ciuitatē liberaret. vt idē recitat lib.v. Ru.vi. Preterea Codr⁹ rex atheniēsiū respōso accepto a dijs q̄ꝓ illi vincerēt: quoꝝ rex primo ī bello interisset: veste sīlata in medio hostiū se occidendū exposuit. Etiā btūs Aug.li.i. de ciuitate dei de plurib⁹ recitat q̄ amore reipubl̄. se et suos morti exposuerūt Uegeti⁹ de re militari lib.i. ca.iiij. dicit Q: milites īperatori iurabāt mortē nō recusare ꝓ republica. Et Oraci⁹ dicit. Dulce ⁊ decoꝝ est ꝓ patria mori. Et Cicero lib.i. de officijs dicit. Oim societatuȝ nulla est gratior: nulla carior q̄ȝ illa que cuȝ republica est. Cari sunt parētes: cari sunt liberi: ꝓpinqui ⁊ familiares vnicuiq̄ȝ nostrū: sed oēs oim charitates patria vna cō plexa est. pro qua quisq̄ȝ bon⁹ nō dubitat mortē appetere si ei sit ꝓfectur⁹ ⁊c. Scd'o patet idē antecedens lege morali. primo q: moraliter viuens mai⁹ bonū debet preponere minori ⁊c. Scd'o q: status plurium moraliter viuentiū et cōiter est maius bonū statu paucoꝝ. patȝ q: ex pluribus bonis p̄ticularib⁹ resultat bonū vniuersale quod est maius bonū. vt dicitur primo Ethico. Tertio q: quilibet moraliter bonus vbi assit necessitas debet vitam exponere corporalem ꝓ amico. Patet q: amicorum est idem velle ⁊ idem nolle vt d: viij. Ethicoꝝ. Ergo sicut quilibet vellet pro se ita debet velle ꝓ amico Ex quibus arguo sic Ciues moraliter viuentes debent facere p̄ cōitate quod facerent pro amico si necessitas adesset per primū ⁊ secundū: s̄ pro amico in necessitate exponerent vitam corporaleȝ per tertiū: ergo a fortiori pro ciuitate debent exponere vitam corporalem in necessitate. Hanc conclusionē tenet ph̄s.iij. Ethicoꝝ dicens Q: fortis pro republica debȝ se exponere morti. Tertio patet idem ān̄s lege scripta. primo q: lex Moysi fuit data a deo vt habetur Exodi.xx. Ideo debet obseruari quo ad moralia. Scd'o q: ꝓ ipsa obseruāda hō iuste se debet exponere morti. patet primo machab' in pluribus capitulis. Nam Judas machabe⁹ eius pater ⁊ ei⁹ fratres morti se exposuerūt pro legis defensione. patet etiam libro iudicū de yepte gedeone sāsone ⁊ sic de alijs. Patet etiam de Joab qui dixit fratri suo illud.ij. R̄x.x. Esto vir fortis ⁊ pugnemus pro ppalo nr̄o ⁊ ciuitate dei nostri. Patet de hester q̄ se morti exposuit ꝓ populo dei Hester.v. Similiter Judith vt patet iudith.xiij ⁊ xiiij. Similiter Moyses optabat deleri de libro vite pro liberatōe populi sui Exodi.xxxij. Quarto patet idem ān̄s lege euangelica que ē lex ꝑfectionis et gratie. Primo quia mandat ꝓximū diligendum Math.xxij. et eidē subueniendū.i. Johānis.iiij. Si quis viderit fratrem suuȝ necesse habere ⁊ clauserit viscera sua ab illo nō est charitas dei in illo. Secundo q: mandat pro subuentione ⁊ defensione proximi vitam exponere corporalem. Johis xv. Maiorem hac dilectionem nemo habet q̄ꝓ vt animā suam ponat quis pro amicis suis. hoc fecit xp̄s: apostoli: martyres: virgines qui persecutiōem sustinuerūt et mortem violentam pro cōmunitate totius ecclesie. Ex q̄bus arguo sic. Quodlibet viuū est melius ⁊ eligibilius nō viuo: sed quilibeȝ ciuis pro pacifico statu reipublice tenetur vitam exponere corporalem: ergo a fortiori ⁊ pecuniaȝ que est quid nō viuum: ergo ⁊c. ❡ Secunda ɔclusio est q̄ꝓ ciues tenentur certam pecunie quātitatem soluere cōmunitati s̄m proportionem facultatum. Patet nam vt dicit sanctus Thomas p̄ma ij.q. xcvi. arti. [illegible] responsione. Leges posite humanitus vel sunt iuste vel iniuste. si quid iuste sunt habēt vim obligandi in foro ɔscientie a lege eterna a q̄ deriuātur: s̄m illud prouerbioꝝ.viij. Per me reges regnant: et legum conditores iusta decernūt. dicuntur autem leges iuste propter tria. Primo ex fine. s. quando ordinātur ad bonum cōmune. Scd'o ex auctoritate. s. q̄ lex lata non excedit potestatem ferentis.

Tertio ex forma scʒ qñ ſm eq̄litatē proportionis imponunt subditis onera ad bonum cōmune. Cū em̄ vnus homo sit ps multitudinis: sicut ⁊ quelibet pars id qd̄ ē: est toti⁹. vnde ⁊ natura aliquod detrimētū infert pti: vt saluet totū. ⁊ ſm hoc leges hmōi onera pportionabilr̄ ferenda imponētes iuste sunt ⁊ obligāt in foro ɔsc̄ie. ⁊ sunt leges positiue: h̄ Tho. ⁊ sic ptʒ ɔclō xa. Tertia ɔclusio est q̄ cōitas grauans ciues suos ⁊ dānificans notabi'iter vltra id quod mutuare vel soluere tenent̄: obligat̄ ad satisfaciendū eis. Patet Nam vt dixit sanctus thomas vbi supra leges dicunt̄ iniuste tripl'r. Uno modo p contrarietatē ad bonū hūanū ecōtrario tribus modis p̄dictis. Primo ex fine. s. cū aliquis p̄sidens leges imponit onerosas subditꝗ nō ptinentes ad vtilitateʒ cōem: sed magis ad ꝓpam cupiditatē vel gl'iam. Scd̄o ex auctre scʒ cum aliqs legeʒ fert vltra cōmissam sibi ptestatē. Tertio ex forma. s. cū onera ineq̄li ter multitu dini dispensant̄. etiā si ordinent̄ ab bonū cōmune: ⁊ hmōi magis sunt violētie q̄ leges. q: sicut Aug. dicit lib. de libero arbitrio lex esse nō videtur que iusta nō fuerit. Unde tales leges nō obligant in foro cōsciētie nisi forte ꝓpter vitandū scandalū vel turbationē. ꝓpter quod etiaʒ homo iuri suo cedere debet ſm illud Mat. v. Qui te angariauerit mille passus vade cū eo et alia duo. Et qui abstulerit tibi tunicā da ei ⁊ pallium hec Tho. Idem ponit Hostieñ. in sūma lib. p̄mo Rū. ij. de cōstit. §. vij. qñ constitutio ⁊c. sub. §. artat aūt. vbi dicit q̄ ɔstitutio ita demū artat si cōis sit ⁊ cōem statū nō offendat. ideo si claudicet nō astrintit. extra de cōstitut̄. cum oms̄ ⁊c. Quarta conclusio est q̄ cōitas grauās ciues suos vltra id quod tenebant̄ cōitati obligat̄ satisfacere ciuib⁹ suis vltra capitale: nō rōne mutui ſ; rōne dāni illati. Et licite ciues possunt illud recipe. Pʒ q: cōitas debet regulari iustitia: sed iustitia vult q̄ ciues nō grauent̄ vltra debitum. vñ [illegible] de hoc casu sicut cōiter d: de peda[illegible]is ⁊ questis ⁊ de iudice qui iniquā sn̄iam [illegible]lit. C. de pena iudicis qui male iudicauit. lege vltima. ⁊. xi. q. iij. c. quattuor ⁊c. Si enim aliqui ciues damnificati sunt occasiōe talis legis vel statuti vel coactionis tenent̄ cōditores ⁊ eoꝝ heredes ad restitutionē. Idē tʒ hostieñ. §. quid de ɔdentibus leges ⁊c. Sic ḡ videt̄ mihi esse dicendū ⁊ iudicandū inter vos duas: vt deinceps non sit lis inter vos.

Tunc iustitia ⁊ pax. i. ɔsc̄ia osculate sunt audita xitate que de terra venetoꝝ orta est. lō ciuitas venetoꝝ simul cum xp̄o clamat hodie dicēs. Quis ex vobis. s. p̄dicatorib⁹ aut scrupulose ɔsc̄ie hoib⁹ arguet me de pcō scʒ vsure in ɔctu imp̄stitoꝝ reddendo et satisfaciendo ciuibus meis p eo q̄ coegi eos ad mutuādū vel soluendū mihi vltra id qd̄ obligabant̄: quasi dicat nemo. Ideo domina ɔsc̄ia egit gr̄as deo q̄ ex hmōi contractu nō obligabat ciues suos ad damnationem sed expectabat eos ad regnum. Ad qd̄ nos ⁊c. Amen.

Dñica in ramis palmaruʒ. Sermo. xl. de ꝓcessione sanctoꝝ patrū associantiū xp̄ʒ in hierusalem.

Turbe que precedebāt et que sequebant̄ clamabāt dicentes. Osanna filio dauid. Mat. xxi. ⁊ in euāgelio ꝓcessionis hodierne Scd̄ʒ repn̄tatōeʒ eccl'ie hodie facim⁹ ꝓcessionē cū ramis palmarū ⁊ oliuarū sic̄ oliʒ populi hebreoꝝ honorifice ⁊ ꝓcessionalr̄ deduxerunt xp̄m in hierl'm ꝓut recitat̄ in euāgelio / ad designandū allegorice q̄ sancti pres veteris ⁊ noui testamēti associāt hodie xp̄m iesum in hierl'm ad passionē tolerandam. et mortē crucis subeundā die scō veneris futuro p redemptione totius humani generis. Unde Joh̄ crisostomus in homelia super assumpto themate dicit sic. Memores ppl'i mirabiliū eius que oñdit eis: ⁊ sanitatū q̄s p̄stitit eis: exultātibus cordibus suis ante ⁊ retro clamabāt. Osanna filio dauid. Qui p̄cedebāt seniores erant. i. p̄triarche ⁊ ꝓphete ceteriq; sancti q̄ ante aduentū xp̄i aduentū eius ⁊ p̄dixerūt ⁊ cognouerūt. Sequētes auteʒ iuniores. i. ap̄li martyres ceteriq; doctores q̄ post ascensum xp̄i de resurrectiōe eius et de ascensu etiā de opibus p̄dicauerunt et p̄dicant: ⁊ diuersis quidē tpibus fuerūt. tñ in oībus vnus exultationis sp̄us fuit. ⁊ illi quidē ꝓphetātes de xp̄o vēturo clamauerūt. Benedictus qui venit in noīe dn̄i. Hij aūt laudātes clamabant de aduētu xp̄i iam ad impleto. Osanna filio dauid. Osanna q̄dā interp̄tat̄ gl'iam: alij vo redemptionem: alij saluifica siue saluū fac qui oms̄ in ideʒ redeunt. Nam ⁊ gl'ia illi debetur: ⁊ redemptio illi cōuenit qui oēs redemit ⁊ p̄cio sui sanguinis effusione saluauit: hec ille. Precipit̄ aūt Exo. xij. sic. Dixit quoq; domin⁹ ad moysen Cris⁹.

et aaron in terra egypti. Mensis iste vobis principium mensiũ: primus erit in mẽsibus anni. Loquimini ad vniuersum cetum filiorum israel et dicite eis. Decima die mensis huius tollat vnusquisqz agnũ p familias et domos suas. Erit aũt agnus sine macula masculus anniculus: hec ibi. Quã figurã exponit beda in homel. hodierna dicẽs sic. Mediator dei et hoim homo xp̃us iesus qui p humani generis salute passurus de celo descẽdit ad terras: appropinquãte hora passionis: appropinquare voluit loco passionis: vt etiaz p hoc declaresceret: qr nõ inuitus s; sponte pateretur In asino venire et a turbis rex appellari ac laudari voluit vt etiã p hoc eruditus quisqz cognosceret ipm esse xp̃m quẽ sic venturum prophetia olim p̃missa signauerat. ante quinqz dies pasche venire voluit. sicut ex euãgelio Johãnis didicimus vt etiã p hoc ostẽderet se esse agnũ immaculatũ qui tolleret peccata mũdi. Agnus quippe paschalis cuius immolatione pp̃ls israel ab egyptiaca seruitute liberatus ẽ ãte quinqz dies pasche .i. decima luna domũ inferri et ipa die pasche .i. quartadecima luna iussus est immolari. significãs eũ qui nos suo sanguie redẽpturus ante quinqz dies pasche .i. hodierna die magno p̃cedentium sequentiũqz populorum gaudio ac laudatione deductus venit in templũ dei et erat quotidie docens in eo: hec ille. Ad Sup quibus vobis moneo talẽ q̃onem. Utrũ xp̃us rõnabiliter voluerit hodierna die honorari: q in mundum venerat p humani generis salute passionũ tormẽtis cruciari? Ad istam q̃onẽ rñdeo dicendo q xp̃s sic voluit hodie magnifice honorari ꝓpter duodecim rões licz alias fugerit honores: vt pz Joh. vi. Primo rõne maioris cõfusionis. qr cũ ipe esset a iudeis interficiẽdus et mors alicuius magnifici q̃to turpior: tanto sustinẽti cõfusibilior ẽ. Ideo vt ostenderet se passurũ ignominiose a iudeis: voluit hodie oñdere cuius dignitatis erat. Bern. Ab eodẽ ppulo et in eodẽ loco et ipo tẽpe paucis interpositis diebus. primo cum tanto triũpho susceptus: postea crucifixus est. O q̃ dissile ẽ tolle tolle crucifige eũ et benedictus qui venit in noie dñi: q̃ dissimile est rex israel: et nõ habemus regem nisi cesarem. q̃ dissimile est regnũ et crux: flores et spine cui ꝓsternabant vestimẽta aliena. ecce suis exuit et sors sup ea mittit. Cui dixerunt. Osanna .i. obsecro salua. Tũc dixerũt. Alios saluos fecit seipm saluũ facere nõ potest: hec ille. et sic apparuit magna confusio. ps. Qm̃ ꝓpter te sustinui opprobriũ: operuit confusio faciẽ meã. Secundo rõne verioris supscriptionis. Nam pylatus scripturus erat triũphali titulo. Jesus nazarenus rex iudeorum. Ut q veritatẽ haberet iste titulus conueniens erat vt honorifice ꝓclamaret a iudeis. Tertio rõne celebrioris ꝓtestationis. Nam vt ostenderet se esse verũ deum q corda hominũ vt vult mutat. ideo voluit a iudeis tanq̃ deus recipi cũ magno honore et gloria. Quarto rõne certioris cognitiõis. Nam vt auferret a iudeis velamẽ incredulitatis et se verũ messiam in lege p̃missum et a patribus ꝓphetarũ ostenderet iõ cũ gloria ad eos venit et c. Quinto rõne gloriosioris passionis. Nam vt ostenderet suã mortem futurã gloriosam nõ venit ad locũ passionis cũ timore coacte et occulte: sed cũ honore sponte et aperte. Sexto rõne singularioris resurrectionis. Nam vt discipuli aliquẽ singularẽ glorificationem de eo videntes minus turbarent de eius morte cum resurrecturũ sꝑrãtes. ideo sic venit. Septimo rõne vigorosioris dominationis. Nam vt oñderet regnuz mũdi qd suũ erat p creationẽ p suam potentiam fore sternendũ et sibi subiugandũ. ideo cũ tanto honore venit hierlm. Octauo rõne ꝓpheticalis impletionis. sic enĩ ꝓphetauerat zacharias ix. c. Exulta satis filia syon iubila filia hierlz Ecce rex tuus venit tibi iustus et saluator: et ascendẽs sup asinã et sup pullũ filium asine Et loquet pacẽ gẽtibus et ꝑtãs eius a mari vsqz ad mare: et a fluminibus vsqz ad fines terre. vt q hec ꝓphetia impleret. iõ cum gl'ia venit. Nono rõne exemplaris figurationis. Nam iste honor exhibitus xp̃o multipliciter fuit figuratus in veteri testamento. Primo moyses iethro cognato suo ꝓcessit obuiam et adorauit et osculatus est eũ. Exodi. xviij. Secũdo balach volens adorare balaã misit ad ipm seniores moab et maiores madian cũ muneribus: postea nobiliores principes. iuit q cũ p̃ncipibus iussu angeli. Quod cum audisset balach egressus est in occursuz eius. Perrexerũt ergo simul et venerũt in vrbem. Numeri. xxij. Tertio israel iuit obuiam ipsi dauid post mortem absalon. ij. Regum. xix. Quarto Salomon honorauit matrẽ eũdo ei obuiam cui assurrexit et adorauit et eaz iuxta se sedere fecit. iij. Reg. ij. Quinto mulieres exierũt obuiaz sauli et dauid ducẽtes choros in tympanis et sistris cãtãtes. Saul percussit

mille τ dauid decem milia ꝑmi Regũ.xviij. Sexto assuerus honorauit mardocheũ vestiendo vestibus suis sup equũ regis ponẽdo dyademate coronãdo: iubẽdo eũ duci p ciuitatẽ p vnũ de maioribus suis.hester.viij. Decimo rõne triumphalis honorationis. Nam romani vt refert tullius triplicẽ honorem exhibebant victoribus suis. Primo oĩs populus sibi cuꝫ letitia obuiabat. Secundo omnes captiui quos ceperat eius currũ vinctis manibus sequebanť. Tertio ipe victor indutus tunica iouis sedebat in curru queꝫ quattuor equi albi vsqꝫ ad capitoliũ deducebant. Ne ṽo supra se nimis eleuareť istum honorẽ tripl'r temperabãt. Primo vnus hõ ẜuilis cõditionis secum in curru ponebať vt cuilibet spes dareť ꝑueniẽdi ad talẽ honorẽ si ꝓbitas mereret. Scd̃o ille ẜuus eum colaphis cedebat dicens. Cognosce teipm̃. Tertio cuilibet licebat illa die in ipm̃ inferre oĩa opprobria que volebant. sed quia iste honor erat cõmunis bonis τ malis. ṽtuosis autẽ nõ cõuenit τ maxime xp̃o. ideo aliter honoratus est. Primo em̃ loco equi sedit sup asinam τ pullum vt designaret se fore honorãdum a duplici populo.s.iudaico figurato per asinam τ gentili figurato in pullo asine. Vñ Hiero.i homel'.hodierna dic̃ sic. Asina ista que subiugalis fuit τ domita τ iugum legis transierat: sinagoga est.pullus ṽo asine lasciuus τ liber gentiũ populus intelligiť. Super q̃bus sedit iesus: hec ille. B In isto honore fuerũt sex magnalia. Primo om̃s turbe gaudẽtes exierũt obuiam xp̃o dño. Secundo populi sternebant vestimenta sua in via. Tertio cedebãt ramos de arboribus et piciebant in via. Quarto eius discipuli ipsum adextrabãt. Quinto q̃ p̃ibant τ qui sequebanť laudabant eum. Sexto pueri vna cũ maioribus τ senioribus clamabãt dicentes. Osanna filio dauid.bñdictus qui venit in noĩe dñi.vbi cõmendať de q̃nqꝫ. Primo de deitate.s.q' sit deus Osanna. Secundo de assumpta humanitate.s.q' sit homo.filio dauid: Tertio de dignitate rex israel. Ioh.xij.τ Luce.xix. Quarto de benedictione. Benedictus q̃ venit in noĩe dñi. Quinto de saluatione.in nomine domini.ps. Non nobis domine non nobis: sed nomini tuo da gloriam. Undecimo rõne vniuersalis pfectionis. Nã q̃nqꝫ genera psonarũ spãliter honorabanť. ẜm intentionem scripture. Primo victores Exemplũ de dauid redeũte ab interfectione goliath.ꝑmi Reg.xviij. Secũdo rectores vt impatores τ reges. Exemplũ. Regeꝫ dauid miphyboseth adorauit.ij. Reg.ix. Tertio sacerdotes τ medici ꝑmi tanq̃ꝫ curatores animarum.vnde.i.Thimoth.v.d'r. Qui bñ presunt p̃sbyteri duplici honore habeanť: scđ'l tanq̃ꝫ curatores corporũ.vnde eccli.xxxviij. dicitur. Honora medicum ꝓpter necessitatẽ τ em̃ creauit illum altissimus. Quarto p̃res et matres: exemplum. Ioseph ꝓcessit obuiã patri suo τ honorauit eum. Geñ.xlvi. Quinto doctores.exemplum de Salomone quem omnes reges ꝓpter eius sapiaꝫ honorabãt iij. Reg.v.τ.ix. Sꝫ xp̃s habuit h̃ omnia i se ideo super omnes homines debuit honorari. Primo em̃ fuit victor validissimus cum hostem infernalem debellauerit: vt patuit ĩ euãgelio ꝑme dominice huius quadragesime. Secũdo impatorẽ mũdi se esse declarauit vt patuit in euãgelio secũde dñice. vbi chananea dixit. Nam τ catelli edunt de micis que cadunt de mensa dominoꝝ suorum. Tertio medicum animarũ se declarauit vt patuit in euãgelio tertie dominice vbi hoĩeꝫ a dyabolo liberauit. Quarto p̃rem nostrũ se demonstrauit cibando τ gubernãdo vt patuit ĩ euãgelio quarte dominice. Quinto doctorẽ verum se exhibuit q̃ntum ad anime salutem vt patuit in euangelio q̃nte dominice dicens. Si quis ẜmonẽ meũ ẜuauerit τc. Duodecimo rõne sp̃ũalis p̃parationis. Nam si volumus interesse digne huic ꝓcessioni debem⁹ habere vndecim cõditiones quas habẽt hodie sancti patres associãtes xp̃um in hier'lꝫ ad locum passionis. Primo obedientiã mãdatorum dei ibi. Cũ appropinq̃ret iesus hierosolymã. Scd̃o delictoꝝ ꝯfessionẽ: ibi. Et venisset bethphage que domus bucce interꝑtatur. Tertio mĩe exhibitionẽ: ibi.ad montẽ oliueti. Quarto timorẽ filialem τ amorẽ p̃nalẽ habere ibi. Tunc misit duos de discipulis suis. Quinto simplicitatẽ opatiõis τ humilitatẽ corpalis macerationis: ibi. τ adduxerunt asinã τ pullũ. Sexto xp̃i imitationẽ τ puritatẽ ꝯuersatiõis: ibi. τ imposuerũt sup eos vestimẽta sua. Septimo volũtariã conformationẽ diuine volũtati: ibi. τ eũ desup sedere fecerũt. Octauo fiducialẽ speꝫ diuine ꝓtectõis.i. oẽꝫ fiduciã ab alio remouẽ τ in deo solo ponere: ibi. Plurĩa aũt turba strauerũt vestimẽta sua ĩ via. Nono pietatẽ exercẽ erga ĩterõe: ibi. Alij aũt cedebãt rãos d' arborib⁹ Decimo vires internas τ extnas ad deum

[handwritten:] ...mulieres dicentes Saul percussit mille David decem millia.

cõuertere ⁊ nihil cogitent: nihil desiderent nisi deum. Ibi. Turbe aũt q̃ pcedebant ⁊ q̃ sequebantꝰ. Undecimo audacter confitere xp̃z ore. Primo regem oĩa gubernantẽ: ibi ecce rex. Secũdo deũ te creantẽ: ibi tuꝰ. Tertio te adiuuantẽ: ibi venit tibi. Quarto piuz habitatorem: ibi mansuetus. Quinto mentis ⁊ sensualitatꝭ rectorẽ: ibi sedẽs sup asinã et pullum filiũ subiugalis. Sexto oĩm saluatorem: ibi osanna. Septimo humani generis amatorẽ: ibi filio dauid. Octauo maloꝝ excussorẽ. ibi bñdictus qui venit. Nono dyaboli debellatorẽ: ibi in noĩe dñi. Et h̃ modo clamãtes et pparati pr̃es veteris ⁊ noui testamenti associauerũt iesum xp̃m in hierl̃m. Hoc fuit figuratũ p duos discipulos q̃s misit xp̃s ibi. Tunc mittẽs duos de discipulis suis. s. petrũ qui figurat vetus testm̃. et philippum qui figurat nouũ testm̃. vnde hiero. in homelia dicit sic. Missis ad eos duobus discipulis suis vnũ in circũcisionẽ alterũ in gentes ⁊c. ¶ Qualr̃ aũt sancti pr̃es associauerunt xp̃m in hierl̃m declarandũ est hodie valde diligẽter ⁊ ordinate. s. qui sit crucifer. qui ceroferarij. qui vadãt in pcessiõe. qd portent in manu. qd cantẽt. vltimo q̃s sit sacerdos summus. Quantũ ad p̃mũ sciendũ ꝙ in ista sanctissima pcessiõe crucifer ẽ adã pthoparẽs humani generis. quod p꞉ꝫ cum extẽdit brachia sua ad lignũ scĩe boni ⁊ mali que extẽsio fuit facta in modũ crucis. Nam vt dicit scũs tho. iij. pte. q. xlvi. arti. iij. in r̃n. p̃ncipali. §. ij. q꞉ ⁊c. Hoc genus mortis. s. xp̃i in cruce maxime cõueniẽs erat satisfactioni p pctõ p̃mi parẽtis. qd̃ p꞉ꝫ eo ꝙ ɔ̃ mãdatuz dei pomũ ligni vetiti sumpsit. ⁊ iõ cõueniẽs fuit ꝙ xp̃us satisfaciẽdo p pctõ illo seipsum pateretꝰ ligno affigi quasi restituẽs qd̃ adã sustulerat. s̃m illud p̃s. Que nõ rapui tunc exsoluebã. vnde Augu. in quodã s̃mone de passione dicit sic. Cõtempsit Adã p̃ceptum accipiẽs ex arbore pomũ: s̃ quicq̃d adam pdidit xp̃s in cruce inuenit. hec ille. Et sancta mr̃ eccl̃a dicit. De parẽtis pthoplasti fraude facta cõdolens qñ pomi noxialis morte morsu corruit: ip̃e lignũ tunc notauit dãna ligni vt solueret. Hoc opꝰ nr̃e salutis ordo depoposcerat. multiformis pditoris ars vt artẽ falleret. ⁊ medelã ferret. inde hostis vnde leserat. Istud lignũ scĩe boni ⁊ mali erat phibitum ade: quia seruabatꝰ gustandum xp̃o. Nõ est q꞉ dr̃ geñ. iij. ꝙ mulier. i. eccl̃ia vidit lignũ bonũ ⁊ pulchrũ visu comedit et dedit viro suo. i. xp̃o ad comedendũ q̃ vt eã sanctificaret comedit. de isto ligno dr̃ Eze. xxxi. Ne lignũ paradisi nõ est assimilatũ illi. Adam q̃ portat crucez ⁊ cantat illud quod scribitur Ephe. iij. Flecto genua ad pr̃em dñi nostri iesu xp̃i. Ex quo oĩs pr̃nitas in celis ⁊ in t̃ra nominatꝰ vt det vobis s̃m diuitias glĩe sue vi turem corroborari p sp̃m eius in interiore hoĩe, habitare xp̃m p fidem in cordibꝰ vestris in charitate radicati ⁊ fundati vt possitis comp̃hendere cũ oĩbus sanctis q̃ sit latitudo ⁊ longitudo sublimitas ⁊ pfundũ: hec ibi. D Si eñ quesiuerimus ab adã vbi adiuenit istud signuz crucis. R̃ñdebit ꝙ in duodecim rebus. Primo in diuinitatis manifestatione. Nam vt dicit sanctus thomas p̃ma pte. q. i. arti. p̃mo. ad p̃mũ dicendum. Per pfunditatẽ intelligimus v̾tutem ad occulta cognoscendũ. p altitudinẽ excellentiã v̾tutis sup omnia. p longitudinẽ durationẽ sui esse. p latitudinẽ affectuz dilectionis ad omnia: hec ibi. Dyonisius aũt lib. de diuinis noĩbus. ix. c. dicit sic. Latitudo q̃dez diuina est dicenda sup latus dei ad omnia pcessus Longitudo aũt v̾tus sup tota extenta. profunditas aũt oĩbus exitibus neq꞉ comprehensibile occultũ ⁊ ignoratum: h̃ ille. Quod dictum sic exponit sanctus thomas ibidem p pfunditatẽ dei intelligitꝰ icomp̃hẽsibilitas essentie ip̃ius ⁊ pcessus: p longitudinẽ v̾tus eius omnia penetrans omnia sub eius ptectione cõtinentꝰ. ecce figura crucis ⁊c. Scd̃o in creaturarũ distinctione vt sublimitas sit natura intellectualis incorruptibilis. sc꞉ angelica natura: pfundum sit natura corpalis corruptibilis vt animalia irrõnabilia plante ⁊ mineralia. s. lapides ⁊c. Longitudo sit natura corporalis incorruptibilis vt celum. latitudo sit natura rõnalis corruptibilis. Rõnalis quo ad aĩam corruptibilis quo ad corpus. s. ecce figura crucis. Tertio in mundi firmatione vt sublimitas sit meridies: pfũdũ sit aquilo sinistrũ sit occidens dextrũ sit oriens. vt pbat p̃s secũdo celi ⁊ mũdi. c. [illegible] qm̃ determinatũ est ⁊c. vbi ponit tale exemplũ. Ponamus ꝙ caput hoĩs sit in polo antartico et pedes in polo artico, tunc manus dextra erit in oriente ⁊ sinistra in occidẽte ⁊ sic motus celi incipiet a dextra vt conuenit. ecce signum crucis. Quarto in tempoꝝ variatione vt sublimitas sit estas. s. quãdo sol ẽ in maiori sua exaltatione. pfundũ sit yems scilꝫ qñ sol est in maiori eius elongatione a

nobis & sic depressione. dextrum sit ver. s. qñ sol incipit appropinquare nobis. sinistrum sit autunnus. s. qñ sol incipit elōgari a nobis. Ecce signū cruc. Quito ī elemētoꝝ cōbinatione: vt sublimitas sit ignis cū sit superior omnibus elemētis ꝓpter sui leuitatē: ꝓfundum sit terra ꝓpter sui grauitatē. dextrum sit aer cū cōueniat in caliditate cū igne. sinistrū sit aqua eo ꝙ cōuenit in frigiditate cū terra. ecce figura crucis. Sexto in qualitatū ꝓportione vt sublimitas sit caliditas, ꝓfundum frigiditas. dextrū humiditas, sinistrum siccitas: qm̄ due harū sūt actiue & due passiue vt patet. ecce figura crucis. Septimo in hominis creatione vt sublimitas sit caput. ꝓfundum pedes latitudo ꝓcessus a dextra in sinistrum. lōgitudo a capite vsq ad pedes. Considera corpus hoīs extensum ex toto &c. Et clare videbis figurā crucis quā deus impssit corpori hoīs vt eam in reuerētia haberet. ecce figura crucis. Octauo in humoꝝ compositione vt sublimitas sit sanguis: qꝛ cōplexio sanguinea est ꝑfectissima. ꝓfundū melācolia: qꝛ nimis participat de terrestri. dextrū sit colera: sinistrū fleuma. Nono in viriū coaptatione vt sublimitas sit intellectiua. ꝓfundum sensitiua dextrū irascibilis. sinistrū cōcupiscibilis. Ecce in potentijs anime figura crucis est manifesta vt pꝫ. Decimo in natiuitatum originatiōe: vt sublimitas sit nasci de matre sine pr̄e sicut x̄bum tpali generatiōe. ꝓfundum sit nasci de patre & matre vt abel et cayn. dextrū sit nasci sine patre & matre vt Adam. sinistrū sit nasci de patre sine mr̄e vt Eua. ecce signū crucis. Undecimo in spūali renouatione vt sublimitas sit natiuitas spūalis Joh. iij. Nisi quis renatus fuerit ex aq̄ & spū sancto nō pōt introire in regnū dei. Profundū sit natiuitas corporalis ibidē. Nunqd pōt homo iterato in ventrē mr̄is sue introire & renasci. Dextrū sit natiuitas ex legitimo mr̄imonio. sinistrum sit natiuitas ex adulterio vt pꝫ in genealogia xp̄i. ecce figura cruc. Duodecimo in mētali pegrinatiōe vt sublimitas sit posse nō peccare qut fuit in statu innocētie. Profundū sit nō posse nō peccare ꝓut est nūc sub originali pctō. Rom. viij. Uideo aliam legē in mēbris meis repugnātē legi mētis mee. Dextrū siue latitudo sit posse peccare & tn̄ non peccare. s. in statu gratie: Longitudo sit nō posse peccare. scꝫ in statu glorie. Ecce qualr̄ adam in his duodecī rebus adinuenit figurā crucis. ꝓ hoc facit qꝺ dicit Aug. sup ps. xcv. Adam orbē terrarū signat ꝫm grecā linguā quattuor littere sunt Alpha. Delta. Alpha. Mi. Sicut aūt greci loquunt̄ quattuor orbis ptes has in capite lr̄as hn̄t. Anatholē signat orientē. Dosis occidentē. arcthos aquilonē. mensebia meridiem. hēs adam. Ipe ḡ adam toto terrarū orbe sparsus est in vno loco fuit quottidie. et quodāmodo impleuit orbem terrarū: sed mia dei vndiq collegit fracturas & cōflauit igne charitatis & fecit vnū quod fractum fuerat: sed ille artifex fecit qui refecit: ille reformauit qui formauit: hec ille. ¶ Quātum ad scōm sacdū ꝙ ceroferarij siue accoliti sunt duo, s. abel & Enoch. Abel portat in manib⁹ suis lignū sanguinolentū quo occisus est a fratre suo cayn tanq̄ cereū. & erat accensum igne celesti quo diuinitus inflammabat sacrificiū eius. vnde dicit glosa super illud Egrediamur in agrū. duo filij ade duos populos exp̄munt. s. iudaicū natu maiorem & xp̄ianū minorē. Maioris sacrificiū de frugibus terre reprobat̄: q̄uis enī iudei carnalia sacrificia recte fecerint. tn̄ tempus noui testamēti a tpe veteris nō distinxerūt vnde iuxta. lxx. interpretes si recte offeras & recte nō diuidas peccasti: quiesce. recte offerebat quia deo: sed nō diuidebat qꝛ exteriora dabat se in neqtia cōfirmabat. Minoris sacrificium approbat̄ vel ꝫm Theodotionem inflammat̄: qꝛ ꝑ dilectione qua xp̄s dilexit nos nō exteriora sed seipsum patri obtulit. Quē caput minoris populi: maior natu. i. iudaicus populus crucifixit in caluarie loco: sicut cayn minorē frēm natu occidit in agro: ꝫ ibi. Et Hiero. in epl'is dicit sic. Septē pctā cōmisit cayn ꝯ abel. Primū ꝙ nō recte diuiserit, Scōm ꝙ fratri inuiderit. Tertiū ꝙ dolose egerit dicens. Transeamus in agrum. Quartū ꝙ occiderit. Quintū qꝛ ꝓcacit̄ negauerit. Sextū ꝙ se dānauerit dicēs. Maior est iniqtas mea q̄ vt veniā merear. Septimū ꝙ nec dānatus pnīam egerit: hec ille Sed vt dꝛ Gen. iiij. Ois q̄ occiderit cayn septuplū puniet̄: quē tn̄ Lamech occidit vt dꝛ ibidē. Septuplū vltio dabit̄ ꝺ cayn: de lamech vo septuagies septies. Sup q̄ glo. dic̄ sic. Peccatū lamech q̄ interpt̄at̄ humiliatus signat deiectionē humani generis qꝺ p̄uaricante adam corruit: nec ꝑ legē vel circūcisionem nec ꝑ suā iustitiā surgere potuit donec post septuaginta septē generationes ꝫm lucā xp̄s in mundū veniēs effusione sanguīs

sui pctm̄ deleuit. Unde nō dico tibi septies: sed vsq3 septuagies septies: hoc est in deum recipiendū esse post septuagintaseptem vindictas: si resipuerit τ xpi indulgentiā quesierit. Sicut ḡ septima gnatione peccatum cayn solutū est. Non em̄ iudicat deus bis in idipm̄ τ qui semel recipit in vita sua: nō eos dez cruciatus patieṫ in morte quos passus est in vita. Ita τ lamech. i. totius mūdi pctm̄ xpi aductu solutū est: hec ibi. Ita q3 abel vadens cū adam crucifero cantat illud quod scribiṫ Heb. xij. Accessisti ad syon montem sanctū τ ciuitatē dei viuētis hierl'm celestez et multoz miliū angeloz frequentiā τ ecclesiam p̄mitiuoz qui conscripti sunt in celis τ iudicem oīm deum τ spūs iustoz pfectoz τ testamēti noui mediatorē xp̄m τ sanguinis aspersionē melius loquentē ꝙ abel. Uidete ne recusetis loquentē p vobis. hec ille. Ecce p̄mus. Secūdus ceroferarius est enoch q̄ portat in manibus suis virentē ramū: quem accepit in quadā arbore paradisi terrestris de quo d̄r: Geñ. v. Ambulauitq3 cum deo τ non apparuit: q2 tulit eum deus. Sup quo dicit glosa. In generatione iustorum primus Enoch poniṫ qui dedicatio interp̄taṫ: q2 reprobi in p̄nti vita spē sue radicē figunt τ ab amore immarcessibilis hereditatis arescūt de q̄bus d̄r. Uidi stultū firma radice τ maledixi pulchritudini eius stati τc. In genere iustoz enoch septimus ab Adam poniṫ: q2 hic manentē ciuitatē nō querūt ꝗ expectationem vsq3 in finē tempoz extendunt. quod septenaria reuolutiōe terminabiṫ cū eternitas octaua successerit. Unde iste enoch qui septimus poniṫ τ translatus est q2 deo placuit. septimā requiē signat ad quā post hanc vitam qui deo pseuerāter adheret sine dilatione transferṫ. interp̄tatio quoq3 nominū huius generis idem significat. Adam interpretaṫ homo vel rubea terra. Seth positio vl' resurrectio henos homo. Cayn lamentatio. Malalel laudās deum. Jareth roboratus. Enoch dedicatio. Matusalē mortis emissio. Lamech humiliatus. Noe requies. Procedens ḡ homo et terra resurgēs a pctis erit homo inuocās deū τ deflens pctā pristina sicq3 laudās deū: roboratus spū dei dedicatur i vitā eternā: atq3 victor mortis deo subiectus requiē possidet sempiṫnam qd̄ signat noe q̄ reqes interp̄taṫ: τ decīo loco nūeraṫ q2 p impletionē mandatoz possideṫ regnum celoz: h̄ ibi. Cantat aūt Enoch illud ps. i.

Et erit tanꝙ lignū quod plantatū est secus decursus τc. Quē sic exponit beatus grego. lib. xx. moral. c. xvij. dicens. Creator noster q̄ in deitate sua videri nō poterat assumpsit a nobis vnde videreṫ a nobis. Ipe ergo secus aquas appaṙt: quia autor humani generis p humanitatē suā hoībus demōstrat. xū recte p ps̄ d̄r. Et erit tanq3 lignū quod plantatū est secus decursus aquarū: q2 fructū sui vmbraculi in ꝓtectionē nobis offerens appaṙt creator vt humanū genus p resurrectionez figeret: quod p defectū quotidie ibat i mortem. h̄ ille. In medio istoz duoz vadit seth tanꝙ thuriferarius portans in manu thuribulū aureū plenū igne τ thure. Et ascēdit fumus incensi vsq3 in celū. de quo dicit glo. super illud Geñ. iiij. Cognouit quoq3 adhuc adam vxorē τc. Per seth qui interp̄taṫ resurrectio significaṫ vita xpi ex mortuis quod i v̄bis matris significaṫ. Posuit inq̄t mihi deꝰ semē aliud quasi dicat eccl'ia q̄ luctū pro illo mortuo gaudeo de resuscitato: hec ibi. Cantat aūt seth illud ps̄. cxl. Dirigaṫ oratio mea sicut incēsum in ɔspectu tuo eleuatio manuū mearū sicut sacrificiū vespertinū. Sup q̄ dicit Augu. Sacrificiū vespertinū est passio dn̄i: crux dn̄i: oblatio dn̄i: victime salutaris holocaustum acceptū deo. Illud sacrificiū vespertinū fecit in resurrectione manꝰ matutinuz. τ ꝯmone p̄mo in parasceue dicit sic. Nouuz altare sacrificij xpi qm̄ imolatio noua τ admirabil'. ipe eī hostia erat τ sacerdos. hostia q̄dem ꝯm carnē. sacerdos v̄o ꝯm spm̄. Idē ipe qui offerebat τ quod offerebatur simul ḡ hostia τ sacerdos in altari crucis pfectus est. ¶ Quantū ad tertiū sciendū ꝙ in hac pcessione est triplex ordo. s. actiuoz: mulierum et cōtemplatiuoz. In p̄mo ordie. s. actiuoz: sunt p̄mo Noe τ Abraham q̄ vadūt simul. Noe tanꝙ vir iustus atq3 pfectus cum deo ambulauit: τ portat in manu lignū mie. ex q̄ fabricauit archam. vnde glosa. Geñ. vi. dicit sic. Noe p actus suos signat xp̄m q̄ ait. Discite a me q2 mitis sum τ humilis corde. solus iustꝰ inueniṫ cui ppter iustitiā suā ... hoīes donanṫ. Justus quoq3 xp̄s τ pfectus cui septem eccl'ie septiformi spū illuminate in vnam ecclīam ɔdonanṫ. noe per aquaz τ lignū liberaṫ: τ familia eius. sic familia xpi p baptismū τ crucē: hec ibi. Qz autem archa Noe significet crucē xpi. patet ex mēsura eiꝰ quā sic declarat Aug. lib. xij. contra faustum dicens. Trecentoz cubitoz erat longitudo

arche põt in trecẽtis cubitis lignũ crucẽ ostẽ
di. Dui⁹ eñ nũeri lr̃a T crucẽ signũ ondit q̃
socij passionis p baptismũ effecti longitudi
nem vite eterne adipiscimur. Altitudo trigi
ta cubitis surgit. quẽ numeruz decies habet
longitudo in trecẽtis cubitis. quia xp̃s est al
titudo nostra qui triginta annoꝝ euangeliũ
consecrauit cõtestans q: nõ venit legẽ solue
re sed adimplere. Tertio cũ in decem p̃ceptis
agnoscit in decies tricenis cubitis arche lon
gitudo pficit. Unde ⁊ Noe decim⁹ ab adã
computat. Centenarius solidus ⁊ q̃dratus
⁊ denario in se ducto multiplicat⁹ signat ele
ctos p iustificationẽ p̃ceptoꝝ glorificãdos.
Unde homo q̃ habebat centũ oues vna p̃
dita reliq̃t nonagintanouẽ ⁊ quesiuit eaz q̃
perierat: ⁊ inuẽtã vt centenariũ reformaret.
reposuit. q̃ triplicatus grãm immortalitatis
a patre p filiuz et spm̃ sanctũ suscepit: apud
eos qui p grãm trinitatis augent. ⁊ q̃ et cẽ
tenario lapsis p agnitionez trinitatis eidem
reformant. latitudo q̃nquaginta cubitorum
remissionẽ signat: q: q̃nquagesimus annus
i. iubileus suos liberabat: possessiões restitu
ebat: debitoribus indulgentiã dabat: exulib⁹
patriã. Christus ẽ in ecclesia sua q̃nquage
narium remissionis numerũ collocauit in la
titudine. Nisi eñ pctõꝝ remissionẽ donassz
ecclesia p orbez dilatata nõ fuisset. Tricena
rius in altitudine numerus simile trecentis
cõtinet sacrm̃. Ad vnũ aũt summa reuocat
quia vnus deus ex quo oĩa. vna fides. vnũ
baptisma. In cubito cõsummat summitas
eius. sic eccl̃ia in vnitate collecta sublimatur
atq̃ pficit. vnde qui nõ colligit mecũ disper
git. Ostiũ aũt arche pones in altitudine de
orsum. Nemo eñ intrat eccl̃iam nisi p sacra
mẽtum remissionis pctõꝝ quod de latẽ xp̃i
apto manauit: hec ibi. Cantat aũt noe illud
p̃me petri tertio. In diebus noe cũ fabrica
retur archa in qua pauci. i. octo anime salue
facte sunt per aquã. quod ⁊ vos nũc similis
forme saluos facit baptisma non carnis de
positio sordium sed cõsciẽ bone interrogatio
in deuz p resurrectionẽ iesu xp̃i a mortuis q̃
est in dextera dei: degluciẽs mortẽ vt vite e
ne heredes efficeremini pfectus in celũ sub
iectis sibi angelis et ptãtibus ⁊ virtutibus: h
ille. Cum isto vadit Abraham. de quo dicit
glosa sup illud Geñ. xviij. Apparuit aũt ei
dñs in cõualle. Abraham triplicẽ figuram
gerit p̃mam saluatoris qui relicta cognatõe
venit in mundũ: alteram patris quia filium
vnicum immolauit. Tertiã que in hoc loco
apparet sanctoꝝ qui aduẽtum xp̃i cum gau
dio susceperũt. Tabernaculũ abrahe hierlm
signat vbi p tempore pphete ⁊ apl̃i habita
uerũt: ⁊ xp̃s adueniẽs a credẽtibus except⁹
ab incredulis in ligno suspẽsus est. Tres vi
ri christi aduẽtum pnunciãt quẽ duo ange
li comitant moyses s̃m quosdam ⁊ helyas
Unus legislator qui in lege dñi aduẽtuz in
dicauit: alter qui in fine vẽturus secũdũ ad
uentum xp̃i nũciaturus ⁊ euangeliuz eius
p̃dicatur⁹ ẽ. Unde transfigurato in monte
domino cum eo videnf. Tres vidit ⁊ vnum
adorauit. s. saluatorẽ ostendens cuius aduẽ
tus prestolabat. vnde abraham vidit diem
meum. vidit ⁊ gauisus est. Preuidit eñ my
sterium futuri sacramẽti vnde pedes eorum
lauit ⁊ in finez mũdi purificationẽ lauachri
futuram monstraret. pedes eñ nouissima si
gnant: hec ibi. Portat aũt in manibus suis
arborem: quia vt dr̃ geñ. xviij. dixit abrahaz
requiescite sub arbore ⁊c. Sup quo dicit gl.
sic. Tria sata tres filios noe signantia q̃bus
omne genus humanũ post diluuiũ dissemĩa
tum est. ergo ecclesia vel euãgelica doctrina
per totum mũdum disseminãda ⁊ in tribus
mundi partibus. s. asia: affrica: europa mul
tiplicanda tria sata de quibus sarra subcine
ritios panes facit. tres filios signant Noe:
ex quib⁹ omne genus humanuz natum est
qui diuine trinitati credentes aqua baptis
matis per Sarram. id est ecclesiam consper
si sunt in vnum panem corporis christi reda
cti. Hec sunt tria sata farine que mulier in
euangelio Luce decimotertio fermentauit.
Azimi sunt panes: quia sine fermento mali
cie et ranchore nequitie et feruore peruerse
doctrine oportet esse credentium vnitatem:
subcineritij: vt per penitentiam delictorum
spiritus sancti calore decocti sic a deo dele
ctabiles efficiantur. Butirum et lac cum car
ne vituli apposuit. quia lac veterem legem si
gnat. Unde prime ad Corinthios tertio. ca.
Lac potum vobis dedi non escam. Tradi
derat enim illis legis mandata quasi lac de
vberibus duarum tabularum expressum.
Exodi vigesimoquarto capitulo. Hec est te
stamentum fidei: quia non poterant euan
gelice doctrine solidam escam sumere. Buti
rum vberrimum ⁊ pinguissimuz euangeliciũ
est testimonium: quia velut oleum fideli
bus in signum datur. Uitulum cum lacte et
butiro apposuit: quia nec corpus domini

portat.

sine lacte legis nec hoc sine euãgelio eẽ pōt. Vitulus tener ꝛ saginatus xp̄i corpus est q̄ p̄ salute mundi ad arborẽ crucis imolatus est q̄ p̄digo filio occidit, i. gẽtili pp̄lo. Sub arbore aũt sederũt in dñice passionis signũ cui⁹ p̄dicatores sũt. Ipse x̄o stabat iux̄ eos sub arbore: q: sacrũ crucis intuebat. hec ibi.
cantat. Cantabat aũt abrahã illud qd̄ nũc cãtat ecclesia in hymno. s. Arbor decora fulgida ornata regis purpura: electa digno stipite tã sancta mẽbra tãgere. Beata cui⁹ brachijs secli pependit preciũ: statera facta corporis p̄dam q̄ tulit tartari. De qua arbore dicit August. s̄mo. viij. in parasceue sic. Nisi in ligno xp̄s figeret: ligni illius p̄uaricatio minime tolleret: sed ideo ille se peccati voluit: ne nos diu eius peccã peruterẽt. innocentẽ tradidit vt reũ solueret. Quis tantã digne possit eloq̄ pietatẽ innocens affligit: vt noxius liberet. vt redimat seruus occidit filius. hec ille.

ysaac. Secũdo vadunt simul in p̄cessione ysaac ꝛ iacob. ysaac q̄ iam senuerat ꝛ caligauerãt oculi eius. Sup quo hyppolit⁹ martyr dicit sic. Ysaac portat ymaginẽ dei patris rebecca spũssancti. esau pp̄li prioris ꝛ zabuli. iacob eccl̄ie ꝛ xp̄i. senectus ysaac cõsummationẽ seculi. Oculi caligãtes perijsse fidẽ de mũdo ꝛ religionis lumen neglectũ esse significant. Qd' aũt filius maior vocat acceptio est legis iudeorũ. Qd' escas eius ꝛ capturã dilexit pat hoĩes sunt ab errore saluati: quos per doctrinã iustus qs venat. Sermo dei repromissionis benedictio ꝛ spes regni futuri. in quo cũ xp̄o sunt sancti regnaturi ꝛ verũ sabbatũ celebraturi. Rebecca plena spũ scõ sciens q̄ audisset anteq̄ pareret: q: maior seruiet minori. Reuelatione spũssancti q̄ qd̄ futurum esse nouerat in xp̄o añ meditabat in iacob: loquit ad filiũ minorẽ vade ad gregẽ ꝛ affer mihi duos hedos optimos p̄figurãs carneũ saluatoris aduentũ: quo eos liberaret q̄ pctī tenebant obnoxij. Hedi eñi vbiq̄ pctores significãt. duo afferri iubent vt duorũ populorũ assumptio significet: teneri scʒ ꝛ boni docibiles inq̄ ꝛ innocentis aĩe. Stola esau est fides ꝛ scripture hebreorũ: q̄ illis p̄mo date sunt. Roma. iij. Et pp̄lus gentiũ postea indutus: pelles circũdare brachijs eius pctã vtriusq̄ populi: q̄ xp̄s in extensione manuũ cruci secum affixit. Querit ysaac a iacob cur tam cito venit: scʒ admiratus velocẽ credentium fidẽ. Cibi delectabiles offerunt: q: hostia deo placens: salus pctõr. Qd' post esum sequit benedictio ꝛ eius odore perfruit: virtutem resurrectionis ꝛ regni aperti p̄nũciat Ecce odor filij mei: sicut odor agri pleni. hec est benedictio. Odore nomĩs xp̄i sicut ager mundus impletur. Benedictio est. De rore celi. i. pluuia diuini verbi. Et de pinguedine terre. i. congregatione populorũ. multitudine frumenti ꝛ vini. hec est multitudo quã colligit de sacramento corporis ꝛ sanguinis sui. Illi seruiũt populi. i. gentiles cõuersi. Ipsũ adorant tribus. i. populi ex circũcisione credentes. Ipse est dñs fratrum suorũ. i. iudeorum. Ipsũ adorant filij matris eius: q: s̄m carnem natus est ex ea. Ipsum qui maledixerit maledicet: ꝛ qui benedixerit benedicet Xp̄us ex ore populi patrem ignorantis benedicit. i. veraciter dicit: sed a iudeis alius benedici putat: q: ab errantib⁹ expectat. Sero esau ad patrẽ reuertit: q: prior pp̄lus in fine cõuertet. vñ cõuertent ad vesperam: ꝛ famem patient. Benedictionẽ repromissã petente maiore filio expauit ysaac: ꝛ aliũ p̄ alio se benedixisse cognouit: nec indignat cognito sacramẽto sed cõfirmat benedictionẽ dicens. Benedixi ei ꝛ erit bñdictus. hec est p̄ma bñdictio ysaac minori pp̄lo xp̄ianorũ data: sed nec maior filius oĩno despectus ẽ. Quia cum intrauerit plenitudo gentiũ: tũc oĩs israel saluus erit. cui⁹ secũde benedictionis p̄phetia est. In pĩguedine terre. i. fecũditate rerũ ꝛ potentia regni q̄ in illo pp̄lo fuit. Et in rore celi. i. in eloquijs dei. ipsis eñ eloquia dei credita sunt ꝛ legis testamenta. Viues gladio: q: sanguini populus ille dedit⁹ necem in xp̄o ꝛ p̄phis exercuit. Et seruies fratri tuo minori. i. pp̄lo xp̄iano. Tẽpusq̄ veniet cum excuties ꝛ solues iugũ eius de ceruicibus tuis: scʒ p̄ cognitionẽ fidei ꝛ gratiam xp̄i cõuersus: cum deposueris onus legis: q̄ñ iam non seruies minori: sed per fidẽ frater vocaberis. hec ille. Et portat ysaac in humeris struem lignorũ: ꝛ in manibus ignẽ Super quo dicit Augusti. in sermone de Abrahã sic. Qd' vero ysaac ipse sibi ad imolandum ligna detulit. hoc significat q̄ xp̄istus ad locum passionis sue crucem suã ipse portabit. hec ille. Cantat autem illud qd̄ habetur. Esa. ix. capi. Factus est principatus super humerum eius: ꝛ vocabit nomen eius admirabilis consiliarius: deus fortis: pater futuri seculi: princeps pacis. Multiplicabitur eius imperium: ꝛ pacis non erit finis. Super solium dauid ꝛ super regnum

eius sedebit: vt confirmet illud ⁊ corroboret in iudicio ⁊ iusticia a modo ⁊ vsq₃ in sempiternū. Zelus dñi exercituum faciet hoc. Qđ declarat Aug. vbi supra dicens. Tunc xp̄us imperiū super humeros habuit qñ crucē suā mirabili humilitate portauit. Nec incōgrue enim xp̄i p̄ncipatū significat: q: per ipsā diabolus vincit ⁊ totus mundus ad xp̄i noticiam ⁊ grām renouat. hec ille. Cum ysaac vadit iacob patriarcha. de quo dicit Aug. libro iij. de verbis dñi sermōe tertio sic. Quid sibi vult φ cum abrahā prius vocaret abram. deus illi mutauit nomē: ⁊ dixit. Non vocaberis abram: sed abrahā: ex illo non est vocat⁹ abraham. Jacob aūt cum accepit aliud nomen eadem verba audiuit. Non vocaberis iacob sed israel: ⁊ tñ post iacob vocatus est ⁊ israel. Et hoc ideo: q: nomen abrahe in h seculo explicandū fuit. hic est em̄ factus pat multarū gentium: vnde nomen accepit. Nomen aūt israel ad alterū seculū ptinet: vbi videbimus deū. Populus autē dei ppl's xp̄ianus in hoc tp̄e iacob ē ⁊ isrl: iacob in re isrl in spe. Supplantator: em̄ fratris: p̄ius minor populi maioris factus. Nunq̄d nos supplantauimus iudeos. sed plantatores eo: dicimur: q: nostri cā sunt supplantati. Nisi em̄ excecati essent xp̄us non crucifigeretur: sanguis ille preciosus non funderet: orbis terrarum non redimeret. Quia ergo nobis p̄fuit cecitas eo:: ideo a minore fratre maior supplātatus est: ⁊ appellatus est minor supplātator. Sed q̄diu hoc veniet tēpus finis secul. veniet ⁊ credet totus israel: nō illi qui modo sunt sed filij eo: q̄ tunc erūt. Nā modo isti per vias suas ambulantes ibunt ad loca sua: transibunt ad dānationē ppetuam. Quando fuerit factus vnus populus vterq₃ iam purgatus: iā resuscitatus: iā coronatus: iā in imortalē formā ⁊ incorruptionē ppetuā cōmutatus: videbit deū facie ad faciem: ⁊ iam nō erit iacob: sed israel. hec ille. Portat aūt iacob in manu sua scalā ligneā. de qua Aug. sermone secūdo de cathecismo dicit sic. Crux est scala celi: p quā xp̄s hoīes lapsum leuauit ad patrē. Non ergo laboriosa d₃ esse hec scala. Quattuor: em̄ gradus h₃ ⁊ p̄ducit ad deū. In altitudine crucis caput positū est crucifixi. sursum co: habeat xp̄ianus ad dñm: quēadmodū interrogat⁹ quottidie rñdet: ⁊ ascendit vnū gradū. In latitudine crucis manus extense sunt crucifixi. perseuerent manus xp̄iani in opibus bonis: ⁊ secundū gradū ascendit. In longitudine co: pus xp̄i pependit. castiget q̄s corpus suum pnīa ⁊ ieiunijs: vt ipsum sic suspendens seruituti aīe subijciat. ⁊ ascendit tertium gradū In p̄fundo crucis occultū est qđ non vides sed inde exurgit totum hoc qđ vides. assit fides xp̄iana: ⁊ q̄ non pōt cōprehendere credat corde: ⁊ altiora se non querat: spes eum nutriat: ⁊ tunc quartū gradū ascendit. Qui b⁹ vitā donauit q̄ bonos mores sic instruit. hec ille. Cantat aūt illud qđ habet. Gen̄. xxxij. In baculo meo transiui iordanē istū: ⁊ tunc cū duabus turmis regredior. Sup quo dicit Aug. sermo. xi. de ascēsione sic. Victimatus in cruce xp̄s expleuit archanū p hoīs liberatione consiliū ⁊ leta maiestas occisū hoīe₃ reduxit ab inferis incolumē: ⁊ cōtinue perduxit ad sue glorie sedē. Quis em̄ illuc poss₃ ascendere ⁊ ethereos demones trāsilire: nisi ille q̄ solus pctm̄ nullatenus potuit habere. Crux ergo illa non obfuit sed p̄fuit. q: in nobis xp̄s vicit ⁊ ipse in ea superari non potuit Non sepulchrū: non inferi: victricē detinuerunt carnē. Expendit em̄ de⁹ p hoīe qđ decreuerat: ⁊ eripuit quē volebat. hec ille. B

Tertio vadunt simul ioseph ⁊ iudas pr̄iarche de ioseph dicit Aug. in sermone de eo sic Quotiens lectiones vobis de veteri testamēto recitant: non hoc solū debetis attendere qđ auditis: qđq₃ sonat in verbo: sed etiā qđ intelligit ⁊ qđ sapit in spū. Ecce audiuimus φ btūs iacob genuit filium cuius nomē fuit ioseph. hoc loco iacob figurā habuit dei pr̄is ioseph typum gessit dñi saluatoris. Diligebat iacob filium suū: ⁊ deus pater vnicū suū sicut ipse dixit. Hic est filius meus dilectus ⁊c. Misit iacob filiū suū vt de fratribus sollicitudinē gereret: ⁊ deus pater misit vnigenitū: vt genus humanū peris languidū quasi oues pditas visitaret. Joseph dū fratres q̄reret errabat in heremo xp̄s gen⁹ humanū q̄rebat qđ errabat in mūdo. Ille fratres querebat in sichimis q̄ interpretat humeri: semp em̄ peccatores dorsum ponunt in faciem iusti: humeri em̄ retro sūt. Et sicut fratres ioseph fraterne dilectioni dorsum magis q̄ faciem offerebant: ita infelices iudei venienti ad eos salutis auctori: inuidere potius q̄ diligere maluerunt. Venit autem ad eos in dothaym que interpretat defectio: vere em̄ in grandi defectione erant quando de fratricidio cogitabāt. Illi eū videntes de eius mo: te tractauerūt: sic iudei dñm xp̄m vt cū cru=

ei fig.rent oẽs in cõsilio statuerũt. Illi eũ ex-
poliauerũt veste polimita ⁊ talari: iudei eũ
cifigentes xp̃m expoliauerunt eum tunica
mortali. Exutus ille tunica mittit in lacum:
expoliatus carne humana xp̃s descendit ad
infernũ. Eleuatus de cysterna hysmaelitis
venditur: xp̃us ab inferis rediens oĩbus gen-
tibus fidei cõmercio cõparatur. Per consiliũ
iude ioseph .xx. argenteis distrahitur: xp̃us
iuda tradente .xxx. argenteis venundatur.
Joseph descendit in egyptũ. xp̃s in mundũ
Ille a penuria frumenti saluat egyptũ: xp̃s
a fame verbi dei liberat mundum. Nisi fra-
tres sui illum vendidissent defecerat egypt⁹
nisi iudei xp̃um crucifixissent perierat mun-
dus. hec ille. Portat autem ioseph in mani-
bus septẽ spicas frumenti eo q interpreta-
tus est somniũ pharaonis: sup septem ãnis
fertilitatis. vt dicit. Geñ xli. de quo frumen
to dicit xp̃s. Joh. xij. Nisi granum frumenti
cadens in terram mortuũ fuerit ipsum solũ
manet: si autẽ mortuũ fuerit multũ fructum
affert. Super quo Aug. sermone .xi. de sctõ
laurentio dicit sic. Non indignus debet redẽ-
ptor noster videri: si assumpta humanitate
grano frumenti cõpararetur: qui etiã vilib⁹ ver
mibus assimilatur: sicut ipse per pphetã dicit.
Ego autẽ sum vermis ⁊ non homo. Et pul-
chre dñs grano tritici cõparatur qr sicut in oib⁹
ãnonis nihil frumẽto pulchrius: nihilq est
delectabilius: ita ipse oẽs creaturas excessit
qr nihil eo suauius: nihilq dulcius inuenitur.
Sed hinc certe grano frumẽti cõparatur: quia
alimento corporis ⁊ sanguinis sui fidelium
refecit aĩas: sicut ipse ait i euãgelio. Ego sũ
panis viuus ⁊c. hec ille. Sunt aũt septẽ spi-
ce: qr per sacramentũ corporis ⁊ sanguinis
dñi nostri iesu xp̃i conferuntur nobis septem
dona spũssancti. Cantat vero ioseph illud.
Esa. lxij. Ecce saluator tuus venit: ecce mer-
ces eius cũ eo: ⁊ opus eius coram illo. quasi
velit dicere. q passio xp̃i fuit satisfactoria p
peccatis totius mundi. sm q declarat sctũs
Tho. iij. parte. q. xlviij. arti. ij. in rñsione prin
cipali dicens sic. Ille pprie satisfacit p offen
sa: qui exhibet offenso id qd eque vel magis
diligit q oderit offensam: xp̃us autẽ ex cha
ritate ⁊ obedientia patiendo magis aliquid
deo exhibuit: q exigeret recompensatio to-
tius offense humani generis. Primo quidẽ
ppter magnitudinem charitatis ex qua pa-
tiebatur. Secũdo ppter dignitatẽ vite sue q
p satisfactiõe ponebat, q erat vita dei ⁊ hoĩs

Tertio ppter generalitatẽ passionis ⁊ ma-
gnitudinẽ doloris assumpti: ⁊ ideo passio
xp̃i non solũ sufficiẽs: sed etiã supabũdãs
satisfactio fuit p pctis humani generis. Iuxta
illud. i. Joh. ij. Ipse est ppiciatio p peccatis
nostris: non p nostris aũt tantũ: sed etiam
p totius mundi. hec ille. Cum isto ioseph ve-
dit iudas frater eius. de quo Aug. lib. xvi de
ciuitate dei. ca. xli. dicit sic. Cũ in egypto mo
riturus israel filios suos benediceret: queãd
modũ iudã pphetice benedixerit audiam⁹
Juda inquit te laudabũt fratres tui: man⁹
tue sup dorsum inimicoꝝ tuoꝝ: adorabunt
te filij patris tui. Catul⁹ leonis iuda: ex ger-
minatione fili mi ascendisti: recũbens dor-
misti vt leo ⁊ vt catul⁹ leonis. Quis suscita-
bit eũ? Non deficiet princeps ex iuda: ⁊ dux
de femorib⁹ ei⁹ donec veniãt q reposita sunt
ei: ⁊ ipse erit expectatio gentiũ. Alligans ad
vitẽ pullum suũ: ⁊ cilicio pullũ asine sue: la-
uabit in vino stolã suã: ⁊ in sanguine vue a-
mictum suũ. Fului oculi eius a vino: ⁊ den-
tes eius candidiores lacte. Exposui hec ad-
uersus manicheum faustum disputans ⁊ sa-
tis notum esse arbitror: q̃tum veritas hui⁹
pphetie eluceat. Ubi ⁊ mors xp̃i predicta est
verbo dormitionis: ⁊ non necessitas sed po
testas in morte noĩe leonis. quã potestatẽ
in euangelio predicat dicens. Potestatem
habeo ponendi aĩam: ⁊ potestatẽ habeo ite
rum sumendi eam. Nemo eã tollet a me: sed
ego eã pono a me: ⁊ iterum sumo eam. Sic
leo fremuit: sic qd dixit impleuit. Ad eã nã-
q ptinet ptãtem qd de resurrectione ei⁹ ad
iunctũ est. Quis suscitabit eum? Hoc est: q
nullus hoĩm nisi seipse: qui etiã de suo corpo
re dixit. Soluite tẽplum hoc: ⁊ in triduũ re-
suscitabo illud. Ipsum aũt genus mortis. h
est sublimitas crucis vno verbo intelligitur
qd ait. ascendisti. Qd vero addidit recũbens
dormisti euãgelista exponit vbi ait. Et incli
nato capite tradidit spm̃. Aut certe sepultu
ra ei⁹ agnoscitur in qua recubuit dormiẽs. Et
inde illũ nullus hoĩm sicut pphe aliquos vel
sicut ipse alienos suscitauit: si ipse sicut a sõ
no surrexit. Stola q ppe ei⁹ quã lauit in vino
id ẽ mũdat a pctis in sanguine suo: cui⁹ san
guinis sacrm baptisati sciũt. Vñ etiã qd ad
iungit. Et in sanguine vue amictũ suũ. q̃d ẽ
nisi ecclia? Et fului oculi eius a vino. Spũa-
les eñi inebriati poculo ei⁹. de quo canit ps
Et calix tuus inebriãs q pclarus est. Et dẽ-
tes eius cãdidiores lacte. Qd potant apud

sp'in paruuli: vba scʒ nutriētia nondū ydo nea solido cibo. Ipse ergo ē in quo reposita erant ꝓmissa iude. q̄ donec venirent: nunq̄ꝫ principes: hoc est reges israel ab illa stirpe defuerūt. Et ipse est expectatio gentiū. Jō clarius est videndo q̄ꝫ sit exponēdo. hec ille. Portat aūt ī manu sua calicē plenū sangui ne. de quo dicit᷑. Apocal. i. Lauit nos a pctīs nostris in sanguine suo. Nam xp̄s effundē do sanguinē suū diuersimode pctā nostra la uit. In circūcisione lauit nos a pctō luxurie: que viget in mēbro genitali. In sudore post cenā in orto: lauit nos a pctō gule. In flagel latione lauit nos a pctō inuidie: quā effusio nē inuidi fecerūt. Effusione sanguinis a pe dib'. lauit nos a pctō accidie. Effusione san guinis a latere: lauit nos a pctō ire. Effusio ne sanguinis a manibus: lauit nos a pctō a uaricie. Effusione sanguinis a capite p spi narū aculeos: lauit nos a peccato superbie. Ideo dicit Aug. sup ps. lxi. sic. Eya fratres opus erat sanguine iusti ad delēdū cyrogra phum pctōꝝ nostroꝝ. Opus erat exemplo patientie: exemplo humilitatis. Opus erat signo crucis ad dyabolū ꝛ angelos eius de bellandos. Opus nobis erat passione dn̄i. Nam passione dn̄i redēptus est orbis. h' ille. Cātat aūt iudas illud psal'. Moises. i. iudeos ꝛ iumenta. i. gentiles: saluabis dn̄e. Queād modū multiplicasti miam tuā deus: filij aūt hoim in tegmine alarū tuarū sperabūt. Jne briabunt᷑ ab vbertate domus tue: ꝛ torrēte voluptatis tue potabis eos. Qm̄ apud te ē fons vite: ꝛ in lumine tuo videbunt lumen. Super quo dicit Aug. sermone p̄mo de pa rasceue sic. Ante nomen crucis erat ɔdēna tionis: nūc facta est res honoris. Prius in dānatione maledicti stabat: nūc in occasiōe salutis erecta est. Hec em̄ crux innumerabi liū bonoꝝ extitit cā. hec nos de erroribus li berauit. hec nos sedētes in tenebris illumia uit. hec nos a dyabolo expugnatore recōcili auit deo: ꝛ ex alienatis restituit in domesti cos. De longinq̄s ꝓximos fecit. de pegrinis reddidit ciues. Hec est inimicitiarū interem ptio: pacis firmamētū: ꝛ oim nobis bonoꝝ thesaurus. Propter hāc iā nō erram' in soli tudinib'. viā em̄ veritatis agnouim'. nec iaꝫ ex regnū positi sum' ianuā em̄ regiā intrauim'. Iaꝫ ignitas dyaboli sagittas nō timem': fō tē em̄ vite q̄ extinguerent᷑ inuenim'. h' ille. ꝛ sic pꝫ p̄m' ordo. Sequit᷑ ordo mulierū in q̄ p̄imo vadūt simul sarra ꝛ agar. Sarra

fuit vxor abrahe q̄ p̄mo vocata est saray. i. pnceps mea cū esset tm̄ vni' domus mater familias. Postea cā nois imutata dictā est sarra. i. pnceps. oim̄ q̄ppe gentiū futura erat princeps: sicut ꝛ dn̄s pollicitus fuerat ad a brahā. Gen̄. xvij. dicēs. Dixit quoq̄ꝫ deus ad abrahā. Saray vxorē tuam non vocabis sa ray sed sarrā. Et benedicaꝫ ei: ꝛ ex illa dabo tibi filiū cui benedicturus sum. Eritq̄ꝫ in na tiones: ꝛ reges pploꝝ orient᷑ ex eo ꝛc̄. Por tat aūt sarra in manu sua iuuencā, caprā: ari etem: turturē: ꝛ columbaꝫ. Iuuēca significat plebē positam sub iugo legis. Capra eandē sig᷑t ſ̄ peccatricē. aries eādē plebē significat sed regnaturā. vtraq̄ꝫ auis simplex ꝛ inoxia in illo isrłitico pplo futuros significat indiui duos filios ꝓmissiōis: ꝛ heredes regni in et na felicitate māsuros p passionē iesu xp̄i. vt declarat Aug. lib. xvi. de ci. dei. ca. xxiiij. Cātat aūt sarra illud. Coll'. ij. Donās vobis oīa de licta: delens qd̄ aduersus nos erat cyrogra phū decreti qd̄ erat ɔ̄triū nobis: affigēs illud cruci. Cū ista vadit simul ꝛ agar ancilla ei' q̄ vsus ē abrahā ad generādū plē: nō ad explē dam libidinem: vbi demonstrauit abrahā se nō amatorē seruū: sed liberū fuisse genitorē. Et in agar sane pudicitiā custodisse: nec vo luntatē suā: sed voluntatē illius impleuisse: accepisse nec petisse: accessisse nec hesisse: se minasse nec amasse. ait em̄. Ecce ancilla tua in manibus tuis est: vtere ea quomodo tibi placuerit. vt dicit Augusti. vbi sup. ca. xxv. Portat autē in manu sua panem ꝛ vtrē aq̄. vt dicit᷑. Gen̄. xxi. Sup quo dicit glo. sic. Cū Abrahā eijceret agar. tollens panē in hu mens imposuit ꝛ vas aq̄ ꝛ pueruꝫ. Eriens agar infantē humeris imposuit: q: pctōr po pulus ꝛ insipiens ceruicē matris synagoge grauauit dicēs. Sanguis eius sup nos ꝛ su per filios nr̄os. Panes aūt significāt q̄ vet' sacerdotiū panes ꝓpositionis portaret secū ꝛ vesceret᷑. Uter vo aque q̄ defecit: iudaica purificatio defectura: vel doctrina carnalis ī pe. le mortua clausa. i. ī carne veteris hoīs p̄ uaricatiōis sn̄ia dānata: q̄ nec refrigerat nec satiat. sed est tepida ꝛ vomitū facit. Errat a gar in solitudine cū filio suo: ꝛ synagoga per orbeꝫ cū populo suo expulsa a terra sua sine sacrificio ꝛ sacerdotio: ꝛ viam que est xp̄us ignorat. Filius siti perit. scʒ populus nullam habēs spūalē purificationē. Q̄ cū siti mori entem sub arbore ꝓijcit: ꝛ monstrāte angelo fontē aspicit. q: q̄dā de pplo sub vmbra ligni

Sarra.

portat.

cantat.

Agar.

portat

crucis refugiū perituri sunt. Puer exclamat plorans: et deus exaudit. Et monstrante angelo illa fontē aspicit. p filiis d: qui ad xpm conuertunt et flentes peccata exaudiunt: et apertis oculis cordis vident fontē aq. i. xpz q ait. Qui sitit veniat ad me et bibat. Angelus helyam significat: p quez populus crediturus est. vnde. Ecce ego mittā vobis helyam qui conuertat corda patrum in filios etc. hec ibi Cātat aūt agar illud Canticoz. ij. Sub vmbra illius quem desiderauerā sedi: et fructus eius dulcis gutturi meo. De qbus fructibus dicit. Bern. sup cantica smone. lxv. sic. Christus in passione pariam exhibet: humilitatē commēdat: obediam implet: charitatem demonstrat: his xtutuz gēmis quattuor ornātur cornua crucis. Sursum est supeminens charitas: a dextris obediētia: a sinistris patientia: in pfundo radix xtutum humilitas: h ille. Secūdo vadūt simul rebecca et thamar De rebecca dicit Aug. lib. xvi. de ciuitate dei. c. xxxiij. Post mortē thare Rebeccā neptem nachor cuz annoz quadraginta esset ysaac duxit vxorem. s centesimo et quadragesimo anno vite patris sui: triennio post mortem matris sue. Ut aūt eam duceret quādo ab eius patre in mesopotamiā suus missus est quid aliud demonstratū est cum eidem suo dixit abraham. Uade et pone manū tuā sub femore meo et adiurabo te p dnm deuz celi et dnm terre: vt non sumas vxorē filio meo ysaac de filiabus chananeoz: nisi dnm deuz celi et dnm terre in carne que ex illo femore trahebat fuisse venturū: Et. xxvi. c. dicit sic Iste patriarcha nec vxorē habuit aliam nec aliquā concubinā sed posteritate duorū geminoz ex vno cōcubitu procreatoz contentus fuit. Timuit sane et ipe etiā periculū de pulchritudine cōiugis cum habitaret inter alienos: fecitqz qd pater vt eā sororē diceret: taceret vxorem. Erat enī ei ppinqua ex pxīmo et materno sanguine: hec ibi. Portat autez in manu sua hydriā. sicut d: Gen. xxiiij. Celeriterqz d posuit hydriam sup vlnā suam. De q d cit aug sup Joh. sermone. xv. sic. Nam recepto xpo dno quid faceret nisi iam hydriam dimitteret et euāgelizare curaret. Proiecit cupiditatem et pperauit annūciare xitatem. Discant qui volunt euāgelizare: pijciāt hydriā ad puteum: hec ille. Cantat aūt illud Gal. vi. Mihi aūt absit gloriari nisi i cruce domini nostri iesu xpi p quem mihi mūdus crucifixus est et ego mūdo. Cum ista vadit Thamar nūrus iude. de qua d: Gen. xxxviij. q depositis viduitatis vestibus assumpsit teristrum et mutato habitu sedit in biuio itineris quod ducit thannā: eo q creuisset sela et non eum accepisset maritū. Quam cum vidisset iudas suspicatus est meretricem esse. Operuerat enī vultū suum ne agnosceretur. Ingrediēsqz ad eaz ait. Dimitte me vt coeā tecuz. Nesciebat enī q nurus sua esset. Qua rndente. quid mihi dabis vt fruaris concubitu meo: dixit. Mittam tibi hedū de gregibus. Rursum illa dicēte. Patiar quod vis si dederis mihi arrabonez donec mittas qd polliceris: ait iudas. Quid vis tibi pro arrabone dari: Respondit. Annulū tuū et armillam et baculū quem manu tenes: h ibi. Sup quo Isidorus. vt habet in glosa ordinaria: dicit sic. Thamar plebs iudaica cui de tribu iuda reges tanq mariti dabant: que amaritudo interpretat: q dno fellis poculuz dedit. Thamar habitum mutat: nam et cōmutans interptat. Mutat habitū et nomen: et fit de synagoga eccla: sed nomen amaritudinis manet nō in qua dno fel ministrauit: sed in qua petrus amare fleuit. Nam iudas pfessio d. Confessioni n amaritudo misceat: vt vera pnia designet: ac pnia fecundet in omnibus gētibus eccla pstituta. Oportebat enī pati xpm et resurgere: et pdicare in noie eius penitentiā et remissionē petōz p oēs gētes. Habitus meretricis cōfessio peccatoz est. Thamar quippe ecclam de gētibus vocatā significat: sedens cū hoc hītu ad portā enā q interpretat fons. q currebat velut ceruus ad fontes aquarū: puenire ad semen abrahe. Illo nō cognoscēte fecundat. Scdz illud. Populus quē nō cognoui seruiuit mihi. Accepit in occulto annulū monile et virgam: q vocatiōe signat: iustificatiōe decoratur: glorificatiōe exaltatur. Quos enim predestinauit. vocauit glorificauit: sed in occulto. vbi conceptio see vbertatis fit. Postea xo publicis signis annuli: monilis et virge vicit temere iudicātes iudeos: quos iam iudas significabat: qui hodie quoqz dicunt. Non hunc esse populum christi nec semen Abrahe: sed prolatis documentis nostre vocationis: iustificatiōis: glorificatiōis confundunt. et nos magis q se iustificatos esse confitent. Pignora eniz se habere refert eccla: que accusat a iudeis quasi adultera legis: sed ostendit virgaz scilicet signum passionis: et monile: legitima legis: et annulum: pignus immortalitatis.

hec ille. Portat aūt in manu sua hedū sicut ħ̄r. Gen. xxxviij. Misit aūt iudas hedū: scʒ vt plebs iudaica veteri vite renūciaret. Per pastorem suū odollamiten: scʒ Johānē baptistam dicentē. Genimina viperarum ꝛc. Math. iij. Ut reciperet pign⁹ qḋ dederat mulieri: scʒ vt sacramenta cōmissa non perderet. Cantat aūt illud psal. Aduersum me letati sunt ꝛ cōuenerūt. Congregata sunt sup me flagella ꝛ ignorauit: dissipati sunt nec cōpuncti. Tentauerūt me: subsannauerūt me: subsannauerūt subsānatione. Frenduerūt super me dentib⁹ suis: dñe qñ respicies? Restitue aīam meā a malignitate eoꝝ: a leonib⁹ vnicam meā. Confitebor tibi in ecclia magna: ī pplo graui laudabo te ꝛc. ꝛ sic pꝫ ordo mulierū. ¶ Sequit̄ ordo cōtēplatiuoꝝ scʒ ꝓphetarū, in quo primo vadūt simul moyses ꝛ Aaron. De moyse dicit Aug. lib. iij. de ħbis dñi ser. xij. sic. Personam xpi gerebat moyses: ꝛ ideo veluʒ ante se ponebat qñ loquebat̄ populo. q: q̄diu illi in lege carnalibus gaudijs ꝛ voluptatibus dediti erant: ꝛ regnū terrenū q̄rebant: velamen positū erat cōtra faciē eoꝝ ne viderent xp̄um in scripturis. Ablato eñ velamine postq̄ꝫ passus est dñs: visa sunt secreta tēpli. ideo cuʒ in cruce penderet scissum est velum tēpli a sūmo vsqꝫ deorsum. Et apte dicit aplus. Cum aūt trāsieritis ad xp̄m auferris velamen: q̄ aūt non transierit q̄uis legat moysen: velamē est positū sup cor eius. hec ille. Portat autē moyses in manu sua ṽgā. de q̄ dic̄ Aug. fmo. ij. de pascate sic. De egypto dei pplm credētes moyses eduxit: ꝛ mare ṽga diuisit: pharaonem pstrauit: ꝛ pplm dei triūphali palma redemit. Aduersus pharaonem regē exercitūqꝫ eius ꝛ drachones eius solaꝫ ṽgā leuauit. O potēs ṽga: q̄ terras ymbribus inundauit: celū tenebris obduxit: siccauit ꝛ mare fluctibus. Cinxerant hebreos egyptij: moyses tñ orabat ꝛ dñs rñdebat ei. Diuisuʒ est mare ꝛ pplus intrauit: ꝛ secutus pharao impius prinar cū curribus ꝛ quadrigis defecit ꝛ moyses virgā tenens q̄ lignum figurabat crucis: de medijs fluctibus liberat̄: ꝛ incolumis cū populo dño decātauit. Ergo vt lignū qḋ figurā ostendebat crucis laudibus preferamus: ordinē cōsequamur. Dum venissent in marath: non poterāt bibere aquā: amara eñ erat. Idem moyses iussu dei lignuʒ in aquā misit: ꝛ eaʒ in dulcedinē cōmutauit. Ex lignea virga de tali petra salutaris vnda ꝓfluxit. Et vt amelech gens barbara vinceret̄ cōtra ṽgam moyses expansis manib⁹ extēdit̄. Cātauit autē moyses illud. Joh. iij. Sicut moyses exaltauit serpentē in deserto: ita exaltari oportet filium hoīs: vt oīs q̄ credit in ipsum non pereat: sed habeat vitā eternam. Sup quo dicit Aug. lib. de petōꝝ meritis ꝛ remissione sic. Quid est exaltatus serpens: nisi mors xp̄i: eo significādi mō quo p efficientē id qḋ efficit̄ significat̄. A serpente q̄ppe mors venit: q̄ peccatuꝫ quo moreremur hoī persuasit. Dñs autē in carnē suā non peccatum transtulit tanq̄ꝫ venenū serpētis: sed transtulit mortē: vt esset in similitudine carnis peti pena sine culpa. Unde in carne peccati ꝛ culpa saluaret̄ ꝛ pena. Sicut ergo tūc q̄cunqꝫ aspiciebat exaltatum serpenteʒ ꝛ a veneno sanabat̄: ꝛ a morte liberabatur: sic nunc q̄ cōformat̄ similitudini mortis xp̄i p fidem baptismi eius: ꝛ a petō p iustificationē: ꝛ a morte per resurrectionē liberat̄. H ille. Cuʒ isto vadit aaron sūmus sacerdos q̄ suo sacerdotio figurabat sacerdotiū xp̄i. eo q̄ꝫ sicut ille fuit medius inter deū ꝛ populum: sic xp̄us fuit mediator inter deū patrē ꝛ humanum genus. De sacerdotio aaron dicit Augusti. lib q̄stionum veteris ꝛ noui testamenti. vt habet̄. i. q. i. ca. dictū est a dño in numeris ad Aaron. Uos ponite nomen meū sup filios israel: ego dñs benedicā eos: vt grās traditio per ministeriū ordinati transfundat hoībus. Nec volūtas sacerdotis obesse aut ꝓdesse possit: sed meritū benedictionē poscētis. De merito vero xp̄i dicit sctūs Tho. tertia parte. q. xxij. art. i. in rñsione sic. Propriū officiū sacerdotis est esse mediatorē inter deum ꝛ populū: scʒ inquātum diuina populo tradit. Unō sacerdos dicit̄ quasi sacra dās ħm illud Malach. ij. Legem requirēt ex ore eius. scʒ sacerdotis. Et item inq̄tum preces populo deo offert: ꝛ p eoꝝ peccatis deo aliqualiter satisfacit. Unde aplus dicit. Heb. v. Omnis pontifex et hoībus assumptus p hoībus constituit̄ in his q̄ sunt ad deum: vt offerat dona ꝛ sacrificia p petis. Hoc auteʒ maxime cōuenit xp̄o. Nam per ipsum dona hoībus sunt collata. ħʒ illud. ij. Petri. i. Per quē: scʒ xp̄m: maxima ꝛ preciosa nobis promissa donauit. vt per hec efficiamini diuine consortes nature. Ipse autem humanū genus deo reconciliauit: ħm illud. Col. i. In ipso: scʒ xp̄o: cōplacuit oēm plenitudinē inhabitare: ꝛ per eum recōciliari oīa. Unde xp̄o

maxime cõuenit esse sacerdotẽ.hec ille. Portat aũt aaron in manu sua vgã q̃ floruit.frõduit:⁊ fructum fecit. De qua Aug. in sermone de virga aaron dicit sic. Unus solus est verus pontifex cuius illa virga pferebat figuram. Sicut em̃ vga aaron germinauit in populo iudeoꝝ:ita crux xp̄i in populo gentium. In virga vnuꝫ pmisit dñs ⁊ plura dedit. Consuetudinis em̃ sue est plura ⁊ maiora tribuere q̃ pmiserit. Promisit ergo dñs vt virga germinaret ⁊ non solum germinauit:sed frondes ⁊ flores ⁊ fructus attulit: in qbus videmus resurrectionis sacramentuꝫ. virga est arida:germinauit.corpus est extinctum:reuiuiscet.in quo quattuor supradicta presentant:scꝫ vt seminatuꝫ in corruptione surgat i incorruptiõe:seminatũ i ignominia surgat in gloria:seminatũ in infirmitate:surgat in virtute:seminatũ corpus aiale:surgat corpus spũale.hec ille. Cantat Aaron illud ps. Uirga directionis vga regni tui. Dilexisti iusticiã ⁊ odisti iniquitatẽ. Bern. in smone de passione dicit sic. Uere q: rex israel est titulum regni non deserat:vgã imperij nõ deponat:cuius imperiũ nimirũ sup humerum eius est ⁊c. ℟ Secundo vadunt simul esaias ⁊ hieremias. De esaia dicit Aug. lib. xviij.de ciuitate dei.ca xxviij.sic. Esaias inter illa q̃ arguit iniqua:⁊ iusta precepit:⁊ peccãti populo futura mala predixit.Etiam de xp̄o ⁊ ecclia.hoc est de rege ⁊ de ea quã cõdidit ciuitate multo plura q̃ ceteri pphetauit:ita vt a qbusdã euangelista q̃ ppha potius diceret. Portat autẽ in manu sua vineã.de q̃ dicit Esa.v. Uinea facta est dilecto meo:in cornu filio olei. Et sepiuit eam:⁊ lapides elegit ex ea:⁊ plantauit vineã electam. Uinea em̃ dñi exercituũ domus israel est. Super q̃ dicit Aug. sic. Uinea est oĩs aĩa xp̄iana plantata manibus aploꝝ:rigata vocibus pphetarum. Cui⁹ radix xp̄s est:que dilecta dicit:q: amando tenet xp̄m:vt fructũ per eum afferat bonũ. Cantat aũt Esaias illud eiusdem.iiij.ca. In die illa erit germẽ dñi in magnificentia: ⁊ gloria fructus terre sublimis ⁊ exultatio his qui saluati fuerint de israel ⁊c. Cum isto vadit Hieremias propheta. de quo Augustinus libro. xviij. de ciuitate dei.ca.xxxiiij.dicit sic. Prophetans ergo de xp̄o Hieremias. Spirit⁹ inquit oris nostri domin⁹ christus captus est in peccatis nostris. Sic breuiter ostendens ⁊ dñm nostrũ iesum xp̄m ⁊ passum esse pro nobis. De vocatione etiam gentium que fuerat futura:⁊ eam nunc impletam cernimus sic locut⁹ est Dñs deus meus ⁊ refugiũ meum in die maloꝝ:ad te gentes venient de extremo terre:⁊ dicent. Uere mendacia coluerũt patres nostri simulachra ⁊ non est vtilitas in eis.quia vero non erant eum agnituri iudei a quibus eum etiam occidi oportebat:sic idem ppheta significat. Graue cor per oĩa:⁊ homo est:⁊ quis agnoscet eum:hec ille. Portat autem Hieremias in manu sua lignuꝫ in cuius summitate est panis put ipse dixit.xi.capi. Uenite:mittamus lignuꝫ in panem eius:⁊ eradamus eum de terra viuentiũ. Quasi dicerent:ppteremus ei passionẽ ponentes xp̄ꝫ qui est panis viuus in ligno:scꝫ crucis crucifigentes euꝫ. Cantat autẽ Hieremias illud Apocal.ij. Dabo ei mãducare de ligno vite qđ est in paradiso dei mei. Super quo dicit August.in apocalipsi.homel.ij sic. Dabo ei manducare de ligno vite. i. de fructu crucis qđ est in paradiso.diuinũ em̃ paradisum dicit ecclesiam. Oĩa em̃ in figuram illius facta sunt.hec ille. ℟ Tertio vadunt simul dauid ⁊ salomon. De dauid dicit Augusti. super psal.xvi sic. Dauid est christus:quia interpretatur dauid manufortis:⁊ quis tam manufortis q̃ christus:qui cruce mundum vicit. Portat aũt dauid in manu sua psalterium. De quo dicit Augustinus in sermone de vtilitate ⁊ cantu personarum in principio sic. Dauid adhuc puer ĩ cythara suauiter canens malignum spiritũ qui operabatur in saule compescuit:non quia in cythara illius tanta virtus erat:sed quia signuꝫ crucis xp̄i qui in ligno extensione neruoꝝ mystice figurabatur:iam tunc spiritum demonis opprimebat.hec ille. Cantat autem dauid illud psal.lxxxviij. Quis est homo qui viuet ⁊ non videbit mortem:eruet animã suã de manu inferi. Super quo dicit Augustinus libro.xij.de ciuitate dei. capitulo.xi. sic. Quis est iste nisi de substantia illa israel et semine dauid iesus xp̄s. De quo aplus dicit. Xp̄s surgens a mortuis iam non moritur ⁊ mors ei vltra non dñabitur. Sic em̃ viuet ⁊ non videbit mortẽ:⁊ tamen mortuus fuerit:sed animaꝫ suam eruit de manu inferni quo pp̄ter quorũdã soluenda peccata vel in infernalia vincula descenderit. Eruit autem potestate illa qua in euãgelio dixit. Potestatẽ habeo ponendi aĩam meaꝫ:⁊ ptãtem habeo iterũ sumendi eaꝫ.hec ille. Cũ isto vadit

salomon. de quo dicit Aug. super psal. vij. sic. Salomon quippe interpretaf pacificus. Aperte hoc vocabulū illi verissime atq; optime congruit: per quē mediatorē ex inimicis concepta remissione peccatorum: reconciliamur deo. hec ille. Portat autē in manu sua coronam dicens illud Cant. iij. Egredimini filie syon: et videte regem salomonem in dyademate quo coronauit eum mater sua. Super quo dicit Augus. in sermone de corona dñi sic. Synagoga quidē mater xpi fm carnem nouercam te exhibens affectu crudelitatis et effectu: nostrum salomonē corona spinea coronauit. Scripsit nāq; Johes euāgelista. Exiuit iesus portans coronā spineā etc. Cantat autē salomon illud. Sapie. xiiij. Benedictū est em̄ lignū per quod fiet iusticia. Super quo dicit Aug. lib. xiij. de trinitate. ca. xiiij. sic. Que est iusticia qua victus est dyabolus nisi iusticia iesu xpi? Et quomodo vict9 est? quia cū in eo nihil morte dignū inueniret. occidit eū tamē. Et iustū est vtiq; vt debitores quos tenebat liberi dimittanf in eum credentes quē sine vllo debito occidit. hoc est q iustificari dicimur xpi sanguine. Sic quippe in remissione peccatoꝝ nostroꝝ innocens ille sanguis effusus est. Vn̄ se dicit in psalmo in mortuis liberus. Solus em̄ a debito mortis est liber mortu9. hec ille. Ecce qualiter patres veteris testamēti associant xpm honorifice in hierl'm ad passionē M̄ [illegible] Post istos vadit summus sacerdos xpus. de quo dicit Augusti. super psal. cxlix. sic. Christus a chrismate dictus est. i. ab vnctione. Reges em̄ vngebanf et sacerdotes: ille vero vnctus est rex et sacerdos. Rex pugnauit p nobis: sacerdos obtulit se p nobis quando p nobis pugnauit. Quādo victus: virtute vicit. Crucifixus est em̄: et de cruce sua in qua erat fixus dyabolum occidit: inde rex noster. Sacerdos autem qz se p nobis obtulit. Date sacerdoti qd offerat. Quid inueniret homo qd daret mūdā victimā? Quid mundum pōt offerre peccat. etc. O inique: o impie: quicquid obtuleris īmundum est: et tamen aliqd mundum deo offerendum est? Quid est apud te qd illi offeras? Non delectaf arietibus: nec hyrcis: nec thauris. Oīa sunt ipsius etiā si non offeras. Offer ḡ illi mūdū sacrificiū: sed petōr es et impius: et inquinatam habes ↄscientiā. Poteris ḡ aliqd mūdū offerre purgat9. sed vt purgeris aliqd p te mundū offerendū est. Quid ḡ p te oblaturus es vt mūderis? Si mūdatus fueris poteris offerre qd mundū est. Offerat ergo seipsum mūdus sacerdos vt mūderis. h est qd fecit xps. Nihil inuenit mundū in hoīb9: qd offerret p hoībus: seipsum obtulit. Mūda victima. felix victima: vā victima. hostia īmaculata. Non ḡ hoc obtulit qd illi dedim9 imo hoc obtulit qd a nobis accepit: et mūdū obtulit. Carnē em̄ a nobis accepit: hanc obtulit. Sed vn̄ illā accepit? De vtero virginis marie vt mundā offerret p īmundis. Ipse ḡ rex: ipse sacerdos: in illo letemur. h ille. Non aūt solus vadit: sed oēs ordines angeloꝝ ipsum circunstāt in modū crucis: vt pateat q ipsi ordines p crucē sunt reparati. Ante vadūt seraphin et cherubin. Post vadūt archāgeli et angeli. In latere dextro vadūt vtutes et ptātes. In latere sinistro vadūt pncipat9 et dñationes. In medio aūt sedet xps super thronos. Ecce crux facta ex nouē ordinibus angeloꝝ: ad designandū q xps in cruce pendens: est in quolibet dictoꝝ ordinū. Primo in ordine seraphin: q interptaf incendiū. et de xpo dr. Deut. iiij. Deus tu9 ignis ↄsumēs est. Scdo in ordine cherubin. qui interptaf plenitudo sciētie. Et de xpo dr. Coll. ij. In q sunt thesauri sapientie et sciētie dei absconditi Tertio in ordine archangeloꝝ. Quarto i ordine angeloꝝ simul. Quia de xpo dr. Esa. ix. Et vocabif nomen eius magni cōsilij angelus. Quinto in ordine vtutū. ps. Dextera dñi fecit vtutem: dextera dñi exaltauit me. Sexto in ordine ptātum. Math. vlti. Data est mihi oīs ptās in celo et i terra. Septimo in ordine pncipatuū. Esa. ix. Fact9 est principatus sup humerū eius. Octauo in ordine dñationū ps. Et dñabif a mari vsq; ad mare. Nono in ordine thronoꝝ. ps. Thron9 tu9 de9 in sclm scli. ¶ Portat aūt xps in manu sua oliuā: in q vt potes expiri sunt cruces infinite. vt sic xps sua mīa reformaret qd corruptū erat. et sic hoīes magnificaret q ad. xi. cruces. Primo p crucē moralē q sensus et cōcupiscētia rōni subdif. s. vt sublimitas sit prudētia: pfundū tēperātia: latitudo iusticia: lōgitudo fortitudo. put declarat sctūs Tho i. ij q. lxi. art. ij. in r'n. dicēs. q numer9 aliquoꝝ accipi pōt aut fm pncipia formalia: aut fm subiecta. Et vtroq; mō inueniūf q̄tuor vtutes cardinales. pncipiū em̄ formale vtutꝫ moralꝫ est bonū rōnis: qd qdē q̄drupliciꝫ ↄsideraf Prio fm q in ipsa rōnis ↄsideratiōe ↄsistit et sic ē prudētia. Scdo, pvt ordo rōnis ponif

prudētia
Iusticia
fortitudo
Temprātia

circa operatiões τ sic est iusticia. Tertio sm φ passio impellit ad aliqd cōtrariū rōni: τ sic necesse est φ passio reprimat per rōnē: τ sic est tēperantia. Quarto sm φ passio retrahit ab eo qd rō dictat: sicuti timor periculoꝝ vel laboꝝ: τ sic necesse est φ homo firmetur in eo qd est rōnis τ nō recedat: τ sic est fortitudo. Simr ꝑ sm subiecta inuenit idē nūer⁹ Quadruplex enī est subiectū ꝟtutꝫ moralis Primo rōnale per essentiā: τ hoc prudentia pficit. Secūdo rōnale per pticipationē: scꝫ voluntas q est subiectū iusticie. Tertio vis ꝯcupiscibilis q est subiectū tēperātie. Quarto vis irascibilis: q est subiectū fortitudinis. hec ibi. τ sic apparet crux. ¶ Secūdo p crucē intellectualē qua ratio pficit. scꝫ vt sublimitas sit sapientia: pfundū sciētia: longitudo intellectus: latitudo cōsiliū. Quia vt dicit sanctus Tho. i.ij.q.lvij.arti.ij. ꝟtus intellectualis speculatiua est per quā intellect⁹ speculatiuus pficit ad cōsiderandū verū: hoc enī ē bonū opus eius. Sed verum cōsiderat quadrupliciter. Uno modo vt p se notū qd se hꝫ vt principiū τ percipit statim ab intellectu: ideo habitus pficiēs intellectū ad hmōi veri cognitionē vocat intellectus q est habitus pncipioꝝ. Secūdo vt per aliud notum tanq vltimū in aliquo genere respectu totius cognitionis humane: τ qr ea q sunt posterius nota quo ad nos: sunt priora τ magis nota sm naturā: vt dicit pmo phicoꝝ. ideo illud qd est vltimū respectu totius cognitionis humane: est id qd est pmū τ magis cognoscibile maxime sm naturā: τ circa hmōi est sapiētia q cōsiderat altissimas cās. vt dr pmo metaphe. Unde cōuenienter iudicat τ ordinat de oibus: qr iudiciū perfectū τ vle hēri nō pōt nisi p resolutionē ad pmas cās. Tertio sm id qd est vltimū in hoc vel in illo genere cognoscibiliū perficit intellectū scia. Quarto sicut ad cōprehensionē veritatis pficit speculatiua p intellectū: sic practica perficit per cōsiliū ad recte iudicandū. hec ibi. Et sic ptꝫ crucis figura restaurata. ¶ Tertio p crucem trāsformalē per quā homo supra rōnem extollit: scꝫ vt sublimitas sit ꝟtus exemplaris: pfundū virtus politica: latitudo virtus purgati animi: longitudo ꝟtus purgatoria. Has qttuor ꝟtutes posuit Macro. in secūdo de sōno scipiōis: quas declarat sanctus Tho. i.ij.q.lxi.arti.v. in rñsione dicens. φ sicut Aug. dicit lib. de morib⁹ ecclē. Oportet φ aīa aliqd sequat ad hoc φ ei ꝟtus possit innasci: τ hoc est deus: quē si sequimur bene viuimus. Oportet ergo φ exēplar humane ꝟtutis in deo preexistat: sicut in eo preexistūt oēs rerū rōnes. Sic ergo ꝟtus pōt cōsiderari put est exēplariter in deo: τ sic dicunt virtutes exēplares: ita scꝫ φ ipsa diuina mens in deo dicat prudētia. tēperantia ꝟo cōuersio intentionis diuine ad seipsū: sicut in nobis tēperantia dicit p hoc φ concupiscibilis cōformat rōni. fortitudo aūt dei est eius immutabilitas. iusticia vero dei obseruatio leg eterne in suis opibus. sicut Plotinus dixit. Et qr homo sm suā naturā est aīal politicū ꝟtutes hmōi put sunt in hoīe sm conditionē sue nature dicunt politice: scꝫ put homo sm has virtutes recte se hꝫ in rebus humanis gerēdis. Sed qr ad hoīem ptinet vt etiā ad diuina se trahat qtū pōt: vt phus dicit x. ethicoꝝ. τ hoc nobis in scriptura multipliciter cōmendat. vt est illud. Math. v. Estote pfecti sicut pater vester celestis pfect⁹ est necesse est ponere quasdā ꝟtutes medias inter politicas q sunt virtutes humane τ exemplares q sunt ꝟtutes dīne. Que quidē ꝟtutes distinguunt sm diuersitatē mot⁹ τ termini: scꝫ ita φ quedā sunt ꝟtutes transcendentiū: τ in diuinā similitudinē tendentium τ he vocant ꝟtutes purgatorie: ita scꝫ φ prudentia: oīa mundana diuinoꝝ ꝯtēplatione despiciat: oēmq aīe cogitationē in diuina sola dirigat. Temperātia vero relinquat inqtum natura patit q corporis vsus reqrit. Fortitudinis aūt est vt aīa ne terreat ppter recessum a corpore τ accessum ad superna. Iusticie vero est vt tota aīa cōsentiat ad hmōi ppositi viā. Quedam vero sunt ꝟtutes iam assequentiū diuinā similitudinē: q vocant ꝟtutes purgati animi: ita scꝫ φ prudentia sola diuina intueat: tēperantia terrenas cupiditates nesciat: fortitudo passiōes ignoret: iusticia cū diuina mēte ppetuo federe societ: scꝫ eam imitando. quas qdem virtutes dicimus esse btōꝝ: vel aliquoꝝ in hac vita pfectissimoꝝ. ¶ Quarto per crucē doctrinalē. qr vt dicit sanct⁹ Tho. parte. iij. q. xlvi. artic. iiij. in rñsione. ꝟ. Sexta rō est τc. Per hoc genus mortis diuerse ꝟtutes designantur. vñ Aug. dicit in libro de qstionib⁹ veteris τ noui testamēti. Non frustra tale gen⁹ mortis elegit vt latitudinis τ altitudinis et longitudinis τ pfunditatis. De qbus apls loquit: magr existeret. Naz latitudo que est in eo ligno: qd transuersum desuper figit b

ad bona opa ptinet qr in eo extenduntur manus. Longitudo in eo qđ ab ipo ligno vsqz ad terrā cōspicuū est. ibi ei quodāmō statur .i. psistit et pseuerat: quod longanimitati tribuit. Altitudo est in ea ligni parte q̄ ab illa que transuersa figit: sursum v̄sus relinquit. hec est ad caput crucifixi: qr bene sperantiū supna expectatio est. Jam v̄o illud ex ligno quod fixū occultat vnde totū illud exurgit significat pfunditatē gratuite gratie. et sicut idem Aug. dicit sup Joh. Lignū in q̄ erant fixa mēbra patientis: etiā ad cathedraz fuit magistri docētis. hec Thomas. ecce figura crucis reformata. ¶ Quinto p crucē vniuiuā scz vt sublimitas sit reparatio ruine angelice. pfundū sit liberatio sanctoꝝ patrū a limbo. Latitudo sit vocatio vtriusqz ppli. Lōgitudo sit ↄtinuatio redēpti ppli. ecce rc. ¶ Sexto p crucē mortificatiuā .s. vt sublimitas sit mortificatio ppie volūtatis cū aplo. Galat. ij. Viuo ego iam nō ego. viuit v̄o in me xp̄us. pfundum sit mortificatio carnis cuz aplo. Gal. v. Qui aūt sunt xp̄i carnē suā crucifixerunt cū vitijs et ↄcupiscētijs. Dexterū sit mortificatio in mūdanis. Gal. vlti. Mihi mundus crucifixus est et ego mundo. sinistrū sit mortificatio in naturalibus. Phil. i. Mihi viuere xp̄us est et mori lucrū. ecce crux reformans ea p que homo peccauerat vt pz. ¶ Septimo p crucē recōciliatiuā .s. pnie vt sublimitas sit amor dei quē offendisti. pfunduz sit dolor p gr̄a quā amisisti. dextrū sit tior mortis ad quā cucurristi sinistrū sit horror pene ad quā trāscurristi. iō dicit xp̄us. Si qs vult venire post me abneget semetipm et tollat crucē suā et sequat me. ecce crux. ¶ Octauo per crucem gratificatiuā .s. gr̄e cū gr̄arū actione vt sublimitas sit habere bn̄ficia in memoria recordando. pfundū in intellectu cōtemplādo. dexterū in voluntate amādo. sinistrū in sensu cogitādo crucis et passionis mysteriū: put nobis in sacrificio memorie dominice passionis ostendit. Unde sanctus thomas iij pte. q. lxxxiij. arti. v. ad tertium dicenduz dicit sic. Sacerdos in celebratiōe misse vtitur crucis signatione ad exp̄mendā passionem xp̄i que est ad crucē terminata. Est aūt passio xp̄i quibusdā quasi gradibus pacta. Nā p̄mo fuit xp̄i traditio facta a iuda et a iudeis quod significat trine crucis signatio sup illa v̄ba. hec dona. hec munera. hec sancta sacrificia illibata. Secūdo fuit christi venditio. Est aūt vēditus sacerdotibus: scribis et phariseis ad quod designandū fit trina crucis signatio sup illa v̄ba: ascriptā: ratā: rōnalem. vel ad ondendū p̄cium venditionis .s. in. xxx. denarijs. Addit aūt duplex crux sup illa v̄ba: vt nobis corpus et sanguis rc. ad designādum psonā iude venditoris. Tertio fuit p̄signatio passionis xp̄i facta in cena: ad quod designandū fiūt due cruces. Una in cōsecratione corpis: altera in ↄsecratiōe sanguis. vn̄ vtrobiqz dr̄ bn̄dixit. Quarto fuit ipa passio xp̄i. vnde ad rep̄ntandū q̄nqz plagas fit q̄ntuplex crucis signatio supra illa v̄ba. hostiā purā. hostiā sanctā. hostiā immaculatā. panem sanctū vite eterne et calicē salutis ppetue. Quinto rep̄ntat extensio corpis et effusio sanguinis et fructus passionis p trinam crucissignationē que fit sup illa v̄ba. Corp⁹ et sanguinē sumpsimus omni bn̄dictione celesti rc. Sexto rep̄ntat triplex oratio quam fecit in cruce. vna p psecutoribus cum dixit. Pater ignosce illis rc. Scđa p liberatione a morte cū dixit. deus meus: deus me⁹: vt qđ dereliquisti me. Tertia ptinet ad adeptiōez glorie cū dixit. Pater in man⁹ tuas cōmēdo spm̄ meū. Et ad h̄ significandū fit trina crucissignatio sup illa v̄ba: sctificas: viuificas: bn̄dicis. Septimo rep̄ntantur tres hore q̄bus pependit in cruce .s. a sexta hora vsqz ad nonā. Et ad hoc significandū fit iterū trina crucissignatio ad illa v̄ba: p ipm̄: et cū ipo: et in ipo. Octauo rep̄ntat separatio anime a corpe p duas cruces subsequētes ex calicez factas .s. ad illa v̄ba ext. deo p̄re oīpotente in vnitate sp̄ussancti rc. Nono rep̄ntat resurrectio facta tertia die p tres cruces q̄ fiunt ad illa v̄ba. Pax dn̄i sit semp vobiscū. Un̄ consecratio huius sacramēti et acceptatio sacrificij et fructus ei⁹ pcedit ex v̄tute crucis xp̄i. Ecce magnificatio hoīs ex cruce vt pz. ¶ Nono p crucē exprobratiuā .s. qn̄ crux appebit i iudicio cū in forma hūanitatis appebit xp̄s vn̄ Criso. sup Mat. dicit sic. Cōsidera quanta sit v̄t⁹ crucis. sol obscurabit: et luna n̄ dabit lumen suū: vt discas q̄tum crux et luna lucidior: et sole pulchrior est rc. vn̄ in excellētia gl̄ie tūc erit. ¶ Decio p crucē gl̄ficatiuā scz in q̄tuor dotibus corpis glorificati: vt sublimitas sit claritas. pfundū agilitas. dextrum subtilitas. sinistrū impassibilitas: de his dr̄ in die pasche. ¶ Undecimo p crucē ↄtatiuaz scz btitudinis aīe vt sublimitas sit clara visio pfundū cōphēsio. latitudo fruitio. lōgitudo eterna vnio .s. cū trinitate bn̄dicta. Pro-

B

subtili claritas agilitas impassi
visio
fruitio

pter has rõnes xp̃s portat oliue lignũ cõtinens signũ crucis expsse. ¶ Cãtat aũt xp̃s illud Esa.lxv. Scd̃m dies ligni erũt dies ppl̃i mei. quasi dicat q ppl̃s xp̃i semper veneratus est lignũ: et signũ crucis xp̃i. qui autẽ nõ venerebant crucẽ xp̃i nõ erant xp̃i. vñ oẽs electi et sancti dei incipiẽdo ab abel vsq3 in finẽ seculi venerati sunt et adorauerũt crucẽ xp̃i. Cuius figurã repñtauit signũ Tau quod siĩtudinẽ crucis exp̃mebat. De quo dicit dñs p ezechielẽ pphetã. signa Tau in frontibus eoꝝ. et scd̃s tho.iij pte.q.xxv.arti.iiij.in rñ.dicit q crux xp̃i ẽ adorãda adoratione latrie: q2 honor seu reuerẽtia nõ debet nisi rõnali nature. Creature aũt insensibili nõ debet honor vel reuerẽtia nisi ratiõe nature rõnalis. et hoc dupl̃r. Uno modo inq̃tum repñtat naturã rõnalẽ. alio modo inq̃tũ ei q̃cũq3 mõ oiũgit. Prĩo mõ psueuerũt hoĩes venerari reg̃ ymaginẽ: scd̃o mõ ei vestimẽtũ. vtrũq3 aũt venerãt hoĩes eadẽ veneratõe q̃ venerant̃ et regẽ. Si g̃ loq̃m de ipsa cruce in qua xp̃s crucifix9 est vtroq3 mõ ẽ a nobis venerãda. Uno modo. scz inq̃tum repñtat nobis figurã christi extẽsi in ea. alio modo ex ptactu ad mẽbra xp̃i: et ex h̃ q ei9 sanguine est pfusa. vñ vtroq3 mõ adoratur eadẽ adoratõe cũ xp̃o. s. adoratõe latrie. Et pp̃ter hoc etiã crucez alloq̃mur et dep̃camur quasi ip̃m crucifixũ. Si võ loq̃mur d̃ effigie crucis xp̃i in quacũq3 alia materia puta lapidis vel ligni: argẽti vel auri: sic veneramur crucẽ tm̃ vt ymaginẽ xp̃i. Uñ Damas. dicit li.iiij.sic. Preciosuz lignũ vt scificatũ ptactu sancti corpis et sanguis decenter adorandũ dicimus. clauos: indumẽta lanceã et sac̃ eius tabernacula: h̃ ibi. ¶ Isto mõ honorifice associatus xp̃s dũ transiret p viã veniẽs in hierusalẽ. alij vestimẽta sup aĩalia imposuẽt: alij in terrã sternũt: alij ramos de arborib9 cedũt Et vt d̃r in homel. Qui vestimẽta sup aĩalia ponũt ap̃li sunt. q̃ mentẽ audientiũ p suã p̃dicatione emũdant. Qui võ vestimẽta sua in via sternũt sancti martyres sunt: q̃ duz p testamẽto dei sua corpa ad supplicia tradiderũt ostenderũt nobis viã regiã per quam ad celestia gradi debeam9. Qui autẽ ramos de arborib9 cedũt cõfessores accipiunt: q̃ dũ ad nostrã eruditionẽ pruz p̃cederiũ snĩas p ferũt: quasi ramos de arboribus cedũt. h̃ ibi ¶ Hi oẽs portãt in manibus ramos palmarũ de q̃bus dicit augu. in s̃mone hodierno sic. Rami palmaruz laudes sunt significante s victoriã qua dñs iesus xp̃s mortẽ moriẽdo superatur9 et tropheo cruc̃ de dyabolo mortis p̃ncipe triũphatur9 ẽ. h̃ ille. s̃ vt dic̃ Hiero. in homelia. Cũq3 opa cũcta fecissent vocis quoq3 tribuũt testimoniũ: et p̃cedẽtes ac seq̃ntes: nõ breui silentij pfessione: s̃ clamore plenissimo resonãt. Osanna filio dauid: bñdictus q̃ venit in noĩe dñi. Perspicue ostẽdit q aduẽtus xp̃i nõ tm̃ hominũ salus: sed etiã toti9 mũdi fuit: terrena piũgens celestibus. cui oẽ genu flectat̃ celestiũ terrestriũ et infernoꝝ: h̃ ille. ¶ Introeũte aũt iesu cũ tota turba hierosolymoꝝ. ciuitas commouet̃ mirãs frequẽtiã: nesciẽs v̾itatem: et dicens. Quis est h̃? Populi aũt dicũt. Hic ẽ iesus ppheta a nazareth galilee: propheta quem moyses similez sui dixerat venturum s nazareth autem galilee. quia ibi educatus vt flos cãpi enutriret̃ in flore v̾tutũ. Et statim intrauit in tẽplũ dei. ibiq3 docebat populos de regno celoꝝ. Erãt aũt gẽtiles q̃daz q̃ ascenderãt vt adorarẽt in die festo. Hi g̃ accesserũt ad philippũ q̃ erat a betsaida ciuitate galilee: et rogabãt eũ dicẽtes. Dñe volumus iesum videre. vt d̃r Joh.xij. Hi figurabãt eccl̃iam xp̃i pgregatã ex gẽtibus: q̃ venit audire sapiaz iesu xp̃i: sicut regina saba sapiam salomonis: put declarat aug. s̃mõe ij. de dedicatõne eccl̃ie dicẽs. Hec est regina illa q̃ venit de ptib9 ethiopie audire sapiam salomonis. sed hec nõ tam extna regiõe q ex diuersis mũdi ptibus regẽ auditura puenit: sicut scriptura cõmemorat. Regia saba vẽit a finib9 terre audire sapiam salomonis venit eccl̃ia ad redẽptorẽ et eruditorẽ suum vt de stultitia erroris: doctrinã audiret v̾itas Ingressa regia saba in hierl̃z cũ m̃lto comitatu et diuitijs: cũ camelis portãtib9 aromata et aurũ infinitũ nimis: et gẽmas p̃ciosas Uenit ad salomonẽ et locuta est vniuersa q̃ hẽbat in corde suo. g̃ in figura illi9 vẽit eccl̃a ex gẽtibus imponens finẽ cupiditatibus vitijsq3 frenis audire sapiam salomonis. i. viri pacifici dñi nr̃i iesu xp̃i q̃ fecit vtraq3 vnum solues inimicitias inter deũ et hoĩem i carne vna. venit post veteres et vanas sup̾stitiones audire et discere de fidei illuminatõe: de iudicio futuro: de aĩe immortalitate: de spe resurrectionis et glie. Uenit aũt in hierl̃m cũ multo comitatu. i. nõ iam cũ vna tm̃ gẽte iudeoꝝ sicut synagoga solos habuit iudeos: s̃ tot9 mũdi gẽtibus diuersisq3 natõibus. Uenit g̃ exhibẽs mũera digna xp̃o aurũ et gẽmas p̃ciosas: et h̃ camelis portãtibus. i. ex gentili pplo venietib9 q̃ p̃us fuerũt vitio et feditate

distorti: ⁊ maloꝝ onere curuitac pctōꝝ pra-
uitate difformes. Cū his tanq̄ muneribus:
regina hec ingredit̄ ad pacificū regem xp̄m
exhibēs secū aromata fidei aurū ꝑciosum
incensum ꝑciosum: splendoreſq̄ gēmarū. i.
ornaméta ꝟtutū. Et locuta est vniuersa que
habebat in corde suo. i. aperuit ei cor suum ⁊
manifestauit ei o cculta ꝯſcīe in ꝯfessione et
plenitudine ꝑcedentiū delictoꝝ. Uideamus
q̄d hec regina agat. Uidēs inq̄ regina saba
oēm sapiam salomonis ⁊ domū quā edifica
uerat ⁊ cibos mēse eius: ⁊ holocausta q̄ offe
rebat in domo dñi nō hēbat vltra spm̄. q̄d
erat rōnis vt hec potens regina domū: expē
sas ⁊ cibos regios tantope miraret̄: ḡ hoc
loco aliq̄ maiora op₃ nos inq̄rere. Uidit er-
go eccīa ꝯgregata ex gētibus sapiam xp̄i. i.
post carnalia instituta gentiliū: post hūana₃
⁊ aīalē doctrinā ph̄oꝝ: accepit intellectum
salutis sue: inspexit spūaliū mirabilia bono-
rum. Agnouit vnū fabricatorē celi ⁊ terre et
potētissimū ꝯditorē humani generis de cui⁹
sapiā dr̄. Omnia in mensura pondere ⁊ nu
mero ꝯstituisti dñe. Uidit etiā domū qua₃
edificauerat. i. incarnationē hoīs assumpti.
De qua domo dicit ap̄ls. In quo hītat eis
plenitudo diuinitatis corpaliter. Uidit etiam
cibos salomonis. i. altaris sacramēta celestia
de q̄bus dr̄. Panē celi dedit eis: panē ange-
loꝝ māducauit homo. Uidit et holocausta
eius. i. orōnē sine dubio supplicationūq̄ my
steria: ⁊ obstupuit. Ibi vidit inestimabiles
diuitias dñi sui. Dixitq̄ ad regē. Uerus est
s̄mo quē audiui in terra mea sup s̄monib⁹
tuis ⁊ sup sapia tua: ⁊ nō credebā narrātib⁹
donec ipa veni ⁊ vidi oculis meis ⁊ probaui
q̄ media ps mihi nūciata n̄ fuiss₃. Maiora
sūt sapia tua ⁊ opa tua q̄ rumor quē audi-
ui. Cū ḡ puenerit regina h. s. eccīa in eternā
hierl̄m. i. visionē pacis. ⁊ ingressa fuerit btā₃
requiē ⁊ glīa₃ celestiū pmissoꝝ multo plura
⁊ magnificētiora pspiciet q̄ ei sint p scā elo
quia: p ꝓphas p ap̄los in hac terra nūciata
Nūc eñ tāq̄ p speculū ⁊ i enigmate: tc̄ aūt
ocul̄ suis videbit facie ad faciē. ⁊ his ꝟbis
vti poterit dicēs. Uerus est s̄mo quē audiui
in t̄ra mea sup s̄monib⁹ tuis. Maiora sunt
opa tua q̄ rumor quē audiui: h̄ est dicē. O
dñe de retributōib⁹ tuis magna q̄dē spare p̄
sumpsi sed maiora pcepi ⁊c. h̄ ille. Ex occa-
sione ḡ gētiliū istoꝝ q̄ cū videre cupiebāt:
āñūciat ipē xp̄s plenitudinē futurā gentiū.
Promittit nāq̄ adesse horā clarificationis
sue: quā factā in cel̄ gētes fuerāt credi ture.
Pharisei ḡ dixert ad semetipōs. Uidet̄: q̄z
nihil pficim⁹. Ecce mūdus tot⁹ post eū abit.
ecce volūt iudei xp̄m occidē. gētiles xp̄o vidē
⁊ tñ oēs q̄ añ euāgeliū ⁊ q̄ p⁹ euāgeliū dño
crediderūt: ꝯsona ꝯfessiōis voce iesu₃ laudāt
dicētes. Bñdict⁹ q̄ venit in noīe dñi rex isrl̄.
Qui viuit cū pr̄e ⁊c.

In cena dñi. Sermo. xli.

Nusquisq̄ cenā suā
māducet. ij. Coꝝ. xi. ⁊ in ep̄la ho
dierna. Dauid ꝓph̄a. ps̄. cx. dicit
Memoriā fecit mirabiliū ⁊c. ⁊
ps̄. cxxxiiij. Oculi oī₃ in te sꝑāt dñe ⁊c. filr
Luce. xiiij. dr̄. Nemo q̄dā fecit cenā magnā
⁊ vocauit m̄ltos. In cui⁹ exēplū ponit̄ hester
ꝑmo. c. q̄ rex assuerus fecit grāde cōuiuium
cūctis ꝑncipib⁹ ⁊ optimatib⁹ suis. vñ apoc.
xix. c. dicit Ioh. Et vidi vnū āgelū stāte₃ in
sole ⁊ clamauit voce magna dicēs oib⁹ aui
bus q̄ p mediū celi volabāt. venite ⁊ ꝯgrega
mini ad cenā ⁊ comedet̄ carnes. Iste āgel⁹
est xp̄s. Esa. ix. Et vocabit̄ nomē ei⁹ magni
ꝯsilij angel⁹ q̄ stat in sole diuinitat: q2 i sole po
suit tabernaculū suū: ⁊ clamat voce magna
oībus fidelib⁹ xp̄ianis q̄ sunt aues celi: q̄m̄
nr̄a ꝯuersatio in celis est. Phil. iij. Et vbi fue
rit corpus illic ꝯgregabunt̄ ⁊ aq̄le. Matth.
xxiiij. Itē venite ⁊ ꝯgregamini ad me oēs q̄
laborat̄ ⁊ onerati estis ⁊ ego reficiam vos.
Mat. xi. Sup q̄b⁹ ꝟbis moueo istā q̄ōne₃.
Utrū sacrm̄ eucharistie int̄ cetera sacra
noui testi sit tāte excellētie ⁊ dignitat̄ q̄ sine
eo nll̄a sit sps̄ vite ⁊ imortalitat̄. Ad istā q̄ō
nē r̄ndēt duo doctores. Prio dyo. iij. c. eccl̄.
hierar. dic̄ q̄ n̄ ꝯtigit aliquē pfici pfectione
hierarchica nisi p diuinissimā eucharistiā. Se
cūdo scūs tho. iij. pte. q. lxv. ar. iij. i r̄n. vbi di
cit q̄ simpl̄r loq̄ndo sacr₃ eucharistie ē potis
simū int̄ alia sacra. ⁊ pbat trib⁹ rōib⁹. s. rōe p
fectōis rōe ordiatōis rōe ꝯsūmatōis. Prio
rōe pfectōis q̄ ad ꝯtinētiā: q̄m̄ i h̄ sacro ꝯtinet̄
ipē xp̄s substāntialr̄. i alijs aūt sacris ꝯtinet̄.
q̄dā ꝟt⁹ instrāl̄ pticipata a xp̄o. Sēp āt q̄ō
ē p eēntiā ē poti⁹ eo q̄ō ē p pticipatōe₃. vnde
Alex. papa q̄ntus a petro: vt hr̄ de ꝯsec. dist.
ij. c. nihil dicit sic. Nihil in sacrificijs mai⁹ eē
pōt q̄ corpus ⁊ sanguis xp̄i. nec vlla obla-
tio hac potior est: sed hec omnes excellit que
pura consciētia est dño offerēda: ⁊ pura mē
te sumenda atq̄ ab omnibus veneranda
Et sicut potior est ceteris: ita potius excoli

& venerari debet. hec ille. Et Hieroñ. ad rusticū narboñ. epm. vt habet in decr. di. xcv. c. ecce ego. dicit sic. Quid maius est xpo? Et qd poterit corpori & sanguini eius anteponi Et Greg. vt habet. i. q. i. ca. multi secularium. dic sic. Quid melius corpore & sanguine xpi? quasi dicat nihil. Secūdo rone ordinationis sacroꝝ adinuicē. Nam oia alia sacramēta vident ordinari ad hoc sacramentū sicut ad finē, qd ptz inductiue in oibus. Primo sacramentū ordinis ordinat ad eucharistie cōsecrationē. Ioh. xiij. ca. Hoc facite in meā cōmemorationē. Secundo sacrm baptismi ordinat ad eucharistie pceptionē in quo etiā pficit aliqs per cōfirmationē: scz vt non vereat se substrahere a tali sacramēto. Tertio p pniam & extremā vnctionē preparat homo ad digne sumendū corpus xpi. Quarto matrimoniū saltē sua significatione attingit hoc sacrm inquantū significat cōiunctionem xpi & ecclie: cui' vnitas p sacramentū eucharistie figurat. vñ aplus dicit. Eph. v. Sacramentū hoc magnū est. ego aūt dico in xpo & in ecclia. Tertio rone cōsummationis scz ex ritu sacramētoꝝ. Nam fere oia sacramēta i eucharistia cōsummant. vt dicit Dyoñ. iij. c. ecclia stice ierarchie. Sicut pz q ordinati cōmunicāt & etiā baptisati si sint adulti. Et. q. lxxiij. art. iij. in rñsi. dicit sic. In hoc sacramēto est ꝯsiderare duo: scz ipsum sacrm & rem sacramenti res sacramenti est ipsa vnitas corporis mystici sine qua nō pōt esse salus. nulli enī ptz aditus salutis extra ecclesiam: sicut nec in diluuio absqz archa noe: q̄ significat ecclesiam. vt habet. i. Petri. iij. Res alicui' sacramenti pōt haberi etiā ante pceptionem sacramēti ex ipso voto sacramēti pcipiendi vñ ante pceptionē sacramēti pōt homo habere salutē ex voto pcipiendi hoc sacramentū sicut etiā ante baptismū ex voto baptismi Ideo dicit Aug. in epl'a ad bonifa. Nulli ē aliquatenus ambigendū: tunc vnūquēqz fidelium corporis sanguinisqz dñici participem fieri: qñ in baptismate mēbrum corporis xpi efficit: nec alienari ab illius panis calicisqz consortio: etiā si antequā panē illum comedat & calicē bibat. de hoc seculo in vnitatē corporis xpi constitutus abscedat. hec ille. B

Quia vero hoc sacrm ē necessariū ad salutē nostrā. ideo a principio mundi vsqz ad finem nemo saluat nisi ex cōione corporis & sanguinis xpi: aut in veritate: aut in figura. Propterea ad tm cōuiuiū xps instruxit sex mensas diuersi generis. i. in qbus residēt diuersa genera hoim sm diuersitatē tēpoꝝ. in qbus nihil aliud pponit nobis sumendum nisi corpus xpi.

Prima ē mensa legis spiritalis.
Secūda ē mēsa legis naturalis.
Tertia est mēsa legis diuinalis.
Quarta est mēsa legis gratificatiue.
Quinta est mensa legis positiue.
Sexta est mensa legis glorificatiue.

In prima mensa sedet chorus angeloꝝ. In secunda mensa sedet cetus pr̄iarcharum antiquoꝝ. In tertia mensa sedet plebs hebreoꝝ. In quarta mensa sedet ordo discipuloꝝ. In qnta mensa sedet collegiū xpianoꝝ In sexta īnūerabilis multitudo sctoꝝ. C

Quantū ad primā mēsam in qua sedet chorus angeloꝝ sciēdū q mēsa seu tabula in qua sedent angeli in domo celesti est liberū arbitriū fundatum sup duos tripodes. primus est intellectus qntum ad cognitionē matutinā & vespertinā. Vñ Aug. dicit quarto super gen. ad litterā. Multum interest inter cognitionē cuiuslibet rei i vbo dei & cognitionē eius in natura eius. vt illō ptineat ad diē h aūt ad vesperā. hic intellect' habet tres pedes sm Berñ. Dispositionem dignitatis perpetuitatē imortalitatis: puritatē mentis. Secūdus tripos est voluntas. qz vt dicit Aug. xi. de trini. Imago trinitat' que in angelis maxime relucet inuenit sm memoriā intellectū & voluntatē: cuius tres pedes sunt in affectu benignitas: in religione pietas: in cohabitatiōe vnanimitas: gra sape extensum est gratia in qua creati sunt angeli. vñ Aug. xij. de ciuita. dei. ca. ix. dicit. Bonā voluntatē qs fecit in angelis nisi ille q cos cum sua voluntate. i. cum amore casto qua illi adherēt creauit simul in eis cōdens naturā & largiens grām. Etiā magr sniarum lib. ij. dist. in v. dicit. Non indigebat angelus gratia p quā iustificaret: qz malus non erat sed qua ad diligendū deum pfecte & obediendum adiuuaret &c. Et de pnia dist. ij. §. Quod ergo reprobi dicit. Accepit ergo dilectionem in sui creatione sicut ceteri de qb' dicit Angelice xtutes que in dei amore pstiterunt: non ait que deum diligere ceperūt sed que in eius amore pstiterunt: que ex creatione diligere ceperant.. vt principiū diue dilectionis oibus credat esse cōe: pseuerantia vero, tantūmodo coꝝ intelligat q in re-

tributione hoc accipere meruerũt: vt confir mari vlterius cadere nõ possent: ⁊ hoc de se certissime scirent. vnde bene apud moysen p̄us celũ: deinde firmamentũ factũ esse dr: q: nimirũ angelica natura p̄us eq̄liter subti lis in supiorib⁹ est ɔdita. postea in ɔsisten tibus in amore sui creatoris mirabilr cõfir mata: h ibi. In hac mẽsa nihil penit nisi cor pus xp̄i quod manducãt angeli spũalr vsq̧ ad completam satietatẽ. Pro cuius intelle ctu nota vt dicit scũs thomas. iij. pte. q. lxxx arti. ij. in rñ. Dupl'r ɔtingit manducare spũa liter corpus xp̄i. Uno modo ip̄m xp̄m put in sua specie cõsistit. ⁊ hoc modo ãgeli spũa liter manducãt ip̄m xp̄m inq̄tũ ei vniũtur fruitione charitatis perfecta ⁊ visione ma nifesta: quẽ panẽ expectamus in p̃ria. Nunc ꝟo p fidez sicut nos hic ei vnimur. Alio mõ ɔtingit spũalr manducare ip̄m: put est sub spẽbus huius sacramẽti inq̄tum. s. aliquis credit in xp̄m cum desiderio sumẽdi h̄ sacra mentũ: ⁊ hoc nõ solũ est manducare spũalr xp̄m. sed etiã spũaliter manducare h̄ sacra mentũ quod ñ cõpetit angelis. iõ angeli spũ aliter manducãt xp̄m. Quod probat tribus rõnibus. Primo sic. q: sup illud ps. Panez angeloꝝ manducauit homo: dicit glosa. i. cor pus xp̄i qui vere est cibus angeloꝝ. Sꝫ hoc nõ esset nisi angeli spũaliter xp̄z mãducarẽt ⁊c. Scd̃o sic. Aug sup Ioh. dicit sic. Hũc ci bum ⁊ potum vult intelligi corpis ⁊ mẽbroꝝ suoꝝ quod est ecc'lie in predestinatis socie tate: sed ad illam societatẽ ptinẽt nõ soluz hoĩes sed etiã angeli ḡ sancti angeli spũalr manducãt. Tertio sic Aug. lib de ꝟbis dñi dicit. Spũalr mãducãdus est xp̄s quõ ipse dixit. Qui mãducat meã carnẽ ⁊ bibit meuz sanguinẽ in me manet ⁊ ego in eo Sꝫ hoc cõuenit nõ solũ hoĩbus s̄ etiã sanctis angel' in q̄bus p charitatẽ est xp̄s ⁊ ipsi in eo. ḡ sc̄i angeli spũalr manducãt xp̄m. iõ cantat scã mr ecclia: panis angelicus fit panis hoĩm. ꝓpterea dicit aug. iij. lib. de libero arbitrio. Quid enĩ tam opus habẽs mĩa q̄ miser⁹ et q̄d tam indignũ diuina mĩa q̄ supbus mis. et quo factũ est vt illud dei ꝟbum p q̄d factã sunt oĩa ⁊ quo fruit omĩs angelica btitudo vsq̧ ad miseriã nostrã: clemẽtiã suã porrige ret: ⁊ ꝟbũ caro fieret ⁊ habitaret in nobis. Sic enĩ possꝫ panẽ ãgeloꝝ mãducare hõ: nõ dũ angelis adeq̄t⁹. si panis angeloꝝ homi nibus dignaret equari. nec sic ad nos descẽ dit vt illos desereret: sed simul integer illis: integer nobis: illos intrinsecus pascẽs per illud quod deus est: nos forinsec⁹ admonẽs p id quod sumus. nos ydoneos facit p fidẽ quos p spẽm pascat equalr: q: enĩ rõnalis creatura ꝟbo illo tanq̧ optimo cibo pascit: humana aũt aĩa rõnalis q mortalib⁹ vincul' pcti pena tenebat ad hoc diuine cognitiõis est redacta vt p cõiecturas rerũ visibiliũ ad intelligẽda inuisibilia niteret. Cibus rõnalis creature fact⁹ est visibilis nõ mutatione sue nature: sed habitu nr̃o: vt visibilia sectantes ad se inuisibilẽ reuocaret: hec ille. In hui⁹ fi gurã dixit angelus raphael. Thobie. xij. ca. Ego cibo: ⁊ potu inuisibili vtor. i. fruitiõe apta diuinitatis in xp̄o. Et Augu. sup titulũ. ps. xxxiij. dicit. Respicite altitudinẽ ipius sacri In pucipio erat ꝟbum ⁊ ꝟbũ erat apd deũ ⁊ deus erat ꝟbum. Ecce cibus sempiternus sed manducãt angeli: manducãt supne ꝟtu tes manducãt celestes spũs ⁊ saginant: et integrũ mãet q̄d eos satiat ⁊ letificat. Quis aũt homo posset ad illum cibum ascendere. vnde cor tam ydoneũ illo cibo se posset ꝑpa rare. Oportebat ḡ vt mensa illa lactesceret: et ad puulos pueniret. ⁊ ideo ꝟbũ caro fctũ est et hitauit in nobis. Uide ḡ humilitatem q: panẽ angeloꝝ mãducauit homo. i. ꝟbuz illõ a quo pascunt angeli in sempit̃nũ q̄d ẽ equale patri mãducat homo: q: cũ in forma dei esset nõ rapinã ⁊c. vsq̧ mortẽ aũt crucis vt iam de cruce commendaret nobis caro ⁊ sanguis dñi: hec ille.

Quantũ ad secundã mẽ sam in qua sedet cetus patriarcharũ antiq̄ rum. sciendũ q̄ mẽsa in qua sedẽt p̃riarche est lex naturalis que fixa manet in corde ho minũ. sicut aug. ij. ɔfes. dicit. Lex tua scripta est in cordibus hoĩm quã nec vlla q̄dẽ delet iniq̄tas. ⁊ in decret. dist. v. d̃r. Naturale ius ab exordio rõnalis creature nec variat tpe sed imutabile pmanet. Causa hec est fides quã habuerũt sancti p̃riarche de xp̄i incarna tione. Heb. xi. Hi oĩs testimonio fidei pba ti inuẽti sunt. In hac mensa sedet p̄mo adã in statu innocẽtie collocatus in padiso ter restri cui apponit lignũ vite q̄d causat ĩmor talitatẽ. vnde Aug dicit. xiiij. de ciuitate dei c. xxvi Cibus aderat homini ne esuriret: po tus ne sitiret lignũ vite ne illũ senecta dissol ueret. ⁊ in lib. q̄nũ noui ⁊ veteris testĩ dicit: Uite arbor medicine mõ corruptiões hoĩm ꝓhibebat. ⁊ post pctm̃ Ade dictũ ẽ Gẽñ. iij.

Uidete ne forte mittat manũ suaʒ ⁊ sumat de ligno vite ⁊ comedat ⁊ viuat in eternum Prohibitũ aũt fuit ei ne comederet de ligno scie boni ⁊ mali. Istud lignũ vite significat sacrm corpis xpi. iuxta illud apoc. xxij. Ostẽdit mihi fluuiũ aque viue splendidũ sicut cristallum, pcedẽtẽ de sede dei ⁊ agni in medio platee eius. ⁊ ex vtraqꝫ parte fluminis lignuʒ vite afferẽs fructus. xij. p singulos menses reddens fructũ suũ ⁊ folia ligni ad sanitatẽ gentiũ. iste fluuius est ecclia sanctorũ. ps. Fluminis impetus letificat ciuitatẽ dei: que ẽ splendida p vnitatẽ ⁊ charitatẽ: sicut Cypanus papa scribit. vt hr. xxiiij. q. i. loquitur. Quõ multi radij sunt sed vnũ lumen: ⁊ rami arboris multi sunt. sed robur vnũ radice tenaci fundatũ: ⁊ quõ de fonte vno riui plurimi defluũt: ⁊ numerositas lʒ diffusa videat exundãtis copie largitate. vnitas tñ fuatur in origine. Auelle radiũ solis a corpe diuisionem vnitas nõ capit: ab arbore frange ramũ. fructus germinare nõ poterit: a fonte pcide riuũ pcisus arescit. sic et ecclia dñi luce pfusa p totũ orbẽ radios suos porrigit. vnũ tñ est quod vbiqꝫ diffundit: nec vnitas corporis separat. ramos suos p vniuersum orbem copia vbertatis extẽdit: per fluẽtes largit riuos: latius pãdit. vnũ tñ caput ẽ ⁊ vna origo. ⁊ vna mr copiose fecũditatis adulterari nõ põt. sponsa xpi incorrupta est ⁊ pudica: vnã domũ nouit: vnius cubiculi scitateʒ casto pudore custodit. h̃ ille. Ibidẽ. c. oĩbus. Hec ecclia pcessit a xpo cuʒ sederet in ligno crucis. vnde magr senten. li. ij. dist. xviij. non sine causa dicit. Sicut mulier õ latere viri dormientis est formata. ita ecclia ex sacramẽtis que de latere xpi in cruce dormiẽtis pfluxerunt. s. sanguine ⁊ aqua qbus redimimur a penis: ⁊ abluimur a culpis. Platea ciuitatis dei est totus mũdus. hui⁹ fluminis. i. ecclesie due sunt ptes. s. militantiũ in mũdo ⁊ triumphantiũ in celo. lignum vite est ipe xps. ps. Erit tanqꝫ lignũ quod plãtatũ est secus decursus aquarũ quod fructũ suũ dabit in tpe suo. Et sancta mr ecclia in officio cãtat. Fructum salutiferũ gustandũ dedit dñs mortis sue tpe. Isti duodecim fructus sũt duodeciʒ pñarche q pcedebãt a deo radicati in eo per benedictionẽ Iacob. vt habet Geñ. xlix. ca. Folia ligni dicunt mirabilia que continent in sacramẽto corpis xpi que erũt ad sanitatem si nõ comederimus de ligno scie boni ⁊ mali. i. si nõ inuestigauerimus per scientias humanas dignitatẽ huius sacramẽti. qꝛ vt dr Prouer. xxv. Qui scrutator est maiestatis opprimet a gloria. Et scã mater ecclia cantat Uerbũ caro panẽ verũ. vbo carnem efficit fitqꝫ sanguis xpi merũ ⁊ si sensus deficit ad firmandu cor sincerũ sola fides sufficit. Secũdo sedet abel dum sup altare offert munera sua deo. Unde Augu. i dyalogo. ad orosium dicit. Tria maxime iustitie pconia in abel fuisse comprobant. s. vginitas sacerdotiuʒ. ⁊ martyriũ: in qbus xpi figurã primus gessit. ideo ignis missus est de celis q hostiã abel sicut sepe factũ esse viris scis legimus: approbauit. hec ille. Ubi nota qꝫ sacrificium quod offerebat abel figurat corpus christi i altari ↄsecratũ quod pia fide ⁊ mẽte deuota offerendũ est. Unde Augu. in orone dñica dicit. pus frater recõciliari iubet pacificꝫ precibus vt deus possit sibi eẽ placatus: sacrificiuʒ est magis deo pax nostra ⁊ fratna cõcordia ⁊ de vnitate pris ⁊ filij ⁊ spũ sancti plebs adunata. Neqꝫ eñ in sacrificijs que cayn et Abel pmi obtulerũt mũera eoꝝ de⁹: sꝫ corda eoꝝ intuebat vt ille placeret in munere q placebat in corde Abel pacificus ⁊ iust⁹ deo sacrificabat innocẽter: ⁊ docuit ceteros quãdo ad altare munus offerũt sic viuere cum dei timore ⁊ cũ simplici corde ⁊ cũ lege iustitie: ⁊ cũ cõcordie pace vt mereant sicut meruit ille in sacrificio dei: hec ille. Quid auteʒ significat ignis ille q de celo descẽdit nisi presentiã trinitatis ⁊ oim sanctoꝝ. vnde greg. i homel. paschali vt habet de consecra. distin. ij. c. quid sit. dicit. Quis eñ fideliũ hr̃e dubium possʒ in ipa immolatõnis hora ad sacerdotis vocem celos aperiri in illo iesu christi mysterio choros angeloꝝ adesse sũma imis sociari. Unum qꝫ ex inuisibilibus atqꝫ visibilibus fieri: hec ille. Tertio sedet Noe de q Geñ. viij. c. Noe qui edificauit altare dño: et de mũdis aialib⁹ et volucrib⁹ obtulit holocausta. Iste cultus Noe figurabat mysteriũ xpi. vnde de aialibus immũdis dicit Augu. lib. vi. cõtra faustũ. Immũdũ qꝑ aial õr eo qꝫ nõ ruminet. Non aũt hoc eius vitium sed natura est. Sũt aũt hoĩes q p hoc aial significant immũdi ppo vitio nõ natura. quia cum libẽter audiant vba sapie postea de eis oino nõ cogitant. Quod eñ vtile audieris velut ab intestino memorie tanqꝫ ad os cogitatõnis recordãdi dulcedine reuocare. qd est aliud qꝫ spũaliter quodãmodo ruminare Quod qui nõ faciũt illoꝝ animaliũ genere

figurant: hec ille. Itaq3 sunt duo gña aialiū mundoꝝ. s. animal ruminās ꝛ scissa vngula Nam ruminatio ad sapiam ptinet: scissa vngula ad mores. Quo ad pmū dicit salomon Prouerb. xxi. Thesaur⁹ desiderabilis ꝛ oleū in habitaculo iusti. ꝛ imprudēs homo dissipabit illud. vel ſm aliam translationem. Thesaur⁹ desiderabilis requiescit in ore sapiētis. vir aūt stultus deglutit illud. Sic in pposito ille q̄ audit ꝛ negligētia fit obliuiosus q̄si deglutit illud quod audit vt iam in ore no sapiat: auditionē illam sepeliēs p obliuionē Qui aūt in lege dei meditatur die ac nocte ruminat ꝛ in quodā quasi palato cordis delectat saporē. vbi ps. Sed in lege dñi voluntas eius ꝛ in lege eius meditabit die ac nocte. Quo ad scd̄3 scissa vngula ptinet ad mores quia cū cito labat lapsus pcti signū ē. de his dicit Aug. lib. l. homel. homelia. xlvi. in pn. hoc q̄ significat q̄ ad ecclīam. s. corpus christi ad grani societatē q3 sctōꝝ nō ptinēt illi qui aut negligētia audiētes sunt. aut mores malos habēt. aut in vtroq3 vitio rephēdunt Quedā aialia dicunt immūda dupl'r. Primo q2 ex rebus immūdis nutriunt sicut porcus. Scd̄o q2 immūde conuersant: sicut quedam aialia sub terra hitantia vt talpe ꝛ mures ꝛ alia hmōi. Noe aūt obtulit aialia munda: sicut vitulū agnū ꝛc. q̄ figurabāt christus Nam xp̄s offert in vitulo pp̄ter virtutē crucis. in agno pp̄ter innocentiā. in ariete pp̄ principatū. in hyrco pp̄ter silitudinem carnis pcti in turture ꝛ colūba duarū naturarū coniunctio monstrabit. vel in turture castitas. in columba charitas figurat. ꝛ ipe noe obtulit ista in holocaustū quod interptat totū incēsum q2 totū comburebat. hmōi eñ sacrificium obtulit pcipue ad reuerentiā maiestatis ipsius: et amorē bonitatis eius ꝛ figurabat statū pfectionis in quo sumus nos quo ad impletionē ɔsilioꝝ xp̄i. Jō aūt totū comburebat: vt sicut totū aial resolutū in vaporem sursum ascēdebat. sic ꝛ nos ad altare accedētes q̄tū3 ad cōionē ex toto nos ei tradam⁹ et subijciamus. vnde aug. sup illud ps. oblationes ꝛ holocausta ꝛc. dicit holocaustu3 est totū igne ɔsumptū qñ totū pec⁹ imponebat are igne cōsumendū: holocaustū dicebatur. Sic totos nos diuinus ignis assumat: ꝛ feruor ille totos arripiat. de q̄ dicit apl's. Spū feruētes. Non tm̄ aīa nr̄a absumat igne illo diuine sapie: sed ꝛ corpus nostrū mereatur ibi immortalitatē. sic leuet holocaustū vt absorbeat mors in victoria: hec ille. Quarto sedet abrahā cui melchisedech rex ꝛ sacerdos obtulit panē ꝛ vinū. Cū eñ q̄tuor reges vastassent terrā in qua hitabāt abrahā ꝛ loth cū multa spolia deportarēt. abrahā inseq̄bat eos cū3 suis q̄bus pcussis ꝛ victis reuertebat ad ppa. Occurrit aūt ei melchisedech offerens sibi panē et vinu3. vt hr̄ gen̄ xiiij. In q̄ pfigurabat diuinū hoc sacr̄3. Idē sctūs tho. iij pte. q. lxxiij. arti. vi. in rn̄. dicit. Quantum eñ ad id quod est sacr̄m tm̄: potissima figura fuit oblatio melchisedech q̄ obtulit panē et vinū: q2 sicut melchisedech erat rex: quia dabit ei dñs deus sedē dauid pr̄is eius ꝛ regnabit in domo iacob in eternum. Luce. ij. Etiā est sacerdos q2 tu es sacerdos in etnū ſm ordinē melchisedech. ps. Unde magister sen. lib. iiij. dist. viij. c. i. in fine dicit. Cui⁹ etiā sacrmēti ritū melchisedech oñdit vbi panem ꝛ vinū abrahe redeūti de plio obtulit. vn̄ vt ait ambro. intelligi dat anteriora esse sacra xp̄ianoꝝ q̄ iudeoꝝ: h ille. Offert autē nobis corpus suū sub specie panis ꝛ sanguinē sub specie vini. vn̄ Alexan. papa: vt hr̄ de ɔse. dist. ij. c. i. dicit. In sacmētoꝝ oblatiōib⁹ q̄ inter missarū solēnia dño offerunt panis tm̄ ꝛ vinū ꝛ aq̄ pmixtū in sacrificiū offerat: h ille. Nā pāis ꝛ vinū sūt materia ɔueniēs hui⁹ sacri. ꝛ h rōnabilr pp̄ q̄tuor rōnes. Prio quidē q̄tū ad vsu3 hui⁹ sacri q̄ ē māducatio Sicut eī aq̄ assumitur in sacro baptismi ad vsum spūalis ablutiōis: q2 corpalis ablutiō fit cōiter in aq̄. ita panis ꝛ vinū q̄bus cōius hoies reficiunt: assumunt in h sacro ad vsu3 spūalis māducatiōis. vn̄ Ambro. li. de sacramētis vt hr̄ de ɔsecra. dist. ij. c. panis ē in altari dicit sic. Sicut eñ mortis similitudine3 assumpsisti: ita etiā sanguinē bibis vt null⁹ horror cruoris fit: ꝛ tamen preciū operet redemptionis: hec ille. Idem lib. de officijs vt habet de ɔsecra. dist. ij. c. forte dicit. Ne ergo plures hoc dicerēt. s. durus est h ſmo: et ne veluti quidā esset horror cruoris si maneret gr̄a redēptionis: iō in similitudinē quidem accipis hoc sacr̄m: sed vere nature gr̄iam virtutemq3 cōsequeris. Ego su3 inq̄t panis viu⁹ qui de celo descēdi: hec ille. Scd̄o quātū ad passionē xp̄i in qua sanguis a corpe est separatus: iō in hoc sacramēto qd̄ est mēoriale dñice passionis seorsu3 sumit panis vt sacr̄3 corporis: et vinū vt sacr̄m sanguinis. Tertio q̄tum ad affectū cōsideratū in vtroq3 sumētu3. q2 vt Ambro. dic̄ sup eplā3 ad Corinth.

hoc sacrm valet ad nutritionē corporis ⁊ aie: ⁊ ideo caro xpi sub spē pāis ꝓ salute corpis sanguis xō sub spē vini ꝓ salute aie offert. sicut dr Gen.ix Q2 aialis aia in sanguie est Quarto qntū ad effectū respcū totius eccle q̄ cōstituit ex diuersis fidelibus sicut panis conficit ex diuersis granis: ⁊ vinū fluit ex diuersis vuis. vt dicit glo. super illud. i. Corin. x. Multi sumus vnū corpus ⁊c. vñ Aug. sermone. xxviij. de resurrectiōe dñi dicit sic. Panis ille quē videtis in altari sanctificatū per xbū dei corpus xpi est per ista volunt dñs xps cōmendare corpus ⁊ sanguinē suū: quē ꝓ nobis fudit in remissionem pctōꝝ si bene accipitis. vt aplus dicit. Unus panis ⁊ vnū corpus multi sumus. Cōmendat nobis in vno pane quomodo vnitatē amare debeamus. Nunq̄ em̄ panis ille de vno grano factus est: nōne multa erāt tritici grana: sed antequā ad panem peruenirent: separata erant. ꝑ aquā cōiuncta sunt ⁊ post contritionem fit panis. Nisi em̄ molat triticū ⁊ aqua ꝯspergat ad istam formā mīme venit q̄ panis vocat. Sic ⁊ nos ante ieiunij humiliationē exorcismi sacramēto qui molebamur accessim⁹ ad baptismum aque qua ꝯspersi sumus. vt ad formā panis veniremus: sed nondū est panis sine igne. Quid ergo significat ignis: chrisma: oleum: qd̄ est spūssancti sacramētū hec ille. Quinto iacob sedet. Fugiens em̄ a facie esau edificauit altare dño q̄ apparuit ei in summitate scale: ⁊ vidit angelos descēdentes ⁊ ascendentes per eam ⁊ confortatus a dño processit obuiam esau fratri suo. vt dicit. Gen. xxvi. Notandū sicut ponit de consecra. distin. i. Altaria si non sint lapidea chrismatis vnctione nō consecrent. Qd̄ quidem cōpetit etiam significationi hui⁹ sacramenti Tū q2 altare significat xpm. dicit em̄ i. Corinth. x. petra aūt erat xps. Tū q2 corpus xpi in sepulchro lapideo fuit recōditum. Competit etiā quo ad vsum sacramēti. Lapis em̄ ⁊ solidus est ⁊ de facili potest inueniri vbiq3: ita ⁊ nos in soliditate fidei sacramētum hoc debem⁹ percipere. vnde Augusti. super Johem. vt habet. de ꝯsecra. distin. ij. ca. credere. dicit. Credere in xpm iesum hoc est manducare panem viuū: qui credit manducat: inuisibiliter saginat: q2 inuisibiliter renascit: ⁊ qui manducat carnem meā ⁊ bibit meū sanguinē vitā habet eternā. hec ille. Et Bern. in quadā epla dicit. Sacrm dei altissimi est humiliter ⁊ fideliter suscipiendū venerandū nō diiudicandū fide sortitū nō innatum: traditione sancitū nō rōne adinuentū. Et sicut iacob deposuit oēm rancorē ⁊ odiū ꝯtra esau fratrē suū: sic ⁊ nos facere debem⁹ cū ad sacrū xpi altare accedamus. vñ Eusebius. vt habet eadē dis. ca q2 corpus. in fine dicit. Cum ad reuerendū altare cibis spūalibus satiandus ascendis: sacrū dei tui corp⁹ ⁊ sanguinē fide respice: honore mirare: mente continge: cordis manu suscipe: ⁊ maxime totū haustu interioris hoīs assume. hec ille. Et Aug. vt legit ibidē. ca. panē. dicit sic. Panem de altari spūaliter mādu care: est innocētiā ad altare portare. pctā ⁊ si sint quotidiana: vel non sint mortifera antequā accedatis dimittite debitorib⁹ vestris. Si dimittas dimittit tibi. Securus accedis: panis est: ⁊ nō venenū. sed vide si dimitt: ne mētiaris deo quē non fallis: mētiri deo potes: fallere ipm non potes. hec ille. De hijs autē fideliter sumentibus corpus xpi dr. Esa. xxxiij. Regē in decore suo videbūt. Quia iacob vidit dñm innixū scale. vbi nota q̄ duplex est oculus. s. spūalis puta intellect⁹ q̄ a certitudine visionis dicit ꝑ similitudinē oculus. ⁊ corporalis ꝓprie dictus. ex quo infero sex. Primo btā trinitas videt corpus xpi in hoc sacro pz q2 modus essendi quo xps est in hoc sacramēto est penitus spūalis: ⁊ a spūali intellectu videri pōt. scz diuino. Secundo angeli ⁊ ceteri sancti vidēt corp⁹ xpi in hoc sacramēto. pz q2 secūdū participatā claritatē diuini intellectus vident ea que spūalia sunt ꝑ visionē diue essentie. Tertio oculus corpalis xpi videt seipsum put est in hoc sacramento. pz q2 ipse oculus corporalis xpi est sub hoc sacramēto. Quarto demones vident suo intellectu xpm in hoc sacramēto per fidē tñ non voluntate assentiunt: sed ad eā signoꝝ euidentia ꝯuincunt. pz Jacobi. ij. Demones credunt ⁊ ꝯtremiscūt. Quinto ab intellectu hoīs viatoris non pōt ꝯspici corpus xpi nisi per fidē: sicut ⁊ cetera spūalia. pz q2 nec etiā intellectus angelicus bm sua naturalia sufficit ad hoc intuendum. Sexto a nullo oculo corporali corpus xpi pōt videri put est in h̄ sacramento. pz duplici rōne. Primo quidē q2 corpus visibile per sua accidentia imutat mediū. Accñtia āt nō hñt imediatā corpis xpi habitudinē neq3 ad hoc sacrm neq3 ad corpus q̄ ipsum circunstāt. ideo nō pñt imutare mediū. vt sic ab aliquo corporali oculo corpus xpi videri possit. Secūdo q2 corpus

xpi est in hoc sacro p modũ substãtie. subã aũt inq̃ztũ hmõi nõ est visibilis oculo corpa li neq3 subiacet sensui neq3 ymaginationi: s soli intellectui. cui⁹ obiectũ ẽ essentia rei. vt dr tertio de aĩa. Ideo ppie loquẽdo corpus xpi sm modũ eẽndi quẽ h3 i hoc sacro neq3 sensu neq3 imaginatione pceptibile est: s so lo intellectu q̃ dr oculus spũalis. Et sic pat3 quõ diuersis modis videt corpus xpi in hoc sacro: quã diuersitatẽ designãt angeli ascen dentes et descendẽtes p scalã. Sexto sedet io seph q̃ factus dñs egypti sua puidentia per septẽ annos puidit toti terre egyptioꝝ. Vñ cũ fratres sui descẽdissent in egyptũ post mltã copiã frumẽti quã eis donauerat inuita uit eos oẽs vt secũ comederẽt panẽ. vñ Augusti. lib. q. geñ. q. clxix. dic. Cu3 dixit ioseph fratrib⁹ suis mecũ comesturi sunt panes. nũ q̃d panes tm̃: sed ab eo qd excellit cetera est 9plexa locutio. Et lib. l. hõeliarũ homel. xliij. Non miremur si noiato pane cetera necessaria intelligunt. quõ qñ ioseph inuitauit fratres suos. hoies inq̃t illi mãducabunt mecũ hodie panẽ. Quare panẽ solũ manducaturi erant? Sed a solo pane intellecta sunt cetera. Unde p istum panẽ intelligere voluit io seph sacm̃ corporis xpi qd nobis sub specie panis offert. Et sicut Joseph inuitauit fratres suos vt comederent secũ panẽ. sic xps de quo dixit apsus. Cũ sit primogenitus in mult fratrib⁹ inuitat nos vt comedam⁹ secũ panẽ dicens. Uenite comedite panẽ meum et bibite vinũ qd miscui vobis. Et nos velut egentes quotidie in oratione dicim⁹. Panẽ nostrũ quotidianũ da nobis hodie. Sup q̃ dicit Aug. ibidẽ sic. Qñ rogam⁹ panẽ quotidianũ. qcquid nobis pter carnẽ nostram in terra necessariũ est postulamus: sed qr ait dñs iesus. Querite primũ regnũ dei et iustitiã eius. et hec oĩa adijcient vobis. Intelligitur etiã hic valde bene panẽ nostrũ quotidianũ da nobis hodie. i. eucharistiã tuã quotidianũ cibum. Norunt enĩ fideles q̃d accipiant et bonũ est eis accipere pane3 quotidianũ huic tpi necessariu3: p se rogant vt bona faciãt et in bonitate et fide et vita bona pseuerent hoc opeant. hoc orant: qr qui non perse uerãt in bona vita separabunt ab illo pane. Ergo panẽ nostrũ quotidianũ da nobis hodie: qd est sic viuamus vt ab altari tuo non separemur: et verbũ dei qd quotidie nobis aperit. Et quodãmodo frangit panis quotidianus est: et quõ illum panẽ vetres: sic istũ mentes esuriunt. Et hunc ergo petim⁹ similiter. Quicq̃d ergo aĩe nostre et carni nostre in hac vita necessariu3 est quotidiano pane conclud: s. hec ille. Quia vero Aug. dicit. q per panẽ ioseph intellexit cetera ita pariformiter q̃cquid est xpi est in hoc sacramento. Ubi nota q in hoc sacramẽto est aliq̃d dupliciter. pmo ex vi sacramenti. scdo ex naturali cõcomitantia. Ex vi q̃dem sacramenti est sub speciebus huius sacramenti id in quod directe cõuertit substantia panis et vini pexistentis put signat per verba forme q̃ sunt effectiua in hoc sacramẽto sicut et in ceteris puta cũ dicit. hoc est corpus meu3: hic est sanguis meus. Ex naturali aũt cõcomitantia est in hoc sacramento illud qd realit est cõiunctũ ei in qd predicta 9uersio terminatur. et sic in sacramento corporis xpi sunt quattuor sc3 diuinitas. Quia diuinitas nunq̃ deposuit corpus assumptũ. ideo vbicũq3 est corpus xpi necesse ẽ diuinitatẽ eẽ. vñ in symbolo ephesino legitur. vt habet. de 9sec. di. ij. ca. necessarie. Participes efficimur corporis et sanguinis xpi non vt cõem carnem percipientes nec viri sanctificati et vbo coniuncti sm dignitatis vnitatẽ: sed vere viuificatricẽ et ipsius vbi grãm factã. hec ibi. Secundo est ibi aĩa quã xps reassumpsit in resurrectione. Ro. vi. X pus resurgẽs ex mortuis: ia3 nõ morit etc. Tertio est ibi sanguis xpi. Quarto est ibi tota quãtitas dimẽsiua corporis xpi et oĩa alia accidẽtia ei⁹. Quia q̃titas dimẽsiua alicui⁹ corporis nõ separatur sm esse a substãtia eius: sed in hoc sacramento est tota substãtia corporis xpi q̃ q̃titas dimẽsiua corpis xpi est in hoc sacro. D

Quantum ad tertiã mẽ

sam in qua sedet plebs hebreoꝝ. sciendũ q mensa est lex scripta quã deus dedit moysi. Bausape est figura diuinitat et humanitat in xpo. Istud signat Nume. iiij. vbi deus p̃cepit moysi q mensam poneret ac pallio ia cinctino eã inuolueret. Sicut dicũt poete. iacinctus fuit homo p̃us demũ in florẽ ẽ mutatus. Sic xps factus homo mortalis p suã resurrectionẽ in florem est mutatus. ps. Refloruit caro mea. Et Ezech. xxvij. dicit. Iacinctus et purpura de insulis elisa facta sunt operimentũ tuũ. Sic itaq3 apposita mensa cum hebrei essent in egypto apponit eis agnus paschalis. Nam vt dicit scũs Tho. pma scde. q. cij. art. v. argu. ij. Ratio litteralis

cõuiuij paschalis fuit in cõmemoratione bñficij quo deus eduxit hebreos ex egypto. vñ per hmõi cõuiuij celebrationẽ pñtebant se ad illuz ppłm pertinere quẽ deus sibi assum pserat ex egypto. Vñ cũ fuerũt ex egypto liberati preceptũ est eis, vt sanguine agni linirent superliminaria domoꝝ: quasi ptestã tes se recedere a ritibus egyptioꝝ q arietez colebãt. vñ ꝛ liberati sunt p sanguinis agni aspersionẽ ꝛ linitionẽ in postibus domoꝝ a periculo exterminij qd ĩminebat egyptijs. in illo autẽ exitu de egypto duo fuerũt. scz festinantia ad egrediendum. impellebant eñ eos egyptij vt velociter exirent. vt habetur. Exodi. xij. Imminebat etiã piculũ ei q non festinaret exire cũ multitudine ne remanẽs occideret ab egyptijs. Festinantia aũt designabat dupliciter. Unomodo p ea q comedebant. preceptuz eñ erat eis vt comederẽt panes azimos in huiꝰ signum q non poterant fermentari cogentibus exire egyptijs: ꝛ q comederent assum igni. sic eñ velocius preparabat ꝛ q os non cõminuerent eo q festinantia nõ vacat ossa frangere. Alio modo q̃tum ad modum comedendi. dicit eñ renes vestros accingetis: calciamẽta habebitis in pedibus vestris: ꝛ comedetis festinãter. qd manifeste significat hoies exeũtes in pcinctu itineris. Ad idẽ etiã ptinet q eis pcipit in vna domo comedetis: neqꝫ feretis de carnibus foras q pp̃ter festinãtiã nõ vacabat inuicẽ mittere exenia. amaritudo aũt quã passi fuerant in egypto figurabat p lactucas agrestes. Figuratiũ rõ hoꝝ ptꝫ q per ĩmolationẽ agni paschalis figurabat ĩmolatio xp̃i. fm illud. i. Corinth. v. Pasca nostrũ ĩmolatus est xp̃s. Sanguis vero agni liberans ab exterminatione linitus in suplimĩnaribꝰ domoꝝ: significat fidẽ passionis xp̃i in corde ꝛ ore fideliũ per quã liberamur a pctõ ꝛ morte. fm illud. i. Petri. i. Redempti estis p̃cioso sanguĩe agni ĩmaculati. Comedebant aũt carnes ille ad significandũ esuz corporis xp̃i in sacramento. Erant autẽ asse igni: ad significandũ passionẽ vel charitatez xp̃i. Comedebant aũt cum azimis panibus ad significandũ purã cõuersationẽ fidelium sumentiũ corpus xp̃i. fm illud. i. Corinth. v. Epulemur in azimis sinceritatis ꝛ veritatis Lactuce autez agrestes addebant in signũ penitẽtie pctõꝝ que necessaria erat sumentibus corpus xp̃i. Renes autẽ accingẽdi sunt cingulo castitatis. Calciamẽta autẽ pedum sunt exẽpla mortuoꝝ patrũ. Baculi etiã habendi in manibus significãt pastoralẽ custodiã. Precipit aũt q in vna domo agnus pascalis comedat. i. in ecclia catholica non in cõuenticulis hereticoꝝ. hec ille. Et iij. parte q. lxxiij. arti. vi. in rñsiõe dicit. q in hoc sacramento tria cõsiderare possumꝰ. scz id qd est sacramentũ tm̃. s. panis ꝛ vinũ. Et id qd est res ꝛ sacramentũ scz corpus xp̃i verũ. Et id qd est res tm̃: scz effectꝰ huiꝰ sacramẽ. i. Sed agnus paschalis q̃tum ad hec tria prefigurabat hoc sacramentum. q̃tum enim ad primum: q manducabat cũ panibus azimis. fm illud. Exodi. xij. Edent carnes ꝛ azimos panes. Quãtũ vero ad secũdũ ĩmolabatur ab oĩ multitudine filioꝝ israel. xiiij. luna qd fuit figura passionis xp̃i q pp̃ter innocentiã dicit agnus. Esa. liij. Sicut agnus corã tondente se obmutescet: ꝛ non aperiet os suum Quantũ autẽ ad effectũ quia per sanguinẽ agni pascalis protecti sunt filij isrł a deuastãte angelo ꝛ educti de egyptiaca seruitute. ꝛ quantum ad hoc ponitur figura huius sacramenti precipua agnus paschalis: quia fm omnia eam representat. Hanc figuram de agno paschali expon. ꝛ Augusti. li. lxxiij. q. qone. lxxix. vbi dicit sic. Christꝰ est ille agnꝰ paschalis qui queritur quiqꝫ dum non amplius q̃ semel occidit non amplius fm veritatem q̃ semel celebratum perfectumqꝫ illud pascha monstratur. figure tunc temporis fuerunt he. Nam agnus eligitur vt simplicitas ꝛ innocentia designetur. Masculus queritur vt inuictus comprobetur. Immaculatus: ac sine crimine. anniculus vt exacto predicationis tempore perfectus ꝛ iustus omnis virtutis. Mense primo: agnus a primo primordio consecratur quartadecima mensis vt lumine veritatis implero errorꝫ nox operiatur. Ad vesperum vt seculi occasus imminens approbetur. Electo fermento vt a corde peruerse mentis malicia corrupta tollatur. Ablutis sanguine liminibus domorum. Ut figura dñice passionis frons te signetur. Igni assum: est enim euangeliũ ꝛ sermo xp̃i robustus cibus nec in aqua madidus. Non est eñ delicato interpretationis ꝛ humido languore soluendus. Nihil pertermitti q nihil in xp̃o oino reprobat. ossa nõ cõterunt: q nec cõminui. i. vinci xp̃s in quo q̃ põt. Quod superest diuinis ignibus imponit: q que quis capere non potuit xp̃i diuine sententie remittit ea tantũ que manife

sta sunt puerulus epulat et iuuētus. Nam et q stantes edūt forma est ne quis cadat aut ne quis in euangelio ad iniqtates psternat sed ingentis animi robore contra psecutionū prelia inuictus et sublimis et erectus assistat. Nam accinctis lumbis euāgelice signū cōtinentie est dum locus feminū cohercet et cōstringit. Adhibitis baculis.i. spū sancto quo quis innitit. Pedib9 calciatis.i. lubrico erroris deleto dum protectio ad fidē celestiū quasi ferrat psidijs. in euāgelio cūcta sunt fixa et firmissima veritate solidata: stātes etiam feruentes in fide pbant. tepidi et negligentes respuunt. Cuz azimis sumit. xps em cū simplicis animi sic pura simplicitate sumit cum panibus azimis. Etenim hoc pascha iudeorū dānatio in acerbissimas amaritudines cessit. et non nisi circuncisis datur. Purgatis em solis et lauacro indulgentie celestis expiatis pcipiendi xpi sacrati cibi ius porrigitur. Itaqz que figurata in israelitis fuerunt in nobis corroborata sunt. Et q in illis fuerunt imagines in nobis ipse sunt virtutes hec ille. Secūdo sedet plebs hebreoz i deserto quos deus pauit māna. xl. ānis. Qd manna figurabat corpus xpi. vñ magr sniarum li. iiij. di. viij. ca. i. dicit. Hui9 sacramēti figura pcessit qn māna pluit deus patrib9 in deserto qui quotidiano celi pascebant alimento. vnde panē angeloz manducauit homo. sed tunc panem illum q manducauerūt mortui sunt. Iste vero panis viuus q de celo descendit vitā mundo tribuit. Māna illud e celo: hic sup celū. Illud scatunebat vermib9 in diem alterū seruatū hoc ab oī corruptione alienū est. Quicūqz religiose gustauerit corruptionē non videbit. Illud fuit datuz antiqs post transitū maris rubri vbi submersis egyptijs liberauit hebreos. Itaqz hoc celeste manna non nisi renatis prestari debet. Panis ille corporalis populū antiquū ad terrā pmissionis per desertuz eduxit. hec esca celestis fideles huius seculi desertū transeuntes in celuz subuehit. Unde recte viaticū appellat: quia in via nos reficiens: vsqz in patriā deducit. Sicut ergo in mari rubro figura baptismi pcessit. ita in māna significatio dñici corporis hec ille. Et sanctus Tho. tertia pte. q. lxxiij. arti. vl. in rñ ad. dicit. Quantū aūt ad effectū fuit pcipua hui9 sacramēti figura māna qd habebat in se oīs saporis suauitatē. vt dicit Sapien. xvi. Sicut et gratia huius sacramēti quantū ad oīa reficit mentē. hec ille. idē dicit Ambros. lib. de sacramen. vt habet de consecra. dist. ij. cap. reuera. Et vt spālius dicā. Māna figurabat corpus xpi quo ad sex. Primo māna erat nature mirabilis: qr in radio solis liquefiebat et ad ignē indurabat. sic corpus xpi in cordibus vanis liquefit et euanescit: sed in cordib9 ignitis p charitatē pdurat et in celū deducit. Secūdo cū descendebat māna de celo descēdebat simul et ros celi. sic cū corp9 xpi sumit a dignis cōfert eis simul gr̄a dei et virtutes: imo eas auget cuz inuenit. Tertio māna erat albū et ad modū niuis cādidum: sic cōicans debet habere cor mundū et purū. Quarto māna hēbat in se oē delectamentū cibi terrestris: sic eucharistia hz in se oē delectamētū cibi celestis: qd n sentit in masticatione cibi: sed in sanctis meditationibus et contēplatione celestiū sursum eleuādo mentez per grām. Quinto gustus māne cōuertebat in oēm saporē put qsqz desiderabat: sic dulcedini hui9 sacramēti nullus sapor assimilat qm si qs semel gustaret perfecte de hac dulcedine reputaret delectamēta mundi absinthiū. Exemplū Petrus in mōte thabor gustās de hac dulcedine dixit xpo Dñe si vis faciam9 hic tria tabernacula: eo q semper ita manere affectabat. Gregori9 spū degustato desipit omnis caro. Sexto moyses precepit populo vt mane ante solis ortum exirent: et singuli pro illo die vnū gomor colligerent: sed miraculo deiuoraces qui plus collegerant quādo redibant ad propria non inueniebant plusqz vnū gomor. Qui autē non plenum gomor collegerant: quādo redibant ad ppria plenum gomor inueniebant. sic in pposito cōicans qui plures hostias sumit non habet plusqz ille qui vnā tantū sumit. Similiter ille qui accipit partē hostie non minus habet qz ille qui integrā vel plures sumpserit. Ideo dicit Augu. super psal. lxxvij. Māna significat panē verū de celo q vere cibus est angeloz quos dei verbum incorruptibile incorruptibiliter pascit quod vt manducaret homo: caro factum est: et habitauit in nobis Ipse em panis p nubes euangelicas vniuerso orbi pluit: et apertis predicatorum cordibus tanqz celestibus ianuis non murmuranti et temptanti synagoge sed credenti et in illo spem ponenti ecclesie predicatur. hec ille. Tertio sedet plebs hebreoz in tabernaculo in quo tria continebant. pmo archa testamēti in qua erat vrna aurea habēs māna: et virga aaron

que fronduerat: ⁊ tabule in qbus erant scri-
pta decem p̄cepta legis. Hec autē archa sita
erat inter duos cherubin qui se mutuis vulti
bus respiciebāt ⁊ sup archā erat qdaȝ tabu
la que dicebat̄ ꝓpiciatorium super alas che
rubin quasi ab ipsis cherubin portaret̄ ac si
ymaginaremur ꝙ illa tabula esset dei sedes
vnde ⁊ ꝓpiciatoriū dicebat̄ quasi exinde ꝓpi
ciaret̄ de⁹ ad p̄ces summi sacerdotis: iō por
tabatur a cherubin. quasi deo obsequētibus
Archa v̄o testamēti erat quasi scabellū sedē
tis supra ꝓpiciatoriū. Erat aūt exteri⁹ aliud
tabernaculū in quo ꝯtinebant̄ tria. s. altare
thimiamatis ⁊ mensa ꝓ positionis sup quaȝ
duodeciȝ panes apponebant̄: ⁊ candelabrū
qđ hēbat septē calamos. In atrio v̄o quod
erat extra tabernaculū ꝯtinebat̄ altare holo
caustoꝝ ī q̄ offerebant̄ deo sacrificia de his
que erāt a ꝑplo possessa. Quid aūt significēt
declarat scūs tho. p̄ma scđe. q. ciij. arti. iiij. ar
gu. vi. dicēs. Figuralis rō oīm istoꝝ assigna
ri pōt ex relatōne tabernaculi ad xp̄ȝ q̄ figu
rabat̄. Ip̄e enī figurabat̄ p ꝓpiciatorium. q:
ip̄e est ꝓpiciatio p peccatis nostris. vt đ: p̄me
Ioh. ij. ⁊ cōuenienter hoc ꝓpiciatoriū a cheru
bin portat̄. quia de eo scriptū est. Et adorent
eum oēs angeli eius. vt habet̄ Heb. p̄mo.
Ip̄e etiā figurat̄ p archaȝ: q: sic archa erat
cōstituta de lignis cethim. ita corpus christi
de mēbris purissimis cōstabat. erat autē de
aurata. quia xp̄s fuit plenus sapiā ⁊ charita
te que per aurum signat̄: intra archam erat
vrna aurea. s. anima sancta habēs manna. i.
omnē plenitudinē diuinitatis. Erat etiaȝ in
archa vḡa. i. ptās sacerdotalis: quia ipse est
sacerdos in eternū. Et erāt etiā ibi tabule te
stamenti ad designandū ꝙ ip̄e xp̄s est legis
lator. Ipse etiā xp̄s designat̄ p candelabrū
quia ip̄e dixit. Ego sum lux mūdi p septem
calamos seu lucernas septē dōa spūssancti.
Ip̄e etiā signat̄ p mensam. q: ip̄e ē spūalis
cibus ſm illud Ioh. vi. c. Ego sum panis vi
uus. Duodecim eniȝ panes signt duodeciȝ
aplos vel doctrinā eoꝝ: siue p candelabrū ⁊
mensam pōt signari doctrina ⁊ fides eccl'e
que etiā illuminat ⁊ spūaliter reficit. Ip̄e et
xp̄s signat̄ p duplex altare. s. holocaustoꝝ ⁊
thimiamatis: q: p ip̄m opȝ nos offerre oīa
virtutum opa siue illa qbus carnē affligim⁹
que offerunt̄ in altari holocaustoꝝ: siue ea q̄
maiore mētis ꝑfectione p spūalia ꝑfectoꝝ
desideria deo offerunt̄ in xp̄o quasi in alta i
thimiamatis. ſm illud heb. xiii. c. p ipsum ḡ

offeramus hostias laudis semꝑ deo hec ille
Quarto sedet plebs hebreoꝝ post ꝯstructio
nem altaris de quo dat̄ duplex p̄ceptū vnū
qdem in p̄ncipio legis. Exo. xx. vbi dn̄s mā
dauit ꝙ facerēt altare de terra vel saltem de
lapidibus nō sectis. Et iterū ꝙ nō facerent
altare excelsum ad quod oporteret p gradus
ascendere. ⁊ hoc ad detestādū ydolatrie cul
tum. Gentiles enī ydolis ꝯstituebāt altaria
ornata ⁊ sublimia in qbus credebāt aliquid
sanctitatis ⁊ diuinitatis fore. ꝓpter quod et
dn̄s mādauit. Deut. xvi. Non plātabis lucū
et oēm arborē iuxta altare dn̄i dei tui. Ydo-
latre enī ꝯsueuerūt sub arboribus sacrif. care
ꝓpter amenitatē ⁊ vmbrositatē. Et q: Exodi
xx. penit̄. Non ascendes p gradus ad altare
meū subdit̄ rō p̄cepti ne reueletur turpitudo
tua. Pro q̄uo sciendū ꝙ hoc fuit institutum
ad excludēdā ydolatriā. Nam in sacris pri
api sua pudēda gētiles poplo denudabant
postmodū autē inductus est a sacerdotibus
femoraliū vsus ad tegimen pudendoꝝ: ideo
sine periculo institui poterat tanta altaris al
titudo vt p aliquos gradus ligneos nō stan
tes sed portātes in hora sacrificii sacerdotes
ad altare ascenderēt sacrificia offerētes. Et
ponit aūt scūs tho p̄ma scđe. q. ciij. arti. iiij.
argu. vij rōnem hoꝝ p̄ceptoꝝ dicens. Ut in
xp̄o qui est nostrū altare debemus confiteri
veram carnis naturā q̄ntum ad hūanitatem
quod est altare de terra facere: ⁊ q̄ntum ad di
uinitatem debemus in eo cōfiteri p̄ris equa
litatem. quod est nō ascendere per ḡdus ad
altare. Nec etiā iuxta xp̄m debemus admit
tere doctrinā gentiliū ad lasciuiā ꝓuocantē
hec ille. Quinto sedet dauid que veniēs ad
achimelech sacerdotē dixit ei. Nūc igit̄ si q̄d
habes ad manū vel quinq̄ȝ panes da mihi.
Et r̄ndens sacerdos dauid ait illi. Non ha
beo panes laycos ad manū: sed tm̄ panem
scm̄ si mundi sunt pueri maxime a mulieri-
bus māducēt. Et r̄ndit dauid sacerdoti di-
xit ei Et quidē si de mulieribus agit̄ cōtinui
mus nos ab heri ⁊ nudiustertiꝰ qn̄ egredie-
bamur: ⁊ fuerūt vasa pueroꝝ scā. dedit ei ḡ
sacerdos sanctificatū panē, vt habet̄ primi
Regū. xxi. Iste panis sanct⁹ figurabat ve-
ruȝ corpus xp̄i quod xp̄iani in altari sumūt
quia panis virtute verborum xp̄i conuertitur
in verum corpus xp̄i. vnde Hylarius li. viii.
de trini. vt habetur de consecra. dist in. ij. c. in
christo pater dic̄. De v̄itate carnis ⁊ sangui
nis xp̄i non relictus est ambigendi locus.

Nunc em̄ τ ipsius dñi possessione τ fide no-
stra caro eius vere est cibus τ sanguis eius
vere est potus. Et Amb. lib. viij de sacramē-
tis dicit. Sicut verus est dei filius dñs iesus
xp̄us: ita vera xp̄i caro est quā accipimus τ
vere sanguis eius est potus. Et sanct⁹ Tho.
tertia parte. q. lxxv. articu. i. in r̄nsione dicit.
Qr verum corpus xp̄i τ sanguinem eius esse
in hoc sacramento nec sensu deprehendi po-
test. sed sola fide que auctoritati diuine inni-
titur. Unde sup illud. Luce. xxij. Hoc est cor-
pus meū quod ꝓ vobis tradet̄. dicit Cyril-
lus. Non dubites an hoc sit verū: sed potius
suscipe verba saluatoris in fide: cum em̄ sit
veritas non mentitur. hoc autez cōueniens
est ꝓpter tres rōnes. Primo ꝓpter ꝑfectio-
nē legis noue. sacrificia em̄ veteris legis il-
lud verū sacrificium passionis xp̄i contine-
bant solum in figura. ꝫm illud. Hebreos. x.
Umbram habens lex futuroꝝ bonoꝝ: non
ipsam ymaginē: ideo oportuit vt aliq̄d plus
haberet sacrificium noue legis a xp̄o institu-
tum: sez vt cōtineret ipsum passum nō soluz
in significatione τ figura: sed etiā i rei verita-
te. Et ideo sacr̄m q̄d ipsum xp̄m realiter cō-
tinet. vt dicit Dyoñ. iiij. ca. eccl'ice hierarchie
est ꝑfectissimū oīm sacr̄oꝝ alioꝝ in quibus
virtus xp̄i participat̄. Secundo hoc cōperit
charitati xp̄i ex qua ꝓ salute nostra verum
corp⁹ nature nr̄e assumpsit. Et q2 maxime ꝓ-
priū amicitie est cōuiuere amicis. vt pħs di-
cit. ix. ethicoꝝ. Sui pñtiaz corporalez nobis
repromittit in premiū. Math. xxiiij. Ubi fu-
erit corpus illic cōgregabunt̄ τ aquile. inte-
rim tamē nec sua pñtia corporali in hac pe-
grinatione nos destituit. sed per veritatē cor-
poris τ sanguinis sui nos sibi cōiungit in h°
sacramento. vñ ipse dicit Joh. vi. Qui man-
ducat meā carnem τ bibit meū sanguinē in
me manet τ ego in illo. Unde hoc sacramē-
tū est maxime charitatis signū. τ spei suble-
uamentū: ex tā familiari cōiunctione xp̄i ad
nos. Tertio hoc cōperit ꝑfectioni fidei q̄ si-
cut est de diuitate xp̄i ita est de eius humani-
tate. ꝫm illud. Joh. xiiij. Creditis in deū τ in
me credite. Et q2 fides est inuisibiliū sicut di-
uinitatē suā nobis exhibet xp̄s inuisibiliter:
ita τ in hoc sacramēto carnē suā nobis exhi-
bet modo inuisibili. Que q̄dam nō attendē-
tes posuerūt corpus τ sanguinē xp̄i nō esse
in hoc sacramēto nisi sicut in signo q̄d oīno
tanq̄ hereticū abijciēdū est: vtpote verbis
xp̄i cōtrariū. Unde Berengarius q̄ primus
inuentor hui⁹ erroris fuerat coactus est suū
errorē reuocare τ veritatē fidei confiteri. vt
habet̄ de cōsecra. dist. ij. ca. ego berengarius
Et allegat̄ a magr̄o lib. iiij. sniaruz. dist. xij. c.
alij tradunt. Itē reqrebat achimelech si vasa
pueroꝝ erant sancta q2 verū corpus xp̄i in
hoc sacramēto non nisi a mundis debet su-
mi: q2 indigne sumēs eucharistiā quātū est ī
se eā polluit. vt dicit̄. i. q. i. c. multi. in fine. vbi
dicit̄. Polluimus itaq3 panez. i. corpus xp̄i
cuz indigne accedimus ad altare: τ sordidi
mundū sanguinē bibimus. Et Isido. vt ha-
bet̄ de consecra. dist. ij. ca. q̄ scelerate. dicit sic
Qui scelerate viuūt in ecclesia τ cōmunica-
re non desinūt putantes se tali cōione mun-
dari: discant nihil ad emundationē ꝓficere
sibi dicēte ꝓpheta. Quid est q̄ dilectus me-
us fecit in domo mea scelera multa: nunq̄d
carnes sancte auferunt a te malicias tuas.
Et ap̄lus. Probet inquit seipsum homo τ
sic de pane illo edat τ de calice bibat. hec ille
¶ Sexto sedet salomon. de quo Aug. super
Johannē sermone. lxxxiiij. dicit sic In ꝓuer-
bijs salomonis legit̄. Si sederis cenare ad
mensam potentis considera τ intellige que
apponunt̄ tibi τ sic mitte manum tuam sci-
ens quia talia oportet te preparare. Que est
mensa potentis: nisi vnde sumitur corpus
τ sanguis eius qui ꝓ nobis posuit animam
suā? Et quid est ad eā sedere nisi ad eam hu-
militer accedere. Et q̄d est considerare τ in-
telligere q̄ apponunt̄ tibi: nisi digne tantam
granā cogitare? Et q̄d est sic mittere manuz
tuā vt scias q2 talia oportet te preparare: ni-
si q2 sicut ꝓ nobis xp̄us aīam suā posuit: ita
nos debemus aīas nostras ꝓ fratribus no-
stris ponere sicut ait ap̄lus petrus. Xp̄us ꝓ
nobis passus est vobis relinquens exēpluz
vt sequamini vestigia eius. hec ille. ¶ Septi-
mo sedet helyas qui preiit in desertū viam
vnius diei. Cumq3 venisset τ sederet subter
vnā iuniperuz petiuit aīe sue vt moreret̄. τ
ait. Sufficit mihi dñe. tolle aīam meā. Ne-
q3 em̄ melior sum q̄ patres mei. ꝓiecitq3 se
τ obdormiuit in vmbra iuniperi. Et ecce an-
gelus dñi tetigit eum: dixitq3 ei. Surge τ cō-
ede. Respexit. Et ecce ad caput suum subci-
nericius panis τ vas aque. Comedit ergo τ
bibit. Et ambulauit in fortitudine cibi illius
vsq3 ad montez dei. vt d2. iij. Reg. xix. Iste
panis significat veruz corpus xp̄i in hoc sa-
cramēto. ꝓut Ambros. sicut habet̄ de ↄsecr.
dist. ij. ca. oīa dicit. Panē q̄dem istum quez

sumūnt in misterio: illū intelligo panē q̄ manu spūssancti format⁹ est in vtero v̄ginis ꝛ igne passionis decoct⁹ est in ara crucis. Panis em̄ angeloꝝ factus est hoim cibus. Un̄ ipse ait. Ego sum panis viuus q̄ de celo descendi. Et iterū. Panis quē ego dabo caro mea est ꝓ mundi vita. hec ille. Erat autē ille panis azimus: q: in azimo hoc sacramentū conficit. q: vt habet extra de celebratiōe missarū. ca. per litteras. Punit sacerdos qui in pane fermētato ꝛ cypho ligneo missarum solēnia celebrare ꝓsumpserit. Et sctūs Tho. tertia parte. q. lxxiiij. art. iiij. dicit ꝙ circa materiā huius sacramēti duo possunt cōsiderari scȝ q̄d necessariū ꝛ q̄d ꝯueniens. Necessariū quidē est: vt sit panis triticeus q: in hui⁹ specie xp̄s hoc sacramētū instituit sine quo pane non perficit sacramētū. Non est autem de necessitate sacramēti ꝙ sit azimus vel fermentatus: q: in vtroq̄ȝ confici pōt. Cōueniens aūt est vt vnusquisq̄ȝ seruet ritū sue ecclesie in celebratione sacramēti. Sup hoc diuerse eccl̄iarū sunt consuetudines. dicit em̄ Greg. in registro. Eccl̄ia offert azimos panes ꝓpterea ꝙ dn̄s sine vlla cōmixtiōe suscepit carnē. Sed grece eccl̄ie offerunt fermentatū ꝓ eo ꝙ verbū patris indutū est carne: sicut ꝛ fermētū miscet farine. Un̄ sicut peccat sacerdos in eccl̄ia latinoꝝ celebrans de pane fermentato: ita peccaret presbyter grecus in ecclesia grecoꝝ celebrās de pane azimo quasi peruertens sue ecclesie ritū. Tamē consuetudo de pane azimo celebrandi rōnabilior est. Primo q̄dem ꝓpter xp̄i institutionem q̄ hoc sacramentū instituit. p̄ma die azimoꝝ. vt habet. Math. xxvi. Marci. xiiij. et Luce. xxij. Secūdo q: panis est ꝓprie sacramentū corporis xp̄i qd̄ sine corruptione cōceptū est magis ꝙ̄ deitatis ipsius. Tertio q: hoc magis cōpetit sinceritati fideliū que requirit ad vsum hui⁹ sacramenti: fm illud. i. Corinth. v. Pasca nostrū imolatus est xp̄s Itaq̄ȝ epulemur in azimis sinceritatis ꝛ veritatis. Habet em̄ cōsuetudo hec grecoꝝ cām rōnabilem ꝛ ꝓpter significationē quā tāgit Greg. ꝛ in detestationē heresis nazareoꝝ q̄ legalia euangelio miscebant hec ille. C

Quantū ad quartā mensam in qua sedet ordo discipuloꝝ cū xp̄o sciendū ꝙ ista mensa est lex gr̄e quā xp̄us dedit ap̄lis dicens. Joh. xiij. Mandatū nouū do vobis vt diligatis inuicem. Hanc sepe est gr̄a spūssancti. Iuxta illud. Ro. v. Charitas dei diffusa est in cordibus nostris per spūsanctū qui datus est nobis. In hac mensa ponit discipulis xp̄i sacramentū corporis ꝛ sanguinis xp̄i fm illud. Math. xxvi. Accipite ꝛ comedite hoc est corpus meū. Et hic est sanguis meus noui testamēti qui ꝓ multis effundet in remissionem peccatoꝝ. Ipse autem xp̄us cōuenienter instituit hoc sacramētum in cena: scȝ cum vltimo fuit cū discipulis cōuersatus triplici rōne. vt ponit sanctus Tho. tertia parte. q. lxxiij. arti. v. in fin̄. Primo q̄dem rōne continētie huius sacramēti. Continet em̄ ipse xp̄us in eucharistia sicut in sacramento. ꝛ ideo quādo ipse xp̄us in ꝓpria specie a discipulis discessurus erat in sacramētali specie seipsum eis reliquit sicut in absentia imperatoris exhibet veneranda eius ymago. Unde Eusebius dicit. vt habetur de ꝯsecra. di. ij. ca. Quia corp⁹ assumptū ablaturus erat ab oculis fideliū ꝛ syderib⁹ illaturus: necesse erat vt die cene sacramētū corporis ꝛ sanguinis sui nobis consecraret vt coleret iugiter per mysterium quod semel offerebat in precium. Secundo q: sine fide passionis xp̄i nunq̄ȝ potuit esse salus. fm illud. Roma. iij. Quem ꝓposuit deus ꝓpiciatorem per fidem in sanguine eius: ꝛ ideo opportuit omi tēpore apud homīes esse aliquod representatiuū dn̄ice passionis. cuius q̄dem in veteri testamento principium erat agnus paschalis. Unde ꝛ ap̄lus dicit. i. Corinth. v. Pascha nostrum imolatus est xp̄us. Successit autē ei in nouo testamēto eucharistie sacramētū qd̄ ē rememoratiuū preterite passionis: sicut ꝛ illd̄ fuit prefiguratiuum future: ideo cōueniens fuit iminente passione celebrato priori sacramēto nouū sacramentū instituere. Unde Leo papa dicit. Ut vmbre cederent corpori antiqua obseruantia nouo excludit sacramēto hostia in hostiā transit. sanguis sanguine aufertur: ꝛ legalis festiuitas dum mutat implet. Tertio q: ea que vltimo dicunt maxime ab amicis recedentibus magis memorie cōmendant. presertim q: tunc magis inflāmatur affectus ad amicos Ea vero ad que magis afficimur ꝓfundius animo imprimunt. Ideo vt hoc sacramentum in maiori veneratione haberet domin⁹ in vltimo discessu suo a discipulis sacramētum instituit. Et hoc est qd̄ Aug. dicit in libro r̄nsionum ad Januariū. Saluator quo vehementius cōmendaret misterij illius al

titudinē. vltimū hoc voluit infigere cordib⁹
⁊ memorie discipulorꝫ a quibus ad passionē
discessurus erat hic ille. Propterea oīa mira-
cula q̄ xp̄us in conuiuijs fecerat sub figura hu
ius sacramēti: i hoc adimpleuit. Primo eñi
fecit miraculū in nuptijs cōuertendo aquā
in vinū: in figura ꝙ in hac cena dñi cōuertet
in ꝓprium sanguinē. q: vt dicit Ambro. lib.
de sacramētis. vt habet de cōsecra. distin. ij.
ca. reuera. Currebant egypti flumina puro
meatu aquarū subito de fontium venis san
guis cepit erūpere. Ergo si tantū valuit huma-
na benedictio vt naturā cōuertat: qd dicem⁹
de ipsa consecratione diuina vbi ipsa verba
dñi saluatoris operant? Nam sacramentuꝫ
istud qd accipis xp̄i sermone conficit. ante
benedictionē verborꝫ celestiū alia spēs noīa
tur post cōsecrationem sanguis nuncupat.
hec ille. Et sicut illud vinū qd xp̄s in nuptijs
miraculo turbe apposuit fuit verū vinuꝫ: sic
de solo vino vitis pōt cōfici hoc sacramentū
Primo q̄dem ꝓpter institutionē xp̄i q̄ in vi
no vitis hoc sacramētū instituit, vt pꝫ ex eo
qd ipse dic. Luce. xxij. Circa institutionē hu-
ius sacramēti. Amodo nō bibā de hoc geni-
mine vitis. Secūdo q: ad materiā sacrorꝫ as
sumit: id qd ꝓprie ⁊ cōiter hꝫ talē spēm. pro
prie aūt vinū dicit qd de vite sumit. alij aūt
liquores vinū dicunt sm quandā similitudi
nē ad vinū vitis. Tertio q: vinū vitis cōpe-
tit ad effectū hui⁹ sacri q̄ est spūalis leticia.
ps. Uinū letificet cor hoīs. ideo aūt cōuertit
xp̄s aquā in vinū. Quia vino qd offert in hoc
sacro dꝫ aqua misceri ꝓpter quattuor rōnes
Primo q̄dem ꝓpter institutionē. ꝓbabiliter
eñi credit. ꝙ dñs hoc sacramētū instituit in
vino aqua ꝑmixto sm morē illius terre. vñ
Prouerb. ix. d: Bibite vinū qd miscui vobis
Secundo q: hoc cōuenit repñtationi dñice
passionis. vñ dicit Alexander papa de ꝯsec.
distin. ij. ca. i. Non debet in calice dñi aut vi-
nuꝫ solū aut aqua sola offerri: sed vtrūq; ex
latere xp̄i in passiōe sua ꝓfluxisse legit. Ter
tio q: hoc ꝯuenit ad significandū effectū hui⁹
sacri q̄ ē vnio ppli xp̄iani ad xp̄ꝫ. q: vt Juli⁹
pp dic. vt habet de cōsecr. d. ij. c. cū om̄e. Ui-
demus in aqua pplm intelligi. in vino vero
ondi sanguinē xp̄i. Ergo cū in calice vino aq̄
miscet xp̄o ppls adunat. Quarto hoc cōpe
tit ad vltimū effectū hui⁹ sacri q̄ est introit⁹
ad vitā eternā. vñ Amb. li. de sacris dic. Re
dundat aq̄ in calicē ⁊ salit in vitā eternam.
Secūdū miraculū fuit qñ xp̄s in deserto pa
uit q̄nq; milia hoīm ex q̄nq; panib⁹ ordea-
ceis. vt habet. Joh. vi. ⁊ Math. xiiij. vñ Cri
sosto. dicit. Accepitis q̄nq; panib⁹ aspiciēs
in celū multiplicauit bñdixit ⁊ fregit. Opor-
tebat eñi credi de xp̄o q̄m a p̄re est: ⁊ q̄m eq̄
lis est ei ideo vt vtrūq; ondat nūc q̄dē cum
ptāte nūc aūt orans miracula facit. hec ille.
Ut ꝑ hoc insinuaret ꝙ sicut nō erāt nisi q̄n
q; panes in substātia: sed multiplicabāt in
manib⁹ xp̄i ꝑ bñdictionē: ita est vnū xp̄i cor
pus sub hoc sacro: ⁊ tñ est in diuersis altari
bus ⁊ diuersis hostijs cōsecratis: ex q̄ corpo
re xp̄i satiant oēs fideles xp̄iani. Ubi nota
ꝙ nouē mirabilia sunt in hoc sacramēto. Prio
ꝙ ibi ē corpus xp̄i in tāta q̄ntitate sicut fuit
in cruce ⁊ sicut nūc est in celo ⁊ tñ nō excedit
termīos illius forme. Scdo ꝙ sūt ibi accidē
tia sine subiecto. Tertio ꝙ ibi panis ꝯuertit
in corp⁹ xp̄i sic ꝙ nō ē materia corpis nec tñ
ānihilat. Quarta ꝙ ibi ñ auget corp⁹ xp̄i ex
multarū hostiarū ꝯsecratōe nec minuit ex ho
stiarū susceptiōe. Quīto ꝙ idē corp⁹ xp̄i in
pluribus locis est sub oib⁹ hostijs cōsecratis
Sexto ꝙ qñ diuidit hostia nō diuidit corp⁹
xp̄i. Septīo q: qñ tenet hostia ī manib⁹ xp̄i
corp⁹ ñ videt. nec tāgit: hꝫ talia fiūt circa spe
cies. Octauo ꝙ deficiētib⁹ illis spēb⁹ desinit
ibi eē corp⁹ xp̄i ⁊ sāguis. Nono q: cū ñ ap̄li⁹
sint ibi panis ⁊ vinū accñtia: tñ eūdē effectū
hñt vt p⁹us. s. nutrire satiare ⁊c. Tertium mi
raculū fuit qñ xp̄s ī deserto satiauit q̄tuor mi-
lia hoīꝫ ex. vij. panib⁹. vt d: Marci. viij. Ita
xp̄s ex mlt̄e hostijs ⁊ vno corpe xp̄i satiat oēs
obßuātes q̄tuor euāgelia ī fide trinitat. vñ
hostia diuidit ī tres ptes ꝓpt. v. cās. pmo ꝓ
pter trinitatē ꝑsonarū in vna eēntia. scdo ꝓ
pter. iij. stat⁹ eccl̄ie. s. militātiū triūphātiū ⁊ ī
purgatorio ardētiū. tcio ꝓpt. iij. stat⁹ xp̄i q:
fuit mortal mortu⁹ īmortal. q̄rto ꝓpt. iij. ꝑ
tes ī corpe dñi passas tpe passiōis. s. man⁹ pe
des ⁊ lat⁹. q̄nto ꝓpt. iij. subas ī xp̄o. s. diuinita
tē aīaꝫ ⁊ corp⁹. ⁊ sic Sergi⁹ pp dic vt hēt. de
ꝯsecr. di. ij. c. triforme ē corp⁹ dñi. ps oblata
ī calice missa corp⁹ xp̄i qd iā resurrexit demō
strat. s. ip̄ꝫ xp̄m ⁊ btām v̄ginē. vl̄ si q̄ alij scti
cū corporib⁹ sunt in glīa. ps comesta ābulās
adhuc sup terrā. s. q: viuētes in terra sacro
vniūt: ⁊ passionib⁹ ꝯterunt sic panis come-
stus atterit dentib⁹. ps in altari vsq; in finē
remanēs misse: est corpus xp̄i remanens in
sepulchro vsq; in finē seculi q: corpora sctōrꝫ
in sepulchris erūt quorꝫ tñ aīe sūt vl̄ ī purga
torio vl̄ in celo hic tñ ritus nō seruat modo

sez vt vna pars fuerit in finē misse. Manet tamen eadem significatio partiū quā quidā metrice expresserūt dicētes. hostia diuidit i ptes tincta beat os plene: sicca notat viuos suata sepultos. Quidā tñ dicūt q pars in calice missa signat eos qui viuūt in hoc mūdo. pars autē extra calicē suata signat eos qui plene beati sunt quo ad aīam r corpus ps aūt comesta signat tertios. Et his ergo tribus ptibus satiant oēs q obsuant legē xpi in quattuor euāgeliis descriptā ex qbus resultāt septē. ¶ Quartū miraculū fuit quādo xps sedit ad mensam cū phariseo. de quo dr Luce. vii. c. Rogabat iesum quidā phariseus vt māducaret cū illo rc. id est. Synagoga iudeoz rogabat xpm vt māducaret. i. descenderet de celo r carne humana assumpta inter hoīes conuersaret iuxta illud Baruch iij. Post hoc in terris visus est r cū hoībus cōuersatus est. Oēs em pphete hoc rogabant. vnde alius dicebat. Utinā disrumpes celos r descēderes. Alius aūt. veni domine r noli tardare: alius qñ videbo: putas durabo? Oñ me inueniat h illa natiuitas rc. Propterea dic Aug. sup h euange. i smōe de maria magdalena. Ingressus iesus in domum pharisei. i. iudeoz synagogā. discubuit. sez qñ occubuit. qñ crucē ascendit. Crux est mēsa quā parat phariseus xpo. vnde ipe dicit. Parasti crucē saluatori tuo. ~~Sensus e humanitas r virginitas xpi in cruce extēsa.~~ Panis est corpus xpi. iuxta illud. Mittamus lignum in panē eius: qr corpus suū transmisit ecclie ad mensā. vt esset caro māducaturis gētibus ad salutē. Quēadmodū autem manducet eius caro r sanguis bibat. norūt illi q sunt sacramētis celestibus imbuti. Et ecce mulier q erat in ciuitate peccatrix. Hec mulier ecclia fuit que erat in ciuitate. de qua dicit ppheta. Uidi iniqtatē r ptradictionē in ciuitate: r labor in medio eius r iniustitia. et non defecit de plateis eius vsura r dolus. In ciuitate q pfidie. septa muro supbie: turribus cōmunita iniqtatis: obserata plateis ptdictionū: portis depicta doli vsurarū negociatoz aggrauata laboribus r lupanaribus r ydoloz templis. Hec mulier grauissimos trahebat reatus grauia pcedentiū collusione peccatoz audiuit xpm in synagoga passionis sue mysteriū tradidisse sui corporis r sanguinis sacramentū manifestasse nostre redemptionis archanū: scribas velut pessimos despiciēs ianitores. Ue vobis inquens scribe r pharisei habētes clauē sciē. anuptis ptdictionū foribus cōtempto pharisei principatu ardēs: anhelās: estuās ad totū legalis cōuiuij penetrale puenit ibiq repperit xpm inter amoris epulas r dulcia pocula: r fraudem occubuisse iudaicas iuxta illud pphete Et si inimicus meus maledixisset mihi sustinuissem vtiq. Inuenit ergo xpm in synagoga cum dolo r fraude: traditū: passum. crucifixū: r sepultū. r tñ a feruore fidei nō cessat immo clamat Centurio. vere filius dei erat iste. r lōginus recepto visu confitet xpm: et latro in cruce cōfitens. Nos qdem digna factis recipimus: hic aūt quid mali fecit? Et tria milia hoīm qui reuertebant hierlm pcutientes pectora sua. Et portat vnguentū. i. christiani chrismatis oleū: r qr xpi faciē corporalē nō vidit: stetit retro. nō loco sed tēpe eius inherens vestigiis vt sequat. r iam desiderij plusq pscie lachrymas fudit: vt quem abeuntē vidē nō meruit mereat vidē redeūtem. Lachrymas q fudit ad pedes ques p suo amore pfudit dū pedes euāgelizantiū regnum eius bonoz operū manibus tenet lauat lachrymis charitatis. pfessiōis labiis tenet osculat. r totū mīe pfudit vnguentū. dum cōuersus ad eā. i. reuersus dicat negantibus iudeis intraui domū tuā rc. quod tūc erit qñ veniet ad iudiciū. qr ecclesia fecit minimis eius quod tūc synagoga facere capti recusauit. Tunc dicet ad ecclam. Remittunt tibi petā tua: qm dilexisti i mulier. quia tunc erit petōz remissio qñ tota materia peccandi tollet: caro peti efficiet: caro toti sanctitatis: terrena suitus celesti dominatione mutabit: r militia humana ad diuinū pmouebit regnū. Corruptio induet incorruptionem r immortalitatē mortalitas psequetur hec ille. Sed anteq xps hoc sacramentum institueret officia humilitatis in discipulos demōstrauit. vnde Aug. sup ioh smone. lv. dicit. Cū pater omnia dedisset xpo filio i manus discipuloz: nō manus sed pedes lauit: et cū se sciret a deo exisse r ad deum pgere: nō dei dñi sed hoīs sui impleuit officium: r ad maximū cumulū humilitatis eius accedit q traditoris sui nō dedignatus est pedes lauare. cuius manus preuidebat in scelere. Quid aūt mirū si surrexit a cena r deposuit vestimēta sua. qui cū in forma dei eēt semet ipm exinaniuit? Et quid mirū si precinxit se linteo qui formā sui accipiēs habitu inuētus est vt homo? Quid mirū si aquam misit

in peluim vt lauaret pedes discipuloꝝ: qui in terra sanguinē fudit ꝑ quē immūdiciā dilueret peccōꝝ. Quid mirū si lintheo q̄ erat precinctus pedes quos lauerat tersit. qui carne qua erat indutus euangelistarū vestigia cōfirmauit. ⁊ lintheo q̄dē vt se p̄cingeret posuit vestimēta que hēbat vt formā s̄ui acciperet q̄n semetipm̄ exinaniuit. Non qd̄ habebat deposuit: sed qd̄ nō hēbat accepit. Crucifigēdus tn̄ suis expoliatus est vestimētis ⁊ mortuus inuolutus est lintheis. ⁊ tota eius passio nr̄a est purgatio. passur⁹ ꝙ̄ excitat: ꝑmisit obseq̄a nō solū eis ꝑ q̄bus erat mortē subiturus. sed etiā illi qui cū fuerat ad mortem traditurus: hec Aug. Post ista vero acceptis vestimētis suis resedit cū discipulis suis et accepit panē ⁊ bn̄dixit: ac fregit deditq̄ discipulis suis ⁊ ait. Accipite ⁊ mādūcate: h̄ est corpus meū. Sup̄ q̄ dicit scūs tho. lxxxi. pte q. xiij. arti. i. argu p̄mo ꝙ nō est intelligēdū ꝙ accepit solū in manibus vt q̄dam dicunt sed eodē modo accepit quo alijs accipiēdū tradidit. vnde cū discipulis dixerit. Accipite et comedite. et iterū accipite ⁊ bibite. Intelligendū est ꝙ ip̄e dn̄s accipiēs cōederit ⁊ biberit. vnde q̄dam metrice dixerunt. Rex sedet in cena: turba cinct⁹ duodena Se tenet in manibus se cibat ip̄e cibus. rō. est vt idē dicit ibidē in rn̄. ꝙ xp̄s ea que ab alijs obseruanda instituit ip̄e p̄mitus obseruauit. vnde ⁊ ip̄e ꝑus baptisari voluit ꝙ̄ alijs baptismū imponeret ꝑm illud act. p̄mo. Cepit iesus facere ⁊ docere. ideo ⁊ ip̄e p̄mo corpus suū ⁊ sanguinē sumpsit ⁊ postea discipulis suis tradidit sumendū. ⁊ hoc est qd̄ ruth. iij. c. super illud. Cūq̄ comedisset ⁊ bibisset ⁊c. dicit gl. ꝙ xp̄s comedit et bibit in cena cū corpis ⁊ sanguis sui sacr̄m tradidit discipulis. vnde ap̄ls: q: pueri cōicauerūt carni ⁊ sanguini: ⁊ ip̄e participauit eisdē hec ille: ideo dicit Hiero. ad Hesyiā. Dn̄s iesus ip̄e cōuiua ⁊ cōuiuium: ip̄e comedens ⁊ qui comedit. Et licet xp̄o nota eēt iniq̄tas iude sicut deo: nō tamē erat sibi nota ꝑ modū quo hoīb⁹ innotescit et iō xp̄s iudam nō repulit a cōmunione. Etiā ne ip̄e iudas inde exasperatus sumeret occasionē peccandi ideo iudas cū alijs discipulis corpus dn̄i ⁊ sanguinē suscepit. vt dic̄ Dyo. in lib. eccl. hierar. Et crisosto dicit particeps exn̄s mysterioꝝ cōuersus nō est vnde fit scelus eius vtrinq̄ immanius. tū q: tali ꝑfecto imbutus adiit mysteria: tū q: audiēs melior factus nō fuit: nec metu nec bn̄ficio: nec honore. Et aug. ꝑmone p̄mo de resurrectione dn̄i dicit. Quid cenā illā liberā cōmemorē vbi tangebat discipulus mendax digitum. edebat cū pane cedē ⁊ sorbebat cū sanguine potionē. O crudele pditoris cōuiuiū rogo q̄bus oculis aspiciebat quē sub dente p̄mebat patricida pariter ⁊ cōuiua. Vendidit argēto dn̄m fecit de magro ferale cōmercium. Accepit aurū ⁊ exuerat aiam. ⁊ ceptū alit sub pectore vulnus. Accepit a xp̄o buccellā quā male sibi cōscia mens ferre nō potuit: hec ille. Tandē dedit ceteris apostolis corpus suū ⁊ sanguinē. Nam idem corp⁹ xp̄i erat quod a discipulis tūc in ꝓpria specie videbat̄ ⁊ in specie sacramenti sumebat̄. Non autē erat impassibile ꝑm qd̄ in ꝓpria specie videbat̄: q̄nimmo erat passioni paratū. Vn̄ nec ip̄m corpus quod in specie sacramenti dabat̄ impassibile erat. Impassibili tn̄ modo erat sub specie sacramēti quod in se erat passibile. Et sic patet.

Quantū ad quintā mensam in qua sedet collegiū xp̄ianoꝝ. Sciēdū ꝙ mensa est cōscia cuiuslibet fidelis xp̄iani quā debet p̄mo parare sicut ministri parabāt q̄m macule vel defectus corpales a q̄bus sacerdotes debebāt eē immunes significāt diuersa vitia q̄bus debēt carere digne volētes cōicare. Prohibet̄ ei esse cecus. i. ne sit ignorans. ne sit claudus. i. instabilis ⁊ ad diuersa se inclināns. ne sit paruo. vel grandi: vel torto naso. i. ne ꝑ defectū vel in plus vel in min⁹ excedat. aut etiā aliqua praua exerceat. Per nasū eīn discretio designat̄: q: est discretiu⁹ odoris. ne sit fracto pede vel manu id est ne amittat vtutem bene operādi vel ꝓcedendi in vtutem. Repudiat̄ etiā si habeat gibbū ante vel retro ꝑ quē significat̄ suꝑflu⁹ amor terrenoꝝ. si est lippus. i. si ꝑ carnalē affectū eius ingeniū obscurat̄. Cōtingit eīn lippitudo ex fluxu humoris. Repudiat̄ etiā si habeat albuginē in oculo. i. ꝓsumptionem candoris iustitie in cogitatiōe. Repudiat̄ etiā si habeat iugē scabiē. i. petulantiā carnis. Et si habuerit impetiginē que sine dolore corpus occupat ⁊ mēbroꝝ decorē fedat: ꝑ quā auaritia designat̄. Etiā si sit onerosus vel pōderosus qui. s. gestat pōdus turpitudinis in corde lꝫ nō exerceat̄ in opere. Per ornamenta vero designant̄ vtutes digne cōmunicātiū. Sunt aūt quattuor que sunt necessaria omnibus cōicantibus velut ministris xp̄i. scilꝫ

castitas que signat p femoralia. puritas vi-
te q signat p tunicā lineā moderatio discre-
tionis que signat p cingulū. rectitudo inten
tionis que signat p thyarā ptegentē caput.
Etiā vt digne accedant ad tm̄ sacm̄ pparēt
se vestibus sacerdotalibus. Primo supbu-
merali quod signat discretionē. Scdo alba
que signat castitatē. Tertio cingulo quod si
gnat mortificationē carnis. Quarto mani-
pulo q signat ɔstantiā fortitudinis. Quīto
stola que signat pseuerantiā lōganimitat.
Sexto casula que designat feruorē charitat.
Ideo de talibus sic ornatis dicit petrus in ca-
nonica. Uos estis genus electū. regale sacer
dotium. gens sancta. popls acquisitionis.
Tertia est puritas mētis de qua dicit am
brosius in orone. Quāta enī cordis ɔtritiōe
et lachrymarū fonte: q̄ta reuerētia et tremo
re: q̄ta corpis castitate atq animi puritate
Dñe deus istud diuinū et celeste mysterium
est celebrandū. vbi caro tua in veritate sumit
vbi sanguis tuus in veritate bibit vbi sūmis
yma. humanis diuina iungunt. vbi adest sā
ctoꝝ pñtia angeloꝝ. vbi tu es sacerdos et sa
crificiū mirabilr et ineffabiliter. Quis digne
pōt hoc mysteriū celebrare. nisi tu deus oīps
dignū feceris offerentē. hec ille. Et crisosto.
homel. l. sup Mat. Sicut corpalis cibus cū
ventrē inuenit diuersis humoribus occupa
tum amplius ledit: magis nocet et nullū pre
stat auxiliū. Ita et iste spūalis cibus si quē
repperit malignitate pollutū ipm nō sua na-
tura sed vitio accipiētis interimit: h ille. Jō
Aug. in tractatu d quarta feria dicit. Tu ani
ma xpiana que ascēsura es ex sacratissimo
fonte rubore atq decore pfusa oīmode spe-
ciosa et mens candida serua decorem tuum.
Agnosce quid fueris et quid eris: vide ne de
seras mensam sponsi tui: vt pulchra pmane
as. carnes eius quotidie māducabis vt vitā
eternā habeas. sanguinē eius potabis vide
ne deseras hanc mensam: hec ille. Propterea
idem monet lib. de salutaribus documentis
dicēs. Seipm nobis edendū tribuit q dicit.
Ego sum panis viuus qui de celo descendit:
vnusquisq antequ corpus et sanguinē eius
accipiat: seipm pbet sm apostoli preceptum
et sic de illo pane edat et de calice bibat. Qū
enī ipm accipe volum ante ad ɔfessionem et
pniam recurrere debemus et oīs actus no-
stros curiosius discutere: et petā obnoxia si i
nobis senserimus cito festinemus p ɔfessio
nē et verā pniaz abluere ne cū iuda pditore
dyabolū intra nos celātes peamus: hec ille.
Ob hanc causam mandat oībus xp̄i fideli-
bus: vt habet ex de pñis et remissionibus.
Omnis vtriusq sexus fidelis postq̄ ad an-
nos discretionis puenerit oīa sua solus pec
cata saltem semel in anno fideliter ɔfiteat p
prio sacerdoti et iniunctā sibi pniam pprijs
viribus studeat adimplere. suscipiēs ad mi-
nus reuerēter in pascha eucharistie sacm.
nisi forte d pprij sacerdotis ɔsilio ob aliquā
rōnabilē cām ad tps ab eius pceptione dux
erit abstinendū. alioqn et viuēs ab ingressu
ecclie arceat. et moriēs xpiana careat sepul
tura: hec ibi. Ex quo sequit q sacramētalis
māducatio corpis xpi nō est de necessitate
salutis. qm̄ h sacm̄ psupponit grāz cū psup
ponat baptismū in q grā dat. s de ordinatiōe
ecclie hoies obligāt ex statuto ecclie corp
xpi semel in āno sumē nisi de ɔsilio ɔfessoris
differat quis. B Sed dubitat primo
Utrū accedēs ad hoc sacm̄ cū petō mortali
peccet mortalr. Rñdeo q accedēs ad sacm̄
altaris aut hz ɔsciam peti mortalis aut nō.
Si habet aut ꝙ illa ɔscia surgit ex certitudi
ne sufficiēti. Exemplū qui scit se fornicatū vel
simile. aut pbabili. Exemplū qui morose dele
ctatus est et timet fuisse ɔsensum mortalem
aut ex leui. Exemplū homo scrupulosus q
timet de leui delectatione ne fuerit mortale
petm̄. In pmo casu peccat mortalr: qui ɔtem
nit. In scdo casu etiaz peccat mortalr quia
discrimini se exponit. In tertio vo casu non
peccat mortalr. Si aūt nō habet ɔscientiaz
peccati mortalis. Aut hoc est qz preparauit
se et discussit pparatione sufficiēti diligētissi
me ɔsciam suā examinādo et peritos consu-
lendo et tunc nō peccat. sed remissionē petō
rum si qua latent accipit et meret: aut ppa
rauit se pparatione pbabili. scz pbabiliter con
sciētiam suā examinādo et ɔfitendo. et tunc
nō peccat quidē: sed nō remissionē petōrum
si qua latent nō accipit nec meret: aut ppa
rauit se negligēti pparatione et tunc peccat
mortaliter et demeret maxime si negligētia
sit magna. Et si dicis q qlibet xpianus tenet
in pascha cōicare: q etiaz petōr. Respondeo
q talis peccat et cōmunicādo et omittendo:
sed tamen magis peccat cōmunicādo: qz cō-
municare in petō malū est de se. s omittere
cōmunionē malū est ex pcepto ecclie. vnde
etiā potius debet excōmunicationē sustinere
q in petō cōmunicare: nec tm̄ ideo pplexus
est: quia potest penitere. Et si dicis nemo scit

se eē sine peccō. Rñdeo ꝙ lȝ de hoc nō possit haberi certitudo scie potest tñ de hoc haberi ꝓbabilis cōiectura: et hoc p̄cipue ꝑ q̄tuor signa. Primo cum q̄s deuote audit v̄bū dei qr vt dr Joh. viij. Qui est ex deo verba dei audit. Scd̄o cum quis se promptū ad bene operandū inuenit. quia vt dicit grego. in homel. Probatio dilectionis exhibitio est operis. Tertio cuȝ q̄s hȝ ꝓ positū abstinēdi in futurum a pctis. Quarto cū de p̄teritis dolet: quia in his v̄a pnīa consistit ſm greg. Vñ si quis ꝑ hmōi signa facta diligēti discussiōe sue ꝯsciē. q̄uis forte nō sufficiēti ad corpus xpi accedat: aliquo pctō mortali i ipo remanente q̄d eius cognitionē p̄terfugiat nō peccat: immo magis ex vi sacramēti peccati remissionē consequit. vnde Aug. dicit in q̄daȝ ſmone ꝙ qñ corpus xpi manducat: viuificat mortuos. Nam tale pctm̄ in contritione generali dimissuȝ est: lȝ nō ita plene sicut ea que in spāli confessus est. ¶ Dubitatur secūdo vtrū peccet qui accedit ꝯtritus ⁊ non ꝯfessus. Rñdeo ꝙ peccator cōtritus añ confessionē quādo vult cōmunicare aut habet copiā confessoris qui euȝ possit absoluere. et tunc peccat cōicando sine ꝯfessione. quia ad sacm̄ eccl'ie requirit recōciliatio. etiam ſm iudiciū eccl'ie. aut nō habet copiaȝ ꝯfessoris ⁊ tūc aut imminet aliqua necessitas cōmunicandi vel celebrādi. Exemplū qr timet scandalum populi vel iam incepit ministeriuȝ sacramēti vel amisit loquelā: et tūc non peccat habēs ꝓpositum cōfitendi qñ poterit: aut nō imminet aliqua necessitas dictaȝ: ⁊ tunc peccat. cū aūt fuerit sufficiēter contritus ⁊ cōfessus securus accedat ⁊ sacm̄ corporis xpi accipiat. ¶Ubi nota ꝙ cultus legis moysi figurabat mysteriū xpi qm̄ oīa iudeoꝝ gesta figurabāt ea que ad xp̄m ptinēt ſm illō prime Corinth. x. Omnia in figura ꝯtingebāt illis: adeo rōnes obseruantiarū iudeoꝝ sumēde sunt ꝑ figurā ad vitam xpianoꝝ. Prohibebant aūt iudei ab esu quorūdam ciboꝝ tanq̄ immundoꝝ: vt pȝ Leuit. xi. qr ꝑ hmōi aīalia ꝓhibita designabant aliqua in quorū figurā illa animalia ꝓhibebant: ꝓpter q̄ q̄s reddit indignus ad pcipiendū cōmunionē. Nam in quadrupedibus ꝓhibebant animalia immūda: ⁊ nō scissa vngula nec ruminantia: quia animal quod ruminat ⁊ vngulā scīdit mūdū est significatōe: qm̄ scissio vngule significat distinctionē duoꝝ testamentoꝝ vel patris ⁊ filij: vel duarū naturarū in xp̄o. vel discretionē boni ⁊ mali. Ruminatio aūt significat meditationē scripturarū: ⁊ sanum intellectū earum. Cuicūq̄ eīn alterū horum deest spūaliter immūdus est. Similiter etiaȝ in piscibus illi qui habent pennulas et squamas significatione mundi sunt. quia per pennulas significat vita cōtemplatiua. per squamas v̄o significat vita aspera: quoꝝ vtrunq̄ necessariū est ad mundiciā spūalem. In auibus aūt specialia quedā genera auiū ꝓhibebantur. In aquila eīn que alte volat ꝓhibet superbia. In griffo autē qui equis ⁊ hominibus infestus est: ꝓhibetur crudelitas potentium. In anatho qui pascitur minutis auib⁹ signant illi qui sunt molesti pauperibus. In miluo qui maxime insidijs vtit designantur fraudulenti. In vulture qui sequit exercitum expectans comedere cadauera occisoꝝ signantur illi qui affectant mortes ⁊ seditiones hominū vt inde lucrentur. In coruo signantur illi qui sunt voluptatibus denigrati qui sunt expertes bone affectionis. q̄niaȝ coruus semel emissus de archa nō est reuersus. Genesis. viij. In strutione qui cum sit auis volare non potest: sed semper est circa terram signātur deo militantes et se negotijs secularibus implicātes. Nicticorax que in nocte est acuti visus: in die autem nō videt signat eos qui in temporalibus sūt astuti ⁊ in spiritualibus sunt hebetes. Lacus autem qui ⁊ volat in aere et natat in aqua signat eos qui ⁊ circuncisionem ⁊ baptismuȝ venerantur: vel signat eos. qui per contemplationem volare volunt: et tamen viuunt in aquis voluptatum. Accepiter vero qui deseruit hominibus ad predam signat eos qui ministrant potentibus ad predandum. Per bubonem qui de nocte victum querit. de die autem latitat signantur luxuriosi qui occultari querunt in noctis operibus que agunt. Mergulus autem cuius natura est vt in aquis diutius immoretur signat gulosos qui aquis deliciarum se immergunt. Ibis vero que auis est in affrica habens lōgum rostrum que ex serpentibus pascitur ⁊ fere est ciconia signat inuidos: quia de malis aliorum quasi de serpentibus reficiūtur. Cignus qui est coloris candidi ⁊ longo collo quod habȝ q̄dē qr ex ꝓfunditate terre vel aque cibum querit signat hoīes q̄ ex insitie cādore lucra terrena querūt. Onocrotalus

est auis quedã in partibus orientis habens rostrũ que in faucibus habet quosdã sollicu los in qbus pmo cibũ reponit ꝛ post horam in ventrẽ mittit signat auaros qui immode rata sollicitudine necessaria cõgregãt. Porphirio aũt qui pter modũ aliarũ auiũ habet vnũ pedem latũ ad natandũ ꝛ aliũ ad ambulandũ: q: et in aqua natat vt anates et in terra ambulat vt perdices solo morsu bibit omnẽ cibũ aqua tingẽs. comparanꝭ illi qui nihil ad arbitriũ alterius agere volũt: sꝫ solũ quod fuerit tinctũ aqua ꝓ pe voluntatis. Per herodionẽ qui vulgariter falco dr significanꝭ illi quoꝝ pedes veloces sunt ad effundendũ sanguinẽ. Caland ia que est auis garrula significat loquaces. Uppupa vero que nidificat in stercoribus ꝛ fetenti pascitꝭ fimo: gemitum in cantu simulãs significat tristitiaꝫ seculiq; que hꝫibus immũdis operanꝭ. Per vespertilionem qui circa terrã volat significantur illi qui sola terrena sapiũt: secularẽ scia ꝑditi Ex qbus apparet ꝙ figurati per ista genera animaliũ sunt immũdi ꝛ inhabiles ad ꝑcipiendum eucharistie cõionẽ. Qui nõ cõmunicat suo tpe quattuoꝛ mala incurrit. Primo quia priuanꝭ multiplici vtilitate. Si eñi raab meretrix saluata fuit q̃ suscepit nuncios dñi multomagis qui xp̃ꝫ suscepit. ꝛ ita ꝑ opposi tum. Scd̃o quia ꝯstitutionẽ ecclie transgrediꝭ. Tertio quia maledictioneꝫ incurrit. Eccs. iiij. c. ve soli. Bene eñi sol⁹ est qui xp̃ꝫ nõ habet. Quarto q: vices deo nõ rependit aug. Uerecundũ est illi hospitiũ denegare q̃ solet oẽm pulsantẽ admittere. In ista mẽsa sedent tria genera hoim qui diuersimode sumũt cibũ corp̃is xp̃i. Primũ genus est eorũ qui sumũt spũaliter tm̃: q: ꝑcipiũt effectum huius sacramẽti habẽtes illõ in voto. Quis nõ habeãt in re, ideo manducãt spũaliter ꝑ hoc ꝙ ꝯiunguntꝭ xp̃o ꝑ fidem ꝛ charitatem lꝫ nõ manducent sacramẽtaliter. sicut multi bene cõtriti ꝛ sufficiẽter moriunꝭ qbus non administraꝭ hoc sacr̃m. Scd̃m gen⁹ est eoꝝ qui sumũt sacramẽtalr̃ tm̃: q: ꝑcipiũt solum sacr̃m ꝛ nõ rem sacramẽti: vt petõꝛes indigne cõicantes. Et isti taliter sumẽtes incurrunt octo mala. Primo petõꝝ īlaq̃ationeꝫ Scd̃o dãnatiõis ꝑparationẽ. Tertio ꝓximi scãdalizationẽ. Quarto mẽtis excecationẽ Quinto tẽtationis subuersionẽ. Sexto dei irritationẽ. Septimo tp̃is abbreuiationem Octauo gratuitoꝝ expoliationẽ. de his omnibus dicit p̃s. Fiat mensa eoꝝ coꝛam ipsis in laqueũ. ecce p̃mũ. Et in retributionẽ. ecce scd̃m. Et in scandalũ. ecce tertiũ. Obscurentur oculi eoꝝ ne videãt. ecce quartũ Et dorsum eoꝝ semꝑ incurua. ecce q̃ntũ. Effunde sup eos iram tuã ꝛ furoꝛ ire tue cõprehẽdat eos. ecce sextũ. Fiat habitatio eoꝝ deserta ꝛ in tabernaclis nõ sit qui inhabitet ecce septimum. Appone iniquitatẽ sup iniquitatẽ eorum ꝛ nõ intrent in iustitiã tuã. deleanꝭ de libro viuentiũ. ꝛ cũ iustis non scribanꝭ. ecce octauũ. Tertiũ genus est eoꝝ qui sumunt sacramẽtaliter ꝛ spũaliter qui ita suscipiũt hꝫ sacr̃m ꝙ etiã ꝑcipiũt eius effectum. Et istis apponunꝭ quattuordecim fercula cũ isto cibo. Primũ est xp̃i cõmemoratio. Lu. xxij. Hoc facite in meã cõmemorationẽ. Scd̃ꝫ interioꝛ viuificatio. Joh. vi. Nisi mãducaueritis carnẽ filij hoĩs ꝛ biberitis eius sanguinem nõ habebitis vitã in vobis. Tertiũ est corporis mystici incorporatio. Aug. Nec tu me mutabis in te sicut cibuꝫ carnis tue: sed tu mutaberis in me. Quartuꝫ est spũalis delectatio. Sapie. xvi. Panẽ de celo ꝑstitisti eis. Omne delectamentũ suauitatis in se habentem. Quintum intellectus illuminatio ꝑmi Reg. xiiij. c. Gustauit ionathas de melle ꝛ illuminati sunt oculi eius. Sextum est fidei cõmendatio: q: supra naturã sensum ꝛ intellectũ eleuamur. Ap̃ls ij. Corinth. x. In captiuitatẽ redigentes omnẽ intellectũ ⁊c. Septimũ est spũs eleuatio. Ap̃ls Roma. viij. quomõ nõ cum illo oĩa nobis donauit. Octauũ est spũalis refectio p̃s. Dñs regit. i. pascit me ꝛ nihil mihi deerit in loco pascue ibi me collocauit Nonũ est fomitis mitigatio. p̃s. Sup aquã refectionis educauit me animam meã conuertit. Decimum est cõtra dyabolũ armatio. p̃s. Parasti in conspectu meo mẽsam aduersus eos q̃ tribulãt me. Undecimũ est deuotionis augmẽtatio p̃s. Impinguasti in oleo caput meũ ꝛ calix meus inebrians ꝙ ꝑclarus est. Duodecimũ est grẽ collatio. Joh. i. Grã ꝛ vitas ꝑ iesum xp̃m facta est. Decimũtertiũ est petõrum remissio. p̃s. Et mia tua subsequetur me oĩbus diebus vite mee. Et in quadã collecta dr. Sit hꝫ sacr̃m ablutio scelerũ. Decimũquartum est celestis regni collatio. p̃s. Et vt inhabitẽ in domo dñi in longitudinẽ dierum. ꝛ Joh. vi. Si quis mãducauerit et hoc pane viuet in etnũ. ¶ Sũt aũt sedecim genera hoim qui non possunt accedere ad mensam xp̃i vt inde percipiãt hoc sacrm̃

de quibus dr Luc.xiiij. Dico vobis q nemo viroꝝ illoꝝ qui vocati sunt gustabunt cenā meā.licet tamen omnes vocenf. Et sunt isti numero.scilicet.

Cenā dñicam non gustant.

Pueri.
Amentes.
Furiosi.
Demoniaci.
Infideles.
Heretici.
Sortilegi.
Publici petōres
Usurarij.
Hystriones.
Polluti.
Non ieiuni
Suspecti.
Excōmunicati.
Interdicti.
Suspensi.

Quātū ad pueros. Nota q pueris carētibus vsu rōnis qui nō possunt distinguere inter cibum carnalē r spūalem non debet dari eucharistia:q̄uis quidā greci ɔ̄rium teneāt Irrōnabilr aūt q2 ad eucharistie sumptiōez exigif actualis deuotio quaz tales pueri hr̄e nō possunt. Pueris aūt iam incipientib9 hr̄e discretionē etiā ante pfectā etatem: puta cū sint decē vel duodecim annoꝝ aut circa hoc potest dari si in eis appareāt signa discretionis r deuotionis. put dicit sctūs tho.iij.pte q.lxxx.arti.ix.argu.iij. Quātū ad amentes Nota q illi amētes siue stolidi qui debilem mentē habēt:r tñ sunt aliquo modo docibiles eoꝝ que ad fidē r deuotionē ptinēt sacri talibus nō ops corpus xp̄i denegari: sicut legif in cōcilio arausico. Et habef.xxvi.q.vi. Amētibus quecūq3 sunt pietatis sunt cōferenda:illis aūt qui nunq̄ habuerūt vsuz rōnis:sed sic a natiuitate pmanserūt nō ē hoc sacrm̄ exhibendū:q2 in eis nullo mō p̄cessit huius sacramēti deuotio. Quātū ad furiosos. Nota q furiosus aut habet lucida interualla:et tunc potest cōmunicare:aut non. et tunc:aut fuit ppetuo furiosus.s.a natiuitate r talis nō debet cōmunicare:aut ad tempus ex aliqua infirmitate incidit in frenesim: et tūc si aū petierat r p̄sumif posse accipere sine periculo derisionis vomitus vel exputionis vel hm̄ōi debet dari:alrs nō. Unde legitur in concilio Cartag.xxvi.q.vi. Is q̄ in infirmitate pniam petit si casu ad eū inuitatus sacerdos veīt r impssus infirmitate obmutuerit vel in frenesim cōuersus fuerit.debet audiri testimoniū qui eum audierūt r accipiat penitentiam:et si cōtinuo credif moriturus reconcilief p manus impositionez r infundaf ori eius eucharistia. Quātum ad demoniacos. Nota q arreptitij q̄ energumini dicūf cum nō sunt baptisati r in q̄bus nōdum est vis demonis extincta:qui viget in eis p originale pctm̄ nō possunt cōmunicare. Sed de baptisatis qui corporaliter ab immūdis spiritibus vexanf p aliquo crimine qd̄ quidem certum est. Dicendū q est eis cōmunio deneganda. Si aūt nō torqueanf sub aliqua crimine nō debet eis denegari. Uñ cassian9 dicit. Eis qui ab immūdis vexanf spiritib9 cōmunionē sacrosanctā a senioꝛib9 nostris nunq̄ meminimus interdictā. Quātum ad q̄ntos.s.ad infideles. Nota q pctm̄ infidelitatis quod funditus separat hominē ab ecclesie vnitate simplr loquendo.maxime hominē reddit ineptum ad susceptionē huius sacramēti quod est sacrm̄ ecclesiastice vnitatis. Unde r grauius peccat infidelis accipiens hoc sacramentū:q petōr fidelis r mag cōtēnit xp̄m ƀm quod est sub hoc sacramento.p̄sertim si non credat xp̄m sub hoc sacramento verē esse:quia q̄tū est in se diminuit sanctitatē huius sacramēti r ỽtutem christi operantis in hoc sacramēto quod est contēnere xp̄m sacramentū in seipso. Fidelis aūt qui cum ɔsciētia peccati sumit contēnit hoc sacramentū nō in seipo:sed q̄tū ad vsuz indigne accipiens. Unde apl's p̄me Corinth. xi. assignans rōnem huius pctī dicit. Non dijudicans corpus dñi.i.non discernēs ip3 ab alijs cibis quod maxime facit ille qui nō credit ip̄m esse sub hoc sacramēto: hec tho. iij.parte.q.lxxx.arti.v.arg.ij. Quātū ad hereticos. Nota q hereticis nō sunt danda sacramēta ecclie a viris catholicis. put gelasius papa dicit.xxiiij.q.ij.c.nec quisq̄ in fine. vbi dicit sic. Cum nullo proꝛsus eoꝝ participare debetis mense dñice puritatem:quam maioꝛes nostri semp ab heretica magnope fuauerūt pollutione discretā. Quātum ad sortilegos. Nota q ipi tales de parochijs suis eijcere debent: vt habef.xxvi.q.v c.epi per totum. Quātum ad peccatoꝛes publicos. Nota q si sacerdos sciat pctm̄ alicuius qui eucharistiā petit per confessionē vel alio quolibet modo distinguendū est: quia aut peccatū est occultum aut manifestū. Si est occultum aut exigit in occulto aut in mani

Xristo. si in occulto debet ei denegare et monere ne in publico petat. Si aũt i manifesto petat debet ei dare. vt pz de ꝯsecra. distin. ij. c. nõ ꝓhibeat. Et hoc ꝑpter quattuor rõnes Primo q: ꝑ pctõ occulto penã publicã inferens est reuelator cõfessionis vel ꝓditor criminis. Secũdo quia qͥlibet xpianus hꝫ ius in pceptione sacramẽti eucharistie nisi illud ꝑ pctm̃ mortale amittat. Unde cum in facie ecclesie nõ constet istum amisisse ius suum. non debꝫ ei in facie ecclie denegari. Alias daret facultas malis sacerdotibus ꝓ suo libito punire maxima pena quos vellent. Tertio ꝑpter incertitudinem status sumentis: q: spũs vbi vult spirat. Unde subito potest esse compũctus ⁊ a pctõ mũdatus ⁊ diuia inspiratione ad sacrm̃ accedere. Quarto q: esset scandalũ si denegaret. Si ṽo peccatuꝫ est manifestũ debet ei denegare siue occulte siue publice petat. Quãtum ad vsurarios publicos. Nota ꝙ publici vsurarij sunt ipso iure excõmunicati quo ad tria. Primo quia nõ debent recipi ad cõmunionẽ altaris. Secundo q: nõ debent recipi eoꝝ oblationes. Tertio q: nõ debent recipi ad xpianã sepulturam si in hoc pctõ decesserint. ex. de vsuris c. q: oĩbus. Quãtum ad hystriones. Nota ꝙ Cypñanus dicit de his loquẽs puto inquit ꝙ nec diuĩe cõueniat maiestati: nec ecclesiastice discipline vt decus ⁊ honor ecclie ꝑsonis talibus conferat: vt habet de ꝯse. distin. ij. c. ꝓ dilectione. Quãtuꝫ ad pollutos. Nota conciliũ olibertinũ ꝙ oĩs hõ ante sacraꝫ cõmunionẽ a ꝓpͥa debet abstinere vxore tribus aut quattuor aut qͥnqꝫ diebus. vt hr̃ de cõsecra. dist. ij. c. oĩs homo. Et bene puto ꝙ sit faciendũ: si tñ alter cõiugum inueniatur debitũ reddere coactus ⁊ nõ expetere ⁊ hoc notanter facere eo ꝙ alter etiã illo tempore nõ vult abstinere ego cõmunicare cõcederẽ illi qui reddit iuitus ⁊ alteri nõ: q̃ extorquet debitũ qñ nõ est extorquendũ: q: constat ꝙ etiã illo tempore reddere tenet. si p̄babiliter timet de incõtinentia alterius. Exigens aũt infirmitate ductus lꝫ moneri debeat ne accedat si tamẽ oĩbus modis ex deuotione se ingerat nõ est ꝓhibẽdus. Unde Greg. vt hr̃ xxxiij. q. iiij. di. c. vir cũ ꝓpͥa in fine. Si quis ṽo cũ sua cõiuge non cupidine voluptatis raptus. sed solũmodo creandoꝝ liberoꝝ gr̃a vtit: iste ꝑfecto siue de ingressu ecclie siue de sumendo dñici corꝑis sanguinisqꝫ mysterio suo est iudicio relinquẽdus: q: a nobis ꝓhiberi nõ debet accipe corpus q̃ in igne positus nescit ardere. Cum ṽo nõ amor pereãde sobolis. sed voluptas dñat in ope cõmixtiõis habẽt cõiuges etiã de cõmixtione sua quod defleãt: hec ille. Sed de pollutõne nocturna dico ꝙ vbi dubiũ est an pollutio habuerit ortum ex pctõ mortali: puta ebrietate crapula longa cogitatione ⁊c. debet tunc homo a cõmunione abstinere de necitate. Ubi ṽo nõ habet ortum ex pctõ mortali puta q: cõtingit ex nimio labore: aut ex debilitate nature aut ex infirmitate abstinendum est de honestate: non tñ peccat mortalr̃ qui cõmunicat. Ubi ṽo ex pctõ nõ surgit tũc in arbitrio hoĩs est abstinere vel nõ abstinere. Quãtũ ad nõ ieiunos. Nota ꝙ aliqͥs impedit a perceptione huius sacramẽti triplici rõne. Primo quidẽ sicut dicit Aug. lib. rñsionum ad Januariũ placuit spũisancto vt in honoreꝫ tanti sacramẽti pͥus in os xpiani dñicũ corpus intraret ꝙ ceteri cibi. Scdo ꝑpͤ significationem vt. s. det intelligi ꝙ xp̃s q̃ est res huius sacramẽti: ⁊ charitas eius debꝫ pͥmo fundari in cordibus nr̃is ẜm illud Matth. vi. Primũ querite regnũ dei ⁊ iustitiã eius. Tertio ꝑpter piculũ vomitus ⁊ ebrietatis q̃ qñqꝫ ꝯtingũt ex hoc ꝙ hoĩes inordinate cibis vtunt. sicut apl's dicit pͥme Corinth. xi. Et alius quidẽ esurit. alius autẽ ebrius est. Ab hac tñ generali regula excipiunt infirmi qui statim etiã cõicandi sunt post cibũ si de eoꝝ piculo dubitet ne sine cõione decedant qñ necessitas legẽ nõ hꝫ. vnde dr̃ de cõsec. dist. ij. c. Presbyter infirmũ statim cõicet ne sine cõione moriat. de sanis aũt secus ẽ: q̃a vt dicit apl's pͥme Corinth. xi. Cũ conuenitis ad manducandũ. s. corpus dñi inuicẽ expectate. si quis aũt esurit domi mãducet. Qđ ṽbum in glosa sic exponit. Si quis esurit et impatiẽs nõ vult expectare alios mãducet domi suos cibos. i. pane terreno pascat nec post eucharistiã sumat. Quãtum ad suspectos de crimine. Nota ꝙ triplex est suspitio quedã violẽta que ꝑ facto reputat. vt si inueniatur suspectus cum suspecta: nudus cum nuda solus in eodem loco. ꝑpter hanc sicut ꝑpter pctm̃ denegãda est cõmunio: q̃dam ꝓbabilis vt si inueniat sol' cuꝫ sola loquẽs loco ⁊ tpe suspecto ⁊ freqñt. ꝑpͤ hãc nõ debet denegari: quia pẽa nõ infligit vbi culpa ignorat. Quedã leuis vt si appareãt alq̃ signa nõ tamẽ omnino certa ꝑpter hanc etiã nõ debet denegari. Quãdocũqꝫ ẜ suspecta

est violenta pcedens ex publica fama: tunc nõ debet dari corpus xpi illis nec in occulto nec in manifesto. Si autem talis suspicio non pcedat ex publica fama sed solius sacerdotis sic debet dari in publico sed nõ in occulto sicut dictum est. Quãdo crimen scitur non tamen dico qꝫ debeat dari suspectis de crimine ad examinationẽ: quia vt dicit Stephanus papa .ij.q.iiij. Ferri candẽtis vel aq̃ feruẽtis examinatione confessionẽ extorq̃ri a quolibet sacri canones nõ concedũt. Spõtanea eñ confessione vel testium approbatione publicata delicta commissa sunt regimini vestro iudicare. Occulta vero ⁊ incognita illi sunt relinquẽda qui solus nouit corda filiorum hominũ. idem habet̃ extra de purg. c. ex tuarũ. In omnibus eñ talibus videtur esse dei temptatio. vnde sine peccato fieri nõ possunt. Quãtum ad excõmunicatos: interdictos: ⁊ suspensos. dicunt theologi qꝫ excõmunicatus interdictus ⁊ suspensus etiã iniuste nõ debẽt cõicare: quia in talibus est defectus rei signate. s. vnitatis corporis mystici. Item nota qꝫ quatuor genera hoim inuitantur ad hanc cenam: vt dr Luce .xiiij. Exi cito in vicos ⁊ plateas ciuitatis. s. huius mundi: et omnes pauperes debiles ⁊ claudos et cecos compelle intrare: vt impleatur domus mea. Unde aug. lib. de vbis dñi. sermone .x. dicit sic. Ueniamus ad cenã qua intrinsec⁹ saginemur. nõ nos impediat excellẽtia: non nos superbia extollat. nõ nos teneat curiositas illicita: ⁊ auertat a deo. nõ nos impediat voluptas carnis a voluptate cordis. Ueniamus ⁊ saginemur. Illi vero qui nõ venerũt fuerunt diuites sani quasi bene ambulãtes et acute cernẽtes ⁊ multum de se presumentes. et ideo tanto desperatiores quãto saniores. Ueniamus nos mendici: quia ille inuitat: qui pter nos factus est pauper cum diues esset: vt illius inopia ditaremur. Ueniamus nos debiles: quia non est opus sanis medicus: sed male habentibus. Ueniamus nos claudi: vt dicamus. perfice gressus nr̃os in semitis tuis. Ueniamus nos ceci dicentes. Illumina oculos meos ne vnqꝫ obdormiam in morte. Tales venerũt ad horã. illis pus inuitatis sua excusatiõe reprobat: h ille. Et sic patet ⁊c. R

Quãtum ad sextam mẽsam in qua sedet innumerabilis multitudo sanctorum dicit beatus Augu. sup ps. xcij.

Est quoddam sublime altare inuisibile quo non accedit iniustus: ad illud altare ille sol⁹ accedit qui ad istud securus vel iustificatus accedit. illic inueniet vitam suam. qui in isto discernit causam suam. Et lib. l. homeliarũ. homelia .xxvij. dicit. Ad hoc altare quod in ecclesia infra est positum terrenis oculis expositum ad ministeriorum diuinorum sacramenta celebranda: multi etiã scelerati pñt accedere: quoniã commendat in hoc tempe patientiam suam deus: sed in futuro exercebit seueritatem suam. Accedunt eñ ignorãtes quoniã patientia dei ad pniam eos adducit. Illi autem sm duritiam cordis sui et cor impenitens thesaurizant sibi iram in die reuelationis iusti iudicij dei qui reddet vnicuiqꝫ sm opera sua. Ad illud altare quo precursor noster introiuit xp̃s: quo caput ecclie precessit membris ceteris secuturis nullus eorum accedere poterit: hec ille. Hoc eñ altare est exemplar eius quod mandauit domin⁹ moysi vt faceret. Exo. xxv. vñ dictũ est ei inspice ⁊ fac sm exemplar quod tibi i mõte monstratum est. Propterea Salomõ cõstruxit templum domino: ⁊ quoniam erat fixum: et stans, significabat statũ future vite que est omnino inuariabilis. Etiam dicitur qꝫ in edificatione templi non est auditus sonitus mallei vel securis: ad denotandum qꝫ omnis perturbationis tumultus longe est a statu future beatitudinis. Distinguebatur autem templum in duas partes, scilicet in sancta sanctorum que figurabat seculum altius quod est spiritualium substantiarũ in quam partem summus sacerdos semel introibat vt designaretur qꝫ hec est finalis perfectio hominis. vt ad illud seculum introducatur. In hac parte continebantur tria. scilicet archa testamenti in qua erat vrna aurea habens manna. et virga Aaron q̃ frondueràt: et tabule in quibus erant scripta decem precepta legis. Hec autem archa sita erat inter duos cherubin qui se mutuis vultibus respiciebant. Et super archã erat quedam tabula que dicebatur propiciatorium. super alas cherubin quasi ab ipsis cherubin portaretur: ac si illa tabula esset sedes dei. Unde et propiciatorium dicebatur quasi exinde propiciaretur ad preces summi sacerdotis. Et ideo portabatur a cherubin quasi deo obsequentibus. Archa vero testamenti erat quasi scabellum sedentis super propiciatorium. Per hec aũt significat̃

i figurant... hing ... altaris ...

q̄ sunt in illo altiori seculo: scz deus q̄ est super oia incōprehensibilis oīni creature ꝛ ppter hoc nulla similitudo eius ponebaꝫ ad repñtādū eius invisibilitatē sed ponebaꝫ q̄cā figura sedis ei⁹.s. q: creatura cōprehēsibilis est q̄ est subiecta deo sicut sedes sedēti. Sūt etiā in illo altiori seculo spūales substātie q̄ angeli dicunꝫ: ꝛ hij signāꝫ p duos cherubin mutuo se respiciētes ad designādū eorū ꝫcordiā adinvicē ẜm illud Job.xxv. Qui facit cōcordiā in sublimibus suis. Et ppter hoc etiā nō fuit vnus tm̄ cherub vt designaretꝫ multitudo celestiū spūum ꝛ excludaꝫ cultus eoꝝ ab hijs q̄bus preceptuꝫ erat vt vnū tm̄ deū colerent. Sunt etiā in illo intelligibili seculo rōnes oīm eoꝝ q̄ in hoc seculo pficiūtur quodāmodo clause. sicut rōnes effectuū claudunꝫ in causis suis ꝛ rōnes artificiatoꝝ in artifice. ꝛ hec figurabanꝫ p archaꝫ in qua representabanꝫ p tria ibideꝫ contēta q̄ sunt potissima in rebus humanis: scz sapīa q̄ representabaꝫ p tabulas testamenti. potestas regiminis q̄ representabaꝫ per virgā aaron vita vero representabaꝫ p māna qd̄ fuit testamentū vite. Ita per hec tria significabantur tria deo attributa scz sapiētia in tabulis. Potētia in virga bonitas in māna. Tum pter dulcedinē: tum q: ex mīa dei datum est Hec tria figurata sūt in visiōe. Esa.vi. Uidi em̄ dñm sedentē sup solium excelsum ꝛ eleuatū: ꝛ seraphin assistentes ꝛ domū impleri a gloria dei. Unde etiā seraphin dicebāt. plena est ois terra gloria eius. Secunda auteꝫ pars tēpli dicebaꝫ sancta: que significabat presens seculū. de qua dictū est sup in mensa hebreoꝝ. Ministri aūt tēpli instituebāꝫ ad cultū dei p aliquā spālē purificationē: vl' cōsecrationē: vt designareꝫ eos habere quādaꝫ prerogativaꝫ dignitatis ꝛ puritatis ꝛ virtutis: ideo in institutione ipsoꝝ fiebant tria. Primo purificabanꝫ per ablutionē aque: ꝛ per quedā sacrificia. Secūdo radebant oēs pilos carnis sue: spāliter autē pontifex. oleo vnctionis in capite vngebaꝫ. Tertio induebanꝫ q̄busdam vestimētis spālibus deputatis ad cultum diuinū ad designandū q illi q̄ sunt cōsecrandi ad spūale ministeriū xpi in illo altiori loco debent primo purificari p aquaꝫ baptismi ꝛ lachrymarū in fide passionis xpi quod est sacrificiū purgatiuū ꝛ expiatiuū. secūdo debent radere pilos carnis. i. oēs malas cogitationes. tertio debent ornari virtutibus ꝛ consecrari oleo spūssancti: ꝛ aspersione sanguinis xpi. In spāli auteꝫ pōtifex habebat octo ornamenta. Primo eniꝫ habebat vestem lineā. Secūdo habebat tunicā iacinctinā in cuius extremitate versus pedes ponebanꝫ per circuitū tintinabula q̄ daꝫ ꝛ mala punica facta ex iacincto purpura coccoqꝫ bis tīcto. Tertio habebat superhumerale qd̄ tegebat humeros ꝛ anteriorē partem vsqꝫ ad cingulum: quod erat ex auro ꝛ iacincto ꝛ purpura coccoqꝫ bis tīcto ꝛ bysso retorta: ꝛ super humeros habebat duos onichinos in quibus erant scripta noīa filiorum israel. Quartū erat rōnale ex eadeꝫ materia factum qd̄ erat quadratū ꝛ ponebatur in pectore ꝛ cōiungebaꝫ superhumerali ꝛ in hoc rōnali erant duodecim lapides preciosi distincti per quattuor ordines. in q̄bus etiā erant scripta noīa filioꝝ israel. Quintū erat baltheus. i. cingulꝫ quoddā factum ex quattuor coloribus. Sextū erat thiara. i. mitra q̄dam de bysso. Septimū erat lamina aurea pendens in fronte eius: in qua erat scriptuꝫ nomen dñi. Octauū erant femoralia linea vt operirent carnem turpitudinis sue quando accederet ad sanctuarium vel altare. In istis ornamentis designaꝫ dispositio orbis terrarum quasi pontifex vt omēs beati prestenꝫ se esse ministros creatoris mundi. vñ Sapientie.xviij.ca. dicitꝫ. In veste Aaron erat descriptus orbis terrarū. Nam femoralia linea significabant terram in qua linuꝫ nascitꝫ. Balthei circūuolutio significat occeanū qd̄ circumcingit terram. Tunica iacincina suo colore figurat aerē: per cui⁹ tintinabula signanꝫ tonitrua: per malogranata choruscatiōes. Superhumerale significat sua varietate celū sydereū. duo onichini signant solem ꝛ lunam. duodecim gēme in pectore signāt duodecim signa in zodiacho que dicebanꝫ posite in rōnali: q: in celestibus sunt rōnes terrenoꝝ: ẜm illud Job.xxxviij. Nunquid nosti ordineꝫ celi ꝛ ponis rōnem eius in terra. Thiara signat celū empyreū. lamina aurea notat deū oībus presidentē cui assistunt oēs beati per claram ꝛ beatificā cōtēplationē. Unde recte possunt dicere xpo illud. Apocal.v. Fecisti nos deo nostro regnum ꝛ sacerdotes. Isti sunt figurati per illam mulierē. de qua dicitꝫ. Apocal.xij. Mulier. id ē aīa beata: amicta sole: id est fruitione diuinitatis beatifica: ꝛ luna sub pedibus ei⁹: q: in beatis erit pfecta sanitas: sine egritudine. Esa.xlix.c. Non esurient neqꝫ sitient:

amplius: qz miserator eoꝝ reget eos: ⁊ ad fontes aquarũ deducet ⁊ potabit eos: q̄ fontes sunt tres persone beate trinitatis que sole desideriũ ⁊ sitim creature rõnalis possunt tandẽ satiare: de q̄bus dicit Aug. ⁊ allegat a magr̃o sniarum. lib. i. d. pma. cap. ij. Res igit̃ q̄bus fruendũ est sunt pater ⁊ filius ⁊ spũssanctus, eadẽ tñ trinitas q̄dam summa res est cõisqz fruentibus ea. hec ille. Et Apocal. xxi. Absterget deus omnẽ lachrymã ab oculis sanctoꝝ: ⁊ mors vltra non erit: neqz luctus: neqz vllus clamor: neqz dolor erit vltra que prima abierunt. Sequitur: ⁊ in capite eius corona stellarũ duodecim: ista corona coronati sunt sancti. de qua dicit Ber. in quodã sermone. Corona duodecim stellarũ in patria est. Prima stella memoria sine obliuione. Ratio est: qz erit in eis securitas sine timore qm̃ de perpetuitate sue felicitatis erũt certissimi: cuius experimentũ habebũt ex quattuor. Primo qz in gloria videbũt voluntatẽ in qua fuerũt eternaliter p̄destinati ad imẽsam felicitatẽ. Secũdo qz sunt confirmati in gloria ita q̄ non possunt peccare. Tertio qz legent in libro vite ĩ quo sunt indebiliter scripti. Quarto qz sunt inseparabiliter per charitatẽ ⁊ beatif. ce deo cõiuncti. Esa. xxxij. Sedebũt in pulchritudine pacis ⁊ requie opulẽta. Secũda stella ẽ rõ sine aliquo errore nam vnusquisqz sapiẽs dicit̃: qz nouit de obiecto q̄ntum scire põt per aliud hominem sapientiorẽ: sed beati apprehendent deũ ƀm se totũ nec latebit eos. Greg. Quid est qd̃ non videant q̄ videntem oĩa vident. Apocal. xxij. Serui eius seruient illi ⁊ videbunt faciem eius ⁊ nomen eius in frontibꝰ eoꝝ ⁊ nox vltra non erit ⁊ non egebũt lumine lucerne neqz solis: qm̃ dñs deus illuminabit illos. Tertia stella ẽ voluptas sine perturbatione qz quanto natura est nobilior tãto in viuentibus ꝑfectius declarat̃. Similiter q̄nto melius est disposita tanto magis põt delectari: sed natura aĩe est incõparabiliter melius disposita q̄ natura corporis: ⁊ tunc summe erit disposita. psal. Inebriabunt̃ ab vbertate domus tue ⁊ torrente voluptatis potabis eos. qm̃ torrens dilectionis ꝓcedit ab illa diuinitate sicut a fonte: velut radius a sole. Quarta stella ẽ ĩpassibilitas sine corruptione: qz sancti tunc habebunt tantã fortitudinẽ: qz sicut vnus angelus nunc volat sed celeriter ita poterit homo tunc glorificatus se mouere. qm̃ erunt equales angelis. Esa. xl. Qui timent deum fortitudinẽ mutabunt scz humanam in angelicam: assument pennas vt aquile volabunt ⁊ non deficient. Quinta stella est claritas quã ɔfigurabit̃ claritati xp̄i sine obscuratione. Math. xiij. Fulgebũt iusti sicut sol in regno patris eoꝝ. Sexta stella ẽ agilitas ƀm mobilitatẽ cogitationũ nostratuz agiliũ in motione. sicut enĩ angelus dñi in momẽto transtulit abacuch de iudea in babylonem ⁊ confestim restituit eum in locum suũ. Daniel. xiiij. Sic corpora sanctorum mouebunt̃ ab aĩa subito de loco ad locum prout voluerit anima. Septima stella subtilitas in cuiuslibz spissi ⁊ solidi agillima penetratione. Sicut ptz de christo qui intrauit ad discipulos ianuis clausis: ⁊ exiuit de clauso sepulchro. Et beatus Bartholomeus qui intrauit ad regem ianuis clausis: sic erit de corporibus. Octaua stella in ꝓximi tantũ q̄ suiipsius in omĩ veritate ⁊ sanctitate dilectione. tunc implebit̃ illud. Marci. xij. Diliges ꝓximum tuũ sicut teipsum: qd̃ in hac vita compleri non põt. vt dicit August. Nona stella est videre ꝓximum suũ se sicut semetipsum diligere vera dilectione. Nam voluntas beatoꝝ est maxime concors: qz oẽs hoc volunt quod deus. Luce. xix. Ceperunt oẽs turbe descendẽtiũ laudare deũ dicentes. Benedictus qui venit rex in nomine dñi: pax in celo ⁊ gloria in excelsis. Decima stella est deum suũ perfecte plus q̄ seipsum habere in amore. Undecima seipsum solum ꝓpter deum diligere. Duodecima videre deum se diligentẽ: sic q̄ diligat seipsum cum perpetuatione. hec ille. Isto modo coronati sancti beatificant̃ in gloria sumentes corpus xp̄i. i. delectabiliter inherentes xp̄o per fruitionem diuinitatis ⁊ humanitatis. Ioh. x. Ingredietur ⁊ egredietur ⁊ pascua inueniet. vbi dic̃ Aug. Ingredietur per contẽplationẽ diuinitatis: ⁊ egredietur per contẽplationẽ humanitatis ⁊ pascua eterne felicitatis inueniet. Cõicare ergo ⁊ sumere corpus xp̄i a sanctis nihil est aliud nisi contẽplari beatifice iesum christuz ⁊ vniri ei per gloriam. Unde Augusti. libr. de contẽplatione iesu xp̄i. ca. xiij. dicit. O vita sempiterna ⁊ vita beata. vbi gaudium sine merore: requies sine labore: dignitas sine timore: opes sine amissione: sanitas sine languore: abundantia sine defectione: vita sine morte: perpetuitas sine corruptione: ⁊ beatitudo sine calamitate. vbi omĩa bona in charitate perfecta. vbi species ⁊ visio facie ad

qz: celeris qz ĩ fortitudĩe

facti sunt ubi plena scientia in omnibus et per omnia ubi a bonis deitas cernitur et lumen illuminans a sanctis glorificatur. ubi presens dei maiestas conspicitur et hoc vite cibo sine defectu mens intuentium satiatur et desideratur: sine anxietate desideratur: et sine fastidio satiatur Ubi verus sol iusticie mira sue pulchritudinis visione omnes reficit et ita universos celestes patrie cives illuminat ut luceant ipsi lumen videlicet illuminatum per deum lumen illuminans super omnem splendorem nostri solis atque cunctarum stellarum claritatem immortali adherentes claritati deitatis: et per hoc immortales atque incorruptibiles facti iuxta promissionem salvatoris. Pater quos dedisti mihi volo ut ubi ego sum et illi sint mecum: ut videant claritatem tuam et omnes unum sint. hec ille. Et beatus Bern. in quodam sermone. O vere gloriosa satietas. O sanctum convivium. O desiderabiles epule ubi nimirum anxietas nulla: nullum poterit esse fastidium: quinimo satietas summa et summum inerit desiderium. hec ille. Unde in celo ne ista beatifica et gloriosa omnes beati perfecte satiabuntur quo ad quinque sensus corporis. L

¶ Nam visus satiabitur in visione xpi: quoniam visus delectatur in colore viridi qui est medius color constans ex albo et nigro. Color albus est deitas lucida. Color niger est caro de terra formata. hii duo colores sunt coniuncti in xpo: ideo totus amenus et viridis est effectus. Unde vocat se viridem. Luce. xxiii. dicens. Si in viridi ligno hoc faciunt in arido quid fiet? Ideo quilibet sanctus pot sibi dicere illud Hester. xv. Valde mirabilis es domine et facies tua plena est gratiarum. Et. i. Petri. i. dicitur. In quem desiderant angeli prospicere. Auditus satiabitur audiendo vocem xpi que tam dulcis est ut quilibet sanctus clamet et dicat Cantico. ij. Sonet vox tua in auribus meis vox enim tua dulcis. Tactus satiabitur in tangendo xpm. multum delectatur homo in tangendo amicum plus in amplexando amicum multo plus in osculando amicum. Tunc ergo sancti xpm tangent et tenebunt fortiter. Canticorum. iij. Tenui eum nec dimittam. tunc amplexabuntur hylariter. Prouerb. iiij. Arripe illam: scilicet sapientiam que est xpus: et exaltabit te glorificaberis ab illa cum eam fueris amplexatus. Tunc osculabuntur dulciter. Canticorum viij. Quis mihi det te fratrem meum sugentem ubera matris mee ut inveniam te foris. s. quando naturam humanam assumpsisti et deosculer te et iam me nemo despiciat. Olfactus satiabitur in redolentia xpi. In ipso enim est balsamum et cynamomum devote anime: myrra carnis mortificate. Eccl. xxiiij. Sicut cynamomum et balsamum aromatizans odorem dedi quasi myrra electa dedi suavitatem odoris. Ex hiis tribus speciebus aromaticis sancti tantum odorem sentient quod clamabunt et dicent illud Canticorum. i. Trahe me post te curremus in odorem unguentorum tuorum. Gustus satiabitur in gustando dulcedinem xpi. Unde cantat ecclesia. ut habetur Iohel. iij. In die illa stillabunt montes dulcedinem et colles fluent lac et mel. Per lac signatur caro xpi mundissima. Montes ergo et colles. i. sancti magni et minores haurient suas dulcedines a carne xpi mundissima: ab anima xpi dulcissima: et a deitate christi suavissima. Propterea hortatur nos Bernardus in quodam sermone dicens. Festinemus ad locum tutiorem: ad agrum uberiorem: ad pastum saniorem ut habitemus sine metu: abundemus sine defectu: epulemur sine fastidio. hec ille. Et Aug. lib. xxij. de civi. dei. i fine dicit. Ibi aderit quicquid amabitur: nec desiderabitur quod non aderit. omne quod ibi est bonum erit et summus deus summum bonum erit et quod est omnino beatissimum semper ita fore certum erit. ibi vacabimus et videbimus videbimus et amabimus amabimus et laudabimus. Ecce quid erit in fine sine fine? Nam quis alius noster est finis nisi pervenire ad regnum cuius nullus est finis? Propterea dicit psal. Beati qui habitant in domo tua domine: in secula seculorum laudabunt te. Ad quam laudem satiati visione xpi gloriosa perveniamus. nunc per gratiam et tandem per gloriam. Amen.

In die veneris sancta. Sermo primus quod xps sustinuit. xl. passiones propter. xl. ade peccata.

Dam exemplum meum ab adolescentia mea Zach. xiij. Beatus Greg. lib. xx. moral. dicit sic. Cum enim posset xps iesus vel etiam non moriendo succurrere voluit tamen hominibus moriendo subuenire: quia videlicet nos minus amasset nec tantam vim sue dilectionis ostenderet: nisi hoc quod a nobis tolleret ad tempus ipse sustineret hec ille. Super quo talem moveo questionem. A Utrum necesse fuerit xpm subire corporalem passionem ad peccati ade salutarem expiationem: Ad istam questionem respondent quatuor doctores. duo veteris testamenti et duo novi. Primus est Esaias

illy.c.dicens. Nunqd non ego dñs: et non est ultra deus absqz me. deus iustus et saluans non est pter me. Conuertimini ad me et salui eritis oes fines terre: qz ego dñs et non est alius: he sunt iusticie et imperiũ. Ego dñs loquens iusticiã et annũcians recta. Cgregamini et venite et accedite simul q saluati estis. qs auditũ hoc fecit ab initio. Secũdus ẽ Hieremias.xiiij.c.dic. Tibi peccauimus expectatio israel saluator noster in tẽpe tribulationis. Quare qsi colonus futurus es in terra et qsi viator declinans ad manendũ. Quare futurus es velut vir vagus et fortis q nõ pot saluare. Tu aũt in nob es dñe et nomẽ tuũ ẽ sup nos ne derelinqs nos dñe. Tertius est Petrus apls. i. Petri.iij. Xps semel p pctis nris mortuus ẽ iustus p iniustis vt nos offerret deo mortificatos qdẽ carne viuificatos aũt spũ. Quartus ẽ Paulus apls. Ro.v.dic. Sicut p inobedientiã vnius hoĩs pctõres cõstituti sũt multi ita p vnius hoĩs obediẽtiã iusti cõstituẽt multi

¶ Sciendũ qp necessariũ fuit xpz pati p hũani gñis liberatõe nõ necessitate coactiõis: sz necessitate finis q qdẽ pot triplr itelligi. Primo ex pte dei cuius diffinitionẽ circa passionẽ xpi pnũciatã in scripturis: et pfiguratã in obs'uãtia veteris testi oportebat ipleri. et h' est qd dr. Lu.xxij. Filius hoĩs vadit sicut diffinitũ ẽ de illo et Lu.vlti. Hec sũt vba q locutus sum ad vos cũ adhuc eẽm vobiscũ: qm necesse ẽ ipleri oia q scripta sũt i lege moysi et pphis et psalmis de me: et qm oportebat xpm pati et resurgere a mortuis ~~Item nã angelica fit excellẽtior qz nã hũana. vt dic Dyon.iiij.ca.de diuis nob'. tñ pctm angeli nõ fuit remediabile sicut pctm hoĩs. io~~ deus sua mia pordinauit ab eterno: vt fructus humane salus nõ seqret nisi xpo patiẽte. vñ Math.xxvi. Dñs dixit ad patrẽ. Pater mi si nõ pot calix iste trãsire a me nisi bibã illũ fiat volũtas tua. Loqt aũt ibi de calice passiõis q pteriri nõ poterat nisi biberet illũ. pp' hoc qp pr' disposuerat. io subdit. fiat volũtas tua. et Hylarius dic. Ideo calix trãsire nõ pot nisi illuz bibat: qz saluari nisi ex eius passione nõ possumus. Queadmod. Joh.xij.dicit. Nisi grãnũ frumẽti cadẽs in terrã mortuũ fuerit ipm solũ manet. si aũt mortuũ fuerit multũ fructũ affert. vbi Aug.dic. qp seipsuz granũ dicebat nisi g' mortẽ passus esset alr fructũ nostre liberatiõis nõ fecisset. Secũdo pot intelligi ex pte ipsius xpi q p humilitatẽ passionis meruit gloriam exaltationis. Et ad hoc ptinet qd dicit. Luc.vlt. Hec oportuit christũ pati et sic intrare in gloriam suam. Meritum ~~eius~~ importat quandam equalitatẽ iusticie. Unde aplus dicit. Roma.iiij. Ei q operat merces imputatur sm debitũ. Et sicut cũ aliquis ex sua iniusta voluntate sibi attribuit plus qz sibi debeat: iustũ est vt sibi diminuat. etiam [redacted] id qd sibi debebat. Exemplũ vt cum qs furabat vnaz ouẽ debebat reddere quattuor. vt dicit. Exodi.xxij. Et hoc dr mereri incptum p h' punit eius iniq volũtas: ita etiã cuz quis sibi ex iusta volũtate subtrahit qd deat habere meret vt sibi amplius aliqd supaddat qsi merces iuste volũtat. Exẽpluz de illo cui data sunt.v.talẽta q tñ.x.talẽta hẽbat vt dr Math.xxv. Et de illo qui hẽbat.x.mnas cui data est mna serui negligẽt. Luce.xix. Quẽadmodũ aũt dr. Luc.xiiij. Qui se humiliat exaltabit. Xpus vero in sua passione seipm humiliauit infra suã dignitatẽ qtuz ad quatuor. Primo qdem qtũ ad passionẽ et mortem cuius debitor nõ erat. Secũdo qtũ ad locũ qz corpus eius positũ est in sepulchro: et aĩa in inferno. Tertio qtum ad cõfusionẽ et obprobria q sustinuit. Quarto qtũ ad h' qp est traditus humane ptati sm qp ipse dixit pylato. Joh.xix. Non haberes in me ptatez nisi tibi datũ eẽt desup. ideo p suã passionez meruit exaltatiõẽ quo ad quatuor. Primo qdem qtum ad resurrectionẽ gloriosam. vñ dr in ps. Tu cognouisti sessionẽ meã.i.hũilitatẽ passionis mee et resurrectionẽ meã. Secũdo qtum ad ascensionẽ in celũ. vñ dicit. Ephe.iiij. Descendit primũ in inferiores ptes terre. Qui aũt descẽdit ipse est et q ascẽdit sup oẽs celos. Tertio qtum ad cõsessuz paterne dextere: et manifestationẽ diuinitatis ipsius. sm illud Esa.lij. Exaltabit et eleuabit et sublimis erit valde. ~~Sicut obstupuerũt super eum multi sic inglorius erit inter viros aspectus eius.~~ et Phil.ij.dr. Factus est obediens vsqz ad mortẽ etc. Propter qd et deus exaltauit illũ et donauit illi nomen qd est super omne nomen. vt scz ab oĩbus noĩet deus: et oẽs ei reuerentiã exhibeant sicut deo hoc ẽ quod subdit. vt in noĩe iesu omne genu flectat celestiũ terrestriũ et infernoz. Quarto qtum ad iudiciariã ptatem. dicit enĩ. Job. xxxvi. Causa tua quasi impij iudicata est iudicium causamqz recipies. Quãuis autem christus per priora merita meruerit exaltationem: ex parte ipsius anime cuius volũtas charitate et alijs virtutibus informabat: tñ

in passione meruit suã exaltationẽ p modũ cuiusdã recõpensationis etiã ex parte corporis. Justũ est eñ vt corpus quod fuerat ex charitate passioni subiectũ acciperet recõpensationem in gloria. Tertio potest intelligi ex parte nostra qui p eius passionẽ liberati sumus sm illud Joh. iij. Sicut moyses exaltauit serpentem in deserto: sic op; exaltari filiũ hominis vt omnis qui credit in ipm nõ pereat sed habeat vitam eternã. Quod quidẽ de exaltatione intelligit in cruce. Et aug. xiij. de trinitate. c. x. dicit. Sanãde nostre miserie cõuenientior modus alius nõ fuit q per xpi passionem. Ratio est q tanto aliquis modus conuenientior est ad exequendum finẽ. quanto per ipsũ plura occurrũt que sunt expediẽtia fini. Per hoc aũt q homo per xpi passionem est liberatus multa concurrũt ad salutem hominis pertinentia preter liberationẽ a peccato. Primo eñ per hoc homo cognoscit quantum deus diligat hominẽ. et per hoc prouocatur ad eum diligendum. in quo pfectio humane salutis consistit. Unde apostolus dicit Roma. v. Cõmendat autẽ deus suam charitatem in nobis: quoniam cum inimici essemus xps p nobis mortuus est. Secũdo quia per hoc dedit nobis exemplum obediẽtie: humilitatis: constantie: iustitie: et ceterarum virtutum in passione xpi ostensarũ que sunt necessarie ad humanam salutem. vnde i. petri. ij. dr. Christus passus ẽ p nobis vob relinquens exemplum vt sequamini vestigia eius. Tertio quia xpus per suam passionem non solum hominem a peccato liberauit: sed etiam grãm iustificantem et gloriam beatitudinis ei pmeruit. Joh. xij. dr. Ego si exaltatus fuero a terra omnia traham ad meipsum. Per hoc eñ q in alto moritur ascensũ nobis parat in celum: vt Crisostomus dicit. Quarto quia hoc ad maiorem hominis dignitatem cessit: vt sicut homo victus fuera et deceptus a dyabolo: ita etiã homo esset qui dyabolum vinceret. Et sicut hõ mortẽ meruit. ita homo moriẽdo superaret. Unde dr. i. Corinth. xv. Deo gratias q dedit nobis victoriam per iesum xpm. Unde pono quattuor cõclusiones. Prima cõclusio Nullus purus homo poterat satisfacere perfecte p peccato ade. sed solus deus et homo iesus xps. Patet quia satisfactio est sufficiẽs perfecte qñ est condigna p quãdã adequationẽ ad recompẽsationẽ culpe commisse. et sic hominis puri satisfactio esse nõ potuit p pctõ. Tum q tota natura humana erat p pctm corrupta. nec bonũ alicuius psone nec etiã plurium poterat p equiparantiam totius nature detrimentũ recõpensare. Tum etiã q pctm cõtra deum cõmissum quãdã infinitatem h; ex infinitate diuine maiestatis. tanto eñ offensa est grauior quanto maior est in quẽ delinquit. Unde oportuit ad cõdignã satisfactionem vt actio satisfaciẽtis hẽret efficaciã infinitã vt puta dei et hois existẽs. Homo eñ purus satisfacere non poterat p toto hũano genere deus aũt satisfacere nõ debebat. Un oportebat xpm eẽ deũ et hoiem. sic leo papa in smone de natiuitate dñi dicit. Suscipit a maiestate hũilitas: a virtute ifirmitas: ab eternitate mortalitas: vt qd nr̃is remedijs cõgruebat. vnus atq; idẽ dei et hoĩs mediator. et mori ex vno et resurgere posset ex altero. nisi eñ esset verus deus nõ afferret remediũ nisi esset verus hõ nõ pberet exemplũ. Scdã cõclo Si deus voluisset absq; oi satisfactõe hoiem a pctõ liberare: cõ iustitiã nõ fecisset. Patet q ille iudex nõ põt salua iustitia culpã sine pena dimittere q h; punire culpã in aliũ commissam. puta vel in aliũ hoiem vel in totam rẽpu. vel in supiorẽ pncipẽ: sed deus non h; aliquẽ supiorẽ. s; ipe est supmũ et cõe bonũ totius vniuersi. et iõ si dimittat pctm qd habet rõẽ culpe ex eo q cõ ipm cõmittit: nulli facit iniuriã. sicut qcũq; hõ remittat offensã in se cõmissam absq; satisfactõe misericorditer et nõ iniuste agit. et iõ dauid miam petẽs dicebat. Tibi soli peccaui. qñ dicat. potes sine iniustitia mihi dimittere. Tertia cõclusio. nõ erat cõueniẽs iustitie dei vt xps p solã suã potentiã absq; passione dyabolũ superaret. Lic; q lz dyabolus inuaserit hoiem iniuste. tñ hõ ppt pctm iuste erat sub seruitute dyaboli relictus a deo. et iõ cõueniẽs fuit vt p iustitiã hõ a seruitute dyaboli liberaretur xpo satisfaciẽte p ipo p suã passionẽ. Fuit etiã h cõueniens ad vincẽdã supbiã dyaboli q est desertor iustitie et amator potẽtie vt xps dyabolũ vinceret et hoiẽ liberaret nõ p solã potẽtiã diuinitatis s; et p iustitiã et humilitatẽ passiõis. iõ dñs dicit. Joh. xij. Nũc iudiciũ est mũdi nũc pnceps mũdi eijcietur foras. et aug. xiij. de trini. c. xiiij. dicit. Justitia xpi dyabolus victus est: q cũ in eo nihil dignũ morte inueniret. occidit eum tamen. et vtiq; iustũ erat vt debitores quos tenebat liberi dimitterentur in eum credẽtes. quẽ sine vllo debito occidit. Quarta cõclo nullus modus satisfactionis p pctõ Ade fuit

cōuenientio: q per passionē xpi. Ptz: quia xps venit vt daret nobis vitā fm illud Joh.x. Ego veni vt vitā habeant & abundanti? habeant. Xpus aūt per suā mortē nos pduxit ad vitam dū sua morte mortē nostrā destruxit: sicut ille q penaz p alio sustinet remouet penā eius. Unde Cayphas pphetice dixit. Joh.xi. Expedit vt vnus homo moriat pro pplo & non tota gens peat. Et sic xps assumens in se penas peccōz ade satisfecit p illo dicens. Adam exemplū meū ab adolescentia mea. vt dicit xbr m. pmo xpositū. C

Cum deus pater disposuisset redimere adam & totū genus humanū: fm illud psal. Tu exurgēs dñe misereberis syon: qz tēpus miserendi e'us qz venit tēpus. Mox affuerunt mia & iusticia ab inuicē discordātes super modo saluatōis humane. Misericordia eñ volebat hoiem liberari: sed non p passionē xpi allegādo quattuor rōnes. Prima est qz sicut in psal. dicit. Uniuerse vie dñi mia & veritas. sed non videt necessariū q xps patiatur ex misericordia: qm sicut gratis dona tribuit ita gratis [illegible] dz relaxare absqz satisfactione. & sic dicit. Ephe.v. Donate inuicē sicut xps donauit vobis. Et Jacobi.ij. Mia superexaltat iudicium. & in psal. dicit. Miserationes eius sup oia opa eius. Justicia rñdet sicut in psal. dicit. Ueritas tua in circuitu throni tui est. Hoiem liberari a peccō p passionē xpi cōuenit mie & iusticie dei. Mie qz cū homo per se satisfacere nō posset: ideo p peccō tetius nature humane deus dedit ei satisfactorē filiū. fm illud Roma.iij. Justificati grat per gratiā ipsius per redēptionē que est in xpo iesu quē pposuit deus ppiciatorē per fidem ipsius. Et hoc est abundantioris mie qz si peccā absqz satisfactiōe dimittat. vñ dicit. Ephe.ij. Deus qui diues est in misericordia, ppter nimiā charitatē suā qua dilexit nos cū essemus mortui peccatis cōuiuificauit nos in xpo. Conuenit autē iusticie qz per passionem xps satisfaciet p peccato humani generis: & ita homo per iusticiam xpi liberabit. Unde Aug.xiij. de trini.ca.xiij. dicit. Fieri debuit vt dyabolus iusticia hoīs iesu xpi non potētia superaret. qd idem fiet xpo p homine satisfaciente. Secūda ratio mie est: nam cōuenientissimū videt q ille q violenter & iniuste aliqd detinet per superioris potentiā spoliet. Unde Esa.lij. d. Gratis venūdati estis & sine argento redimemini. Sed dyabolus nullum ius in hoīe habet quē per fraudez decepit & per quandā violentiā seruituti subiectū detinet: qm fraus & dolus nulli patrocinari debēt. vt notat extra de regu. iuris. lib.vi. Ergo dyabolus debet per potentiā spoliari & nō p passionē xpi. Justicia rñdet di. Hō peccādo obligat' erat deo & dyabolo. Quantū eñ ad culpā deū offenderat & dyabolo se subdiderat ei cōsentiens. Unde rōne culpe [redacted] a dei seruitute recedēs dyaboli seruituti incurrerat: deo iuste hoc pmittente ppter offensam in se cōmissam. Quantū vero ad penā pncipaliter homo erat deo obligatus sicut sūmo iudici: dyabolo aūt tanq tortori: fm illud Math.v. Ne forte tradat te aduersarius tu' iudici: & iudex tradat te ministro. i. angelo penarū crudeli. vt Crisosto. dicit. Quāuis ergo dyabolus iniuste quantum in ipso est hoiem sua fraude deceptū sub seruitute teneat & quantum ad culpā & quantū ad penam iustū tñ erat hoc hoiem pati, deo pmittente quantum ad culpā: & ordinante quantuz ad penā. Et ideo per respectū ad deū iustuz est q homo liberet p passionē xpi non autē quantū ad dyabolū. Tertia rō mie est nā iniquū & crudele videt esse q innocens passioni & morti tradat. fm illud Dañ.xiij. Innocētez & iustum nō interficies. Et Hiere.xxij. Hec dicit dñs: facite iudiciuz & iusticiā & liberate vi oppressum de manu calūniatoris. & aduenā & pupillū & viduā nolite contristari neqz opprimatis iniq[illegible] sanguinē innocētez ne effundat. vt aūt [illegible] Deut.xxxij. Deus est fidelis & absqz vl[illegible] iniquitate: ergo xpm innocentem non debet permittere exponi passioni. Sic enim dixit Jobis.viij.c. Quis ex vobis arguet me de peccō: multa bona opatus sum in vobis ppter qd eoz vultis me occidere? Justicia rñdet dicēs. Hoiem innocente passioni & morti tradere p eius voluntatē est impium & crudele. Sic aūt deus pater xpm non exponit passioni sed inspirando ei voluntatez patiendi p hoīe in quo apparet dei seueritas q peccm sine pena dimittere nō vult qd signat apls Roma.viij. dicēs. Proprio filio suo nō pepercit. & bonitas eius in eo q cū homo sufficienter satisfacere nō posset p aliquā penā quā pateret ei satisfactorem dedit: qd signat aplus subdēs: sed pro nobis oibus tradidit illum. Lex eñ clamat Exo.xxij. Maleficos nō patieris sup terrā Et Esa.xxvij. dicit. Mensura cōtra mēsurā id est mensura pene ptra mensurā culpe. Er

Hiere.l.dicit. Reddite ei sm opus suū iux
ta oīa que fecit facite illi. Et qm̄ natura hu
mana in p̄mis parētibus ⁊ in filijs grauis
sime ⁊ nequissime deliquit, adeo ꝙ clamor
peccōꝝ ascēdit in celū dicente dn̄o ad cayn
de homicidio. Gen̄. iiij. Uox sanguinis fra
tris tui abel clamat ad me de terra. Et de lu
xuria. Gen̄. xviij. ca. Clamor sodomoꝝ ⁊ go
[redacted] est: ⁊ peccm̄ eoꝝ ag
grauatū est nimis. descendā ⁊ v[redacted]
clamorē opere cōpleuerint an non est ita vt
sciā. Et de oppressione pauperū. Exodi. iij.
Clamor filioꝝ israel clamat ad me ꝓpter du
riciā eoꝝ q̄ presunt operib⁹ ⁊ descendi vt li
berarē eos. Et de fraudatōe mercenarioꝝ. Ja
cobi.v. Ecce merces opariōꝝ q̄ messuerūt re
giones vras q̄ fraudata est a vobis. clamat
⁊ clamor eoꝝ in aures dn̄i sabbaoth introi
uit. Et de blasphemia. Ro ij. dicit. Nomē dei
p vos iugit blasphemat. Propterea clamat
Hiere.li.dicēs. Egredimini de medio babylo
nis ppl's meus vt saluet vnusq̄sq3 aīaꝫ suā
ab ira furoris dn̄i. Cūq3 de vino fornicatio
nis eius biberint oēs gētes ⁊ reges terre cū
illa fornicati sint. ⁊ mercatores terre de virtu
te deliciarū eius diuites facti sint: ⁊ qm̄ puē
nerūt pctā eius vsq3 ad celū: recordatus est
dn̄s iniqtatū eius. ideo q̄tuꝫ se glorificauit
⁊ in delicijs fuit tm̄ date ei tormentū ⁊ luctū
Apocal. xviij. Quarta rō mie est: non video
quō xp̄s sua passiōe possit satisfacere p pc̄ō
ade ⁊ totius nature hūane. q2 nulli satisfit p
maiorē offensam: sed maxima offensa perpe
trabit in passione xp̄i. Nam iudas vitupera
bit ex eo ꝙ tradet xp̄m iudeis: sm illō Joh.
vi. Unus ex vobis diabolus est: qd̄ dictum
est ꝓpter iudā q̄ eum traditurus erat. Simili
ter vituperabunt iudei q̄ eū tradent pylato
sm ꝙ ipse dicit. Joh. xviij. Gens tua ⁊ pon
tifices tui tradiderūt te mihi. Pylatus autē
tradet eū militibus vt crucifigat. vt habetur
Joh. xix. Judas eñ tradet xp̄z ex cupiditate:
pōtifices aūt ex odio ⁊ inuidia. Joh. xix. Scie
bat eñ ꝙ per inuidiā tradidissent eū. Pyla
tus vero ex timore cesaris. milites aūt ex il
lusione quoꝝ pctā cū sint cōtra deū erūt infi
nite offensionis: ergo nō ē cōueniēs xp̄m pa
ti p humani generis liberatiōe. Justicia rn̄
det dicens. Ille ꝓprie satisfacit pro offensa
qui exhibet offenso id quod eque vel magis
diligit q̄ odit offensam. Christus autem ex
charitate ⁊ obedientia patiendo mō maius
deo aliqd exhibet q̄ exigat recompensatio
totius offense humani generis. Primo qdē
propter magnitudinē charitatis. Hierem.
xxxi. In charitate perpetua dilexi te: ideo at
traxi te miserans. Secundo propter dignita
tem vite sue: quā p satisfactione ponet que
est vita dei ⁊ hominis. Hiere. xij. Dedi dile
ctam aīam meam in manus inimicoꝝ. Ter
tio ꝓpter generalitatem passionis ⁊ magni
tudinē doloris assumpti. Trenoꝝ. i. Atten
dite ⁊ videte si est dolor sicut dolor meus.
Et ideo passio xp̄i non solum sufficiens: sed
etiam superabundans satisfactio erit p pec
catis humani generis: sm illud. i. Joh. ij. ca.
Ipse est propiciatio p peccatis nostris: nō
p peccatis nostris tantum sed etiam p to
tius mundi. Et quia maior erit xp̄i charitas
patientis q̄ malicia crucifigētiū: ideo plus
poterit christus satisfacere sua passione q̄
crucifixores offendere ipsius occisione. in tā
tum ꝙ passio xp̄i sufficiens erit ⁊ superabū
dans ad satisfaciendū pro peccatis crucifi
gentium ipsum. Occisores eñ xp̄i hoīes tā
tū fuerunt: sed xp̄us occisus etiā de⁹. Maior
autē fuit charitas xp̄i patientis q̄ malicia
hoīum occidentiū: ⁊ ideo passio xp̄i magis
valuit ad reconciliandum deo totum huma
num genus: q̄ ad prouocandum ad iram.

D Misericordia insuper aduertēs ad in
nocentiam christi cui nocumentū illatum est
magis indebitū. Unde etiam sunt maxime
reprehensibiles qui innocenti non compati
untur. sm illud. Esa. lvij. Justus perit ⁊ non
est qui recogitat in corde suo. Christus autē
innocenter patietur: sm illud. Hiere. xi. Ego
agnus mansuetus qui portatur ad victimā
Attendens etiam ꝙ passio xp̄i debebat im
pleri per homines xp̄um occidentes qui ex
hoc grauiter deum offenderunt. vt p3 ex pe
na peccato eorum debita: sm illud. Luce.
xxiij. cap. Filie hierusalem nolite flere super
me sed super vosipsas flete ⁊ super filios ve
stros: quoniam ecce venient dies in quibus
dicent. Beate steriles ⁊ ventres qui non ge
nuerunt ⁊ vbera que non lactauerunt. Tūc
incipient dicere. montibus cadite super nos
⁊ collibus operite nos ⁊c. Attendens insu
per ꝙ minimus dolor christi sufficeret ad fi
nem salutis humane: quoniā haberet infini
tam virtutem ex vnione ad personam diui
nam. Accessit ad deum patrem assumptis
quatuor sanctissimis patribus veteris testa
menti acceptissimis inqꝫ deo: scʒ noe. Moy
se. David Esaia. quoꝝ interpellatione ob

tineretur salus humani generis aliter perficeretur quam per passionem xpi. Noe primus accessit cum misericordia. de quo Genes. vi. dicitur. Noe vir iustus atque perfectus fuit in generationibus suis. Et Sapien. x. Sapientia sciuit noe iustum: et sine querela seruiuit deo et in filijs misericordiam fortem custodiuit. Et Eccl. xliiij. Noe inuentus est iustus et in tempore iracundie factus est reconciliatio. Qui genuflexus ante deum patrem ait. Deus patrum meorum et domine misericordie qui fecisti omnia verbo tuo et sapientia tua constituisti hominem vt dominaretur creature tue que a te facta est: vt disponat orbem terrarum in equitate et in iusticia: qui cum aqua deleret terram per contemptibile lignum iustum gubernasti apud quem testamenta seculi posuisti. atque in salutem domus mee premisisti. Non permanebit spiritus meus in homine in eternum id est indignatio furoris mei. quia caro est et nequaquam vltra maledicam terre propter hominem. Sensus enim et cogitatio humani cordis ad malum prona sunt ab adolescentia sua. Non igitur vltra percutiam omnem animantem miserijs omnium: quoniam omnia potes et dissimulas peccata hominum propter penitentiam. Diligis enim omnia que sunt et nihil odisti eorum que fecisti parce omnibus quoniam tua sunt domine qui animas amas. Cum sis ergo iustus: iuste omnia disponis. nec enim est deus preterque tu: cui cura est de omnibus. Tu autem dominator virtutis nec timens aliquem veniam da peccatis nostris. Subest enim tibi cum volueris posse: quoniam non impossibilis est omnipotens manus tua: inimicos nostros multipliciter flagella: vt bonitatem tuam cogitemus et speremus misericordiam tuam. Edificabo itaque altare domino et tollens de cunctis pecoribus et volucribus mundis: offeram holocaustum super altare. Tu autem odoratus odorem suauitatis, docebis populum tuum quoniam oportet iustum esse et humanum: et bone spei: dans locum in peccatis penitentie.

Dei. Deus pater auditis sermonibus noe ait illud. Genes. vi. Uidens ego deus quod multa malicia hominum esset in terra et cuncta cogitatio cordis humani intenta esset ad malum omni tempore. penitet inquam me quod homines fecerim in terra. Et precauens in futurum. et tactus dolore cordis intrinsecus. delebo hominem creatum a facie terre. Quia enim multa malicia hominum est pro qua nequaquam potest satisfacere purus homo. Ideo pena tenebit filium meum in carne passurum et cogitans quid euenturum sit ex eius passione: quia fructus salutis humani generis. tangetur doloribus vsque ad animam intrinsecus intantum vt videar dereliquisse ipsum prout ipse clamabit in cruce. Deus meus vt quid dereliquisti me. Sicque factum est vt deus aliud sacrificium nolit acceptare pro expiatione peccati ade nisi sacrificium christi. Moyses secundus accessit cum misericordia. de quo dominus ait. Exodi. xxxiij. capi. Inuenisti gratiam coram me et teipsum noui ex nomine. Et Eccles. xlv. capi. Elegit eum dominus ex omni carne. qui genuflexus humiliter ante deum patrem ait. Dominator domine deus misericors et clemens patiens et multe miserationis ac verax: qui custodis misericordiam in milia: qui aufers iniquitatem atque scelera et peccata: nullusque apud te per se innocens est: quiescat ira tua: et esto placabilis super nequicia populi tui: recordare abraham ysaac et israel seruorum tuorum: quibus iurasti per temetipsum dicens. Multiplicabo semen vestrum sicut stellas celi. quod etiam mihi dixisti. Homo qui obtulerit hostiam domino de bobus et ouibus offerens victimas domino. ponet manus super caput hostie: et acceptabilis erit atque in expiatione eius proficiens: quoniam holocaustum est et oblatio suauissimi odoris domino. Et nunc domine obsecro peccauit populus iste peccatum magnum. Aut dimitte eis hanc noxam: aut si non facis dele me de libro tuo in quem scripsisti. Sic enim dixisti. Anima que peccauerit contempto domino: pro peccato offerat arietem immaculatum domino: et dimittetur ei pro singulis que faciendo peccauit. Deus pater auditis sermonibus moysi ait illud Deutero. xxv. c. Si fuerit causa inter aliquos et interpellauerint iudices quem iustum esse perspexerint illi iusticie palmam dabunt quem impium condemnabunt impietatis. Si autem eum dignum viderint plagis prosternent et coram se facient verberari. Pro mensura enim delicti erit et plagarum modus. Adam autem mihi tanquam iudici accusauit euam cum examinarem eum super esu ligni vetiti dicens. Mulier quam dedisti mihi sociam dedit mihi de ligno et comedi. Contra quos dictam sententiam dicens. Quacunque hora comederitis ex eo morte moriemini. Non sufficit autem quodlibet sacrificium ad expiationem huius peccati: quoniam peccatum originale per quod totum genus humanum inficitur est maius quolibet peccato actuali quod est proprium singularis persone. Est autem preueniendo satisfactionis modus cum quo se subijcit pene quam alius meruit

vt ipse satisfaciat. hunc ergo requirc q̄ p toto genere humano aīam suaȝ ponat. ⁊ sic pt3. Dauid terti⁹ cū mīa accessit, de quo dn̄s ait. Inueni dauid seruū meū oleo scō meo vnxi eū. man⁹ eñi mea auxiliabit̄ ei: ⁊ bra. me. cōfir. eū. Qui genuflexus humiliter ante deū ait. Tu locutus es in visione scis tuis. ⁊ dixisti. Posui adiutoriū in potente ⁊ exaltaui electum de plebe mea. Et v̄itas mea ⁊ mīa mea cū ipso: ⁊ in noīe meo exaltabit̄ cornu eius in eternū seruabo illi miam meāȝ testamentū meū fidele ipsi. Et ponā in seculū seculi semen eius ⁊ thronū eius sicut dies celi neq3 pphanabo testm̄ meū ⁊ q̄ pcedūt de labijs meis non faciaȝ irrita. Semel iuraui in scō meo si dauid mētiar semen eius in eternū menebit. Ubi sunt mīe tue antiq̄ dn̄e sic iurasti dauid in v̄itate tua: memor esto dn̄e obprobriū seruoꝝ tuoꝝ. Ueritas eñi d3 rn̄dere figure. In sacrificijs aūt legis tue q̄ semper tibi placita fuerunt: sicut dixisti mihi. Nō in sacrificijs tuis arguā te: holocausta autē tua in ↄspectu meo sunt semp. nunq̄3 offerebat̄ caro humana. q̄nimo hec sacrificia nephanda censebant̄. queadmodū exprobrasti dicēs. Effuderunt sanguinē innocentē sāguinē filioꝝ suoꝝ. obsecro p expiatione peti nostri acceptabis sacrificiū iusticie oblatōes ⁊ holocausta ⁊ imponemus sup altare tuuȝ vitulos. Deus pater audiris sermonib⁹ dauid ait. Non accipiaȝ de domo tua vitulos: neq3 de gregib⁹ tuis hyrcos. qm̄ mee oēs sūt fere siluarū iumenta in mōtib⁹ ⁊ boues. Cognoui oīa volatilia celi: ⁊ pulchritudo agri meū est. Si esuriero non dicā tibi: meus est eñi orbis terre ⁊ plenitudo eius. Nunq̄d mā ducabo carnes thauroꝝ: aut sanguinē hyrcorum potabo? Immola deo sacrificiū laudis: ⁊ redde altissimo vota tua. Et inuocabis in die tribulationis: eruam te ⁊ honorabis me. Nam frater nō redimet: q̄ sc3 sit de gēte tua: sed scito prenoscēs ꝙ te redimet hō ⁊ dabit deo placationē suā preciuȝ redēptionis aie sue. Esaias quartus cū mīa ascendit. de quo dicit̄ Esa. xlix. Dn̄s ab vtero vocauit me de vētre matris mee recordatus est noīs mei. q̄ genuflexus ante deum patrē ait. Dn̄e de⁹ exercituuȝ: deus israel q̄ sedes super cherubin. tu es deus solus omniū regnoꝝ terre. tu fecisti celum ⁊ terram inclina dn̄e aureȝ tuā ⁊ audi. aperi oculos tuos ⁊ vide. Pater noster primus peccauit ⁊ multiplicate sunt iniquitates nostre coram te. ⁊ peccata nostra responderunt nobis: quia scelera nostra nobiscum ⁊ iniquitates nostras cognouimus. Et nunc dn̄e deus noster adiuua nos. Adduc nos in montē sanctū tuū: ⁊ letifica nos in domo orationis tue. holocausta nostra ⁊ victime placeant tibi super altare tuū: quia domus tua domus orationis est cunctis populis. Deus pater audiris sermonib⁹ Esaie ait. Audite verbum dn̄i principes sodomorum ⁊ auribus percipite populus gomorre. Quo mihi multitudinē victimarū vestrarū? Plenus sum: holocausta arietum: ⁊ adipe3 pinguiū ⁊ sanguinē vituloꝝ nolui. Cum veniretis ante conspectū meū: q̄s quesiuit hec de manibus vestris? Ne offeratis vltra sacrificium frustra. Incensum aboīatio est mihi. Iniqui sunt cetus vestri: cum extenderitis manus vestras auertam oculos meos a vobis: ⁊ cū multiplicaueritis orationē non exaudiam. Manus eñi vestre sanguine plene sunt. Ait autē rursus Esaias illud. xiiij. cap. Miserebit̄ dn̄s iacob: ⁊ eliget adhuc de isrl ⁊ requiescere eos faciet super humū suā. Clamabunt ad dn̄m a facie tribulantis: ⁊ mittet eis saluatorem ⁊ ppugnatorem qui liberet eos. Et percutiet eos dn̄s plaga ⁊ sanabit eos: ⁊ reuertent̄ ad dn̄m ⁊ placabit̄ eis. ⁊ erit benedictio in medio terre cui benedixit dn̄s exercituū. Deus pater ait filio illud. Esa. vi. Quem mittam ⁊ quis ibit nobis? Fili⁹ respondit. Ecce ego: mitte me. Ad quē pater ait illud. Prouerb. vi. Fili si spoponderis p amico tuo: defixisti apud extraneum aīam tuam. Illaqueatus es verbis oris tui ⁊ captus pprijs sermonibus. Filius respondit. Que non rapui nunc exoluam: quia contempsit adam preceptum accipiens ex arbore pomū: sed quicquid adam perdidit ego inueniam. Ad quē pater ait illud. Iere. i. Ecce dedi verba mea in ore tuo: ecce constitui te hodie super gētes ⁊ regna. vt euellas ⁊ destruas dispdas ⁊ dissipes ⁊ edifices ⁊ plantes. Et cōuersus ad iusticiā ait. Propter scelus populi mei percute eum: ego dn̄s conteram eum in infirmitate. Si posuerit pro peccato animam suam: videbit semen longeuū ⁊ voluntas mea in manu eius diriget̄. Pro eo ꝙ liberabit anima eius videbit ⁊ saturabitur in scientia sua iustificabit ipse iustus seruos meos multos ⁊ iniquitates eorum ipse portabit. Iusticia xp̄o rn̄dit. Desiderauimus eum despectum ⁊ nouissimum viroꝝ rum: virum dolorum ⁊ scientem infirmitatē

Unde nec reputauimus eū sed nos putauimus eū quasi leprosum ꝛ pcussuz a deo ꝛ humiliatum. Et Esayas ait. Ipe eñ vulneratꝰ est ꝑpter iniq̄tates nostras: attritꝰ est ꝑpter scelera nostra: disciplina pacis nostre super eum: cuius liuore sanati sumus. Oēs nos quasi oues errauimus: vnusquisq̧ aūt ī viā suā declinauit ꝛ dñs posuit in eo iniquitates oim nostrū. Filius dei rñdit patri: ita fiat pr̄ qm̄ sic placitū est ante te. Naz adā exemplū meū ab adolescētia mea. ¶ Deus pater ait [illegible]. Uolo vt puniat̄ ꝫm ade delicta: q̄ ī paradiso voluptatis cōmisit ꝑ q̄bus ꝯdignas luat penas. Et xp̄o q: tu optime nosti q̄ta ꝑparauerim infidelissimo ade: et quot peccā in me admisit que cū illo ī principio affuisti. Propterea reduc in mediū singula et vlciscar ꝛc. Justitia cū intellexisset pceptuz dei patris: omnia peccā adeī mediū adduxit: accusans eū acriter. Primo peccauit contra bonū iustitie originalis. A pncipio eñ cum eū creasses manibus tuis: de eo confidens posuisti in orto deliciarū vt operaret̄ ꝛ custodiret illū absq̧ labore ꝛ lassitudine ꝛ sudore: ac ipsius fructibꝰ vesceret̄: cui parasti lignuz vite ne illum senecta consumeret: cui dedisti dñium omnis creature. Ipe aūt ociō vacās nec opatus est nec custodiuit que mandasti, q̄nimmo s̄pens callide ipm ingrediens: subuertit mentē vxoris eius cui adam assensit. Deus pater ait. Propter īiustitiā hanc ade iubeo vt xp̄s transeat ad ortum trans torrētem cedron vbi nō laborando sed pace orādo expectet iudam velut serpentē in quo introiuit sathanas. Joh. xiij. qui cū satellitibꝰ suis peuret eius mortē ipm ꝑsequendo. Sic eñ implebunt̄ due figure que hāc ꝑsecutionem diu ante prenūciauerūt. Prima figura est de dauid quem cuz absalon filius suus ꝑsequeret̄ vt ipm ꝑuaret regno rex dauid trāsgrediebat̄ torrentē cedron. Omnes autem viri qui cū eo erant ꝛ reliqua multitudo flebant ꝛ transibant: vt habet̄. ij. Regum. xv. Secūda figura est de semei de cognatōe domus saul cui dixit Salomon. Quacūq̧ die transieris torrentē cedron scito te interficiendum. Sāguis tuus erit sup caput tuum. iij. Reg. ij. Implebunt̄ etiā visiones sanctoruz ꝓphetarum. Prima est Esa. xxvij. In die illa pcutiet dñs ab alueo fluminis vsq̧ ad torrentem ꝛ vos cōgregabimini. Secunda est Hiere. xxxi. [illegible] ꝛ circuibit omnē vallem cadauerū ꝛ omnē regionez mortis vsq̧ ad torrentē cedron. Tertia est Johel. iij. Fons de domo dñi egredietur ꝛ irrigabit torrentem spinarū. Quarta est Amos. v. Reuelabitur quasi aqua iudiciū: ꝛ iustitia quasi torrens. Quibꝰ auditis egressus est iesus cū discipulis suis trās torrētē cedrō vbi erat ortꝰ in quē introiuit ipe ꝛ discipuli eius dicens. Adam exēplū meū ab adolescētia mea. ¶ Secūdo dixit iustitia. Adam peccauit contra votum quo se obligauit ꝫuaturū lignum scīe boni ꝛ mali. Nam ratio naturalis dictat homini q̄ alicui superiori subdat̄ ꝑpter defectus quos in seipō sentit in q̄bus eget ab aliquo superiori adiuuari ꝛ dirigi. Quicquid aūt illud sit h̄ est quod apud oēs dicit̄ deus. Sicut autez in rebus naturalibus naturaliter inferiora subdunt̄ superioribus. Ita etiā rō naturalis dictat homini ꝫm inclinationē naturalem vt ei quod est supra hominē subiectionē et honorem exhibeat ꝫm modum suum. Est aūt conueniēs modus homini vt sensibilibus signis vtatur ad aliqua exp̄menda: q: ex sensibilibus cognitionē accepit. ꝛ ideo ex naturali rōne ꝓcedit q̄ homo quibusdā sensibilibꝰ rebus vtatur offerens eas deo in signuz debite subiectionis ꝛ honoris ꝫm similitudinē eorum qui dñis suis aliqua offerūt in recognitionem dominij. Hoc etiam videmus in omni republica obꝫuari q̄ ciues suū rectorez aliq̄ signo singl'ari honorāt [illegible]. Cuz aūt Adam ī statu innocētie subderetur deo ꝛ nō alteri. Propterea debitum honorē debebat deo aliquid illi offerendo que oblatio dei erat sacrificiū. Duplex aūt [illegible] deo. Primo sacrificium sp̄uale interius quo ad aīam suaz: quod offerret deo tanq̄ pncipio sue creationis: et fini sue beatitudinis ipm deum adorando: laudando: orando ꝫm illud ps. Sacrificiū laudis honorificabit me. ꝛ Joh. iiij. Eos qui adorant deum in sp̄ū ꝛ v̄itate adorare oportet. Secundo sacrificium corporale exterius quo per abstinentiam ligni sciētie boni ꝛ mali seipsum deo dedicaret. hec duo sacrificia cum integritate innocētie absq̧ omni macula ꝛ culpa requirebat deus ab Adam cum dixit Genes. iij. De ligno sciētie boni ꝛ mali ne comedas. In quacūq̧ die comederitis ex eo morte moriemini. In eo q̄ dicit de ligno scie: notatur primū sacrificium. In eo q̄ dicit ne comedas: notatur secundū sacrificiū. Tanta erat puritas illius status vt

hec duo sacrificia fuissent deo acceptissima: tantoqz magis q̄ cũ Adam obligauit se voto ad ea persoluenda. Cũqz Adam violauerit vota sua per transgressionem mãdati dei: non potest satisfieri iuste p̄ pctõ ei⁹ nisi quis tante puritatis ⁊ innocẽtie quãtaz exigebat ille status: offerat se in sacrificium deo quemadmodum paulus Heb. vij. dicit. Talis enĩ decebat vt nobis esset pontifex sanctus: innocens: impollutus: segregatus a peccatoribus et excelsior celis factus qui nõ habet quottidie necessitatem, queadmodum sacerdotes; prius p̄ suis delictis hostias offerre. deinde p̄ populo. hoc enĩ fecit semel christus se offerendo. Deus pater ait. Propter trãsgressionem voti ade: quia me nõ laudauit adorando: glorificando: ⁊ exorãdo. iubeo vt christ⁹ oret in orto tribus vicibus: quia Adam sua culpa offendit trinitatem diuinarum psonarum. Sic enĩ implebunt due figure que hãc orõnem prenũciauerunt. Prima figura est de dauid qui fugiens in agrum faciẽ saulis persequẽtis eum: cadens pnus in terrã adorauit tertio. vt dicit p̄mi Regum. xx. Secũda figura est de daniele qui cũ comperisset legẽ constitutaz a dario rege tribus temporibus in die flectebat genua sua ⁊ adorabat: confitebaturqz domino. Danielis. vi. Implebuntur etiam visiones sanctorum pphetarum. Prima est Exodi xxxij. Moyses orabat dominũ deum suum dicẽs. Cur domine irascit furor tuus contra populum tuũ: quiescat ira tua ⁊ esto placabilis super nequitia populi tui. Secũda est thobie. iij. Thobias ingemuit ⁊ cepit orare cum lachrymis dicens. Iustus es domine: ⁊ omnia iudicia tua iusta sunt: ⁊ omnes vie tue misericordia ⁊ veritas et iudicium: ⁊ nunc domine memento mei; et fac s̄m voluntatem tuam deus meũ. Expedit enĩ mihi mori magis q̄ viuere. Tertia est Hieremie. xxix. Querit pacem ciuitatis ⁊ orat pro ea ad dominũ: quia in pace illius erit pax vobis. Quarta est Baruch primo. Pro nobis orate ad dominũ deum nostruz quia peccauimus domino deo nostro: ⁊ nõ est auersus furor eius a nobis vsqz in diem hanc. Quibus auditis christus progressus pusillum: procidit in faciem suam orans et dicens. Pater mi. si possibile est trãseat a me calix iste. verũtamen non sicut ego volo. sed sicut tu. Et orauit tertio eundem s̄monem dicẽs. Pater mi si non potest hic calix trãsire nisi bibam illum. fiat voluntas tua. Mat. xxvi.

¶ Ista petitio de trãslatiõe calicis diuersimode a sanctis exponitur. Hylari⁹ enĩ super mattheum dicit. Cũ autem vt calix a se transeat: rogat non vt ipse pretereat orat. sed vt in alterũ id qđ a se transit: excedat: atqz ideo pro his orat qui passuri post se erant. vt sit sensus. quomodo a me bibitur calix passionis: ita ab his bibatur sine spei diffidentia sine sensu doloris: sine metu mortis. ⁊ ita si intelligatur q̄ petierit per hoc alios martyres sue passionis imitatores fieri: omnino i pletum est quod petiuit. Hieronymus exponit sic. Signãter dicit calix iste. h̄ est popli iudeorũ q̄ excusationẽ ignorãtie hr̄e nõ poterit si me occiderit habens leges ⁊ pphetas qui de me vaticinant. Et ita si intelligatur q̄ petierit vt calicem passionis et mortis non biberet a iudeis: non quidem est factum quod petijt. Dyonisius alexandrinus exponit sic. Cũ dicit. Transfer calicem istũ a me nõ hoc est non adueniat mihi. Nisi enim aduenerit transferri non poterit: sed sicut quod petierit nec intactum est nec permanẽs est: sic saluator leuiter inuadentem temptationem flagitat pelli. Et ita si intelligatur petiuisse q̄ timor bibendi calicis eum nõ perturbaret omnino est factum quod petijt. Ambrosi⁹ autẽ origenes ⁊ crisostomus dicunt q̄ hoc petijt quasi homo naturali voluntate mortẽ recusans: Et ita si intelligat ipsuz petiuisse q̄ nõ biberet calicem passionis vel mortis nõ est factum quod petijt: quia ratio que petitões proposuit nõ volebat vt hoc impleretur: sed ad instructionem nostram volebat demonstrare nobis suam voluntatem naturalez: ⁊ sensualitatis motum quez sicut homo habebat. Quis autem non fuerit exaudit⁹ tamen patienter dixit Adam ⁊c. ¶ Tertio dicit iastitia. Adam peccauit contra prudentiaz p̄ precipitationem. Sicut enim tu deus omnipotens instituisti corpus ade ita perfectum vt posset generare: ita instituisti animã eius ita perfectam vt nõ solum seipsum q̄nimmo totum vniuersum posset regere ⁊ gubernare infundendo sibi scientiam omniũ rerum. vt patet ex nominibus que imposuit singulis rebus vt habet Genesis tertio. Precipitatio autem in actibus anime: metaphorice dicit s̄m similitudinez a corporali motu acceptã. Dicitur autem precipitari s̄m corporalẽ motum quod a superiori in yma peruenit s̄m impetum quẽdam pprij motus vel alicui⁹ impellentis non ordinate incedẽdo p̄ gradus

medios. Summū autē anime est ipa ratio Imum vero est operatio per corpus exercita. Gradus autem medij per quos oportet ordinate descendere sunt memoria preteritorum: intelligentia presentium: solertia in considerandis futuris euentibus: rōcinatio conferens vnum alteri. docilitas per quam aliquis acquiescit sentētijs maiorū. p quos quidem gradus aliquis ordinate descendit recte consiliando. Si quis autem ferat ad agendum: per impetuum voluntatis vel passionis: pertrāsitis huiusmodi gradibus dr precipitatio ſm illud Prouerb. iiij. Ne delecteris in semitis impiorū nec tibi placeat malorum via. fuge ab ea: nec transeas per illam. declina ⁊ desere eam. via enim impiorum tenebrosa: nesciunt vbi corruant. Sz Adā preuiderat casum dyaboli ⁊ ruinā eius. Preuiderat etiam transgressionem Eue vxoris sue. et tamen precipitauit in peccatum: potiꝰ credendo serpenti dicenti. Nequaꝗ̄ moriemini: ꝙ deo cōminātī. In quacūꝗ die comederitis ex eo morte moriemini extendendo manum per ineptam letitiam ad pomum vetitum: immo post transgressionē in nullo cōtristatus est nec veritus est tuam maiestatē offendere. Deus pater ait. Propter precipitationem qua imprudenter Adā peccauit non attendens ad considerandum malum futurum quod ei comminatus fueraz. iubeo vt christus consideret ⁊ apprehendat malū mortis sine vlla spe euadendi ſm infirmitatem carnis. et qua apprehensione vehementi tristetur et mortem timeat. Sic enim implebuntur due figure que hanc tristitiam et timorem prenunciauerunt. Prima figura ē de Jacob qui audiens a nuntijs ꝙ Esau frater suus properaret in occursum eius cum q̄dringentis viris ait. Deus patris mei erue me de manu fratris mei: quia valde eum timeo. Genesis. xxxij. Secūda figura est de helya qui timens mortem fugiebat a facie Jezabel. tercij Regum. xix. Implebunt etiam visiones sanctorum prophetarum. Prima est primi Esdre nono. Ego sedebam tristis vsꝗ ad sacrificium vespertinum. Secunda est Esa. xxix. Circumuallabo ariel et erit tristis ⁊ merens. Tertia est Trenorum pmo. Vide domine quoniam tribulor conturbatus est venter meus. Subuersum est cor meum in me quoniā amaritudine plenus sum: foris interficit gladius: ⁊ domi mors est. Quarta est Baruch secundo capitulo, Anima tristis est super magnitudine malitie ⁊ incedit curua ⁊ infirma ⁊ oculi deficiūt.

¶ Quibus auditis christus assumpto petro et duobus filijs zebedei cepit contristari et mestus esse. tunc ait illis. Tristis est anima mea vsꝗ ad mortem. Matthei. xxvi. c. Et ipe cepit tedere ⁊ pauere. Marci. xiiij. c. Hec tristitia exponitur diuersimode a sctis. Hieronymus enim super Mattheū dicit. ꝙ dominus noster vt veritatem assumpti pbaret hominis. vere quidem cōtristatus est sed ne passio in animo illius dominaretur. dicitur ꝙ cepit contristari vt passio perfecta intelligatur. quādo animo. id est rationi dominatur. Passio autem quādo est inchoata in appetitu sensitiuo: sed vlterius non se extendit. Ambrosius tertio de trinitate dicit. Ut homo tristitiam habuit: suscepit enim tristitiam meam. confiteor in eo tristitiam: in quo crucem predico. Sāctus Thomas tertia parte. questione. xv. articulo sexto. dicit. Motiuum tristitie fuit malum interius apprehensum siue per rōnem siue per ymaginationem: sicut cum aliquis tristatur de amissione gratie vel pecunie. Potuit autē anima christi interius apprehendere aliquid vt nocinum et quātum ad se: sicut passio et mors eius fuit. ⁊ quātum ad alios: sicut peccatum discipulorum vel etiam iudeorū occidentiū ipsum: ⁊ sic in eo fuit vera tristitia. Hylariꝰ decimo de trinitate dicit. Interrogo vos q̄ hoc ita existimatis: vt mori timuerit qui omnem ab apostolis mortis timorem expellēs ad gloriam eos sit martyrij exhortatus: hic excludit timorem quo ad necessitatem timendi que non fuit in christo. tamen vt probaret veritatem humane nature voluntarie tristitiam et timorem assumpsit: dicens. Adam exemplum meum ab adolescentia mea.

¶ Quarto iustitia dixit. Adam peccauit contra temperantiam per immoderationem. Tu deus creasti Adam summa puritate et innocentia: quem omnibus virtutibꝰ dotasti: et ne passiones appetitus sensitiui insurgerent contra iudicium rationis Dedisti ei virtutem temperantie ſm illud Augu. homelia vndecima. vt habetur de penitētia. distinctione secunda. §. Romanos. dicens sic. Princeps vitiorum omnium dum vidit Adam ex limo terre ad ymaginem dei factum: pudicitia ornatum: temperantia compositum: charitate splendidum: primos parentes illis donis ac tantis bonis

expoliauit pariter ac peremit. Adam amissa
temperantia intemperās factus est: perdita
charitate malus inuētus est: hec ibi. Tempe
rantia em̄ significat temperiē et moderatōez
quam ponit ratio in humanis operatiōibus
et passionibus s̄m illud Ambro. primo. de
officijs. In temperātia maxime trāquillitas
animi spectatur. Nam temperantia retrahit
ab his que contra rōnem appetitū alliciunt.
cuz appetitus hominis maxime corrumpat̄
per ea quibus allicitur homo ad recedenduz
a regula rōnis et legis diuine. Primus eniz
motus appetitus sensitiui p̄cipue repugnat
rōni per immoderantiā s̄m q̄ appetitus sen
sitiuus tendit in bona sensibilia et corporalia
non s̄m modū rōnis. Dicit em̄ Augu. libro
de moribus ecclesie. Cū munus temperantie
est in coercendis sedādisq̄ cupiditatibus q̄
bus inhiamus in ea que nos auertūt a legi-
bus dei et a fructu bonitatis eius. Et p̄hus
tertio Ethicoꝝ dicit q̄ temperatꝰ appetit de
lectabilia ꝓpter sanitatē vel bonam habitu-
dinem. Quedā autē sunt impeditiua sanita
tis vel bone habitudinis. et his nullo modo
vtit̄ tempatus. hoc em̄ esset pctm̄ ꝯtra tem-
perantiam. Nam intemperātia est circa dele
ctationes: quarū appetitus nō est adeo ne-
cessarius ad vite conseruationē. sicut adam
cōcupiuit fructū scie boni et mali. nō sibi ne-
cessariū ad nutrimentū nec ad ꝑpetuitatem
vite cū sufficiēter illi ꝓuidisses de alijs lignis
dicens. De omni ligno quod est in paradiso
dei comede. Geñ. ij. Deus pater ait. ꝓpter
immoderationē qua adam cōcupiuit esum
ligni vetiti appetitu sensitiuo cōtra ordinem
rōnis et legem dei iubeo vt xp̄s grauet̄ forti
pugna inter sensualitatē et rōnem humanā.
Sic em̄ implebunt̄ due figure q̄ hāc pugnā
ꝓnunciauerūt. Prima figura est de iacob q̄
timens esau orans luctabat̄ cuz āgelo geñ.
xxij. Secūda figura est de duobus angelis
pugnātibus cōtra inuicē ꝓ liberatione ppl̄i.
dū daniel tremēs oraret ꝓ liberatiōe eiusdē
populi. Dañ. x. Implebunt̄ etiam visiones
sanctoꝝ ꝓpheratum. Prima est Exo. xxxij.
Vlulatus pugne audit̄ in castris. Secunda
ē. ij. Paralip. xviij. Mutatoq̄ rex israel ha-
bitu venit ad bellū. Tertia est Job. xxxviij.
Ingressus es thesauros grādinis quā ꝑpa
raui in tempus hostis in dies pugne et belli
Quarta est Esa. xix. Pugnabit vir ꝯ fratrez
suum et vir contra amicu suum. Quibus au
ditis christus factus in agonia ꝓlixius ora
bat. Luce. xxij. Ista pugna diuersimode ex
ponit̄ a sanctis: in determinatiōe sexte syno
di d̄r sic. Predicamus in xp̄o duas natura-
les voluntates nō cōtrarias. iuxta quod im
pij heretici sed sequentem eius humanā vo-
luntatem et nō resilientem vel reluctantem
sed potius subiectam eius diuine atq̄ omni
potenti voluntati. Damascenus libro sc̄do
sententiarū dicit q̄ agonia nō fuit in christo
quātum ad partem anime rōnalem s̄m q̄ i
portat concertationem volūtatum ex diuer-
sitate rōnis ꝓcedentem. puta cum aliq̄s s̄m
q̄ ratio cōsiderat vnum vult hoc. et s̄m q̄ cō
siderat aliud vult cōtrarium. hoc em̄ contin-
git ꝓpter debilitatem rōnis que non potest
dijudicare quid sit melius: quod in xp̄o non
fuit: quia per suam rōnem iudicabat simplr̄
esse melius quod per eius passionē implere-
tur voluntas diuina circa salutem humani
generis. Fuit tamen in christo agonia q̄tū
ad partem sensitiuā s̄m q̄ importat timorē
infortunij imminētis. Athanasius lib. ꝯtra
appollinarium dicit q̄ quādo christus dicit
pater si possibile est trāseat a me calix. tamē
non mea sed tua volūtas fiat. Et iterū sp̄us
quidem promptus est: caro aūt infirma. du-
as voluntates hic ostēdit: humanā q̄ ꝓpter
infirmitatē carnis refugiebat passionem et
diuinā eius promptam. Sanctus thomas
iij. parte q. xviij. arti. vi. dicit q̄ licet volūtas
naturalis et volūtas sensualitatis in xp̄o qui
dem aliud voluerit q̄ volūtas diuina et vo-
lūtas rōnis in ip̄o: non tamen in eo fuit ali
qua contrarietas volūtatum: quia neq̄ eius
voluntas naturalis neq̄ voluntas sensuali
tatis repudiabat illā rōnem s̄m quā diuina
voluntas et volūtas rōnis humane in xp̄o
passionem volebat. Volebat enim volūtas
absoluta in christo salutem humani generis.
Nam nihil ꝓhibet aliquid esse contrariū vo
luntati s̄m se quod tamē est volitum ratiōe
finis ad quem ordinat̄: sicut medicina ama
ra non est s̄m se volita sed soluz s̄m q̄ ordi
natur ad sanitatem. Et hoc modo mors xp̄i
et eius passio fuit s̄m se considerata inuolū
taria et tristitiam causās: licet fuit volūtaria
in ordine ad finez que est redemptio huma
ni generis. Sicut etiaz in aliquo puro homi
ne sensualitas eius et volūtas absolute con-
siderata refugit vstionem quam tamē volū
tas s̄m rōnem eligit ꝓpter finem sanitatis.
Volūtas autem dei erat vt christus dolores
et passiones et mortem pateret̄. non q̄ ista

essent volita a deo sm se: sed et ordine ad finem humane salutis. Unde patet q̄ xp̄s sm voluntatē que est p modum rōnis semp idem volebat qđ deus. cuz dicit. Non sicut ego volo sed sicut tu. sm autem voluntatem sensualitatis et sm voluntatē rōnis q̄ consideratur per modū nature aliud poterat velle q̄ deus: et sm h' factus est in agonia vt ostenderet q̄m in nobis per concupiscentiam carnis impedit aut retardat cōcupiscētia spūs sm illud Gal. v. Caro cōcupiscit aduersus spm dicēs. Adā exēplū meū ab adolescētia mea. ¶ Quinto iustitia dixit. Adā peccauit contra fortitudinē p intimiditatē. Tu deus ne voluntatez eius aliqđ [illegible] repelleret ab eo quod esset sm rectam rationem: pter aliquod difficile quod incumberet. dedisti ei fortitudinē mētis q̄. s. his difficilib? resistere possz. Unde Ambrosi? libro pmo de officijs dicit. Nō mediocris est animi fortitudo que sola defendit ornamenta vtutuz omniū et iudicia ostēdit: que inexpiabili prelio aduersus oīa vitia decertat: inuicta ad labores: fortis ad pericula: rigidior aduersus voluptates. Fortis viri est non dissimulare cum aliquid immineat sed pretēdere. et tāq̄ de specula quadam mētis obuiare. cogitatōe puida rebus futuris: hec ille. Ne forte dicat Ideo in ista incidi: quia nō arbitrabar posse euenire. Adam ergo debuit pmeditari velut fortis animo que poterant sibi imminere vt eis resistere posset. Quia eñ tu deus presciebas eum debere a serpēte tentari ne tēptationi succumberet dedisti ei fortitudinem q̄ resistere poterat. Unde Augustinus lib. xi. super Geñ. ad lrām dicit. Non mihi videtur magne laudis futurum fuisse hominē: si propterea posset bene viuere: q̄a nemo male viuere suadebat. cum etiā in natura et potestate haberet velle nō consentire suadenti. Tu insuper minatus ei fueras periculū mortis ex tali consensu. Ip̄e autem tanq̄ ip̄auidus et intimidus abiecta animi fortitudine te neglecto tētatori adhesit. Deus pater ait. Propter intimiditatem ade: quia non timuit periculum mortis, iubeo vt xp̄us presentiens forti meditatione pericula sibi imminentia sudet sanguinē. Sic eñ implebunt due figure. Prima figura est de libro testamēti asperso sanguie. Exo. xxiiij. Secūda figura est de amasa qui iacet in terra aspersus sanguine. ij. Regum. xx. Implebuntur etiaz visiones sanctorum pphetaruz. Prima est. iiij. Reg. tertio. Uiderūtq3 Moabite aquas rubras quasi sanguinez. Dixerūtq3: sanguis gladij est. Secūda est Esa. nono. Uestimentū tuū mixtum est sanguine. Tertia est Hieremie secundo. In alis tuis inuentus est sanguis. Quarta est Ezech. xvi. Uidi te conculcari sanguine tuo. et dixi tibi cum esses in sanguine tuo viue. Quibus auditis factus est sudor xp̄i sicut gutte sanguinis decurrētis in trām. Super quo dicit Augustinus. Angustias quidē corporis tui domine iesu indicabat sudor ille sanguineus qui in hora passionis de sanctissima carne tua decurrebat in terram. Crisostomus dicit. Ut non videret ypocrisi plixius orare: sudores insup fluūt sicut riuulus sanguinis. Sudor fluit ex vehementia anxietatis: sed gutte sanguinis nō naturaliter sed miraculose fluxerunt. Unde hoc fuit singulare in xp̄o, sanguinis in q̄z decurrētis in terram ad ostendēdum q̄ p terra. id ē ecclesia adhuc militāte in terra orabat et sanguinem suū fundebat et ip̄am suo irrigataz sanguine fecundabat. In sudore notat feruor: in sanguine p̄cium: in decursu abundantia: in guttis particularis efficacia: q̄uis eēt vniuersalis sufficiētia. Glosa dicit p terraz sanguine irrigatā: declarat q̄ effectum sue precis iam obtineret vt fidem. s. discipulorū quaz terrena adhuc arguebat fragilitas suo sanguine purgaret. et quicquid illa scandali in morte eius ptulisset: hoc totum ipse moriendo deleret. sed et totum mundum peccatis mortuum resuscitaret ad vitam. Propterea dicit xp̄o. Adam exemplū meum ab adolescentia mea. ¶ Sexto iustitia dixit. Adā peccauit per accidiam quo ad euagationez mentis circa illicita. Nā accidia est quoddā tedium operandi. vt pz p glosam sup illud ps. Omnē escam abominata est aīa eorū: cum sit torpor mentis bona negligentis inchoare. Procedit eñ accidia ex contemptu quo quis bona que possidet contēnit propt quod mens recedit a bono diuino cui oportet de necessitate inherere. Unde quia bona que habet quasi mala vel vilia reputat. ideo tristatur. Etiam et tristitia a spiritualibus transfert se ad delectabilia exteriora per euagationez mentis circa illicita. Equissimē domine cum tot ac tantis donis hunc Adam dotaueris: te contempto ac bonis tuis a te recessit transferens se ad vetita sibi et phibita: dona tua vilia reputādo. De quo dicit in ps. Homo cum in honore esset nō intellexit

comparatus est iumentis insipientibus et si milis factus est illis. Deus pater ait. Propter tedium quod habuit adam in bonis nostris spiritualibus iubeo vt xpus ex timore mortis habeat tedium propter quod indigeat confortari per angelum. Sic enim implebuntur due figure. Prima figura est de gedeone qui post timorem prelij cum inimicis confortatus fuit ab angelo. Judic. vi. Secunda figura est de daniele qui dicit. Vidi ego daniel solus visionem porro viri qui erant mecum non viderunt. Ego autem relictus solus vidi visionem hanc grandem et non remansit in me fortitudo: sed et species mea commutata est in me: nec habui in me quicquam virium: sed iacebam consternatus super faciem meam: vultusque meus herebat terre: et tetigit me quasi visio hominis. et confortauit me et dixit. Noli timere. pax tibi. esto robustus. cumque loqueretur me cum conualui: quia confortauit me. Dan. x. Implebuntur etiam visiones sanctorum prophetarum. Prima est Neemie quarto. Noli timere faciem eorum domini magni et terribilis memento: et pugna pro fratribus tuis: et confortate sunt manus mee in bono. Secunda est Esa. xlij. Dominus sicut fortis egredietur sicut vir preliator suscitabit zelum. Vociferabitur et clamabit et super inimicos suos confortabitur. Tertia est Ezech. tertio. Spiritus quoque leuauit me et assumpsit me et abij amarus in indignatione spiritus mei: manus enim domini erat mecum confortans me. Quarta est Naum secundo. Contemplare viam. conforta lumbos tuos: robora virtutem valde. Quibus auditis iesus cepit tedere. Apparuit autem illi angelus de celo confortans eum. Luce. xxij. Angelus gabriel presentauit xpo ex vna parte omnia peccata hominum: et ex alia parte meritum passionis sue: et dixit ei. Domine iesu christe fili dei. aut accipe passionem et sustine. et omnes saluabuntur: aut dimitte mortem et omnes damnabuntur. Constans esto domine mi: saluare venisti genus humanum per hanc mortem que cito transibit. cur trepidas in bello qui virtute potentie omnibus principaris? Succurre mundo perdito: clamant ad te voces humani generis. Non decet te recusare conflictum qui causam prelij assumpsisti. sicut dignatus es pro omnibus nasci. sic debes pro omnibus mori. Tuum non est fugere cuius est alios animare. recordare promissionis tue: qua patri te venturum obtulisti ad hominem liberandum et a manu dyaboli redimendum. Si ergo sic fugis et timeas mortem crucis: nihil restat nisi vt afflictis maiorem inducas afflictionem. Unde Johannes baptista qui capite minutus est: te mundi redemptorem ostendit et iam limbo aduentus tui primitiam nunciauit. Quid faciet ergo testimonium veritatis si veritas negat? Sume ergo vexillum crucis et victoriam mundi deuicto dyabolo cum gloria consequeris. Cui christus ait. Nunc iudicium est mundi: nunc princeps huius mundi eijcietur foras: quia adam exemplum meum ab adolescentia mea. Septimo iustitia ait. Adam peccauit per discordiam et odium dei et primumque quia scienter et ex intentione dissensit a te qui es summum bonum. Voluntas autem hominis inherens immobiliter summo bono est quedam regula recta a qua pessimum est discordare. Sunt etiam quidam effectus dei qui repugnant inordinate voluntati: sicut inflictio pene et cohibitio peccatorum per legem diuinam que repugnat voluntati deprauate per peccatum Et sic deus odio habetur inquantum apprehendit vt peccatorum prohibitor et penarum inflictor. sed adam deuiauit a lege tua per quam prohibuisti sibi peccatum transgressionis. et autem odiuit per cominationem pene qua ipsum exterruisti. Etiam concepit odium contra euam que sibi obtulit de ligno vetito estimans quod ipsum decep erit aut violentiam intulerit. quorum neutrum fecit. In signum odij eam asperrime apud tuam maiestatem accusauit. Dixit deus pater. Pro eo quod adam peccauit per discordiam et odium contra me: derelinquendo charitatem et legem meam: iubeo quod xpus tradatur a iuda discipulo suo per odium conceptum contra ipsum: et hoc fiat per signum amicitie. scilicet per osculum. Sic enim implebuntur due figure. Prima est de Joab qui simulans pacem cum Abner quem odiebat percussit illum in ebron in inguine. ij. Reg. iij. Secunda est de Joab qui manu dextera tenuit mentum amase quasi osculans eum: quem Joab percussit in latere et effudit intestina eius vt habetur ij. Regum. xx. Implebuntur etiam visiones sanctorum prophetarum. Prima est. ij. Reg. xv. Cum accederet ad eum homo vt salutaret illum extendebat manum suam et apprehendens osculabatur eum. Secunda est secundi Regum xix. Cumque transisset vniuersus populus et rex iordanem osculatus est rex berzellay et benedixit ei. Tertia est Hiere. xv. Ve mihi mater mea quare genuisti me virum

tate: virum discordie in universa terra? Omnes maledicunt mihi dicit dominus. Quarta est Ezech. xvi. Ecce ego extendam manum meam super te: & dabo te in manus odientium. Quibus auditis. Ecce unus de duodecim venit: & cum eo turba multa cum gladiis et fustibus missi a principibus sacerdotum & senioribus populi. Qui autem tradidit eum dedit ei signum dicens. Quemcunque osculatus fuero: ipse est: tenete eum. Dixitque illi iesus. Amice ad quid venisti? Potest enim legi interrogative: & tunc est sensus. Sic rependis mihi pro tot ac tantis beneficiis que tibi contuli. Hieremie. xviii. Nunquid redditur pro bono malum? Feci te discipulum meum: dispensatorem meum: gratiam miraculorum cum ceteris condiscipulis meis tradidi tibi: feci te amicum meum. Johannis. xv. Vos autem dixi amicos: quia omnia que audivi a patre meo nota feci vobis. Potest etiam legi indicative: et tunc est sensus: quia hec est hora et tempus quo tradar in manus peccatorum: propterea fac illud ad quod faciendum venisti quemadmodum in cena dixit, quod facis fac citius. Johannis. xiii. Sepius voluerunt iudei christum capere: & tunc aut timuerunt plebem credentem in eum: aut non potuerunt: quia Jesus transiens per medium illorum ibat. Luce quarto. Nunc autem dicit tempus sue passionis advenisse: quia adam exemplum meum ab adolescentia mea. ¶ Octavo iniustitia ait. Adam peccavit per astutiam ad quam pertinet sumere vias non veras sed simulatas et apparentes ad aliquem finem prosequendum vel bonum vel malum. Quicunque autem cogitat aliquod malum facere necesse est quod excogitet aliquas vias ad hoc quod suum propositum impleat. Etiam plerunque cogitat vias dolosas quibus facilius suum propositum consequatur. Propterea dicit Paulus secunde Corinth. quarto. Abdicamus occulta dedecoris non ambulantes in astutia. adam vero excogitavit falsam viam perveniendi ad similitudinem tue divinitatis per gustum ligni vetiti quo degustato ab illo loco aufugit cogitans ne videres eum: aut invenires & sic aufugeret penam pro transgressione. Deus pater dixit. Pro eo quod Adam mala usus est astutia in rapiendo equalitatem mee divinitatis et fugiendo terrorem mee iustitie & equitatis. iubeo ut christus gustato pro sua passione ad ortum transeat ubi ab inimicis suis inveniatur: & ne fugiat manus ipsorum obviet iude & cohorti sue. capiendus et vinciendus ab eis. Sic enim implebuntur due figure. Prima figura est de Saul qui certus mortis sue occurrit Philisteis. primi Reg. xxxi. Secunda figura est de iuda machabeo qui cum gentes parate essent venire ad ipsum in prelium: venit obviam illis. primi machabeorum quarto. Implebuntur etiam visiones sanctorum prophetarum. Prima est primi Regum quarto. Egressus est israel obviam philisteis in prelio. Secunda est primi Regum nono. Apparuit Samuel egrediens obviam eis. Tertia est primi Paralip. xiiii. capitulo. David egressus est obviam eis scilicet philisteis. Quarta est secundi Paralippomenon. xxv. capitulo. Ea tempestate erat in Hierusalem propheta domini qui egressus est obviam exercitui venientium. Quibus auditis iesus venit ad discipulos suos & invenit eos dormientes. & dicit Petro sic. Non potuisti una hora vigilare mecum. Vigilate et orate ut non intretis in temptationem. Spiritus quidem promptus est caro autem infirma. Tunc venit ad discipulos suos & ait illis. Dormite iam et requiescite. ecce appropinquabit hora: et filius hominis tradetur in manus peccatorum. surgite eamus. Ecce appropinquabit qui me tradet: quoniam Adam exemplum meum ab adolescentia mea. ¶ Nono iniustitia dixit. Adam peccavit per ingratitudinem beneficiorum dei. Nam recompensatio gratie respicit beneficium secundum voluntatem benefacientis in qua quidem hoc commendabile videtur: quia gratis beneficium contulit ad quod non tenebatur. Et ideo qui beneficium accipit ad hoc obligatur et debito honestatis: ut similiter gratis aliquid impendat: quod non videtur facere nisi excedat quantitatem accepti beneficii. Ideo philosophus quinto Ethicorum dicit. Refamulari oportet ei qui gratiam fecit & rursus ipsum incipere sed Adam in sui creatione: tot ac tantis dotatus est beneficiis ex quibus nihil recompensavit nec gratias egit immo contra te benefactorem suum insurrexit. Propterea merito beneficia sunt ab eo subtrahenda. Deus pater ait.

Propter ingratitudinem qua Adam rupit vinculum iustitie originalis: per quod gratias mihi agere debebat pro beneficiis compluribus a me liberaliter perceptis. Iubeo

et xp̄us ab inimicis & emulis suis compre-hendatur & ligetur. Sic em̄ implebunt due figure. Prima figura est de archa dn̄i que ca-pta fuit a philisteis inimic populi dei. i. Re-gum. iiij. Secunda figura est de Sansone q̄ voluntarie fuit ligatus a philisteis inimicis Iudic. xv. Implebunt etiaz visiones sancto-rum p̄phetarum. Prima est Iudic. xv. Li-gauerūt eū duob⁹ nouis funib⁹. Secūda est ps. Persequat inimicus aīam meā & com-prehendat & cōculcet in terra vitam meā: & gloriā meā in puluerem deducat. Tercia est Iob. xxix. Vincula eius quis soluit. Quar-ta est. Ezech. iij. Et tu fili hoīs ecce data sūt super te vincula & ligabūt te in eis: & nō egre-dieris in medio eorum. Quibus auditis co-hors & tribunus & ministri iudeor cōprehē-derunt iesum & ligauerunt eum: & tenuerunt. In illa hora dixit iesus turbis. Tanq̄ ad la-tronē existis cū gladijs & fustibus cōprehen-dere me. Quotidie apud vos sedebā in tem-plo docens: & non me tenuistis. Hoc autez totū factū est vt implerent scripture p̄phe-tarū: sed nunc est hora vestra & potestas te-nebrarū. qm̄ adam exemplū meū ab adole-scentia mea. ¶ Decimo iusticia dixit. A-dam peccauit per contēptū mandatoz dei. Tu deus oīpotens ad custodiā ade & filioz eius deputasti in paradiso cōsortia sanctoz angeloz q̄bus inspirantibus tua mandata seruaret. Unde Greg. iiij. lib. dyalog. dicit. In paradiso quoq̄ assueuerat homo verbo dei perfrui bonoz angeloz inspirationibus cordis mundicia & celsitudine visionis inter-esse. Etiā psal. dicit. Angelis suis deus man-dauit de te vt custodiāt te in oībus vijs tuis. Duo em̄ mandata huic hoī dedisti. vnū affir-matiuū: scz de oī ligno quod est in paradiso dei comede: & hoc obligabat semp: sed non p semper. Solū aūt p loco & tēpore sm q̄ ministerio angeloz ei reuelasset. Aliud ne-gatiuū: scz de ligno sciencie boni & mali ne cō-edas & hoc obligabat semp & p semp. Adā autem contēpsit consortia angeloz & adhe-sit consortio serpētis & eue. vnde spreuit mā-data que sibi dederas sub cōminatione mor-tis. Deus pater ait pro eo q̄ adam spretis angelis ministris meis acceptauit suasionē angeli apostatici ore serpentino per mulie-rem transmissam: iubeo vt christus in maio-ri pressura derelinquatur ab amicis & disci-pulis suis que ab ipso apostatent & eū ne-gent. Sic em̄ implebuntur due figure. Pri-ma figura est de Sansone cuius caput radi-tur. in q̄ precipua eius fortitudo cōcludebat Iudic. xvi. Secunda figura est de Sedechia rege comprehenso & ligato a caldeis a quo omēs qui erant cum eo fugerunt: & adu͂aria loca sunt dispersi. iiij. Regum. xxv. Imple-buntur etiam visiones sanctoz p̄phetarū. Prima est Iudic. xx. Filij beniamin cum se inferiores esse vidissent ceperunt fugere cō-cernentes filij israel dederunt eis ad fugien-dum locum. Secunda est. iiij. Regum xxv. Persecutus est exercitus caldeoruz regem comprehenditq̄ euz & omēs bellatores qui erant cum eo dispersi sunt & reliquerunt eū. Tercia est psal. Amici mei & p̄ximi mei ad-uersum me appropinquauerunt & steterūt. Et qui iuxta me erant de longe steterunt: et vim faciebant qui querebant animā meam. Quarta est. Iob. xi. Ecce non est auxilium mihi in me: & necessarij quoq̄ mei recesse-runt a me. Fratres mei preterierūt me sicut torrens qui raptim transit in conuallibus. Quibus auditis: tūc discipuli eius relinquē-tes eum fugerunt omēs. Quonia adam ex-emplum meū ab adolescentia mea. Unde-cimo iusticia dixit. Adam peccauit per inui-diam. Bonum em̄ alterius estimat vt ma-lum p̄priū inq̄ztum est diminutiuū p̄prie glorie vel excellentie. & sic de bonis alterius ɔtristat inuidia. Unde precipue de illis bo-nis contristant inuidia hoīes in quib⁹ est gloria. & sic in quibus homīes amant hono-rari. & in opinione esse. vt dicit phus secūdo rethorice. Et ad hanc inuidiam procurandā in hoīe demon valde satagit. Unde Greg. lib. v. moral. dicit. Quāuis per omne vicius quod perpetratur humano cordi antiquus hostis virus infundat: in hac tamen nequi-cia inuidie tota sua viscera serpens ille con-cutit ad imprimendū malicie pestē. Sed hic adaz motus stimulis inuidie non potuit pa-ti q̄ tu deus plus eo scires: cum tantā scien-tiam ei contulisses qua merito te venerari & colere debebat. Deus pat ait. p̄pter inuidiā qua noluit adam intelligere vt bene ageret sed iniquitatem meditatus est in cubili suo: astitit omī vie non bone: maliciam autez nō odiuit: sed abiecit & odiuit disciplinam pre-ceptoz meoz: & proiecit sermones meos re-trorsum: iubeo vt christus non effugiet ma-nus persequenciū: sz. licet eius verbo cadāt retrorsuz in terrā. Sic em̄ implebunt due fi-gure. Prima figura est de sansone qui inexo-

ta mandibula a fini interfecit in ea mille viros. Judic. xv. Secunda figura est de dauid qui vno impetu percussit octingentos viros ii. Reg. xxiii. Implebuntur etiam visiones sanctorum prophetarum. Prima est. psalmi. Confundantur et reuereantur simul qui querunt animam meam vt auferant eam. Conuertantur retrorsum et erubescant: qui volunt mihi mala. Secunda est. Esa. xliiii. Omnes stabunt et confundentur simul et pauebunt. Ego sum dominus conuertens sapientes retrorsum et scientiam eorum stultam faciens. Tertia visio est. Hieremi. vii. Audite vocem meam: quia ego deus factique sunt retrorsum et non in ante. Quarta est Trenorum. i. Ipsa autem gemens et conuersa retrorsum. Quibus auditis iesus sciens omnia que ventura erant super eum: processit et dixit eis. Quem queritis? Responderunt ei. Jesum nazarenum. Dixit eis iesus. Ego sum. Illi autem abierunt retrorsum: et ceciderunt in terram. Symon ergo petrus habens gladium eduxit eum et percussit seruum pontificis: et abscidit auriculam eius dexteram: quem tamen christus sanauit: et dixit petro. Calicem quem dedit mihi pater non bibam illum? Adam enim exemplum meum ab adolescentia mea. ¶ Duodecimo iusticia dixit. Adam peccauit per negationem prouidentie dei. Quia enim tu deus oculis corporis videri non potes. secundum illud. Exodi. xxxiii. Non videbit me homo et viuet. Et. i. Joh. iiii. ca. Deum nemo vidit vnquam. Estimauit adam quod sicut non vidit te rapiens lignum vetitum: sic tu non videres ipsum dicens illud Job. xxii. Nubes latibulum eius circa cardines celi perambulat nec nostra considerat. Unde ne ipsum aliquando inuenires: inter condensa nemorum latitabat. Unde si existimasset te gubernare omnia summa prouidentia: non tam facile consensisset eue vxori sue mortifera sibi suadenti: quinimmo saltem eam correxisset et ei plurimum restitisset. Deus pater ait. propter transgressionem ade qua prouidentiam meam negauit nec se nec vxorem suam prophana verba dicentem corripuit: iubeo vt christus latere nequeat: sed ante conspectum iudicis adducatur vbi sanctissima verba proferens colaphis percutiatur. Sic enim implebuntur due figure. Prima est de Michea propheta quem sedechias percussit in maxilla. iii. Regum. xxii. Secunda est de Dauid quem Saul tenens lanceam in manu confodere cupiebat i. Reg. xx. Implebuntur etiam visiones sanctorum prophetarum. Prima visio est Job. xvi. Collegit furorem suum in me: et comminans mihi infremuit contra me dentibus suis. hostis meus terribilibus oculis me intuitus est. aperuerunt super me ora sua exprobrantes percusserunt maxillam meam: satiati sunt penis meis. Secunda visio est. Trenorum. iii. Dabit percutienti se maxillam: saturabitur obprobriis. Tertia visio est Michee. v. Percutient maxillam iudicis israel. Quarta visio est Abacuch. i. Domine in iudicium posuisti eum: et fortem vt corriperes fundasti eum. Quibus auditis adductus est iesus ligatus ad Annam primum. Pontifex ergo interrogauit iesum de discipulis suis et de doctrina eius: cui cum vere et humiliter respondisset malcus cuius in orto sanauerat auriculam dedit alapam iesu dicens. Sic respondes pontifici? Et iesus ait. Si male locutus sum testimonium perhibe de malo: si autem bene cur me cedis? Et hoc euenit: quoniam adam exemplum meum etc. ¶ Tridecimo iusticia dixit. Adam peccauit per peruersitatem lingue accusando proximum. Sicut enim ex fructu cognoscitur arbor: quia arbor bona fructus bonos facit. Math. xii. c. Sic ex loquela cognoscitur homo. Nam et loquela tua manifestum te facit. Math. xxvi. Tu domine cum examinares adam: quamobrem comederat de ligno vetito nosti quod improbe et quod impudenter tibi respondit. et quomodo sub lingua portauit venenum dicens. Mulier quam dedisti mihi sociam dedit mihi et comedi. Credidit namque fatuus multum tibi complacere: si etiam sociam ostenderet deliquisse. An forte expectabat pro huiuscemodi nouo vadium sibi rependi? sed displicuit imprudens vnde placere studuit quod apparuit cum ipsum reprehenderes. Unde ab eo quod ipse incepit depromere tu incepisti eum arguere. ipse namque incepit sic. Mulier quam dedisti mihi sociam etc. Tu vero econtra dixisti: quia audiuisti vocem vxoris tue et comedisti de ligno: ex quo preceperam tibi ne comederes. maledicta terra in opere tuo. Deus pater ait pro eo quod adam peruerse locutus est contra me quasi ego fuerim causa sui delicti propter euam quam in eius adiutorium creaui quam etiam peruerse accusauit iubeo vt christus false accusetur: et falsi testes contra eum insurgant. Sic enim implebuntur due figure. Prima est de Naboth contra quem viri dyabolici dixerunt falsum testimonium coram maioribus natu et tota multitudine. iii. Reg. xxi. Secunda figura

est de Susanna cõtra quã duo falsi testes insurrexerunt corã tota multitudine ciuitatis. Daniel.xiij. Implebunt etiã visiones sanctorum prophetarum. Prima est psal. Surgentes testes iniqui que ignorabã interrogabãt me. Secunda est Job.xvi. Testimoniũ dicunt cõtra me: τ suscitatur falsiloquus aduersus faciẽ meã contradicẽs mihi. Tertia est. iij. Reg.xxi. Submittite duos viros filios belial cõtra eum: τ falsum testimoniũ dicant Quarta est. Daniel.xiij. Tu scis dñe q: falsum cõtra me tulerunt testimoniũ. Quibus auditis iesus ductus est ad cayphã principem sacerdotũ vbi scribe τ seniores cõuenerant q̃ querebant falsum testimoniũ cõtra iesum vt eũ morti traderent: τ non inuenerunt cũ multi falsi testes accessissent nouissime autẽ venerũt duo falsi testes τ dixerunt. Hic dixit. Possum destruere templum dei τ post triduũ reedificare illud. hoc vero fuit cõueniens: qm̃ adam exẽplum meũ τc. R

¶ Decimoquarto iusticia dixit. Adam peccauit per audaciã non timẽs penã. Audacia enĩ est motus appetitus sensitiui q̃ sequitur apprehensionẽ virtutis sensitiue. virtus autẽ sensitiua non est collatiua nec inq̃sitiua singulorum q̃ circunstant rẽ: sed subitũ habet iudiciũ. vñ sm̃ subitã apprehensionẽ nõ possunt cognosci oĩa q̃ difficultatẽ ĩ aliquo negocio afferũt ideo surgit audacie motus ad aggrediendũ pericula. vñ phs secũdo rhetorice dicit q inexperti piculorum sunt audaces. tũ ppter inexperientiã: tum q: debilitatẽ suã non cognoscunt: neq; presentiã piculorum. Et.iij. ethicorum dicit. q audaces preuolantes sunt ante pericula: in ipsis autem discedunt. Qñ autẽ talis motus est contra ordinẽ legis diuine τ rõnis est peccm̃ mortale: ideo dicitur. Eccl.viij. Cum audace nõ eas in via ne forte grauet mala sua in te. ipse enĩ sm̃ voluntatẽ suã vadit: τ simul cũ stulticia illius peribis. Adam aũt magna audacia tulit de ligno vetito: non timẽs penã sibi debitã p delicto/magna audacia se deliq̃sse negauit cũ tibi peccm̃ suũ imputauit. Deus pater ait p eo q adã audita voce vxoris sue [redacted] negauit [redacted] iubeo vt xp̃s a discipulo suo charissimo neget ad vocẽ galli. Sic enĩ iplebunt due figure. Prima figura est de moyse τ aaron q̃ non crediderũt deo vt sanctificarẽt ipsum corã filijs isrl ad aquas cõtradictiõis Nume.xx. Secũda est de chusi q̃ cũ esset amicus τ cõsiliarius dauid: fuit in cõspectu absalon negauit eũ.ij. Reg.xvi. Implebunt etiã visiões sctõrum pphetarũ. Prima est Job.viij. Si absorbuerit eum de loco suo negabit eum τ dicet: non noui te. Et.xxxviij.ca. Quis dedit gallo intelligẽtiã. Secũda est Prouerb. xxx. Satiatus illiciar ad negandũ: τ dicã q̃s est dñs τ cõpulsus piurem nomen dei mei. Gallus succinctus lũbos bene graditur. Tertia est. Esa.xxij. Ecce dñs asportari te faciet sicut asportatur gall' coronãs coronabit te tribulatione. Quarta est Trenorum.i. Abstulit dñs omẽs magnificos meos de medio mei. vocauit aduersum me tp̃s vt cõtereret electos meos facti sunt filij mei perditi qm̃ inualuit inimicus. Quib' auditis Petrus sequebatur iesum a longe vsq; in atriũ caypbe vbi sedebat cũ ministris ad ignẽ τ calefaciebat se. τ accessit ad eũ vna ancilla dicẽs. Et tu cũ iesu galileo eras. At ille negauit corã oĩbus dicens. Nescio q̃d dicis. Exeunte aũt illo ianuam τc. vsq; egressus foras fleuit amare. Math.xxvi. τ hoc rõnabiliter occurrit: qm̃ adam exẽplũ meũ τc.

¶ Decimoqnto iusticia dixit. Adam peccauit p excusationẽ. namvt habetur de pnĩa di.i. §. ex hijs. Petõ trãsgressionis pmi parẽtes correpti a dño sunt req̃siti de cõpare peccm̃ qd trãsgrediẽdo cõmiserãt pfitendo delerẽt. hec ibi. Cũ aũt tu de' eq̃ssime exaiasti adã: se a petõ excusauit: q̃si se errasse nõ estimãs: q: vxori suadẽti cõsenserat. vñ magis peccauit sm̃ illud ps. Ad excusandas excusatiões in petis: cũ hoib' opantib' iniq̃tatẽ nõ cõicabo cũ electis eorum. Deus pat ait p eo q adã cũ examinaretur: suã noluerit cõfiteri verissimã culpã: cui multũ de penis indultũ fuisset: iubeo vt xp̃s cũ examinabitur experiatur in se penas cunctarũ culparũ quas nũq̃ cõmisit. Sic enĩ implebunt due figure. Prima est de philisteo q̃ ausus est maledicere pplo dei τ cõgredi cũ dauid.i.Reg.xvij. Secunda est de semei q̃ maledicebat dauid mittẽs lapides cõtra eũ.ij. Reg.xvi. Implebũt etiã visiones sctõrum pphetarũ. Pria ẽ.i. Reg. xxxi. Venient incircũcisi isti τ interficiẽt me illudentes mihi. Secũda est ps. Draco iste quẽ formasti ad illudendũ ei. Tertia ẽ Job. xl. Illudes ei q̃si aui. Quarta est Abdie.i.c. Oẽs viri federis tui illuserũt tibi: inualuerũt aduersum te viri pacis tue: q̃ comedũt tecũ ponẽt insidias subter te. Quibus auditis iesus in domo caypbe cũ nihil rñderet adiuratus si esset xp̃s filius dei. Rñdit. Tu dixisti. Verũtamen dico vobis: amodo videbitis fi

lium hois ꝛc. vſqȝ qs eſt qui te ꝑcuſſit. Mathei. xxvi. hoc autē euenit. qm̄ adam exēpluȝ meū ꝛc. ¶ Decimoſexto iuſticia dixit. Adam peccauit ꝑ irani. nā ira eſt paſſio appetitus ſenſitiui: q̄ ſi ordineȝ rōnis excludat eſt mala ꝛ pctm̄. vn̄ ſi qs appetat ꝙ fiat vindicta qualitercunqȝ ꝯ ordinē rōnis: puta ſi appetat puniri eū q̄ non meruit: vel vltra ꝙ meruit: vel non ſm legitimū ordinē: vel non ꝓpter debitum finē: q̄ eſt cōſeruatio iuſticie ꝛ correptio culpe erit appetitus ire viciosus. Ideo dr̄. Eph. iiij. Oīs indignatio ꝛ ira tollaſ a vobis. Adam aūt poſt ſui tranſgreſſionē exarſit grandi ira ꝛ viciosa cōtra euā vxorem ſuā cupiēs eā a te indemēter puniri. cuȝ dixit. Mulier quā dediſti mihi ſociam dedit mihi ꝛ comedi. vn̄ grauiſſime a te puniri debet. Deus pater ait ꝓ eo ꝙ adam cōtra ordineȝ rōnis voluit puniri euā ꝛ non ſecum agentes ꝛ conſentiētes par pena ꝯſtringat: vt notaſ extra de regulis iuris. lib. vi. iubeo vt xp̄s in fundo carceris vſqȝ mane reſeruetur. infixus in limo ꝓfundi. Sic eñ iplebūſ due figure. Prima eſt de michea quē rex iſrl̄ iuſſit mitti in carcerē. ij. Paral. xviij. Scd̄a ē de Hieremia quē irati principes ceſum miſerunt in carcerē. Hiere. xxxviij. Implebuntur etiā viſiones ſcōꝝ ꝓphetaruȝ. Prima eſt. iij. Reg. xxij. Mittite virū iſtū i carcerē. ꝛ ſuſtētate eum pane tribulationis ꝛ aqua anguſtie. Secūda ē Iob. vij. Expectabo ad veſperā ꝛ replebor doloribꝰ vſqȝ ad tenebras: q: circūdediſti me carcere. Tercia eſt Eſa. xlij. Iu domo carceris abſcondimus eſt ... ipſe cui peccauerūt ꝛ noluerūt in vijs eius ambulare: ꝛ non audierūt legē eiꝰ. Quarta eſt. Ezech. xix. Adduxerūt eū ad regē miſerūtqȝ eū in carcere: ne audiret vox eiꝰ [illegible] Quibus auditis ieſus ductus eſt ad tēplum dn̄i in quo ꝯ pōtifices ꝛ phariſeos ꝓdicenti erat: ligatuſqȝ ad colūnā diutiſſime ceſus ē: tādē in domo cayphe ducꝰ in ꝓfundū carceris demerſus ē vſqȝ mane. Sic eñ oportuit fieri quoniam adam exemplum meuȝ ab adoleſcētia mea. ¶ Decimoſeptio iuſticia dixit. Adam peccauit ꝑ malū cōſiliū ꝯ donū ſpūſſcti. Nam ꝯſiliū qd̄ eſt donū ſpūſſcti eſt circa ea q̄ ſunt ad finē: q: ... multa ſinglaria ꝛ ꝯtingētia occurrere pn̄t i hijs q̄ ſt ad finē q̄ hūana rō ꝯphēdere nō pōt. cū cogitatiōes mortaliū ſint timide ꝛ incerte ꝓuidentie nr̄e. vt dr̄. Sapie. ix. Propterea indiget hō in inq̄ſitione ꝯſiliū dirigi a deo q̄ oīa cōphendit: qd̄ quidē fit per donuȝ conſilij ꝑ qd̄ hō dirigiſ q̄ſi cōſilio a deo accepto. Sicut etiā in rebꝰ hūanis q̄ ſibiipſis nō ſufficiūt in inq̄ſitiōe ꝯſilij a ſapiētibꝰ ꝯſilia reqrūt. per hꝰ eñ filij dei inſtruūſ de agēdis ſm illō apl̄i. Ro. viij. Quicunqȝ ſpū dei .i. conſilio dei aguntſ: hij filij dei ſunt. Sed adam a te equiſſime deus ſpiritu ſancto ſuggerente habuerat conſiliū: vt ſi in ſtatu innocentie volebat perſiſtere ab eſu ligni ſcientie boni ꝛ mali oīno abſtineret. hoc autem cōſilium dereliq̄t cōſentiendo cōſilio ſerpentis antiq̄ ꝛ eue: vt ederet de ligno veti to: ſed volebat eſſe ſicut deus ſciens bonum ꝛ maluȝ. Deus pater ait ꝓ eo ꝙ adam omē cōſilium meū deſpexit: ꝛ increpationes meas neglexit. vnde orta eſt magna ſeditio inter ſerpentem ꝛ euam ꝛ ipſum adam: queadmodum patuit in maledictione prima quaȝ dedi ſerpenti dicens. Super pectus tuū gradieris: ipſa conteret caput tuum ꝛ tu inſidiaberis calcaneo illius: iubeo vt chriſtus per conſilium ſacerdotum ꝛ phariſeoruȝ preſentetur pylato crucifigendus. Sic eñ implebunſ due figure. Prima eſt de ioſeph queȝ fratres ſui conſilio inito perdere ꝛ occidere voluerūt. Geñ. xxxvij. Secūda figura eſt de moyſe contra quē ppl̄us ſurrexit in ſeditionem vt eum occiderent. Exodi. xviij. Implebunſ etiam viſiones ſanctoꝝ ꝓphetarum. Prima eſt Geneſ. xlix. Symeon ꝛ leui fratres vaſa iniquitatis bellantia. in conſilium eorum non veniat anima mea: q: in ira ſua ſuffoderunt murum: ꝛ in furore ſuo occiderunt virum. Secunda eſt. pſal. Fremuerūt gentes ꝛ populi meditati ſunt inania. Aſtiterunt reges terre ꝛ principes cōuenerūt in vnuȝ aduerſus dn̄m ꝛ aduerſus xp̄m eius. Tertia eſt. Sapien. ij. Dixerunt impij apud ſe non recte cogitantes. Circumueniamus iuſtum qm̄ inutilis eſt nobis ꝯtrarius eſt operibus noſtris improperat nobis pctā legis: ꝛ diffamat in nos pctā diſcipline nr̄e. Promittit ſe ſcientiā dei habere: filiū dei ſe noīat factus eſt nobis in traductionē cogitationū noſtrarū. grauis eſt etiā nobis ad videndū: qm̄ diſſimilis eſt alijs vita illius: ꝛ immutate ſunt vie eius. Tanq̄ nugaces eſtimati ſumus ab illo: ꝛ abſtinet ſe a vijs noſtris tanq̄ immundicijs. ꝛ prefert nouiſſima iuſtorum: ꝛ gloriatur patrem deum ſe habere. Videamus ergo ſi ſermones illius veri ſint ꝛ tentemus que ventura ſunt illi. ꝛ ſciemus que erunt nouiſſima illius. Si enim eſt

verus filius dei suscipiet illu3 et liberabit eū de manibus contrariorum. Contumelijs et tormento interrogemus eum: vt sciamus reuerentiam ipsius et pbemus patientiam illius: Morte turpissima condēnemus illum. Erit em̄ ei respectus ex fmonibus illius. Hec cogitauerūt et errauerūt: excecauit ei illos malicia eorum et nescierūt sacramēta dei. Quarta est Hiere. xi. Sup me cogitauerūt cōsilia dicētes. Mittamus lignum in panem eius et eradamus eum de terra viuētiu3 et nomē eius nō memoref amplius. Quib9 auditis. Mane facto ɔsiliū inierūt omnes pncipes sacerdotum et seniores populi aduersus iesū vt eum morti traderēt. Et vinctū adduxerūt eum et tradiderūt pontio pylato pſidi. recte quidē fic actum est. qm̄ Adam exemplū meum rc. ¶ Decimooctauo iustitia dixit. Adam peccauit per temeritatē contra donū timoris. Illa em̄ dicunf fieri temere q̄ rōne nō regunf: siue ex impetu volūtatis vel passionis siue ex ɔtemptu regule dirigētis. et h̄ ppe importat temeritas. vnde et radice supbie puenit que refugit subesse regule diuine aut etiā aliene. Deus em̄ debet timeri ab homine inq̄tu3 ab ipo pōt puenire homini aliquod malū pene quod iuste sibi infligif primordialr ex merito peti s3 illud Sapi pmo: Deus morte3 nō fecit: sed impij manibus et xbis accersierūt illam: et estimātes illā amicā defluxerunt. Adam aūt temere lignū vetitum inuasit considerās q̄ quia tu deus tāta felicitate ipm dotaueris nō expediebat sibi te timere/ q̄n potius quodlibet libitu3 agere: cum tamen dicaf Hiere. x. Quis nō timebit te o rex gentiū: Et Malachie pmo. Si ego dominus vbi est timor meus: Deus pater ait. Pro eo q̄ Adam nō timuit me dominū suum et regem iubeo vt xps per populū suu3 accusef in multis et pcipue de dñatu reg. o: Sic em̄ implebunf due figure. Prima est de Miphiboseth que3 suus suus acriter accusauit apud dauid regem. ij. Regū. xix. Scd̄a figura est de iuda Machabeo. quē alchim9 et viri impij et iniq̄ ex israel accusauerūt multis criminibus apud regem Demetriū. pmi Macha. vij. Implebunf etiā visiones scōrū pphetaru3. Prima est Eccli. xxxix. Sapiēs in xsutias parabolarum introibit in medio magnatorum ministrabit. et in ɔspectu presidis apparebit. Secūda est Sapie. x. Stetit contra reges horrendos in portētis et signis Tertia est Hester. v. Stetit aū regē. Quarta est Hiere. xxvi. Locuti sunt sacerdotes ad pncipes et ad omnem populu3 dicētes. Iudiciu3 mortis est viro huic: quia pphetauit aduersus ciuitatem istam. Quibus auditis iesus stetit ante pſidem: et cum accusaretur a pncipibus sacerdotu3 nihil respondit rc. qm̄ Adam exemplum meū rc. ¶ Decimonono iustitia dixit. Adam peccauit p desperatiōe3 circa te deu3. Vera est ūnatio intellectus est q̄ ex teipo puenit homini salus et venia peccatoribus datur fm illud Ezechie. xviij. Nolo mortem peccatoris sed vt magis conuertatur et viuat. Falsa autem opinio est q̄ peccatori penitēti veniā deneges: vel q̄ peccatores ad te non conuertas per grām iustificātem. ideo desperatio est peccatu3. De q̄busdā em̄ dicit apostolus Ephesios. iiij. Qui desperantes semetipos tradiderunt impudicitie in operationem omnis immundicie et auaritie. Adam autem post q̄ comedit de ligno vetito non recognouit delictum suum vt p illo pniam ageret et ad tuam misericordiam rediret. sed desperans a te fugit quem ad te vocans prohibuisti suspendio. Deus pater ait. Pro eo q̄ adam ex auaritia pomi vetiti totam suam posteritatem chyrographo vendidit serpenti. vnde in desperationem lapsus fuit: iubeo vt christus ex auaritia vendatur a discipulo suo iuda chyrographo triginta denariorum fm illud zacha. xi. Appenderūt mercedem meam triginta argenteos. et dixit dominus ad me. Proijce illud ad statuarium. decorum precium quo appreciatus sum ab eis: et tuli triginta argenteos et proieci illos in domum domini ad statuarium/ qui tamē cognoscēs peccatū suum desperans se suspēdat Sic enim implebuntur due figure. Prima figura est de absalon qui fugiens a facie patris sui dauid subter condensam quercu3 adhesit caput eius quercui et remansit in ea suspensus. secundi Regum. xviij. Secunda est de Achitofel qui videns q̄ non esset factum consilium suum suspendio seipm interemit. ij. Regum. xvij. Implebunf etiā visiones sanctorum pphetarū. Prima est Hie. xxiiij. Desperabat se posse euadere. Scd̄a est Iob vij. Elegit suspendium anima mea: et mortem ossa mea. desperaui nequaq̄ vltra iam viuam. Tertia est Hieremie xxx. capitulo Insanabilis fractura tua pessima plaga plaga tua. Quarta est Michee primo capitulo. Desperata est plaga eius. quia venit vsq̄ ad iudam desperatio. Quibus auditis

videns iudas q̄ iesum tradidit q̄ dānatus
esset: pnīa duct⁹ rettulit triginta argenteos
pncipibus sacerdotū ꝛc. vsq̄ cōstituit mihi
dn̄s: qm̄ adam exēplum meū. M Vige
20. simo iusticia dixit. Adā peccauit p infideli-
tatē in sibi cōmissis. q̄ fidelis em̄ dispensator
si bona dn̄i sui fideliter gubernauerit magnā
mercedē habebit ſm illud. Math. xxv. Eu-
ge serue bone ꝛ fidelis: q2 in pauca fuisti fi-
delis supra multa te cōstituā. Adam autem
nō fuit fidelis: q2 cū tu deus oīa subiecteris
sub pedibus eius in vno solo de quo pluri-
mū in eo cōfidebas vt tibi seruaret infideliter
se habuit. Deus pater ait p eo q̄ adam feu
dum meū infideliter tractauit volens mihi
equari in sciā boni ꝛ mali: qd̄ ego aduertēs
dixi. Ecce adam factus est quasi vnus ex no
bis: sciens bonū ꝛ malum: iubeo vt xp̄us in
domo herodis insciens ꝛ fatu⁹ reputet: ꝛ tā
q̄ insanus ꝛ demens spernat: ꝛ illudat in-
dutus veste alba. Sic em̄ implebunt due fi
gure. Prima est de Amō q̄ dehonestauit nū
cios dauid ij. Reg. x. Secūda est de nicha-
nore q̄ visis sacerdotibus ppl'i irridens spre
uit eos. i. Machab. vij. Implebunt etiā vi
siones sctōꝝ pphetarū. Prima est Job. xij.
Deridet iusti simplicitas. Lampas contē-
pta apud cogitationes diuitū, parata ad tē-
pus statutū. Secūda est. Esa. i. Filios enu-
triui ꝛ exaltaui ipsi autē spreuerūt me. dere-
liquerūt dn̄m: blasphemauerūt sctm̄ israel:
abalienati sunt retrorsum. Tertia est Tre-
noꝝ. i. Oēs amici eius spreuerunt illū: ꝛ fa
cti sunt ei inimici oēs q̄ glorificabāt eū spre-
uerunt illum: qm̄ viderunt ignominiā eius.
Quarta est Zach. iij. Jesus indutus erat ve
stib⁹ sordidis ꝛ stabat ante faciē angeli. Qui
bus audit pylatus audiēs galileā interroga
uit [redacted] si hō galileus eēt. Et vt cognouit
q̄ de herodis ptāte eēt ꝛc. vsq̄ nā antea ini-
mici erant. Luce. xxiij. qm̄ adam exemplum
21. meū ꝛc. Uigesimo pmo iusticia dixit. adam
peccauit per rapinā. importat em̄ rapina quā
dā violētiā ꝛ coactionē p quā ꝯ iusticiā ali
cui aufert qd̄ suū est. in societate aūt boīum
nullus hꝫ coactionē nisi p publicā ptātem: ꝛ
ideo quicūq̄ per violentiā aliqd̄ alicui aufert
si sit pūata persona nō vtens ptāte publica
illicite agit ꝛ rapinam cōmittit sicut pꝫ in la
tronib⁹. Principibus vero publica ptās cō-
mittit ad hoc q̄ sint iusticie custodes. Et iō
non licet eis vti violentia ꝛ coactiōe nisi ſm
iusticie tenorem. ꝛ hoc vel cōtra hostes pu-
gnando vel cōtra ciues malefactores punie
do. sed adam cōtra iusticiā violenter abstu-
lit de pomo: qd̄ tibi iustissime deus seruan-
dū voluisti: nec cōtra hostē pugnauit q̄ eue
suasit transgressionē: nec euā maleficientem
puniuit. Deus pater ait p violentia quā in
me exercuit adam contra iusticiā bona mea
surripiendo: iubeo vt xp̄s petat adiudicari
morti: ꝛ barrabas raptor ac seditiosus libe-
ret. Sic em̄ implebunt due figure. Prima fi
gura est de pp'lo abijciente deū ꝛ petente ho
minē in regē. i. Reg. viij. Secūda figura est
de siba q̄ occidit ꝛ vrbs dimittit. ij. Reg. xx.
Si illusisti mihi ꝛ dimisisti inimicū meū vt
fugeret. secūda est. iij. Reg. xx. Quia dimisi
sti virū dignū morte de manu tua erit aīa
tua p aīa eius. tertia est. ps. Captabunt in
aīam iusti ꝛ sanguinem innocentē condēna
bunt. quarta est. Hierem. xij. c. Fratres tui ꝛ
dom⁹ patris tui ipsi pugnauerūt aduersum
te ꝛ clamauerūt post te plena voce. Quib⁹
auditis pylat⁹ volēs liberare iesum ait pp'lo
iudeoꝝ. Quē vultis vob de duob⁹ dimitti?
At illi dixerūt. barrabam ꝛc. vsq̄ At illi ma
gis clamabant dicentes. crucifigat. Math.
xxvij. Qm̄ adam exemplum meū ꝛc. Uige-
simosecūdo iusticia dixit. Adam peccauit p
presumptionē. Licet tu deus creaueris adā
vt tandē transferret in gloriā tuā: tamē po
suisti eum in orto deliciarū: vt in eo operans
mereret ad illam peruenire: ſm illud. Ma-
thei. xx. Ite ꝛ vos in vineā meam ꝛ qd̄ iustū
fuerit dabo vobis. Et Roma. iiij. Ei autem
qui operat merces imputat ſm debitum.
Adam autē temptauit excellentiā tue glie
adipisci absq̄ meritis: imo contra tuam le-
gem faciendo. Deus pater ait. Cum adam
presumptuose aspexerit lignum vetitum q̄
esset pulchrum visu: cū tamen non liceat in-
tueri quod non licet cōcupisci: iubeo vt xp̄s
velet facie ne aspicere possit se percutientes.
Sic em̄ implebuntur due figure. Prima fi-
gura est de moyse qui velabat faciē: si popu-
lus debebat in eū aspicere. Exodi. xxxiiij. Se
cunda figura est de altari holocaustoꝝ quod
purpureo pallio erat contectum. Numeri.
iiij. Implebuntur etiam visiones sanctoꝝ ꝛ
pphetarum. Prima est. Exodi. xxxiiij. capi.
Posuit velamen super faciem suam. Secū-
da est. Numeri. iiij. Alij nulla curiositate vi
deant que sunt in sanctuario priusq̄ inuol
uantur: alioq̄n morientur. Tertia est. Esa.
vi. Uelabūt faciem ei⁹. Quarta est. Ezech.

xij ca. Facies eius operietur. vt non videat oculo terram. Quib⁹ auditis milites pylati suscipientes iesum in pretorio congregauerunt ad eum vniuersam cohortem: ⁊ exuentes eum chlamidem coccineam circundederunt ei ⁊ velauerunt faciē eius. Quoniā Adam exemplum meū ⁊c. Uigesimotertio iusticia dixit. Adam peccauit per diffamationem. Cum em̄ tu deus tanta dona sibi contuleris quibus merito te plurimū laudare atq; benedicere debuit: tamen ad suasionem serpentis ⁊ eue maxima opprobria contra te excogitauit: reputans te ꝓpter leuitatem quandam: seu propter inuidiam sibi ꝓhibuisse ne ederet de ligno scientie boni ⁊ mali. Deus pater ait pro eo ꝙ adam ad arborem prohibitam me non laudauit sed mihi detraxit: iubeo vt xp̄us ligetur ad columnam vbi acerrime flagelletur. Sic em̄ implebuntur due figure. Prima figura est de Achior qui dicens veritatem laudando deum ligatus fuit ad arborem. Judic. vi ca. Secūda figura est de tribus pueris qui benedicētes deum missi fuerunt in fornacem ligatis manibus ⁊ pedibus. Daniel. iij. Implebuntur etiam visiones sanctorum prophetarum. Prima est. Genes. xlij. Tollensq; symeon ⁊ ligans illis presentibus. Secunda est. Genes. xlix. Ligans ad vineam pullum suum ⁊ ad vitem o fili mi asinam suam. Tertia est. psal. Quoniā ego in flagella paratus sum ⁊ dolor meus in conspectu meo semp. Quarta est. Job. xix. Flagellis suis me cinxit: spoliauit me gloria mea ⁊ obsedit in gyro tabernaculum meum. Quibus auditis pylatus apprehendit iesum ⁊ fecit eum spoliari ⁊ ligari ad colūnam ⁊ flagellari. Quoniā adam exemplum meum ⁊c. Uigesimoquarto dixit iusticia. Adam peccauit per auariciam. sicut em̄ immoderatus appetitus habendi bona temporalia est auaricia. vt dicit Magister sniarum libro secūdo. distin. xxi. Sic immoderata cupiditas altitudinis ⁊ sciētie eum supra modum ambiunt est auaricia radix autem oīum malorum est cupiditas. vt dicit apostolus. i. Thimo. vi. Equalitatem autem scientie boni ⁊ mali ex auaricia Adam cōcupiuit. Deus pater ait pro eo ꝙ adam voluit coronari corona mee diuinitatis abijciens coronam auream quam sibi dederam s̄m illud psal. Gloria ⁊ honore coronasti eū ⁊ constituisti eum super opera manuū tuarum: iubeo vt christus coronetur corona spinea. Sic em̄ implebūtur due figure. Prima est de ariete herente cornibus inter vepres Genes. xxij. ca. Secunda figura est de Dauid quem saul ⁊ viri eius cinxerunt in modum corone vt occiderent eum. i. Regum. xxiij. Implebuntur etiam visiones sanctorum prophetarum. Prima visio est Job. xxxi. ca. Circundem illum corona. Secunda visio est. Esa. xxviij. ca. In die illa erit dominus exercituum corona glorie ⁊ sertum exultationis residuo populi sui. Tertia visio est. Ezech. xxiiij. Corona tua circunligata sit tibi. Quarta visio est Zacha. vi. capi. Facies coronas ⁊ pones in capite iesu. Quibus auditis milites plectentes coronam de spinis posuerūt super caput iesu. Quoniā adam exemplum meū ab adolescentia mea. Uigesimo quinto iusticia dixit. Adam peccauit per gulam que est immoderata cibi auiditas siue vorax edacitas nature finibus non contenta. Adam autem in paradiso deliciarum positus cum ei ad vescendum omnia concesseris ligna: de vno quod ei sub pena mortis interdixeras ne comederet ꝙ primum audiuisti facem ab eo abstinere non potuit: sed vltra necessitatem nature: imo in detrimentū nature sue comedit. Deus pater ait pro eo ꝙ Adam olfactu ⁊ gustu sensit suauitatem pomi: atq; amissa innocentie stola: cōtra nuditatem corporis fecit sibi ⁊ vxori perizomata de ficulnee folijs: iubeo vt christus illudatur fetore sputorum iniectorum in os ⁊ faciem eius ⁊ pluries spolietur vestimentis suis et induatur purpureis in derisum. Sic em̄ implebuntur due figure. Prima figura est de hur quem iudei suffocabant sputis. vt dicit magister hystoriarum super. xxxij. capi. Exodi. Secunda figura est de Helyseo quē pueri illudebant. iiij. Regum. ij. capi. Implebūtur etiam visiones sanctorum ꝓphetarum. Prima visio est. Numeri. xij. c. Pater eius spuet in faciem illius. Secunda visio est. Deutero. xxv. caplo. Coram senioribus spuet in faciē eius. Tertia est. iiij. Regum. xix. capi. Spreuit te: subsannauit te: post tergum tuum mouit caput. Cui exprobrasti? Quem blasphemasti? Contra quem exaltasti voces ⁊ leuasti in excelsum oculos tuos? Contra sanctum israel. Quarta visio est Esa. liij. ca. Uidimus eum ⁊ non erat ei species neq; decor, desiderauimus eum despectum ⁊ nouissimum virorum: virum dolorum ⁊ scientem infirmitatem: ⁊ quasi absconditus vult⁹

eius et despectus, vnde nec reputauimus eum. Vere languores nostros ipse tulit et dolores nostros ipse portauit. Et nos putauimus eum quasi leprosum et percussum a deo et humiliatum. Quibus auditis milites presidis suscipientes iesum in pretorio: congregauerunt ad eum vniuersam cohortem: et exuentes eum [redacted] Et expuentes in eum acceperunt arundinem et percutiebant caput eius: et postquam illuserunt ei exuerunt eum chlamide et induerunt vestimentis eius. Quoniam Adam exemplum meum et cetera. ¶ Uigesimosexto iusticia dixit. Adam peccauit per crudelitatem. Cum enim vidisset euam errasse vt ouem absque pastore. immo iuisse post lupum non studuit eam reuocare ad caulam. Cum vidit eam famelicam et sitibundam similitudinis diuine non cibauit eam docendo modum quo peruenire poterat ad saturitatem illam Cum vidit eam iam hospitem a deo factam et ciuem inferni non collegit eam suis monitis. Cum vidit eam nudam: et iam perdidisse stolam innocentie non ostendit ei viam recuperandi ipsam. Cum vidit eam captiuam non studuit eam liberare de manibus inimici. Deus pater ait pro eo quod adam nullum signum misericordie et pietatis ostendit in euam delinquentem iubeo vt christus qui a populo suo paulo ante tanquam verus rex honorifice susceptus est: pro cesare abnegetur: et vt crucifigatur ab eodem proclametur. Sic enim implebuntur due figure. Prima figura est de gabaonitis qui petierunt septem viros de filijs saul a Dauid rege: vt crucifigerent eos: quorum petitioni dauid annuit ij. Regum. xxi. capitulo. Secunda est de babilonijs: qui petierunt a Cyro rege persarum Danielem morti tradendum. Daniel. xiiij. capitu. Implebuntur etiam visiones sanctorum prophetarum. Prima visio est. Deutero. xxviij. capitulo. Negabunt te inimici tui et tu eorum colla calcabis. Secunda visio est. iij. Regum. duodecimo capitulo. Recessit israel a domo Dauid vsque in presentem diem. Tertia visio est Hierem. trigesimo octauo capitulo. Dixerunt principes regi. rogamus vt occidatur homo iste. Siquidem hic non querit pacem populo huic sed malum. Et dixit rex. Ecce ipse in manibus vestris est nec enim fas est vobis regem quicquam negare. Quarta visio est Danielis nono capitulo. Occidetur christus: et non erit eius populus qui eum negaturus est. Quibus auditis cum vidissent iesum pontifices et ministri clamabant dicentes. Crucifige eum crucifige eum. Si hunc dimittis non es amicus Cesaris. Dixit eis pylatus. Regem vestrum crucifigam? Responderunt pontifices. Non habemus regem nisi Cesarem. Tunc ergo tradidit eis iesum vt crucifigeretur. Quoniam Adam exemplum meum et cetera. ¶ Uigesimoseptimo iusticia dixit. Adam peccauit per falsam credulitatem. Non enim fuit seductus vt eua: immo a principio non credens verbis eius totaliter cogitare cepit quod tu deus indulgeres sibi et sic vxori sue morem gerens eius persuasioni consensit: nolens eam contristare: nec a se alienatam relinquere ne periret. vt dicit. Magister sententiarum libro secundo. distinctione vigesimasecunda. Unde sponte succubuit volens vxori sue complacere. Deus pater ait. pro eo quod Adam audiuit vocem vxoris sue in mei contemptum et sui damnum. volo vt pylatus non exaudiat vocem vxoris sue pro liberatione christi interpellantis. Sic enim implebuntur due figure. Prima figura est de Ruben qui nitebatur liberare Joseph de manibus fratrum suorum cuius vocem non exaudierunt. Genesis trigesimoseptimo capitulo. Secunda figura est de Moyse qui suadebat pharaoni liberationem iudeorum cuius vocem non exaudiuit. Exodi decimo capitulo. Implebuntur etiam visiones sanctorum prophetarum. Prima visio est Deuteronomij tertio capitulo. Non audies verba prophete. Secunda visio est. ij. Regum decimoquinto. Non est qui te audiat. Tertia visio est. Esa. trigesimo tertio capitulo. Obturat aures suas ne audiat. Quarta visio est Amos quinto capitulo. Cantica lyre tue non audiam. Quibus auditis pylato sedente pro tribunali misit ad eum vxor eius dicens. Nihil tibi et iusto illi: multa enim passa sum per visum hodie propter eum. mat. 27 Pylatus autem adiudicauit fieri petitione eorum. Quoniam adam exemplum meum et cetera. ¶ Uigesimo octauo iusticia dixit. Adam peccauit per iudicium peruersum Cum enim audiuit vxorem suam comedisse de ligno vetito. non replicauit preceptum tuum deus: sicut eua que replicauit ipsum

serpenti dicēs. Ne forte moriamur: q̄ et si nō recitauit in forma qua p̄ceperas: saltē dixit q̄ erat piculū comedere. Sed nō tm̄ dixit adā. imo nullā de tuo p̄cepto fecit mentionē quasi iam excidisset a sui memoria. vnde iudicauit et male: ex q̄ eua non erat mortua ex trāsgressione: q̄ nō esset tā grande malū comedere de ligno vetito sicut sonabat preceptū sub pena mortis. vt dicit mag' snīarum lib. ij. Vn̄ ex hoc malo iudicio cōsensit eue suadenti. Deus pater ait: p eo q̄ adam male iudicauit de precepto meo. Vnde tanq̄ latro associauit se serpenti et eue latronibus me inuito accipiens de arbore pomum: iubeo vt christus iudicio nequissimo de ciuitate sua hierusalem tanq̄ latro cum duobus latronibus educatur: et in caluarie monte tanq̄ in suo palatio sup altissima cruce tāq̄ in regali solio collocet. Sic em̄ implebunt due figure. Prima ē ~~de vitulo et hyrco~~ q̄ solēnissimo sacrificio ad expiationē totius multitudinis offerebant, extra castra cremabant. Leuit. xvi. Secūda figura est de sacerdote magno qz homicida manebat in ciuitate refugij donec sacerdos magnus qui oleo sancto vnct' est moriat: quo mortuo poterat in domum suā redire. Numeri. xxxv. Implebunt etiam visiones scōr̄ pphārum. Prima est Iob. xxxiiij. Cū q̄ iustus est condēnas. Secunda est psal. Sanguinē innocentē condēnabunt. Tertia est. Sapie. ij. Morte turpissima condēnemus eum. Quarta est Esa. liij. Et cum sceleratis reputatus est. Quib' auditis pylatus accepta aqua manus lauit corā populo dicens. Innocens ego sum a sanguine iusti hui' vos videritis. Et rn̄dens vniuersus populus dixit. Sanguis eius sup nos et sup filios nostros. Tunc aūt iesum flagellatum tradidit eis vt crucifigeret ~~cū duobus latronibus~~: qm̄ adam exemplū meū etc. ¶ Vigesimonono iusticia dixit. Adam peccauit per pusillanimitatē quā ostendit in tēptatione: fuga et abscōsione. Nam fuga bonor̄ q̄ sunt ad finē tanq̄ ~~ad~~ ardua que sub sunt cōsilijs: fit per pusillanimitatem: qz deficit a proportione sue potentie dum recusat in id tendere qd̄ est sue potentie cōmensuratū cum deficiat ab operationibus quibus pōt alios iuuare. Vnde Gregorius in pastorali dicit. Illi qui prodesse vtilitati proximor̄ in predicatione refugiunt: si discrete iudicentur. et tantis rei sunt quantis venientes ad publicum prodesse potuerunt. Sed adam potuit iuuare euam ante transgressionem: eā ad se vocando et suis consilijs admonendo. Etiam post transgressionē seipsum tuendo ab insidijs serpentis et ex eius per magnanimitatē qd̄ non fecit imo absq̄ vllo cōgressu succubuit. Demum timuit ne tu deus venires ad occidendum ipsum: quēadmodum fueras comminatus. Vnde fugit et latuit inter condensa arborum. Cur sic non timuit priusq̄ peccaret. Si fuisset pusillanimus ad transgressionem: et precogitasset se pro illa interficiendum nunq̄ peccasset. Deus pater ait p eo q̄ Adam pusillanimis fuit ad resistendum peccato et ad agendam penitentiam pro illo. Iubeo vt christus proprijs humeris portet crucem suam ad penam sustinendam in seipso. Sic enim implebuntur due figure. Prima figura est de ysaac: qui vadens cum Abraham vt immoletur portat ligna in humeris et ignem in manu. Genes. vigesimo secundo caplo. Secunda figura est de vria qui portauit litteras mortis sue. ij. Regum vndecimo caplo. Implebuntur etiam visiones sanctorum prophetarum. Prima visio est. i. Regum. xv. caplo. Nunc porta queso peccatum meum. Secunda est. Iob. xxxi. capitulo. Librum scribat ipse qui iudicat vt humero meo portem illum et circundem illum quasi coronam mihi. Tertia est. Esa. xlvi. caplo. Ego feci et ego feram: ego portabo et saluabo. Quarta visio est. Ezechiel. iiij capitulo. Portabis iniquitatem domus israel. Quib' auditis milites pylati susceperūt iesum et duxerūt. Et iesus baiulans sibi crucē exiuit in eum qui dicitur caluarie locū. quoniam Adam exemplum meum etc.

¶ Trigesimo iusticia dixit. Adam peccauit per superbam ambitionem. Ambiuit enim equalitatem diuinitatis tecum: per scientiā boni et mali. Unde sicut habebat dominiū super creaturas terrestres. s̄m illud psalmi. Omnia subiecisti sub pedibus eius oues et boues vniuersas insuper et pecora campi. Ita cupiuit dominiū super creaturas celestes. Appetijt siquidem similitudinem tue diuinitatis quantum ad scientiam boni et mali: sicut serpēs ei suggessit: vt scilicet per virtutem proprie nature determinaret sibi quid esset bonum: et quid malum ad agendū. Vel etiā vt per seipsū p̄cognosceret q̄d sibi boni vel mali eēt futurū. Peccauit etiā appetēdo similitudinē tue diuinitat̄ q̄tū ad propriā potestatem operandi, scz vt virtute proprie

mat 27

nature operaret̃ ad beatitudinē consequen
dam. vñ Aug. xi. sup Geñ. ad lrām dicit φ
menti mulieris inhesit amor ꝓprie potestat̃
Et sup illud ps. De⁹ qs similis erit tibi. Di
cit φ q̃ per se vult esse de⁹ peruerse vult esse
similis deo: vt dyabolus qui noluit esse sub
deo ꝛ hō qui vt seru⁹ noluit tenere ꝓcepta.
Deus pat̃ ait. Pro eo φ a ꝓncipio plātaui
paradisuȝ voluptat: ortū delitiarū. in cuius
medio posui lignū vite mirādi saporis de q̃
adā comedēs ꝑpetuaret̃ ī vita ꝛ ip̄e hoc cō
tempto fructū cōcupiuit ligni sciētie boni ꝛ
mali. iubeo vt xp̄s loco ameni orti ducat̃ in
mōte caluarie aridū ꝛ sterilē in quo nō plā
tant̃ nisi mortales arbores .i. cruces de qb⁹
gustātes moriunt̃ ꝯtinuo. Et q: adā in pa
radiso terrestri voluit ꝑ supbiā ꝛ ambitionē
sup oēs creaturas exaltari: iubeo vt xp̄us
in mōte caluarie sup excelsa cruce exaltetur
Sic em̄ implebunt̃ due figure. Prima figu
ra ē de serpēte eneo eleuato sup palo ligneo
quē aspicientes liberabant̃ vulnerati mor
bus serpentū. Nūeri. xxi. Secūda figura ē
de moyse qui vt amalech vinceret̃ circa vir
gam expansis manib⁹ extendit̃. Exoď. xvij.
Implebunt̃ etiā visiones sanctoꝝ ꝓpheta
rum. Pria est Geñ. xl. Suspēdet te in cru
ce. Secūda est .i. Esdre. vi. Oīs homo qui
hanc mutauerit iussionē tollat̃ lignū de do
mo ei⁹ ꝛ erigat̃ ꝛ configatur in eo. Tertia ē
Hester. vij. Suspēsus est aman in patibulo
crucis ꝛ regis ira quieuit. Quarta est Esa.
lxv. Sm dies ligni erūt dies ppli mei. Qui
bus auditis milites pylati crucifixerūt iesuȝ
ꝛ cū eo duos latrones: mediū aūt iesū. Scri
psit aūt ꝛ titulū pylat⁹. Jesus nazaren⁹ rex
iudeoꝝ. ꝛ posuit sup crucē. qñ adam exem
plum meū ꝛc. Trigesimoprimo iusticia dixit
Adā peccauit per proteruiā. Cum em̄ tu de⁹
iuisti ad examinādū ip̄m sup trāsgressione
sua. soror mea mīa ꝛ ego eram⁹ tecū
ꝛ licȝ suis exigentibus demeritis vt mihi sa
tisfaceres ip̄m punire disposuisses: tñ ad in
stantiā sororis mee cōsiderans φ adā trans
ferendus erat in mortalē regionē in qua di
uersis passionib⁹ affligēdus erat. q̃dam oc
cidisti aīalia vt de ipsoꝝ pellib⁹ eū ꝛ euam
vestires q: cognouerūt se fore nudos. Ipse
vero tam proteru⁹ ac ptinax fuit φ noluit pe
tere veniam nec de suo delicto se afflixit nec
posuit se in aliquo actu punitionis imo nec
vnā lachrymā fudit in signū cōtritiōis. cum
tamē dicat̃. Ezechiel. xviij. Si impi⁹ egerit
penitentiā ab oībus pctīs suis q̃ operat⁹
est: vita viuet ꝛ non moriet̃: oīm iniquitatū
eius quas operatus est nō recordabor. De⁹
pater ait. Pro eo φ adam nō est bene vsus
spiraculo vite qđ sibi tradiderā: sed ex gustu
pomi vetiti aperuit oculos vt videret illici
ta ac deformitatē corpis sui cū delectatōne
absq; vllo remorsu consciētie. iubeo vt xp̄s
in cruce ex illatis penis oculis caligantibus
laceratōne corporis sui videat ꝛ lachrymas
fundat. Sic em̄ implebunt̃ due figure. Pri
ma est de dauid qui fleuit absalon licȝ fuerit
persecut⁹ ab eo. ij. Reg. xviij. Secūda figu
ra est de dauid qui planxit ꝛ fleuit sup saul:
q̃uis sepius attēptasset mortē eius. ij. Re
gum i. Implebunt̃ etiam visiones sanctoꝝ
ꝓphetarū. Prima est Exoď. xxxiij. Ponam
te in foramine petre. Secunda est Job. xx.
Manus illius reddent ei dolorē suū. Ter
tia est ps. Foderunt manus meas ꝛ pedes
meos: dinumerauerūt oīa ossa mea. Quar
ta est Zach. xiij. Que sunt plage iste in me
dio manuū tuarum? Et dicet. his plagatus
sum in domo eoꝝ qui diligebant me. Quin
ta est Hieremie. ix. Quis dabit capiti meo
aquā ꝛ oculis meis fontē lachrymarū ꝛ plo
rabo interfectos filie ppli mei. Sexta ē Thre
noꝝ. ij. Deduc quasi torrentē lachrymas nō
des requiem tibi neq; taceat pupilla oculi
tui. Quibus auditis iesus cū clamore vali
do ꝛ lachrymis offerens exauditus est pro
sua reuerētia. Heb. v. Quoniā adā exemplū
meū ꝛc. ¶ Trigesimosecundo iusticia
dixit. Adam peccauit per blasphemiā quo
niā deo attribuit illud qđ oīno tue diuini
tati repugnat. Nam super illud .i. Thim. ij.
Mulier seducta in preuaricatōne. Dicit glo
sa Hanc seductionē ꝓprie appellauit apo
stolus per quā id qđ suadebatur cum falsuȝ
esset verū esse putatū est. scȝ φ deus lignum
illud ideo tangere ꝓhibuerit φ sciebat eos
si tetigissent velut deos futuros tāφ eis di
uinitatē inuideret qui eos homīes fecerat.
Imputare autē tue diuinitati peccatū inui
die est maxima blasphemia quia sola chari
tate ꝛ liberalitate tua mundum vniuersum
creasti. Attingis em̄ a fine vsq; ad finē for
titer ꝛ disponis oīa suauiter. Sapientie
viij. Deus pater ait. Pro eo φ adam fact⁹
ad similitudinē ꝛ ymaginē nostrā consensit
serpenti suadenti φ ꝓpter inuidiā prohibue
ram sibi esum ligni sciētie boni ꝛ mali et
in conspectu vxoris sue erubuit φ esset nu

dus. Iubeo vt xp̄us nudus coram populo pendeat in cruce ⁊ a cunctis pretereuntibus blasphemetur ⁊ derideatur. Sic enī implebūtur due figure. Prima figura ē de Noe quē nudatū in tabernaculo suo derisit cham filius eius iunior. Gene. ix. Secunda figura est de Dauid quē michol despexit quia nudus erat saltans coram archa dñi. ij. Reg. vi. Implebuntur etiā visiones sanctoꝝ ꝓphetarum. Prima est Job. xxx. Nunc autē derident me minores tempore: quoꝝ vir⁹ manuum mihi erat ꝓ nihilo. Secunda est ps. Oēs qui viderunt me deriserunt me locuti sunt labijs ⁊ mouerūt caput. Sperauit in dño eripiat eum: saluum faciat eum quoniā vult eum. Tertia est Hierem. xx. Fact⁹ sum in derisum tota die oēs subsannāt me: audiui contumelias multoꝝ ⁊ terrorem in circuitu ab oībus viris qui erant pacifici mei dicentibus. Persequamur ⁊ preualeamus aduersus eum ⁊ cōsequamur vltionē ex eo. Quarta est Threnoꝝ. iij. Factus sum in derisum populo meo canticū eoꝝ tota die. Quibus auditis stabat popul⁹ expectans ⁊ deridebant eum ꝑncipes cum eis: pretereuntes autē blasphemabant eū mouentes capita sua. Insultant autē ei in quinq;. Primo de templi reedificatōne dicentes. Vach qui destruit templū dei ⁊ in triduo illud reedificat. Secundo de paternali filiatione dicentes. Si filius dei es salua temetipm̄. Tertio de impotenti liberatione dicētes. Alios saluos fecit: seipm̄ nō potest saluum facere. Quarto de vniuersali dominatōe dicentes Si rex israel est descendat nūc de cruce ⁊ credimus ei. Quinto de diuinali perfectōne dicentes. Confidit in deo liberet illum nunc si vult. Xp̄us autē pro tantis derisionibus retribuit illis bona Nam in cruce pendēs orauit ꝓ inimicis suis. Unde ad patrem clamauit ⁊ dixit. Pater dimitte illis: non enim sciunt quid faciūt. Sic enī ꝓphetauerat dauid in ps dicens. Os peccatoris ⁊ os dolosi super me apertū est. Locuti sunt aduersū me lingua dolosa ⁊ sermonib⁹ odij circumdederunt me ⁊ expugnauerunt me gratis. pro eo vt me diligerent detrahebant mihi: ego autē orabam. Et Esa. liij. Et ip̄e peccatū multoꝝ tulit ⁊ ꝓ transgressorib⁹ orauit. Et Thob. iij. Ingemuit ⁊ cepit orare cum lachrymis. Et Job. xlij. Orabit ꝓ vobis ⁊ faciē eius suscipiam vt non vobis imputetur stulticia hec. Istud enī fuit pmū verbum qđ dixit iesus in cruce qđ fuit mentalis charitatis: qm̄ adā exemplū meum ⁊c. Ref. Trigesimotertio iusticia dixit. Adam peccauit per fraudem. Non dedit enī qđ gratis dare debuit. Nam innocentiā originalē gratis a te deus accepit. ideo bona opera gratis reddere debuit. Unde Luce. xix. dicit de seruo neq̄. Quare nō dedisti pecuniā meā ad mēsam ⁊ ego veniens cum vsuris vtiq; exegissem illam. Super quo dicit glosa. Qui verbi pecuniā a doctore emit credendo necesse est vsuras soluat operando. Etiā de accepto fenore verbi vsuras soluit qui ex eo qđ audit etiā alia studet intelligere. Quare ergo adam nō dedit scz gratis pecuniā tuam. id est doctrinā tuam ad mensam. id est ad refectionē internam eue. Et tu deus veniens ad remunerādum eū cum vsuris vtiq; exigisses illam. scz aut bonoꝝ operum aut veroꝝ intellectuū. In hoc itaq; fuit fraus ade: quia similitudinem diuinitatis tue quā magno precio. scz vero intellectu mandati tui ⁊ bonis operibus emere debuit: esu ligni vetiti quasi minimo precio se empturū putauit. O peruersa negociatio. O fraudulenta deceptio. Deus pater ait. Pro eo ꝙ latro ⁊ fraudulent⁹ negociator adam voluit mihi surripere regnū diuinitatis, iubeo vt christ⁹ in cruce latroni secum pendenti paradisum tribuat eterne sue felicitatis. Sic enī implebūtur due figure. Prima est de Miphiboseth de domo saul inimici dauid: cui dixit dauid. Faciam in te misericordiā ⁊ restituā tibi oēs agros patris tui: ⁊ tu comedes panē i mensa mea semper ij. Regū. ix. Secunda figura est de Dauid qui cum esset dign⁹ morte tamē confitenti peccatū suum pepercit deus. ij. Regum. xij. Implebūtur etiā visiones sanctorum ꝓphetarū. Prima est Gene. xl. Memento mei dum bene tibi fuerit. Secunda est Deuteronō. ix. Dñe deus ne disperdas populū tuū ⁊ hereditatē tuam quā redemisti: ne aspicias duriciam populi hui⁹: ⁊ impietatem atq; peccatū nostrū Tertia est Neemie v. Memento mei deus in bonū. Quarta ē ps. Scđm misericordiā tuā memento mei tu ꝓpter bonitatē tuā dñe. Quib⁹ auditis vn⁹ de hys qui cū xp̄o pendebant latronib⁹ blasphemauit eum dicens. Si tu es xp̄s saluū te fac ⁊ nos. Respondens autē alter dixit quinq; verba. Primū fuit increpationis dicens. Neq; tu times deū. Secundū fuit instructionis dicens. q in eadem dānatiōe es.

Tertiũ fuit ꝯfessiõis dicẽs. Et nos q̄dẽ iuste
nam digna factis recipim⁹. Quartũ fuit xp̄i
defensionis ⁊ perfidie iudeorum pylatiq; cõ
demnatiõis dicens. Hic vero nihil mali ges-
sit. Quintũ fuit venie obsecrationis dicens
ad iesum. Dñe memento mei dum veneris
in regnũ tuũ. Et dixit illi iesus. Amen dico
tibi: hodie mecũ eris in paradiso. Milites
autẽ cum crucifixissent iesum acceperunt ve
stimenta eius ⁊ fecerũt quattuor partes vni
cuiq; militi partem. Acceperunt etiã tunicã
inconsutilẽ desuper contextam per totũ. Di
xerunt ergo ad inuicẽ. Non scindam⁹ eam
sed sortiamur de illa cui⁹ sit: vt impleret̃ scri
ptura illa de terra diuisa ꝑ sortẽ. Josue. xiiij.
Et vt impleret̃ ꝓphetia illa ps̄. Diuiserũt si-
bi vestimẽta mea ⁊c. qm̄ adã exẽplũ meũ ab
ado ⁊c. § Trigesimoquarto iusticia di
xit. Adam peccauit per suspitionẽ que impe-
rat opinionẽ mali quando ex leuib⁹ indicijs
ꝓcedit. precipue cum aliquis male afficitur
ad alterum. Cum enĩ aliquis contemnit vel
odit aliquẽ aut irascit̃ vel inuidet ei ex leui-
bus signis opinatur mala de ip̄o. quia vnus
quisq; faciliter credit q̄d appetit. Sed adam
audiens ab vxore sua ꝙ esset deus sciẽs bo
num ⁊ malũ si comederet de ligno vetito:
quia erat pulchrũ visu ⁊ ad vescendũ suaue
putauit euã cõsecutã hoc donũ. Unde inui-
dit ei credens eam decepisse ip̄m. Deus pa-
ter ait. Pro eo ꝙ adam suspicat⁹ est malum
de me attendens voci vxoris sue: iubeo vt
xp̄s matrem suam indigniori cõmedet disci
pulo absq; vlla suspitione. Sic enĩ implebu
tur due figure. Prima figura est de Dauid
qui in persecutione sua cõmendauit matrẽ
suam regi moab. i. Regũ xxij. Secũda figu
ra est de Thobia qui cõmendauit thobie fi-
lio suo vt curam gereret matris. Thob. xiiij.
Implebunt̃ etiam visiones sanctorũ ꝓphe
tarum. Prima est Judicũ. v. Prospiciens
vlulabat mater eius. Secũda est Canticoꝝ
viij. Ducam te in domũ matris mee. Tertia
est Hieremi. xxij. Mittam matrẽ tuam que
genuit te in terrã alienã. Quarta est Thre
noꝝ. v. Matres nostre quasi vidue. Quib⁹
auditis cum vidisset iesus matrẽ ⁊ discipu-
lum stantem quẽ diligebat. Dixit matri suẽ.
Mulier ecce filius tu⁹. Deinde dixit discipu
lo. Ecce mat̃ tua. Et ex illa hora accepit eã
discipul⁹ in suã. Quoniã adam exemplum
meũ ⁊c. Trigesimoqnto iusticia dixit. Adã
peccauit per apostasiam a fide. Cum enĩ fi-
des sit triplex: vt dicit magister sentẽ. lib. iij.
dist. xxiij. scz credere deum: quã demones ⁊
mali hoĩes habent: quia credunt deum esse.
⁊ credere deo quia scz credunt vera esse que
dicit deus. Et credere in deum. id est creden
do amare ⁊ ei adherere. Hanc fidẽ adam de
reliquit: que facit hoĩem cuncta dei ꝓcepta
diligentissime obseruare ⁊ adimplere, s̃m il
lud Jacobi. ij. Ostende fidem tuam ex ope-
ribus: imo ab hac fide apostatauit: quia si
istam habuisset s̃m eam operat⁹ fuisset. Sed
quia hanc dereliquit: ideo non fuit ausus
tuo conspectui apparere: cum tuã vocem au
diuit. Deus pater ait. Pro eo ꝙ adam me
dereliquit cum tamẽ ad claritatem sue vite
atq; iocunditatẽ ne in tenebris ambularet
creauerim celum ⁊ ip̄m ornauerim sole luna
ceterisq; syderibus ⁊ ip̄e nõ erubuerit hora
meridiana sole coram eo clarescente me of
fendere ⁊ a me apostatare: iubeo vt hora
mortis xp̄i obscuret̃ sol ⁊ sint tenebre super
vniuersam terrã a sexta hora vsq; ad horã
nonã vt sic ad omĩb⁹ clamet se derelictũ. Sic
enĩ implebunt̃ due figure. Prima figura est
de moyse qui cũ extẽdisset man⁹ suas facte
sũt tenebre horribiles sup totã terrã egypti
Exod. x. Secunda figura est de Abner: quẽ
cũ ioab ⁊ abisay ꝑsequerent̃ sol occubuit. ij.
Reg. ij. Implebunt̃ etiã visiones sanctorũ
ꝓphetarũ. Prima est Esa. lx. Ecce tenebre
operient terrã ⁊ caligo ꝑplos. Non erit tibi
sol ad lucendũ ꝑ diem: nec splẽdor lune illu-
minabit te. Secũda est Johelis. ij. Contur-
bent̃ oẽs habitatores terre: q2 dies dñi ve-
nit dies tenebrarũ ⁊ caliginis: sol ⁊ luna ob
tenebrati sũt ⁊ stelle retraxerũt splẽdorẽ suũ
⁊ dñs dedit vocẽ suã. Tertia ẽ Amos. viij.
Occidet sol meridie ⁊ tenebrescere faciã ter
rã ĩ die luminis. Quarta ẽ Michee. iij. Occũ
bet sol ⁊ obtenebrabit̃ sup eos dies. Quĩta
ẽ ps̄. De⁹ de⁹ me⁹ respice ĩ me q̄re me derelĩq
sti lõge a salute mea v̄ba delictoꝝ meoꝝ. Se
xta ẽ Esa. xlix. Et dixit syon. dereliq̄t me dñs
⁊ dñs oblit⁹ ẽ mei. Septĩa est Baruch. iiij.
Nemo gaudeat sup me desolatũ: derelict⁹ sum
ꝑpt̃ peccã filioꝝ. Octaua ẽ. ij. Mach. v. Qui
derelict⁹ ẽ in ira dei oĩpotent̃: iterũ ĩ magni dei
recõciliatiõe cũ sũma glĩa exaltabit̃. Quib⁹
audit̃ a sexta hora tenebre facte sũt sup vniuer
sã terrã vsq; ĩ horã nonã. ⁊ circa horã nonã
clamauit ies⁹ voce mag̃ dicẽs. Hely hely la-
mazabathani. hoc est. de⁹ me⁹ de⁹ meus vt
q̄d dereliquisti me. Ista derelictio refertur

ad hoc q deus pater exposuit eū passioni. Un
de derelinquere hic nō est aliud q̄ nō ꝓte-
gere ipm̄ a persequētib⁹ quoniā adam exē-
plum meum ⁊c. ¶ V ¶ Trigesimosexto iu-
sticia dixit. Adam peccauit ꝑ crimē lese ma-
iestatis quia attentauit mortē principis scʒ
filij tui. Nam iste latro viribus quib⁹ potuit
attentauit rapere similitudinē tui in scientia:
⁊ hec est ꝓprietas filij tui. ſm̄ illud Fons sa-
pientie verbum dei in excelsis. Nec ex te po
test esse talis similitudo nisi vna: sicut nec
potest esse nisi vnus fili⁹ tibi. Si autē hic la-
tro adam obtinuisset qđ querebat: necesse
erat filium tuū mori vel desinere esse. quid
ergo tardas: quid expectas vt eū amplius
accusem. an forte egem⁹ testib⁹? Non vides
filium tuū tanq̄ agnū sine macula coraʒ te
q̄si occisum in mortē. Deus pat̄ ait. Pro eo
q adam quē putabam mihi fidelissimū vas-
sallum cui cuncta creata tradideram in feu-
dum sperans fidelem ab eo habere rationē
cum lucro mandans ei vt arborē quā filio
meo deputauerā non cōtingeret. Ipse vero
aduertens filiū meum aduenire vt fructus
arboris colligeret: quia dilect⁹ meus descē-
dit in hortuʒ suum ad areolā aromatum vt
pascatur ibi. Canticoꝝ. vi. Insilijt in eum de-
cens. Hic est heres venite occidam⁹ eum ⁊
nostra erit hereditas. Math. xxi. Unde siti
uit inordinate potum sapientie que sitis fu-
it sibi mortifera. Iubeo vt xp̄us in cruce si-
tiat que sitis ad mortē sibi fiat: quia sub ar-
bore malo suscitaui te. ibi corrupta est mat̄
tua: ibi violata est genitrix tua scʒ eua. Can
ticoꝝ. viij. Sic eñ implebuntur due figure.
Prima est de sisara q̄ ingressus ad iabel pe
tiuit bibere q̄ porrexit ei poculū mortis. Iu-
dicū. iiij. Secunda figura est de Salomone
qui q̄dragesimosexto anno consūmauit do-
mum dñi. iij. Regū. vi. Implebūtur etiam
visiones sanctoꝝ ꝓphetarū. Prima est Job
xviij. Immisit in rethe pedes suos: tenebit
planta illius laqueo ⁊ exardescet contra eū
sitis. Secunda est ps̄. Dederunt in escam
meā fel ⁊ in siti mea potauerunt me aceto.
Tertia est Hierem. ij. Traduxit me per ter-
ram sitis ⁊ imaginem mortis. Quarta est
Osee. ij. Interficiam eum siti. Quinta est
Esa. x. Cōsummationē ⁊ abbreuiationem
faciet dñs in medio oīs tue. Sexta est Da-
nielis. ix. Consūmetur puaricatio ⁊ finē ac-
cipiat peccatū ⁊ deleatur iniquitas ⁊ addu
catur iusticia sempiterna ⁊ occidetur xp̄us.

Septima est Naum. i. Quid cogitatis con-
tra dñm: consūmationē ipse faciet. Octaua
est Sophonie. i. Preparauit dñs hostiam:
sanctificauit vocatos suos consūmationem
cū festinatōne faciet cunctis habitantibus
terram. Nona est Job. x. Uisitatio tua cu-
stodiuit spiritū meum. Decima est Ecclesia
stes. xij. Spiritus redeat ad deū qui dedit
illum. Undecima est Eccli. xxxviij. Conso-
lare illum in exitu spirit⁹ sui. Duodecima ē
Baruch. iij. Nunc dñe omipotēs deus israel
anima in angustijs ⁊ spirit⁹ anxius clamat
ad te. Quibus auditis sciēs iesus quia iam
oīa cōsūmata sunt vt consūmaret scriptu
ra dixit. Sitio. Uas ergo positū erat aceto
plenum. Illi autē spongiam plenā aceto yso
po circumponentes obtulerunt ori eius. Cū
ergo accepisset acetum dixit. Consummatū
est ⁊ clamās voce magna iesus ait. Pater
in manus tuas cōmendo spiritū meum: ⁊
inclinato capite tradidit spiritū. Quoniam
adam exemplū meum ab adolēscentia mea
V ¶ Trigesimoseptimo iusticia dixit. Adā
peccauit per obstinationeʒ. Nam excecatio
⁊ obduratio est motus animi hūani inherē
tis malo ⁊ auersi a diuino lumine: ex quo fit
vt mens hoīs non illuminetur diuinitus
ad recte videndū: ⁊ cor hoīs non emollia
tur ad recte viuendum. Ideo dicit Eccli. iij.
Cor durū male habebit in nouissimo. Sed
adam prouocat⁹ ab vxore sua ad esum ligni
vetiti proprio sensui obstinatissime inhesit:
auertitq; se a tuo lumine. de quo dicit ps̄.
Signatū est super nos lumen vult⁹ tui dñe
Immo post transgressionē remansit inflexi-
bilis ⁊ obduratus absq; vlla contritiōe. De⁹
pater ait. Pro eo q ego compatiēs ade: q:
solus erat ⁊ nō est bonum esse hoīem soluʒ:
vt facerem ei adiutoriū simile sibi misi sopo
rem in ipm̄ ne doleret: ⁊ aperui latus eius
dextruʒ ⁊ extraxi vnā de costis eius ex qua
sibi formaui pulcherrimā mulierē quam ei
in vxorem dedi: atq; eius latus consolidaui
vt nec vestigium vulneris in eo remaneret:
ipse vero cōtra me obduratus plus eam q̄
me dilexit ⁊ ad ipsi⁹ verba est mea transgres
sus mādata: Iubeo vt maximo dolore mor
tis xp̄us emittat spiritu . eius latus dextrū
lancea perfodiatur: ⁊ inde ꝓfluat sanguis
⁊ aqua nec vulnus illud cōsolidetur in eter
num. Sic eñ implebūtur due figure Prima
figura est de silice percusso de quo dicunt iu
dei aquā ⁊ sanguinē profluxisse. Nueri. xx.

Secundū de moabitis qui viderunt aquas rubeas quasi sanguinē ꝛ dixerūt sanguis ē gladij. iiij. Reg. iij. Implebūt etiā visiones scōꝝ ꝑphetarū. Pria est. i. Reg. xxvi. Nūc ꝑfodiā eū lancea semel ꝛ secūdo opꝰ nō erit Secūda est. ij. Reg. xviij. Tulit ioab tres lā ceas in manu sua ꝛ infixit eas in cor absalō pendenē in quercu. Tertia est Judith. ix. In sagittis suis ꝛ in lanceis gloriant. Quarta est Job. xvi. Posuit me q̄si in signū: circūdedit me lanceis suis ꝛ cōuulneravit lūbos meos: concidit me vulnere. Quinta est ps. Intingat pes tuus in sanguīe. Sexta est Job xvi. Terra ne operias sanguinem meū neqꝫ īueniat i te locū latendi clamor meꝰ. Septia est Esa. lxiij. Quare rubrū est indumētū tuum ꝛ vestimenta tua sicut calcantiū in torcu lari. Torcular calcaui solus ꝛ aspersus ē sanguis eoꝝ sup vestimēta mea. Octaua ē Zacharie. xij. Aspiciēt ad me quē ꝑfixerūt. Quibus audit ad iesum milites pylati cū venissent ꝛ viderēt eū iam mortuū nō fregerūt eiꝰ crura. Exod. xij. Os nō cōminuet ex eo: sed vnꝰ militū lancea latꝰ eiꝰ aperuit ꝛ cōtinuo exiuit sāguis ꝛ aq̄. Om̄ adā exēplū meū ab adolescentia mea. X. Trigesimooctauo iusticia dixit. Adā peccauit ꝑ icredulitatē. si ei credidisset v̄bis tuis magni fecisset tā grādē pressurā iminentē sibi ꝛ toti sue posteritati. Quid em̄ expediebat ei q̄d tu deꝰ nō ꝯcesseris ei: Ut em̄ dicit Aug. xi. sup Gen̄. ad lraꝫ. Deꝰ p̄mis hoībꝰ antea loquebat sicut cū angelis loq̄bat ip̄a incōmutabili veritate illustrans mētes eoꝝ. Adā em̄ in scientia naturaliū scibiliū nō ꝑfecisset q̄ntum ad numerū sciendoꝝ: s; q̄ntum ad modū sciendi: q: que sciebat intellectualit̄ sciuisset postmodū experimentalit̄. Quātū vero ad supnaturalia cognita ꝑfecisset etiā q̄ntum ad numerū ꝑ nouas reuelationes. sicut etiā angeli ꝑficiūt ꝑ nouas illuminatōes. Adā aūt nō cōtentus hijs appetijt vt ꝑpria virtute ista assequeretur. vn̄ nō credidit verbis tuis q̄bꝰ cōminatus ei fuisti mortē: s; tanq̄ inexpertꝰ diuine seueritatis nō credidit illud peccm̄ fore mortale: sed veniale. i. de facili remissibile. Deus pater ait. Pro eo q̄ adā nō credidit verbis meis nec me cōfessus est dn̄m suū punitorē transgressionis sue: iubeo vt x̄ps nō credat mortuꝰ n̄ ad certificatōne mortꝭ tanq̄ res morticina ꝛ vilis donec sepulture. Sic em̄ implebunt due figure. Pria est de Joseph qui corpꝰ iacob cū aromatibꝰ sepeliuit. Ge

neš. l. Secūda est de viris iabes galaad q̄ sepelierūt honorifice corpꝰ saul. ij. Reg. ij. Implebunt etiā visiones scōꝝ ꝑphetarū. Pria est Deuteron̄. xxi. Qn̄ hō adiudicatꝰ morti appensus fuerit in patibulo non ꝑmanebit cadauer eiꝰ in ligno s; in eadē die sepelietur Secūda est Job. xxi. Ipse ad sepulchrū ducetur ꝛ in ꝯgerie mortuoꝝ vigilabit. Tertia est Esaie. xi. In die illa radix iesse q̄ stat in signū populoꝝ ip̄m gentes depcabunt ꝛ erit sepulchrū eiꝰ gl'iosum. Quarta ē. iiij. Reg. xxi. Sepultꝰ est in horto. Quibꝰ audit̄ veluꝫ tēpli scissum ē in duas partes a sūmo vsqꝫ deorsum: ꝛ terra mota ē ꝛ petre scisse sunt ꝛ monumēta apta sunt. Figura de cōmotōe ꝛ spū grādi subuertēte mōtes ꝛ pterente petras in transitu dn̄i. iij. Reg. xix. Centurio aūt ꝛ q̄ cū eo erāt custodiētes iesum viso terremotu ꝛ hijs q̄ fiebāt valde timuerūt dicētes. Vere filiꝰ dei erat hō iste. Cū serō aūt factum esset venit q̄dā hō diues abarimathia noīe ioseph ꝛc. vsqꝫ ꝛ aduoluit saxū magnū ad ostiū monumēti. Math. xxvij. Y. Trigesimonono iusticia dixit. Adā peccauit ꝑ falsam penitētiā. Cū em̄ vidisset euā vxorē suā mortuā in aīa ꝑ pctm̄ mortale non vere doluit q: nec in modico cōtristatꝰ est. Etiaꝫ vidēs eā incurrisse penā mortꝭ ex trāsgressione diuini p̄cepti nō igemuit corde nec vnā lachrymā fudit: imo ip̄emet in aīa mortuꝰ ꝑ ꝯsensum in delictū nō fuit ꝯtritꝰ. Quis aūt ꝓposuerit ꝯfiteri suū reatū de foris p̄rendēs quādā iocūditatē q̄n sibi ꝛ vxori sue fecit perizomata de folijs ficꝰ q̄ sūt aspera valde ꝛ intrauit cōdensa arboꝝ q̄n actuꝰ pn̄iam ī deserto. tn̄ q̄n ip̄m vocasti nec lachrymatꝰ est nec suū reatū cōfiteri voluit. Deꝰ pater ait. Pro eo q̄ adam non plorauit nec doluit de morte vxoris sue: iubeo vt in morte x̄pi btā virgo inconsolabilit̄ doleat. s̄m illud Luce. ij. Et tuā ip̄ius aīam ptrā sibit gladiꝰ. Sic em̄ implebūt due figure. Pria figura ē de agar q̄ stans a longe ne videret puerū morientē ī arbore plorabat. Gen̄. xxi. Scd̄a figura est de dauid q̄ plorās mortē filij sui dicebat. absalon fili mi fili mi absalō ij. Reg. xviij. Implebunt etiā visiones scōꝝ ꝑphetarū. Prima est Hiere. xiiij. Deducāt oculi n̄ri lachrymas ꝛ palpebre n̄re defluāt aq̄s q: vox lamētationis audita ē de syon. Scd̄a ē Tren̄. i. Plorās plorauit in nocte ꝛ lachryme eius in maxillis eiꝰ: non est q̄ ꝯsolet eā ex oībꝰ charis eiꝰ. Om̄es amici eiꝰ spreuerūt eam:

⁊ facti sunt ei inimici. Tertia est Ezechielis
xxiij. Dolore replẽberis ⁊ calice meroris ⁊
tristicie ⁊ vbera tua lacerabis. Quarta est
Ruth.i. Nolite me vocare noemi.i.pulchrã
sed vocate me maram.i.amarã: q2 valde me
amaritudine repleuit omnipotẽs. Quib9 au-
ditis erant mulieres de longe aspiciẽtes: in-
ter quas erat maria magdalena ⁊ maria ia-
cobi minoris ⁊ ioseph mat̃ ⁊ salome ⁊ cum
esset i galilea ministrabãt ei ⁊ alie mulieres
q̃ simul cũ eo ascenderãt hierosolymã. Om̃
adã exemplũ meũ ⁊c. Z Quadragesimo
iusticia dixit. Adã peccauit per heresim [redacted]. In prio em̃ statu.s. innocẽ-
tie adã habuit fidẽ explicitã circa quatuor
articulos. Prim9 fuit de ministerio sanctis-
sime trinitatis.s. patris filij ⁊ spũssctĩ in vna
diuinitate. Secũd9 fuit de incarnatõe filij dei
ad maiorẽ glificationẽ homis cũ dixit. Hoc
nũc os ex ossib9 meis ⁊c. Sup q̃ dicit aplus
Eph.v. Sacramẽtũ hoc dico magnũ in xp̃o
iesu ⁊ in ecclia. Tertius fuit de btitudine ele-
ctoꝝ ad quã fuit eleuat9 qñ tu deus imisisti
soporẽ in ipm. Quart9 fuit de punitõe pec-
catoꝝ in inferno: qm̃ cognouit luciferũ cum
suis in pfundũ inferni descẽdisse ppt̃ pctm̃
suũ. Esa xiiij. ⁊ Ezech. xxviij. Sed si adã cre-
didisset se in inferno puniendũ p delicto suo
nũq̃ peccasset. [illegible] q hoc nõ credidit incurrit
heresim estimãs se saluari suo arbitrio sine
auxilio grẽ dei q̃ fuit heresis pelagianoꝝ. vt
dicit mgr̃ sentẽ.li.ij. Propterea expulisti eum
ab ecclia tua ⁊ a cõmunione electoꝝ. Deus
pat̃ ait. Pro eo q adam parauit se btificari
ppria vtute si comederet de ligno vetito: in
reprobationẽ sui erroris iubeo vt xp̃s descẽ-
dat ad limbũ sctõꝝ patrũ ⁊ merito sue pas-
sionis ⁊ grẽ educat adã ⁊ om̃es electos ab
inferno ⁊ deducat secũ ad btitudinẽ eternã.
Sic em̃ implebunt due figure. Prima est de
moyse q̃ descẽdit i egyptũ vt liberaret isrl̃ de
manu pharaonis. Exo.iij. Secũda figura ẽ
de cyro rege persarũ qui venit ad lacũ in quo
erat daniel in medio leonũ ⁊ liberauit ⁊ ex-
traxit eũ. Dañ xiiij. Implebunt etiã visiões
sctõꝝ pphetarũ. Pria ẽ ps. Cõtriuit portas
ereas ⁊ vectes ferreos confregit. Suscepit
eos de via iniqtatis eoꝝ. Secunda est Eccli
xxiiij. Penetrabo oẽs inferiores partes ter-
re ⁊ illuminabo oẽs sperantes in dño. Ter-
tia est Osee.xiij. Ero mors tua o mors ero
morsus tu9 inferne. Quarta ẽ Zach.ix. Tu
quoq3 in sanguine testamẽti tui emisisti vin-
ctos de lacu in quo nõ erat aqua. Quib9 au-
ditis xp̃us quo ad aĩam statim descẽdit ad
inferos: q2 sicut potestatẽ suã ostenderat in
terra viuendo ⁊ moriendo: ita etiã potesta-
tem suã ostẽderet in inferno ipm visitando
⁊ illuminando. Unde dicit̃ in ps. Attollite
portas pncipes vestras ⁊ eleuamini porte
eternales ⁊ introibit rex glorie. Super quo
dicit glosa. O pncipes inferni auferte pote
statem vestrã qua vsq3 nũc homies in infer
no tenebatis. ⁊ sic in noie iesu om̃e genu fle-
ctatur celestiũ terrestriũ ⁊ infernoꝝ: ⁊ om̃is
lingua pfiteat̃: q2 dñs iesus xp̃s in gloria ẽ
dei patris benedict9 in secula Amen.

In die veneris sctã smo secund9 de septẽ
populis diffiniẽtib9 passionẽ ⁊ mortẽ xp̃i
in cruce ⁊ de consensu eius.

Popule meus quid
p
feci tibi: aut q̃d molest9 fui tibi?
Responde mihi. Michee.vi.c.
Propter te orta est tempestas
hec grãdis. Tollite me ⁊ mittite in mari. Jo-
ne.i. Xp̃s puidẽs suã passionẽ a cunctis de-
finitã cui tñ nõ erat obnoxius clamat dolẽs
inducens illud Esa.v. Nunc ergo habitato-
res hierlm ⁊ viri iuda iudicate int̃ me ⁊ vi-
neam meã. Plantaui vineã electã ⁊ edifica-
ui turri in medio ei9 ⁊ torcular extruxi in ea
Quid est qd̃ vltra debui facere vinee mee ⁊
nõ feci ei? En expectaui vt facer̃ vuas ⁊ fecit
labruscas. Expectaui vt faceret iudiciũ: ⁊ ec-
ce iniqtas. Et iusticiã: ⁊ ecce clamor. hec ibi.
Ista vinea ẽ synagoga. ps. Vineam de egy-
pto transtulisti eiecisti gentes ⁊ plãtasti eã
dux fuisti itineris in q̃. ei9 ⁊ pl. ra. ei9. Tur-
ris fuit templũ salomonis. Torcular fuit al-
tare holocaustorum vbi effundebat̃ sanguis
aĩaliũ. Sup quo talẽ moueo q̃stionẽ. A
Utrũ xp̃s intendẽs humane saluationi cõ-
grue fuerit tradit9 acerbissime passioni? Ad
istam questionẽ respondent duo doctores
noui testamenti. Prim9 est Anselm9 in su-
is meditationib9 dicens sic. De9 non egebat
vt hoiem p passionẽ xp̃i saluũ faceret: sed h
modo natura hũana indigebat vt deo satis-
faceret. Non egebat de9 vt tam laboriosa pa-
teret: sꝫ indigebat hõ vt ita deo reconciliare-
tur. Impossibile ergo fuit hoiem saluari ni-
si perceptã oim pctoꝝ remissionẽ: q̃ nõ fieri
si precedente integra satisfactione: quã satis-
factionẽ talem esse oportet vt pctõr vel ali-
quis det pro illo aliud deo offenso qd̃ nõ sit
debitũ ⁊ qd̃ superet om̃e qd̃ nõ est deus. Si
enĩ peccare est deũ inhonorare ⁊ hoc hõ re-

tere non deberet etiam si necesse foret om̄e quod deꝰ non est perire: vtiq̄ȝ ratio exegit vt qui peccat reddat aliq̄d deo ꝓ honore ablato maius q̄ꝫ sit hoc pro quo deū exhonorare non debuit. Et q̄ꝛ natura humana hoc non habebat nec sine debita satisfactōne reconciliari poterat: ne iusticia dei in regno suo peccatum impenitū relinqueret: subuenit bonitas dei ⁊ eam in suam personā assumpsit filius dei vt eadem persona esset deus ⁊ homo que haberet qd̄ superaret nō solum om̄e quod deus nō est sed etiam solueret om̄e debitum qd̄ peccatores soluere debent. hec ille. Secundus est sanctus Thomas. iij. parte. q. xlvi. articu. i. dicens sic. Necessariū fuit pati xp̄m necessitate finis: que quidē potest tripliciter intelligi. Primo quidem ex parte nostra qui per eius passionē liberati sumꝰ. ſm illud Ioh. iij. Sicut moyses exaltauit serpētem in deserto: ita exaltari oportet filiū hoīs vt om̄is qui credit in ip̄m non pereat sed habeat vitam eternā. qd̄ quidē de exaltatione in cruce intelligit. Secūdo ex parte ip̄iꝰ xp̄i qui per humilitatē passionis meruit gloriā exaltationis. ſm illud qd̄ dicit̄ Luc. vltimo. Nec oportuit pati xp̄m ⁊ sic intrare in gloriam suam. Tertio ex parte dei cuiꝰ diffinitio erat circa passionē xp̄i preuūciata in scripturis ⁊ prefigurata in obseruantia veteris testamenti. ⁊ hoc est qd̄ dicit̄ Luce. xxij. Filiꝰ quidē hominis vadit ſm q̄ꝫ diffinitū est de illo. Et Luce vlti. Hec sunt verba que locutꝰ sum ad vos cum adhuc essem vobiscum q̄m necesse est impleri om̄ia que scripta sunt in lege moysi ⁊ ꝓphetis ⁊ psalmis de me. Et q̄m sic scriptū est q̄m oportebat xp̄m pati ⁊ resurgere a mortuis. hec Thomas. B

Sciendū q̄ꝫ xp̄s fuit traditus passioni a septem generibꝰ personarū non tamen eadē intentione. vt patebit. Primo pater eternꝰ tradidit xp̄m passioni ſm q̄ꝫ sua eterna voluntate preordinauit passionē eiꝰ ad humani generis liberationē. ſm illud Esa. liij. Dominꝰ posuit in eo om̄es iniquitates omniū nostrū. Et iterū dn̄s voluit conterere eū in infirmitate. Et Romañ. viij. Proprio filio suo non pepercit sed ꝓ nobis om̄ibus tradidit illū. Nā innocentē hoīem passioni ⁊ morti tradere cōtra eiꝰ volūtatē est impiū ⁊ crudele. Sic autē deꝰ pater xp̄m non tradidit: sed inspirando ei volūtatē patiēdi ꝓ nobis ī quo ostendit̄ dei seueritas q̄ peccm̄ sine pena dimittere noluit. qd̄ signat ap̄ls dicēs. Proprio filio suo non pepcit ⁊ bonitas eiꝰ in eo q̄ꝫ cū hō sufficient satisfacere nō posset ꝑ aliquā penā ꝑ quā pateret̄ ei satisfactorē dedit qd̄ signat ap̄lus dicēs. Pro nobis om̄ibus tradidit illū. Et Romañ. iij. dicit̄ q̄ꝫ xp̄m ꝓpiciatorē ꝑ fidē ꝓposuit in sanguine ip̄iꝰ. Et Aug. li. x. confessio. dicit sic. Quomodo nos amasti pat̄ bone q̄ filio tuo vnigenito nō pepercisti sꝫ ꝓ nobis impijs tradidisti q̄ ꝓ nobis tibi factꝰ est victor ⁊ victima. ⁊ ideo victor q̄ꝛ victima. Pro nob̄ tibi factꝰ est sacerdos ⁊ sacrificiū: ⁊ ideo sacerdos q̄ꝛ sacrificiū faciens tibi de seruis filios de te nascēdo nobis seruiendo. hec ille. Secūdo xp̄us semetip̄m tradidit passioni. Nā xp̄s ſm q̄ꝫ deꝰ tradidit semetip̄m in mortē eadē volūtate ⁊ actōne qua ⁊ pat̄ tradidit eū. Sed in q̄ꝫtū hō tradidit semetip̄m volūtate a patre inspirata ꝓ quāto inspirauit ei volūtatē patiendi ꝓ nobis infundendo ei charitatē. Esa. liij. Tradidit in mortē aīam suā oblatus est q̄ꝛ ip̄e voluit. Licꝫ em̄ passio ⁊ mors ſm se ꝯsiderata naturali volūtati repugnet: tn̄ volebat xp̄s dei volūtatē circa h̄ implere. ſm illd̄ ps. Ut facerē volūtatē tuā deꝰ meꝰ volui. Unde dicebat Math. xxvi. Si nō pōt hic calix transire a me nisi bibam illū: fiat volūtas tua. Et Gal. ij. Dilexit me ⁊ tradidit semetip̄m ꝓ me: q̄ꝛ maiorē charitatē nemo habet vt aīaȝ suā ponat q̄s ꝓ amicis suis. Exēplū de Codro rege athenieñsiū q̄ cū ex oraculo itellexisset illiꝰ exercitū superaturū cuiꝰ dux priꝰ interfi ceret: ⁊ cū h̄ aduersarij sciētes cauissent ne q̄s eū occideret mutato habitu irritādo aduersarios seip̄ȝ ꝓ exercitu suo tradidit morti. Tertio iudas scarioth tradidit xp̄ȝ passioni. Iudas aūt vituperat̄ eo q̄ꝫ tradidit xp̄ȝ iudeis. ſm illd̄ Ioh. vi. vnꝰ ex vob̄ dyabolꝰ ē: qd̄ dicebat̄ ꝓpt̄ iudā q̄ eū erat traditurꝰ ex cupiditate. ſm illd̄ Mat. xxvi. Quid vultis mihi dare ⁊ ego eū vob̄ tradā. ps. Persecutꝰ ē hoīeȝ inopē ⁊ mēdicū ⁊ cōpūctū corde mortificare. Beda. Infelix iudas dānū qd̄ ex effusiōe vnguēti recepisse credebat vult mḡri p̄cio cōpēsare. Nec certā tn̄ postulat sūmā vt saltē videret̄ lucrosa ꝓditio: sꝫ q̄si vile tradēs mancipiū ī ꝑtāte emētiū posuit q̄ꝫtū vellet dare. h̄ ille. ps Hō pacis mee ī q̄ speraui q̄ e. p. m. m. s. m s. ⁊c. Quarto p̄ncipes sacerdotū tradiderūt xp̄ȝ passiōi. Iudei q̄ȝ vitupant̄ q̄ t̄diderīt xp̄ȝ pylato ex inuidia. ſm illud Ioh. xviij. Gens tua ⁊ pontifices tui tradiderūt te mihi. Uidebant em̄ euidētia signa diuinitatis ip̄ius

sed et odio ꝛ inuidia xp̄i ea peruertebant: ꝛ
verbis ei⁹ quib⁹ se dei filium fatebat crede-
re nolebant. Unde xp̄s de eis dicit Joh. xv.
Si non venissem ꝛ locut⁹ eis fuissem pecca
tum non haberent: nūc autē excusationem
non habēt de peccato suo. Et postea subdit
Si opera non fecissem in eis que nemo ali⁹
fecit peccatū non haberent. Et sic ex perso-
na eoꝝ accipi potest qd̄ dicit Job. xxi. Dixe
runt deo recede a nobis: sciētiam viarū tua-
rum nolum⁹. Unde videtes opera xp̄i miri
fica et odio ꝓcessit ꝙ eum dei filium nō co
gnouerūt. Unde Johis. xv. dicit. Nūc autē
ꝛ viderunt ꝛ oderūt me ꝛ patrem meū ꝛc.
Quinto populus iudeoꝝ tradidit xp̄m paf
sioni. Ut em̄ dicit Math. xxvij. Principes
sacerdotū ꝛ seniores persuaserūt populo vt
peterent barrabā: xp̄m vero perderent. Nā
populares iudeorum qui mysteria scriptu-
re non nouerant non plene cognouerūt xp̄z
esse xp̄m in lege ꝓmissam nec filium dei. Li
cet aūt in eum aliq crediderint: non tamen
multitudo populi in eum credidit. ꝛ si aliqn̄
dubitarent an ip̄e esset xp̄us ꝓpter signoꝝ
multitudinē ꝛ efficaciam doctrine. vt habet
Joh. vij. Tn̄ postea decepti fuerūt a suis pn̄
cipibus vt eum non crederent: neqꝫ filiū dei
neqꝫ xp̄m. Ideo Math. xxiij. dicit. Et vos
implete mensurā patrū vestroꝝ. Super quo
Crisosto. dicit. Quātū ad veritatem excesse
runt mensurā patrū suoꝝ. Illi em̄ homies
occiderūt: isti vero deū crucifixerūt. hec ille.
Sexto pylatus tradidit xp̄z passioni. Cum
em̄ pylatus dixisset iudeis xp̄z accusantib⁹
ꝙ ſm legem debebat mori. Accipite eū vos
ꝛ ſm legem vestrā iudicate eū. Responde
runt iudei. Nobis nō licet interficere quēq̄.
Joh. xix. Eo ꝙ per romanos quib⁹ erāt sub
iecti erat eis potestas occidendi interdicta:
sed nō potestas iudicandi. ſm illud Math.
xx. Filius homīs tradetur pn̄cipibus sacer-
dotū ꝛ scribis ꝛ condemnabūt eum morte.
Ut aūt dicit Marci. xv. Tunc pylatus vo-
lens satisfacere populo tradidit eis xp̄m fla
gellis cesum vt crucifigeret. Hoc autē fecit
ex timore ꝛc. Septimo milites pylati tradi
derunt xp̄m passioni. Dicit em̄ Mathei. xx.
Tradent eum gentibus ad illudendū ꝛ fla-
gellandū ꝛ crucifigendū. Et. xxvij. c. dicitur
Tunc milites pylati suscipiētes xp̄m in pre
torio chlamidem coccineam circundederūt
ei: ꝛ plectentes coronam de spinis posuerūt
super caput eius ꝛ duxerunt illum vt crucifi-
geretur. Eadem autē actio diuersimode iu-
dicatur in bono vel in malo. ſm ꝙ ex diuer-
sa radice procedit. Pater em̄ tradidit xp̄m
ꝛ ipse semetip̄m ex charitate: ꝛ ideo laudan
tur: quoniā liberationē homīs ꝛ redemptio
nem eius intendebant. Judas tradidit ip̄z
ex cupiditate: iudei ex inuidia: pylatus ex ti-
more mundano quo timuit cesarem: ꝛ ideo
ipsi vituperant. Unde Aug. in enchiridion
vt allegatur. i. sentē. dist. xlvi. dicit sic. Deus
quasdam voluntates suas vtiqꝫ bonas im-
plet per maloꝝ hoīm voluntates: malas si-
cut per maliuolos iudeos bona volūtate pa
tris xp̄us occisus est pro nobis quod tantū
bonū fuit. hec ille. Passio em̄ xp̄i subiacebat
duplici operationi scꝫ actioni iudeorum in
q̄tum afflictiua erat ꝛ sic non erat volita a
deo sicut nec a xp̄o. Et operationi volunta-
tis xp̄i inq̄tum erat meritoria ꝛ sic erat pla
cita deo. Unde versus. Actio displicuit paf
sio grata fuit. Passio em̄ xp̄i tractata per iu
deos fuit eis imputata ad pecc[..]ū: qd̄ qui-
dem peccatū fuit grauissimū. Tum ex gene
re peccati. Tum ex malicia volūtatis. q̄uis
em̄ xp̄us voluerit suam passionem: sicut de-
us pater eam voluit: iniquā tamen actionē
iudeorū noluit: ꝛ ideo occisores xp̄i ab iniu
sticia non excusant. Et tamen ille qui occi-
dit hoīem iniuriā deo facit ꝛ reipublice. sicut
etiam ille qui occidit seip̄m. vt pħus dicit. v.
Ethicoꝝ. Unde dauid damnauit illum ad
mortem qui non timuerat mittere manum
vt occideret xp̄m dn̄i q̄uis eo petente. vt di
citur. ij. Regum. i. Et sic peccatū iudeorum
fuit grauissimū non solum hoīs xp̄i sed eti-
am dei mortem ꝛ crucem temptantiū. Legi
tur em̄ in sermone ephesini cōcilij sic. Sicut
qui chartam imperialez disrumpit tanq̄ im
peratoris disrumpens verbum ad mortem
ducitur: sic crucifigens iudeus quē viderat
penas dabat tanq̄ in ipsum deum verbuz
presumptōnis iniiciens. hec ibi. Cumqꝫ mul
ta bona opera xp̄s esset operat⁹ apud iude
os: merito conqrit dicēs. Popule me⁹ quid
feci tibi aut qd̄ molest⁹ fui: Respōde mihi.
Ubi xp̄s loqt septē ppl̄is sub hac forma.

Popule me⁹
- Diuinalis
- Spiritalis
- Patriarchalis
- Prophetalis
- Disciplinalis
- Legalis
- Matronalis

quid feci tibi.

E

Primo loquitur xps in quãtum homo toti trinitati dicens. Popule meus diuinalis quid feci tibi? Videt enim conuenientissimũ q ille qui violẽter et iniuste detinet aliquid p superioris potentiã spolief. Vñ Esay.lij dr. Gratis venũdati estis et sine argẽto redimemini. Sz diabol' nullũ ius in hoĩe habet quẽ per fraudẽ decepit: et p quã dam violentiã seruituti subiectũ detinet: ergo videt conuenientissimũ q tu de' p solã potentiã spolies diabolũ et hoĩem a manibus ei' eripias. Rñdet pplus diuinalis dicens. Propt te orta est sup nos tẽpestas hec grãdis. Nõ em quẽ ad ymaginẽ et silitudinẽ nostram fecim': sapientiaz tuã cõcupiscens nõ solũ se s totã posteritatẽ suam dãnauit: cui' trãsgressionis tu videris fuisse occasio: quia qui occasionẽ dãni dat dãnum dedisse videtur. Extra de regulis iuris libro. vi. Licz aũt diabolus iniuste inuasit hoĩem: tñ homo propter pctm iuste est sub seruitute diaboli derelictus a deo. Et ideo cõueniẽs est vt per iusticiaz homo a seruitute diaboli liberetur te satisfaciente p ipso per tuam passionẽ. Septẽ em virtutes quas pdidit p te recuperabit. de qbus virtutib' dicit augu. homelia. xi. vt habet de penitẽtia distin. ij. §. romanos. Princeps oĩm viciorum dũ vidit Adam de limo tre ad ymaginẽ dei factũ pudicitia ornatũ tẽperãtia cõpositũ: charitate splẽdidũ primos parẽtes illis donis ac tãtis bonis expoliauit parit et pemit. Nãqz cũ homini abstulisset pudicitiam et ptinentiã suo dñio eum subiugauit. Adam amissa tẽperantia intẽperans factus est perdita charitate malus inuẽt' est hec ibi. Primo enim per hoc homo cognoscet qñtum deus hominẽ diligat et per hoc homo puocabitur ad eum diligendũ in quo pfectio humane salutis consistit. Unde apostol' Roma. v. dicit. Cõmendat deus suam charitatem in nobis: qm cum inimici essem' xps p nobis mortuus est. Multi eñi in populo nõ diligunt principem q tamen eum diligerent si pro eorum liberatione moreref. Etiam si rex pro suis rebellibus: de iure eñ sibi subiectis cõtra aliquas nationes extraneas dimicaret vsqz ad mortem pro illorũ salute ingratissimi viderentur si principez pro tanto beneficio nõ redamarent vt constat.

Secundo exemplũ humilitatis que necessaria est ad humanam salutez homo recuperabit. Unde apostolus philip. ij. c. dicit. Hoc sentite in vobis: scz exemplum humilitatis: qd et in christo iesu. Cuius humilitatis tria fuerũt signa. s. exinanitio. Ideo dicit qui cũz in forma dei esset nõ rapinam arbitratus est esse se equalem deo: sed sem. exi. for. s. acci. in similitudinẽ hominis fact' et habi. inuen. vt homo. Subiectio: ideo dicit. Humiliauit semetipsũ factus obediens vsqz ad mortem: subijciendo se humane potestati infra suam dignitatem. Confusio: ideo dicit. Mortẽ autem crucis que erat maxime cõfusionis. Sapientie ij. Morte turpissima: scilicet crucis condẽnemus eum. Tertio iusticiam quaz perdidit homo recuperabit. Nam cõueniens est ad vincendã superbiam diaboli q. est desertor iustitie et amator potẽtie vt tu christe diabolum vincas et hominẽ liberes: nõ per solam potentiam diuinitatis: sed etiam p iusticiam passionis in qtũz in passione tua excedet omnem moduz potestatis sibi tradite a me deo machinando in mortem tuam qui nõ habes merituz mortis cum sis absqz peccato. Unde Augu sti. dicit. xiij. de trinitate capi. xiiij. Justicia xpi diabolus victus est: qa cum in eo nihil morte dignum inueniret: occidit eum tamen. ps. Qr nõ repellet dñs plebem suam et hereditatem suaz nõ derelinquet quo adusqz iusticia cõuertatur in iudicium.

Quarto misericordiaz quã homo perdidit recuperabit. de qua Ambro. super Luc. vt habetur. lxxxvi. disti. ca. in singulis dicit sic. Misericordie cõmunis est vsus: ideo cõe preceptum est omnibus officijs etatibus omnibus necessaria est et ab omnibus deferenda Misericordia em est plenitudo virtutum: et ideo oĩbus est preposita perfecte forma vtutis hec ibi. Hoĩem autem liberari per passionem tuã xpe cõueniens est iusticie et misericordie tue. Justicie quidem: quia per passionem tuaz satisfacies pro peccato humani generis: et ita homo per iusticiam tuam liberabitur. Misericordie vero: qr cum homo per se satisfacere nõ possit pro peccato totius nature humane: deus satisfactorem dedit filiuz suum sm illud Ro. iij. Justificati per gratiaz ipsius per redemptionem que est in christo iesu: quem pposuit deus propiciatorem p fidem ipsi'. Et hoc est abũdãtioris misericordie q si petã absqz satisfactiõe dimittaf. Unde dicitur Eph. ij. capi. Deus qui diues ẽ in misericordia propter charitatem nimiam q dilexit nos cum essemus mortui peccatis conuiuificauit nos in christo. Quinto spez per.

ueniendi ad celum quā homo perdidit recuperabit. Prohibētur enim homines ab ingressu regni celestis ꝓpter peccatum: quia sicut dicitur Esaye.xxxv. Uia illa sancta est ⁊ nō transibit per eam pollutus: ⁊ precipue peccatum cōmune totius nature humane: qđ est peccatum primi parētis: per qđ precludit homini adit⁹ regni celestis. Unde legitur Genes.iij. Et post peccatum primi hominis collocauit deus cherubin ⁊ flāmeum gladiū atqȝ versatilem ad custodiendam viam ligni vite. Sed per passionem tuam christe liberabitur homo a peccato totius nature humane ⁊ q̃tum ad culpam ⁊ q̃tum ad reatuȝ pene te soluēte precium pro eo ſm illud Heb.ix. Christus assistens pontifex futurorum bonorum ꝑ proprium sanguinem introiuit sel' in sancta: eterna redemptione inuēta. Ex.x. capi. Habemus fiduciam in introitu sanctorum .i. celestium in sanguinem xp̄i ⁊c̄. Per hoc em̄ ꝙ in cruce morieris ascensum homini parabis in celum Joh.xij.ca. Si exaltat⁹ fuero a terra: omnia traham ad me ⁊c̄.

Sexto prudētiam recuperabit. Minus em̄ cautus fuit homo in statu innocētie qn̄ vxori sue morem gessit: suggestioni diaboli consentiendo. Nunc autem maior sibi indicetur necessitas se imunem a peccato conseruādi: ſm illud .i. Chorin.vi. Empti estis p̄cio magno: glorificate ⁊ portate deum in corpore vestro. Septimo gratiam iustificantē ⁊ gloriam beatitudinis promerebitur. Nam satisfactio tua xp̄e habebit effectum in homine inq̃tum incorporabit tibi vt membrū capiti. sicut naturale corpus est vnum ex membrorum diuersitate consistens, ita tota ecclesia que est mysticum corpus christi computatur quasi vna persona cum suo capite: qđ est christus. Membra autem oportet capiti esse conformia: ⁊ ideo sicut christus primo quidē habuit gratiam in natura cum passibilitate corporis ⁊ ꝑ passionem ad gloriā imortalitatis peruenit: sicut homines q̄ sunt mēbra christi per passionem eius liberabuntur quidem a reatu cuiuslibet pene. Ita tamē ꝙ primo recipiēt in anima spiritū adoptionis filiorum quo ascribentur ad hereditateȝ glorie imortalitatis: adhuc corp⁹ passibile ⁊ mortale habētes. postmodum vero configurati passionibus ⁊ morti christi in gloriam imortalem perducentur. ſm illud Roma.viij.ca. Si filij ⁊ heredes: heredes quidē dei coheredes autem christi: si tamen compatimur: vt simul glorificemur ⁊c̄. Unde sanāde miserie humane alius modus conuenientior nō est q̄ȝ per tui passionem cū impossibile sit dei presciam falli ⁊ eius volūtatem siue dispositionem cassari. Supposita ergo prescientia ⁊ p̄ordinatione dei ſm quā est ordinatus vt fructus humane salutis nō sequat̄ nisi te christe patiēte hoc tue dignitati congruit. Tunc xp̄s ait. Si nō potest hic calix transire nisi bibam illum propter hoc ꝙ tu de⁹ ita disposuisti fiat voluntas tua. Tollite me ⁊ mittite in mare ⁊c̄. D

Secundo loquitur christus angelis dicens. Popule me⁹ spiritalis quid feci tibi? Angelica em̄ natura est excellentior q̄ȝ humana vt patet per dyonisiū.iiij. ca de diuinis noibus. Sed ꝑ reparatione angelice nature que peccauerat non vultis me pati neqȝ mori: ergo nec etiā debetis me velle pati pro homine. Respondit popul⁹ spiritalis dicens. Peccatū angeli nō fuit remediabile sicut peccatuȝ hominis. Unde Aug. ad orosiū dicit sic. Angelicū vuln⁹ nō predestinauit deus sanare homines constituit curare. Angelus sui sceleris inuētor fuit: homo autem diaboli seductus fraude: q: fragilis erat necessitate peccauit: ⁊ imo quāto fragilior homo natura: tanto facilior ad veniam. Angelus vero q̃to sublimior in gloria: tanto maior in ruina. Ideo nō angelos ſ semē abrahe apprehendit nascendo: q: nō diabolū qui est malignus angelus: sed hoīem erat redempturus. hec ille. Ex libro primo de mirabilib⁹ sacre scripture ca.iij. dicit sic. Quare inueniabili vindicta angelorum summ⁹ pēsus est: cum nō sit homo: q: de sublimissime statu sui ordinis ꝓruit idcirco iterū surgere non potuit. Et ad cumuluȝ diabolici peccati accedit ꝙ desperationem incurrit. hec ille. Propter te em̄ orta est super nos tēpestas hec grādis: fecisti nos dn̄e angelos tuos spiritus super hominē quibus mādasti vt custodirem⁹ eū in oībus vijs suis ne forte offendat ad lapidem pedem suum. Cōstituisti nos custodes super muros noue ihr̄lm ⁊ montes in circuitu eius vigilātes ⁊ custodiētes vigilias noctis super gregem nostrum: nequādo rapiat vt leo hoīem: ⁊ nō sit qui eripiat. Ille inq̄ȝ diabolus hominis aduersarius q̄ tanq̄ȝ leo rugiens circuit querens quem deuoret. Deputasti nos ciues superne hierusalē ad ministerium missos ꝓpter eos qui hereditatem

capitū salutis. Frustramur ergo isto officio quia nemo hominū saluatur: q: sicut oues i iferno positi sunt: mors depascit eos. Sequētur autem multe dignitates hominē ex tua passione si pro eo satisfacere digneris. Primo homo liberabitur a peccato. Passio enī tua causabit remissionem peccatorū per modum redemptionis: q: cum tu sis caput hominū per passionem tuam quā ex charitate et obedientia sustinebis: liberabis eos tāq membra tua a peccatis quasi per preciū tue passionis. Sicut si homo per aliquod opus meritorium quod manu exerceret redimeret se a peccato qd pedibus cōmisisset. Nam in christo nō solum fuit gratia sicut in quouis homine singulari: sed sicut in capite totius ecclesie cui oēs vniunt: sic mēbra capiti ex qb⁹ cōstituit vna psona mistica: ideo meritū xpi se extēdit ad alios inqātū sūt mēbra ei⁹. Sicut et in vno hoīe actio capit aliq̄ r ptinet ad oīa mēbra ei⁹: q: nō solū sibi sentit: sz oib⁹ mēbris vn̄ Ro. v. dr. Sicut p vni⁹ hoīs delictū i oēs hoīes i ɔdēnationē: sic p vni⁹ hoīs iusticiā in oēs hoīes i iustificatōez vite. Et Esa. xliij. Ego sū q deleo iniqtates tuas ppt me. Scdo hō liberabit a ptāte diaboli. Circa ptātē ei diaboli quā in hoīes exercet ɔsiderant tria. Primo meritū hoīs q suo pctō meruit: vt in ptāte diaboli traderet p cui⁹ tēptationē fuerat superat⁹. A q enī q̄s vict⁹ est ei⁹ et seru⁹ ē. Secūdo iusticia dei quē hō peccādo offenderat q p suā iusticiā hoīem reliqrat ptāti diaboli Tertio neqtia diaboli q sua neqtiam a voluntate hoīem a cōsecutione salutis ipediebat. Quātum ad primū hō liberabit a ptāte diaboli p passionē tuā inqātū est cā remissionis pctōz instituēdo cāz ex q possint qcūqz pctā remitti. Sicut si medic⁹ faciat medicinā ex q possint qcūqz morbi curari. Quantū ad scdz hō liberabit a ptāte diaboli pncipatu ei⁹ a mūdo sublato fm illō Jo xij. Nūc pnceps hui⁹ mūdi eijciet foras. Quantū ad tertiuz preparabit hoī remediū ex q poterit se tueri ɔ hostis ipugnatōes ne deducat in interituz mortis eterne: q: passiōe tua nōdū pacta null⁹ pt diaboli man⁹ euadere qn descēdat i ifernū ps. Nō mortui laudabūt te dñe: neqz oēs q descendūt in infernū. A q post passionē tuā se poterunt hoīes ei⁹ virtute tueri. Unde sp est paratū hoīb⁹ remediū se tuēdi ɔ neqtias demonū. Tertio hō libabit a pena pcti et pcipue ab eterna dānatōe: inqātū passio tua xpe est sufficiēs et supabūdans satisfactio p peccatis totius hūani gnis fm illō Esa. liij. Vere lāguores nrōs ipe tulit et dolores nrōs ipe portauit. Exhibita aūt satisfactōe sufficiēti tollit reat⁹ pene. Quarto hō recōciliabit deo. Naz passio tua xpe ē sacrificiū deo acceptissimum Est ei h ppe sacrificij effect⁹: vt p ipz placet de⁹: sic cuz hō offensā in se cōmissā remittit ppt aliqd obsequiū acceptū qd ei exhibet. Un̄ dr. i. Re xxvi. Si dñs icitat te aduersū me odoret sacrificiū. Cōsilit tm̄ bonū erit q volūtarie patiaris q ppt hoc bonū i natura hūana inuentū de⁹ placabit sup oī offensa generis hūani. Ro. v. recōciliati sum⁹ deo p mortem filij. Tū sublata odij cāt tū ablato pctō. Quīto repabit ruina āgelica p h q hoīes assument ad ordīes āgeloz fm illō Math. xxij. Erūt hoīes sicut āgeli dei in celo. Et Augu. vt hēt. ij. sen. di. x. dicit sic. Supna ihrlm mr nrā ciuitas dei nulla ciuiū nūerositate fraudabit aut vberiori etiā copia fortasse abundabit. Neqz eīn nūerū sctōz aūt imūdoz demonū in qrū locum succedētes filij catholice mris q sterit appebat in tris: in ea pace de q illi ceciderit sine vllo tpis timio pmāebūt rc. h ille. Hoc aūt fiet p passionē tuā iuxt illud coloss. i. Pacificās p sāguīez cruc ei⁹ siue q i cel siue q in tris sūt rc. Sexto hō merebit salutē eternā. Nā tibi xpe data ē gra nō soluz sic singlri psōe: sz inqātū es caput eccle. vt. s. ex te redūdaret ad mēbra. Et iō opa tua h mō se hūt ad te et ad mēbra tua: sicut se hūt opa alteri⁹ hoīs in gra ɔstituti ad ipm. Quicūqz aūt in gra ɔstitut⁹ patit ppt iusticiā ex h ipso meret sibi salutē. fm illud Math. v. Beati q psecutionē patiūt ppt iusticiā. iō tu xpe nō solū tibi p tuā passionē: sz etiaz oib⁹ tuis mēbris mereberis vitā eternā. Circūstantie sidē ɔcurrētes ad aliquē actū fz earū bonitatē reddūt illū actū acceptabilē vt patz. iij. Ethi. Xps cū sit de⁹ et hō hūit duplicē grāz et charitatē. s. effectiuā et gratificatiuā. seu icreatā et creatā. gra ɔcurrit ad actū grificatiue inqātū dat ɔgruitatē actui respectu pmij q seclusa nihil ē meritoriū btitudis. Ubi g gra increata alicui p plenitudinē vnita et cōicata cōcurreret ad ipm actū p modū circūstātie gtificātis: tal' act⁹ eēt ifinite acceptatiōis: quia gra et charitas infinita et bonū ifinitū p circūstātia gratificāte habet. Jdō talis actus a deo de condigno infinite acceptari deberet Ubi autem talis actus esset non debitus et eliceretur de facto. ob plenitudinem diuinitatis infinite acceptaretur a deo. Tertio autem meritoria non solum quidem pensatur ex eo quod elicitur: sed etiam ex eo a quo

eliciť: q: circūstantia persone valet ad meritum. Ideo meritum xp̄i quo ad sufficientiā est īfinitū in dei acceptatione: q: gratia īcreata cōcurrit ad act⁹ acceptatōez Etiā q̄ntū ad obiectum est īfinitū .i. valens ad infinita milia hominū liberanda a peccato ꝓpter dignitatē vite xp̄i: quā pro satisfactione ponebat: que est vita dei ⁊ homīs. Esay. lxij. Ecce saluator tu⁹ venit: ecce merces eius cum eo et opus eius coram illo ⁊c. Septimo homo honorabiť ⁊ exaltabitur. Si enī tu christe satisfeceris pro hoīe per passionē tuā exaltabiť supra naturā angelicā. Cum enī de⁹ hoīem ad beatitudinē creauit: ⁊ aliqn̄ istum finem cōsequi ⁊ obtinere debeat ne creantis intentio de homīe frustreť: ⁊ homo stāte peccato ad beatitudinem nequeat admitti nisi satisfaciat. Per se aūt nō potest satisfacere: q: in oībus actionibus ⁊ passionib⁹ suis dei debitor est ⁊ tenetur: ideo alium pro homine satisfacere necesse est. Sȝ nō per aliquā creaturam: q: nulla creatura pōt deo reddere equiualens: alias indebitū: cū q̄libet creatura ratione creationis teneať demonibus: ſm illō .i. Corin. vij. Quid habes qđ non accepisti? Ergo p alium a creatura: sed p̄ter creaturaȝ nihil est nisi de⁹: ḡ per ipsum deum. De⁹ autē in ꝓpria natura nō debebat: q: offensam nō ꝯmisit: ergo in natura ipsi⁹ q̄ offēderat. Cū aūt deus nō posset esse hō nisi humane nature assumptōe: ḡ idē satisfactor debebat eē de⁹ et homo. Nō poterat aūt satisfacere p actiones: q: in hoc assumpt⁹ hō tenebať deo: per quas nō redemisset hoīem cū satisfactio sit redditio alias īdebiti ⁊ nō obligati. ad actiones aūt obligatur rōne assumptiōis ⁊ vnionis ꝑsonalis: ḡ debebat satisfacere p passiones ad q̄s cū esset sine pctō nō tenebať nec erat obnoxi⁹. ſ; nō p quācūqȝ passionē: q: nō oīs passio adequat gaudiū ⁊ delectationem possibilem haberi in oī ⁊ ex oī pctō: ḡ et passione vltima .s. mortis susceptione. Ergo maior debet esse pena xp̄i morientis pro hoīe q̄ sit possibilis delectatio habita vel habēda in q̄cūqȝ peccato. ps. Redēptionem misit dn̄s populo suo. Tūc xp̄s dixit angelis. Nūquid per vos angelos peccati innoxios hoīe īmaculato assūpto satisfactio h̄ ꝑfici pōt? Rn̄derunt angeli dicētes illud Anselmi lib. cur deus hō. ca. v. Quecūqȝ alia ꝑsona a deo hominē a morte eterna redimeret ei⁹ seru⁹ ratione redemptionis homo recte iudicaretur q̄ si esset nullatен⁹ restauratus esset in illaȝ dignitatē quā habiturus erat si nō peccasset cū ipse qui nō nisi dei seru⁹ ⁊ equalis angelis per oīa futur⁹ erat: seruus esset ei⁹ q̄ deus nō esset ⁊ cui⁹ angeli nō essent: ⁊ sic nō esset ꝑfecte redēptus: nec soli deo seruire teneret̄ rōe creationis: ſ; etiā alteri ratione redēptionis qđ nō cōgruit: tunc xp̄s ait. Si nō pōt h̄ calix transire a me nisi bibā illū fiat ⁊c. Tollite ergo me ⁊ mittite in mare. ¶

Tertio loquitur xp̄s patriarchis dicēs. Popule meus patriarchalis quid feci tibi? Veritas enī debet rn̄dere sipre. Sȝ in sacrificiis veteris legis q̄ erāt figure mei nunq̄ offerebatur caro humana: quīmo hec sacrificia nephanda habebāťur ſ; illud. ps. Effuderunt sanguinē īnocentē sanguinē filioꝝ ⁊ filiarū suarum quas sacrificauerūt sculptilib⁹ chanaan. Quid ergo feci tibi vt velis sanguinē meū in sacrificiū effundi: ⁊ carnē meam in holocaustū offerri? Respōdit populus patriarchalis dicens. Sacrificium est aliquid factū in honorē ꝓprie deo debitum ad eum placādū. Unde Aug. x. de ciui. dei ca. vi dicit. Verū sacrificiū ē oē opus qđ agiť vt sācta societate deo īhereām⁹: relatū .s. ad illū finē boni q̄ veraciť beati eē possim⁹. Opus aūt tue passionis xp̄e qđ voluntarie ꝓ nobis offeres deo pr̄i: est deo maxime acceptū vt pote ex charitate ꝓueniens. Vn̄ ē ꝑfectissimū sacrificiū ſm illud Eph. v. Tradidit semetipsum ꝓ nobis oblationē ⁊ hostiam deo in odorē suauitatis. Cui⁹ ꝯgruitas rō est quadruplex. Prima ē q: ex eo q̄ corpus tuū est humane nature caro: congrue p hoībus offereť ⁊ ab eis sumeť sub sacramēto. Scđa est q: ex eo q̄ est passibilis ⁊ mortalis est ap̄ imolari. Tertia est q: ex eo q̄ ē sine pctō efficax ē ad emūdāda pctā. Quarta est q: ex eo q̄ est caro ipius offerentis est deo accepta ꝓpter charitatē suā carnē offerētis. Unde Aug iiij de trinitate ca. xiiij. dicit sic. Quid tam ꝯgruēter ab hoībus sumereť qđ ꝓ eis offerreť q̄ humana caro? Et quid tam aptum huic imolationi q̄ȝ caro mortalis? Et quid tam mundū pro mūdandis viciis mortaliū q̄ sine vlla cōtagione carnalis concupiscentie caro nata in vtero ⁊ ex vtero virginali? Et quid tam grate offerri ⁊ suscipi posset q̄ȝ caro sacrificii nostri corpus effectum sacerdotis nostri? hec ille. Hoc enī genus mortis plurimis figuris sanctorum patrum correspondet: vt patet adducendo

sanctos patres cũ suis figuris. Adã loquit xpo dicẽs sic. Christe redẽptor humani gñis advenisti: vt p mortẽ crucis satisfaceres pro pctõ meo quo mundũ dãnavit: qd fuit ex eo q ptra mandatũ dei pomũ ligni vetiti surripui: cõveñit ergo vt tu volẽs satisfacere p peccato isto teipsum patiaris ligno affigi q̃si restituẽs qd ego iniuste sustulerã ẽm illud ps. Que nõ rapui tunc exoluebã. Uñ Augu. in smone de passione dñi dicit sic. Contempsit Adã pceptum accipiens ex arbore pomũ: sz qcquid Adam perdidit xps in cruce invenit. Hoc eñ cedet ad maiorem dignitatẽ hoĩs: vt sicut homo victus fuerat ⁊ decept⁹ a diabolo. Ita etiã homo sit q̃ diabolũ vincat: et sicut homo mortẽ meruit: ita hõ moriendo mortẽ supet: vt dr. i. Cho. xv. Deo gratias q̃ dedit nobis victoriã p iesum xpm. Et eccl'ia cantat de pend pcbo. ⁊c. vsq3 hosti vnde lese rat ⁊c. Abel cui⁹ iusticia cõmendat Math. xxiij. loqtur xpo dicẽs sic vt ponit Aug. libro xij. p faustũ. Occiditur abel mĩor natu a fratre maiore natu. occidit xps caput popl'i minoris natu a populo iudeoꝝ maiore natu: ille in campo iste in calvarie loco. Interrogat deus cayn nõ tñ ignarus a quo discat: ẜ tanq̃ iudex reũ quẽ puniat: vbi sit frat ei⁹. Respõdit ille nescire se nec illi⁹ esse custodẽ. Interrogam⁹ iudeos scripturarũ voce de xpo: dicũt se nescire. Sz fallax ẽ cayn ignorato: iudeoꝝ falsa est negatio. Dixit dñs ad cayn. Quid fecisti? Nam vox sanguinis fratris tui clamat ad me de terra. sic etiã xps. Habz eñ magnã vocẽ xpi sanguis in terra. Hec ẽ vox clara clamãs veniã peccatoribus. h' ille. Noe loqtur xpo dicens illud Aug. lib. xv. de civitate dei ca. xxvi. Archa illa lignea in qua noe dei pcepto cũ suis igressus est vt liberaret a diluuij vastitate pculdubio. h' est eccl'ia q̃ fit salua p lignũ in quo pepẽdit mediator dei ⁊ hoĩm homo xps iesus. Et q ostium in latere accepit: pfecto illud est vuln⁹ qñ lat⁹ crucifixi lãcea pforatum est. Hac quippe ad illũ veniẽtes igredimur. q: inde sacra manarũt quib⁹ credẽtes initiãtur hec ille. Abrahã loqtur xpo dicens illud Aug. in sermõe de Abrahã sic. Abrahã q̃ ysaac filiũ suuz obtulit typũ habuit dei patris: ysaac vero figurã glorie dei salvatoris. Qz ad locum ĩmolationis die iij. pvenerũt: misteriũ trinitatis ostenditur. Duo pueri q̃s cũ asina remanere iussit typũ habuerũt populi iudeoꝝ qui p eo q in christum nõ erant credituri: ideo vbi ĩmolandus erat accedere vel vẽire nõ potuerũt. Asina illa sigt synagogam. Aries vero q̃ inter spinas cornib⁹ tenebat typũ dñi habuisse videtur. Nõne xps q̃si cornib⁹ inter spinas herebat: qñ ad cruc cornua clavoꝝ cõfixione pẽdebat? Qz vero ysaac ipse sibi ad ĩmolandũ ligna detulit. hoc figurat q ad locũ passionis sue crucẽ suã ipse portavit. Qz aũt aries occisus est ideo factũ est: q: in passione non divinitas ẜ hũanitas crucifixa credit: ideo nõ ysaac: ẜ aries ĩmolat. Audi ⁊ ad sacrũ beat⁹ Hie. pbr scripsit ab antiqs seniorib⁹ iudeoꝝ se certissime cognovisse q ibi ysaac oblatus, est: vbi postea dñs crucifixus, est. Deniq3 ab eo loco vbi beat⁹ Abrahã iussus est pficisci. tertia die venit ad locã vbi crucifix⁹ ẽ xps hec Aug. Jacob loqtur xpo dicens illõ Damasceni li. iiij. ca. iij. Hanc pciosam crucẽ prefiguravit Jacob adorans extremum vge. et trãsmutatis manib⁹ filio Joseph benedicẽs ⁊ signũ crucis describens manifeste. hec ille. Et Aug. li. iij. de verbis dñi smone. iij. dic sic Supplãtator eñ fris ppl's minor ppl'i maioris. Nũquid nos supplãtavim⁹ iudeos? sz supplãtatores eoꝝ dicimur: q: nostri cã sunt supplãtati. Nisi eñ excecati essent: xps nõ crucifigeret: sanguis ille preciosus nõ fũderetur: orbis terrarũ nõ redimeret. Quia ergo nobis pfuit cecitas eoꝝ: ideo a mĩore fratre maior supplãtatus est ⁊ appellat⁹ est minor supplantator. hec ille. Moyses loquit xpo dicens illud Aug. in sermone de passione dñi sic. De egypto dei pplo recedẽte moyses mare divisit virga ⁊ pharaonẽ prostravit: ⁊ populum dei redemit. Idem moyses lignũ in aquã misit ⁊ amarã aquam in dulcedinẽ transmutavit. Ex lignea vga de spirituali petra salutaris vnda pfertur. Et vt amalech vinceret ptra virgam moyses expãsis manibus extendit: ⁊ lex dei arche testamẽti credit lignee: vt hijs oĩbus ad lignũ crucis q̃si per quosdam grad⁹, veniat. hec Augusti. Aaron vga pontificat⁹ sui dignitatẽ exprimẽs loquit xpo dicens illud Augu. in smone de vga Aaron sic. Ois princeps habeat necesse ẽ vgam suam: sed vn⁹ solus est ver⁹ pontifex: cui⁹ illa virga pferebat figurã. Sic eñ vga Aaron germinavit in populo iudeorum ita crux xpi in populo gentiũ. nõ solũ germinavit: ẜ ⁊ floruit oĩm credentiũ pplorum fructus. hec ille. Tunc xps dixit patriarchis cur me maledictũ existimatis ligno crucis me confixi pputantes. cũ deutero. xxi. di-

ca. f. Maledictus omis qui pendet in ligno. Rñderunt patriarche dicẽtes illud Aug. li. xiij. cõtra faustũ. Peccatũ est maledictũ ꝛ ꝓsequẽs mors ꝛ mortalitas ex pctõ prouenienѕ. Caro aũt xp̄i mortalis fuit similitudinẽ habẽs carnis peccati. et ꝓpt̃ hoc moyses eam noiat maledictũ: sicut ꝛ aplꝰs noiat eã peccatũ ij. Cho. v. ca. dicẽs. Eũ q̄ non nouerat peccatũ ꝓ nobis pctm̃ fecit. s. per penas nec ideo maior iniuria est quia dixit maledictus est a deo. Nisi eñ deus pctm̃ odisset nõ ad eam suscipiendã atq̃ tollendã filiũ suuz mitteret. Cõfitemur ergo maledictũ suscepisse ꝓ nobis quẽ cõfitemur mortuuz ꝓ nobis Unde Gal. iij. d. Xp̄s nos redemit de maledicto legis factus ꝓ nobis maledictũ. Tũc xp̄s ait. Si nõ potest hic calix trãsire a me nisi bibã illum fiat ꝛc. Tollite ergo me ꝛ mittite in mare.

Quarto loquitur xp̄s ꝓphetis dicẽs. ppl'e meus ꝓphalis q̄d feci tibi? Nã diabolꝰ q̄ iiuste hoiem seduxerat iusticia est supatus. Sed hoc exigit iusticia: vt ille q̄ suasit dolose rẽ alienã debeat eã pua ri: q: fraus ꝛ dolus nemini debet patrocinari: vt etiã dicũt iura hũana. Cũ ergo diabolꝰ creaturã dei. s. hoiem dolose decepit ꝛ sibi subiugauerit: ergo nõ debet hõ per modũ redemptiõis ab eiꝰ eripi ptãte: q: quicũq̃ redimit aliq̄d p̄ciũ soluit ei q̄ possidebat. Sed inconueniẽs ẽ q̄ ego soluã p̄ciũ sanguis mei q̄ est preciũ redẽptionis humane diabolo: q̄ hominẽ captiuũ tz ḡ ꝛc. Rñderũt ꝓphe dicentes. Hõ peccãdo obligatꝰ erat deo ꝛ diabolo q̄m ꝓ pctm̃ dupl'r hõ obligatꝰ erat. Pꝛio q̄dẽ suituti pcti: q: qui facit pctm̃ suꝰ est pcti. Joh. viij. Uñ q̄tum ad culpã deũ offenderat ꝛ diabolo se subdiderat ei ꝯsentiẽs: ideo rõne culpe nõ erat factꝰ suꝰ dei: s̃ pctiꝰ a dei suitute recedẽs: diaboli seruitutẽ incurrerat deo iuste h̃ ꝑmitẽte ꝓpt̃ offensã in se cõmissam. Scdõ q̄tũ ad reatũ pene quo hõ erat obligatꝰ s̃m dei iusticiã ꝛ h̃ ẽ suitꝰ q̄dã. Ad suitutẽ ei ptinet q̄ aliq̄s patiat̃ q̄d nõ vult cũ liberi hoĩs sit vti seipso vt vult. Uñ q̄tũ ad penã pricipal'r hõ erat deo obligatꝰ: sicut sũmo iudici. Diabolo aũt tãq̄ tortori s̃m illud Math. v. Ne forte tradat te aduersariꝰ tuꝰ iudici: ꝛ iudex tradat te ministro. i. angelo penarũ crudeli. vt dicit Criso. Quãuis ḡ diabolus hominem iniuste q̄tum in ipso erat

sua fraude deceptũ sub suitute teneret: ꝛ q̄tum ad culpã ꝛ q̄tũ ad penã. Justũ tñ erat hoc hoiem pati deo h̃ ꝑmittẽte q̄tũ ad culpã ꝛ ordinãte q̄tũ ad penã. Et ideo ꝓ respectũ ad deũ iusticia exigit q̄ hõ redimat̃. Nõ aũt ꝓ respectũ ad diabolũ. Qz vero redẽptio requirit ad hoĩs liberationẽ ꝓ respectũ ad deũ nõ aũt ꝓ respectũ ad diabolũ: nõ est p̄ciũ soluẽdũ diabolo: s̃ deo. Unde sanguinez tuũ q̄ est p̄ciũ nostre redẽptionis nõ offeres diabolo s̃ deo pr̃i. Sic eñ fieri ꝓnũciauerũt scripture ꝓphetarũ s̃m illud Osee. xij. ca. Locutꝰ sum ꝑ ꝓphetas ꝛ ego visionẽ multiplicaui et i manu ꝓphetarũ assimilatꝰ suz hec ille. De q̄bus visionibꝰ Esayas loquẽs de xp̄i passiõe liij. c. dic̃ sic. Nõ est sp̄es neq̃ decor ꝛ vidimꝰ eũ et nõ erat aspectꝰ: ꝛ desiderauimꝰ eũ despectũ ꝛ nouissimũ viroꝝ: virũ doloꝝ ꝛ scientez ĩfirmitatẽ: ꝛ q̄si abscõditꝰ vultꝰ eiꝰ ꝛ despectꝰ vñ nec reputauimꝰ eũ. Vere dolores nr̃os ipse tulit: ꝛ lãguores nr̃os ipse portauit. Sic ouis ad occisionẽ ducet̃: ꝛ q̄si agnꝰ corã tondẽte se obmutescet ꝛ ñ apiet os suũ: ꝓpt̃ scelus ppl'i mei pcussi eũ eo q̄ iiq̄tatẽ nõ fecerit. neq̃ dolꝰ fuerit in ore eiꝰ. hec ibi. Sicut eñ dicit linconieñ. ostiũ regni celestis ex peccato primi parẽtũ duobꝰ vectibꝰ nobis clausũ fuit. Primꝰ vectĩ fuit ira diuĩe offense. Secũdꝰ fuit reatꝰ pene satisfactorie q̄ ꝓ pctõ erat soluẽda erat. Uñ licet ꝑ maximã hũilitatez quã xp̄s in icarnatõe assumpsit ira dei pr̃is placata fuerit. Adhuc eñ remãsit aliud ipedimentũ. s. reatꝰ pene satisfactorie. quã q̄dẽ penã ꝓ pctõ nobis debitaz xp̄us hodie in sua passione ꝯsoluit. q̄ñ pctã nr̃a in corpore suo ptulit sup lignũ. i. pet. ij. ca. Ido hodie plenarie regni celestis introitꝰ fuit hoĩ reseratꝰ: ꝛ nõ in icarnatõe ipsiꝰ. Hieremias loquens de xp̄i passione. xi. ca. dicit sic. Ego q̄si agnus mãsuetꝰ q̄ portat̃ ad victimã ꝛ nõ cognoui: q: cogitauerũt sup me ꝯsilia dicẽtes. Mittamus lignũ in panẽ eiꝰ: ꝛ eradamꝰ eũ de terra viuentiũ: ꝛ nomen eiꝰ nõ memoret̃ ãplius. hec ibi. Scdm̃ eñ Alanũ de regulis theologie lib. iij. ꝓpõe. iiij. Satisfactio ꝓ pctõ sine qua hõ nõ poterat liberari: debuit esse equal' delicto seu maior. Debuit etiã esse ꝯtraria cũ ꝯria ꝯrijs curentur. Quia ergo peccatũ primi hoĩs fuit superbia: ideo fuit curãdũ ꝑ humilitatẽ: s̃ nõ nisi per humilitatem xp̄i: q̄m omnimoda abiectio ꝛ oĩmode seruitutis assumptio sunt equales ꝛ cõtrarie. Cum ergo pri

ms s. omnimode seruitutis abiectio. fuerit pec-
catū primi parentis: necessario fuit curanda
pro omnimode seruitutis assumptionē. necesse
ergo fuit aliquē assumere omnimodā seruiturē
ſʒ nullus poterat illā assumere nisi q̄ expers il
lius fuerat cuiusmodi est sol⁹ de⁹: cū q̄lʒ crea
tura omnimode seruituti sit subiecta: vt patet. i.
pet. ij. ca. Ergo solus xp̄s potest satisfacere.
Dauid loquēs de xp̄i passione in. ps. dic sic
Q̄m tribulatio ꝓxima est ⁊ nō est qui adiu-
uet. Circūdederūt me canes multi: conciliū
malignantiū obsedit me. Foderunt manus
meas ⁊ pedes meos: dinumerauerūt oīa os
sa mea. Ipsi vero ꝯsiderauerūt ⁊ inspexerūt
me: diuiserūt sibi vestimēta mea: ⁊ sup vestē
meam miserunt sortem. Oēs vidētes me de
riserunt: locuti sunt la. ⁊ mo. ca. spe. in de. eri.
eū. sal. fa. eū. q. v. eū. Cū em̄ dauid cōgredere
tur cū Goliath philisteo gigāte ipm̄ ꝓstra-
uit atq̄ superauit cū fundibula et quinq̄ la-
pidib⁹ ꝯtra eū iactis. Xp̄s tanq̄ lapis āgu-
laris cū humanitate assumpta ⁊ q̄nq̄ plag
diabolum deuicit. Salomon loquēs de xp̄i
passione Sapie. ij. ca. dicit sic. Dixerunt ipij
apud se nō recte cogitantes. Circūueniam⁹
iustū qm̄ inutilis est nobis: ꝯtrius est operib⁹
nostris. Improperat nobis pctā legis: ⁊ dif-
famat in nos pctā disciplie nostre. Promit-
tit se scientiā dei habere. filiū dei se nominat.
Factus est nobis in traductiōem cogitatio-
nū nostrarū. grauis est etiā nobis ad viden
dum: qm̄ dissimilis est alijs vita illius ⁊ im
mutate sunt vie eius. Tāq̄ nugaces estima
ti sumus ab illo ⁊ abstinet se a vijs nostris:
tanq̄ ab immundicijs: ⁊ prefert nouissima iu-
storum ⁊ gloriatur se patrem habere deum.
Videamus ergo si sermones illius veri sūt
⁊ temptem⁹ que ventura sunt illi: ⁊ sciemus
que erūt nouissima illius. Si em̄ est verus fi
lius dei suscipiet illum: ⁊ liberabit eum a ma
nibus cōtrariorum. Cōtumelijs ⁊ tormēto
interrogemus eū vt sciamus reuerētiam ip
sius: ⁊ ꝓbemus patiētiam illius. Morte tur
pissima condēnemus eum. Hec cogitauerūt
⁊ errauerunt. Excecauit em̄ illos malicia eo
rum. hec ille. Osee loquens de xp̄i passione
xi. capi. dicit sic. Ego quasi nutritius effraī
portabam eos in brachijs meis ⁊ nescierūt
q̄ curarem eos. In funiculis Adam traham
eos in vinculis charitatis. Et. xiij. capitulo.
Hic filius meus sapiens. Nunc em̄ non sta
bit in contritiōe filiorum. de manu mortis li-
berabo eos: d̄ morte redimā eos. Ero mors
tua o mors: ero morsus tuus inferne. hec ibi
Micheas loquens de christi passione. vij.
capi. dicit sic. Quis deus similis tibi: qui au-
fers iniquitatem: ⁊ transfers peccatum reli-
quiarū hereditatis tue? Nō immittet vltra fu-
rorem suum: qm̄ volens misericordiā est. re-
uertetur ⁊ miserebitur nostri. Deponet iniq̄
tates nostras ⁊ proijciet in profundum ma
ris omnia peccata nostra. Dabis veritatem
Jacob ⁊ misericordiā Abraham que iurasti ꝑ
patribus nostris a diebus antiquis. hec ibi.
Zacharias loquēs de christi passione. ix. ca
pitulo dicit sic. Exulta satis filia syon: iubila
filia hierusalem. Ecce rex tuus venit tibi iu-
stus ⁊ saluator. Ipse pauper ⁊ ascendens
super asinum ⁊ super pullum filium asine. Et
xi. capitulo. Et dixi ad eos. Si bonum est in
oculis vestris: afferte mercedē meā ⁊ si nō:
quiescite. Et appenderunt mercedem meā
triginta argnteos: et dixit dominus ad me.
Proijce illud ad statuarium decorum preci-
um: quo appreciatus sum ab eis. Et tuli
triginta argenteos ⁊ proieci illos in domū
domini ad statuarium. Et tredecimo capi-
tulo. Et dicetur ei. Quid sūt iste plage in me
dio manuum tuarum? Et dicet: hijs plaga-
tus sum in domo eorum qui diligebant me
Framea suscitare super pastorem meum: et
super virum coherentem mihi dicit domin⁹
exercituum. Percute pastorem ⁊ dispergen
tur oues. Hec ibi. Tunc christus dixit pro-
phetis. Nulli satisfit per maiorem offensam
Sed maxima offensa perpetrabitur in mei
passione: quia peccatum crucifixorum erat
grauissimum: s̄m illud Job duodecimo capi
tulo. In diem perditionis seruatur malus:
⁊ ad diem furoris ducetur. Nec ex hoc recon
ciliabitur deus pater: sed magis ad irā pro-
uocabitur s̄m illud Sapientie decimoq̄rto
capitulo. Similiter odio sunt deo impius: et
impietas eius. Ergo passio mea erit magis
maleficium q̄ sacrificium. Respōderunt ꝓ
phete dicentes Maior erit charitas tua: o
christe patiētis q̄ malitia crucifigentiū. Et
ideo plus poteris satisfacere tua passione
q̄ crucifixores offendere tui occisione: immo
passio tua erit sufficiens et superabundans
ad satisfaciēdum pro peccatis te crucifigen
tium. Et quia maior erit charitas tua patiē
tis: cum sit infinita ꝓpter vnionem diuini-
tatis cū humanitate q̄ malicia occidētium.

Ideo passio tua magis valebit ad reconcili
andū deum toti humano generi ꝙ̄ ad ꝓuo⸗
candū ad iram. Licet aūt passio tua ex parte
occisoꝝ sit maleficium: tñ ex pte tui ex chari
tate patiētis erit sacrificium qḋ tuipse offe⸗
res: ⁊ nō occidētes. tunc xp̄s ait. Si nō pōt
hic calix transire a me nisi bibā illum fiat ⁊c̄.
Tollite ꝫ me ⁊ mittite in mare ⁊c̄. B.

Quinto loquitur xp̄s apo

stolis dicens. Popule meꝰ disciplinalis q̇d
feci tibi? Nam ꝑ p̄sentiā mei in mūdo: mun
dus illuminabit: ꝫm illud Joh. ix. Quādiu
sum in mūdo lux sum mūdi. Etiā ꝙ̄diu sum
in mūdo beneficijs ⁊ miraclis subuenio mū
do ꝫm illud Actuū. x. ca. Qui ptransijt bñ⸗
faciendo ⁊ sanādo oēs oppressos. Conueni⸗
entiꝰ ergo est vt diutiꝰ viuam ꝙ̄ moriar. pre
cipue hac iuuenili etate. Rñderunt apl̄i dicē
tes. Fides nostra de te ꝑ quā credimꝰ salua⸗
ri est circa humanitatē ⁊ diuinitatem tuā. nec
sufficit alterū sine altero credere. idō ad hoc
vt confirmetur in nobis fides de veritate hu
manitatis tue cōgruit vt moriaris. Qñ enim
vidimꝰ te ambulantē sup mare: putauimꝰ te
fantasma esse vt habet̄ Math. xi. Credidi⸗
mus etiā te verū dei filiū in mundum venisse
ad saluandū hoīem: eo ꝙ moyses ⁊ helyas
in mōte vt audiuimꝰ dicebant excessum quē
cōpleturus eras in ihrl'em: vbi veritatē tue
passionis ⁊ gl'oriā resurrectōis tue demōstra
sti. Luce. ix. Unde cōuenienter hac iuuenili
etate pati debes: vt ex hoc magis tuā dilecti⸗
onē nobis ꝯmēdes: qui vitā tuā ꝓ nobis da
re disposuisti in ꝑfectissimo statu etatis tue:
vt in iuuenili etate moriens: ⁊ resurgens fu
turā resurgentiū qualitatē in teipso premon
strares. Unde dr̄ eph. iiii. Donec occurramꝰ
oēs in vnitatē circa passionē xp̄i. Nō enim
equaliter intendebant mysterium passiōis
xp̄i: vt patebit Judas scarioth intēdebat vē
ditionē xp̄i ex cupiditate. Nam ante sex di⸗
es pasche. i. sabbato ante dñicā in ramis pal
marū rediens iesus a ciuitate ꝑuula Effrē:
venit in bethaniā vbi maria magdalene et
martha sorores lazari parauerunt ei cenam
in domo symonis eoꝝ cōsobrini: quē antea
xp̄s mūdauerat a lepra: ⁊ lazarus erat vnus
ex discūbentibus. Cum aūt esset xp̄s cum di
scipulis suis superuenit maria magdalene q̄
effundēs pixidē alabastri: ex vnguēto precio
so vnxit caput manꝰ ⁊ pedes xp̄i: ⁊ ex odore
nō tm̄ vnguenti: s; ex cōtactu corpis xp̄i: re⸗
pleta est tota domꝰ. Ex hoc ipijssimꝰ iudas
cōmotus ⁊ turbatꝰ: eo ꝙ vnguentū nō ꝑue
nerat ad manꝰ eius vt ipsum vēderet ⁊ sicut
solitꝰ erat: tanꝗ̄ latro decimā partē lucrifa⸗
ceret: auaritia cōcitatꝰ cogitauit vendē xp̄m
vt preciū ꝑditū recuperaret. Unde sub specie
pietat' murmurauit dicēs: vt quid ꝑditio il⸗
la vnguenti facta est? Potuit em̄ vendi tre⸗
centis denarijs: ⁊ dari pauperibꝰ. Tunc xp̄s
ait. Quid molesti estis huic mulieri? Si vos
nō vultis benefacere saltē nō ꝓhibeatis bñ
facientes. Et assignat q̄tuor rationes excu⸗
sando se ⁊ magd. Primo opus bonū opera
ta est in me. s. opus cōfessionis fidei ⁊ veri⸗
tatis quo cōfessa est meā diuinitatē in p̄ia
vnctione qua cū lachrymis ad me accessit ⁊
pedes meos lauit ⁊ capillis capitis sui tersit
⁊ vnguēto vnxit vt ei dimitterē peā. Luce.
vij. Etiam opꝰ deuotionis ⁊ pietatis q̇ con⸗
fessa est meā humanitatē: quā pro hoīe assū
psi. Secūdo sp̄ paupes habebitis vobiscum.
O iuda pietas paupꝝ nō te mouet: qꝛ cū ex
pedieris que aduersum me cogitasti. rema⸗
nebūt pauperes in mūdo q̇bus nō compati
eris. Me autē nō sp̄ habebitis: qꝛ ꝓpter tui
auariciā ⁊ sacerdotū inuidiā: cito tollar a mū
do. Tertio mittens hec mulier vnguentum
hoc in corpus meū ad sepeliendum me fecit:
qꝛ volēs hec mulier vnguere corpus meū in
sepulchro nō poterit: quia iam resurrexero.
Quarto vbicūqꝫ predicatū fuerit hoc euan⸗
geliū in toto mūdo. dicet̄ ꝙ hoc fecerit i me
moriā sue charitatis. Judas aūt sciens iude
os cōgregatos sup nece xp̄i abijt ad eos di⸗
cens. Quid vultis mihi dare ⁊ ego ⁊c̄. At il
li cōsti. ei. xxx. denarios. Nos apostoli a lōge
ꝓuidētes passionē tuā xp̄e loquebamur tibi
dicētes. Post biduū pascha fiet: vbi vis pa⸗
remus tibi vt māduces pascha? Et introeū⸗
tes in ciuitatē secuti sumꝰ hoīem amphorā
aque portantē: ⁊ dño domus diximꝰ. dicit ti
bi mgr̄. Tp̄s meū. s. passionis ꝓpe est apud
te facio pascha cū discipulis meis. Ubi ē di⸗
uersoriū. i. locus manducandi? Et ibi osten⸗
dit nobis cenaculū magnū et parauimꝰ pa⸗
scha. D. Xp̄s aūt vespere facto iuxta legis
mandatū venit cum duodecī discipulis suis
ad locū paratū ⁊ discūbens cum illis: ait de
siderio desideraui hoc pascha māducare vo⸗
biscū anteꝙ̄ patiar. Ubi fecit quattuor. Pri
mo māducauit pascha. i. agnū paschalem ꝫm
ꝙ precipit̄ Exodi. xij. ca. Scd̄o surgens a ce
na lauit pedes discipuloꝝ incipiēs a Juda.

Cena.

Tertio instituit sacramentū corporis ꝛ sanguis sui in memoriā passionis sue ꝛ cōmunicauit oēs aplos etiā iudā. Quarto notauit pditorē suū dicēs. Un⁹ ex vobis me tradet. ꝛ ceperūt singuli dicere ꝛc. Johes preuidens passionē xpi recubuit sup pect⁹ iesu dicens. Dñe q̄s est q̄ tradet te? Jesus aūt secreto ait illi. Jlle ē cui intinctū panē porrexero. Et cū intinxisset panē dedit iude scarioth ꝛ post buccellā introiuit in illū sathanas. deinde dixit ei iesus. Qd̄ facis fac citius. Hoc aūt nemo sciuit discūbentiū ad q̄d dixerit ei Quidā eñ putabant q: loculos habebat iudas ꝙ dixisset ei iesus. Eme ea q̄ op⁹ sunt nobis ad diem festū: aut vt egenis aliq̄d daret. Cū ergo accepisset ille buccellā exiuit cōtinuo: erat aūt nox. Cū ergo exisset dixit ies⁹ Nūc clarificat⁹ est fili⁹ ꝛ de⁹ clarificat⁹ ē in eo. Si de⁹ clarificat⁹ est in eo ꝛ de⁹ clarificauit eū ꝛc. Joh. xiij. Thomas p̄uidēs passionem xpi ex eo ꝙ dixit Filioli adhuc modicū vobiscū sum: quo ego vado vos nō potestis venire: ꝛ q̄ ego vado scitis ꝛ viā scitis: dixit. Dñe nescim⁹ quo vadis: ꝛ quō possum⁹ viā scire? Dixit ei iesus. Ego sum via veritas ꝛ vita. Nā vita mea est oīs pfectōis ostēsiua. P̄rio paupertatis q: in cruce nud⁹ ero. Secūdo hūilitat̄ q: vilitates patiar a p̄tereuntib⁹ ꝛ blasphemantib⁹. Tertio charitatis q: p peccatorib⁹ moriar. Quarto patiētie cōtra aduersitates ꝛ flagella. Quinto abstinentie in cibis ꝛ potib⁹. Sexto modestie in xbis ꝛ locutionib⁹. Septimo pietat̄ ꝛ clemētie latroni parcēdo. Octauo vigilantie in orōnib⁹ p trangressorib⁹ exorando. Nono vigilātie diuine legis q: ꝯsummatū est. Decio pseuerātie in cruce ꝛ bonis operib⁹. Undecio prudētie corp⁹ ꝛ aīam deo cōmēdādo. Duodecio salutē pcurādo ex sacramētoꝝ institutiōe in lateris apioē. Philipp⁹ p̄uidēs passionem xpi ait. Dñe oñde nob patrē ꝛ sufficit nob. i. sctī p̄res operādo opa iusticie meruerūt videre patrē p introitū regni celestꝭ ex fide passionis tue. ꝓm illud Heb. xi. Sctī p fidē vicerunt regna operati sūt iusticiā p quā vnusquisq̄ a pctō purgabat̄ ꝙtū ptinet ad emūdationē ꝑſe psone: nō tñ fides vel iusticia alicui⁹ sufficiebat ad remouēdū impedimētū q̄d erat p reatū toti⁹ hūane nature. q̄d q̄dē remoueri ꝑ̄cio sanguis tui. Uñ null⁹ potest intrare regnū celeste adipiscēdo btitudinē etnā q̄ ꝯsistit in plena cognitōe ꝛ fruitōe dei p̄ris nisi obediens sustinueris passionē ꝛ de morte triūphaueris moriēdo. q: Prouerbioꝝ. xxi. Uir obediēs loq̄t victorias. nō ei miles vincere pōt nisi duci obediat. Rñdit xps dicēs. Tāto tpe vobiscū sū ꝛ nō cognouistis me. s. visione btificat: q: nō videbit me hō ꝛ viuet. Exo. xxxiij. Pat̄ aūt ī me manēs ꝓm diuinitatē ip̄e facit opa. s. miraculosa in mei passione q̄b⁹ cognouisset̄ me aperuisse vobis ianuā regni celestꝭ in q̄ videbit̄ me ꝛ patrē. h̄ ops sūt solis obscuratio: petrarū scissio: monumentoꝝ reseratio: mortuoꝝ suscitatio: cēturionis illumīatio: milit̄ ꝛ alioꝝ de peccato ꝯtritio ꝛc. Petr⁹ p̄uidēs xpi passionē dixit. Dñe q̄ vadis. s. relinq̄ndo nos orphanos oī solatio destitutos? Rñdit xps. Quo ego vado nō potes me modo seq̄: seq̄ris aūt postea. dixit ei petr⁹. Cur nō possū te modo seq̄? aīaꝫ meā p te ponā. Rñdit ies⁹. Aīam tuam p me pones? Amē dico tibi: nō cātabit gall⁹ donec ter me neges. Ecce iā venit hora vt dispgami vnusq̄sq̄ in ꝓpa ꝛ me solū relinquet. Dixit ei petr⁹. Scio q: pati ꝛ mori debes p nob relinq̄ns exēplū virtut̄ q̄ seq̄mur vestigia tui. Tu sapīa dei hoīeꝫ q̄ recte viuerem⁹ suscepisti vt ad vitā rectā ptingē cupientes ea q̄ nō sūt metuēda nō metueremus Sūt aliq̄ hoīes q̄ ꝙuis mortē ipaꝫ nō timeant gen⁹ tñ mort̄ horrescunt. Ut ḡ nullū genus mort̄ recte viuēti hoī metuēdū sit tu in cruce oñdes q̄ gñe mort̄ nullū ē execrabili⁹ ꝛ formidabili⁹. Jacob⁹ p̄uidēs xpi passiōeꝫ v. c. in canonica epl'a dic̄ sic. Exēplū accepimus exit⁹ mali ꝛ lōganimitat̄ ꝛ ꝓphārū laboris ꝛ patiētieq̄ locuti sūt ī noīe dñi. Sufferētiā iob audiuim⁹ ꝛ finē doloꝝ vidimus qm̄ mīficors ē dñs ꝛ mīfator: q̄ ꝓpt̄ea ī mūdū venisti vt p pctō hūani gñis satisfaceres Un⁹ aūt p pctō alteri⁹ satisfacit dū penā peccato alteri⁹ debitā in seipꝫ suscepit. tu aūt sic facē debes. ꝓm illō Esa. liij. Ip̄e vulnerat⁹ ē ꝓpt̄ iniq̄tates nr̄as. attrit⁹ ē ꝓpt̄ scelera nr̄a Tūc xps ait. Ut cognoscat mūd⁹ quia diligo patrē. sic mādatū dedit mihi pat̄ sic facio Surgite eam⁹ hic. Et egress⁹ cū discipul̄ suis trās torrētē cedron venit ī villā q̄ dr̄ gethsemani: ꝛ dixit eis. Sedete hic donec vadā illuc ꝛ orē. Et assūpto petro ꝛ duob⁹ filiis zebedei: cepit ꝯtristari ꝛ mest⁹ eē apphēdēdo mortē vt q̄d nociuū: ꝛ ꝙtū ad sensualitatē q̄ naturalit̄ fugit passionē ꝛ mortē: ꝛ ꝙtū ad petrū ifidelitat̄ discipuloꝝ q̄ oēs relinq̄re eū debebāt: ꝛ ꝙtum ad petrū iudeoꝝ occidētiū ipm. Et pcidēs ī terrā orauit a se remoueri

calicē passionis nō p se tm̄ ſ ⁊ p suis q̄ pas
suri erāt ppt ipm. q̄ſi diceret. quō a me bibi
tur calix passiōis ita ab alijs bibat̄ sine spei
diffidētia: sine sensu doloris: sine metu mor
tis. Jdō dicit aplīs. Ecce appropinq̄uit ho
ra ⁊ fili⁹ hoīs tradet̄ in man⁹ pctōꝝ. J

Sexto loquitur xp̄s iudeis
dicēs. Popule me⁹ legalis q̄d feci tibi? Nam
sal⁹ multitudinis est pferēda paci q̄rūcū̄q3
singulariū hoīm. Un̄ qn̄ aliq̄ sua pūersitate
multitudinis salutē impediūt nō ē timenda
eoꝝ offensio a doctore ad h̄ q̄ multitudinis
saluti puideat. Uos aūt pncipes iudeorum
vestra malicia plurimū ppli salutē impedit̄
Tum q2 repugnat̄ doctrine mee p quā solā
pōt esse sal⁹. Tū q2 prauis vestris morib⁹ vi
tā ppli corrūpit̄. idō nō obstāte offensione
vestra publice veritatē docere debui. Rn̄de
runt iudei dicētes. Null⁹ sapiēs debet facere
aliq̄d vn̄ effectū sui opis impediat̄. ſ tua do
ctrina fuit in offensionē ⁊ scādalū nr̄i. ſm il
lud Esa. viij. Jpe erit i lapidē offensionis ⁊
petrā scādali duab⁹ domib⁹ isrl̄. Etiā fuisti
destructor legis q̄ p̄cipit nihil operis i sabba
to fieri: sicut de⁹ requieuit die septimo ab omi
ope q̄d patrarat. Tu vero i sabbato curasti
hoīem ⁊ ei mandasti vt tolleret lectū suū, vt
dr̄ Joh. vij. Jdeo tanq̄ legis destructor pu
niri debes. Sūt aūt septē gn̄a hoīm q̄rentiū
mortē xp̄i. Judas scarioth sciebat locū in q̄
xp̄s erat q2 freq̄nt̄ venerat xp̄s illuc cū disci
pulis suis: ⁊ vt pficeret pditionē accepit co
hortē minorē q̄ erat trecentoꝝ militū ⁊ ma
iorem q̄ erat q̄ngētoꝝ ⁊ erat familia pylati
⁊ nō iudeoꝝ. Jesus autē videbat oculis sue
diuinitat̄ in aula regia milites armari: later
nas ⁊ faces accēdi: arma parari: iudā sollici
tari vt venirēt ad ipm capiendū: ſ nō fugit
q2 h̄ est hora ei⁹ vt trāseat ex h̄ mūdo ad pa
trē: imo p inimicis orat ter. s. p culpe remis
sione: p grē cōsolatōe: p glīe adeptōe. An
gustias cordis eius indicabat sudor ille san
guineus q̄ in feruore sue orōnis de scīssima
carne ei⁹ decurrebat in terrā. Apparuit aūt
angel⁹ dn̄i de celo confortās eū ac dicēs q̄ sic
orauerat impetraret. iudas v̄o pcedit ante
cedēs ministros cohortis ⁊ dicit eis. Quē
osculat⁹ fuero tenete eum ⁊ ducite caute: ne
forte aufugiat: ⁊ confestim accedēs ad xp̄m
osculat⁹ ē eū dicēs. Aue rabbi. O iuda in h̄
v̄bo te ip̄3 cdēnas. Si ē sine ve cur ipm tra
dis ad mortē? O neq̄ssime iuda cū dic̄ aue:
q̄d aliud fateris q̄ aufer vulnera seue? Et q̄
dē tua auferret si volueris Un̄ dic̄ tibi Ami
ce ad q̄d venisti? penitere pcti tui ⁊ amicus
me⁹ eris. qm̄ A designat habitudinē pncipij
cū dicis aue. i. auctor venie es. cur te nō pe
nitet? Sed obcecat⁹ malicia innuis cohorti
vt hortū ingrediat̄ ⁊ xp̄3 cōprehēdat. Ante
de signa demētie ⁊ benignitat̄ ei⁹. Pmo cū
turba intrasset hortū: xp̄us pcessit obuiā eis
dicēs. Quē q̄rit̄? At illi rn̄derūt. Jesum na
zenū. Cūq3 xp̄s dixisset ego sum: abierūt re
trorsū ⁊ ceciderūt i terrā. Ad hāc vocē po
terat se terra aperire ⁊ viuos istos deglutire
ſ indulget eis: data licētia surgēdi q̄ tn̄ iterū
ceciderūt. Scdō petr⁹ eduxit gladiū ⁊ absci
dit malcho auriculā dextrā. quā tn̄ dn̄s sana
uit. Tūc xp̄s dixit turbis. Tanq̄ ad latronē
existis cū gladijs ⁊ fustib⁹ cōprehēdere me.
Quotidie apd̄ vos erā in tēplo docēs ⁊ nō
me tenuistis: ſ h̄ est hora vestra. R An
nas q̄ fuerat pōtifex āno p̄cedēti expectabat
cohortē ducētē xp̄m ligatū vt eū morti adiu
dicaret. Nā cohors ⁊ ministri iudeoꝝ man⁹
iniecerūt in iesum ⁊ tenuerūt eū ⁊ ligauerūt
funib⁹ ⁊ vinctū duxerūt ad domū anne. Tum
q2 xp̄s sub ipō p̄dicauerat. Tum q2 domus
ei⁹ ppinquor erat. Jnterrogauit g̃ ānas iesum
de doctrina ⁊ discipul̄ ei⁹. Xp̄s rn̄dit. Ego
palā locut⁹ sum mūdo: ⁊ i occulto locut⁹ sum
nihil: q2 oē3 doctrinā meā vel toti turbe pp
sui vel oib⁹ discipul̄ meis in cōi p q̄s volui
q̄d locut⁹ sū innotescere toti mūdo. Tūc mal
chus cui⁹ auriculā in horto sanauerat: dedit
alapā iesu dicēs. Sic rn̄des pōtifici? Qō in
petrū abscidētē ei⁹ auriculā vindicare nō po
tuit in iesum vlt⁹ ē. put blasphematores fa
ciunt. Xp̄s rn̄dit huic. Si male locut⁹ sum
testimoniū phibe de malo. i. in tpe iudicij re
ri alapa erit testis medi⁹ int̄ me ⁊ te. De di
scipulis autē nihil rn̄dit. Tum q2 relicto eo
oēs aufugerāt. Tum q2 petr⁹ q̄ cū iohe secu
tus fuerat xp̄m vsq3 i atriū pōtificis ad vo
cē ancille negauit ip̄3: ⁊ tūc exijt atriū vbi ca
lefaciebat se. ⁊ gall⁹ cātauit: ſ nimio timore
perterrit⁹ ipm nō audiuit. Cayphas q̄ erat
pōtifex anni illi⁹ in cui⁹ domo scribe ⁊ pha
risei cōuenerāt expectabat xp̄m ad se addu
ci. Cūq3 xp̄s esset eis p̄sentat⁹ q̄rebāt falsa
testimonia aduersus eū vt morti traderent
Multi aūt falsū testimoniū aduers⁹ eū di
cebāt ⁊ cueniētia testimonia aduers⁹ eū nō
erāt. s. ad cdēnādū eū cruci. Nouissime autē
venerūt duo falsi testes q̄ dixerūt. Hos au

diuin⁹ eū dicētē. Ego dissoluā tēplū h̄ manu factū ꝛ post triduū reedificabo illō. Erat eñ lex Darij regi psarū Vt q̄cūq̄ tētaret diruere tēplū reedificatū i hierl'm suspēderet̄ i cruce. vt h̄r. i. Esdre. vi. Xp̄s autē nihil rn̄dit ad h̄ q: nō dixerat. Ego dissoluā. s̄ soluite tēplū h̄. Etiā xp̄us nō dixit de tēplo naturali s̄ de tēplo corpis sui. vt h̄r Jo̅his ij. Cayphas indignat⁹ ait. Adiuro te p deū viuū vt dicas nob̄ si tu es fi i⁹ dei b̄n̄dicti. Xp̄us rn̄dit. Si dixero vob̄ nō credet̄ mihi nec dimittet̄. i. p legē ꝛ scpturas pphetarū cognosci. veritatē s̄ excecauit vos malignitas vr̄a. Amē dico vob̄ nūc p̄ns vobis tradita ē me iudicādi: s̄ amodo videbit̄ filiū hoīs sedentē a dextris v̄tutis dei ꝛ venientē i nubib⁹ celi .s. ad vos iudicandos. Dixerūt oēs Tu es ḡ fili⁹ dei: Xp̄s rn̄dit. Vos dicit̄ q: ego sū. Cayphas aūt scidit vestimēta sua dicēs. Blasphemauit. q̄d adhuc egem⁹ testib⁹: no ipi audiuimus. q̄d vob̄ videt̄: Dixerūt oēs. Re⁹ ē mort. Tūc expuerūt i faciē ei⁹: ꝛ colaphis eū ceciderūt. Alij aūt velauerūt eū ꝛ palmas i faciē ei⁹ dederūt dicētes. Prophetiza q̄s ē q̄ te pcussit: genu flectētes corā eo: ꝛ ad colūnā ligātes flagellauerūt eū: ꝛ sic tota nocte illuserūt ei ꝛ c̄. Peter⁹ aūt q̄ secut⁹ fuerat xp̄z vsq̄ ad atriū pōtificis: stabat cū ministris ad ignē ꝛ calefaciebat se q: frig⁹ erat: quē cū vidisset vna ācilla dixit. Et tu cū iesu nazareno eras: Petrus rn̄dit. Non noui hoīem nec scio q̄d dicis. Et post paululū cognat⁹ malchi dixit petro. Uere tu ex illis es: nōne ego te vidi in horto cū illo: loq̄la tua manifestū te facit: qm̄ galile⁹ es. Petr⁹ cepit iurare ꝛ anathematizare. i. se ip̄m mal. dicere q: nescio hoīez quē vos dicitis. Et iterū g ll⁹ cātauit. Et cōuersus dn̄s respexit petrū. s. oculo spūali: ꝛ recordat⁹ est petr⁹ v̄bi dn̄i: ꝛ egressus foras fleuit amare

L ¶ Principes sacerdotū ꝛ scribe mane facto cōuenerūt ad atriū cayphe vt tractarēt de modo p̄sentandi ꝛ accusandi xp̄z pylato vt crucifigeret̄. In q̄ cōcilio ꝯcluserūt tria. Primo q̄ p̄ses corrumpat̄ exenijs donarijs ꝛ pecunia: q: iudex sic corrupt⁹ ex circūstātijs grauabit facta iesu. Scd̄o q̄ accusatio fiat ab oīb⁹ simul ꝛ cū magna maturitate ne odij ꝛ inuidie arguamur. Tertio q̄ in accusatiōe nihil tm̄ grauet̄ q̄ istud q: se fecit regem iudeoꝝ: cū hoc sit ꝯtra cesarē ꝛ romanos. Quo facto p̄cepit cayphas vt xp̄s presentaret̄ pylato cū seniorib⁹ ꝛ accusatiōe formata. Uenerūt aūt i platea s̄ ipi nō introierunt palatiū pylati: s̄ per familiā ei⁹ p̄sentauerunt xp̄m ligatū p̄sidi q̄ dixit eis. Quā accusationē affertis aduersus hoīez istū: Responderūt iudei dicētes. Si nō esset hic malefactor: nō tibi tradidissem⁹ eū. Et accusauerunt eū de trib⁹. Primo inuenim⁹ hūc subuertentē gentē nostrā. Secūdo ꝓhibentē tributum dari cesari. Tertio dicētē se xp̄m regem esse. Cūq̄ xp̄s nihil rn̄deret s̄ taceret. Dixit pylat⁹. Nihil rn̄des: Nō audis q̄nta aduersum te dicūt testimonia: Tu es rex iudeoꝝ: Rn̄dit ies⁹. A temetipso h̄ dicis an alij tibi dixerūt de me: Pylat⁹ dixit. Nūq̄d ego iudeus sum: Gens tua ꝛ pōtifices tui tradiderūt te mihi. q̄d fecisti: Rn̄dit iesus. Regnū meū nō est de h̄ mūdo. Si ex h̄ mūdo eēt regnū meū ministri vtiq̄ mei decertarēt vt nō traderer iudeis. Pylat⁹ dixit. Ergo rex es tu: Rn̄dit ies⁹. Tu dicis q: rex suz ego. Ego in h̄ nat⁹ sū ꝛ ad h̄ veni i mūdū vt testimoniū ꝑhibeā veritati oīs q̄ est ex veritate audit vocē meā. Pylat⁹ dixit. Quid ē veritas: Et cū h̄ dixisset exiuit ad iudeos ꝑp̄t clamorem eoꝝ: ꝛ dixit. Ego nullā causaz mortis inuenio in hoīe isto. Iudei accusauerunt eū dicentes. Cōmouit pplm docēs p vniuersam iudeā incipiēs a galilea vsq̄ huc. Iudas autem videns q̄ ip̄e esset damnat⁹ ad mortē penitētia duct⁹ retulit trigīta argēteos principib⁹ sacerdotū: dicēs. Peccaui tradēs sanguinē iustū. At illi dixerūt. Quid ad nos tu videris. Et piectis argēteis in tēplo recessit ꝛ abiēs laqueo se suspendit. Principes autē sacerdotū acceptis argenteis dixerūt. Non licet eos mittere in carbonam: q: p̄ciū sanguinis est. Et consilio inito emerunt ex illis agrū figuli in sepulturā peregrinoꝝ ꝛ c̄. Herodes q̄ erat in hierusalē illis dieb⁹ nō damnauit xp̄m ad mortē. Pylat⁹ eñ audiēs galileam gauisus est valde: ꝛ interrogauit si xp̄us galileus esset. Et vt cognouit q̄ de herodis potestate esset: misit eum ad herodez qui videns xp̄z gauisus est valde: quia erat multo tempore cupiens videre eum: eo q̄ audierat multa de eo ꝛ sperabat aliquod signum ab eo fieri. Et cum christ⁹ a iudeis accusaretur de multis precipue q̄ ipse fuerat causa necis tantorum puerorum in bethleem: ꝛ q̄ herodes acquireret sibi amicos omnes parentes illorum si christum occideret Xp̄us autē nihil respondit. Tunc herodes reputans eum fatuum spreuit illum cū exercitu suo: ꝛ induit eum veste alba ꝛ re

Principes ... hoc. (marginal handwritten note, partly cut off)

piuries cōueniant i p̄ncipes ...

misit eū ad pylatū. Et facti sunt amici herodes ⁊ pylat⁹ in illa die nā antea erāt inimici. vt hr̃ Luce. xxiij. Pp̄ls iudeoꝝ cōdēnauit xp̄m ad mortē reducēs eū ad pylatū q̄ maxime doluit. [redacted] dixit. Obtulistis mihi hoīez hūc subuertētē vos: ⁊ ecce coraz vobis interrogās nullā causam īuenio i eo: ß necz herodes q̄ ip̄z remisit ad nos: ⁊ ecce nihil dignū morte actū ē ei. Cogitauit ḡ pylatus duplici via liberare xp̄z a morte. Primo q̄ꝛ p̄ diem solēnē pasche ꝯsueuerat p̄ses. dimittere pp̄lo vnū vinctū quē voluissent Habebat aūt tunc pessimū quēdā hoīem q̄ dicebat̃ barrabas. Et ait pylat⁹. Quē vultis vobis dimitti barrabā an xp̄m? Illi oēs clamauerūt: barrabā. Sciebat em̄ pylat⁹ ꝙ p̄ inuidiā tradidissent eum. Dixit eis pylatus Quid ḡ faciā de iesu q̄ dr̃ xp̄s? At illi clamauerūt. Tolle tolle crucifige eum. Scd̄o dixit pylat⁹. Emēdatū eū dimittā: ⁊ intrās p̄torium fecit expoliari iesuz ⁊ ligari ad colūnā ⁊ flagellari. Post h̄ induerūt eū veste purpurea ⁊ cōponētes coronā de spinis iposuerūt capiti ei⁹ ⁊ dederūt arūdinem in manu ei⁹ ⁊ posuerūt eū [redacted] sup vnā cathedrā: ⁊ genuflexi ante eū illudebāt ei dicētes. Aue rex iudeoꝝ. Et expuentes in faciē ei⁹ p̄cutiebant arūdine caput ei⁹ ⁊ alapis cedebāt eū dicētes. Prophetiza nob̄ xp̄e q̄s est q̄ te p̄cussit. Et tūc dixit pylat⁹ pp̄lo. Ecce hō. Popul⁹ aūt clamauit dicēs. Crucifige crucifige eū. Pylat⁹ dixit. Accipite eū vos ⁊ crucifigite. Pp̄ls rn̄dit. Nos legē habem⁹ ⁊ ß̄m legem deb₃ mori: q̄ꝛ filiū dei se fecit. Pylat⁹ vehement̃ timuit ⁊ īterrogauit iesuz vn̄ esset. q̄ nō rn̄dit ei. Dixit pylatus. Mihi nō loq̄ris? Nescis q̄ꝛ p̄tātē habeo dimittere te ⁊ crucifigere te? Rn̄dit ies⁹. Nō haberes in me potestatē vllā nisi datū tibi esset desup. Pylatus [redacted] cū [redacted] q̄reret liberare iesuz iudei clamauerūt dicentes. Si hūc dimittis nō es amic⁹ cesaris. oīs q̄ se regem facit ꝯtradicit cesari. Pylat⁹ h̄ audiēs timuit incurrere indignationē cesaris: ⁊ ait. Regē vestrū crucifigā? Rn̄derūt iudei. Nō habem⁹ regē nisi cesarē. Pylat⁹ vidēs q̄ꝛ nihil p̄ficeret ſ; magis tumult⁹ fieret accepta aq̄ lauit man⁹ corā oī pp̄lo dicēs. Innocēs ego sum a sanguīe iusti hui⁹: vos videritis. Pp̄ls rn̄dit. Sanguis ei⁹ sup nos ⁊ sup filios nostros. Pylat⁹ audiēs pp̄lm se p̄ pena obligantē: dedit sententiā mortis contra iesum quē tradidit volūtati eoꝝ vt crucifigeret̃ in medio duoꝝ latronū. licet procula vxor pylati misisset ad eū dicēs nihil tibi ⁊ iusto illi. multa em̄ passa sū p̄ visū. i. visionis ꝓpt̃ eū.

Septimo loquitur xp̄s mulierib⁹ dicēs. Popule me⁹ matronalis q̄d feci tibi? Et ꝯuersus ad matrē ait illud Hiere. xv. Ue mihi mat̃ mea q̄re genuisti me virū rixe: virū discordie in vniuersa terra? Oēs maledicūt mihi. sustinui opprobriū: fact⁹ est dolor me⁹ p̄petu⁹. h̄ ibi. Seq̄bat̃ aūt iesum multa turba mulierū q̄ plangebāt ⁊ lamentabant̃ eū. Cōuersus aūt ies⁹ ad illas dixit. Filie hierl'm nolite flere sup me: ß super vos ipas flete ⁊ sup filios vr̃os: q̄m ecce venient dies in q̄b⁹ dicet. Beate steriles ⁊ beati ventres q̄ nō genuerūt: ⁊ vbera q̄ nō lactauerūt. Tūc incipiēt dicere mōtib⁹ cadite sup nos ⁊ collib⁹ operite nos: q̄ꝛ si in viridi ligno hoc faciūt: in arido q̄d fiet? Luc. xxiij. Vera v̄go dilexit filiū suū sapient̃ ⁊ discrete: q̄ꝛ salutationē hūani gn̄is p̄posuit passiōi filij sui. Q̄uis em̄ ip̄m multū diligeret. Q̄uis sciret ꝙ i passione sua tam ip̄a ꝙ ip̄e multos dolores haberet: p̄ tn̄ suasit sibi mortē ad satisfactionē p̄ peccā hūani gn̄is. Pugnabāt em̄ in corde v̄ginis duo amores. s. amor filij ⁊ amor humani generis. Amor filij nolebat ip̄m pati. Amor gn̄is hūani volebat ip̄m pati: ⁊ hic amor superabat p̄mū. Similit̃ in corde virginis pugnabāt duo dolores. s. dolor quem habebat de morte filij: ⁊ dolor quē habebat de p̄ditiōe gn̄is hūani. S₃ dolor n̄ri supauit dolorē quē habebat de morte filij. ß̄m beatū Ambrosium sctissima mat̃ oēs dolores q̄s pariēs effugit in filij passione sustinuit ⁊ p̄sensit ex mat̃nali cōpassiōe: q̄n iuxta symeonis p̄phetiā suā ip̄i⁹ aīam doloris gladi⁹ p̄transiuit. Hic dolor p̄ueniebat in btā v̄gīne ex septē causis. Primo rōne maternitat̃ quia erat mat̃: ⁊ naturalit̃ mat̃ dolet de morte filij. q̄ꝛ erat tota mat̃ ⁊ q̄n dolor diuidit̃ i partes: minor est in singulis. Si em̄ aliq̄ mater filiū suū amiserit dolorē suū cū patre diuidit ⁊ sic minuit̃. S₃ v̄go btā cū nullo dolorē suum cōdiuidere poterat: q̄ꝛ null⁹ ei pat̃ erat ꝯstat. Scd̄o rōne charitat̃ q̄ꝛ nūq̄ fuit nec erit aliq̄ mat̃ q̄ tm̄ dilexerit filium suū tanta charitate ⁊ sinceritate sicut ip̄a dilexit xp̄m filiū suū: ⁊ vbi ē maior amor ibi ē maior dolor ⁊ precipue in amissione rei. Tertio rōne vnitat̃. Si em̄ aliq̄ mat̃ habz plures filios ⁊ p̄dit vnū pōt recipere aliquā ꝯsolationē: q̄ꝛ

alios filios habet vel habere pōt. Sz virgo btā nullū aliū habebat filiū nec etiā spabat se habiturā: iōo dolor ei⁹ erat grādis. Quarto rōne p̄sentialitat̄: q: erat p̄sens in morte filij. Qn̄ em̄ aliq̄ mat̄ audit filiū suū mortuū dolet m̄ltū: ꝛ qn̄ audit ip̄z terribili morte fuisse occisū mag̃ dolet. S; qn̄ ante oculos suos videt filiū suū crudelit̄ occidi maxime dolet Virgo aūt btā īmēso dolore vulnerabat̄ qn̄ vidit filiū suū dilectū occidi ꝛ horribili morte necari. cui⁹ cor tā ferreū nō emollesceret? vñ Aug. in orone. O dn̄a mea mi sico: dissi ma q̄s dicā fontes erupisse de pudicissimis oculis tuis cū attēderes vnicū filiū tuū innocentē corā te flagellari. ligari: mactari: ꝛ carnē de carne tua ab impijssimis crudelit̄ dissecari: qb⁹ singultib⁹ estimabo purissimū pect⁹ tuū penetrari. h̄ ille. Quito rōe ifelicitat̄ q: nō poterat adiuuare filiū suū. Magna ei p̄solatio ē qn̄ mat̄ filiū suū in morte ei⁹ pōt adiuuare: amplexari: ꝛ p̄solari. Sz btā v̄go in nullo poterat filiū suū adiuuare Uidebat eū vulnerari ꝛ nec̄bat vulnera alligare. Sāguine cruētari: ꝛ nō poterat lintheo extergē Caput male tenere: ꝛ nō poterat sustētare. In cruce flere: ꝛ nō poterat lachrymas tergere. In cruce sitire: ꝛ nō poterat sibi potum porrigere. In cruce mori: ꝛ nō poterat eū amplexari. In terra sāguinē effluere: ꝛ nō poterat recolligere. Un̄ poterat dicere illō qō dixit āna mat̄ samuelis .i. Reg. i. Mulier infelix nimis ego sū ꝛc̄. Sexto rōne nobilitat̄ Dolet em̄ m̄ltū mat̄ qn̄ amittit filiū suū bonū sapiētē ꝛ sibi in oīb⁹ obediētē. Sz fili⁹ virginis fuit gratiosior p̄ciosior ꝛ glio sior quocūq; alio, iōo dolor v̄ginis fuit maior in ei⁹ amissione. Septio rōne passibilitat̄: q: nūq̄ fuit aliq̄ creatura q̄ tot dolores ꝛ tā graues passiones sustinuerit ī aīa sic btā v̄go. Uidebat em̄ filiū suū pati penā ignominiosā: mortē turpissimā .s. cruc̄ in medio latronū: ī vilissimo loco .s. calvarie vbi malefactores plectebant̄: penā diuturnā a nocte vsq; ad nonā. penā vniuersalē .s. p oēs ptes corporis: ꝛ penā iniustā q: īnocēs erat: iōo ipa vehemēter dolebat. Unū tñ eā p̄solabat̄: q: satisfaciebat fili⁹ ei⁹ p pctō hūani gn̄is: ꝛ h̄ fides ī ea remāsit [redacted] Sicut adā vendidit sanguinē suū innocentē ꝛ innoxiū p gustu ꝛ dulcedine pomi vetiti: sic expedit vt p redēptiōe sanguinis hūani reddā deo patri in sacrificiū sanguinē meū nullo delicto obnoxium. sm̄ illud Heb. vij. Talis em̄ decebat nobis vt esset pōtifex sanct⁹: innocēs: impollutus: segregat⁹ a pctōrib⁹: ꝛ excelsior celis fact⁹ qui nō habet q̄tidie necessitatē quēadmodū sacerdotes pri⁹ p suis delictis hostias offerre: deinde p pplo. Hoc em̄ fecit semel se offerēdo. h̄ ibi. Sine sacrificio em̄ spūs hoīs nō pōt ferri in deū. Un̄ hō indiget sacrificio ppt̄ tria. Prio ad remissionē pctī p qō a deo auertit̄: Iōo apl's Heb. v. dic̄. Oīs nāq; pōtifex ex hoīb⁹ assūpt⁹ p hoīb⁹ p̄stituit̄ in his q̄ sunt ad deū vt offerat dona ꝛ sacrificia p pctīs. Scōo vt hō ī statu gr̄e p̄seruet̄ sp deo inherēs in q̄ ei⁹ pax ꝛ sal⁹ p̄sistit iōo in lege veteri offerebat̄ hostia pacifica p offerentiū salute. vt Leuit. iij. hr̄. Tertio ad h̄ q̄ spūs hoīs pfecte deo vniat̄ qō maxime erit in gl'ia: ideo in veteri lege offerebat̄ holocaustū q̄si totū incensū. vt dr̄ Leuit. i. Ista aūt pueniēt hūano gn̄i ex sacrificio corporis mei oblati deo in cruce ꝛ ex effusione sanguinis mei. Prio em̄ delebūt̄ ei⁹ pctā. sm̄ illō apl'i Roma. iiij. Tradit⁹ est ppt̄ delicta nr̄a. Scōo accipiet gr̄am ip̄m saluantē. sm̄ illud Heb. v. Fact⁹ ē oīb⁹ obtēperātib⁹ sibi causa salut̄ eterne. Tertio pfectōnē gl'ie adipiscet̄. sm̄ illud Heb. x. Habem⁹ fiduciā ī introitu sanctoꝝ p sanguinē ei⁹. Tollite ergo me ꝛ mittite in mare .i. in amaritudinē cruc̄. Tunc milites pylati susceperūt iesum iuxta datam sententiā ꝛ duxerūt in locū caluarie ipo baiulāte sibi crucē vbi crucifixerūt eum in medio duoꝝ latronū: exuētes eū vestimētis suis relinquētes nudū. Xp̄us autē in cruce posit⁹ iuxta beneplacitū septē populorum septē verba locut⁹ est vnicuiq; pplo suū. Primū verbū fuit mētalis charitat̄ qō dixit pplo diuinali dicēs. Pat̄ ignosce illis q: nesciūt quid faciūt. Mira res ille clamat ignosce: iudei crucifige. O charitas patiens: s; ꝛ cōpatiēs. pat̄ inq̄t ignosce. Uide nūc opa dei q̄ posuit sup terrā: flagellis cesus: spinis coronat⁹: clauis cōfixus: patibulo affixus: opprobrijs saturat⁹: oīm tñ doloꝝ immemor ait. pat̄ ignosce illis. O duri ꝛ indurati filij adā quos nō emollit tanta benignitas: tanta flāma: tam ingens ardor amoris tam vehemens amator qn̄ sic p̄fundit crucifigētes se oleo mie sue. Quis audiuit vnq̄ tale: aut q̄s vidit huic simile? Uix em̄ pro iniusto q̄s morit̄: ip̄e p iniustis mortuus est. eligens exulare a celis vt nos reportaret ad celos. Quis ergo tam irreligiosus est q̄ nō cōpungat̄. Quis tam insolēs vt nō humiliet̄?

Quis tam iracūd⁹ vt nō indulgeat? Quis tam delitiosus vt non abstineat? Quis tam flagitiosus vt nō cōtineat? Quis tam malitiosus vt nō peniteat hijs dieb⁹? ¶ Sed quattuor genera peccatorum nō percipiūt fructū passionis xpi. Primi sunt lusores similes militib⁹ pylati q̄ luserūt vestimēta xpi. Secūdi sunt sortilegi et incātatores similes eisdem militib⁹ q̄ posuerūt sortē sup aliā vestē xpi. ps. Diuiserūt sibi vestimēta mea et super vestem meā miserūt sortē. Tertij sunt blasphematores q̄ sunt similes iudeis blasphemantib⁹ xpm in cruce. Quarti sunt desperati similes iude q̄ abiens laqueo se suspēdit. In cui⁹ signū fit pmū miraculū in passione xpi scz solis obscuratio. et hij dicūt illud Sap. v. Ergo errauim⁹ a via veritatis et lumē iusticie nō luxit nobis: et sol intelligētie nō est ortus nobis. lassati sum⁹ in via iniquitatis et perditionis. h ibi. Alij autē redibāt ad xpm: qz hic est iesus nazaren⁹ rex iudeorum vt scripsit pylat⁹. ¶ Per hūc em̄ titulū designatur annus iubile⁹. s. remissiōis peccatorum q̄ fuit plenarie facta in passione xpi. sm illud Esaie. lxi. Ut pdicarē annū placabilē dño. Nā gen⁹ hūanū fuit absolutū a culpa. Heb. ix. Sanguis iesu xpi emūdauit cōsciētias nostras ab operib⁹ mortuis: etiā a pena. Zach. ix. Tu quoqz in sanguie testamēti tui emisisti vinctos de lacu in quo nō erat aqua. Scribitur em̄ hic titul⁹ sic. I N R I Ista lrā I designat decē. vt hr dist. lxxiij. c. Sctissimo. N vero designat tredecim: R aūt designat decē et septē. et I designat iterū decem. qui nūeri simul collecti reddant q̄nquaginta: q̄si voluerit pylat⁹ dixisse: mor⁹ a spūsctō licz nō intellexerit sicut nec cayphas. Hic est per quē fit plena remissio oīm peccatorum. ¶ Secūdum verbū fuit liberalis largitatis qd dixerit populo spiritali. scz Amē dico tibi hodie mecū eris in paradiso. Feruebat impietas psequentium. exultabat impietas blasphemantiū: cōtritio liuores: crux: vulnera demōstrāt xpm solū hoiez. Sacrarū manuū in ligno crucis extensio infirmitatē homīs asserebat aptis Post diuina miracula sol⁹ latro nō acquiescit scandalo crucis et mortis: sol⁹ latro testis est maiestatis: q̄ soci⁹ pbatur doloris illa minauerat iam nescientē fidem latronis credentis in xpm pprius corpori admota diuinitas q̄ se largi⁹ sub momēto illo pagende redemptiōni infuderat. Unū ait. Memento mei dñe dū veneris in regnū tuū. Nō dixit, si deus es de psenti supplicio eripe me: sz magis qz de⁹ es de futuro iudicio libera me. Diuina vero bonitas respōdit. Amen dico tibi hodie mecū eris in paradiso. q̄ i dicat. hereditaria et paterna sedes q̄ expulsis adam et eua est clausa innumeris populis te introeunte reserabitur ingredere illuc pm⁹. sz ingressu feliciori q̄ pm⁹ intra ī paradisū nequaq̄ cū adā visur⁹ infernū. nullū illic cibū letale. nullā legē: nullā arborē primescas. Ego ero illic tibi vict⁹ et vita ibi cū angelis particeps eris beatitudinis. heres diuine bonitatis in cui⁹ signū fit secundū miraculū. s. veli scissio Nā velū tēpli scissum est. et aperuit sctā sanctorum: qz angelica custodia q̄ gladio iusticie prepediebat hoiem ne ingrederetur paradisū hodie amota ē: et porta celi aperta est. ¶ Tertiū verbum fuit filialis pietatis: qd dixit pplo patriarchali. scz Ecce mater tua. Ecce fili⁹ tu⁹. Licet em̄ xps in cruce dixerit matri sue. Mulier ecce fili⁹ tu⁹. et Johāni euangeliste dixerit. Ecce mater tua. Tamē p preciū sanguinis quē xps fundebat in redemptionē hūani gnīs potuit esse verbū xpi ad patriarchas: q̄si diceret. O ppls patriarchalis: ecce mater tua. Nam xps hūanā naturā assumpsit vt eā a corruptioe purgaret nō autem purgatiōe indigebat hūana natura nisi sm q infecta erat p originē viciatā q̄ ex adā descendebat. Ideo xps carnē sumpsit ex maria ab adā deriuata vt ipa natura p assumptionē curaretur: qz imperfectio hūani generis ppter peccm̄ indigebat pfectiōne innocētie xpi cui⁹ soli⁹ est a peccō curare. Ipe est em̄ agn⁹ q̄ tollit peccm̄ mūdi. vt dr Joh. i. Ista aūt curatio debebat fieri p preciū sanguis xpi vel p vitā ei⁹ corporalē que ē in sanguine quā ipe xps exsoluit. Affinitas ergo xpi ad humanū gen⁹ est p hoc q corp⁹ xpi formatus est ex purissimo sanguine bte virginis deriuato sm originē ab adā et ab alijs patrib⁹. Sicut ergo btā virgo fuit vera mater xpi: qz sine peccō sanguinē pbuit ex quo formatū est corp⁹ xpi: ita cū xps hūc sanguinē p innocētiam in sacrificiū deo patri offerat in cruce: vult q mater sua sit mater patriarcharū: iō dicit Ecce mater tua. q̄si dicat populo patriarchali Hic sanguis īmaculat⁹ quē p te nunc effundo est pign⁹ hereditatis maternalis q̄ attinet et cōiungit me tibi. Caput em̄ et mēbra sicut sunt vna psona: sic xps tāq̄ caput et oēs fideles tanq̄ mēbra sunt vna psona mystica. Ideo satisfactio xpi ad omnes fideles pe

net/ sicut ad sua mēbra: ita q̄ tū etiam duo homines sunt vnū in charitate vn⁹ p alio satis facere pōt. Hec aūt satisfactio fit per sanguinem xpi Ecce sanguis me⁹ p̄ciosus quē dedi in redēptionē aīarū vestrarū in remissionem petōꝝ vestroꝝ. Facit sanguinē vestruꝫ preciosuꝫ q̄ mediāte sicut illa mulier est mater mea sic per grāam est mat̄ tua. Si em̄ sanguis me⁹ nō faceret p̄ciosū sanguinē vestrū nequaq̄ diceret̄. Preciosa in conspectu dn̄i mors sanctoꝝ ei⁹. In cui⁹ signū fit tertiū miraculū .s. terremotio. Fm illud p̄s. Terra tremuit ꝛ quieuit duꝫ resurgeret in iudiciū de⁹ vt saluos faceret oēs māsuetos terre. Hic terre mot⁹ significabat motionē ꝛ ꝯsolatio nem sctōꝝ patrū in limbo existentiū ex xtute sanguinis xpi p̄s. Cōtriuit portas ereas ꝛ vectes ferreos ꝯfregit. Sus. e. d. ma. i. coꝝ ꝛc̄.

¶ Quartū xbū fuit vniuersalis penalitatis qd̄ direxit pplo ꝓphetali .s. De⁹ me⁹ deus me⁹ vt qd̄ dereliq̄sti me. Nō em̄ derelictio illa est referenda ad solutionē vnionis ꝑsonalis: sed ad hoc q̄ deus pat̄ eū exposuit passioni. Uñ derelinquere hic nō est aliud q̄ nō ꝓtegere a ꝑsequentib⁹ vt verificet̄ illud p̄s. Deus dereliq̄t eū ꝑsequimini ꝛ cōprehēdite eum: q: nō est qui eripiat. q̄si dicat. O popule ꝓphetalis ad peragēdū mortis mee sacramentū: voluisti me sustinere oē genus humanarū passionū: ꝛ nūc de⁹ me⁹ dereliq̄t me. Passus est em̄ xps oēs passionē humanam. Primo ex parte hoīm: q: passus ē a gentilib⁹ ꝛ iudeis: a masculis ꝛ femineis. vt pꝫ de ancillis accusantib⁹ petrū. Passus ē etiā a p̄ncipib⁹ ꝛ ministris eoꝝ ꝛ a popularibus fm illd̄ p̄s. Quare fremuerūt gētes ꝛ ppl̄i meditati sunt inania. Astiterūt reges terre ꝛ p̄ncipes cōuenerūt in vnū aduersus dn̄m ꝛ aduersus xp̄m ei⁹. Passus est etiā a familiarib⁹ ꝛ notis. sicut pꝫ de iuda eū ꝓdente ꝛ petro ip̄m negāte. Secūdo pꝫ idē ex parte eoꝝ in qb⁹ hō pōt pati. Passus ē em̄ in suis amicis eū deserētib⁹ in fama p blasphemias cōtra eū dictas. in honore ꝛ glīa p irrisiões ꝛ cōtumelias ei illatas. in reb⁹ p hoc q̄ etiā vestib⁹ spoliat⁹ est. in aīa p tristiciā tediū ꝛ timorē. in corpore p vulnera ꝛ flagella. Tertio pꝫ idē q̄tū ad corporis membra. Passus ē em̄ in capite pungentiū spinaruꝫ coronā. in manib⁹ ꝛ pedib⁹ fixionē clauoꝝ. in facie alapas ꝛ sputa. in toto corpore flagella. Fm tactum clauis confixus ꝛ flagellat⁹. Fm gustū felle ꝛ aceto potatus. Fm olfactū in loco fetido cadauerū mortuoꝝ q̄ dicit̄ caluarie patibulo appensus. Fm auditū vocib⁹ blasphemantiū ꝛ irridentium lacessit⁹. Fm visum lachrymis perfusus. In cui⁹ signū fit quartuꝫ miraculū scꝫ petrarū scissio: q: lapides compatiebant̄ xpo tam dira patiēti cui nō cōpatiebat̄ hō moriēti. Est em̄ xpus lapis angularis qui vt cōnecteret vtrūq̄ parietē scꝫ iudeoꝝ ꝛ gētiliū vulnerib⁹ ꝛ plagis ꝯtundit̄: ꝛ vt hō penetret p hūc lapidē vsq̄ ad celuꝫ scindit̄. Cāticoꝝ .ij. Colūba mea ī foraminibus petre ꝛc̄.

¶ Quītū xbū fuit cordialis cōpassibilitat̄: qd̄ direxit pplo disciplinali .s. Sitio. Nā q: oēs discipuli ei⁹ relicto eo fugerant atq̄ fidē ei⁹ abnegauerāt: ne in desperationē ꝓlaberent̄: s sub spe venie ad eū rediret: clamat. Sitio fidē vestrā: salutē vestrā: gaudiū vestrū. Plus aīarū vestrarū fructus q̄ corporis mei cruciat⁹ me tenet: ꝛ si nō mei saltē vestri misereminī. Non sitio penā aceti ꝛ fellis peti vr̄i quā mihi perfidi iudei porrigunt: s ꝯuersionē ꝛ saluatōnē vestrā. In cuius signū fit q̄ntū miraculū .s. monumētorū apertio: q: fides vestra de mea diuinitate aperiet̄ ꝛ manifestabit̄ toti mūdo: lꝫ nūc videatur ꝑdita

¶ Sextū xbū fuit triūphalis felicitat̄: qd̄ direxit pplo legali .s. Cōsūmatum est. Iudei em̄ q̄ fierūt mortē xpi. vn̄ Math. xxj. dicit̄ q̄ coloni vinee per quos signant̄ rectores ꝛ p̄ncipes iudeorū videntes filiuꝫ dixerunt intra se. Hic est heres: venite occidamus eum. Ideo xps eos alloquit̄ dicens Consummatū est. scꝫ desideriū vestrū quo voluistis me mori. Consummatū est ludibrium passionis mee. Consummatū est sacramentū redemptionis humane. Consummatum est dominiū luciferi super hoīem. In cuius signū fit sextū miraculū. scꝫ mortuoꝝ resurrectio: animarū sanctoꝝ patrū de limbo egressio. Nā multa corpora sanctoꝝ qui dormierant surrexerūt ꝛ venerunt in sanctā ciuitatem ꝛ apparuerūt multis ꝛ testificati sūt mysteriū redemptōis humane.

¶ Septimū xbū fuit diuinalis veritatis qd̄ direxit pplo matronali scꝫ Pater in man⁹ tuas cōmendo spm̄ meū. Xps em̄ non habebat aliquē sibi compatientē nec obsequentē nisi pplm̄ mulierū. Und̄ Joh. xix. dicit̄. Stabat iuxta crucem iesu mater eius ꝛ soror matris ei⁹ maria cleophe ꝛ maria magdalene quas christus velut spiritū suum cōmendauit patri: quia qui adheret deo vnus spiritus est cū eo. Xps ergo tanq̄ deus verax redemit

nos a perfecit mysteriū hūane redēptionis qñ voce magna clamauit. Pater in manº tuas cōmēdo spm̄ meū. In cuiº signū fuit septimū miraculū. s. hoīs īf. delis ꝯuersio. Uñ dr̄ Math. xxvij. Uidēs aūt cēturio q̄ ex aduāso stabat: q2 sic clamās expirasset: ait. Uere hic hō filiº dei erat. Et īclinato capite emisit spm̄. Unº aūt militū lōginº noīe latº eiº aperuit lāceā: a miraculose seorsū exiuit sanguis a aq̄. vt a pctīs oībº mundaremur. Apoc̄. i. Lauit nos a pctīs nr̄is in sanguīe suo. Et Heb. ix. Sanguis iesu xp̄i emūdauit ꝯsciētias nr̄as ab opibº mortuis Fuit ei mirabile ī xp̄i morte ꝙ velociº mortuº fuit alijs q̄ sili pena affliciebāt. vñ dr̄ Joh. xix. ꝙ eoꝝ q̄ cū xp̄o erāt fregerūt crura vt cito morerent: ad iesuʒ xo cū venissent īuenerīt eū mortuū vñ nō fregerūt eiº crura. a Marc̄. xv. dr̄. ꝙ pylatº mirabaī si iam obijsset. ¶ Post mortē xo xp̄i circa corpº eiº fuūt q̄ttuor. Pⁱo ꝓcedit sepeliri. Nā pylatº postq̄ cognouit xp̄ʒ mortuū cōcessit ioseph corpº eius sepeliri. Scd̄o a magnatibº fuit sepultº. s. a ioseph ab arimathia q̄ erat nobilis decurio: a nichodemo q̄ erat ꝑnceps iudeoꝝ. Tertio varijs aromatibus corpº xp̄i fuit ꝯditum: q2 nichodemº venit ferens mixturā mirre a aloes q̄si libras cētuʒ. Quarto decenī a honeste fuit corpº xp̄i īuolutū: q2 ioseph īuoluit corpº eiº in syndone mūda In sepultura xo eiº fuerīt q̄ttuor. Primo sepelit ī horto ad significādū ꝙ ꝑ mortē a sepulturā eiº liberamur a morte quā incurrimº ꝑ pctm̄ ade ī horto paradisi cōmissum. Scd̄o ponit ī alieno sepulchro quia ꝑ alioꝝ moriebaī salute. Tertio ponit ī monumēto nouo in q̄ nōdū q̄sq̄ positº fuerat ne post resurrectionē ceteris corporibº remanētibº surrexisse aliº fingeret. Quarto ī monumēto excīso ī petra sepelit ne si ex mulī lapidibº edificatū fuisset tumuli fūdamenī suffossis sublatº furto diceret. Uñ a saxū magnū q̄d appositū fuit oñdit nō absq̄ auxilio plurimoꝝ sepulchrū potuisse reserari. Si etiā sepultus fuisset in terra: dicere poterāt suffoderūt terram a furati sūt euʒ. Et ne q̄cq̄ hoꝝ ꝯtingeret diligēti custodia signatū est sepulchrū cū sigillis pylati: muniētes illud magna multitudine hoim armatoꝝ. A q̄ tñ tertia die exibit cū victoria iesus xp̄s dn̄s noster q̄ cū patre a spiritusancto in eternuʒ viuit ꝑ infinita seculorum secula Amen.

In die veneris scā ser. tertiº de q̄ntitate dolorībº xp̄i q̄s in passione sustinuit ꝑ nobis

Uos oēs q̄ trāsitis attēdite a videte si ē dolor similis sicut dolor meº. Threnoꝝ. i.

O Xp̄s in cruce hodie extēsus dic̄ illud ps. Circūdederīt me dolores mortis: a torrētes iniq̄tatis ꝯturbauerīt me. Dolores inferni circūdederīt me: ꝑoccupauerūt me laquei mortī. h̄ ille. Sup q̄ moueo talem q̄stionem. ¶ Utrū dolor quē xp̄s in passione sustinuit fuerit maximº quē vlla creatura in hac vita ferre potuit: Ad istā q̄stionē rn̄dēt duo doctores noui testamēti. Primº ē btūs Bernar. in tractatu de scala iacob dicēs sic. Xp̄s nō est ꝓsperatº in h̄ mūdo s̄ a die natiuitatī sue vsq̄ ad horā passionis seipʒ ꝑ nobis impēdit: dū ī paupertate natº: in hūilitate ꝯuersatº: ꝑsecutōe fatigatº: passione ꝯsūmatus: totū se in aq̄s passiōis immersit aīaruʒ vtriq̄ saluator nō corpoꝝ. Nā tollere pctā venerat. nō carnis molestias. h̄ ille. Secūdº ē Hylariº. x. de trini. dicēs sic. Unigenitº dei filius ad pagendū mortī sue sacramētū cōsūmasse in se oē genº hūanarū passionū testatur: cū īclinato capite emisit spm̄. h̄ ille. Sciēdū ꝙ xp̄s in cruce eleuatº oī creature transeunti ꝑ viā huiº mūdi suū deplorat infortuniū si aliq̄ vnq̄ tantis doloribº affecta fuit: quantī ipe est. Nā dolor aīe separate patientis ꝑtinet ad statū future dānatōnis: q̄ excedit oē malū huiº vite: sicut scōꝝ glīa excedit oē bonū ꝑsentī vite. Uñ cū xp̄s dicit suū dolorē eē maximū nō cōparat ipm dolori aīe separate: ideo dic̄. O vos oēs q̄ transitī. s. ꝑ viam mūdi huiº. Cū ḡ xp̄s operatº sit nostrā salutē in medio terre: cōstituamº angelos in oriēte: demones in occidēte: iustos ī austro: pctōres ī aq̄lone: ad oēs istos ordines creaturarū amore a dolore lamētans a lachrymās iesº ꝯq̄rit dicēs. O vos oēs q̄ trāsitī ac̄. Pⁱo aūt ad āgelos voluēs se xº oriētē dic̄ O vos angeli q̄ me ab initio desiderastī ꝑspicere tūc cū gaudio a delectatiōe: nūc cū lucībrio a ꝯfusiōe: attēdite a videte q̄s ē maior dolor an vester ī ruina a hoīʒ custodia infructuosa: an meº ī passione ignominiosa. Magnºcīn fuit dolor vester cū vidistī tot ꝯciues vros ꝯ deū insurgē. Uñ coacti fuistī iure cū eis bellū a pugnare cū fratribº vr̄is. ſm illō Apoc̄. xij. Factū ē ꝑliū ī celo: michael a angeli eiº ꝑliabaī cū dracone: a draco pugnabat a angeli eiº a nō valuerūt: a nō est īuētº locº eoꝝ āpliº ī celo. Et ꝓiectº ē ille draco

magnus serpens antiquus qui vocatur diabolus et sathanas in terram: et angeli eius cum ipso missi sunt. Hec ibi. Unde civitas dei quam pacifice possidere debuistis: valde in suis concivibus diminuta est: et sicut de profectu conciuium vestrorum creuisset gaudium vestrum in celo: ita ex defectu eorum et ruina tardata est vestra leticia quousque per homines repareretur. Hec illud Luc. xv. Gaudium est angelis dei super vno peccatore penitentiam agente. Et sic autem dolor vester fuerit magnus: tum quia civitas propter quam possidendam in gratia creati fuistis depopulabatur: tum quia gaudium vestrum de gloria conciuium vestrorum diminuebatur: tum quia infernus ditabatur: tum quia prauitas ad vitia ampliabatur. tamen dolor vester non est sicut dolor meus. Pro eo quod post illorum ruinam parata fuit vobis gloria mihi autem parata fuerunt grauissima supplicia. Parauit vobis deus eternam sui fruitionem: mihi autem durissimam vltionem. Unde Esa. lxiij admirantes dixistis. Quis est iste qui venit de edom tinctis vestibus de bosra? Iste formosus in stola sua gradiens in multitudine fortitudinis sue. Ego qui loquor iusticiam et propugnator sum ad saluandum. Quare ergo rubrum est indumentum tuum et vestimenta tua sicut calcantium in torculari? Torcular calcaui solus: et de gentibus non est vir mecum. Hec ibi. Non enim nisi per effusionem sanguinis mei restaurari poterat ruina vestra. apoc. xij Audiui vocem magnam in celo dicentem. Nunc facta est salus et virtus et regnum dei nostri: et potestas christi eius: quia proiectus est accusator fratrum nostrorum et ipsi vicerunt illum propter sanguinem agni et propter verbum testimonij sui: propterea letamini celi et qui habitatis in eis. Preterea cum essetis ab initio deputati ad custodiam hominis iuxta illud. ps. Angelis suis deus mandauit de te: vt custodiant te in omnibus vijs tuis. In manibus suis portabunt te: ne forte offendas ad lapidem pedem tuum. Et ad hoc eratis custodes hominum vt deduceretis eos in consortium glorie vestre. Heb. i. Omnes sunt administratorij spiritus in ministerium missi: propter eos qui hereditatem capiunt salutis: quando primus homo adhesit suasioni serpentis inimici vestri et vos ac vestram societatem dereliquit magnus fuit dolor vester. Esa. xxxiij. A voce angeli fugerunt populi. Ecce videntes clamabunt foris: et angeli pacis amare flebunt. Et sic dolor vester fuerit magnus: non est tamen sicut dolor meus quia ego pro salute hominis redimenda vitam meam exposui morti. vnde apoc. v. dicitur. Audiui vocem angelorum multorum in circuitu throni dicentium voce magna. Dignus est agnus qui occisus est accipere virtutem et diuinitatem et sapientiam et fortitudinem et honorem et gloriam et benedictionem. Etiam vos angeli quando vidistis grauissima supplicia mihi a synagoga inflicta flentes et dolentes dixistis illud Hiere. li. Curauimus babylonem et non est sanata derelinquamus eam et eamus vnusquisque in terram suam: quoniam peruenit vsque ad celos iudicium eius. Uenite et narremus in syon opus domini dei nostri etc. De isto fletu angelorum in passione christi dicit Iosephus de bello iudaico et beatus hie. super illud Esa. lxvi. Uox populi de ciuitate vox de celo etc. quod christo in cruce migrante et ruina templi iminente angeli custodes populi et presides templi voce consona flebiliter clamabant. Heu fugiamus et transeamus ab hijs sedibus quae vox in sancta sanctorum et in aere per totam ciuitatem audita est. Clamat ergo christus in cruce aduersus angelos et dicit. Adiuro vos spiritus angelicos si in vniuersa vestra custodia circa hominem tam horrendum scelus et immane flagitium vnquam perpetratum est. Heu omnes respondent illud Iudic. xix. Nunquam tam nephas et tam grande piaculum commissum est in israel. et sic patet primum. Hoc Secundo autem vertens se christus ad sathanam principem militie infernalis et ad demones sui sequaces versus occidentem dicit. O demones qui mare et aridam circuitis attendite et videte quis est maior dolor: an vester in vsurpatione diuinitatis et nature humane subiugatione: an meus in penarum ludibrio fraudulenta vestri suggestione. Nam tu lucifer maledicte a die creationis tue appetiuisti fieri deus: quia vt Esay. ait. xiiij. ca. dicebas in corde tuo. In celum conscendam: super astra celi exaltabo solium meum: sedebo in monte testimonij: in lateribus aquilonis ascendam super altitudinem nubium: et similis ero altissimo. Et Eze. xxviij. Tu signaculum similitudinis plenus sapientia perfectus decore in delitijs paradisi dei fuisti. omnis lapis preciosus operimentum tuum. Tu cherub extentus et protegens posui te in monte sancto dei. Cum autem electus fuisti a paradiso magnum dolorem concepisti quemadmodum Esa. xiiij. dicitur. Uerumtamen ad infernum detraheris in profundum laci. preterea satellites tui insultabant tibi dicentes Tu vulneratus es sicut et nos nostri similis effectus es. detracta est vsque ad inferos superbia tua. quomodo cecidisti de celo lucifer qui mane oriebaris etc. Et Eze. xxviij. Repleta sunt interiora tua iniquitate perdidisti sapientiam tuam in decore tuo: in multitudine iniquitatum tuarum. Polluisti sanctificationem tuam etc. Iste tuus dolor qui ex ambitione et superbia tua quia appetiuisti diuinitatem et proiectus es in maximam vilitatem est magnus. sed dolor meus incomparabiliter est maior: quia cum essem deus semper me inhonorasti: et totum humanum genus aduersum me concitasti Turpius enim princeps legitimus a suis ciuibus de dominio eijcitur quam tyrannus non acceptetur. De me autem dicitur Ioh. i. In propria venit et sui eum non receperunt. propter me solum perdendum commouisti herodem ad occidendum omnes pueros qui erant in bethleem:

⁊ in oib⁹ finib⁹ ei⁹.vt dr Math.ij. Adhuc qñ īduxisti eū ad peccandū ⁊ p eā adā ad comedendū fructū ligni vetiti subiugasti tibi naturā hūanā ⁊ ptātez atqȝ dn̄ium sup ipaȝ tibi vsurpasti:qr a q̄ quis vict⁹ ē ei⁹ ⁊ s'u⁹ ē:tunc maximū gaudiū pcipisti. Solatiū eīm ē miseris socios hr̄e penarū:nūc aūt qr in iudiciuȝ vocaris ⁊ traheris vt fraus tua declaref per quā s.vmbra mea prios pētes seduxisti asserens te a me missū q̄ñ me penituisset statu ti qd̄ sessanter ātiō vehement doles.verū m̄ qr iusticia dei exigit vt hō a pctō liberef xp̄o p passionē suā satisfaciēte: cū si vellet absqȝ oi satisfactiōe hoiem a pctō liberare ꝯ iusticiā dei nō faceret. Ille eīn iudex nō pt salua iusticia culpā sine pena dimittere q̄ hȝ punire culpā in aliū comissā:puta vel in aliū hoīeȝ vel in totā rēpub. siue supiorē pncipē:ſ deus nō hȝ aliquē supiorē cū ipse sit supmū ⁊ cōe bonū toti⁹ vniūsi:ideo si dimittat pctm̄ qd̄ hȝ rōem culpe ex eo q ꝯ ipȝ cōmittit nulli facit iniuriā Sicut q̄cūqȝ hō remittit offensā in se cōmissā absqȝ satisfactōe misericordif ⁊ nō iniuste agit. vn̄ David pctōs miaȝ dicebat. Tibi soli peccaui:quasi diceret petes sine iniusticia mihi dimittere:tn̄ qr ego nō veni gen⁹ hūanū a pctō libare solū ptāte ſ etiā iusticia. ppterea nūc cū sim in cruce an̄ tribunal iusticie affer iura tua:⁊ libēter audieris. Videns aūt diabol⁹ hoiem ⁊ cognoscēs eū eripi a suo dn̄io nō valēs ferre potentiā ei⁹ q̄rit iusticiā ppones q̄rimoniā corā deo ⁊ ait fieri sibi iniuriā. Primo p legē cōem Scd̄o p legē diuā. Tertio p legē naturalē. Prio allegat legē cōez q̄ dicit q vlis victoria mutat possessionē. Sic in mūdo post diluuiū in q̄ qd̄ ppt diuersas victorias fuerūt dn̄atoēs ⁊ possessiones mutate vt pȝ de reg̃ assirioꝝ:caldeoꝝ:grecoꝝ:romanoꝝ. Cū g̃ de hoīe victoriā habuerī gn̄alē rationabilr ad me ē trāsmutata possessio. Hoc eīm autēticaf lege diuā q̄ mādat Mat.xxij. reddi q̄ sūt cesaris cesari ⁊ q̄ sūt dei deo. Ite lege naturali videm⁹ q creature q̄ hn̄t naturalr maiorē potētiā alijs dn̄anf:sicut pȝ i aīalib⁹.s.leone et aq̄la.viij. Pet.ij. A quo qs supat⁹ ē ei⁹ ⁊ seru⁹ ē. Lex et dic q ea q̄ hostibus auferūf iure gētiū possidem⁹:g̃ iuste possideo hoiem. Xp̄us r̄ndit. Allegatio tua nō tȝ:qr ſm legē fraus ⁊ dol⁹ nō debēt alicui patrocinari:ſ tu hoiem p potentiā nō vicisti cū euȝ forte creaueri angel' associaueri:loco tuo locaueri:ſ p fraudē.sic g̃ iuste aufero qd̄ fraudulēter detines.diabol⁹ addit. Scd̄oȝ leges sciēti ⁊ volēti nō inferf dolus:ſ hō cū eēt sapiēs pdit⁹:decipi neq̄bat:g̃ eū nō fraude:sed ppa volūtate ligaui. Nā Esau nō fuit dolus lat⁹ qñ vēdidit primogēita sua. Gen̄.xxv. Et nō p fraudē vēdidit:ſ ppa volūtate. Preterea dato q ipȝ p fraude decepeī nihil obijcif: qa trāsgressio nō mulieris:ſ viri fuit q̄ hūani generis pctm̄ in posteros traduxit. Sȝ aplś.ij. Thi.ij.dic. Vir nō ē seduct⁹.ſ mulier. Xp̄s ait. Sic videm⁹ i ludo q cōucit aliquē in te pdere qñ ad ludū nō iducif:ſ iducit.nec decipit victor.tn̄ nō pt iuste detinere.sic i xp̄o to licȝ hō iuste pdiderit:tu tn̄ iniuste possides qr false lusisti:dicēs. Neq̄ q morieni ſ eritis sicut dij ⁊c. Diabol⁹. Videm⁹ q duplex ē lucrū.vnū in q̄ cōpetit restitutio sic in his q̄ sunt in p̄iudiciū alt'i⁹ sic rapina furtū ⁊c. Aliud ē in q̄ nō cōpetit restitutio sic qñ nulli ē in p̄iudiciū. Vn̄ lȝ cū pctō lucrat⁹ fueri hoiem tn̄ ad restitutionē nō teneor:sic pȝ in filijs israel q̄ spoliauert egiptios Exo.xij. Xp̄s. Scim⁹ ſm iura q q̄ lucraf aliq̄d in p̄iudiciū alteri⁹ tenef ad restitutōez sic mlier q̄ i p̄iudiciū viri fornicaf q̄cq̄d ide lucraf tenef viro restituere:mlieri.ideo cū s'uū meū inuaseris in meū p̄iudiciū fecisti diabol⁹. Tarde allegasti:qr hō iaȝ fact⁹ ē me⁹ iure p̄scriptōis eo q possederī ipsū tot ānis ⁊ ſm ph'm. Cōsuetudo ē alt'a natura:ideo possessio ei⁹ ex lōgo tpe fcā ē in naturalr. Xp̄s. Mihi nō p̄iudicat q tu dic qr nōdū fcā fuit hn̄ p̄scriptio:cū nō pacifice nec bona fide possederis. Nā ꝯtestata lite mih adā cū satisfactōe pcti. Abrahā cum circūcisiōis purgōe. Moysen cū legi isructiōe. pphas cū vicioꝝ obiurgatōe:⁊ tue malitie detectōe. diabol⁹. Ad te nō ptinet litē ꝯtestari:qr Eccl.xv.dr. Et tu reliq̄sti hoiē i manu ꝯsilij sui ⁊ sic eū emācipasti ⁊ ex q̄ dimisisti eū:vltro se dedit mi:⁊ ita ad restitutōez nō teneor. xp̄s Licet fuerit emācipat⁹ nō tn̄ totalr i psona sȝ in pte:in q̄ dedi sibi naturalē cursuȝ.s. arbitrij libtatē:sic alijs creaturis: ppas actōes dedi. diabol⁹. Licet eū accepi:tu tn̄ nō pdidisti dn̄iū:qr sicut tu vis q sit tu⁹ in celo per miam:ita ē tu⁹ in inferno p iusticiā. Vn̄ sapie iiij.dr. Venient in cogitatōe pctōꝝ suoꝝ timidi ⁊ traducēt illos ex aduerso iniq̄tates eoꝝ. Cū g̃ infinitū peccauerit ad tuā iusticiā ptinet vt a me acriter puniaf. Xp̄us. Sic dicat lex ois cā p quācūqȝ viā orif p eandē destruitur qr eadē est via eūdi ⁊ redeūdi. Cū g̃ hō priam liberi arbitrij ceciderit:p eanū pt ad gratiā ⁊ gliam relevari. Hiere.viij. Nunq̄d q̄ ca

dit nō resurget: ⁊ q̄ auersus est nō reuertet:
diabol⁹. Cōcedo si p̱ se rediret ꝫ p̱ se redire
nō potest: q: est spūs vadēs ⁊ nō rediens.
ps. lxxvij. ergo tu q̄ hec facis magnā facis mi
hi iniuriā. Xp̄s. Iura dicit qḋ q̄s per aliū facit
per seipm̄ facere videt. Amor: enī est virt⁹ i
tima transferēs amantis similitudinē in ama
tum. Cū ergo sim hoi amore ineffabili copula
tus ⁊ vnit⁹ p̱ carnis assūptionem. iō qḋ ego
facio ipse facit. diabol⁹. Illa amicitia q̄ de fa
tuitate ꝓcedit nō videt amicitia: sicut p̱ꝫ de
his q̄ ex ebrietate vel stulticia alteri ꝯiūgūt
sed valde videt stultū q̄ tu qui es de⁹ ⁊ fili⁹ hō
dn̄s sit seru⁹: creator creatura. ⁊ vita moria
tur. ꝗ ad hoiem verā amicitiā hr̄e nō potes
Xp̄s. Fateor q̄ amicitia q̄ est ex timore stul
ticia: aut cupiditate nō est dicēda amicitia:
q: vera amicitia in amore fundat. cū maio
rē hac dilectiōeꝫ nemo hꝫ q̄ vt aīam suam po
nat q̄s ꝓ amicis suis. Vn̄ mea amicitia ē ve
ra q: ꝓ amore ei⁹ aīam meā pono. diabol⁹.
Tua amicitia nō est vera. Nā vera amicitia
hꝫ ꝑfectionē: ꝫ tua nō hꝫ ꝑfectionē. sed iꝑfe
ctionē: q: acceptor ꝑsonarū es: q: ex quo ho
minē liberasti: etiā me creaturā tuā nobilē: ⁊ ti
bi ꝯsimilē liberare debes: sed me nō redimis
ꝗ nec hoiem redimere deb̄s. Xp̄s. Act⁹ acti
uor sunt in patiēte ⁊ bn̄ disposito: vn̄ phs di
cit. Forme dant merito materie: cū ꝗ sis idis
posit⁹ medicinā nō potes recipere sanitatis:
vn̄ si velles penitere ⁊ dicē tuā culpā te silit
liberarē. diabol⁹. Poti⁹ volo in ꝑpetuū cruci
ari q̄ redimi: cū p̱ deceptionē: q: tu me dece
pisti plurimū hamo tue diuinitatis: ⁊ esca tue
hūanitatis: cū ꝗ fraus ⁊ dol⁹ nulli debeant
patrocinari: tua redēptio nō valet. Xp̄s. Tua
deceptio iniusta fuit cū decepis inocentē: mea
vero ē iusta: q: deceptorē ⁊ ꝓditorem decepi
Vn̄ lex dicit. Fallere fallētem in nulla lege ve
tat. Nā h̄ op⁹ nr̄e salutis ordo depoposcerat
⁊c. Vn̄ venenū ꝯ venenū q: hūilitas ꝯ sup
biā: amaritudo aceti ⁊ fellis ꝯ dulcedinē po
mi ponit. diabol⁹. Nō curo multū: q: adhuc
habeo ptē maiorē p̱ deceptionē q̄ꝫ tu p̱ redē
ptionē. Xp̄s. Nō est mihi verecūdia q: feci il
lud qḋ in me est: sicut medico nō est dedecus
si infirm⁹ morit q̄ nō regit ꝯsilio medici. Nec
etiā est tibi ad gl̄iam tal victoria: q: tua pe
na ex h̄ nō minuit. diabol⁹. Quō ꝗ iplet illō
qḋ dixisti. Si exaltat⁹ fuero a t̄ra oīa traham
ad meipsum: cū v̄ba tua debeāt esse v̄a. xp̄s
Verū est verbū meū q: trahā electos: trahā
oīa: q: trahā eos ꝓpter quos facta sunt oia

sed nō sine magna pena et dolore. Vn̄ o see
xi. dicit. Ego quasi nutritius effraim: porta
bam eos in brachijs meis ⁊ nescierūt q̄ cu
rarem eos in funiculis Adam: penis ⁊ dolo
ribus traham eos in vinculis charitatis. tu
autem absq̄ vlla passione ⁊ dolore multos
tibi vēdicas: ideo nō est dolor filis sicut do
lor meus. ¶ Tertio voluēs se xp̄s ad su
struꝫ in q̄ sunt iusti ⁊ inocētes clamat dicēs
O adam ⁊ eua attēdite ⁊ videte q̄s ē maior
dolor an vester in iusticia originali patiēdo
an me⁹ in cruce moriēdo. Corp⁹ enim tuū o
adā in statu inocētie pati nō poterat nisi pec
caret ⁊ fieret mortale ⁊ passibile: q: mors ⁊
alij defect⁹ in hūana natura ꝓcedūt ex dupli
ci cā. vna qḋ ꝯtrarietas q̄ accipit ex pte p̄ncipiorꝫ
materialiū hūani corpis inq̄tū est ex ꝯtrarijs
cōpositū: ꝫ h̄ cā ipediebat p̱ originalē iusticiā
vn̄ Aug. lib. q̄stionū veteris ⁊ noui testi dic. Vice
arbor medicine mō corruptiōem hoim ꝓhi
bebat. Et Raban⁹ sup Gen̄. dicit. Añ rea
tum hoīs nil noxiū ꝓtulit: nullā terra herbā
venenatā nullā arborē sterilē: cū manifeste
dictū sit in Gen̄. q̄ oīs herba ⁊ vniuersa li
gna data sunt hoībus ⁊ volatilibus ⁊ cūct
aiantib⁹ in escam. hec ille. Scḋa cā est ꝓpria
scꝫ pctm̄ p̱ qḋ subtracta ē originalis iusticia:
q: p̱ pctm̄ mors intrauit in mūdū vt dr̄ Ro.
v. Licet enī corp⁹ tuū aliqd posset pati: nō tn̄
potuisset pati penā q̄ repugnaret illi statui in
nocētie: sicut est pena mortis. Ego aūt accepi
naturā humanā absq̄ peccato in illa puritate
in q̄ erat in statu inocentie: q: vt dic Au
gu. exponēs illud Ioh. iij. Qui de sursū venit:
sup oēs est. De sursū venit xp̄s. i. de altitudi
ne hūane nature quā hūit āte pctm̄ p̄mi ho
minis. Ad h̄ enī veni in mūdū carne assum
pta: vt ꝓ pctō tuo ⁊ toti⁹ hūani gn̄is satisface
rē. Vn⁹ aūt ꝓ pctō alteri⁹ satisfaciēdū penā
pctō alti⁹ debitā in seipm̄ suscipit. Mors āt
⁊ alij defect⁹ ⁊ penalitates sunt pena pcti: qḋ
est in mundū p̱ te adā introductū. ꝓpterea has
penalitates in mea carne vice tui suscepi. vn̄
cū gemitib⁹ dicit hoibus exprobrando. O in
gratissimi ⁊ degeneres filij Adā. Cum om̄e
aial diligat sibi silimo etiā canis diligit di
ligentē se. quare me sic odistis q̄ in patibulo
suspēderis? O viri innocētes ⁊ iusti adiuro
vos si vnq̄ tā horrendū scelus audistis aut
vidistis: vt ꝓ tot ac tātis bonis q̄ ego ꝓ sa
lute hūani generis attuli cruci atq̄ latronū
patibulo adiudicar⁹ sim? Quid est qḋ debui
vltra facē vinee mee ⁊ nō feci. Esa. v. Exina

nini meipm formā fui accipiēs ꝓpt qȯ fece
rūt me opprobriū hoiz ꝛ abiectoēz pleb. ha
dñe dꝰ: qs vnqȝ audiuit tale aut qs vidit huic
sile. Esay. vltimo. Attendite itaqȝ ꝛ videte
qm̄ nō est dolor silis sicut dolor meus. D
Quarto voluēs se xp̄s ad aqlonē in q̄ sūt
pctōres penitētes clamat dicēs. O viri peni
tētes quis ē maior dolor an vr̄ ꝓ pctō peni
tēdo an meꝰ ꝓ pctō vr̄o dolēdo. Ego em̄ nō
soli dolui ꝓ amissiōe vite corpalꝭ ꝓpeꝝ ēt ꝓ
pctis oim vr̄m. qui dolor excessit oēm dolo
rē cuiusꝫ ɔtritiōis: q: ex maiori sapia ꝛ chari
tate ꝓcessit ex qbus dolor ɔtritiōis augetur
Tū ēt. ā q: ꝓ oīm pctis sic̄ dolui. ſm illō Esa.
lxvij. Spūs dn̄i sup me ꝛc̄. Et seqtur vt me
derer ɔtritis corde. Pnia em̄ hȝ effectū me
ritiꝛ qs meret ꝑ pniam nisi ex passiōe mea
et ꝙ ɔformat merito passiōis mee. Cōtritio
q̄de vestra ē meritoria ſm ꝙ ɔformat dolo
ri mētali quē ego in cruce sustinui. ſm illud
Esay. liij. Uere dolores nr̄os ipse portauit.
Sicut ḡ voluntarie in cruce ꝓ pctis singulo-
rū passus sū: sic vos in ɔtritōe voluntarie pa-
ti debetis: q: ɔtritio est dolor ꝓ pctis volunta
rie assūptꝰ. ad Heb. v. Cū clamore valido ꝛ
lachrymis offerēs exauditꝰ est ꝓ sua reuerē
tia. Et q̄dē cū esset filiꝰ dei didicit ex his que
passus ē obedientiā ꝛ ɔsūmatꝰ factꝰ ē oibꝰ
obtēperantibꝰ sibi cā salutis eterne. Cōfessio
sacramētalis pctōꝝ vestroꝝ est vob merito
ria ſm ꝙ ɔformat cōfessioni pctōꝝ vestroꝝ
quā feci in cruce dū essem in orto ꝛ orarē pa
trē vt trāsferret a me calicē passiōis. Appa-
ruit em̄ mihi angelꝰ dn̄i portās duas cartas
in quarū vna legi oia pctā hoīm: in alia vo
legi merita passionis mee ad delēda illa pec-
cata. Un̄ subito elegi passionē dicens. Non
mea volūtas fiat: sed tua. In cruce aūt pēdēs
ɔfessus sū oia pctā hoim saluandoꝝ dicens
Deꝰ deꝰ meꝰ respice in me: quare me dereli-
qsti lōge a salute mea vba delictoꝝ meoꝝ ꝛc̄.
Et sicut ego pctā vr̄a ɔfessus sū in cruce: ita
ꝛ vos mecū debetis ɔfiteri pctā vr̄a in cruce
si vultis saluari. Satisfactio pctōꝝ vr̄oꝝ ē vo
bis meritoria ſm ꝙ ɔformat satisfactioni
quā ego in cruce ꝓ vob feci: ſm illud Colos.
ij. Donās vobis oia delicta delēs qd̄ aduer-
sum vos erat chirographū decreti qd̄ erat cō
trariū nobis ꝛ ipsū tulit de medio affigēs illō
cruci. Satisfactio hȝ tres ptes s. orōnem: et
hāc ego feci in cruce. pmo ꝓ pctōribꝰ dicens.
Pater ignosce illis: q: nesciūt quid faciunt.
Scdo ꝓ iustis dicens. Pater in manꝰ tuas
cōmendo spm̄ meū. i. oēs qui mihi ꝑ fidem
ꝛ charitatē sunt adhesuri. Qui em̄ adheret
deo vnꝰ spūs est cū eo. Elemosynā in cruce
feci in effusione sanguis mei. Heb. ix. San-
guis xp̄i emūdauit ɔsciās nostras ab operi
bus mortuis. Ieiuniū in cruce habui cū sitiui
ꝛ cū aquā de latere meo effudi. Tantꝰ em̄
fuit dolor meꝰ qd̄ cor dextri latronis penetra
uit ꝛ ipm ad pniam emolliuit. Primo habu
it ɔtritionē dicēs Luc. xxiij. In eadē dānatiōe
sumꝰ nos ꝛ quidē iuste. Scdo ɔfessionē di
cēs. Nos digna factis recipimus. hic vo nil
mali gessit. Tertio satisfactionē q̄ ad ieiuniū
in eo ꝙ crura eius ɔfracta sunt ps. Genua
mea infirmata sunt a ieiunio. Quo ad elemo
synā i eo ꝙ sociū arguit dicēs. Neqȝ tu times
deū. Quo ad orationē in eo ꝙ deuote se cō-
mēdauit mihi dicēs. Dn̄e memēto mei cum
veneris in regnū tuū. Eiꝰ aūt penitētia fuit
meritoria. cū dolor eiꝰ meo dolori cōforma-
ret. Unde q: pariter fuit socius tribulatio
nis iustū erat vt sociꝰ fieret ɔsolatōis: nō di-
xi ad eum. Amen dico tibi hodie mecum
eris in paradiso. i. in beata visione. Ut aūt
habetur de cōsecra. dis. iiij. ca. baptismi vicē
Neqȝ latro ille ꝓ nomine xp̄i crucifixus est:
sed pro meritis facinoꝝ suoꝝ. Neqȝ q: credi-
dit passus est: sed dū patitur credidit. Quantū
itaqȝ valeat etiā sine visibili baptismi sacro
qd̄ ait apls. Corde credit ad iusticiā. ore aūt
ɔfessio fit ad salutem: in illo latrone declara-
tū est. In quo id qd̄ de baptismi sacramento
defuerat: cōpleuit oipotentis benignitas. Et
q: in latrone per necessitatē baptismꝰ corpo-
raliter defuit ꝑfecta: salus ē q: ꝑ pietatē spiri
tualiter affuit: cū corde credere ad iusticiam
et ore confiteri ad salutem potuerit. hec ibi.
Clamat ergo in cruce iesus. O vos peccato
res penitentes qui transitis per viam peni-
tentie attendite ꝛ videte si dolor vester ē si-
milis sicut dolor meus in cruce. Et ecce om-
nis turba eorum qui simul aderant ad spe-
ctaculum istud ꝛ videbant que fiebant per-
cutiētes pectora sua reuertebantur i hierusa
lem. Luce. xxiij. capi. Ideo Augustinꝰ libro
de catherizandis rudibus dicit. Esuriuit chri
stus in terris: qui omnes pascit famelicos.
Sitiuit qui omnes refocillat sitientes. In
via fatigatus est: qui se viam nobis fecit in
celum. Obmutuit ꝛ obsurduit corā cōuiciā-
tibꝰ: per quē locutꝰ est mutꝰ ꝛ surdꝰ audiuit.
Uinctus est qui oēs soluit. Flagellatꝰ ē qui
oēs fouet. Crucifixꝰ ē qui cruciatus nostros

sustinuit. h' ille. Bene ꝙ dicit xp̄s. Nō est do-
lor in mūdo sicut dolor me⁹. ¶ Magnitu
do doloris xp̄i in cruce pōt manifestari p q̄n
quaginta signa vt sic p iubileū nos introdu
cat in patriā pdisi a q̄ cecideram⁹ p pctm̄.
Nā p passionē xp̄i aperta est nobis ianua re
gni celestis. ꝭm illud Hebre. ix. Xp̄s assistēs
pōtifex futurorꝫ bonorꝫ p ꝓpriū sanguinē in
troiuit semel in sancta: etnā redemptiōe īuēta.
Et h' significat nūeri. xxxv. vbi dr̄. Qz homi-
cida manebit in ciuitate refugij donec sacer-
dos magn⁹ q̄ oleo scō vnct⁹ ē moriat q̄ mor
tuo poterit domū redire. Hec aūt signa dolo
ris xp̄i sic patēt. Primū signū doloris xp̄i in
sua p nob passiōe ē amoris imēsitas ex dina
pordinatōe: qz iter miam ⁊ veritatē diffic
fuit altercatio. Ueritas in adiutoriū ⁊ ꝯsili-
um sibi iusticiā aduocauit. Mia aūt pacē si-
bi in adiutoriū adiudicauit. Sed ābe ꝯcordi
ter dine sapie arbitriū elegerūt. Partib⁹ ꝙ ī
pn̄tia corā arbitria ꝯstitutis: mia pacis īstru
cta ꝯsilio taliter allegauit. Cū de⁹ sūma boni
tate fecerit hoiem ad ymaginē ⁊ silitudinēꝫ
suā idignū est vt tā digna creatura tota pe-
reat ⁊ de⁹ frustret ꝓposito: q̄ ꝓpterea fecit ho
minē vt illā cogsceret: cognitū diligeret: di-
lectū hr̄et. Si eñ talē ex toto perire pmitteret
nulla prsus bonitas: imo crudelis foret ipie
tas. Nō ꝙ obliuiscat miseri de⁹ neqꝫ ꝯtineat
in ira sua mias suas. Ueritas āt freta iusti-
cie ꝯsilio rn̄dit. Cū de⁹ sūma eqtate ppt pctm̄
clauserit ianuā pdisi: collocās cherubin ān
pdisū vt angel⁹ diabolū ⁊ hoiēꝫ igneo gla
dio arceret idignū ē vt eū reseret idignis: ne
sctm̄ det cāib⁹ vel margaritā spargat āñ por
cos. Qz oēs declinauerūt sil' iutiles facti sūt:
nō est q̄ faciat bonū: oēs imūdo cōcepti sūt
semie ⁊ apposuerūt adhuc peccare ei. Ad h'
mia. Qꝫuis hō grauit peccauerit. postea tñ p-
fecte penituit id qd̄ añ amisit p culpā recupe
rare dꝫ p pn̄iam. Quacūqꝫ eñ hora pctōr in
gemuerit: oīꝫ iiqtatū ei⁹ nō recordabit dn̄s
Ecōtra veritas rn̄dit. Licet hō p pn̄iam de
leuerit culpā: pfectā tñ inocentiā pn̄ia nō re
stituit: qz remanet sp fomes pcti: languor na
ture ⁊ tyrān⁹ carnis. Ideo cū possit penā auferre
nō pt gliam restitue. His talit obiurgātib⁹
dina sapia cogitatōes pac cogitauit ⁊ vidit
ꝙ iusticia lederet: nisi sufficiēs pena p oīb⁹
solueret: Sꝫ mia desparet si quelꝫ sufficiēti
pēa puniret. Uñ vt tā mie ꝙ iusticie satisfa
ceret iudicauit: vt filī⁹ dei assumeret in se pe-
nā p oīb⁹ ⁊ donaret p se gliam vniūsa. Ac
p hoc iusticia ⁊ pax osculate sūt ⁊ ꝯplete sūt
seiuicē. Null⁹ ei ali⁹ iuenit dign⁹ apire ianu
am pdisi nisi leo de tribu iuda qui clarsit ⁊
nēo apit. Uñ hoiēꝫ libari a pctō p passionē
xp̄i cōuenit iusticie ⁊ mie ei⁹. Iusticie qdē qz
p passionē suā xp̄s satisfaciet p pctō hūani
gn̄is: ⁊ ita p iusticiaꝫ xp̄i hō liberabit. Mie
xo qz cū hō p se satisfacere nō posset p pctō
toti⁹ hūane nature de⁹ satisfactorē dedit filiū
suū ꝭm illud Ro. iij. Iustificati p gratiā ipsi
us p redēptionē q̄ est in xp̄o iesu: quēꝫ ꝓpo-
suit de⁹ ꝓpiciatorē p fidē ipsi⁹. Et h' est abū-
dātioris mie ꝙ si pctā absqꝫ satisfactōe de
leret. Uñ dr̄ Eph. ij. De⁹ q̄ diues est in mia
ppt charitatē nimiā q̄ dilexit nos cū essem⁹
mortui pctis cōuiuificauit nos xp̄o. Et tunc
de⁹ pr̄ sua eterna volūtate pordinauit passio
nē xp̄i ad hūani gn̄is liberatōeꝫ ꝭꝫ illō Esa.
liij. De⁹ posuit in eo iiquitates oīm nostruꝫ.
Et iterū dn̄s voluit cōterere eū in ifirmitate
demū ispirauit ei volūtatē patiēdi pro hoie i
fundēdo ei charitatē. Uñ ibidē seqtur. obla-
tus est qz voluit. In h' oñdit dei seueritas q̄
pctm̄ sine pena dimittere nō vult: qd̄ sigt a-
postol⁹ Ro. viij. dicēs. Pro p̄o filio suo nō pe
pcit de⁹. Et bonitas ei⁹ in eo ꝙ cū hō suffici
ent satisfacere nō posset p aliquā penā quaꝫ
pateret ei satisfactorēꝫ dedit cū subiungitur.
Pro nobis oīb⁹ tradidit illuꝫ. Tradit enim
ypocras ꝙ multi amore intēso sic vexant ꝙ
moriūt. Sꝫ null⁹ tanto amore quēpiā dile-
xit sicut xp̄s hūanā naturā. Uñ Criso. in ho
mel. de cruce dicit. Xp̄s mortu⁹ est: vt tibi i-
mortalitatē donaret. Esurijt: vt te sua carne
satiaret. Sitiuit vt te ꝓprio sanguie potaret
Sup asinū sedit: vt te sup cherubin sedē fa-
ceret. Baptisat⁹ ē: vt te lauaret. Alapis ces⁹
est: vt te a seruitio libaret. Uiator fact⁹ ē. vt
te sine labore faceret. Hō appellat⁹ ē: vt te de
um vocaret. Fili⁹ hoīs dict⁹ est: vt te in filiuꝫ
dei adoptaret. Orauit vt te fidelē faceret h' il
le. Et Petr⁹ rauē. in suis meditatiōib⁹ dicit.
Nūqꝫ qꝫ diu vixero imemor ero amoris: do
loris. lāguoris q̄s ipse dei fili⁹ spōte p me p-
tulit. qui patrē q̄si deserēs: celū angelis relin
quēs. spūi scō locū tribuēs: orbes ⁊ elemēta
diuidens: in vginis vtō me q̄siuit: ibi me
nō iuēto celo mūdo ꝯqrit: pr̄i spm̄ recōmen
dans: corp⁹ in sepulchro reliquēs: ad ifimū
iferni descēdit: explorās in iferiorib⁹ terre et
in vētriculo carceris me repiēs de typo mor
tis me rapuit in lymbi latibulo quē q̄sivit h'
ille. Et Arnulph⁹ de vbis dñi in cruce dicit.

Xp̄s amore iebriat⁹: scisso dorso verberib⁹:
genis velat: facie fedata sput: puncto capite
veprib⁹: palmis terebrat: pedib⁹ ꝯfossis: late
re lacerato: q̄si agn⁹ iugulatori nō reluctans
s nudū oīno tenerrimū corp⁹: q̄si icudē mal-
leatoꝝ ictib⁹ pariēter supposuit amore vict⁹
quo vicit oīa phorrēda. hec ille. Et eccl'ia cā
tat Jesu nostra redēptio ꝛc. vsqꝫ nos tuo vul
tu saties. Et quidā deuot⁹ ait sic.

Jesu dulcis cur tanta pateris:
Cum peccati nihil cōmiseris:
Flos innocentie?
Ego reus: tu in cruce moreris:
Ego latro: tu pena plecteris
Nostre nequitie.
Pro te vili cur tantū precium?
Quid lucraris per hoc supplicium
Diues in gloria?
An te fecit amor sic ebrium:
Ut nō putas crucis opprobrium
Amoris gratia?

Sic ḡ patet ꝙ dolor passionis xp̄i est maxi
mus: q2 pcedit ex imēso amore diua preor
dinatione ꝛ istud est primū signum doloris
xp̄i in cruce ꝓ nr̄a salute. Propterea xp̄s di
xit illud Hiere. xij. Reliqui domū meā, dimi
si hereditatē meā: dedi dilectā aīam meā in
man⁹ inimicoꝝ eius. In hijs verbis ostēdit
xp̄s imensitatē amoris sui. ¶ Secundū
signū doloris xp̄i in passione ei⁹ est imensi-
tas doloris ꝓ paucoꝝ saluatione. Sub p̄de
stinatione eīn eterna nō solū cadit id qd̄ est
fiendū in tpe: s eciā mod⁹ et ordo sm̄ ꝙ est
cōplēdū in tpe. De⁹ aūt p̄ordinauit huanā
salutē ab eterno p̄destinādo: vt p iesū xp̄m cō
pleret. vn̄ Ephe. i. Predestinauit nos in ad
optionē filioꝝ p iesum xp̄m. Predestinatio
eīn xp̄i est exēplar ꝛ cā nostre p̄destinatiōis
duplr. Primo q̄ntum ad bonū ad qd̄ p̄desti
namur: q2 ipse p̄destinat⁹ est ad h ꝙ esset fi
li⁹ dei naturał. Nos aūt p̄destiamur ad filia
tionē adoptōis que est qdā pticipata filiatu-
do filiatōis naturał. Un̄ dr̄ Ro viij. Quos
presciuit hos ꝛ predestinauit cōformes fieri
ymaginis filij ei⁹. Scd̄o q̄ntū ad mod̄ p̄ndi
istud bonū qd̄ est p grām: quā in nobis effu
dit abūde p passionē quā ꝓ nobis sustinuit.
Un̄ Aug li de predestinatōe scōꝝ. Est pre-
clarissimū lumē grē ipse saluator: ipse media
tor dei ꝛ hoim hō xp̄s iesus. Sumus eīn filij
dei adoptiui ex sp̄uali generatōe: ꝛ gratuita
sm̄ illud Jacobi. i. ca. Uolūtarie eīn genuit
nos v̄bo veritatis. Assimilamur eīn v̄erbo
eterno sm̄ vnitatē quā hꝫ ad patrē: qd̄ q̄dē
fit p gratiā ꝛ charitatē. Unde xp̄s in passio
ne orauit. Jo. xvij. ca. Sint vnū i nobis sicut
ꝛ nos vnū sum⁹: ꝛ talis assiīlatio pficit grāz
adoptōis: q2 sic assiīlat⁹ debet hereditas eter
na. Debem⁹ ḡ ꝯformari xp̄o in passionib⁹ ꝛ
laborib⁹ ꝛ v̄tutib⁹ Ei⁹ ꝯformitat̄ q̄tuor sūt
signa. s. libent̄ v̄ba dei audire. Joh. viij. Qui
ex deo ē v̄ba dei audit. Cōtinere a pctīs. p̄s.
Declina a malo ꝛ fac bonū. Dignos fruct⁹
pnie facere: vt dr̄ Luc. iij. Opa iusticie pera-
gere Math. v. Beati q̄ esuriūt ꝛ sitiūt iusti-
ciā ꝛc. Ut aūt glosa Luc. v. dicit. In ecclesia
circūcisionis rūpitur rethe: q2 nō intrant tot
de iudeis q̄t apud deū erāt p̄ordinati ad vitā
ppter paucitatē ḡ iudeoꝝ saluādoꝝ xp̄s la-
crymat⁹ ē: ꝛ fremuit spū ꝛ turbauit semet-
ipm̄ in suscitatōe lazari: q2 et tā apto mira
culo pauci crediderūt in eū vt dr̄ Joh. xi. ca.
Preuidebat eī adiplēdā ꝓphiā. deut. xviij.
vbi dr̄. Propha ̄ de gēte tua ꝛ de fratribus
tuis sicut me suscitabit tibi de⁹ ipm̄ audies p̄
nāqꝫ in ore ei⁹ v̄ba mea. Qui aūt v̄ba ei⁹ q̄
loqt̄ in noīe meo audire noluerit ego vltor
existā. h ibi. Ut ḡ fruct⁹ passionis xp̄i p quā
mūd̄ saluari venerat: ꝛ pcipue ppłm iudaicū
sm̄ illud Mat. xv. Nō s i missus nisi ad oues
q̄ pierūt dom⁹ israel: pdiebat ex paucoꝝ
saluatōe eo ꝙ multi ex eis abierūt ad phari
seos ꝛ dixerūt q̄ fecit iesus in suscitatione la
zari ꝛ ex hijs i irā ꝛ idignationē accēsi sūt.
Ideo clamat xp̄s: videte si est dolor sicut sic
dolor me⁹. Tertiū signū doloris xp̄i in pas
sione ei⁹ ē acritas lāguoris multoꝝ dānatio
ne. Nā apo. iij dr̄. Tene qd̄ habes ne ali⁹ ac
cipiat coronā tuā. Sup q̄ Aug. libro de p̄de-
stina. scōꝝ dicit Predestinatoꝝ ita cert⁹ est
nūer⁹: vt nec addat̄ eis q̄cꝙ nec minuat̄ ex
eis. Tene ḡ qd̄ habes ne ali⁹ accipiat coro-
nā tuā Si eī ali⁹ nō est acceptur⁹ nisi iste p-
diderit cert⁹ ē nūer⁹. Corona eīn sm̄ ꝙ est
alicui⁹ ex merito grē: q2 qd̄ meremur quodā
modo nr̄m est: sic suā coronā q̄s amittere p̄t
per pctm̄ mortale sequēs. Ali⁹ aūt illā coro-
nā amissā accipit in q̄ntū in locū ei⁹ subroga
tur. Nō eīn pmittit de⁹ aliq̄s dn alios erigat
sm̄ illd̄ Job. xxxiiij. Cōteret multos ꝛ inūe
rabiles ꝛ stare faciet alios p eis. Sic eīn in
locū angeloꝝ cadentiū substituti sūt gētiles
p̄s. Popul⁹ quē nō cognoui seruiuit mihi: in
auditu oris obediuit mihi. Pōtifices ergo ꝛ
pharisei q̄ erāt popłs dei elect⁹ sm̄ illd̄ Mal
lach. ij. Labia sacerdotis custodiūt sciam ꝛ le-

gem requirūt ex ore ei⁹: q: angelus dñi exercitui est habebāt coronā diuine p̄destinatiōis: q: reputabāt in nūero saluādoꝝ: ſ3 coronam suā amiserūt ꝓpter iniquū ꝯsiliū q̄ xp̄m occidere deliberauerūt. Mox eñ vt audierūt q̄ suscitauerat lazarū ⁊ q̄ oēs ibāt post eū: in grauē irā ⁊ inuidiā exarserūt: ⁊ cū festināria ⁊ insipiētia ꝯsiliū ꝯgregauerūt vt dr̄ Joh.xi. De quoꝝ ꝯsi dr̄ Gene xlix. Symeō ⁊ leui frēs vasa iniq̄ ad bellāria in cōsilio eoꝝ nō veniat aīa mea: q: in furore occiderunt virū .s. xp̄m. Dicit aūt Hiero. q̄ de symeone descenderūt pharisei: de leui pōtifices q̄ firmauerūt occidere xp̄m. De causis aūt allegat in h̄ ꝯsilio dr̄ sapie.ij. Circūueniam⁹ ḡ iustū qm̄ inutilis est nobis ꝯtrarius est opib⁹ nr̄is. īproperat nobis peccā legis ⁊ diffamat in nos peccā discipline nr̄e. Promisit se sciam dei hr̄e. filiū dei se nominat fact⁹ ē nobis in traductionē cogitationū nr̄arū grauis ē nob̄ ēt ad videndū: qm̄ dissilis est vita illi⁹: ⁊ īmutate sūt vie ei⁹. Tā q̄ nugaces estimati sum⁹ ab illo ⁊ abstinet se a vijs nr̄is tāq̄ ab imūdicijs ⁊ p̄fert nouissima iustoꝝ ⁊ gl̄iat se p̄rē h̄re deū. Videam⁹ ḡ si sermones illi⁹ veri sūt ⁊ tētem⁹ q̄ ventura sūt illi ⁊ sciem⁹ q̄ erūt nouissima illi⁹. Si est vere fili⁹ dei suscipiet illū ⁊ liberabit eū de manib⁹ ꝯtrarioꝝ. Cōtumelijs ⁊ tormēto īterrogem⁹ eū: vt sciam⁹ reuerentiā ipsi⁹ ⁊ ꝓbem⁹ patientiā illi⁹. morte turpissima ꝯdēnem⁹ illum Erit eñ respect⁹ ex sermonib⁹ illi⁹. hec cogitauerūt ⁊ errauerūt. Excecauit eñ illos malicia eoꝝ ⁊ nescierūt sacrā dei neq3 mercede3 sperauerūt iusticie. hec ibi. Propterea xp̄us valde dolet de tantoꝝ dānatiōe dicens illud Hie.xij Facta est mi hereditas mea q̄si leo ī silua. dedit ꝯ me vocē Et.ij. Reg.i.c. Doleo sup te frat̄ mi ionatha: decore nimis ⁊ amabil̄ valde sup amorē mulierū. Sicut mat̄ amat vnicū filiū suū ita te diligebā. Quomō ceciderūt robusti ⁊ perierunt arma bellica .i. pōtifices ⁊ phar isei a li. vite in ꝓfundū īferni. ps. Deleāt a libro viuētiū ⁊ cū iustis nō scribātur. Vn̄ ꝯ eis xp̄s ꝯq̄rit dicēs illō ps. Quare fremuerūt gētes ⁊ ppl̄i meditati sūt inania. Astiterūt reges t̄re ⁊ p̄ncipes cōuenerūt in vnū aduersus dñm ⁊ aduers⁹ xp̄m ei⁹. Jō videte si ē dolor sicis sicut dolor me⁹

¶ Quartū signū doloris xp̄i in passiōe ei⁹ ē ꝑuersitas honoris iudeoꝝ destructiōe. Xp̄s eñ cāpū certaminis ⁊ duelli cū diabolo ꝯgressur⁹ honorabilit̄ ingredit̄ ad quē ducendū turbe pauperū ⁊ humiliū cōuenerūt. vt dr̄ Joh. xij. In crastinū aūt turba multa q̄ venerat ad diē festū cū audissent q: venit iesus hierosolimā acceperūt ramos palmarū ⁊ ꝓcesserūt obuiā ei ⁊ clamabāt. Osāna: bn̄dict⁹ q̄ venit in noīe dñi rex israel. Xp̄s eñ ex oībus diuitib⁹ nō hūit nisi vnū amicū .s. zacheū. Luce xix. Ex oīb⁹ potētib⁹ nō hūit nisi vnū .s. centurionē. Math.ix. Ex oīb⁹ sapientib⁹ nō hūit nisi vnū .s. nichodemū Joh.iij. Vn̄ dr̄ .i. chorin.i. Videte vocatiōem vestrā frēs: q: non multi sapiētes s̄m carnē: nō multi potentes: nō multi nobiles: ſ3 q̄ stulta sūt mundi elegit de⁹. In ista ꝓcessione turbe fecerūt xp̄o octo magnos honores: ſ3 hodie cōmutauerūt gl̄iaꝫ in ignominiā: honorē in ruborem. Primo discipuli precepto xp̄i humilit̄ obedierūt Mat. xxi. Eūtes aūt discipuli fecerūt sicut preceperat eis iesus. Hodie aūt oēs relicto eo fugerūt. Scd̄o turbe obuiā ei ꝓcesserūt ⁊ cū laudib⁹ in ciuitatē ihr̄m ip̄m deduxerūt. Joh. xij.c. Hodie aūt ip̄m turpiter de ciuitate eiecerūt. Joh.xix. Et baiulās sibi crucē exiuit in eum qui dr̄ caluarie loc⁹. Tertio vestimēta sua in via strauerūt. hodie xp̄m suis vestib⁹ expoliauerūt. Quarto ramos oliuarū ⁊ palmarū sibi obuiā detulerunt. hodie aūt v̄gis eū ceciderūt ⁊ spinas acutissimas ei⁹ capiti affixerūt. Quito cū mag̃ reuerētia ⁊ deuotiōe ip̄m sup asellū posuerūt. hodie ip̄m cū mag̃ ignominia ī patibulo suspēderūt. Sexto iudei eū regē appellauerūt hodie ip3 abnegauerūt dicētes. Nō habem⁹ regē nisi cesarē. Septimo ip̄m saluatorē decātauerūt dicentes. Osāna .i. obsecro salua. hodie ip̄m blasphamauerūt dicētes. Alios saluos fecit se ip̄m nō p̄t saluū facē. Octauo ip3 ī noīe patris ī mūdo venisse bn̄dixerūt dicētes. bn̄dict⁹ q̄ venit in noīe dñi. hodie ip3 tāq̄ malefactorē ⁊ legi destructorē maledixerūt dicētes. Si nō eēt h̄ malefactor ⁊c̄. Xp̄s aūt p̄uidēs ex hijs opprobrijs ciuitatē cū oī ppl̄o fūditus euertēdā fleuit amarissime vt dr̄ Lu.xix. Et h̄ iux̄ ꝓphiā Esa v. Nūc ostendā vobis q̄d faciā vinee mee. Auferā sepē ei⁹ ⁊ erit in direptionē destruā maceriā ei⁹: ⁊ erit in ꝯculcationē ⁊ ponā eā desertā: ⁊ ascēdēt sup eā vepres ⁊ spine. Et Hiere.viij. Milu⁹ in celo cognouit t̄ps suū turtur ⁊ hyrūdo ⁊ ciconia custodierūt tēpus aduētus sui. ppl̄s aūt meus nō cognouit iudiciū dñi. Et q: ciuitas ista scrā ⁊ tēplū scm̄ in quo tot ⁊ tā grādia miracula facta erant: precipue ex aduentu ⁊ presentia messye: tandem ex tanta iniquitate et

malignitate iudeoꝝ subuerti debebāt iuxᵃ ꝓpheciā Daniel.ix.ca. Occidet xp̄s ⁊ nō erit ei⁹ ppl's q̄ eū negatur⁹ ē ⁊ ciuitatē ⁊ sāctuariū dissipabit ⁊ finis vastitas ei⁹. Ideo fˀet amarissime sup dilecta sibi ciuitate dicēs. Uidete si est dolor similis sicut dolor meus. ¶ Quintum signū doloris xp̄i in passione ei⁹ ē multiplicitas erroris xp̄ianoꝝ depuatōe. Nā luc. xxij. dixit. Desiderio desideraui hᵒ pascha māducare vobiscū anq̄ patiar. In hoc eñi pascha xp̄s fecit q̄tuor circa discipulos q̄ q̄tidie facit circa xp̄ianos q̄ notant̄ Gen̄ xviij. Afferā pautillū aque ⁊ lauētur pedes vr̄i ⁊ requiescite sub arbore ponāq̄ buccellā panis: ⁊ ↄfortet̄ cor vestrū postea trāsibit ⁊c. Licz illa fuerit v̄ba abrahe q̄ fixerat tabernaculū ad radicē mābre stātis in ostio tabernaculi in ipso feruore diei:tn̄ cōueniūt xp̄o et īmenso amore patiēti. Excessū sui amoris ondit in ostio tabernaculi.i.ī morte corporali Joh. xiij. Cū dilexisset suos q̄ erāt in mūdo sciēs iesus q: venit ei⁹ hora:vt trāseat ex hᵒ mūdo ad patrē. Ecce ostiū:in finē dilexit eos. s. q: voluit ꝓ eis finaliṫ mori:ecce feruor ⁊ excessus amoris q̄ cōplet⁹ ē in iħrl̄m q̄ sita est ad radicē mōtis mābre:vbi ad litteram fixerat Abrahā tabernaculū. Ipse eī mōs caluarie ē mōs mābre in q̄ ysaac oblat⁹ ē ⁊ xp̄s filr. In hac figura xp̄s fecit q̄tuor. Primo pedū lotionē q: hūilitatē quā docuit v̄bo. īpleuit exēplo dū piscatoꝝ pedes lauit. Etiā iude⁹ ꝓditoris pedes lauit. Tunc dixit eis. Scit' q̄d fecerī vobˀ? Uos vocat' me mgr̄ ⁊ dn̄e ⁊ bn̄ dicitis sum etenī⁹. Si ḡ ego laui vestros pedes dn̄s ⁊ mgr̄: ⁊ vos debet' alṫ alteri⁹ lauare pedes i. officia hūilitat' ⁊ hūanitat' exhibē. mutuo vos diligere:mutuo subuenire: ⁊ iniurias vobis dimittere. ꝓ inuicē orare. Exēplū eñi dedi vobis. s. hūilitat': paupertatis: charitat': pac' obediētie: abstinētie: penitētie: ḡ sicut feci vobis ⁊ vos faciat'. At cū vos xp̄iani ī hijs oībus deficiat' ꝓpterea videte: q: nō est dolor silis sicut dolor me⁹. Scd̄o xp̄s fecit ī xp̄ianis sue passionis recordatōez cū dr̄ requiescite sub arbore. ⁊ Luc̄ xxij. dicit. Hoc facite q̄tienscūq̄ sumitis ī meā ↄmemorationē. Cōsecrauit eñi corp⁹ ⁊ sanguinē suū ad hᵒ vtrte remur illo sacro in mēoriā passionis sue. vn̄ Paschasi⁹ li. de corpe ⁊ sanguie xp̄i dic̄. Iteraṫ q̄tidie hᵒ oblatio. licet xp̄s sel' passus ē in carne ꝑ vnā eandē mort' passionē semel saluauerit mūdū:et q̄ passione idē resurgēs ad vitā mors ei vltra nō dn̄abiṫ. Qd̄ ꝑfecto sapiētia dei patris necessariū eē pro mltis causis ꝓuidit. Prima quidē q: quottidie peccamus saltem in peccatis sine q̄bus mortalis infirmitas viuere nō p̄t. licet oīa peccata donata sint ī baptismo. infirmitas tn̄ pcc̄i adhuc ī carne manet. Unde p̄s. Benedic aīa mea dn̄o q̄ ꝓpiciatur oībus iniquitatib⁹ tuis:q̄ sanat oēs infirmitates tuas. Et ideo q: q̄tidie labimur:quottidie xp̄s ꝓ nobis mistice īmolatur. hec ille. Q: ergo xp̄s vult hᵒ mysteriū ob cōmemorationē sue passionis quottidie iterari:vt xp̄iani cognoscant q̄ misericorditer sunt redēpti: ⁊ q̄ta charitate a quottidianis pctīs absoluātur:tanq̄ degeneres obliuiscūt̄ beneficioꝝ saluatoris sui iesu xp̄i. Ideo clamat videte si est dolor silis sicut dolor me⁹.

Tertio fecit xp̄s in xp̄ianis sui corporis et sanguis refectōem dicēs. Accipite ⁊ comedite hoc est corpus meū. Indigne aūt cōicās īcurrit triplicē penā. primo tpalē. i. Chori. xi. Ideo multi īter vos ifirmi ⁊ ībecilles ⁊ dormiūt multi. Dicit eñi Paschasi⁹ q̄ q̄cūq̄ indigne cōicat nisi bonitas dei gladiū suspēderet ab angel' ad hoc positis ꝑimeret. Scd̄o incurrit penā spūalē:q: diabol⁹ maiorē ptātē in eū accipit. Un̄ dr̄ de iuda. Jo. xiij Post buccellā introiuit in eū sathanas. s. āplius q̄ erat. Ideo dic̄ Aug Null⁹ malign⁹ ad corp⁹ xp̄i accedat. null⁹ fict⁹ adueniat. null⁹ fucato aīo ꝓximare audeat ne qd̄ iudas sustinuit patiat'. Nā in illū post cōionē mēse diabolus introiuit. Nō q: sūpsit dn̄icū corp⁹: s; q: īpudētia iude ⁊ malignitas mētis aduersarium inhitare fecit:vt discas q̄ īdigne mysterioꝝ secreta celebrātib⁹ diaboli insidie ꝑparātur. Tertio penā eternā. i. Chor. xi. Qui manducauerit panē vel biberit calicē dn̄i indigne reus erit corpis ⁊ sanguis dn̄i. Seꝗ quo Amb. dicit. Mortis xp̄i penas dabit: ac si xp̄m occidisset:puniet'. Pctm̄ eñi indigne sumentiū corpus xp̄i cōparat' pctō occidentiū xp̄m s̄m silitudinē: q: vtrūq̄ cōmittiṫ cōtra corpus xp̄i. Et ita renouāt plagas ei⁹. p̄s. Quē tu pcussisti ꝑsecuti sunt: ⁊ sup dolorē vulnerū meoꝝ addiderūt. Ideo clamat videte si ē dolor silis sicut dolor me⁹. Quarto xp̄s post cenā fecit testamenti sui declarationē ꝑ longū sermonē: in q̄ mādauit suis fidelib⁹ ista diligēter obseruare. s. charitatē dei: fidē scē trinitatis īstruēs eos de donis spiritussctī: de glīa paradisi: de dilectōe ꝓximi: de vtilitate pnie: de timore diuine vindicte: qd̄ testamentum confirmauit in ligno crucis. Et

vero fideles nihil hoꝝ obseruāt ideo xp̄us tanq̄ abiect⁹ ab eis clamat dicens illud ps. Et ego factus sum opprobriū illis. ꝓpterea videte si est dolor similis sicut dolor meus. Sextū signū doloris xp̄i in passione ei⁹ est malignitas furoris in iudeꝭ obstinatōe. Pre tīdentib⁹ em̄ p̄ncipib⁹ ne circa passionē xp̄i tumult⁹ oriret̄ si in festō die fieret: q: sedinonem turbarum in p̄cipua solēnitate metue bant nō vt pp̄ls nō peccaret: s̄ ne xp̄us eua deret quē pp̄ls sctm̄ reputabat: q̄rebāt congregato cōcilio moduȝ quo xp̄m occiderent absq̄ eoꝝ periculo. Ecce iudas scarioth nō inuitat⁹: nō rogat⁹: nō coact⁹: s̄ spōte scelerata mente obstinato aīo intrauit in cōcilium eoꝝ vt xp̄m eis traderet. Jesus aūt turbat⁹ est spū. vt dr̄ Joh. xiii. p̄re nimio dolore q̄ videbat sathanā introisse ī iudā ad tam execrabile scel⁹ ꝑpetrandū ⁊ exclamans ait. O infelix iuda opa dyaboli preposuisti opib⁹ dei: auariciā ⁊ pecuniā ꝓposuisti tue saluti vt traderes eū q̄ tot ⁊ tam grandia b̄n̄ficia tradidit tibi. Potestatē in q̄ eyciendi demones illuminādi cecos: sanādi leprosos: suscitādi mortuos: faciēdi miracula: q̄ st ad pedes tuos īcuruauit vt pedes tibi lauaret: ⁊ corpe ⁊ sāguīe suo cū ceteris aplis ī cena cōmunicauit: qui cū te nosceret suū traditorē in mēsa te p̄monēs alijs discipulis nō reuelauit ī te adimplet̄ ꝓphetia ps. Os peccatoris ⁊ os dolosi sup me aptū est. Et iterū. Homo pac̄ mee in q̄ speraui q̄ edebat panes meos magnificauit sup me supplātatōnē. O scelestissime iuda p te ad p̄ncipes sacerdotū cōgregatos ꝓficisceris in volūtate emētiū q̄si vile mācipiū posuisti p̄ciū sanguis magri tui dicēs. Quid vult̄ mihi dare ⁊ ego eū vobis tradā? Jlli aūt ꝯstituerūt tibi triginta argēteos. vt adimpleret̄ illa prophetia Zach. xi. Et appenderūt mercedē meā triginta argēteos quoꝝ p̄cio appciat⁹ sū ab eis. O iuda pꝰuerse: quō te nō corrigūt denūciata supplicia quē pudor non vincit. Fili⁹ em̄ hoīs vadit sicut scriptū est de illo. Ue aūt hoī illi per quē tradet̄: bonū erat ei si nat⁹ nō fuisset hō ille. O discipule obstinatissime amplexaris eū a q̄ vis recedere: oscularis eū quē vis tradere. salutas eum quē vis occidere. Auges dolorē meū q: eū parat⁹ sim te in amicū recipere licȝ tam grauit̄ me offenderis: tu oīno me despecto abiēs te laqueo suspēdisti. Uidete q̄ si est dolor ⁊c. Septimū signū doloris xp̄i in passione ei⁹ est passibilitas morꝭ suoꝝ perpetratōe. Nā in xp̄o s̄m hūanā naturā ponit̄ duplex volūtas. s. sensualitatis q̄ participatiue dr̄ voluntas: ⁊ volūtas rōnis siue cōsideret̄ p modū nature siue p modū rōnis. Quadā aūt dispēsatōne filij dei ante suā passionē pmittebat carni agere ⁊ pati q̄ sunt ei ꝓpria ⁊ similit̄ pmittebat eib⁹ virib⁹ aīe agere q̄ erant eis ꝓp̄a. Uolūtas aūt sensualitat̄ refugit naturalit̄ dolores sensibiles ⁊ corpis lesionē: similit̄ etiā voluntas vt natura repudiat ea q̄ nature sūt ꝯtraria: etiam ea q̄ sunt s̄m se mala puta mortē ⁊ alia. Tamen qn̄q̄ volūtas p modū rōnis eligere potest ista ex ordīe ad finē: sicut etiā in aliquo puro hoīe sensualitas ei⁹ ⁊ etiā volūtas absolute ꝯsiderata refugit vstionē quā tn̄ volūtas s̄m rōnē eligit ꝓpt̄ finē sanitat̄. Uoluntas aūt dei erat vt xp̄s dolores passionis ⁊ mortē pateret̄ non q̄ ista essent a deo volita s̄m se s̄ ex ordine ad finē hūane salut̄. Unde xp̄s s̄m volūtatē sensualitat̄ ⁊ s̄m volūtatē rōnis q̄ cōsideraf̄ p modū nature aliud poterat velle q̄ de⁹: s̄ s̄m volūtatē rōnis q̄ est p modū rōnis semp illud volebat qd̄ de⁹. ppterea orabat dicēs. Paf̄ si vis transfer calicem hūc a me: verūtamē nō mea volūtas s̄ tua fiat. Luc. xxii. Nā simplicit̄ iudicabat eē meli⁹ q̄ p ei⁹ passionē impleret̄ volūtas diuina circa salutē hūani gn̄is ⁊ de hoc nō dolebat: s̄ dolor ei⁹ ⁊ agonia erat q: p iudeos q̄ excusationē ignorātie h̄re nō poterāt si eū occiderēt ista passio implēda erat. Habebāt em̄ legē ⁊ ꝓphetas q̄ hec vaticinabant̄. Nō em̄ erat excusabile peccm̄ eoꝝ: q: nō purū hominē occisuri erāt s̄ deo inferebāt ꝯsūptoēs Pone em̄ p̄ncipē loq̄ p verba ⁊ hec formari p lr̄as in carta aliq̄: ⁊ dirigi ciuitatib⁹ ⁊ aliquis inobediēs cartā disrumpat ad mortis sententiā deducet̄. nō tanq̄ carthā modo discerpens s̄ tanq̄ etiā v̄bū impiale disrūpēs nō q̄ secur⁹ sit iude⁹ tanq̄ purū hoīem crucifigēs. qd̄ em̄ videbat q̄ si cartha erat: qd̄ aūt in ea celabat̄ impiale v̄bū erat natū p naturam nō ꝓlatū p linguā. Jesus itaq̄ ꝓuidens malignitatē iudeoꝝ ꝯspirantiū aduer⁹ xp̄m sudat sanguinē in testimoniū malicie ipoꝝ vt q̄ fortior fuit agonia ī sudore sanguis eo grauior videret̄ culpa ī adunatōe agminis q: iam ꝯgregauerāt vniuersam cohortē ad capiēdū eū. Clamat q̄ ⁊ dic̄ illō Joh. xv. Si nō venissem ⁊ locut⁹ eis nō fuissem peccm̄ nō haberēt: nūc aūt excusationē nō h̄ēt d̄ peccato suo. Si opa nō fecissem in eis q̄ nemo

all⁹ fecit: pctm̄ nō haberēt. Nūc aūt ⁊ viderūt
⁊ oderūt me ⁊ patrē meū: vt impleat̄ sermo q̄
in lege eoꝝ script⁹ ē. quia odio habuerūt me
gratis. Sz o iudei fratres mei ⁊ dom⁹ pris
mei cur accingimini vt pugnetis aduersū me
Ecce sudor me⁹ sanguine⁹ fundit̄ in terrā. i.
sup vos terrena sectātes terrena perdere ti
mētes in expiationē pcti vr̄i q̄ ɔtra me ino-
centē cōspirastis. Nulli⁹ em̄ sm legē vestraꝫ
pctm̄ expiabit̄ nisi per sanguinē aīaliū. vt dr̄
in Leuitico. Pctm̄ aūt vestrū tāte grauitatꝭ
extitit vt nulli⁹ aīalis sanguis posset expia-
ri nisi sāguie puri ⁊ inocentꝭ hois q̄ oīno im
munis a pctō q̄lis ē sanguis me⁹. At vō cū
nō resipiscat nec desistat a morte mea ina-
niter sanguis me⁹ fundit̄: ɔtra quē a vobis
delinq̄t̄. Si sanguinē meū reqrit i redēptio-
nē aīarū vestrarū: ecce volūtarie illū sacrifi
co. Cur ḡ tentat illū crudelit̄ effundere i cō
dēnationē quē liberalit̄ sudo in expiationē.
Ideo videte si ē dolor similis sicut dolor me⁹.
Octauū signū doloris xp̄i i passione ē tri
stabilitas cordis discipuloꝝ dispsiōe. Nā de
lectatio diuine ɔtēplatōis: ita p dispēsatōeꝫ
diuine virtutꝭ retinebat̄ i mēte xp̄i ꝙ nō de-
riuabat̄ ad vires sensitiuas vt p h̄ dolor sen
sibilis excluderet̄ aut tristicia. Motiuū aūt
tristicie ē nocuū seu malū inter⁹ apphēsuꝫ
siue p rōnē siue p imaginationē. Sicut cum
aliquis tristat̄ de amissione grē vel pecunie
Aīa vō xp̄i apphendit aliquid vt nociuū ⁊
ɔtrū ad se sicut passio ⁊ mors ei⁹ fuit. Et etiaꝫ
ɔtrū ad alios sicut pctm̄ discipuloꝝ. Nihil em̄
phibet aliqd esse ɔtrariū volūtati sm se qđ
tm̄ est volitū rōe finis ad quē ordinat̄: sicut
medicina amara nō est volita sm se s3 solū
sm ꝙ ordinat̄ ad finē sanitatꝭ. Et sic mors
xp̄i ⁊ ei⁹ passio sm se ɔsiderata fuit inolūta
ria ⁊ tristiciā causans: lꝫ fuerit volūtaria in
ordine ad finē q̄ est redēptio hūani gn̄is. Qz
ḡ xp̄s i cena instituerat oēs aplos sacerdo
tes ⁊ p eis p̄cipue orauerat sicut p̄dixerat
petro. Ego rogaui p te petre vt non deficiat
fides tua. p̄dixerat etiā eis suā traditionē ⁊
ipoꝝ fugā. sm illō Zach. xiij. Percute pasto
rem ⁊ dispgent̄ oues. iđo cū dolore clamat
ad eos ⁊ dicit. O filij mei q̄s elegi de mūdo
q̄b⁹ manifestaui mysteriū regni dei. Tristis
est aīa mea vsq3 ad mortē. Tristor em̄ non
q3 mori debeo cū ad h̄ venerim s3 p scādalo
ruina ⁊ fuga oīm vestrū. Tristor q3 iā a me
spūalit̄ elongamini: cum corde mētiamini ⁊
ore. Dicit em̄ ꝙ nequaꝙ scādalizabimini.
nōne pphā dicit in ps. Longe fecisti notos
meos a me posuerūt me abominationē sibi
O petre nūc videns ɔstās ⁊ firm⁹ eē mecū
s3 hac nocte anteꝙ gall⁹ cātet bis: ter me ne
gabis. O discipuli mei q̄ exhortamini mori
p meūc nō potestis vna hora vigilare me-
cū. O vana fiducia vestra q̄d gladij duo vo
bis valebūt: cū req̄sit⁹ fuero cū latius facib⁹
armis lāceis ⁊ gladijs. Tristor nō q3 cōpre-
hendar a iudeis: s3 q3 me relicto in pudiciū
aīarū vestrarū oēs fugietꝭ. Tristor q3 q̄s eri
pui a faucib⁹ dyaboli a neq̄cijs mundi ɔtra
me isurgē video: ⁊ quē filiū dei credere debui
stis velut pctōrē abnegabitis. Tristor petre
q3 magꝭ timebis vocē vni⁹ ancille ꝙ timeas
me deū. Tristor petre q3 ab alto cōfessionis
mee diuinitatꝭ: corrues i baratrū abnegatio
nis mee hūanitatꝭ. Tristor dolore ɔmonia
vt sit vobis spes recōciliatōis. Quid em̄ est
dictu. Dn̄s respexit petrū nisi q3 vr⁹ huius
mee tristicie ⁊ doloris penetrabit ⁊ trāsfiget
cor petri post abnegationē mei ad tantā tri
sticiā ⁊ dolorē vt lachrymis cōpunctōis sa
num lauet reatū. Videte ḡ q3 non ē dolor ⁊c.
Nonū signū doloris xp̄i in passiōe ei⁹ ē
odibilitas saluatoris miraculoꝝ ostēsione.
Principes em̄ iudeoꝝ cognouerūt xp̄m sicut
demones cognouerūt eū esse xp̄m i lege p-
missuꝫ: q3 oīa signa videbāt in eo q̄ dixerāt
futura pphe. Mysteriū aūt diuinitatꝭ eius
ignorabant. sm illud i. Cor. ij. Si cognouis
sent nūꝙ dn̄ꝫ glie crucifixissent. ⁊ Act. iij. dr̄
Scio ꝙ p ignorātiā fecistis sicut ⁊ p̄ncipes vr̄i
Eoꝝ tn̄ ignorātia nō excusat eos a crimine
q3 eoꝝ ignorātia erat affectata. Videbāt ei
euidētia signa diuinitatꝭ ei⁹ s3 ex odio ⁊ inui
dia quā cōceperāt ɔtra xp̄m ea puertebāt ⁊
vbis ei⁹ q̄b⁹ se dei filiū fatebat̄ credere nole
bant. Vn̄ dixerūt ei. Sciētiā viarū tuarū no
lum⁹ recede a nob. Iob. xxi. Minores vō. i.
populares q̄ mysteriū scpture nō nouerant
nō plene cognouerūt ipꝫ eē nec xp̄m nec fi
liū dei. lꝫ aliq̄ eoꝝ etiā in eū crediderint: multi
tudo tn̄ in eū nō credidit. ⁊ si aliq̄ nō dubita
rent an ipe esset xp̄s ppt̄ signoꝝ multitudi-
nē ⁊ efficaciā doctrine. vt h̄r Ioh. vij. Tamē
postea decepti fuerūt a p̄ncipib⁹ vt eū nō cre
derent neqꝫ xp̄m neqꝫ filiū dei. Vn̄ ignoran
tia affectata nō excusat eoꝝ culpā s3 magꝭ eā
aggrauat. Ostēdit ei hoīeꝫ sic vehementē eē
affectū ad peccādū ꝙ nō vult ignorantiam
incurrere ne pctm̄ vitet: ⁊ iđo iudei eūtes ad
xp̄m vt eū capiāt ⁊ vinctū ducāt ad p̄ncipes

sacerdotū precauerūt nō solū tanq̄ hoīs xp̄i sꝫ etiā tanq̄ dei occisores. Clamat ꝗ xp̄s ⁊ dicit. O iudei pessimi q̄n venistis ad me capiendū cū tanṫ luminarib⁹ in medio vestrū existentē me videre nō potuistis: q̄m exceca uit vos malicia vestra. O malignitas ceca quō me cōprehēdere potuistis quē nec videre in medio vestrū exīstētē valuistis: Quid v̄tuti: q̄d potentie: q̄d diuinitati in me aduertistis vt nec mihi appropinquare potueritis? Radius q̄dā a diuinitate in faciē meā ꝓfluxit in quē aspicientes ceci facti fuistis. O iuda multitudine armatoꝝ veniēs vbi ē ꝓmissio tua ego cū vobis tradam: cur mihi nō appropinquas: Ecce non fugio: sꝫ in medio vestrū ꝑsisto. O infelices iudei ⁊ si me nō videtis ob claritatē vult⁹ mei q̄re vocē meā non agnoscit? O iuda prinue meū cōuersat⁹ fuisti: nūc autē vocē meā nō cognouisti. Unde hoc tibi nisi quia tu ⁊ ceteri satellites tui nō estis ex ouib⁹ meis: Oues mee vocē meam audiūt ⁊ cognoscūt me. Ecce nō fugio sꝫ ad vos spōte venio: parat⁹ vos recipere in meū collegiū. peccatū vobis indulgeo: sꝫ vos odio aduersum me indurati nō cognoscitis. ergo quē q̄ritis? Cur obmutescitis? Adhesit lingua vestra faucibus v̄ris. Ut aūt sciatis me verū filiū dei q̄ aperit os mutoꝝ: ⁊ linguas infantiū facit disertas: licētiā loq̄ndi vobis cōcedo. Illi aūt voce magna dixerūt. Jesum nazarenū. O filij dyaboli cū dixi vob̄ Ego sum cur me nō cōprehendistis? Ubi militū cohors: vbi terror ⁊ munimē armoꝝ vestroꝝ? Una mea vox turbaꝫ odijs ferocē: armisq̄ꝫ terribilē sine vllo telo ꝑcussit reppulit ⁊ strauit. Cur latentē virtutē diuinitat̄ nō agnoscitis? Et sicut ad v̄bū meū cecidistis retro: sup̄ in terrā corporaliter: sic cōuerti debuistis a peccato v̄ro cordialiter. Cur nō cōprehēdistis discipulos meos vos timētes? nisi q: mandaui vobis. Sinite hos abire illesos. Nō eñ per eos mūdus debet redimi sꝫ p me q: ideo missus sum. Fili⁹ q̄dē hoīs venit dare aiaꝫ suā p multis. Quia vero indignos vos facitis huī⁹ redemptiōis. Ideo videte si ē dolor ⁊c.

Decimū signū doloris xp̄i in passione ei⁹ ē cecitas pectoris in iesu cōprehensione. xp̄us enim fuit causa sue passionis ⁊ mortis indirecte. sꝫ quia non impediuit cū impedire posset. Sicut si aliquis dicat aliū perfundere quia nō claudit fenestrā p quā imber ingredit. Poterat eñ xp̄s suā passionē ⁊ mortem impedire. Primo quidē aduersarios reprimēdo vt eum aut nō vellent aut nō possent interficere. Secundo quia spiritus eius habebat potestatē cōseruādi naturā carnis sue ne a quocūq̄ꝫ lesiuo inflicto opprimeret qd̄ quidēꝫ habuit aīa xp̄i: q: erat verbo dei cōiuncta in vnitate ꝑsone. quia ergo aīa xp̄i nō repulit a ꝓprio corpe nocumentū illatū sꝫ voluit q̄ natura corporalis illi nocumento succūberet. Ideo dic̄ Job. x. Nemo a me tollit aīam meā sꝫ ego pono eā. xp̄s eñ simul ⁊ violentiā passus ē vt a peccatorib⁹ cōprehēderetur: ⁊ tandē occideret: ⁊ tñ voluntarie comprehensus ē ⁊ mortuus q: violentia corporis ei⁹ illata est q̄ tñ tantū corpori ei⁹ preualuit q̄ntū ipe voluit. Iudei aūt ꝑsecutores xp̄i directe ex malicia eum occiderūt: q: sufficientem causam mortis ei intulerūt cū intētōne occidendi ipm ⁊ effectu subsequente. sꝫ q: ex illa causa est mors subsecuta: ideo veniūt nūc ad comp̄hendendū eum. Clamat ergo xp̄us ⁊ dicit. O ceci iudei nōne cognoscitis me esse verū filiū dei? Ecce petr⁹ discipulus me⁹ aggredit malchū seruū pōtificis cui abscidit auriculā dextrā. Cur ipm nō detinetis cur ipm illesū abire ꝑmittitis? Cur de eo nō vlciscimini? cur ipm non permittis. O insensati iudei excidetur a vobis auricula dextra q: p infirmitatē mee humanitat̄ quā foris videtis dexterā mee diuinitatis audire non potestis. Excidetur autē a petro gladio verbi dei qui non est passus me ꝓpherā estimari sed dei filium docuit fideli confessione signari. Et ego restitui malcho auriculam demonstrans si conuertamini vos quoq̄ꝫ posse sanari: sed maledict⁹ furor vester ⁊ pertinax: q̄m nec maiestas miraculi: nec beneficij pietas potuit corda vestra emollire. Nunq̄d potui pietatis obliuisci qui nec sum passus meos hostes vulnerari: Uos mortem iusto infertis qui peccatorum vulnera sanat. Sꝫ hec est hora vestra: quia qui male agit odit lucem. Hec est hora qua sub pedibus vestris aperiatur terra ⁊ vos absorbeat in ꝓfundū tenebraruꝫ vt olim sub chore dathan ⁊ abyron. Uerūtamen misericorditer vobiscum ago si forte conuertamini ⁊ redeatis ad cor. Hec est hora qua legiones angelorum velut flāma ignis vos perimant: sed expectat vos dominus deus vester vt misereatur vestri. Hanc horam vobis elegistis in qua luminaria celi verentur ⁊ erubescant tantum nephas aspicere. O dementia iudeorum si iuste me queritis occidere: cur nō expectatis

dicem. si iniuste cur nō confitemini iniusticiā
vestrā dño: ꝛ ipse remitteret iniq̄tatē peccati
vestri. O ingratitudo detestanda tanq̄ ad
latronē existis cū gladijs ꝛ fustibꝰ compre
hendere me: q̄ diu fui vobiscū in tēplo dei nō
me tenuistis: q2 verba q̄ vos docebā spūs ꝛ
vita sunt ꝛ corda vr̄a ad penitentiā emollie
bant. Un̄ dicebāt. Nūq̄ sic locutꝰ est homo
nūc aūt existis a tēplo dei: existis a via veri-
tatis: lumē iusticie nō lucꝫ vob: lassati estis
in via iniquitatis ꝛ perditōnis: qui ligastis
me ne vos a vinculis peccōꝝ vestroꝝ soluā.
Propterea Ezechiel ꝓpha. iij. c. dicit sic. Fi-
li hoīs ecce data sunt super te vincula ꝛ liga
bunt te in eis. O grauis cecitas iudeoꝝ: qui
dn̄m ligatis vt vīcula peccōꝝ vestroꝝ nō dis
rumpat: qd̄ si fiat quō sacrificabitis dño ho
stiam laudis: quō nomē dn̄i inuocabit: ps.
Disrupisti vīcula mea tibi sacrificabo hosti-
am laudis ꝛ nomē dn̄i inuocabo. Dolor me
us est q2 cū in mūdū venerim vt peccā vestra
tollerē. ſm illud ps. Dn̄s soluit compeditos
dn̄s illuminat cecos: nūc me ob duriciā cor-
dis vestri ligatis ne vos soluā: videte itaqꝫ
si est dolor ꝛc. R Undecimū signū dolo-
ris xp̄i in passione eius ē vilitas seruitoris
in dn̄i subsānatiōe. Nā obediētia q̄uis im-
portet necessitatē respectu eiꝰ qd̄ precipit: tn̄
importat volūtatē respectu impletōnis p̄ce
pti ꝛ talis fuit obedientia xp̄i. Nā eiꝰ passio
ꝛ mors ſm se ꝯsiderata naturali volūtati re
pugnabat: volebat tn̄ xp̄s circa hoc dei volū
tatē implere. ſm illd̄ ps. Ut facerē volūtatē
tuā deꝰ meꝰ volui. Et hoc ꝯueniebat iustifica
tioni hūane: vt sicut p vniꝰ hoīs inobedien
tiā peccōres cōstituti sunt multi: ita ꝛ p vniꝰ
obeditionē iusti ꝯstituant̄ multi. vt dr̄ Ro-
man̄. v. Conueniebat etiā reconciliationi dei
ad homies. ſm illd̄ Rom̄. v. Recōciliati su
mus deo p mortē filij eiꝰ. s. inq̄tū ipa mors
xp̄i fuit quoddā sacrificiū deo acceptissimuꝫ
ſm illud Eph. v. Tradidit semetipm̄ p nob
oblationē ꝛ hostiā deo in odorē suauitatis.
Obediētia vero oībꝰ sacrificijs p̄fert̄. ſm il
lud. i. Reg. xv. Melior ē obediētia q̄ victi-
me: ideo ꝯueniebat vt sacrificiū passionis ꝛ
mort xp̄i ex obedientia pcederet. Conuenie
bat etiā victorie xp̄i q̄ de morte ꝛ actore mor
tis triūphauit. Nō eīn miles vincere poterat
nisi duci obediret: ꝛ ita hō xp̄s victoriā obti
nuit p h̄ q deo obediuit. ſm illd̄ Prou. xxi.
Uir obediēs loq̄t̄ victorias. Clamat ergo xp̄s
ꝛ dicit. O pōtifices ꝛ sacerdotes nō veni sol
uere legē ſʒ adimplere. vsqꝫ ad hūc diē serua
ui vobis honorē: q̄uis nec timorē dei nec co
gnitionē mei seruaueritis. O anna cur me de
doctrina mea interrogas q̄si nō audieris q̄ lo
cutꝰ sum. Ego palā in synagoga docui q̄m
si crederet̄ moysi crederent̄ vtiqꝫ ꝛ mihi. De
me eīn ille ꝓphetauit. O scelerate pontifex
nōne moyses dedit vobis legem: ꝛ nemo ex
vobis facit legē. Lex eīn dixit. Innocentē ꝛ
iustū nō cōdenabis. ab illo eīn die q̄ iustis
ꝯ filiū aduersum me: firmastis me inaudito
occidere. Quis statuit aliq̄d inaudita parte
altera? Et si equū iudicauerit: haud equus
fuit. Ego cū leprosuꝫ mūdassem mādaui ei
dicēs. Uade ostēde te sacerdoti ꝛ offer mu-
nus. Humilitatē atqꝫ obediētia docui sacerdo
tem appellās quē sciebā sacrilegū. nunc aūt
subditꝰ passioni quā p̄dicaui: obediētiā ꝛ hu
militatē seruādā indicaui. Cū eīn tibi essem
p̄sentatꝰ: seruꝰ tuꝰ malchꝰ me in maxillā ꝑ-
cussit q̄ si male respōdissēꝫ pōtifici. Nihil tn̄
cōtumeliose locutꝰ sum in p̄sonā pōtificis: ſʒ
sic inocētiā meā tutatꝰ suꝫ dicēdo. Si male
locutꝰ suꝫ exprobra de malo: si aūt bn̄ q̄d me
cedis? O ingratissimū genꝰ hoīm: retribuit
mihi mala p bonis. Doleo vehementer q̄m i
iudicio penitꝰ vestrū testificabit̄ cōtra vos ꝛ
de malo culpe qd̄ cōtra me ppetrat̄ ꝛ de ma
lo pene qd̄ mihi nunc irrogat̄. Doleo maxie
q2 quoꝝ debeo esse causa saluatiōis: occasio-
naliter video esse testis pditōis. Doleo q2 nō
causa cognoscēde veritat̄: ſʒ vt me romano
p̄sidi accuset̄ tēptādo examinat̄. Nō est mo
do tp̄s doctrine exq̄rende: ſʒ malicie in dam
natōnē vestri explende. Ideo videte si est do
lor similis ꝛc. Duodecimū signum doloris
xp̄i in passione eius est falsitas accusatoꝝ ꝛ
maligna occasiōe. Si eīn innocēs false accu
set̄ ꝛ ꝯdānet̄: magis patit̄ ꝛ dolet q̄ si reꝰ iu-
dicet̄: q2 licꝫ inocētia patientē minuat dolorē
passionis q̄tū ad nūerū eo q dū nocēs pa-
tit̄ dolet nō solū de pena: ſʒ etiā de culpa. In-
nocēs aūt solū de pena: tn̄ dolor in eo auget̄
ex inocētia inq̄tū apphēdit nocumētū illa-
tū vt magis indebitū. Un̄ etiā alij sunt magis
repbēsibiles si ei nō cōpatiunt̄. ſm illd̄ Esa.
lvij. Iustꝰ perit ꝛ nō est q̄ recogitet in corde
suo. Auget̄ etiā in eo dolor q̄n videt se iniu
ste amittere qd̄ cūctis opibꝰ est p̄ciosiꝰ. s. fa-
mā. Meliꝰ est nomē bonū q̄ diuitie multe:
xp̄s aūt inocent passꝰ ē. ſm illd̄ Hieremi. xi.
Ego q̄si agnꝰ māsuetꝰ q̄ portat̄ ad victimā.
Clamat ergo ꝛ dicit. O insensati iudei nōne is

stificasti me apud vos dicēs. Quis ex vobis
arguet me de pctō: quō ḡ nūc vestris insidijs
formā iudicij ɔtra me imponitis? Ecce nūc co
rā vobis ligat⁹ adduct⁹ expecto si qd aduer
sum me vere dicat. In h̄ x̄o iudicio quō ve
ritatē exqris quā ligatā tenetis? h c vestrā ra
biē tāq̄ x̄ira: inimicā deponite: qm̄ ira ē ad-
uersatrix ɔsilij. O iusticia legis quō ṗncipes
tuos palam fallentes nō abijcis aut punis?
Princeps sacerdotū cayphas τ oē ɔciliū q-
runt causas vt me morti tradāt. τ nō iueniē
tes nouissime falsos adducūt testes: q dicūt
hic dixit. Possū destruere tēplū dei τ i triduo
reedificare illud. O testes iniq quō mētita ē
vobis iniqtas. fm illō ps. Insurrexerūt i me
testes iniq τ mētita ē iniqtas sibi. Et iterū.
Surgētes testes iniq q ignorabā interroga
bant me. Et fortes qsierūt aīaʒ meā τ non
ṗposuerūt deū ante ɔspectū suū. In ip̄is ver
bis calūniant vt pauc addit vel mutat q̄si
calūniā faciāt ego em̄ dixi. Soluite tēplū h̄.
vnū em̄ ad vos ptinet. s. destructio tēpli: in q
grauit peccatis: q: pditio tua ex te israel. aliud x̄o
mihi seruabat. s. reedificatio: q: ex me tantū
auxiliū tuū τ saluatio. O ceci iudei quō non
aduertit ad testimonia vr̄a q adducit: s ap
ta mēdacia nō sūt respōsione digna. O stul
ti τ obdurati corde me adiurat nō veritateʒ
desiderātes: s calūniā ṗpetrātes vt dicā vob
sum ver⁹ fili⁹ dei. Noui inq̄ vr̄a ṗcordia qui
nō credidistis opib⁹ min⁹ credet smonib⁹:
verūtamē dico vobis Amodo videbit filiū
hoīs sedētē a dextris x̄tutē dei τ veniētē i nu
bib⁹ celi. Pōtificē aūt quē de solio sacerdota
li furor excusserat eadē rabies ad scindēdas
vestes ṗuocat: ipi accusantes: ipi discutien-
tes: ipi sentētiā ṗferētes firmauerūt me reū
esse mortē quē inocētē nouerāt. Ecce videte
si ē dolor τc. L Decimūtertiū signū dolo-
ris xp̄i i passiōe ei⁹ est puritas doloris ex in
digna offensione. In alijs em̄ patiētib⁹ mi-
tigat tristicia interior τ etiaʒ dolor exterior
ex aliq ɔsideratōe rōis p quādā deriuatiōeʒ
seu redūdātiā a supiorib⁹ virib⁹ ad inferio-
res qd in xp̄o patiēte nō fuit. vnicuiq; em̄ vi
rium ṗmisit agere qd ē sibi ṗpriū. sicut Da-
mascen⁹ dic. Licet em̄ martyres dei grauio-
res τ diuturniores passiones sustinuerūt q̄
xp̄s. sicut pz de Laurētio q est assat⁹ in craticu
la τ de vincētio cui⁹ carnes sūt vngulis ferre
is lacerate: tn̄ dolor xp̄i ē maior: q: illi p deo
moriūt τ xp̄s p homie: Illi p deo dil gē. e et
ṗemiāte: xp̄s p hoīe odiēte τ exprobrāte.
Illi moriunt sine culpa non tn̄ sine causa eo
q̄ causā traxerit ex pctō originali: xp̄s aūt si
ne vlla culpa τ sine causa. Illi moriunt mor
te ɔsueta: xp̄s pena morte studiose iuēta. Il-
li moriunt τ patiunt ab inimic: xp̄s aūt ab
amic τ inimicis. Illi patiunt s nō illudunt:
xp̄s aūt nō solū patit s etiā illudit. fm illud
Thren. iij. Dedit pcutiēti se maxillā satura-
bit opprobrijs Et abdie. i. Oēs viri federis
tui illuserūt tibi inualuerūt aduersū te viri pa
cis tue. Clamat ḡ xp̄s τ dic illō Esa. l. Cor-
pus meū dedi pcutiētib⁹: τ genas meas vel-
lentib⁹. faciē meā nō auerti ab icrepātib⁹ τ
ɔspuētib⁹ i me: idō posui faciē meā vt petrā
durissimam. O crudeles iudei τ impij me li
garis vt latronē: pcutit vt garsionē: derideti
vt fatuū: cōspuit vt leprosū: vultū meū spu
inqnat: manib⁹ pcutit: velo p derisione ope
ritis: nec amaris x̄bert⁹ parcit. Attēdite q:
volo ɔspui vt vos lauē: volo velari vt vela-
men culpe origīalis a vob auferā. Tota no-
cte me flagellat. fm illō ps. Et fui flagellat⁹
tota die τ castigatio mea i matutinis: vt fla
gella diuine iusticie a vobis eripiā. Videte
itaq; qm̄ nō est dolor sicut τc. Decimū
q̄rtū signū doloris xp̄i in passione ei⁹ est di
gnitas recōciliatoris vite corporal amissiōe
Vita em̄ corporalis xp̄i fuit tante dignitat
ṗcipue ṗpt diuinitatē vnitā q̄ de ei⁹ amissi-
one etiā ad horā mag est dolēdū q̄ de amis
sione alteri⁹ hoīs p q̄tūcūq; tps Vn̄ τ phs
iij ethicoꝝ dic q̄ x̄tuos⁹ tāto pl⁹ diligit vi
tā suā q̄to se scit eē meliorē: τ tn̄ eā exponit
ṗpt bonū x̄tutis. Et silr xp̄us vitā suā maxie
dilectā exposuit ṗpt bonū charitat fm illō
Rom. v. Recōciliati sum⁹ deo p mortē filij
ei⁹. Clamat ḡ xp̄s τ dic. O scelerati iudei q̄
solliciti estis i malo. tota nocte inuigilastis
circa mortē meā: s q: h nō valuistis p vos ip̄os
nūc mane facto putātes p mortē extinguere
meā doctrinā τ fidē apō eos q crediderūt me
esse verū filiū dei in ɔciliū adducit vt roma-
no ṗsidi occidēdū tradat. O indignū τ in-
felix ɔciliū de q ps dic. Cōciliū malignātiū
obsedit me. O filij scelerati idō me nō occulte
occidistis q: glie mee detrahere studuistis.
O impia cecitas alienigene iudic ṗtorio cō
taminari timuistis τ fratris inocent sāguinē
fundē nō erubuistis. Nūqd vos imunes a
pctō iudicat q alieno me occidēdū ṗsentat
Si p romanos qb⁹ subiecti estis ptās occi-
dēdi ē vob interdicta: cur nō aduertitis messiā
fm ṗphetiā iacob patris vr̄i aduenisse? An

nesciuis qm̄ ille ad mortē me non odēnaret
nisi iudiciū vestrū me dignū morte iudica
ret. Uidete itaqꝫ si ē dolor ꝛc. Decimūqn
tū signū doloris xp̄i in passiōe ei⁹ est celebri
tas eius legꝭ trāsgressione. Nā in ipo modo
passiōis xp̄i pfigurat⁹ ē effect⁹ rōnis. Prio
em̄ passio xp̄i effectū salutꝭ habuit in iudeis
quoꝝ plurimi i morte xp̄i baptizati sūt. vt pꝫ
Act.ii. ꝛ iiij. Scḋo vo iudeis pdicantib⁹ effe
ct⁹ passiōis xp̄i trāsiuit ad gētes ꝛ iō ꝯueni
ens fuit vt xp̄s a iudeis pati icipet ꝛ postea
iudeis credētib⁹ p man⁹ gētili i ei⁹ passio fi
niretꝰ. q̇ tradito istanꝰ accusabāt eū o q̄tuor
Prio qꝫ esset malefactor ꝛ deceptor gētis iu
daice. Scḋo qꝫ phiberet tributa dari cesari.
Tertio qꝫ eēt rex iudeoꝝ ꝛ sic se diceret regē
iudeoꝝ. Quarto qꝫ ꝯuerteret ppl'm a via ve
ritatꝭ a galilea vsqꝫ i iudeā. Pylat⁹ aūt h̄ au
diēs dixit. Qm̄ ad vestrū iudiciū ptīet ꝛ su
perbiꝭ accipite eū vos q̇ legē habetꝭ ꝛ b̄m le
gē vr̄am ꝯdānate eū. Illi aūt dixerūt. Nob̄ n̄
licꝫ iterficē quēq̄. Intellexerūt em̄ sibi nō lice
re iterficē quē p ppr̄ festi dei sctitatē quā ce
lebrare iā ceperāt. Etiā volebāt eū occidi nō
tā p trāsgressorē legꝭ s̄ tāq̄ publ. eū hostē q̄r
regē se fecerat de q̇ nō erat eoꝝ iudicare vel
q̄r nō licebat eis crucifigē qḋ cupiebant s̄ la
pidare vt i stephano fecerūt. Clamat ḡ xp̄s
ꝛ dic̄. Pro tātis ꝛ talib⁹ bn̄ficijs q̇ apḋ vos
gessi vocatꝭ me seductorē. Accedant leprosi
q̄s mūdaui: accedat cec⁹ nat⁹ ꝛ alij ceci q̄s il
luminaui. Accedat hō triginta octo ānos ha
bens i infirmitate quē sanaui. accedāt mor
tui q̄s suscitaui. accedāt demoniaci a q̇b⁹ de
monia eieci: ꝛ alij q̄s a varijs lāguorib⁹ cu
raui. dicāt hij om̄es an seductor an saluator
ppl'i fueri. O igrati ꝛ mēdaces iudei iuidia
ꝛ malicia ꝯcecati corā q̇b⁹ vtutes ꝛ miracl'a
feci ꝯdēnatꝭ eū quē hō gētilis ignar⁹ legꝭ dei
absoluere conat̄. Cur tā celebre festū ꝯtami
naris: ita ne oēꝫ sensū pdidistꝭ vt iḋo vos a
sāguine inocentꝭ inotios eē credatꝭ q̄r eū fū
dendū p alienigenā acclamatꝭ. O imēores
liberatōis vr̄e ab egypto q̇ sub dura s̄uitute
pmebamini: nūq̇d deo reddere vices meo sā
guine arbitramini: Nōne voluistꝭ me rapē ꝛ p
ficere vob̄ i regē: Accusare ḡ vos ipos ꝛ p tā
execrādo scelere penas luite. ego āt aufugi
a vob̄: qm̄ regnū meū n̄ ē de h̄ mūdo. O py
late ne metuas tibi auferri regnū mūdi per
me q̇ veni vt cōferā regnū. videte itaqꝫ si ē
dolor ꝛc. M Decimūsextū signū doloris
xp̄i i passiōe ei⁹ ē prauitas illusoris cōtume
liarū illatōe. mirū q̇ ppe laborauit i mūdi re

dēptōne saluator nec i eiꝰ mūdi fabrica tāte
fatigatōnis materiā assūpsit. Illic ei dixit ꝛ
facta sūt. hic vo i dictꝭ suis sustinuit ꝯtradicto
res: i factꝭ obs̄uatores: i tormentꝭ illusores ꝛ
in morte exprobratores. vt dic̄ Ber. sup cā
tica. Xp̄s em̄ a pncipio ꝯceptōis sue meruit
nob̄ salutē etnā s̄ ex pte nr̄a erāt īpedimēta
q̄dā q̇b⁹ impediebaꝰ ꝯseq̄ effectū pcedētiū
meritoꝝ. Un̄ ad remouēdū illa ipedimenta
oportuit xp̄s pati q̄r passio xp̄i habuit aliquē
effectū quē n̄ habuerūt pcedētia merita nō p
pter maiorē charitatē: s̄ ppr̄ gen⁹ operis qḋ
erat ꝯueniēs tali effectui: q̄r dedit nob̄ exem
plū charitatꝭ: obedientie. hūilitatꝭ: ꝯstātie: iusti
cie ꝛ ceterarū vtutū i passiōe xp̄i ońsarū q̇
sūt necessarie ad hūanā salutē. Un̄ pass⁹ ē i
honore ꝛ glīa p irrisiones ꝛ ꝯtumelias ei il
latas vt disceremꝰ mūdi glīaꝫ ꝛ honorē ꝯtē
nere b̄m illḋ Pauli. Spectaculū facti sum⁹
mūdo ꝛc. Clamat ḡ xp̄s ꝛ dic̄. O scelestissi
mi iudei: hō gētil' me indignū morte iudicat
dicēs vob̄ a pte. qm̄ nullā causā mortꝭ inuenio
in homie isto: ꝛ ecce remittit me ad herodē.
Gētiles illi cōpatiūtꝰ imo me reuerētꝰ sub q̄
rū ptāte estꝭ cupiētes aliq̇d diuinitatꝭ et me
videre. Ego vo idignos illos iudicās misteri
orū regni dei nihil hoꝝ feci q̄ illi curiose pꝯpo
scerāt. Cūqꝫ herodes i multꝭ b̄mōib⁹ me int
rogasset nihil r̄ndi legē obs̄uās q̄ ydolatris
sacramēta dei cōicare phibet neqꝫ salutādū
quēpiā ꝯcessit. Si r̄ndissem eū: iqꝫ e manib⁹ vr̄is
eua sissē. pori⁹ p obs̄uātia legꝭ mori volui qꝫ
infecta lege viuere. Malui fatu⁹ ꝛ isipiēs a
gētili hoie despici qꝫ sapiēs ꝛ prudēs despici.
Doctrīa mea ꝛ miracl'a i puericia mea vos
in admiratōeꝫ deduxerūt: i etate iā pfecta ma
iora facta vos i vecordiā ꝯuerterūt vt me fa
tuū idutū veste alba ꝛ arūdine i manu data
ad pylatū remitteret. O puēritas iudeoꝝ lꝫ he
rodes me fatuū existimauerit: isanos tn̄ vos
adiudicauit fatuū sequētes: fatuū accusātes:
fatuū nemi nocētē morti adiudicātes. lꝫ gē
tiles me fatuū existimarēt morte tn̄ idignū
putauerūt. O ipia iudeoꝝ rabies ꝛ fatuū ꝛ di
gnū morte iudicastꝭ. videte itaqꝫ si ē do. ꝛc.
Decimūseptimū signū doloris xp̄i i passiōe
ei⁹ ē dignitas satisfactoris seditiosoꝝ cōpa
tione. xp̄s ei ad h̄ i mūdū venerat vt p pctīs
nr̄is deo offēso satisfaceret. ps. Que nō rapui
tūc exoluebā. Ille aūt pp̄e satisfacit p offēsa
q̇ adhibet offēso id qḋ eq̄ vel magꝭ diligit qꝫ
oderit offēsā: xp̄s aūt ex charitate ꝛ obedie
tia patiēdo magꝭ aliq̇d deo exhibuit qꝫ exige
ret recōpēsatio toti⁹ offēse hūani gn̄is. Pri

mo q̄dē ex magnitudine charitatꝭ ex q̄ patie-
baf. Scd̄o ꝓpt dignitatē vite sue qua ꝓ sa-
tisfactōe ꝑnebat q erat vita dei ꝛ hois. Ter-
tio ꝓpt dolorē magnitudinis assūpti. Aliqñ
eñ dolor ē ꝓbabil. vt ꝓbat Aug. li. xiiij. de ci
ui. dei. qñ ꝓcedit ex sc̄o amore: vt puta cū qs
dolet ꝛ mistaf de pctis ꝓprijs vel alienis. as-
sumif etiā vt vtilis ad finē satisfactōis ꝓ pec
cato. ſm illud. ij. Cor. vij. Que ſm deū ē tri
sticia pniam i salutē stabilē opaf. Et iō xp̄s
vt satisfaceret ꝓ pctis nr̄is assūpsit dolorē
maximū q̄tītate absoluta nō tñ excedētē re
gulā rōis. Etiā dignitas carnis xp̄i nō ē esti
māda solū ſm carnis naturā: ſ ſm ꝑsonam
assumētē. s. inq̄tū erat caro dei ex q̄ hēbat di
gnitatē infinitā. Clamat ḡ xp̄s ꝛ dic̄. O in-
durati iudei ecce herodes vos vacuos remi
sit ad pylatū: nihil dignū morte i me reperi-
ens. Erubescite atq; ꝯfūdimi qm̄ iniq̄tates
vr̄e iā vniūso orbi patefiūt. latēs mea diuini
tas hoꝝ p̄ncipū volūtates imutauit: vt q̄ p̄-
mo inimici fuerāt in amicicīā redeāt. O ceci
iudei corā vob̄ pylat⁹ me interrogās sup his
de q̄b⁹ me accusat, testimoniū ꝓbibuit dicēs.
Nullā causā inuenio in hoīe isto: ſ neq; hero
des: nam remisit eum ad nos. Pietas nulla
emollit vos nō flagella: nō ludibria q̄b⁹ affi-
ciot: ab effusiōe sanguīs inoīj cōpescit̄ vos
O gēs ꝑfida me q̄ tot būficia vob̄ ꝑtuli inf
q̄s inocenf viri ad mortē dānat. barrabā
aūt homicidā ꝛ viꝝ sediciosū donari festiui
tati acclamat. Offert vob̄ optionē pylat⁹ di
mittēdi quē vult: latronē an xp̄m saluatorē.
O filij dyaboli ꝑcōrē vobis ꝑficiꝭ ad etnā
dānatōne satisfactorē abijcit: vñ pctī ꝓpicia
torē ad etnā saluatōez. Uidete itaq; si ē do
lor. sic ꝛc̄. *Decimūoctauū* signū doloris xp̄i
in passiōe ei⁹ ē ptās seductoris ipieꝝ obsti-
natōe. Licz ei dyabol⁹ iniuste sua seruit hoiez
tñ bō ꝓpt pctm̄ iuste erat sub ſuitute dyabo
li detenet⁹ a deo: iō ꝯueniēs fuit vt ꝓ iustici
am bō a ſuitute dyaboli liberaref xp̄o satis
faciēte ꝓ ipo ꝑ suā passionē. Fuit etiā ḃ ꝯue
niēs ad vincēdā supbiā dyaboli q̄ ē desertor
iusticie ꝛ amator potēcie: vt xp̄s dyabolū vi
ceret ꝛ hoiez liberaret ſ ꝑ solā potētiā diuini
tatis: ſ etiā ꝑ iusticiā ꝛ humilitatē passiōis.
Dyabol⁹ ei excessit modū ptātis sibi tradi-
te a deo machinādo i morte xp̄i q̄ nō hēbat
meritū morē cū eēt absq; pctō. vñ Aug. xiij
de tri. c. xiiij. Justicia xp̄i dyabol⁹ vict⁹ ē q: cū
in eo nihil morte dignū inueniret occidit euꝫ
tñ. ꝛ vtiq; iustū ē: vt debitores q̄s tenebat
liberi dimittanf in eū credētes: quē sine vllo
debito occidit. clamat ḡ xp̄us ꝛ dic̄. O iudei
impij alienigene vos iniultos ĩuidos ꝛ raci
dos existimātes mē iustū ꝛ innocētē accla
māt. Ecce ꝑcula vxor pylati mittit ad eū di-
cens. q̄d tibi ꝛ iusto illi. Ecce iudas q̄ me tra
didit vob̄ dic̄. Peccaui tradēs sāguinē iustū
vos autē malicia pleni dicit me deceptorē ꝛ
seductorē. O q̄tā ptātē exercet in vos sedu
ctor ille dyabol⁹ concitāo vos ad clamādū.
Tolle tolle crucifige eū. Pylat⁹ vidēs inocē
tiā meā nitif me liberare. Pr̄io iudicij muta-
tione cū me misit ad herodē. Scd̄o ꝑ criminis
amotionē cū dic̄. Nullā causā mortꝭ inuenio i
hoīe isto. Tertio ꝑ correptōez cū dic̄. Corri
piā eū ꝛ dimittā. Quarto ꝑ ꝑsonarū cōpari
onem: ꝓferēs barrabā latronē mihi inocēti.
Quinto ꝑ sentētie dilatōez sepi⁹ vos interro
gans q̄d mali fecissem vt sic rediret ad cor.
O magꝭ ipioꝝ obstinatio nō solū me occidē
ſ etiā crucifigere q̄rit vt pedib⁹ ac manibus
ad lignū cōfixis morte vexer ꝓductiore do-
lor cru⁹ finiaf ꝛ i cruce diu videar. O īmani
tas sceleris vsq; ad crucifigēdū saluatorē se-
uitia q̄si ſ eēt iust⁹ ꝛ saluator. videte ꝛc̄. N
Xix. signū dolo. i passiōe xp̄i ē dolositas re
orū excusatōe. Nā iudas tradidit xp̄z nō py
lato ſ p̄ncipib⁹ sacerdotū. ſm illō Job. xviij
Gēs tua ꝛ pōtif ces tui tradiderūt te mihi.
hoꝝ tñ oīz pctm̄ fuit mai⁹ q̄ pylati q̄ timo-
re cesaris xp̄z occidit. ꝛ etiā q̄ militū q̄ mā-
dato ꝑfidis xp̄z crucifixerūt: nō ex cupiditate
sic iudas: nec ex inidia ꝛ odio sic p̄ncipes sa
cerdotū. Licz aūt xp̄s voluerit suā passionē
tñ voluit eā sic de⁹ nō aūt iniquā actionē iu-
deoꝝ voluit. Et iō occisores xp̄i ab iniusticia
nō excusāf. vñ ille q̄ occidit hoīez iniuriā fac:
non solū hoī ſ et deo ꝛ reipublice: sic et ille q̄
occidit seipz. vt dic̄ ꝑhs. v. ethic̄. Uñ dō dā-
nauit illū ad mortē q̄ nō timuerat mittē ma
nū vt occidēt xp̄z dn̄i q̄uis eo petēte. vt le-
git. ij. Reg. i. Ita pctm̄ iudeoꝝ i occisiōe xp̄i
valde ḡuaf. vñ sup illō Mat. xxiij. Et vos i-
plete mēsurā p̄rm̄ vr̄oꝝ dic̄ Crī. q̄tū ad q̄ti-
tatē excesserūt mēsurā patrū suoꝝ: illi ei hoies
occiderūt: isti deū crucifixerūt. clamat ḡ xp̄us ꝛ
dic̄. O iudei dolosi: pylat⁹ q̄ cogif ꝯ me fer-
re sniaꝫ ſ dānat oblatū. ſ arguit iniusticiā ef-
ferētiū. iustū eē ꝓnūciās quē crucifigēdū peti
tis. Ecce accipit aquā lauat man⁹ suas corā
vob̄ me inocētē ꝓstās dicēdo. inocēs ego
sū a sāguine iusti hui⁹. o pylate ſ neq; inocēs
eris ab effusione sanguīs mei. ecce dolū ad-
uertis iudeoꝝ: sedicio oriturrebellionis tibi
contra cesarē crimen impingif verba tua te

condēnant: qm̄ si iustus sum ergo iudei rei sunt: ergo liberādus sum et nō iudicandus: dimittendus et nō crucifigēdus. Sciebas enī q̄ p̄ inuidiā tradidissent me tibi dicētes. Ecce mundus tot' post eū abijt. O ceci iudei sanguinē meū fundis expetētes vltionē quē fundere venerā ad petōꝝ remissionē. dicitis enī. Sanguis ei' sup nos et sup filios nr̄os. O indurati iudei iste sanguis quē fusuri estis non ē me' sm diuinitatē: sed est vester sm hūanitatem. Iste sanguis ē me' p̄ hūanitatis assumptionē: sed est vester p̄ redemptionē. Iste sanguis nō est ɔtra vos sed p̄ vob. Iste sanguis nō est allat' ad maledictionē: sed ad homis recōciliationē. Iste sanguis nō est sup vos in cōdēnationē: sed ad petōꝝ iustificationem. Iste sanguis ē efficax p̄ciū ad ɔmerendam mīsericordiā: nō ad petendā vindictā. O crudeles iudei et si mihi non cōpatimini saltē filioꝝ vestroꝝ misereminī. et si mihi nō parcitis filijs vr̄is q̄ necdū sunt parcite. Illos ad homicidiū ɔuocatis vt si p̄ vos fieri ɔhibeat' p̄ illos acti' impleat'. Uidete ergo si est dolor similis sicut dolor et cetera. Uigesimū signū doloris xp̄i in passione ē impietas censoris in iesu flagellatōe. Nā sm sufficientiā minima passio xp̄i sufficeisset ad redimēdū gen' hūanū ab oib' petis: sed sm ɔuenientiā rōnabile fuit q̄ pateret' multa gn̄a passionū: qz xp̄s voluit gen' hūanū a petis liberare: nō solū potestate sed etiā iusticia: iō nō solū attēdit quātā virtutē passio ei' hēret ex diuinitate vnita sed etiā quātū passio ei' sufficeret sm naturā hūanā ad tantā satisfactionē. Un̄ pylat' cupiens satisfacere iudeis in platea ciuitatis hierl'm publice corā poplo fecit expoliari et denudari xp̄m et ad colūnā lapideā ligari et durissime flagellari. Tunc enī virgis et funibus nodosis ac nodatis corrigijs fecit adeo verberari q̄ sanguis vndiq3 fluebat. ergo in illa colūna vsq3 hodie apparēt vestigia cruoris. Clamat ergo xp̄s et dicit. Circūdederūt me viri mēdaces sine causa flagellis ceciderunt me. Supra dorsum meū fabricauerūt peccatores ɔlongauerūt iniq̄tatē suā. Traditus sum militib' flagellād' q̄ corp' meū atq3 pectus secuerunt. O impij iudei meis iniurijs penis et opprobrijs satiemini et vsq3 ad mortem seruire desistite et deinceps sanguinē meum sitire nolite. Uidete ne qn̄ irascat' dn̄s et pereatis cū exarserit i breui ira ei'. videte ergo si ē dolor silis et cetera. Uigesimūp̄mū signū doloris xp̄i i passiōe ei' ē improbitas tortoris in iesu derisione. Uirt' enī passionis xp̄i ad totū mūdū diffundēda erat: iō i medio terre habitabilis. i. in hierl'm pati voluit. sm illud p̄s. De' aūt rex noster ante secula operatus ē salutē i medio terre. i. in hierl'm vbi dr̄ esse vmbilicus terre. Cōueniebat etiā hūilitati ei': qz sicut turpissimū gen' mortē elegit: ita etiā ad hūilitatē ei' ptinebat q̄ i loco celebri ɔfusionē et derisionē pati non recusaret vn̄ Leo papa in q̄dā smone dic. Qui seruilis susceperat formā bethleē p̄elegit natiuitati: hierl'm passioni. Et qz p̄ncipib' celi exorta ē iniq̄tas occidētiū xp̄z: iō in hierl'm vbi p̄ncipes morabant' pati voluit. Un̄ dr̄ Act. iiij. Cōuenerūt in ista ciuitate aduersū scm̄ tuum iesuz quē misisti herodes et pōti' pylat' cū gētib' et pplis israel. Et Luc. xiij. Non capit ɔpphanī perire extra hierl'm. Iussit itaq3 pylat' duci iesuz i atriū p̄torij et indui veste purpurea vetustissima et lacerata: p̄ dyademate coronari corona de spinis acutissimis: p̄ sceptro regali arūdinē in manu ei' apponi: q̄ facto milites pylati genuflexi ante eū salutabāt et insultabāt ei dicētes. Aue rex iudeoꝝ. et dabāt ei alapas et cōspuebāt in eū. Clamat ergo xp̄s et dic. O vos oēs q̄ transitis attēdite quāta et q̄ indigna a ppria gēte p̄tuli. gradior habēs speciē velut regis et sui despectissimi confusiōe incedo coronat': sed ip̄a corona mille infert cruciat'. purpura induor regali q̄ despicior tanq̄ re' mali. Sceptrum manu gesto: sed attritus v̄berib' nō quiesco. Positis in terra genib' me velut regē adorāt et ɔtinuo ipud me inhonorāt. Sacrilegis manib' in me insiliūt et maxillas meas palmis ɔcutiūt. sm illō Iob. xx. Faciē meā ɔspuere nō verent'. Eiusdē. xvi. Exprobrātes percusserunt maxillā meā. Uidete ergo si dolor sit similis sicut et cetera O Uigesimūsecūdū signū doloris xp̄i in passiōe ei' ē horribilitas clamoris i iesu liberatiōe. Xp̄s enī ē exaltat' sup totā naturā hūanā sm q̄ habuit oēm grās et oēs sciās ɔ q̄ sup eo mlti admirātes obstupuerūt et sicut sublimat' ē in donis grāꝝ sup alios ita deiect' ē infra alios p̄ ignominiā passionis. sm illō Esa. lij. Ecce intelliget su' me' et exaltabit' et eleuabitur et sublimis erit valde Sicut obstupuerūt sup eū mlti sic inglorius erit int' viros aspect' ei' et forma ei' int' filios hoiz. Ignominia āt passiōis sue ē qz pass' ē in corpe per vulnera et flagella. q̄tū aūt ad corpis mēbra pass' ē in capite pūgētiū spinarū coronā: in facie alapas et sputa: in aia

per tristiciã tediũ ꝛ timorẽ in reb⁹ ꝑ hoc ꝙ ꝓ
prijs vestibus spoliat⁹ est.q̄ oĩa pylatus ꝯsi
derãs mot⁹ pietate:ꝛ cõpassione circa xp̄m
nitebat̃ liberare eũ ꝛ adducẽs ip̄m ad iude-
os:ꝛ nullã cãz mortis in eo inueniẽs dixit eis
Ecce hõ qui se facit regẽ vestrũ in habitu re
ga'i sibi ꝯuenienti. Clamat ḡ xp̄s ꝛ dicit. O
vos oẽs q̄ trãsitis videte me nõ clarũ ĩgio:
ſ plenũ opprobrio. O ipĳ iudei si regi inuide
tis iã ꝑcite q: deiectũ videtis. Frigescat inui-
dia nõ crescat in mei ignominia. Quare faci
es vestras auertit̃:obliuiscemi iopie ꝛ tribu-
latõis mee: qm̄ hũiliata ẽ in pulue͂ aĩa mea
ꝛ ne q̄d vacet iactũ a passionib⁹ man⁹ ꝛ pe-
des meos cruci affigi ꝯclamat̃ dicẽtes. Tol
le tolle crucifige eum. Uidete ḡ ꝛc̄. Uigesi
mũtertiũ signũ xp̄i in passione ei⁹ ẽ pusilla-
nimitas rectoris rabidoꝝ cõminatõe. Nõ'ei
ꝑtinebat ad originalẽ iusticiã quã adã i sta-
tu inocentie hũit ꝙ aĩa hoĩs hr̃et ṽtutẽ trãs
mutandi corpus ꝓpriũ in quãcũq3 formã:ſ
ꝙ posset ip̄m cõseruare:absq3 nocumento:ꝛ
hanc etiã virtutẽ xp̄us assumere potuisset si
voluisset. Sz cũ sint tres stat⁹ hoĩm.s.glie ꝛ
innocẽtie ꝛ culpe sicut de statu glie assũpsit
ꝯprehẽsionẽ:ꝛ de statu inocentie imunitatẽ
a pctõ:ita ꝛ de statu culpe assumpsit necessi
tatẽ subiacẽdi penalitatib⁹ hui⁹ vite:q: vene
rat satisfacere ꝓ pctõ alteri⁹. Satisfactio ãt
ꝓ pctõ alterius hz q̄d q̄si materiã penas q̄s
aliq̄s ꝓ pctõ alteri⁹ sustinet:ſ ꝓ principio hz
habitũ aĩe:et q̄ inclinat̃ ad volendũ satisfa-
cere. ꝓ alio ꝛ ex quo satisfactio efficaciã hz.
Nõ eñ esset satisfactio efficax nisi ex charita
te ꝓcederet:ꝛ iõ oportuit aĩam xp̄i eẽ ꝑfectã
q̄ztũ ad habit⁹ sciarũ ꝛ ṽtutũ vt hr̃et facultа
tẽ satisfaciẽdi ꝛ ꝙ corp⁹ ei⁹ eẽt subiectũ pe-
nalitatib⁹:vt ei satisfactõis materia nõ deesset
Et ṽo pena sequitur culpã actualẽ vl' origi-
nalẽ:qñq3 q̄dẽ ei⁹ q̄ punit̃:qñq3 aũt alt'⁹ ꝓ
quo patit̃ pena satisfactiõis accidit i xp̄o hz
illud Esa.liij. Ipse vulnerat⁹ ẽ ꝑpt̃ iniq̄tates
nr̃as attrit⁹ ẽ ꝑpt̃ scelera nr̃a. Si fuisset pu
rus hõ ꝛ nõ de⁹ nũ ꝑ satisfecisset:nõ eñ exigit:
vt qui peccat ꝯ deũ reddat aliq̄d deo ꝓ offen
sa q̄d sit mai⁹ illo ꝓ q̄ deũ offendit. Et q: na
tura hũana h' nõ hẽbat nec sine debita satis-
factõe recõciliari poterat: ne iusticia dei i reg
suo pctm̃ ipunitum relinq̄ret:subuenit boni
tas dei ꝛ eã in suã ꝑsonã assumpsit,fili⁹ dei:vt
eadẽ ꝑsona eẽt hõ ꝛ de⁹:q̄ hr̃et q̄d superaret oẽ
q̄d de⁹ nõ ẽ:ꝛ solueret oẽ debitũ q̄d pctõ:ea
soluẽ debẽt. Propterea iudei rabidi nõ ex cha

ritate:ſ furiosa iniq̄tate:dixerũt pylato nõ lis
veniẽt ꝯ iesũ vlli cãm mortis. Nos inquiunt le
gẽ hẽm⁹ ꝛ ſm legẽ dz mori:q: filiũ dei se fec.
Xp̄s aũt silebat:ĩplẽs illud Esa.liij. Qm̄ nõ
apuit os suũ in hũilitate sua iudiciũ ei⁹ sub-
latũ ẽ. Clamat ḡ xp̄s ꝛ dic. O iprudẽs pyla
te times hijs audit̃ ꝛ formidas ne forte ve-
rũ sit q̄d dr̃ ꝛ videaris iniq̄ egeretimes filiũ
dei occidẽ ꝛ tiore ꝯcussus rursus a me req̄-
ris. Unde es tu. Quis est me⁹ pr̃. Cur nõ req̄ris ab hijs
q̄ h' dicũt.hñt legẽ ꝛ ꝓp͞has audi illos. Cur
nõ ꝑsistis in tiore dei vt salueris? O ꝑsũptio
pessima nõ credis me eẽ filiũ dei ꝛ formidas
nihilomin⁹ qm̄ ꝑtãtez hẽs crucifigere me: ꝛ
dimittere me. O ṽbũ sup̄bia plenũ teip̄z py
late ꝯdẽnas. Si eñ in te vtrũq3 positũ ẽ cur
me inocentẽ nõ absoluis? Sz hec ꝑtãs ẽ tibi
a me q̄ volẽs morior ꝓ salute pctõꝝ. Cogno
sce qm̄ ego aĩam meã pono quã vtiq3 nõ au
ferres nisi q: ꝑpt̃ h' veni i mũd. Credis hãc
ꝑtãtẽ tibi esse a cesare: ſ vehemẽt̃ erras qm̄
oĩs ꝑtãs a deo ẽ. Uno ṽbo ꝑtrucit te iudei
dicentes. Si hũc dimitt̃ nõ es amic⁹ cesaris
Imprudẽter pylate timuisti magĩ hoĩem q̄z
deũ. Facile deuiat a iusticia q̄ i cau' suis ma
gis hoĩem q̄z deũ timet. Uidete ḡ ꝛc̄. Uige
simũquartũ signũ doloris xp̄i in passiõe ei⁹
est iniq̄tas ꝑtoris accusatoꝝ ꝯdẽnatõe. Xp̄s
eñ nõ suã mortẽ quã nõ hẽbat cũ sit vita:ſ
hoĩm mortẽ venerat ꝯsũptur⁹:vt ꝯ aliq̄s dicit.
Uñ nõ ꝓpa morte corp⁹ deposuit:ſ ab hoĩb⁹
illatã sustinuit. Si aũt egrauisset corp⁹ eius:
ꝛ in ꝯspectu oĩm solueret̃ icõueniẽs erat euz
qui sanaret alioꝝ languores hr̃e ꝓpriũ corp⁹
affectũ languorib⁹. Si etiã absq3 aliquo mor
bo alicubi corp⁹ deposuisset:ac deinde se offer
ret nõ crederet̃ ei de resurrectõe disserenti. q̄
mõ eñ pateret in xp̄i morte victoria nisi co
rã oĩb⁹ eã patiẽs ꝑ icorruptionẽ corpis ꝓba
ret extinctã. Etiã nõ debuit pati defect⁹ q̄ nõ
ꝯsequũt̃ cõit̃ hũanã naturã ꝑpt̃ pctm̃ pmi
hoĩs ſ creant̃ in aliq̄b⁹ hoĩb⁹ ex q̄busdã ꝑti-
cularib⁹ cau':sicut sũt lep͞ morb⁹ caducus:ꝛ
alia hmõi q̄ quidẽ defect⁹ qñq3 creãtur ex cul-
pa hoĩs puta ex iordinatõe vict⁹.qñq3 autẽ
ex defectu ṽtutis formatiue quoꝝ neutrũ cõ
uenit xp̄o:q: caro ei⁹ de spũ scõ ꝯcepta est:q̄
est ifinite sapie:ꝛ ṽtutis errare ꝛ deficere nõ
valẽs. Et ipse nihil iordinatũ in regimie sue
vite exercuit. Etiã nõ caput ei ãputat̃ vt io-
hãni baptiste:neq3 sect⁹ ẽ vt Esayas vt cor-
pus itegrũ ꝛ idiuisibile morti fuet:ꝛ nõ fiat
occasio volẽtib⁹ ecclesiam diuidere. Nõ renun

aūt passiones assumere q̄ ptinēt ad iniuriam
ab extrīori illatā ąnimo vt dī Hebre.xij. Su
stinuit crucē ɔfusione ɔtēpta. Sȝ eadē actio
iudicaꝛ ī bono ⁊ in malo ſm ꝙ a diuersa ra
dice ꝓcedit. Pr̄ eñ tradidit xp̄m passioni ⁊
ipse semetipꝫ ex charitate: ⁊ iō laudāꝰ. Iu
das tradidit ipm ex cupiditate. Iudei ex inui
dia malignitate. Pylatꝰ ex timore q̄ timuit
cesarē ⁊ iō ipsi vituparī. Timuit eñ offēde
re cesarē: q: xp̄s se regem faciebat. iō clama
bāt iudei dicētes. Nō habemꝰ regē nisi cesa
rē. Timuit etiā ne iudei ipm accusarēt apud
cesarē ꝓpter qđ ꝑderet dñiū ⁊ palatiū volēs
placere ⁊ satisface pplo iudeoꝝ adiudicauit
fieri petitiōem eoꝝ: ⁊ sedēs ꝓ tribunali iesuȝ
xp̄m morti cruc̄ sñialiter adiudicauit. Xp̄us
aūt om̄e genꝰ ɔtumeliarū sustinuit: sȝ qđ ma
ior dolor: q maior iiuria q̄ȝ iustū inocentē q̄ȝ
dānari. Clamat ḡ xp̄s ⁊ dicit. O iudei pessi
mi nūq̄d ego deterior sū barraba latrone: vt
neq̄ȝ ꝓ pietate: neq̄ȝ ꝓ festi celebritate debeā
liberari. Sed nisi ego morior: latro ille adaȝ
nō liberabiꝛ. O ambitio dolosa: quā iiustaȝ
sniam ɔ deū tuū dedisti. Ecce snia tua o pyla
te ɔ me iniusta ē ex aīo ex cā ex ordie. Ex aīo
q: ex inuidia iudeoꝝ ꝓcessit ⁊ ex timore q̄ ce
sarē timuisti Ex cā q: nullā cāȝ mortis ī me
inuenisti: neq̄ȝ etiā herodes iō dic̄ Iob.xxxvi.
Causa tua q̄si impij iudicata est. Ex ordine q:
nō seruasti ordinē iuris qñ ɔdēnasti nec te
stibꝰ cōuictū nec spōte ɔfessum. Graue ei ē
⁊ indecēs: vt in re dubia certa dicaꝛ snia. O
neq̄ssime pylate vbi ē aq̄ iustificatōis q̄ ma
nus tuas lauisti: Nesciebas ꝙ Esay.i.c.dic̄.
Manus vr̄e sanguie plene sunt. Ecce petm̄
tuū grauissimū reddiꝛ. Pr̄o in iudicādo: q:
adiudicasti nō ex iusticia sciēs me innocentē
s̄ tiore ducꝰ cesaris. Scđo ī exaudiēdo qñ
exaudisti ⁊ ɔcessisti fieri iniquā petitionē iu
deoꝝ. Tertio ī exeq̄ndo qñ morti cruc̄ qđ
ipsi volebāt me ɔdēnasti: vt aūt snia tua vi
dereꝛ iusta cū latronibꝰ crucifigenđ deputa
sti. Videre ḡ ⁊c̄. Uigesimūq̄ntū signū do
loris xp̄i in passione eiꝰ est debilitas creato
ris in flagelloꝝ multiplicatōe. Passio ei xp̄i
causat remissionē petōꝝ ꝑ mođ redēptōnis:
q: ipe cū sit caput nostrū ꝑ passionē suā quā
ex charitate ⁊ obediētia sustinuit liberauit
nos tanq̄ȝ mēbra a peccatꝭ tāq̄ȝ ꝓciū sue pas
sionis: sicut si aliq̄s hō ꝑ aliqđ opus merito
riū qđ manu exerceret: redimeret se a petō
qđ pedibꝰ cōmisisset. Sicut eñ naturale cor
pus est vnū ex mēbroꝝ diuersitate ɔsistēs
Ita tota ecclīa que est corpꝰ misticū xp̄i q̄si
vna ꝑsona reputaꝛ cū suo capite qđ est xp̄s
Caput aūt ⁊ mēbra sūt q̄si vna ꝑsona misti
ca: ⁊ ideo satisfactio xp̄i ad oēs fideles ꝑti
net: sicut ad sua mēbra. Et ex̄o iq̄tū duo ho
mines sūt vnū in charitate. vnꝰ ꝓ alio satisfa
cere pōt. iō de xp̄o dī. i. Io. ij. Ipe est ꝓpicia
tio ꝓ petis nr̄is: nō pro nostris tm̄: s̄ etiā ꝓ
totiꝰ mūdi. Et q: sancitū erat a romanis vt
crucifigēdus pꝰ flagellareꝛ: iō pylatꝰ roma
nis legibꝰ ministrās tradidit iesum flagellis
cesum vt crucifigereꝛ. Clamat ḡ xp̄s ⁊ dicit.
O vos oēs q̄ trāsitis attēdite qñ ꝓptor ad
ꝟba: ecce iā cedor: rūpit sanctā cutē violētia
flagelloꝝ repetitis ictibꝰ. ꝑ crudelia ꝟba sca
pularū terga ɔscindūtur. Iacet ante hoīem
deꝰ extēsus ⁊ suppliciū patiꝛ rei: in q̄ nullū
peti vestigiū potuit inueniri. Videre ergo ⁊c̄.
P Uigesimūsextū signū doloris xp̄i in pas
sione eiꝰ est grauitas laboris in crucis dep̄
tatione. Xp̄s eñ nō in tēplo aut ciuitate: sȝ
extra portā passus est ꝓpꝛ tria. Primo quiđ
vt veritas rñderet figure. Nā vitulꝰ ⁊ hyrcꝰ
qui solēnissimo sacrificio ad expiatōem toti
us multitudinis offerebanꝛ extra castra cō
burebātur. vt p̄cipiꝛ Leuitici xvi. vñ dī He
bre.xiij. Quoꝝ aīaliū iferꝛ sanguis pro petō
hoꝝ corpa cremāꝰ extra castra. propꝛ qđ
et iesus vt scificaret ꝑ suū sanguinē pp̄lꝫ ex
tra portā passus est. Scđo vt ꝑ hoc daret ex
emplū nobis a mūdana excūdi cōuersatē: ec
vñ ibiđ subdiꝛ. Exeamꝰ ḡ ad eū extra castra
īproperiū eiꝰ portātes. Tertio vt criso. dicit ī
smone de passiōe. Noluit dñs pati sub tecto
nō in tēplo iudaico: ne iudei subtraherēt sa
crificiū salutare: nec putarēt ꝓ illa tm̄ plebe
oblatū: ⁊ ideo ex̄ ciuitatē: extra muros: vt sci
as sacrificiū eē cōe qđ totiꝰ terre est oblatio
qđ cōis est purificatio. Propt̄ea milites py
lati data snia mortis ɔtra xp̄m exuerūt eū
chlamidē purpuram illam laceratam: et in
duerunt eum vestimentis suis ⁊ duxerunt
eū in plateam ciuitatis ihr̄lm: vbi iudei ve
lut canes rabidi expectabant ⁊ magnā cru
cem quā xp̄o preparauerant inponūt super
humeros eius: ⁊ extra ciuitatem crucifigen
dum deducūt. Clamat ergo xp̄us et dicit. O
iudei peruersi lignum crucis vt prophanum
vitatis: ⁊ neq̄ȝ ipsum tangere sustinetis: qđ
mihi vt condēnato imponitis. Peccatū aūt
vestrum nō ponderatis. Per omia sanguis
innoxius coartatur ⁊ sp̄ctus effūditur: sub
crucis onere p̄mitur. Sm illud Esa.xxij ca.

Dabo clavem domus david super humerum
eius. Videte ergo zc. Vigesimumseptimum
signum doloris xpi in passione eius est fatui-
tas turbe audientis iesu deplorationem. Pro
pheta enim dicitur quasi procul fans: vel pro-
cul videns. Inquantum cognoscit vel loquitur ea
que sunt procul ab hominum sensibus: vt Augu.
dicit xvi contra faustum. Cum quibus ipse est:
q3 licet deus vel angeli vel beati cognoscant z
annuncient ea que sunt procul a nostra no-
ticia non tamen dicuntur prophete: eo q in nullo
nostrum statum attingant. Xps autem ante mor
tem suam nostrum statum attingebat. Inquantum
erat viator z ideo propheticum erat q ipse ea
que erant procul ab aliorum viatorum noticia z co
gnoscebat z annunciabat. propterea dicitur fuis-
se propheta secundum illud Joh. vi. Hic est vere pro-
pheta qui venturus est in mundum. Cum autem du
ceretur xps ad partem civitatis ihrlm insulta
bant ei iudei: secundum illud ps. Adversum me lo-
quebantur qui sedebant in porta: z in me psal
lebant qui bibebant vinum. Sequebatur etiam ie-
sum turba multa populi z mulierum que plangebant
z lamentabantur eum. Quidam enim sequebantur
xpm vt crucifigerent eum sicut milites pylati:
quidam vt improperarent z quidam vt leti morien-
tem aspicerent quem viventem oderant vt summi
sacerdotes quidam vt lutum z immundicias in fa-
ciem eius sceleratissimam proicerent. quidam vt mortuum plora
rent quem viventem dilexerant. vt mulieres devo
te. Clamat igitur xps ad mulieres z dicit. Filie
ihrlm: Nolite flere super me: sed super vos ipsas fle
te z super filios vestros: quoniam ecce venient dies
scilicet romane obsidionis: in quibus dicent bea-
te steriles z ventres que non genuerunt z vbera
que non lactaverunt. Tunc dicent montibus. Ca
dite super nos: z collibus operite nos: q3 si in vi
ridi ligno hoc faciunt. s. in me qui sum viridis
virore virtutis z gratie in arido. i. in populo peccatore:
in quo humor gratie deficit quid fiet. s. a romanis ho
stibus iudeorum. O populi stulte z insipiens. O gens
absque consilio: z sine ulla prudentia vtinam saperes
z intelligeres ac novissima provideres. Ex
magna enim firmitate amoris quam iesus habe
bat ad civitatem ierusalem providens eius excidium propter
audacem fatuitatem z temeritatem civium suorum la-
chrymatus est dicens illud Hiere. ix. Quis dabit
capiti meo aquam z oculis meis fontem lachry-
marum z plorabo interfectos filie populi mei. De
relinquam populum meum z recedam ab eis q3 me non
cognoverunt. Videte igitur zc. Vigesimumoctavum si
gnum doloris xpi in passione eius est. Percepti-
bilitas meroris passionum aggravatione. Xps enim

secundum corpus erat optime complexionatus: cum cor-
pus eius fuerit formatum miraculose operatione
spiritussancti. Sicut autem illa que per miracula fiunt sunt alijs
peciora: vt criso. dicit de vino in quod xpus convertit
aquam in nuptijs: z ideo in xpo maxime viguit sen-
sus tactus: ex cuius perceptione sequitur dolor. Anima
etiam ipsius secundum vires inferiores efficacissime apprehen-
dit omnes causas tristicie. Et sicut virtute divinitatis xpi
dispensative sic beatitudo in anima continebatur q non
derivabatur ad corpus vt passibilitas non tolleretur
Ita delectatio contemplationis sic retinebatur in men-
te q non derivabatur ad vires sensibiles: vt per
hoc dolor sensibilis excluderetur. vnde in ps dicitur ex per
sona xpi. Repleta est malis anima mea. glo. non
vicijs: sed doloribus quibus anima carni compatitur: vel
malis. i. penis populi compatiendo z tam secundum corpus
quam secundum animam. xps passus dolorem sentiebat ideo
clamat z dicit. O ipsi iudei oppressus pondere cru
cis verberibus flagellis z cruciatibus afflictus suc
cumbo. pedibus consistere neque compatimini afflicto
Illi autem non vt iesu compaterentur: sed ne a xpi mor
te impedirentur. Angariaverunt. i. coegerunt symo
nem syreneum. vt ferret crucem iesu. Quid facitis
o iudei recusatis precium sanguinis mei qui pro rede
ptione vestra funditur est. Ecce fructus salutis vos
derelictis transit ad gentes. hic meus sanguis per
agni paschalis sanguinem designatus. in similitu-
dinem Tau. i. crucis super frontes vestras insigni
ri debebat. secundum propheciam ezechiel. ix. Sed ad
gentes convertetur. Videte ergo zc. Vige
simumnonum signum doloris xpi in passione eius
est detestabilitas cruoris sceleratorum damnatione
vt enim Hiero. dicit super Mat. Quidam exponunt
calvarie locum quod sepultus est adam. z ideo sic appel-
latum: q3 ibi antiqui hominis sit conditum caput favora
bilis interpretatio z mulcens aures populi. nec
tamen vera. extra vrbem enim z extra portam loca sunt
in quibus truncantur capita damnatorum: z cal-
varie. i. decollatorum sumpserunt nomen. propterea
autem ibi crucifixus est xps: vt vbi prius erat area
damnatorum ibi erigerentur vexilla martyrum
Adam vero sepultum iuxta ebron in iesu filij na-
ve sepulchro legimus. Magis autem crucifigen
dus erat in loco communi damnatorum quam iuxta sepulchrum
ade vt ostenderetur q crux xpi non solum erat in re
medium contra peccatum particulare ade: sed etiam contra totius
mundi. Clamat igitur xps z dicit. O principes iu-
dei in hoc loco deducit Abraham puerum suum
ysaac vt immolaret ipsum deo: sed q ille ex obe
dientia dei factus erat: vos malicia in me im
pletis hunc locum venerat est Jacob videns
scalam crucis pertingentem. i. deducentem ad celum
z angelos ascendentes z descendentes de sua restauratione

Et angelos descendētes .i. cōpatientes et admirantes mysterium passionis filij dei et dñm innixū .i. xp̄m affixū scale .i. cruci et ait. Vere dñs est in loco isto .i. vere crucifigit deum et hominem: et ego nesciebam .i. vos ignorantes tantū scelus perpetratis nō est hic aliud .i. in cruce nisi domus dei .i. habitatio in qua verus agn⁹ pro pctō mundi offert velut in sancta sctōx: et porta celi: qz per sanguinē meum aprienda est porta celi quā sanguis ade precluserat. O iudei ceci sanguinē meū cōmisceri detestando cruori pctōx existimatis sed innoci⁹ est: qz est precium redemptionis illox quē tū dānastis inique. Videte ergo si est dolor similis etc. Trigesimū signum doloris xp̄i in passione eius est sensibilitas erroris nociuox multiplicatione. Nā xp̄s fuit passus ſm oēm sensum corporeū ſm tactum quid multotiens flagellatus et clauis confixus ſm visum aspiciens matrē et alias mulieres post ipsum flentes. multotiēs velatus ſm auditū vocibus blasphemantiū lacessit⁹ et irridentium. ſm olfactū in loco fetido cadauerū mortuox: q̄ dicit caluarie appensus patibulo ſm gustū felle et aceto potatus. Cū eīn xp̄s fuisset pductus in locum caluarie: dederūt ei vinū bibere cum felle mixtū. Et cum gustassz nolūt bibere. vt dicit Math. xxvij. ca. Dixerunt eīn quidam crucifixos citius et acrius mori si acetū cum felle biberent: ideo milites pylati secum tale vinū apportauerūt: vt citius liberarētur a custodia crucifixorum. Clamat ergo christus et dicit. O vinea mea electa quomō conuersa es mihi in amaritudinē: q̄ a me suscceptura es hodie dulcedinem. Scito q͏ fel peccatorum nō cōmiscetur eterne glorie beatorum. gustabo mortē amaritudinem: sed tertia die glorie diuine afferam simitudinem: sed vt impleat illud p̄s. Dederunt in escam meā fel: et in siti mea potauerūt me aceto. Videte ergo si est dolor similis sicut dolor meus. Trigesimūprimū signū doloris xp̄i in passione eius est penalitas satisfactoris crucis confixione. Mors enim xp̄i in cruce maxime conueniens fuit satisfactioni pro peccato primi parētis qd̄ fuit ex eo q͏ contra mandatū dei pomū ligni vetiti sumpsit: et ideo conueniebat q͏ xp̄s ad satisfaciendum pro peccato illo seipsum pateretur ligno affigi quasi restituens qd̄ Adam sustulerat ſm illud p̄s. Que nō rapui tunc exoluebam. Unde Augusti. in sermone de passione dicit. Adam contempsit preceptum accipiens ex arbore pomū: sed quicquid Adam perdidit xp̄s in cruce inuenit. Hoc eīn gen⁹ mortis plurimis figuris respondet. Nam de diluuio aquarū humanū gen⁹ archa lignea liberauit. De egypto dei pplo recedēte moyses mare diuisit. et Pharaonem prostrauit et populū dei redemit idem moyses lignū in aquā misit et amarā aquā in dulcedinem cōmutauit: ex lignea virga de spūali petra salutaris vnda pfertur: et vt amalech vinceretur cōtra virgā moyses expansis manib⁹ extendit: etiā lex dei arche testamenti lignee creditur: vt in hijs omnib⁹ ad lignum crucis quasi per quosdam grad⁹ veniatur. Altare etiam hol: caustox: in quo animaliū sacrificia offerebātur erat factum de lignis vt habet Exodi. xxvi. Penalitas autē xp̄i fuit maxima ex gn̄e passionis: quia mors crucifixorum in cruce est acerbissima: quia configuntur in locis neruosis et maxime sensibilibus scz in manib⁹ et in pedibus: et ipsum corp⁹ pēdens suo pondere cōtinuo auget dolorem. Clamat ergo xp̄s et dicit. O vos qui transitis attendite qm̄ foderunt manus meas et pedes meos: dinumerauerūt omnia ossa mea. Hijs eīn plagatus sum in medio eorum qui diligebant me. Videte manus que mundauerūt leprosos: que suscitauerūt mortuos: q̄ illuminauerūt cecos: que auditū surdis prebuerūt. Leuauit dñs signū in nationib⁹: vt cōgreget pfugos ex israel. O iudei obdurati ecce fenestre celi aperte sunt. Cur nō festinatis igredi in ip̄m a quo eiecti fuistis. O insensati morib⁹ serpētis antiqui vos vulnerantis cur nō aspicitis in serpentem eneū palo crucis affixum. Videte ergo si est dolor similis sicut dolor meus. ℞ Trigesimūsecūdum signū doloris xp̄i in passione eius ē Nuditas corporis vestimentorum diuisione: xp̄s ei passus est in rebus per h' q͏ ētsuis vestimentis spoliatus est. Unde Anselm⁹ dicit. Xp̄s moriens nō habuit vnde nuditatem naturalē tegeret: nec mortuus vnde inuolueretur. sicut nec viuens locū habuit in quo caput reclinaret: nec domū: in qua nasceret sed oīno paupr: oīno nudus mortuus est et natus est. adest noe inebriatus et nudatus celo et terra tenebroso pallio tectus et a fratre suo irrisus est. Et Ambrosius dicit sic. Xp̄s omnino nudus crucem ascendit: contra mundi principem seuiētem pugnaturus: et talis currū suum xp̄s ascendit quales deo auctore nos natura formauit. Postq̄ enim

milites crucifixerūt xp̄m diviserūt vestimē-
ta sua: τ fecerūt q̄ttuor ptes vnicuiqꝫ militi
ptem. Clamat ḡ xp̄s τ dicit. Nō pua hec ab
secto estimanda est. Me eñi velut omniū vi
lissimū vestimentis nudauerūt. hoc duobus
latronib⁹ mecū crucifixis minime fecerunt.
Cōdemnatis τ valde abiectis: τ nihil habē
tib⁹ vestes auferebantur τ diuidebātur. Ipsi
aūt milites ꝯsiderauerūt τ īspexerūt me: nō
tanq̄ iudicē sedentē in solio iudicij: s̄ tanq̄
pctōrē pendentē in ligno supplicij. ideo diui-
serūt sibi vestimenta mea τ sup vestē meā
miserūt sortē. Videte ḡ si est dolor ꝓfilis τc̄.
Trigesimūtertiū signū doloris xp̄i in pas-
sione ei⁹ est. Clamorositas oris in tituli cor
ruptione. Xp̄us eñ s̄m humanitatē fuit rex
τ sacerdos: q̄ nutu diuino contigit. vt regiū
genus sacerdotali stirpi coniūgeret̄: vt xp̄s
qui est rex τ sacerdos ab vtrisqꝫ nasceretur
s̄m carnē. Nā pat̄ btē marie de stirpe Dauid
existens: vxorē habuit de stirpe Aarō q̄ fuit
prim⁹ sacerdos s̄m legem: τ ita xp̄s a beata
virgīe genit⁹ s̄m humanitatē: fuit ver⁹ rex
iudeoꝝ. Unde τ ꝑpli iudeoꝝ eum vt regē
honorifice suscipientes dicebant Mat xxi.
ca. Osanna filio dauid. Nunc autē pylatus
titulum ꝑtinentē cām mortis xp̄i scripsit di
cens. Hic est iesus nazaren⁹ rex iudeoꝝ. q. d.
ideo crucifixus est: q̄ rex est iudeoꝝ: τ posuit
ipsum sup caput xp̄i in sūmitate crucis. Pō
tifices aūt iudeoꝝ legentes hunc titulū: ve-
hementer turbati clamabāt ore furibūdo ad
uersus pylatū dicentes. Noli scribere rex iu-
deoꝝ: sed q̄ fecit se vocari regem iudeorum
Pylat⁹ vero respōdit. Quod scripsi scripsi.
Clamat ergo xp̄s τ dicit. O impij iudei cur
impurato ore seuitis cōtra pylatū: ecce diui
nitus procuratū est: vt titulus talis super ca
put meū affigeret̄: vt per hoc cognosceretis
q̄m per crucis patibulū nō amisi s; corrobo-
raui imperium. Aduertite τ corde intelligite
me verū esse hoīem: ideo d̄r hic. Me deū eē
et verū dei filium: ideo d̄r est. Me verū esse
mundi saluatorē p passionem: ideo d̄r iesus
Me verū esse mūdi glorificatorē per resurre
ctionē: ideo d̄r nazaren⁹. Me dūm esse mū-
di τ oīm gubernatorē: ideo d̄r rex. Me pec
catoꝝ vestroꝝ iustificatorē p verā noīs mei
cōfessionē: ideo dicit̄ iudeoꝝ. sed q̄m ista in
digne fertis. Videte si est dolor similis sicut
dolor meus. Trigesimūquartū signū dolo
ris xp̄i in passiōe est societas pudoris latro
nū mediatione. Xp̄s eñ in medio latronū

crucifixus est alia quidē rōne quantū ad īte
tionē iudeoꝝ: alia vero quantū ad dei ordina-
tionem. Quātū eñ ad intentionem iudeoꝝ
duos latrones vtrinqꝫ crucifixerunt sicut di
cit Crisosto. vt eoꝝ suspitionis fieret parti-
ceps. Sed nō ita euenit. Nā de illis nihil d̄r.
Hui⁹ aūt vbiqꝫ erut honorat̄ reges dyade
mata deponētes assumūt crucē in purpuris
in dyadematib⁹ in armis int̄ vniuersa sacra
menta vbiqꝫ terrarū crux emicat. Quantū
vero ad dei ordinationē xp̄s cum latronib⁹
crucifixus est: q̄ vt Hier. dicit super Math.
Sicut pro nobis maledictuꝫ crucis factus ē
xp̄s: sic pro oīm salute iter noxios quasi no
xius crucifigit̄. Sicut eñ xp̄s debitū mortis
nō habuit: sed mortē volūtarie subijt: vt sua
virtute vinceret mortem: ita etiam non me-
ruit vt cū latronib⁹ crucifigeretur: sed voluit
cum iniquis deputari: vt destrueret et supera-
ret iniquitatē. Unde Crisostom⁹ dicit super
Iob. De latronē in cruce conuertē: τ in para
disum inducē nō min⁹ fuit q̄ petras cōcute
re τ cōtundere. Clamat ergo xp̄s τ dicit. O
ceci iudei cur nō intelligitis vocationē vrām
ad regnum celeste mecū percipiendum. duo
nempe latrones qui dextre ac leue affigunt̄
oēm humani generis diuersitateꝫ vocari ad
sacrm passionis mee ostendūt. Sed q̄ per
diuersitatem fidelium atqꝫ infideliū fit diui
sio oīm s̄m dextram τ sinistram ideo vn⁹ ex
duobus ad dextram situs fidei iustificatōne
saluatur. O idarati iudei ipsa crux tribunal
est in medio autē iudice cōstituto. vnus qui
credidit liberat⁹ est. Alter autem qui insulta
uit dānatus est. q̄d quidē in iudicio facturus
sum. alios positurus ad dextram: alios vero
ad sinistram. Videte ergo τc̄. ¶ Trigesi-
mūquintū signū doloris xp̄i in passione ei⁹
est excusabilitas crucifixoris in eius orōne.
Xp̄s eñ excusauit peccatū crucifigentiū ip̄m
dicens. Pater ignosce illis: q̄ nesciunt quid
faciunt. Excusatio eñ ista nō pertinet ad prin
cipes iudeorum: sed ad minores de populo.
Non eñ pro eis orat qui quē filium dei itel-
lexerunt crucifigē q̄ confiteri maluerunt. co
gnouerunt eñ principes iudeoꝝ xp̄m esse
filium dei per signa euidentia: quib⁹ tū assen
tire ꝑpter odium τ inuidiā noluerunt. Mi
nores aūt iudei licet grauissime peccauerunt
q̄tum ad genus peccati: tamen in aliquo di-
minuit̄ eoꝝ peccatū ꝑpter ipsorum ignoran
tiā. vnde sup illud Luc. xxiij. ca. Nesciūt q̄d
faciūt. dicit Beda Pro illis rogat q̄ nesciue-

runt quid fecerāt: zelū dei habētes s; nō sm
sciētiā dei. Multo aūt magis excusabile fu
it peccatū gentiliū per quoꝝ manus crucifi-
xus est qui legis sciam nō habebāt. Et h̄ fu-
it primū verbū qd̄ xp̄us dixit in cruce ⁊ fuit
magne charitatis: q: cum lachrymis orauit
pro crucifixoribus suis sm illud Esa. liij. Et
pro transgressorib' orauit. Nō enim orauit
pro oībus crucifixoribus: neq; etiā pro oīb'
q̄ credituri erant in eū: sed pro hijs qui erant
p̄destinati: vt per ipsum vitā consequerētur
eternā. Vn̄ Ber. ait. Mira res caput angeli
cis spiritib' tremibundū densitate spinarum
pungit: facies pulchra pre filijs hoīz sputis
iudeoꝝ fetidis contundit. Oculi lucidiores
sole in morte caligauerūt. Aures q̄ audiunt
cōcēt' angelicos: opprobria ⁊ insultus audie
runt. Os quod docet angelos ⁊ iperat: felle
et aceto potat: pedes quoꝝ scabellū adorat.
cruci clauis affigunt: manus q̄ celos forma
uerūt in cruce expanse ⁊ clauis affixe fuerūt
totū corpus flagellat: latus lancea perforat
Quid plura? Non remansit nisi cor ⁊ lingua
vt pro peccatoribus exoraret xp̄us flagellis ce-
sus: spinis coronatus: clauis confossus: op-
probrijs saturatus: oīum tū doloꝝ imemor
ait. Pater ignosce illis q: nesciunt quid faci
unt. Ascendit in altū vt longius audiretur:
fortiter clamauit vt nullus excusaret: clamo-
ri lachrymas addidit vt homo cōpateretur.
Orauit pro peccatorib' ne culpa eis impu-
taret. Iudei clamabant crucifige: sed xp̄us
ignosce. Magna illoꝝ īiq̄tas: sed maior dn̄i
iesu pietas qm multus est ad ignoscendū. h
Bern̄. Qualis est h̄ q̄ in oībus pressuris su-
is nec semel os suum aperuit: vt aut querele
aut excusationis aut cominatōis: aut male-
dictōis verbū aduersus maledictos illos ca
nes pferret ⁊ nouissime verbū benedictiōis
quale a seculis nō est auditū sup īimicos su
os effudit dicēs Pater ignosce illis. Quid
hoc viro mansueti'? Quid clementi'? Quid
benigni'. Clamat ergo iesus ⁊ dicit. Homo
vide quid pro te patior: ad te clamo qui pro
te morior: vide penas quibus afficior: vide
clauos quibus confodior: ⁊ cum sit tantus
dolor exterior: interior tamen planct' ē gra-
uior: tam ingratum dum te experior. Videte
itaq; si est dolor sicut dolor me'. ¶ Tri-
gesimūsextum signū doloris xp̄i in passione
eius est insatiabilitas rancoris opprobrioꝝ
subsānatiōe. Maior eī fuit charitas xp̄i pa
tientis q̄z malicia crucifigentiū. Et ideo pl'
potuit xp̄s satisfacere sua passione q̄ crucifi
xores offendere occidendo. In tantū q̄ pas
sio xp̄i sufficiens fuit ⁊ superabūdans ad sa
tisfaciendū pro peccatis ipsum crucifigentiū
⁊ sicut occisores xp̄i homines fuerunt: ita et
xp̄s occisus: maior aūt fuit charitas xp̄i pa-
tiētis q̄z iniquitas ppl'i crucifigentis ipsum
⁊ ideo passio xp̄i magis valuit ad recōcilian-
dum deo totū humanū gen' q̄ ad prouocā-
dum ad irā. Passio eī xp̄i ex parte occiden
tiū ipsum fuit maleficiū: s; ex pte xp̄i ex cha-
ritate patiētis fuit sacrificiū. Hoc aūt sacrifi
ciū ipse xp̄s obtulisse d' qui voluntarie pas-
sus est. nō aūt illi qui occiderunt eū. xp̄i eī
hoīs occisio pōt ad duplicē voluntatē cōpa-
rari. Uno mō ad voluntatē occidentiū: ⁊ sic
nō habuit rōnem sacrificij aut hostie: nō eī
dicūtur occisores xp̄i hostiam deo obtulisse:
sed grauiter deliquisse ⁊ hui' peccati similitudi
nem gerebant impia gētiliū sacrificia quib'
hoīes idolis immolabāt: sm illud. ps. Effu
derunt sanguinē innocentē: sanguinē filioꝝ
suoꝝ ⁊ filiarū suarum quas sacrificauerunt
sculptilib' chanaā. Alio modo pōt conside-
rari occisio xp̄i per cōparationem ad volūtatē
patiētis qui voluntarie se obtulit passioni: ⁊
ex hoc habet rationē sacrificij. O charitas
q̄z magnū est vinculū tuū: nullū eī aliud vi
culū xp̄m ad columnā tenere potuisset: nec fer
rum in cruce sicut nec lapis in monumento
Amor autē nostre salutis ⁊ ad colūnam et
in cruce ipsum detinuit. Si aduertim' ad ma
nus ⁊ pedes ei' videm' in eo exemplū p'se-
uerantie: ita fuit affixus cruci q̄ nō ppter iu
deoꝝ blasphemiā: nec ppter matris ⁊ mul-
tarū mulierū lachrymas voluit relinquere cru
cem. Principes eī sacerdotum: ⁊ alij iudei
gaudētes de penis eius ex iniquitate odij et
rancoris multipliciter ip̄m deridebant. Pri-
mo mouētes capita sua dicebāt. Vach q̄ de
struis templū dei: ⁊ in trib' dieb' reedificas
illud. sm illud ps. Omnes videntes me de-
riserūt me locuti sunt labijs ⁊ mouerunt ca-
put. Secūdo dicebant Alios saluos fecit se
ipsum nō potest saluum facere: quasi expro
brarent ei q̄ nō virtute dei: sed in beelzebuch
principe demonioꝝ eiecerat demonia. Tertio
dicebant. si filius dei est descendat de cruce et
credemus ei. In hoc filij diaboli imitantur
vocem paternam. Diabolus eī dicit. si filI'
us dei es mitte te deorsum: ⁊ iudei dicunt si fi

lius dei es. descendas de cruce. Quarto dice-
bant: si rex israel est descendat nunc de cruce:
vt videamus ⁊ credamus ei: quasi dicerēt.
Si tu es rex vbi sunt milites tui et curiales
tui qui te protegāt. Quinto dicebant: ↄfidit i
deo liberet eum si vult. ſm illud. ps. Spera-
uit in domino eripiat eum: saluum faciat eū
qm̄ vult eum. propterea Bernard⁹ dicit. In
dictis sustinuit cōtradictores: in factis obser
uatores: in tormentis illusores. in morte ex-
probratores. Clamat ergo christus et dicit.
O iniqui iudei nō veni vt destruerē templū
dei: sed vt vos per mysteriū crucis mee edifi
carem templum dei. Non enī frustra tale ge
nus mortis elegi: vt altitudinis latitudinis
⁊ profunditatis ↄ4D gr̄ existerē. Nam latitu
do est in eo ligno qd̄ per transuersū desup fi-
gitur: ⁊ hoc ad bona opera pertinet: quia ibi
manus extenduntur. Lōgitudo est in eo li-
gno qd̄ vsq̄ ad terram cōspicuū est: ibi enī
persistitur ⁊ perseueratur qd̄ longaminita-
ti tribuit. Altitudo est in ea ligni parte q̄ ab
illo quod transuersum figit̄ sursum ad caput
meum erigitur. quia bene sperantiū superna
expectatio est. profundum est in eo ligno qd̄
fixū occultatur. Unde totū exurgit ⁊ gratiā
gratū facientem in penetralibus cordis laten
tem designat. Hoc nempe lignū in quo sūt fi-
xa membra patiētis cathedra ē magistri do-
centis. O insensati iudei etiam nolentes con
fitemini: alijs salutem cōtuli. vestra vos cōdē-
nat sententia: q2 sum filius dei: ideo nō descē-
do de cruce. Dixi enī vobis ꝙ si exaltatus fu
ero a terra oīa trahā ad meipsum. Si enī
descendere debuissē nō illuc a principio ascē-
dissē. O mendaces iudei fraudulenta est ꝓ
missio vestra: q2 dicitis ⁊ credimus ei. Quid
enī mai⁹ est de cruce adhuc viuentē descēdere
an de sepulchro mortuum resurgere. resurgā
ad nutum ⁊ nō credetis: etiam si de cruce de
scendero non crederetis. O peruersi iudei in
his duobus latronibus nihil tale machina-
mini: q2 nō decet opus dei imperfectum relinq̄
re. Propterea confido in deo. quia genus hu
manum eripiet a potestate diaboli et salua-
bit: quia redemptio requiritur ad hominis
liberationem per respectum ad deum: ſm
illud. Psalmis. Redemptionem misit domi
nus populo suo. i. me quidem redemptionē
captiuis: quoniam vult eum: ſm illud primo
Thimo. secūdo ca. Deus vult omnes homi
nes saluos fieri; ⁊ quia hoc vestra ptinacia
impeditis. Uidete si est dolor similis sicut
dolor meus. Uigesimūseptimum signum
doloris christi in passione eius est pertinaci-
tas irrisoris contempta correptione. Non
enim conueniebat vt cum christo aliquis ali
us pateretur ex eadem causa. Unde Orige
nes sup illud Math. xxvi. Si oportuerit me
mori tecum nō te negabo dicit. Mori cū ie
su pro omnibus moriente hominū non erat
Omnes enī fuerant in peccatis. Et omnes
opus habebant vt aliquis pro eis morere-
tur non ipsi pro alijs. Et Ambrosius dicit.
Passio christi emulos habet: pares non ha
bet. Mors xp̄i tanq̄ facta mors dei: scʒ per
vnionē in persona dei suscepit mortem: qm̄ de⁹
et homo erat qui patiebatur. Non enī natu
ra dei lesa est: neq̄ mutatione sua sustinuit
passiones. Passio enī christi ſm ꝙ compa-
ratur ad diuinitatem eius agit per modum ef
ficientie. In q̄tum vero comparatur ad vo
luntatem anime xp̄i agit per modum meriti
in q̄tum vero cōsideratur in ipsa carne xp̄i
agit ꝑ modum satisfactionis. In q̄tū per eā
liberamur a reatu pene agit per modum re-
demptionis. In q̄tū s. per eam liberamur a
seruitute culpe: per modum autem sacrificij.
in q̄tum per eam reconciliamur. Per passio
nem aūt christi liberamur: nō solum a pecca
to cōmuni totius humane nature: ⁊ q̄tum
ad culpam: ⁊ q̄tum ad reatū pene ipso sol
uente precium pro nobis: sed etiam a pecca-
tis proprijs singulorum qui cōmunicant ei⁹
passioni per fidem et charitatem: ⁊ fidei sa-
cramenta. Et ideo per passionem christi a-
perta est nobis ianua regni celestis. ſm illud
Hebreo. nono capitulo. Christus assistens
pontifex futurorum bonorum per propriū
sanguinem introiuit semel in sancta eterna
redemptione inuenta. Et hoc quidem parꝫ
quia latrones qui crucifixi erant cum eo deri
debant eum: et improperabant ei dicen-
tes. Si tu es christus saluum fac teipsum
et nos. Uisis autem signis vnus eorum cre
didit in christum corripiens alterum colla-
tronem: pertinaciter blasphemātem. dicens.
Neq̄ tu times deum qui tamen in eadem
damnatione es. Nos quidem digna factis
recipimus: hic vero nihil mali gessit. Et con
uersus ad christum dixit. Memento mei do
mine dum veneris in regnum tuum. O per
tinaces iudei q̄ dispar est vox vestra voci
latronis. Uos etenim dicitis vah qui de-

struis templū dei. Latro aūt dic. Memento mei. vos qui vidistis xp̄m cecos illuminātē mortuos suscitantē: ꝛ grādia miracula faciē tē: dicit. Alios saluos fecit ꝛc. Ex virtute aūt q̄ crucifixū aspicit latro dic. memēto mei. vos q̄ xp̄m ī tēplo docentē audistis dicitis. Si filius dei es descēde de cruce: ꝛ credim⁹ tibi. Latro aūt audiēs in cruce pendentē: p̄ri pro peccatorib⁹ supplicantē dicit. Memēto mei domine: vos scripturas interpretantē negatis in eo sublimē maiestatē ꝛ dicitis. Si rex israel ē descēdat nūc de cruce. Latro aūt crucifixū aspicit ꝛ dn̄m ꝯfitet. Condānati videt infirmitatē ꝛ regis predicat dignitatē dicēs Memento mei dn̄e dum veneris in regnuꝫ tuū. Clamat ergo xp̄s ꝛ dicit. Amen dico tibi: hodie mecum eris in paradiso. O indurati iudei pulcherrimū vobis datur exemplum cōuersionis q̄d tam facile latroni venia relaxat. Cito ignosco: q: cito ille conuertitur. Et vberior est glorie promissio q̄ȝ precatio. fidē huit q̄ me in etnū regnaturū credidit quē secū pariter morientē vidit: quis tūc crederet dominū oīpotentem patienter et humiliter tam crudelia sustinentem. Spē impetrauit qui regni mei aditum postulauit. charitateꝫ in morte viuaciter tenuit qui vos ꝛ collatronē de iniquitate corripuit. O maligni iudei diabolus Adam de paradiso expulit: latro vos in paradisum redire sua conuersione cōpulit. Ante totū orbē: ante patres vestros: ante apostolos nudo verbo sola fide paradisi sortit⁹ promissionem: ne quis post errores labatur in desperationē. Hodie inq̄ȝ mecum eris ī paradiso. O verbum mie ꝛ pietatis: discite nūc quid est miam volo ꝛ nō sacrificium. Amen dico tibi. Ecce quanta firmitas: hodie. Ecce quanta celeritas: mecum eris. Ecce quanta gloriosa societas. in paradiso. Ecce quāta loci amenitas. O rebelles iudei attendite quāta est virtus crucis mee: quāta est gloria pēdentis in ligno. Latro iste meum videt lignum ꝛ mox cōfitetur regnum. Breuis confessio vitam promeretur eternam: sꝫ ꝑtinax vestra irrisio penam meretur sempiternam. Videte ergo si est dolor similis sicut dolor meus. ¶ Trigesimūoctauum signum doloris xp̄i in passione eius est firmitas amoris matris deploratione. Xp̄us enim doluit in cruce pro sua matre vltra modum cruciata sicut dicit Hier. ep̄la. lxxxvi. Dei fili⁹ nūq̄ȝ ante crucem matrem dimiserat nisi quando illam discipulo cōmisit moritur⁹. Dolores eni quos ipsa effugit in partu hos et ītemali cō passione sustinuit in passione filii: vbi omnia viscera virginis dolore lacerata sunt. Tant⁹ eni amor inter matrem ꝛ filium fuit: quo maior inter creaturas esse nō potuit: ꝛ q: proportio doloris seqtur ꝑ portionem amoris: ideo tantus dolor: inter istos condolentes extitit quo maior esse nequit. Unde Ancelmus dicit. Superabat oēs omniū creaturaruꝫ amores atq̄ȝ dulcedines magnitudo amoris: inter deum filium ꝛ matrem virginē. Tanta eniꝫ īmensitas amoris eos cōiunxit: vt vtrusq̄ȝ in vtroq̄ȝ anima liq̄fieret. si ergo talis ac tantus erat amor q̄ȝtus erat dolor. quibus eni gemitibus: quib⁹ suspiriis: quibus dolorib⁹ patiebatur ꝛ cruciabat pectus virgineum ꝛ cor maternū quādo ipsum a se crudeliū manibus auferri ꝛ trahi viderat: fustibus ꝛ flagellis cedi: nudari: ligari: spinis coronari: cōdēnari crucifigi cruentari: blasphemari conspexit. Unde voce lugubri dicebat. Heu me fili dilectissime. cur ante tuam mortem nō suꝫ mortua. cur sic demisso capite pertransis nec vnū quidē verbum matri q̄ te peperit loqueris. O fili mi respice in me ꝛ ne derelinquas me. Quicq̄d crudelitatis inflictum fuit corporibus martyrū leue fuit ꝛ nihil in cōparatione īmensi amoris ꝛ doloris qui animam matris in filiū transfixerat. Vn̄ puto q̄ nullo mō potuisset virgo tanti cruciat⁹ ferre tormenta nisi illā sp̄us vite: modo īsolito roborasset: q: tot mater in mente quot fili⁹ in corpore vulnera sustinuit. Fm illud Symeonis. Tuā ipsius aīam pertransibit gladius. Et q̄dam deuotus metrice loquens dicit sic.

Saxa nō sustinēt dolorem virginis:
Sol flentem adiuuat iactura luminis:
Terra concutitur more ploraminis:
Ferre non sustinēs dolorem federis.
Transformat mater amoris oculum
Cum transformatum cōspexit filium:
Cernēs caput sub spinis deiici:
Os horrore sputorum infici:
Cum pupille splendor obuoluitur:
Et ex et pena corpus dissoluitur:
Cum pallere labra considerat:
Cutē findi quam mors dilacerat:
Latus pungi crudeli lancea:
Caput cingi corona spinea:
Corpus vngi liquore lateris:
Pectus pingi cruoris litteris:
Ferrū fixum mollitis manibus:
Et simul fixum politis pedibus.

Cum cernit mori perfusum fletibus:
Tunc mr multis mactatur mortibus:
Dolens stimulis cor pium lacerat:
Cordis intima cruentans vulnerat.
Vacillat gressibus et tremit corpore:
Virgo doloribus exhausto robore.

Cum enim fons dulcoris dei patris: et flos odoris virginis xpus iesus oibus per omnia compassus miseris. flens cu fletibus: copatiens patientibus: et codolens dolentib. Oraret p suis crucifixoribus et latroni paradisu pmitteret quis illu dubitabit eande legem pietatis eunde feruore compassionis virgini sub patibulo denegare lamentanti. ideo dicit Joh. xi Cum vidisset christus maria lachrymante infremuit spu et lachrymatus est. Pugnabant enim in corde virginis duo amores. s. amor filij et amor generis humani. Amor filij nolebat ipm pati. Amor generis humani volebat ipm pati pter que ipe in mudum venerat. E cotra aut in virgie pugnabat duo dolores. s. dolor quez hebat de morte vnici filij sui: qz sicut sensualitas i xpo erat relicta sue nature eo q cotemplatio anime no derivabat ad vires sensitiuas: ita erat in beata virgine. Alius dolor in virgine erat de pditioe generis humani: et iste dolor supabat pmu: no quia magis diligeret genus humanu q filiu suum que sciebat esse filiu dei: sed quia nouerat filiu suu no hre in se cam mortis: si h genus mortis eligisse: vt redimeret gen9 humanu. Videns ergo q per fide applicabat generi humano passio xpi ad percipiendu fructu i piis sm illud Ro. iii. quem pposuit deus ppiciatore p fidem in sanguine ipsius. Fides aut p qua a peccato mundabat no debebat esse informis que potest esse etiam cum peccato sed est fides formata p charitate sic vt passio xpi applicaret generi humano no solum qtum ad intellectu: sed etia qtuz ad affectu p eue modu peccata dimittuntur et virtute passionis xpi. Hec aut fides formata charitate in nullo inueniebat peter q in ipa et latrone. Erat enim omnino pdita etia in apostolis qui mortalr peccauerut fugiendo a xpo in mente et corpe. Et qz fruct9 passionis xpi no sequebat. ideo plorans plorauit in nocte. scz infidelitatis generis humani: et lachryme eius in maxillis eius. Non est qui cosolet eum ex omnibus charis eius: vt dr Trenor pmo. Clamat ergo xpus in cruce et dicit illud Hieremie. ij. Audite vbu domini domus iacob et omes cogitationes domus israel. Quid inuenistis in me iniqtatis: qa elogamini a me et abulat post vanitate cotaminastis tra mea et hereditate mea posuistis i abominatione. Obstupescite sup h celi: et porte eius desolamini vehementer. Duo enim mala fecit pplus me9: me dereliquerut fonte aque viue: et foderut sibi cisternas dissipatas. que ptinere no valent aquas. Scito et vide quia malu et amaru est te dereliquisse dnm deum tuu et no esse timore mei apud te. Ego plantaui te vineam mea electa ome semen veru quomodo g couersa es in prauum: impleisti mala cogitatione tua: ostendisti contra viru fortitudine tua vt posses facere quod smoe cogitasti. Recordatus sum tui miseras adolescentia et charitate tua qua secuta es me. Aspiciens aut iesus ad matre sua q stabat iuxta crucem et ad discipulu stantem quem diligebat dixit mri sue. Mulier ecce filius tu9 Deinde dixit discipulo. Ecce mater tua. No enim vocat matre: sed muliere: qz passio christi relata ad carne xpi congruit infirmitati assumpte sm qua attinebat beate virgini relata xo ad diuinitate consequit ex ea infinitam virtutem sm illud pme Corinth. primo Quod infirmu est dei fortius est hoibus: qz scz ipa infirmitas xpi in qtum est dei habet virtutem excedente oem virtutem humana: et sm hanc virtutem no attinebat bte virgini qa lz passio xpi sit corpalis hz tn spuale virtute ex diuinitate vnita. Et io p spuale cotactum efficacia sortit. s. p fidem et charitatem sm qua virtutem passio xpi est causa remissiois peccatorum. Ut g consolaret matre inspirauit menti eius q passio sua remiserat culpaz et penam suis apostolis ne desperarent: sicut iudas pter ipoz delictu: io dicit. O mulier in qua pmanet fides mee diuinitatis. Ecce scz in pnti venia do filijs meis aplis et credituris p eos in me quoz tu eris mr p gram et miam. Et sicut virtus mee passionis singlis adhibet ad deletione p peccatoz. ita ex merito gre singularis impetrabis qs volueris in adoptione filioz. O mulier qui tecuz pmanserint iuxta cruce mea p fide et charitatem improperiu portates velut filios tuos quo volueris deduces. Sciendu q satisfactio xpi habet effectu in nobis inqtum incorporamur ei vt mebra capiti. Mebra aut oportet capiti esse coformia. Et ideo sic xps pmo quidez habuit gram in anima cu passibilitate corporis et p passione ad gliam immortalitatis peruenit: ita et nos qui sumus

mēbra eius p passionē ipius liberamur q̄dē a reatu cuiuslibet pene:ita tñ q̄ p̄mo recipia mus in anima spm̄ adoptiōis filioꝝ q̄ ascri bimur ad hereditatē glie immortalitaq̄ ad: huc corpus passibile ꝛ mortale habētes. post modū v̄o cōfigurati passiōibus ꝛ morti xp̄i in gloriā immortalē pducimur ꝫ illud Ro ma. viij. Si filij dei ꝛ heredes: heredes q̄dez deī: coheredes aūt xp̄i. si tñ cōpatimur vt et simul glorificemur. Et sicut in hoc noīe mu: lier sunt due nature lr̄aꝝ q: tres vocales scz. v. i. e. ꝛ tres mute. scz. m. l. r. Uocales q̄dē p se sonant. mute aūt nō per se sonant: sic in xp̄o est duplex cōditio naturarū. s. diuine q̄ significat̄ p lr̄as mutas: q: ineffabile est no men dei. ꝛ humane que significat̄ p litteras vocales: q: oues mee vocē meaz audiūt. vt dr̄ Joh. x. He nature vnite sunt in xp̄o ꝛ cō municāt inuicē ꝓprietates suas: vt idem di: cat̄ deus ꝛ homo ad quod designandū con iūgunt̄ inuicē littere mute ꝛ vocales ita vt nomē diuinitatis insinuet̄ p hoc qđ est mel ꝛ nomē humanitatis insinuet̄ p hoc qđ est vir. Per passionē eñ xp̄i que fuit in huma: nitate viri rigor iustitie dei cōmutatus est in dulcedinē mie. Quia v̄o xp̄us qui patiebat̄ nō erat solū homo nec ꝫm solā humanitatē sortiebat̄ effectū passio eius: ideo non dixit O mater: sed quia erat deus ꝛ homo iō dixit mulier quasi diceret. Qui in me crediderit p fidem ꝛ charitatē ꝛ fuerit filius tuus p dolo rem mee passionis sicut tu habes: ꝛ steterit tecuz iuxta crucē meā sicut tu stas: sortietur effectū mee passionis. quia nūc pauci sūt q̄ amaritudinē mee passiōis meditent̄ et effe ctum eius. ꝓpterea videte ꝛc. U Trige simūnonū signū doloris xp̄i in passione ei⁹ est obscuritas solis radioꝝ subtractiōe. Tūc eñ p̄cipue oportebat in xp̄o p miracula di: uinitatē ōndere qñ in eo maxime appebant infirmitates nature humane. Et ideo in xp̄i natiuitate stella apparuit in celo. Unde ma ximus dicit in ꝫmone de natiuitate. Si p̄se: pe despicis: erige parūper oculos ꝛ nouam in celo stellaz, pcestātē mūdo natiuitatē dn̄icā contuere. in passione aūt adhuc maior infir mitas circa hūanitatez xp̄i apparuit: ideo oportuit vt maiora miracula ostenderentur circa p̄ncipalia mūdi luminaria. Et sicut cri sostomus dicit sup Mat. Hoc est signuz qđ petētibus pmittebat dare dicēs, Generatio praua ꝛ adultera: querit signū: ꝛ signum nō dabit̄ nisi signū Jone ꝓphete, crucē signifi: cans ꝛ resurrectionē. Etenī multo mirabili⁹ est in eo q̄ crucifixus erat hoc fieri q̄ȝ eo am bulante sup terrā. vt scz a sexta hora fierent tenebre sup vniuersam terrā: vsq; ad nonā. Ille eñ tenebre vel solis obscuratio que in passione xp̄i fuerūt acciderūt ꝓpter h̄ q̄ sol radios suos retraxit nulla mutatiōe factā cir ca motū eius. aut celestū corpoꝝ ꝫm quē tē pora mensurant̄. Unde Hiero. dicit super Mat. Videt̄ luminare maius retraxisse ra: dios suos ne aut pendentē videret dominū: aut impij blasphemātes sua luce fruerentur Tal' aūt retractio radioꝝ nō est sic intelligē da: q̄si sol in sua ptāte habeat radios emitte re vel retrahere. Non eñ ex electiōe s ex na: tura radios emittit vt dicit Dyoni. vij. c. de diui. nominibus sed sol dr̄ retraxisse radios inquātum diuina virtute factum est vt solis radij ad terram nō pueniret. vnde quidaz deuotus dicit sic.

Sol ne cernat dolentem dn̄m:
Sue lucis extinguit radium:
Erubescit nudum conspicere:
Per quem celum vestitur sydere:
Lira luget ꝛ vita moritur:
Sol conspirat ꝛ sydus scinditur:
Medicina morbis opprimitur:
Et amara morte consumitur.

Clamat ḡ xp̄s in cruce ꝛ dicit. O impij in dei luminaria celi detestant̄ vr̄a facinora: q: iniuriam sui creatoris nō sustinēt. O furiosi iudei sydera celi vobis nō obsequunt̄ cum omnia in morte pditoris moueant̄ ꝛ turbēt̄ vos soli immobilr̄ in malignitatibus pseue ratis. O indurati iudei tenebre sic opuerūt terrā: ꝛ caligo populos vt ne quis vīm posset caput mouere. Ecce gētiles vobis p̄dicant hoc signo viso: q̄m aut deus nature patitur: sydera sibi compatiunt̄: aut ordo nature p: uertit̄ ꝛ sydera mentiunt̄. Ecce Amos. viij. c. ꝓphauit de me dicēs. Occidet sol meridie: et tenebrescere faciā terrā in die luminis. Qz x̄o in sua duritia pstiterūt. ideo ꝛc. videte si sit dolor ꝛc. Quadragesimū signū dolo: ris xp̄i in passiōe eius est. Separabilitas p tectionis aduersarioꝝ psecutoꝝ. Christ⁹ eñ ad ostendendā abundātiā charitatis sue ex qua patiebat̄ in cruce positus veniam perse cutoribus postulauit: ita vt huius petitionis fructus ad iudeos ꝛ gētiles pueniret a qui⁹ bus patiebat̄. Passio autē xp̄i fuit sacrificij oblatio inq̄ȝtum xp̄s ꝓpria volūtate mortē sustinuit ꝛ ex charitate. Inquātum v̄o a p̄se

catoribus ē passus nō fuit sacrificiū p pctīs gravissimū. Clamat ergo xp̄s et dicit. Deus meus, deus meus, ut qd dereliq̄sti me. Ista aūt derelictio nō est referēda ad solutionem unionis psonalis: qꝛ impossibile fuit ꝙ solue ret̄ unio diuinitatis a carne xp̄i. Unde sicut ante mortē caro xp̄i unita fuit ſm psonam v̄bo dei, ita etiā post mortem. Ista derelictio est referēda ad hoc ꝙ deus pater ip̄m expo suit passioni vnde derelinquere h̄ nō est aliō ꝙ̄ nō ptegere a psequētibus. vel dicit se dere lictum ꝙ̄tum ad illam orōnem qua dixerat Pater si fieri pōt transeat a me calix iste. ut Aug. exponit libro de gr̄a noui testamēti scꝫ ut nō biberet calicē passionis: vel dicit se derelictū: quia tūc videbat̄ inutilis sua passio: eo ꝙ de toto genere hoīm nō fuit lucrat̄ nisi latronē dextrū. O pater dereliq̄sti me et talib̄ exinanitū calamitatibus tradidisti. ut pp̄ls qui fuerat apud te honoratus a te derelin quat̄ qui in me est ausus ut puet̄ lumine tue psp̄ctionis. O pater, p salute gentiū dereliq̄ sti me. Quid aūt tā bonū fecerūt q̄ ex gētib̄ crediderūt ut p̄cioso sanguine super terram effuso p eis eruerē eos a maligno: aut quid tale dignū facturi sunt hoīes p q̄bus patior ista? O iudei ingrati humana natura pp̄ter pctīn a deo fuit derelicta: sed qꝛ factus sum vester aduocatus quoꝝ suscepi culpā deplo ro miseriā. O iniq̄ iudei pctā vestra p q̄bus patior me cogunt clamare: quare me dereli quisti ut fiam quasi qui colligit stipulam in messe et racemos in vindemia. Uidete ergo si sit dolor ꝛc. Quadragesimū primum si gnum doloris xp̄i in passione eius est anxie tas ardoris peccatoꝝ redēptione. Anxietas eñ et magnitudo doloris xp̄i patientis ē ex hoc ꝙ passio illa et dolor a xp̄o fuerūt assum pta volūtarie pp̄ter finē liberatiōis hoīm a pctō. et iō̄ tantā ꝙ̄titatē doloris assumpsit que esset pportionata magnitudini fructus qui inde sequebat̄. Quia v̄o naturale est ꝙ q̄n psone violēter moriunt̄ pp̄ter motū oīm spirituū et anxietatem mortis sitiūt. iō̄ xp̄us ex anxietate mortis petiuit bibere. Clamat ergo xp̄s in cruce et dicit. Sitio. O infelices homines ardore desiderij salutis vestre sitio. Non esurio: non doleo: sed sitio fidem v̄ram salutem vestrā: gaudiū vestrum. plus aīarū vestrarū ꝙ̄ corporis cruciatus desideo. Et si nō mei saltem vestri misereminī. Crux non me teneret. corona spinea nō me perfoderet nisi sitis vestre redēptionis me cogeret. Si tio eñ nō peccati vindictā. nō animarum ve strarum damnationē sed cōuersionē. Offer tis mihi acetum cū felle. i. corruptelā pecca ti cum amaritudine pene sempiterne vobis debite. Non hunc potum sitio sed vinū fidei et charitatis vestre. Uidete ergo si est dolor similis ꝛc. Quadragesimū secundū signū doloris xp̄i in passione eius est veritas me diatoris mandatoꝝ impletione. Christ̄ eñ mandatū accepit a patre ut moreret̄. d̄r eñ Joh. x. Potestatē hēo ponendi aīaꝫ meā et iterum sumēdi eam et hoc mādatum accepi a patre meo. scꝫ ponendi animam et sumēdi Ex quo ut crisostomus dicit. Non est intelli gendum ꝙ p̄us expectauerit audire et opus ei fuerit dicere: sed voluntariū monstrauit p cessum et contrarietatis ad p̄rem suspitionē destruxit. quia tamen in morte xp̄i lex vetus consummata est ſm illud quod ip̄e moriēs dicit Joh. xix. Consummatum est: potest in telligi ꝙ patiēdo omnia veteris legis prece pta impleuit. Moralia quidē que in p̄cepꝭ charitatis fundant̄ impleuit inq̄ātum pas sus est et ex dilectione patris ſm illud Joh. xiiij. Ut cognoscat mūdus: quia diligo p̄rē et sicut mandatum dedit mihi pater sic facio. Surgite eamus hinc. scꝫ ad passionē. Etiaꝫ passus est ex dilectione p̄ximi. ſm illud Ga lathas. ij. Dilexit me et tradidit semetip̄suꝫ p me. Cerimonialia vero precepta legis q̄ ad sacrificia et oblationes precipue ordināt̄ impleuit christus sua passione: inquantum omnia antiqua sacrificia figure fuerunt illi us veri sacrificij quod christus obtulit mo riendo pro nobis. Unde dicit̄ Colossenses secundo capit̄lo. Nemo vos iudicet in cibo aut in potu aut in parte diei festi: aut neo menie: aut sabbatorum que sunt umbra fu turorum: corpus autem christi. Eo scilicꝫ ꝙ cōparatur ad illa sicut corpus ad vmbram Precepta vero iudicialia legis que p̄cipue ordinantur ad satisfaciendum iniuriam pas sis impleuit sua passione. quando ut in ps. dicitur. que non rapuit exoluit: permittens se ligno affigi pro pomo quod de ligno ho mo rapuerat contra dei mandatuꝫ. Clamat ergo christus in cruce et dicit. Consummatū est omne illud quod circa passionem meam prenunciatam in scripturis et prefiguratam in obseruantia veteris testamēti oportebat impleri. O peccatores consummatū est my sterium humane redemptionis predictuꝫ in lege et pp̄hetis. O iudei obstinati. cōsūmatū

est puersum desiderium vestrum: p mortem meam atq3 passionem. Uidete si dolor 7c.

Quadragesimūtertiū signuz doloris xpi in passiōe eius est liberalitas redemptoris vite depositiōe. Ad hoc em̄ q aliqs redimat aliū duo requirunt. s. actus solutois 7 p̄ciuz solutū. Si em̄ aliqs solnat p redemptiōe alicuius rei p̄ciuz quod nō est suū sed alterius nō ip̄e dr redimere p̄ncipalr: sed ille cuius est p̄cium. Precium aūt redemptionis nr̄e est sanguis xpi vel vita eius corpalis que ē in sanguine quam ip̄e liberaliter p nobis exsoluit. Unde glosa dicit. Tu dn̄e de⁹ veritatis redemisti me in xp̄o clamāte. In man⁹ tuas commēdo sp̄m meū. Et Aug. iiij. lib. de trinitate dicit. Una mors nostri saluatoris. scilz corpalis duabus mortibus nostris. s. aie et corpis causa salutis fuit. Per mortē em̄ xpi destructa est in nobis mors anime q̄ est per pctm̄ fm illud Roma. iiij. Traditus est ppter delicta nostra. s. in mortē. Etiam mors corpis que cōsistit in separatione anime fz illud pme Corinth. xv. Absorpta est mors i victoria. Clamat g̃ xp̄s in cruce 7 dicit. Pater in manus tuas cōmendo sp̄m meū. Fac vt ondas te esse prem meū a quo eternalit pcessi fm diuinā naturā. Pater satisfeci misericordie in redemptiōe generis humani satisfeci iustitie et iusta volūtate subtrahēdo. quod mihi debebat. mie 7 iustitie tue cōmēdo sp̄m meū quo ad mercedē iuste volūtat. Pater ecce me hūiliaui ad passionē 7 mortem cuius debitor nō eram sed in te domine speraui. fac nō confundar in eternū in iustitia tua libera me. tibi cōmendo sp̄m meum q̄tum ad resurrectionē mei gloriosam. Iustum em̄ est vt corpus quod est ex charitate passioni subiectū: accipiat recōpensationem in glia. dispensatiue fecisti vt in passiōe mea glia anime nō redūdaret ad corpus: iustum est vt corpus gliam honorabilius obtineat. Pater ecce me humiliaui q̄tum ad locū: q̄a corpus ponit in sepulchro 7 anima in iferno sed inclina ad me aurē tuā accelera vt eruas me. Tibi cōmendo sp̄m meū q̄tum ad eductionem de loco inferiori ad ascensionem in celū. Pr ecce me hūiliaui q̄tuz ad ɔfusionē 7 approbria que sustinui sed esto mihi in deum protectorē 7 in domū refugij vt saluū me facias: tibi cōmendo sp̄m meū q̄tum ad cōsessum prīe dextere 7 manifestationez mee diuinitatis vt scz ab oībus noiet de⁹: 7 oēs mihi reuerentiā exhibeāt sicut deo. Pr ecce me humiliaui q̄tuz ad hoc q sum traditus humane ptāti: sed fortitudo mea 7 refugiuz meū es tu: 7 ppter nomē tuū deduces me et enutries me. Tibi cōmendo sp̄m meū q̄tū ad iudiciariā ptātem. s. vt sedeā iudex q̄ steti sub iudice 7 damnē veros reos qui falso factus sum reus 7 fm iustitiā sim iudex qui p dei iustitia pugnaui 7 vici. Pr ecce p̄ciuz sanguinis mei quē liberalr p expiatiōe peccati humani generis effudi: sed educes me de laqueo quē abscōderunt. s. sermones mihi: q̄m tu es protector meus. tibi cōmendo sp̄m meū vt merito sanguis mei a laqueo 7 reatu pene inferni scōs qui in me crediderūt exoluā 7 educā vt impleat illud. Zach. ix. Tu vero in sanguine testamēti tui eduxisti vinctos de lacu in quo nō erat aqua. O impij iudei ecce p̄cium sanguis mei quē dedi p redēptiōne vestrarū animarū: 7 q̄ vos indignos facitis glorie mee. Uidete si est dolor filiis sicut 7c.

Quadragesimū quartū signuz doloris xpi in passiōe eius est vigorositas clamoris veli scissione. Dicit em̄ origenes ptractans illud pmi Macha. iij. Similis fact⁹ est leoni in operibus suis 7c. hic ad cui⁹ vocez cuncte tremescūt creature est leo de tribu iuda. Leo montē ascendit 7 dum in predā rugire centur cūcta in valle animalia gradum figūt nec recedūt: leo semp in dolore morit 7 moriens lachrymat cuius cor sanguinē emittit ex dolore passionis. Christus aūt leo noster rex oim creaturarū nō solū nascēs ē collocatus in p̄sepio 7 viuē s in mūdo: sed etiā moriens deplorat nostrā miseriā cū in patibulo lachrymās lamentat. Morit in dolore qui om̄s consolat 7 sanguinē eijcit cordialem a quo oīs vita vegetat. Hic est ille leo de quo Amos sic pphetat. Leo rugiet q̄s nō timebit? Ascendit em̄ in montē caluarie vbi p̄dā prim in valle mortis inferor cōtuens septimuz emisit rugituz quo mūdus tremuit vniuersus. Celum tunc horret 7 stupent sydera sol totus pallet 7 pauēt omnia s cū clamore valido leonis rugitus in patibulo ad templum hier sm infra sancta sanctor clari⁹ terribilius lamētabilius psonuisset clor: vniuersa demonia ptremuerūt: tunc elemēta suas v̄tutes pdiderūt: tunc verūq3 velū tēpli scindit. tūc tam altare q̄ superliminare tēpli confractū rumpit: tūc angeli p̄sidētes tēpli diffugiētes lugubri voce infra scā sanctorū vniuoce cōclamabant. Migremus ab h loco horribili: hec ille. Et Beda dicit. Lux vex

illa tonitrualis morientis in patibulo perlata vsque in sanctasanctorum angelos sic terruisset vt reclamarent quid faciet. vox tube iudicantis in maiestate petenti solio. Nempe sicut eo moriente dolor erat vniuersalis: sic eo in iudicio apparente erit omnibus importabilis terror generalis. Et in euangelio nichodemi dicitur sic. Uisus est angelus cum rumphea ignea velum templi in duas partes a summo vsque deorsum per medium diuisisse: qui etiam sic clamauit. Testis ego sum passionis. Ciuitas enim hierusalem propter erat situata in monte syon et in eius decliuo erat templum salomonis. Habebat itaque predicta ciuitas a meridie montem syon: ab oriente montem oliueti: ab occidente munitionem et lapidibus quadris et plumbo fusili: ab aquilone montem caluarie: vbi crucifixus est xps habens faciem ad occidentem. A golgata vero vsque ad sanctasanctorum sunt duo stadia cum dimidio. Stadium autem habet passus. cxxv. Et sic in summa erant ducenti quinquaginta passus. Per sanctasanctorum significatur celum Per velum significatur porta celi. Sunt autem quinquies quinquaginta passus. per quinquagita significatur plena remissio peccatorum per quinque vulnera xpi. Sanguis ergo xpi per quinque vulnera defluens in monte caluarie obtinuit nobis plenam remissionem peccatorum et portam celi nobis aperuit sua voce secundum illud Heb. xij. Accessistis ad syon montem et ciuitatem dei viuentis hierusalem celestem et multorum milium angelorum frequentiam et ecclesiam primitiuorum qui scripti sunt in celis et iudicem omnium deum et spirituum iustorum et testamenti noui mediatorem iesum et sanguinis aspersionem melius loquentem quam abel. Sanguis enim abel aggrauat fratris sui peccatum: sanguis xpi humani generis relaxat reatum. Sanguis abel clamat vindictam damnationis: sanguis xpi clamat indulgentiam remissionis. Sanguis abel vnum tantum iustificat: sanguis xpi vniuersos saluificat. Sanguis abel obstruit viam paradisi: sanguis xpi aperit ianuam paradisi. Sanguis Abel clamat Uirum sanguinum et dolosum abominabitur dominus: sanguis xpi clamat aperite mihi portas iustitie et ingressus in eas confitebor domino. hec porta domini iusti intrabunt in eam. Clamat ergo xps per sanguinem suum et dicit. O rebelles iudei velum templi scinditur et duritiem cordis vestri non soluitur. O iudei increduli per huius infirmitates humanitatis tanquam per velum abscondita est maiestas diuinitatis sed diruptum est velum humanitatis vt pertingatis ad secreta mee diuinitatis secundum illud Roma. v. Accessum habemus per iesum xpm ad deum. O indurati iudei meo sanguine aperui vobis et manifestaui introitum regni celestis et velamen et impedimentum peccati remoui. Et quoniam non intratis Uidete si est dolor similis sicut dolor meus

y Quadragesimumquintum signum doloris xpi in passione eius est charitas institutoris sacramentorum collatione. In passione enim xpi diuisum est velum ad ostendendum reseratio nem mysteriorum legis: aperta sunt monumenta ad ostendendum quod per eius mortem mortuis vita daretur. Terra mota est et petre scisse sunt ad ostendendum quod per eius mortem lapidea hominum corda emollirentur: et quod totus mundus virtute passionis eius erat in melius commutandus. Sciendum quod septem voces emisit xps in cruce per quas instituit septem sacramenta designata per septem miracula que xps fecit in cruce. Primo cum lachrymis orauit dicens. Pater ignosce illis quia nesciunt quid faciunt. In hoc verbo instituit sacramentum baptismi. Nullus enim peruenit ad vitam nisi absolutus ab omni culpa et reatu pene: que quidem vniuersalis absolutio fit in perceptione baptismi: sed nullius peccati remissio fieri potest nisi per virtutem passionis xpi. Unde apostolus dicit Heb. ix. Sine sanguinis effusione non fit remissio peccatorum. Formam enim baptismi integritate intelligibili demonstrauit xpus dicens. Pater. in nomine autem patris intelligitur filius. cum autem dicit ignosce: intelligitur spiritussanctus: quia hec indulgentia et remissio peccatorum fit per spiritum sanctum. Persona autem baptisata exprimitur per hoc quod dicitur illis: Et quia effectus baptismi est quod baptisatus illuminetur a xpo circa cognitionem veritatis. ideo dicit quia nesciunt: et quod fecundetur ab eo fecunditate bonorum operum per gratie infusionem: ideo dicit quid faciunt. Materia autem in qua fieri debet baptismus est aqua ideo primum miraculum quod xps fecit in cruce est aqua fluens de latere eius que fuit aqua pura miraculose egrediens a corpore mortuo. ideo dicitur Zacha. xiij. In die illa erit fons patens domui dauid et habitantibus hierusalem in ablutionem peccatoris et menstruate. quod quidem intelligitur de fonte baptismali Hec autem vox prima xpi designatur per illud psalmi. Uox domini super aquas. Clamat ergo xps et dicit. Pater in manus tue potestatis confisus commendo et peto vt meritum et virtus mee passionis operetur in sacramento baptismi et in nomine meo sanctificetur. vt suscipientes

diuinū auxiliū p̄cipiat ad consequendū finē baptismi p spm̄ meū ex dono timoris. Secundo dicit xp̄s in cruce. Amen dico tibi hodie mecū eris in paradiso. In hoc v̄bo instituit xp̄s sacr̄m ↄfirmationis: nō tm̄ pmittendo sed etiā exhibēdo plenitudinē sp̄ussancti ↄ ↄfirmationē charitatis in anima latronis s̄m quā deputabat̄ ad futurā gl'iam quasi p quandā consignationē que fit per gr̄am que sp̄ūisancto attribuit̄ in q̄tum ex amore p̄cedit. gr̄a vo sp̄ussancti in oleo designat̄. vnde xp̄us dr̄ esse vnctus oleo letitie p̄ter plenitudinem sp̄ussancti quā habuit: ↄ ideo oleum competit materie huius sacram̄ti: admiscet̄ aūt balsamuȝ p̄pter fragrantiā odoris qui redundat ad alios s̄m illud. ij. Corinth. xij. Xp̄i bonus odor sumus. hoc em̄ sacr̄m ordinat̄ ad pugnā sp̄ūalez cōtra hostes visibiles id est contra p̄secutores fidei. Publice enim confiteri nomen xp̄i est cōfirmatorꝝ: q: iam sunt p̄ducti sp̄ūaliter ad virilem etatem s̄m illō p̄me Ioh. ij. Scribo vobis iuuenes q̄m fortes estis ↄ v̄bum dei in vobis manet et vicistis malignū. Latro aūt dexter post confirmatōnē publice p̄dicauit fidē xp̄i quo ad diuīnitatē dicens. Memēto mei domine dū veneris in regnū tuū ↄ quo ad humanitatez dicens. Hic v̄o nihil mali gessit. p̄us tamen baptizatus est a sp̄ū sancto ↄ cōsecutus est effectū baptismi in q̄tum cor eius motū est a sp̄ūsancto ad credendū ↄ diligendū deum et penitendū de pctīs quod est baptism⁹ penitētie. In forma aūt huius sacramēti ↄfirmationis ponunt̄ tria que subintelligunt̄ in p̄dicto v̄bo xp̄i quoꝝ p̄mū est causa ↄferēs plenitudinē roboris sp̄ūal's que est scā trinitas. ideo dr̄. Amen dico tibi. ly amen qd̄ ē veritas designat filiū. ly dico qd̄ est verbum p̄ducere designat p̄rē. ly tibi qd̄ est scd̄'e p̄sone designat sp̄m sanctū que est secunda p̄sona visibiliter in mūdum missa: sicut xp̄s p̄ma. Secundū est ip̄m robur sp̄ūale quod homini confert̄ per hoc sacramentū. ideo dr̄ hodie mecū eris. Tertiū est signū quo in pugna sp̄ūali milites insignunt̄ qd̄ est crux in quo xp̄s triumphauit ingrediēs paradisum ideo dr̄ in paradiso. vnde dr̄ Ezech. nono. Signa Tau sup frontes viroꝝ. Hoc sac̄m ostensum est in secūdo miraculo quod fecit xp̄s in cruce: q: multa corpa sanctorum qui dormierūt surrexerūt ↄ venerūt in sanctam ciuitatē ↄ apparuerunt multis: q: egressi de sepulchris acceperūt p̄tātem publice fidem xp̄i v̄bis ↄfitendi. Unde nō verebant̄ s̄ cōfirmabant̄ fidē xp̄i fateri corā inimicis ei⁹. hec aūt secūda vox xp̄i designat̄ p illud p̄s. Uox dn̄i in v̄tute. Clamat ḡ xp̄us ↄ dicit. Pater in manus tuas aucris ↄsilus commēdo ↄ pcto vt v̄tus ↄ meritum mee passionis operet̄ in hoc sacramēto vt in nomine meo sanctificet̄ ↄfirmatus in seip̄o cui conferat̄ robur ad ↄfitendū publice fidem meā ↄ consequat̄ pleniorē remissionē peccatoꝝ vt per sp̄m meū multiformis gr̄a cum plenitudine sanctitatis ↄ v̄tutis ac fortitudīs venire in hominē declaret̄. Tertio dicit xp̄s in cruce. Mulier ecce filius tuus. in hoc v̄bo instituit sacr̄m m̄rimonij in quo sunt tria. scȝ fides q: nullū adulteriū. ideo dicit mulier. Proles p̄pter quā est institutū: iō dicit filius sacr̄m quia nullū debet interueni e diuortiū: ideo dicit tuus. Assumit̄ em̄ mulier a viro ad cohabitationē m̄rimonialē. ideo dicit mulier. nō aūt dixit mater ne videret̄ coassumi debere a filio ad m̄rimonij copulā quod q̄dez in lege nature p̄hibitū fuerat. Geñ. ij. Relinquet homo. i. filia p̄rēȝ: ↄ relinquet homo. i. filius matrē ↄ adherebit vxori sue in alio ḡdu. m̄rimoniū em̄ fuit institutū in statu innocentie: nō scd̄m quod est sacr̄m: sed scd̄ȝ qd̄ est officium nature. Nūc aūt institūit̄ vt sacramentū in q̄tum signat vnionē xp̄i cū ecclesia s̄m illud Ephe. v. Sacr̄m hoc magnū est. Ego aūt dico in xp̄o ↄ in ecclesia. Mrimonium aūt dr̄ ex hoc verū q̄ suā p̄fectiōēȝ attingit. Duplex aūt est p̄fectio. scȝ p̄ma et scd̄a. Prima quidē p̄fectio in ipsa forma rei consistit ex qua sp̄ēm sortit̄. Secunda autez p̄fectio ↄsistit in ip̄a opatione rei per quam res aliqualiter suū finē attingit. Forma aūt m̄rimonij cōsistit in quadā indiuisibili cōiūctione animoꝝ p quā vnus cōiugum indiuisibiliter alteri fidem suare tenet: qd̄ notat̄ p hoc aduerbiū demōstratiuū ecce. Finis aūt m̄rimonij est proles generāda ↄ educanda ad quoꝝ p̄mū puenit̄ p concubitū ↄiugalez ad scd̄m per alia opa vxoris ↄ viri q̄bus sibi inuicē subsequunt̄ ad p'lem nutriendā. ideo dr̄. ↄ ex tunc accepit eā discipulus in suam. scȝ matrē. Hoc sacr̄m ostensum est in tertio miraculo quod fecit xp̄s in cruce: q: sol obscuratus est. Per solem em̄ intelligit̄ diuinitas xp̄i que fuit cōiuncta humanitati tanq̄ nubi. s̄m illud Esa. xix. Solem nube tegam. Hanc indiuisibilē vnionē designat m̄rimonium s̄m qd̄ est sacr̄m. hec tertia vox christi

designaᵗ p illud ps. Cõfessio ⁊ magnificẽtia
opus eius. Clamat ergo xp̃us ⁊ dicit. Pater in
manus tue dignitatis ꝯfisus peto vẽtus ⁊
meritũ mee passionis applicetᵗ hominibus
cõiugatis in sacramẽto mr̃imonij vt sit in re
medium contra pctm̃ ꝯcupiscẽtie ⁊ sanctifi
cationem hoĩs per grãm ⁊ donũ intellectus
p spm̃ meũ p̃nunciatiuũ future glie ꝺm illõ
Ephe. v. Christus dilexit ecclĩam ⁊ tradidit
semetipm̃ ꝓ ea vt illã sanctificaret mũdãs
eam lauachro aque in ṽbo vite. Quarto
dixit xp̃s in cruce. Deus meus vt quid dere
liquisti me. In hoc ṽbo instituit sacramẽtũ
penitẽtie. In pnia eñ ita res gesta sit ꝙ ali
quid signaᵗ tam ex parte pctõris penitẽtis:
ꝙ ex parte sacerdotis absoluẽtis. Nam pec
cator penitens p ea que dicit vel facit oñdit
cor suũ a pctõ recessisse. Unde materia hui⁹
sacramẽti sunt pctã nõ acceptãda ſ detestã
da de q̃bus dolet ⁊ que ꝯfiteᵗ ⁊ p quibus sa
tisfacit ꝺm illõ. ij. Corinth. xiij. Egerᵗ pniã
sup imũditiã ⁊ fornicatõeꝫ ⁊ ĩpudicitiã quã
gesserũt ꝓpᵗ q̃ pctã de⁹ dereliq̃rat pctõrẽ. ps
Longe a pctõribus salus: ideo dicit me dere
liquisti. Insup etiã sacerdos p ea que agit et
dicit circa penitentẽ signat opus dei remit
tentis pctm̃. quia hoc sacm̃ non consistit in
ꝯsecratione alicuius materie neq; in vsu ali
cui⁹ materie sanctificate: sed magis ĩ remo
tione alicui⁹ materie. s. peccati ꝓut pctã dicũ
tur eẽ materia pnie. Talᵗ aũt remotio signa
tur a sacerdote cũ dicit. Ego te absoluo. cum
pctã sint quedã vincula ꝺm illud Prouer. v.
Iniq̃tates sue capiũt impiũ ⁊ funibus pctõ
rum suoꝝ quisq; ꝯstringiᵗ. Solus aũt deus
p auctoritatẽ et a pctõ absoluit ⁊ pctã remit
tit. Sacerdotes aũt vtrũq; faciũt p ministe
rium inq̃tum. s. ṽba sacerdotis opanᵗ in v̄
tute diuina que interius opeᵗ ĩ omnibus
sacramẽtis. ideo ad hoc designandũ dicit de
us meus. hoc sacm̃ est ostensum in quarto
miraculo quod fecit xp̃s in cruce: quia petre
scisse sunt ⁊ terra mota est. de iure eñ natura
li est ꝙ aliq̃s peniteat de malis que cõmisit
ĩq̃tum ad hoc ꝙ doleat se fecisse ⁊ post dolo
rem remediũ querat p aliquẽ modũ: ⁊ ꝙ et
aliqua signa doloris oñdat q̃ dolor magis
debet esse in corde ꝙ in exterioribus signis
ꝺm illud Iohel. ij. Scindite corda vestra: et
nõ vestimẽta vestra. hec quarta vox christi
designaᵗ p illud ps. Vox dñi confringentis
cedros. i. vox illa dñi est ad institutionem sa
cramenti pnie. vbi soliditas peccatoꝝ ꝯfrin

gitur. Clamat ergo xp̃s ⁊ dicit. Pater in ma
nus tue equitatis confisus commendo ⁊ pe
to vt meritum ⁊ ṽtus mee passionis applice
tur petẽtibus iustificari a peccatis vt penitẽ
tia efficaciã habeat ad remissionẽ pctõrum
per spm̃ meũ sanctificantẽ penitentem ex do
no scie cum proposito subijciẽdi se clauibus
ecclesie per confessionẽ ⁊ satisfactionem sub
sequẽte consequẽde venie: ꝺm illud Luce vltimo
Oportebat p̃dicari in nomine iesu xp̃i peni
tentiam ⁊ remissionẽ pctõrum in oẽs gen
tes. Quinto dixit xp̃s in cruce Sitio. In
hoc ṽbo instituit sacramentum eucharistie.
Sacramẽta eñ ecclesie ordinanᵗ ad subue
niendum homini in vita spũali. Uita vero
spũalis vite corporali conformaᵗ eo ꝙ cor
poralia spũalium similitudines gerant. ideo
sicut ad vitam corporalẽ requiriᵗ alimentũ
quo homo conseruaᵗ in vita sic ad vitã spũ
alem oportuit esse sacm̃ eucharistie quod ẽ
spũale alimentũ. hoc autem sacramentũ per
ficiᵗ in consecratiõe materie: ⁊ sic fuit ĩ xp̃o
institutũ in cena: quia tamen ad quandam
perfectionem sacramenti ꝑtinet materie cõ
secrate vsus. sicut operatio non est p̃ma: sed
secũda perfectio rei ideo cum dicit Sitio de
notat vsum huius sacramenti ad qđ homo
debet accedere cum magno ardore charitatis:
vt xp̃o vniatur ⁊ ei incorporeᵗ. Hoc eñ ṽbũ
sitio componitur ex hoc ṽbo sit ⁊ his duab⁹
litteris vocalibus. i. o. que si diuisim sumanᵗ
tur: i. signat vnitatem. ⁊ o. quod est figure
sphērice significat plenitudinem ꝑfectionis
quia coniungit finem p̃ncipio. ⁊ sic denotant
perfectionem charitatis quo ad deum: ⁊ vni
onem charitatis quo ad proximum. io Au
gustinus super Iohannem: vt habeᵗ de cõse
cratione. distinctione secunda dicit. O sa
cramentum pietatis. O signum vnitatis.
O vinculum charitatis. Si autem sumanᵗ
tur coniunctim significant io. hoc est de
cem cum sint quedaꝫ figura algorismi. qua
si diceret christus. Qui hoc sacramento
salubriter vti voluerit sit. scilicet in presenti
obseruatiuus decem preceptorum decalogi
cum plenitudine dilectionis dei et proximi
Hoc sacramentum est ostensum in quinto
miraculo quod fecit christus in cruce. Nam
de latere christi in cruce pendentis proflu
xit sanguis. et hoc pertinet ad sacramẽtum
eucharistie. ꝺm illud. Iohannis sexto capi
tulo. Sanguis meus vere est potus. Uir
tus enim sanguinis christi effusi in passio

ne eius operatur in hoc sacro q̄rū ad tria cir-
ca sumentes ipsum. pmo q̄d ē τ pncipaliṫ ad
adipiscēdā eternā hereditatē. ſm illud Heb.
x. Habem⁹ fiduciā in introitu scōꝝ per san
guinē eius. secūdo ad acq̄sitionē gratie p fi
dem ipsius. ſm illud. Ro. iij. Quē ꝓposuit
deus ꝓpiciatorē p fidē in sanguine eius: vt
sit ipse iustus τ iustificans eū q̄ ex fide est ie
su xp̄i. Tertio ad remouēdū īpedimēta vtri
usq̧ predictoꝝ. s. peccā ſm illud Heb. ix. Sā
guis xp̄i emundauit cōsciētias nostras ab
operibus mortuis .i. a pctīs. Hec q̄nta vox
xp̄i designaṫ per illud ps. Vox dn̄i intercidē
tis flāmā ignis. Sup quo Dama. li. iiij. dicit
Ignis q̄d in nobis est desiderij assumēs eaz
q̄ ex carbone .i. hoc sacro est ignitionē cōbu-
ret nostra pccā τ illuminet nr̄a corda τ ptici
patione ignis diuini igniamur τ deificemur
Sed ignis nostri desiderij vel amoris impe
diṫ p pccā venialia q̄ impediūt feruorē chari
tatis τ remouenṫ per hoc sacrm̄. Clamat ḡ
xp̄s τ dicit. Pater in manus tue maiestatis
comendo τ peto vt merito mee passionis di
gne cōicantes habitu gratie τ doni sapīe p
spm̄ meū pficianṫ vt reparati τ sustentati
inebrienṫ dulcedine bonitatis diue in socie-
tate pfecta vbi pax est τ vnitas plena atq̧
perfecta. Sexto xp̄s in cruce dicit. Cōsum-
matū est. In hoc verbo instituit sacramētū
ordinis. Nam sacramēta ecclesie ad duo or-
dinanṫ: scz ad perficiendū hoīem in his q̄ p
tinent ad cultū dei ſm religionē xp̄iane vite
τ in remediū cōtra defectū peccati. Perficiṫ
aūt homo nō solū quo ad psonā ꝓpriā: sed
etiā quo ad totā cōitatē societatis in qua vi
uit. q: hō naturaliṫ est aīal sociale τ sic pficiṫ
homo p hoc q̄ accipit ptātem regendi mul-
titudinē τ exercendi actus publicos τ loco
huius in spūali vita est sacramentū ordinis
ſm illud Heb. vij. Sacerdotes hostias offe
runt non solū p delictis: sed etiā p populo.
Et hec cōtra dissolutionē τ expiationē pctī
multitudinis. In actionib⁹ aūt hierarchicis
cōsideranṫ agentes τ suscipiētes actiones.
Agētes aūt sunt ministri ecclie ad quos p-
tinet ordinis sacramentū. Suscipiētes aūt
sunt illi q̄ ad sacramēta accedūt. Passio aūt
xp̄i est cā finalis veterū sacramētorum q̄ scz
ad ipsam significandā sunt instituta: iō dicit
Aug. lib. ix. ꝯ faustū q̄ sacramēta veteris le
gis sunt ablata q: impleta τ alia sunt insti-
tuta virtute maiora: actu faciliora: τ nume-
ro pauciora. Hoc sacramentū est ōnsum in
sexto miraculo q̄d fecit xp̄s in cruce q: velā
templi scissum est in duas partes a summo
vsq̧ deorsum τ hoc pertinet ad sacramentū
ordinis. Nam sicut paterfamilias nō ex hoc
hr̄e mōstraṫ mutabilē voluntatē q̄ diuersa
precepta familie sue ꝓponit p tēpoꝝ varie-
tate: nō eadē precipiēs hyeme aut estate sic
nō ōndiṫ aliqua mutatio circa deū ex hoc q̄
aliqua sacramenta instituit post xp̄i aduen-
tū τ alia tpe legis: q: illa fuerunt ꝯgrua grē
pfigurande. Hec aūt sunt ꝯgrua grē pncipa
liter demonstrāde: ideo de illis dicit ꝯsumma
tū. de istis aūt dicit: est. hec sexta vox xp̄i desi
gnaṫ p illud ps. Vox dn̄i ꝯcutientis desertū
q: hec vox in institutione ordinis facit ritū
veteris legis esse desertū τ ritū noue legis eē
ꝯcutientē quo ad actus q̄ sunt purgatio illu-
minatio τ perfectio. Clamat ergo xp̄s τ di-
cit. Pater in manus tue sanctitatis cōmen-
do τ peto vt ministris ecclie tantā grē pleni
tudinē ex dono ꝯfilij per spm̄ meū tribuas
vt sacris admonitionibus disponant cetum
b̄oi creditū ad sacramentoꝝ susceptionem.

Septimo xp̄s in cruce dixit. Pater in ma
nus tuas cōmendo spm̄ meū. In quo v̄bo
instituit sacramentū extreme vnctionis. hō
eī inquirit interdū corporalem τ spūalem
firmitatē non solum q̄ sanitatē restituat q̄d
fit p pniam per ꝯuenientē dietā: τ exercitiū
τ loco eius in spūali vita est extrema vnctio
q̄ remouet pctōꝝ reliq̄as τ hoīem paratum
reddit ad finalem glie perceptionē. vn̄ dicit
Jacobi. v. Et si in pctīs sit dimittenṫ ei. Hoc
sacramentū est ōnsum in septimo miraculo
q̄d fecit xp̄s in cruce q: monumēta nullo au
xilio humano cōcurrēte apta sunt τ hoc ptī
net ad extremā vnctionē q̄ remouet reliq̄as
pctōꝝ q̄ non sunt sufficienter p pniam sub-
late. Hec septima vox xp̄i designaṫ per illud
ps. Vox dn̄i pparātis cedros. q: hoc sacra
mentū sublata ꝓnitate ad malū τ difficulta
te ad bonū per gratiaz operantē postea per
gratiam cooperantē preparat se ad vitanda
pccā venialia τ abstinere a singulis ꝯrijs q̄-
uis infirmitas hui⁹ vite nō patiatur vt absti
neat ab oībus. Clamat ergo xp̄s τ dicit. Pṙ
in manus tue benignitatis cōmendo τ pe-
to vt homī in extremis constituto gratiam
τ donum pietatis per spm̄ meum tribuas q̄
operetur in homine iustificando ipsum virtu
te τ merito mee passionis τ cooperenṫ homī
ad recte operandū. O iudei contumaces τ
impij aperta est vobis ianua paradisi τ ius

gredi nō vultis. Uidete ergo si est dolor &c.
Quadragesimūsextū signū doloris xpi in passione eius ē causalitas pauoris cēturionis admiratiōe. Nam vt xps ostenderet q passio illata per violentiā eius aīam nō eripiebat naturā corporalē in sua fortitudine cōseruauit. vt etiā in extremis positus voce magna clamaret: qd inter alia miracula mortis eius cōputat. vn̄ Math. xxvij. dr. Uidens autē centurio q ex aduerso stabat: q sic clamans expirasset ait. Uere filius dei erat homo iste Fuit etiā mirabile in xpi morte q velocius mortu9 fuit q alij latrones q simili pena afficiebant. vn̄ dicit Joh. xix. q eoz q cū xpo erant fregerāt crura vt cito morerent: ad iesum aūt cū venissent inuenerūt eū mortuū vnde non fregerūt eius crura vt impleret illa pphia Os nō cōminuetis ex eo. & Marci xv. dr. Ac pylatus mirabatur si iam obijsset. Clamat ergo iesus & dicit. O ceci iudei si cū mea voluntate natura corporalis cōseruata est in suo vigore vsq ad extremum: sic etiam qn̄ volui subito cessi nocumēto illato O indurati iudei nemo tollit aīam meā me inuito. Cōpungunt alieni visis signis mirabilib9 & vos in malicia pseuerat. Uidete &c.
Quadragesimūseptimū signū doloris xpi in passione ei9 est placabilitas dulcoris lateris transfixiōe. Dicit em̄ magr hystoria rū q miles q latus xpi transfixit lancea cū fere caligassent eius oculi & oculos suos sanguine xpi liniuisset clare visum recuperauit. Et Isido. dicit. Nullus de dei pietate desperet: sed veniā cordis querat & inueniet. recepit dauid & psalmistā uis. manasses & regnū recupauit petrus zacheus ac magdalena: & latro vnico verbo paradisum recuperauit. lancea longin9 latus xpi aperuit & non solum veniā. sed epatus honorē ac martyrij coronā est adeptus. Clamat ergo xps O iudei impij nōne sufficit vobis mortē: cur latus apertū in quo ingredi nō vultis. Cur sanguinem effunditis cuius collirio perungi subterfugitis. Pendet pectus denudatū. Latus rubet cruentatū. Tensa ara viscera decora languent lumina splendidiora. Ora pallent regia. procera rigent brachia. Crura pēdent marmorea. Pedes rigat sanguinis vnda. Uidete ergo si est dolor &c. Quadragesimūoctauū signum doloris xpi in passione eius est obseruabilitas moris sepulchri inclusione. Xpus em̄ voluit sepeliri vt comprobaret veritatē mortis sue. Nam corpus eius non fuit positū in sepulchro nisi qn̄ iam constitit de morte eius. vnde Math. xxvij. legit Ac pylatus anteq concederet xpm sepeliri diligenti habita inqsitione cognouit eum mortuū esse. vbi etiā cōmendat pietas eorū q ipsum de cruce acceptū diligenter atq honorifice tegendū & sepeliendum curauerunt sicut mos erat iudeis sepelire. Clamat ergo xps & dicit. O maligni iudei cur mortuū persequimini quē viuentē abiectissimo supplicio interemistis. Cur nō me inuoluitis syndone munda vt pura mente filiū dei me esse credatis. Cur non me sepelitis in cordibus vestris per amaritudinem pnie in myrra & aloe designatā vt preseruemini a corruptione peccati. Ecce in horto sepelior vt a morte quā incurristis ex pctō ade in horto paradisi cōmisso liberemini. Ecce in alieno deponor sepulchro q pro alioz mortu9 sum sepulchro. Ecce nouū mihi parat monumentum q oēs innouabimini: morte & corruptione destructa. Cur aduoluitis saxum magnū ad ostium monumenti: ne furto sublatus dicar Cur adhibetis militū custodiā. Aduertite qm̄ sapientia vincit maliciā: & que pcedunt de labijs meis non faciam irrita. Tertia em̄ die resurgam: non ad vestri saluationē: sed condēnationē. Uidete ergo si est dolor &c.
Quadragesimūnonū signū doloris xpi in passione eius est cōfusibilitas pudoris sanctoz liberatione. Nam sancti patres operando opera iusticie meruerūt introitū regni celestis p fidem passionis xpi: sm illud. Heb. xi. Sancti per fidē vicerunt regna: operati sunt iusticiā: adepti sunt repromissiones. per quā etiā vnusquisq a peccato purgabat q̄tum pertinet ad emundationē ppriē psone Non tn̄ alicuius fides vel iusticia sufficiebat ad remouendū reatū totius humane nature q quidē remotus est precio sanguinis xpi & ideo ante passionē xpi nullus intrare poterat regnū celeste adipiscendo scz beatitudinē eternā q consistit in plena dei fruitione. Unde xpus descendens ad inferos virtute sue passionis ab hoc reatu sctōs exoluit quo erant a vita glorie exclusi. ideo dicit. Zach. ix. Tu xo in sanguine testamēti tui eduxisti vinctos de lacu in quo nō erat aq. Clamat g̃ xps & dicit. O ptinaces iudei patres vestri quos ab inferis liberaui testimoniū phibuerūt de me: quos tn̄ repellitis. qbus nec credere voluistis. peiores estis lucifero q me vt deū veneratus est me verū dn̄m & iustū iudicē

Uos aūt fecistis me in derisionē oī pplo ac sine vllo pudore me ↄfunditis. Ecce ego ille sum quē in synagogis vestris iugiter inuocatis dicētes. Adonay sabaoth Anna. Sciendum ꝙ aleph in principio simul cum fine alicuius dictionis positū valet beth ideo duplex a in hac dictione anna valet b idem eñ est dictu anna ꝙ ben: sed ben idem est ꝙ filius apud hebreos. Adonay est ꝓpriū nomen dei: ſm illud Exo. vi. Nomen meū adonay nō indicaui eis. Sabaoth. i. miserere nobis: quasi velint dicere fili dei miserē nobis. Sed in vobis implef illud Esa. i. Populus hic labijs me honorat cor aūt coꝝ longe est a me. Uidere ꝛc̄. Quinquagesimū signum doloris xp̄i in passione eius est infructuositas laboris dānatoꝝ ereptione. Xp̄s eñ descendens ad inferos operatus est in virtute sue passionis: ꝛ ideo descensus eius ad inferos illis solū liberationis obtulit fructum q̄ fuerūt passione xp̄i ↄiuncti ꝑ fidem charitate formatā per quā pctā soluunf. Illi autē q̄ erāt in inferno dānatoꝝ: aut fidē passionis xp̄i non habuerūt penit⁹ sicut infideles: aut si fidē habuerant nullā ↄformitatē habebāt ad charitatē xp̄i patientis. Uñ nec a pctis suis erāt mūdati ꝛ ꝓpter hoc descensus xp̄i ad inferos non cōtulit eis ereptionē a reatu pene infernalis. Clamat ergo xp̄s ꝛ dicit. O pueri iudei electos ab inferno eduxi ad eorū cōsolationē. reprobos ibidē reliq̄ ad ipsorum cōdēnationē ꝓpter coꝝ infidelitatē ꝛ obstinationē suā aduertite qm̄ visitabo sup viros defixos in fecib⁹ suis. Et q2 infructuosus est labor mee pegrinationis in hoc mūdo ꝛ passionis mee ꝓ vobis: ideo videte si est dolor similis sicut dolor meus. Rogem⁹ ergo deū patrē omnipotentē vt nobis mittat spm̄ sanctū q̄ nos doceat omīa misteria passionis xp̄i firmiter credere ꝛ deuote meditari vt ex hac meditatione cōpungamur: remittentes inuicē offensas sicut xp̄s indulsit suis crucifixoribus. Conteramur de peccatis nostris sicut petre hodie cōminute sunt. Aperiamus sepulchra per ↄfessionē oris: surgamus a mortuis per satisfactionē operis: Doleamus cū xp̄o hic ꝓ iugē meditationē. vt tandē cōsolemur cū eo ꝓ sempiternā fruitionē. quā nobis ↄcedat ipse xp̄s q̄ cum p̄re ꝛ spū sancto viuit ꝛ regnat ꝑ infinita seculorum secula. Amen.

In sabbato scto̅. ſmo de lite q̄ versa ꝛ agitata est inter btām ꝟginē mariā ꝛ belial sup liberatione generis humani. coram xp̄o existente in limbo sanctoꝝ patrum.

Olite timere vos ꝛ.

Math. vlt. ꝛ in euāgelio p̄ntis solēnitatis. Btūs Aug. in ſmone de passiōe dñi dicit ſic. Uidēs dyabolus mirabilia q̄ fecit xp̄us in cruce fugit ad infernū ꝛ dixit. Tu mihi misero succurre adiuua me miserere mei. Claudam⁹ ostia ne suscipias eū: ne introeat huc sera vectes ꝛ ex tota ꝟtute resistam⁹ ne suscipiam⁹ eū huc hec ille. Nūc apparuit subito in morte xp̄i q̄dam lux mirabilis in inferno quā demones sustinere non poterāt: q2 oculis egris odiosa est lux: q̄ sctis p̄ribus est amabilis. de qua dixit. Esa. ꝓpha. Uiri fideles de hac luce ꝓphetaui i mūdo exñs. Ppls q̄ ābulabat in tenebris: vidit lucē magnā: habitātib⁹ in regione vmbre mortis lux orta est eis. Et sic gauisi sunt sancti p̄res q̄ erāt in limbo [illegible] neo aūt hoc [illegible] dicebāt. [illegible] princeps noster pugnās cū mūdo ꝛ nescio quantā strage ꝓcurauerit inferno. O quē illa fallens gaudia nostra ꝛ perturbans [illegible]ana nostra Per lignū ditati sum⁹: ꝛ ꝑ lignū euertimur. Perijt ptās nostra cūctis pplis formidāda Nullus sub ptāte nostra palpitat: sed: qđ est gemendū: magis insultat. Nunꝙ in hac habitatione nigra ꝛ semꝑ fuligine certa iocundū lumē apparuit. En forte sol de mūdo migrauit: sed nec celū nec astra patent ꝛ tñ in terris lucet. Quid agimus: quo vertimur: [illegible] luce obtenebrare nequimus. Ac [redacted] [illegible] ibidē caprini ↄgregato ↄcilio elegerūt q̄nq3 ꝓphas. s. moysen: esaiā: osee: zachariā. ꝛ dauid. q̄ in spū ascendāt ad patrē celestē vt dignetur mittere filiū suū ad infernū nō ad penā sustinēdā: ſ3 ad eoꝝ liberationē exequendā. Non tanꝙ ipse sit debitor pene: ſ3 vt eos q̄ sunt pene obnoxij liberet. Sic eñ dixerat iacob p̄riarcha. Geñ. xlii. Descēdas in infernū ꝛ expectabo salutare tuū dñe. Et ecce subito moyses ascēdit cū reuerētia ad patrē ꝛ dixit. Obsecram⁹ īmensā clemētiā tuā vt filiū tuū q̄ susceptā ꝓ nobis humilē mortē mox sublimiter supauit: ad nos captiuos de morte ad vitā eripiēdos migrare cōcedas queadmodū antiquo tuo pplo ꝑ me mystice designasti. Nā vt dicit Beda in homelia. l. Cum idē pplus diu fuisset egyptia seruitute grauatus nec eū dimittere vellent

egyptij ad liberũ sui oditoris exire seruiciũ: tandẽ p̄cepisti [redacted] dñe in celebratiõe pasche imolare agnũ eiusq3 carnes sub hac nocte assare ⁊ edere ⁊ sanguine q̄ eēt fusus [redacted] postẽ domoꝝ suarũ vtrũq3 ac supliminare iungẽ: atq3 intus paratũ ac vigilantẽ horã sue expectare redẽptiõis. Qđ dũ faceret ecce noctẽ hui⁹ medio tu de⁹ aduciẽs percussis egyptioꝝ p̄mogenitis liberasti pplm tuũ a põdere lõge durissimo atq3 ad terrã pmisse olĩ patrie pduxisti: iubẽs eũ hac nocte in meoriã sue saluatiõis oib⁹ ãnis imolatiõe agni paschalis agere solẽnẽ. Que pfecto redẽptiõ ppli illi⁹ spũalis nr̃e redẽptiõis q̄ resurgẽte a mortuis filio tuo hac nocte cõpleri d3: typũ gessit. Sic etiã carnales eiusdẽ ppli oppssores egypti duriora nequitie spũalis arma designant qb⁹ subiectũ sibi gen⁹ humanũ ipia dñatiõe pmebat: s3 veniẽs agn⁹ imaculat⁹ dign⁹ imolari p nob dedit sanguinẽ suũ nr̃e salut̃ p̄ciũ q̄ morte hodie suscepta mortis imp̃eriũ ppetuo dãnauit. Sicut ḡ hac nocte imolato agno in egypto signatis eius sanguine domibus fideliũ. comestis ei⁹ carnib⁹ venisti repente ⁊ eos q̄ mysterij celestis exortes manebãt puniẽs c3 pplm quẽ sacris salutarib⁹ vidisti iburũ redemisti. Sic [redacted] dñs ⁊ redẽptor nr̃ cũ suũ p nobis corp⁹ ⁊ sanguinẽ hostiã tibi obtulerit: subuerterit potẽtias dyaboli ⁊ satellitũ ei⁹: deijciat claustra iferni electos q̄ ibidẽ q̄uis in tranqllitate sinu teneant eruat ⁊ hac ipsa nocte resurgẽs a mortuis ad celestis regni gaudia pducat. Signuz victorie quo ab hostiũ insidijs munirem patriarche gẽnis qđ seq̄mur apiat hec ille.

Cũq3 moyses v̄ba cõpleuisset: ecce Esaias pph a post debita reuerẽtie obseq̄a dixit. Sic xps fili⁹ tu⁹ venit penã nr̃am portare vt nos a pena eriperet put reuelauit mihi spũs tu⁹ liij. ca. pphie mee dicẽs. Vere languores nostros ipse tulit ⁊ dolores nr̃os ipse portauit disciplina pacis nr̃e sup eũ cui⁹ liuore sanati sum⁹. S3 ex pctõ p̄mi nr̃i parent incurrim⁹ nõ solũ mortẽ corpis: s3 etiã descensum ad inferos ḡ sicut cõueniẽter eũ mori voluisti vt nos liberaret a morte: ita ꝯuenientꝰ debes eũ ad nos in inferno positos mittere. vt sic nos a descensu ad inferos liberet. Sic enĩ mihi pmisisti dicẽs. Jdeo dispertiã ei plurimos: ⁊ fortium diuidet spolia: pro eo q tradidit in morte aĩam suã. [redacted] Sic nãq3 nobis pmisisti pphie mee. xxiiij. ca. Congregabunt ꝯgregatione vni⁹ fascis in lacũ: ⁊ claudent in carcerẽ ⁊ post multos dies visitabunt. Vix Esaias v̄ba finierat ⁊ ecce Osee ppheta orauit ad dñm dicẽs. Dñe deus patrũ nr̃oꝝ filius tu⁹ ita nobis in inferno positis pmisit. xi. c. pphetie mee dicẽs. Ego q̄si nutritius effraim portabã eos in brachijs meis ⁊ nesauerũt q curarem eos. Jn funiculis adã trahã eos in vinculis charitatis. Et. xij. cap. Ego dñs deus tu⁹ ex terra egypti. Adhuc sedere te faciam in tabernaculis sicut in diebus festiuitatis. [redacted] Et. xiij. c. Ero mors tua o mors morsus tuus ero inferne. Itaq3 pater sanctissime sicut fili⁹ tu⁹ ppria voluntate se suspendi in ligno permisit: clauis corpus suum perforari non renuit aĩam ponendo mortem sustinuit: sic anima secũ comitante ad inferna descendat. tenebrarum ⁊ mortis principem liget: legiones illius perturbet: portas inferni ⁊ vectes ferreos confringat: oẽs iustos q̄ originali pctõ tenent astricti absoluat: captiuos in libertatẽ p̄stinã reducat: pctõꝝ tenebris excecatos splendida luce pfundat. Tunc subito ascendit Zacharias ppheta ⁊ pcidens ad pedes dei patris sic loqui exorsus ẽ. Dupliciter homines reatu pene sunt astricti. vno modo p pctõ actuali qđ quisq3 in ppria persona cõmisit. alio modo p pctõ toti⁹ nature humane qđ a p̄mo parẽte in oẽs originaliter trãsiuit: cui⁹ q̄dẽ pcti pena est mors corporalis ⁊ exclusio a vita glorie. S3 pp̄ter hoc sctĩ patres detinent in inferno q eis ad vitã glie ppter pctm̃ p̄mi parent adit⁹ nõ patz. ḡ ꝯueniens est xpm ad nos in infernũ descendere vt ad regnum glorie nos deducat. Sic eniz de eco prophetaui libri mei, capi, ix. Tu quoq3

In sanguine testamenti tui vinctos tuos emi-
sisti de lacu in quo nõ erat aqua. Et videns cõ
ueniens q postq̃ vicit dyabolũ p passionem
nos vinctos ab eius ptãte eripiat. Ultimo
ascendit dauid & dixit. Usq quo peccatores do
mine vsq quo peccatores gl'iabunt. [illegible]
nes sup nos. Effabunt & loquent iniquitatez
loquent oẽs qui operant iniustitiã. [illegible]
[illegible] nostra [illegible].
Populũ tuũ dñe humiliauerũt & hereditã-
tem tuã vexauerũt & dixerunt. Non videbit
dñs nec intelliget deus iacob/ Itaqz dñe de-
us pater sicut filius tuus ostendit ptãtẽ suã
in terra viuẽdo & moriẽdo. ita cõueniẽs est
vt potestatẽ suã ostendat in inferno ipm visi
tando & illuminãdo. qm mĩa tua magna est
sup me & eruisti aĩam meã ex inferno infe-
riori. Sic eñ pmisit nobis filius tuus. Eccli.
xxiiij. Penetrabo inferiores ptes terre et in
spiciam oẽs dormiẽtes & illuminabo oẽs
sperãtes in dño. Et ego sic fiendũ pphetaui
dicens. Et clamauerũt ad dñm cũ tribularẽ
tur. & de necessitatibus eoz liberauit eos. Et
eduxit eos de tenebris & vmbra mortis & vin
cula eoz disrupit. Cõfiteant dño mĩe eius &
mirabilia eius filijs hoĩm. Qr cõtriuit por-
tas ereas & vectes ferreos confregit. B

Uidẽtes aũt demones infernales qm gloria
bant sci pres sup morte xpi & liberatõe ipso
rum ab inferno statim cõgregauerũt cõsiliũ
vt mitterẽt pcuratorẽ ad pñtiaz dei pris suf-
ficiẽter instructũ ad petendũ q genus hũa-
num in pristinã remaneat fuitutẽ. Et deli-
berauerũt mittere belial qui pcurator legiti
me constitutus & assumptus ad pñtiam dei
patris accedẽs. dixit creatori celi & terre. Do
mine deus pater ego sum pcurator neqtie in
fernalis. vos aũt estis iustitia. vnde a vobis
iusto iudice peto mihi iustitiã exhiberi. Pe-
to naqz genus humanũ in ius vocari cuz ab
ea pte incipiat ius vt institu. de pena temere
litigantiũ. §. fi. & ex. de pba. c. qm cõtra falsam
Et ipm genus humanũ cõpareat corã iudice
legitimo p vos nobis assignato ad diẽ vtilẽ
ad rñdendũ mihi pcuratori neqtie infernali
& ecce pcuratoriũ meũ & mandatũ qđ coraz
vobis allego & pduco alias admitti nõ debeo
vt. C. de pcura. l. i. & ex. de pcu. c. i. Quo inspe-
cto cũ belial careret tũc omni calũnia dixit.
deus pater. ecce iudicẽ cõstituo inter vos iesuz
xpm filiũ meũ & cũ ad me pertineat diẽ ptib9
assignare. vt ex. de iure patro. c. cuz aũt. & ex.
de officio delegati. c. de causis. iõ nos tibi & hu
mano generi assignam9 diẽ sabbati sci crasti
nam tãq̃ vtilẽ. & dixit angelo gabrieli iesus
xps pcipiẽdo notifica cũ tuba ferrea vt ex.
de pba. c. cũ pari. & C. de ferijs. l. dies. vt ad
dictũ diẽ genus humanũ veniat rñsurũ coraz
nobis & pcuratore neqtie infernalis. Quib9
pactis recessit demõ & iuit ad inferos cũ his
nouis & oĩa q̃ gesserat reuelauit. Audiẽtes
aũt demones q genus humanũ nullos hẽbat
amicos in regno celoz. & q xps debebat iu
dicare sm rigorẽ legis nullũ grauamẽ nullam
iniuriã sibi fieri iudicauerũt. sed hito cõsilio
statuerũt eundẽ pcuratorẽ ad diẽ statutam
mittere. vt videret iustitiã iudicãtis. Tũc sci
pres q̃ ad deũ prem missi fuerãt p mĩa tan
diẽtes qm liberatio eoz ab inferno debebat
fieri de rigore iustitie ãpli9 timuerũt & accepta
licẽtia ab eo redierũt ad suos significãtes q̃
acta fuerãt. statimqz dñs iesus xps venit ad
infernũ comitat9 frequẽtia & mltitudine an
geloz & ecce portas iferni pulsabãt dicẽtes.
Tollite portas pncipes vras & eleuamini por
te eternales & introibit rex glie. Dixerunt de
mõ & infern9. Quis est iste rex glie. Rñde
rũt ãgeli dicẽtes. dñs virtutũ ipe est rex glie.
Dicẽ q̃ [illegible] ẽ a deo pre iudex viuorum &
mortuoz. Et statĩ cõfractis vectibus inferni
eterna ei9 nox xpo descẽdẽte resplẽduit. & oĩs
sil officina impia cõtremuit. cũ xpm repente
in suis sedib9 vidit. Quis nã inquiũt ẽ iste tã
splẽdidus tanq̃ terribil'. Nunq̃ talẽ nr exce
pit tartarus. Nunq̃ in nram cauernã talez
euomuit mũdus. inuasor est iste nõ debitor.
effractor nõ peccator. iudicẽ videm9 nõ supplicẽ
pugnare vẽit nõ succũbere. eripe nõ manere iste
si reus esset audax nõ esset. si eũ aliq̃ delicta
fuscarẽt nũq̃ nras tenebras suo fulgore dis
siparet. Si de9 est qđ in sepulchro mortuoz
facit. si hõ ẽ qđ pũmit. si de9 ẽ vt qđ huc vẽit
si hõ ẽ vt qđ captiuos soluẽdos tẽtat. Illus
ẽ pnceps nr pugnãs in mũdo & nescit q̃tã
stragẽ pcurauerit inferno. C Mane aute
fcõ s. diei sabbati hodierni fuit mag' alr carõ
s libo apo scõs pres. s. qs eẽt pcurator & ad
uocat9 gñis hũani int eos si iuẽiebat q̃ esset
imunis a pctõ i mũdo oẽs apli & discipli xpi
relicto eo fugerẽt. Tãdẽ deliberauerũt eligẽ v
ginẽ gliosã mrẽ iesu xpi cũ eẽt oio imunis
a pctõ & ea sola remãserat fidel. vñ dixit dõ
v pba illõ qđ põit bern. s. ii. sup cãtica. Ad
hãc vgĩe mariã sicut ad mediũ: sic ad archanũ
dĩ sic ad rerũ causã sic ad negocium seculoz respi
ciũt & q̃ i celo sũt & q̃ i inferno [illegible] & qui nos

precesserunt: et nos qui sumus: et qui sequentur: et nati natorum: et qui nascentur ab illis. Illi qui sunt in celo vt restaurentur: nos qui sumus in inferno vt eripiamur: qui precesserunt probe vt fideles inueniantur: qui sequentur vt gloriam consequantur. Illic. Tunc miserunt quatuor principales prophetas ad eam in mundum. scilicet aaron: samuelem: dauid: et danielem. qui ad eam venientes legentem sillum psal. Domine deus salutis mee in die clamaui et nocte coram te etc. vsque in finem ps. repererunt. quam sic gen. flexis salutauerunt dicentes. Salue regina misericordie vita dulcedo et spes nostra salue. Ad te clamamus exules filii eue. Ad te suspiramus gementes et flentes in hac lachrymarum valle. Eya ergo aduocata nostra illos tuos misericordes oculos ad nos conuerte. Et iesum benedictum fructum ventris tui nobis post hoc exilium ostende. O clemens. O pia. O dulcis maria. Uirgo regia tu es via per quam saluator venit procedens de tuo vtero tanquam sponsus de thalamo suo per te accessum habeamus ad filium. O benedicta inuentrix gratie: genitrix vite: mater salutis. Suscipiat nos qui per te datus est nobis. Excuset apud ipsum tua integritas nostre corruptionis culpas: et tua humilitas deo grata nostre veniam impetret vanitati: copiosa charitas tua nostrorum cooperiat multitudinem peccatorum: et fecunditas gloriosa fecunditatem nobis conferat meritorum. Tunc virgo gloriosa compatiens humano generi consensit descendere ad limbum in spiritu cum sanctis patribus et dixit Ecce enim ex hoc beatam me dicent omnes generationes. Cumque peruenisset ad limbum innumerabilis multitudo sanctorum occurrit obuiam ei: et salutantes cantauerunt. Aue regina celorum: aue domina angelorum: salue radix sancta: ex qua mundo lux est orta: gaude gloriosa: super omnes speciosa vale valde decora: et pro nobis semper christum exora. Atque in hunc modum reuerenter associata processit ad christum. ¶ Ecce belial parator nequitie infernalis subito comparauit coram christo iudice: quia iam erat hora iudicii. Sedens itaque pro tribunali christus iudex dixit demoni. Modo dicas quicquid habes dicere contra genus humanum. Respondit belial. Sancte pater et domine non moueat te caro et sanguis tuus cum sis homo: nec etiam amor matris tue. argumentum extra de pbe. c. gre. ibi carnalitas sequentes effectum etc. Sola iusticia: quia scribitur iustus dominus et iusticias dilexit: equitatem vidit vultus eius. ego dicam causam meam. sed non video cum quo loquar: quia vt nos scis iudicium constat ex tribus personis. vt extra de verbo. signi. c. forus. nec enim video personam rei seu pueri: et quia non habeo respondentem legitimum quod procedam. Beata virgo stans ex aduerso respondit. Dictum demonis facit pro me. dicit enim quod constat ex tribus personis. scilicet iudicis actoris et rei. sed ego non video personam actoris quod est primum fundamentum. vt. ff. si pars hereditatis petatur. l. i. §. l. et. ff. de iure codicillorum. l. quedam referunt. Ergo demon audiri non debet: et hoc peto declarari et pronunciari cum iusticia quantum possum. Ipse enim quod de seipso deberet dicere de aliis attestatur quod est contra legem in arena in fine. C. de inoffi. testa. Dixit belial fundata est iam persona actoris. l. ex procuratorio meo iam supra allegato et producto et scripto manu notarii publici anno natiuitatis domini. xxxii. mense. ii. cum dimidio indictione quarta presentibus moloc caco et radhameto et compluribus adhibitis rogatis et vocatis ad chartam procurationis. ita quod amo fundata est persona actoris marie cum ex persona iudicis ad mei procuratoris legitimi petitiones citatorum emanauerit. Beata virgo respondit dicens. mores mulierum leuiter offenduntur. extra de verbo. signi. c. forus. et. C. de sponsalibus. l. iii. vnde ne teneamus diem in longo sermone peto copiam citationis mihi exhiberi quia sic oportet fieri antequam ad alia procedamus. vt. ff. de procur. l. ii. extra de pba. c. quoniam contra falsam. Demon ait. cui fiet copia? certe enim procuratam qui in iudicio deberet interesse non video. Beata virgo respondit. Ecce me que sum aduocata humani generis: et pro ipso humano genere parata sum stare in iudicio et tibi iuridice respondere. Dixit belial. Domine iudex audi et respice veritatem quia mater tua excluditur ab omni aduocationis officio. Aduerte primo quod mulieres pro aliquo postulare prohibentur: quia virile officium est. vt. ff. de postula. l. i. et iii. q. vii. c. infames. §. sunt autem tres. in fi. Secundo cum sit mater tua reddo suspectam. vt extra de appel. c. postremo. et. c. cum speciali. et. C. de assessoribus et domesticis. l. domesticus. Tam si mater tua admitteretur ad officium aduocandi pro humano genere faciliter inclinaretis ad preces eius: et sic ius et iusticia a suis terminis tolleretur. ex quibus dico non esse admittendam et ita pronunciari peto. Beata virgo respondit. Caue fili mi ne fraus huius versuti te circumueniat. primo dicit me non esse aduocatam pro humano genere admittendam. In hoc dicit contra veritatem: quia mendax est et pater eius. scilicet mendacii. Secundo dicit contra iura licet mulieres non admittantur ad officium aduocationis: tamen pro miserabilibus personis coniunctis pupillis et viduis bene admittuntur vt extra de procurato. c. finali. et. iii. q. vii. dicto §. sunt autem. et. C. de aduocat. diuerso. iudi. l. petitionem. §. licentiam. et. ff. de procura. l. seruum

quod vtile est. Et si bene inspiciam⁹ fili mi
q̄ sunt magis miserabiles p̄sone q̄ gen⁹ hu
manū qd̄ pcurator neq̄tie infernalis nitit̄
suo dn̄io ppetuo subiugare qd̄ est ꝯ mores
⁊ iusticiā ⁊ ꝯ iura naturalia. vt. ff. de iusticia
⁊ iure. l. manumissiones. Secūdo dicit ⁊ alle
gāt ꝙ ego sum mater tua. Uñ tanq̄ mater
q̄ suspecta admitti nō dēo in iudicio r̄ndeo
ꝙ oīno admitti debeo. q̄ adhuc si eēz iudea
excōicata defensiones mee mihi salue essent
⁊ audiri deberē. vt ex̄ de excep. c. cū inter p̄orē
⁊. c. dilect⁹ filius. ꝑ multomagis admitti de
beo q̄ nullo crimine detineor. Preterea tres
sunt ordines approbati. scz virginum cōiu
gator ⁊ viduarū q̄bus sum inserta: q̄m ṽgo
fui ante partū in partu ⁊ post partū. vt ipse
met belial fatet̄. Coniugata fui ioseph viro
meo nūc aūt vidua sū. Sz in toto humano
gn̄e nēo ē q̄ subterfugiat aliquē ex his ordi
nibus ꝑ iuste possū esse aduocata humani
generis. ⁊ sic admitti postulo tanq̄ factū p
priū p̄sequēs. vt. C. de pcur. l. q̄ stipendia. ⁊
ff. de pcur. l. feminas. Dixit demon iuste iu
dex ꝑ nūc peto p vos interloq̄ vt legitimē
p̄sone. Tūc xp̄s tanq̄ iudex interlocut⁹ est
⁊ p̄nūciauit ⁊ declarauit ṽgnē gl'iosam esse
legitimā p̄sonā ⁊ aduocatā ⁊ admitti ⁊ au
diri debere. Ipsuz belial pcuratorē neq̄tie in
fernalis esse etiā admittendū: ⁊ sic ambo ad
missi sunt. Et nūc pcuratiōis ⁊ citatiōis co
piā btē virgini exhiberi iussit: ⁊ sic factū est.
vt. C. de eden. l. ij. Et cū in nullo posset redar
gui aduocata dixit. Si pcurator neq̄tie ifer
nalis vult dicere aliq̄d dicat. Proponit itaq̄
belial in hūc modū. Moris est ⁊ discretiōis
⁊ cautele cuiuslibet sapient viri volentis ꝯ
aliū agere p̄mo defendere qd̄ sibi de iure cō
petit. vt. ff. de reivendi. l. i. ⁊. l. is q̄ destinauit
⁊ vt scitis dn̄e melior est cōdicio possident̄.
vt. ff. de rei vēdi. l. fi. ⁊ institu. de interdic. §. i.
⁊ ex̄ de fide instru. ca. inter dilectos. ⁊. ff. de ṽ
bo. ob. l. si seruū. Quare ego belial pcurator
pcuratorio noīe peto. p̄mo ⁊ p̄ncipalr̄ mihi
relaxari possessionē gn̄is humani cuz ptāte
ipsum tormentādi ⁊ torquendi cruciandi. vt
hactenus vsq̄ nunc feci. C Super quo
adduco q̄tuor rōnes fortissimas ad q̄s si
gillatim volo mihi r̄nderi q̄ sunt iste. Prima
rō est q̄ iā a principio mūdi citra habui pos
sessionē generis humani tranq̄lle ⁊ pacifice
ergo cū appareat p̄scriptio nullo modo sup
ista possessione debeo turbari nec molestari:
vt ex̄ de restitutionibus spoliator. ca. olim.
⁊ ex̄ de offi. deleg. c. ex cōsultationib⁹. Btā
virgo r̄ndit. Dn̄e iudex ista iura loquunt̄ in
rebus spoliatis restituendis eis inq̄ q̄ non
vi non clam nō precario noīe: sed iusto titu
lo ⁊ bona fide possederūt. vt. ff. qd̄ vi aut clā
per totū. Et ex̄ de prescrip. c. vigilanti. demo
nes aūt nunq̄ possederūt gen⁹ humanū: sed
velut custodes carceris inferni deputati sūt
vt starēt ad ianuā. s. betellus grasseus ⁊ cer
berus dyaboli infernales. Unde cū nō pos
sederint: sz solū simplices custodes fuerit ge
neris humani ⁊ iste belial vna cū alijs custo
dierit merito eis nō dz admitti gen⁹ huma
nū: sed ab isto loco absolui ⁊ ita p̄nūciari pe
to. Facit ad hoc lex. iij. §. fi. ff. de acq̄ren. pos.
Confirmo dictū meū sic. Illi possident quo
rū noīe possident. vt ex̄ de restitu. spolia. ca.
cum venisset. in fi. ⁊. C. de prescrip. xxx. vl. xl.
annor. l. male agit̄. ⁊ insti. de interdic. §. pos
sidere. Sed sic est ꝙ vos dn̄e iudex homies
possedistis ⁊ possidet̄ cum hoīes creauerit̄.
ergo non potuit demon habere bonam fidē
quantocū q̄ tēpore possederit vel detinuerit
cum nulla dierū prescriptio iuuet male fidei
possessorē. vt ex̄ de prescrip. ca. vigilanti. vñ
demon caruit ⁊ caret bona fide ergo non de
bet dici possessor: sz male fidei detentor. Nā
aliud est possidere: aliud est detinere. vt. ff.
de rei vendi. l. officium. in fine. ⁊ ff. de acqui
renda pos. l. iij. §. finali. ergo nulla fuit posses
sio. vt. ff. de ṽbo. signi. l. fi. Tunc sic. vbi nul
la est bona fides ibi nullus est titulus pre
scriptionis ergo non habet locū relaxatio. ⁊
ita p̄nunciari peto per iura superius allega
ta. Uidens belial q̄ū superabat̄ ⁊ confun
debat̄ missa mente ad cumenā extrahit li
bellum ⁊ plures alias rōnes quarū secun
da in ordine fuit hec in Gen̄. iij. Dixit dn̄s
ade ⁊ eue. De oñi ligno qd̄ est in paradiso
comedite. de ligno autē sciencie boni ⁊ mali
videte ne comedatis: quacū q̄ die comede
ritis ex eo morte moriemini. vt habet̄. i q.
iiij. cap. Iam itaq̄. ⁊. xxiiij. q. iij. ca. experiet̄.
Unde peto ista verba stare in veritate: sed
Adam ⁊ eua vt nostis fuerunt transgres
sores huius mandati dum contra volunta
tem dei pomum comederunt: ex quo omēs
posteri eorum merito facti sunt leprosi. vt
xxiiij. q. iij. cap. si habes. Et de consecratione
distin. iiij. ca. placuit. Et in Ezechiel. dicitur.
Patres vestri comederunt vuā acerbam ⁊
dentes filior obstupuerunt. vt in Auten. vt
omēs obediāt iudici p̄uincie. circa principiū

tolla. vi. Quare peto dñe iudex vt genus hu
manum mecu3 remaneat in dãnatione cu3
sis verus τ iustus iudex. Beata virgo respõ
dit. Iste versutus belial allegauit caudam τ
non caput qđ est contra legẽ iuris ciuilis. ff.
de legibus. pretermisit enĩ verba qbus indu
xit eos ad peccandũ. vñ dicit̃ ibidẽ. Dixit au
tem serpens ad mulierẽ. nequaq̃ moriemini:
nescit enĩ deus q̃ in quocũq3 die comederi
tis ex eo aperient̃ oculi vestri: τ eritis sicut
dij scientes bonũ τ malum. Ex quibus ver
bis apparet q̃ demon dedit occasionẽ dam
ni: sed qui dedit occasionem dãni: dãnum de
disse videtur. vt. ff. ad legem aquiliam. l. qui
occidit. §. penultimo. Non ergo est audien
dus belial: licet adam τ eua peccauerint. q3
fraus τ dolus nulli debent patrocinari. vt
extra de rescriptis. capitu. sedens. τ extra de
dolo τ contumacia. ca. ex litteris. circa finẽ3.
Extra de clerico non residente in ecclesia vel
prebenda. ca. fraternitati. Ergo belial nõ de
bet audiri. Tertia ratio quam adducit beli
al est ista. Ego produco textum euangelij.
Joh. xiiij ca. Qui si bene inspiciatur facit p
me. Ibi enĩ dicitur. Venit enĩ princeps mun
di huius. vos scitis dñe iudex q̃ s̄m hũc tex
tum ego sum princeps huius mundi τ maxi
me peccatorũ: vos autem bonorũ. Sed in hu
mano genere omnes declinauerũt simul in
utiles facti sunt non est qui faciat bonu3 nõ
est vsq3 ad vnum: sc3 te solum. Ergo placeat
vobis mihi assignare genus humanũ: quan
do verba sunt intelligenda cu3 effectu. vt. ff.
ne quis eũ in ius vocauerit. l. cũ qui. §. doce
re. extra de clerico non residente. ca. relatum
circa mediũ. extra de verbo. signi. ca. preterea
Et de pnia distin. i. ca. hec autem verba. Si
ergo su3 p̃nceps malorũ facite me cũ effectu
principem τ non auferatis mihi qđ meũ est
Et ita peto iudicari τ pronunciari in hoc iu
dicio. Beata virgo respondit. Verum est q̃
iste versutus demon fuit princeps hui⁹ mun
di quousq3 fuit satisfactũ deo patri p pecca
to generis humani. Sed per passionẽ tuam
quam heri sustinuisti in cruce fuit sufficiẽter
satisfactũ ergo ab isto deb3 auferri ista ptãs
quẽadmodũ tu dixisti. Joh. xij. Nunc iudici
um est mundi: nũc princeps huius mũdi eij
cietur foras. Et ego si exaltat⁹ fuero a terra
om̃ia trahã ad meipsum. Ergo amodo sñia
transiuit in rem iudicatã. vt ex. de re iudicata
ca. cum inter vos. Videt̃ ergo q̃ rõ sua fit
magis contra eum q̃ p eo vt iam clare pẽt

intelligere. Quarta rõ quã adducit belial ẽ
ista. Deus viuit in veritate τ iusticia. vt extra
de iureiurando. ca. τ si xp̃us. §. iacobus. Er
go merito debet punire magnũ sicut τ par
uũ: cũ apud deũ non sit acceptio personarũ.
Itẽ debet punire cõiunctũ sicut extraneum:
vt. ff. de re. diuisio. l. si. cum glo. quare instan
ter peto hoiem mecum dãnari: qm̃ ego qui
peccaui nullo habito mandato ꝓpter quod
dicar inobediens dãnatus sum: a fortiori a
dam τ eua debent ꝑpetuo dãnari velut trãs
gressores p̃cepti habiti: q3 fortius est cõtra
preceptum facere. vt. C. de negocijs gestis.
l. si. Et sic dico humanũ gen⁹ debere dãnari
mecum aut vtriq3 saluemur per te iudicem
iustum. Beata virgo respondit ista similitu
do quam adducit non est ad propositum: q3
ipse peccauit non aliqua infirmitate: sed ma
lignitate deliberata. xv. q̃stione. i. capi. q̃ au
tem. de pnia distinct. ij. capi. sciendum. Et
ita nullo precepto indigebat: quia nihil infir
mũ in se habebat quod induceret ipsum ad
peccandum. Homo autem cum peccauit ha
buit corpus fragile inclinans eum ad peccã
dum. vt habetur de penitẽtia distin. iij. capi.
ille. τ distinct. ij. ibidem. capit. sed nunquid.
Item angelus primus nullo precepto indi
guit cum a natura scientiã omniũ rerum ha
buerit: ac certitudinem boni τ mali. vt de pe
nitentia distinc. ij. capi. principiũ. Unde ha
bito respectu ad hanc certitudinem supradi
ctã grauius peccauit angelus q̃ homo: ideo
de altiori gradu cecidit. vt de penitentia di
stinc. ij. capi. finali. τ sic nulla est similitudo.
Et conuersa ad filiu3 ait: equissime iudex iu
dica: quia iusticia τ iudicium preparatio se
dis tue. Hic versutus belial fallis cauilla
tionibus suis vult genus humanum sue po
testati deputari: quod est contra illud. Exo
di. xv. vbi dicitur sic. Introduces eos τ plã
tabis in monte hereditatis tue firmissimo
habitaculo tuo quod operatus es domine:
sanctuarium tuum dñe quod firmauerunt
manus tue. Ex quibus apparet q̃ sanctos
patres qui hic detinẽtur captiui debes eru
ere a potestate tenebrarum harum τ trans
ferre in tuum lumen τ regnum τ ita peto de
clarari τ pronunciari. Tunc christus dixit
matri sue. Sine videamus an iste versutus
velit iusticiam postulare: quia cum sum iu
sticia necesse est me ius suũ vnicuiq3 tribu
ere. vt. ff. de iusti. τ iure. l. iusticia. τ institutis
eodẽ. in pn. τ in decr. di. i. c. i. Audiam⁹ ergo

an demon foveat iustā cām. Verā ergo ꝯsen-
tia dicto iudicis ait dic ergo dānate Belial
qd dicere intēdis. ¶Demon aūt assumpta fi-
ducia sic cōclusiue arguit dicēs. hō peccauit
cōtra bonitatē infinitā ⁊ nō curo cui⁹ culpa
peccauerit an sua an aliena: qꝫ dato ꝙ ego
ipsum induxerim ad peccādū: vñ equaliter
mecū puniri dꝫ: qm̄ agens ⁊ cōsentiens pa-
ri pena puniunt̄. vt extra de sñia excōi. c. nup
cū secuti. ⁊ ca. mulieres. in fine. Et. xi. q. iii.
ca. qm̄ multos. ⁊ ff de furtis. l. is q̄ opē. vñ
sufficit mihi ꝙ homo peccauerit: sed pena de-
bet correspondere culpe: qꝫ dicit̄. Deutero.
xxv. Pro mensura pctī erit ⁊ plagarū mod⁹
quare peto ad hoc vt seruetur equalitas ꝙ
sicut p pctm̄ meū ego sum dānatus: sic hō
q̄ peccauit dānet̄. ¶Cōfirmat̄ rō: qꝫ homo cō-
misit crimen lese maiestatis ꝗ cum heredib⁹
suis merito est cōdēnandus. Scriptū ē eñ
ꝙ filij paterno debēt perire supplicio. in qui-
bus hereditarij criminis exēpla metuūt̄. vt
C. ad legem iu. lesa maiestate. l. q̄squis. circa
pn. et de homicidio. ca. sicut dignū. ¶Preter-
ea hō peccauit infinite. vñ olim ⁊ hodie extē-
dit̄ pena sua ꝗ est hodie puniendus: qꝫ lex
tū die loquit̄. vt. C. de heretic. l. arriani. Ad-
huc deus creauit hoiem cū sapiētia: si ꝗ ipse
habebat sapientiā ergo i sapientia peccauit.
⁊ sic sapienter ⁊ dolose peccauit. Et ita do-
lus suus ei patrocinari nō debet. vt ex̄ de do
lo. ca. ex lr̄is. circa finē. Ergo venit puniēdus
⁊ sic ꝓnunciari peto ⁊ declarari. ¶Beata vir-
go rn̄dit ad istas quattuor rōnes. Ad pmā
dico ꝙ vos fili mi iuste iudex estis deus ⁊
homo ⁊ bonitas infinita. vñ homo peccauit
ꝯ vos ergo vobis ē iniuria illata quā remit-
tere potestis. vt. C. si q̄s impatori maledixe
rit. l. i. ¶Ad confirmationē q̄ erat secunda rō
dico ꝙ homo aut ꝓcessit ad peccandum ex
leuitate. ⁊ sic est condēnandus. Aut ex insa
nia ⁊ tunc est sibi iniuria remittēda. ¶Ad ter
tiā rōnē dico ꝙ non pbat̄ adesse qd nō con
tingit abesse. vt. C. de pbationibus. l. nō nu
dis. l. non epl̄is. l. neqꝫ naturalis. Unde si a
liqua culpa fuit in hoie heri p⁹ mīam ⁊ iusti-
ciam iudicis in cruce fuit cancellata ⁊ abole
ta ergo non est puniendus. ¶Ad quartā rō-
nem dico ꝙ homo fuit inductus ad peccan
dum ex fragilitate mulieris. Unde non est
puniēdus ⁊ maxime: qꝫ tu dedisti occasionē
huius dāni. vt supra dixi. Nec est honor insi
stere amplius super hoc. Etiā oīa tua argu-
menta cauillatoria satis cognoscunt̄: qꝫ co-
gnito vno cōtrariorū cognoscit̄ ⁊ reliquū: vt
institutis de his qui sunt sui vel alieni iuris
in princi. ⁊ ff. de verbo. oblig. l. vbi aūt nō ap
paret. ⁊ xxxij. q. i. c. cū renunciat̄. Peto ꝗ fili
charissime rex glorie ⁊ mundi saluator vt in
fauorē generis humani sniam ꝓferatis ipm̄
genus humanū ab impetitione ꝓcuratoris
neqtie infernalis penitus absoluendo. Tūc
dixit xp̄s demōi. Sile amodo qꝫ vt nosti he
ri pependi in cruce p redēptione generis hu
mani qd semel ꝓpter pctm̄ dānatum fuerat
Unde non est iustū vt de eodē pctō bis ꝯ
genus humanū sniam ꝓferamus. vt. ff. de
nau. ca. sta. l. licet gratis. §. finali. in fine. vbi
dicit̄ ꝙ non debet sepius de crimine eiusdē
hoīs queri. Et tūc pcepit angelo gabrieli vt
cū tuba aurea citaret beatā vgineꝫ aduoca-
tam humani generis ex vna pte ⁊ ꝓcurato-
rē nequitie infernalis ex alia ad audiēdam
sniam hora tertiarū hac die. ⁊ ita factuꝫ est.
Nā archāgelus gabriel tuba cecinit ꝯuocās
ambas ptes. in cui⁹ signū hodie in missa dū
cantat̄. Gloria in excelsis deo ⁊c. cāpane
pulsabāt ad denotandā sniaꝫ datā p nobis
cōtra demonē. ¶Tunc xp̄s iesus sedēs
p tribunali circūstāte angeloꝝ multitudine
⁊ sctis pribus q̄ in limbo erāt sniam ꝓtulit
hoc modo. In oipotentis ⁊ eterni dei noīe
Amen. Nos iesus xp̄s mūdi saluator. pmo
visa petitione cōtra genus humanū facta. vi-
sa etiā charta ꝓcuratoris ꝓducta ⁊ allegata
p belial ꝓcuratorē nequitie infernalis. visis
etiā allegationib⁹ factis p Mariā vginem
aduocatā humani generis. visisqꝫ ꝓcessib⁹
rn̄sionibus: exceptionib⁹: replicationib⁹ pro
viribus ambarū ptiū. ⁊ his oīb⁹ visis ⁊ cō
sideratis que in predictis ⁊ circa predicta vi
denda ⁊ cōsideranda fuerūt sedentes p tri-
bunali ad bancū iuris a deo patre nobis de
putatū in limbo sanctoꝝ patrū vbi residen-
tiā facimus personalē humanū gen⁹ hac no
stra diffinitiua snia absoluimus ⁊ ab impe-
titione ꝓcuratoris neqtie infernalis reddi-
mus absolutū: cū hoc cōstet sanctissimis scri
pturis iuridice. vitat quā in hoc seq̄ volum⁹
Ipsumqꝫ ꝓcuratorē neqtie infernal̄ ex nūc
pcipim⁹ ad dānationē inferni ppetuā peni-
tus ambulare vbi est flet⁹ ⁊ stridor dentiū
infinitus. ¶Lata data ⁊ in his script̄ ꝓnūcia
ta ⁊ pmulgata fuit sup scripta snia in oīb⁹
⁊ p oīa put supius ꝯtinet̄ ⁊ suprascriptū est
p suprascriptū dñm nr̄m iesum xp̄m p tribu
nali sedenteꝫ in suprascripto loco p̄ñbus

ſupraſcriptis partibus. ⁊ lecta ⁊ vulgarizata fuit p me Johannē euangeliſtā notarium ⁊ ſcribā dicti dñi noſtri ieſu xpi ⁊ curie noui teſtamēti pñtibus hierarchijs ordinib⁹ ⁊ choris angeloꝝ teſtibus ad hoc vocat̄ adhibit̄ ⁊ rogatis anno dñi xxxiij. ⁊ dimidio indictiōe iiij. die. xxvi menſis martij. Lata ſententia dicit Aug. ſmone iij. in ſabbato ſancto. nec mora peſtq̄ audita eſt poſtulatio atq3 altercatio innumerabiliū [redacted] captiuoꝝ ſtatiꝫ dñi iuſſu, oēs antiqui iuſti iura ꝑtāt acceꝑere atq3 in ſuos tortores ꝯtinuo tormēta ꝯuertunt humili ſupplicatione cū ineffabili gaudio clamātes dño atq3 dicētes. Aduenisti redemptor noſter aduenisti redēptor mūdi quem quotidie deſiderātes expectabamus Aduenisti quē nobis venturū lex nūciauerat ⁊ ꝓphete. Aduenisti donās i carne viuis pctōribus mūdi indulgentiā: hic ſoluens defunctos [redacted] inferni. Deſcēdiſti ꝓ nob ad inferos. noli nobis deeſſe dū conuerſus fueris ad ſuperos. Poſuiſti titulum glorie tue in ſeculo. pone ſignū victorie in inferno. Aſcende dñe ieſu expoliato inferno ⁊ auctore mortis ſuis vinculis irretito. Redde iaꝫ letitiā mūdo. Jocundent in aſcenſu tuo fideles tui aſpiciētes cicatrices corpis tui. Et ſmone pmo de reſurrectiōe dñi dicit Aug. ſic Et ſubito captiuoꝝ diſrupta ſunt vincula. nox ipa infernuſq3 reſplēduit: vomuerūt anfracta ⁊ cauerne captiuos ⁊ aīas labe dolorum iam tenues de ſuis cuſtodibus laxauerūt. Ceciderūt ferales ille cruētēq3 man⁹ atq3 rubiginoſi tortores audito dño ꝯtremuerūt. Ceperūt ſentire qd fecerāt/⁊ ſuis ſe penis carnifices torquēt. Nox reſolutos pplos reducit xps i lucē. alloquit̄ ſaucios. reficit fatigatos. Dis inqt creatura opificiū meū non te ea ſorte ꝯdiderā vt in has plagas ⁊ i hec etiā ꝑuenires. Paradiſum tibi parauera3 nō infernū. delitias tibi ꝓparauerā. vitamq3 beatā nō mortē ꝯſtitui. Ecce quo te ꝑduxiſti ⁊ quo me deſcēdere cōpuliſti vt paululuꝫ de maieſtate humilis effectꝰ ad hūc carcerē venirem vt p me te de his tormētis ⁊ tenebris liberarē iudicē me eē tua culpa fecit: vt te ita derelinquerē neceſſitas delicti tui compulit. Quid agerē iuſtus ſi te p potentiā eriperem iuſtitiā vtiq3 amiſiſſem. coact⁹ ſum amore tui pugnare cuꝫ aduerſario tuo. Suſtinui globos vteri v̄ginalis accepi ſortē: auſpicat⁹ ſuꝫ infantiā: iacui in p̄ſepio fleui. dormiui. creui eſuriē. ſitimq3 ſuſtinui. Que fuit rogo tanta cupiditas pomi vt meoꝝ p̄ceptoꝝ obliti iter ipa pmordia pirē. Debui qdē ingratos eſ nis dānare ſupplicijs: ſ fateor vicit me pietas: nō angelū miſi. ſ ego ipe ꝓpter vos deſcēdi: pmiſi me occidi ⁊ ſic ad inferos veni. Exite nūc vincti. exite miſeri. reſpirate captiui Ecce nūc vobis ignota lux fulgeo. ecce vocē infūdo. ecce nodos oēs cathenaſq3 diſrūpo ecce tartari ſedes. noctēq3 ꝓfundā. fetidūq3 chaos extermino. Sufficiāt exacte pene. fouebit vos ſemp maieſtas mea: cuꝫ in celo fuerit caro mea: ſ aug. Cūq3 belial in ꝓfunduꝫ inferni deſcēdiſſet ⁊ ea q acta fuerant retuliſſet tartaree legiōes audita ſnīa iudic. conuerſe ſūt ad ſathanā pncipē inferni lamētātes ⁊ dicētes illud Aug. ſmo iij. in ſabbato ſcō. O pnceps nr ſ eſt ille de cui⁹ tibi ſp futura morte plaudebas. Ipe eſt i cui⁹ cruce oēꝫ mūdū tibi ſubiugādū eē credebas. Ipe ē in cui⁹ exitu nobis tāta ſpolia pmittebas Quid eſt qd egiſti: qd eſt qd facere voluiſti: Ecce iā tibi totas tenebras ſuo ſplēdore fugauit. ⁊ oēs carcēs fregit captiuos eiecit: ligatos ſoluit. luctū eoꝝ in gaudiū cōmutauit. Ecce ipſi q ſub nr̄is ſuſpirare ſolebāt tormētis inſultāt nobis de pceptiōe ſalut. ⁊ nō ſolū iaꝫ nos nō verent. ſed inſup minantur. Nunq̄ ſic ſupbi erāt mortui nec ſic potuerūt leti eē captiui: vt qd huc iſtū adducere voluiſti quo veniēte oēs ſunt letitie reſtituti q añ fuerāt deſperati. Null⁹ ſ iā ſonit⁹ eoꝝ aut mugitus audit̄ nullus reſonat gemit⁹. O pnceps nr illas tuas diuitias q̄s pmo acqſiueras p paradiſi amiſſionē: nūc pdidiſti p crucē huius ⁊ paſſionē. Perijt oīs letitia tua in luctum ꝯuerſa ſūt gaudia tua dū tu xpm ſuſpendis in ligno ignoras q̄nta dāna ſuſtineas in inferno. pūdere hū poteras q: euerſorē regni tui in mortē ſine reatu aliq pducebas. Attēderes cām. inqreres culpā in q nihil mali cognoueras q̄re eū ad necē pducebas. iſtū liberū adduxiſti ⁊ tot obnoxios pdidiſti: ſ ille.

¶Poſt iſtas demonū infernaliū voces ⁊ q̄rimonias xps animās ſctōs pres dixit. Nolite timē vos. qſi dicat tāta ē efficacia paſſionis mee p quā vos redemi vt nō hēat cāꝫ vllā timoris ſed ſpeꝫ ſalutis ⁊ glie. Et ꝓpter cauſas. x. nolite timere vos. qd fuit thema. Primo q: ſpūs malignos ſupaui. Coloſ. ij. Expoliās pncipatus ⁊ ptātes traduxit illos ꝯfidēter. Scdo q: locū tenebrarū illuminaui. pmi Corinth. iiij. Veniat dñs q ⁊ illuminabit abſcōdita tenebrarū. Tertio q: ſanctos

patres recreaui. Esa. xxxiij. Regē in decore suo videbūt. Quarto q2 sanctoꝝ aīas beatificaui. Job. viij. Abrahā exultauit vt videret diem meū: vidit ⁊ gauisus est. Quīto q2 a dyaboli manibꝰ vos liberaui. Job. xij. Nūc pͥnceps huiꝰ mūdi eijciet foras. Sexto quia exiliū meū terminaui. Roma. iij. Quē ꝓposuit deus ꝓpiciatorē ꝑ fidē in sanguīe ipsius. Septimo q2 hūc locū obseraui. Job. x. Non reuertar in terrā tenebrosam ⁊ optā mortis caligine. Octauo q2 vestrā redemptionē declaraui. Gal. iij. Christꝰ nos redemit de maledicto legis. Nono q2 vos pͥi meo recōciliaui. Roma. v. Recōciliati sumꝰ deo ꝑ mortē filij eius. Decīmo q2 ingressum celi vobis demōstraui. Heb. x. Habētes fiduciā in introitu sanctoꝝ in sanguine xpi. Tūc ait xps oībus qui erāt in limbo. Xps est vt reuertar scꝫ ꝑ resurrectionē ad eū. s. pͣtrem oīpotentē q̄ me misit in mundū ꝓ vestra redēptōe quā ꝑfeci. vos aūt bn̄dicite dn̄m ⁊ enarrate oīa mirabilia eius. Thobie. xij. Et cū hec dixissꝫ ab aspectu eoꝝ ablatꝰ est ⁊ vltra euꝫ videre nō potuerūt quousqꝫ a mortuis resurrexit. Tūc ꝓstrati in facies suas bn̄dixerūt deūꝫ ⁊ exurgētes narrauerūt omnia mirabilia eius. Post hoc archāgelus michael traduxit eos in paradisum terrestrē. de quo dicit sanctus Tho. ij. ij. q. clxiij. arti. ij. in r n̄. ad q̄rtū dicēdū dicens. Locus ille paradisi terrestris q̄uis nō deseruiat homini ad vsum fuit tn̄ ei ad documentū dū cognoscit ꝓpter pctm̄ se tali loco fuisse ꝑuatū dū ꝑ ea que corpalr in illo paradiso sunt instruit de his q̄ ptinēt ad paradisum celestē quo aditus homini ꝑparet ꝑ xpm̄: hec ille. Et sic amota fuit pena illa ꝓpͥ quā erat clausus paradisus terrestris ibiqꝫ remanserūt vsqꝫ ad diē ascēcionis Jesu xpi cū q̄ ascenderūt in celū. vt cū eo regnent per infinita secula. Amen.

In festo resurrectiōis dn̄i nostri iesu xpi
Sermo pulcherimus. numero. xlvi.

Resurrexi. ps. cxxxviij

r Hodie valde mane genus hūanū cū tribus marijs ⁊ aplis venit ad sepulchrū xpi ⁊ cōqueriꝫ plorando mortē xpi iesu quasi desperās de resurrectōne eius. vnde dicit illud ps. Exurge q̄re obdormis dn̄e. exurge ⁊ ne repellas. s. nos in finem. nullo mō adiuuādo: ꝯsolando: instruēdo cuius doctrinā tanta auiditate suscipiebamus: qm̄ xͣba vite eterne hēbas ad queꝫ ibimꝰ. qs nobis reserabit mysteriū regni dei? Quare faciē tuā auertis: obliuisceris iopie nostre ⁊ tribulationis nr̄e. qui tn̄ ꝓpter nos egenos ⁊ infirmos redimēdos venisti: s; iā desperauimus: qm̄ humiliata est in puluere anima nr̄a ꝯglutinatus est in terra venter nr̄ ꝑ eo ꝙ clausus manes in sepulchro: sed ne obliuiscaris nostri. Exurge dn̄e adiuua nos ⁊ redime nos ꝓpͤ nomē tuū. Nūc planctus generis hū ani ad sepulchrū xpi ꝓsequiꝫ au gu. smo. liiij. de resurrectōe di. Unā q̄ dixit marie. Quid ploras? Quid q̄ris. Sic etiam nobis diceret. Quē queritis? Queꝫ ploratis? diceremus te plāgimꝰ, te q̄rimꝰ sine q̄ nihil valemꝰ: q2 in te mouemur viuimꝰ ⁊ sumus. te querimꝰ. Quare viuos reppulisti q̄ mortuos suscitasti? Petre ecce ꝓruperūt plantaria mortuoꝝ ⁊ sulci terrā induratis viscribꝰ segetū nesciūt ornamētū. te dn̄e q̄rimus a q̄ quesiti sumꝰ: q2 ꝯuersi sunt dies festi nostri in luctū ⁊ cātica in lamētationē. Alleluya q̄ est delectatio angeloꝝ cū timore cātaꝫ pirastarū: cythara nr̄a facta est lugubre canticum inter lachrymas esuriētiū dicimꝰ ⁊ nos cum maria. Sustulerūt dn̄m de monumēto ⁊ nescimus vbi posuerūt eū. dic nobis dn̄e. quid ploratis? q2 interrogatio tua ꝯsolatio nr̄a est. Quō si dicat medicꝰ egrotāti. noli flere. nōne dat ei securitateꝫ de facili sanitate: h ille. Cūqꝫ natura humana circa sepulchrū christi ploraret: statim affuerūt queqꝫ dn̄e valde honorabiles. s. iusticia. fides. spes. charitas. et sapiā. de q̄bus dicit ps. Mīa ⁊ xͥitas obuiauerūt sibi. iusticia ⁊ pax osculate sūt. Que audita cā ploratus dixerūt. Cōfortamini et nolite timere: qm̄ dn̄s dabit benignitatem ⁊ terra nr̄a. i. sepulchrū dabit fructū suūꝫ. i. iesum xpm̄. Perq̄rens aūt hō qualr id fieret qm̄ deus pͥ dereliq̄rat oīno filiū suū quēadmodū ip̄e xps in cruce pendēs voce magna clamauit dicēs, Deus meus vt q̄d dereliq̄sti me. Sicut aūt nūc in cruce derelictꝰ est a pr̄e: ita nūc in sepulchro: q2 nos sperabamus ꝙ ip̄e esset redēpturus isrl̄ ꝑ suā resurrectōem Et nūc tertia dies est hodie ꝙ h acta sunt. Luc. xlvi. Rn̄derūt dn̄e ⁊ dixerūt. Forti aīo esto in ꝓximo est vt a deo cureris. Nos ascēdemus ad deū pr̄em ⁊ ꝯsilio nr̄o suadebimꝰ xpi resurrectioneꝫ. vos aūt bn̄dicite dn̄m et enarrate oīa mirabilia eius Que aūt prima ad deū accedat dubitatio erat. s; tandē ꝯclusum est ꝑ alias. Justitia aū eū. ambulabit ⁊ ponet in via gressus suos. Jnꝫ ea dicebat ua

tura humana. Deus misereat nři ꝛ bñdicat
nobis illuminet vultū suū sup nos ꝛ misereat
nostri. B Surrexit pmo dña iustitia q̄
ita locuta est. Omps ꝛ iustissime deus: si me
vis regnare in mūdo imple qḋ de me pphe
tauit Micheas ppha. vij. c. Sup resurrectōe
iesu filij tui dicēs. Ego aūt ad dñm aspiciā
ꝛ expectabo deū saluatorē meū. Audiet me
deus meus: ne leteris inimica mea sup me:
q̄ cecidi. Consurgā cum sedero in tenebris
dñs lux mea est. Irā dñi portabo qm̄ pecca-
ui ei: donec iudicet causā meā faciat iudi-
cium meū ꝛ ducet me in lucē: videbo iustici
am eius. ꝛ aspiciet inimica mea ꝛ operiet cō
fusione que dicit ad me. vbi est dñs deus tuus
Oculi mei videbūt in eā: hec ibi. Sup h̄ ad-
duco testimoniū dauid. ps. cxxxviij. ex psona
xpi vbi dicit. Tu cognouisti sessionē meā. i.
approbasti humilitatē ꝛ passionē meā: ꝛ re-
surrectionē meā. i. glificationē in resurrectio
ne: sicut tu dixisti p Amos pphetā. c. ix. In
die illa suscitabo tabernaculū dauid qḋ ceci
dit. i. corpus xpi qḋ mortuū est: ꝛ reedifica-
bo apturas muroꝝ eius. i. vulnera p glorifi
cationē: ꝛ ea que corruerūt instaurabo. i. reu
niā corpus ꝛ aiam: ꝛ reedificabo eū sicut in
diebus antiq̄s. i. sicut an̄ fuerat: s; in maiori
glia ita vt exq̄rant me residui hoim: ꝛ oms
gētes in q̄bus inuocatū est nomē meū sup
eos dicit dñs faciēs h̄: h̄ ille. Scḋo adduco
testimoniū ipius mřis xpi. Luc. i. Deposuit
potētes de sede: ꝛ exaltauit hūiles: s; xps ppf
obediam ꝛ charitatē dei se hūiliauit vsq̧ ad
mortē crucis. ergo dz exaltari vsq̧ ad gliosam
resurrectionē. Cū ei meritū importet quādā
equalitatē iustitie. vñ apls dic. Ro. iiij. Ei q̄
operat merces nō imputat fm grām: s; fm
debitū. Cū āt aliq̄s ex iniusta sua volūtate sibi
attribuit plus q̄ debeat ꝛ nō solū suū s; etiā
alienū ppa aucte. vt ex̄ de restitu. spoli. c. Fre-
quēs. sup illo vbo Promittit. lib. vi. ꝛ. C. vñ
vi. l. si q̄s in tantū ꝛc. Iustū est q̧ diminuat
etiā q̄tū ad id qḋ sibi debebat. sicut cū furat
q̄s vnā ouē reddet q̄ttuor. Exo. xxij. Et h̄ dz
mereri in q̄tū p h̄ punit ei⁹ iniq̄ voluntas: ita
ēt cū aliq̄s ex iusta volūtate subtrahit qḋ de
bebat hr̄e meret vt sibi ampli⁹ aliqḋ supad-
dat q̄si merces iuste volūtatis. Iō dr̄ Lu. xiiij
oīs q̄ se hūiliat exaltabit: s; xps i sua passiōe
seipm̄ hūiliauit infra suā dignitatē q̄ ad q̄ttu
or. Primo q̄dē q̄tū ad passionē ꝛ mortē
cui⁹ debitor nō erat. Scḋo q̄tū ad locum: q̄
corpus eius positū est in sepulchro. aia in in-
ferno. Tertio q̄tū ad cōfusionē ꝛ opprobria
q̄ sustinuit. Quarto q̄tū ad h̄ q̧ est tradit⁹
hūane ptāti fm qḋ ipe dicit pylato fm Io.
Io. xix. Nō haberes ptātē aduersū me ꝛc.
Iō p suā passionē meret exaltationē q̄tū ad
q̄ttuor. Primo q̄dē q̄tū ad resurrectionem
gliosā; put testificat dauid. Ego dormiui ꝛ
soporat⁹ sum p hūilitatē passionis mee ꝛ ex
urrexi: qm̄ dñs suscepit me p resurrectionē.
Scḋo q̄tū ad ascensionē in celū, put testifi-
cat paulus Ephe. iiij. Descēdit pmū in infe
riores ptes terre: q̄ aūt descēdit ipe est et q̄
ascēdit sup oms celos vt adimpleret omia.
Tertio ad cōsessum ptne dextre ꝛ manifesta
tionē diuinitat ipius. put testificat Esa. lij. c.
dicens. Exaltabit ꝛ eleuabit ꝛ sublimis erit
valde: sicut obstupuerūt sup eū multi: sic in
glorius erit inter viros aspectus ei⁹. ꝛ paul⁹
Phil. ij. idē testificat dicēs. Fact⁹ est obedi-
ens vsq̧ ad mortē: mortē aūt crucis. ppter
quod ꝛ deus exaltauit illū ꝛ dedit illi nomē
quod est sup oē nomē vt scz ab oibus no-
minet deus ꝛ oēs sibi reuerentiā exhibeāt.
sicut deo. Ideo dicit. Ut i noīe iesu, oē genu
flectat celestiū terrestriū ꝛ infernoꝝ. Quar-
to q̄tū ad iudiciariā ptātē. prout testificat.
Iob. xxxvi. c. dicēs. Causa tua q̄si impij iudi
cata est cām iudiciū q̧ recipies. Itaq̧ pater
omps iustū est vt corpus iesu xpi qḋ fuerat
ex charitate passioni subiectū accipiat nunc
recōpensationē in glia p resurrectionē vt p-
phete tui fideles inueniant ꝛc. B Scḋo
accessit dña fides talib⁹ vbis suspirās deo
pri. Ad te dñe clamabo: ꝛ ad deū meū dep-
cabor. Que vtilitas i sanguie meo. i. iesu xpi
mei q̄ sanguinē suū fudit p redēptōe gñis
hūani: dū descēdo in corruptionē. i. si manet
in mōte caluarie vt conculcet a pfidis iudeis.
Nunq̄d cōfitebit tibi puluis. i. si corp⁹ clausū
in sepulchro redigat in pulueres. Nunquid
gen⁹ hūanū cōfitebit xpm fuisse verū deū: aut
q̄s aploꝝ ei⁹ anūciabit veritatē tuā. i. fidē verā
de diuinitate filij tui: sed ecce fides recessit ab
eis qm̄ oms relicto eo fugerūt. Etiā petrus
ad vocē ancille se negauit nosse illum. Quō
ergo stabit testimoniū dauid pphete dicentis.
In oēm terrā exiuit sonus eoꝝ: ꝛ in fine or-
bis terre vba eoꝝ. Si eñ statim nō resurgit
corruptūq̧ fuerit corpus eius: nemini annū
ciabo diuinitatē eius: nullū ducbor insup pco
me⁹ paul⁹ testificat. pme. Corint. xv. Si xps
nō resurrexit, inanis est pdicatio: inanis est
ꝛ fides nostra. Nō est quia fides nostra est

de diuinitate ꝛ humanitate xp̄i. Non em̄ sufficit alterū sine altero credere. id̄o ad hoc ꝙ confirmet̄ fides diuinitatis ipsius opoꝛtet ꝙ cito resurgat ꝛ eius resurrectio nō differatur vsqꝫ ad finē mūdi. Ad hoc aūt ꝙ confirmaret̄ fides d̄ v̄itate humanitatis ꝛ mortis eius oportuit morā esse inter mortē ꝛ resurrectōeꝫ. Si em̄ statim post mortē resurrexissꝫ videri posset ꝙ eius mors v̄a nō fuisset: q2 sicut modica res p nihilo computat̄. vt h̄r d̄ ɔsecra. dist. ij. c. reuera. Ita modicū tp̄s pro nō tpe computat̄. ꝛ p consequēs nec eius resurrectio fuisset v̄a. Ad v̄itatem aūt mortis xp̄i manifestandā sufficit ꝙ vsqꝫ ad tertiam diem eius resurrectio dilata sit: q2 nō ɔuenit q̄n intra hoc tp̄s in hoīe q̄ mortuus videtur cū t̄n viuat appareāt aliqua īdicia vite. propterea cū hodie sit tertia dies mortis ei⁹ rōnale est vt hodie resurgat ꝓpter tres rōnes quas sanct⁹ Thomas illuminator me⁹ pōit iij. pte. q. liij. arti. ij. in rn̄. Primo q2 per hoc commendat̄ pfectio numeri ternarij q̄ est numerus omnis rei: vtpote habens pncipium mediū ꝛ finē. vt d̄r p̄mo de celo. Per hūc em̄ numerū adhibuimus nos magnificare deū omnipotentē. Scd̄o ꝓpter mysteriū q2 xp̄s vna sua morte que fuit lux ꝓpter iustitiā duas nostras mortes destruere debebat. scilꝫ corpis ꝛ anime q̄ sunt tenebrose ꝓpter peccatū. ideo vna die integra ꝛ duab⁹ noctib⁹ pmanere debebat in morte. Tertio q2 per hoc signat̄ ꝙ p resurrectionē xp̄i tertiū tempus debet incipe. Nam p̄mū fuit an̄ legē: secūdū sub lege: tertiū sub gr̄a. Incepit aūt in resurrectōne xp̄i tertius status sanctoꝝ. Nā p̄m⁹ fuit sub figuris legis. scd̄s sub veritate fidei tertius debet esse in eternitate gl̄ie quā xp̄s resurgendo debet inchoare hec ille. Itaqꝫ p̄r omp̄s vt Aug defensor meus ait super ps. Non est laus fidei xp̄ianoꝝ: q2 credūt xp̄m mortuū: sed q2 credūt resurrexisse xp̄m. Naꝫ mortuū ꝛ paganus credit ꝛ hoc xp̄ianis p crimine obijcit q2 in mortuū credūt. q̄ est ḡ laus xp̄ianoꝝ: credere resurrexisse xp̄m ꝛ se resurrecturos p xp̄um. hec est laus. Si itaqꝫ oꝫ impleri scripturas nōne sanson p̄figurabat hanc xp̄i resurrectionē. Sanson em̄ fortitudinē habuit nō ex natura: sed ex gr̄a. Nā si ex natura esset fortis. fortitudo ei⁹ nō adimeret̄ cum capillis: sed vbi erat illa potētissima fortitudo nisi ī eo qd̄ scriptura dicit. Incedebat cū eo sp̄us dn̄i. ad dn̄i ḡ sp̄m ptinebat illa fortitudo. Videam⁹ ḡ allophilis qualē parabolā ꝓposuit sanson. De comedēte exiuit cibus: ꝛ de forti egressa est dulcedo Hec parabola delata est ad amicos: soluta ē victus est sanson. H̄ si iustus est latet valde eius iustitia. Nam legit̄ ꝙ victus blandicijs mulieris fuit ꝛ ꝙ ad meretricē intrauit. H̄ secretū est v̄itatis. Nam ꝛ ꝓpheta vxorē meretricē p̄cepto suo p̄r omp̄s iubet̄ accipe. Requiramus ḡ ꝙ victor ꝓdens secretuꝫ parabole victus est. Quid significabat ꝙ intrās ad meretricē vulpes accipiēs ꝛ caudis vulpium ignē alligās inimicoꝝ segetes incendit q̄ aliter potuerūt incēdi. Quis ḡ erat sansō? si dicā ꝙ xp̄s: occurrit cogitātibus. quō itelligit̄ ꝙ ad meretricē itrauit: ꝙ capite nudat̄: capillis radit̄: v̄tute spoliat̄: alligat̄ ꝛ cecat̄ Euigila fide: attende quis sit xp̄us fortis ꝛ infirmus: filius dei ꝛ filius hoīs. Scriptura cōmendat xp̄m caput ꝛ corpus: ꝛ ecclīa ei⁹ corpus fortes habet ꝛ infirmos. Quid ḡ fecit sanson? Ex ꝑsona capitis xp̄m figurauit ideo v̄tutes ꝛ mirabilia opatus est. in eo qd̄ prudēter fecit illoꝝ qui in ecclīa iuste viuūt ymaginē gessit. Ubi v̄o incaute fecit eos q̄ in ecclīa infirmi sunt figurauit. meretrix quā sanson in cōiugio sumpsit ecclīa est q̄n ātea cū ydolis fornicata ē. ꝛ postea a xp̄o assumpta: p fidem illuminata: meruit salutē sacramenta cognoscere. Nam questio illa q̄ cōtinet de comedēte exiuit cibus ꝛc. Quid aliud significat ꝙ̄ xp̄m a morte resurgētē que cūcta deuorat dicens. Ego sum panis viuus ꝛ cui aceti ꝛ fellis amaritudinē iudeoꝝ iniq̄tas ꝓpinauit: ab eo plebs gentiū conuersa vite dulcedinē suscepit. Et aūt dicit nō inuenissetis parabolā meā nisi arassetis ī vitula mea. Hec vitula est ecclīa q̄ fidē diuinitatis resurrectionis: regni celestis: aploꝝ ꝛ scōꝝ doctrina atqꝫ p̄dicatione vulgauit. Sequit̄ iratus sanson ɔ̄ sodales vxoris ꝛc. sodales isti oīm hereticoꝝ figurā tenēt qui fidei secreta in parte cognoscētes vxorē dn̄i sui. i. ecclesiam diuidere conati sunt: sed mistic⁹ iste sanson cepit vulpes. i. adulterātes sodales. de q̄bus d̄r in cāticis. Capite nobis vulpes ꝛ quid est vulpes capere nisi hereticos diuine legis auctē ɔuincere: ꝛ sanctarū scripturarū testimonijs velut vinculis alligare ꝛ ɔstringere? Quid sibi volūt: caude vulpium: nisi posteriora hereticoꝝ: qui priora hn̄t blanda et vltima deceptoria. Retro em̄ est ignis: q2 post se ad ignē trahūt. Quid aūt ē ꝙ intrauit ad meretricē. ꝛ illi expectabant vt comp̄s

tenderent eũ: qui surrexit media nocte ⁊ portas ciuitatis cum seris abstulit ⁊ in cacumẽ montis portauit ⁊ ab allophilis teneri non potuit. Agnoscamus hoc loco iesu xpi opa quẽ synagoga ad quã venerat quasi decaluauit: cum in loco caluarie crucifixit tũc ad inferna descẽdit: inimici custodiẽtes locum dormiẽtis .i. sepulchrũ cape volebãt: quẽ videre non poterant. dormiebat enĩ quia vere mors erat: media nocte surrexit q: apte passus est: sed solis discipulis ⁊ eis qui cũ illis erant ꝙ resurgat manifestari debet portas inferni tulit: quia mortis imperium remouit cacumen mõtis ascẽdit: quia in celũ ascẽdẽ dz. Preterea ionas pphã nõ tã ſmone xpm ꝙ sua quadã passione pphetauit: ꝑfecto aptius ꝙ si eius mortem ⁊ resurrectionẽ voce clamaret. Ut quid enĩ exceptus est vẽtre beluino ⁊ die tertio reddit⁹: nisi vt significaret xpm de ꝓfundo inferni die tertio resurrecturum. put defensor meus aug. lib. xvi. de ciui. dei. c. xxxi. declarat. q: ḡ spũsancto inspirati sunt sancti dei hoĩes imitãter pro vt christ⁹ resurgat a mortuis ne peñ aut oĩno deficiaʒ a mẽtibus hoim ḡ ⁊c. Deus pater auditis ſmonibus fidei inclinat⁹ est adimplere sacmentũ resurrectionis dicẽs. Renouabit vt aquile iuuẽtus tua: fides aũt rediens ad socias ait. Audiuit dñs ⁊ misertus est mei dominus factus est adiutor me⁹. Conuertisti planctũ meũ in gaudiũ mihi. Conscidisti saccum meũ ⁊ circũdedisti me letitia. Ut cãteʒ tibi gloria mea ⁊ nõ cõpungar dñe deus in eternũ cõfitebor: vt dicit dauid. ¶ Tertio accessit dña spes magno gaudio tripudians in ꝯspectu dei pr̃is dicẽs. Propter h̄ ꝙ scʒ retulit dña spes. Letatũ est cor meum ⁊ exultauit lingua mea insup et caro mea. id ẽ xps requiescet in sepulchro i spe resurrectionis. Qm̃ nõ derelinqs aĩaʒ meã .i. iesu xpi i inferno. nec dabis scm̃ tuũ .i. filiũ tuũ. videre corruptionẽ. Hoc enĩ testificat vir ille simplex. Iob. xix. dicẽs. Scio scʒ ꝑ certitudineʒ f. dei. ꝙ redẽptor meus .i. xps viuit. a mortuis resurgẽdo. Et ideo i nouissimo die de terra surrecturus suʒ ⁊ in carne mea videbo deum. Reposita est hec spes mea in sinu meo. Idem testificat paulus p̃me Corinth. xv. dicens. Si xpus p̃dicat ꝙ resurrexit a mortuis quomodo quidã in vobis dicũt: quomodo resurrectio mortuoꝝ nõ est. Si enĩ gen⁹ humanũ viderit xpm resurgere q̃ est caput eius: sperabit et se resurrecturũ. put Augu. meus dicit sup psalteriũ. Genus humanuʒ mori hoĩem nouerat: resurgere nõ nouerat. ideo quid timeret hẽbat: quid speraret non habebat. Ut ḡ ille qui ꝑpt disciplinã abstulit timorẽ mortis ꝑpter premiuʒ future vite daret etiã spem resurrectionis ꝑ or resurgẽ debet ante multos: hec ille. Naʒ sicut dormienti ade costa detrahit. vt cõiunx efficiatur. ita ⁊ xpo morienti ex eius latere sanguis effundit vt eccl'ia construat. dormit adam vt fiat eua: morit xpus vt fiat eccl'ia. dormiẽti ade fit eua: de latere mortuo xpo lancea percutit vt ꝑfluant sacramẽta q̃bus formet ecclesia. Unde merito apl's ipm adam formã dicit fuisse futuri: qm̃ dormitio Ade figurabat passioneʒ xpi ⁊ expgefactio eius figurabat resurrectionẽ xpi. Etiã noe denudatus in tabernaculo suo dormiẽs ꝑpter ebrietatẽ significat xpm infinita charitate ebriũ dormientem in ligno crucis omino denudatuʒ suis vestimẽtis quas milites diuiserũt inter se. Et sicut cham derisit p̃rem suũ: ita iudei p̃tereũtes blasphemabãt xpm in cruce: sed Noe expgefactus cognita neq̃tia cham maledixit chanaan filio eius. Ita xps expgefactus a somno mortis ꝑ resurrectionẽ imprecatus est maledictionẽ filijs iudeoꝝ ⁊ nõ illis qui eum crucifixerũt ꝑ q̃bus in cruce orauit dicens. Pater ignosce illis ⁊c. Itaq3 de⁹ pater. Auditis ſmonibus dñe spei ꝓposuit resuscitare iesum xpm. Illa aũt gr̃as agens dixit. Notas mihi fecisti vias vite ꝑ resurrectione iesu xpi: adimplebis me letitia cũ vultu tuo. Delectatiões in dextera tua. Per ascẽsionẽ eius in celũ vsq3 in finẽ. Rediẽsq3 ad socias ait. Refloruit caro mea ⁊ ex voluntate mea confitebor illi. Dñs fortitudo plebis sue: ⁊ protector saluationũ xpi sui est. Que oĩs hylari voce gr̃as agentes dixerũt deo patri. Saluũ fac ppl'm tuũ dñe: ⁊ bñdic hereditati tue .s. illis qui sperãt resurrectioneʒ filij tui dñi nostri iesu xpi: ⁊ rege illos vsq3 i eternũ. put speramus: ḡ ⁊c. D Quarto accessit domina charitas talibus ſmonib⁹ alloquẽs p̃rem ⁊ dicẽs illõ. Abacuch. p̃mo. Usq3quo dñe clamabo ⁊ nõ exaudies: vociferabor ad te vim patiens ⁊ nõ saluabis. q: ostendisti mihi iniq̃tatem: iudeoꝝ accusatõnem xpi. ⁊ laborem .i. sollicitudinẽ clamantium crucifigat: videre predam ⁊ iniustitiã ꝯ me dicentium. Non habemus regem nisi

cesarem. Et factū est iudiciū ꝯdictio potentior. Cū tradidit pylatus iesum flagell' cesuꝫ vt crucifigeret, ꝓpter hoc lacerata ē lex que dicit innocentē ⁊ iustū nō ꝯdemnabis. quādo dixerūt. Nos legem habemus ⁊ ẜm legē debet mori: et nō puenit vsqꝫ ad finē iudiciū quia saltem pilatus debebat ꝯcedere inducias decē dierū ad sui defensionē maxime cū sciret' ꝙ per inuidiā tradidissent eum. Quia impius ꝑualet aduersus iustū cum diceret. Si hunc dimittis nō es amicus cesaris. ꝓpterea egredit iudiciū ꝑuersum. Aspicite in gētibus ⁊ videte ⁊ admiramini ⁊ obstupescite. quia opus factū est in diebus vestris qđ nemo credet cū enarrabit. s. ꝙ crucifixus sit deus ⁊ homo. Sed ecce sol obscurat' est: velum templi scissuꝫ est: petre scisse sunt: monumēta apta sunt: mortui surrexerūt ⁊ venerūt in sanctā ciuitatē ⁊ apparuerūt multis. Nūquid nō tu a ꝑncipio dñe deus meus. Dñe in iudicio posuisti eum ⁊ fortē: quia ibi cōfregit potētias cū iudei volētes eum ducere captiuum ceciderūt in terrā. solo ṽbo eius cuꝫ dixit. Quē queritis: vt corriperes. s. potestateꝫ demonis sup humano genere: fundasti eū: quia disciplina pacis nostre sup eū cui' liuore sanati sumus. Mūdi sunt oculi tui domine ne videas malū ⁊ respicere ad iniqtateꝫ nō poteris: qꝛ nō respicis sup iniq agentes ⁊ taces deuorāte impio iustiorē. Sequit. sicut ꝗ xp̄s iesus mala sustinuit moriēdo ex infinita charitate vt genus humanū liberaret a malis. ita glorificari debet resurgēdo vt promoueat ad bona. ⁊ sic ꝯfirmet charitatē suā in hoibus. Hoc test. sicat Sophonias. iij. c. dicens in ꝑsona xp̄i. Expecta me dicit dñs in die resurrectionis mee in futurū: quia iudicium meū vt congregē gētes ⁊ colligam regna. quia tunc reddā ppl'is labium electum vt inuocēt oēs nome dñi ⁊ ẜuiant ei humero vno. i. charitate que faciet eos vnuꝫ. ꝓut ip̄e dixit. Ignem. i. charitatē veni mittere in terrā ⁊ quid volo nisi vt ardeat. Et Paulus Roma. iiij. testificat dicens. Traditus est ꝓpter delicta nr̄a ⁊ resurrexit ꝓpt iustificationem nostrā. Unde sicut in dormitōe Jacob sup lapidē figurabat mors xp̄i in sepulchro lapideo. sic in eius euigilatione figurabatur xp̄i resurrectio. Gen. xxviij. Hec fuit benedictio iude de cuius tribu fuit iux illō Apoc. v. Ecce vicit leo de tribu iuda. Cui dictum est. Gen. xlix. Catulus leonis iuda. Ad p̄dam ascendisti fili mi requiescens accubuisti ut leo quis suscitabit eum. Dicūt naturales ꝙ leo parit catulos suos mortuos: ⁊ die tertia rugiens sup eos sp̄m vite accipiūt ⁊ viuūt. Cuꝫ ꝗ tertia dies sit mortis xp̄i tua ṽtute suscita illum. Cui rñdit deus pater. Lapis de pariete clamabit ⁊ lignū quod inter iuncturas edificioꝝ est rñdebit. quasi dicat xp̄us q est lapis iuxta illud ps. Lapidē quē reprobauerunt edificātes h factus est in caput anguli: clamabit de sepulchro qñ terra tremuit ⁊ qeuit dum resurgēt in iudicio deus. Ip̄e etiaꝫ est lignū vite afferēs fructus. xij. ꝑ singulos menses: qui exibit de clauso sepulchro. Tandem rediēs ad socias ait. Ad vesperū demorabit fletus: ⁊ ad matutinū leticia ꝓpter resurrectionē xp̄i que est causa resurrectionis nostre ⁊ anime in p̄nti ⁊ corpis in futuro: quia remissio culpe ⁊ nouitas vite est ꝑ gr̄aꝫ xp̄i in resurrectione ⁊c.

¶ Quinto accedit dña sapia his ṽbis alloquēs deū p̄rem: ⁊ dicit. Omnia in sapia fecisti impleta ē terra possessione tua. Qñ p̄parabas celos aderam tecum componēs: qm̄ ego ex patre prodij p̄mogenita ante oēm creaturā. Ego prophetas lumine ṽitatis ⁊ intelligētie ipleui. p̄triarchas in eoꝝ opibus direxi: viros sanctos i tuis mādatis ꝯfirmaui: filiū tuū misi in mūdū vt saluet mundus ꝑ ip̄m: quia ip̄e dicit. Et locutus sum sup ꝓphetas: ⁊ ego visionem multiplicaui eis ⁊ in manibus ꝓphetarum assimulatus sum. Ut ergo impleant scripture. Peto dñe resuscitationeꝫ iesu xp̄i iacētis in sepulcro. Nam Osee p̄mus duodecim ꝓphetarū de resurrectiōe eius testificatus est dicens. xiij. c. Hic filius meus sapiens. Nunc enī nō stabit in ꝯtritione. i. tribulatione filioꝝ de manu mortis liberabo euꝫ ⁊ de manu inferoꝝ eruam euꝫ. Ubi est iudicium tuū mors: aut vbi est aculeus tu'. Ero mors tua o mors: ero morsus tu' inferne. ⁊. c. vi. Uiuificabit nos post duos dies i die tertia suscitabit nos ⁊ veniemus in cōspectu eius. sciemus sequemurqꝫ vt cognoscamus dñm. Quasi diluculū p̄parat' est egressus eius. s. de sepulchro: ⁊ veniet quasi ymber nobis temporaneus ⁊ serotinus. Idē testificatur Esa. xi. dicēs. In die illa erit radix iesse q stat in signū ꝑploꝝ: ipꝫ gētes deꝑcabunt. et erit sepulchrū eius gl'iosum. s. ꝑ resurrectionem eius a mortuis. Ideo sybilla impositurū eē morti terminū dixit post tridui somnū. ꝓut allegat lactāti' ⁊ Aug. lib. xviij. de ciui. dei. c. xxiij. Et morte morietur trib' diebus somno suscepto. ⁊ tūc ab inferis regressus ad lucem veniet p̄mus resurrectionis ꝑncipio reuoca

fus ostensio. Hec fuit sybilla tyburtina: seu albunea. sed sybilla Eritrhea babilonica ita testat dicēs. Et cū mactabit viuet et regnabit rc. Dixit aūt deus pr sapie. In tempore placito exaudiui te: nunc aūt oculus me' videt rc. Tu scis qm̄ ego oia disposui in nūero pondere et mensura: idcirco dic omne tuum consiliū circa tm̄ sacrm quo gen' humanum fideli instaurat: qz scio multos incredulos fore qui et si xp̄s resurrexerit nō credent.

Quātum ḡ ad numerū dic mihi: q̄ mēse: quo die. qua hora hec resurrectio fieri debeat. Hoc dicit deus pr nō tāq̄ ignarus ſ; vt nos instructiores et cautiores reddat: sicut et temptauit abrahā. Quātum ad mēsem dicit domina sapia mihi videt q̄ mense martij ppt quattuor rōnes. Prima qz sicut hoc mense fuit mūdus pmo creatus. sic p xp̄i resurrectionem debet esse pmo repatus. Scd'a qz sicut hoc mense fuit pmo ho a dyabolo decept' et eidē subiugatus. sic hoc mense debet esse per xp̄i resurrectionē liberatus. Tertia qz sicut hoc mense filij isrl pharaone submerso sunt ab egipto extracti. sic h' mense scī pres a limbo psirato lucifero debēt esse educti et separari. Quarta: quia h' mense filij isrl cāticum cecinerūt p sua liberatōe. sic scī pres christo triūphatori laudes debēt psoluere p eoz glorificatiōe. Quātū ad diē mihi videt q̄ fiat die dnico pter quattuor rōes. Prima qz sicut hac die fuit mūd' creat': sic hac die p xp̄i resurrectionē debet eē renouat'. Scd'a qz sicut hac die fuerūt angeli creati: sic hac die scī q̄ sunt in limbo angeloz choris debēt eē associati. Tertia qz sicut hac die lex fuit data populo hebreoz: sic hac die lex xp̄i viuētis debet eē firmata in mētibus disciploz. Quarta qz sicut hac die mūdus accepit lucē p sua viuificatōe. sic hac die mūdus debet accipere nouā lucē p sui iustificatōe. Quātū ad horā videt mihi q̄ in aurora ppt duas rationes. Prima qz in vigilia matutina ppl's israel p moysen fuit liberat'. Exo [illegible]. sic ista hora ppl's electorū p xp̄i resurrectionē dz esse ab inferno abstract'. Scd'a qz ista hora xp̄s mane factō. vt dr Mat. xxvi. fuit pylato ad iudiciū pñtat'. sic ista hora dz eē glorificat'. ſ; qa fidelr et sapiēter dixit de' pr rñdisti ad nūerū nūc rñde ad pōdus. s. an sit meli' vt sol' resurgat an cū societate. Rñdit dña sapia dicēs. Pater clarifica filiū tuū vt filius tu' clarificet te q̄druplicē societatē ei dabis ad hāc claritatem. Prima est pātriarcharū ab Adā; pgrediēnū. Scd'a ē pphārū a moyse descē dētiū. Tertia ē sacerdotū ab aarō succedētiū. Quarta ē regū a dauid pfluētiū vt verificetur illud ps. Ascēdisti in altū rc. et illud Pauli Expoliās pncipat' et ptātes traduxit illos cōfidēter. Mirabat aūt de' pr sup prudētia sermonis sapie. et ait iā tādē; apri os tuū sup mēsura. an. s. illa resurrectio debeat oib' manifestari et q̄ dz fieri ad vtilitatem oim vtilitatem. Rñdit dña sapia dicēs. Eoz q̄ cognoscunt q̄dā cognoscunt cōi lege nature. q̄dā aūt cognoscunt spāli munere grē: sic ea q̄ diuinit' reuelātur. Quoz q̄dē h' ē lex diuin' instituta: vt a deo imediate superiorib' reuelent q̄b' mediātibus deferant ad inferiores: sic pz i ordiatōe celestiū spūū. Ea vo q̄ ptinēt ad futurā gloriā cōem hoim cognitionē excedūt sm̄ illud Esa. lxiiij. Ocul' n vidit de' absq; te q̄ pparasti diligētib' te. iō hmōi ab hoīe nō cognoscunt nisi diuinit' reuelata: sicut apl's dic. i. Corint. ij. Nobis reuelauit deus p spm̄ suū. Qz ḡ xp̄s dz resurgē gliosa resurrectiōe. iō nō oī pplo dz manifestari: sed q̄busdā quoz testimonio in alioz deferat notitiā vt impleat illud petri Act. x. Dedit eū māifestū fieri nō oī pplo ſ; testib' pordinat a deo. ſ; sic dicit apl's Ro. xiij. Que a deo sūt ordiata sūt. Est aūt h' ordo diuinit' institut' vt ea q̄ sup hoies sūt p angelos reuelēt. Xp̄s aūt resurgēs nō dz redire ad vitā cōie oib' notā. ſ; ad vitā quādā imortalē: et tibi deo pri pformē. put dic pau. Ro. vi. Qz eū viuit: viuit deo. iō ipa xp̄i resurrectio n dz imediate ab oib' videri ſ; eis ab āgel' nūciari. vn̄ hyla. dic sup mat. iō āgel' pm' resurrectōis ē index vt q̄dā famulatu pñe volūtas resurrectio nūciet. ſ; int hoies pus dz māifestari mulierib' ppt duas rōes. Pria qz mulier q̄ pmo initiū mortis ad hoiem detulit. pma ēvit ā resurgēt xp̄i i glia nūciaret. vn̄ Cyril. dic. Femia q̄ q̄dāmō fuit mortis ministra venerāō resurrectiōis misteriū pma pcepit et nūciat. adeptū est femineū gen' et igminie absolutōe; et maledictōis repudiū. Scd'a qz q̄tū ad statū glie nullū detrimētū dz pati sex' femie' ſ; si maiori charitate feruebunt maiorē gliaz et visione dina hēbūt: ſ; mulieres dñm acrius amauerūt intantū vt ab eius sepulchro etiā discipulis recedētib' nō recedebant. ideo dñm in glia resurgentē pmo videre debēt. Audit smonibus sapie clamauit pr ad filiū iacētē i sepulchro dicēs illud ps. Exurge glia mea. exurge psalteriū et cythara. Cui respondit filius de sepulchro Exurgam diluculo. Uenientes itaq; he domine ad genus humanum dixerunt. pusillas

nimes cōfortamini ꝛ nolite timere: qm̄ hec
est dies quā fecit dn̄s: exultemus ꝛ letemur
in ea. Et ecce subito terremotꝰ factus est ma
gnus pre cuius timore totū genꝰ humanuȝ
vna cū custodibus sepulchri exterritum est ꝛ
facti sunt velut mortui. Que dixerunt nolite
timere hoc signū magni regis est: eamus ad
sepulchrum ꝛ inquiramus: qm̄ surrexit dn̄s
vere. Dū ergo inclinarent se ꝛ ꝓspicerent in
monumentū viderūt vnū angelū sedentē in
dextris supra sepulchrū coopertū stola can
dida: cuius aspectus erat sicut fulgur ꝛ vesti
menta eius sicut nix. Uiderunt ꝛ alium an
gelū intra sepulchrum. Iterū viderūt duos
angelos vnū ad caput ꝛ aliū ad pedes. Qui
oēs dixerunt nolite expauescere. Scimꝰ em̄
qm̄ xp̄m q̄ crucifixus est queritis: nō est hic
surrexit sicut dixit: ꝛ ecce locus vbi posuerūt
eum. Custodes autē sepulchri venerunt in
sanctā ciuitatē ꝛ nunciauerūt principibus
sacerdotū oīa que facta fuerāt. Et congrega
ti cū senioribus cōsilio accepto pecuniā co
piosam dederūt militibus dicentes. Dicite
qꝛ discipuli eius nocte venerūt ꝛ furati sunt
eū vobis dormiētibus. Et si auditū fuerit h̄
a preside nos suadebimus ei ꝛ securos vos
faciemus. At illi accepta pecunia fecerunt
sicut erant docti. Et diuulgatum est verbuȝ
istud apud iudeos vsqȝ in hodiernū diē. vt
dicit Math. vlti. Sed qꝛ scriptuȝ est. In in
fidijs suis capiantur iniqui statim affuerūt
iste quinqȝ dn̄e eos corripientes atqȝ dicen
tes. vt Aug. dicit. v sermone in parasceue
Mali estis custodes q̄ veritatē absonditis
ꝛ mendaciū venditis nō tn̄ mirū quia cecis
venditis: vanis vanitatē. Si dormiebatis:
vnde scire potuistis q̄s illū tulerit de sepul
chro? Si vigilabatis: cur auferri dimisistis?
O malicia pessimi. Aut vigilabatis ꝛ custo
dire debuistis: aut dormiebat ꝛ q̄d si nescit?
hec ille. Genꝰ autē humanū ab angelis edo
ctū dubitabat nesciens an verū esset q̄d re
uelabat ab angelis. Et exeunte de monumē
to simul cū mulieribꝰ: ecce iesus occurrit eis
dicēs. Auete: illi vero accesserāt ꝛ tenuerūt
pedes eiꝰ ꝛ adorauerūt eū. Et ait illis iesus
Nolite timere. Ecce q̄d magno desiderio cu
piebatis adimpletum est. Multi reges ꝛ ꝓ
phete voluerūt videre q̄ videtis ꝛ non vide
rūt: qꝛ vobis datū est nosse mysteriū regni
q̄d eo clarius ꝛ excellentius redditur: qm̄ imple
ta sunt oīa que scripta sunt in lege psalmis
ꝛ ꝓphis de me. Iam ergo nolite esse incre

duli sed fideles. qꝛ iam resurrexi vt dicūt ver
ba ꝓposita. ¶ Quasi xp̄s nouē effectꝰ
denotet ex sua resurrectione semꝑ resecādo
primā litterā thematis dicebat eū iesus ge
neri humano. Ego de mortis ꝛ leti priuatio
ne ad habitū sum regressus vitalē: qꝛ resur
rexi. Nam resurrexi a mortuis. Act. x. Ego
de porte sepulchri ꝓstratiōe aditū sum ꝑgre
sus triumphalem qꝛ exurrexi. Ego dormiui ꝛ
soporatus sum ꝛ exurrexi. ps. iij. Ideo inq̄t
Exurge gloria mea. psal. lvi. Ego de crucis ꝛ
patibuli sessione reditū sum cōgressus imor
talē qꝛ surrexi. Nam surrexit xp̄us vere. Lu.
xxiiij. Etem̄ resedit qui erat mortuus. Luce
vij. Timiditas reuigescit intrinseca ꝛ frigidi
tas ap̄lica exardescit: qꝛ rexi. Facis mini
stros tuos ignem vrentē. psal. ciij. Nōne cor
nostrū erat ardens in nobis? Luce. vlt. Ra
pacitas tepescit tyrānica: ꝛ humilitas dn̄i
ca vos direxit: qꝛ rexi. Naȝ q̄ ad demones d̄r
psal. ij. Reges eos in virga ferrea. Sȝ quo
ad nos d̄r. psal. xxij. Dn̄s regit me ꝛ nihil mi
hi deerit? Captiuitas decrescit terrifica: ꝛ vti
litas saluifica sic ꝓcessit: qꝛ Exi. Exibit sp̄us
eius: scȝ de limbo ꝛ reuertet in terram suam
scȝ in paradisum. psal. cxlv. Qualitas allexit
verifica ꝛ charitas certifica hic ꝓcessit: qꝛ xi.
Littera x. cōtinet in se c ꝛ s. ideo resoluendo
dicit. Si quis sermonē meū seruauerit mor
tem non gustabit in eternuȝ. Ioh. ix. Exigui
tas patescit paruifica ꝛ humilitas mirifica
me erexit: qꝛ I. Ibant ꝑ loca humilia. i. Ma
chab. vi. Licet em̄ I. sit modi imperatiui. de
eo is it. Est tn̄ minima littera alphabeti ad
denotandum q̄ p̄cipue humilibus est cō
mittendū officiū imperandi. Luce. xxij. Qui
maior est in vobis erit minister vester. Ioh.
xiij. Si ego dn̄s ꝛ magister vester laui vr̄os
pedes ꝛ vos ꝛc. Auctoritas grandescit di
gnifica ꝛ sublimitas mirifica mihi accessit qꝛ
resurrexi. In hoc em̄ mortuus est ꝛ resurre
xit. vt viuoꝝ ꝛ mortuoꝝ dn̄etur. Ro. xiiij. c.
Et Math. vlti. Data est mihi oīs potestas
in celo ꝛ in terra: qꝛ Luce. xxiiij. Oportebat
xp̄m pati ꝛ resurgere: ꝛ ita intrare in gloriā
suam. Sic ergo videtis quoniam verum est
q̄ resurrexit. vt dicit thema. In quo notan
tur tria. Nam christi resurrectio patet verita
te. Contra fictionem poetarum ceterarūqȝ
musaruȝ: qꝛ res. Fulget claritate ꝯ obfusca
tionē dubioꝝ scientiarū humanarū: quia vt.
Mulcet vtilitate intra affectionē aīoꝝ nr̄a
rū glarum. qꝛ inq̄t Exi. ergo resurrexi. D

finis sermonis.

Quantū ad primū scien dū ꝙ poete fingunt quasdā resurrectiones corpoꝝ factas a dijs. de ꝗbus recitabo tantū quattuor. Prima fuit resurrectio pelopis filij tantali. Nam cū iupiter semel cōuocasset deos ad prandiū precepit tātalo suo pincerne vt emeret carnes: sed fuit ita auarus ꝙ potius interfecit filiū ⁊ fecit eum decoq̄: dū autē essent in mensa dij abstinuerūt a comedendo videndo carnes humanas preter dominā Cererē gulosā q̄ comedit humerū sinistrū dij ꝗ acceperūt omia membra simul ⁊ resuscitauerunt eum: sed quia deficiebat humerus sinister fecerunt vnū de ebore: ꝑut recitat Ouidius lib. vi. methamorphoseos. dicens his versib⁹. Hanc tunc quoqꝫ dī vn⁹ flesse pelops humeroqꝫ suas a pectore postq̄ꝫ Deduxit vestes. ebur ostēdisse sinistro Cōcolor huic humerus nascendi tpe dextro Corporeusqꝫ fuit manibus mox cesa paternis. Membra ferunt iunxisse deos alijsqꝫ repertis Qui locus est iuguli medius summiqꝫ lacerti Defuit. impositū est nō cōparens in vsum Partis ebur factoqꝫ pelops fuit īteger illo. Secūda resurrectio fuit glauci filij minoys q̄ morsus fuerat a serpente. Nā esculapius dū semel iret per pratū vidit vnū serpentem mortuū ⁊ q̄dam alius serpēs iuit ad eū cum quadā herba ⁊ eū suscitauit. esculapius hoc vidēs insecutus est illū serpentē ⁊ herbā illā accepit. Cum ergo rex minos misisset ꝓ illo vt suscitaret filiū tunc esculapius iuit cū herba illa ⁊ eū suscitauit. Similiť suscitauit hyppolitū. Nā hyppolitus fuit filius thesei filij egei q̄ theseus dū iret ad minotaurū: ⁊ eua sisset auxilio fedre filie regis minoys. pater egeus credēs illum mortuū q: non mutauerat vela deiecit se in mare. theseus postea accepit fedram in vxorem ⁊ regnauit. illa autē fedra videns hyppolitū pulcherrimū phylocapta est de eo ⁊ multa verba fecit ei dici. vt recitat Ouidi⁹ lib. eplarum. ⁊ Seneca. v. tragedia. sed tandē cū inueniret eum semel amplexata est eū. Iste irat⁹ euaginato ense voluit eam interficere: sed illa cōtentabat poti⁹ velle mori suo ense ꝙ cruciari amore. Ille autē deiecto ense recessit ⁊ illa cepit clamare dicens hyppolitū voluisse eam violare. Cum autē theseus hoc audiuisset iuit ad eam ⁊ interrogauit q̄s fuerat: ⁊ ip̄a noluit manifestare eū. Sed ipse respiciēs in terrā vidit ensē in cuius pomo erat sculptus clipeus in quo erāt arma sua vnde cognouit fore ensē hyppoliti. Incepit ergo inseq̄ hyppolitū. cū aūt non posset inuenire rogauit patrē suū egeū vt vltionē faceret. Dum ergo hyppolit⁹ iret per mare troheten sup currū a q̄ttuor ductū eq̄s egeus misit phocas de mari ꝯ eum ⁊ ꝯ equ⁹. Equi vero exterriti iuerunt vnus horsum alius illorsum sic ꝙ totū hyppolitū laniauerūt. Dn̄a aūt dyana dea castitatis cū videret hyppolitū mortuū ꝓpter castitatē ⁊ virginitatē miserta est eius ⁊ vocauit esculapiū vt eū suscitaret. Esculapius aūt ꝓcib⁹ ⁊ auxilio dn̄e dyane eū suscitauit. Quapropter videns iuppiter istū suscitare mortuos quos interfecerat indignat⁹ accepto fulmīe eū fulminauit hoc totū vaticinata est. Ethyote filia chyronis. sicut Ouidi⁹ lib. ij. methamorph. dicit. Cresce puer dixit tibi se mortalia sepe. Corpora debēt aīas tibi reddere ademptas. Fas erit idqꝫ semel dijs indignātibus ausus. Posse dare hoc iterum flāma ꝓhiberis auita. Eqꝫ deo corpus fies exangue deusqꝫ, Qui mō corpus eras sero tua fata nouabis. Quarta fuit resurrectio esonis patris Iasonis quē medea cōiunx iasonis occidit ⁊ extraxit sanguinē senilē ⁊ īposuit sucū quarūdam herbarū ⁊ statim visus est reiuuenescere ꝑut Ouidi. tradit. vij. li methamorph. Sed iste resurrectiones longe deficiunt a resurrectione xp̄i. Nam in prima defecit humerus carne⁹. In nr̄a aūt resurrectione de qua loq̄mur nihil deficit. vn̄ dicit aplūs Uidete manus meas ⁊ pedes meos q: ego ipse sum. Luce vlti. Secūda deficit q: fuit virtute herbarū ⁊ ita ꝟtute creature. ⁊ sic seq̄ť: q: resurrectio esset naturalis qđ negant oēs ph̄i. resurrectio aūt xp̄i facta est ꝟtute diuinitatis sue. vt declaratū est. Tertia deficit q̄a hyppolitus suscitatus ab esculapio fuit auxilio dyane. xp̄s aūt resurrexit ꝟtute ꝓpria. Preterea quō dij fuerūt ꝯtrarij? q: iupiter noluit qđ dyana voluit. Preterea esculapi⁹ se ipsum suscitare non potuit. xp̄s aūt dixit de se iudeis. soluite templū hoc ⁊ in tribus diebus reedificabo illud Ioh. ij. Quarta deficit q: fuit ꝑ incātationes. vt dicit Oui. ibidē. h aūt xp̄i resurrectio ꝟtute dei. psal. Dextera dn̄i fecit virtutē dextera dn̄i exaltauit me. Nō moriar sed viuā: ⁊ narrabo opera dn̄i. Preterea si gētiles ⁊ pagani credūt istas viles ⁊ miserabiles resurrectiones ad vitā mortalē ⁊ ignominiosā quare nō credunt illā resurrectionē xp̄i ad vitam īmortalē ⁊ gloriosam

Non ergo reprehendant nos xpianos qui
hunc articulum credimus.

Quantū ad secūdum te-
nebo istum modū: qꝛ quelibet scientia ꝓpo-
net suū dubium ꝛ suas rōnes ꝯtra nostrā re
surrectionē. ꝛ quelibet scientia habebit secū
in liga aliquā cōantionē personarū. ꝛ iste sciē
tie erunt concathenate ꝙ qlibet sciētia post
primā in suis rōnibus conabit̄ iuuare prece
dentem quā dicero ꝛ responsiones dubioꝝ
erunt ita cōtinuate adinuicem ꝛ cōiuncte ꝙ
responsio quā faciā secunde scientie sequat̄
ex responsione facta prime scientie: ꝛ ita cō-
sequenter de alijs semꝑ quelibet sequet̄ ex ꝑ
cedenti. Et in qualibet scientia declarato suo
dubio faciam venire ad ꝓpositū aliquā rē
de resurrectione xpi ꝛ vnam ꝓprietatē ꝛ au
ctoritatem de luce: ꝑ quo concludā: qꝛ resur
rectio nostra debet vocari vꝫ.s. lumen. Pri-
ma ergo scientia scꝫ grāmatica cū quā sunt
colligate dn̄e ꝓut videbitis incipit bellum ꝛ
ꝓponit dubiū sue scientie.s. de noīe ꝛ de ver
bo isto modo. Tu dicis resurrexi. ꝛ subintelli
git̄ ego.s. homo mō peto a te tpe resurrectio
nis cuius generis erit hoc nomē hō. Uos scitꝫ
ꝙ ꝫm grāmaticā hō lr̄alr̄ significat viros ꝛ
feminas. qꝛ est gn̄is cōis qꝛ vtrūqꝫ significat
iō petit grāmatica ꝛ dn̄e cū ea an hoc nomen
hō in resurrectione erit simil̄r gn̄is cōis: vl' si
mutabit̄.s. ꝙ sit solū gn̄is masculini.i. si re-
surgent viri ꝛ mulieres vel solum viri. Si di
cis ꝙ erit gn̄is masculini tūc sequit̄ ꝙ resur
rectio non erit gn̄alis qꝛ non resurgent dn̄e
Si dicis ꝙ erit generis cōis sicut modo est
qꝛ viri ꝛ mulieres resurgēt. Cōtra dn̄e gn̄an
tur ꝯ intentionē oīm. pmo ꝯ intētionē pr̄is
q̄ vellet generare filiū ꝛ non filiā. secundo ꝯ
intentionē matris q̄ habet similē voluntatē
tertio ꝯ intentionē nature: qꝛ natura conat̄
bene disponere materiam q̄ntum pōt vt sit
apta ad suscipiēdū formā seu nām masculi
nā. Et ꝙ ꝯ oēm talē intētionē generet̄ dn̄a.
hoc est ex defectu forme informatiue semis de
quo dꝫ gn̄ari vir: qꝛ illa forma non pōt dispo
nere ita nobiliter illam materiā semis ꝙ sit
habilis ad suscipiendū naturā masculinam.
Sꝫ in resurrectione deus reparabit oēm defe
ctum: ergo tunc tollet̄ ille defectus naturalis
a quo ꝓcedit ꝙ ꝯ intentionē pr̄is ꝛ matris
ꝛ nature generet̄ dn̄a: ergo nō resurget aliq̄
dn̄a. Et si resurget ipsa resurget in forma viri
ꝛ nō dn̄e. Et ita dicit dn̄s sanctus Paulus.

Ephe.iiij. Occuramus oēs in virū ꝑfectū.i.
in resurrectione occurremus oēs nr̄o salua-
tori iesu xp̄o in forma viri ꝑfecti: ergo non resur
gēt dn̄e in forma dn̄arum: ꝫ in forma viroꝝ
ꝛ ita istud nomē hō non erit tunc gn̄is cōis:
sed masculini: qꝛ solum significabit viros ꝛ
non mulieres. Ad istud dubiū respondeo ꝛ
dico ꝙ hoc nomē homo erit gn̄is cōis: qꝛ re
surgent vl'r viri ꝛ mulieres. Ratio est. in re-
surrectiōe deus reficiet oīa in natura huma-
ne gn̄ationis q̄ ipse fecit in creatiōe mundi:
sed tūc fecit virū ꝛ mulierē. Gen̄.ij. Mascu
lum ꝛ feminā creauit eos: ergo vtrūqꝫ refici
et in resurrectione. Confirmat̄ ꝑ Aug. xxij.
lib. de ciui. dei. ca. xvij. dicentē sic. Melius sa
pere vident̄ q̄ vtrūqꝫ sexū resurrecturū esse
non dubitant. Et ap̄lus.i. Corint.xv. Oēs
q̄dem resurgemus. Tunc ad rōnem q̄ū dice
bas ꝙ mulier gn̄at̄ ꝯ omnē intentionē pr̄is
matris ꝛ nature. Dico ꝙ duplex est intentio
scꝫ gn̄alis ꝛ particularis. Intentio particula
ris est q̄ñ desideras solum illa que ꝑtinent
ad teipsum. Intentio gn̄alis est q̄ñ tu desi-
deras illa que ꝑtinent ad cōitatem ꝛ bonū
cōe. Modo pero te q̄ vis generare filium ꝛ
non filiam: velles tu ꝙ i mundo non essent.
nisi viri ꝛ non femine. Certe tu rn̄debis ꝙ
nō: ꝛ diceres quō staret natura humana: nō
ne generatio deficeret? Ecce cum intentiōe
ꝑticulari non vis generare mulierē: ꝛ tamē
cum intentione generali vis eā gn̄are. Sed
deus in resurrectione generali non respiciet
solū ad intentionē ꝑticularē: sed etiā ad gn̄a
lem: iō vt gn̄alitas spēi humane sit ꝑfecta re
suscitabit viros ꝛ feminas. Ad dictū pauli
dico ꝙ intelligit ꝙ dn̄e non erunt sicut nunc
imperfectiores hominibus q̄ntum ad forti-
tudinem corporis ꝛ animi: ꝛ quantū ad alia
corporalia ꝛ sp̄ualia: sed erunt ꝑfecte ꝛ habe
bunt magnū ꝛ altum intellectū ꝛ erunt for-
tes sicut viri. Ipse ergo erūt femine ꝫ resur-
gent in forma viri q̄ntum ad conditiones iā
dictas: qꝛ vir dicit̄ a virtute. Et ita hoc nomē
hō erit generis cōis sicut modo est. vt patet

Postq̄ satisfeci grāmatice ꝛ dominabus
de nomine modo ꝓponunt dubium suū de
verbo ꝛ dicunt mihi resurrexi cuius ꝑsone?
Si tu dicis ꝙ sit ꝑsone prime.i. ꝙ xp̄s fuit
primus q̄ resurrexit Contra. in veteri testa-
mento legimus ꝙ Heliseus suscitauit aliq̄s
mortuos. iiij. Reg. iiij. ꝛ. xiij. c. In nouo te-
stamento xp̄us suscitauit lazarum. Ioh. xi.
Et q̄ñ mortuus est monumenta apta sunt

⁊ multa corpora que dormierant resurrexerũt. Math. xxv. Ergo ante xp̃m multi resurrexerunt: ergo ipse non est prima persona q̃ resurrexit. Si tu dicis ꝙ non sit persone prime ergo nihil noui affers. dicendo resurrexi. Ad istud dubium respondeo ⁊ dico ꝙ resurrectio sumitur dupliciter. Uno modo pro resurrectione falsa ⁊ ficta seu apparenti vt dictum est in prima parte. Alio modo pro resurrectione vera. de qua loquitur sacra scriptura. Et hec est duplex. Quedam imperfecta: sicut quãdo aliquis resurgit ad vitã mortalem: ita ꝙ iterum debet mori. Exemplum si tu esses liberatus a carcere ⁊ tormentis cum illa conditione ꝙ in sequenti septimana deberes redire ad easdem penas nonne diceres ꝙ illa liberatio esset imperfecta? certe sic. Sed si tu nõ deberes redire deinceps tunc tu diceres ꝙ illa liberatio esset perfecta Eodem modo est de resurrectione: quia alia est resurrectio vera ⁊ perfecta: sicut est illa q̃ reducit hominem ad vitã imortalem: ita ꝙ non debet deinceps mori. Quando ergo ꝓposui resurrexi ego intellexi de resurrectione vera ⁊ perfecta cuiusmõi est resurrectio hodierna: quia christus resurrexit sic ꝙ non debet amplius mori. Unde dicit apostolus. Romano. vi. Christus resurgens ex mortuis iam non moritur: mors illi vltra non dominabitur. Et quando tu petis an resurrexi sit prime persone, dico ꝙ sic: quia nunq̃ fuit aliquis ante resurrectionem xpi qui peruenirent ad resurrectionem verã ⁊ perfectã. Et quando tu dicis de alijs q̃ resurrexerunt Dico ꝙ illi post illam resurrectionem iterũ mortui sunt. Ideo illa resurrectio q̃uis fuerit vera: fuit tamen imperfecta. Sed de illis qui resurrexerũt in morte xpi respondeo dupliciter. s̃m ꝙ dicit sanctus Tho. iij. parte. q. ij. articu. iij. sunt due opiniones. Prima est beati Aug. dicentis. Qꝫ illi qui resurrexerũt quando xps mortuus est iterũ mortui sunt: ⁊ ita hec resurrectio fuit imperfecta. Secunda est beati Hieroñ. dicẽtis ꝙ in morte xp̃i bene aperta sunt monumẽta. sed nullus tunc resurrexit sed resurrexerunt statim post resurrectionem xp̃i ⁊ ex post non sunt mortui. s̃z ascenderunt ad celum cum xp̃o cum corpore ⁊ anima. Et confirmat opinionẽ suã per illud. Math. xxvij. Et exeuntes de monumẽtis post resurrectionem eius venerũt in sanctam ciuitatem. Et sic s̃m Hieroñ. xp̃us resurrexit ante illos: ergo xp̃s fuit p̃mus. ideo aplus. i. Corinth. xv. dicit. Xp̃s resurrexit p̃mitie dormiẽtiũ. ꝓpterea illa resurrectio vocat̃ vz. i. lumen: q: sibi correspondet vna ꝓprietas lucis eo ꝙ primũ creatum in entib⁹ ⁊ prima die fuit lux. Ideo de illa resurrectione benedicta dicit̃. Sapie. vij. Luci comparata inuenit̃ prior. Ecce ergo dñe grãmatice ꝙ vestra scientia in nullo deuastat̃ ⁊ nostra resurrectio remanet vz. i. lucida ⁊ clara. R

Secundo venit logica cũ

qua colligati sunt iuuenes tanq̃ intelligentes ⁊ proponit dubium suum ⁊ dicit. Si corpus qd̓ resurget vel homo erit idem per numerum cum homine vel cum corpore quod fuit primo generatum in hoc mundo. Uos debetis scire ꝙ logica in libro p̃dicamentoꝝ docet quomodo aliqua sunt vnum in cõmuni seu in generali. Exemplum: tu ⁊ ego sumus vnum in specie humana: quia tu vocaris homo ⁊ ego vocor hõ: ita ⁊ ego ⁊ equus sumus vnum in generali: quia equus vocatur aĩal ⁊ substantia: ⁊ ego vocor animal ⁊ substantia. Aliqua alia sunt vnũ per numerum. i. ꝙ est ita vnum ꝙ non facit numerũ ⁊ sic tu non potes illud numerare: q: tu non potes dicere vnũ ⁊ duo q: illud non est nisi vnum. Exemplum: ego vocor Leonardus ⁊ sum frater ⁊ sũ p̃dicator: ⁊ oĩa ista. s. leonardus frater ⁊ p̃dicator sunt vnũ p numerũ: q: tu nõ potes dicere vnũ duo tres: q: ego leonardus frater ⁊ p̃dicator nõ sũ nisi vn⁹. s̃z de te ⁊ de me bene dicit̃ vnus ⁊ duo: ⁊ ita de me ⁊ equo q̃ sumus vnũ in generali. Petit ergo logicus ⁊ dicit. Si corpus p̃mo generatũ ⁊ corpus qd̃ resurget faciẽt numerũ: ⁊ ita ꝙ possem⁹ dicere de corpore p̃mo ⁊ de corpore qd̓ resurget vnũ ⁊ duo: vel si erũt vnũ ⁊ idẽ per numerũ. Si tu dicis ꝙ non: ⁊ velis ꝙ aliud corpus sit primo generatum ⁊ aliud sit corpus quod est resuscitatum. Tunc ista resurrectio esset naturalis: q: aliud est granũ quod seminatur ⁊ marcescit ⁊ aliud granum est illud quod nascitur ⁊ resurgit. Sed in prima parte tu dixisti ꝙ illa non est resurrectio vera ⁊ realis. Si tu dicis ꝙ illud idem corpus resurget. Contra te ego arguã rõnibus valde difficilib⁹. primo peto de costa ade de q̃ fuit facta p̃ma dña. s. eua si illa resurget in adam vel nõ. Si tu dicis ꝙ sic: ergo nõ resurget in dño: ⁊ ita male r̃ndisti grãmaticis dicẽdo ꝙ domine resurgent. Ecce cathena: q: logicus vult iuuare grãmaticum qui fuit victus. Et

istud dicit logicus est manifestũ: q2 ista co-
sta est fundamentũ vnde processerũt om̄s do-
mus: ⁊ si illa rediret in adam dn̄e nõ essent.
Si tu dicis ꝙ illa costa nõ resurget in adaꝫ
tunc nõ resurget illud idem corpus qđ fuit
p̄mo creatũ. Exemplũ si tu dares mihi ad ser-
uandũ vnũ corpus sanctũ vel vnũ corpꝰ de
auro. Et ego restituerẽ tibi illud corpus cuꝫ
vna costa minꝰ: tu reclamares ⁊ diceres istđ
non est corpus quod dedi tibi ad seruandũ:
quia deficit vna costa. ego nolo istud corpꝰ
redde mihi illud corpus quod dedi tibi. Ita
i pposito adã qñ resurget si ei deficiet illa co
sta: dicet illud corpus nõ est istud quod fuit
mihi datũ qñ fui creatus: deficit vna costa:
ego nolo istud corpus: sed volo corpꝰ meuꝫ
totũ completũ. ℊ ⁊c. Secũdo arguo sic. Po
no in casu ꝙ aliqs in toto tpe vite sue male
fecerit cũ manibus suis: ⁊ p iudicium sit illi
abscissa manus. quero an illa manꝰ resurget
vł nõ. Si tu dicis ꝙ sic. quero tũc an illa ma
nus erit in paradiso an in inferno. Non in i
ferno quia semel fuit punita in hoc mundo.
⁊ nõ debet puniri duabus vicibus: q2 deꝰ nõ
iudicat bis in idip̄m. Nec in paradiso: quia
nunꝙ̄ fecit aliquod bonum. Preterea si illa
manus debet esse in inferno: ⁊ iste homo ve
niret ad pn̄iam ⁊ moreref in gr̄a sequif ꝙ
homo esset in paradiso ⁊ manus sua in in-
ferno. Si tu dic̨ ꝙ erit in paradiso. ⁊ iste hõ
moreref in pctõ mortali sequif ꝙ homo eẽt
in inferno ⁊ manus sua in paradiso qđ nõ ẽ
ↄueniẽs. Si tu dicis ꝙ illa manus nõ resur
get. ℊ clamabit iste plus ꝙ̄ adã dicẽs. Istđ
nõ est corpus meũ quia deficit ei manꝰ. ⁊ sic
nõ resurget idem corpus quod fuit p̄mo ge-
neratũ. Tertio arguif sic ⁊ facio argumẽtuꝫ
de statua aurificis q2 si ille fundit eã ⁊ reficit
de illo ppo argẽto de quo erat alia. cõiter sm
doctores ista statua nõ est eadẽ refecta cuꝫ
illa que erat ante: sed est vna alia statua licꝫ
sit silis illi p̄me. ℊ corpus homĩs corruptuꝫ
⁊ postea refectũ nõ est idem corpus s3 ẽ vnũ
aliud: ⁊ ita nõ resurget illud idẽ corpus nu-
mero. Quarto arguũt iuuenes colligati cuꝫ
illa scĩa ⁊ dicũt cõiter nos iuuenes magis ti
memus morteꝫ ꝙ̄ alij: quia valde graue est
mori in flore iuuẽtutis. ⁊ si resurget idem hõ
q̇ p̄us fuit genitus: sequif ꝙ resurgemꝰ ad
vitã mortalẽ vt iterũ moriamur ⁊ illa nõ erit
resurrectio vera ⁊ pfecta vt dixisti grãmaticis
Et illa est alia cathena que iuuat sectã vitã
pbo ꝙ sequaf. q2 tunc hõ erit cõpositus ex

ↄtrijs que de sui natura bellãt inter se intãtũ
ꝙ deducũt hoiem vsqꝫ ad mortẽ. Jdõ sm bo
nam logicã diffinitio hoĩs est illa. homo est
aĩal rõnale mortale. Unde si resurget idem
homo q̇ est nũc ille erit aĩal rõnale mortale
sicut est nũc. s3 tu dixisti grãmaticis ↄtriuꝫ. s.
ꝙ nr̄a resurrectio erit ad vitã imortalẽ. ℊ oꝫ
te alterũ duoꝝ dicere. vł ꝙ corpus qđ resur
get erit mortale sicut p̄us. vel ꝙ illud corpꝰ
quod fuit p̄mo generatũ est vnũ: ⁊ illud qđ
resurget erit aliud: ⁊ ita faciũt nũerũ q2 erũt
duo corpa. ℊ ⁊c. Pro rn̄sioe istius dubij no
ta ꝙ q̇dã errauerũt circa resurrectõem q̇ ad
modũ resurrectõis dicẽtes ꝙ in capite ma-
gni anni q̇ est spaciũ. xxxvi. miliũ ãnoꝝ oẽs
debemꝰ gñari alia vice. Aliq alij dixerũt de
minori tpe. qđ nichodemus reputat ipossi-
bile dic̃. Nunqd põt homo in ventrẽ matris
sue iterato introire ⁊ renasci. Joh. iij. Alij er
rauerũt ꝙ̄tũ ad factũ resurrectõis dicẽtes ꝙ
aĩa trãsferf de corpe vniꝰ hoĩs in corpꝰ alte
rius. ⁊ aliqñ de corpe vnius hoĩs in corpus
vnius aĩalis bruti sm ꝙ meruisset vel deme
ruisset. vñ dicebãt ꝙ aĩa vnius clamosi itra
bat corpus vnius canis eo ꝙ non facit nisi
latrare. Anima gulosi ⁊ mãducatoris in cor
pus lupi. Anima furiosi in corpus vrsi. Aĩa
amatoris iustitie in corpus vniꝰ doctoris le-
gum vel vnius magni pncipis. Aĩa psone
deuote in corpus vnius magni religiosi: vel
alicuius epĩ vel cardinalis vel pape sm ꝙ
meruit: ⁊ ita de alijs. Cuiꝰ opinionis fuit em
pedocles ⁊ pythagoras. vt dr̄ p̄mo de aĩa. s3
iste opiniões pcesserũt ex duobus falsis fũ-
damẽtis. Primũ fuit: q2 credebãt ꝙ itellectꝰ
et spũs. rõ ⁊ sensualitas eẽnt vna met res
et ꝙ aĩe humane nõ eẽnt nobiliores ꝙ̄ aĩe
aĩaliũ brutoꝝ: sed tota nobilitas hoĩs esset
ex parte corpis. quia dispositio nobilissima
quã habet corpus hoĩs est causa ppf quam
sensus noster est ita subtilis. ꝙ p illũ sensuꝫ
discernimus bonũ a malo. Ideo dicebat il-
la opinio ꝙ aĩa nr̄a poterat esse anima vniꝰ
aĩalis bruti. ⁊ ꝙ aĩa vnius aĩalis bruti pote
rat esse aĩa vnius hoĩs. Scđm fundamẽtuꝫ
fuit q2 credebãt ꝙ aĩa eẽt in corpe sicut hõ i
vestimẽto: ⁊ sicut homo poterat mutare mł
ta vestimẽta: ita aĩa poterat mutare multa
corpora. Et p illũ modũ omĩ vice qua homo
moreref. resurgeret intrante anima in aliud
corpus. Nec expedit ad resurrectionem ꝙ
resurgat idem corpus: quia esset sicut de il-
lo qui expoliat se vno vestimento. et statim

se induit alia veste: sed ista opinio est hereti
ca ⁊ derogans veritati sacre scripture. vt de-
clarat sanctus Tho. iiij snia rū. di. xliiij. Etiā
phus pmo de aīa reprobat istas opiniones
per multas rōnes. Et ideo rñdendo ad que
stionē: dico ꝙ ex quo oēs viri ⁊ mulieres re
surgēt resurrectione vera ⁊ perfecta sicut di-
ctū est grāmaticis: ideo resurget idē corpus
⁊ idem homo ⁊ erit vnū ꝑ numerū qr aliter
nō ꝓprie resurgeret cū resurgere sit iterū sur
gere. Unde Damasce. lib. iiij. dicit. Resurre
ctio est eius qd̄ cecidit secūda surrectio: ideo
necesse est ꝙ ꝑsona q̄ surgit pmo ⁊ nascit̃ in
hoc mundo per generationē ꝙ eadē nume-
ro surgat ⁊ habeat vitā per resurrectionē. vñ
Job. xix. dicit. Rursū circūdabor pelle mea
⁊ in carne mea videbo deum quem visurus
sum ego ipse ⁊ non alius. Resurget ergo il-
lud idem corpus ⁊ illemet vnus hō ꝑ nume
rum vt dictū est. Ad primā rōnē de costa
ade rñdeo ⁊ dico ꝙ illa costa resurget i eua
⁊ non in adam: ⁊ qñ tu dicis ergo non resur
get illud idem corpus: qr deficiet vna costa.
dicit sanctus Tho. ꝙ deus posuit illā costā
de supfluo ad istum finē ꝙ de illa fieret eua:
sicut qñ fit massa ꝓ pane fiendo: fit tantum
de massa ꝙ superest fermentū ꝓ alio pane
fiendo alia vice. Exemplū huius habemus
in generatione hoīs: qr semen vnde genera
tur homo ꝓcedit ex superfluitate cibi: vt di-
cunt doctores cōiter: ⁊ ita deus disposuit ⁊
ordinauit ꝙ in quolibet homie esset aliquid
de superfluo de quo posset generari alius ho
mo vel vna alia mulier. Ita deus voluit in
primo homie creare aliquid de superfluo de
quo produceretur dña: ⁊ istud fuit illa costa
ideo corpori ade non deficiet aliqua sua co-
sta: qr illa costa q̄ non resurget in adam: s in
eua non fuit de essentia corporis sui: sed ibi
fuit posita de superfluo vt ex illa fieret mlier
equalis viro vt cōiter dicūt doctores nostri
Ad secūdam rōnem de manu: dico ꝙ nec
manus nec pes nec alia mēbra merent̃: sed
homo meret̃ ꝓ se ⁊ ꝓ omnibus suis mēbris
qr operationes sunt suppositorū. vt dicit̃ pri
mo methaphisice. ⁊ non suorū membrorum.
Ideo illud qd̄ ille homo merebit̃ pro se siue
infernū siue paradisum: merebitur etiā ꝓ il
la manu abscisa ꝓpter quod manus simul
cum corpore erit vbi erit ille homo. ⁊ sic ptz.
Ad tertiam rōnem de statua sciendum ꝙ
forma artificialis quā habet statua quādo
illa funditur redit in nihil: ⁊ quando statua
reficitur habet vnam aliam formam similē
prime: sicut si dico Leonardus bis. secunda
vice tu dicis ꝙ ego dixi illud idem verbum
qd̄ prius: non est verum sed dixi simile: quia
statim vt dixi primum verbum abijt in nihil
ita ⁊ prima forma statue vadit in nihil: ⁊ in
troducitur vna alia forma: ⁊ quia in statua
refecta non est eadem forma que erat ante
ideo non est eadem statua vna per numerū
cum prima. Sed non est sic de aīa hominis
qr quando homo moritur aīa non vadit in
nihil sed remanet: ⁊ quando homo resurgit
illa eadem anima redit in idē corpus: ideo
homo qui resurgit est illemet vnus homo ꝑ
numerū cum eo qui est mortuus: quod non
potest dici de statua: qr recipit nouā formā
Etiam de statua refecta hoc accidit vt de ocu
lo prime statue fiat pes secūde: ⁊ de pede pri
me fit auris secunde. ⁊ ita de alijs membris
quia in statua fusa membra confunduntur
simul ⁊ esset nimis difficile ꝙ partes argen
ti redirent ad eadem loca in quibus prius
erant: sed in homie qui resurget illa eadem
materia q̄ erat in oculo redibit ad oculum ⁊
illa que erat in pede redibit ad pedem: ⁊ ita
de alijs membris: ⁊ sic non resurget solum il
lemet vnus homo per numerū ⁊ idem per
corpus: sed etiam in corpore resurgent illa-
met membra per numerū. Propterea dicit
Job. Et oculi mei conspecturi sunt. Sed de
partibus non essentialibus corporis seu ho
minis non est ita: qr si omnes capilli qui na
scūtur in capite homīs a principio natiuita-
tis sue vsqz ad finem vite deberent in resur-
rectione redire in caput homīs: ⁊ si omēs vn
gues que scinduntur recōiungerētur vngui-
bus vnd̄ sunt abscisse: homo haberet nimis
magnam multitudinem vel excessiuam lon-
gitudinem capillorum ⁊ vnguiū. Ideo dicit
Aug. xxij. de ciuitate dei. Qr illud quod erat
superfluū de capillis ⁊ vnguibus deus con-
uertet in corpus homīs per illum modum: ⁊
in ea parte corporis sm̄ ꝙ apparebit sibi cō
uenientius. Materia aūt membrorū partiū
essentialium redibit ad eadem loca ⁊ mem-
bra vbi ipsa erat antequā homo moreretur.
Propterea non dixit saluator noster. Uide
te capillos meos ⁊ vngues meos: sed solū
dixit. Uidete manus meas ⁊ pedes meos:
qr ego ipse sum. Unde noluit xp̄us ꝙ cor-
pus suum conuerteret̃ in terram ⁊ cinerem
vt daret intelligere ꝙ illamet membra resur
gerent in eo ⁊ in nobis: qr sua resurrectio est

exemplū nostre resurrectionis: et ita ratio de statua non valet. Ad quartam rōnem iuuenum qui timent mori: dico q̄ post resurrectionē homo non erit mortalis q̄uis ipse sit cōpositus ex contrarijs: imo vna de quattuor dotib⁹ et prerogatiuis quas habebit homo in resurrectione et non habet modo in vita p̄senti est q̄ non poterit mori nec habere aliquā passionem seu infirmitatem: et ista dos vocatur impassibilitas. Sed pulchrum est videre fundamentū vnde veniet hoc q̄ hoīes erunt imortales et impassibiles cū sint ex cōtrarijs cōpositi: scz ex igne: aere: aqua: et terra. Quidam nescientes inuenire radicem huius dixerunt q̄ ista quattuor elementa resurgent sine suis qualitatibus scz ignis sine suo calore. aqua sine sua frigiditate: aer sine sua humiditate: terra sine sua siccitate &c. Alij dixerunt q̄ erunt bene iste qualitates sed non erunt sue operationes: puta erit calor: sed nō calefaciet: erit frigus sed nō frigefaciet. Sed illud non est verum q2 tunc in resurrectione auferrent rebus sue perfectiōes vbi reparātur imperfectiones. Ut ergo videamus radicē hu⁹ dotis: scz impassibilitatis quam isti nesciuerunt inuenire dico q̄ fundamentum est perfecta obedientia quā habebit corpus versus aīam q2 sicut aīa erit perfecte obediens deo ita corpus erit perfecte obediēs aīe et hoc modo calor calefaciet et frigus frigefaciet q̄tum precipiet ei aīa et non plus. Et q2 mali qui erunt in inferno non poterunt nocere nec boni volent: et elementa ↄtraria obedient anime et aīa nō mandabit nisi q̄d erit salus hominis: ideo homo nunq̄ patietur aliquam infirmitatem nec passionē nec mortē. Et ab ista obediētia quā facit corpus aīe cōsurget ista dos que dicitur impassibilitas Et ita illa ratio q̄ homo sit cōpositus ex cōtrarijs non concludit q̄ homo sit mortalis. Ad illud de diffinitione homīs dico q̄ logica diffinit hoīem s̄m statum vite presentis et non s̄m statum quē habebit homo in resurrectione. Unde mortale non est de essentia hoīs ideo dicit aplus. i. Corinth. xv. Oportet corruptibile hoc induere incorruptionē et mortale hoc induere imortalitatē sicut xp̄s hodierna die induit imortalitatē. Quapropter nostra resurrectio vocat̄ vz. i. lumen: q2 si ferias lucē cū spata vel securi vel quauis alia re nihil ei nocebis: ita erit de viro et muliere in resurrectione nihil eis poterit nocere ꝓpter dotem impassibilitatis quā habebunt, vn̄ diem hodiernā considerās sacra scriptura dicit. Sapie. xviij. Incipiebat incorruptū lumen dari: ideo iuuenes viderunt lumen. Baruch. iij. Et sic logica remanet salua et nostra resurrectio est vz. i. lucida et clara. M

Tertio venit geometria

cum qua colligati sunt infantes. Ista est sciētia mensurandi longitudinem latitudinem et ꝓfunditatem rei. vnde illa scientia et infantes cum illa ꝓponunt istud dubium si omēs homines in resurrectione erunt vnius et eiusdē quātitatis: scz eiusdem latitudinis longitudinis grossiciei. Si dicis q̄ non sint eiusdem quātitatis: sed vnus erit magn⁹ et alius paruus: ergo illi qui mortui sunt resurgent cum illo eodem defectu cum quo sunt mortui: scz cum defectu breuitatis quem habuerunt in vita ista. et sic resurrectio erit perfecta in vno et imperfecta in alio. Si tu dicis q̄ erūt eiusdem longitudinis et magnitudinis: ergo infantibus et paruis hominibus oportebit addi satis de massa: scilz multum de ossibus et de carne et de alijs corporalibus vel ab eis qui hic fuerunt excessiue magni oportebit satis de materia detrahi. et si hoc fiet non resurget illudmet corpus per numerū: et ita male rn̄disti logice. Ecce cathena q2 geometria vult iuuare logicam que erat victa. Ecce argumētum quod faciunt infantes. Pro responsione huius dubij sciendum est q̄ sicut vna de quattuor dotibus corporis in resurrectione erit impassibilitas vt declaratum est: ita alia dos corporis erit subtilitas. Sed ad intelligendam istam dotem aduertendum est q̄ quidam multum errauerunt dicentes. q̄ in resurrectione corpora conuertent̄ in spirit⁹ vel in animas et ita habebunt dotem subtilitatis: quia in se non habebunt nec longitudinem nec latitudinem nec grossiciem. Et isti dicunt q̄ fundamentum dubij est falsum scz q̄ homines in resurrectione habebunt aliquam quantitatem siue magnam siue paruam. Sed ista opinio est reprobata a christo qui dicit. Luce vltimo. Spiritus carnem et ossa non habet sicut videtis me habere. Alij dicunt q̄ corpus humanum habebit subtilitatem ad similitudinem venti vel aeris: ita q̄ corpora humana in resurrectione erunt ita subtilia q̄ non poterunt palpari. Et s̄m istam opinionem non poterit responderi dubio proposito: quia nos non possumus mensurare res quas non videmus nec palpam⁹.

nec etiam possumus habere mensuram ex
consideratione loci vnde transeunt: quia li-
cet habeāt corpora magna per quālibet par
uam fissuram ipsa transeunt sicut vnus ma-
gnus ventus ⁊ tota quantitas aeris que est
in ista magna ecclesia per vnam paruam fis
suram faci iter transiret. Huius opinionis
tempore Gregorij fuit episcopus constan-
tipolitanus qui vocabatur Euritius. cū quo
disputauit sanctus Gregorius in presentia
Tyberij imperatoris constantinopolitani:
⁊ ipsum vicit. ita ꝙ imperator fecit combu-
ri librum in quo erat scriptus iste error. Et
deus ostendit miraculum: quia statim Eu-
titius infirmatus est ⁊ licet eum penituisset
sui erroris ⁊ fateretur veritatē in infirmita
te sua dicendo. Confiteor ꝙ omnes in hac
carne resurgemus demonstrando pellem
manꝰ sue quam palpabat ⁊ tenebat: tamē
ne alij presumerent tenere hunc errorem de
illa infirmitate mortuus est disponente di-
uina iusticia hoc narrat beatus Gregorius
decimoquarto libro moral. circa finem. Hūc
etiam errorem reprobat Christus dicens.
Palpate ⁊ videte, ideo aliud oportet intel-
ligere per istam dotem subtilitatis: dico er-
go ꝙ per illam subtilitatem debet intelligi
vna nobilis dispositio corporis quam habe
bit homo in resurrectione. Nec mirum quia
si elementa contraria sic obedient anime ꝙ
non facient nisi illud qđ est salus hominis
vt dixi logice non est dubitandū quin illud
corpus erit nobilissime dispositum ⁊ ordina
tum: ⁊ sic ad primam dotem que est impas-
sibilitas: sequitur secunda dos que vocatur
subtilitas: q̄ est valde nobilis dispositio cor
poris. Nam si homo in resurrectione habe-
ret dotem impassibilitatis. sed esset macer ⁊
esset rugatus facie: ⁊ esset breuis sicut sunt
gnani certe talis resurrectio esset valde tur-
pis ideo vltra dotem impassibilitatis adde-
tur nobis in resurrectione vna alia dos per
quam homo erit sufficienter magnus: suffi-
cienter pinguis: sine ruga: habebit bonum
visum: nobilē auditum: tactum delicatum: ⁊
in omni parte erit ita bene ꝓportionatus ꝙ
erit vna delectatio videre eum. In cuius ex-
emplum talis fuit xp̄us in sua persona. Un
de in libris annalibus romanorum ita legi-
tur de eo. *Dominꝰ* iesus christus qui datus
est gentibus propheta veritatis stature
fuit procere: mediocris ac spectabilis vultū
venerabilem habens quem possint intuen-
tes ⁊ diligere ⁊ timere: capillos habens co-
loris nucis auellane p̄mature ac planos vs-
q̧ ad aures: ab auribus cincinos crispos a-
liquantulum ceruliores ⁊ fulgentiores: Ab
humeris ventilatos. discrimen habēs in me
dio capitis iuxta morem nazareorum: fron-
tem planam ⁊ serenissimam cum facie sine
ruga ⁊ sine macula: quam rubor moderatus
venustauit. Nasi ⁊ oris nulla prorsus repre
hensio. barbam habens copiosam ⁊ impube
rem: capillis concordem non longam sed bi
forcatam in mento: aspectum simplicem et
maturum: oculis glaucis ⁊ varijs existentibꝰ
in statura corporis ꝓpagatus ⁊ rectus: ma-
nus ⁊ brachia visui delectabilia. Ideo in cā-
ticis dicitur de eo sic. Ecce tu pulcher es dile
cte mi ⁊ decorus. Et iterum. Dilectus meus
candidus ⁊ rubicundus electus ex milibus.
Talem autem pulchram ⁊ nobilem disposi
tionem habebimus ⁊ nos in resurrectione.
Et istud intelligitur per dotē subtilitatis.
Ad confirmationē istius intellectus est cō
munis modus loquendi: quia dicimus au-
rum subtile ⁊ visū subtilem: ⁊ auditum sub
tilem: ⁊ ingenium subtile: quando est in eis
singularitas perfectionis plusq̄ꝫ in alijs simi
libus rebus. In proposito illa dispositio cor
poris erit nobilissima: ideo dico ꝙ homo ha
bebit dotem subtilitatis. Quando ergo tu
geometria ⁊ tu infans queris cuius longitu
dinis ⁊ cuius latitudinis ⁊ cuius grossiciei
erit homo in resurrectione. Respondeo ꝙ
erit illius magnitudinis ⁊ q̄ꝫtitatis ad quā
perduxisset eum natura si non fuisset defe-
ctus. Unde ꝙ infans vel homo sit paruus
vel macer: vel nimis grossus: ⁊ pinguis. iste
est defectus nature. q̄ phꝰs secundo de ani
ma dicit sic. Omniū natura constantiū ter-
minus est ⁊ rō magnitudinis ⁊ augmenti.
quasi dicat ꝙ natura habet vnam mensurā
longitudinis: latitudinis: ⁊ grossiciei ad quā
omnis homo perueniret si natura non esset
impedita per aliquem defectum. Sed in re-
surrectione deus auferet istū defectū: ideo
quilibet homo habebit suā debitā magnitu
dinē naturalē ad quā natura eum ꝑduxisset
si nō fuisset īpedita ꝑ aliquē defectū. Sꝫ ad-
uertendū ꝙ illa mēsura naturalis nō mēsu-
rat ad vnū pūctū: s; ad vnā q̄ꝫtitatē q̄ p̄t ꝑti
ri: ac si dicere ꝙ mēsura ꝯueniēs ⁊ naturalis
lōgitudinis hoīs esset mēsura q̄nq̧ pedū ⁊
dimidij vsq̧ ad sex ita ꝙ qlibet hō vt sit de-
bite longus oportet ꝙ sua longitudo nō eēt

maior mensura sex pedū nec minor mēsura quinqȝ pedū ꝛ dimidij:ita ꝙ natura faceret venire oēm hominē ad talē magnitudinem si non esset defectus: ꝛ tamen vnus esset maior alio. Sed maior mundi non esset maior minore hoīe mundi vltra q̄titatē medij pedis. ꝛ sicut dico de longitudine ita intelligēdum est de latitudine ꝛ ꝓfunditate q₂ iste debent esse ꝓportionate longitudini: ꝛ ita erit in resurrectiōe qm̄ q̄libet homo habebit suā magnitudinem ꝛ quātitatē cōuenientē ꝛ sufficientē ꝛ ꝓportionatā. scȝ illam quā dedisset ei natura si non fuisset defectus. ideo vnꝰ homo erit longior latior ꝛ grossior alio ſm qd̄ habebit diuersam cōplexionē: q₂ alia erit cōplexio naturalis vnius ꝛ alia cōplexio naturalis alterius sicut ꝛ nunc. Sȝ erit ꝑua drīa magnitudinis vniꝰ ad magnitudinē alteriꝰ q₂ q̄libet erit sufficienter magnus. Itaqȝ tu infans ꝛ tu gnane nō timeas: q₂ deus in resurrectione supplebit tuū defectū ꝛ te faciet ꝓportionatū ꝛ sufficienter magnū. Et tu q̄ es longus sicut vna pertica vel grossus sicut vnus caretellus: nō timeas: q₂ deus in resurrectione resecabit de illa tua magnitudine ꝛ grossicie q̄ est nimia ꝛ te reducet ad debitaȝ quantitatē ꝛ ꝓportioneȝ. Ad rōnem in cōtrariuȝ quādo tu dicis. Ergo non resurgent eadem corpora ex quo deus infantibus addet plusq̄ȝ triplam quantitatē ei quā habebāt ꝛ illis q̄ sunt longiores abscidet satis de sua quantitate. ¶ Respondeo sic. Tu vides ꝙ homo est primo infans ꝛ paruulus ꝛ postea naturaliter crescit ꝛ fit magnus ꝛ tn̄ quādo est magnus est idem homo qui erat quādo fuit infans: ꝛ habet idem corpus. qd̄ habebat tunc: ꝛ hoc facit natura in spacio temporis: q₂ non pōt citius: sed deus q̄ est infinite potentie. hoc idem faciet subito. ideo licet deus suppleat defectus breuitatꝭ vel abscindat excessiuā magnitudinē. Nihilominꝰ erit idē homo ꝛ habebit idem corpus vt dictum est Sciendum est ꝙ corpora non conuertētur in spiritus nec erunt subtilia ad modum venti vel aeris sed erunt bene longa ꝛ grossa ꝛ poterūt valde bene palpari ꝛ videri. Etiam in resurrectione murus vel paries non impediet iter homīs q₂ ipse poterit ire trāsgrediendo parietē vel murū. Iuxta illud ps In deo meo transgrediar muruȝ: sed hoc nō habebit homo per virtuteȝ huius dotis. que vocatur subtilitas: quia vt dixi corpora habebūt ossa ꝛ carnem ꝛ erunt densa ita ꝙ nobilis dispositio que dicitur subtilitas nō posset eis dare virtuteȝ transgrediendi per murum soliduȝ. Sed hoc habebunt vltra dotes ex speciali miraculo dei: sicut habuit corpus beati petri ꝙ vmbra sua sanabat infirmos. Ideo non per dotem subtilitatis: sed per singulare miraculum. Xp̄us in resurrectione exiuit de sepulchro clauso ꝛ intrauit ad discipulos ianuis clausis: ita per singulare miraculum ꝛ donum poterimus nos facere quādo resurgemus. Et sic nostra resurrectio est vz. i. lumen quia ipsa appropriatur luci primo ꝓpter illam nobilem dispositionē quaȝ habebit corpus humanum ita ꝙ videre ipsum erit dulcis res ꝛ magna delectatio: sicut videre lucem quando est bene ꝓportionata ꝛ clara. Iuxta illud. Eccles. xi ca. Dulce lumen ꝛ delectabile est oculis videre solē. Secundo propter illam singularem virtutem q̄ facit transire corpus humanum per portas clausas ꝛ solidas: quia ꝛ lux transit per fenestras de vitro clausas ꝛ solidas: ꝛ sic remanent geometrie sue mensure salue in infantibus ꝛ in alijs ꝛ nostra resurrectio est vz. i. lucida ꝛ clara. ¶

Quarto venit arithmetica cum qua colligati sunt senes. Arithmetica est scientia de abacho que docet facere ratiociniū ꝛ leuare summam. proponit ergo arithmetica et senes cum ea. Istud dubium. Si omnes resurgemus in eadem etate vel vnus in vna etate et alius in alia. Si dicis ꝙ omnes resurgent in eadem etate: sed eadem ratio est de magnitudine etatis que est quantitas discreta: scȝ numerus annoꝝ ꝛ de magnitudine q̄titatis ꝯtinue ꝑ quā hō est longus latus grossus ergo ꝛ oēs resurgēt equaliter longi ꝛ grossi ꝛ sic male respōdisti geometrie cui dixisti ꝙ in resurrectione vnꝰ erit maior alio. Ecce cathena q₂ arithmetica vult iuuare geometriā q̄ erat victa. Secūda rō quā facit arithmetica est illa. hō q̄ in morte sua habuit. lxxx. ānos in etate non poterit non habere illos in resurrectione: quia deus non posset facere ꝙ ille nō vixisset. lxxx. ānis cū preterierit ꝛ deus nō pōt facere preterita non fuisse. ergo ille resurget. lxxx. ānoꝝ. ꝛ sic q̄libet resurget in etate in qua est mortuus: ergo non oēs resurgemus in equali etate: sꝫ potius vnus in vna etate ꝛ alius in alia. Si tu dicis ꝙ resurgemus in diuersis etatibus. Cōtra accipe duas etates q̄s volueris i vna

ffarū habet hō impfectionē cū solū in etate iuuētut̄ natura det hoī cōpletā pfectōez:ꝑ si resurgem⁹ in diuersis etatib⁹ multi resurgēt in statu impfectiōis:⁊ sic resurrectio nostra quā tantū laudas dicēs ꝙ est multū pfecta esset defectuosa.qđ oīno repugnat ei qđ dixi sc̄i logice ī respōsiōe ⁊c̄. Ad istud dubiū rn̄deo ⁊ dico ꝙ duob⁹ modis hō ī vita p̄senti hȝ impfectōez. Prio qꝛ nō puenit ad pfectionē:⁊ sic hō hȝ impfectōez in etatib⁹ infantie pueritie ⁊ adolescētie. Sed deus auferet istū defectuȝ:qꝛ si auferet defectū breuitat̄ ab infātib⁹ ⁊ paruis faciēdo eos magnos multo mag̃ auferet defectū impfectiōis etat̄ dādo nob̄ dotē subtilitat̄ p q̄s eos q̄ sunt parue fortitudinis ⁊ modice cognitionis faciet fortes ⁊ grādis cognitōis:vt dictū ē geometrie Scđo hō hȝ impfectionē qꝛ postꝙ peruenit ad pfectionē recessit ab illa. Et sic hō est imperfect⁹ in etate senectut̄ ⁊ decrepitat̄. Et istū defectū de⁹ tollet dādo nob̄ dotē impassibilitat̄ per quā hō erit imortalis:vt dictū ē logice:qꝛ senect⁹ ⁊ decrepitas sūt via ad mortem:ꝑ in resurrectōe null⁹ erit senex nec decrepit⁹:iđo oēs resurgēt in etate iuuētutis q̄ durat a.xxv.anno vsqȝ ad annū.xl. Et qꝛ illa etas est maxie pfecta circa mediū qꝛ in suis extremitatib⁹ pticipat aliquātulū de defectibus etatis pxime s.senectut̄ ⁊ adolescētie:iđo oēs resurgent in etate florida saluatoris nr̄i iesu xp̄i q̄ est circa mediuȝ iuuētut̄ ⁊ ē in illo pūcto in q̄ hō hȝ maiorē pfectionē naturalē in hoc mundo:qꝛ fuit ⁊ ē xp̄us.etatis triginta ⁊ triū annoꝝ.vt dic̄ mgr̄ sentē.li.iii. Et Paul⁹ Eph.iiij.dic̄. Occurem⁹ oēs in mēsuram etat̄ plenitudinis xp̄i. Et sic pȝ ꝙ om̄s resurgem⁹ ī eadē etate s.ad quā puenit xp̄s in h̄ mūdo. Ad rōnē ī p̄riū dico ꝙ nō ē eadē rō de magnitudie hoīs ⁊ de etate ei⁹:qꝛ nos videm⁹ q̄tidie ꝙ vn⁹ hō paru⁹ valet plus ꝙ vn⁹ hō magn⁹ in fortitudine ⁊ cognitiōe:⁊ aliis reb⁹:ꝟ nō est ita de etate qꝛ nūꝙ posset esse ꝙ vnus infans esset fortior vno iuuene Vn̄ etas nimis parua aut nimis magna sp̄ denotat impfectōez:ꝟ magnitudo vel breuitas hoīs nō sic:iđo in resurrectōe vn⁹ hō erit parū alio maior sine eoꝝ impfectōe:ꝟ null⁹ habebit maiorē vel minorē etatem alio:qm̄ oēs erūt eiusdē etatis. Ad aliā rōnem de annis ꝯcedo ꝙ hō in resurrectōe habebit om̄s illos annos q̄b⁹ vixit:nō tn̄ sequit̄ ꝙ erit senex:qꝛ angeli habēt plures annos ⁊ tn̄ non sunt senes:ꝟ sunt in illo vigore in quo fuerūt

creati. Et ita ī resurrectōe viuem⁹ mlt̄a milib⁹ annoꝝ ⁊ tn̄ semp iuuenes erim⁹ qꝛ senescere ⁊ deficere ppt̄ annos euenit nob̄ ex petō. sicut dic̄ Greg̃.xxv.li.moral̄. Hō ita cōdit⁹ fuit vt manēte illo deciderēt tp̄a nec cū tēporib⁹ ip̄e trāsiret. Stabat em̄ momēt̄s decurrentib⁹ qꝛ nequaꝙ ad vite terminū p dierū incremēta tendebat. At vbi vetitū pegit cibum mox cepit ire cū tp̄e statu videlȝ imortalitat̄ amisso:cursuȝ etiā mortalitat̄ absorbuit:⁊ dū a iuuētute ad seniū senex trahitur ad mortē trāseundo didicit:stando q̄d fuit. h̄ ille. Sȝ in resurrectōe erit ablatū petm̄ s. p mortē ⁊ resurrectionē iesu xp̄i. Iđo trāsit⁹ annoꝝ nō nocebit nob̄ sicut modo facit. Tu ergo arithmetica facias oēm sūmā annoꝝ quā volueris nō curo:qꝛ sp hō erit iuuenis ⁊ in etate quā dixi. Vn̄ saluator nr̄ ies⁹ xp̄s lȝ fuerit in etate infantie:pueritie:adolescentie ⁊c̄. Et potuisset resurgere in oī etate quā voluisset.tn̄ noluit resurgere nisi ī dicta etate iuuētut̄ quā ip̄e elegit. In cui⁹ signū angelus q̄ venit in sepulchrū xp̄i ad testificandū resurrectionē suam venit in forma iuuenis. Vn̄ euāgeliū hodiernū dic̄ sic. Et introeuntes in monumentū viderūt iuuenē sedentē in dextris. Marci.xvi. Nostra ꝟ resurrectio debȝ vocari vz.i.lumē ppt̄ pperatē luc̄ quā habȝ. Nā sol hȝ plusꝙ iex milia annoꝝ ⁊ adhuc nō ē senex ꝟ iuuenis ⁊ vigorosus. Eccli xxiiij. Ego feci in celis vt oriret̄ lumē indeficiens. Et ita erit de nob̄ in resurrectōe qꝛ ꝙtoscūꝙ ⁊ quotcūqȝ annos habuerim⁹ semp erim⁹ in eodē flore iuuētut̄. Sic ꝟ nihil destruxi de arithmetica ⁊ nr̄a resurrectio remanet.vz.i.lucida ⁊ clara.

Quinto venit scientia

perspectiue cum qua colligati sunt decrepiti Sciētia pspectiue docet ꝯditionē corporuȝ lucidoꝝ ⁊ xtut̄ visiue. Proponit ꝟ ista sciētia ⁊ decrepiti cū ea istud dubiū.si illi qui mortui sunt decrepiti resurgēt cū illa nigredine ⁊ obscuritate corporali in quā ppt̄ grādē vetustatē incurrūt in h̄ mūdo.vel si resurgēt lucidi ⁊ clari. Si tu dicis qꝛ resurgēt obscuri tūc dicet̄ decrepito. Amice quō huc intrasti nō habēs vestē nuptialē:mittite eū in tenebras exteriores. Math.xxij. Etiā sequit̄ ꝙ isti nō resurgēt in statu ⁊ flore iuuētut̄:qꝛ iuuenes ꝟ habēt istā obscuritatē ⁊ sic male respōdisti Arithmetic̄ dicēdo ꝙ oēs resurgemus in etate iuuenili. Ecce cathena qꝛ hec

sciā iuuat arithmeticam que est victa. Si tu dicis ꝙ resurgent lucidi tunc sequitur ꝙ in resurrectōe nō habebim⁹ colorē vel saltē nō videbitur color noster corporalis: ⁊ ꝯsequenter vn⁹ hō nō videbit aliū: tamē obiectū visus sit color ergo ignis ⁊ q̄libz magn⁹ splēdor impediet ne res q̄ est post se bene videatur. Sz illa reddunt resurrectionē nostrā imꝑfectā: ergo nō resurgem⁹ lucidi ⁊ clari. Pro responsione dubij sciendū est ꝙ vltra p̄dictas duas dotes. s. impassibilitat ⁊ subtilitatis habebim⁹ in resurrectōe vnā aliā dotē q̄ vocatur claritas: q2 corpora hūana erūt lucida ⁊ splēdida. Sed pulchrū est videre fundamētū ⁊ originē huius dotis s. vnde ꝓcedit ꝙ corpa nostra sunt lucida. Aliq̄ nesciētes inuenire radicē hui⁹ errauerūt dicētes ꝙ corp⁹ hoīs in resurrectione cōuertetur in corp⁹ celeste: ideo erit lucidū vel ꝙ aliqd de corpe celesti veniet in cōpositionē corpis hūani: qd̄ reddet totū corpus hūanū lucidū. Sz h̄ nō pōt esse: duab⁹ rōnibus. Prio q2 tūc nō resurget idē corp⁹ p numerū: sicut declaraui logice. Secūdo q2 tunc corp⁹ celeste haberet p naturā suaz illud qd̄ corp⁹ hūanū habebit per dotē glie: q2 nemo dat qd̄ nō habz. Ideo dico aliter. s. ꝙ fūdamētum hui⁹ claritatꝫ nō est aliud nisi redūdantia glie aīe in corp⁹ hūanū. Uos videtis ꝙ qn̄ hō est ꝯuenienter pinguellus ⁊ sentit se bene ⁊ venit a nuptijs etiaz est let⁹ ⁊ iocūdus tūc dr̄ de eo. videas quō lucet illi pellis: q2 videtur ꝙ totū corp⁹ suū luceat ⁊ rideat. Multo magis aūt erit in resurrectione: vbi hō se sentiet optime p dotē impassibilitat. b̄m ꝙ dictū est logice: ⁊ erit pinguellus ⁊ bn̄ ꝓportionat⁹ p dotē subtilitat: vt dixi geometrie. ⁊ erit tot⁹ letus p florē etatis iuuenilis vt dixi arithmetice: ⁊ veniet a nuptijs. de quibus dr̄ Apoc. xix. Gaudeam⁹ ⁊ exultem⁹ ⁊ demus gloriā ei: qm̄ venerūt nuptie agni. Tūc erit corp⁹ nostrū lucidū ⁊ splendidū. vn̄ illa dos claritat videtur seq̄ ex dotib⁹ p̄cedentib⁹ impassibilitat ⁊ subtilitat ⁊ p̄cipue a redundantia glie aīe in corpus: q2 anim⁹ gaudēs etatē floridā facit ⁊ spūs tristis desiccat ossa Prouerb. xvij. Quia sicut hō q̄ est in carceribus ⁊ in multis afflictōib⁹ videtur pallidus ⁊ obscur⁹: ita leticia impinguat hoīez ⁊ reddit eū splendidū ⁊ lucentē. Ideo de illis q̄ resurgent ⁊ erūt multū ꝯsolati ⁊ ꝯtenti dr̄ Sapie iij. Fulgebūt iusti sicut sol. Ideo gaudeāt decrepiti q2 nō resurgēt cū sua obscuritate: sed cū multo splendore ⁊ claritate. Ad rōnē in cōtrariū dico ꝙ ille splendor nō impediet ꝙ vn⁹ homo videat aliū: imo iuuabit vt homo melius videatur: sicut est de armis que resplēdent ⁊ tn̄ videtur color armoꝝ. Iuxta illud. i. Macb. vi. Refulsit sol in clipeos aureos ⁊ resplenduerūt montes ab eis. Istud demonstrauit xp̄s in sua transfiguratōe: de q̄ scribitur Math. xvij. Resplēduit facies ei⁹ sicut sol: vestimenta aūt sua facta sunt alba sicut nix. Ecce ꝙ corp⁹ suū fuit ita lucidū ⁊ tn̄ color niue⁹ vestimentoꝝ suoꝝ bene videbatur Similiter idē ostenditur in angelo q̄ venit ad testificandū resurrectionē hodiernā. de quo dr̄ Math. xxv. Erat aūt aspectus eius sicut fulgur: vestimēta eius sicut nix. Ecce ꝙ ille splendor nō impediet quin videatur color noster: imo iuuabit b̄m vnā ꝓprietatem lucis quā habebit resurrectio nostra ꝓpter quā vocatur vt. i. lumen. Nā videm⁹ ꝙ in fenestris de vitro pictis qn̄ sūt splendide ille splēdor non impedit imo iuuat vt videantur illi colores qui sunt in picturis fenestre. Et ita erit de splendore corporis nostri in resurrectiōe ꝓpter qd̄ rō d̄a in ꝯtrariū nō ꝓcedit. Nam tu ꝑspectiua vides ꝙ lumen ꝯcurrit visiuā vt videat colores corpis hūani ⁊ lucē facere operationē suā. i. lucē q2 lux i tenebris lucz. Ioh. i. Et ꝓpter hanc ꝓprietatem resurrectio nostra remanet vt. i. lumen: q2 de ea verificatur illud ibidē. Erat lux vera q̄ illuminat oēz hoīem: tali scz dote glorificatū. Et sic patet. ¶

Sexto venit sciētia musice

cū q̄ sūt colligati angeli. Musica ē sciā cātus ⁊ sonoꝝ: ideo illa sciā ⁊ angeli cū ea ꝓponunt istud dubiū. Si resurrectionē nr̄az p̄cedet aliq̄ vox vel aliq̄s son⁹ tube: Si dicis ꝙ nō: ꝯtra te ē illd̄ dictū apli Thessal. iiij. Ipe dn̄s in iussu ⁊ in voce archāgeli ⁊ i tuba dei descēdet de celo ⁊ mortui resurgēt. Si tu dicis ꝙ sic: ꝯtra vel mortui audiēt talē vocē ⁊ sonum vel nō. si nō: ergo talis son⁹ fiet in vanū. Ideo dr̄ Eccli. xxxij. Non impedias musicā: ⁊ vbi audit⁹ nō est nō effundas ꝟmonē. Etiam ꝯtra te ē illud verbū xp̄i. Ioh. v. Mortui audiēt vocē filij dei: ⁊ qui audierint viuēt Si tu dicis ꝙ mortui audient talē sonū: ergo corpora illoꝝ qui resurgent nō erunt lucida: sicut tu dixisti ꝑspectiuis. Ecce cathena q2 musica iuuat perspectiuā victā. probo ꝙ hoc sequatur: quia si corpora erunt ita lucida ergo si audient ⁊ videbunt dispositionē ad iudiciū: cū maior noticia sit illa que habetur

per visum quam illa que habetur per auditum: ergo si talis sonus fieret ad notificandum illud quod mortui tanta claritate viderent: tunc talis sonus esset superfluus. vel si non est superfluus illa claritas corporum nõ erit: de quo dixisti perspectiuis. Secũdo probo quod talis sonus tube non erit: quia nõ fiet subito eo quod de ratione sãe musice sit tempus. i. quod sonus et cantus fiant in tempore. Unde cantores dicũt ad pulsatores. Teneas mihi tenorẽ ad vnũ tempus vel duo tẽpora: quia melodia fit cum proportione et conueniẽtia debite mẽsure: ergo talis sonus nõ poterit fieri subito: nec etiã poterit ista tuba pulsari in tempore eo quod tunc nõ erit tempus: cũ tẽpus secundum philosophum nihil aliud sit quam mensura motus celi. Sed celũ post resurrectionẽ nõ mouebitur sed stabit firmũ: ergo tũc non erit tẽpus. et ita sonus tube nõ poterit fieri in tempore nec etiã subito vt monstraui: ergo talis sonus nõ erit. Ad istud dubiũ dico quod quãdo aliquis dñs vult cõgregare populum siue pro festo siue pro nuptiis vel conuiuio vel pro alia causa: facit hoc pronunciari per sonũ tube et vocẽ preconis. et ita fiebat in veteri testamẽto. Unde Nũeri. x. dicitur. Quando cõgregãdus est populus simplex tubarũ clãgor erit. Neemi. iiij. In quẽcumque loco audieritis clãgorẽ tube illuc concurrite. Et quia deus in resurrectiõe cõgregabit tantã humanã generationẽ. scilicet viros et mulieres sicut dictũ est grãmatice et faciet festũ et cõuiuiũ suarũ nuptiarum in quibus sponsam suã scilicet humanam generationẽ dotabit dotibus impassibilitatis: de qua dictum est logice: et subtilitatis de qua dictũ est geometrice: et claritatis de qua dictũ est perspectiue: et agilitatis de qua dicetur phisice. Etiam illam suam spõsam induet veste pulcherrima nuptiali. scilicet etate florida iuuentutis: de qua dictũ est arithmetice. Ideo valde rationabile est quod tantã cõgregationẽ et tam solennissimũ festũ et tam preciosissimas nuptias precedat sonitus tube et clamor vocis. Sed pulchrũ est scire quo modo erit facta tuba et ista vox: et quis pulsabit istam tubã: et proferet istam vocẽ. Pro intellectu huius sciendũ est quod erit duplex sonus tube et similiter vox. Prima tuba erit preparatoria ad resurrectionem. et iste sonus tube et vox non erit aliud nisi collectio puluerũ corporum nostrorũ: et istam primã tubam et vocem pulsabunt et proferent angeli. Nam angeli erunt ministri resurrectiõnis quãtũ ad hoc quia colligent pulueres in quos cõuersa sũt corpora humana. Et istud ministerium erit principaliter vnius archangeli scilicet michaelis qui est princeps ecclesie sicut fuit princeps synagoge iudeorum. vt dicitur Danielis. xiij. Tamen iste archangelus faciet per influentiam angelorum qui sunt superiores eo qui eodẽ modo operabuntur ad illam collectionem cinerũ. Similiter angeli inferiores operabuntur ad collectionẽ materie illorum hominũ quos habuerũt custodire. Sed quia michael hoc aget principaliter ideo illa vox dicitur vox vnius archangeli. Propterea dicitur in auctoritate allegata. in voce archangeli. Sed in quantum alij angeli operantur idem: licet nõ ita principaliter dicitur vox pluriũ angelorum. sicut dicitur Math. xxiiij. Mittet angelos suos cum tuba et voce magna et congregabũt electos eius a quattuor ventis et a summis celorum vsque ad terminos eorum. Secũda tuba erit preceptoria et effectiua resurrectiõis. vnde magister senten. iiij. dicit sic. Causa resurrectionis erit vox tube que in aduẽtu iudicis ab omnibus audietur: et istã tubam pulsabit ipse deus Ideo Zach. ix. scribitur sic. Deus tuba canet. Et apostolus. i. Cor. xv. Omnes quidẽ resurgemus in momento: in ictu oculi in nouissima tuba. canet enim tuba et mortui resurgent Et in auctoritate in principio dubij allegata dicitur sic. In tuba dei descẽdet de celo et mortui resurgent. Nam vt dicit Grego. Tubam istam sonare nihil aliud est quam mundo vt iudicem filium presentare. Erit ergo iste sonus tube et ista vox determinatũ velle dei quod alio nomine dicitur iussus. Unde in auctoritate prima istius dubij dicitur. Ipse dñs in iussu descendet. Aliquãdo dicitur clamor: prout dicitur Math. xxv. Media nocte clamor factus est etc. Et non intelligatis media nocte pro illa hora noctis. quia vt dicit Augu. hic accipitur media nox pro hora insperata. Aliquãdo dicitur vox obediendo audiri: sicut illud Iohis. v. Omnes qui in monumentis sunt audient vocem eius. Et sic habetis quod non erit sonus alicuius tube enee vel argentee: nec etiã aliqua vox corporalis. Sed per sonum et vocem intelligitur aliquando ipsum determinatum velle dei et aliquando ipsa collectio cinerum. Erit ergo sonus tube et vox ad intellectum predictum. Istam sententiã determinat magister. iiij. senten. dist. xliij. vt patet. Ad primã rationem in contrarium si mortui audient dico quod sicut determinatũ velle dei versus creaturã est imperare: ita obedire creature est audire. Isto modo intelligitur illo. omnes qui in

monumētis sūt audiēt vocē filij dei.i.obedi-
ent cū ad nutū dei resurgent. Et nō sequit̄ φ viuāt: q: nō dico φ audiēt aliq̄d corporalit̄ q: si audirēt nō essent mortui. Ad secūdā rationē si talis son⁹ aut vox fiet in tp̄e vel subito dico φ intelligēdo tertio modo.s. φ talis son⁹ ꝛ vox sit determinatū velle dei vel ipa presentatio iesu xp̄i ad illū intellectū talis vox ꝛ son⁹ fiet subito: s̄ itelligēdo p̄mo modo.s. φ talis vox ꝛ son⁹ sit collectio cinerum vel puluerū corpoꝝ nr̄oꝝ quā faciēt angeli: tūc illa vox ꝛ son⁹ fiet in tp̄e s̄ valde paruo ꝛ imperceptibili. Et qn̄ tu dicis tp̄s nō erit q: celum nō mouebit̄. istud nō est verū q: celum mouebit̄ vsq₃ ad finē isti⁹ collectōnis nr̄oꝝ puluerū. Et simul erūt finis mot⁹ celi ꝛ isti⁹ collectōnis puluerū. Isto modo pulsauit tubam ꝛ ptulit vocē iesus xp̄us isto mane qn̄ virtute p̄pria resuscitauit corp⁹ suū. Nā scribitur Luc.xiij. Clamauit surge ꝛ surrexit cōtinuo. Ideo resurrectio hodierna ꝛ filr nr̄a dr̄ vt.i.lumē q: isto modo pulsat tubā ꝛ dat vocē suā lumē.s.sol.q: vt dr̄.ij phicoꝝ Hō ꝛ sol generāt hoiē: ꝛc φ v̄tute solis generat̄ hō: ꝛ pducunt̄ frumētū: vinū: oleū: ꝛ alij boni fruct⁹. Iuxta illō Eph.v. Fruct⁹ em̄ lucis est in oī bonitate. verū ē φ sol pulsat istā tubam in bono spacio tp̄is: s̄ de⁹ pulsat eā subito. q: vt dr̄ ps.cxlviij. Ip̄e dixit ꝛ facta sunt ip̄e mādauit ꝛ creata sunt. Ita ꝛ de⁹ subito pulsabit istā tubā ꝛ pferet illā vocē in resurrectiōe nr̄a. Vn̄ in exēplū hui⁹ in resurrectione lazari dr̄. Iesus clamauit voce magna. Lazare veni foras. Et stati pdijt q̄ mortu⁹ fuerat. Ioh xi. Tu ḡ musice habes φ resurrectionē nostrā pcedat duplex son⁹ tube ꝛ duplex vox ꝛ in nullo derogat̄ tibi nec q̄ ad mensuras nec q̄ ad melodias. ꝛ nr̄a resurrectio remanet vt.i.lucida ꝛ clara a deo vt p̄ sirmet̄ fides ei⁹ in te. ꝛ sic pʒ.

Septimo venit philosophia seu phisica cum qua colligati sunt pueri. Philosophia est sciētia que tractat de motu: ꝛ iđo ista scia ꝛ pueri q̄ libent̄ discurrent ꝛ mouent̄ cū ea pponūt istud dubiū. Si i resurrectōne hoies mouebunt̄. Si tu dicis φ nō: dicūt pueri ḡ semp stabim⁹ firmi sic modo stam⁹ in scholis: ꝛ sic nūφ habebim⁹ festum in q̄ possim⁹ bn̄ ad nostrū placitū moueri: ḡ male respōdisti musicis dicēdo φ in resurrectōe erit solēnissimū festū: ita φ merito ip̄ꝫ pcedat son⁹ tube ꝛ pconizatio vocis

Ecce cathena q: philosophia iuuat musicā q̄ precessit. Si tu dicis φ in resurrectōne homines mouebunt̄ cōtra te facio illā rationē Si mouebunt̄ ergo mouebunt̄ ppt̄ aliquē finē quē nō haberēt ꝛ sic aliquo indigerēt ꝛ p pseqūes nō essent bti. q: vt Aug. dic̄. Beatus ē qui habꝫ q̄cquid vult ꝛ nihil mali vult sed istud pseq̄ns ē falsuꝫ ꝛ hereticū ḡ in resurrectōne hoies nō mouebunt̄. Scđo sic si hoies mouebūt̄ ḡ subito vel in tp̄e: nō subito: q: isto modo destrueret̄ nr̄a sciētia philosophie q: s̄m phm̄.iij phicoꝝ. Null⁹ mot⁹ pōt fieri subito.i. in instanti nec mouebunt̄ in tp̄e: q: tūc nullū tp̄s erit eo φ celū tūc nō mouebit̄. Et sicut dixisti musicis cōpleta collectione puluerū nr̄oꝝ corpoꝝ cessabit motus celi. Ecce alia cathena. ḡ cessabit tp̄s ꝛ sic mot⁹ nō poterit fieri in tp̄e: nec subito vt dictū ē. ḡ in resurrectōe hoies nō mouebūt̄ Ad istud dubiū dico φ vltra tres dotes p̄dictas.s.impassibilitatē: subtilitatē: ꝛ claritatē de⁹ dabit nob̄ quartā dotē q̄ vocat̄ agilitas p quā corpora nr̄a erūt multū agilia ꝛ poterunt trāsire p spaciū mille dietarū in vna minima pte hore ꝛ impceptibili. Et si tu dicis vnde h̄ pueniet hoi φ sit ita agilis? Dico φ in parte pueniet q: hō erit bn̄ san⁹ ꝛ longe ab oī infirmitate p dotē impassibilitatē. vt dixi logice. Et q: erit bn̄ pportionat⁹ ꝛ cū bōa pportiōe corporali ꝛ dispositiōe p dotē subtilitatē: vt dixi geometrie. Et q: erit in statu vigoroso florētis iuuētutē: vt dixi arithmetice ꝛ lev⁹ ꝛ iocūdus ita φ ex multo gaudio totus lucebit p dotē claritatē: vt dixi pspectiue Sꝫ p̄ncipalit̄ iste dotes pueniēt ex ꝑditiōe glie p quā corp⁹ est i oib⁹ obediēs aie. Vn̄ nos videm⁹ φ pueri naute ꝛ marāgoni vadunt recti sup anthēnas nauiū ꝛ sup alia ligna stricta ꝛ in magna altitudie: vbi alij cū manib⁹ ꝛ pedib⁹ amplexādo tale lignū fere morerent̄ ex precipitij timore. Et ita aliq̄ assueti ad cursum vel ad salt⁹ forti⁹ currunt ꝛ saltant q̄ alij: ꝛ h̄ accidit p frequēs exercitiū Vn̄ corp⁹ magis syncerum est magis subiectum volūtati aie. Multo ḡ mag in resurrectione vbi erit corpus oīno obediēs aie erit multū agilius. vñ beat⁹ Aug. dic̄ sic. Vbicūq₃ voluerit sp̄us: ibi erit ꝛ corpus. Ipsa ergo obediētia corporis q̄ pcedit ex cōditiōe glie est p̄ncipalis ꝛ totalis causa. Fundamētuꝫ ꝛ radix hui⁹ dotis que vocat̄ agilitas est: q: in resurrectōe erit magnū festū: erūt solēnissime nuptie ꝛ maximū cōuiuiū: vt dixi musi

re:in quib⁹ ꝯsueuerũt hoīes ostendere agili tatē .i. dextrisiā suā, in tripudijs: in hastilu dijs ꝛ alijs iocis in quib⁹ homīes mouent: nō ꝑpt aliquā necessitatē ſ; solū ꝑpt delecta tionē quā habebūt ꝛ alacritatē: ita etiā erit ꝯueniēs ꝙ hoīes moueant̄ tūc nō ꝑpt ali quā indigentiā ſ; ꝓpter delectatiōnē quā ha bebunt in videndo varietatem ꝛ pulchritu dinē creaturarū. Etiā vt ista dos agilitat̄is sit euidēs: si hoīes nō mouerent̄ nō cogno sceretur sed esset supflua: q: frustra est po tentia que nō deducit̄ ad actū. vt dicit phs. Ideo Esa. xl. dr̄. Current ꝛ nō laborabunt: ambulabūt ꝛ nō deficient. Et sic hoīes velo cissime ꝛ leuissime in resurrectiōe mouebun tur. Ad pmā rōnē in ꝯtrariū dico ꝙ sctī nō mouebunt̄ ꝑpt indigentiā sed ꝑpt delecta tionē vt dictū est. Ad secundā rōnē dico ꝙ mouebunt̄ in tpe multū paruo ꝛ impceptī bili. ꝛ qñ tu dicis ꝙ tūc nō erit tēp⁹ q: non erit mot⁹ celi: ꝯcedo ꝙ nō erit tēpus qđ est mēsura mot⁹ celi: ſ; erit temp⁹ qđ erit mēsu ra alicui⁹ alteri⁹ mot⁹. Exēplū temp⁹ vnius diei est spaciū intra qđ sol circuit vna vice ab oriēte in occidentē: ita si tu diceres famu lo tuo vade ꝛ fac talē rem ꝛ ille rediret intra reuolutionē vnā quā tu dares circa claustrū fratrū vel circa plateā: tūc spaciū intra quod dares illā reuolutionē esset tps ꝛ mēsura il lius mot⁹ famuli tui. Ita in resurrectōe mo tus vni⁹ erit mēsura mot⁹ alteri⁹ ſm qđ pla cebit nobis: ꝛ illo modo erit tps qđ est mē sura mot⁹ alicui⁹ rei: vel saltē erit tps qđ erit numer⁹ prioris ꝛ posterioris in quolib; mo tu. Qm aūt talis mot⁹ sic agilis ꝛ velox erit ī resurrectōe: oñdit xps in sua resurrectōe: q: modo erat in castello emaus: modo in ciui tate hierl'z: ꝛ velocissime ad varia loca se trāſ ferebat ꝓut volebat. ideo Luc. vlti. dr̄. Eua nuit ex oculis eoꝝ. Etiā oñdit suā agilitatē q: multis videntib⁹ ascendit in celū. ergo re surrectio nostra est vt .i. lumen. q: suus mo tus agilis assimilat̄ motui veloci scintillarū ignis: que ita velociť saltant ꝙ nō potes tā cito fugere qñ sup te veniant. Ideo dicitur Sapie. iij. Fulgebūt iusti ꝛ tanꝙ scintille ī arundineto discurrent. Ecce o philosophia ꝛ vos pueri in resurrectōe nostra hoīes mo uebunt̄ in tpe paruo ꝛ impceptibili pro suo solatio ꝛ delectatōe: ꝛ sic phia remanet sal ua ꝛ nr̄a resurrectio ē vt .i. lucida ꝛ clara R

Octauo venit politica

cum qua colligati sunt status hoīm. sc; dñi nobiles mercatores artifices ꝛ dñe: ꝛ ita ge neraliter viri ꝛ mulieres. Scientia politice docet dispositionē status ciuitatis ꝛ multi tudinis popularis: ideo ista sciētia ꝛ oēs cō ditiones viroꝝ ꝛ mulierū cum ea ꝓponunt istud dubiū. Si in resurrectione vn⁹ homo erit in maiori ꝛ meliori statu ꝙ alter⁹. Con siderant isti ꝙ in hoc mūdo vn⁹ dñs est ma ior dñs altero: vn⁹ mercator est maior alte ro: vn⁹ artifex est plus ante in arte sua ꝙ al ter. Ita est de dominab⁹ q: vna habet maio rem dotē vel est maior altera. ꝛ ita petūt ipi si ita erit in resurrectōe ꝙ vn⁹ homo sit ma ior altero: ꝛ si dotes ꝑcedētes erunt in oīb⁹ equaliter ita ꝙ omnes sint equaliter agiles: equalit̄ lucidi: equalit̄ subtiles: ꝛ equalit̄ im passibiles: vel si in vno iste dotes erunt ma iores ꝙ in alio. Si tu dicis ꝙ oīes erūt in equali statu: cōtra te est illud ꝓphe. ps. lxi. Tu reddes vnicuiꝗ iuxta opa sua: sed opa vni⁹ in ista vita sunt meliora ꝙ opera alte rius: ergo etiā in vita beata status vni⁹ erit melior ꝙ status alteri⁹. Etiā dixisti geome trie ꝙ vnus erit longior ꝛ grossior alio: ergo vn⁹ erit agilior altero: ꝛ sic dos agilitatis est maior in vno ꝙ in altero. Si tu dicis ꝙ vn⁹ erit maior alio: ꝛ ꝙ iste dotes erūt maiores in vno ꝙ in altero: contra te est illud qđ scri bitur in glosa super ca. xv. ad Coꝛ. i. de dote impassibilitatis: que dicit sic. Oīes equa liter habent ꝙ pati non possunt. Et hoc est rationabile: quia negationes ꝛ priuationes non habent plus ꝛ min⁹. quia videmus de mortuis ꝛ de insensibilib⁹ ꝙ vnus non est magis mortuus ꝛ insensibilis ꝙ ali⁹: ꝛ ita de illis qui erunt immortales: vn⁹ non erit magis imortalis ꝙ alius. Secundo de dote agilitatis si ipa esset maior in vno ꝙ in alio nō esset verū ꝙ tunc mouerent̄ hoīes in tē pore imperceptibili: sicut dixisti philosophie Ecce cathena q: politica iuuat philosophiā que precessit. Nam si oīes mouerent̄ ꝛ per transirent spacia quātūcunꝗ magna in tē pore imperceptibili: ergo in tempore equali ꝛ ita qlibet esset agilis sicut ali⁹ ꝛ dos agilita tis non esset maior in vno ꝙ in alio: ꝛ sic po test argui de alijs dotibus. Ad istud dubiū respondeo ꝛ dico ꝙ aliquē esse maiorē alio in resurrectione ꝛ vita beata potest intelligi dupliciter. Uno modo per actum presidētie ꝛ sic non habebit vnus maiorē statum alio quia nullus habebit presidentiā super alte

rum quia nullus homo ibi erit dñs: nisi solus iesus xpus Apostolus i. Cor. xv. Euacuauit omnē principatum et potestatem et virtutem. Alio modo potest intelligi ista maioritas quantum ad predictas dotes et prerogatiuas corporales: quia loquendo proprie ad propositū resurrectionis oportet considerare conditiones corporis qđ resurgit plusquam anime que nō resurgit: et hoc modo dico quod omnes quattuor dotes procedunt ex conditione glorie et ex redundantia glorie anime in corpus: sed gloria vnius est maior gloria alterius prout dicitur Math. v. Qui soluerit vnū de mandatis istis minimis et docuerit sic homines minimus vocabitur in regno celorum: qui autē fecerit et docuerit hic magnus vocabitur in regno celorum. Ex quo sequitur quod dotes predicte sunt maiores in vno quam in alio. id est quod vnus sit magis impassibilis: subtilis: lucidus: et agilis quam alius: secundum quod plus vel minus meruit. Iuxta illud Eccli. xvi. Faciet locum vnicuique secundum meritū operum suorum. ideo illis qui plus meruerunt dicetur sic. Augere dotem munera postulat e libēs tribuam. Genes. xxxiiij. Et sic in resurrectione vnus erit in maiori et meliori statu quam alter. Ad primā rationē in contrariū dico quod negationes et priuationes possunt considerari dupliciter. Uno modo i seipis: et sic nullus potest habere plus et minus sed solū equaliter. vt dicit glosa. Secūdo modo in suis causis et sic vnus potest habere plus et minus quam alius Exēplū volo tu claudas vnā capsā clausā in duabus alijs capsis: ita quod secūda capsa sit in prima et tertia in secūda: modo i qualibet istarum est equaliter obscuritas cōsiderādo obscuritatē in seipsa: quia in nulla istarū est aliquid de luce: et tamen considerādo obscuritatē in sua causa vna obscuritas ē maior alia: quia causa vnius obscuritatis est clausura triū capsarū et causa alterius obscuritatis est clausura vnius vel duarū capsarū. Cōsimiliter in proposito nostro quia impassibilitas cōsiderando eā in seipsa ē equalis in omnibus vt dicit illa glo. sed considerando eā in sua causa q̄ est cōditio glorie et obedientia anime: sic quanto gloria erit maior tāto impassibilitas erit maior in vno quam in alio. Ad secundā dico quod illa ratio non valet: quia si est aliqua parua res quā tu nō potes videre adhuc poterit esse vna res minor quā tu minus poteris videre cum eandē rem quā tu non potes videre possit deus diuidere per medium et fiēt due res minores et ita quamuis omnes res moueantur in tempore imperceptibili tamen cum hoc stat quod vnus mouetur in minori tempore: quia omne tempus licet sit paruū quantum voluerıs adhuc potest diuidi et partiri: et ita ratio non procedit. Pro declaratione vnius puncti qđ dixi supra scilicet quod vnus homo erit longior et grossior alio: ergo vnus leuior erit alio: quia magis grossus debet plus ponderare Sciendū est quod dos agilitatis non attenditur penes grossiciem maiorē vel minorem: quia aliquis magis grossus erit magis agilis quam ille qui erit minus grossus: puta si grossior habebit maiorem gloriā: quia tunc corpus suum erit magis obediens anime et erit magis expeditū et agile: et hoc est quia grossicies maior vel minor procedit ex naturali complexione corporis. Sed dos maior vel minor procedit ex conditione glorie que est premiū nostrorū meritorum. Ideo quanto aliquis magis meruit tanto erit maior in istis dotibus et alijs in regno celorum. Et de dote agilitatis in resurrectione xpi prout ostensum fuit in duobus apostolis scilicet petro et iohanne qui perquirentes de resurrectione cucurrerunt simul. Sed ille alius discipulus precucurrit citius petro et venit prior ad monumentum. Joh. xxvi. Et de xpo dicitur sic. Precedet vos in galileam. Math. xvi. Et ad Hebr. i. Sedet ad dexterā maiestatis in excelsis: tanto melior angelis effectus quāto pre illis differētius nomē hereditauit. Et ibidē ca. iij. dicit. Amplioris glorie pre moyse dignus habitus ē Et i. Paralip. xxix. dicitur. Dedit illi gloriā regni qualē nullus habuit: et hoc iuste ei cōuenit qui meruit super omnes. Et ita alij habebūt gloriam maiorē vel minorem et consequenter dotes predictas secundum quod plus vel minus meruerunt in vita ista. Ideo resurrectio nostra est vt. i. lumen propter illam proprietatem lucis quā apostolus appropriat resurrectioni dicens Stella a stella differt in claritate: sic et resurrectio mortuorum. i. sicut vna stella est magis lucida quam alia: ita vnus homo in resurrectione habebit dotē claritatis plusquam alius: et ita de alijs dotibus. Tu ergo politica habebis in resurrectiōe ordinē tuū. s. quod vnus erit maior alio et nostra resurrectio remanet vt. id est lucida et clara. S

Nono venit scientia medicine cum qua colligati sunt adolescentes Scientia medicine tractat de dispositiōe corporis hūani humorum: et cōuersione cibi et po

tus in carnē ⁊ sanguinē ⁊ in alios humores ⁊ qꝛ adolescentes ꝓcipue bene comedunt ⁊ in eis bulliūt fortiter sanguis ⁊ ceteri humores. Unde adolescentia est etas a .xiiij. anno vsq; ad vigesimūquintū. ideo ista sciētia cū adolescentibꝰ petit istud dubiū. Si totum illud qd̄ ex cibo vel potu vel ex semine. vnde generatur homo conuertit̄ in carnem ⁊ sanguinem aut aliū humorē hoīs resurget .i. si totū illud qd̄ in isto mundo inuenit̄ esse quocunq; tempore caro ⁊ sanguis: aut alius humor hoīs resurget in homine. Si tu dicis ꝙ sic sequit̄ ꝙ in resurrectiōe dotes non essent perfectius in vno q̄ȝ in alio ſm ꝓportionem glie: sicut tu dixisti i politice. Ecce cathena consueta. probo ꝙ sequat̄: qꝛ aliqui humores sūt mali ⁊ nociui quos natura mittit foras per sudorem aut aliū modū: ⁊ isti maxime fuerūt in multis sanctis diuersimode infirmis: ergo illi sancti licet haberēt maiorem gloriā tamē haberent peiorem dispositionē: quia sic subtilitas scȝ perfecta dispositio corporalis esset in hoīb' in resurrectione plus ⁊ minus a cōditione naturali. scȝ ſm ꝙ plus ⁊ minꝰ haberēt de illis malis humoribus ⁊ nō ꝯueniret istud plus ⁊ minus ex cōditiōe glie: sicut tu dixisti politice. Secūdo arguo sic. pono ꝙ iohānes toto tp̄e vite sue comedat carnē humanā ⁊ nō aliud: tūc peto si ista caro hūana comesta resurget in ꝑsona comesta vel in iohāne comedēte? Si in ꝑsona comesta ergo iohānes i quo nō resurget aliqd̄ de eo qd̄ comedisset remaneret quasi vnū nihil: qꝛ q̄ si tota quātitas corpis auferet̄: ⁊ ita nō esset debite ꝓportionatꝰ per dotē subtilitatis: vt dixisti geometrie. Si tu dicis ꝙ resurget in iohāne comedēte: tūc sequit̄ ꝙ illi hoīes comes. i nō resurgerēt: ⁊ ita resurrectio nō esset generalis: vt dixisti i gramatice. Tertio sic: si totū qd̄ hō cōedit ⁊ bibit debet resurgere in hoībꝰ ⁊ vnꝰ toto tp̄e vite sue comedisset multos arietes boues ⁊ alia aīalia ⁊ maris ⁊ terre ⁊ aeris: sequit̄ ꝙ ille erit magnꝰ ꝑ decē hoībꝰ ⁊ adhuc plus ⁊ nō esset debite ꝓportionatꝰ. Quarto sic aplˢ i Cor. xv. dicit. Caro ⁊ sanguis regnum dei nō possidebūt. Si tu dicis ꝙ nō resurget totū illud qd̄ ꝯuertit̄ in carnē ⁊ sanguinē tunc aliud esset illud corpꝰ qd̄ modo habemꝰ in isto mūdo: ⁊ illud qd̄ resurget: cuiꝰ cōtrariū dixisti logice. Ad illud dubiū rn̄dent diuersi diuersimode. Quidā dicūt ꝙ nihil de cibo vel potu cōuertit̄ in carnem ⁊ sanguinē vel aliū humorē hoīs ſʒ ꝙ semen vnde generat̄ homo multiplicabat̄ ⁊ ita etiā hō veniebat esse magnus: ⁊ illo modo nihil est in homine nisi illud qd̄ fuit in adā ⁊ ꝑ successionē ⁊ multiplicatiōnē transiuit in nos. Et dicūt ꝙ causa ꝓpt̄ quā homo comedit ⁊ bibit est illa vt calor stomachi non ꝯsumat in totū istud semen qd̄ multiplicat̄: qꝛ calor cōsumit potū ⁊ cibū: ⁊ illo modo cōseruat̄ homo ꝑ cibū ⁊ potū sine quo morit̄ cito. Et ita facit artifex de argento qn̄ fundit argentum: qꝛ apponit plumbū vel stagnū, vt ignis consumendo de plumbo cōsumat minus de argento. In homine argentū est semen: ⁊ illud qd̄ procedit ex eo. plumbū est illud qd̄ procedit ex cibo ⁊ potu. ⁊ sicut nihil de plumbo simul cum argento conuertit̄ in argentum licet liquefiat: ita nihil de cibo vel potu conuertit̄ realiter in carnem vel sanguinē vel in aliam substātiam hoīs: ⁊ ſm istos in resurrectione nō resurget aliquid qd̄ conuertat̄ vel generetur de cibo vel potu sed solū qd̄ ꝓcedit ex semine vnde generat̄ hō: qꝛ solū de illo fit sanguis ⁊ caro ⁊ alij humores hoīs. Sed illa opinio non est vera: qꝛ illud qd̄ naturalit̄ multiplicatur efficit̄ magis rarū. vn̄ si vnā petiā pāni q̄drаginta brachioꝝ tu extēdas: ita ꝙ veniant q̄nquaginta brachioꝝ pānꝰ efficit̄ magis rarus ⁊ ꝑ illū modū hō si nō veniret in eū alia substantia nisi illa quā habʒ in ꝑncipio sue natiuitatis qn̄ eēt magnꝰ esset multum rarꝰ: cuiꝰ cōtrariū videmꝰ ad oculum. Ideo alij dixerūt ꝙ cibus ⁊ potꝰ cōuertit̄ in carnē ⁊ sanguinē hoīs tn̄ faciūt magnā differentiā int̄ carnē ⁊ sanguinē que ꝓcedunt ex semine vn̄ generat̄ hō: qd̄ ipi vocant humidū radicale: ⁊ carnē ⁊ sanguinē que ꝓcedunt ex cibo ⁊ potu qd̄ vocant humidū nutrimentale. primū dicūt ad veritatē nature humane ꝑmario ⁊ secūdū secūdario. Exemplū ꝑmū est grana de copo. secūdū est grana de brodeis primū est vinū purū ⁊ ꝑfectū. secūdum est aquaticū. Sciēdū est ſm istos ꝙ de grana de brodeis fit grana de copo: ⁊ de aquatico fit vinū purū ⁊ ꝑfectū: qꝛ de sup̄fluitate cibi ⁊ potus seu humidi nutrimentalis qd̄ ē grana de brodeis ⁊ aquaticum in patre venit semen quod est humidum radicale in filio vocatū grana de copo seu vinū ꝑfectū ⁊ purū. Quia deꝰ nature ꝓuidit sic ꝙ illud qd̄ ē sup̄fluū i generāte fit essential̄ ꝑfectio ⁊ necessaria i gn̄ato: ⁊ sic oīs illa caro ⁊ sāguis ⁊ totū illud qd̄ ꝓcedit ex semine vn̄ generat̄

homo scʒ totū humidum radicale resurget. Sed de eo qd̓ procedit ex cibo ꝛ potu .s. de humido nutrimētali resurget: non totū ʒ illud qd̓ sufficiet ad faciēdū hoīem sufficient̄ ꝛ ꝓportionabilit̄ magnū. Sʒ illa opinio nō est vera: qꝛ nō ē aliq̄ ratio q̄re aīa ꝑsone generantis habeat ꝟtutē faciēdi de semie qd̓ ē superfluitas cibi ꝛ pot⁹ ꝑfectā carnē ꝛ sanguinem ꝑsone gn̄ate: ꝛ aīa ꝑsone gn̄ate nō sit potēs ad faciēdū de cibo ꝛ potu eque ꝑfecte carnē ꝛ sanguinē sui ꝑi⁹: cū hō naturalit̄ debeat eē potētior ad ꝑficiēdū sibi ipi φ alteri. Et ſm illā opinionē hō de cibo ꝛ potu faceret in filio bonā carnē ꝛ sanguinē: ꝛ in seipo faceret malā carnē ꝛ sanguinē: qd̓ nō est dicendū. Ideo ē tertia opinio quā reputo verā dicēs φ de cibo ꝛ potu fit in hoīe caro ꝛ sanguis ꝛ alij humores perfecte ꝛ ꝑ̇ncipalit̄ ꝛ vocat humidū radicale siue ꝓcedat ex semie vn̄ generat̄ hō: siue ꝓcedat ex cibo ꝛ potu illud qd̓ ꝑuenit ad terminū gn̄atōis ꝑ actum virtut̄ gn̄atiue vel etiā nutritiue. Et humidū nutrimētale vocat illud qd̓ nōdū ꝑuenit ad illū terminū: ʒ est adhuc in via ꝑueniēdi ad ꝑfectionē illā. Verū ista opinio ponit talem differentiā: qꝛ dic̄ φ illud qd̓ ꝓcedit ex cibo si debʒ esse ꝑfecte de natura hoīs oportet φ veniat ad figurā situ ꝛ ordinē quē habʒ illud qd̓ ꝓcedit ex semie vn̄ generat̄ hō. Et ita totū qd̓ ꝓcedit ex semie remanet semꝑ q̄ꝛum ad formā ꝛ speciē: ʒ non q̄ꝛtū ad materiā. qꝛ q̄ꝛtū ad materiā fluit ꝛ refluit. Et ponit exēplū sctūs Thom. iiij li. sentē. de ciuitate in q̄ sunt multi officiales. Nā q̄ꝛtū ad formā officioꝝ illi officiales semꝑ manēt: qꝛ ipi vl̄ alij sunt in illo officio vn̄ semꝑ sūt dn̄i duces cōsiliarij: ꝛ tn̄ q̄ꝛtum ad materiā nō semꝑ manent qꝛ vn⁹ morit̄ ꝛ ali⁹ remouet̄ ab officio. Ita in ꝓposito illud qd̓ ꝓcedit ex semine humano semꝑ manet quo ad formā ꝛ speciē .i. quo ad figurā situ ꝛ ordinē ʒ nō quo ad materiā. Secūdū exēplū ē de nauigio qd̓ durat q̄ꝛtū siluā: vt vulgo dr̄. quia modo renouat̄ vna pars modo alia: ita φ finalit̄ nihil ē in nauigio de ꝑ̇mis lignis. ꝛ tn̄ est illud idē nauigiū qꝛ remanet eadē figura: idē situs ꝛ ordo partium: ꝛ ita ꝑ̇ma lignamina remanēt q̄ꝛtum ad figurā que resultabat ex ipis: sed φ [illegible]um ad materiā illa lignamina sunt ablata .s. ꝑ̇ma. Tertiū exemplū est de domo a q̄ aufert̄ vn⁹ lapis ꝛ ponit̄ ali⁹ loco eius: ꝛ sic vlteri⁹ paulatim pōt fieri de oīb⁹ lapidib⁹ ꝛ lignaminib⁹ ꝛ ferramentis: ita φ finaliter nihil esset in domo qd̓ fuisset ꝑ̇mo: ꝛ tamen esset eadē dom⁹: qꝛ semꝑ remanet figura situs ꝛ ordo partiū. ſm φ habuit a ꝑ̇ncipio ꝑ primos lapides: lignamina ꝛ ferramenta. Quartū exemplū est de igne fornacis qꝛ cōbusto vno ligno apponit̄ aliud: ita φ finalit̄ nihil est de ꝑ̇mo ligno nec de materia ꝑ̇morum lignoꝝ: sed solū ꝯtinue remanet figura situs ꝛ ordo partiū ignis facti ꝑ ꝑ̇ma ligna et ita ignis ꝑ̇moꝝ lignoꝝ remanet ſm speciem .i. q̄ꝛtū ad figurā situ ꝛ ordinē partiū ꝛ deficit q̄ꝛtū ad materiā: ꝛ hoc modo ꝯseruatur vn⁹ ignis nūero. Ita in hoīe remanet figura: situs ordo carnis ossiū ꝛ aliarū partium ſm φ ꝓcesserat a semine: ʒ materia fluit ꝛ loco illi⁹ ponit̄ illud qd̓ cōuertit̄ ex cibo ꝛ potu. Ideo illud qd̓ ꝓcedit ex semie remanet q̄ꝛtū ad speciē .i. figurā situ ꝛ ordinē: ꝛ recedit q̄ꝛtū ad materiā ꝛ loco ei⁹ ponit̄ ꝛ supplet ꝑ ꝯuersionē cibus ꝛ pot⁹. Sed tu arguis ꝯtra: qꝛ isto modo hō semꝑ viueret qꝛ illud qd̓ ꝯsumit̄ ꝑ calorē stomachi: restaurat̄ per cibū ꝛ potū: ꝛ homo quotidie comedit ꝛ bibit: ergo nūq̄ deficiet. Dico φ virt⁹ que cōuertit cibū ꝛ potū in carnē ꝛ sanguinē in ꝑ̇ncipio est ita fortis φ conuertit tantū φ sufficit ad restaurandū illud qd̓ cōsumit̄ ꝑ calorem stomachi ꝛ sufficit ad augmentū vt apparet in etatib⁹ infantie ꝛ pueritie ꝛ adolescentie. Postea qꝛ oē agens in agendo repatit̄ ista virt⁹ debilitat̄ ita φ nō pōt ꝯuertere nisi q̄ꝛtū sufficit ad restaurandū deꝑditū vt apparet ī iuuētute: qꝛ lʒ tūc hō comedat q̄ꝛtū vult tn̄ nō crescit. Demū illa virt⁹ magis debilitat̄ ita φ nō pōt ꝯuertere tantū φ sufficiat ad restaurādū totū illd̓ qd̓ cōsumit calor stomachi propterea hō desiccat̄ ꝛ fit macilent⁹: vt pʒ in antiq̄s ꝛ decrepitis: ꝛ ita paulatim deficiēte illa ꝟtute hō morit̄. Exēplū huī⁹ ponit phs .i. de gn̄atōne de vino potenti cui⁹ virt⁹ sufficit cōuertere paulatim satis de aqua in vinū: ʒ ꝯtinuādo ponere aquā virtus vini paulatim debilitatur ꝛ deficit ita φ finalit̄ efficit̄ totuʒ aquosum seu aqua. Ita etiā est in hoīe. Nā illud qd̓ de semie hūano dat formā hoīs: ꝛ illud qd̓ ꝑuenit ex cibo ꝛ potu augmētat eā: ꝛ ꝯseruat vsq̄ʒ dū virtus cōuersiua cibi ꝛ potus nō deficit: ꝛ qꝛ remanet eadē forma idō ē ꝯtinue idē corp⁹ ꝛ idē homo. Vnd̓ ſm istam opinionē dico ad dubium ꝓpositū φ in hoīe resurget totū illd̓ qd̓ procedit ex semine q̄ꝛtum ad formam ꝛ tantū de eo qd̓ est cōuersum de cibo ꝛ potu

q̃tum sufficiet ad debitã quãtitatem. ita q resurget illa figura: ille situs ⁊ ille ordo ⁊ illa quãtitas que data sunt homini. primo ex semine deinde per augmẽtũ ex cibo: vel que data fuissent si natura nõ inuenisset aliquẽ defectum. Sed q̃tum ad materiam resurget tñ q̃tum sufficiet ad sustinendã ⁊ ꝯseruandã ipam figurã sitũ ⁊ ordinẽ ⁊ quantitatẽ: siue talis materia ꝓcesserit ex semine siue ex cibo qr hoc in homine nõ facit varietatẽ: sicut nauigiũ ꝯbustũ vel domũ destructã aut ciuitatẽ posset quis resuscitare ⁊ repare siue de ꝓmis lignaminib' ⁊ lapidib': siue de alijs dũmõ reparet eadẽ quãtitas ⁊ figura situs ⁊ ordo partiũ que erãt in eiectis rebus: qr q̃tuz ad materiã siue de istis siue de illis reparetur nõ ꝓpter hoc variatur res. Et ita erit de hoĩe in resurrectione. Respõsio ergo dubij est q totum illud qd cõuertit in homine resurget q̃tum ad spẽm: sed nõ totum quo ad materiã Et hoc est rationabile: qr dictũ fuit supra scie politice q dotes erũt in corpore humano pl' ⁊ min' ſm ꝓportionem glorie: ⁊ ꝓportio glorie erit ſm q hõ meruit plus vel min': ſ; meritũ cõcernit totũ hoĩem ⁊ partes ei' formales ⁊ nõ materiales: ideo per gloriã ⁊ dotes eius ꝑficient oẽs ptes ei' ſm formam ⁊ nõ ſm materiã: nõ curo q̃cũq; materia resurgat siue ꝓcedat ex semĩe siue ex cibo: ideo bñ d. e Job. Rursum circũdabor pelle mea ⁊ in carne mea videbo deũ: quẽ visurus sum ego ipse ⁊ nõ alius ⁊ oculi mei ꝯspecturi sũt. Per ista ṽba noiat ptes sui corpis noie formali ⁊ nõ aliq̃ noie materiali. Nõ ḡ resurget in hoĩe totũ illud qd cõuertit i ipm. Qr si tota talis materia q̃ cõuertit ex cibo ⁊ potu resurgeret homo esset mirabilit magn' ⁊ grossus Sed bene resurget totũ ſm formã ꝓut iam declaratũ fuit. Ad primã rationẽ cum dicitur q dos subtilitatis .i. ꝑfecta dispositio corporalis nõ esset magis ⁊ min' ſm ꝓportionẽ glorie: qr de humorib' nociuis pl' resurgeret in eis q̃ fuissent lepro si aut alij ĩfirmi in ista vita licet fuerint magnifici. Dicendũ est q i hoĩe est humiditas duplicis ꝯditiõis. Una ẽ que recedit alia est que remanet. Illa que recedit est duplicis cõditionis: qr vna recedit eo ꝙ est mala ⁊ nociua homini: ⁊ ideo abijcitur a natura: vt indiuidũ cõseruet. Exemplum sudor: scabies sanies: ⁊ similia. Alia recedit ꝓpter cõseruationem speciei .s. generationis humane per actum virtutis generatiue sicut est semen. Et ꝑ actum virtutis nutritiue sicut est lac mulieris. Prima humiditas nõ resurget: quia venit ex defectu nature que in resurrectione reparatur: qr tunc homo erit in illo statu q̃tum ad ista que haberet naturaliter si nõ esset aliquis defectus. vt dixi supra. Secunda humiditas nõ resurget in persona generata: quia illa nõ est de essentiali perfectione generantis: ergo est ei superflua. Et deus ⁊ natura illam posuit et quotidie ponit in generante nõ pro eo: sed pro multiplicatione ⁊ conseruatione generationis humane: vt de illis rebus possit produci generãdus ⁊ cõseruari ⁊ crescere: ideo ẽ de essentiali perfectione ꝑsone generate sicut dictũ est supra de costa Ade. Humiditas que remanet est duplicis cõditionis. Una ẽ que habet formã determinatã ſm quã cõtinetur iter partes corporis. Ideo iste humiditates resurgent cum alijs partib' hoĩs: sicut ⁊ resurrexerũt in xp̃o. Unde Aug ad consentiũ dicit sic. Si sanguis in corpore xp̃i resurgentis fuit cur nõ epymata .i. fleugma. cur nõ fel flauũ .i. colera ⁊ fel nigrũ .i. melancolia: quib' quattuor humorib' naturã carnis reparari: ⁊ medicine disciplina testatur. hec ille. Alia humiditas est que est in via transeundi de forma humoris in formã alicuius membri. Et ista est triplicis conditionis: qr q̃ñ est in principio sue transmutatõis .s. illa que est in foraminibus paruarũ venarũ: vocatur ros. Et q̃ñ est in progressu transmutatõis ⁊ incipit iam dealbari vocatur cambiũ. Et quãdo peruenit ad vltimã perfectionẽ quã natura itendit in corpore indiuidui: ⁊ est iam dealbata ⁊ incorporata mẽbris vocatur gluten. Et ista humiditas resurget si ꝑuenit ad istũ tertium modũ .s. q fit gluten. Sed si fit tantum ros vel cambiũ nõ resurget: qr nõ est adhuc de substãtia hominis q̃uis ipsa sit in via ad hoc. Et sic habes qui humores resurgent: et qui nõ: ⁊ q humores nociui non resurgent.

Ad secũdam rationẽ de hoĩe qui nõ comedit nisi carnẽ humanã. dico q illa caro resurget in corporibus comestis ⁊ nõ in homine qui comedit Et quãdo tu dicis: ergo ille qui comedit remanebit vnũ nihil. Respondeo q deus supplebit sicut dixi geometrie de infantibus q in eis deus supplebit sufficientẽ quantitatẽ ⁊ magnitudinem. Et illud qd facit natura in spacio temporis cum adiutorio cibi ⁊ potus: deus faciet cito ĩfantibus et gnanis. Et ita faciet ĩ isto qui comedit semper carnem humanam: ⁊ hoc modo Iohan-

nes nō erit vnuz nihil: sed erit sufficiēter magnus et grossus. Ad tertiā rationē cū dicit q si totū qd cōuertitur in hoīe resurget in eo tunc ipse esset magnus p multis hoībus ppt multitudinem cibi et potus que sumit a principio vite vsqz ad finem. Jam est responsuz q nō resurget totū totalitate materie: sed bene resurget totuz totalitate speciei et forme habite vel habēde si nō adesset aliquis defectus: ideo nō habebit homo nisi pportionatam quātitatem. Ad quartam rationem. s. ad auctoritatem apl'i qui dicit: q caro et sanguis regnū dei nō possidebūt. Intelligēduz ē de hoībus carnalibus qui viuūt inordinate sz q ducūtur a carne et sanguine. vel sm q dicit Aug. ad cōsentiū. Caro et sanguis accipiunt ibi pro corruptione mortis que dn̄atur hic in carne et sanguine. ido sequitur in verbis apl'i: neqz corruptio incorruptelam possidebit. Et sic hec auctoritas 9 nostrū ppositum nō pcedit vt patet. Ad vltimā rōnem cum dicit si totū nō resurgēt g nō resurgeret idez corpus nūero: imo aliud corpus habemus in hac vita et aliud habēmus in resurrectōe. Unde deo sm phm. i. de generatione. Si quis auferret simul oīa ligna de igne et postea de alijs lignis faceret ignē ille esset alius ignis a primo: quia prima forma ignis fuit destructa et nō pōt natura eandē formā reparare: licet possit similē deo nouo facere: sicut dixi supra log'ce de statua. Sed si facto igne auferat vnū lignū et loco illius apponatur aliud lignū et ita paulatim pn̄ter fiat de alijs lignis tūc et subtractis hoc modo primis lignis ignis remanet idez numero q fuit a principio: et tamen nihil est in igne de materia q fuit a principio sz solum prima forma ignis remanet. Ideo dicit phs q prima ligna faciunt ignem et secūda nutriunt ignē. sic in pposito Semē facit corpus hominis: sed cibus et potus nutriunt corpus hoīs. Et licet in corpore hoīs nō sit cōtinue totū illud materialiter qd fuit a principio natiuitatis: qz est consumptū paulatim per calorē stomachi: nihilominus est totū formaliter sicut videmus in igne q substractis paulatim lignis et alijs appositis semper remanet idem ignis formaliter et subtrahitur materialiter: ideo homo cōtinue est idē nūero et hz idē corpus nūero sicut etiā est idem homo et hz idē corpus qn̄ hz puū corpus i infantia et qn̄ habet magnū corpus in iuuentute Et sic ista ratio nō pcedit: qz in resurrectione resurget totū qd fuit in hoīe formaliter. licz autē nō resurgat totū materialiter nō tollit propter hoc q nō sit idē hō numero et nō habeat idē corpus. Et ita est dicendū de resurrectione xp̄i q in eo resurrexit caro et sanguis. Unde in sacramento altaris panis et vinū cōuertūtur in suā carnē et suū sanguinē et istud nō pōt esse nisi in eo resurrexisset caro et sanguis: imo sm sanctos doctores totū sanguinē quē effudit pro nobis in circūcisione et in sua passione et in cruce: reassumpsit in corpe suo in resurrectōe. Et ita pn̄ter dicendū ē de oībus ptibus formalibus corporis sui. ideo totum illud qd fuit in eo formaliter resurrexit: sz nō totuz materialiter qz in eo fuit fluxus et resolutus per calorem stomachi. Si enī totū qd fuit cōuersum in eū de cibo et potu resurrexisset: tunc ipse esset nimis magnus et grossus. Solum ergo totū resurrexit in eo formaliter et materialiter quantū sufficit ad suā pportionem quātitatis: et sic erit de nobis in resurrectione Ideo resurrectio nostra digne vocatur v. i. lumen: qz frigus facit fluere et desiccare flores et fructus arboris. ita q arbor in hyeme videtur quasi sicca et mortua: et postea sol in estate facit in ea flores et fructus: et sic quasi eam resuscitat. iuxta illud Boetij. Ut q̄s boree spiritus aufert reuehat mitis zephirus frōdes Queqz arcturus semina vidit syrius altas vrat segetes. Ideo deutro. xxxiij. Moyses benedicendo Joseph dicit sic. De pomis fructuum solis ac lune et c. Ita frigus mortis facit in hoīe desiccare carnem et sanguinem et totā pulchritudinem sue forme corporalis. Sed sol iustitie resurrectōnis facit redire carnē et sanguinē et totū illud qd est pulchritudinis formalis hominis et sue salutis corporalis et spūalis. vñ. i. Reg. xl. Erit vobis salus cū incaluerit sol. Uos g medici et adolescētes habebitis i resurrectione carnē et sanguinē et oēs alios humores q debent esse in hoīe pfecto sm scientiam medicine: nec de vestra scīa aliquid destruitur. sz nostra resurrectio remanet v. i. lucida et clara. ¶

Decimo et vltimo venit astrologia cū qua colligati sunt celi et totus mūdus. s. terra: aqua: aer: ignis. Astrologia est scīa que docet puidere futura etiā signādo tēpus determinatū. s. quid erit āno sequēti aut alio āno et qn̄tū durabit. Jō ista scīa et mūdus cū ea pponit istud dubiū: si sciat a nobis tēps et hora qn̄ nr̄a resurrectio erit: et pn̄ter qn̄ motus celoz et iste mūdus hēbit finē eo q vnū

fiet qn̄ aliud: qꝛ qn̄ cessabit mot⁹ celi ⁊ finiet
mūdus tūc erit resurrectio nr̄a vt dictū ē. Si
tu dicis ꝙ non scit̄ ꝗ nec aliq̄d eoꝝ q̄ dixisti
sup̄ scit̄: ⁊ sic male rn̄disti oīb⁹ superioribus.
Ecce cathena qꝛ ista scia est vltima ⁊ fac̄ vl-
timū nodū ⁊ ligat secū oīa premissa iuuan-
do oēs scias p̄missas. Vn̄ ista cathena ē ro
tūda cū ista vltima sic cōnodata cū precedē
ti ⁊ cū prima ⁊ ꝯtr cū oībus Sed ꝙ h̄ se-
quat̄ patet. Nā q̄ nescit illud qḋ est min⁹ et
nescit illud qḋ est maius. Sꝫ min⁹ est tp̄s ⁊
hora resurrectōis q̄ꝫ gloria resurrectionis ⁊
dotes ei⁹ ⁊ ꝯditiones altissime de quib⁹ locu
tus es sapiorib⁹ scientijs ⁊ medicine: ꝗ si tē
pus ⁊ hora nescit̄ nec etiā que dixisti sup̄ sci
untur: ⁊ isto modo nesciuūtr q̄d dixeris. Se
cūdo sic quā̄do principiū alicui⁹ rei scit̄ etiā
finis eius scitur: cū aīe habeant suū periodū
vt dr̄. ij. de gn̄atione. q. d. ꝙ oīa que habent
principiū habent certū tp̄s per qḋ p̄nt dura
re: qꝛ homo nō pōt semp viuere. Etiā ciuita-
tes maxime veniūt ad finē suū. Sꝫ p̄ncipiū
mūdi scit̄: ergo pōt sciri tēpus per qḋ pōt du
rare. Etiā scitur finis su⁹ ⁊ ꝯn̄ter scitur tēp⁹ ⁊
hora nostre resurrectōis. Tertio sic apoc. xij.
scribit̄ sic. Mulier habet locū paratū a deo:
vbi pascat eā dieb⁹ mille ducentis sexaginta
Per istā mulierē intelligūt doctores sanctā
matrē ecclīam in statu vite p̄ntis: ⁊ p illos
dies intelligūt̄ anni iuxͣ illud Ezech. iiij. Diē
pro āno dedi tibi. Et Daniel. xij. dr̄. Dies mil
le ducēti quadraginta. Beatus q̄ expectat ⁊ p-
uenit ad dies mille trecētos triginta q̄nq3: ꝗ
scitur finis noui testamēti: ⁊ sic finis mundi
⁊ tp̄s nostre resurrectionis scit̄. Forte ꝑpt̄
istas rōnes ꝯcedis ꝙ tp̄s nostre resurrectio
nis scit̄. Cōtra: tp̄s dixit aplūs Math. xxiiij.
De die aūt illo ⁊ hora nemo scit neq3 angli
celoꝝ nisi sol⁹ pr̄. Et Marci. xiij. De die autē
illo ⁊ hora nemo scit neq3 āgeli in celo neq3
fili⁹ nisi pater. Et nō debetis itelligere p hec
verba ꝙ filius dei nesciat diē iudicij ⁊ nostre
resurrectionis: qꝛ pater omne iudicium dedit
filio. Joh. v. Sed per filium debetis intellige
re nos qui sum⁹ filij dei si volumus Joh. i. c.
Dedit eis potestatem filios dei fieri. Jō pri-
mo nominauit angelos: ⁊ postea filium dicē
do: neq3 angeli in celo: neq3 filius: quia ange
li sunt nobiliores nobis: ergo nec finis mun
di nec tēpus resurrectōis nostre scitur a no
bis quod erat ꝓbandum. Pro responsione
dubij sciendum est put dicit Augusti. xx. lib.

de ciuitate dei. Aliqui post ascensionem dn̄i
voluerunt querere per quantum tempus de-
bebat mūdus durare ⁊ opinati sunt ꝙ dura
ret post ascensionem dn̄i per quadrigentos
annos. Et aliqui dixerūt ꝙ duraret per quin
tos annos ⁊ aliqui ꝙ duraret per mille an-
nos. ⁊ oēs isti errauerūt vt apparet per expe
rientiā: qꝛ totum illud tēpus est transactum
⁊ adhuc nō est finis mundi. Ideo dicunt ali
qui aliter. s. ꝙ finis mundi ⁊ tēpus nostre re
surrectionis nescitur a nobis. Primo qꝛ non
scitur naturali ratione: qꝛ quando cognosci-
mus naturaliter finem alicuius rei cognosci
mus naturalr̄ mensurā ⁊ tēpus durationis
illius rei. s. numerum motus celi per quē ta-
lis res durat: sed mensura illiusmet duratio-
nis ⁊ motus celi nō est nisi dispō diuina quā3
naturalr̄ cognoscē nō possum⁹. maxīe qꝛ mo
tus celi et h̄ ꝙ ē circularis hꝫ ex sua natura
ꝙ pōt durare in ꝑpetuū: vt declarat ph̄s. viij.
phisicoꝝ: ergo nō possumus naturalr̄ cog̃scē
tp̄s finis mūdi: ⁊ nr̄e resurrectōis. Secūdo
qꝛ nō cognoscit̄ per reuelationē: qꝛ p̄ncipalr̄
xp̄s reuelasset h̄ aplīs q̄bus dicit. Vos aūt
dixi amicos: qꝛ oīa quecūq3 audiui a patre
meo nota feci vobis Joh. xv. Sed xp̄us no
luit eis reuelare hoc. imo eis petentibus sci-
re hoc dixit sic. Non est vestrum nosse tēpo-
ra vel momenta que pater posuit in sua po-
testate actu. i. in quo vt Augu. dicit. xx. libro
de ciui. dei oīum de hac re calculantium digi-
tos resoluit ⁊ q̄escere iubet. Quod em̄ aplīs
querentibus indicare noluit nec alijs reue-
labit. Et hoc potest videri ꝙ sit rationabile
ex precedentibus. Nam dixi scientie medici
ne ꝙ oēs partes formales hominis resur-
gent: qꝛ per omnes illas partes homo mere
tur in hac vita: ⁊ ideo vt toto tempore huius
vite mereamur ⁊ sim⁹ boni rationabile fui-
t ꝙ nesciremus finem vite nostre: sed sem-
per vigilemus oremus ⁊ mereamur: iuxta il
lud Marci. xiij. Vigilate ⁊ orate. Nescitis
enim quando tempus sit. Ideo licet sciatur
finis etatis infantie: pueritie: adolescentie iu
uentutis: senectutis. tn̄ nescit̄ finis decrepite
etatis: ⁊ in q̄lꝫ etate sp stam⁹ in p̄iculo mor
tis. Qꝛ si homo sciret finē vite sue tūc posset
secure diuidere tp̄s suū dādo maiorē ptē de
lectatōibus corporalib⁹ homicidijs furtis ⁊
alijs malis: et minorem partem deo. et sic
minus mereret̄: et propter hoc rationabile
est ꝙ homo nesciat finem vite sue. Si autē

sciret finē mundi tunc illi hoīes qui essent ꝑ
ꝑ finem mūdi scirent finem vite sue eo ꝙ sci
rent se nō posse viuere nisi vsqȝ ad finē mun-
di ⁊ haberēt occasionē faciendi multa mala
⁊ merēdi minꝰ. ideo deꝰ voluit ꝙ sicut vltima
etas nostra. s. etas decrepita haberet finē q̄
nescit̄ a nobis: ita ⁊ finis vltime etatis mū-
di q̄ incepit ab incarnatōe xp̄i nesciat̄ a nob̄
iux̄ illud Math. xxv. Uigilate itaqȝ ⁊ orate
q: nescitis horā neqȝ diē. Et sic pȝ respōsio
Ad primā rationē dico ꝙ ꝑ multas auctori
tates sacre scripture ⁊ v̄ba iesu xp̄i q̄ allega
ui sup̄ scimꝰ ꝙ corpꝰ nr̄m repabit̄ in resurre
ctōe ablat̄ defectibꝰ nature. Sed de tēpore si
ue sit maius siue minꝰ scire habemus oppo-
sitū quia xp̄us dixit ꝙ nō scitur Unde dicit
Luce. xij Estote parati q: qua hora nō puta
tis filius hominis veniet: ideo superiꝰ locutꝰ
sum scienter. Si aūt vellē dicere tēpus resur
rectionis nostre tūc nescirē q̄d dicerē: ⁊ iam
resurrectio nostra scitur quo ad multa ꝑ exē
plū resurrectōnis xp̄i: ad cuiꝰ silitudinē nos
resurgemꝰ: ⁊ q: in tp̄e resurrectōis nō hēmꝰ
silitudinē cū eo: eo ꝙ nō distulit resurrectio-
nē suā sicut differt̄ nr̄a: ideo sup̄dicta scimꝰ
nō aūt tēpus nr̄e resurrectōis: q: deus istud
sibi soli reseruauit: vt dictū est. Ad scd̄am ra
tionē cū dr̄ q̄n scitur principiū alicuiꝰ rei etiā
scitur finis eiꝰ. dico ꝙ hoc nō est verū: q: pos
set aliq̄s scire principiū vniꝰ angeli ⁊ nō sci
re finē eius. etiā si deus vellet eū annihilare
Sed ad sciēdū finem alicuiꝰ rei oportȝ ꝙ sci
atur principiū eiꝰ ⁊ mensura ꝑ quā dȝ dura-
re. Et sic intelligit phs in libro allegato. Sȝ
vero mēsura duratōis motus celi est sola dis
positio diuina que est nobis occulta. Sic eti
am esset nobis occultum si vellet annihilare
vnū angelū ⁊ nulli reuelassȝ q̄n vellet agere
hoc: ideo finis mundi nō scitur a nobis ⁊ nec
hora in qua fiet nr̄a resurrectio. Ad tertiā
rationē q̄n tu allegas apocalipsī dicentē: q:
mulier. i. sancta mater ecclesia debet pasci. i.
viuere in hac vita ꝑ mille ducētos sexaginta
dies. i. ānos dico ꝙ ista expositio fuit abbat̄
ioachim q̄ in hoc valde reprehenditur eo ꝙ
istud tēpus iam preterierit. Sed debet expo
ni sic pascatur. s. verbo predicatōnis iesu xp̄i
q: nō i solo pane viuit homo: s̄ in omni ver
bo quod procedit de ore dei. Math. iiij. capi.
Et per dies nō intelliguntur anni: sed dies q̄
bus predicauit christus ⁊ sic pauit sanctam
ecclesiam cibo quo firmatur et sustentatur
nouum testamentum. Nam predicti dies cō
tinent quasi tres annos cum dimidio quod
est tempus per quod durauit predicatio do-
mini nostri iesu xp̄i. Similiter nūerꝰ dierū
qui ponit̄ in daniele nō siḡt numerū annoꝝ
qui debent esse vsqȝ ad finē mundi: sed siḡt tē
pus quo p̄dicabit āti xp̄s ⁊ quo durabit sua
persecutio. Ideo saluator noster iesus xp̄us
post q̄ per suam resurrectionem docuerat q̄li
ter debebat esse nostra resurrectio: ne errare-
mus aut frustra laboraremus in inq̄rendo
tempus nostre resurrectionis. vltio cuȝ vel-
let celum ascendere dixit hec verba. Non est
vestrū nosse tp̄a ⁊ momenta que pater po-
suit in sua potestate Act. i. Et cū hoc dixisset
vidētibus illis eleuatus est. ⁊ ꝓpter hoc re-
surrectio nostra digne est vz. i. lumen: quia si
cut nō possumus scire quādo īcipiet quiesce-
re lux. i. quādo cessabit circuire sol ⁊ quiescat
eo ꝙ semper circuit ⁊ mouetur: sed tunc ha-
bitabit ⁊ quiescet: sed quādo istud incipiet es
se nescimus. Ideo dicit Job. xxxviij. Indi-
ca mihi si nosti oīa in q̄ via lux habitet. i. q̄e-
scat sol. ⁊ ita nullus scit determinate quando
fiet resurrectio nostra: sic ergo tu astrologe ⁊
tu mūde nō graueris si nescis finem motus
celi ⁊ tempus nostre resurrectionis: q: hoc
nō dependet a tuis stellis nec in eis designa-
tur istud: sed dependet a sola dispositione di-
uina. ⁊ in ea sola relucet hec: ideo istud non
pertinet ad te scire ⁊ querere. Ita non dimi-
nuo quicq̄ȝ de tua scientia: ⁊ nostra resurre-
ctio remanet vz. i. lumen: quia sicut lux tunc
quiescet ⁊ erit multum lucida ⁊ clara. Sic er
go videtis domini ⁊ domine quo modo re-
surrectionem hodiernam et nostram clare
docui grāmaticam: logicam: geometriam: a-
rithmeticam: perspectiuam: musicam: politi-
cam: phisicam: astronomiam. etiā docui do
minas: hoīes: infantes: pueros adolescētes:
iuuenes: senes: decrepitos: angelos omnes
status hominū ⁊ dominarū ⁊ totū mundū.
Et quātum clare declaraui omnes obscurita
tes dubiorum predictarum scientiarū ⁊ suo
rū colligatorum. Ideo bene dixi q: nostra re
surrectio est vz. i. lux quia de ipsa verificat̄ il-
lud Eccl̄ia. xlij. Illuminās per omnia respe-
xit ⁊ gloria dn̄i plenum est opus eius. Et ꝑ
concordantia huius verbi vz: de resurrectio-
ne hodierna ⁊ nostra possum concludere illō
q̄d dixit Moyses Exo. xxiiij. Habetis Aa-
ron ⁊ vr vobiscum si quid natum fuerit que
stionis: referetis ad illos. Nam Aaron obtu
lit sacrificia sed animaliū: ⁊ xp̄s fuit Aaron

in sua passione offerens seipsuz in sacrificiũ
Etiã xp̃s est vi. lumẽ in sua resurrectiõe eo
ꝙ in sua passione abstulit oẽm q̃stionẽ que
erat int' deũ ꝛ hoiez iter q̊s fecit pacẽ ꝛc. V

Quantũ ad tertiũ prin⸗
cipale sciendũ est ꝙ mox vt xp̃s patri spm̃
tradidit vnita sue diuinitati aĩa ad inferni p
funda descendit. Cũq3 tenebrarũ terminũ q̃⸗
si quidã depredator splẽdidus ꝛ terribilis at
tigisset: subito fact⁹ est aure⁹ solis color: pur
pureaq3 ꝛ regalis lux: sup sanctos patres q̃
in lymbo erant. Statimq3 adã generis hũani
pater exultauit dicẽs. Lux ista auctoris est
luĩs sempiterni q̃ nobis ꝑmisit mittere coe⸗
ternũ lumen suũ. et exclamauit Esa. dicens.
Hec est lux filij dei de qua ꝓphetaui in terris
Popul⁹ q̃ ambulabat in tenebris vidit lucẽ
magnã habitãtib⁹ in regiõe vmbre mortis
lux orta est eis. Tunc symeon exclamãs di
xit. Glorificate dñm q: ego xp̃m natũ ĩfan⸗
tem in manib⁹ suscepi in tẽplo ꝛ cõpulsus a
sp̃ũ sancto dixi. Nunc dimitte seruũ tuũ dñe
ƀm verbũ tuũ in pace. Q: viderũt oculi mei
salutare tuũ. Quod pasti ante faciẽ oĩm po
puloꝝ. Lumen ad reuelationẽ gentiũ: ꝛ glo
riam plebis tue israel. Post hos surrexit Jo
hãnes baptista dicẽs. Ego sum iohes q̃ xp̃z
baptizaui ꝛ ante faciẽ ei⁹ pare vias ei⁹ pre⸗
iui quẽ digito demõstraui dicẽs. Ecce agnus
dei ecce q̃ tollit pctã mũdi. Et descẽdi nũciare
vob̃ q̃m ipse est q̃ ventur⁹ erat ad nos. Tũc sa
than princeps ꝛ dux mortis dixit ad inferũ
preparate suscipere iesum q̃ gloriat' se filium
dei esse ꝛ homo est timẽs mortẽ dic. Tristis
est aĩa mea vsq3 ad mortẽ. Respondit in⸗
ferus dicens. Se potens es tu qualis est hõ
ille iesus: q̃ timẽs mortẽ potentie tue aduer⸗
sat'. Naz si dicit se timere mortẽ capere te vult
et ve tibi in eternũ erit. cui sathan. Ego cum
tẽptaui ꝛ pplm̃ aduersus ipm̃ concitaui: iã lã⸗
ceam exacui: fel ꝛ acetũ miscui: lignũ crucis
preparaui: ꝛ in proximo est mors ei⁹ vt pdu⸗
cam ipm̃ ad te. cui infer⁹. Ipse ne est qui sus
citauit lazarũ quẽ tenebam? Cui sathã. Ip⸗
se est. Cui infer⁹. Cõiuro te p virtutes tuas
ꝛ meas ne perducas illum ad me. Ego eniz
cum audiui verbũ imperij eius cõtremuimus nec
lazarũ tenere potui. sed excutiens se vt aqui
la super omnẽ agilitatem saliens exijt a no⸗
bis. Cum autez hec loqueretur subito facta
est vox tonitrui dicens. Tollite portas prin⸗
cipes vestras: ꝛ eleuamini porte eternales ꝛ
introibit rex glorie. Ad hanc vocem cucurre
runt demones ꝛ ostia erea cum vectibus fer
reis clauserunt. Tũc dixit dauid. Nõne ego
prophetaui: dicens. Confiteantur domino
mĩe eius: ꝛ mirabilia eius filijs hominũ. q̃a
contriuit portas ereas ꝛ vectes ferreos ꝯfre
git. Facta est iterum vox magna dicẽs. Tol
lite portas principes vestras ꝛc. videns infe⸗
rus ꝙ bis exclamauerat. Quasi ignorãs di⸗
xit. Quis est iste rex glorie? Cui dauid. Do⸗
minus fortis ꝛ potens: dñs potẽs in prelio:
dñs virtutũ ipse est rex glorie. Statimq3 rex
glorie superuenit ꝛ eternas tenebras illustra
uit. Quẽ aspicientes impij ac tartaree legio
nes territi inquirere ceperunt dicentes. Un
de est iste tam fortis: tam terribilis: tã splen
didus: tam preclarus. Mundus ille qui no⸗
bis subditus fuit nũq̃ꝫ nobis talẽ mortuum
misit: nũq̃ꝫ inferis talia munera destinauit.
Quis est ergo iste q̃ sic intrepid⁹ fines no⸗
stros ĩgredit': ꝛ nõ solũ nostra supplicia nõ
veretur. Verũetiam ꝛ alios de vinculis nr̃is
absoluit? Ecce ipsi qui sub nostris suspirare
solebant tormentis: insultant nobis de perce
ptõe salutis: ꝛ nõ solũ nr̃a supplicia: nõ veret'
ſ; insuper nobis minãtur. Nunq̃ꝫ hic mortui
sic superbierũt: nec aliquando sic leti captiui
esse potuerunt. O princeps noster vt q̃d huc
istũ adducere voluisti? Perijt oĩs leticia tua
ꝛ in luctum cõuersa sunt gaudia tua: dum tu
xp̃m suspendis in ligno: ignoras quanta dã
na sustineas in inferno. Ecce ĩnumerabiles
sanctorum populi eius genibus prouoluti la
chrymabili voce dicebãt. Aduẽisti redẽptor
mũdi. Aduẽisti quẽ quottidie expectabam⁹
desiderantes: descendisti pro nobis ad infe⸗
ros noli nobis deesse cuz reuersus fueris ad
superos. Ascẽde dñe expoliato inferno: ꝛ au
ctore mortis suis vinculis irretito redde iaz
leticiam mundo. Succurre iam seuas extin⸗
guere penas ꝛ miserando resolue captiuos.
dum hic es iam absolue reos: cum descende⸗
ris defende tuos. Tunc dñs extendens ma⸗
num ꝛ tenens dexteram Ade dicit. Pax ti⸗
bi cum omnibus filijs tuis iustis meis. Et
ascendit domin⁹ ab inferis ꝛ omẽs sancti se
cuti sunt eum. Ideo Petrus damian⁹ in ser
mone presentis diei dicit. O omnipotens ĩ⸗
perator: bellator fortissime: victor egregie: di
gnissime triumphator: q̃ꝫ potenter hostẽ stra
uisti carcerem confregisti captiuos eduxisti
Et ecclesia cantat dicẽs. O vere hostia digna
per quam fracta sunt tartara: redẽpta plebe

captiuata: redit ad vite premia p̄s. cvi. Sedētes in tenebris ⁊ vmbra mortis: vinctos in mendicitate ⁊ ferro scʒ adduxit. Et Paul⁹ Ephe. iiij. Captiuam duxit captiuitatem Jō sancti patres in limbo existentes exierūt cito cum gaudio magno occurrentes ⁊ dicentes. Natione ergo nostri profectus tam immensus. Ego inquit xp̄us resurrexi: quia ego sum resurrectio ⁊ vita. Joh. xi. capi. Hic per gratiam in futuro p gloriam. Ad quā xp̄us hodie resurrexit viuēs cum deo patre in vnitate spūssancti. Amen.

Sermo. xlvij. de iudicio pestilētie ⁊ de causis eius.

Iudicia dei abiss⁹ mlta p̄s. xxxv. Ezechiel. xiiij. ca. dicit dn̄s. Si pestilentiam īmisero sup terram illā ⁊ effudero indignationem meam sup eam in sanguine: vt auferaʒ ex ea hoiem ⁊ iumentuʒ ⁊ Noe ⁊ Daniel et Job fuerint in medio eius. Viuo ego: dicit domin⁹ deus: quia filium et filiam nō liberabunt: sed ipsi iusticia sua liberabunt animas suas. A Super quo talem moueo q̄stionem. Utrum iudicium pestis maxime seueritatis possit repelli stante īmutabilitate diuine voluntatis. Ad istam questionem respōdent tres doctores veteris testamenti. Primus est Dauid p̄s. dicens. Quo modo miseretur pater filiorum: miser⁹ est dn̄s timentib⁹ se. qm̄ ipse cognuit figmētum nr̄m. Secūdus est Johel ij. ca. dicens. Cōuertimini ad dn̄m deum vestrū. qꝛ benignus ⁊ misericors est ⁊ prestabilis super malitia. Tertius est Ezech. xiiij. ca. dicēs. Qꝛ si quattuor iudicia pessima gladiū ⁊ famē ⁊ bestias malas ⁊ pestilentiā īmisero in ihrlm ⁊ interficiam de ea hoiem: ⁊ pecus tn̄ relinquetur in ea saluatio educentiū filios ⁊ filias. B Sciendū ꝙ iudiciū pestis est pessimū ꝑpter decem rationes. Primo ratione euitationis. Cum enim homo inuisibiliter vulneraꝝ a principio intrinseco vel extrinseco veneno: tā subtilitā penetratiuo: tanqꝫ repētine actōis ꝙ anteqꝫ medicina pareꝝ hō īterficiꝝ: ab oib⁹ euitaꝝ: si medici abhorrēt ad pestiferū accedere: medele et remedia nō paranꝝ: clerici timēt amici fugiunt: parētes raro visitant tanq̄ suspecti de morte. Scd̄o ratione repulsionis. Hic em̄ pestilens solus in lecto iacens: quos amat filios: parētes: amicos: sodales: ne ab ipso tā q̄ ab īimico vulnereꝝ oēs repellit. O mors pessima. O mors miserabilis. O xp̄e iudiciū dei pessimū: p qd̄ corpa miserabilr moriūtur p̄s. Mors pctōꝝ pessima. Tertio rōe dānationis. Infelices em̄ sic nō ꝯfitētur: nō cōicant: nō ꝯfortanꝝ diuinis verbis: nō adiuuātur orōnibus: pctōꝝ suoꝝ nō reminiscuntur acerrimo morbo vexantur: irremediabili languore premunꝝ. vn̄ infelicit dānanꝝ. Quarto rōne derelictōis. Domus em̄ remanēt vacue: ciuitates oppida: castra: ville deserūꝝ: ꝭm illō Hiere. iiij. Aspexi terrā ⁊ ecce vacua erat ⁊ nihil. et Math. xxiij. Relinq̄tur vobis domus vestra deserta. Quinto rōne dissipationis. Nā mercatores negocia nō exercēt artifices parū vel nihil lucranꝝ ⁊ q̄ lucro cōgregata sunt in medicinis expēdūtur vel sepulturis: ⁊ sic sil pereūt honores ⁊ opes. Sexto ratione vagationis. Quia propter iudicium mortifere pestis viri ⁊ mulieres patres ⁊ filij ⁊ peregrini vagi ⁊ profugi hinc inde fugiēdo discurrūt ⁊ pigrinando sua ⁊ se cōsumūt Gene. iiij. Uagus ⁊ profug⁹ eris super terram. Septimo ratione accelerationis. Quātum enim terribile est videre hodie hominē sanū ⁊ crastina die sepultum. Uidere floridam iuuentutē de sero in tripudijs iocis ⁊ solatijs: ⁊ de mane iacere in lecto cuʒ angustijs Seneca in tragedia dicit. Certo veniunt ordine parce nulli iusso cessare licet. Octauo ratione fatigationis. Quātum putas horribile est videre clericos ⁊ laicos: mane: meridie sero: ⁊ in nocte cum sacramētis ⁊ cruce anxios ⁊ fatigatos discurrere per ciuitatē ⁊ extra ciuitatem cōmunicando: inunguēdo sepeliēdo īfirmos mori ꝓpinquos: mortuos vt nō sit eis spacium comedendi aut quiescendi. Nono rōne locatōis: heu q̄ flebile ⁊ q̄ lachrymosū est videre patrē cum filio: matrē cū filia: virū cū vxore: fratrē cū fratre: sororē cum sorore locatos in eodē lectulo: sil mori: sil in eodē loculo portari ad sepulturā plura corpora iactari in eadē sepultura absqꝫ vllo ordine: absqꝫ officio sepeliri: vox nō sufficit narrare: aures stupent audire: mēs ipsa fatigaꝝ cogitare: oculi caligāt in lamētis: ora raucescūt clamorib⁹ ⁊ singultib⁹. p̄s. Formido mortis cecidit sup me. Decimo rōne alienatōis O stulticia hoim O demētia viroꝝ. O improuida pplexitas cōmorantiū: si flumen crescere: tores currerēt ad ꝓuidendū ne terra submergereꝝ. Si accēdereꝝ ignis: oēs currerent ad extinguendū ne dom⁹ comburerētur. Si armati manu circundarent inimici ciuitateʒ

oēs se pararēt ad bellū ne ciuitas subiugare
tur: ⁊ ecce cū ciuitas aliqua circūdat̄ viris pe
stilentie. Cum ciuitas succēdit̄ igne furoris
dei nemo ꝓuidet de remedio oportuno: ſ3 tan
q̄ȝ alienati a sensu ⁊ mente fugā iprudentez
cogitāt dicentes. Cū videro alios morientes
ego fugiā alteri⁹ dolore ⁊ ꝓprio timore per
territ⁹. O miser O stulte. Tu eñ nescis an
mors alteri⁹ debeat te cōcitare ad fugam: tan
tua mors aliū commoueat ad fugā. O iprouide:
ecce q̄ȝ insipiēter cogitas. Dicis eñ hau
sto veneno fugiā venef. cū: ignē gerens in si
nu: ignē fugiā. astrict⁹ vinculis mortis mor
tem aufugiā. ꝓpriū lectū dimittā: in aliena
domo me recipiam: in alieno sepulchro sepe
liar: alioꝶ manib⁹ cōtrectabor. O gens abs
q̄ȝ prudētia ⁊ absq̄ȝ ꝯsilio. Utinā saperēt ⁊ i
telligerent ac nouissima ꝓuiderent. Ecce q̄
crudele q̄ȝ flebile est iudicium pestis qḋ tñ
nō est oīno necessarium. Sicut ⁊ mors Eze
chie regis iuda nō fuit adeo necessaria qn̄ de
us aliter disposuerit. Etiā subuersio ciuitatis
niniue q̄b⁹ de⁹ pepercit: visa eoꝶ penitētia: vt
patet Esa. xxxviij Et Jone iiij Si aūt nolu
erim⁹ cōuerti: tūc iminēt nobis iudicia pessi
ma pestis: ꝓpterea dicit verbū propositū. Iu
dicia dei abissus multa: in q̄ notant̄ quattuor
flores. C

Primus flos Judicium

pestis qḋ de⁹ nobis cōminat̄ ꝑ causas reue
lantes nobis significat̄. Pȝ ꝑ illḋ amos. iij.
Si fuerit malū in ciuitate qḋ dñs nō fecerit
Qꝛ nō faciet dñs de⁹ v̄bū nisi reuelauerit se
cretū suū ad seruos suos ꝓphas. Sciendū
q̄ decē sunt cause idicatiue pestis. Prima est
ꝓpha dei. volēs eñ de⁹ reuelare alicui secre
ta sua. primo erigit mētē eius sup̄ rōem per
reuelationē occultam ⁊ sic dat intelligentiā
remouēdo velamē obscuritatis ⁊ ignorātie:
sicut dictū fuit Ezech. ij. ca. Fili hoīs sta sup
pedes tuos ⁊ loq̄r tecū. Et ingressus ē in me
spūs ⁊ statuit me sup pedes meos ⁊ audiui
loquentē ad me. s. secreta dei. Reuelat̄ igit̄ a
deo futuris secretis ꝑ spūsctm̄ alicui ꝓphe
dat̄ sibi familiaritas loquēdi: reuelādi certis ad
vtilitatē. Mat. x. Nō eñ vos estis qui loqui
mini: ſ3 spūs patris vr̄i q̄ loquit̄ in vob. ⁊ Hie
re. xxvi. dr̄. In v̄itate misit me dñs ad vos:
vt loq̄rer in aures vr̄as oīa v̄ba hec. Sicut
aūt in diuina p̄sciā nō cadit aliqḋ falsū: sic nec
in ꝓphetica reuelatōe. Unde sic eueniēt futu
ra quēadmodū a ꝓpha p̄nūciant̄. Sȝ triplex

est ꝓphia. s. p̄destinatōis qñ ꝓphetant̄ ali
qua p̄uisa in seipsis: vt est illa ꝓphetia Esa.
vij Ecce v̄go ꝯcipiet ⁊ pariet filiū. Et talia ꝓ
phetata oīno euenire necē ē. Secḋ ē ꝓphetia
cōminatōis in malū: vt est illa ꝓphia Esa y.
xxxviij. Dispone domui tue: qꝛ morieris ⁊ nō
viues. i. talis est dispositio tui corporis s̄c̄d̄m cās
q̄ morieris s̄m corp⁹ ⁊ nō viues in filio nec
in semine tuo: qꝛ nō hēbis filiū. Et qꝛ illa ꝓ
phetant̄ ꝑ vt sūt futura in suis cāis natura
lib⁹ corpalit̄ vel spūalit̄: ideo illa nō ē necesse
euenire: eo q̄ cāe p̄nt remoueri: ⁊ silr̄ effect⁹
ab eis dependētes p̄nt ipediri. Tertiḋ est ꝓ
phetia ꝓmissionis qñ p̄dicat̄ aliqḋ bonū fu
turū. vñ qꝛ idē Ezechias corde contrito fleuit
fletu magno q̄ remouit culpā q̄ est cā pene: re
mota fuit etiā dispositio corporis ad mortez
Uñ superuixit qndecim ānis ⁊ genuit filium
quē vidit in decimoq̄rto anno antequā more
ret̄. Uñ deus qui nō mutat ꝯsiliū mutat de
cretū: qꝛ pepcit ei remouendo penā qñ ille re
mouit cām. s. culpam agendo penitentiam.
Ad ꝓpositū cū de⁹ iustus iudex nulli inferat
penā sine culpa: si deus cuiq̄ȝ predixit pestem
futurā cōminat̄ nobis ꝓpter pctā que intra
nos regnāt. Scḋa causa indicatiua pestis ē
angel⁹. Que eñ a deo sunt ordiata sūt. Ro.
xiij. Est aūt hic ordo diuinit⁹ institut⁹: vt sic
vnū mēbrū corporis mouetur ꝑ aliud: ⁊ oīa
mēbra mouent̄ per aīam: sic etiā deus illumi
nat vnū hoīez ꝑ aliū sic discipulū per magim
⁊ ppl'm per ꝓpham: ⁊ ꝓphaȝ ꝑ angelū quē
admodū illuminat orbē terrarū ꝑ stellas et
stellas ꝑ solem Hec aūt illuminatō anglica
est nō solū reuelatio de agēdis a nobis: ſ3 etiā
de futuris euenīēdis nobis. Int̄ q̄ futura est
iudiciū pestis sicut reuelatum fuit per ange
lum ad Gad ꝓphetam: ⁊ per ipsum ad Da
uid iudicium pestis. secūdi Regū xxiiij. ca.
Tertia causa indicatiua pestis est demō. Nā
diabolus potest reuelare futura tripliciter.
primo diuina inspiratione: quia licet sit ma
lus per culpam tamen deus cum sit sūme bo
nus et ex malis sciat elicere bona vtitur ma
lo spiritu ad bonum: et sic vsus fuit cayphe
ad ꝓphetandū de xp̄o morituro Joh. xi. ca.
Etiā demō suggessit balaā incātatori ⁊ ma
go ad predicendā natiuitatem xp̄i cū dixit.
Orietur stella ex Jacob ⁊c. Numeri. xxiiij.
Secundo angelica reuelatione: qꝛ sicut an
gelus videt in deo vt illuminet mētes iustoꝶ
ad p̄nūciandū futura i v̄itate sic p̄cepto dei
reuelat secreta futura demōib⁹ ⁊ deōnes hoīb⁹

et maxime peccatoribus .s. demoniacis vel arrepticijs. Tertio naturali cognitione: put suo lumine naturali clarius agnoscit futuros euentus in suis causis quam astrologi vel phi. et sic gentilibus suis cultoribus demones reuelabant multa futura .s. bella fames pestilentias aut deo inspirante: aut angelo reuelante: aut ipso demone in suis causis naturalibus futuros effectus puidente: aut ipomet auctore malorum mala pcurante 7c. Quarta causa indicatiua pestis est astrologus. Hec enim corpora inferiora reguntur per corpora celestia superiora quae sicut sunt cause generationis et corruptionis et alterationis corporum inferiorum. ita secundum varias planetarum coniunctiones possunt causare diuersas egritudines in diuersis animalibus. Unde sicut astrologus perfectus potest in ipsis corporibus celestibus cognoscere et predicere effectus generales: puta humiditates: inundationes aquarum: estates intense calidas: frigora excessiua: tempestates: eclipses solis et lune: terremotus 7c. ita potest in eisdem corporibus celestibus tanquam in causis naturalibus cognoscere et predicere effectus particulares pertinentes singulariter ad vnam patriam: ad vnam domum: ad vnam psonam: ad vnam speciem rerum corporalium. et sic aliquando predicunt abundantiam vel penuriam frumenti: vini: fructuum: mortalitatem animalium: auium. in hac vel in illa specie: et pestilentias in ciuitatibus 7c. Quinta causa indicatiua pestis est phs naturalis qui considerat motus animalium et garritus auium qui sunt effectus virium carum que influunt quosdam instinctus quibus animalia mouentur in motu nature. hic autem instinctus causatur quandoque ex planetis celestibus quandoque ex aeris continentis imutatione que mouent animalia ad diuersos effectus pnunciandos. Phs naturalis per motum istorum animalium percipit et prenunciat futuros euentus: quia anima sensitiua istorum animalium subiacet influentie corporum celestium et dispositioni elementorum continentium. Unde vides animalia consueta habitare in cauernis terre vt serpentes et drachones inde abscedere et volare in aerem vel aliam regionem migrare: coniecturat quod terra sit corrupta ex commixtione vaporum per aliquam putrefactionem vel saltem presumit quod regio illa sit particulariter infecta. Si vero aues et animalia relinquunt planicies et querunt montes: vel fugiunt montes et habitant in planicie aut ab aere descendunt ad terram seu de terra ascendunt ad aerem per signa horum motuum cognoscit phs quod loca ab animalibus derelicta sunt infecta: et sic habitantes in regionibus illis disponuntur ad pestem. Et quia isti motus causantur a primo motore .s. deo: ideo instruimur huiusmodi loca debere

Sexta causa est fatuus. homo enim quanto minus participat de ratione tanto magis subijcitur constellationi stellarum a quibus causantur sepe propter varias coniunctiones diuersarum specierum pestilentie: quas instinctu quodam per motum ymaginationis prenunciant fatui verbis vel gestibus et istas cognoscunt sapientes 7c.

Septima causa indicatiua pestis est puer quia minus ratione viget: ideo a causis celestibus a quibus ymaginatio et fantasia eius immutatur ad gestus verba et motus commouetur. vnde futuri euentus cognoscuntur. Cum enim magister Iohannes de durachio ordinis nostri predicatorum audiuisset quod ferrarie et padue pueri ibant per ciuitatem bini et bini in modum processionis modo suo cantantes exequias mortuorum: et inde accipiebant vexilla circuiendo muros ciuitatis bellando contra inuicem magnis clamoribus. Ulterius hostiatim pergebant mendicando panem more fratrum et aliorum mendicantium predictus magister suspirando dixit Iste due ciuitates simul patientur tria magna infortunia .s. famem: guerram: et pestem. Eodem anno iste ciuitates habuerunt guerram cum venetis: et alia duo 7c. Octaua causa indicatiua est somnians: nam somnia a principio causantur extrinseco: quandoque ab aere: quandoque a celesti corpore: ex quibus alique ymaginationes et fantasie in dormiente formantur conformes dispositionibus aeris vel corporum celestium: quandoque a deo qui ait numeri .xij. Si quis fuerit inter vos propheta domini in visione apparebo ei: vel per somnium loquar ad eum: et sic Joseph prenunciauit se adorandum a patre et matre et a fratribus Gen. xxxvij. Et famem septem annis futuram Gen. xli. Nona causa indicatiua pestis est moriens: nam vt dicit Augusti. xij. super Gene. ad litteram. Anime humane secundum quod a sensibus corporis abstrahitur competit futura preuidere. Quia anima humana quando abstrahitur a corporalibus est aptior ad percipiendum subtiles motus qui ex impressionibus causarum naturalium in humana ymaginatione relinquuntur: a quibus percipiendis impeditur circa sensibilia occupata. Cum autem in morte sit maxime a sensibilibus expedita cum appropinquat morti agnoscit quedam futura subtilitate sue nature vel revelatione angelica. Unde morientes ex peste: quosdam vocant vt sequantur vel multos predicunt morituros qui omnes cito moriuntur. Decima causa indicatiua pestis est medicus: de quo dicitur Eccl. xxxviij. Honora medicum propter necessitatem

ficatem. Etenī illū creauit altissim⁹. A deo
est enī oīs medela. qm̄ altissimus creauit
de terra medicinā. Medicus ei ɔsiderat tem
poꝝ qualitates nō procedere ꝫm cōsuetum
ꝛ naturalē cursum. s. quia est nimia siccitas
in autūno: nimia humiditas in vere: nimia
frigiditas in hyeme: nimia caliditas in esta
te. ꝛ tp̄e quo debet esse caliditas est nimium
frigus ꝛc. Etiā nutrimēta corpoꝝ sūt magis
apta ad putrefactōnē. ꝛ sunt generatiua ma
lorum humoꝝ. Insup hoīes potant aquas
corruptis vaporibus infectas: ꝛ replenꝫ hu
miditatib⁹ opilatiuis vel apt̄ ad corruptōēꝫ
nimio vsu fructuū holerū: pisciū: ꝛ carniū infe
ctarum p̄cipue qm̄ pestis est in illis aīalibus
Preterea quia fames fuit in patria p̄sumit
malū regimen in alendis corpibus ꝛ nimia
carētia ciboꝝ tempe famis. vel nimia reple
tione supueniēte abūdātia. Ampli⁹ ɔcurtaꝫ
si tp̄e guerre fuerint hoīes inordinate occu
pari in laboribus ꝛ vigiliis. adhuc si multa
corpa hoīm aut animaliū insepulta reman
serūt sup terrā aerem suo fetore inficiendo.
Item si abundāt iste infirmitates. scꝫ tersia
varioli bugones dissintherie casus inopina
ti hoīm decedētiū morte repētina. Itē vō q̄
bus vētis aer regionis agitaꝫ an ipsi transe
ant p loca corrupta ꝛ infecta. demū si viri pe
stilentici ɔuersanꝫ i sua regiōe vl' si hoīes re
gionis sue ɔuersanꝫ cū viris pestilētiatis vel
in patria pestilentiata ɔstellatiōe syderum
aut aeris infectōne. Et sic pꝫ p̄m⁹ flos D

Secūdus flos est iste. Di

uina iustitia iniuste blasphemaꝫ: si cāe idu
ctiue pestis cognoscanꝫ q̄bus pp̄ls flagella
tur pꝫ p̄mi Reg. ij. Dn̄s mortificat ꝛ viuifi
cat: deducit ad inferos ꝛ reducit. ꝛ Deutero.
xxxij. Ego occidā ꝛ ego viuere faciā: pcutiā
et ego sanabo: ꝛ nō est q̄ de manu mea pos
sit eruere. Sciendū q̄ cause inductiue pestis
sunt septē in genere: vt patebit. Prima cau
sa inductiua pestis est deus. qui lꝫ nō sit cau
sa culpe. Ioh. p̄mo. Sine ip̄o factū est nihil
id est peccm̄ ꝫm Aug. Est tn̄ causa pene ꝫm
illō Esa. xlv. Ego dn̄s ꝛ nō est alter formās
lucem ꝛ creans tenebras: faciēs pacē ꝛ cre
ans malū. s. pene: inter que mala pene est pe
stis. Quā immittit deus pp̄ter multa. Primo
ad ostendendū suā omnipotentiā dū se fa
ctorem ꝛ rectorē nō solū inuisibiliū spirituū
sed etiā visibiliū corpoꝝ manifestat cōtinue
ɔseruādo sp̄ēm humanā in tanta strage tot
pestilentiarū ne deficiat: sicut in peste diluuij
cōseruauit octo hoīes ex q̄bus ppagatum ꝛ
multiplicatū est genus humanuꝫ. ꝛ in peste
ignis sup sodomā ɔseruauit loth cū duab⁹
filiabus ne periret semen humanū. Secūdo
ad ostendendā suā clementiaꝫ dū nō oēs
hoīes intereūt vt merenꝫ sed multos p̄seruat
sicut in peste egypti in qua nō interemit nisi
p̄mogenita. ps. Percussit oē p̄mogenitū
in terra egypti p̄mitias oīs laboris eorum.
Tertio ad ostendendā suā sapiam qua scit
ex malis bona elicere dū tp̄e pestis multi p̄
timore cōuertunꝫ q̄ sine peste p̄sumptuosa
audacia sine pnīa damnarenꝫ. Et duꝫ multi
iusti in peste purganꝫ hinc transeūdo coro
nandi in celo q̄ sine peste descenderēt cruciā
di in purgatorio. Quarto ad ostendēdā suā
miam dū innocētes pueri a deo per pestē de
sinu matrū auferunꝫ ne pricipes ꝛ imitato
res p̄ne malicie efficianꝫ. Ipsi vō p̄ces pec
catores diuinā implorātes miam benigne
ab ip̄o deo exaudiunꝫ. Secūda cā inductiua
pestis ē angelus nō tā q̄ diuine iustitie exe
cutor: sed diuinā voluntatē āgel' mal' itimā
do. Unde sp̄us malignus tn̄ potest ɔ nos
q̄tum habet ab angelo. Angelus vō dat po
testateꝫ sp̄ui malo seuiēdi in nos tribus mo
dis. Primo pmittēdo: qm̄ sicut diabolus ni
hil pōt supra facultatē sue nature ita nō oīa
potest ad que vtus sue nature se extēdit. vn̄
cum nō pmittiꝫ agere ꝫm suā maliciā diciꝫ
ligari. Cum aūt pmittiꝫ aliqua agere d̄: sol
ui: vt innuiꝫ Apoc. xx. Qn̄ itaq̄ nō pmitti
tur ꝫm causas naturales sibi notas induce
cere pestem sic diciꝫ ligari. Qn̄ autē pmittiꝫ
d̄: solui. Scd̄o reuelādo. Nam angelus mul
ta de diuinis mysteriis reuelat demonib⁹ cū
diuina iustitia exigit vt p demones aliqua
fiant ad punitionē maloꝝ vel ad exercitium
bonoꝝ sicut in rebus humanis assessores iu
dicis reuelant tortoribus eius sniam. Nam
quidā angeli dicunꝫ potestates quoꝝ ditiōi
vtutes aduerse subiecte sūt. eo q̄ q̄diu mū
dus durat angeli angelis: hoīes hominib⁹:
demones demonibus presunt. vt dicit glo.
sup illud. ij. ad Corinth. xij. Nōne eodē sp̄u
ambulauimus: multo magis sp̄us vite deb
tor atq̄ rectōr dyabolus regiꝫ p sp̄m vite rō
nalem purum ꝛ iustum. Tertio p̄cipiendo.
Nam quo ad vltimā executionē angel⁹ non
adducit iudicia dei pessima: sed demon ꝫm
illud Ezech. xxx. Dissipabo terrā ꝛ plenitudi
nem eius in manibus alienoꝝ. i. demonum

et ps. Misit eos i iraz indignatiōis sue indi
gnationē ꝛ iraz ꝛ tribulationē. Immissionū
p angelos malos angelus bon⁹ est cā indu
ctiua p̄cipiēdo. vñ Act. vij. inqt Stephan⁹.
Hūc ꝗ. s. moysen deus p̄ncipē ꝛ redēptorez
misit in manu angeli q̄ appuit illi in rubo: hͨ
eduxit illos faciēs signa ꝛ pdigia magna in
egypto ꝛ in mari rubro ꝛ in deserto q̄dragīta
annis. In q̄bus signis legunt̄ multa iudicia
dei pessima: p̄cipue pestis p̄mogenitoꝝ egy
pti que fuerit ab angelo p̄cipiēte demoni. Et ĩ
ij. Reg. xxiiij. habet̄ ꝙ dñs p̄cepit p āgelū
dyabolo cedēti p̄plm peste triduana ꝙ vlte
rius nō pcederet. Duo ei erant angeli cedē
tes. vnus malus q̄ sedebat p̄plm. s. demon:
alius bonus q̄ loquebat̄ in psona dei ꝛ pre
cipiebat malo angelo vt cederet p̄plm vel et
vt desisteret. Tertia cā inductiua pestis ē de
mon nō ɔtētus cruciare aīas in inferno nisi
etiā torqueat hoīes in hac vita: velox ad per
ficiendū que sue facultati pmittunt̄ vel pre
cipiunt̄ sibi a deo p angelū bonū q̄ q̄nq3 pre
cepit quosdā feriri peste ꝛ quosdā nō: s; salua
ri. vnde Exo. xij. Egyptij peste moriebantur
hebrei aūt a peste p̄seruabant̄. Non ei potest
demon seuire in hoīem nisi q̄tum sibi pmit
tit̄: vt p; de Job. i. c. Cū aūt dyabolus habe
at cognitionē naturalē motus celestiū cor
porum ꝛ seminū naturaliū q̄bus mūdus est
plenus. ꝛ cum nouerit actiua ꝛ passiua inui
cem applicare ita vt subito intētus per eum
sequat̄ effectus. p; ꝙ ranas ꝛ cinipbes tāq̄
executor diuie iustitie iussu ꝛ pmissiōe boni
angeli pcreauerit ad flagellationē egyptio
rum. etiā pestem p̄mogenitoꝝ egypti q̄ non
fuit a celo naturalr̄ nec ab aere cōiter īfecto
cum illa mors fuerit tam cito secuta nec teti
gerit quēq̄ ex hebreis: nec vulnerauit egyp
tios pter p̄mogenita. Multiplr̄ eñi dyabo
lus causat pestem. q̄nq3 v̄tutē seminalē infi
ciendo. q̄nq3 bestias venenosas de loc ꝛ ca
uernis suis vt aerem inficiāt educēdo. q̄nq3
elemēta vt ꝑ̄ aerem ꝛ aquā agitando ꝛ
cōtaminādo: quia mouēdo aerem causando
ventū partes aeris infectas impellit de loco
ad locum: et sic p contagionē aer sanus in
ficit̄ quo homines disponunt̄ ad pestē. q̄nq3
spūs ꝛ humores cōmouēdo ꝛ actū potentie
nutritiue sensitiue ꝛ appetitiue immutando
ex qua immutatione homines infūmant̄ ꝛ
intrinsecus humores corrūpunt̄ a quib⁹ ele
uant̄ vapores venēnosi ad membra vitalia:
vnde homines peste moriunt̄. q̄nq3 ad pec

catum inducēdo quo nouit deuz grauissime
irasci ꝛc. Quarta causa inductiua pestis est
celum cum suis corporibus. Creaturis eniz
naturalibus sic3 dicit deus vt nō solū3 mo
ueat eas ad actus naturales sed etiā largit̄
eis formas ꝛ v̄tutes quasdā q̄ sunt p̄ncipia
actuū vt s̄m seip̄as inclinent̄ ad hm̄ōi mot⁹
ꝛ sic motus q̄bus a deo mouent̄ fiunt crea
turis generales ꝛ faciles. Unde corp⁹ sic dis
positum a deo p angelū: mouē corporis s̄m
ꝙ est actu agit in aliud corpus s̄m ꝙ est in
potētia. Scd̄3 ꝙ Dyonisius dicit ꝙ lumē so
lis ad corpoꝝ generatiōes cōfert ꝛ ad vitaȝ
mouet nutrit ꝛ auget pficit mundat ꝛ reno
uat. Si aūt alia corpa inferiora mouent̄ per
corpora supiora ab angelis mota: nō debēt
corpora humana talibus influētijs priuari.
ꝛ sic corpa humana subiacēt celestibus mo
tibus s̄m illud Aug li. x. de ciui. dei. Nō vsq3
q̄q3 absurde dici pōt ad solas corpoꝝ diffe
rentias afflatus quosdā valere sydereos. et
dicit ꝙ alij ꝛ alij planete diuersas cōplexio
nes ꝛ habitus ꝛ dispositiōes ɔstituūt. Sicut
ꝗ corpa humana p singulares influētias sy
deruȝ disponunt̄: ita p diuersas ꝛ varias pla
netarum cōiūctiōes in diuersis domibus et
signis diuersimode alterant̄. vnde fiunt con
iūctiones causantes abūdantiā tritici: vini:
ꝛ alioꝝ seminū: vel penuriā mortē aīalium:
discordias hoīm ꝛ mortē: aut etiā pestilen
tiam vt satis deducūt astrologi vt dictū est.
Quinta cā inductiua pestis sunt elemēta ꝛ
p̄cipue aer q̄ potest infici multiplr̄. Primo
q: tpe estatis subtiliat̄ ab intensa estatis ca
liditate ex qua fit aptior ad recipiendum im
pressionē a corpibus celestibus ꝛ a vaporib⁹
ꝛ fumis a terra ꝛ ab aqua eleuatis ꝛ secū cō
mixtis. Et si tales vapores in aere existētes
putrescūt. tunc totum aggregatū ex ipsis et
aere putrescit. ideo homines magis morīūt
de peste in fine estatis q̄ in p̄ncipio: q: cali
ditas estiualis exsiccando ꝛ resoluēdo vapo
res p̄dictos phibet putrefactionē. Tempore
v̄o autūni remittit̄ caliditas ꝛ siccitas. vñ
ipsi vapores aggregant̄ ꝛ putrescūt. ideo tpe
autūni magis viget pestilētia. Scd̄o q̄a aer
q̄nq3 efficit̄ rabiosus s̄m aliquā vel aliquas
de p̄mis qualitatibus que q̄nq3 sunt ita intē
se ꝙ pdunt̄ semina ꝛ fructus: impediunt̄ ge
nerationes: egrotant hoīes diuersis egritu
dinibus. Tertio q: in aere fit pmixtio vapo
rum corruptoꝝ ad aliquas ptes eius ꝛ pau
latim totū aggregatū corrūpit̄, etiam fit pe

stilentia eo φ aer sic infectus agit in corpa ad pestem indisposita disponēdo ea: que iaʒ disposita corrūpit. pͤsertim qñ hō ꝯtrerit longam morā in aere corrupto cū continue plꝰ relinquat de sui malitia in humano corpore. Quarto qꝛ in aere fiūt multe dispōnes ꝛ impressiōes a causis vl'ibus que ꝓueniūt ex formis ꝛ ymaginibus: ꝛ ita putrescūt aq̄ ꝛ fiūt putredines in visceribus terre qbus aqua et terra euapor ātibꝰ aer putrefit ꝑcise ex eclipsi solis ꝛ lune ex cōiunctiōe planetarū .s. saturni ꝛ martis in domo vite. Quīto qꝛ aer corrumpit ab aqua ꝛ terra qñ fiūt terremotus ꝛ apiunt cauerne ꝛ exhalāt vapores fetidi. Sexto qꝛ exurgant vapores ab aqua in qua immersa fuerint corrumpētia vt linū campi seu arbores malarū complexionū: vt nuces ꝛ corpora hoīm mortuoꝝ ꝛ animalium: aut flatus animaliū venenosoꝝ sicut drachonū. Septimo aer corrumpit ab aere infecto per vētos flantes: quēadmodū narrat orosius libro qnto φ per totā africam tanta fuit multitudo locustarū φ n̄ solū oēm spēm frugūʒ abstulit sed et herbas oēs cum pte radicuʒ folia etiā arboꝝ cum teneritudine ramoruʒ consumpsit. subito aūt rapte a vēto in mari affricano simul fuerūt submerse. cum auteʒ fluctus maris immēsos aceruos earum ad terram ꝓpulisset ꝛ ille putrescerēt pestiferuʒ odorem exalauerūt. vnde aīalium maxima pestilentia secuta est: que putrefacta sup terraʒ cadauera corrupta infectionē auxerēt ex quo fcā est hoīm tāta lues vt sola numidia vbi regnabat rex massinissa octingēta milia hoīm circa vo maritimā que cartaginensi ꝛ vticensi littori adiacet plus φ ducēta milia ꝑierūt. ꝛ sic in aliis regionibus adiacēntibus. Sexta cā inductiua pestia est homo qui est sibi pͥncipalr cā putrefactionis ꝛ mortis: ꝛ hꝰ multiplr. Primo homo disponit seipsum ad suscipiendū impssionē pestilentialē qꝛ n̄ vtitur euacuatiōe a supfluis humiditatibꝰ: aut vtit humidis vel opilātibus vl' balneo aque dulcis ꝛ calide que humectat corpus: ꝛ aperit poros cutis ꝛ calefacit nimis. vñ si nimij humores ꝛ supfluitates nō resoluunt opilationes inducūt ꝛ reddūt corpa q̄litatibꝰ putridis siliā: aut vtit nimio coitu vel nimio labore. Scdō homo infectus suo anhelitu est sufficiēs inficere maximā multitudinē nō solum viuens sed etiā moriens dū emittit spirando ꝛ expirādo aerem vaporibus venenosis mixtuʒ: immo postφ sepultus est reliqe sue infectionis remanēt in camera vestibꝰ ꝛ lectisternijs qbus vtētes moriunt peste. pꝫ de magro frācisco de forliuio ordinis minoꝝ q̄ vadens bononiam moratus fuit in camera cuiusdā fratris mortui de peste p plures mēses subito infectus fuit ꝛ mortuus. patet de quodā sclauone q̄ in naui mortuꝰ fuit peste in quadā sclauia q̄ cū venetijs delata vēdita fuisset infecit ementē ꝛ p ipm tota ciuitas venetiarū infecta fuit. Pꝫ de fratre ābhonio de gazo ordinis nr̄i ꝑdicatoꝝ q̄ induens se quādā vestē cuiusdā infecti mortui p annuʒ añ fuit infectus ꝛ mortuꝰ de peste bononie cū ciuitas eēt valde sana ꝛ nemo aliꝰ mortuꝰ fuit de peste ibidē. Tertio hō iniquꝰ ꝛ ipiꝰ ꝓcurat ciuitatē sanā inficere ꝛ peste dissipare aduocādo arte magica demones q̄ veniētes p loca infecta cuʒ magno impulsu aeris ab eis ꝯcitati inficiūt regiōeʒ sanā. Quarto hō ꝯficit cibaria ꝛ potagia infectiua ꝛ mortifera p que multi moriant. Uñ narrat titꝰ liuius lib. viij. de origine vrbis φ cū rome maiores ciuitatis morbo ꝯsili morerent: ancilla q̄daʒ fabio maximo edili ꝓmissa sibi ꝑus impunitate cām indicauit dicēs matronas venena coquere qd̄ ita fore inuētū est. Uñ fꝫ Ualerium centū viginti dānate fuerūt lꝫ alij dicāt mltō plures. ¶ Septima cā inductiua pestis est pctm̄. Sūt aūt numero triginta pctā q̄ inducūt pestē in mundo. Primū est pctm̄ originale de quo dr̄ Ro. v. Per vnū hoiem pctm̄ intrauit in hūc mūdū ꝛ p pctm̄ mors. Nā sicut remouēs colūnā p accñs remouet lapidē sibi supꝑositū. sic ille q̄ est causa perditionis colūne originalis iustitie est causa ꝑuētōis vite ꝛ sanitat q̄ conseruabant in homine p originalē iustitiā sed quia peccatum pͥmi hominis fuit causa ꝑditionis originalis iustitie. ideo decidit ipe cū tota sua posteritate in infirmitates ꝛ mortē īeuitabilē. vñ oēs subijcimur morti. eo φ sic dictū fuit p oibus Geñ. iij. Puluis es ꝛ in puluerē reuerteris. Ex quo peccato orta est pestis ꝛ alia iudicia pessima. Secunduʒ est peccatū luxurie ꝯtra quod deus ordinauit sacramentū mr̄imonij cuiꝰ sunt tria bona. s. sacrm̄ fides et proles. Cōtra sacrm̄ peccāt cōcubinarij publice tenentes siue occulte siue ad liberos suscipiendos siue nō. Peccāt ēt sacrilegi sicut clerici mulieribus copulati. ꝛ layci xp̄i sponsas polluentes: siue in sacris ordinibus constituti religiosas cōmaculantes. Contra fideʒ matrimonij peccant adulteri siue occulte siue

publice sicut dauid cum bersabee.ij. Regū xi. Contra prolem peccant sodomite q̄ nocte natiuitatis dn̄i peste extincti sūt. vt dicit btūs Hiero. Peccant abutētes vasculo xto rum sicut her fecit cū thamar qui peste mortuus est ꝓ ꝑ ipam. Gen̄.xxxviij. Peccant semen fundētes in terram: sicut onan qui fulmine interijt. Gen̄ xxxviij. Tertiū pctm̄ est sacrilegiū.s. in eccl̄ias in ꝑsonas ecclesiasticas supponēdo eas angarijs ꝛ grauaminibus impositionibus ꝛ collectis: ꝛ vbi laic⁹ soluit parum eccl̄ia soluit multū diues soluit q̄si nihil ꝛ paup quasi totum. ideo inq̄t dn̄s Esa. iij. Uos em̄ depasti estis vineā meā et rapina pauperū in domo vestra q̄ attraxistis ꝑp̄l'z meū ꝛ facies pauperū cōmolitis dicit dn̄s exercituū. ꝛ p isto pctō ecce pnā. Ezech. v.c. Uiuo ego dicit dn̄s ꝑ eo q̄ scm̄ meū violasti in oībus effusionibus tuis. ego quoq̄ te confringā ꝛ nō parcet oculus meus ꝛ non miserebor: tertia pars tui peste morief ꝛ fame consumef in medio tui. ꝛ tertia pars tui gladio cadet in circuitu tuo. tertiā xo partē tuā in oēz ventū dispergā: ꝛ immittā in vos famē ꝛ bestias pessimas vsq̄ ad ītemitiōez et pestilētia ꝛ sanguis trāsibūt p te. Quartū pctm̄ est transgressio festiuitatū. vult em̄ de⁹ celebrari ꝛ obseruari festitates. Exo.xx. Memēto vt diē sabbati sanctifices. nō obseruātibus aūt festiuitates cōminaf deus flagellū pestis. Deut.xxviij. Adiūgat tibi dn̄s pestilētiam donec ꝯsumat te de terra. Percutiet te dn̄s egestate febre ꝛ frigore ardore ꝛ estu aere corrupto ac rubigine ꝛ ꝓsequaf donec pereas. Quintū pctm̄ est symonia p quā diuina dona ꝛ spūalia nō nisi p̄cio aut p̄ce dispensanf beneficia p̄cib⁹ amicoꝝ mag̃ q̄ suffragio meritoꝝ acqrunf ꝛ q̄titate pecuniarū magis q̄ salute aīarū cōferunf. Surgūt indocti ꝛ rapiūt ecclesiastica culmina. docti vero cū suis doctrinis demergunf in yma: vitiosi honoranf: ꝟtuosi suppeditanf. ꝓpterea dic̄ dn̄s Ezech.vi. Hec dicit dn̄s deus. Percute manū tuā ꝛ allide pedē tuū ꝛ dic heu heu heu ad oēs abhoīationes maloꝝ domus israel q̄ gladio: fame: peste ruituri sunt: ꝛ complebo indignationē meā in eis. Sextū peccatū est ydolatria p quā hoīes ꝛ mulieres deo terga ꝟtūt ꝛ facies ad sidera ꝛ ad alias mūdi creaturas p supstitiosas cerimonias. ꝛ qd̄ deteri⁹ est p laicos ꝛ clericos ac religiosas personas diuina ꝛ spūalia sacramenta pessimo abusu dyabolo offerunf. ꝓut ip̄e dyabolus artem magicā ꝛ incantatoriam hominibus tradidit ꝛ maleficā maleficis mulieribus q̄bus xp̄ianitas ita repleta est vt quasi nemo reperiaf qui nō publice vel occulte agendo vel cōsentiēdo sit pollutus. ideo d̄r Leuitici xxvi. Ego dn̄s deus vester. Non facietis vobis ydolū ꝛ sculptile nec titulos erigetꝭ: nec insignem lapidē ponetis in terra vestra: vt adoretis eū. Et si nolueritis accipe disciplinaz sed ambulaueritis ex aduerso mihi: ego quoq̄ aduersus vos incedā ꝛ ꝑcutiam vos septies ꝓpter pctā vestra: inducāq̄ sup vos gladium vltorē federis mei. Cūq̄ ꝯfugeritis in vrbes immittā pestilentiā in medio vestri intantū vt vrbes vestras redigā in solitudinem ꝛ deserta faciā sanctuaria vestra nec recipiam vltra odorē suauissimū disperdamq̄ terram vr̄am ꝛc. Septimū est inhonoratio parentū. vnde eccl.iij. d̄r. Honora p̄rem tuū et superueniat tibi benedictio a deo ꝛ benedictio illius in nouissimo manet. Benedictio p̄ris firmat domū filioꝝ: maledictio ā̄t m̄ris eradicat fundamentū. ꝛ Hiere.xxix. d̄r. Hec dicit dn̄s exercituū Ecce mittā in eis gladiū famē ꝛ pestem ꝛ ponam eos quasi fic⁹ malas que comedi nō possunt eo q̄ pessime sint ꝛ ꝑsequar eos in gladio in fame ꝛ in pestilētia: ꝛ dabo eos in vexationē vniuersis regnis terre in maledictionē ꝛ stuporē ꝛ in sibilū ꝛ in opprobrium cūctis gētibus eo q̄ nō audierint ꝟba mea que misi ad eos per suos meos ꝓpheras. Octauū est fraudatio decimarum. vnde Malac.iij. d̄r. Reuertimini ad me et ego reuertar ad vos dicit dn̄s exercituum. Et dixistis. In quo reuertemur. Si affliget homo deum q̄a vos configitis me. ꝛ dixistis In quo configimus vel fraudamus te. In decimis ꝛ in p̄mitijs. Et in penuria vos maledicti estis a me vos configitis gens tota. Que ꝟba exponuntur a beato Hieronymo vt habetur.xvi q.i.c. Reuertimini. ꝛ Hiere. xxi. d̄r. Ad populum hunc dices. Hec dicit dominus. Ecce ego do coram vobis viā vite ꝛ viam mortis. Qui habitauerit in vrbe hac morietur gladio fame ꝛ peste. posui em̄ faciem meam super ciuitatem hanc in malū ꝛ non in bonum ait dominus. Nonū peccatum est obstinatio vnde. Exodi.nono dicif. Dixit dominus ad Moysen. Ingredere ad pharaonem ꝛ dices ad eum: hec dicit dominus deus hebreorum Dimitte ꝑp̄lm meum vt sacrificet mihi q̄ si adhuc renuis ꝛ retines eum; ecce manus mea erit sup agros tuos

et sup equos et asinos tuos et sup camelos et boues et oues pestis valde grādis. fecit ergo dominus hoc altera die: mortuaqȝ sunt omnia animātia egyptiorum. Decimuȝ peccatū est homicidiū. Quia enī pharao rex egypti iussit vt interficerent primogenita masculini sexus hebreorum. ppterea occidit dominus oīa pmogenita egyptiorum pestilētia grauissima Unde dr Exo. xij. Factū est autē in nocte medio pcussit dñs omne primogenitū in terra egypti a pmogenito pharaōis qui sedebat in solio eius vsqȝ ad primogenitū captiue q erat in carcere: et omne pmogenitū iumētorum. Undecimū peccatū est gula. Nam iudei in deserto estuauerūt esu carniū murmurantes contra moysen. Unde dicit Numeri. xi. Surgens ergo populus toto die illa et nocte et die altero cōgregauit coturnices qui parum. x. choros et si ccauerūt eas p girum castrorum Adhuc carnes erant in dentibus eorum nec defecerat huiuscemodi cibus: et ecce furor dñi cōcitatus in pplm. Percussit eū plaga magna nimis .i. peste. vt dicit glosa. Uocatusqȝ est locus ille sepulchra cōcupiscentie. ibi enī sepelierūt populum qui desiderauerat carnes Duodecimū peccatū est diffamatio. Cum enī vt dr Nume. xiij Moyses de mandato dñi misisset ad explorandū terrā pmissionis duodecim pncipes duodecim tribus israel illi reuersi retulerūt tam inepte et obliq quod totus populus fuit cōcitatus et tractauerūt inter se constituere vnū ducem qui reduceret eos in egyptum. Uolebantqȝ lapidare Josue et caleph qui recte ret[ul]erāt sicut viderāt in explorando. Unde dñs dixit ad moysen. Quousqȝ detrahet mihi pplus iste. Feriam igit eos pestilentia et consumā. Moyses autē rogauit p populo ad dñm qui pepcit eis: sed adiecit in solitudine hac iacebūt cadauera vra. Oēs qui numerati estis a viginti annis et supra murmurastis ptra me nō introibitis in trā sup quaȝ leuaui manū meā: vt habitare vos facerem pter Josue et caleph. filij vestri vagabunt in deserto quadraginta annis dōec consumentur cadauera pfm in deserto iuxta numerū. xl dierum qbus considerastis terrā annus p die imputabit. Et quadragita annis recipietis iniqtates vestras et scietis vltionem. Decem autē viri exploratores q diffamauerūt terras illas et fecerūt murmurare omnē multitudinē pcussi sunt a dño morte repentina Qui autem mortui sunt in deserto fuerunt sexcenta tria milia qngēti qnquaginta. Unde hec pestis que durauit quadraginta annis absorbuit quolibet anno qndecim milia octoginta octo viros excepto vno anno in quo mortui sunt qndecim milia cētum decem et octo cōputando vnū annū cū alio anno. Decimūtertiū peccatū est incredulitas. s. nō credere diuine potētie in miraculis eius. Unde Nume. xx. c. dr quod cum populus hebreorum in deserto murmurasset ptra moysen ob defectū aque et his pcussisset silicē moyses dicens. Audite increduli et rebelles. Nū de petra hac poterimus vobis eijcere aquas. Dixitqȝ dñs ad moysen et aaron qr nō credidistis mihi vt sanctificaretis me corā filijs israel nō introducetis hos pplos in terram quā dabo eis. h est enī aqua pdictionis vbi iurgati sunt filij israel &c. Decimūquartū peccatum est supbia. Unde dr .ij. Reg. xxiiij. c. quod cum dauid ob supbiā fecisset dinumerari pplm suū smo dñi factus est ad Gad pphetam dicēs. Uade et loquere ad dauid hec dicit dñs Triū tibi dat optio: elige vnū quod volueris ex his vt faciaȝ tibi. Cūqȝ venisset gad ad dauid nūciauit ei dicens. Aut septē annis veniet tibi fames in terra tua aut tribus mēsibus fugies aduersarios tuos et illi psequent te aut certe tribus diebus erit pestilētia in terra tua. Nunc ergo delibera et vide qd rūdeā ei q me misit. Immisitqȝ dominus pestilentiā in israel a mane vsqȝ ad tempus constitutū et mortui sunt. lxx. milia virorum Decimūquintū peccatū est auaritia. Unde dr iiij. Reg vi. c. facta est fames magna in samaria ppter auaritiā et oppssionē quā fecerant diuites ptra pauperes intantū quod mres cōederant filios suos. vnde nō solū fame: sed etiā peste maxima mltitudo ciuitatis corruit. Decimum sextuȝ peccatum est vsura que multū inualuit in ciuitatibus sm illud ps. Tota die circūdabit eam sup muros eius iniquitas et labor in medio eius: et iniusticia et nō defecit de plateis eius vsura et dolus. Jō Ezech. vij dr. Ira enī mea sup vniuersuȝ populū eius gladius foris pestis et fames intrinsecus. Qui in agro est gladio morietur. et qui in ciuitate pestilētia et fame deuorabūtur: oēs trepidi vnusquisqȝ in iniqtate sua. Decimūseptimū peccatum est vsurpatio. vnde Eze. xxxviij. dr. Nunquid ad sumēda spolia tu venis? ecce ad diripiendā pdā cōgregasti mltitudinem tuam vt tollas argentum et aurū et auferas supellectilē atqȝ substantiam et diripias manubias infinitas: idcirco gladi

us vniuscuiusq; in fratrem suū dirigeť ⁊ iudicabo eos peste ⁊ sanguie ⁊ imbre vehemē tiignem ⁊ sulphur pluaz sup eos ⁊ sciēt qa ego dn̄s. Decimūoctauū pctm̄ est fraus emptionis ⁊ venditionis. Nam modo coguntur artifices ⁊ mechanici ex mala ⁊ longa cōsuetudine malorum viuere de suis fraudib⁹ in pondere numero mensura fctis seu in substātia ⁊ qualitate vnde xrificať pphia. Apo. xiij. Et faciet om̄s pusillos ⁊ magnos diuites ⁊ paupes liberos ⁊ sruos habere characterem in manu dextra aut in frontibus suis: vt ne quis possit vēdere aut emere: nisi qui habet characterē nominis bestie. s. fraudez aut numerum nominis eius. Et eiusdem. xvi. c. dr. Primus angelus effudit phialam suam in terram ⁊ factum est vulnus seuū ac pessimū id est pestis in hoīes qui hēbāt characterez bestie ⁊ eos qui adorauerūt ymaginē eius. Decimūnonū pctm̄ est oppssio in acceptatione psonarū dum cōmuni bono postposito ⁊ ppsito puato ⁊ pticulari cōmodo: extincto igne diuini amoris ⁊ igne amoris cōmunitatis: officia distrabunť: honores ⁊ beneficia pferunť: sine respectu dei: sine rōe: motu passionū puati amoris: odij: aut praui desiderij. Ex quo sequunť ptialitates: odia: ire: rixe: inuidie: dissensiones: seditiones pplorz contra dn̄os: pa..iū ppli contra alias ptes vna pars aliam depmit depssa exurgēs aliam deijcit: dele cta subintrans aliam dispergit hincinde in cōfinibus ligat: bona exulū distribuit: sanguis tandem effundiť: non remittunť iniurie: ad vindictā om̄s attendūť: ad guerras paranť: vexillum xpi portant in manu ⁊ vexillum dyaboli in corde: dom⁹ supra domū cadit. familia familiam destruit: ciuitates destruunť: corpora moriuntur: anime damnanť. ideo dr Mat. xxiiij. Cōsurget gens contra gentē: ⁊ regnū aduersus regnū et erunt pestilētie ⁊ fames ⁊ terremotus per loca. Uigesimū pctm̄ est puersitas iudiciorz Unde dr Esa. pmo. Quomodo facta ē meretrix ciuitas fidelis plena iudicij: iustitia habitauit in ea: nūc aūt homicide. Argentum tuum xsum est in scoriam: vinū tuū mixtuz est aqua: principes tui infideles socij furum omnes diligunt munera: sequunť retributiones: pupillo nō iudicant: ⁊ cā vidue nō igrediť ad eos. Et. c. x. Ue qui condūt leges iniquas: et scribētes iniustitiā scripserūt: vt opprimerent in iudicio paupes: et vim facerēt cause humilium populi mei: vt essent vidue preda eorum: ⁊ pupillos diriperent. Et. c. v. Ue qui cōiungitis domū ad domū: ⁊ agruz ad agrū copulatis vsq; ad terminū loci. Nūquid habitabi. is solivos in medio tre? Domus multe deserte fient grandes ⁊ pulchre ab sq; habitatore. s. ppter pestem. Uigesimū primum pctm̄ est negociatio dolosa. Unde Ezech. xxviij. dr. In sapiā ⁊ prudentia tua fecisti tibi fortitudinem: ⁊ acquisisti tibi auruz et argentum in thesauris tuis: in multitudine sapie tue: ⁊ in negociatione tua multiplicasti tibi fortitudinē: ⁊ eleuatū est cor tuum ī robore tuo: pptērea hec dicit dn̄s de⁹. Immittam ei pestilētiaz et sanguinē in plateis eius et corruēt interfecti in medio eius gladio per circuitum ⁊ scient quia ego domin⁹. Uigesimūsecundū pctm̄ est piuriū. xij. Hieremie quarto dr. Et iurabis viuit dominus in xitate in iudicio ⁊ iustitia: ⁊ bn̄dicēt eum gentes ipmq; laudabunt. Laua a malitia cor tuum hierl'm. i. a piurio vt salua fias: alio quin vt dr eiusdem. xxi. c. Debellabo ego vos in manu extenta: ⁊ in brachio forti: ⁊ in indignatione mea ⁊ in ira grandi: ⁊ pcutiam habitatores ciuitatis huius, homines ⁊ bestie pestilentia magna morienť ⁊c. Uigesimum tertium pctm̄ est blasphemia. vnde Esa. i. c. dr. Ue genti peccatrici: pplo graui iniqtate: semini nequā: filijs sceleratis. Dereliquerunt dn̄m: blasphemauerūt sanctū isrl': abalienati sunt retrorsum. Sup quo pcutiam vos vltra addētes puaricationē ideo ps. dicit. Inueniať manus tua omnibus inimicis tuis. dextera tua inueniat omnes qui te oderunt. Pones eos vt cl. banū ignis in tempe vult⁹ tui: dominus in ira sua conturbabit eos ⁊ deuorabit eos ignis. Fructum eorum de terra perdes: ⁊ semen eorum a filijs hominū. s. p pestem: qm̄ declinauerūt in te mala ⁊c. Uigesimūquartū pctm̄ est consensus in malū si eñ ciues alicuius ciuitatis consentiunt in aliquo actu peccati quo pctm̄ ipm̄ perficitur debent etiam cōmunicare in pena. Unde sacerdotes ⁊ pncipes sacerdotum quia cōmunicauerūt in mortem xpi ⁊ populus etiā cōsensit petēdo barrabā ⁊ clamans ɔtra xpm̄: crucifige eum. ideo tota ciuitas punita fuit per pestez. vt dicit Josephus. Propterea dr Hiere. vij. Nonne vides quid isti faciunt in ciuitatibus iuda ⁊ in plateis hirl'z? Filij colligunt ligna ⁊ patres succendūt ignem: ⁊ mulieres conspergunt adipem vt faciant placentas regine celi, et libēt dijs alienis: et me ad

iracundiam prouocent. Ecce quomodo conue
niunt in peccatum quasi omnes de vna fami
lia. ideo sequitur. Ecce furor meus et indigna-
tio mea conflatur super locum istum super vi-
ros et iumenta. s. per pestem. Uigesimumquin
tum peccatum est negligentia correctionis.
Nam vt habetur. xxiij. q. iiij. c. ecce. dicit Augu
stinus. Quotquot habetis inter vos: qui ad
huc amore seculi pregrauantur: auaros: periu-
ros: adulteros: inspectores nugarum. cõsul-
tores machinarum: phanaticorum augurum:
aruspicum: ebriosos: luxuriosos. quicquid in
ter vos malorum nostis quantum potestis im
probate vt corde recedatis: et redarguite vt
inde exeatis: et nolite consentire et immundũ
ne tãgatis: hec ille. In ecclesia dei quasi om
nes negligunt correptionem et sunt. xv. nume
ro. Primo pater et mater consentiendo cri
mini filij vel filie. Secundo parrochialis qui
sciens suum parochianum vsurarium publi
cum vel adulterum aut alio crimine irretitũ
tamen negligit corrigere. Tertio dyocesanus
in sua dyocesi. Quarto abbas ĩ sua abbatia
Quito iudex seu prelatus circa subditos su
os. Sexto confessor circa peccatores. Septi
mo aduocatus vel procurator circa clientulum
suum. Octauo dominus. potestas. capitane
us armigerorum. paterfamilias. et materfa-
milias iubentes sibi subitos peccare. Nono
mali consultores in spiritualibus et temporalibus et
in carnalibus vt vetule ruffiane. Decio adu-
lator qui blanditur laudando hominem de
malefacto: vel malefaciẽdo. vel laudat malũ
pro bono: aut reprobat bonũ sub specie ma
li. Undecimo fautor qui dat recursum vt pu
ta si quis non possit committere furtum vel
adulterium vel homicidium sine tuo ãmini
culo: vel conseruando rem furatam: vel dan
do locum vel associando. Duodecimo tacẽs
qui tenetur ex officio non tacere. vt predica
tor qui tenetur predicare contra vitia et non
predicat: vt accusator qui tenetur accusare
et non accusat: vt testis qui tenetur ad red-
dendum testimonium et non facit. Tertiode
cimo non contradicens: vt qui tenetur impe
dire peccata ex officio et negligit. Quartode
cimo non manifestans: vt qui scit personam
ream et alius condemnatur et non manife-
stat veritatem. Quintodecimo negligens
correptionem fraternam. vt habetur Matth.
xviij. Non ergo mirum si deus punit per pe-
stem iustos cum impijs. Unde Augustinus
libro primo de ciuitate dei. capitulo nono dicit
sic. Plerumque enim ab eis docendis: admonen
dis: aliquando etiam obiurgandis et corripi
endis male dissimulatur: vel cum laborum
piget: vel cum os eorum coram verecunda
mur offendere: vel cum eorum inimicitias
deuitamus: vel ne impediant et noceant in
istis temporalibus rebus: siue quas adipisci
adhuc appetit nostra cupiditas: siue quas a-
mittere formidat infirmitas. ita vt quamuis bo
nis malorum vita displiceat: et ideo cum eis
non incidãt in illam damnationem que ta-
libus preparatur post hanc vitam: tamẽ quia
propterea peccatis eorum dannabilibus par-
cunt dum ea licet in suis leuibus et venialibus
metuũt. iure tamen cũ eis temporaliter affli
guntur. quamuis in eternum minime puniantur
iure tamen istam vitam quando diuinitus
flagellantur cum eis amaram sentiũt cuius
amando dulcedinem peccantibus eis ama
ri esse noluerunt: hec ille. Uigesimumsextum
peccatum est inordinata dilectio. Nam deus
volens flagellare peccatorem percutit eum
in omnibus que ipse diligit et ad que afficitur
et quia anima afficitur ad corpus. amans
longam vitam et sanitatem: ideo propter pec-
cata anime deus flagellat corpus infirmita-
tibus et morte. Quia vero amat bona natu
ralia vt filios. ideo deus punit eum in filijs:
sicut cham peccante maledicitur filius eius
chanaan. Genesis nono. et sic de ceteris. Ui
gesimumseptimum peccatum est rapina. scilicet
iniuste detinẽdo bona defunctorum que ipsi
mandauerũt in suis testamẽtis dispensari pro
remedio animarũ suarum prime Corint. iiij.
Sed hic iam queritur inter dispensatores vt fi
delis quis inueniatur. Clamant enim anime
in purgatorio dicentes illud Job decimono
no capitulo. Miseremini mei miseremini mei
saltem vos amici mei quia manus domini
tetigit me. Quare persequimini me sicut de
us et carnibus meis saturamini? Ideo deus
in vindictam huius peccati mittit pestem su
per filios hominum. Hieremie vigesimopri-
mo capitulo. Dabo populos qui sunt in ci-
uitate hac vt consumantur peste gladio et fa
me. et non parcet oculus meus neque misere
bor. Uigesimũ octauum peccatum est cru-
delitas in pauperes. Nam hospitalarij circa
pauperes hospitalium male se habent. Pri-
mo vbi debent tenere viginti pauperes te-
nent decem: et sicut diminuũt numerũ sic di
minuũt victũ debent dare quatuor vicibus car
nes et dant bis et taliter paratas quod canes

non comederet. etiã nõ indigentẽ pponunt indigẽti. secũdo de bonis hospitalis faciunt lauta cõuiuia amicis non indigẽtib⁹: et strin gunt corrigiã pauperib⁹. tertio visitant infir mos facie turbata cũ iniurijs et si qui rñdẽt expellunt eos de hospitali: inuenientes non cãm p cã. q̃rto nõ reparãt edificia imo ptẽn tant q̃ ruant ne habeãt cãm tenendi infir mos tenẽt equos canes famulos. induũt ur põpose possessiões ruũt et dissipãt. iõ Hiere. ix. dicit. Ecce ego cibabo pplz istũ absinthio et potũ dabo eis aquã fellis. Et paulo post. Deducant oculi nostri lachrymas et palpe bre nostre defluant aq̃s: q: vox lamentatõis audita est. ascendit mors per fenestras et in gressa est dom⁹ nostras disperdere puulos de foris: et iuuenes de plateis. Uigesimũno nũ pctm̃ est adulteriũ. Unde Ezech. xxxiij. dicit. Hec dicit dñs deus fecistis aboĩatiões et vnusq̃sq3 vxorẽ ꝓximi sui polluit: idcirco q̃ in p̃sidijs sunt peste morienf. Trigesimum pctm̃ est ɔtẽptus sacramẽtoꝝ eccliaq̃ allata sunt hoĩ ad salutẽ mentis et corporis. Plu res eñ negligunt ɔfiteri: aut indigne cõicãt aut non satisfaciunt: aut iniurias non remit tũt. Unde tpe beati Greg. ppter istas cau sas rome secuta est maxima pestis tpe pa schali. ppterea instituit vt cãtaref iste v̄sus. Quesumus auctor oĩm in hoc paschali gau dio ab omni mortis impetu scz pestis tuum defende populum. ¶

Tertius flos. Justicia dei

In nostri vindicatione placanda est deuotis sima supplicatiõe. Sciendũ q̃ deus in seuis sima peste reconciliaf nobis multipliciter: si deuoti fuerim⁹. p̃mo pnĩa. effect⁹ eñ diuine ꝓ uidẽtie et gubernationis est directio hoĩs in finem ad quẽ post pctm̃ hõ redit per pnĩam vt sic de⁹ penã quã sibi cõminatus fuerat in dulgeat. Uñ deus vocauit Hieremiã cui re uelauerat multa mala penalia futura pplo suo nisi ageret pnĩam et dixit ei illud. Hiere. xxxvi. Tolle volumẽ libri et scribes in eo oĩa que locutus sum tibi aduersus israel et iudã: et aduersus oẽs gẽtes si forte audiente do mo iuda vniuersa mala q̃ ego cogito facẽ eis reuertaf vnusq̃sq3 a via sua mala et ꝓpici⁹ ero iniq̃tati et pcto eoꝝ. hec ibi. Consilr si de⁹ minaf nobis pestẽ aut iudicia mala et pessi ma hoc facit tanq̃ paterfamilias suis filijs quos intendit corrigere. Uñ dicit p Amos v. Querite bonũ et nõ malũ vt viuatis, odi te malum et diligite bonũ et cõstituite in por tis iudiciũ si forte misereaf dñs deus exerci tuũ reliquijs ioseph. Ecce quõ per deuotam pnĩam deus placaf nobis in seuissima pesti lentia. Secũdo recursu ad dñm verũ. Unde Aug. xxvi. q. ij. ca. q̃ sine. dicit. Qui sine sal uatore salutẽ vult hẽre non san⁹ s; eger egri tudine assidua laborabit. Jdeo Esa. xliiij. dr Memento iacob q̃m seru⁹ meus es tu: non obliuiscaris mei. Deleui vt nubẽ iniq̃tates tuas: et q̃si nebulã pctã tua. Reuertere ad me q̃m redemi te. O gens misera. O popu le stulte et insipiens: in seuissima peste das te totũ dyabolo in comessationibus et ebrieta tib⁹ in impudicitijs et lasciuijs. Nunq̃d dya bolus liberauit Romanos a peste: q: insti tuerũt ludos scenicos. Lege Aug. lib. i. de ci uitate dei. ca. xxxij. Nec a peste liberauit ro manos Esculapius quẽ ideo romã deduxe rũt. vbi sup. lib. iij. ca. xij. et ca. xvij. et ca xviij. Jdeo clamat dñs Esa. xlvij. Ueniet super te malũ et nescies ortũ eius: et irruet sup te cala mitas quã nõ poteris expiare. Ueniet super te repente miseria quã nescies. Sta cum in cantatorib⁹ tuis et cũ multitudine maleficoꝝ rũ tuoꝝ in q̃b⁹ laborasti ab adolescẽtia tua: stent et saluẽt te augures celi q̃ ɔtẽplabãtur sydera et supputabant mẽses vt ex eis annũ ciarent ventura tibi. Ecce facti sunt quasi sti pula: ignis cõbussit eos non liberabũt aĩaꝫ suã de manu flãme. i. pestilentie. Jste autez recursus ad deũ debet esse p cognitionẽ pcti et cõtritionẽ et doloreꝫ de eo et tanq̃ infirmi recurrere debemus ad ipsum: veluti ad me dicum: dicentes illud psal. Dñe nõ s̃m pctã nostra facias nobis: neq3 s̃m iniq̃tates no stras retribuas nobis. Dñe ne memineris iniq̃tatum nostrarũ: cito anticipent nos mie tue q: pauperes facti sumus nimis. Adiu ua nos deus salutaris noster: et ppter gl̃iam noĩs tui dñe libera nos et ꝓpicius esto pec catis nostris ppter nomen tuum. Non debe mus autẽ currere ad ipsum sicut phariseus q̃ iustificabat seipsum. Luce. xviij. Jdeo dici tur. Esa. lviij. Me aũt de die in diẽ q̃rũt qua si gens que iusticiã fecerit et que iudiciũ dei sui non deliquerit. Rogant autẽ me iudicia iusticie et c. Tertio ꝓcessione deferẽdo corp⁹ xp̃i. Nam ꝓcessio fit aliq̃n ad grarũ actiões ppter aliquod beneficiũ a deo susceptũ. s. p victoria p pace: p sanitate: p libertate: pro natiuitate principis. Aliq̃n ppter mala im minentia. s. ppter inundatiõe aquarũ ppf

siccitatem ꝓpter bella ꝓpter obsidionem ꝓ
pter pestē ⁊c̃. Unde tpe Greg. pape fluui⁹
tyberis adeo excreuit ꝙ sup muros ciuitatꝭ
ascendit: ⁊ multas domos subuertit. Dracho
aūt magnus cū multitudine serpentiū excū
tiū de cauernis suis per fluuiū in mare descē
derunt vbi suffocati ⁊ ad litus maris piecti
suo fetore aerē infecerūt. Unde pestis īgui
naria secuta est: ita vt visibiliter sagitte celi
tus misse oēs ferire viderent̄ ꝓpter qđ mul
te domus derelicte fuerūt ⁊ deserte: merito
q̄dez: q: in precedenti quadragesima roma
ni q̄ pudice ⁊ caste vixerant post sacrā cōio
nē in pascha se vanitatib⁹ ludis ⁊ lasciuijs se
dederunt: ita ꝙ deus ꝓuocatus ad iraz tali
peste ipsos puniuit: imo qđ plus est: hoīes
ambulando: sedendo: q̄escēdo: ludendo: col
loquendo subito moriebant̄: sternutādo spi
ritū exhalabant: ideo inducta est cōsuetudo
dicere sternutāti Aue vel salue. Etiā oscitā
do q̄s illico moriebant̄ ꝓpter qđ inoleuit cō
suetudo ꝙ oscitātes faciūt sibi crucē sup os.
Ad placandū autem iraz dei btūs Grego.
instituit ꝓcessionē cum letanijs in qua fecit
portare ymaginē beate v̄ginis quā beatus
Lucas depinxerat. ⁊ sic aeris infectio defecit
⁊ vidit supra castrum sancti angeli angeluz
tergentē gladium cruentatū ⁊ reponentē in
vaginā: q: pestis iam cessauerat. Quarto p̄
dicatione verbi dei q̄ sic se habet ad pestem:
sicut sapor incitatiu⁹ ad sanitatē ⁊ vitā. Nā
sicut sirupus digerit ⁊ maturat humores in
corpore egrotantis ⁊ naturā facit obedien
tē medicinis purgatiuis q̄ purgāt corpus a
malis humoribus cāntibus infirmitates ⁊
mortē: ita p̄dicatio diuini verbi hoīes dispo
nit ad pniam q̄ purgat a pctīs cāntibus pe
stem ⁊ mortez. Ideo Hiere. xxvi. dicit̄. Noli
subtrahere verbum si forte cōuertātur a via
sua mala ⁊ peniteat me mali qđ cogitaui vt
facerem eis ꝓpter maliciam studioꝝ eorūz.
Exemplum de niniuitis q̄ penituerunt ad p̄
dicationez Jone. Quinto accessu populi ad
templuz dei. i. ad ecclesiam. Unde Salomon
volens ostendere quantū populus sit a deo
exaudibilis edificato templo stans ante al
tare expansis manibus ad dñm dixit. Qui
cūqz orauerit in loco isto exaudies in loco ta
bernaculi tui in celo: ⁊ cum exaudieris ꝓpi
cius eris: si fames oborta fuerit in terra aut
pestilentia aut corruptus aer ⁊ expanderit
manus suas in domo hac tu exaudies in ce
lo ⁊c̃. Sexto sanctoꝝ deprecatione. Naz san
cti in patria nos iuuant in hac vita suis ora
tionibus vt pz de Hieremia. ij. Machab.
xv. patet de beato Petro apl̄o qui dicit. Ue
lox est depositio tabernaculi mei. dabo autē
operam frequenter habere vos post obitu3
meum. ij. Petri i. Septimo deuotissimo po
puli clamore: sm̄ illud. Neemie. ix. In tempo
re tribulationis sue clamauerunt ad te: ⁊ tu
de celo exaudisti: ⁊ sm̄ miserationes tuas
multas dedisti eis saluatores. Et illud psal.
Ad dñm cum tribularer clamaui: ⁊ exaudi
uit me. Hic enī clamor est cordis desideriuz
⁊ feruor mentis diuina beneficia postulan
tis ⁊ hic feruor est promptitudo voluntatis
in bonuz. ¶ Octauo vite correptione
sm̄ illud psal. Reges eos in virga ferrea ⁊
tanq̄ꝫ vas figuli confringes eos. Et nunc re
ges intelligite erudimini qui iudicatis terrā
⁊c̃. vsqz beati omnes qui confidunt in eo.
Nono mandatoꝝ dei obseruatione. Unde
moyses postq̄ꝫ dedit mandata dei populo
israel dixit illud. Deuteron. xxx. Testes inuo
co hodie celum ⁊ terraz ꝙ ꝓposuerim vobis
mortem ⁊ vitam. bonū ⁊ malum benedictio
nem ⁊ maledictionē. Elige ergo vitam vt vi
uas tu ⁊ semen tuuz. Ipse est enī vita tua ⁊
longitudo dierum tuoꝝ. Decimo voti ad
impletione sm̄ illud psal. Uouete ⁊ reddite
dño deo vestro. Primo enī quilibet debet vo
uere ꝓ seipso singulariter sicut iacob. Gen.
xxviij. Secundo pater vel materfamilias ꝓ
filijs sicut Anna. i. Reg. i. Tertio principes
ꝓ toto populo sicut iepte. Iudic. xi. Quarto
totus populus sicut fecerunt populi israel.
Numeri. xxi. Et hij omnes exauditi sunt. Sz
quattuor sunt vota non exaudibilia. Primo
vota vana vt mulierū vouentiū non lauare
caput tali vel tali die aut non leuare cineres
de camino: aut non permittere ossa cōburi
in igne ob reuerentiā sancti laurentij: aut ꝙ
digito extenso nullam ostendent figurā: aut
ꝙ non filabunt die iouis de sero. que omīa
sunt superstitiones ⁊ ydolatrie. Secundo vo
ta indiscreta que licet in se non videant̄ ma
la: euentus tamē eoꝝ sunt mali: vt mulieres
vouentes castitatem vel peregrinationem
cōtra permissum mariti. ⁊ iuramentū vt vo
tum iepte. Judic. xi. Et votum herodis ad
filiam de capite iohānis baptiste. Mathei.
xiiij. ⁊ Marci. vi. Tertio vota iniqua vt vo
uentes non radere barbam: vel non portare
caputiū: vel non sedere ad mensam: vel fran
gere castitatem ⁊c̃. nisi faciant vindictam de

inimicis suis. Quarto vota sacrilega vt vouentes aliquid boni ⁊ non obseruantes.

Undecimo sacrificij placatione. de quo dicitur. Offertur in ecclesia priuis ⁊ mortuis vt omnibus psit qd est p salute oium institutum. Etiam psal. dicit. Sacrificate sacrificium iustitie ⁊ sperate in dño. Et iteruz. Sacrificium deo spus contribulatus cor contritum ⁊ humiliatuz deus nō despicies. Duodecimo peccatoꝝ confessione. Extra de penitentia ⁊ remis. ca. Cum infirmitas mādatur medico corporali vt visitans infirmum primo suadeat ei confessionez peccatoꝝ aliter medicus incidit in sniam excōicationis. Unde quia multi pereunt sine confessione ⁊ contritione peccatoꝝ mittit deus pestilentiā per quā multi redeunt ad veram pniam suorum delictoꝝ infundens eis lumen verum gratie ⁊ agnitionis cum confidentia diuini auxilij. Decimotertio ieiunioꝝ maceratione: fm illud. Johel. ij. Conuertimini ad me in toto corde vestro in ieiunio fletu ⁊ planctu: ⁊ scindite corda vestra. quo ad odioꝝ ⁊ inimicitiarū depositionē per vestrā reconciliationē cordis. Decimoquarto fuge preparatione. Apocal. xviij. Exite de illa pple meus ⁊ ne participes sitis delictoꝝ eius qm puenerunt pctā eius vsqꝫ ad celuz. Et Hiere. li. Egredimini de medio babylonis populus meus vt saluet vnusquisqꝫ aiam suaz ab ira furoris dñi. Circa hanc fugam ponunt tres regule. Cito: longe: ⁊ tarde. de pma habet Gene. xix. De angelis q cogebant loth cito exire de sodomis. de secunda habetur. Numer. xvi De moyse q precepit populo vt longe fugerēt a tabernaculis chore dathan ⁊ abyron. de tertia habet. Hiere. xxix. Ubi de⁹ mandauit populo suo vt post . lxx. annos rediret in hierusalem: sed qꝛ multi fugiunt sine penitentia ⁊ correctione. ideo non psunt eis iste regule. Unde dicitur Amos. ix. Nō erit fuga eis qui fugient si descenderint vsqꝫ ad infernum: inde manus mea educet eos si ascenderint vsqꝫ ad celum inde detrabam eos: ⁊ si absconditi fuerint in vertice carmeli: inde scrutans auferam eos. ⁊ si celauerint se ab oculis meis in fundo maris: ibi mandabo serpenti ⁊ mordebit eos: ⁊ ponaz oculos meos super eos in malum ⁊ non in bonum. Et Hieremi. xxij. ca. dicitur. Nolite flere mortuū: nec lugeatis super eum fletu. Plangite eum qui egredit qꝛ nō reuertetur vltra nec videbit terram natiuitatis sue. Ecce q fuga nihil valet sine penitentia. ¶ Decimoqnto diete obseruatione. Nam sicut tēpore pestis dieta corporalis est obseruanda ita dieta spūalis que multo melior est. Dieta eñi corporalis debet fieri circa octo: sicut dieta spūalis. Primo dꝫ fieri dieta circa regimen corporis tempore pestis debet pcurari rectificatio aeris per ignem eleuantē flammā: que fiat de lignis optimis ⁊ bene siccis pura de sarmentis lauro ⁊c. ⁊ fiant suffumigationes in ortu solis ⁊ occasu ⁊ meridie aspergendo loca aceto fusis naturalibus suauissimis odoramentis. Dieta vero spūalis fiat rectificando homies igne charitatis eleuando flāmam ad deuz supra oia diligendo ⁊ primum sicut seipsum: cū suffumigationibus deuotis ⁊ contēplatioib⁹ diuinoꝝ bonorum: cū odore bone fame. Secūdo debet fieri dieta a cibis. precauenduz est eñi a nimia repletione ciboꝝ qꝛ cibi sunt minuendi circa quantitatē qualitatem ⁊ diuersitatē: īmo abstinendum est sepius. Dieta vero spūalis fiat per ieiuniū aliquibus diebus: vt fecerunt niniuite. Jone. iij. Et conscientia debet bene purgari per assiduam confessionem sepe recogitando peccata cum dolore ⁊ displicentia. Tertio dieta fieri debet a delicijs. precauendum siquidem est a lacte: vtendum est cepe cum aceto: porro cum melle sale paruz: alleo p rusticis. Nam homo munit cepe cōtra venenuz: porro mundificatur pectus: sale exsiccātur humiditates. Dieta vero spūalis fiat per obliuionem peccatoꝝ alienorum ne scꝫ homo delectetur in illis assumendo asperitatem penitentie cū dulcedine mentis ⁊ spei fructuose. Quarto debet fieri dieta a lasciuijs. precauendum inqꝫ est a coitu ⁊ balneis. Dieta vero spūalis fiat per contritionem aie cum lachrymis per asperitatem cultus in cinere ⁊ cilicio: per castigationem sensuū: per euitationē cōmodi ad malum. p corporis flagellationez. Quinto debet fieri dieta a scandalosis. precauendum qppe est a labore in aere discooperto a cōuersatione hominū precipue infectoꝝ. Dieta vero spūalis fiat per abstinentiā non soluz a malo sed ab omi specie mali: ⁊ precipue a conuersatione peccatoꝝ. psal. Cum sancto sanctus eris ⁊c. vsqꝫ peruerteris. Sexto debet fieri dieta ab iniurijs ⁊ inimicitijs. precauenduz porro est ab herbis crudis: ab ira: tristicia: ⁊ timore: gaudendum ⁊ letandum est in hysterijs ⁊ melodijs. Dieta vero spūalis fiat per absti

nentiam ab ira et inimicitia: et gaudendum in canticis spiritualibus. Septimo debet fieri dieta a divitijs. tempore pestis vtendum est fleubotomia. Dieta vero spiritualis fiat per alienarum rerum restitutionem per liberalitatem et misericordiam sua propria largiendo. Octavo dieta debet fieri a fastigijs. quia vtendum est pillulis de aloe thyriaca et mitridato. Dieta vero spiritualis fiat per humilitatem per mansuetudinem que nos a superbia preseruent. In principio autem pestis corporalis hoc regulare et expedientissimū est. Primo fiat fleubotomia ex parte glandule. si glandula est circa fauces: fiat fleubotomia de vena capitis in manu iuxta pollicem. si est sub axella fiat de mediana in brachio. Si est in inguine fiat de vena que est iuxta cavillam pedis intus extrahatur bona quantitas sanguinis et fiat fleubotomia imediate post apparitionem glandule. Secundo dum fit fleubotomia detur infirmo talis potus. ℞. aquarum rosacearum nenupharis: endiuie: et acetose. anā ℥. ij. aceti modicum propter saporem. adde thyriace optime modicum. vt ʒ. i. et prohibe infirmum a somno quantum potes: scilicet adminus viginti quattuor horis: vel saltem vsque ad perfectam euacuationem medicine quam dat medicus vt post videbitur. Tertio facta fleubotomia et dato potu si glandula est sub axella pone ruptorium super brachium vbi tangitur pulsus. Si glandula est sub faucibus pone ruptorium super aures. Si glandula est in inguine pone ruptorium iuxta cauillam pedis semper ex eadem parte. Ruptorium tale est. ℞. cantharides pista et misce cum fermento et appone et misce et dimitte donec in circuitu appareant vesice parue: et hoc erit ante duodecim horas. tunc remoue ruptorium et eleuabitur vesica magna in medio: quam perforabis et exibit materia pessima et venenosa. Cui vesice sic perforate apponas spongiam mundam madefactam in hac decoctione. ℞. camomille bethonice mellilotti. anā M. i. et bulliant in sex bocijs aque vsque ad consumptionem medietatis: et stet ibi saltem duodecim horis vel vsque ad finem quousque in spongiam intrabit multum de illa materia venenosa. Quarto post positionem ruptorij non expectetis vesicam venturam: vel vesicas venturas. sed statim patienti detur medicina laxatiua talis. ℞. ellebori nigri preparati pulueris fine cynamomi electi. anā ʒ. v. dyagridij. ∋. v. ponantur hec oīa in ℥. quattuor vini granatorum et adde zuchari ʒ. i. colentur per pannū lineum subtilē totiens quod virtus illarum medicinarum bene transeat in vino et si starent in vino per noctem melius esset. postea exprimatur et detur ad bibendum infirmo. Et debet dari illa medicina antequam infirmus dormiat post apparitionem glandule. Hec preparatio ellebori talis est. ℞. elleborum nigrum: scindatur per frusta minuta in longum et ponatur in pomo cōmuni et inuoluatur in stuppis madefactis in aqua rosacea et coque sub cineribus calidis: post decoctionem proijce pomum et iterum de quoque ellebor in secundo pomo eodem modo et serua ellebor et secundum pomum: quia pueris et debilibus sufficit dare de tali secundo pomo loco ellebori. Aliarum supradictarum medicinarum fiat. post euacuationem factam a tali medicina bibat patiēs quantum vult de isto potu. ℞. aquarum supradictarum. anā lib. i. zuchari. ʒ. xuij. vini granatorum aut aceti quantum vis ad saporem et cum albumine oui clarifica vt clarificantur syrupi et da ei bibere. Isto regimine multi liberati sunt a peste. J

Quartus flos est iste.

Iudicium pestis non est simul et semel vbique et vniuersaliter nec omēs simul inhabitantes inficit equaliter. Sciendum quod vt astronomi volunt cause pestis sunt duplices. scilicet vniuersales et particulares. Uniuersales et remote sunt coniunctio saturni et iouis in aquario qui est domus saturni et saturnus ascēdit supra iouem: quod significat mortalitatē hominū cum sit signum humanū. significat etiā siccitatē aeris et inflāmationē et grossiciē eius. etiā cōiunctio saturni et martis in aquario: et figit alterationē in aere et adustionem in humoribus. et coniunctio iouis et martis in aquario que idem significat. Nam saturnus est effectiue frigidus et siccus. Frigiditas autem et siccitas sunt nobis mors. vt dicit phūs libro de longitudine et breuitate vite. Mars est calidus et siccus per viā adustionis que opponitur omnibus digestionibus et ad corruptionē adducit corpora nr̄a. vt dicit phūs iiij. Metheurorum. c. xvij. et quia actiones istorum inferiorum necessario dependent ab actionibus superiorum cum omne quod mouetur ab alio moueatur: ideo in istis cōiunctionibus cum stellis fixis quotidie causantur noue figure in

celo ex quibus fit vna potētia effectiua in stell' inferioribus: ⁊ iste stelle inferiores ꝑm velocitatem sui motus ꝑducunt in istis inferioribus actionē superiorꝫ. ⁊ maxime luna que de se nō illuminat nisi ꝑ receptionē radiorū solis ⁊ aliarum stellarū. Corpus aūt recipiens radios corporꝫ superiorꝫ fortissime agit ꝑm naturā luminis recepti. Actio autem in istis elemētis ⁊ elemētatis duplr introducit ꝑ superiores stellas. Uno modo ꝑ reflexionē radiorꝫ calefacientiū ⁊ facientiū vapores eleuari ab inferioribus elemētatis ad ptes superiorꝫ elemētorꝫ. Cum vero ex istis fiat quoddam elementatū vnū agit in aliud ⁊ potēti' cōuertit aliud in sui naturā finalr. Aliqñ in agente nō est tantus excessus ꝙ possit cōuertere: sed ex istis remanet vna forma impssionis que fit causa corruptionis corporꝫ. Nam quedā pars igneitatis illarum impssionū expandit ꝑ aerem nos cremantē ⁊ illo attracto ignescit spūs ⁊ sanguis educēdo hūidū. ⁊ sic corrumpit indiuiduū. ⁊ aliqñ est tanta potētia agentis ꝙ istos vapores cōuertit in spēm suam. ⁊ sic fit augmentū in illo elemēto in tanta quātitate ꝙ facta mixtione elemētorꝫ in isto nřo medio excedit ꝓportionē latitudinis nostri elemēti. ⁊ sic causat corruptio indiuiduorꝫ illius spēi ⁊ maxime quorꝫ illa latitudo est multū disproportionata rōe loci ⁊ rōne compositionis seu indiuidui: q̄a quelibet spēs hꝫ certaꝫ latitudinē sub q̄ pot stare ⁊ cōseruari. vt dicit phs ꝑmo phisicorꝫ. Alio modo ꝓpter magnā attractionē vaporum in aere ꝟtute stellarū cōiunctarū ingrossat aer. deīde radij reflectunt ⁊ ī dicto aere grosso refringunt: in qua refractōne anguli acuunt. ⁊ sic fit incēsio ⁊ adustio. Exemplū si fiala plena aqua ponat ad radios solis ꝓpter illorꝫ refractionē in loco reflexionis adurit lana vel aliud rarū. Cause particulares ⁊ ꝑmitiue pestis sunt hmōi. Nam ꝓpter cōiunctionem illarū stellarū vapores multi eleuāt a cōcauo ⁊ supficie terre ⁊ fiunt grossi ingrossantes aerem ⁊ incendūt ⁊ ignescūt aliquā partē medij. Nobis aūt est necessariū attrahere aerē ꝓpter tria. s. ꝓpter refrigerare spm̄ in corde et arterijs ⁊ ꝓpter subtiliare ipsum vt facilius penetret: ⁊ cū expiratione secum emittere fumos corruptos. sed exñte dicta dispositione aeris facit iste aer totum cōtrarium iuuamētis ꝑdictis. Naꝫ pmū iuuamentum est refrigerare: sed talis aer facit ignire spm̄ et sanguinē. Scdm est subtiliare: sꝫ adurendo ingrossat spm̄ ⁊ sanguinē ⁊ sic non facile penetrat. Tertium iuuamentū destruit quia ex tali adustione desiccant tunice arteriarum ⁊ panniculi. ⁊ ita efficiunt impotētes ad expellendum. vnde consumit indiuiduū. Ex autē ex istis radijs aer ingrossat ⁊ ignit pz: q̄a in locis vbi est pestis aer semp ē nebulosus et sol apparet nobis sanguinolētus rōne aeris medij: quēadmodum si radij solares penetrent ꝑ vitrū croceum apparēt sanguinolenti. Ingrossato autē isto aere fit refractio radiorum in illo. ⁊ aliquā partē medij facit ignire ⁊ nō oēm: quia reflexio fit ad āgulos dissiles āgul' icidētie vt dicūt ꝑspectiui. Cū aūt āgul' icidētie fit ī vno loco sic reflexio fit ī vno loco ⁊ nō ī toto medio ⁊ vbi fit reflexio istorum radiorum refractorū in medio: ibi est maior pestis. ⁊ quia illa refractio factā in medio grosso incēdit aliquā partē que attracta per habitantes illum locum: adurit spm̄ ⁊ sanguinem et humores exñtes in corpore incendunt et alij putrefiunt ex resolutione calorum interiorū ⁊ maxime si corpus fuit excessiue humidum. et quia materia primo aduritur circa partes cordis propter aerem attractum. ideo consumit indiuiduum. Ex his patet ꝙ pestis nō est vbiqꝫ simul: sꝫ ꝑm ꝙ radij directi' aspiciūt. R Occurrūt viginti dubia. Primum dubium est quare in aliqbus partibus est pestis ⁊ in aliquibus non: cum totum hemispherium illuminetur a radijs stellarum. Respondet ꝙ actio superiorum in inferioribus est duplex vna ex reflexione ⁊ refractione radiorum: alia ab alteratione ⁊ corruptione elementorum vt dictum est si radij istarum stellarum refrangantur in aliquo loco: tunc reflexio fit ad illum locum: et vbi fit reflexio ibi fit fortis actio: vt patet de vase aque posito ad solem in experientia superiori. Quia vero reflexio luminis est in vno loco et non in omni parte medij: cum incidentia et reflexio radiorum fit vbi directius inspiciunt ideo alicubi est pestis: et alicubi non. Secundum dubium est quare in partibus aquosis et concauis ⁊ maritimis pestis est vehementior. Respondet ꝙ duplex est ratio. Prima quia in illis locis refractio radiorum fit in vno puncto ⁊ omnis virtus vnita fortior est q̄ ipsa dispersa: sicut patet in speculo concauo. Secunda quia vbi est aer grossior: ibi fit maior incensio: quia maior adustio fit in materia grossa q̄ in materia subtili, vt clare patet in ferro

posito ad radios solares qd fortius calefit
ꝙ lana: ꝛ hoc quia densius. ꝛ vbi incensio ꝛ
adustio fit ab istis stellis ibi est effect⁹. Ter-
tium dubiū est quare in eadē ꝓuincia simul
ē pestis in locis aquosis ꝛ cōcauis ꝛ mōtuo
sis cum dispositio aeris sit diuersa. R̄ndet
ꝙ in locis montuosis: ideo accidit pestis: q꞉
licet per istos radios fiat incēsio vapoꝝ isti
vapores igniti ascendūt ad partez supiores
aeris q꞉ calidi est ascendere. Cum v̄o mon-
tuosa ꝓpinqua locis infectionis sint conti-
nua istis vaporib⁹ ignitis ꝛ eleuatis ꝛ eodē
tpe ibi est actio nec differūt specie: nisi q꞉ in
vno loco generant ꝛ in alio exportant: sicut
pꝫ de fumo cāto ab igne qui p eandē v̄tutez
ignis causat ꝛ supra portat ꝛ eadē est actio
fumi: q̄m vna est essentia ipsius vt dicit pħs
Quartum dubiū est quare ꝯtingit pestis in
diuersis ꝓuincijs diuersarū latitudinū ꝛ dis
positionū. R̄ndet ꝙ diuerse ꝯiunctiōes cō-
currūt ad istum effectuz. Cum vero diuersa
sint agentia cōcurrentia ad vnū effectū ꝛ di
uersos habeāt situs in diuersis partibus est
effectus. nam si fuisset cōiunctio oim plane-
tarū simul etiā simul fuisset vniuersalis effe-
ctus. vt pꝫ de diluuio tpe noe. Quintū du
biū est quare pestis incipit a pueris ꝛ mulie
ribus. R̄ndetur ꝙ pueri habent calorē mul
tum intensum ꝛ non extensuz: ꝛ habēt humi
dum grossum ꝛ indigestuz. Cum vero talis
inflāmatio fiat in spū ꝛ sanguine: maior fit
in passo grossiori q꞉ calor pueroꝝ est multuz
vnitus: ideo facili⁹ inflāmat. In mulierib⁹
vero q꞉ cōiter habent sanguinē grossiorez ꝛ
mag indigestū. vt dicit pħs libro de genera-
tione aīalium. Et qd est grossius fortius in-
flāmat ꝛ citius cōuertit ad naturā melanco
licā ꝛ adustaz q̄ est causa immediata istarū
passionū. Et ꝙ mulieres habeant sanguinē
grossiorē declarat ipsarū euacuatio: ꝛ q꞉ faci
lius incurrunt melancolicas passiones vt de
moniacā ꝛc. Unde in hoc multū errāt medi
ci dicētes ꝙ q꞉ pueri ꝛ mulieres sunt humi-
diores: ideo facilius putrefiunt. Est aūt pu-
trefactio vt declarat iiij metheoroꝝ. Reso-
lutio caloris naturalis p calorē cōtinētez hu
mido remanente irregulato. Cum vero cau
sat talis putrefactio corpus remanet humi
dius ꝛ denudatū calore naturali licꝫ calor re
solut⁹ addat in calore naturali passiones q̄
fiūt ab illa putrefactiōe: sicut febres fleuma
tice cui⁹ minera est remota a ptib⁹ cordis q꞉
minus humide. Contigit tñ aliqñ ꝙ supue-
niente ista caliditate extranea in corporib⁹
humidis erit putrefactio humidi ꝛ intrusio
calidi. ꝛ sic erit spēs passionis mixte. s. et gñe
pestilentiali ex putrefactione ꝛ adustione: ꝛ
passiones cōiter occurrētes tpe mortalitatis
sunt ex materia adusta sicut carbūculi ꝛ glā
dule. hoc declarāt accidentia passionū q꞉ ve
niunt cū vehemētissima siti ꝛ adustione lin
gue ꝛ nigredine: ꝛ cito corrūpunt: ꝛ ista op-
ponunt humiditati putrefacte: vt pꝫ. Sciē-
dum ꝙ stelle non agunt in corpora nostra
solū mediantib⁹ elemētis: imo etiā p radios
suos. vt ꝓbat Alchindi. tractatu de radijs. ꝛ
pꝫ p experientiā: q꞉ video hoīem mihi ini
micū: ꝛ statiz receptis radijs suis moueboꝛ
ad iraz ꝛ calefactionē: ꝛ tñ nullus erit mot⁹
alterationis. ꝛ talis fit in tpe veris in instā-
ti. Sed ꝙ istud solū fiat ex receptione radio
rum hoīs ꝓbat pħs. ij. de aīa. ca. de visu. vbi
dicit. Q visio fit intus suscipiēdo ita ꝙ ad ꝓ
positū ꝓpter multum humidum grossum in
mulieribus ꝛ pueris fit magna refractio ra-
dioꝝ q꞉ fit maior actio ꝓpter actiuitatē radi
oꝝ ꝛ forte radio stelle agente ita cito in tali
corpore sicut in medio elemēto vel citius
nec abundātia humiditatis in mulierib⁹ est
causa resistentie inflāmationis per radios:
imo maioris incēsiōis q꞉ maior fit refractio
sicut circa mare maior est caliditas q̄ in ae-
re subtiliori: ꝛ tñ est locus humidior. Sextū
dubiuz est quare pestis inuadit fortiores in
cōplexione ꝛ iuniores. R̄ndet ꝙ dum mor
talitas est in aliquo loco iam multiplicant
in illa regione vapores igniti ꝛ hoīes fortio
res ꝛ calidiores magis attrahūt de tali aere
ideo magis ledunt ꝛ q꞉ sunt calidiores ideo
sunt magis inflāmabiles. In principio autē
non pñt tantū tales vapores inflāmare cū
sint debiliores nisi recolligāt in materia gros
sa que fit causa sue inflāmationis maioris.

Septimū dubiū est: quare incarcerati mi-
nime leduntur. Respōdet ꝙ ratio est triplex
Primo q꞉ magis carent lumine. scdo q꞉ mi-
nus participāt cum hoībus. tertio q꞉ sunt in
maiori aere que omīa sunt causa minoris in
flāmationis vt constat. Octauū dubium
est quare talis pestis accidit hoībus ꝛ non
alijs aīalibus. Respondet ꝙ hoīes sunt ca
lidiores alijs aīalibus: ꝛ sunt magis expirā-
tes ꝛ respirantes: ideo magis attrahunt de
aere ideo magis ledunt. Cum vero sint cali-
diores citius ꝛ fortius inflāmant: ideo ma-
gis patiunt. tertio q꞉ sūt rariores: ideo tales

vapores facilius penetrant ꝛ magis alterāt Nonum dubium est quare tempore pestis homines cōiter efficiunt debiliores. Respōderur ꝙ q: isti vapores igniti consumūt nostrum humidū fluens ꝛ radicale:ideo efficimur debiliores. Paucitas ergo humidi est causa debilitatis.vt dicit phus libro de longitudine ꝛ breuitate vite. Et ideo pueri nati post inceptionem mortalitatis cōiter carent duobus dentibus. Decimum dubium est: quare post impressiones pestis homines in cōplexionibus ꝛ compositionibus sunt debiliores. Respondet ꝙ ꝑpter cōsumptionē humidi sumus debiliores:ꝛ debile agens debilem ꝑducit effectū:ideo illi qui post pestē ꝑducunt ꝛ generantur a nobis sunt debiliores.ꝛ carent duobus dētibus. Undecimū dubium est quare opus medici modicū valet ꝛ in quo errant complures medici. Respondet ꝙ quia talis aer cum pauca alteratione imediate vadit ad partes cordis ꝛ medicine anteq̄ vadāt ad locū lesum multas alterationes recipiunt.secundo sepissime attrahit aer ꝛ velocissime operat.sed cibus ꝛ medicina tarde operat:q: oportet ꝙ medicina deducat de potētia ad actū per calorē nostrū ꝛ hoc non fit in breui tēpore.cum nō maior sit potētia agentis q̄ resistentis modicū valet iuuamentū nisi in rectificatione aeris ꝛ loci:ꝛ q: aer ē nobis locus ideo magis ledit. Duodecimū dubium est quare pestis est oīn tpe anni:nec magis vnā partē anni determinat sibi q̄ aliam cum ꝑueniat in vere estate autūno ꝛ hyeme. Respondet ꝙ q: ꝑpter refractionem ꝛ reflexionem istorum radioꝝ igniūtur vapores eleuati ꝛ huic ignitioni non cōtradicūt qualitates temporū:q: si aer sit frigidus sicut est tpe hyemis ꝑpter frigus illi vapores magis vniunt ex quo fortius agunt:sicut radij qñ reflectunt in aqua in loco reflexionis fortius calefaciūt ꝛ similiter qñ vapores igniti eleuantur ꝛ inter nubes includunt vniunt ꝛ condensantur ꝛ rarefaciunt vapores ꝑpinquos quibus rarefactis appetunt maiorem locū ꝛ frangūt nubes ꝛ causatur tonitruus ꝛ fulgur. vt dicit phus.ij. Metheauroꝝ. Et sic est de ignitione istoꝝ vaporum tpe hyemali. Tempore estatis isti vapores similiter eleuant ꝛ in ipsis franguntur isti radij ꝛ incēdunt ꝛ adurunt humidum circa partes cordis eos cū aere attrahētis. Similiter tpe autūni q: aer de sui natura est grossior partes alique inflāmantur ꝛ adurunt ꝛ ꝑducunt in nihil talē effectum. Et tpe veris ꝑpter rarefactionem terre multiplicant vapores ꝛc. Nec est verū vt putant aliqui ꝙ primo superiora alterent elementa que alterata alterant corpora nostra vt semper imo ipsi radij non mutata q̄litate elementi adurunt ꝛ calefaciunt in loco sue reflexionis vt dictum est de radijs reflexis in ampulla aque que in loco sue reflexionis adurunt non calefacta aqua ꝛ in multis alijs experientijs:ergo non ꝑpter frigus vel calorem humidum vel siccū ipsius elementi vel tpis hoc accidit:sed ꝑpter intersecationē refractionē reflexionē illoꝝ radioꝝ hoc euenit. Tredecimū dubium est quare in illis locis in quibus est pestis cōiter flant venti meridionales reflexi:vel collaterales. Respondet ꝙ multi vapores inflāmantur ꝑpter vnionem radioꝝ qui inflāmati ascendunt versus partem meridionalem:cū ipsa sit calidior ꝛ rarior. ꝛ sic ascendunt vsq̄ ad medium aeris qd̄ est frigidū. ꝛ q: contraria mutuo se expellunt. expellūtur isti vapores ad partem contrariā:scꝫ ad partem septentrionalem ita ꝙ motus est a parte meridionali ad septētrionalem.ꝛ quia vapor ille est siccus causat ventum australem. Decimūquartum dubium est quare aer tunc est cōmuniter grossus ꝛ nebulosus in locis in quibus est pestis. Respondetur ꝙ ꝑpter multiplicationem vaporum eleuatorum: ꝛ propter multiplicationem ventorum australiū: quibus rarefacientibus terram multi vapores eleuantur.vt declarat phus.xxi. particula ꝑbleumatū ꝛc. Decimūquintum dubium est quare iste passiones pestifere sunt contagiose. Respondetur ꝙ alteratio ꝛ adustio est maxime facta circa partes cordis: ꝛ aer qui transmittitur per anhelitum recipitur a ꝑpinquis vnde ipsos alterat: cum etiam ipse aer sit alteratus vt constat. Decimūsextum dubium est: quare illa loca post mortalitatem sunt saniora ceteris paribus alijs locis. Respondetur ꝙ propter multitudinem illorum radiorum ꝛ vaporum ignitorum ꝛ ꝑpter moram consumuntur humiditates extranee ꝛ ipsarū subiecta:sicut ignis in candela quibus consumptis aer remanet purificatus:ꝛ ita sanus. Decimūseptimū dubium est quare in illo loco post mortalitatem homies sunt generatiui. Respondet ꝙ aer remanet purificatus ꝛ siccus:ꝛ talis aer maxime valet ad generationē per phm libro

pbleumatū.pticula.xvi. Ex istis sequit ista cōclusio q in principio mortalitatis in locis in qbus est nō apparet aliqua mutatio qualitatū elementoꝝ:sed solum siccatio radioꝝ: ex qua in pcessu temporis incēdunt vapores eleuati qui intrusi et per anhelitum inspirati vel intrātes per poros inflāmāt sanguinem et spūz in corporibus nostris cū magis et magis sm corporum dispositionem. et sic causant febres acutissime:carbūculi:et apostemata ex adusta materia:ideo antiqui medici talem pestez vocant occultam et celestē.

Decimūoctauū dubium est quare egritudo pestilentialis ipsa sola quandoqz inficit illos qui approximāt hijs qui curant ab ipsa. Respondet q cause pestilentie sunt plures qm aut contingit ab ymaginibus celestibus facientibus illud nocumentuz cuius euentus ignorat:vel ab aliqua constellatione aerem corrumpente cuius causa: vt sic a medico ignoratur. Aliquando pter corpora occisa non tumulata:sicut ex ethyopia influxerunt quedam inquinamenta putrida apta corrumpere corpora: et ex illis vaporib9 deportatis per ventos infectus fuit omnis aer:aut pter putrefactionem lacuum et paludum vel pter aliquam cauernarum apertionem exsufflantium longo tēpore conclusarum seu pter herbas et loca serpentium et alioꝝ animaliū venenosoꝝ. Quidā enī nō sunt parati infici et tales non patiuntur quēadmoduz domus antiqua et imbecillis celerius a vento ruit vehementi q fortis et noua:sic hij pestilentia. Alij autem habentes humores laudabiles naturales contingunt maliciaz aeris infecti in ipsos exsufflare:nec patiunt:qm agentium actus sunt in patiente pdisposito. vt dicit secūdo de aīa. vn pncipalissima particula generationis egritudinis est passiua corporis preparatio. Corpora autez ad hanc egritudinē preparata sunt illa que malis cibarijs et vniuersaliter se malo rexerūt regimie:vt labore:multo coitu: et hmōi dissoluentibus corporis virtutē et cōpaginem: et disposita huic dispositioni pestilenciali. Unde pter quandā adustionē euaporatiuā aerē corrūpentē ad modū basilici ab egritudinis materia illoꝝ q curāt egritudinē incurrūt:et aere sic corrupto ipse fere sine medio ad cor igreditur qz aerē velim9 nolim9 infirmo pcedim9 et inducit hmōi aer interdū febrē apostemata pestilērialia:carbunculos ptises:variolas:leprā:obtalmiā:et pcipue qn dem9 fuerint stricte: et astātes talib9 infirmis fuerint expositi sub vento:ita q ipsuz recipiant ex opposito. Et hec a medicis vocantur egritudines cōtagiose. Decimūnonū dubiū est quare est q si fuerit hyems frigida et sicca:ver aūt calidū et humidū et estas fiat sicca:autūnus sequens est pestilentialis nocumentū inferens oībus et precipue pueris: et adhuc pueris fleugmatic pncipalissime alijs vo ab istis ptingūt dissēterie i autūno: post quas superueniunt quartane longe. Rndetur q ista cōstitutio est cōtraria cōstitutioni anni saluberrimi posite ab ypocrate in libro de aere et aqua. et est q ānus est saluberrim9 qn fiūt ortus et occasus stellarū:sicut debent in autūno aq multe:hyeme vo pauce: neqz serenū multū: neqz frigidū plus opportuno vere quoqz et estate aquarū pteperātia:ppt qd cū dispositio pposita sit aduersa dispositioi pdicte:sitqz i ea plrima et subita mutatio et grādis nō est mirū si sit inferēs pestilētiaz in autūno. Uigesimū dubiū ē qre est q qn vapor mult9 eleuat cū sole de mane cuz orit nūc solū obtegēdo: nūc aūt dimittēdo a tra.i. a loco ptinēte nos hic inferi9 ab ipsa aq aqs cōmixta et aere puluerulēto putredinali ān9 ille erit pestilētialis et mortifer h est enī vnū de signis pestilentie. vt dicit phs libro p bleumatū. Rndetur q humidū vaporosum necessario hz denotare annū pluuiosuz. non enī hmōi vapor eleuat nisi a locis humorosis multū aquatis et ideo in temporib9 siccis et locis non eleuat pter qd cōtingit fieri pluuiam sicut apparet pmo methauroꝝ. Unde egritudines plrimas fieri cōtingit i pluuialibus temporibus: et cōstitutiones siccas pluuialibus saniores existere. et sic contingit in estate pluuiosa fieri humiditatē supfluā: et p cōsequens mortiferā. Rogem9 ergo dnm vniuersi vt cōstitutionē āni sic rectificet vt sanitate corpoꝝ adepta. sollicite opibus spūs insistamus vt tādē gaudia eterna mereamur. Amen.

In festo sancti Thome de aquino. de ordine predicatoꝝ. Sermo. xlviij.

[V]Enit soluere. Scribunt hec verba. Math. v. et in euangelio pntis solēnitat bt9s Mar. iiij. dic sic. Nunqd lucerna venit vt sub modio ponat. Sup q Augu.i. de ser. dni i mōte.c.iij. dic. Sub medio lucnā ponit qsqs lucē doctrie hoc pmodis tpalib9 obscurat et tegit.

Super candelabrū autē ponit q̄ corpus suū ministerio dei subijcit. vt supior sit p̄dicatio veritatis ꝛ inferior seruitus corporis: per ipsam corporis seruitutē excellentior luceat doctrina q̄ per officia corporalia. i. per vocem ꝛ linguā ꝛ ceteros corpis motus in bonis operibus insinuat discentibus. hec ille. Super quibus vobis talē moneo questionē. A

Utrū beati Thome vita ꝛ doctrina in ecclesia dei fuerit clarior quanto ab oi inquinamento ꝛ errore fuit purgatior? Ad istā questionē respondēt duo doctores veteris testamenti ꝛ duo noui testamenti scꝫ. Prim⁹ est Salomon. Eccl. l. dicens sic. Quasi stella matutina in medio nebule lucet: ꝛ quasi sol refulgens: sic iste refulsit in templo dei. Quasi arcus refulgens inter nebulas glorie: ꝛ q̄si flos rosarū in diebus vernis. Quasi lilia que sunt in trāsitu aq̄: ꝛ quasi thus redolens in diebus estatis. Quasi ignis effulgēs ꝛ thus ardens in igne. Quasi vas auri solidū ornatuꝫ oi lapide precioso. Quasi oliua pullulās ꝛ cypressus in altitudinē se tollens. hec ille. Secūdus est Esaias. xxxiij. dicēs sic. Ubi ē litteratus? vbi verba legis ponderans? Ubi doctor paruulorum? Et preuidēs in spū doctrinam ꝛ vitam sancti thome instruentē pplm dei rn̄dit sic ad q̄stionē ꝓpositā. Pplm ipudentē non videbis: pplm autem alti sermonis hec ille. Tertius est Prosper libro de vita contemplatiua. Qui licet dixerit de beato Augustino: tn̄ pōt applicari sancto thome qđ Augustin⁹ testat dicens. Thomas mihi est par in gloria ꝛc. dic sic. Acer erat ingenio suauis eloquio: in secularib⁹ litteris peritus: in ecclesiasticis laboribus studiosus: in quotidianis disputatiōib⁹ clarus: in oi sua actione cōpositus: in questionib⁹ soluendis acutus: in cōuincendis hereticis circūspectus: in expositione fidei nostre catholicus: in explanandis scripturis canonicis cautus. hec ille. Quartus est Paulin⁹ in quadā epl'a ad augustinū dicēs sic. O vere sal terre quo p̄cordia nostra ne possint seculi errore vanescere cōdiunt. O lucerna digne super cādelabruꝫ ecclesie posita: que late ecclesiasticis vrbibus de septiformi ligno pastum oleo leticie lumē effundēs densas licet hereticorum caligines discutis: ꝛ lucem veritatis a cōfusione tenebrarum splendore clarifici sermonis enubilas. hec ille. Ista patēt in lr̄a canonizatiōis sue. B

Tamen ꝓ maiori declaratione huius: scꝫ quante fuerit vtilitatis in ecclia dei sanctus Thomas. Sciendū ꝙ Johes. Apocalypsis xij. dicit sic. Signū magnuꝫ apparuit in celo mulier amicta sole ꝛ luna sub pedibus eius in capite eius corona stellarum duodecim ꝛ in vtero habens ꝛ clamans vt parturiens ꝛ cruciat vt pariat. Et drachо stetit ante mulierem que erat paritura: vt cū peperisset filiū eius deuoraret. Et peperit filiū masculū qui recturus erit omnes gentes in virga ferrea: ꝛ raptus est filius eius ad deum ꝛ ad thronum eius. Et mulier fugit in solitudinē vbi habet locum paratum a deo. Et drachо persecutus est mulierem que peperit masculuꝫ. Et date sunt mulieri due ale aquile magne vt volaret in desertum in locum suuꝫ a facie serpentis. Et misit drachо post mulierēꝫ ex ore suo aquā tanq̄ꝫ flumen vt eā faceret trahi a flumine. Et adiuuit terra mulierēꝫ: ꝛ aperuit terra os suū: ꝛ absorbuit terra flumen quod misit drachо de ore suo. hec ibi. Sciendum ꝙ hec mulier est eccl'ia: rōne fecunditatis: q2 ad instar mulieris non cessat ꝑcreare filios: sicut Augustin⁹ in epl'a. xxxij. ad letuꝫ dicit sic. Eccl'ia mater est que nos xp̄o cōcepit: martyrū sanguinē parturiuit: in sempiternā eternāq̄ꝫ vitam peperit: ꝛ fidei lacte nutriuit ꝛ nutrit. hec ille. Hec mulier est amicta id est vestita sole: q2 est ornata xp̄o ꝛ spe beatitudinis eterne. Unde aplus. Gal. iij. ca. Quicūq̄ꝫ in xp̄o baptizati estis xp̄m induistis. Et Malach. iiij. Orietur vobis timentib⁹ nomē meū: sol iusticie. luna est sub pedibus eius. i. mūdana mutabilitas. Phil. iij. Que mihi fuerūt lucra hec arbitratus sum ꝓpter xp̄m detrimēta. Uerūtamen existimo oia detrimentū eē ꝓpter eminētēꝫ scientiā iesu xp̄i dn̄i nostri: ꝓpter quē oia detrimentuꝫ feci: ꝛ arbitror vt stercora vt xp̄m lucrifaciā. h ibi. Erat aūt in vtero hn̄s. vn̄ Aug. sermone. ij. in dedicatiōe eccl'ie dic sic. Recte eccl'ie festa colunt q̄ se filios eccl'ie esse cognoscunt. hec em̄ oim̄ credētiū mater est q̄ natos ad mortē: regn̄at ad salutē. h est q̄ post synagogā q̄dem vocata: sed ante fuit ꝓmissa. h em̄ iaꝫ in p̄mo hoie p̄figurata est. Sicut et latere ade fabricata est eua: ita ex xp̄i corpore ꝛ vulnere redēpta creuit eccl'ia. Hec intra archaꝫ diluuio exundante seruata: crucis beneficiuꝫ ꝛ baptismatis mysteriū presignauit. Hanc sara sterilis ꝛ desperata in senectute vnico pignore fecundata predocuit. Eccl'ia em̄ vnicum: id est deo dilectissimum populum seculo senescente ꝓgenuit. Hec est regina illa de

de qua ad dn̄m dr̄. Astitit regina a dextris
tuis in vestitu deaurato circūdata varietate
id est diuersarū circundata decore virtutum
Hec est illa regina q̄ venit a partibus ethio
pie audire sapiam salomonis. Et hec nō tam
ex vna regione q̄ʒ ex vniuersis mūdi parti-
tibus reges paritura cōuenit. sicut ⁊ euāge-
lista cōmemorat. Regina austri venit a fini
bus terre audire sapiam salomonis. Uenit
ecclesia ad redemptorem ⁊ eruditorē suum:
vt de stulticia sui erroris doctrinā perciperet
ṽitatis: hec ille. Clamabat aūt p̄dicando ⁊
cruciabat se in ieiunijs ⁊ vigilijs macerādo
Et habebat in capite coronā stellarum duo
decim: qm̄ ecclesia habet duodeciʒ stellas .i.
duodecim domicellas que cingūt eā in mo
dum corone ꝓpter quas desponsat xp̄o. ps.
Adducent regi ṽgines post eam ⁊c. Prima
domicella ⁊ stella est dn̄a puritas de qua dr̄
Ephe. v. Christus dilexit ecclīam ⁊ tradidit
semetip̄m ꝓ ea vt illaʒ sanctificaret: mūdās
lauachro aq̄ in ṽbo vite: vt exhiberet ip̄e si-
bi glīosam ecclīam nō habentē maculā aut
rugam aut aliquid hmōi: sed vt sit sancta ⁊
immaculata. Sup quo Hiero. vt habetur.
xxiiij. q. i. c. omnibus dicit sic. Omnibus ꝯsi
deratis puto me nō temere dicere aliquos
ita esse in domo dei: vt ipsi sint ⁊ domꝰ eadē
dei que dicit edificari supra petram q̄ vnica
columba appellat: q̄ sponsa pulchra sine ma
cula ⁊ ruga. Ortus cōclusus ⁊ fons signatꝰ
et puteus aque viue ⁊ paradisus cuʒ fructu
pomoꝝ. Que domꝰ ēt claues accepit ac po-
testatem soluēdi ⁊ ligandi. Hanc domum si
quis corrigenteʒ corripientēq3 cōtempserit
sit tibi inquit sicut ethnicus ⁊ publicanus. de
hac domo dr̄. Dn̄e dilexi decorē domus tue
⁊ locum habitationis glīe tue. Et qui habi-
tare facit vnanimes in domo. Et letatꝰ sum
in his que dicta sunt mihi in domū domini
ibimus. Et beati qui habitant in domo tua
dn̄e in secula seculorum laudabunt te: h̄ ille
Et augustinus libro de ꝑfectione iustitie ho
minis. c. xxv. dicit sic. Mundat deus ecclīaʒ
nunc lauachro in ṽbo vite abluens peccata
p̄terita ⁊ pellens ab ea dominationē maloꝝ
angelorum. deinde ꝑficiēs eius sanitates fa
cit eam occurrere in illam glīam sine macla
et ruga. Quos em̄ p̄destinauit illos ⁊ voca-
uit: ⁊ quos vocauit ip̄os ⁊ iustificauit. q̄s
aūt iustificauit illos ⁊ glorificauit. In hoc eī
mysterio arbitror dictum. Ecce eijcio demo
nia et sanitates ꝑficio hodie ⁊ cras ⁊ tertia
die consumor. i. ꝑficio. Dixit em̄ hoc ex ꝑsona
corporis sui quod est ecclīa dies ponens ꝓ
distinctis ordinatisq3 temporibus: qđ etiam
in sua resurrectione significauit triduo: h̄ ille
Secūda domicella est domina ṽginitas de
qua dr̄. ij. Corinth. xi. Despondi em̄ vos vni
viro ṽginē castā exhibē xp̄o. Sup q̄ Augu
stinus vt habet. xxvij. q̄one p̄ma. c. nuptiarū
dicit sic. Ecclīa ip̄a cuius fideles mēbra sūt
cōiunx xp̄i est que fidei: spei: charitatis inte-
gritate nō solum in ṽginibus sacris sed etiā
in cōiugatis fidelibus tota ṽgo est. Uniuer
se quippe ecclīe cuius omnia illa mēbra sūt:
Paulus Apostolus dicit. Aptaui vos vni
viro ṽginem castā exhibere christo. Nouit
aūt ille ṽginem coniugem sine corruptione
fetare quē in ip̄a etiā carne potuit mat sine
corruptione pcreare: hec ibi. Et libro de sctā
ṽginitate. c. v. dicit sic. Seruat in fide inuio-
lata quedam castitas ṽginalis qua ecclesia
vni viro ṽgo coaptat: hec ille. Tertia domi
cella et stella est domina fides. de qua dicit
Augustinus sup p̄ma canonica Johannis
homel. x. sup illō. Tu es petrus ⁊c. sic. Quid
est super hanc petram edificabo ecclesiam
meā. i. sup hanc fidem ꝓpter illud qđ dictuʒ
est. Tu es filius dei viui. sup hanc petrā edi-
ficabo vl' fundabo ecclīam meā. Et Grego.
in pastorali. c. xv. vt habet dist. xliij. c. Sit re
ctor. dicit sic. Hinc in exodo in sacerdotis ve
ste iuxta dināa vocē tintinabulis mala punica
cōiūgunt. Quid em̄ p mala pūica nisi fidei
vnitas designat? Nam sicut in malo puni-
co vno exterius cortice multa interius g̃na
vniunt: sic et innumeros sancte ecclīe pplos
vnitas fidei cōtegit: quos intus diuersitas
meritoruʒ tenet. hec ille. Quarta domicella
et stella est domina vnitas de qua cyp̄anus
papa vt habetur. xxiiij. q. i. c. loquit. dicit sic.
Loquitur dominus ad petrum ego dico ti
bi quia tu es petrus ⁊ super hanc petraʒ edi
ficabo ecclīam meam. Super vnuʒ edificat
ecclesiam. Et q̄uis apostolis omnibus post
resurrectionem suam parem potestatem tri
buat: ⁊ dicat. Sicut me misit pat et ego mit
to vos accipite sp̄m sanctum: tamen vt vni-
tatem manifestaret: vnitatis eiusdem ori-
ginem ab vno incipientē sua actoritate dis-
posuit. hoc erant vtiq3 ceteri apostoli quod
petrus fuit pari consortio prediti honoris
et potestatis: sed ab vnitate exordium profi-
ciscitur vt ecclesia christi vna mōstret. Quā
vnam ecclesiaʒ in cantico quoq3 canticorū

spūs sanctus ex psōa xpi dñi designat dicēs Una est columba mea pfecta mea, vna est mrīs sue electa genitricis sue. Hanc eccle sie vnitatem etiam beatus apostolus docet et sacramentū vnitatis ostendit dicēs. Unuz corpus ꝛ vnꝰ spūs: vna spes vocatōis vestre vnus dominus: vna fides: vnuz baptisma: vnus deus. Ecclesia vna est que in multitudine latius incremēto fecūditatis extēdit Quo modo multi radij sunt: sed vnū lumen et rami arboris multi sunt: sed robur vnum radice tenaci fundatū. Et quomodo de fonte vno riui plurimi defluūt: ꝛ numerositas lz diffusa videat exūdātis copie largitate. vnitas tamen seruat in origine. Auelle radiuz solis a corpore: diuisionē vnitas nō capit. ab arbore frange ramum: fructus germiare nō poterit. a fonte precide riuum: pcisus arescit Sic ecclesia domini perfusa luce per totum orbem radios suos porrigit. vnum tamē est quod vbiqꝫ diffunditur: nec vnitas corpis separatur ramos suos per vniuersum orbez copia vbertatis extēdit. per fluentes largit riuos latius pandit: tamen vnum caput est ꝛ vna origo. ꝛ vna mater copiose fecūditat. Adulterari nō pōt sponsa christi: icorrupta ē et pudica: vnā domū nouit: vnius cubiculi sanctitatem casto pudore custodit: h ibi vt patet. Quīta domicella ꝛ stella est dñā veritas de qua dicit Gregorius in moralibus vt habet. xxiiij. questione pma. c. qr. dicens sic. Quia ex sola ecclīa catholica veritas cōspicitur apud se esse locum dominus perhibet de quo videat. In petra moyses ponit vt dei faciē contemplet: quia nisi quis fidei soliditatē tenuerit diuinā pñtiam nō agnoscit. de qua soliditate dñs dicit. Sup hanc petram edificabo ecclīam meam: hec ille. Et Augustinꝰ in paruo libello de simbolo dicit sic. Sanctā quoqꝫ ecclīam matrez nostram tanꝙ̄ supnam hierl'm sanctā ciuitatem dei honorate. diligite. predicate. ipsaqꝫ in hac fide quam audistis fructificat: ꝛ crescit in vniuerso mundo: ecclesia dei viui columna et firmamentū veritatis: hec ille. Sexta domicella ꝛ stella est dñā sapīa. de qua dicit Anacletus: vt habet distinctione. lxxxiiij. c. porro sic. Porro moysi precipit vt eligat presbyteros. i. seniores. Unde in pūerbijs dicit. Gloria senum est canicies. Hec vero canicies designat sapiam de qua scriptuz est. Canicies hominū prudētia est. Cunqꝫ nōgentis et eo amplius annis ab adam vsqꝫ ad abraham vixisse homies legimus: nullus alius pmus appellatꝰ est presbyter. id est senior nisi abraham. Qui multo paucioribus vixisse annis conuincitur: hec ibi. Et Augustinus libro de ciuitate dei. vt habetur. xxxi. questione scd'a c. qui sine dicit sic. Qui sine saluatore salutē vult habere ꝛ sine vera sapientia estimat se prudentem fieri posse: non sanus sed eger: non prudens sed stultus in egritudine assidua laborabit: ꝛ in cecitate noxia stultus et demens permanebit: hec ille. Hec autez sapientia non habetur nisi per intellectum sacre scripture: ꝛ hoc in ecclesia dei. vt habet disti. trigesimasepti a. c. relatum. Septima domicella ꝛ stella est domina iustitia de qua Augustinus libro de moribus ecclesie. c. xxxij. dicit sic. Merito tu catholica ecclīa mater xpianorum verissima non solum ipsum cuiꝰ adeptio vite breuissima est purissime atqꝫ castissime colendum predicas: non solum deū sed ꝛ pximi dilectionem atqꝫ charitatez ita complecteris vt variorum morborum qbus pro peccatis suis anime egrotant: oīs apud te medicina ppolleat. pueriliter pueros: fortiter iuuenes: quiete senes put cuiusqꝫ nō corporis tm̄ sed ꝛ animi etas ē exerces ꝛ doces Tu feminas viris suis non ad complendaz libidinem: sed ad ppagandam prolē ꝛ ad rei familiaris societatem casta et fideli obedia subijcis. Tu viros cōiugibus nō ad illudēdū fragiliorē sexū sincerivinclis amoris pficis Tu parētibus filios libera quadā seruitute iūgis ꝛ pentes filijs pia dilectōne pponis. Tu fratres fratribꝰ religionis vinculo firmiori atqꝫ arctiori ꝙ̄ sanguinis nectis. Tu oēm generis ppinqtatē ꝛ affinitat necessitudinē suatis nature volūtatisqꝫ nexibus mutua charitate ↄstringis. Tu dñis suos non taz cōditionis necessitate ꝙ̄ officij delectatione doces adherere. Tu dominos suis summi dei cōmunis dñi consideratione placabiles et ad consulendū ꝙ̄ ad coercendum ppensiores facis. Tu ciues ciuibus: gētes gētibus et prorsus omnes homines pmorum parētum recordatione non societate tantuz. sed quadā etiā fraternitate cōiungis. Tu doces reges precundo proficere populis. Tu mones populos se subdere regibus. Quibꝰ honor debeat quibus affectus: quibus reuerētia: qbus timor: qbus consolatio: quibus admonitio: quibus coertio: quibus desciplina: quibus obiurgatio: ꝛ quibus supplicium sedulo doces: hec ibi. Ecce iustitia. Octaua

domicella et stella est domina charitas. de qua dicit Aug. lib. iij. contra donatistas sic. Hoc intelligi maiores nostri voluerunt quod apls ait. Quoniam charitas dei diffusa est in cordibus nostris per spiritum sanctum qui datus est nobis Ipsa est enim charitas quam non habent qui ab ecclesie catholice communione precisi sunt. Ac per hoc etiam si linguis hominum et angelorum loquantur: si sciant omnia sacramenta et omnem scientiam et omnem prophetiam: et omnem fidem: ita vt montes transferant. si distribuant omnia sua pauperibus: si tradant corpus suum ita vt ardeant: nihil prodest eis. Non habent autem dei charitatem qui ecclesie non diligunt vnitatem Ac per hoc recte intelligitur non accipi nisi in ecclesia catholica spiritus sanctus. hec ille. Et vt habetur de consecra. distin. iiij. ca. ecclesie. idem dicit sic. Ecclesia charitas que per spiritum sanctum diffunditur in cordibus eorum qui participes sui sunt peccata dimittit: eorum qui non sunt tenet. hec ille. Nona domicella et stella est domina humilitas: de qua dicit Cyprianus papa. vt habetur de consecra. distinc. iij. ca. dominus sic. Dominus noster iesus christus rex et iudex et dominus noster vsque ad passionis diem seruauit honorem pontificibus: quis illi nec timorem dei nec agnitionem christi seruassent Nam cum leprosum mundasset dixit illi. Vade et ostende te sacerdotibus et offer donum. Humilitatem nos humilis docuit: sacerdotem adhuc appellans quem sciebat esse sacrilegum. Item subdens passioni cum alapam accepisset et ei diceretur. Sic respondes pontifici? Nihil ille contumeliose locutus est in personam pontificis: sed sic magis innocentiam suam tutus est: dicens. Si male locutus sum exprobra de malo: si autem bene quid me cedis? Que omnia ab eo ideo facta sunt humiliter atque patienter: vt nos in ecclesia dei humilitatis ac patientie haberemus exemplum. hec ibi. Ecce humilitas. Decima domicella et stella est domina obedientia. de qua Gregorius in moralibus. vt habetur. viij. q. i. ca. sciendum. in fine dicit sic. Sola est que fidei et ecclesie meritum possidet obedientia sine qua quisque infidelis conuincitur: etiam si fidelis esse videatur. hec ibi Et libro. xij. moral. dicit sic. Obedientia sola virtus est que menti virtutes ceteras inserit: insertasque custodit. Melior est enim obedientia quam victime. Obedientia victimis preponitur: quia per victimas caro aliena: per obedientiam vero et caro et voluntas propria mactatur Exemplum de saule qui propter inobedientiam regno priuatus est. i. Reg. xv. Undecima domicella et stella est domina paupertas. de qua Hieronimus. vt habetur. xij. q. ij. c. gloria dicit sic. Nunc vero cum paupertatem domus sue iam est ecclesie pauper dominus dedicauit portemus crucem et delicias lutum putemus hec ibi. Sed vt dicit Hugo libro primo de claustro anime. capitulo. ix. Paupertatis tres sunt species. Sunt enim quidam qui in rebus temporalibus egent sed inuiti: et hec solet egestas vocari. Egent omnium rebus et etiam bona voluntate qua nihil ditius esse potest. Sunt alij qui rebus abundant: sunt tamen pauperes spiritu: et hec est vera paupertas: quia licet affluant diuitie nolunt tamen corda apponere. Tertia est mediocritas quam philosophi vocant frugalitatem que est paupertas voluntaria hec ille. Duodecima domicella et stella est domina perseuerantia. de qua dicit Aug. libro de symbolo tractatu secundo sic. Admirabile spectaculum nostrum plane mirabile in quo deus adiuuat fides vires impetrat innocentia pugnat sanctitas vincit: perseuerantia premium consequitur tale quod et ille qui vicerit accipiat: et qui donauerit nihil amittat. Ista spiritualia munera concupiscite et cum omni securitate spectanda alacriter ad ecclesiam conuenite. Ab omni cupiditate carnali propositum cordis reuocate: omnem sollicitudinem vestram deo gubernandam committite: vt aduersarius reuertatur nihil inueniens suum. hec ille. Ecce quomodo in capite sancte matris ecclesie resplendet corona stellarum duodecim. vt dixit iohannes vbi supra. C

Sed draco. id est diabolus nititur deuorare hanc dominam suis malignis persecutionibus. Unde ipsa clamat. vt dicit Aug. super psal. cxxviij. sic. Sepe expugnauerunt me a iuuentute mea. Ecclesia loquitur de his quos tolerat. Et si diceretur. Nunquid modo? Olim est ecclesia ex quo vocantur sancti. Aliquando in solo abel ecclesia erat et expugnatus est a fratre malo et perdito Cayn. Aliquando in Enoch ecclesia erat et translatus est ab iniquis. Aliquando in sola domo noe ecclesia erat: et pertulit omnes qui in diluuio perierunt: et sola archa natauit et euasit ad siccum. Aliquando in solo Abraham ecclesia erat et quanta pertulerit ab iniquis nouimus. In solo filio fratris sui loth in domo eius et in sodomis ecclesia erat: et pertulit sodomorum iniquitates et peruersitates quousque eum deus de medio eorum liberauerit. et cepit esse in populo israel ecclesia et pertulit pharaonem et egyptios. Cepit esse in ipsa ecclesia id est in populo israel numerus sanctorum: vt moyses

et ceteri sancti et ptulerunt iniquos iudeos pplm israel. Uentu est ad dnm nrm iesum xpm et ptulerut iusti iniquos in ecclia ideo dic. Sepe expugnauerut me a iuuetute mea hec ille. Ubi notabim9 cuz abbate ioachim libro de cocordatia vtriusqz testameti q ecclesia passa est septez psecutoes grauissimas in veteri testameto figurates septem psecutiones grauissimas quas debebat pati i nouo testameto. Prima psecutio iudeoz fuit ab egyptijs et pharaone. Exo. xv. dixit inimicus psequar et comphenda diuidam spolia implebit anima mea. Euaginabo gladium meu interficiet eos manus mea. Sic herodes attetauit pdere xpm caput fideliu. Naz sicut illi filios israel multis doloribus affixerunt sic iudei aplos et alios in fide genitos flagellado incarcerando interficiedo multipliciter psecuti sunt. Et sicut ibi moyses et aaron eduxerunt filios israel de egypto. sic paulus et barnabas fidelem pplm eduxerut de synagoga. vnde dixerut illud Act. xiij. ca. Uobis oportebat pmu loqui vbum dei. sed qm vos indignos fecistis et reppulistis illu ecce conuertimur ad gentes. Et sicut ibi pugnauit moyses p libertate ppli isrl. sic paul9 vt cessaret seruitus legis. vnde dicit Gal. v. In libertate vocati estis fratres. Et christus dicit illud Canticoz pmo. Filij matris mee pugnauerut cotra me. Secuda persecutio iudeoz fuit a cananeis que figurabat persecutionem xpianoru et pncipes paganorum quoz caput fuit Nero qui aploz principes interfecit. sicut em multi reges insurrexerut contra filios israel. sic contra aplos et scos martyres insurrexerut successiue multi Romanoz imperatores pmo Nero. scdo Domitianus. tertio Traianus. quarto Antonin9 qnto Seuerus. sexto Maximian9. septimo Decius. octauo Ualerianus. nono aurelianus. decimo Dyoclecianus. vndecimo Maxentius. duodecimo Constantinus quo ad fidem couerso cessauit psecutio. Tertia psecutio iudeoz fuit a Syrijs que figurabat psecutione xpianoz p hereticos. sicut enim ibi diuisum est regnu israel a regno iuda. sic secta hereticoz diuisa est ab eccl'ia catholica de qbus apls dicit Act. xx. Scio q post discessionez mea intrabut in vos lupi rapaces: no parcetes gregi. Et ex vobisipsis exurget viri loquetes puersa vt abducat discipulos post se. Huius caput fuit pstatius arrianus qui cu successoribus pfidie sue vsqz ad tepa saracenoz affixit ecclesiam et multe hereses surrexerunt etiaz circa sacrm corpis christi.

Quarta psecutio iudeoru fuit p assyrios que figurabat psecutione xpianoz p saracenos. Sicut em ibi fuerut filij pphetaru solitariam vitam ducetes ita h heremite et virgines. Et sicut reges assyriorum regnu samarie destruxerut decem tribubus in captiuitatem translatis. ita illa gens impijssima plurimas grecoz ecclias deuastauit. Et ex eo tepore greci a romana ecclia sunt diuisi lz non desint in eis reliquie queretes deum in toto corde sicut et de reliquijs israel helie a dno dictum est. iij. Reg. xix. Derelinqua mihi in israel septem milia viroz quoz genua no sut incuruata ante Baal etc. Huius caput fuit cosdroe rex psaruz cuius regnu post paucos annos datu est in manu saracenoz quoruz secta tunc in partibus arabie condebat: vt patet ex chronicis. Quita psecutio iudeorum fuit p caldeos que figurabat psecutoez xpianoz p reprobos qui no cessant vitijs et corruptionibus impugnare electos. tanq noua babylon cotra spualem hierlm insurges vt cogatur ecclesia dicere. Ecce i pace amaritudo mea amarissima. Sicut em ibi caldei grauius ceteris affixerut iudeos. ita vt paucos relinqueret in iudea quos no trasferret in babylonem: sic pauci euaserut xpianoruz et nuc euadut qui no ducantur in confusioe vitioz. vt satis pz. Sexta psecutio iudeoz fuit sub rege illo supbissimo Nabuchodonosor qui sibi nomen diuinu arrogare presumpsit: vt habet in li. Judith. que figurabat persecutionem xpianorum per reprobos cospirantes contra eccliam electorum ita vt tam iudei q gentiles saraceni heretici ac supbi xpiani insurgat contra electos vt ventilent eos cornibus suis donec si fieri possit deleantur de terra et hoc erit sub sexto rege: de quo dr. Apoc. xvij. c. Reges septem sunt quinqz ceciderunt. vnus est. s. sextus iste et alius nodum venit. s. septimus qui erit antichristus de isto sexto rege dr. Dan. vij. Alius surget post eos et ipe potetior erit prioribus etc. Et respiciet dns de loco sancto suo et armabit electos suos in pugna et superabut eos gladio oris sui. Et sicut vetus babylon pcussa fuit a dario rege medoz. ita huius tempore pcutienda est noua babylon ab eode rege et coplicibus suis. de qbus dr Apocal. xvij. Hij odient fornicaria et desolatam facient illam et nuda et carnes eius manducabut et ipam

igni cremabunt &c Et sic patet Septima
psecutio iudeoꝝ fuit sub aman. de q̄ legit̄ in
libro Hester. Nam Aman fuit natione ma
cedo: que figurabat psecutionē xp̄ianoꝝ fu-
turam sub antixp̄o vt habet̄ Apo.xiij. Et in
Daniele vt dictum est in ſmone de antixp̄o.
Uidens aūt hec mulier, i. sancta mat̄ eccl'ia
tot impugnationes cōcitatas per drachonē
id est dyabolū̄ ꝛ maxime q̄ntam in qua nūc
sumus fugit in solitudinē i. ad religionē frm̄
p̄dicatoꝝ iuxta illud Osee.ij. Ducam eaꝫ in
solitudinē ꝛ loquar ad cor eius. Uolauit au
tem duabꝰ alis. s. vita actiua tanq̄ vna ala:
et vita cōtemplatiua tanq̄ scd̄a ala. Naꝫ in
religione fratrū p̄dicatoꝝ habet̄ vita cōtem
platiua p studium: ꝛ vita actiua p p̄dicatōis
exercitiū. D Dubitat̄ vtrum religio fra
truꝫ p̄dicatoꝝ cōueniēter fuerit instituta ad
studendū. R̄ñdeo ſm sanctū tho. ij. ij. q̄one
lxxxviij. arti. v. in rñ sic. Competit studiū lit-
terarum religioni tripl'r. Primo q̄dē q̄tum
ad id quod est pprium contemplatiue vite.
Ad quā studiuꝫ lr̄arū dupl'r adiuuat. Uno
modo directe coadiuuādo ad cōtemplanduꝫ
scꝫ illumināndo intellectū. Uita em̄ contem-
platiua de qua hic nūc loq̄mur p̄ncipaliter
ordinat̄ ad considerationē diuinoꝝ in qua
dirigit̄ homo ad considerandū diuina. Un̄
in laude viri iusti d̄r in p̄s q in lege domini
meditat̄ die ac nocte. ꝛ Ecci. xxxix. d̄r. Sapi
entiam antiquorū exquiret sapiēs: ꝛ i xphe
tis vacabit. Alio modo studium adiuuat cō
templatiuā vitam indirecte remouēdo con-
templationis p̄icula. s. errores q̄ in contem-
platione diuinoꝝ frequēter accedūt his qui
scripturas ignorant: sicut in collationibꝰ pa
truꝫ legit̄ q abbas Serapion pp̄ter simpli
citatē incidit in errorē Antropomorphitarū
id est eorum qui deum hūanā habere formā
arbitrant̄. Unde dicit Greg. in. vi. moral. q
nōnulli dum plꝰ exquirūt contēplando q̄
capiunt vsq̄ ad pūersa dogmata erumpūt:
et dum veritatis esse discipuli humilit̄ negli-
gunt magistri erroꝝ fiunt. ꝓpter hoc dicitur
Eccles. ij. Cogitaui in corde meo abstrahe-
re a vino carnem meā: vt animū meū trans
ferrem ad sapiam. deuitaremq̄ stultitiam.
Scd̄o necessariū est studiū lr̄aruꝫ religioni
institute ad predicandū ꝛ ad alia hm̄oi exer
cenduꝫ. Unde ap̄ls dicit Titū p̄mo de ep̄o
ad cuius officiū hm̄oi act9 ptinet. Ample
ctentē eum qui ſm doctrinā est fidelē ſmo-
neꝫ vt potens sit exhortari in doctrina sana
et eos qui contradicūt arguere. Nec obstat
q ap̄li absq̄ studio lr̄arū ad p̄dicanduꝫ sūt
missi: quia vt Hieronymus dicit in ep'a ad
paulinū. Quicquid alijs exercitatio ꝛ q̄tidi
ana in lege meditatio tribuē solet: illis sp̄us
sanctus suggerebat. Tertio studiū litterarū
religioni confert. Ualet em̄ ad vitandum
carnis lasciuiā. Unde Hiero. dicit ad rusti-
cum monachū. Ama scripturarū studia: et
carnis vitia nō amabis. Auertit em̄ animū
a cogitatione lasciuie: ꝛ carnem macerat p-
pter studij laborem ſm illud Ecci. xxxi. Ui-
gilia honestatis tabefaciet carnes. Ualet ēt
ad auferendū cupiditatē diuitiarum. Unde
sapie. vij. d̄r. Diuitias nihil esse dixi in cōpa
tione illius. Et p̄mo Mach. xij. d̄r. Nos aūt
nullo horum indiguimus. i. exterioꝝ subsidi
orum habentes solatio sanctos libros qui
in manibus nostris sūt. Ualent etiaꝫ ad do
cumentū. Unde Aug. dicit libro de operibus
monachoꝝ. Que est ista pūersitas lectioni
nolle obtemperare dum vult ei vacare. ꝛ id
manifestū est q ista religio cōueniēter ē in-
stituta ad studēdū hec Tho. vbi supra. ecce
q̄ ad vitam cōtemplatiuā. Quo ad vitā acti
uam dubitat̄ vtrum religio fratrū p̄dicatoꝝ
cōuenienter fuerit instituta ad p̄dicandum
et ꝯfessiones audiendū. R̄ñdeo ſm sanctū
Thomā. ij. ij. q. clxxxviij. art. iiij. in rñsione q
sic pp̄ter tres rōnes: quia hm̄oi opa vite acti
ue ordinant̄ ad vtilitatē p̄ximoꝝ ꝛ ad obse-
quium dei ꝛ ꝯseruationē diuini cultus. Ma
gis em̄ pcurat̄ vtilitas p̄ximoꝝ p ea que per
tinent ad sp̄ualem anime salutē: q̄ p ea que
ptinent ad subueniēdū corpali necessitati q̄
to sp̄ualia corpalibus sunt potiora vnde ele
mosine sp̄uales sunt corporalibus potiores.
Hoc etiam magis pertinet ad obsequiū dei
cui nullū sacrificiū est magis acceptū q̄ ze-
lus animarū vt Greg. dicit sup Ezechielem
Maius etiā est sp̄ualibus armis ꝯtra erro-
res hereticoꝝ ꝛ temptationes demonū fide-
les defendere q̄ corpalibus armis populuꝫ
fideleꝫ tueri. Et ideo ꝯuenientissimū fuit ad
p̄dicandum: ꝛ ad alia que ptinēt ad salutē
animarū hanc religionē instituit: b̄ thomas
vbi supra. Ecce quo ad vitaꝫ actiuā quibus
alis volauit sancta mater ecclesia ad hāc re
ligioneꝫ fratrum p̄dicatorum in qua tuetur
et defenditur contra insidias ꝛ persecutio-
nes inimici ne filius eius scꝫ populus xp̄ia-
nus occidatur eius temptationibus et ma-
chinatōnibus. E Que aūt sit ista magna

aquila de qua loquitur iohannes. Dico quod est sanctus thomas de quo hodie solennitatem facit. Nam ex ista magna persecutione ecclesia perdiderat in mundo coronam duodecim stellarum quam in religione recuperauit maxime ex operibus huius aquile sicut Ezechiel preuidit in spiritu xvij. c. dicens sic. Aquila grandis magnarum alarum: longo membrorum ductu: plena plumis et varietate venit ad libanum et tulit medullam cedri: summitatem frondium eius euulsit: et transportauit eam in terram chanaan: in vrbem negociatorum: et posuit illam in terra pro semine: vt firmaret radicem super aquas multas in superficie posuit illud. Cumque germinasset creuit in vineam latiorem humili statura respicientibus ramis eius ad eam: et radices eius sub illo erant. facta est ergo vinea et fructificauit in palmites et emisit propagines: hec ille. In hac prophetia describitur qualiter sanctus thomas recuperauit duodecim stellas corone sancte ecclesie. Primo puritatem ex sui conceptione. ideo dicit aquila grandis. Nam sicut deus predixit natiuitatem illorum qui magne excellentie et auctoritatis in populo suo esse debeant: puta ysaac sansonis: hieremie: Johannis baptiste: beate virginis et christi. Unde tertia parte. q. xxvij. arti. vi. in responsione dicit sanctus Thomas quod huiusmodi priuilegia gratie que dantur aliquibus preter legem communem ordinantur ad vtilitatem aliorum secundum illud prime Corinth. xij. Unicuique datur manifestatio spiritus ad vtilitatem. Illos autem quos eligit deus ad aliquid ita preparat et disponit vt ad id ad quod eliguntur inueniantur ydonei secundum illud. ij. Corinth. iij. Ydoneos nos fecit ministros noui testamenti: hec Thomas Sed sanctus thomas ad hoc fuit electus diuinitus vt esset doctor ecclesie sue: ideo deus per suam gratiam ipsum ad hoc ydoneum reddidit secundum quod Anachorita ille vir dei dixit ad matrem eius. Hic erit magnus in scientia et in vita: et merito possit dicere illud apostoli. Cum autem complacuit ei qui me segregauit ex vtero matris mee et vocauit per gratiam suam. ideo creditur vere quod fuerit sanctificatus in vtero. Sciendum quod pater sancti thome dictus est dominus landulphus nobilis comes de aquino. Mater vero eius dicta est domina theodora de nobili progenie orta que cum esset in castro roccheficce: quod castrum est in confinijs regni campanie cum ipsa ignoraret se fore grauidam quidam vir sanctus qui diu duxerat vitam heremiticam cum pluribus alijs in vno monte iuxta castrum predictum qui vocabatur frater Bonus famosus in sanctitate et vita illuminatus a spiritu sancto venit ad predictam dominam dicens. Gaude domina quia paries filium quem vocabis thomam Tu et vir tuus cogitabitis eum facere monachum in monasterio montis cassini in quo corpus sancti benedicti requiescit habentes spem percipiendi magnos redditus a monasterio per ipsum: sed deus aliter ordinauit quia erit frater ordinis fratrum predicatorum in quo ordine erit tante excellentie in scientia et in vita: quod in mundo sibi similis suo tempore non inuenietur. Cui respondit domina. Non sum digna parere talem filium. sed fiat voluntas domini. Que omnia sicut sanctus ille predixerat sunt completa etc. Secundo recuperauit virginitatem ex sui admirabili confirmatione. ideo dicit. Magnarum alarum. scilicet virginitatis sue. Nam vt dicit sanctus Thomas. iij. parte. q. xxvij. arti. v. Ad tertium dicendum in rebus naturalibus est triplex perfectio. Primo quidem est perfectio dispositionis. puta cum materia est perfecte ad formam disposita. Secundo autem est perfectio forme que est potior. Nam ipse calor perfectior est qui prouenit ex forma ignis quam ille qui ad formam ignis disponebat. Tertio autem est perfectio finis sicut ignis habet perfectissime suas qualitates cum ad locum suum peruenerit: hec ille. Sic in beato thoma fuit triplex perfectio gratie. Prima quidem dispositiua per quam reddebatur ydoneus ad hoc quod esset verus doctor ecclesie: et hec fuit perfectio sanctificationis Secunda autem perfectio gratie fuit in eo quando angeli stringentes renes eius cinxerunt eum cingulo castitatis. Tertia autem perfectio est finis quem habet in gloria. Quo ad secundam perfectionem sciendum quod beatus thomas cum esset ingressus ordinem fratrum predicatorum inuitis parentibus eius subito a fratribus suis carnalibus rapitur et turris custodie mancipatur: vt sic possent animum eius ab ordine proposito reuocare. Nam ad ipsum solum existentem in camera in qua dormiebat et in qua tenebatur sub custodia miserunt vnam puellam pulcherrimam ornatam habitu meretricis que aspectu et tactu et alijs modis quibus posset ipsum alliceret ad peccandum. Que cum intrasset cepit aspicere et tangere et ad peccandum inducere. Sanctus autem iuuenis qui corpus suum semper immaculatum conseruauerat et semper sub freno rationis tenuerat cum sentiret carnem suam ad libidinem inflammari de tali inflammatione cepit dolere et statim currens ad caminum vbi fiebat ignis cepit vnum titionem et percutiens illam meretricem cum titione expulit eam de camera. Et statim inflammatus feruore diuino accessit ad angulum camere et cum illo titione faciens signum crucis in pariete

posuit se in oratione et ad terrā prostratus cū la
chrymis orauit et petiuit a deo cingulū perpe
tue virginitatis. Cūq3 sic orasset subito dormi
uit quo dormiēte ecce duo angeli affuerunt
qui ipm a deo dixerūt clemētius exauditū3
et hoc dicto acceperūt vnū cingulū qd secū3
deportauerūt et stringentes ipm circa renes
dixerūt. Ex parte dei te cingimus cingulo ca
stitatis quod nullatenus de cetero dissolue
tur. Et cū ipm sic stringerēt sensit dolorem
magnū vnde cepit fortiter clamare et clamās
excitatus est. Ad cuius clamores omnes q
erant in domo fuerūt exterriti et currentes
ad camerā eius interrogauerūt quare sic cla-
masset. Et ille noluit reuelare illis. sed serua-
uit vsq3 prope mortē secretū. et ex tūc nūq̄ sen
sit venereę voluptatis stimulū quia virginitas in
eo fuit cōfirmata per grām. Unde pōt dicere
illud .ij. Corinth. xij. Datus est mihi stimu
lus carnis mee angelus sathane qui me co
laphizet. propter quod dn̄m rogaui vt discede
ret a me. et dixit mihi. Sufficit tibi grā mea
hec ibi. Tertio recuperauit fidem ex spirituali
cognitiōe: ideo dicit longo mēbrorū ductu. nā
q2 Johēs baptā in vtero exultauit fuit potētia
spiritualis grē .i. spūssancti. vnde sanctus tho
mas tertia parte. q. xxvij. art. vi. in fi. dicit
sic. Ideo sicut solēt miracula fieri facta ē di
uinitus in infante exultatio in vtero matris
nō humanitus ab infante: q̄ q̄ etiam vsq3
adeo eēt in illo puero acceleratus vsus ra-
tionis et volūtatis vt intra viscera mr̄na iam
posset agnoscere et credere: ɔsentire: ad quod i
alijs paruulis etas expectatur vt possit etiam h'
in miraculis habendū puto diuine potētie:
hec ille. Sic btūs Thomas adhuc infans
motus spirituali grā spūssancti salutationem
generis hūani factā p iesum xp̄m cognouit
Sciendū q2 cū puer nobilis Thomas esset
natus et nutrici traditus q in eodē palatio
cū mr̄e morabatur: accidit q2 mr̄ eius iret nea
polim ad balnea: que cū iuisset et secū nutricē
cū filio duxisset nutrix posuit infantē ad sedē
dum in loco balnei. Cū sic q̄etus sederet iux
se inuenit chartulā diuinitus missam quam
infans manu accipiēs strictā tenebat ne q̄s
e manibus eius auferret. Nutrix volēs eum
exuere vt ipm balnearet cepit manū volens
auferre chartulā a manu ei'. Puer sanctus
tenēs manū clausam cepit eiulare. Cui nu-
trix cōpatiēs sic cū māu clausa ipm spoliauit
balneauit et induit: et ad domū cū matre re-
portauit manū clausam tenētē. Mater vero
manū eius clausam aperuit et licet plāgeret acce
pit cartulā et inuenit salutationē virginis ma
rie scriptā. Qua perlecta reddidit īfanti char
tulam quā genuflexus cū magno gaudio ac
cepit et illā manibus explicās sic eā legit ac
si diutius studuisset. O felix puer qui prima vba
tue infantie initiū sumūt a salutatiōe virginis
gliose. hāc cōplicatā ad os posuit. Et isto fi-
gurabat quō illa manu scribere debebat glo
riose multa ad nostrā salutem pertinētia et ex
tūc deduxit in ɔsuetudinē q2 cū fleret ex aliq̄
causa nō cessabat a fletu donec aliqua char
tula scripta sibi daretur quā accipiens statim
in ore ponebat et totus letus fiebat. Et hoc
figurabat quō sacrā scripturā debebat dilige
re: et quō de ipa aīam suā replere debebat: et
quō in sacra doctrīa dulcedinē debebat sen
tire. Unde sicut angelus dedit librum Eze-
chie, vt comederet. et dedit btō Johāni euan
geliste vt deuoraret. sic spūssanctus dedit hāc
chartulā sancto thome vt ea que sunt fidei et
salutis nostre plene intelligeret. vnde pōt di-
cere illud. ps. Os meū aperui et attraxi spm̄
Ecce cōcupiui mādata tua. Quarto recupa
uit vnitatē ex fraternali religione. ideo dicit
Plena plumis et varietate. Nam religio est
suaue iugum xp̄i: quia vt Gregorius dicit li
bro tertio moraliū. Quid graue mentis no
stre ceruicibus imponit: qui vitare omē desi
derium quod perturbat precipit. qui declinare
omia laboriosa mūdi huius itinera monet.
hec ille. Quia vt dicit sanctus thomas .ij. ij.
q. clxxvi. art. pmo. ad scdm dicendū. Religio
nis status pncipaliter est institutus ad pfectiōe3
adipiscendā p quedā exercitia q̄bus tolluntur
impedimēta pfecte charitatis. Sublatis autē
impedimētis impfecte charitatis multo magis
excidunt occasiones pctī. p qd totaliter tol-
litur charitas. vn̄ cū ad penitentē ptineat cau
sas pctōrū excidere: ex ɔsiti status religiōis
est ɔuenientissimus pnīe locus. Vn̄ i decre.
xxxiij. q. ij. c. Admonere ɔsulitur cuidā q̄ vxorē3
occiderat vt potius monasteriū ingrediatur.
qd dicit esse melius et leuius q̄ pniam publi
cam agat remanēdo in seculo: hec ille. Etiā
pueri sunt ad religionē inducendi: quia dn̄s
Mat. xix. dicit. Sinite paruulos et nolite phi-
bere eos venire ad me. Quod exponēs ori-
genes sup Mat. dicit. q2 discipuli iesu priusq̄
didicerāt rōnes iustitie repbēdūt eos q pueros et
infantes offerūt xp̄o. Dn̄s autē exhortatur di-
scipulos ɔdescendere vtilitatibus puerorum.
hoc ergo attendere debem' ne estimatione

sapie excellētioris cōtēnamus quasi magni pusillos eccl'ie ꝓhibentes pueros venire ad iesum: hec ille. Et sanctus Thomas .ij.ij. q. vltima. arti. v. in r̄nsione dicit sic. Licet ante annos pubertatis ꝓfiteri nō possint: possunt tamen in religione recipi cum volūtate parē tum: vt nutriant̄ ibidem sicut de iohāne baptista legit̄. Luce .i. q̄ puer crescebat ⁊ cōfortabatur spū̄ et erat in desertis. Unde sicut Greg. dicit libro scd̄o dyalogoꝝ beato benedicto romani nobiles suos filios oīpotenti domino nutriēdos dare ceperūt. Nō est valde expediens ꝫm illud Trenoꝝ tertio. Bonuz est viro cū portauerit iugum domini ab adolescētia sua: hec thomas. Nam illi qui religionem ingrediunt̄ nō confidunt sua v̄tute posse subsistere sed auxilio v̄tutis diuine ꝫm illud Esa. xl. Qui sperant in domino mutabunt fortitudinez assumēt pēnas sicut aq̄le. current ⁊ nō laborabūt: ambulabūt ⁊ nō deficient ⁊c. Sicut ergo Johānes baptista q̄nto anno sue etatis fugit in desertum. sic sanctus Thomas q̄nto anno etatis sue missus est ad monasteriū sancti benedic.i in mōte cassino vt ibi in moribus nutriret̄ ⁊ ī sacris litteris erudiret̄. Sic eñi erat mos nobiliū tūc tēpis ad quod cū deuenisset tria cōmendabilia fecit. Primo quia sic puer cepit sollicite querere a magistro suo quid esset deus et cepit ostendere quomodo desiderabat cognoscere deum. Secūdo quia societatē nobilium qui ibi nutriebant̄ fugiebat: ad ecclesiā confugiebat: ibiq̄ orabat: demuz lectionem suam legebat. Tertiū quia maximū silētiū obseruabat. Erat eñi mirabiliter taciturnus Cuz aūt esset octo annoꝝ mirabiliter ꝓficiebat sup oēs coetaneos suos. Itaq̄ abbas monasterij suasit dn̄o lādulpho patri sancti Thome vt mitteret ipm̄ neapolim ad studium generale. Quod ⁊ fecit in quo studio plurimū ꝓfecit sub maḡro martino rectore grāmatice. demū sub maḡro Petro de hibernia ꝓfecit in logica ⁊ ph̄ia intantū q̄ melius et ꝓfundius legebat lectiones q̄ magister ei⁹ vnde traxit oēs in sui admirationē: cui⁹ fama crescebat maxime per totam ciuitatem: sed vt d̄r Esa. xlvi. Consilium meuz stabit ⁊ oīs volūtas mea fiet dicit dominus. Ut ad ipleret̄ ꝓphetia ill⁹ anachorite quā p̄dixerat matri sācti thome. cepit puer nobilis ire ad audiendū ꝫmones qui fiebant in eccl'ia fratrū p̄dicatoꝝ de neapoli vbi frater Johānes de sancto iuliano fama ⁊ opinione clar⁹ tūc tp̄is p̄or erat. frat̄ Thomas agn̄ postea archieps̄ cusātin⁹ deinde p̄triarcha hierlsimitan⁹. Effect⁹ itaq̄ ad ordinē frm̄ p̄dicatoꝝ rogauit dictum priorem vt ipm̄ reciperet ad ordinem quod ⁊ factū est. Nam cū eēt annorum quattuordecim ad ordinē receptus est Multi aūt nobiles neapolitani admirati sūt q̄ tam nobilis iuuenis derelicta domo paterna ordinem paupertatis intrassꝫ. Uassalli v̄o parētū eius auditis his nouis ad m̄rē sancti thome cum lachrymis venerūt. Nam pater eius anno precedenti mortuus erat. Illa aūt cognoscens q̄m sic de illo ꝓpheratū erat assumpta nobili comitiua cum gaudio venit neapolim volens filium videre ⁊ in ordine confirmare. Cuius aduentū fratres audientes timuerūt ne illum extraheret ab ordine. ideo miserūt ipm̄ terancinā. demū ananiam tandem romā ad conuentum sancte sabine. Cum q̄ mater eius venisset neapolim nō inuenit ipm̄: sed audiens q̄ iuerat romā illuc vsq̄ secuta est eum. Fratres v̄o dubitātes ne mater eius caperet ipm̄ ab ordine miserunt ipm̄ Parisius. Mater v̄o ꝓmiserat fratribus nullo modo reuocare ipm̄ a ꝓposito ordinis cui fratres nō crediderūt. Tandez idignata contra ordinē scripsit duobus filijs suis qui erant cū imperatore federico in castro aque pendētis tuscie regiōis narrās quid thomas frater eoꝝ egerat ⁊ qualit̄ fratres illudebant eam: ⁊ q̄ oīno inuenirēt ipz et mitterēt eum ad eam. Qui satisfacientes mandato matris accepta licentia ab imperatore posuerūt exploratores vndiq̄ p̄ vias ⁊ stratas quē inuenerūt cū quattuor fratrib⁹ fatigatum quiescentē iuxta fontem: sicut et christus. Quo inuento relictis fratribus multis iniurijs ⁊ contumelijs affectis auferre conabant̄ habitū ordinis ab eo q̄bus puer sanctus multa modestia restitit. demū miserunt eū matri q̄ erat in castro roccheseicce Cūq̄ venissent fratres eius. s. dn̄s lādulph⁹ et dn̄s raynaldus adinuenerūt modos q̄b⁹ subuertere possent animū innocētis. Itaq̄ miserūt ad eū duas sorores ei⁹ vt reuocarēt ipm̄ a ꝓposito ordis. Ip̄e aūt docuit eas totā sacrā scripturā legit totā bibliaz ⁊ didicit mētri textū s̄niarū ⁊ cōpilauit tractatū de fallacijs. sicq̄ exemplis ⁊ monitionib⁹ sororez suā maiorē cōuertit ad dn̄m q̄ relicto seculo monasteriū monialiū sancte marie de capua sancti benedicti ingressa est: ⁊ tantuz in sanctitate profecit q̄ statiz fuit facta abbatissa.

Ipse autē manēs sub hac custodia rogauit beatam virginē vt impetraret a filio suo tria pro eo. primo ꝙ confirmaretur in proposito ordinis. secundo ꝙ perpetuā virginitatem seruaret. tertio ꝙ eius scientia ad honorem dei ⁊ salutem anime sue cederet. Apparuit aūt ei beata virgo certificans eum quoniaꝫ de omibus exauditus fuerat. Cumqꝫ nec minis nec blandicijs subuerti posset data fuit licentia fratribus vt ip̄m visitarent. fuit aūt sub hac custodia per bienniū: mater eius videns ꝙ necesse erat impleri qđ fuerat ꝓphetatum de eo nolens impugnare prouidentiam dei ꝑmisit vt per fenestrā castri per funē deponeret ⁊ fratrib' predicatorib' redderetur. ⁊ sic factum est ꝙ possit dicere illud. ij. Cor. xi. Per fenestrā in sportam demissus sum per murū ⁊ effugi man' eius. Quinto recuperauit veritatē ex doctrinali eruditiōe ideo dicit. venit ad libanū. Nam sicut mons libani est mons altissim': sic doctrina sancti thome est altissima: quia stilus breuis: ⁊ grata facundia est in ea. Sunt quidā qui reprehendūt studētes in artibus liberalib' quos reprehendit canon. dist. xxxvij. ca. Legimus §. Sed econtra. legim' ꝙ moyses ⁊ daniel omī sciētia egyptioꝝ ⁊ caldeoꝝ eruditi fuerunt. Legit etiā ꝙ precepit dn̄s filijs israel vt spoliarent egyptios auro ⁊ argēto. Moraliter instruens vt siue aurum sapiētie siue argentū eloquentie apud poetas inuenim' in vsum salutifere eruditōnis vertamus. Et in Leuitico etiā primitias mellis. i. dulcedinem humane eloquentie dn̄o iubemur offerre. Magi quoqꝫ tria munera obtulerunt dn̄o in quib' nonulli tres partes ꝑhie volūt intelligi. Deniqꝫ vt in expositione psalterij Cassiodorus testatur. Omīs splēdor rethorice eloquentie: omēs modi poetice locutionis: quelibet varietas decore ꝓnunciatiōis a diuinis scripturis sumpsit exordiū. Hinc ⁊ Ambrosius ait sup epl'am ad Col. Ois ratio superne scientie vel terrene creature in eo est qui est caput earū ⁊ auctor. vt qui hūc nouit nihil vltra querat: qꝛ hic est perfecta virtus ⁊ sapientia: quicqd alibi queritur hic perfecte inuenitur. In daniele ⁊ salomone ostendit infidelibus se auctorem totius eloquentie ⁊ sapientie: quia infideles nō putāt quia nō legunt in euangelijs ⁊ in ꝓphetijs astrologiā ⁊ alia huiusmodi q̄ despecta sunt qꝛ nihil valent ad salutē si mittunt in errorē ⁊ dn̄i in hijs student curā aīe nō habēt. Qui vero xp̄m nouit thesaurū sapiētie ⁊ scientie inuenit: qꝛ id nouit qđ vtile est. hec ibi. Et. c. Turbat. §. Cur ergo: dicit sic. Sed seculares l'ras q̄ ⁊ legunt ad voluptatē poetarum figmētis ⁊ verboꝝ ornatu delectati. Quidā vero ad eruditionē eas addiscūt vt errores gentiliū legēdo detestent: ⁊ vtilia q̄ in eis inuenerit ad vsum sacre eruditiōis deuoti cōuertāt. Tales laudabilit' seculares l'ras addiscūt. hec ibi. Sctūs thomas ita seculares l'ras didicit vt demōstraret eas eē ancillas sacre scripture. ꝫm illud Prouerb. ix. Misit ancillas suas vt vocarent ad arcē. Sciebat eīm illā seculariū litterarū scientiā nō esse scientiā pietat. quia vt dicit Hiero. sup epl'am ad Titū. vt habet. xxxvij. dist. c. Si quis. ⁊c. Sciētia pietatis est nosse: legere scripturas: ⁊ intelligere ꝓphias: in euangelio credere: aplos nō ignorare. hec ibi. Sciēdū ꝙ postꝙ fratres predicatores recuperauerūt sanctū thomā sanct' iohānes theutonic' tunc magister ordinis accepit eū in filiū suū ⁊ duxit secum coloniā vt ꝓficeret sub fratre alberto theutonico in omi sciētia famosissimo. Et vt meli' transferret animū suū ad sapientiā cepit esse in studio assiduus: in orone deuot': ⁊ mirabilit' taciturn'. Cūqꝫ alijs nunꝙ loqbatur nec conferēdo nec disputando: nec legendo: nec sermones faciendo: ꝓpter qđ ab omib' vocabat bos mutus. Accidit aūt vt frater albert' legeret librum de diuinis nominib' quē attenti' sanctus thomas audiebat. Quidā ex studentib' acutior ⁊ melior inter alios cōpatiens sancto thome credēs ip̄ꝫ grossum ingenio vocauit eū ad partem ⁊ obtulit se repetiturū sibi lectiōes magistri Ipse autē tanꝙ hūilis acceptauit ⁊ reddidit gratias ei. Studens autē ille cuꝫ in loco secreto repeteret defecit. Tunc sanctus thomas accepta licentia loquendi ab eo dixit. Charissime frater magister non dixit sic. Et cepit repetere lectionē tam clare: tam distincte: tam ordinate: ⁊ multa subtilia addere q̄ magister non dixerat ꝙ duxit illum studentem in stuporem. Et ex tunc conuenerūt vt sanct' thomas repeteret illi studenti lectionem hoc promisso vt rem hanc secretam haberet. Timens vero studens ille ne fieret reprehensibilis apud deū si tantam scientiam occultaret reuelauit magistro studentiū seriem facti: qđ experimento ꝓbauit magister studentiū audiens sanctum thomā legentē Cūqꝫ id notū fieret magistro alberto valde

gauisus est: et voluit ꝙ responderet ad vnā
questionē: super quo sctūs thomas se humi
liter excusauit: sed ex obedientia acceptauit et
ad solitū orōnis suffragiū cōfugit. In dispu
tatione autē fecit vnā distinctionē pulcherri
mam per quā respōdit ad q̄stionē et ad argu
menta. Tunc magister albert⁹ fecit sibi q̄ttu
or argumenta credens sibi conclusisse. Et il
le tam ꝓfunde et tam subtilit̄ ea euacuauit
ꝙ magister miratus dixit. Charissimi nos
vocamus istum bouē mutū sed talem mugi
tum dabit in doctrina ꝙ totus mundus cō
tremiscet. et sic prophetauit de eo vt patet.
Post ꝙ autē fuit multis annis sub fratre al
berto visum fuit magistro iohāni verzellēsi
qui tunc erat magister ordinis et de consilio
magistri alberti ꝙ sanct⁹ thomas trāsferret
se parisius ad legendū sententias ꝓ forma et
gradu magisterij. Quo cū venisset tantam
grāam infudit de⁹ mēti eius vt in suis lectio
nibus excederet om̄es magros parisienses
Unde cepit scribere sup q̄ttuor libros sentē
tiarū tam subtilit̄ et ꝓfunde cōcordās scien
tias humanas cū sciētia diuina et phiam cū
theologia sic ꝙ ille nō nisi ꝓpt̄ hanc inuen
te fuisse videretur. vt posset dicere illud Pro
uerbiorum. viij. Ueritatē meditabitur guttur
meum: et labia mea detestabuntur impium.
Sexto recuperauit sapientiam ex supernali
reuelatione: ideo dicit. Tulit medullam cedri
id est perfecte cognouit humanitatem et di
uinitatē xp̄i. Nam vt dicit sanct⁹ Thomas
libro. i. contra gentiles. c. ij. Inter om̄ia hoīz
studia sapientie studiū est perfectius subli
mius: vtilius: et iocūdius. Perfectius quidē
inq̄tū homo sapientie studio datus: in tan
tum vere beatitudinis iam aliquā partē ha
bet. Unde sapiens dicit Eccli. xiiij. Beatus
vir qui in sapientia morabit̄ etc̄. Sublimius
aūt est qz per ipm̄ homo precipue ad dei si
militudinē accedit: qui om̄ia i sapiētia fecit.
Unde quia similitudo est causa dilectionis
sapiētie studiū precipue deo ꝑ amiciciā con
iungit. ꝓpter qḋ Sapie. vij. dicit̄ ꝙ sapiētia
infinit⁹ thesaurus est hominibus: quo qui vsi
sunt participes facti sunt amicicie dei. Uti
lius autē est quia per ipām sapientiā ad im
mortalitatis regnum peruenitur. quia vt di
citur Sapie. vi. Cōcupiscentia sapientie de
ducet me ad regnū perpetuum. Jocundius
autē est quia non habet amaritudinem con
uersatio illius nec tediū cōuictus illi⁹ sed leti
ciam et gaudiū. Sapie. viij. hec ibi. Sed san
ctus thomas maxime cupiebat studium hu
ius sapientie dicēs. Optaui et datus est mi
hi sensus et inuocaui et venit in me spūs sa
pientie: vt dr̄ in epistola hodierna. Unde
confitetur de seipso libro. i. contra gentiles.
ca. ij. sic. Assumpta ex diuina pietate fiducia
sapientis officium prosequendi: q̄uis pro
prias vires excedat: propositum nostre in
tentionis est veritatem quam fides catholi
ca profitetur pro nostro modulo manifesta
re: errores elimando contrarios: vt em̄ ver
bis hylarij vtar. Ego hoc precipue vite mee
officium debere me ideo cōscius sum: vt eū
omnis sermo meus et sensus loquatur. hec
ibi. Sciendum ꝙ quando cancellarius pa
risiensis audiuisset famam doctrine sancti
thome coegit ipsum ad gradum magisterij
suscipiendū: eo humiliter renuente quasi no
esset ad hoc sufficiēs. Coactus vero ex obe
dientia eidem imposita per priorem iuit ad
solitum orationis suffragium. Cui cum la
chrymis oranti apparuit senex quidā reue
rende persone in habitū fratrū predicatorū
dicēs. Ne dubites on⁹ magisterij suscipe qz
de⁹ tecū est vt postulasti. Sed pro tuo princi
pio propones illud ps. Rigans montes de
superioribus suis de fructu operum tuorū
satiabitur terra. Quo dicto disparuit et in
celum redijt. die autem sequenti presentat⁹
cancellario factus est magister in theologia
proponens thema sibi a deo reuelatum. Et
conuenientissimum fuit istud thema: quia a
deo illuminatus illuminauit sua doctrina
totam sanctaz matrem ecclesiam vt merito
posset dicere illud Gal. i. Qḋ euangelizatū
est a me nō est ꝯm hoiem. Neqz em̄ ego ab
homie accepi illud neqz didici: sed per reue
lationē iesu xp̄i. Ecce quomodo recuperauit
sapientiā diuinarū scripturarū. Septimo
recuperauit iusticiā ex virtuali curatiōe: ideo
dicit: et summitatē frondiū eius auulsit. Nā
vt Augu. dicit in lib. de ciuitate dei. Aliter
magi faciunt miracula aliter boni xp̄iani et
aliter mali xp̄iani. Magi per priuatos con
tractus cū demonibus. boni xp̄iani per pu
blicam iusticiā. mali xp̄iani per signa publi
ce iusticie. Ideo nō omib⁹ sanctis ista mira
cula attribuunt̄ ne perniciosissimo errore de
cipiant̄ infirmi estimātes in talib⁹ factis eē
maiora bona q̄ in operib⁹ iusticie qb⁹ vita
eterna cōparat̄. hec ille. Ut ergo appareat
iusticia. i. sanctitas ecclesie que obscurata
fuerat ex persecutiōe drachonis cōtra eam.

Ecce sanctus Thomas claret miraculis in vita nõ soluz in morte. Semel cum predicaret rome in ecclesia sancti petri in die veneris sancta et prouocasset populũ ad fletum et induxisset populum vt in die pasche illuc conueniret ad cõgaudendũ beate virgini de resurrectione filij sui post predicationem dici pascheo descendente de pulpito mulier quedaz que pluribus annis fluxum sanguinis patiebatur tetigit fimbriam cappe eius et stati perfecte curata est corã illa multitudine. Similiter cum socius eius febricitaret grauiter venit sanctus Thomas ad visitandũ eum in qua visitatione ad tactũ eius statim infirmus liberatus est et surrexit sanus: et sic de multis alijs vt merito possit dicere illud Act. iij. cap. Fides que per deum est dedit integram sanitatẽ istam in cõspectu omniũ vestrũ etc. Octauo recupauit charitatẽ ex cordiali cõpassione: iõ dicit. Et transportauit eã in terram chanaan in vrbem negociatorum. hec enim transportatio significat compassionẽ de miseria alterius. Negociatores sunt omẽs qui sunt in hoc mundo iuxta illud Luc. xix. Negociamini dum venio. vnde Innocẽ de vilitate conditionis humane dicit sic. Cuius pectus tam ferreũ: cuius cor tam lapideum: vt gemitus nõ exprimat: lachrymas nõ effundat: cum patri vel amici morbum vel interitũ intuetur: vt patienti nõ compatiatur: et dolenti nõ condoleat. Ipse iesus cum vidisset mariam et iudeos plorãtes infremuit spiritu et turbauit semetipsum et lachrymatus est: hec ille. Et Greg. li. xxij. moraliũ dicit sic. Tunc plena cordis nostri compassio est cum mala inopie pro proximo suscipere nõ metuimus: vt eum a passione liberemus. Plus est eñ aliquãdo compati ex corde quam dare. quia quisquis indigenti perfecte compatitur minus estimat omne quod datur: et aliquando nõ dando plus meretur quam dando ei qui nõ patitur. hec ille. Hec nãque cõpassio defecerat in ecclesia quoniam refrigerat charitas in cordibus multorum. Erant eñ homines seipsos amantes. Sanctus Thomas hãc recuperauit: quia cum cõstabat sibi quod aliqs ex infirmitate peccasset: sic peccata eius flebat ac si fuissent eius ppria. Difficilis erat tamen ad credendum quod aliquis peccaret: quia oẽs meliores se vel sibi similes in innocẽtia reputauit. In cõuersatiõe et collocutiõe tã dulcis et benignus erat quod omnes afflictos consolabatur vt merito possit dicere illud Job xxx. ca. Flebam ego super eo qui afflictus erat

Nono recuperauit humilitatem ex obediẽtiali subiectione: ideo dicit et posuit illaz i terra pro semine vt firmaret radicem sup aqs multas: in superficie posuit illud. Nam vt dicit sanctus Thomas. ij. ij. q. xviij. ar. i. ad i. dicendum sicut dicit ysidorus libro ethimologiarũ. humilis dicitur quasi humi accliuis. i. ymis adherens. Qđ quidẽ contingit dupliciter. Uno modo ex principio extrinseco puta cum aliquis ab alio deijcitur: et sic humilitas est pena Alio modo a principio intrinseco. Et hoc põt fieri quãdoque quidem bene puta cum aliquis cõsiderans suuz defectũ tenet se in infimis secundum suum modũ. Sicut Abraham dixit ad dñm Gene. xviij. Loquar ad dñm meum cũ sim puluis et cinis: Et hoc mõ hũilitas ponit virtus Quandoque autem potest fieri male puta cũ homo honorem suum nõ intelligens cõparat se iumẽtis insipiẽtibus et fit similis illis Humilitas autem secundum quod est virtus in sui ratione importat quandã laudabilem deiectionem ad ima. Hoc aliquando fit solum secundum signa exteriora secundum fictionem. Unde hec ẽ falsa humilitas de qua Agusti. dicit in quadam epistola quod ẽ magna supbia qr. s. videtur tendere ad excellentiã glorie. Quãdoque autem fit secundum interiorem motum anime secundum hoc humilitas pprie ponitur virtus: quia virtus nõ cõsistit in exterioribus: sed principaliter in interiori electione mentis: vt patet per phm i libro ethicorum. hec Thomas. Hec enim humilitas est semen illud positũ in terra. Firmat autem radicem super aquas multas. Quia vt dicit Basilius in suo hexameron Tria sũt que radicata nutriũt humilitatem. s. assiduitas subiectionis: cõsideratio pprie fragilitatis et consideratio rei melioris hec ille. Sed hanc virtutem humilitatis recuperauit sanctus Thomas que pdita erat. Cũ eniz quadã vice transiret per bononiam et in cõuẽtu fratrum aliquot diebus moratus fuisset: contigit vt quadaz die deambularet per claustrũ cõtemplatiuus. Et dum sic iret ecce quidaz frater alterius cõuentus: qui eũ nõ nouerat accepit licentiã a priore vt cum primo fratre sibi occurrẽte posset ire ad ciuitatẽ ad quedã negocia pagenda. Eo aũt pquirẽte sociũ primus occurrit ei sctũs Tho. Et accedens ad eũ dixit. Bone frater prior mãdat quod veniat mecũ. Sanctus Tho. inclinãs caput suũ secutus est eũ post quẽ cũ nõ posset sic festinãter ire frequẽter arguitur a socio se humiliter excusabat. Ciues vero et scholares qui nouerãt pdi

ctū doctorē admirati q tant⁹ doctor seque-
ref fratrē tā vilis ɔditionis: icrepauerūt fra
trē illū dicētes. Frater eatis plane. Nescitis
vos cū q̄ vaditis. Rn̄dit frater. Nescio: s̄ vi
def mihi q sit frater hospes sicut ego sū. di-
xerūt illi. Iste est frater Thomas de aquino
maior doctor mūdi quō precedistis eum? Et
stati fecerūt scō Thome magnā reuerentiā
Frat aūt ille pstrat⁹ corā scō Thoma humi
liter ab eo petiuit veniā qm̄ ignoranter fece
rat. Ciues vero petiuerūt a scō Thoma qlit
hunc fratrē seqbat: Rn̄dit sanct⁹ Thoās.
Ois religio pficit ex obediētiali hūilitate q
hō hoi ppter deū se subijcit: sicut de⁹ hoi ppt
hoiem obediuit vt merito possit dicere illud
pme corin. ix. Cū essē liber ex oib⁹ oim me
seruū feci: vt plures lucrifacerē. Decimo re
cupauit obedientiā ex internali pparatione
lō dicit. Cūq germinasset creuit in vineā la
tiorē: hūili structura: respiciētib⁹ ramis eius
ad eā. Hec nāq vinea latior ē religio fratrū
pdicatorum ad quā missi sūt eparii s. pdicato-
res et alij fratres deuoti et sancti. Rami eius
sūt religiosi in ea viuētes sub merito saluta-
ris obediētie ex iternali pparatōe animi ad
pficiēda mādata supior. Unde sanct⁹ Tho
mas. ij. ij. que. lxxxviij. arti. viij. in fi. dicit sic.
Votū obediētie est precipuū iter tria vota
religionis. Et hoc triplici rōne. Primo qdē
qr p votū obedientie aliqd maius bō offert
deo. s. ipsam volūtatē que est potior q corp⁹
pprīū: qd offert homo p cōtinentiā: et q res
exteriores quas offert hō deo p votum pau
pertatis. Un illud qd fit ex obediētia ē mag
deo acceptū q est qd fit p ppriā volūtatem
fm q Hiero. dicit ad rusticū monachū. Ad
illud oro: vt doceam te nō tuo arbitrio viuē
dū et post pauca. Nō facias qd vis: comedas
qd iuberis: quantū acceperis habeas: vestia
ris qd datur. Unde et ieiuniū reddit minus
acceptū cū ppria volūtate fm illud Esay.
lviij. Ecce in dieb⁹ ieiunij vestri iuenitur vo
lūtas vestra. Scdo qr votū obediētie conti
net sub se alia vota: s nō cōuertit. Nam reli-
giosus etsi teneat ex voto cōtinentiā serua-
re et paupertatē, tn̄ hec etiā sub obedientia ca
dūt ad quā ptinēt multa alia preter continē
tiā et paupertatē. Tertio qr votū obediētie p-
prie se extēdit ad actus ppinquos fini reli-
gionis. Quāto aūt aliqd ppinquius est fini
tanto meli⁹ est. Inde est q votū obediē
tie est religioni essentialius. hec Thomas.
vnde Bernar. super cantica dicit sic. Opti-
mū in morib⁹ dixeri q̄ et in nullo prius resi
stit poiib⁹: aut subiectis in supbia presit: pre
latis obediēs. socijs ɔgruēs: subditis vtilit cō
descendēs: deo deuot⁹: mgro subdit⁹. senior-
bus obediēs: minorib⁹ obtēperās: singul' pla
cens: verbo vtilis: corde p hūilis oibus mā-
suetus. hec ille. Sanct⁹ Thomas hāc xtutē
obediētie recupauit q necq ppt opationis
istantiā: necq ppt ocij desideriū: sui poris p-
tijt mādatū. Nā tpe q scribebat scd'z op⁹ sū-
me in theologia scrūs ludouic⁹ rex frācie iui
tauit ipm ad prandiū secū q se hūilit excusa
uit ppt op⁹ qd icepat: rex aūt mādauit po-
ri pīnē si q ipm absq oi excusatōne secū du
ceret: tūc prior mādauit scō Thome in meri
tū salutaris obediētie vt secū iret ad prādiū
cū rege: q deuote obediēs dīsso studio cū illa
ymaginatōe quā i cella ɔceperat: iuit cū pore
ad regē: iuxta quē sedēs in mēsa subito diui-
nit⁹ ispirata sibi quadā vitate fidei mēsā p-
cussit et dixit mō ɔclusū est ɔ heresiz māichei
Quē prior tetigit et dixit. Aduertatis mgr: qr
nūc estis in mensa regis francie et traxit ip-
sum p cappā fortiter: vt abstractū a sensib⁹
excitaret. Quo excitato iclinās se coram re-
ge rogauit cū q sibi pceret qr sic abstract⁹
fuerat in mēsa regia. Rex aūt admirat' fuit
valde edificatus: qr cū sanct⁹ Thomas eēt
nobilis ita q talis inuitatio debuisset esse sibi
ad delectationem: tn̄ eleuatio mētis sue fuit
fortior q cōsolatio de tali prandio. Un rex
fecit stati vocari scriptorē suū qui redegit in
scriptis qd in illa eleuatōe mētis cōptū hue-
rat diuinit⁹: vt merito possit dicē illd. Tob. xij.
Uidebar quidē vobiscum manducare et bi-
bere: sed ego cibo et potu inuisibili vtor etc.

Undecimo recupauit paupertatē ex mētali
despectōe: ctō dicit. Radices eius sub illa erāt
quia virtutes suas cōseruabat sub voto pau
pertatis eo q mentaliter despiciebat digni-
tates et opes temporales. Unde sanct⁹ Tho
mas. ij. ij. q. clxxxvi. ar. iij. ad tertium dōm di
cit sic. Medium virtutis fm philosophū in
secūdo ethicorū accipitur fm rationē rectam
nō fm quātitatem rei. Et ideo quicquid po-
test fieri fm rationem rectam nō est viciosū
ex magnitudine qntitatis: sz magis virtuosū
Esset aūt pter rōnem rectam si quis oia sua
ɔsumeret in intemperātia vel absq vtilita-
te. Est aūt fm rōez rectā q aliqs diuitias ab-
iciat vt ɔtēplatōi vacet. Qd et phi qd fecisse
legūt. dicit ei Hie in epla ad paulinum. So
crates ille thebanus homo quōdā ditissimus

cū ad philozophādū pgeret athenas magnū auri pōdus abiecit nec putauit se posse simꝫ diuitias ⁊ virtutes possidere. Vñ multo magis ꝫm rōnem rectaȝ est vt homo oīa sua relinquat ad hoc vt xp̄m recte sequat. Unde Hieroñ. dicit in ep̄la ad rusticū monachum Nudȝ xp̄m nudus sequere. hec thomas vt ergo sanctus thomas liberius vacaret cōtēplationi diuitias ⁊ dignitates mūdanas totaliter contēnebat: reputans sibi ad gloriaȝ sed xp̄m pauperē ⁊ humilē magis ꝗ̄ honore ⁊ diuitijs abundare. Cum eñ semel rediret a sancto Dyonisio ad quem iuerat cā visitādi reliquias sanctoꝝ: ⁊ appropinquaret parisius dixerunt ei studentes qui erant cū eo. Magister videte ꝙ pulchra ciuitas: velletis esse dominus huius ciuitatis? Qui rñdit. Libentius vellē cōmentū ⁊ homelias beati Johannis crysostomi super Matheū ꝗ̄ ꝙ hec ciuitas esset mea. Naȝ contemplationē diuinoꝝ mihi auferret: ⁊ consolationē animi impediret. Quanto eñ quis ampli⁹ amore tēporalium premitur: tanto periculosius a celestibus disiungitur. Item cum papa clemēs quartus offerret sibi archiepiscopatum neapolitanū cum aditione redditū monasterij sancti petri ⁊ misisset eidem bullas super hoc: sanctus thomas renuit ⁊ rescripsit pape ꝙ deinceps non molestaret cū super vlla ꝓmotione. Et ꝙ super hoc valde orabat sanctitatem eius q̄ꝛ liberius vacabat contemplationi diuinarum scripturarum: vt merito possit dicere illud. Sapien. vij. Preposui illam scȝ sapientiam regnis ⁊ sedibus ⁊ diuitias nihil dixi in comparatione illius ⁊c. Duodecimo recuperauit perseuerantiā ex diuinali certificatione: ideo dicit facta est ergo vinea: fructificauit in palmites: ⁊ emisit ꝓpagines. Nam vt dicit sanctus Tho. secunda secūde q. cxxxvij. artic. iiij. in rñsione. Perseuerantia dupliciter dicit̄. Uno modo ꝓ ipso habitu perseuerantie ꝫm ꝙ est virt⁹ ⁊ hoc modo indiget dono habitualis gratie sicut cetere v̄tutes infuse. Alio modo potest accipi ꝓ actu perseuerantie durante vſqȝ ad mortem. Et ꝫm hoc indiget non solum gratia habituali: sed etiam gratuito dei auxilio seruantis hominē in bono vſqȝ ad finem vite. Quia cum liberū arbitriū sit de se vertibile: ⁊ ei hoc non tollatur per habitualem gratiam presentis vite non subest potestati liberi arbitrij etiam per gratiā reparati vt se immobiliter statuat licet sit in potestate eius ꝙ hoc eligat. Plerunqȝ enim cadit in potestate nostra electio: non autem executio. Hec Thomas. Et Bernardus in quadaȝ epistola dicit sic. Absqȝ perseuerantia neqȝ pugna victoriam: neqȝ victor consequitur palmam Uictrix eñ est ⁊ meritum: mediatrix ⁊ premium. Soror patientie. filia constantie: amica pacis: amicitiarum nodus: vnitatis vinculum: sanctitatis propugnaculum: cōplens ⁊ perficiens omne bonum. Tolle perseuerātiam: non obsequium mercedem habet: nec beneficium gratiam: nec fortitudo laudem. Sola est cui eternitas reconditur: vꝫ potius per quam eternitati homo ⁊ saluti redditur dicente domino. Qui perseuerauerit vſqȝ in finem ⁊c. hec ille. Sanctus vero Thomas fuit certificatus de perseuerantia sua in bonum diuino oraculo. Nam cum sanctus thomas esset neapoli ⁊ scriberet vltimaȝ partē theologie: omni nocte ante matutinas ibat ad eccl'iam ad oranduȝ: q̄ꝛ camera sua iuxta ecclesiam sic disposita erat ꝙ introitum habere poterat cum voluisset: ⁊ statim quādo pulsabatur ad primū signum matutinarum festinabat ire ad cameram suam ne ab alijs videretur. Sacrista autem qui dicebatur frater dñicus de casorta conuersus ⁊ deo deuotus cui deus multa reuelauit: duxerat in consuetudineȝ surgere ante matutinas ⁊ tandē percepit q̄d sanctus thomas faciebat: ⁊ proposuit obseruare quomodo sanctus doctor orabat. Nocte quadam duȝ oraret sanctus thomas post capellam sancti nicholai vidit ipsum quasi duobus cubitis eleuatum a terra cum lachrymis oranteȝ versus ymaginē crucifixi. Quo orante crucifixus dixit sancto thome. Bene scripsisti de me thoma: quam ergo mercedem pro tuo labore recipies? Et sanctus thomas respondit. Dñe non aliam mercedem recipiam: nisi teipsum. Tunc autem scribebat de christi passione ⁊ resurrectione. Sic ergo certificatus fuit de perseuerantia. Ecce quomodo sanctus thomas recuperauit coronaȝ duodecim stellarum sancte matri ecclesie. vt patet. ¶ Uidens autem dracho quoniaȝ hec mulier. i. sancta mater ecclesia recuperauerat coronam duodecim stellarum per vitam ⁊ sanctitateȝ sancti thome: produxit ex ore suo aquam. i. falsam doctrinam vt deuastaret fidem ⁊ doctrinam veram sancte matris ecclesie. vnde Augustinus libro de vera religione. ca. vi dicit sic. Neqȝ in cōfusione paganoꝝ: neqȝ in pur.

gamentis hereticorum: neq; in languore scis-
maticorum: neq; in cecitate iudeorum que-
renda est religio: sed apud eos solos q̃ chris-
stiani catholici nominantur: integritatis custo-
des ⁊ recta sectãtes. Hec em̃ ecclesia catho-
lica per totum orbem valide lateq; diffusa er-
rantibus vtitur ad profectus suos: ⁊ ad eo-
rum correctionem cum euigilare voluerint.
Utitur em̃ gentibus ad materiam operatio-
nis sue: hereticis ad probationem doctrine
sue: scismaticis ad documentum stabilitatis
sue: iudeis ad comparationem pulchritudi-
nis sue. hec ille. Hij omnes nituntur depra-
uare sinceritatem doctrine catholice. Sed ad-
iuuit terra mulierem. i. sanctus Thomas de-
fendit ecclesiam: ⁊ aperuit terra os suum. i.
sanctus Thomas aperuit intellectum scri-
pturarum. ⁊ absorbuit flumen id est confuta-
uit omnem falsam doctrinam vt merito pos-
sit dicere illud. Sapiẽ. vij. Quam sine fictio-
ne didici: sine inuidia cõmunico: ⁊ honesta-
tem illius non abscondo. Sciendum ꝙ iste
fluuius false doctrine habet quattuor riuu-
los: scz paganorum iudeorum: hereticorum
⁊ scismaticorum: quos sanctus Thomas ab-
sorbet veritate sue doctrine: quia istorum er-
rores purgat ⁊ eos ad veritatem deducit.

In primo riuulo sedent isti phi pagani re-
ficientes doctrinam suã ⁊ q̃uis falsam erro-
neã. Primus est Thales milesius: primus
ex sapientibus grecie: qui voluit aquam esse
principium oium rerum. Quia omnia viden-
tur procreari ex humiditate: ex qua virescũt
arbores nutriuntur aialia ⁊c̃. Secũdus est
Anaximander huius discipulus qui voluit
ignem esse principium omniũ rerum: quia ca-
lor naturalis est fundamentũ productionis
nutritionis: augmentationis oium rerũ ⁊c̃.
Tertius est Anaximenes huius auditor q̃
voluit aerem esse principium oium rerum: q2
aer oia cõtinet. Si em̃ daretur vacuum oia
corrũperẽtur. Etiam aialia viuũt aere pro-
pter respirationem. Quartus est Anaxago-
ras qui voluit intellectum quendã separatũ
esse principium oium rerum: q2 segregabat
ea que erant confusa ⁊ mixta in quodam ca-
hos. ⁊ partes similes adiuuabat inuicem ⁊c̃.
Quintus est Archelaus qui voluit terram
esse principium oim rerũ: q2 per aerẽ ⁊ aquã
fecundabatur terra ad ꝓducendum omne ens
naturale. Sine istis em̃ nihil cõseruabatur in
esse. Sextus est Empedocles q̃ voluit vltra
quattuor elemẽta amicitiã ⁊ litẽ esse princi-
pia oium rerũ q2 elementa erant tanq̃ ma-
teria. Lis ⁊ amicitia erãt tanq̃ efficiens cã.
vt dicitur. i. metaph. Et q2 isti reputabant ista
principia que ponebant esse deos. vt decla-
rat Tullius lib. i. de natura deorum: ideo san-
ctus thomas vt absorberet istã aquã. i. vt tol-
leret hanc falsam doctrinam obtulit istus ex-
positionẽ super tota phia Aristotelis ⁊ par-
uos tractatus de rebus naturalib9 q̃bus re-
duxit eos ad viã veritatis. vñ dicũt illud Sa-
pien. v. Errauimus a via veritatis ⁊ lumen
iusticie. i. lumen ⁊ claritas tue doctrine: non
luxit nobis. Nunc autẽ cognoscimus: q̃m ve-
nit sol vere. videlicet sanctus Thomas. vt
dicit thema. Post istos sequitur Socrates in
cuius schola vt dicit Lactancius docetur igno-
rantia ⁊ discitur. q̃ fatebatur hoc solũ se scire: scz
ꝙ nihil sciret ideo conuersus est ad phiam
moralem per quã videbatur religionẽ quan-
dam inter homies adducere. Sed istã aquã
absorbuit sanctus thomas offerens librum
cõtra retrahentes a religione in quo docet
que sit vera religio ⁊ que religiosa supstitio
vt satis pz. Plato autem sequebatur istum ⁊
plures sensit esse deos quos coleremus vt
docet in Thymeo dicens. O dij deorum quorum
opifex paterq; ego ⁊c̃. Sed istã aquã absor-
buit sanctus thomas. offerens librũ de ꝑfe-
ctione xpiane religionis in quo docet perti-
nentia ad verã religionẽ vnius dei colendi.
pz. In hoc riuulo sederũt peripatetici plu-
res: scz Aristoteles theofrastus ⁊ demetri9
eius discipulus: q̃ voluerunt mundũ hũc nõ
habuisse principiũ: sed fuisse ab eterno ⁊ ni-
hil ꝓdijsse in esse ꝑ creationẽ: q̃m ex nihilo ni-
hil fit. vt dicitur. i. phicorum. Sed istam aquã ab-
sorbuit sanctus thomas offerens librũ de po-
tentia dei: in quo docet qualiter cuncta ꝓce-
dunt a deo per creationẽ. Et vt maiorẽ eui-
dẽtiã huius rei faceret ex datis a phis ꝓces-
sit ad hoc declarandũ quo ad singulas crea-
turas. vt pz. In eadem schola phorum sede-
runt Themistius ⁊ Aueroys Iohes gram-
maticus. Anẽpece quibus durum fuit crede-
re ea que catholica eccłia docuit. vt pz ex cõ-
mẽtatore. i. celi ⁊ mundi. ⁊. xi. methaph. Sz
istam aquã absorbuit sanctus thomas offe-
rens librũ q̃ dicitur summa theologie faciens
satis credibilia ea que sunt fidei. In eodem
riuulo sederunt Achademici: scz Pleusip-
pus Senocrates polemon Archesilas Car-
neadas qui voluerũt ꝙ nihil posset sciri cer-
titudinaliter: sed ad vtranq; partem posset

disputari. vt dicit Tullius libro de Achademicis. Sed istam aquaꝫ absorbuit sanctus Thomas offerens libruꝫ qui dicitur. Quotlibeta in quo de diuersis questionibus ⁊ alibus ad vtrancꝫ partem disputans ratiões certissimas adducit quid tandem tenenduꝫ sit. Post istos sequūt Epycurei: scꝫ Leucippus democritus Aristipus. qui dixerunt ꝙ deus non curabat de rebus humanis necꝫ habebat prouidentiam de his inferioribus. Sed istam aquam absorbuit sanctus Thomas per expositionem notabileꝫ super Job ad litteram in qua confutat istum errorem introducendo Epicureos loquentes. In eodem riuulo sedent Stoyci: scꝫ Lucretius panecius Seneca Tullius qui voluerūt omnia prouenire de necessitate nec oportere homines sollicitari ad aliquid agendum: qꝛ dispositio fati est īmobilis. Sed istam aquaꝫ absorbuit sanctus Thomas offerens librum qui dicitur prima pars summe: in quo reprobat hunc errorem in generali ⁊ in particulari. Post istos sequit Pythagoras qui tradidit quosdam modos vite moralis: sed nō que tenderent ad eternaꝫ beatitudinem. posuit em̄ felicitatem in solis virtutibus: ⁊ non in deo. Sed istam aquaꝫ absorbuit sanctus Thomas offerens librum qui dicitur secunda secunde: in qua tractat de virtutibus moralibus ⁊ theologicis. ⁊ quomodo deducit ad beatitudinem que in solo deo ponit. distinguens status hominuꝫ ⁊ quid vnicuiqꝫ statui conueniat vt ad illam perueniat ⁊c.

In isto riuulo sederunt Piron: ⁊ Ariston qui voluerunt omnia esse equalia: nec vnuꝫ bonum altero maius nec malum aliquod alio deterius. Sed istam aquā absorbuit sanctus Thomas: offerens librum qui dicitur prima secunde: in quo docet inequalitatem virtutuꝫ ⁊ vicioꝝ: quo ad singulas virtutes ⁊ vicia. Etiā obtulit expositioneꝫ sup lib. de hebdomadib⁹. Cū istis vltimo sederūt Eraclitus: ⁊ q̄dā alij q̄ voluerūt ꝙ nemo pcipet v̄itatē aut qꝛ obscura esset: aut qꝛ sensus n̄ri īpediebantur hanc scire ⁊ cognoscere. Sed istam aquam absorbuit sctūs thomas. offerens librum q̄ dicit q̄stiones de necessitate in quo expugnauit istorū errorē. Hij oēs cognoscētes errores suos expugnatos ꝑ sanctum thomam dixerunt illud psalmi. Declaratio sermonū tuoꝝ illuminat ⁊ intellectū dat paruulis. Et dixerūt inter se. Venit sol vere. scꝫ ad illuminationē gentiū ⁊ g. ple. t. israel, Ad quos loquens sctūs thomas dixit. Video qm̄ inter vos sunt multi dubitantes de ijs q̄ sparsim ⁊ diuisim scripsi necꝫ oibus rōnibus vestris satisfeci: sed hoc vnū vobis offero in quo singuli errores vestros perspicietis dissolutos. ⁊ obtulit eis libruꝫ q̄ vocat cōtra errores gentiliū pulcherrimis rōnib⁹ naturalibus ornatū. Sed qꝛ ibi erant gentiles quidā: imo multi ⁊ grossi q̄bs vt reuocaret ab erroribus eoꝝ vocauit ad se ⁊ obtulit eis librū paruulū q̄ vocat cōtra errores infidelium. At illi reuerenter suscipientes dixerūt illud qđ ponit Tullius lib. i. de Achademicis ⁊ allegat ab Aug. li. vi. de ciui. dei. ca. ij. sic. Nos inq̄t in nostra vrbe ꝑegrinantes errantesqꝫ tanq̄ hospites tui libri quasi domum reduxerunt: vt possemus aliqn̄ qui ⁊ vbi essemus cognoscere. Tu etatem patrie tu descriptiones temporꝝ: tu sacroꝝ iura: tu sacerdotiū tu domesticā: tu publicā disciplinā: tu sediū regionū locoꝝ: tu oīm diuinarū humanarūqꝫ rerū noīa: genera: officia cās aperuisti. hec ille. ¶ In riuulo secūdo sedent iudei in xp̄m non credētes: q̄ dicunt ꝙ messias nondū venit: ⁊ ꝙ religio xp̄ianoꝝ ē superstitio. Sed istā aquā. i. falsam doctrinā absorbuit sctūs thomas offerēs eis expositioneꝫ super Esaiam ꝓphetam. Nam vt dicit Aug. lib. xviij. de ciui. dei. c. xxix. Esaias grauiter iniqua arguit ⁊ iusta precepit ⁊ peccanti populo futura mala predicit. de xp̄o etiaꝫ ⁊ ecclia hoc est de rege ⁊ ea quā condidit ciuitate mlt̄o plura q̄ꝫ ceteri ꝓphetauit. vt ita a q̄busdā potius euāgelista q̄ꝫ ꝓpheta diceret. hec ille. Et lib. xx. eiusdeꝫ. ca. xxi. ibidē ex Esaia recapitulat nouū testamētū ex primo saluatoris aduentu vsqꝫ vltimū iudiciū perducēs finiensqꝫ sermonē. hec ibi. Preterea cuꝫ Aug. quereret a btō Ambro. q̄d sibi de libris sanctis legendū esset quo percipiende xp̄iane gr̄e aptior fieret atqꝫ paratior. At ille iussit Esaiam ꝓphetam ꝙ pre ceteris euāgelij: vocationisqꝫ gentium sit prenunciator apertior. Sic etiam sanctus thomas aperit intellectum iudeis in expositione Esaie vt intelligant gratiam iesu christi. Que expositio ꝙ sit vera ⁊ fidelis. Sciendum ꝙ cū deuenisset ad quendam passum valde difficilē sup quo nō occurrebat expositio litteralis que ei satisfaceret qđ suo ingenio non poterat intelligere: contulit se ad solitum oronis suffragiū mlt̄o ieiunio affligēs corp⁹. Cūqꝫ diutius ieiunasset orauit sāctos apostolos

petrū & paulū quos in maxima deuotione
habebat vt eoꝝ meritis & intercessione cla-
rus sibi fieret ille passus. Cui quadaz nocte
in camera oranti apparuerunt sancti aposto
li Petrus & Paulus: qui tūc ipsum de textu
dubio plenissime instruxerunt &c. vt merito
iudei possint dicere. Nunc cognouimus: qm̄
venit sol vere &c. Etiaz obtulit eis expositio
nem super psalterium dauid &c. ¶ In
tertio riuulo sedent heretici multam aquam
id est falsam doctrinam emittentes & quili-
bet in suo ordine. Primus est Arrius q̄ con
fudit trinitatē dicēs q̄ non erat nisi vna per
sona que dicebatur pater ratione creationis
rerum: eadem dicebatur filius ratione redē-
ptionis: eadem dicebatur spūssanctus ratio
ne sanctificationis. Sanctus Thomas ab-
sorbuit istam aquam offerens expositionez
super libro Boecij de trinitate in qua hunc
errorem exterminat. Secundus est Sabel
lius qui confudit substantiā dei dicēs: q̄ si
cut erant tres persone in trinitate: ita erāt tres
essentie & nature diuine. Sanctus thomas
absorbuit istam aquam offerens expositio-
nem super primo libro sententiarum in quo
disputat de singulis mysterijs sancte trinita
tis aperte lucide & copiose. Tertius est Ma
nicheus qui voluit duo eē principia rerum
vnum bonoꝝ & hoc est deus: aliud maloꝝuz
& hoc est diabolus. Sanctus thomas absor
buit istam aquam offerens librum qui dicit͛
questiones de malo. vt patet. Quartus est
Pelagius qui voluit q̄ homo ex libero arbi
trio sine auxilio gratie celestis posset mereri
vitam eternam ex proprijs meritis. Sanct9
Thomas absorbuit istam aquam offerens
expositionem super secundo libro sententia
rū vbi hoc reprobat. Quintus est Appolina
ris & eius complices: qui dixerunt q̄ xp̄us
non assumpsit corpus de virgine: sed aliqd
diuinitatis in carnem fuisse conuersum. Sā
ctus thomas absorbuit istam aquaz per ter
tium librū sententiarū in quo clare & fideliter
eliminat omnes errores hereticoꝝ circa my
sterium incarnationis passionis resurrexio
nis iesu xp̄i. Sextus est Origenes cum Cy
priano quorum primus voluit tam angelos
malos: q̄ damnatos homines in fine mun-
di saluari. Secundus voluit illos esse reba-
ptisandos: qui ab heretica prauitate redie-
rint. Sed sanctus Thomas absorbuit hanc
aquam offerens eis quartum librum senten
tiarum. in quo de omnibus ecclesie sacramē
tis omniū iudicio fidelissime disputat. Un
de in hijs libris omnes hereticos mirabili-
ter confutat vt fateant͛ se cognoscere errorē
suum. Iuxta illud psal. Errauerunt ab vte-
ro: id est recedētes a fide catholica locuti sūt
falsa. Nunc autem ex presentia sancti Tho-
me dicunt. Uenit sol vere &c. ¶ In qrto
riuulo sedēt scismatici: s. greci qui ab obedi
entia sancte matris ecclesie romane recesse-
runt dicentes: q̄ spūssanctus non p̄cedit a
patre & filio. & q̄ romanus pontifex non est
caput totius orbis: & multam falsam doctri
nam seminauerunt. Sed istam aquam ab-
sorbuit sanctus Thomas offerens librū cō
tra errores grecoꝝ in quo validissimis rōni
bus confutat omnes errores eorum. Ita vt
confiteant͛: qm̄ venit sol vere &c. Sequit͛
autem in fine capituli. xij. Apocal. sic. Et ira
tus est dracho in mulierez: & misit facere pre
lium cum reliquijs de semine eius: qui custo
diunt mādata dei: & habent testimoniū iesu.
hec ibi. Uidens em̄ dyabolus qm̄ sanctus
Thomas absorbuerat oēm aquam. i. falsaz
doctrinaz quā miserat & fuderat contra san-
ctam matrem ecclesiam: conatus est preliari
cum fidelibus christianis qui remanserant
in ecclesia dei. quibus subuenit sanctus tho
mas. Primi sunt prelati ecclesie inter quos
primo residet papa Urbanus quartus qui-
bus ad sui defensionem & salubre regimen
contra demonem: obtulit sanctus Thomas
librū de articulis fidei & ecclie sacris. vt pz. &
expositionē sup oēs euāgelistas ex dict͛ scto
rū: q̄ vocat͛ cathena aurea. Secūdi sunt re-
ges & p̄ncipes inter quos p̄mo residet rex cy
pri: qbus ad sui defensionē & salubre regimē
obtulit sctūs thomas librū de rege & regno
adiungēs paruū tractatū ad ducissaz brabā
tie. Tertij sunt oēs fideles qbus ad erudi-
tionē fidei obtulit sctūs thomas expositionē
sup p̄mā rubricā decretalis. & expositionē su
per ep̄las scti pauli. Quarti sunt hoīes vir
tuosi qbus ad moralē vitā & honestā obtulit
sctūs thomas expositiōez libri ethicoꝝ. Quī
ti sunt ciues qbus ad vitā politicā & ciuilez
obtulit sctūs thomas expositionē libri politi
coꝝ. Sexti sunt gubernatores familiarum
quibus ad rectam & ad fidelem gubernatio
nem obtulit sanctus Thomas librum yco-
nomicorum. Septimi sunt Predicatores
quibus ad exhortationez populi obtulit san
ctus Thomas librū de articulis fidei ad ma
gistrum ordinis predicatoꝝ. Et q̄stiones ad

lectorē venetū. Et q̄stiones ad lectorē bisantinū. Et sermones ad populū. Octaui sunt doctores q̄bus ad profectum fidei xp̄iane: cum apud ipsos esset dubitatio parisius circa sacramentū corporis xp̄i obtulit librū de corpore xp̄i ſm ordinē predicatoꝝ cōpilans insuper officiū corporis xp̄i ſm ordinem ⁊ consuetudinē cuiuslibet ecclesie catholice ad mandatū vrbani pape quarti. vt ptꝫ. Noni sunt studentes quibus ad sinceritatem p̄hie naturalis obtulit librū questionū de aīa. Et de spūalibꝰ creaturis. ⁊ de substantijs separatis. ⁊ expositionē libri de causis in quibus oīa sunt roni ⁊ fidei cōsonā ⁊c̄. Decimi sunt contēplatiui solitariaꝫ vitam agentes q̄bus ad altiorem eleuationē mentis in deū obtulit expositionē ſup librū dyonisij de diuinis noībus: ⁊ de angelica hierarchia vt satis patet.

Undecimi sunt religiosi mendicantes: quibus ad sui ꝓtectionē obtulit cōtra impugnātes religionē. Duodecimi sunt monachi: q̄bus ad sui refrigerium ⁊ solatiū obtulit expositionem ſup cantica canticoꝝ. Nam cuꝫ papa Gregorius decimus ordinasset celebrare concilium apud lugdunū mandauit ꝑ litteras sancto thome vt prefato cōcilio interesset ⁊ librū quē fecerat cōtra errores grecoꝝ secum deferret. Qui veniēs ⁊ transiens per cāpaniā infirmatus est. ideo declinauit ad monasteriū fosse noue inuitantibus euꝫ Abbate ⁊ monachis. Qui ingressus monasteriū p̄mo intrauit ecclīaꝫ vt oraret ꝓut sui moris erat. Et facta est ſup euꝫ manus dn̄i ⁊ cum deuenisset ad secundū claustrū ꝓphetauit de morte sua dicēs. Hec requies mea in seculū seculi: hic habitabo qm̄ elegi eam. Deuenit autē ad locum infirmoꝝ vbi lectuꝫ decentissime parauerant ei. Et rogatus a monachis exposuit eis Cātica canticoꝝ vt in cāticū celestis glorie transferret studium celestis discipline. Completa vero hac expositiōe cepit languor grauiter crescere ⁊ tunc deuotissime petijt sibi dari corpus xp̄i. Quod cum fuisset a monachis reuerenter ad ipsum deportatū de lecto ꝓsiliens ⁊ in terram ꝓstratus sic deuotissime orauit. Sumo te preciū redēptionis aīe mee. Sumo te viaticū peregrinationis mee: ꝓ cuius amore studui: vigilaui: laboraui: te predicaui: te docui. nihil vnq̄ꝫ contra te dixi: sed si quid dixi ignorans dixi: nec sum pertinax in sensu meo sed si q̄d male dixi de hoc sacramento: ⁊ alijs totum relinquo correctioni sancte romane ecclesie in cuius obedientia nunc transeo ex hac vita. Et hijs dictis cum reuerentia ⁊ deuotione maxima suscepit corpus christi. Sequenti aūt die petijt oleum sanctum. i. extremam vnctionē vt ille spūs vnctionis qui eū in vita vnxerat ad celum dirigeret quo tendebat. Quā cum accepisset cōuersus ad celū dixit. In manus tuas dn̄e cōmendo sp̄m meum. Et sic aīam suam deo reddidit. In hora autem transitus sui apparuit quedam stella in modū comete super monasterio predicto q̄ cuꝫ ignoraret̄ quid significaret cū apparuit ostendit prefati doctoris transitū dum cessauit. Nam sancto thoma deficiente: stella defecit. Eadē etiā hora transitus sancti doctoris frater donatus de neapoli existens in camera sua in cōuentu fratrum predicatoꝝ de neapoli: diuinā ⁊ ꝓpheticā habuit reuelationem sic. Uidebat̄ sibi ꝙ sanctus doctor eēt neapoli in scholis ⁊ legeret corā multitudine copiosa tam seculariū q̄ꝫ religiosoꝝ: ⁊ dū legeret vidit beatū Paulum eius scholas intrantē cum societate sanctoꝝ. Cui cū sanctꝰ Thomas vellet occurrere ⁊ descendere de cathedra ap̄lus eidem insinuauit ꝙ lectioneꝫ suaꝫ ꝓsequeret̄. Tunc sanctus Thomas rogauit sanctū Paulū ep̄lm vt diceret si verū intellectū in suis ep̄lis habuisset. Qui respōdit q̄ꝫ sic quantū quis viuens in corpore potest habere. Et adiecit volo vt mecū venias ⁊ ducam te in locum in quo clariorē de his omnibus habebis intellectū. Uidebat̄ q̄ꝫ ipsum per cappā extra scholas secum ducere. Tunc predictus frater cepit fortiter clamare dicens. Succurrite fratres succurrite: q2 frater thomas tollit̄ a nobis. Ad cuius clamorem fratres excitati ⁊ a dicto fratre visionis seriē audientes inuenerūt ꝙ eadem hora visionis sanctus doctor ex hac luce migrauit ad xp̄m. Obijt autē felix doctor Anno dn̄i mil. cc. lxxiiij. die. vij. Martij hora matutinali. Anno vero vite sue. xlix. completo. vt sic in anno iubileo ad patriaꝫ ꝓpriam rediret. Et sic in morte sua non defuerūt ꝓdigia ⁊ signa miranda que eius sanctitatem indicarent. Nam frater Iohānes de ferentino supprior predicti monasterij cum ei visus defecisset: ponens faciem suam super faciem sancti doctoris recuperauit perfectissime visum omnibus videntibus cum corpus sancti doctoris esset in ecclesia ꝓ exequijs celebrādis ad tumulationē. Mulus autē cui sanctus doctor insederat audiēs eiulatus magnos fieri fra-

cto fune quo ligatus erat de stabulo exiuit: et appropiãs feretro in quo corp⁹ sancti docto ris iacebat cũ ipsum vidisset pstratus ad ter rã subito mortu⁹ est. Odor aũt maximus ex ei⁹ corpe exalabat ita vt totã eccliã et mona steriũ redderet odoriferũ. Tandẽ honorifice sepultus est ad laudẽ et gloriã noĩs iesu xpi. Ita vt oẽs iste generationes possint dicere verbum primo ppositũ: scz. Uenit sol vere. Cuius claritatẽ et splendorẽ atqꝫ gloriã. Uidit frater Albertus de brixia cũ oraret in ecclesia ad altare btẽ virginis. vt ptz in legenda. Ecce quomodo sancti thome vita et doctrina in ecclia dei tanto fuit clarior: quanto ab omni inquinamento et errore fuit purgatior. Ita vt de eo dicat. Joh. i. Erat lux vera que illuminat oẽm hominẽ venientez in hunc mundũz. Et sancta mater ecclia hodie festiuat: qm̃ venit sol vere. Per cuius claritatem illuminati: perduci mereamur ad celos beati. Prestante eo qui viuit et regnat in secula seculoꝝ. Amen.

Habes itaqꝫ lector optime sermones floridos quos cõposuit ac predicauit reuerendus Magister Leonardus de Utino sacre theologie doctor excellentissimus: ac sacri ordinis predicatoꝝ pfessor obseruantissim⁹ Quoꝝ plurimos predicauit: florentie coraz tota curia romana ibidem tunc temporis residente tẽpore sanctissimi dñi Eugenij pape quarti. Nonnullos autez venetijs vt ipse alibi pfitet. Neqꝫ vero vno sed diuersis annis eos declamauit: sed nequis grauet in inquirendis de vno tpe in diuersis locis sermonibus: quicũqꝫ circa idem tps sunt cõtigui impressi sunt. Impressit aũt eos arte atqꝫ ipendio solertissimus vir Magister Johannes Trechsel alemãnus in ciuitate Lugduneñ. Anno dñi. M. cccclxvi. die vero. xv. Julij.

Deo gratias.

a. b. c. d. e. f. g. h. i. k. l. m. n. o. p. q. r. f. t. v. x. y. z. A. B. C. D. E. F. G. H. J. K. L. sunt quaterna M quinternum.

Ad diuũ thomam de aquino quo cõfratrũ suoꝝ atqꝫ doctrine sue amãtissimos atqꝫ obseruantissimos sanctissimo presidio suo tueri dignet metrica precatio.

Splendor aqnatũ: diui sator optime verbi
Instar phebee lampadis irradians:
Omnib⁹ angelice prefulgens lumine vite:
Diuini eloquij flumine quẽqꝫ doces.
Herticos vrens: errorẽ gentibus aufers:
Fidaqꝫ xpicolũ pectora lacte foues.
Doctores alios stellas si dico nitentes:
Te solem in terris quisqꝫ vocare potest.
Deqꝫ tuo (fateor) splẽdore accepimus oẽs:
Quo valeamus iter carpere sydereum.
Proinde dec⁹ nr̃m: doctor sctissime thoma:
Declamatoꝝ gloria precipua:
Qui xpi sponsam (que mater nostra) fideli
Ne labet aut titubet: ducis ad astra gradu
Ecce leonardus vtinensis: magnus amator
Doctrine: cultus: eloquijqꝫ tui
Seqꝫ suosqꝫ tibi cõmendat rite labores
Dans sua presidio dogmata cuncta tuo.
Ergo sinu placido confratrem suscipe charũ
Florida qui nobis hec dedit eloquia
Nos quoqꝫ si deqꝫ meruisse pbabimur ere
Ac studio sanctos multiplicando libros:
Et quicũqꝫ tui fuerit studiosus amator
Ordinis: ad superos duc pr̃ alme choros.

